1929 Унив. библиотека // Н. Бр. 311

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВОМ

ЦЕНА 2 ДИНАРА

ПРАВДА

БРОЈ 1 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53 220 ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКЦИЈЕ 2634 АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81 | БЕОГРАД УТОРАК, 1. ЈАНУАРА 1929. ГОДИНЕ | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. Телефон редакције у штампарији 4438, штампарије 1113 | ГОДИНА XXV

Нарочито издање

ПРАВДЕ о

ПРИВРЕДИ и ИНДУСТРИЈИ

НЕМАЧКОЈ

ДР. МИЛАН Ђ. МИЛОЈЕВИЋ

Наши односи са Немачком

Посматрани са гледишта политичког и економског, односи између двеју немачких царевина и Словена, узетих као расна целина, нису били пре Светског Рата, увек пријатељски. На против између Германства и Словенства често су се појављивали дубоки или слабији сукоби и неспоразуми. Ти немили појави имали су свога корена у стицају историјских прилика, које су доводиле ове две велике европске расе у сталан додир, пази у делимичне неспоразуме. Међународни положај Словена пре Светског Рата битно се разликовао од данашњега. Руси, Срби и Бугари једини су имали своју државну самосталност. Остали Словени Пољаци, Чеси, Словаци, Хрвати, Словенци, били су дезорганизовани и разделени под разним туђинским државним управама — претежно под управом Берлина и Беча. Те су чињенице утицале да се германска нација налазила стварно у повлашћеном положају према Словенима. Међу немачким научницима, политичарима и филозофима било их је који су подржавали теорију о потреби ишчезавања малих држава и малих народа. Сасвим је природно да су такве теорије и таква схватања наилазила на одлучан отпор понајвише код словенских народа, јер су у првом реду доводиле њихов опстанак у питање. Са свршетком великог рата свеколика структура Европе добила је савршено нов изглед. Требало је, на жалост, да се пролије оволика крв, па да се и неверни уверe; да у Европи има и места и ваздуха за свеће народе, велике и мале.

Председник Немачке Републике, Г. Хинденбург

Словени су изашли из рата препорођени и ослобођени. Међународни и суседски односи између Германаца и Словена срећени су Уговорима о Миру. На тај су начин дате правне основе за будуће одржавање здравих, нормалних политичких односа између слободних словенских и германских држава. Ово је био неопходан предуслов за будуће мирно деланье на ужању економских односа међу њима. По све природно, у овој промењеној и новој политичкој атмосфери у Европи и односи између наше Краљевине и Немачке, који су сада нормални и пријатељски, са обострано добром вољом, биће у будуће све бољи. У осталом, предратна Краљевина Србија, поред свих тешкоћа које је имала са носиоцима политике, овише хабсбуршке монархије није имала никаквих непосредних неспоразума са великом немачком царевином. Запажале су се сасвим противне појаве. У доба када је од стране бивше аустроугарске царевине изазетнут Срби и царински рат (1905. год.) Немачка је на дискретан начин притекла у помоћ Србији, отварајући јој своја тржишта. Наши обострани интереси нас упућују да настављамо и јачамо те економске везе. У нашој краљевини сви привредни и политички кругови марљиво раде на томе да са Немачком одржавамо добре политичке односе и што више учвршћујемо трговински промет. Не мање се изражава жеља, да се и на културном пољу ради на упознавању и зближавању наших народа. Важно је нагласити, да се и са немачке стране показује исто тако добра воља у раду на његовању пријатељских односа са нашим троименим народом. Ови племенити напори свију позваних фактора у обема нашим земљама на развијању наших привредних веза и одржавању добрих политичких односа служе као скроман прилог за одржавање постојећег међународно-правног поретка у Европи. Наш рад и наше држање у овом погледу у пуној су сагласности са радом и ставом наших великих пријатељица и савезница Француске и Енглеске. Њима припада у првом реду заслуга што својим миролубивим држањем стално настојавају да се учвршћује и јача нови правни поредак у Европи, да би се и дубока привредна криза која се осећа у свима европским државама могла постепено отклањати.

Канцелар Немачке, г. Мидер-Франкен

Министар спољних послова Немачке, г. др. Штреземан

Г. др. Милан Ђ. Милојевић

Немачка после Локарна

— Од ДР. ЛАЗАРА МАРКОВИЋА, бившег министра —

Политика Локарна још није добила свој прави и пуни значај међународном животу Европе. Уговори закључени у Локарну учинили су крај изузетном положају Немачке и увели су Немачку у Лигу Народа, у савет великих сила које одлучују о судбини свих народа. Уговори Локарна укловили су у односима између Француске и Немачке ону атмосферу неповерења и горчења која је сметала изградњи једне позитивне, конструктивне међународне политике. У на осетљивом крају Европе изглађене су опитрне и припремљен је терен за једну политику сарадње, уз равноправно и објективно заштићавање оправданих интереса свих великих сила и свих народа, и са јасним и одређеним циљем чувања мира. Не постоје више у Европи облаци непосредна ривалства у оружању на суву, и на мору какви су постојали пре европског рата. Само између Велике Британије и Америке, разне једне ванеропске земље, може бити говора о правој утакмици у поморском оружању. Друго, нема у Европи два јасно оцртана фронта, какви су представљали пре рата Тројни Савез и Тројна Антанта. Правих војничких савеза у опште има врло мало, јер су уговори овакве врсте, под режимом Лиге Народа, несимпатични. Према томе услови за формулисање и спровођење једне европске политике, која би имала за базу кооперацију свих великих сила, и чији би објекат био координирање и изравнање, солидарисање и хармонизирање оправданих интереса свих сила, нису данас неповољни.

Теоријски посматрајући, нема ниједног крупног и тешког питања које би онемогућивало остварење овакве једне опште европске позитивне и конструктивне политике. Пре европског рата, циљ спољне политике сваког народа огледао се у једностраној, безусловној и непосредној заштити чисто својих народних и државних интереса, без икакве контроле о оправданости тих интереса, и без одмеравања и отежавања реперкусија и последицама такве политике по сличне интересе другога једнога народа или друге неке државе. Тако је било пре стварања Лиге Народа. Данас пак, кад су све европске државе ушле у Лигу Народа, и тој предпоставком да оне то чланство узимају озбиљно и да су решене вршити своје обавезе из Пакта Лиге Народа, спољна политика сваке земље треба да има друкчији карактер. Она се сада мора да изводи на начелу **солидарности** држава и на бази **кооперације**, јер је њен циљ не да се по сваку цену обезбеди један посебан интерес, него да се по сваку цену **сачува мир**, уз једновремено старање о посебним државним и народним интересима, у оквиру општег највишег интереса сваке државе, који је одређен у чувању мира.

Кад теоријски нема никакве сметње за ближе формирање и ефективно спровођење једне позитивне европске политике, остаје за се размотре практичне тешкоће које сметају изградњи и остварењу овакве политике. Тих тешкоћа има много, и врло великих, али ниједна од њих не представља нешто непремостиво. Главну тешкоћу, после рата, представљало је одноше победилаца према побеђеним коју ни се није дало ни заборавити ни отклонити. У томе погледу опет најзначајније је држање Немачке, јер су друге побеђене земље незнатније и по снази и по утицају. Немачка је, потписом уговора у Локарну учинила први корак ка измирењу и васпостављању потпуно нормалних односа са бившим непријатељским земљама, и та нова политика добила је израза у Локарским Уговорима. Немачка је преузела своје место велике силе и активно учествује у решавању свих великих светских проблема. Истина, још нису ликвидирана питања окупације немачке територије од савезничких трупа, као ни питање репарација, што све спутава у неколико слободу и пуну равноправност Немачке, али су та питања у решавању, и види се свуда добра воља да буду правично решена. Питање тако званог Аншлуса, или уједињења Немачке и Аустрије, у вези је са општом политиком у Европи, и треба га решавати споразумно, како је то у осталом и предвиђено. И поред ових отворених или за Немачку неповољних питања, остаје као неоспоран факат да је Немачка Царевина највећим делом васпоставила свој пређашњи положај велике силе, и да се сада пред њом отварају нове перспективе и нови изгледи за напредак и развитак немачког народа. Питање је сада, и то је оно што и нас нарочито интересује, којим ће путем Немачка „поћи, и да ли ће умети да погоди баш онај пут који одговара величини и улози немачког народа у светској утакмици и светској цивилизацији. Од држава Немачке не зависи само судбина немачког народа, него зависи и мир у Европи. Немачка је водила рат са скоро целим светом, и није постигла оружјем ни један свој циљ. Питање је да ли ће Немачка умети у будуће, на бази солидарности народа, својим радом и својом активношћу у миру, да боље обезбеди, и немачки народ и допринесе свој моћни прилог светској култури.

На то питање Немачка је једним делом већ дала одговор. Политика Локарна отворила је нови пут, и Немачка се налази данас оријентирана у правцу мира и мирног напретка. Али ово је само почетак. Ми мислимо да је дужност Немачке да политику Локарна изведе на широј бази, и да тако делом и фактима покаже, да се не ради само о једној тренутној комбинацији, која има Немачкоје да помогне при решавању питања заосталих од рата, него да је овде по среди стварни и озбиљни покушај да се у Европи учини крај политици ривалства, хегемоније, ревања или престижа једнога народа, и да се на новим основама солидарности свих народа, и уз безусловно чување мира спољна политика свих држава оријентише у новоме правцу, са потпуним елиминисањем рата као средства спољне политике. Оно што је у Келоговом Пакту само теоријски изражено, то је дужност Европе да практички оствари. А то се може учинити једино искрицативном и под водством Немачке.

Г. др. Лаза Марковић

Немачки народ је велики, снажан, вредан и сав предан културном и привредном раду. Он нема разлога да се боји мира. У миру ће немачки народ моћи показати своју праву величину и своју праву вредност. Ако Немачка има у себи довољно истинског осећаја за мир, ако се немачки народ уверио да се и другим методама може доћи до светског престижа, онда не стоји ништа на путу да баш Немачка учини корак даље, и да, изилазећи из круга чисто немачких интереса, на европској бази и са европским схватањима, развије своју дипломатску активност и у Лиги Народа и ван Лиге Народа. Не да буде представник једне групе држава, или једне групе интереса, већ да буде шампион европских схватања и европских гледања, да се залаже за целину, и то у друштву и у пуној хармонији са западним демократијама, а у првом реду са Француском Републиком. Са таквим очима гледајући у данашњу нову Немачку прави и истински пријатељи Немачке. И то је оно што они од ње очекују.

„Дејли Телеграф" о преговорима између Италије и Југославије

ЛОНДОН, 31. — (Б. изв. „Правде"). — Дипломатски кореспондент „Дејли Телеграфа" бави се у једном чланку преговорима, који се воде између Италије и Југославије у циљу закључења једног новог пакта пријатељства. Ови преговори су од велике важности и вероватно ће трајати дуже времена, док не дође до споразума. Што пре дође до споразума, то ће бити боље за ситуацију у Европи. Међутим садашња владина криза свакако ће отежати развој преговора

— Данашњи број има 32 стране —

Немачка и Југославија

Немачка је после рата отрпела разне економске невоље и несреће. Инфлација је достигла невероватну висину и у вези с тим све последице инфлације. Али захваљујући организаторској способности Немаца, познатој у целом свету, Немци су успели да обнове своју индустрију, да је прошире према потребама и, може се рећи, да је немачка индустрија отишла у оном истом степену, на коме је била и пре рата, чак и у неким гранама отишла је много даље. Тако на пример, индустрија боја, која је картелисана у познатом картелу И. Г. Ф., представља данас један од најмоћнијих картела после рата. Индустрија гвожђа и челика, и ако је претрпела разне губитке услед губитка Алзаса и Лорена ипак је успела да доведе у склад своју производњу са интересима своје индустрије и картелисањем са осталим гранама загарантовала је себи велику област за потрошњу.

Г. др. Славко Шећеров

Индустрија угља, и ако је претрпела губитке услед рата ипак наставља своју интензификацију производње и довела је у склад са потребама немачке индустрије. Врло ваљан и знатан напредак начинила је и за време рата, па и после рата индустрија азота и вештачких ђубрива. Велике огромне модерне фабрике изађене на ваздуха азот, везују га и претварају постепено у вештачко ђубре, које се употребљава за интензификацију немачке пољопривреде. Немачка пољопривреда делимице још за време рата напредовала је знатно, јер је искрана становништва великим делом упућена на производњу немачке пољске привреде. И после рата Немци нису занемарили ову грану и употребили су све могуће да је развију.

Једна од великих задаћа, коју је имала Немачка да реши било је оздрављење валуте и плаћање репарација. Прво оздрављење немачке валуте учињено је помоћу установљења рентне марке, чија је залога била целокупна индустрија и пољопривредна својина. Немачка индустрија и после тога играла је велику улогу као залога за репарације, јер је велики део индустрије заложила хипотекарно са дуговима репарацијски. Целокупан сообраћај са железницама претворен је у нарочито железничко друштво, на које је падало око 11 милијарди златних марака у обвезницама као залога за исплату репарација.

Исто тако велики број индустријских предузећа је хипотекован.

И поред тих несумњивих потешкоћа немачка индустрија успела је да те терете сноси и да конкурише осталим индустријама.

Наша земља, као еминентно привредна земља рачуна на немачке пијаце, бар у колико се тиче пољопривредних производа, јер, и поред развијање пољопривреде, Немачка није способ на да покрије све своје потребе у храни и намирницама Природно је да услед тога и ми морамо увозити ону робу, коју нам је потребна После рата наша држава закључила је у првом реду трговински уговор са Немачком Исто тако и тарифни уговор са Немачком И услед тога наше пољ трговинско развија се успешно и на обострану корист.

Д р Славко Шећеров

Наш извоз и Немачка

Као пољопривредна земља упућени смо, да свиц средствима порадимо на одизању и умножавању наше пољопривредне производње и јачању нашега извоза Ми смо ту јако заостали за другим земљама и стојимо још у првим почетцима интензивирања наше пољопривреде и већ у тим почетцима наилазимо на те

Г. др. Стеван Крафт

шкоће, да извозу нашега сувишка осигурамо сталну продају на тржиштима западних земаља. — Једна обилна жетва у пшеници била је и покрај неродице у кукурузу довољна, па да се наши привредници већ туже на застој у извозу пшенице услед оскудице тржишта, на којима би се тражила наша пшеница.

Наша привреда ту у неколико испашта сада за грешке и неразумне поступке наше извозне политике у првим годинама заједничког државног живота, када је тражила пољопривредних производа и животних намирница из целе Средње Европе била концентрисана на нашу земљу и када су нам долазиле трговачке комисије страних држава и хиљадама страних грговаца да покрену и организују пољопривредни извоз наше земље. Место да смо тај изузетно повољан положај искористили да осигурамо и учврстимо пријатељске везе са трговачким светом увозних земаља, ми смо већини страних трговаца неподобним и корумпираним режимом „извозница", осетљивим чавлиним царинама и једним немогућим, спорим, купим и често шикашким царинским поступком, неуређеним сообраћајем и мало сусретљивим држањем наших власти оставили тешке успомене, да се не смемо чудити, ако нас данас, кад свеске трговачке везе опет правилно функционишу, не траже нарочито и ако под истим условима купују на другим странама. Били смо заборавили и заборављамо, да и у трговачким односима између народа импондерабилија играју велику улогу.

Наша је ситуација нарочито отежавана, што морамо на најважнијим нашим тржиштима да конкуришемо са јевтиним земљама, које се готово без изузетка и у производњи и у трговачкој организацији напредније, а и финансијски надмоћне. Осим тога неке земље, које нису биле само традиционалне наше извозне пијаце, већ су после рата биле годинама у великој мери управо упућене на наш извоз (Аустрија и Чехословачка), са големим су напором и успехом прегнуле задњих 10 година да подигну сопствену пољопривредну продукцију, да су постале у знатној мери независне од увоза, шта више и сама Аустрија у неким цереалним производима и у кромпиру постизава већ сувишке и извози их.

Код тих тенденција, које се све више истичу, питање је, да ли наш извоз цереалија у конкуренцији са огромним финансијски толико јаким прекоокеанским производним земљама има у опште какву сигурну будућност.

Колико је год жалосна данашња судбина Русије, сва је срећа за аграрне земље европског истока и југоистока да је Русија нестала из редова земаља које извозе жито. Иначе би то питање извесно и за увек било већ решено негативно и све европске аграрне земље, чија пољопривреда има своје тежиште у производњи житарица, напале би се у претешкој економској кризи. Ми ту кризу већ неколико година осећамо и све ћемо дубље у њу ући и неволе наше опште привредне и финансијске кризе све ће се јаче испољавати, ако благовремено не променимо правац наше пољопривредне производње према потребама европских тржишта и према економским законима о међународној подели рада.

Од увозних земаља на европском континенту стоји за наш пољопривредни извоз у првом реду Немачка, не само због огромних њених потреба него и због тога што смо са њоме споједени дунавским водеким путем.

Посматрање врста и бројева њеног увоза по пољопривредних производа наше климатске зоне не напредује је поучно и да производњу и да трговачку и за финансијску страну нашега проблема.

Немачка увози према статистичким подацима за 1927 само животних намирница годишње за 57 милијарди 730 милиона динара, а ако урачунамо овамо и извоз живих животиња, разних сточних хранива и пољопривредних сировина, које и ми производимо, онда се целокупни увоз Немачке на пољопривредним производима шење на голему своту од преко 100 милијарди динара годишње.

Од те своте отпада на увоз житарица (пшеница, раж, јечам, овас и кукуруз) 21 милијарда 350 милиона динара, на кукуруз, који у родним годинама извозимо и за Немачку, 4 милијарде 112 милиона динара.

Већи су изгледи за наш извоз код друге једне групе пољопривредних увозних артикала.

Немачка увози годишње (стат. податци за 1927 год.): Крмпира за дин. 854.739.000, пасуља грачица, сочива 311.755.000, поврћа (дела) 1,78,.874.000, воћа (искључивши јужно воће) 2.003.507.0000, маслаца 4.936.856.000, сира, тврдог и меканог 1,532.358.000, јаја од перади 3,723,470.000, масти и олео маргарина динара 1,960.280.000.

Укупно животних намирница, које и наша пољопривреда производи (без житарица, брашна, биљних масти, вина и других пића) износи за дин. 20.056.646.0000.

Ту је широко поље рада и успеха за нашу пољопривредну производњу и за извозну нашу трговину. Ту смо у предности пред прекоморским земљама и удаљенијим аграрним земљама европским, јер смо у могућности, ако према тој потреби уредимо наш сообраћај, да на немачка тржишта допремимо увек свежу, квалитативно добро очувану робу.

Не смемо ни ту изгубити много времена, ако не желимо да коначно пропустимо шансе, да освојимо један део тог огромног тржишта за нашу пољопривреду, од чега у многоме зависи оздрављење наше пољопривреде и целог привредног живота наше државе.

Хитни и тешки задаци, који су у вези с тим намећу нашој пољопривредној производњи, па ја мора да се постави на нове темеље, трговинској, кредитној финансијској, царинској и сообраћајној организацији и политици морали би интензивно забавити сав наш политички и привредни живот, а да сазнање дозре до одлучног дела.

Ноће ли се у циљу обнове наше пољопривреде и њеног оспособљења за успешну конкуренцију на великим увозним тржиштима благовремено и одлучно подузети потребне мере о том у задњој линији зависи будућност наше пољопривреде, а с њом и будућност наше привреде у опште и целе наше земље. — Надајмо се, да ће политика мира и разоружања омогућити у смиреној Европи и нашој држави, да све своје енергије и сва средства концентрисано на раду око свестраног развитка и унапређење наше привреде и народног благостања.

У таквој успокојеној Европи остариће се можда и то, да постанемо непосредни суседи једне пријатељски расположене земље, која отвара нашем извозу нашире могућности и у којој бисмо морали да стекнемо један изузетно повољан привредни положај, ако ништа разумемо потребе нашега времена и знамо да о њима водимо рачуна.

Београд, 31. децембра 1928. г.

Д-р **Стефан Крафт**
народни посланик

Управа Двора

Помоћник маршала Двора, мајор г. Погачник одређен је да заступа управника Двора.

АФЕРА „ГАЗЕТ ДИ ФРАН"

Нова хапшења

ПАРИЗ, 31. — (Б. изв. „Правди"). — Поводом афере „Газет ди Фран" дошло је у Паризу опет до једног сензационалног хапшења. Ухапшен је познати парски банкар Амар.

Г-ђа АНО

После једног суочења директора „Журнала" г. Мутона са г-ђом Ано, сазнало се, да је г-ђа Ано још 28. новембра, кад се налазила у слободи издала налог благајни „Газет ди Фран", да се њој изда један милион франака. Овај новац је она примила и предала банкару Амару у аутомобилу, којим су се возили у један ресторан. Ову је своту Амар захтевао, изјавивши да то тражи лист „Журнал" да би обуставио кампању против „Газет ди Фран". Дан пре, каже г-ђа Ано, она је под сличним околностима исплатила своту од 150 хиљада франака за лист „Ле Ример". Банкар Амар изјављује међутим, да он није примио милион франака у готовом него само чек без покрића једне банке у Булоњу. Власти сада трагају, шта се десило с овим милионом франака.

Директор „Журнала" г. Мутон и два уредника признала су пред полицијом да је г. Амар њима нудио у име г-ђе Ано један милион франака, да би се обуставила кампања. Директор је зтражно од Амара, да му покаже новац. Међутим Амар није имао новца.

На основу ових исказа иследни судија је стекао мишљење, да директор „Журнала" није у овој афери компромитован и да је г-ђа Ано заиста исплатила милион франака Амару. Због тога је Амар ухапшен.

ЕПИДЕМИЈА ГРИПЕ

Грипа се појавила и у Берлину

БЕРЛИН, 31. — (Б. Изв. „Правди"). — У Берлину је почела све више да се шири г ипа и да заузима карактер епидемије. Број болесника сваки дан расте за неколико стотина. Болнице и санаторијуми су препуни. У последња 24 сата ла за спасавање, којима расположе општина налазе се у покрету.

Стање болести енглеског краља

ЛОНДОН, 31. децембра. — Вечерашњи лекарски билтен, који су потписала три лекара, гласи:

Краљ је провео дан мирно. Нема никакве промене у стању Његовог Величанства.

ЛОНДОН, 31. децембра

Ројтер сазнаје да вечерашњи лекарски билтен, и ако се не сматра као неповољан, није онако задовољавајући као што се могло очекивати. Чињеница да нема никакве промене у краљевом стању, показује да је напредовање веома споро. Лекари су увек предвиђали да напредовање може да буде врло споро, али дуги интервали без промена изгледа показују да је напредовање чак много спорије него што се мислило.

Француски буџет

ПАРИЗ, 31. — (Б. изв. „Правди"). — Претрес буџета завршен је синоћ. Све несуглашице између парламента и сената су изглађене. Коначна сума буџета износи 45 милијарди 431 милиона франака прихода и 45.367 милиона франака расхода. Суфицит дакле износи 64 милиона франака.

После гласања министар правде г. Берту прочитао је указ, којим се закључује заседање парламента за 1928 годину. Ново заседање отвориће се према уставу другог уторка месеца јануара т. ј. 8. јануара.

Бурна конференција радикала

ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ, 31. — (Н. изв. „Правди"). — За данас је сазвана у просторијама хотел „Национална" конференција Окружног Одбора радикалне странке за округ руднички. Мада је одбор према статутима странке, позвао на конференцију само по два делегата од сваке организације, дошло је из околних села преко 300 сељака, који су испунили велику салу „Националног". Присутне је поздравио председник Окружног Одбора г. Стаменко Маринковић, који је одмах дао реч потпредседнику одбора адвокату г. Гојку Чвркићу. Присутни су захтевали да г. Чвркић да извештај о своме учешћу у раду ширег главног одбора у Београду.

Г. Чвркић чита из београдског „Времена" свој говор, који је одржао на седници Ширег Главног Одбора. Присутни су одушевљено одобрали овај говор.

Затим је г. Чвркић истакао заслуге старих радикалских бораца и осудио рад данашњих, „скојевића" и власти. Појединци су позвани у владу као стручњаци. Генерал Милосављевић доведен је у владу само зато, да би се потиснули стари борци радикалне странке.

После многих трзавица у партији поверено је вођство радикалне странке човеку, који је за начела странке био осуђиван на смрт и два пута бегао из Србије. Тај човек јесте г. Ацо Станојевић (Живео! бурно одобравање). То је прави вођ радикалне странке, сви остали су скојевићи.

После говора г. Чвркића добио је реч г. Сретен Сретеновић. Он је у свом говору бранио рад садашње владе и њене напоре за закључење зајма. Да је зајам закључен не би било криза. Но зајам је ометала опозиција. За време говора дошло је до велике буре у сали. Сељаци су се поделили на присталице владе и присталице радикалног Главног Одбора. Гужва је била тако велика, да је изгледало, да ће доћи до озбиљне туче. У гужви се чуо јак глас сељаке овдашњег Првостепеног Суда г. Голуба Куљовића који је викао: „Хоћемо рад али са браћом Хрватима". После тога су приређене манифестације Хрватима и донесена резолуција у којој се изражава поверење г. Аци Станојевићу, а осуђује рад г. Вељке Вукићевића. У резолуцији се истиче и потреба за што скоријим споразумом са С. Д. Коалицијом

Указ у министарству финансија

БЕОГРАД, 31.

На предлог министра финансија Њ. В. Краљ потписао је указ којим се постављају:

У генералној дирекцији државних дугова за начелника одељења за зајмове и ратну штету г. Ђорђе Дидић, начелник рачуноког одељења генералне дирекције. У генералној дирекцији катастра за начелника катастарског одељења, прве категорије, треће групе, г Михајло Сокић, начелник административног одељења генералне дирекције. За начелника техничког одељења г. др. Звонимир Грађ, начелник одељења за нове премере. У генералној дирекцији пореза за начелника одељења за непосредне порезе г. Драгољуб Матић, помоћник генералног директора пореза; и за начелника одељења за таксе, трошарине и финансиску контролу г. Петар Петровић, начелник одељења за таксе. У генералној дирекцији царина за начелника тарифног и административног одељења г. Радомир Клајић, начелник тарифног одељења.

За директоре финансијских дирекција постављени су: у Љубљани г. др. Сосин Павелј, финансиски окружни равнатељ у Марибору; у Загребу г. Драгутин Пинтар, делегат министра финансија у Загребу; у Осијеку г. др. Јанко Рајачић, надсаветник и шеф одељења делегације у Загребу; у Сарајеву г. Срећко Порлес, вр. дужности делегата у Сарајеву; у Бања-Луци г. Мехмед Хамди Увелс, в. д. директора у Б. Луци; у Мостару г. Никола Марић, директор финансиске дирекције из Дубровника; у Сплиту г. Ива Крпан, финансиски надсаветник из Сплита; у Новом Саду г. др. Тодор Бугарски, област финансиски инспектор; у Београду г. Михајло Пајић, управник пореског одељења; у Нишу г. Душан Павловић, начелник генералне дирекције пореза; у Скопљу г. Драгиша Видаковић, начелник генералне дирекције пореза; у Битољу г. Милован Карапанџић, начелник генералне дирекције царина и у Подгорици г. Властимир Глишић, инспектор генералне дирекције државног рачуноводства.

Истим указом стављени су на расположење г. г. др. Иван Рупник, делегат министра финансија у Љубљани, Димитрије Здравковић, директор обласне финансиске дирекције у Н. Саду; Тихомир Вељковић, помоћник генералног директора царина и Петар Тушаковић, директор управе за Ратну Штету.

Политичко убиство у Приштини

ПРИШТИНА, 31. — (Изв. „Правди"). — Синоћ, у шест часова, у улици Цара Уроша, убијен је Јусуф Ахмет, млинар и одборник приштинске општине. Убиство је извршено на 20 метара од улице Краља Александра, најживље улице у Приштини, и на 100 метара од зграде среског поглаварства и дирекције чаидармерске станице, у времену кад су улице биле пуне света. Непознате убице сачекале су Јусуфа кад се враћао кући и испалиле на њега из пиштоља 4 метка, од којих је један смртно рањо Јусуфа у самог главе. Један од метака погинуо је и једног од убица, потргао револвер на убице, али без успеха, јер је револвер био слабог калибра. На место убиства дошла је прво патрола, а затим и жандармерија. Место где је Ахмет погинуо било је осветљено са два фењера, које су убице, у часу извршења дела, биле угасиле.

На први пуцањ брат убијеног изашао је на улицу и видеће два непозната човека, који су у страни били атентатори, упитао их је:

— Где је то пуцало?

— Овде, у близини не, већ тамо иза млина Шукри бега — одговорили су убице и изгубиле се у непознатом правцу.

Убиство Ахметово изазвало је мучан утисак у вароши, Становништво је само забринуто за личну безбедност, јер је Јусуф погинуо већ у први сумрак.

Поглаварство је повело истрагу и до сад је ухапсило једног друга убичиног, који је синоћ с њиме ишо рекућу.

Овде се сматра да је убиство политичке природе. Нарочито се то подвлачи у редовима демократа, јер је Јусуф био један од виђенијих чланова овдашње демократске организације, а и кад се зна за убиство, исто тако демократе, Назима Рабура.

Воја. Б.

Освећење Дома скопских Јевреја

СКОПЉЕ, 31. ОК. П. изв. („Правди"). — Данас у 11 часова обављена је свечаност отварања Дома Скопских Јевреја. После свечаности одржана је закуска.

Ка четворној или тројној коалицији

У Новој Години...

У првој години друге деценије нашега уједињења може се, на првом месту и пре свега, пожелети да дочекамо што пре пуну нашу политичку консолидацију, коју смо најмање имали у овој минулој години, и да се осети нови дух који би владао нашим радом и нови елан који би нас, полетно, носио у свесрдном раду на нашем економском и просветном уздизању...

Може се, затим, зажелети да погрешке учињене и болно сазнате не буду узалудно стечено искуство, већ да буду нове истине, које ће бити моћни регулатори нашег даљег правилнога рада. А у прошлој години било је догађаја који су по својој тежини често пута били равни и многим нашим тешким догађајима у даљој прошлости и била је, прошла година, готово, толико у бури нашега животног сједињавања и спајања националног у потпуну националну јединственост да смо у њој имали борбе које смо, у првој етапи уједињења, у низу година имали. Она је још само показала да предстоји још велики национални, трудољубиви рад на уздизању отаџбине и показала, истовремено, и дивергентна национална струјања, која ће се, најзад, наћи, и морати наћи, једино на једном те истом путу, на једној те истој линији. Национална снага, и у овој прошлој години у којој су се толико много и тако јако сагледале све животне тешкоће, и привредно уздизање онемогућивано је економском кризом и политичко консолидовање оремећивано политичко партијским екстремним борбама, — национална снага се јакле и у овој прошлој години могла јако осетити и видети да у овој идућој години треба готово препорођени, са мање илузија, да супуњујемо редовним током развој нашега државног живота. А прошла година, која је нарочито била обележена партијском борбом, била је исто тако испуњена и бригом за привредно наше оснажење. С обзиром на све то општа жеља целе земље изведено је у томе да политички чиниоци у нашој земљи уђу ово је борбе у смислу нашег политичког консолидовања, у смислу нашег срећивања. Да се више не догађа, да недорешени политички однос и сукоби саверборбу нашу земље, ометају редовни рад и онемогућавају напредак. Да више не буде земља за коју се каже да је у њој од свих спортова најразвијенији „политички спорт". Да, на против, покажемо да слободно можемо ући у ред срећених држава, у чијем државном животу суделују срећене, прибране, паметне главе. Да се види да смо ми доиста још млада земља, али да у њој постоје непресушни извори националне снаге и да она снажно, мирно иде напред. Општа нам је жеља дакле у томе да се извлачимо и да никако не падамо у хаос, да будемо срећени и да се у овој земљи распојасано и захукталo не суделује у политичком животу, који доминира нашим животом, и да се, свесним насупрот томе, чине највећи напори у смислу срећења наших прилика ради нашега напредка. Више готово него иједни други синови Југославије, наши политички људи треба да виде да код нас постоји политичко зло као најаче и да не земљи бити у толико боље, у колико је оно мање. У нову хиљаду деветстотина двадесет деветој дину треба да уђемо са новим жељама, новим полетом за рад ради изгрђивања нашег целокупног и тада, једино, исрпићемо дуг који дугујемо држави и нацији...

Први дан кризе

Дан по развој политичких догађаја, после оставке, предмет је разговора целог политичког света. Али, због тога што није могло још одмах да дође до консултовања у Двору, политичка посматрања још увек се „вентилирају" у разговорима парламентараца и, како је данас изгледало, до саветовања Круне неће доћи још за који дан. У кабинету председништва владе о владиној оставци било је речено да консултовања у Двору неће моћи одмах да отпочну због тога што се Њ. В. Краљ не осећа још добро после недавног назеба, али како ће православни божићни празници наступити крајем ове недеље (у идући понедељак је православни Божић) у извесним политичким круговима говорило се да криза може дуго да траје, може да траје, рекло се, чак до после православних божићних празника. Но, према другим мишљењу криза треба да буде завршена најдаље до недеље.

Како се данас могао видети, политички кругови прате са максималном пажњом држање г. г. Прибићевића и Мачека после отварања радње. Ако би они показали да постоји могућност за нормалне разговоре, извесно је, речено је, да би ситуација тиме била интересантнија. Но, како су изјављивали добро обавештени политичари, нема много изгледа да ће сељачко-демократска коалиција напустити данашњи свој став.

Интересантно је да у политичким круговима, сем демократа, не постоји никаква нарочита узнемиреност. Радикали, клерикалци и муслимани држе се врло повучено, с пласом резервисано, — док се међу демократима воде раз ови, који показују прилично велико незадовољство.

Г. г. Букићевић, Корошец и Спахо имају један споразум, по коме ће ићи заједно и у влади и у опозицији. Та тројна коалиција је једина чињенице, на коју развој кризе од првог момента има да се наслони.

Тројна коалиција чека расплет односа и нада се да има још могућности за разговоре о воспостављању четворне коалиције, то само као крајњу тачку, она из својих руку не испушта директију и труди се да је дефинитивно задржи.

И ако у ствари постоји потпуна неодређеност у целокупној ситуацији због чега се не зна ни којим ће током криза кренути, — ипак парламентарни кругови постављају тезу четворне или тројне коалиције.

Влада, и ако је у оставци, отправља дужност. И кад јој Њ. В. Краљ буде уважио оставку, биће овлашћена да ради до састава новог кабинета. У круговима који су за споразум са сељачко-демократском коалицијом одјекнуле су добро последње изјаве г. г. Прибићевића и Мачека. Нарочито су оне добро коментарисане у круговима г. Давидовића и радикалног главног одбора. Од њих се могло чути да се и г. Мачек коначно изјаснио шта хоће и по томе, они мисле да се могу повести преговори.

Они пак који су за четворну коалицију, налазе да се захтеви г. Мачека о федерацији не могу прихвати, тим пре што г. Мачек поставља захтеве и за оне крајеве земље, који му нигде никад следовати. Извесни политички кругови су данас подвлачили да се очекивала једна прецизнија изјава СДК и да је она дошла врло брзо, — чак преко очекивања. Сматра се да ће због тога консултовања бити врло широка.

Демократски посланици траже сазив клуба

Одмах после оставке кабинета, у круговима демократских посланика појавила се велика узнемиреност и јако незадовољство што је акција г. Давидовића закључена кризом. Демократски посланици, једним делом, већ од јуче изјављују отворено то своје незадовољство и веле да њихов циљ није био да се отвори криза.

Незадовољство демократских посланика се појавило пре због тога што њихов посланички клуб није ни питан ни ти је што пуноважно у том погледу закључио. Они протестују што одлуке о ситуацији није донесло клуб већ један ужи форум, — вођство (које сачињавају председништво клуба и главног одбора са министрима).

Због тога су данас незадовољни демократски посланици тражили да се сазове седница посланичког клуба, на којој би се саслушала питања расправила и разчистила.

Они су спремили акт председништву свога клуба, којим траже да се одмах одржи клупска седница и да се решава о кризи.

Очигледно је да међу демократима постоје два гледишта на ситуацију: једни су за четворну коалицију, други за одлазак у опозицију и, евентуално, за споразумевање са сељачко демократском коалицијом. Та два гледишта су прилично опречна и, што је најглавније, ниједна страна не одступа од својих погледа на решење кризе.

РАДИКАЛИ О Г. МАЧЕКУ

У политичким круговима данас су сврстиле на себе изјаве г. г. Мачека и Прибићевића доста велику пажњу.

Један радикални министар дао је данас о г. Мачековом захтеву да се држава уреди на федеративној основи ову изјаву:

— **Г. Мачек се на крају изјаснио. Тражи федерацију. Али не само за Хрватску, већ и за Србију, Војводину, Босну, Црну Гору, као да је и у тим крајевима представник народа. До сада сем његове страначке нико други није тражио федерацију. И ја мислим да г. Мачек нема права да говори у име других крајева. Апсолутно никаквог права он нема у том погледу. Што за Хрватску тражи, ствар је његовог партијског посла и можда његова партија то хоће. Али је питање, да ли Срби у Хрватској то хоће. Јер кад г. Мачек тражи да Хрват буде господар у свом дому, онда ми Срби из прека знамо то њино господарење. То је ропство Срба, гњављења, какво је било под Аустријом. Ниједан присталица г. Прибићевића неће чути за то, а камо ли ми остали Срби. Ствар је дакле упрошћена. Г. Мачек тражи за себе федерацију, а други ће се о себи бринути. Сад нам само остаје да чујемо шта ће рећи Соби из Лике, јер ће њино мишљење овога мишљење г. Светозара Прибићевића не интересује.**

„КОМЕДИЈАШКИ ПАРЛАМЕНТАРИЗАМ"

Г. Грол исто, које је јуче унутрашњеполитичком одбору, нарочито много коментаришу радикали. Данас је у радничком клубу један њихов радикал говорио о томе овако:

— Тако је то, кад о парламентаризму говоре и решавају они, који појма о њему немају. Г. Грол је направио „куншштик комедијашког парламентаризма". Он упућује писмо једном Скупштинском одбору и пре оставке председника владе објављује кризу! Нигде такав примера нема, нити је игде један министар тако поступио! Шта један члан владе може учинити? Само дати оставку председнику кабинета и ништа више. Г. Грол није дао оставку, него се истрчао испред свих, на својим писмом се ставља чак и испред председника владе и испред председника Народне Скупштине. Није без важности да се забележи овај инцидент човека, који је сигурно завршио овим комедијаштвом своју министарску каријеру и препоручио се будуће једино позоришту.

Г. ДАВИДОВИЋ ЈЕ БЕСКУЋНИКА Г. ПРИБИЋЕВИЋА ОХУЂИО...

Радикали показују све веће незадовољство према г. Давидовићу и сматрају да је за будуће немогуће са њим правити макакву комбинацију. Али, исто тако, они изражавају највеће огорчење према г. Г. Прибићевићу и труде се да га и даље остане у изолованом положају.

— Г. Љуб. Давидовић одавно прекинуо једног споменка сада на вези са Прибићевићем. (Тако је данас један радикални бивши министар говорио новинарима).

Тај његов пријатељ, г. С. Дукинац, има везе са г. др. Светиславом Поповићем и они су направили тај аранжман да се оборе влада па да се после разговара о додиру и евентуалном споразумевању. Г. Давидовић је тако и поступио. Он је у ствари политичког бескућника Светозара Прибићевића окућио. Он га је спасао, и ако је тај господин требао да остане изолован. Јер он је сам раскинуо све везе, а није придобио поверење у Загребу. Њега је требало оставити судбини да ишчезне, а тим је путем био пошао. Г. Давидовић је чинио већ неколико пута велике погрешке. Ето, и сад је тако поступио. Направио је ствар да нама радикалима то партијски користи. Али у озом часу није реч о томе, јер је био у питању највиши државни интерес, коме смо се били сви потчинили и коме смо имали до краја служити верно и одано.

Г. Давидовић се преварио, он је рехабилитирао онога, који га је издао. Нека му прашта, ако хоће; то је његова стзар. Али цео свет види да г. Светозар Прибићевић може сам доћи, и да ниједан Хрват за њим неће поћи. Никога он неће нити може довести. Ту је суштина питања и о томе треба да размисле и демократи.

„МИ ЋЕМО У ОПОЗИЦИЈУ"

У кругу пријатеља г. Давидовића одушевљених присталица споразума са С. Д. Коалицијом, сматра се да ситуација само и једино треба да се развија у смислу решења београдско-загребачког споразума. Сматрајући да је то најважније питање, они изјављују да криза уопште не може да добије друго решење до решење којим би се имао већ једном да реши београдско-загребачки сукоб.

Један пријатељ г. Давидовића дао нам је данас о ситуацији ова обавештења:

— Ми ћемо у опозицију. Г. Давидовић је добио од нашег највишег партијског форума одрешене руке и ослашење да воли партију. И његово је било право да овако поступи. Г. Давидовићу је било главно питање споразума са Загребом и он је и овога пута спасилац ситуације, као некада кад је довео радићевце у Скупштину. Његова част је наш образ и ми ћемо му следовати. Он је окомад рекао министрима, да их није звао на саветовање него да чују обавештавања, јер он има од конгреса пуну власт. Г. Давидовић иде својим путем и наша је дужност, да идемо за њим. Ко неће, нека иде на другу страну. Има неколико код нас незадовољника, који су за четворну коалицију и они траже, да се у клубу све расправи. Њима ће г. Давидовић то исто рећи, па они нека одговарају за сваку своју акцију. Данас су потписивали акт о сазиву клуба г. г. Шећеров, Бока Поповић, Павловић, Милојз Јозановић, Игњат Стефановић, Матејић, Кучанудн, Анђелковић, Шумењковић, Јојић и други. Ми ћемо и то све уредити, јер је по среди најкрупније питање. Нама је преча држава од свега, и зато хоћемо споразум.

О тројној коалицији не може бити речи. То молим вас нарочито истакните. Ми демократи ћемо ступити у најжешћу борбу против такве владе и борићемо се да идеја споразума победи.

„МИ ИМАМО ЈЕДНУ ПОЛИТИКУ"

У радикалном клубу је било и данас врло живо. Г. Вукићевић је конферисао целога дана са министрима и посланицима.

— Ми имамо једну политику. Наш је став одређен, познат. Главни одбор је без одређене политике, он је управо нема. Радикална странка је сва на овој нашој линији. Код нас је ред и странка улази у решење кризе потпуно компактна. Радујемо се што нама из Загреба не признају успех у обарању владе као што то чине према Давидовићу, — рекао је данас један радикални министар сараднику „Правде".

КОНФЕРИСАЊА

У радикалном клубу су данас конферисали г. г. Вукићевић, Ил. Михаиловић, Вл. Андрић, Б. Кујунџић и Драг. Шаетковић.

У демократском клубу је г. Давидовић најдуже конферисао са г. Гролом.

САВЕТОВАЊА И ШЕФОВИ ГРУПА

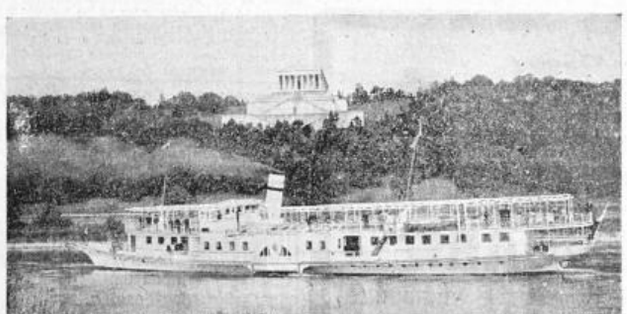
У политичким круговима се данас разговарало о консултацијама, које ће се спровести у току ове кризе. Сви меродавни изјављују, да ће саветовања обухватити све шефове група.

Са интересовањем се говорило и о томе, да ли ће учествовати у саветовањима и шефови сељачко-демократске коалиције. Они о томе до сад нису дали никакву изјаву; а и г. Мачек јуче није у своме говору ништа рекао, да ће доћи. Претпоставља се, да би они дошли, ако би саветовање било широко.

РАЗГОВОРИ Г. ДАВИДОВИЋА СА ЗАГРЕБОМ

Г. др. Св. Поповић допутовао је јутрос из Загреба и данас ће водити конференцију са својим демократима, међу којима је био и г. М. Станковић.

Г. Поповић је јуче у Загребу конферисао са г. г. Прибићевићем и Жерјавом. Тада се, да су самостални демократи решили да ступе у додир са г. г. Давидовићем и да поведу преговоре о споразуму.

Инспекциони пароброд „Драгор", израђен у фабрици ИБИГАУ

Контакт г. Давидовића са сељачко-демократском коалицијом

У политичким круговима данас се нарочито много говорило о томе да је већ дошло до разговора између г. Љ. Давидовића с једне стране и шефова сељачкодемократске коалиције (на првом месту, г. Прибићевића) с друге стране. Рекло се, поред тога, да је данас г. Давидовића посетио самостално демократски прван г. др. Светислав Поповић, за кога се казало да још није био отпутовао у Загреб. Г. др. Поповић, пре тога, имао је састанак и са неким личним пријатељима г. Давидовића, међу којима и са г. М. Станковићем. Ни, то се у редовима најближих г. Давидовићевих пријатеља није потврдило.

Што се тиче даљег развоја кризе, изгледа да ће он бити у застоју све док се Њ. В. Краљ не опорави. А Њ. В. Краљ ни данас није могао напустити собу, пошто још има температуру.

Г. др. Спахо путује ноћас, у 11.30. у Сарајево.

ФИНАНСИЈСКИ ОДБОР ЈЕ ПРОДУЖИО РАД

Данас пре подне већина финансијског одбора је одржала седницу и решила, да се скине с дневног реда буџет министарства вера, пошто ће се тај ресор укинути и буџет просто је скинут с дневног реда због писања г. Грола.

По предлогу г. Милоја Ж. Јовановића једногласно је решено, да се стави на дневни ред уредба о исплати државних дугова из министарског зајма. Ово је учињено зато што је и сам министар финансија тражио сагласност одбора, ма да по закону нема ту обавезу.

ИЗЈАВА НАРОДНОГ ПОСЛАНИКА Г. ЂОКЕ ПОПОВИЋА

Народни посланик, г. Ђока Поповић, упутио нам је данас следећу изјаву:

„Поводом јучерашње белешке да сам остао у финансиском одбору и одбио да изађем са седнице, молим да се оштампа следеће: Ништа ја нисам предлога и споразума, нити је захтевано од мене да напустим седницу. Ја сам пот помагао и био за предлог мога политичког друга г. М. Ж. Јовановића и жалим да није прихваћен. Али се обзиром на изјаву г. министра Суботића да је у принципу за предлог и да га одбија само услед законских препрека, остављајући га да се нарочито претресе у финансијском закону, ја нисам сматрао да је потребно и нужно да изађем са седнице. Овом тим пре што овај предлог није имао политичког обележја нити је у вези са политичком акцијом демократског клуба."

Г. КОРОШЕЦ НА РАДУ,

Г. др. Корошец био је данас пре подне на послу у министарству унутрашњих дела а по подне у председништву владе.

Г. ЈОВ. ЈОВАНОВИЋ О КРИЗИ ВЛАДЕ

Вођа земљорадника г. Јован Јовановић допутовао је данас у Београд. Он је у Врању држао збор и предавање. Г. Јовановић био је љубазан да поводом оставке владе г. др. Короша да за „Правду" ову изјаву:

— „Оставка владе др. Короша изгледа у стварности изненађења. По свему судећи г. Корошец није хтео да да оставку. То је прва констатација. Друга је да је г. Давидовић остао на оном своме захтеву, да се мора регулисати питање српско-хрватских односа. Г. Давидовић остао је на тој линији и то је помогло да оставка дође.

Трећа је констатација, да заиста постоји потреба, да се српско хрватски односи регулишу што пре, да им се изради основа још сад за избор нове Народне Скупштине, како се у народ не би ушло као у маглу, него са једним одређеним планом.

Четврто: Најприроднije је и парламентарно је, да се консултују све групе и нарочито да се са СДК изврше консултовања у Београду не само са владаром него и са представницима свију политичких партија.

Пето: Најлакша солуција била би, да се изборна влада да овој или оној странци, С. Д. Ксаничић, а ако није могуће то, онда једна влада која би дала јемство, да ће се избори за Народну Скупштину извршити слободно, јер ако би која друга влада вршила изборе и власт полицијска утицала на њих, питање српско-хрватских односа не би се ни после тих избора могло решити.

Данашње стање је такво у читавом народу, да се тражи што пре расчишћавање тога питања о односима Срба и Хрвата. Најнеугоднија и сигурно најгора солуција била би трећа коалиција, па чак под претпоставком, да и један део демократа ту комбинацију у Народ ној Скупштини помазне има једва тешића у решењу кризе, која је у томе што је питање о буџету на дневном реду и што ово за споје решење једва има три месеца.

Шта мислите ако не дођу представници С. Д К. из Загреба на консултовање у Београд?

На ако не дођу нпак је ситуација чиста. Моје је уверење, да ће они доћи, ако им се загарантује, да ће влада, која долази, вршити и слободне изборе. Изгледа ми, да су ове странке воље, да се ово питање о српско-хрватским односима расправи како треба.

Ја нарочито нагдашавам, ако збиља има између српско-хрватски реше и стане на једну нову базу, на базу равноправности, једнакости и слободног опредељења онда мора да дође до широког консултовања међу самим поли тичарима. Јер још није изрђено мишљење ни код једних о томе, како би се криза српско хрватских односа, решила. Боље је и петнаест дана и дедесет дана да то траје, па тек онда да се реши, него за два до три дана да се реши, јер то решење може да буде само крње.

Расположење је код нашег народа, нарочито у Србији, да се то питање скине са дневног реда, јер уноси забуну и узнемиреност у радове земљорадника, нако је мој утисак, да и у градовима у унутрашњости, које сам у последње време обилазио, влада исто расположење.

Помиње се, да ће се консултовати и неполитички људи.

Могуће је и треба.

БЕРЗЕ

На данашњем берлинском састанку све девизе према динару су без промена, једино су Лондон, Њујорк, Милано, Прат и Берлин које чврше док је Париз нешто ослабио. Тенденција код веза и ратне штете чврша.

Девизе. — Понуда — тражња: Лондон 276 43 —275.73, Париз 223 40—221 40, Њујорк 56 81—56 61, Женева 1097.10—1094 10. Милано 288 50—286.40, Прат 168 84—168 04, Берлин 13 556—13 528, Беч 8 0234—7.9904, Пешта 9 9292—9 8892, Брисел 7 925—7 895. Амстердам 22 885—22 825, Солун 77.75—74 25.

Државни папири. — На данашњем течају ратна штета је рађена по 429 50—433—434 (2800 000). Термински ратна штета је рађена за утимо фебруар идуће године по 411 (700), за утимо јуни по 434—450 (600).

7% по 86 (10.000).

4% по 54—55.

Новчани завод. — Акције Народне Банке 7 050 (50). Изузна Банка 1020. Ескоптна Банка 1501 тражња. Београдска Штедионица 280—200. Трговачка Банка 1100 понуда. Београдска Задруга 7 450—7 100. Врачарска Задруга 550—500.

Лозови. — Лутријски лозови 95—93. Дувански лозови 65—55. Лозови Црвеног Крста 56—53 50.

НОВОСАДСКА ПРОДУКТНА БЕРЗА

НОВИ САД, 30. — „А. Б. Изв. „Правде"). — ПШЕНИЦА: бачка 79-80, 236—238, горњо-банатска 79-80, 236—238, бачка петиска 79-80, 236—238, банатска паритет Вршац 79-80, 232—234, горњо-банатска 79-80, 232 50—235, сремска 79-80, 232—234, горњо-банатска 79-80, 232 50—235, сремска 78-80, 237—240.

ЈЕЧАМ: бачки 252.50—257.50, бачки пролетњи 68—69, 270—280.

ЗОБ, бачка, сремска и славонска: 240—243, банатска 235—240.

КУКУРУЗ, бачки, 247.50—250, сремски, јануар 254—256, бачки март, април и мај: 282.50—287.50, банатски: 247 50—250, сремски, јануар 254—256, сремски, март, април, мај 282.50—287 50.

БРАШНО: ОГГ и ОГ бачко 340—350, бр. 2. 320—330, бр. 5. 300—310, бр. 6. 265—75, бр. 7. 255—265, бр. 8. 205—215.

МЕКИЊЕ, бачке и сремске у јута врећама 175—180.

КРОМПИР, бели, словеначки 115—120.

СВИЊСКА МАСТ у кантама од по 25 кгр.: бруто за нето: 2 350—2 350.—

СЕНО, франко бачка станица 115—.18.50.

ТЕНДЕНЦИЈА слаба.

ПРОМЕТ вагони: 22 пшенице, 17 кукуруза, 1 зоби и 1 сена. Свега 41 вагон.

Тенденција непромењена. Промет вагона: 49 пшенице, 15 брашна, 15 кукуруза, пола вагона масти. Свега 73 и по вагона.

ДОЧЕК НОВЕ ГОДИНЕ

ДОЧЕК НОВЕ ГОДИНЕ код „Два Сокола"

У ТОПЧИДЕРСКОЈ РЕСТОРАЦИЈИ, као и прошле године, дочекаће се Нова Година 31. децембра, на свечан начин. Вечеринска ноћ, пестаће веселиће пошт. публику пријатељ забављањем разних игара. 14472

ДОЧЕК НОВЕ ГОДИНЕ. — Дочек Нове Године у Модерног Оперети — сала палате „Лук сор" — пружиће посетиоцима пријатних изненађења. Поред одабраног програма и специјално спремљених плесова и комичне лутрије — старање се да пружи публици сав могући и немогући штимунг — два позната аранжера смеха, два врло весела човека, г. г. Трбуховић и Осиповић редитељ оперете. У програму зају зеће видно место бокс са балонима и специјално ангажовано двојица специјалиста, ако би коме случајно пољзло од смеха. Дођите и уживајте. 14510

ДАНАС СВЕЧАН ДОЧЕК НОВЕ 1929 ГОДИНЕ. — Луксор палата Данеинг — Табарин Бер. томбола, битка бомбицама, крофне са наполеонима, прасе на лутрију и разне друге сен зације. Топла и хладна кухња. Пиће првокласно бело обично. — Улаз бесплатан.

За посету моли Дирекција 14505

Парамунт Палас

Данас премијера

Најновија звезда Парамунта

Естер Ралстон

у изванредном филму

ШКОЛА ЉУБАВИ

Весели подвизи, згоде и незгоде једне шипарице

ДОЛАЗИ:

Јунак! Харолд Лојд

14507

ПРЕД ПРОЦЕСОМ ОКРИВЉЕНИМА ЗА ЗЛОЧИН ОД 20. ЈУНА.

Пуниша Рачић, Тома Поповић и Драг. Јовановић-Луне предани су Суду данас пре подне

— ИСЛЕДНИ СУДИЈА Г. СВЕТА МИЛУТИНОВИЋ ЗАВРШИО ЈЕ ДЕФИНИТИВНО ИСЛЕЂЕЊЕ. — ПУНИША РАЧИЋ, ЗАЈЕДНО СА ОПТУЖЕНИМ НАРОДНИМ ПОСЛАНИЦИМА СПРОВЕДЕН ЈЕ ДАНАС СУДУ. —

У холу Варошког Суда, данас пред подне, око једанаест часова, било је необично живо. Примећивало се и осећало у ваздуху да се морало нешто догодити. Кроз ход су непрекидно промицали, један по један, познати београдски адвокати, браниоци Рачића и окривљених народних посланика г. г. Томе Исповића и Драг. Јовановића-Луке. Зналући да се очекује некакво решење, сарадник „Правде", који је био једини од новинара су у тем часу, упитао је адвоката г. Душака Илића бранioца г. Јовановића, да ли му је шшогод познато о судбини Рачића. Г. Илић се тада заустависо и ни мало изненађен, као да је очекивао то питање, одговорио је, слегнувши раменима:

— Не знам. А да ли ви знате? Ја сам баш ради тога и дошао.

Исти такав одговор дао је и г. Радивоје Новаковић, бранилац Рачића. И доиста, било је тешко ма што сазнати. Г. Милутиновић је био, као и обично, резервисан.

Но ипак прошло много а већ се могло падети да је стгар, једним делом, свршена. С извесних страна, које су у томе биле неповољне, сазнали смо већ у једанаест часова да је иследни судија г. Света Милутиновић, радећи на истрази и после њему читавих пет месеци, неуморно, донео данзад своју одлуку и завршио део опсежан посао око пратходне истраге. Иследни судија г. Милутиновић, поступајући по примедбама суда у колико се оне тицале узимања гумбе од чланова представника пок. Стјепана Радића, учинио је последњи свој корак, који је био у његовој компетенцији: предао је суду Пуниву Рачића и посланике г. г. Драг. Јовановића-Луна и Тому Поповића. То је учињено јавно, пошто је цео иследни материјал исцрпен. Сад дата по кривници Рачићевој прадата су Повостављеном суду, који ће имати да, кроз два-три дана, донесе решење о стављању под суд. Иследни судија је ово учинио у смислу §-а 158 кривичносудског поступка.

Како се Пуниша Рачић и Тома Поповић нала зе већ у судском притвору, то нису ни премештени. Драг. Јованович-Луне се још налазе у болници.

ПУНИША РАЧИЋ ЈЕ ОПТУЖЕН ЗА ДЕЛО УБИСТВА С ПРЕДУМИШЉАЈЕМ

Судећи по свему Рачићу квалификација дела није измењена. Он је оптужен за дело убиства с предумишљајем. Тако је и остало. Што се тиче народних посланика г. г. Драг. Јовановића-Луна и Томе Поповића њихова се кривица квалификује, у тужби иследног судије, као саучесништво у убиству скупштинском.

Колико је познато велики број адвоката пријавио се да брани Рачића и посланике Поповића и Јовановића. Поред осталих, многобројних адвоката из Београда и унутрашњости, Рачића брани и београдски адвокати г. г.: Бор. Л. Поповић, Бора Новаковић, Радивоје Новаковић, Драгољуб Љубибратић, др. Никола Петровић, Драг. Стојадиновић, Павле Мијатовић, Јосип Љубић, из Книна, и други. Тому Поповића бране, поред осталих, адвокати г. г. Бор. Л. Поповић, Јован Јовановић, Тома Милосављевић, Драг. Стојадиновић и Богољуб Вучићевић. И г. Драг. Јовановића-Луна брани велики број адвоката.

После предаје суду Пунише Рачића, Пристојенски Суд ће, за дан-два, по пасмотрењу целог истражног материјала, донети решење о стављању под суд.

Највероватније је да ће то судско решење пасти после Божића одмах.

Отварање пруге Прибој-Ужице

УЖИЦЕ, 31. (П. Изв. „Правде"). — Данас је извршена свечаност отварања нове пруге Прибој—Ужице. Свечаности је присуствовао г. Андра Стапић, министар саобраћаја са директором железница г. Весом Марковићем, начелником грађанског одељења Дирекције Железница г. Бошом Јестићем и великим жупаном ужичке области г. Живојином Будимировићем. Од стране сарајевске дирекције присуствовао је директор г. Шиклер и начелник саобраћајног одељења г. Миљковић.

Из Ужица је пошао у 6.10 часова ујутру за Прибој специјални воз. У возу су били поред гостиљу и господа: Павле Вујић, директор гимназије, Димитријевић председник суда, Миловановић. срески начелник, Гордић инжењер, Павле Чубровић, народни посланик, Вујић судија и др.

Путовало се у најбољем расположењу. На свима станицама кад смо прелазили Дрину, били смо дочекани од многобројног света, који је бурно кликао. Све су станице биле искићене заставама и зеленилом.

Воз стиже у Прибој у 11.30 часова. На станици је било присутно ско хиљаду људи. Бурно поздрављени гости излазе из својих вагона. Председник општине г. Јово Караџа поздравља отварање ове пруге и каже, да ће она оживети овај запуштени крај.

Г. Стапић у одговору на поздрав каже, да је ово први корак дрвање, да се помогне овом народу, на кога се десала мало немилно. Намера је дрвање, да створи благостање у свим крајевима, јер само народ, који је благостању може волети краља и државу.

После поднe приређен је у хотелу „Сапцан" велики банкет, коме је поред гостиљу присуствовао и велики број грађана. На банкету је пало више здравица. Говорио је и г. Стапић, који је изјавио, да се држава неће заустављати на овоме, јер ће се ускоро приступити грађењу нове пруге Прибој—Пљевља. На тај начин Сапцан, који је досада спавао мртвим сном пробудиће се у нов живот.

После банкета гости су испраћени од многобројног грађанства, отпутовали за Ужице и Београд.

Куповина „Типографије"

ЗАГРЕБ, 31. (И. Н. изв. „Правде"). — Данашњи „Хрватски Борац" доноси као сензационалну вест, коју је „Правда" раније донела као верзију, да је „Типографија" и њезина штампа „Обзор", „Јутарњи Лист" и „Вечер" прешла у руке неких радикала. Ову вест доноси „Хрватски Борац" на Београда и каже, да је г. Узуновићевић у приватном разговору са једним новинаром рекао, да је загребачка штампа после 20. јуна скупо стала владу. С тога је он у име владе водио преговоре за куповину читавог овог штампарског предузећа. Он је понудио суму од 15 милиона динара. Исто тако тврди се да је у овом послу био ангажован и г. Вељо Вукасовић и да за то постоје и неки сведоци. Овде се проносе верзије, да је ова куповина већ готова ствар и да ће „Типографијини" листови постепено почети да пишу у сасвим новом духу.

Погреб пок. Бранка М. Чабрића

Јуче је сахрањен са војничким почастима пок. Бранко Чабрић један од заосталих витезова са Кајмакчалана. 1914. год. као студент у Белгији полетео је на позив Отаџбине и по изслужењу ђачког рока у Скопљу одазвао је као војник у 17. пуку Дринске Дивизије и тако окршаје и сврлае се истицао храброшћу и самопрегоравањем.

С покојником се опростио у име цркве прота Мих. Поповић утешним речима; а у име удружења резервних официра и ратника резервни мајор адвокат г. Вогић. Његов говор у једном достојанственом патриотском жару свакако је код покојникових пријатеља и ратних другова боле успомене.

Као сину уваженог родитеља присуствовао је погребу у име владе министар правде г. Вујичић, потпредседник Скупштине г. Кујунџић, председник рез. официра г. Радосављевић и већи број виших и нижих официра, чиновника и стеногрфа скупштинских и многобројно грађанство.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

ЗЕЛЕНИ ФРАК

У уторак 1 јануара 1929 год. даје се у 3 часа по подне у Народном Позоришту ванредна француска комедија „Зелени фрак" од Кајзера и Флера. Главне улоге играју г-ђе Д. Дугалић, Љ. Бобићева затим г. г. Драгутиновић, Н. Гошић, Б. Николић и т. д.

Редитељ г. Ракитин.

ПОСЛЕДЊЕ ГОСТОВАЊЕ Г. СОЛАРИА ЛИРСКОГ ТЕНОРА

У среду се у Народном Позоришту даје Росинијева опера „Севиљски берберин" са г. Солариа у улози Грофа Алмавиве. Адмирална спада у најбоље певачке партије г. Солариа, г-ђа Вилевић Розина, г. Ерић пева Фигаро, г. Писаревић Базилио, г. Тушаковић Бартоло.

Диригент г. Матачић. 14509

БЕЛЕШКЕ

БОНБОНИЕРА преселила се у Краљ Михајлову улицу бр. 15. 14428

ЗАПАМТИТЕ. — Једини специјалиста за оправку шивећа-а и каљача то је Американац Мандиловић, Теразије 6. двориште до „Цупаре". 14394

ЗА БАЛСКУ СЕЗОНУ чипака луксузних, типа, штраса, камеа, шнала од штраса песма париска стоваришше луксузне робе Ј. Д. Миколић Чика Љубина 7. 14479

ХОТЕЛ БАЛКАН. — Својим цењеним посетиоцима и пријатељима римокатоличке вере срдачно честита Нову 1929 год. 14508

ДИРЕКЦИЈА ХОТЕЛА „МОСКВЕ" честита Нову Годину својим пријатељима и посетиоцима. 14400

ЧАСТ МИ ЈЕ известити п. муштерије да од 1 јануара 1929 год. отпочињем рад у својој кући у ул. Кн. Наталије бр. 2. Радићу сам снабдео првокласним пићем. У исти дошао сам и своју познату домаћу кујну, са ранним гурманским специјалитетима који сам ја ниције држао код „Румунско Краља". „Зеленог Венца" и т. д. Цене умерене.

Моли за посету, Петар Константиновић, кафеџија. 14506

КОНЦЕРТ И ЗАБАВА земунског Спорт Клуба „Илирија". — Земунски Спорт Клуб „Илирија" приређује 8 јануара 1923. године (на други дан православног Божића) у сали Баште Београд, своју велику забаву с позоришним комадом, соло продукцијама, сомболом, шаљивом поштом и играњком до зоре.

Краљица забаве добија леп поклон. Свира одлична џаз-банд. Почетак у 9. сати у вече.

ПРОДАЈЕМ КАФАНУ

мању услед предузимања већег ресторација. Кафана је на прометном месту и чувена са радом и мезелуцима.

Заинтересовани нека се обрате администрацији „Правде" на број овог огласа. 14487

КОРИСТИТЕ

ВЕЛИКУ ПРАЗНИЧКУ ИСПРОДАЈУ

КОШУЉА и КРАВАТА

као и остале првокласне галантериске робе.

ЦЕНЕ ЗНАТНО СНИЖЕНЕ.

Галантеријска Радња

Божидара Ј. Живковића

БЕОГРАД, Краља Милана бр. 80 (до „Лондона"

14331

SIEMENS-BAUUNION

G. m. b. H. & Kommanditgesellschaft

BERLIN-SIEMENSSTADT

Командитни чланови:
Siemens & Halske A. G., Berlin
E. A. G. vorm. Schuckert & Co. Nürnberg
Siemens-Schuckertwerke G. m. b., H. Berlin

Заступништво у Кр. С.Х.С.
ЈУГОСЛАВЕНСКО СИМЕНС А. Д.
Београд, Франкопанова ул. 28а
Загреб, Драшковићева ул. 23

Контоари и заступништва у свима већим градовима немачким и страним

Грађевинарство бетонско и армиранобетонско, индустријско, подземно, хидротехничко

Водоводи, амелиорација (исушење) терена, хидроелектричне централе, армиранобетонске грађевине, подземне железнице, мостови, тунели, тунели под водом, фундирање, регулисање речних токова, друмови, рударске и др. галерије, железнице, пристаништа, гусбетон, шприцбетон, гасбетон, теренска бушења, рударска окна, дрвене грађевине, одвођење подземне воде.

ЛИФЕРУЈЕМО:

Комплетне градске и даљне електричне централе. Парне турбине. Сваковрсне инсталације за осветљење и погон. Кућне инсталације. Генераторе и моторе, трансформаторе, умформере, конверторе, постројења за стављање у покрет и регулисање. Апарате за заштиту од пренапона, разводне инсталације, разводне апарате, разводне ормане и кутије. Струјомере. Електричне ручне и стоне бушилице за метал и дрво, глачалице, и машине за сечење завртака. Машине и апарате за заваривање, вентилаторе, машине за бушење и разбијање стена. Сваковрсне специјалне електричне погоне. Електричне „Protos"-апарате за кување и грејање, „Protos" сисалице за прашину и све остале машине за домаћу употребу, зидне, стоне и таванске вентилаторе. Инсталациони и проводни материјал, каблове, лучне лампе, фарове, апарате за осветљење бина. Електрична постројења на бродовима. Технички гумени и изолаторни материјал. Пумпе за воду, ваздух, уље, прашину и т. д., компресоре. Постројења за вештачку кишу, орачке глодалице (Bodenfräsen). Моторне чамце и скеле са електричним погоном. Електрична теретна колица и шлепере.

Електричне железнице.

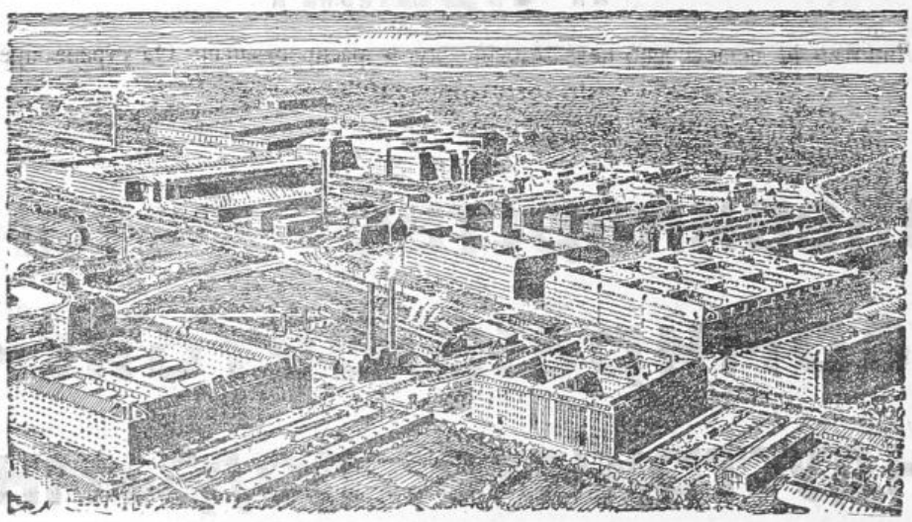
Заступништво у Краљевини С. Х. С.

Југословенско Сименс А. Д.

Београд **Загреб**

SIEMENS-SCHUCKERT

BERLIN — SIEMENSSTADT

Сименсове фабрике основао је године 1847 Вернер Сименс, знаменити проналазач у Берлину. Низ знаменитих проналазака и истакнутог техничког дејства чине мећашне белеге њиховог развитка. Сименсове фабрике и данас још учествују у свима напрецима својих далеко раширених области. Темељна научна разрада свих значајних техничких идеја, стално искоришћење необично обилатих искустава, брижљиво испитивање сировина одређених за обраду, тачан надзор над свима продуктима за време израде, стално испитивање и усавршавање фабричких постројења и образовање штаба школованих радника омогућили су рад на коме је заснован добар глас и углед ове фирме. * Вођено у духу свог далековидног оснивача, Вернера Сименса, развило се предузеће у онакво какво је данас: у фирму која, осим фабрика у Берлин-Сименсштату с поседом преко пола милиона кв. мет., има радионица својих у разним градовима Европе и чије продајне организације опасују цео свет тесно сплетеном мрежом од филијала, техничких бироа и заступништва. * Сталној тежњи за напрецима захваљују фабрике у првом реду за свој огроман развитак. Из мале механичке радионице развило се

предузеће светског гласа.

Mergenthaler Setzmaschinen-Fabrik G. m. b. H. Berlin N 4

Више од 70.000 линотипа у целом свету!

Пошто је 3. јула 1886. године монтиран први линотип Отмара Мергенталера у штампарији „Њујорк Трибуне", ова машина почела је свој победоносни пут по целом свету, премда је наилазила на многе тешкоће и препреке. Светска изложба у Чикагу 1893. године приказала је линотип и широј јавности. Оно, што су немачки стручни листови дотле о линотипу износили, била је у ствари само скепса. Тек када је на изложби 1896. године у Берлину у павиљону фирме Августа Шерла приказан линотип, тек тада је немачким стручним круговима доказано, да је са увођењем линотипа почела нова епоха у слагачкој техници и да је линотип машина за слагање слова која испуњава све оно што се од једне такве машине очекује. Две године раније приказан је већ линотип у Берлину у једном скромном локалу у Француској улици.

Пажња која је скренута на берлинској занатској изложби на линотип довела је до оснивања Мергенталер фабрике за машине за слагање. 28. октобра 1896. овим оснивањем је припремљен пут за линотип и у Средњој Европи. Када је идуће године на лајпцишкој занатској изложаи линотип поново приказан тада већ поред осталих машина за слагање, које су такође тренуле путем означеним од Мергенталера, тражећи наравно решење у другом правцу, тада је линотип назван „краљицом машина за слагање." Но ова лајпцишка изложба је по историју линотипа била и од другог значаја, јер је на овој изложби хофрат Едгар Херфурт као издавач „Лајпцигер Најестен Нахрихтен" поручио прва два линотипа. После два дана следила је нова поруџбина од стране „Лајпцигер Тагблата", који је поручио такође два линотипа. Скоро у исто време је и Ернст Хирт наручио за „Хамбургер Најесте Нахрихтен" 3 линотипа. Тиме је дело Омара Мергенталера уведено у немачки књижарски занат и први погони са машинама за слагање имали су најбоља искуства, они су остали верни линотипима, они су линотипе најдуже опробали стога они најбоље и знају шта им ти линотипи вреде.

Линотип је данас преко целе земљине кугле распрострањен. Од стране предузећа у Њујорку, Берлину и Лондону за последње четири деценије израђено је преко 70.000 линотипа, од којих чак и први још увек се налазе у послу. Из овога се види велика надмоћ линотипа, која се само повећава тиме, што линотипи могу да раде у двострукој, па чак и у трострукој шихти.

Од 70.000 линотипа, пада само на Мергенталерову фабрику у Берлину — подручје Средње Европе, Скандинавије, Русије, Пољске и Балкана —

више од 11.000 линотипа,

једна велика цифра, која показује огроман рад фабрике Мергенталер и попуњује празнину на пољу изградње машина за слагање, а која служи и као доказ рада на сталном усавршавању линотипа.

Пошто је фабрикација линотипа почела крајем прошлога столећа у Немачкој, настојање је Мергенталерове фабрике за машине за слагање, да се фабрикација прилагоди приликама немачког штампарског заната, али да при томе линотип нанлази и на новија подручја. У току последњих тридесет година извршене су многобројне измене и поправке, а о њима је стручни свет могао увек да каже, да је машинске техника слагаћих машинана правила огроман прогрес.

Пошто је почетком овог столећа приликом Гутенбергове прославе пронађен и линотип са две матрице, могло се помишљати на нове могућности рада додавањем новог магазнна матрица. 1911. године, дакле једва три године доцније, могао се приказати нови модел линотипа са двоструким магазином, чиме је потпуно решен проблем мешовитог слога на машинн за слагање. Тиме је даљем распростирању линотипа отворено широко ново поље, а велики број линотипа са двоструким магазином у разним штампаријама показује најбоље шта је у том погледу учињено.

Настојање сваког штампара је да има што јефтинији што простији линотип, а та жеља је испуњена на тај начин, што је створен модел Идеал-линотипа који је 1909. године предат јавности. 1911. године је дат линотип са троструким магазином, који држи три разне врсте слова у три магазина, код којега међутим слова из три магазина ипак не могу бити мешана.

Рат и доба инфлације представљали су велику препреку на пољу доношења нових модела, али је даље техничко усавршавање ипак продужено. После стабилизације привредних прилика, Мергенталерова фабрика линотипа могла је за време засевања немачког штампарског савеза 1926. године да иступи са три нова модела линотипа. Први је био сличан линотипу са четири магазина, код кога су оба доња магазина тако смештена, да је то у пракси показивало огромне користи и вредности.

Није без значаја, да линотипи пуштени у рад још пре 40 година још и данас раде прецизно и савршено. Власници штампарија морали су доћи до уверења да један линотип може дуго да траје и да потпуно удовољава потребама. Где се окренемо можемо чути по штампаријама, да су са Мергенталеровим машинама за слагање необично задовољни. Штампари су задовољни, што је Мергенталерова фабрика пазила на модернизовање машина за слагање, а ова индустријска грана значи много за немачку привреду.

Ако помислимо на огромну цифру од 70.000 линотипа, који су распрострањени по целом свету, а од којих 11.000 падају на Мергенталерову фабрику, то дело Отмара Мергенталера излази у сасвим новој свелости. Његово дело је освојило цео културни свет, технику црне уметности снажно променило, а штампарски занат усавршило, како би овај могао лакше да врши свој тешки позив.

У Југославији раде сада округло 200 линотипа, који се деле на штампарије које раде листове и остале послове. И штампарија „Правде" већ годинама ради са линотипима, на потпуно задовољство.

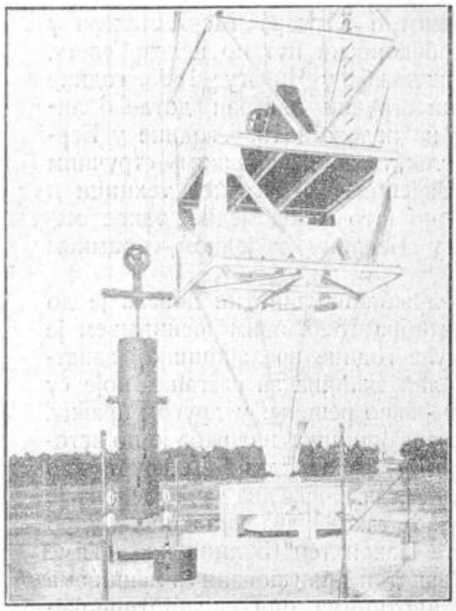
Искључиви лиферант и сопственик патента:

Mergenthaler Setzmaschinen — Fabrik G. m. b. H., Berlin

Заступништво за Југославију:

Gutenberghaus Gebrüder Geel, Wien, Lerchenfelder Strasse 37.

ДВАДЕСЕТПЕТО-ГОДИЊШИЦА
ФИРМЕ
ТЕЛЕФУНКЕН
Најстарије искуство — Најмодерниіа конструкција
РАДИО

Поред великих радио станица фирма ТЕЛЕФУНКЕН израђује и мале покретне станице од 5 до 200 Watta, затим аеропланске, бродске итд.

Број таквих покретних станица које је израдила фирма ТЕЛЕФУНКЕН прелази хиљаде.

Специјалне аеропланске радио станице најпознатије су широм целога света и примењене са одличним успехом у многим европским, као и осталим државама, код којих се авијација налази на завидној висини.

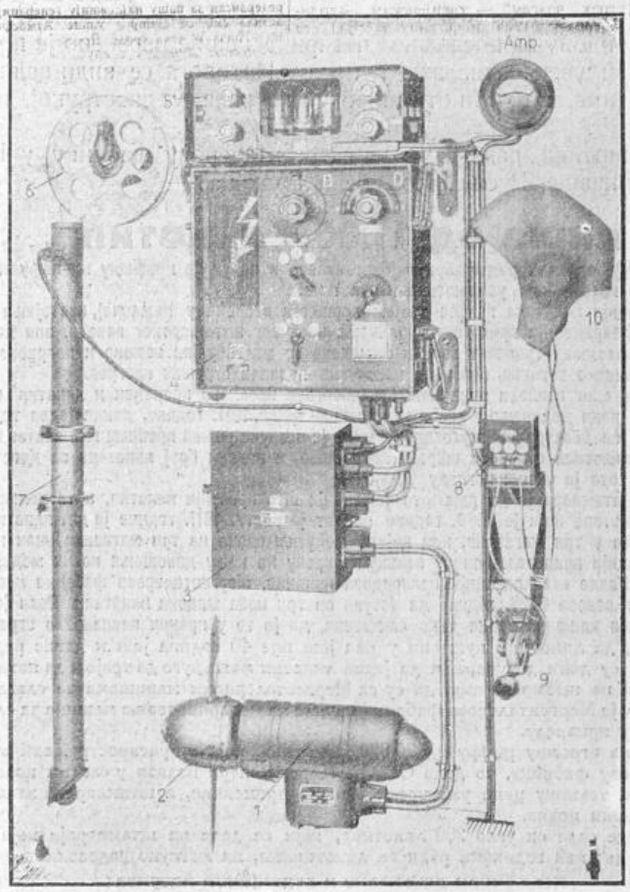
ОРИГИНАЛНИ РАДИО АПАРАТ ТЕЛЕФУНКЕН 9 W
за прикључак на наизменичну струју расветне мреже. Погон се дакле врши без анодне батерије и акумулатора. Овај апарат са звучником Аркофоном представља ремек дело савремене радио технике.

Радио станице за бежичну телеграфију и телефонију усавршавају се стално и на томе пољу фирма ТЕЛЕФУНКЕН заузима најзавидније место на свету. Велике радио станице од 5 до 1000 KW, које служе за међународни саобраћај подигнуте су од фирме Телефункен на свим континентима.

Станице светског гласа, као Науен (Немачка), Монте Гранде (Аргентинија), Рим (Италија), Малабер (Јава), Токио (Јапан), Котвијк (Холандија) и т.д.

Радио станице за концерте у Пешти, Бечу, Берлину, Лангенбергу, Лахти, Грацу, Осло, као и у Љубљани (Домжале) спадају у ред најмодернијих радио станица на свету. Велике бежичне станице у Југославији од 2 до 20 KW, (довршене или у монтажи):

Скопље, Велика Горица крај Загреба, Дрниш, Подгорица, Нови Сад, и Шибеник, такође су изграђене од фирме Телефункен.

Најсавршенија аеропланска станица Stat 262 F.

Фирма Телефункен поседује највеће Радио лабораторије на свету у којима упослено је преко штаб физичара, инжињера и техничара. Двадесетпет-годишњи рад фирме Телефункен на пољу бежичне телеграфије и телефоније, као и телефотографије показује у главном развитак целокупне ове веома важне гране технике.

Фирма Телефункен израђује велестанице за бежичну телеграфију и телефонију за међународни саобраћај, бежичне станице за ратне и трговачке бродове, за еропланске и ваздушне лађе. Тако се н. п. у свим Цепелинима налазе радио станице фирме Телефункен. Сада се напоменутим лабораторијама гроничи во ради на конструкцији телефотографских апарата, који су већ достигли велики степен савршенства. — Не ће дуго трајати, па ће нас фирма Телефункен изненадити са својим најновијим телефотографским апаратима за преношење рукописа, слика, па и читавих новина.

У целом свету нарочито су добро познате и Телефункен-сијалице за бежичне от ремнике и пријемнике, а нарочито за радио апарате.

До сада израдила је фирма Телефункен већ неколико стотина хиљада радио апарата и неколико милијона сијалица.

ТЕЛЕФУНКЕН Командитно Друштво за Бежичну Телеграфију, Берлин
Заступство за Краљевину С. Х. С. Југословен. СИМЕНС А. Д. БЕОГРАД, Ресавска 22-а

Власник и уредник ДАМЈАН М. СОКИЋ, Косовска ул. бр. 1. Штампарија „СОКИЋ", Дечанска ул. 10.

Крошка Престонице

Београд, 31

Народно Позориште (20): „Госпа" (г. Залевски као гост).
Модерна Оперета „Луксор" (у 21): Дочек Нове Године.
Београдска Оперета „Клерић" (21): Дочек Нове Године.
Народни Универзитет (велика дворана у 18.15): Предавање г. др. А. Јелачића, професора Универзитета: „Бубањ код руских авијичара 19. столећа".
Друга Мушка Гимназија (18,15): Предавање г. Андре Гавриловића: „Драматска обрада народних песама".
Ресторација Стара Скупштина свако вече концертира салон оркестар класике изводи са Маринкић, севдалинке изводи омиљена Миланче Врчинац. 14403
Хотел „Славија" (21): „Бранково Позориште".
Хотел „Чочек" Брамбаша з. **„Чочеци"**. Игре и песме. Турска, Арапска и Јеврејска 14272
Комично Позориште (ресторан „Загреб"): Кола, Шансоне, Чизме, Едгар и Флорентина, комедија, Рапорт. Соло продукције.
Касина „Студио": Школа Играња Стојића (Тераније 25. — Телефон 45 48) Дансинг од 16 часова Час у Јапској
Театер Касина (21.30) Велики децембарски програм невиђених атракција, позоришних ин кантеса, скечева, дансинг.
Хотел „Палас": (21.30) Утакмица у модерним играма.
Касина (Бар) (21 и до) — Театр „Весели Боеми"
Максим-бар (20): Нов програм
Руска Круна (21.30) Театр-ревиј „Мезонет". Гостовање Цоце и Моце.
„Ексцелзиор": Дине дансин.
„Руски Цар": Елдорадо.
Бумс-Келер: (20) Свира одлична музика Петра Паунеска. Пева Руска Циганка Анчица.
Читаоница С. Т. М.: (Зелени Венац 47) Отворена је радним даном од 15 — 18 а недељом од 9 — 12 часова
Народни Музеј: (Милоша Великог бр 58) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9 — 12 часова а за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан
Етнографски музеј: (улаз Видинанове и Милоша Великог улице) Отворен од 9 — 12 и од 15 — 18 четвртком а недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан

БИОСКОПИ:

Наркипо: „Госпођица шофер" и „Физички репортер"
Парамунт Палас: „Школа љубави".
Балкан: „Капетан Нотромо" и „Том Титра Такс"
Колосеум: „Под грлом" [illegible]
Париз: „Живот је игра" и „Шерлок Холмс"
Келарац: „Ово што жене траже"
Корзо: „Робови страсти" и „Не бој се брака".
„Шарло": „Ри Експрес" и „Дарвин има право?"
Дежурне апотеке: Боже Јелића — Краља Александра улица, Др Петра Живковића — Душанова ул. Јевремовића - Краљев Трг до Универзитета, Душана Јанковића — Сарајевска ул., „Делини" — Кнез Михајлова ул.; Др Синише Баје — Шумадијска ул.

PHILIPS RADIO
БЕОГРАД, КН. ЉУБИЦЕ, 5.
14195

Недељни распоред радио-концерата

ПОНЕДЕЉАК, 31. ДЕЕМБАР

Љубљана 12.30: Грамофон. 19: Француски час. 20: Силвестарско вече. 22: Оркестарски концерт.
Загреб 13.15: Грамофон. 17.30: Популарни концерт. 20.30: Опере и нове хрватске и новосадшње песме. 22: Кабаретско вече.
Беч 11: Музика. 16.15: Популарна музика 19.30: Штраусова оперета „Слепи Миш". 22.15: Силвестарско вече.
Кенигсберг 11.30: Грамофон. 16: Музика. 20.05: Силвестарско вече. 24: Дансинг.
Бреслава 21: Забавна музика. 24: Дансинг.
Праг 11.15: Грамофон. 15: Силвестарско по подне за децу. 19: Концерт. 22: Силвестарско вече.
Лајпциг 16.30: Музика. 20: Симфонијски концерт. 23: „Слепи миш". 24.30: Силвестарски кабаре.
Штутгарт 20: Евангелична силвестарска свечаност 1 (нову) пренос звона са лондонске катедрале Св. Павла. По том данспнг.
Хатовиц 20.30: Популарни квартет. 22.45: Силвестарско вече.
Франкфурт 18.30: Проше опере. 24: Силвестарско вече По том данспнг.
Брно 19: Концерт. 22: Силвестарско вече. По том данспнг.
Берлин 16.30: Забавна музика. 20: Оркестарски концерт. 22.30: Данспнг. 23.30: Силвестарско вече, по том данспнг
Пошта 9.15: Концерт. 12: Звоно. 12.20: Кларнетски концерт. 17.45: Цигапска музика. 18.30. Пренос из опере. По том силвестарско вече

ЉУДИ КОЈИ ИМАЈУ тешку столицу и при том пате од оболења дебелог црева, навале крви у друге органе, удара у мозак, главобоље, убрзаног куцања срца, нека узму свако јутро и вече четврт чаше природне Франц Јозеф-ове горке воде. Лечници великих хируршких института сведоче да се пре и после операције стомака, **Франц Јозеф** вода увек употребљава са највећим успехом. Добива се у апотекама.

НА РАСТАНКУ

Опроштај са хиљаду девет стотина двадесет и осмом

Због ом, хиљаду девет стотина двадесет и осма! Због ом, митраљеска годино. Почела си митраљеском афером у Мађарској, а завршила митраљеским рафалима у Боливији и Парагвају! И не само на страни, већ и код нас, у унутрашњој политици било је доста „митраљеских момената". Бивши председатељ г. Велимир Вукићевић то најбоље зна. Којим се све рафалима није излагала његова влада. Али то није натерало г. председатеља да и он прибегне митраљезу: остао је веран ловачкој пушци до краја.

Уопште, целе се године много ловило код нас... И то не само по шумама чувеним са своје лепоте и још чувенијим са многобројним шумским аферама, већ и по другим местима, не баш много пошумљеним. Ловила су се сва велика и мала блага овог живота: новац, положај, осмејак лепшег пола. Корзо, канцеларија, балска сала — све се претварало поприлично у велика ловишта.

Уметници су у више махова излазили у лов на славу и признање, али је тај звер увек некако успевала да побегне. Шта ћете, „човек снује", а Бог одлучује. Његове одлуке биле су веома често непознате, али, свакако, правичне. На литерарном хоризонту појавили су се неки блистави метеори, који су, сагласно правилима о метеорима, нестајали веома брзо. Као да су изгорели у прождрљивом пламену своје сопствене генијалности... То није велика штета, у осталом, јер је престоница препуна књижевних генија, који нису метеори, већ сјајне, велике звезде. Звезде, које сатле „на страх врагам" — књижевнички састанци, редакцијама књижевних листова, стагодишњакама за периферија и ноћним локалима.

Али није генијалност експлоатисана само у књижевности: у политици она је била заступљена величанствено и код политичких шегрта, и код калфа, и код мајстора. Политичари, који су давали изјаве од јелте речи, осећали су се спартански. Спартанска лаконизам био је, истина, пун садржине, док је лаконизам наших политичари изгледао овако:

— Не могу ништа да вам кажем...
— Видећемо!
— За сада нема ништа...

Али мора модерни лаконизам да се разликује од оног старог! Као што се нова речитост разликује, свакако, од Цицероновс... Али ту има још извесне сличности. Падежи у Цицероновом тексту, класично правилни и класично тешки, од ужас су за средњошколце једна кобна, несавладљива препрека, а за наше данашње Цицероне падежи су такође једна недокучива тајна. Никакав тај падежни проблем да се скине с дневног реда....

Кад је већ реч о средњошколцима, треба похвалити ученике, које се не шминкају и не одлазе у дансинге, ученике, који читају своје радове по њачким друштвима и миле да је чаршетсп мат за обуку. И кога би још требало похвалити?

(На свом месту неизбежно је, свакако, једно дуже размишљање. И то још како дугачко размишљање!).

Потребно је похвалити, на пример, г. д-ра Корошца, који сихако не волиризу, јер ена, и ако није лекар, да криза у болести може да буде веома опасна. Ко би још заслужно да буде похваљен у хиљаду девет стотина двадесет и осмој? Г. Светозер Прибићевић, који, насупрот лаконским политичарима, даје свакодневно изјаве запрепашћујуће дужине! И нико се по своме значају све изјаве потпуно поклапају са онима изјавама од једне речнице, потребно је са похвалом истаћи њихову сличност: то је онако, у коме ће се, постоји оправдана бојазан, удавити сем г. Прибићевић. Зли језици (а ко све није зао језик?) говоре да г. Прибићевићеве изјаве не иду на посластицу за најмање, јелико се обично дају у посластичарници. Вели:

— Господин толико често даје изјаве за оне већ због тога не могу да прогађају као посластице. Посластице су добре кад се не дају сваки час. Само деца увек прижељкују посластице, али ми нисмо деца, па чак ни политичка деца.

Заиста, број политичке деце нагло се смањио у току прошле године. У накнаду за то, повећао се број политичких стараца. Многи од њих осетили су да им [illegible] обећања ништа. Многи би требали да то осете, а не осећају. Кад смо већ повели реч о злим језицима, потребно је напоменути да су они били заиста веома зли: из тог простог разлога што је много лакше бити зао него добар. И није никакво чудо што су људи склони да изаберу оно лакше.

Сви су бирали оно што је најлакше и баш због тога живот је био толико тежак. Тежак, то је потребно признати и сад, на растанку са хиљаду девет стотина двадесет и осмом, ма да правила учтивости налажу да се приликом последњег опроштаја говоре само љубезности-куртоазне речи...

Дакле, одлазиш, стара годино! Триста шездесет и шест дана били смо заједно, а сад кад си уморена од света што се под твојим окриљем догодило, рад је да те испратимо сви без изузетка. Као што је ред да дочекамо твоју замеиицу. Ево је, већ долази. Ко би знао шта ће донети? Али, у сваком случају, дочек ће изостати...

Три сата највеће дечије радости

—:—

Први поглед нас је све редом опчарао, кад смо унишли јуче у Официрски Дом, на матине, резервисан за нашу најнежнију генерацију Долазили смо са суморне улице Атмосфера за нама била је пука кризе. Продавци су уз дреку нудили „Правду" с крупним насловима о перспективама дуге неизвесности. А пред нама, указало се неко бајно царство, читав невини, вилински свет, као да су најлепше илустрације божићних прича за децу, оживљене забаве ради, на велики празник материнства. Одиу на овај неизоставни дечији празник, био је ове године тако многобројан, далеко већи но лане, што се у осталом лако могло приметити по насмешеном лицу пуштаве пред ниме — друштва г-ђе Зорке Влајић и свих управних чланица „Материнског Удружења". Врло велики део деце дошао је, с позом и с миром среће на лицу, да се представи своме друштву у најзабавнијој форми и створила се скупа као лепа визија, да су одрасле девојке, горе на балконима, крај својих кавалера, посматрале ово доба, кад су се оне „играле, не баш у истој дворани, ту доле, али у исто време и под малог другојачијом музиком. А од тога је доба прошло пуних двадесет година и време је утиснуло животну збиљу на њихово високо чело. Посматрали су ту нову децу, као дефиду у, у коститмима који се нису бог зна како изменили, ма да је било нових креација из чисто нашег века, малих Шенка који су се јавили из кућа лепог и ничезлог Валентина. Но остали су аргелкини, балерине, оџачари, нема ни једног војника: ове године — мали Шумадинци, звездице, колачари, маркизе, чак и војводкиње и мајке су облачиле своју децу ваљда у оне хаљине, које су саме негда тако желеле, са којима су се хтеле појавити, пропарадирати али им ни е успело до у овом другом колену, кад децу спремају на бал. Тако су се младе маме уносиле, над главом своје деце, у негдашњи, свој, прохујали и невинасти живот и у очима пуних среће, тамнила им је сјај нека неизбрисива сета. Зато је била лепа промепада, кроз овај дечији рај, горе-доле, пуна три сата, колико је трајала ова радост деце, лежда на већа, коју су скоро месецима нестрпљиво очекивали, лутећи се на календар, што је спор, не знајући у својој наивности, колико се тај календар жури кад не треба...

Што кам је свима падало у очи, јуче по подне, било је оригинално обучено дете у сноп жита, мала и љупка Јерчица г. Андоновића. Да су се награде раздавале, свакако би она уз највећи број гласова добила и највећу награду али пошто се ове године одустало од класирања и делења награда — јер су за све мале њихова деца на лепша и увек најлепше костимирана — то је и овај сноп жита, симбол тежачке Југославије добио као и сва друга деца по једну кесицу бомбоне, са којима је одрешила г-ђа Влајић. Такође је један складна пар привлачно погледе шеик од три године и једна источњачка венера истог узраста. Она је био син г. др. Мих. Милошевића а она унука г. Узелца. Затим мала Приштевка г. Драг. Радојловића, мала балерина г. др. Натошевића и тако даље, читава стотина упадљивих, дечијих бића.

М. Св.

БОЛЕСНИ ОД СТОМАКА лечите се:
СТОМАТИНОМ
Апотекара Мр. Ковачевића. 13972
Добија се у апотекама, дрогеријама и увек у моме Лабораторијуму — Лазаревића 82.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

—:—

СРЕЋНА НОВА ГОДИНА!

„Правда" честита Нову Годину свима својим читаоцима и пријатељима.

УКАЗ У МИНИСТАРСТВУ ПРАВДЕ

Указом Њ. В. Краља постављен је у бачкопаланачком Првостепеном Суду за рачуновођу-контролора г. Александар Ђурић.

КОНФЕРЕНЦИЈА СРПСКОГ ПОЉОПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА

Иницијативом Српског Пољопривредног Друштва, проф. Драгољуб Грујић, обласни пољопривредни референт одржао је у Александровцу конференцију о шљиварству и сузбијању штитасте ваши.

ПОСТАВЉАЊЕ НОВОГ УПРАВНИКА ПОЉОПРИВРЕДНЕ СТАНИЦЕ У КРУШЕВЦУ

Инжењер Димитрије Петровић досадашњи пољопривредни референт реза засинског, постављен је за обласног самоуправног пољопривредног референта и управника пољопривредне станице у Крушевцу.

УРЕЂЕЊЕ ПОШТАНСКО-ТЕЛЕГРАФСКЕ СЛУЖБЕ

У министарству пошта и телеграфа ускоро ће се издати нови правилник о организацији поштанско телеграфске службе. Правилником за извриш унификацију телеграфске и техничке службе у целој земљи.

Уста и грло
су најлакши пут, којим клице болести улазе у наше тело. Околина болесника избегава разорног деловања клица које проузрокују разне заразне болести као хуњавицу, инфлуенцију и остале опасне инфекциозне болести, употребљујући у кусне 13751
АНАКОТ-ПАСТИЛЕ
Др. ВАНДЕ

ПОДИЗАЊЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У ПРЕДГРАЂУ КРАЉИЦЕ МАРИЈЕ

Нарочито изабрани одбор угледнијих грађана из Предграђа Краљице Марије преузео је иницијативу да овај крај добије своју основну школу. Како има врло велики број деце, која прелазе читаве километре док дођу до школе на Вождовцу, то је и самим тим у многоме отежано успешно похађање школе. Али још један главнији разлог због чега би се требало приступити подизању основне школе у Предграђу Краљице Марије је тај, што садашња, прошлогодишња новом зградом, основна школа на Вождовцу не може да задовољи потребе и Предграђа Краљице Марије. Одбор на челу са г. Вукашином Петровићем, учитељем у пенсији, добио је предусретљивошћу Општине Београдске један повећи плац, на коме се има подићи школа. Сада одбор настоја код надлежних за потребне кредите, како би се што пре могло приступити радовима. После подигнуте основне школе на Булбулдеру и Вождовцу, требало би да се надлежни заузму и помогну једну културну потребу грађана Предграђа Краљице Марије. У сврху прикупљања прилога за школу, одбор приређује о Божићу велику забаву у кафани „Ковач".

ЛЕД НА ДУНАВУ

Због јаке хладноће у Средњој Европи лед је у већим количинама у горњем току Дунава почео да се појављује. Санте леда су доспеле већ до средњег тока Дунава.

ЗА БОЖИЋ
УМЕТНИЧКУ ФОТОГРАФИЈУ
СНИМА
КРАЉ ДВОРСКИ ФОТО-АТЕЉЕ
Гонаш
ТЕЛ 50 99
БЕОГРАД ТЕРАЗИЈЕ 44
1424

ДЕЧИЈЕ ЧАРАПЕ СА ЖИГОМ КЉУЧ

НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

БОЖИЋНА ПРОДАЈА

Да би се п. потрошачима дала прилика да се увере о удобности наших фазона, квалитету и издржљивости наше обуће дајемо за **БОЖИЋНИ ПРАЗНИК** у нашим продавницама у **Краљ Александровој 162 и Краљ Милановој 8 (Теразије).**

10 % ПОПУСТА

на своју кожној обућу. Обућа је израђена од **најбољег домаћег материјала** и у солидним фазонима.
Дођите и опробајте и уверићете се да може и домаћа роба бити боља него страна.

КОРИСТИТЕ ПРИЛИКУ!!!

Фабрика обуће „БОСТОН" А. Д. Београд

14440

Тајна проклете куће

—:—

У вароши Кросен, поред Одре, налази се једна необична кућа, која и поред велике кризе у становима, која влада у том делу Немачке, стоји већ годинама празна. У ту кућу нико не сме да се усели. Тајанствени утицај ове куће испољава се на тај начин, да сваки њен становник пада у неку тешку болест, која изазива страшне, неподношљиве болове. Најпре болесник осећа страшан свраб и штипање по целој кожи, а доцније се руке и врат сасвим запрвене и отекну. У неким случајевима појављује се и јака грозница и запаљење очију. Како ни највештији лекари нису могли да констатују о каквој болести је овде реч, то су људи напуштали кућу и за дивно чудо, они су ускоро оздравили. Један богаташ међутим недавно је ипак успео да објасни тајну ове куће. Око 1800. године неки апотекар-особењак је становао у тој кући и он је у башти око прозора куће засадио неку необичну индијску биљку, која шири врло тежак мирис, а дуго удисање тог мириса изазива кожне болести и запаљења. Апотекару је та биљка била потребна за справљање неких медикамената. Пошто је тајна објашњења, садашњи сопственици зграде ће уклонити ту индијску биљку и тада ће се у овој кући моћи поново становати.

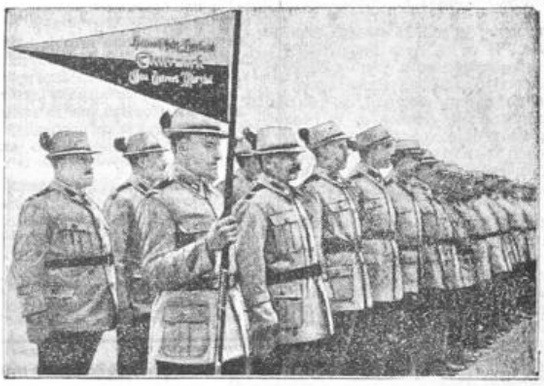
*

ЈОВАН ОРТ У КОЛУМБИЈИ? — Један париски лист објављује сензациону вест коју је донео француски путник де Крисеј, који је недавно боравио у америчкој држави Колумбији. Овај путник тврди, да је у Колумбији видео Јована Орта, некадањег надвојводу Јована Хабзбуршког, кога је царски дом у своје време искључио из царске породице, јер се он оженио са девојком из грађанског сталежа. Овај Хабсбуровац није се ни мало повукао својим отменим пореклом био је надахнут демократским духом и сам је узео обично грађанско име Јован Орт. О њему су се читра низ година проносиле најфантастичније вести, али ипак није могао да утврди, шта је било са човеком, у чијим жилама је текла хабзбуршка крв. Крисеј неће да именује село у Колумбији, у коме живи Јован Орт, јер га је он за то умолио. Он своје дане проводи у најужој усамљености, једино друштво му је један стари француски емигрант калуђер. Крисеј прича, да је код Орта видео неколико књига, на чијим корицама се налази грб Хабсбурговаца.

*

ШУБЕРТОВА ПРОСЛАВА У ЈАПАНУ. — У јапанским варошима Кобе и Такара пука одржане су ових дана велике Шубертове прославе, којом приликом су приређени симфонијски концерти. У тим концертима узели су учешћа најбољи јапански оркестри и концерти су имали одличног успеха. Јапански певачки савези окупили су се у великом броју, а публика је на веома леп начин одала пошту Францу Шуберту. Јапанска културна друштва су одлучила да у Кобеу подигну велики споменик Шуберту.

БАЛСКЕ, ВЕЧЕРЊЕ и ДНЕВНЕ ТОАЛЕТЕ
најмодерније и најјефтиније можете
добити само код
Maison de Paris
Краља Милана 69 (мезанин)
14490

АУСТРИЈСКА МИЛИЦИЈА

Наша слика приказује чете штајерске народне милиције за време вежбања. Војници су постројени у реду са својом заставом. У Аустрији се ове чете употребљују за чување јавне безбедности.

Париска пророчанства о 1929. години

— ШТА КАЖЕ Г-ЂА ФРЕЈА —

Пре рата мадам де Теб била је позната француска пророчица, која се професионално бавила предсказивањем будућности и често погађала и важне догађаје, тако да је међу Французима, а и у иностранству стекла леп реноме и велики углед.

Сада после рата као пророчица у Паризу је у моди г-ђа Фреја, која је у једном великом француском листу објавила своје предсказање за 1929. годину:

„Ова година налази се у знаку планете Марса, што значи ватру, а и у знаку сунца. Овај утицај није на одмет, али ипак Марс и сунце заједно изазивају на земљи извесну бруталност и грубост, страсне и жарке осећаје. Духовима ће овладати њихови најгори инстинкти. Несавесност, грамзљивост, жудња за уживањима. Биће многобројних убистава, разбојништава, крађа, великих несрећа и земљотреса. Али на гениje ће све то повољно утицати.

На пољу медицинске науке откриће се епохалан проналазак, психијатрија и хирургија такође ће учинити снажан корак унапред. Појавиће се нови таленти у литератури и у музици, али не и у сликарству. У политици, као и уметности млађи свет ће заузети завидно место и вршити све јачи утицај.

У Француској, Енглеској и Немачкој ће умрети славни људи, стари политичари, који су последњих двадесет година играли важну улогу у животу својих земаља.

Привредна криза ће се у целој Европи нешто стишати, привреда ће кренути много повољнијим правцем. Политичких потреса неће бити ни у Европи ни у Америци, премда ће неке владе открити тајне завере. Биће неколико политичких атентата, али без озбиљних последица.

Женска борба за независност ће се знатно проширити. (Не заборавите да ово прориче жена!) Жене ће се још више еманциповати од брачног живота. На то их гони њихова велика љубав према луксузу и самосталношћу.

На истоку Европе постојаће извесне опасности од рата, али западне велике силе ће још за времена интервенисати и отклонити ратну опасност. Душевне, нервне и полне болести знатно ће се повећати у Европи, што ће изискивати појачану активност целокупног лекарства".

То су предсказања г-ђе Фреја. Свакоме је дозвољено, да се из њених предсказивања узме оно што сматра да ће се обистинити. Да г-ђа Фреја није необична жена и да прилично познаје свој занат, у који толики људи не могу да верују, доказ је то, да је она крајем 1927. године предсказала најтачније смрт француског министра Бокановског, наглашујући, да ће он постати жртва несрећног случаја. Месец дана пре открића афере г-ђе Ано, г-ђа Фреја је прорекла, да ће се у Француској појавити афера, која ће усталасати целу европску јавност и оштетити многобројне француске грађане. Погодила је. Да ли је погодила оно, што прориче за 1929. годину? То ћемо сазнати 1930. године...

*

УМРО СИН САРЕ БЕРНАР. — Ових дана умро је у Паризу син славне француске трагеткиње Саре Бернар, Морис Бернар. Он је раније био директор париског позоришта „Сара Бернар". После смрти своје мајке, Морис Бернар је имао велики спор са париском општином која није хтела да обнови уговор о издавању позоришта његове мајке под закуп. Морису Бернару, који је од своје мајке наследио прилично велику своту, није стало до материјалне користи, али је хтео да очува успомену на своју мајку и није хтео да дозволи, да позориште, које је тако дуго носило име славне трагеткиње, одједном промени своје име. Водио се дуг процес и суд је спор решио у корист Мориса Бернара, изјављујући, да се закуп мора обновити. Покојни Морис Бернар је од своје мајке наследио све њене добре особине, а у првом реду велику љубав према театру. Он је и сам често глумио и писао позоришне комаде, који су у Паризу постизали сјајне успехе.

*

БЕЗ УЗРУЈАВАЊА! — Лекар после прегледа болесника: „Пре свега морате пазити на то да се не узбуђујете, јер то вам може страшно шкодити!" Болесник: „Добро, али имајте то у виду када састављате ваш рачун ℞".

НАЈЛЕПШЕ **ПОКЛОНЕ** ЗА
МАТЕРИЦЕ ОЧЕВЕ
И БОЖИЋНЕ ПРАЗНИКЕ
има
„БОНБОНИЕРА"
ЦЕНТРАЛА:
Кнез Михајлова 32
од 1-I 1929.
Кнез Михајлова 15.
ФИЛИЈАЛА:
Краља Милана 58.
ПРЕКО ПУТА ДВОРА
14411

ПРОНАЂЕН ЈЕДАН ДЕО СФИНКСА — Једно велико откриће учињено је у близини Каира недалеко од чувене степенасте пирамиде код села Сакаре. Службени енглески извештај о овом открићу гласи: „Приликом испопавања једног по дручја у близини пирамиде, нађене су камене статуете, дубоко у песку. По свима знацима судећи морало се доћи до закључка, да те фигуре представљају ли ликове сиријских богова, а видело се и то, да је то рад египатских вајара. Највећа од ових фигура показивала је једну обучену жену у седећем ставу, која је на глави имала велику тиару. Нађене су и многе друге статуе од велике археолошке вредности, које ће ускоро бити пренете у Британски Музеј у Лондону. На истом месту доцније нађена је и једна прилично велика гранитна плоча, за коју је на несумњив начин утврђено, да је део оног египатског сфинкса који се до сада никако није могао пронаћи. Овом последњем отварању у египтолошким круговима се придаје нарочита важност.

*

ДИМЉЕНЕ ЖЕНЕ! — Код разних народа жене употребљују разне мирисе да би на себе скренуле пажњу мушкараца и на тај начин их увукле у своје мреже. Један стручњак за мирисе сада прича занимљиве појединости о једном обичају, који влада код суданских жена. Код њих ни једна жена не може важити као „шик" и примамљива, ако се већ на неколико стотина метара не осети, да она мирише на — дим! Суданке сваке недеље проведу бар два сата у одељењу за димљење. Поред сваке колибе постоји у Судану велика земуница, која служи за ово „козметичко" усавршавање суданских лепотица. У ватру жене сипају разне мирисне траве и зачине и оне потпуно наге стоје над димом, при чему њиу сузе од јаког — дима! Суданским мушкарци лудују за оваквим мирисљивим женама!

Госпођа. — Приметила сам те, Јелена, да си синоћ пољубила некога у башти. Без сумње је дућан жандарма или поштара?

Девојка. — Да ли је то било пре осам сати или око девет, госпођо?

Фељтон „Правде"

ЗЛОЧИНАЦ

— Бенжамен Фенсилбе —

Пошто се ослободио уобичајених питања, председник поче да излаже цео догађај.

— Дакле, 2 јуна, у девет и по часова у вече, становници једне куће у улици Прадие били су алармирани ноћним викањем и дозивањем у помоћ. Потрчали су према отвору из кога се чуло запомагање и у коме је становала једна стара, болесна жена. Али било је прекасно!...

„Удавља девет пута ножем, сирота жена издахнула је док су је преносили у болницу.

„Кад је ишчезао први моменат запрепашћења, присутни су констатовали, да је убица побегао кроз отворен прозор.

Похитали су за њим. И на сред улице, на свега неколико метара од куће, приметили су једног човека, који је стао као збуњен и унезверен погледа. Одело му је било окрвављено, а у грчевито стегнутој руци, која је дрхтала, држао је нож, једна афрички штилет, чији је облик потпуно одговарао ранама на несрећној жени.

„Човек је без и мало опирања пустио да га ухвате и затворе. И док су га водили, његове усне су полугласно изговарале једва разумљиве речи: „убити!"... убити!.."

Председник заћута, спусти руку на око и нагне се према оптуженом:

— Ти човек, Корделје, били сте ви!..

Корделје полако подиже главу према председнику, погледа га једним тешким погледом кроз наочаре и рече пригушеним гласом:

— Ја сам невин.

— Корделје, продужи председник, шта сте радили ви у 9 и по часова у вече, у улици Прадие?

Пошто је Корделје ћутао, он додаде:

— На сва питања иследног судије ви сте одговарали упорним ћутањем, као и на питања вашег адвоката. Можда ћете данас — а то је у вашем сопственом интересу — пристати да расветлите ваше понашање?

— Ја сам невин, одговори поново оптужени.

— То треба да докажете, Корделје. Говорите!...

Пошто се успоставио један моменат, Корделје одговори:

— Био сам на спољним булеварима. Нашао сам се позади једне жене... Пошао сам за њом...

— Једна жена? Каква жена?

— Једна девојка... Пратио сам је... из далека... Она ме је водила тако кроз непознате улице... Ето!..

— А после? Можете ли ми дати адресу хотела?

— Хотела?

—Да. Ви сте били са њом?

— Не. Она је ишла брзо и не примећујући да је ја пратим. Чуо сам шум њене хаљине — шум који сам желео да престане. Ишла је брзо... То је све!...

— Ја не разумем! Узвикну председник, док се на лицу државног тужиоца појавио осмех. Ви сте пратили ту жену, — зашто?

— Не знам.

— Како сте се нашли на спољним булеварима

— Не знам.

— Јесте ли ишли да посетите неког клијента?

— Не.

— Онда?

— Ја сам невин. То је све што вам могу рећи.

— Корделје, наваљивао је председник, пазите! Ваша глава је у питању!..

Корделје слаже раменима.

— Трудите се да одговарате. Покушајте да се спасите!... Све околности говоре против вас, Корделје!... Ваша прошлост је беспрекорна. Сведоци су вас представили иследном судији као поштеног, радиног и марног човека. Али ви сте осумњичени за овај злочин. Ваше ћутање отежава вашу ситуацију. Говорите!... Јесте ли били у нормалном стању? Ваша жена вас је напустила пре шест месеци. Можда сте покушали да заборавите? Можда сте пили тога вечера?

Корделје погледа председника, погледа државног тужиоца који је праумфовао, судије који су се трудили да разумеју, публику која је чекала. Затим обори очи и рече:

— Да ја сам крив! Осудите ме!

И са поче да прича испрекиданим и недовршеним реченицама:

— На дан 23 јуна... Субота... Изашао сам од куће... Ваздух је био олак... Сунце је залазило тамо, иза Марсовог Поља. Продужио сам шетњу у правцу Војне Школе.

„Једна кафана... Одједном, заустављо сам се... Кроз прозор сам видео лице моје жене и њеног љубавника, због кога ме је напустила!... Они су се нежно гледали... Заљубљено... Узели су се за руке, измењали су речи, које сам лако могао погодити, пошто сам их и сам често изговарао. То је било први пут да је видим, после њеног одласка.

„Недалеко одатле, познавао сам једног дућанџију, у коме се продавало оружје. Безброј пута застао сам пред излогом да посматрам бриљиво поређане разне моделе оружја... Олакшање: може се јевтино купити, шта сам знао.

„Искушење је било и сувише јако... Помислих да побегнем. Наиђе један омнибус... Ја ускочих у њега... Он ме одведе на Трг Републике. Ту сам ушао у други и бежао сам даље... Зашто?.. Не знам...

На булевару Вијет спазих једну девојку... Пођох за њом укоченог погледа. Не знам каква ме је жеља обузимала — све жене су сличне — можда жеља за убиством.

„Ноћ се полако спуштала... Ја промених правац... Улица, у коју сам ушао, била је узана, мрачна. Одједном чух запомагање. Затим, један човек нагло отвори прозор и искочи на поље...

„Бежећи, он се судари са мном обори ми шешир и ухвати се крвавим рукама за моје одело. Пошто је он ишчезао ја се сагох и подигох крвав нож, који је он испустио...

„Неко други имао је храбрости да изврши акт, од кога сам се ја плашио! Неко други имао је снаге да убије!...

„Снага за убиство! Убити! Убити!..

Корделје спусти поглед на своје руке, које злочин није био окаљао и прошапта:

— Можете ме осудити. Ја сам крив! Да сам имао оружје и мало храбрости, и ја бих такође убио.

Роман „Правде"

Мост Уздисаја

— Роман Мишела Зевако. — 205

(Наставак)

Алтијери задрхта.

Он се био надао да се Леонора најзад досадило да плаче у самоћи и да ће можда задовољена амбиција и сјај у дуждевој палати довршити оно што је отпочела самоћа.

Лесморин одговор га је утукао, не толико самим садржајем, колико тоном мирног гласа, који је био знак непоколебљиве одлуке.

Нихада, никада Леонора неће пристати да крај њега буде дуждевица.

Он рече затрено:

— Слушајте ме. Ви бацате круну коју вам нудим, добро! Нећете да будете најсјајнија краљица Италије, добро и то... Прихватам без дискусије вашу одлуку. А сад, пустите ме да вам кажем ово: Знате ли, госпођо, ко је, тајно и стрпљиво организовао ту завере, која ће преку тра избити? Знате ли зашто ће се преку тра клати луди, зашто ће Венеција бити у крви?... То је за вас, госпођо! Заверу, то сам ја! А циљ те резолуције, све те крви, суза и жалости које ће се оборити на Венецију, био је ваше освојење! Ја сам мислио да ми, кад вас уздигнем горе, можда више нећете моћи видети шта се догодило доле... Мислио сам за вас дуждевица Леонора заборавити мржње сиоре Алтијери. За вас, само за вас годинама сам радио, комбиновао, тражио, купозао једне, обарао друге, терорисирао противнике. За вас је био тај рад, који ме је стао толико ноћи без сна; за вас је било то огромно предузеће за које сам кроз четири године стављао своју живот на коцку...

Он одахну и рече:

— Одричем се. Кад ви нећете да будете краљица у дуждевој палати бесциљно је да ја будем дужд!

Леонора се не помаче.

— ...то би се да та није ни чула.

— Нудим вам ово, продужи Алтијери; напустићемо Венецију; ми немо куд год хоћете, живећемо како год хоћете... Поћи ћемо још сутра. Напустићу своје дугове и као што сам за вас био херој, бићу за вас и кукавица. Хоћете ли то? Говорите? Пристајете ли?

— Рецте ми, Алтијери, јесте ли ви метли у сандуче денунцијантско писмо Империји?

— Шта хоћете да кажете? промуца Алтијери.

— Ја мислим да сте ме разумели?... Империја је писала савету десеторице да је Розендо Канеџано убио Давиџа. Јесте ли ви викторијали то писмо, Алтијери?...

— Лаж! Лаж! Ја нисам способан за такву инфамију, викну Алтијери.

— О, оче мој! рече Леонора пружајући руку. Чујете ли та?... А он се закле да ће ћерки само истину... Кад је писмо било написано, ко га је од вас, Алтијери, метнуо у сандуче? Јер је било више вас који сте се заверили да убијете Розанда Канеџанда!

— Лаж! Лаж! дрекну Алтијери, коме се коса дизе од ужаса. Никад ја нисам писао савет Империји, нити је у сандуче бачено какво писмо...

— Алтијери, ко је заказао састанак њом оцу на тргу Св. Марка, неколико минута пре састанка убица у палати Империјној!... Говорите, говорите, оче мој! узвикну Леонора ухвативши покојника за руку. Пробудите се, оче! Говорите! Рецте Алтијерију шта сте видели!

— Признајем! признајем! узвикну Алтијери гласом човека, кога даве. Истина је! Све је истина! Све! Ја сам био заваран! Био сам кукавица. Мене је Бембо одвукао оне вечери, када сам озго са дуждеве палате пуп луборе слушао како венецијански народ кличе Розанду и Леонори! Ја сам учинио последњи покушај код Дандола. Ја сам отишао куртизанки, одобрио денунцијантско писмо и бацио га у сандуче. Ја сам, Леоноро, ја сам све то учинио: Био сам заваран! Па добро, знај... Да је требало, да бих те спречио да припадеш Розанду, бити још већа кукавица и још одвратнији, и то бих, Леоноро, урадио! Злочини! И тога се не бих устручавао, само да ти будеш моја! Канализам Венеције крв ће протећи, али ћу погодити због Розанда! Он ме је већ победио! Исмејао ме је! Ишамарао ме је својим презрењем!... Али све то, видиш, није ништа! Што ме Розендо убија својом уређеном милошћу, што ме кређа, све то није ништа! Али ја држим резолуцију у Венецији само против њега, да га боље нађем, да га погодим и да му пљујем то проклето срце, које ти волиш!...

Сав у ватри, крвавих очију, Алтијери се устреми на Леонору.

Она се не помаче.

Наслонивши се једном руком на наслон од фотеље, она је непомично гледала у мртваца, немога сведока овог призора.

Алтијери диже обе песнице као да је хтео сможити Леонору.

Тек је тада она мало окренула главу к њему.

— Довршите, рече она, довршите своје дело. Кад и мене будете убили, онда више неће остати створења око вас за убијање.

Алтијери очајно опусти руке.

Он устукну.

— Неверниче! викну он.

— Наставиће се —

СПОРТ

Снег као ћилим!

У Берлину је утакмица између тамошњег првака, Херте, и Теплицера из Чехословачке завршена са два према два. Саимах показују на послу вратара гостију, али је више занимљиви чињеницом да се игралиште, као што се види и поред снега налазило у изврсном стању.

ТУЖАН ЗАВРШЕТАК

— Последња недеља у години — прва без игре! —

—:—

Уче је многим пријатељима лоптања било заиста досадно... Диван дан, пун сунца и извазредно пријатне свежине, протекао је без утакмице, што сталним посматрачима изгледа као да је једноставно пропао. Људи су просто рекли, да тридесети децембар није постојао у књиге; на суботе се у једном рђавом сну прешло у понедељак.

— Зар смо гледали и слабе борбе по ветру, киши, студени, магли, снегу, граду, блату, леду и тако даље да би морали за најмилије времена зезати очајно у кавианма?! Бар да су пустили коју чету подмлатка, други или чак и трећи разред...

Баш је тај подсавез баксуз! Док се огледало по његовом строгом наређењу напољу је било тако да човек чеби пустио на себе ни шугавог пса. Чим пао пада на месао да спасе играче од немилости природе, изгреја сунце, велико и благо, као у сред пролећа.

Има ли небо шта против Б. Л. П-а? Свевзко!!!

Стварно је ипак доста чудна, јер је одлашња лоптачка управа завршено у складу са божанственим сводом: савим је наиме плава.

Додуше небо уме повекад да буде и жалко црнкасто (тако што подсавез не може никад!), и тдекад, заслутом облака, бело и црно, али иније у стању да добије и зелену боју, што је несумњиво навело председника да поднесе оставку.

Уосталом све је ово канда споредно. Главно је, на жалост, да се у недељу ни једном престоничком лоптачу није указала прилика да распали или сапсете супарника, да подвали рђавом судији и да сам буде лаж, — нити се навијачима пружила згода да се узрујавају за сигурну и крсну ништо слано.

Штета!

Владимир Кустудић.

ЛОПТАЊЕ У ИНОСТРАНСТВУ

— Победе и порази гостију —

Беч је, као и друге вароши, прошао добро и зло... Винна је у Франкфуту победила тамошњи Фусбал-Спорт Ферајн са 4:3. Посао није био оосбито тежак. Аустријанци су водили са 4:1, али се тако осигураном победом нису хтели више да се напрежу, што је омогућило супарницима да успешније пораз... Адмира (прижални прак) је настрадала ужасно. У присуству десет хиљада посматрача испрашена је у Болоњи (Италија) са 0:3. Међутим није играл рђаво. Два пута је погодила у статике противничких врата и стално била слаба у пуцању. — Сутрадан је играла у Милану нерешено, 2:2 ... жен (са 2:5) од Роверса.

Рапид је, после пораза у Монпељеу, успео да се поправи у Сету, где је савладао дружину Бешња и Бека са 3:0. У извештају се издашно хвали судија. — Следећег дана је у Марселу, против Олимпика, у којем игра Боначић, постигао нерешен исход од 2:2... Аустрија је у Трсту лако победила У. С. Т. са 5:1, иако је неискусни домаћин играо одлично. У Горици је потукла Про Горицију са 4:1... Вакер је такође шетао по Италији. У Фоџији је победио са 2:1, док у Бариу са 4:3... В. А. К. је боравио у Штутгарту. Против тамошњег Кикера је играо 1:1... У Бечу је на божићњем турниру однео победу Слован, који је однео победу од 6:0 над Штурмом из Граца и онда савладао Херту са 5:2... Игра тако-званих јесењих првака Спорт-клуба и Хакоа свршила се са 3:2 у чорист прворазредног друштва.

Будимпешта се веома радовала да је Хунгарија у Торину победила одличног Јувентуса са 4:2, али је била страшно разочарана кад је дознала да је Ференцварош изгубио у Барцелони са 0:4... Немзети је у Милану од младе Амброзине добио батине са 1:5... Сабарија је у Хавани играла са тамошњим, кубанским мајстором Јувентусом 2:2... У Солуну је Бочкај једва тукао Херакласа са 3:2.

Прат је могао бити поносан са Славијом, која је у сјајној игри победила са 4:2 Вакера, по јачаног са познатим Шафером. Немачки листови кажу, да је Свобода, коју напада Чехословака данас један од најбољих управљача напада у Европи... Г. А. К. из Граца је победен од Боемијанса са 1:2 и од Кладна са 1:5... У Вормсу (Немачка) Д. Ф. К. је неочекивано поражен са 1:6, иако домаћи нису наступили у најјачем саставу... У Крефелду је међутим однео победу над непознатим С. К. Пројсен са 4:0.

Лондон. Шефилд Веднесдај није играо, али је још увек на челу. Арсенал је тешко поражен (са 2:5) од Роверса.

ПЕТАР ПЕТРОВИЋ и БЕЛОВИЋ - Београд, Кнез Михајлова 13.

Добио је и препоручује огромни избор новотета.— Мушких **шешира „Habig" - „Borsalino" - „Panizza"** и осталих **Кравата** — и џна. **Крагнова.** Мушких, женских и дечијих: **Кошуља, Гаће, Комбинезона, Чарапа, Рукавица, Грслука - Пуловера - Џемпера, Јагерског рубља.** Обуће **„Bally" — „Tip Top" — „Vorever" — „Hirsch, Комотиу-з, Кальача, Шнеиу**з. Стрнеч за **Бошчалуке** младе и мазовске, за **Славе,** за **Игранке.** Све у најмодернијим формама (фасонима) и најновијим бојама. Сва је роба првокласна. Цене умерене и врло солидно одређене. Свачал има робе која заостане од ранпе сезоне — и продајемо је испод цене коштања. 13620

Доказали смо свима да је

Велика коначна распродаја

По одобрењу Трг. Коморе бр. 11659 једина и најподеснија прилика за цео потрошачки свет да се снабде разним потребама по **заиста ценама тако ниским преко сваког очекивања.**

Наше огромно стовариште

Мушких енглеских штофова

које распродајемо по багателним ценама, пружа могућност свакоме да се за мале паре одене јер

3 метра тог штофа са целим прибором дајемо за 475.- Дин.

ЦЕО ЖЕНСКИ СВЕТ може добити за багателу

ШТОФОВЕ

за хаљине, костиме, капуте и мантиле у разним модерним бојама и квалитетима. **Рестлове од истог дајемо у бесцење.**

Поред тога: Велики избор

СВИЛЕ

крепдешина, бањо-а и т. д., најмодернијих боја **СОМОТА** за хаљине једнобојних и у дезену. **МОЛДОНА** чисто вуненог за старије госпође. Затим све врсте

ПЛАТНАРИЈЕ

за сваку домаћу потребу као: за веш женски, **чаршава** јорганске и душечне 150 см., 180 см. и 200 см. ширине, најбољег квалитета. **Дамаст** за јастуке 1-а 1-а **Кепера** и **Градна** за мушки доњи веш. **Дамаст 150 см. шир., за чаршаве остапске. (Препоручљиво за ресторације и кафане.) ЦВИЛИХА за душеке** ланеног и кончаног. **ЋЕБЕТА велика** подесна за сваку употребу. **Ћебета** мала дечија са лепим сликама. **САТИНА** црна и у боји све врсте, као и брокат за поставе. **ПУПЛИНА** и **ЗЕФИР-А** врло лепих дезена за кошуље. **ГАРНИТУРА КРЕВЕТСКИХ** сатинираних и гобелин

ФЛАНЕЛА

једнобојних и дезенираних врло укусних за **пижаме** дечије и одрасле, домаће хаљине, реформе и шлафроке.

ФРОТИР ШТОФА за бадеманталове, као и разне друге робе које **распродајемо врло јефтино.**

Препоручујемо нашим цењ. муштеријама да пожуре и користе се јер ће још само кратко време **РАСПРОДАЈА** трајати.

БЕНЦИОН и АЛФАНДАРИ

Београд — Кнез Михајлова ул. 37.

Преко пута управе Држ. Монопола. 14844

МАЛИ ОГЛАСИ

СТАНОВИ

ИЗДАЈЕ СЕ одмах мођена кућа са дућана у Космајској 24, врло погодна за сметнуту канцеларија као и за становање. За услове обратити се Живку З. Поповићу, Обилићев Венац 14. 14492

ИЗДАЈЕ СЕ једна видна, здрава соба, са две постеље, врло погодна за браћу пар, две студенткиње или два студента, чиновника. Издаје се и за једног самца. Обратити се Цариградска 30.-1. Може се добити и храна. Усељење 1. јануара. 14322

ПРАЗНА СОБА, потпуно засебан улаз у центру, одмах испод Позоришта, издаје се само за озбиљну и бољу даму. Упитати у дамаиста. 13688

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

АУТОМАТСКИ ВАЉНИ МЛИН са турбином 1925. г. реконструисана новим машинама од 120 цент. капацитета, са 7 и по јутара земље је за продају због породичних прилика. Понуде за адресу уредништву под „Рентабл". 14502

НАМЕШТАЈ САЛОНА златни, махагони, фиених спаваћих соба, огледала за сале златна, махагони, оровинстомиља кожни, астала за трпезарије, знана великих, разне друге столице и други разни намештај заостало од **распродаје** продаје врло **јефтино. Клавир** штуфлигел црни скоро нов, **талете** за собе продаје. Космајска улица бр. 35. Упитати иадзорника куће. 14074

ПРОДАЈЕ СЕ ново озидана четворосиратна зграда у Немањиној улици, модерно уређена, лифт, стажно грејање по свим становима, у приземљу 5 дућана рента преко 10% зграда је ослобођена порезе 30 год. За услове обратити се г. М. Смиљанићу, т. а. 2-57 31-58. 14384

РАЗНО

КОРИСТИТЕ велику празничку распродају кошуља и кравата галантериско радње Божидара Живковића, Београд, Краља Милана 80 (до „Лондона"). 14332

HALO 7-05 HALO

Упамтите број **7-05** на позив долази курир

„Lucerna Boy"

који ће на бициклу одмах доћи да прими Ваш налог које год природе био

С поштовањем

Посредничи и обав. завод **„LUCERNA ECV"**

Теразије 7. Тел. 7-06. 14512

ЗА

шешире, качкете, **обућ**е, кальаче, шнеиуре, **џемпере,** пуловере, **кошуље,** подкошуље, гаће, **кравате,** машне, шалчице, **чарапе,** рукавице, кишобране, штапове, цепиие, пораменице, позајмице, и остале галантер. потребе. Само у највећем стов. шешира у Краљ. С.Х.С.

СВЕТА МИЛИЋ

Краља Милана 111 (Славија)

14476

ШЕШИРИ КОШУЉЕ КРАВАТЕ

ДУШАН В. ПЕШИЋ и БРАТ

Тел. 691 — БЕОГРАД — Теразије 1

Филијала: Кр. Милана 99. — Тел. 52-54.

ВИНАРСКА РАДЊА

МЛАДЕНА АПОСТОЛОВИЋА

Телефон 37-38. БЕОГРАД. Добрињска ул. 8.

Има на стоваришту првокласна стара и нова **ВИНА** из разних крајева, нарочито препоручује чувено **ВЛАСОТИНАЧКО** црно и бело, и **ДАЛМАТИНСКО** црно са острва Виса.

Продаје у флашама и бурадима са гаранцијом и солидним ценама. 14486

СИЈАЛИЦЕ!

ТУГСРАМ ФРАНЦУСКЕ МАЗДА WOLL. 120 и 220

10, и 15. W. по 10 дин.

25 W. по 16 дин.

40 W. по 20 дин.

на више 5% као и 60, 75, 100, 200, 300 Wt. са сниженим ценама. 14426

НАНКА и ВУКОВИЋ, Београд

УГАЉ и КОКС

Приспеле су ми **ВРЛО ВЕЛИКЕ КОЛИЧИНЕ** првокласног Шлеског угља и кокса, за ложење пећи, централно и етажно грејање, као и једна партија Островског Ливачког кокса.

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ, УСЛУГА СОЛИДНА.

Хајим Д. Русо, Београд

Стовариште **Савска Обала** Телеф. 49-82.

Канцеларија **Змаја од Ноћаја 13/I** Телеф. 28-18.

14369

НЕ КУПУЈТЕ ГРАМОФОНЕ И ПЛОЧЕ

док не чујете звук са најбољих немачких апарата

HOMOCORD

Плоче су електричним путем снимане и по каквоћи немају такмаца.

Заступник за С. Х. С.

„МОТОР"

Теразије 11.

14165

Ваше се здравље добро може чувати једино ако је готово пасто тако добро као што је

МЕРИНА САПУН

14184

КРЕМ ПУРПУРНА ОРХИДЕЈА, справљен од сока арвста Орхидеје. **Биљни прашак за зубе** справљен из пепела лековитог биља. **Прашак за поспиање деце** по рецепту Dr Кваринтија **Хина Вино** за добијање апетита. Производи Дрогерија **Dr Жинке В. Вујадиновића** — Чачанина Дрогериста из Смед. Паланке. Тражите свуда. За кратко време стотинама захвалнице. Тражите свуда. 14477

МОРУНЕ ЈЕГУЉЕ МАСЛИНАКА

као и своје сопствене фабричне производе:

СУСАН, ТАХАН и АЛВУ 14462

има на стоваришту и нуди по најповољнијим дневним ценама

Колонијална трговина

КОНСТАНТИНА Д. КРИТИЋА

БЕОГРАД

Васина ул. 25. Телефон 717.

ПРИВАТНА ГИМНАЗИЈА, СА ИНТЕРНАТОМ, проф. **Андријешевића** отвара упис гимназијских ученика за јунски рок. Даничићева 8. 14333

„Славонија Паркет"

Добавља фабрика директно са сопственог стоваришта **Београд, Карађорђева ул. 101 Телефон бр. 20-67**

Преузима ливерације и са намештањем са најбољим стручњацима. 14489

ИРСКЕ ПЕЋИ

свих величина најјефтиније код

Траверзе

Војводе Добрњца 50 — Тел. 9-50

13796

Ориент-Бајлони

Приређује у својим ново-проширеним просторијама

СВЕЧАН ДОЧЕК

НОВЕ 1929 ГОДИНЕ

Нарочито припремљена кујна са особитим специјалитетима, као и добра позната Жупска вина црна и бела.

Оркеструју две одличне музике. За време дочека **лутрија са разним згодицима, као и разне атракције.**

НЗ. Столови се издају бесплатно.

УГОСТИТЕЉ

ЧЕДА ПОПОВИЋ

хотелијер

14435

Dresden-Leipziger-Schnellpressenfabrik A. G.

Coswig Bez. Dresden

У Немачкој највећа фабрика машина за Офсет

Највећи радни успех:

једнобојних и двобојних Офсет машина

„Planeta"

једнобојна, двобојна, Офсет машина за штампање одјеном лица и наличја

„Leipzig"

усавршена једнобојна Офсет машина

„Planeta-Quinta"

брзоходна једнобојна Офсет машина

„PLANETA"

усавршена штампарска и двообртна машина за брзу штампу.

Заступник у Београду:

Ing. Никола Јелачић

Задарска улица 8.

За остало подручје Краљ. С.Х.С.

„Хромос", д. д. Загреб

Франкопанска ул. 12.

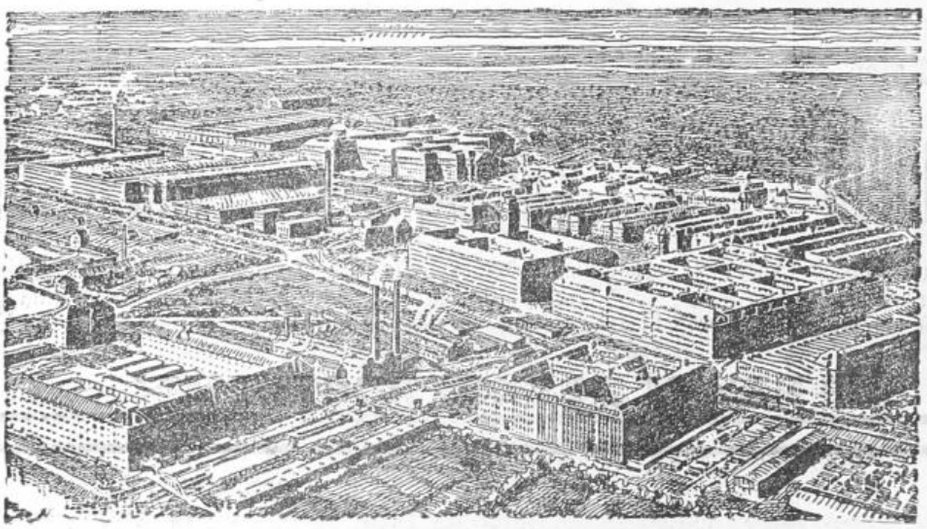
Лиферујемо:

Електричне апарате за мерење за лабораторије и погон, апарате за мерење топлоте, апарате за мерење гасова у диму, апарате за мерење воде, паре, гаса и ваздуха. Телефонске инсталације сваке величине за ручни и аутоматски погон, апарате телеграфске и сигналне, цеви за појачавање, телефонске централе са амплификаторима, инсталација за јављање пожара и стражарску контролу, електричне сатове и апарате за контролу радног времена, електричне апарате за обезбеду од провале и јављање полицији. Елек ролитске и галванотехничке инсталације. Инсталације за озонско проветравање и белење. Каблове за телеграфски и телефонски промет Пупинове и Карупове каблове, Пупинове подморске каблове гарнитуре за каблове, Инсталације железничких блок и сигнал-централа, електричне апарате за штампање возних карата. Моторе за аутомобиле и авијоне, магнетске упаљаче и за осветљење, сеф ице. Ефектне и чисте угљене за богенламне, динамочетке Графит и графителект оде, отпорнике и загреваче од силита. Апарате за мерење алкохола, кондензоване воде и катранске прод кте. Ми конструишемо и подижемо инсталаци е с воденим погоном, уставе, надземне и подземне грађевине, подземне железн ице; пристанишне инсталације мостове, железнице, подводне тунеле, одвођење подземне воде, индустриске грађевине.

Заступништво у Краљевини С. Х. С.
Југословенско Сименс А. Д.
Београд — Загреб

SIEMENS & HALSKE A. G.

BERLIN — SIEMENSSTADT

Сименсове фабрике основао је године 1847 Вернер Сименс, знаменити проналазач у Берлину. Низ знаменитих проналазака и истакнутог техничког дејства чине међашне белеге њиховог развитка. Сименсове фабрике и данас још учествују у свима напрегима својих далеко раширених области. Темељна научна разрада свих значајних техничких идеја, стално искоришћење необично обилатих искустава, брижљиво испитивање сировина одређених за обраду, тачан надзор над свима продуктима за време израде, стално испитивање и усавршавање фабричних постројења и образовање штаба школованих радника омогућили су рад на коме је заснован добар глас и углед ове фирме. * Вођено у духу свог далековидног оснивача, Вернера Сименса, развило се предузеће у онакво какво је данас: у фирму која, осем фабрика у Берлин Сименсштату с поседом преко пола милиона кв. мет., има радионица својих у разним градовима Европе и чије продајне организације опасују цео свет тесно сплетеном мрежом од филијала, техничких бироа и заступништва. * Стално тежњи за напретцима захваљују фабрике у првом реду за свој огроман развитак. ⁜ Из мале механичке радионице развило се **предузеће светског гласа.** ⁜

Лиферујемо:

Рентгенове апарате за све сврхе.
Дијатермијске апарате и прибор.
Пантостате и прибор.
Целокупни Електро — денталски уређај.
Рентгентске заштилоне цеви
Електро—Калдиографе.
Рентгенска постројења за испитивање метала.
Кварц лампе и електрична (светлосна) купатила.
Хидро—електрична купатила.
Апарате за механичку терапију као и
Све остале апарате и уређаје из области

ЕЛЕКТРО-МЕДИЦИНЕ

Ресавска ул. 22а **ЈУГОСЛОВ. СИМЕНС А. Д.** **Ресавска ул. 22а**

FRÄMBS & FREUDENBERG

Фабрика машина, ливница гвожђа,
ковање котлова, израда апарата

Schweidnitz

ТЕЛЕГР. АДРЕСА: — ОСНОВАНО 1868. — ABC CODE 5th EDITION
RUDOLFF MOSSE CODE

Већ 60 година

бавимо се израдом привредних

машина и апарата

У овом дугом низу година и рада омогућено нам је, да покупимо велика искуства, која су допринела усавршавању општих машина и апарата. Увек се поправљало и поправља се и сада. Тако смо ми били у стању да индустрији лиферујемо производе који су задовољавали. Признања о томе постоје. Наш радни програм је необично велик. За многе индустријске гране израђујемо специјалне машине. Овде можемо изнети само неке наше главније производе. Тачна обавештења вам могу пружити наши проспекти, које ми на захтев шаљемо бесплатно и без обавезе за поручиоца.

Из нашег радног програма:

Израда парних машина: Стојеће и лежеће парне машине за све капацитете. Специјалитети: Стојеће парне машине за високе туре за директни покрет брзо ходајућих радних машина. - **Израда шмркова и компресора:** Водени шмркови за водене инсталације и фабрике, ваздушни шмркови и шмркови за угљену киселину за шећерну индустрију, центрифугални шмркови. Шмркови за шећерну индустрију. Ваздушни компресори. Инсталације за домаће снабдевање водом. **Израда парних котлова:** Парни котлови свију врста и величиие за сваку употребу. Секционални котлови за високи капацитет. Штајлрор котлови Д.Р.П. Котлови за расхлађивање. Парни шпајхери и шпајхери за врелу воду. Аутоматски апарат за регулисање врелe паре. Комплетни уређаји котлова. Фердамф-апарати. Вакуум-апарати.

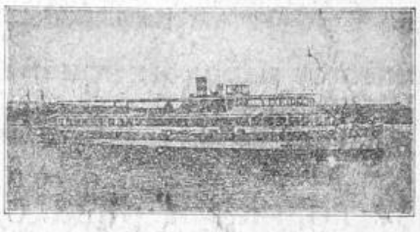
ИНСТАЛАЦИЈЕ ЗА ШЕЋЕРНЕ ФАБРИКЕ: Све машине и апарати за репу и израду сировог шећера. Висеће центрифаге са самоистраживањем. Филтер-пресе. — ИЗРАДА МАШИНА И АПАРАТА: Израда апарата за кудељу и лан. Аутомати за лан и кудељу. патент Етрих. Транспортна средства. Гасни генератори. Шахт-генератори. Машине за жичну железницу. Погонске машине. Вибрациона сита, патент Тилп. — СПЕЦИЈАЛНЕ МАШИНЕ И АПАРАТИ: за индустрије: хемија, експлозиви пецаре, пивоваре, пољопривреда, текстил и т. д. Сиви ливови свију врста и свакој величини до 10.000 кг. тежине по комаду. Чврст и према пожару отпоран лив. — ТЕХНИКА ГРЕЈАЊА: Уређаји за фергазовање. Ложење и изазивање енергије. Грејање. Машине за апсорпцију. Машине за ложење. Шмркови за грејање и т. д..

Christof Ruthof

Schiffswerften und Maschinenfabrik

Mainz-Kastel Regensburg

(Бродоградилиште и фабрика машина)

Брод „Фрајхер фон Штајн"

Моторни путнички брод са двоструким шраубнама 550 КС. за 1000 лица

Речна и обалска превозна средства свију врста

Помоћне парне машине за лађе, потпуни шлепски уређаји

Оправке се врше најбрже и најјевтиније

ÜBIGAU Aktiengesellschaft

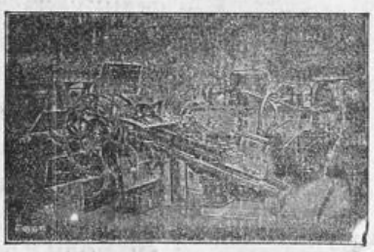
Бродоградилиште, фабрика машина и котлова

ДРЕЗДЕН Н 31

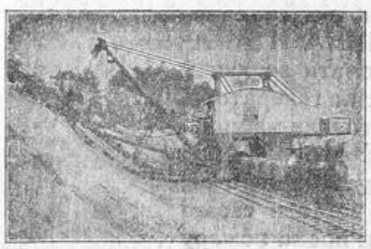

БРОДОВИ

ÜBIGAU

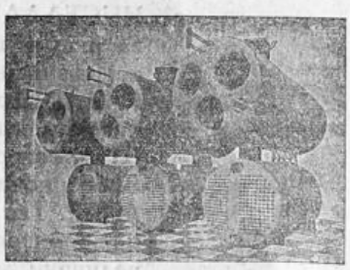

МАШИНЕ

БАГЕРИ

КОТЛОВИ

Заступник за Југославију: дипл. инж. **ВАСА РИСТИЋ, Београд,** Краља Милутина улица 7.

Sachsenwerk - Niedersedlitz

Саксенверк се почев од своје године оснивања 1903. са прилично малим почетцима развио до значајног предузећа електротехничке велике индустрије. Подизање фабрике приказује следеће цифре:

Целокупно земљиште необрађено 1906: 30.000 квадратних метара

Целокупно земљиште необрађено 1923: 1.200.00 квадратних метара

Земљиште са фабричким зградама обрађено 1906: 13.000 кв. м. Земљиште са фабричким зградама обрађено 1923: 62.000 квадратних метара.

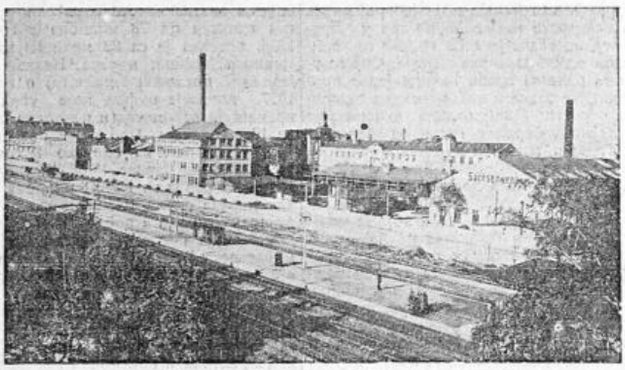
Број радника и чиновника 1906: око 700 1923: око 6000.

Фабрикација је подељена на следеће групе:

1. Машинска фабрика у Нидерседлицу;
2. Фабрика трансформатора у Нидерседлицу;
3. Фабрика апарата у Радебергу.

ПРОИЗВОДИ

Машинска фабрика у Нидерседлицу која је произашла из основног предузећа и у току година знатно проширена, сада служи градњи електричних машина, као и анлас — и регулационих апарата свију врста све до највећег капацитета. — Фабрикација је подељена по нормалним машинама према листи, које се производе са припадајућим анлас — и регулационим апаратима по најрационалнијој методи и то у серијама, а сем тога и по нарочитим изградама, под које спадају сви мелнки мотори и велики генератори као и машине за нарочите сврхе и употребу заједно са припадајућим прибориме.

Машинска фабрика у Нидерседлицу

ИЗРАДА ПО СЕРИЈАМА ОБУХВАТА:

а) нормалне машине у савременој конструкцији за све врсте струја, све напоне и дре-бројеве у отвореној, од воде обезбеђеној и капслованој изради, са припадајућим анлас — и регулационим апаратима. При томе важе као границе капацитета:

за глајхштром-моторе 0.18 — 175 кв.

За једнофазне моторе са променљивом струјом 0.075—150 кв.

За двофазне моторе и дрештром-моторе 0.125—250 кв.

За глајхштром-генераторе 0.28—250 кв.

За дрештром и генератоое променљиве струје 10—300 кв.

б) читав низ специјалних мотора, међу њима:

мали куршлуслајфер-мотори типа ЛД у изради обезбеђеној од воде. Нарочито згодни за прљаве, прашњаве просторије и све пољопривредне погоне. Нарочито треба овде указати на недавно фабриковане фликрафтрименшајбе одн. куплунге за куршлуслајфер моторе. Она омогућује у вези са једним држањем у облику троугаоне звезде покретање мотора против пуног момента окретања, без штетног или оптерећавајуће последице покретне струје на светлосну мрежу.

Дрештром-мотори са шлајф-прстеновима, који леже у лагеру, потпуно капсловани, типа УД (Д. Р. П. и инострани патенти) за капацитет од 30 кв. са нарочитом способношћу за прашњаве, прљаве погоне, које се излажу опасности од пожара, каквих има у пољопривреди, хемијској индустрији, текстилној индустрији, у рудницима, штампаријама и томе слично.

Компензирани дрештром-мотори типа Кд (Д. Р. П. и инострани патенти) са косинус = 1 или празан ход до пуног оптерећења. Они се израђују по серијама од 5.5 кв. до 240 кв. иначе и до неколико хиљада киловата, они представљају за појединачне као и групне и централизоване компензације најједноставније, најјевтиније и погонски најсигурније, које се постизава са толико обичним средствима и тако јевтино, да се то не може упоредити са осталим системима. Велики привредни значај коменziраних мотора најбоље доказује чињеница, да је у кратком времену за 3 и по године од јесени 1923 до марта 1927 код Саксенверка поручено око 4800 мотора са укупним капацитетом од округло 130.000 коњских снага.

в) Комплетна уређења за дизалице, штампарске машине, машине за алате, машине за израду дрвета, столице за ткање и остале машине за тканине, чије све веће распростирање изазива производњу у маси.

Месечни капацитет продукције машинске фабрике износи данас у малим моторима око 20 кв. 3000 а у већим машинама око 300 комада, чему се имају дадати и припадајући анлас — и регулациони апарати.

НАРОЧИТА ИЗРАДА:

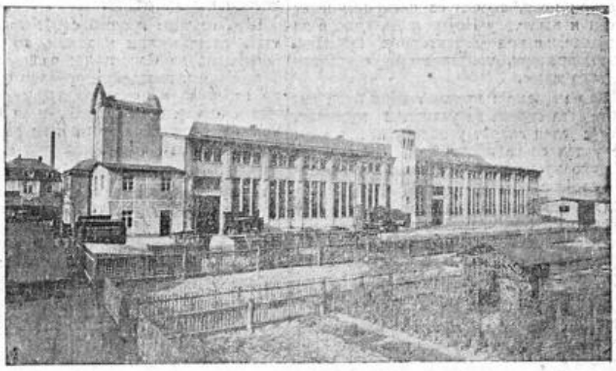
Сем израде до сада наведених машина и прибора фабрика се бави и фабрикацијом мотора и генератора за нарочите сврхе, за најнеобичније погонске прилике и за све тражене капацитете.

Мотори свију врста, међу њима **железнички мотори,** са припадајућим прибором за вожњу, **мотори са вертикалним таласом, велики мотори,** за ваљчане машине, рудничке машине и т. д. Од ових последњих постоје модели до капацитета од 2450 коњских снага; n= 187, они су лиферовани и у сваком погледу су задовољили.

Саксенверк генератори за покретање парних машина, машина за сагоревање за водене туроине у хоризонталној или вертикалној изради, међу овима и за капацитет до 5200 кв ВА код 207 окрета, налазе се у погону, други, у новије доба поручени, до јединица од 21.600 кВА сада се још израђују. На пример, лиферовани су: за Хохофентас Крафтверк дер Феникс. А. Д., Херде. 5 хориз. генератора по 4400 кВА, 3000 волти. n = 107, за Крафтверк Кохеидорф 3 верт. генератора по 2600 кВА, 1000 волти, n = 75'67, за Сидверк II. Минхен 2 хориз. генератора по 1700 кВА, 5250 волти, n = 227 250, за акц. друштво Сексиште Веске 2 верт. генератора по 3600 кВА, 6300 волти, n = 150 320.

За случајеве, у којима се фазна компензација путем КД мотора постизава са мање успеха, Саксенверк гради машине за изазивање дрештрома, затим синкроне блиндлајстунг-машине, од којих су већ лифероване и машине са капацитетом од 500 кВ. Зготовљавају се такође и моторни генератори и мењачи са једном котвом, са или без додатог дретрансформатора за регулисање напона, за све капацитете и напоне. Мењачи са једном котвом налазе се у погону до 2600 кВ.

У фабрици трансформатора Нидерседлиц израђује се уз најмодернија уређења и системе трансформатори све до највећег капацитета и напона, као месвандлери за сваковрсну употребу. Нормални трансформатори све до 1600 кВА и 25 000 волти такође се израђују по серијама, у колико то изискују интереси и потребе појединих типова и способност за превоз. Нарочита пажња обраћа се пољу рада код **великих трансформатора и трансформатора за нарочите сврхе.** Успеси на подручју производње трансформатора и овде су довели до знатних порушбина. Трансформатори за 15.000, 20 000 и 32 000 кВА при горњем напону од 100.000 волти лиферовани су и показали се као одлични чак и код најтежих прилика у предузећа. Јединице све до 50.000 кВА налазе се у грађењу.

Фабрика трансформатора у Нидерседлицу

Сем месвандлера, који се одликују својим повољним одмеравањем при највишој безбедности погона и малом цеком (начин градње пријављен за патентирање), праве се и дурхфирунгсштром-вандлери обезбеђени од куршлуса. Од ових последњих су већ изграђени мерлајтервандлери серије осам а) 235 кВ, 400.20 амп.

Фабрика апарата у Радебергу израђује апарате са високим напоном, са ниским напоном, инсталациони материјал свију врста, затим ормане и пултове за шалтове, као и комплетне шалтне табле. Прикључени су овамо у новије време нарочита одељења, за радио-прибор и електричне апарате за грејање.

При грађењу апарат са високим напоном израђује се сав материјал до серије осам (за 100.000 волти), који су потребни у модерним предузећима са високим напоном. Међу овима: шалтери за уље, шалтери за одвајање, осигурачи за високи напон, хернераблајтери, справе за кочење, и т. д.

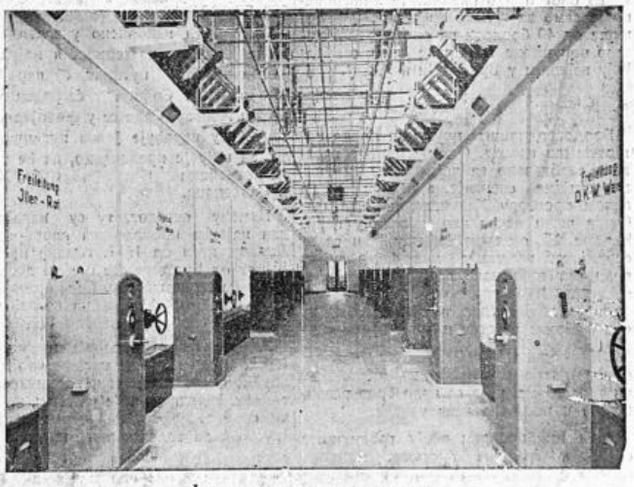
Стално настојање да се овај материјал усаврши, делимично је довело до основне измене досадашњих уређаја. Тако се, на пример, поред нормалног шалтера за уље, фабрикује и шалтер за уље, који је у Немачкој и другим странам земљама патентиран, а који је снабдевен **са ножевима за одвајање, који су смештени у трокуту и округлом котлу,** који сем малих размера, располаже и са повишеном чврстином притиска и брзином високог ишалтовања. По истом принципу израђују се и **једнокотлени шалтера за уље са највишим капацитетом за монтаже** абшалтовања све до 600.000 кВА одн. за погонске напоне све до 100 000 волти. У погледу фабрикације апарата за фрајлуфт-шалтовање од 30—100 кВ такође су постигнути значајни резултати.

Фабрика апарата у Радебергу

Од апарата са ниским напоном, који са фабрикују у познатим и добрим формама, треба истаћи само хебелшалтере, осигураче шлајфера, уређаје штека, ормане за обезбеђење и одвајање, ормане за шалтовање, капслована уређења за одвајање, ормане за сабирање шина, држаче у звездастом трокуту и табле за цифре.

Инсталациони материјал обухвата дрешалтере, штекдозне, осигураче за кућни спој, осигураче са патронама, штепсел-главице, и пас-шрауфбне. У Радебершкој фабрици је смештено и оделење за грађење **шалтанлага,** у коме се сем израде нормалних ормана за шал-

Једна од унутарњих дворана

товање и табли за шалтовање израђују и комплетни ћелијски уређаји, пултови за шалтове и табле, и то по парочито спремљеним пројектима. Такође се у једном засебном одељењу за монтажу фабрикују специјални прибори за пољопривредну потребу, као што су моторна кола, приколице, и т. д.

Одељење за радио-телефонију може већ данас да забележи важне и лепе успехе. Између осталог фабрикују се радио-апарати, **кристални детектори, детектори примачи**, справе са једном до четири цеви, справе са четири и шест цеви и шалтунгу Нојтродине, **справе за појачавање код детекторских примача, лаутшпрехери, кондензатори светлости** и тако **даље.**

Као најновији продукт нека буде надломљута **справа за увлачење прашине.** То је један апарат у облику котла, који је услед свога практичног састава за кратко време успео да продре у најшире слојеве.

Од апарата за електрично грејање треба напоменути шпајхере за топлу воду и **футердемфере,** који се у кругу потрошача и електричних фабрика живо траже.

ДЕЛАТНОСТ У ФАБРИКОВАЊУ

Предузеће сем поменутих послова има у програму и примену свих фабрикованих справа за електричне фабрике и преузима и њихову изградњу, као и градњу фабрика за умшпановање, шалтове, слободне монтаже, железнице и електричне прибore за рудинике, ливнице, текстилне фабрике, штампарије, фабричке погоне свију врста и за пољопривредне погоне. Већ дуги низ година се Саксенверк у великој мери посвећује градњи фабрика за велику енергију и станице великог умшпана, где треба нарочито истаћи израду великих машина, великих трансформатора и апарата за високи напон.

Што се тиче градње слободних монтажа са највишим напоном, то треба нагласити, да Саксенверк располаже са бетонским и гвозденим пругама од много стотина километара, међу којима има и таквих који су грађени за 100 000 волти и располаже стога и на овом пољу са великим искуством.

Предузеће може данас да забележи на свима подручјима технике јаке струје лепе успехе, па стога и заузима једно од најугледнијих и првих места у реду великих фирми за електротехнику. **Саксенверк** има још сем самосталне филијале у Баварској, инжењерске бирое у свима већим местима Немачке и заступства скоро у свима иностраним земљама.

Übigau Aktien - Gesellschaft Dresden

— ИБИГАУ АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО, БРОДОГРАДИЛИШТЕ, ФАБРИКА МАШИНА И КОТЛОВА, ДРЕЗДЕН, НЕМАЧКА —

У једној широкој долини, унаоколо окружен високим планинама, на којима се налази једно од најпознатијих лековитих купалишта „Вајсер Хирш", простире се Дрезден са својим дивним изгледом, на обема обалама Елбе, којима на овом месту могу већ и бродови до 1000 тона да саобраћају. Овој околности захваљује главни град Саксонске свој значај у погледу унутрњег бродарског саобраћаја у Немачкој. Велики део увезеног сировог уља, памука, смоле, хране и т. д. долази из Хамбурга воденим путем у Дрезден и истоварује се у пространим пристаништима, у којима влада жив промет. Одатле се роба спроводи за потрошњу и индустриску прераду. Још од већег значаја је промет у долини. Ту се сваке године утоварује по неколико хиљада тона шећера и угља и остале робе из Чехословачке и Саксонске за Хамбург, за чега пружају доказ многобројни шлепови на Елби.

Многобројна предузећа узимају учешћа у транспортовању робе. У Дрездену су познати као најзначајнији Удружена Бродарска Друштва за промет на Елби а. д. и Нова Немачко-Чехословачка Пловидба на Елби а. д. са својим великим пловним парком. Ова друга одржава са својим сестринским предузећем са Саксонско-Чехословачком Парном Пловидбом а. д. редован путнички речни саобраћај према саксонској Швајцарској, која се на обема обалама Елбе уздиже високо, а састоји се из дивних планина и крших стена.

Ова толико разграната речна пловидба има већ четири пуне деценије своје сопствено градилиште у Дрездену, које је у Немачкој опште познато а чији фабрикати се високо цене. То је бродоградилиште Ибигау, које је основано 1863. године. Његов огромне услед израде речних бродова багера, парних машина котлова свију врста продро далеко и ван граница Немачке; после рата из овог бродоградилишта диферовано је само за јужно-америчке државе више од 40 бродова из опште задовољство поручиоца а те лађе данас саобраћају већином у Бразилији и Чилеу.

—:—

Бродоградилиште пружа ванредно интересантан изглед. Оно је између осталога снабдевено са најмодернијим инсталацијама енергије, а налази се на целом простору Хелингплатца. Ова фабрика важи данас као највећа у целој Европи. У осталом Ибигау је и са историског гледишта чувен, јер су ту први пут поцказана важна саобраћајна средства. 1837. године сграђена је овде прва локомотива, а исто тако је из ове фабрике пуштен и први пароброд.

1914. године је у Регенсбургу основана филијална фабрика са најмодернијим инсталацијама, која се врло брзо развијала и постигла лепе успехе.

Фабрички програм обеју градилишта обухвата грађење бродова, машина, котлова и сувих и пловећих багера. Фабричка статистика алата садржи данас око 8000 комада.

Бродоградилиште у главном израђује превозна средства за речну пловидбу, за домаћу и инострану потрбу, као бродове са точковима по страни, бродове са хекрадом, пропелере, са парним и моторним погоном, за шлепни, путнички и теретни саобраћај, сем тога танковне бродове, чамце, дереглије, понтоне, специјалне бродове свију врста и т. д. Ова превозна средства се израђују у свима могућим величинама. Градња бродова за морски саобраћај ограничује се на превозна средства са плитким тажењем.

Машинска фабрика лиферује поред многостраних машина најмодернијих система за све врсте речних бродова са најбољим успехом, машине за морске бродове до 4000 коњских снага, а ова фабрика је нарочито способна за израду малих парних машина и помоћних машина за бродове.

Израда котлова лиферује сваковрсне котлове за бродарске и копнене инсталације до највећих размера и притиска. Иберхицери се израђују по сопственом систему и према патенту Шмит.

Израда багера лиферује копнене багере за све сврхе, у свима облицима, а као специјалитет и сауг-багере, пловеће багере са ведрима, багере са испирањем, и т. д. Први моторни багери израђени су у Немачкој у фабрици Ибигау. Један куплунг сопственог система обезбеђује овде сигуран рад без икаквих поремећаја, који се иначе код хидрауличких и пнеуматичких куплунга врло често појављује.

Неће бити некорисно указати на то, да је један од најлепших и најудобнијих дунавских путничких пароброда, „Војвоткиња Софија" сграђен у фабрици Ибигау. **Сада се у филијали у Регенсбургу израњује једна путничка јахта, за коју је предвиђено, да ће служити потребама Срба, Хрвата и Словенаца.**

Између осталог, ту су израђена и два највећа пропелерска пароброда на Дунаву, који од 1917. године превађују пут од Будимгеште све до дунавског ушћа на Црном Мору. Број ордања који су у обема фабрикама сграђени за дунавски саобраћај износи 175.

Захваљујући саобраћајним уређењима, која се налазе на висини, као и школованом чиновничком и радничком персоналу, Ибигау а. д. је у стању, на основу својих дугогодишњих опсежних искустава да задовољи и најтеже захтеве.

Dresdner Bank

Централа: Berlin W. 56.

— СОПСТВЕНИ КАПИТАЛ 232.000.000 ЗЛ. МАРАКА —

Дрезденска Банка, која је произашла из банкарске радње М. Каскел у Дрездену, основана је 1872. године са капиталом од 9.6 милиона марака. Она се ускоро развила изван оквира једне провинцијске банке и изван граница саксонске области: 1881. године основана је филијала у Берлину, где је од тада премештено и тежиште пословног живота овог завода. Дрезденска Банка се од тада брзо развијала до велике банке, која је имала многобројне филијале и депозитне касе у Немачкој и која је успоно, оснивањем филијала у Хамбургу, Бремену и Лондону и оснивањем иностраних банака поклонила највећу пажњу иноземним трговинским пословима, те на тај начин добила међународно обележје. У току овог развитка Дрезденска Банка је прихватила многе банке и банкарске радове к себи, међу којима треба нарочито напоменути: Англо-Дојче Банк у Хамбургу (1892), Бремер Банк у Бремену (1895), Дојче Геносеншафтсбанк из Сергела, Парисиуса и Комп., Берлин и Франкфурт на М. (1904), Рајниш-Вестфалише Дисконто-Гезелшафт у Ахену и Меркише Банк у Бохуму (1927).

Дрезденска Банка данас поседује сопствене филијале у 80 немачких варошии издржава сем тога 55 депозитних каса и мењачница у Берлину. Она је најзад меродавно заинтересована код читавог низа других банкарских предузећа, између осталих код Дојч-Сидамеркиниште Банк А. Г., Берлин, са филијалама у Хамбургу, Мадриду, Буенос Аиресу, Валпарезу, Сантиагу де Чиле, Рио де Жанеиру, Мексику (варош) Сантосу, Сан Паолу, Асенчиону, код Дојче Орнентбанк А. Г., Берлин, са филијалама у Хамбургу, Цариграду, Смирни, Канру, Александрији, код Диренер Банк у Дирену, код Хаади и Комп. Г. м. б. х., Берлин, код Ландгрефлих-Хесишен конпесиониране области банке у Хомбургу ф. д. Хехе, код Мекленбуршке Банке у Шверину, код Олденбуршке области банке у Олденбургу, Интернационалне Банке у Луксембургу и код Интернационалне Банке у Риги.

После рата су успешно успостављене поновне везе са иностранством. Сопствене филијале у иностранству Дрезденска Банка одржава у Данцигу, пољској Горњој Шлезији и Румунији. У Њујорку је заступа г. Џорџ Натан као самостална репрезентација, у Холандији фирма Прел и Гутман, командити Дрезденске Банке, заступљено у Амстердаму, која своје послове необично развија и у финансирању међународних послова, нарочито у погледу увоза сировина у Немачку, заузима важан положај, па је и у прошлој пословној години показала потпуно задовољавајуће резултате.

Везе Дрезденске Банке протегле су се на разне гране индустрије и трговине, оне су дошле до израза у великом броју заступништва надзорних одбора, који одржавају везу са члановима управе и директорима Дрезденске Банке код немачких акционарских друштава, који делимично спадају у ред најзначајнијих у њиховој бранши.

И код емисија зајмова заузима Дрезденска Банка важан и угледан положај.

У пословним годинама, које су протекле после стабилизације валуте, банка је пошла путем веома повољног и приметног развитка. Узимајући у обзир све веће пословни промет, приликом увођења златне валуте одређени акцијски капитал од 78 милиона у години 1926. повећан је са 22 милиона на 100 милиона златних марака. Недавно објављени пословни извештај о години 1927. показује цифре, које упадљиво премашују делом чак и рекордне цифре из 1926. године. Промет је повећан са 43.5 милијарди на округло 185 милијарди златних марака. У билансу су кредитори порасли на 1.640.1 милиона златних марака према 1.352.7 милиона, предујмови на робу и робне транспорте лађом, једна пословна грана, која је Дрезденска Банка стално обрађала највећу пажњу, показују повећање за 80 од сто наиме са 128.8 милиона на 211.1 милиона златних марака. Број контија је са 259.777 повећан на 270.366. Поред свега тога несумњиво знатни добитци код ефектних и емисионих послова, као обично, нису извађени него су употребљени за интерне сврхе. Банка и за 1927. годину пружа дивиденду, која од 10 до сто, овога пута на целокупни акцијски капитал, који има пуно право на дивиденду, а који износи 100 милиона. Од чистог добитка је као и пошле године, 2.6 милиона златних марака стављено у редовни резервни фонд који се на тај начин пење на 32 милиона златних марака, тако да сопствена материјална средства завода износе данас 132 милиона златних марака.

Немачка република

Немачка је савезна република, а спада у ред најзначајнијих држава у Европи. Простире се на 473.000 квадратних километара, а има око 60 милиона становника. Главне реке су јој: Рајна, Везер, Елба, Одера, Вистула, Мемел и Дунав, које се уливају у три мора. У минералима Немачка је најбогатија европска земља. Крајеви у Руру имају више угља него Енглеска, али у експлоатацији угља Немачка још заостаје иза Енглеске. Рудници калијске соли, бакра, цинка и сребра су на првом месту у Европи.

Немачка индустрија је једна од најразвијенијих и највећих на свету. На њој базира цео привредни живот ове земље, која је иначе у животним намирницама прилично сиромашна и упућена на увоз из иностранства. Текстилна индустрија долази тек после енглеске и француске, али индустрија гвожђа је прва у Европи. Хемијска индустрија је и у погледу квалитета, количине и нивоа прва на свету.

Трговина и саобраћај Немачке су веома обично развијени; просвета може послужити на углед. Има 23 универзитета и у том погледу са Немачком се може такмичити само Италија. После рата у политичком погледу утицај Пруске се знатно смањио, а данас се може рећи, да се Немачка налази на путу опште консолидације и она вредно сарађује на учвршћавању светског мира. У том правцу нарочито је велике заслуге стекао немачки министар спољних послова г. др. Штреземан.

Престоница немачке републике је Берлин са око 4 милиона становника. Друга највећа варош Немачке је Хамбург, чувено морско пристаниште са 1.200.000 становника. Хамбург је један од средишта светске трговине.

WUMAG Waggon- und Maschinenbau A. G. Görlitz

Оделење фабрика вагона Герлиц 1.

Оделење фабрика вагона Герлиц 2.

Оделење фабрика машина Герлиц

Међу многобројним индустријским предузећима провинције Доња Шлезија налази се Акционарско Друштво за израду вагона и машина Герлиц, у погледу величине и привредног значаја, на првом месту. Почетак предузећа пада 1849. године, када је оснивач тадашње фабрике, Јохан Кристоф Лидерс дебио прве порудбине за израду железница. Пошто је посао све више растао, 1853. године уређена су нова фабричка оделења у Брунеинтрасе на земљишту данашње фабрике (прва) и то оделење за израду вагона; 1861. године је фирма промењена у „Акционарско Друштво за производњу железничког материјала у Герлицу" са основним капиталом од 2·4 милиона марака. Деведесетих година дошло је до поновног проширења, које у главном представља данашња фабрика (друга). 1913. до 1918. године обављена је потпуна реорганизација погона за које време су све старе постројења замењене савременим и потпуно новим радионицима. Донете су нове и за рад сасвим способне машине.

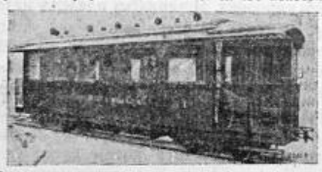
1921. године преузето је друго највеће индустријско предузеће по реду у вароши Герлиц, „Акционарско Друштво Герличких Завода за израду машина и ливница гвожђа Герлиц", путем фузије. Бележење фирме је промењено у данашњи назив.

Акцијски капитал фирме износи 6 милиона златних марака, а дели се на 2·340.000 марака повлашћених акција и 3·660.000 марака осталих акција.

Целокупно предузеће данас има округло 4000 намештеника и радника.

ОДЕЛЕЊЕ ЗА ИЗРАДУ ВАГОНА ГЕРЛИЦ

Ово оделење састоји се из фабрика прве и друге и располаже са земљиштем од 460 205 квадратних метара од којих су 73 882 изграђени. Производи овог оделења обухватају сваковрсни материјал за железнице за све колосеке

Салонска кола са 4 осовине за Јужну Америку

за иноземну и иностране потребе. Захваљујући дугогодишњем искуству и значајним новим проналасцима као и сарадњи са стручњацима и немачком државном железницом, многе приватне пруге могле су бити снабдевене најсавршенијим новитетима ове индустрије. Нарочито су се истакла новограђена кола за путнички промет у Немачкој. Фабрика је такође прва увела у Немачкој електричне железнице и изградила трамваје за Берлин и Хамбург и њихова предграђа. Вумаг је конструисао и прва стална железничка кола у Немачкој. Међу овим вагонима има кола са оделењима, кола за пролаз најобичнијег облика, а сем тога савршена луксузна кола у великом броју, салонска, ресторанска и спаваћа кола за књажевске породице свију земаља. Фирма је постала чувена и по својим специјалним конструкцијама кочница и осталих железничких прибора. На пољу конструкција теретних вагона фирма је сем вагона за нормални колосек израђивала и специјална кола и превозна средства за све могуће колосеке и предузећа. Најзад продукује Вумаг и парне плугове за снег, кола за хлађење, специјална кола за руднике дијаманата у Јужној Африци, кола за дубоки тогар и гачо даље. У Немачкој су прво фабрикована кола са четири осовине за транспорт живих риба.

Кола за аутоматско истоваривање са 4 осовине за колосек 900 мм.

Нарочиту пажњу заслужују кола за прекоокеански саобраћај, која се могу расклопити у

ОДЕЛЕЊЕ ЗА ИЗРАДУ МАШИНА ГЕРЛИЦ

Ово оделење располаже са земљиштем од 216 380 кв. м са изграђеном површином од 47 203 кв. м. Главни производи овог оделења су машине за производњу енергије које су под именом ГМА-машине стекле у Немачкој и иностранству леп реноме. Вумаг у погледу фабрикације ових машина стоји у првим редовима немачке индустрије. Производња обухвата парне машине, парне турбине, кондензаторе, широкове и дизел-моторе све до највећих капацитета. Нарочито се обраћа пажња на израду машине за разне сврхе.

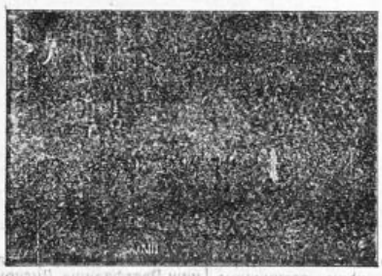
Специјалне конструкције Вумага за искоришћавање одлазеће паре и пара која у међувремену настаје, граде се нарочито способне и практичне машине. Турбинска фабрикација обухвата многе групе и та грана је у фабрици особито развијена, о чему пружају доказа многа предузећа. Грађена су и потпуна кондензациона предузећа. Треба напоменути и специјално рађене машине. Једна грана која је нарочито у последње време почела да се нагло развија, је поље мотора са сировим уљем. Вумаг не израђује само нормалне дизел-машине од најмањег до највећег капацитета, без компресора, него и машине за бродове, као и машина за високи парни притисак.

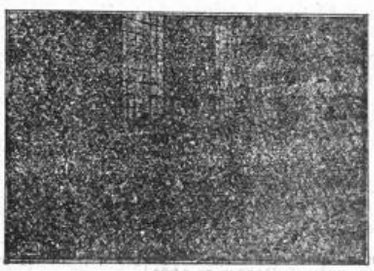
Сем тога фабрика израђује и два друга специјална продукта. Од ових прва група обухвата хидрауличне пресе до највећег притиска, у челичној, гвозденој, племенито-металској и дрвеној изради у свима облицима; затим фабрикацију изолирајућег материјала, гума, електрода, шлафшајбни, уљених преса, штапина и манжета. Као нарочито омиљене гаље пантентоване хидрауличне аутоматске шнел-пресе, које су до сада са својим погоном без акумулатора постигле нечувену брзину. Оне могу према осталим пресама да постигну највиши капацитет.

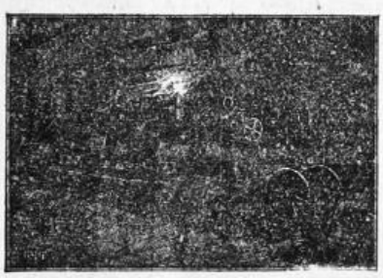
У другој групи се израђују машине за пиваре, пецаре, фабрике кобасица, кланице, заводе за производњу млечних артикала, пластичарнице, и фабрике бомбона, сем тога апарате за очување животних намирница у хотелима. Граде се и машине за велика предузећа, које се истичу својом трајношћу и чврстоћом. Тако су у лајпцишкој кланици монтирана два парна амонијак-компресора са одговарајућим апаратима за хлађење, који располажу са укупним капацитетом од 7 и по милиона калорија. Ова инсталација је једна од највећих и најмодернијих на нашем континенту. Овамо спадају две Тандем-спојне машине од по 700 коњских снага, такође су фабриковане у овом предузећу.

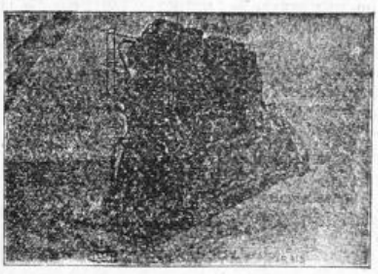
Ова свестрана делатност Вумага омогућена је само примерном организацијом целокупног предузећа. Вагонска фабрика у Герлицу може се без претеривања уврстити у ред оних фабрика, које располажу са најбољим и најсавременијим уређењем највећег капацитета. Од каквог је значаја ова фирма по немачку индустрију и привреду, може се видети из статистике извоза фирме. Од железничких превозних средстава, машинских инсталација и великих машина до сада је у ваннемачке земље извезено преко 12 000 комада, број који постаје тим значајнији и већи, када се има у виду, да овде није реч о лиферовању малих, ситних фабричких производа, него о великим машинским инсталацијама и колима.

У свима земљама на свету могу се наћи производи фирме Вумаг; не само европске земље, него и далеке у Африци, Америци, Азији и по јужно-морским земљама налазе се продукти Вумага. Светски рат је истина прекинуо извоз у иностранство, али тиме фабрика није доведена у кризу. Сада је рад успешно настављен и из иностранства све више пристижу поруџбине, које показују да одлични квалитет Вумагпроизвода ни у колико није изгубио од свога светског гласа. Број производа фирме, који су купљени у Немачкој износи неколико стотина хиљада и простире се на сва поља привредног живота. Предузеће се из потпуно малих, незнатних средстава за неколико деценија подигло до своје данашње величине и значаја.

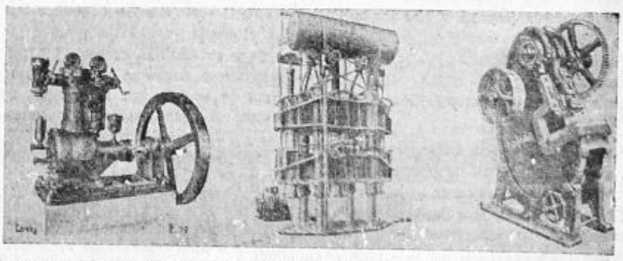
Машинска оделења Вумага

Специјална кола за пиво — Велика теретна кола ДРП

Машинска оделења Вумага

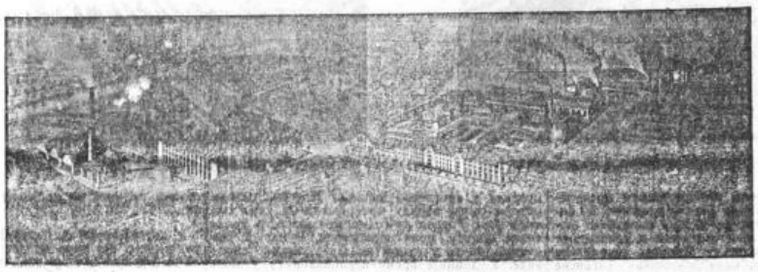
Компресор за фабриковање леда — Хидр. унив. шнел-преса — Ексцентер-преса за склапање

LUDW. LOEWE & Co A. G.

— Машине за алате, фабрике за алате и нормалије, ливнице гвожђа, метала, лабораторија —

Основно предузеће у Холманштрасе

Фабрика из ваздушне перспективе

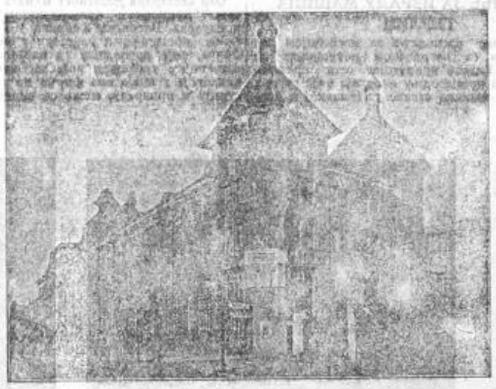
Од свога оснивања у години 1870. фирма Лудв. Леве и Ко. А. Д. Берлин, је једна од авангардиста за модерне фабрикационе идеје у Немачкој и по својој водећој улози узела је великога учешћа у индустријском развитку Немачке.

Основно предузеће налазило се у Берлину СВ, у Холманштрасе 32. Приликом једног америчког пута Г. ЛУДВ. ЛЕВЕ је подробно проучио америчке методе фабрикације. Пренос корисних страна тих метода на немачке прилике постао је његов животни циљ, а рад је почео са уређењем једне фабрике за производњу шиваћих машина. 8. јануара 1870. године заведена је фирма у трговачки регистар. Машине и потребни прибори за радионице набављени су из Америке, пошто није било домаћих производа за овај посао. Основни принцип фабрике био је ограничавање радног програма на једно специјално поље, да се створи један јединствен тип за фабрикацију у маси, како би се на тај начин добио јевтин, у исто време у сваком погледу беспрекоран продукт способан за конкуренцију, чији појединн делови су се могли мењати. За кратко време пружили су се младој фирми други много више обећавајући изгледи: после наоружавања војске после рата 1870 1871. војне власти су дале приватној индустрији налоге за пушке. Сада је могла фабрика потпуно да искористи све предности свога фабрикационог поступка и стога је 1879. години обустављена израда шиваћих машина. Потребна изградња радионица довела је дотле, да су машине за алате и уређења и прибори у самој фабрици израђивани. Остварењу ове идеје Лудвиг Леве је посветио сву своју генијалну моћ и убрзо је подигао фирму на високи ниво, када је, на жалост сувише рано, изненадна смрт одједном учинила крај његовој делатности 1886. године.

Његов брат Исидор Леве преузео је даље вођство фабрике. Оснивач унутрашњих основа је довео до високе мере савршенства у погледу техничког развитка, а његов наследник Исидор Леве је својим радом створио нов период финансијских трансакција, које су довеле до образовања концерна. Тако је Исидор Леве 1887. године постао председник надзорног одбора фабрике муниције Маузер, Оберидорф. 1888. године је у савезу са фабриком барута Ротвел из Хамбурга и Уједињеним Вестфалским фабрикама барута из Келна претворена у немачку Металну Патронску фабрику Лоренц у Карлсруе. Година 1890.1891 донела је нову сарадњу у мађарској фабрици оружја и машина а одмах по том у фабрици Фабрик Насионал де Гер, у Ерсталу (Белгија).

Ово уједињење било је за развитак фабрике машина за алате нарочито важно, када је довела потрошаче са јаким капиталом, код којих се појавила потреба уређаја за производњу оружја и муниције.

Већ 1885. године и доцније 1888. године радионице су проширене путем нове куповине суседних земљишта, али нису били довољни, када су почеле пристизати нове нарудбине. Стога је у алеји царице Аугусте, у Берлину, Мартиник Фелдеу, уређена модерна фабрика оружја Израда машина за алате и прибора остала је и даље у Холманштрасе.

Зграда дирекције

1891. године прихваћена је нова фабрикациона метода, када је почела у великој мери да се шири електрична индустрија. Леве је сместа увидео велику вредности ове индустријске гране са најлепшим перспективама, која му је већ код израђиње радова око оружја могла послужити као одлична допуна и стога је дошло до оснивања новог предузећа под фирмом Унион-Електрицитетс-Гезелшафт (У. Е. Г.) у савезу са фирмом Томзон Хаустон Електрик Ко., Бостон. Фабрика се налазила на земљишту у Мартиникфелдеу. Она је имала леп напредак, па је 1893. год., када је већ била узела велике размере, претворена је у самостално акционарско друштво и према томе одвојена од основног предузећа. Доцније је ова фабрика ступила у фузију са АЕГ. Брзи развој електричне индустрије довео је до оснивања друштва за електрична предузећа, која је имала да обезбеди даљи развитак ове гране Левеове фабрикације.

1897. године дошло је и до одвајања фабрике оружја, која је од тада носила име „Немачке фабрике оружја и муниције".

Пословни дух Исидора Левеа изазвао је још и друга оснивања предузећа. Тако је настало одељење за патенте слагачких машина „типограф г. м. б. х.", које је у ствари било одељење основне фирме. Од 1897. године то одељење је вођено самостално. Основна мисао је увек била код ових трансакција, да се створе могућности што већег промета и рада фирма Лудв. Леве и Ко., која је после одвајања појединих фабрикација

Фабричка зграда у Вибештрасе

поново доспела у положај, да се посвети потпуно изради машина за алате, која је услед пропаста немачке машинске индустрије била стављена пред новије, теже задатке.

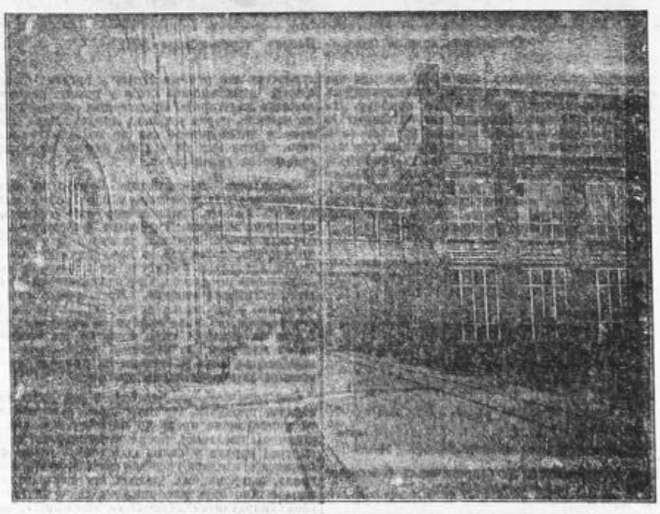
Када просторије у Холманштрасе већ нису могле задовољити потребе даљег развоја, радионице су премештене у Мартиникфелде (данас Хутенштрасе 17 19) и 1898. године у погон стављене. Од године 1914. до 1917. обављено је поновно проширење у Вибештрасе.

1910. године је умро Исидор Леве. Његово дело и даље живи и његовини наследници то дело продужују у оном духу, који им је он оставио.

У току времена, између осталих, прикључени су Левеовом концерну Дојче Нилес Верке, Шток-Мотрфлуг-Гезелшафт и Кнор-Бремзе А. Г.

Приликом изградње уређења у Хутенштрасе остварене су основне идеје савремених фабрикационих метода, како би се постигли што лепши успеси. Колосек железнице води пре свега према ливници, као према оном делу фабрике, који пре свега долази у обзир као место за пријем сировина. Магацинска одељења налазе се поред колосека непосредно уз потрошачка одељења. Транспорт полуфабриката врши се најкраћим путем помоћу кола на зубном колоседу, чије шине пролазе кроз цео простор све до радне машине и то преко лифтова све до највиших спратова. У новије време употребљују се наравно модерна средства за превоз, као што су електрична кола, која се одлично искоришћују. Готови комади се отпремљују у један централни магацин, а овде се одмах утоварују у железничке вагоне. Разне справе служе за покретање терета у појединим радионицама. Радне машине су скоро искључиво домаћи производ и терају се енергијом из сопствене електричне централе.

Архитектонски лепи фронтови украшују необично зграду и она на тај начин спада у ред најлепших грађевина свога краја. Један поглед у фабричка дворишта са својим лепим уређењем и зеленилом, може нас уверити, како лако могу и озбиљне радионице да добију пријатан и леп изглед. У дворштима и радионицама влада примерна чистоћа и ред, који свакоме посетиоцу одмах упадају у очи.

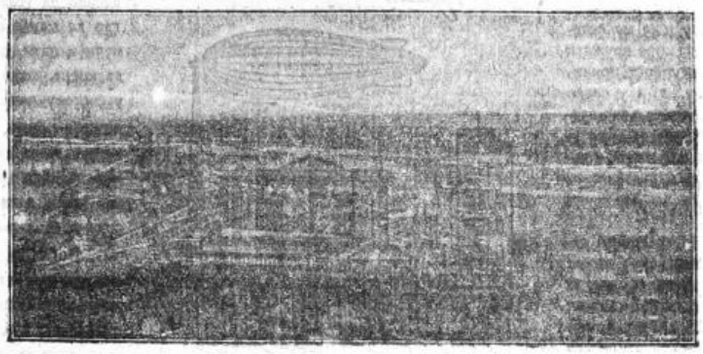

Фабрично двориште

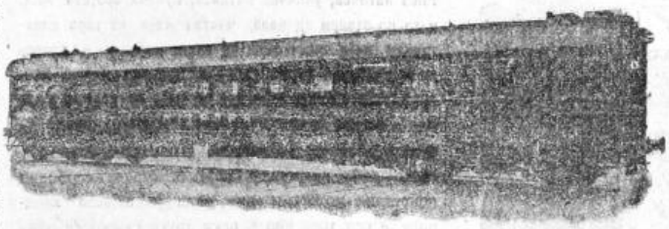
Vereinigte Westdeutsche Waggonfabriken

(Уједињене западно-немачке фабрике вагона) Акционарско Друштво **Келн** (Немачка)

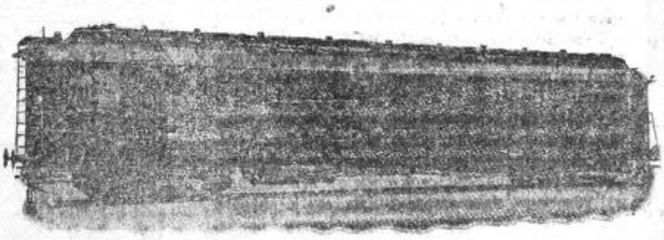
(van der Zypen & Charlier — Düsseldorfer Eisenbahnbedarf vorm C. Weyer & Co — Killing & Sohn)

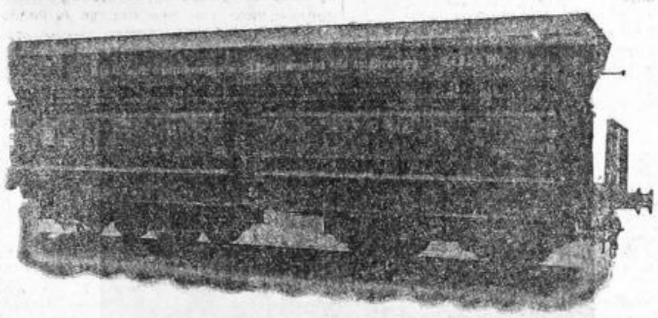
Изглед фабрике у Келну

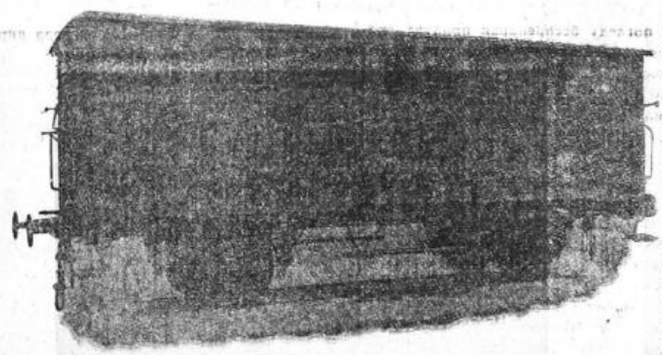
Вагон ресторан са четири осовине гвоздене грађе (лиферовано за МИТРОПУ.)

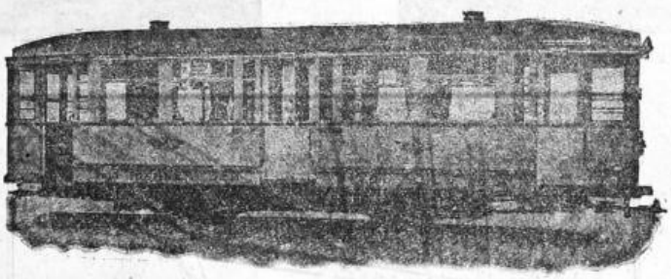
Пролазна кола са четири осовине I. и II. класе (лиферовано за ЈУГОСЛАВИЈУ).

Аутоматска истоварна кола са четири осовине, товарне тежине 41.000 кг.

Покривена теретна кола са две осовине (лиферовано за ЈУГОСЛАВИЈУ)

Трамвајске приколице са две осовине

Израда железничких кола и трамваја свију врста и за све колосеке, за путнички и теретни пренос као и лиферовање појединих делова

Извршене поруџбине: сем за Немачку скоро за све европске земље и прекоморске државе.

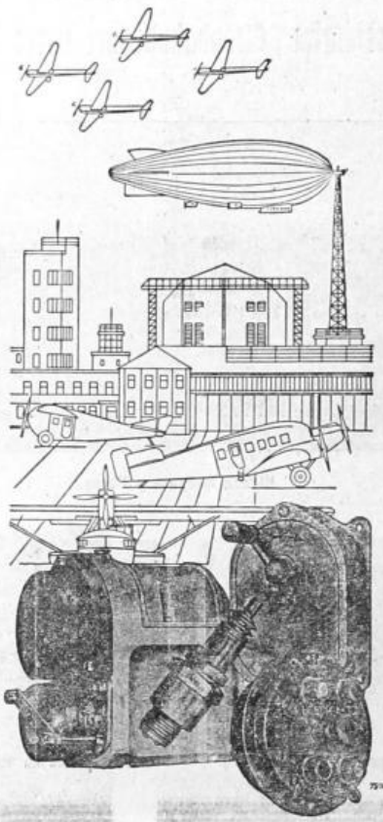
ROBERT BOSCH A. G. STUTTGART

Зашто свугде Бошова опрема?

За сва времена је са историјом аутомобилске индустрије незан ток развоја светске фирме, **КОЈУ ЈЕ 1886. ГОДИНЕ ОСНОВАО РОБЕРТ БОШ И КОЈУ је за неколико деценија довео до једног од најважнијих послов них предузећа.** Сваки аутомобилиста зна, да капацитет његовог мотора зависи од поузданости и најтачнијег начина рада у паљењу и да му остала електрична опрема његових кола мора пружати и осигурати потпуну удобност и сигурност приликом његових вожњи и дању и ноћу, а и у свако доба дана. Фирма Бош се поноси, **ш о су њени производи у току последње четири деценије не само усавршавани, него су у великој мери допринели и поправљању квалитета и популарисању аутомобилских продуката,** што је било од епохалног значаја у овој индустрији.

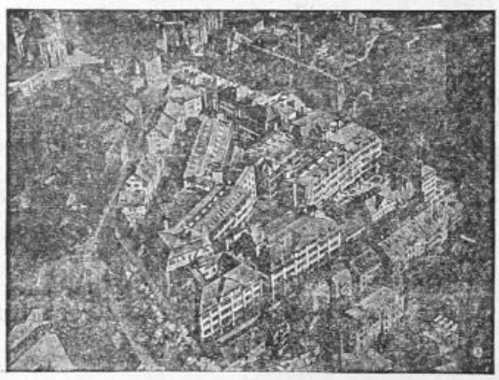
Име Бош има широм целога света добар реноме. Зна се свугде, да треба имати само такве аутомобилске саставне делове, о којима се зна да година поуздано врше онај задатак, које власник кола од њих и изискује. Онај светски глас Бошових производа постигнут је уз напорна настојања и велики труд, а сваки појединн задатак је решаван прецизно и подробно. **Узиман је само одличан сирови материјал, а прерађиван је путем одабраних стручњака по најмодернијим поступцима. Ни једна комад не напушта фабрику, чија употребљивост није утврђена путем тачног мерења и испитивања капацитета.**

Захваљујући принципима, који су на овом пољу успешно примењивани, могла је фирма Бош, упркос тешким привредним приликама и све већег такмичења у сарашњости, свој признати и лепи положај учврстити, па и изградити. Да, она је поновно доказала своју непобедиву животну снагу, примењујући брзо и целисходно све новине на пољу градње аутомобила. **Упрошћење, које се спроводи по америчким системима, доводи једно и до по евтињавања аутомобила** — што само по себи обезбеђује растурање у маси — а тоје дозволило да се у електрични начин упрости и појевтини. Фирма наравно није пуштала из вида мерила за погонску употребљивост производа, **па је Бошу ипак успело, да створи нове, простије форме, чија цена омогућује грађење и усавршавање и код најраспрострањенијих малих кола.** Сасвим је природно, да овај колски тип у већој маси свакога мора задовољити. Сваки купац ће ова мала кола умети да цени већ и стога што су јевтинија, премда ће бити на чисто, да та кола у погледу брзине и снаге морају изостајати иза већих кола. **Али ни један купац неће никада хтети да се одрекне следећег: поузданости и безбедности у погону.**

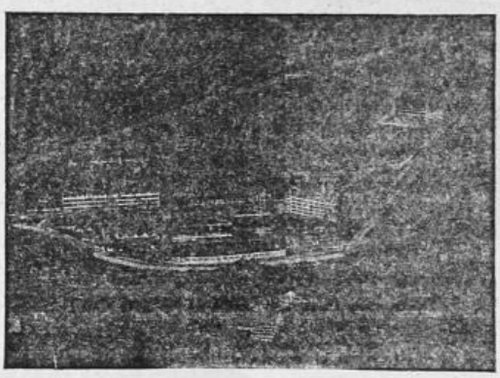

Ко је једном доживео, да му за време ноћне вожње рефлектор престане да ради, или коме се десило да услед дефекта важних делова није могао да макне са својим колима, па се мора да мучи и пати, док му ковачно ипак пође за руком да крене, коме се догодило, да услед неуредности у систему паљења мора да застане негде у напуштеном крају, на неком другу, **тај мора знати, колико вреди сигурна електрична опрема код аутомобила. Није никакво чудо, што се свугде, па чак и код малих кола увек и у првом реду тражи Бошова опрема за аутомобиле.**

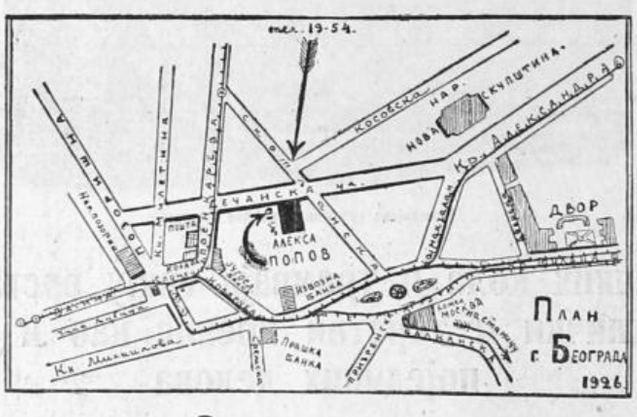
Поред ове јаке распрострањености аутомобила можемо приметити и настојање за што већом удобношћу аутомобила. И ту је Бош на време уочио све потребе и створио потребне саставне делове, чији је задатак да усавршс основну опрему аутомобила: **ручна сметиљка, која омогућује ноћу читање натписа, уличних натписа, кућних бројева ит.д. и то по страни од кола, чистач који се тера електриком, који чисти окна од снега и блата и дозвољава слободан поглед унапред, Девандр—Серво кочница, која обавља већи део кочења на колима у моменту велике брзине или неке опасности,** дакле обезбеђује апсолутно сигурно и поуздано кочење у свако доба анласхелф, који осигурава слободно покретање мотора и зими, када је највећа хладноћа а сем тога још и неки други савршени уређаји, које аутомобилиста уме да цени. **Тако се може данас наићи свугде на Бошове производе као стандардн опрему свају могућих кола, међу њима најтежа кола, спортска кола, јевтиних кола за употребу и т. д.** И сваки аутомобилиста, који управља било којим колима, зна добро, када има за собом неколико хиљада километара, да ова реченица није претерана и да је на своме месту. **„Са Бошовом опремом — вожња је добра!"**

Фабрика у Штутгарту

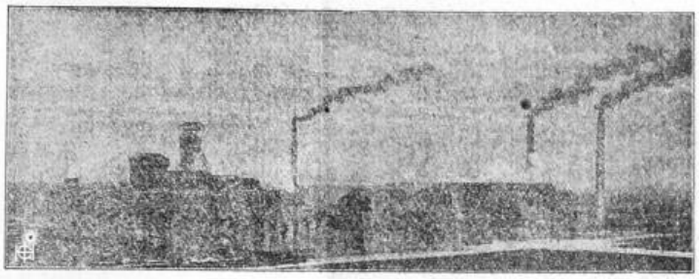

Фабрика у Фојербаху

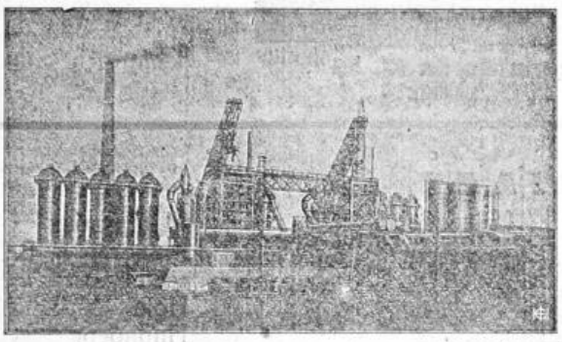

тел. 19-54.
Косовска
Нар. Скупштина
Кр. Александра
Дечанска
Алекса Попов
Двор
Пошта
Народна банка
Ул. Краља Милана
Ул. Краља Петра
Ул. Краљице Марије
Ул. Краља Александра
Ул. Краља Милутина
Ул. Краља Александра

GUTEHOFFNUNGSHÜTTE
OBERHAUSEN AKTIENGESELLSCHAFT
OBERHAUSEN - RHEINLAND

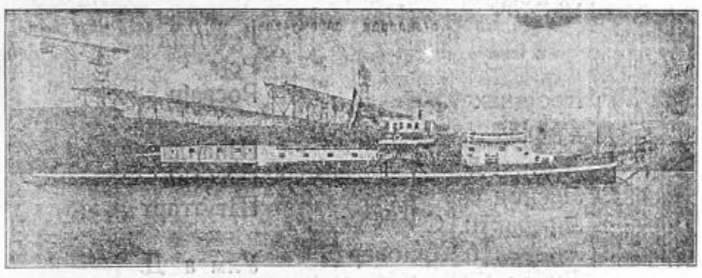
— Почетак предузећа пада у годину 1741 —

Јакоби-шахте I. и II., угљено-мајданска уређења предузећа Гутехофнунгсхите.

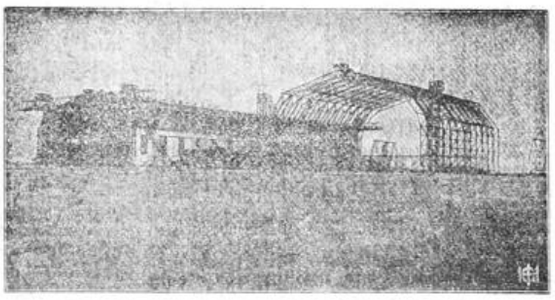
Уређења високих пећи са 2 високе пећи.
Топионица гвожђа II Гутехофнунгсхите Оберхаузен.

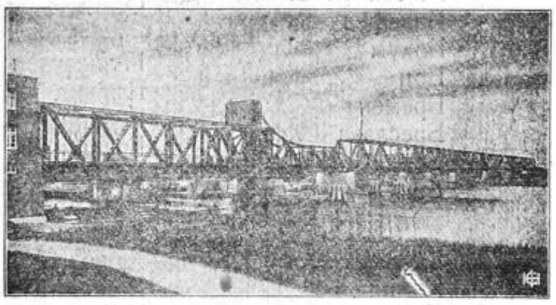
Градилиште Гутехофнунгсхите за речне бродове у Валхуму на Рајни са дизел-моторским речним шлеплером Фр. Ханиел XXVIII. израђено од Гутехофнунгсхите.

Расподела целокупног предузећа:

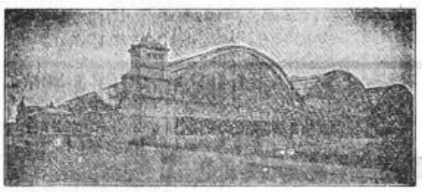
Угљени мајдани / рудници гвожђа уређаји високих пећи / челични и ваљчани уређаји / пресе / фабрика точкова / изградња мостова / подизање високих конструкција / градња гвоздених уређаја над водом / подизања крангериста / градња бехелтера / радови око котлова / градња речних бродова / ливаоница гвожђа / градња колбен - и турбо - машина / ковачка преса и чекићни уређаји са лакчаним, ковачким радионицама / електрично швајсовање / уређаји жица и жичних прибора / фабрика нитовања

Хангари ваздушних лађа код Алорна, израђени од Гутехофнунгсхите.

Жељезнички мост у високом челику (St. 48) преко Емса код Венера, израђено од Гутехофнунгсхите.

Жељезничка зграда у Франкфурту на Мајни, сграђена од Гутехофнунгсхите.

Производи предузећа:

Ваљчани производи: блокови / брамени / кнители / платине / танки жељезнички горњи материјал / шине / прагови / штабне и профилна гвожђа / воздени облици / груби, средњи и фини мови / рифл - лимов

Пресни производи: лучни и савијени лим за котлове, мостове, резервоаре, и т. д. / пресован лим за подизање мостова, вагоне и кола, као и за пећне арматуре и друге сврхе.

Точкови за све железнице, као и осовине, обручи, окна и звезде за точкове, мостови, холови, радионице и остале зграде / жељезни водени радови и плавни докови.

Руднички прибори и сви гвоздени радови за мајдане црног угља, загаситог угља, жељеза и калија.

Високи уређаји пећи. / Торњеви за радио-телефоне, стубови.

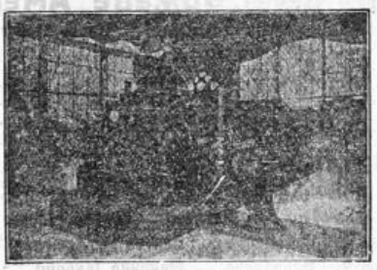
Високи резервоари / танкови, шителручне / штендери за бицикле.

Пламенски цевни котлови и остали котлови као и сви ковачко-лимарски послови.

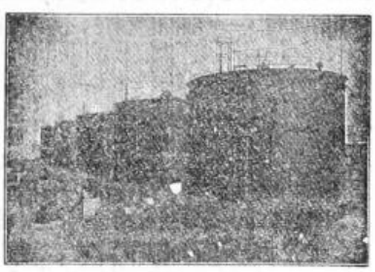
Парне машине / парни колбен - компресори / фердерхаспели / парне машине за лађе / лађарски прибори / парне турбине / турбокомпресори турбо - дувачи / турбо - гас саугери / уређаји за испаривање и кондензацију / шпајхери д-р Рута за топлоту / ваљхе и укрштавање од виньолских и рилен - шина за све врсте колосека.

Ливени и ковани комади, сирови и обрађени.

Ланци високог напона, жице и жични прибори свију врста / нитне и штифтови.

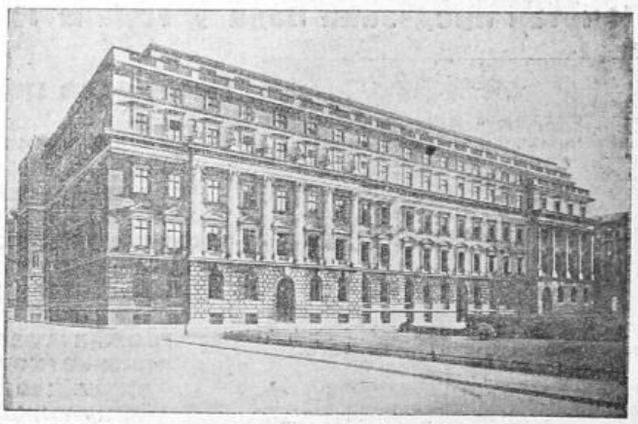
Турбина за брзу пару са генератором.
Производ Гутехофнунгсхите — машинске фабрике.

5 танкова за сепарирање сировог уља
производ Гутехофнунгсхите.

DRESDNER BANK

Сопствени капитал 132,000.000 златних марака

Централна дирекција Berlin W. 56

ФИЛИЈАЛЕ

Ахен
Алтенбург и. Т.
Алтона
Ашафенбург
Аугсбург

Бауцен
Бекум и. В.
Бергедорф
Бојтен О. С.
Билефелд
Бохум
Бон
Бремен
Бреслава
Бриг
Бунцлау

Канштат
Кемниц
Дебелн
Дортмунд
Дрезден
Дуисбург
Диселдорф

Ајзенах
Ерфурт
Есен (Рур)
Франкфурт на М.
Франкфурт на О.
Фрајбург и. Б.
Фулда
Фирт

Гелнхаузен
Глајвиц
Герлиц
Грајц и. В.
Гитерслох

Хаген и. В.
Хале на С.
Хамбург
Ханновер
Ханноверско ушће
Харбург
Хајделберг
Хајлброн
Херне и. В.

Касел
Кобленц
Келн
Кенигсберг у Пруској
Констанц
Крефелд
Кројцнах

Лајпциг
Лигниц
Лимбах и. С.
Линден б. Хановер
Либек
Лудвигсхафен (Р.)

Мајнц
Манхајм
Мајсен
Минхен
М. Гладбах
Минстер и. В.

Нојс
Нирнберг

Плауен и. В.

Ремшајд
Рејт
Росвајн

Шпандау
Штетин
Штутгарт

Улм а. Д.

Визбаден
Витен (Рур)
Вирцбург

Цитау
Цвикау и. С.

СОПСТВЕНЕ ФИЛИЈАЛЕ У ИНОСТРАНСТВУ:

РУМУНИЈА: Букарешт.
Слободна држава Данциг: Данциг.
Пољска (Пољска Горња Шлезија:)
Катовиц, — Кенигсхите — Тарновиц.

ПОСЕБНА ЗАСТУПСТВА У ИНОСТРАНСТВУ:

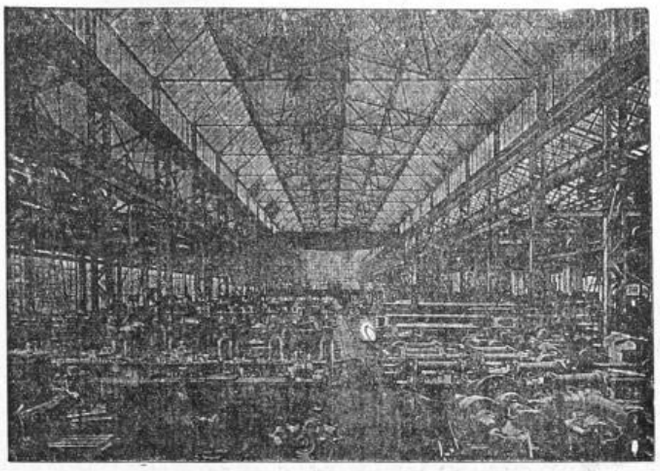
ХОЛАНДИЈА:
Proehl & Gutmann, командити Дрезденске Банке, Амстардам

Сједињене Државе Америке:
Џорџ Натан, Њујорк, 31 Насау Стрит.

Афилиране иностране банке:

Deutsch-Südamerikanische Bank (Banco Germanico de la America del Sud) Берлин — Хамбург — Мадрид — Буенос Ајрес — Рио де Жанеиро — Сан Паоло — Сантос — Асенчион — Сантиаго (Чиле) — Валпарезо — Мексико (варош)

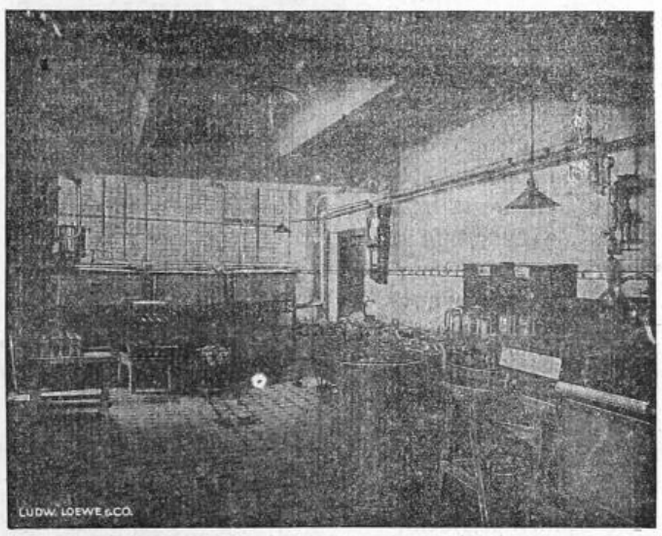
Deutsche Orientbank: Берлин — Хамбург — Цариград — Смирна — Каиро — Александрија.

Дворана за машинску монтажу

Премда је управа фабрике стално руковођена намером, да се фабрикација из економских интереса специјализује, те да по могућности гради што мање појединачних типова, да се најзад ток рада и резултат нормализује, програм рада је још увек прилично сложен и пространи. Он обухвата: дребанке, револверске дребанке, фрез-машине, машине за оштрење, машине за бушење, аутомате, глате, нормализоване машинске делове, фабричке прибore, гвоздени, метални и готови ливови. Сем тога фирма лиферује машине за фабрикацију оружја и по потреби може да уреди и потпуне арсенале. Услед тога, што је овај програм по групама пренет на читав низ потпуно самосталних одељења, која свако за себе израђује засебне врсте машина, пошло је за руком, да се спроведе израда велики број малих, специлизованих фабрика које се све могу сместити у једној великој фабрици и на тај начин је омогућена фабрикација модерних серија и маса продуката и то по најновијим методама. Производи се не израђују у појединачном раду по посебним нацртима или по налозима муштерије по свима каприсима укуса и моде, него се одржава једно стално стоваришће јединствених, по практичним искуствима изређених машина, које са нарочитим прибором могу лако да се употребе и у специјалне сврхе.

На социјалне обзире обраћа се у предузећу такође велика пажња, пошто се

Кујна за кување чаја

Радионица за шегрте

жим ваздухом путем вентилатора, а све то се одржава у примерном реду и чистоћи.

Уживање алкохолних пића спречава се на тај начин, што се у фабрици продаје добро заслађени чај по цени коштања, за неколико фенига, у боцама од пола литра. Чај се кува у нарочитој кујни са практичним специјалним уређењем.

Путем осигурања против несрећних случајева и путем животних осигурања омогућена је помоћ повређених и за рад неспособних радника. Лудвиг и Фонд Исидор Леве помажу у случајевима нарочите нужде.

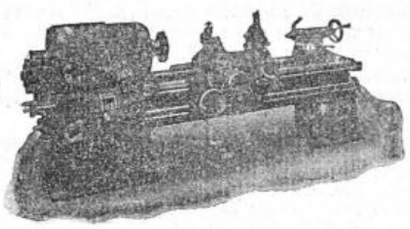
Једна велика библиотека и оркестарско удружење стоје као забава на расположењу свима радницима, после свршеног посла.

Васпитању младежи обраћа се највећа пажња. У нарочитој радионици за шегрте, која је у вези са занатском школом, настава се надзирава од стране одабраних мајстора и учитеља, који се старају о њиховом подучавању. Поред тога постоје одељења за игру и разоноду младежи, као и за телесну вежбу. Једна штедионица подигнута је ради тога, да се подиже свест о штедњи и што економскијем животу.

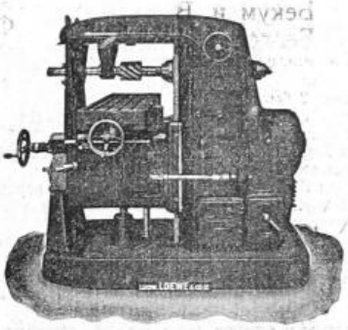
Оштром погледу водећих лица фирме, од оснивача па се до данашње управе, може фабрика захвалити свој тако велики успех, која се уздигла на такав начин, да може послужити као сјајан пример немачке индустрије. Многобројни посетиоци из свију крајева света са великим чуђењем застају пред дубоко проученом и савршено изграђеном организацијом ове фабрике и пред величанственом сарадњом свију снага. Светска штампа је у више махова указала на фирму Лудв. Леве и Ко., као организацију која може служити за углед.

Шегрти играју фудбал

Дребанк са погоном гвоздених окана

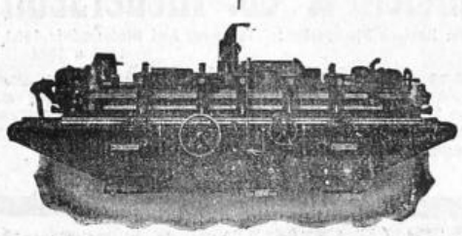
Стабилна фрез-машина

Челични дребанк

Машина за бушење са највећим капацитетом

Машина за кружно оштрење

КАТАЛОГ И СПИСИ:

а) Баурат Глаузницер, Дрезден: „Дрвене куће за становање".

б) Дипл. инж. Валтер Хенч, Нидерседлиц: „Немачка дрвена кућа".

в) Професор Алфред Шмит, Кемниц: „Дрвена кућа.".

г) Др. Блохман, Берлин: „О градњи дрвених кућа".

д) Г-ђа Б. Бикелман, Кемниц: „Дрвена кућа и домаћица".

ПО ПОРУЏБИНИ СЕ РАЗАШИЉУ.

Немачка дрвена кућа

Привредне, хигијенске и финансијске користи од дрвеног начина грађења:

1. Брзо зготовљавање, потпуна уштеда времена за сушење. 2. Природни материјал за грађење, смегућује леп пословни изглед и домаћи унутрашњи карактер. 3. Независност времена од грађења од климатских прилика, а подизање куће може се извршити и зими. 4. Најбржа фабричка производња и испуњавање сваке поруџбине, по жељи потпуно готово у року од месец дана. 5. Одлично одржавање топлоте, према похвали техничке школе у Дрездену и министарства унутарњих дела.; 30.2 од сто боље него 38 сантиметра дебео зид. 6. Најздравија, најсувљи начин градње; немачко лекарство хвали градњу помоћу дрвета 7. Најјевтинији трошкови око изградње и одржавања зграде, најрентабилније од свију градњи. 8. У свако доба се добављају прве хипотеке. Најдуже трајање; у Скандинавији постоје дрвене зграде старе неколико стотина година, исто тако у Русији, Финској и т.д.

Наша последња лиферовања и поруџбине:

Саксонско мин. просв. 1 школска зграда
Саксонско мин. финан. 1 барака за с-ло нште
Главно звање у Каменцу 2 пренос а дома
Грађевинско звање Дрезден 20 кућа
Звање за станове Дрезден 8 приватних кућа.
По таиска ди екција Дрезден 4 стана
Држ. дирекција вода Дрезден 6 зимских станова за 1000 људи
„Икарус" Нови Сад 1 хол за авионе
Вагонска фабрика Бр д 1 хол за локомотиве
Мин. соц. политике Београд 4 велике бараке

За Црну Гору 7 болница
Министарство саобраћаја Београд 138 дрвених кућа
Магистрат Цитау 3 дома
Општинска Управа управа Сенфтенберг 8 интерим-грађевина
Грађевинско звање Росвајн 8 домова
Општ. управа Нидерседлиц 1 двоструку и једне породична кућа
Општина Перстевиц 1 сала за гимнастику
За једно предузеће у Дрездену 50 домова
Грађевинско звање Хале 1 зграда управе, за аеродром
Магистрат Бремерхафен 1 школска зграда
Држ. Грађ. звање Гласхите 1 санитетска бар ка, 1 теретни мост, 1 кућа
Приватни поручиоци и индустрија 14 кућа за поља, виле, хо ови, бараке за рад

Наши производи служе као доказ савршенства ручног и машинског рада наше индустрије!

Лиферујемо за власти, приватна лица, индустрију, трговину и пољопривреду у серијама, маси и појединачно

По сопственим и од стране архитеката израђеним пројектима: виле, кућа у пољу, ловачке куће и одморишта, куће за једну породицу, двоструке куће, куће за четири породице у низу, све до два спрата, домови за ферије и купање, склоништа, сале за гимнастику, холови који се могу преносити, шпајхери, шупе, бараке, грађевине за рад и изложбе, дворане за госте и играње, киоске, буде, дрво за грађевину врата, прозоре и шалоне и т.д.

Погледати се могу фабрика, куће на углед и насеља у свако доба!

10 сопствених примерних домова у свима начинама градње. Стотине најодличнијих атеста и оцена.

Највећа и најстарија саксонска специјална фабрика за дрвену архитектуру

Höntsch & Co. Niedersedlitz 1

Тел грами: Höntsch Niedersedlitz / Телефон: Amt Niedersedlitz 1000, 1001, 1002, 1003 и 1004

Савремена, модерна стругара са 12 савршених справа (фабрика за најмодернији начин прераде дрвета са око 150 специјалних машина, делом из сопствене ливнице. Највеће машинерије, 15 специјалних инсталација) Савремени бирои за конструкције.

Фабрика гвожђа и гвоздених конструкција

Ливнице гвожђа

Фабрика машина

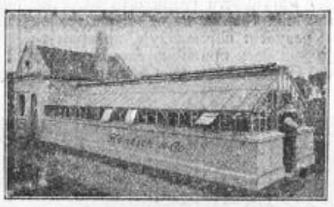
Грађење стаклених башта

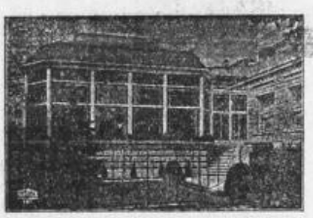
Инсталације за грејање

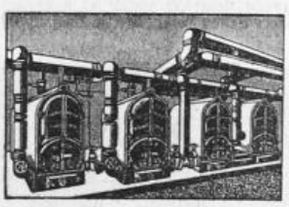
HÖNTSCH & CO. NIEDERSEDLITZ 1

Филијала у Летонији:
Rigo, Kugulela 21

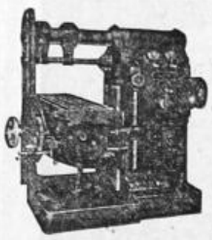
Већ 25 година лиферујемо хиљаде **кућа за баштованство** (стаклене баште) за поједине биљне групе најразноврснијих категорија. Наши радови се одликују техничким савршенством у вези са лаком израдом, при томе пада најмања сенка, при јаком притиску ваздуха, брзо довођење топлоте при штедљивом грејању, а постоји и могућност брзог мењања ваздуха. Те грађевине служе свима државним и општинским предузећима, разним баштованским предузећима, а оне су неопходни прибор за гајење лепих и корисних биљака високе културе. За пријатеље башта градимо **зимске баште** као додатке уз виле и спратове. Слободно стојеће куће палми су специјалан производ наше фирме. Овакве стаклене грађевине сматрају се зими као веома пријатне, здраве проветрене просторије и пружају тропски ваздух. Као извор за топлоту **централно грејање** за топлу воду и пару ниског притиска правимо **Хенч-котлове** у великим количинама. Наша пећ за грејање је згодна за сваки огревни материјал. Има водоравна цев за спровођење гасова на петострукој дужини цеви. — Техничка висока школа у Дрездену производила је абгас-температуру од 122 Целвизијева степена. Гасови за грејање се до крајности искоришћују, а тиме се непосредно и под најмањим губитком добија довољна топлота. Ти котлови су у Југославији патентовани.

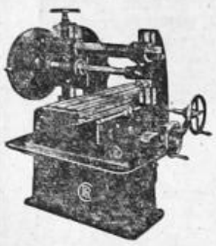
REINECKER

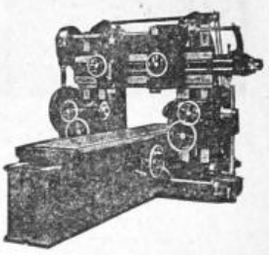
Прецизионе машине за алате

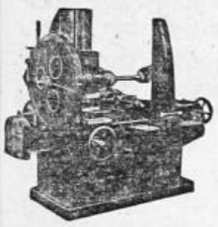
Универзалне, једноставне и вертикалне фрез-машине планске, дупле и паралелне фрез-машене
Дуге фрез-машине свију врста
Машине за производњу зубчаника
Машине за оштрење алата
Машине за оштрење равнина и округлих предмета
Дре-банке и гевиндеборер дре-банке
Сем тога израђујемо у великом броју

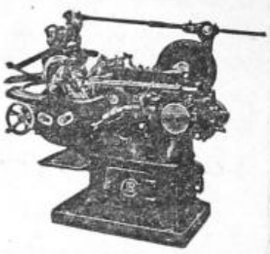

специјалне машине за

радионице локомотива и железничке радионице
изградњу аутомобила и мотора
моторне чамце и грађење бродова
градња машина за текстилне, штампарске, књиговезачке послове и обраду дрвеног материјала.

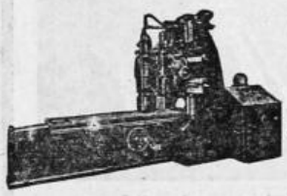
Прецизиони алати

Гевинде алати за сечење

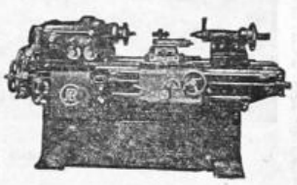

клупне за сечење, гевиндеборери, гевиндештредери, цевни алати, рајбалне и алат за шпановање.

Алати за мерење

Нормалне лердорне и матице, гренцгабле и рахенлерне, гренцгевинделерне, Whitworth и гасгевинде, Рајнекеров Микрометар, мерила за крајеве, блокови за мерење, рихт и рајсплатне, штапови за мерење, испитивачи вијака, гевинде-шаблони, Рајнекерови часовници за мерење.

Фрезери

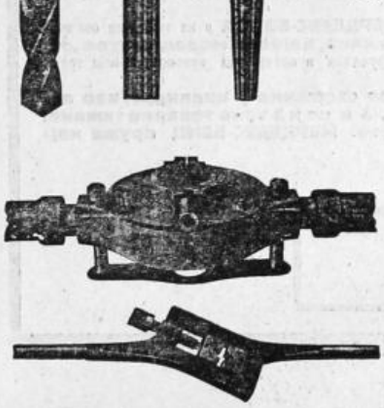

Фрезери за точкове, ваљчани фрезери за штирн, шраубен и пужасте точкове, точкови за сечење, фрезери за зубчанике, ваљчани фрезери, окнасти фрезери, кутни фрезери, фром-фрезери, месеркопфи и цапфен-фрезери.

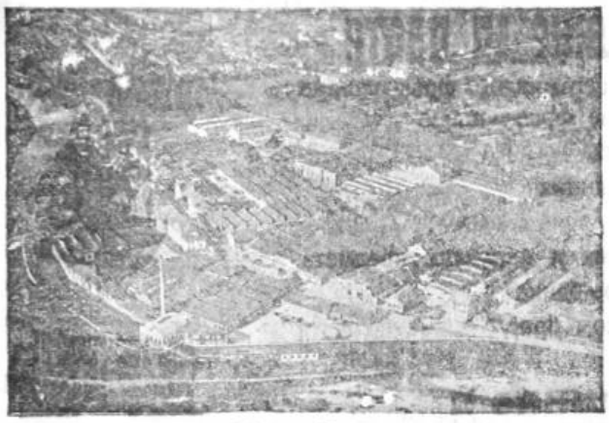
J. E. REINECKER A. G., CHEMNITZ 14

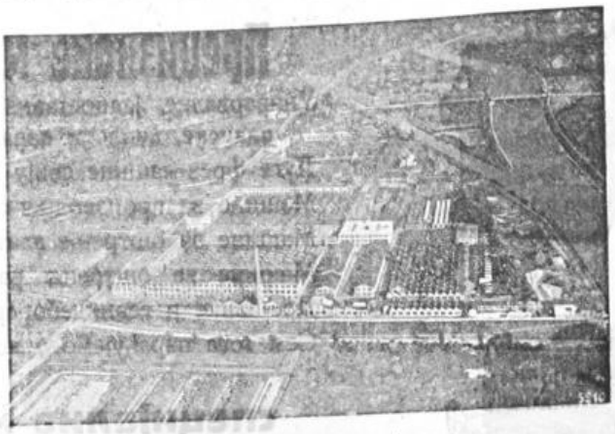

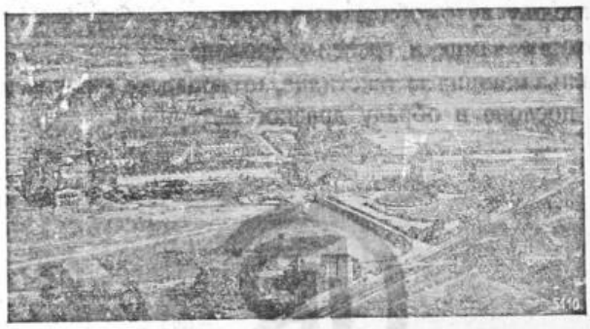
MERCEDES-BENZ

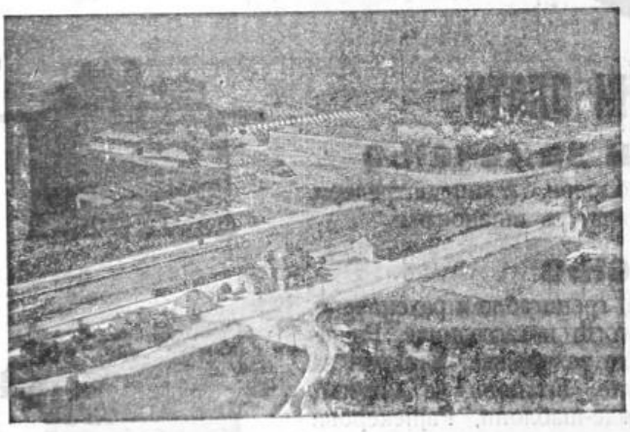
Фабрика у Гагенау-у

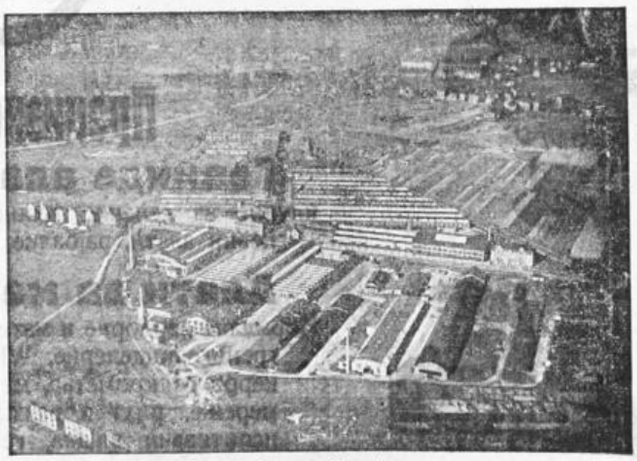
Фабрика у Унтертикхајму

Фабрика Берлин-Марксфелде

Фабрика у Зинделфингену

Фабрика у Мангајму

Значи само утврдити једну чињеницу, када се говори о томе, да је **МЕРЦЕДЕС-БЕНЦ данас већ постао интернационални појам. МЕРЦЕДЕС-БЕНЦ** је традиције обеју светских марака МЕРЦЕДЕСА и БЕНЦА, фабрикације најстаријих аутомобилских предузећа, предузећа.

У прошлим деценијама ова марка постигла је у целом свету, гдегод се аутомобил као превозно средство употребљује, а нарочито у средишту спортског и друштвеног живота, **раноме фабриката велико вредности и поузданости.** Искуства од неколико десетина година на пољу грађења аутомобила најбољег квалитета значи драгоцени капитал.

Стално настојање **МЕРЦЕДЕС-БЕНЦА** било је, да се та стечена искуства искористе у корист муштерија и **да се аутомобили фабрикују што савршеније и да буду од што веће вредности. 5 фабрика стоје предузећу Даимлер-Бенц д.д. на расположењу. За израду путничких кола служе фабрике у Гагенау-у и Мариенфелду, за израду каросерија фабрика у Зинделфингену. Сва фабрике су заснивају на најмодернијим принципима и снабдевене су са најмодернијим специјалним машинама за израду на серије.**

Али модерна фабрикација на серије је допуњена у фабрици **ДАЈМЛЕР-БЕНЦ Д.Д.** у исто време и духом традиција занатског рада велике вредности. Мучна контрола тока рада појединих фабричких делова овде је до крајњег савршенства остварена.

6000 испитних станица постоје за то, да сваки појединн део једних МЕРЦЕДЕС-БЕНЦ кола прође кроз њих, пре него што потпуно готова кола напуштају фабрику.

То је у ствари **тајна квалитета МЕРЦЕДЕС-БЕНЦА. МЕРЦЕДЕС-БЕНЦ** се не поводи за жељом да игра водећу улогу у мноштву продукције, али има жељу да игра водећу улогу у погледу квалитета продукције у свесној уверењу, **да један власник аутомобила овоме свој живот и своје здравље поверава и да према томе израда и материјал аутомобила морају бити најбољи.**

Није потребно нарочито нагласити, да се поред квалитета у изради такође пази и на квалитет конструкције **МЕРЦЕДЕС-БЕНЦА** и на тај начин ова кола играју водећу улогу у свету и то у све већој мери **МЕРЦЕДЕС-БЕНЦ компресор кола са 4 и 6 литара садржине, највећи модел за туре „К" и спортски модел „С" су постали међународне, нарочите класе.** У целом свету се од најбољих стручњака и познавалаца аутомобила баш траже **МЕРЦЕДЕС-БЕНЦ** компресор кола, а траже их и славни спортисти, најелегантније даме и мушкарци из друштва.

Поред компресор-модела гради **МЕРЦЕДЕС-БЕНЦ и моделе у серији од по две и три литре садржине у цилиндру, као аутомобиле велике вредности, а сем тога и теретна кола и омнибусе са 3/4, 1 и по, 2 и по, 3 и по и 5 тона товарне тежине.**

МЕРЦЕДЕС-БЕНЦ пружа најопсежнији програм међу свима осталим европским фабрикама аутомобила у Европи. **МЕРЦЕДЕС-БЕНЦ пружа најбољи квалитет од свију аутомобилских фабрика на свету.**

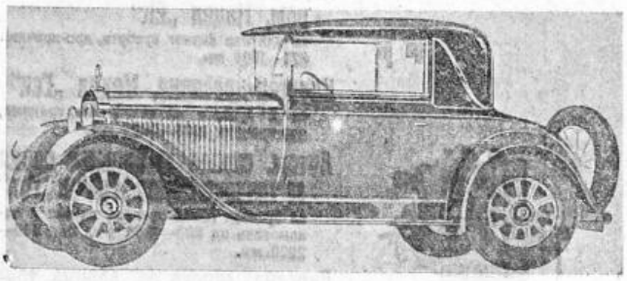
ЗАСТУПНИК ЗА ЈУГОСЛАВИЈУ:

Х. НУСЕР. Београд,

(ПОШТАНСКИ ФАХ 361.)

DAIMLER-BENZ

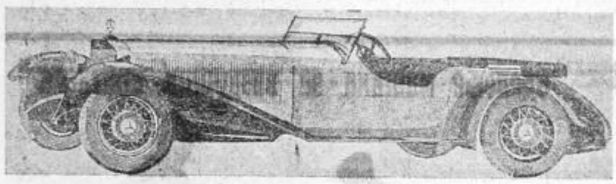
Aktiengesellschaft Stuttgart-Untertürkheim

МЕРЦЕДЕС-БЕНЦ од 2 литра

Мали нови модел са 6 цилиндара из фабрике Мерцедес-Бенц представља кола од велике вредности, која свакога могу задовољити и обезбедити сигурност и поузданост.

Овај модел се одликује својим особинама, својим квалитетом прве врсте и лакоћом. Са свима својим одликама ова кола свакоме могу корисно да послуже, а мотор са 38 коњских снага задовољава све потребе. Предвиђена је и штедња не само у гориву, него и у осталом материјалу, као што су гума и остало.

Спортска кола МЕРЦЕДЕС-БЕНЦ (Модел С)

Спортска кола су најбржа на свету.

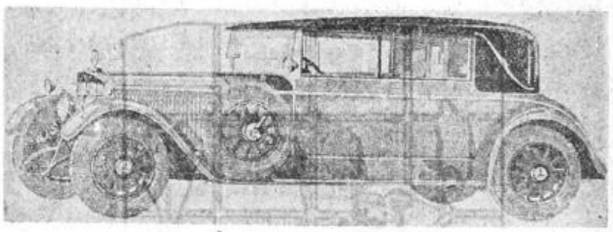
Модел С је реализација свих модерних принципа и свих оних потреба које су сада уједињено представљене.

То су спортска кола којима нема сличних. Брзина је необична, издржљивост преко сваког очекивања, сигурност увек обезбеђена.

Машински делови су отпорни и чврсти.

Мотор ни у ком случају не може да изневери и да доведе у забуну аутомобилисту.

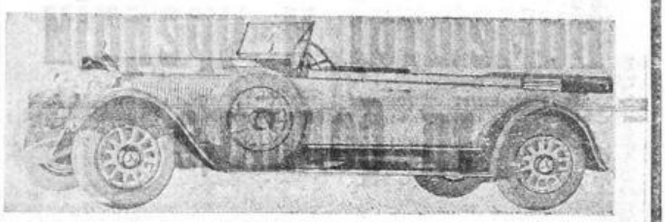
Многи рекорди су постигнути само захваљујући овим колима. Најтежа утакмица у Европи (трка у планине) обављена је успешно са овим колима.

МЕРЦЕДЕС-БЕНЦ од 6 литара.

То су кола са највећим реномеом на свету. Мотор са шест цилиндара снабдевен је компресором, који може да функционише у најмањем обиму. Овај компресор пружа колима **Мерцедес-Бенц** максималан капацитет.

Ова кола представљају интернационалну класу и не могу се са њима ни једна друга кола сравњивати.

МЕРЦЕДЕС-БЕНЦ од 4 литра.

Ова су кола веома практична, издржљива и одличног квалитета. Овај модел је једнако згодан за варошки саобраћај као и за туристику.

Мотор са шест цилиндара, израђен веома брижљиво, може овим колима да обезбеди максималну брзину.

Мерцедес-Бенц од 4 литра испитан је од стручњака и констатовано је, да он располаже са брилјантним квалитетима и свако ова кола радо купује.

Кола су конструисана за седам лица, а има и места за довољну количину пртљага.

Ова кола заузимају једно од првих места у низу првокласних аутомобила, захваљујући своме квалитету и издржљивости.

Заступник за Југославију:

Х. НУСЕР, БЕОГРАД

Дечанска ул. 20.

(Поштански фах 301.)

ОПЕРАЦИОНИ НАМЕШТАЈ

(за лекарске сврхе)

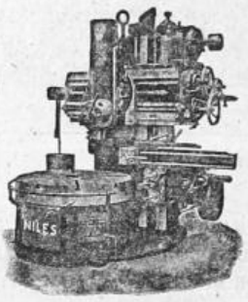

Намештај и уређаји за болнице

УЈЕДИЊЕНЕ ФАБРИКЕ
C. MAKE
Акц. Друштво, Хајделберг

Deutsche Nileswerke
Aktiengesellschaft
Berlin — Weissensee

ОДЕЛЕЊЕ МАШИНА ЗА АЛАТЕ

Карусел-дребанке са 1 штендером, Модел „ЕК"
са или без бочног супорта, дре-пречник 675—1500 мм.

Карусел-дребанке, Модел „Геа"
са 2 супорта на попречним гредама, дре-пречник 1000—3000 мм.

Аутом. справа за бушење паока за точкове Модел „Гув" и „Гол"
за бушење паока точкова ва она и локом тива од 80J—1200 м.м.. одн. 800—2200 мм.

Окретне справе за обруче точкова, „Гоу" и „Гол"
за окретање и бушење вагонских и локомотивских точкова.

Фрез-машине за ваљање, Модел „РФ"
за фрезовање штирн шрабубни и пужастих точкова, фрезни пре-ник 750—2000 мм и деленье до Модул 22.

Мала справа за рендисање, Модел „D Hog"
дужина рендисања 1500 и 2000 мм × 600 мм ширине.

Машина за оштрење ножева, Модел „Qua"
за месеркопфе до 1000 мм. пречника.

Оделење машина за ваздушни притисак

ПРВОКЛАСНИ АПАРАТИ ЗА ВАЗДУШНИ ПРИТИСАК

недостижни у капацитету, штедљивост, сигурност рада!
— 25-ГОДИШЊА ИСКУСТВА —

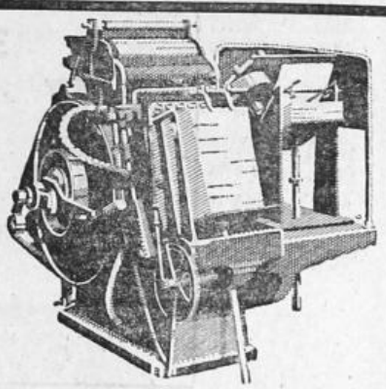
Чекићи за нитовање — справе за бушење — оштри чекићи и т.д.

Heidelberger -- Druckautomat

Најрентабилнија потпуна аутоматска преса за штампање на тиглу за модерну штампарију.

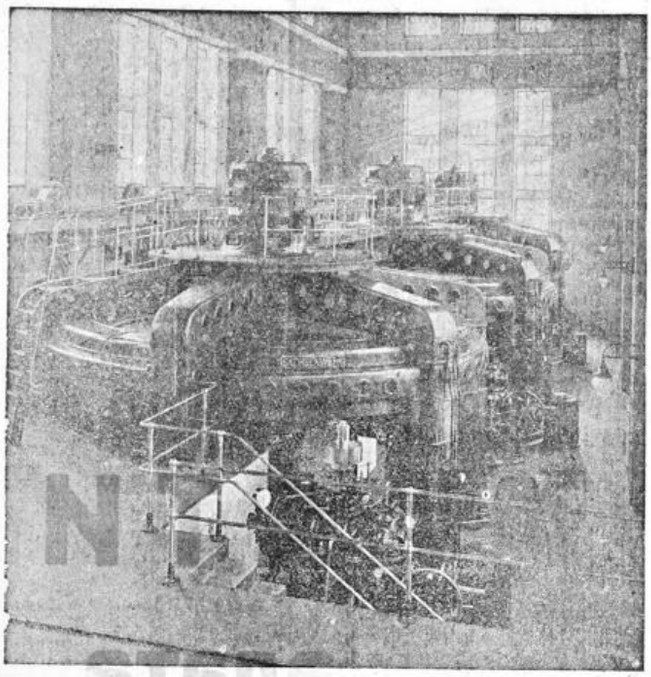
3000 отисака за сат све до формата 25 x 34 см.
6000 отисака за сат код једновремене двоструке употребе.

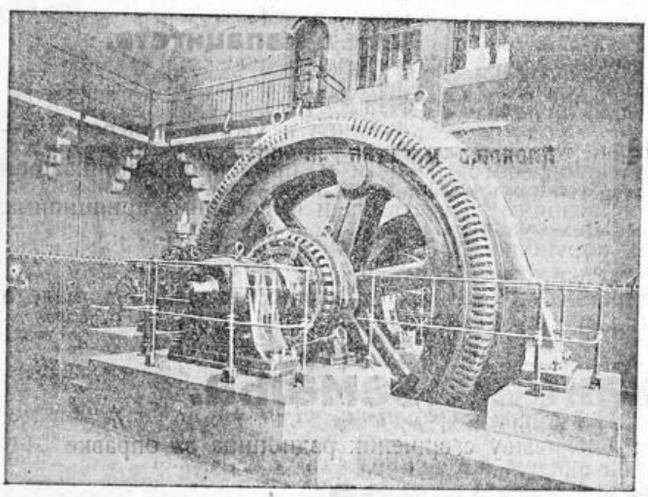
ОБРАЂУЈЕ СВЕ ВРСТЕ ХАРТИЈЕ ОД ФЛОРПОСТА ДО КАРТОНА.

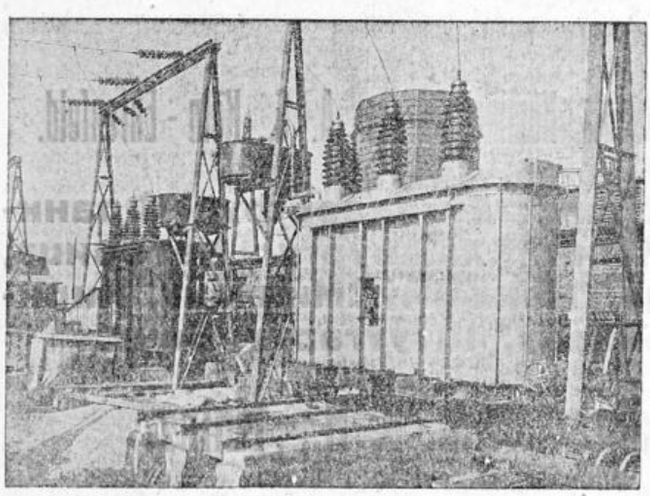

SCHNELLPRESSENFABRIK A.-G. HEIDELBERG (Deutschland)

SACHSENWERK

Мотори

Генератори

Мењачи са једном котвом

Дрештром-мотори са обезбеђеним паљењем

са шлајф-прстеновима капслованим са свију страна, осигурани од пожара, нарочито одговарају за пољопривредне погоне.

Компензирани мотори

за cos $\varphi = 1$ у. форајлунг за капацитет до неколико хиљада кВ

Трансформатори

јединице све до 32000 кВА изведене

Апарати високог и ниског напона

Инсталациони материјал

Подизање централа,

Уређења за умшпановање,
Монтаже на удаљеност,
електричне железнице и индустријски уређаји

Прибори за радио-телефонију

Шпајхери за топлу воду

Футердемфери

Справе за увлачење прашине

SACHSENWERK, NIEDERSEDLITZ (SA.)

DIE HOMMEL WERKZEUG-FABRIKEN

UND DEREN ERZEUGNISSE!

ХОМЕЛ АЛАТИ

и

машине за израду алата

Производи првокласног квалитета и највишег капацитета.

Фирма **ХОМЕЛ** постоји већ више од педесет година и ужива поверење муштерија, чији круг се проширује на цео свет. По својој многостраности и примерној организацији налази се она у првом реду и захваљујући својим великим искуствима и опробаним принципима, она гарантује за беспрекорно извођење преузетих поруџбина.

Деценијама је већ лиферант министарстава и осталих државних надлештава, мале и велике индустрије, многих европских земаља,

нарочито балканских земаља.

Посебна искуства се примењују при уређивању савршених радионица за оправке

до највећих размера.

Сопствене фабрике:

Hommelwerke G. m. b. H., Mannheim-Käfertal, Hommel-Schiess A. G., Köln-Ehrenfeld.

Филијале у: Берлину, Бојтену, Диселдорфу, Франкфурту на Мајни, Хамбургу, Катовицу, Келну, Мајнцу, Манхајму, Минхену, Нирнбергу, Сарбрикену, Штутгарту, Бечу.

Управа: H. Hommel Mainz, G. m. b. H., Mainz.

Посебна филијала: за источно-европски извоз:

H. Hommel G. m. b. H., Leipzig - N. 22, Planitzstr. 31.

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 2 ДИНАРА

ПРАВДА

БРОЈ 6 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19 Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53 220 ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКЦИЈЕ 2634 АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81 | БЕОГРАД БОЖИЋ, 6., 7., 8. и 9. | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин Телефон редакције у штампарији 4438, штампарије 1113 | ГОДИНА XXV

ХРИСТОС СЕ РОДИ

ХРИСТОС СЕ РОДИ!

Служба Христу!..

Савест људи!..

За време Светског Рата слушао сам говор једног научника у Лондону. Он је рекао, између осталога, ове велике речи: „Христос је друга савест људи која препорођава, осветљава и појачава нашу урођену савест. У овим тешким данима код људи без Христа урођена савест лако бледи и нишчезава".

Ове речи ја сам добро запамтио, носио их у памети својој као неко бисерје.

Пре шест година кренула је једна група нас из Јерусалима за Витлејем. Неки су сели у аутомобиле, други на камиле, трећи опет на коњска кола „арабије" (од ове речи постала је наша реч арабација), а они прави и предани богомољци пошли су пешке. Уговорисмо да се сачекамо сви у најбољој радњи, седефа у Витлеему, па да одатле, сви заједно, пођемо у свештену пећину, где се Спаситељ света родио.

Кад смо се сви искупили, кренусмо једном главном улицом. Код пећине неки страх обузе нам душе, успори кораке и завеза језике.

Пећина се налази на самоме крају вароши. Около нас трчала су арапска деца, вичући и кличући, и тражећи бакшиш. Наједном пред нама се указа велика црква, саздана Царем Јустинијаном над самом пећином.

Уђосмо у цркву, па се онда низ степене спустисмо у пећину. Ту смо дакле у хладној пећини, где је закукало најтоплије срце у историји и роду људском! У пећини ништа особито; само је особито Он, који се родио у њој. Има и пространих и бољих пештера у Палестини. Има их много, али Он ни од пештера није хтео изабрати себи најбољу. Према истоку часна Трпеза, а испод ње, на земљи, једно велико кандило, што гори дан и ноћ, кроз многе векове. Ту, где то кандило гори, родио се Он, — а наспрам тога места, на другој страни, виси цео ред запаљених кандила. Ту су биле јасле, у којима је Он, увијен, лежао. Посматрајући све ово са поштовањем и сећањем на Христа, страх нас прође и ми осетисмо чудну топлину у срцима. Некима се отеше и сузе на очи, а неки почеше гласно да јецају. Ово место дејствује као чистилиште. Човек мисли само на Христа и на себе. И кад учини сравњење мора да се заплаче од стида. Мало ко од нас да није рођен у већој удобности него Он. Тако је хтео Он, Цар над Царевима и Господар над Господарима, како је назван у Апокалипсису.

— Зашто се Он баш овде морао родити? кроз плач упита једна нашег вођа, једног грчког калуђера из Патријаршије Јерусалимске,

— Видите како је овде и у лето хладан дан, како ли је тек морало бити у зиму, кад се Он родио? —

— Па Он је дошао да буде слуга свима — одговори вођа. — Сам је рекао: Син човечји није дошао, да му служе, него да служи. Знајте, господо, да несавесним људима није било право ни што се Он овде родио, ни што се уопште родио. Тек што се родио морала је његова Света Мајка да бежи са Њим на рукама, одавде у Мисир испред мача Иродова, а шта би тек чинили завидљивци, да се Он родио на бољем месту.

ХРИСТОВО РОЂЕЊЕ

Враћајући се из Витлејема нама су зујале у ушима речи:

— Он је дошао да буде слуга свима, и будући слуга свима Он је био друга савест свију. Он је сав био служба и савест. Онај ко служи — онај буди савест код људи. Онај пак ко се грамзи за право господство — онај сагорава савести у људи. Зато су тако често слуге већи морални фактори у свету него њихови господари. То се не пише у књиге и у новине, али то се уписује на небесима, где ће многи први бити последњи, а последњи први.

Тешко је било отпочети макакав разговор после силних утисака у оној свештеној пећини. Најзад, први одреши језик наш вођа, показа нам једну цркву украј пута:

— Ено, на оном месту преноћила су три Цара са Истока, када су се после поклоњења Господу враћали дома; па после једне паузе опет рече:

— Светлост Звезде довела их је до пећине, а светлошћу Христовом враћали се су у своју земљу.

Тада се један Абисинац окрете нашем вођи и проговори:

— Данас сам ја од тебе много научио, и ако сам много пута читао Јеванђеље, никад се, признајем, нисам пажљивије задржавао на речима Христовим о служби. Кад си ме подсетио на Његове речи, да Он није дошао да му служе, него да служи, откриво си ми једну битну истину о Христу Господу.

— Па да! одговори наш вођа задовољно. — Тако је написано. Има и других Његових сличних изрека као: Ја сам међу вама као слуга; или: Ко је међу вама старешина нека буде као слуга; или: Ко хоће да буде први међу вама нека буде свима слуга; и још друге његове речи у томе смислу.

— Не само речи, брате, него и сва дела Његова показују, да је Он дошао због службе, — рече неко трећи.

— Па и ето и рођење у пећини.

Један Рус доктор уздахну:

— Ја се осећам као да сам у оној пећини душу изгубио. А како ви, господине конзуле! (То беше један конзул из Каира).

— А ја — одврати конзул — као да сам добио још једну савест.

Били смо већ на домаку Јерусалима. При заходу сунца ми смо погађали, које је здање у граду.

Ено цркве на Сиону! Где тамо ниже Омарове џамије! А тамо даље ено велике цркве Васкрсења! Ено Голготе!

Док смо ми тако посматрали панораму Јерусалима, наш вођа се удари руком по челу, па ће рећи:

— Ах, опростите, нешто сам заборавио, и огрешио се!

Ми зачутасмо.

— Заборавио сам, вели, да вам кажем један древни обичај. Ко год од Хришћана посети пећину у Витлејему треба да да завет пред Богом, да ће неко добро дело учинити. Молим вас, дакле, пренесите се духом поново у свештену пећину, и заветујте се нешто, сваки за себе, јавно или тајно.

Ми стадосмо као окамењени.

Какав би завет могли дати? Толико се добрих дела може учинити у свету, али на које ми немамо сад да се заветујемо!

— Знате какав завет да учинимо — рече један, кога смо ми због његове ћутљивости и замишљености звали философом.

— Један завет за све нас. Ви видите, да људи свуда у свету највише чине несрећним себе и друге због јавне утакмице око власти, господства и томе слично. Хајде, ми овако сакупљени да се заветујемо, да ћемо остатак свога живота испунити служењу у име Христово.

— Сјајно! — узвикнуше сви.

— Заиста сјајно! — рече Абисинац.

— Та Син Божији је и желео очистити свет од паганства, такмичења око власти, господства, које данас чини све народе несрећним и збуњеним.

То је Христос, браћо!

И ако смо ми крштени у Његово име треба и да служимо у Његово име.

Тако се ми заветовасмо и растадосмо.

Никад се више нисмо видели. Колико је ко од тих мојих сапутника испунио овај завет није ми познато. Једно знам: да је наш завет био потпуно искрен. И могу веровати, да су моји сапутници боље од мене испунили овај ретки завет, а ја за себе могу рећи, у колико сам га могао испунити за последњих 6 година, утолико и само утолико осећао сам се живим, и срећним и — човеком.

Епископ Охридски:
НИКОЛАЈ

25

ДВАДЕСЕТ ПЕТ ГОДИНА СТАЛНОГ ИЗЛАЖЕЊА ПРАВДЕ

25

Стално, двадесет и пет година, с дана у дан, из месеца у месец, из године у годину, ношена широком идеолошком својих сарадника, националним еланом, и тежњама за све општи напредак наше државе и нације, „Правда" је била вазда и социјална хроничар свих догађаја које треба забележити и отечествени немар. Двадесет и пет година раса, рада који је био ношен идеализмом младих и одушевљених и мудрошћу старијих и стрих, бележи већ „Правда" у своме летопису. Када је покренута, у њој су се налазили културни, и смели, и динамични лу-

Пок. Павле Маринковић

Пок. Стоја н Новаковић

Г. др. В. Маринковић

ници, који су желели велики и брз напредак своје земље, своме народу. У нашој земљи, до тада, било је доста листова, али сва наша тогадања штампа нема колорита одлично уређених листова, не оставља утисак модерне штампе. Очигледни су напори, и велики и често пута успешно остварени. Ваља знати да је све то било у вези са стањем потпи (види „Правдину" нову монтажу на 27. страни).

Национални лист „Правда" је данас потпуно независан и непристрасан лист чија се идеологија синтетизује суштаственo у предању служби нацији и држави и раду на општем нашем националном напретку. Када се осврне на своју двадесетпето-годишњу делатност, „Правда" може имати задовољство да види и здрав и користан пут којим је ишла и срећне резултате који представљају и остварење њених свеправних напора, њеног свеправног рада од две и по деценије за добро и напредак нације и државе.....

један од највећих и најчитанијих наших листова. Њена двадесетпетогодишњица долази у тренутку када се она налази на завидној висини и у своме великом узлету. Некада, и она, као и наши остали листови, није имала своје штампарско предузеће. Данас, „Правда" се штампа у својој модерној штам-

улици број 44. У првом броју, који је изашао на четири стране, од којих је једна била намењена огласима, изашао је уводни чланак Паја Мариновића: „Појава — „Правде", у коме је истакнут програм листа.

„Правда" је око себе окупила најбоље и најдаровитије новинаре, као и најстарије интелигенције. Међу њима су били:

Стојан Новаковић и **Алекса Јовановић**, бивши председници владе, **Никола Стевановић** и **Андра Ђорђевић**, бивши министри, **др Јован Цвијић**, један од наших најбољих научника, **Јанко Веселиновић**, књижевник, **Милорад Петровић**, члан Народног Позоришта професор **Живко М. Романовић**, адвокат **Јован Мандић** и читава плејада већ ишчезлих из живота. Од осталих, који и данас учествују, било је новинарском, било на другим пољима рада, др. **Војислав Маринковић** министар иностраних дела, **паш директор Манојло М. Сокић**, **Живојин Перић**, професор Универзитета, **Чеда Мијатовић**, **Лука Лазаревић** и **Милоје Ж. Јовановић**, бивши министри, **Миленко Поповић**, адвокат, **Татомир Петронијевић**, **Михаило Бурић**, трговци, **Андра Гавриловић**, професор, и многи други. Из дана у дан број „Правдиних" сарадника и пријатеља повећавао се, тако да је „Правда" била један од најбоље уређених престоничких листова.*

*Необично, и за тадашње прилике веома добро, изгледао је први број. Својом композицијом, он и данас представља вредност. И ако скученог формата, на првој страни има програмни чланак и једно од Јанкових дивних **„Писама са села"**, која су била упућена Павлу Маринковићу. Друга страна је посвећена телеграмима, и то најбржим за то време, у чему је „Правда" још тада тукла све наше листове. Та би ту своју премоћ задржала до данас, још у пуној мери, затим сјајном прегледу **спољне политике**, веома брижљиво негованом кроз дешење, **руско-јапанском рату**. Ту су и позате **дневне вести**, тако радо читане у „Правди" а међу њима једна, која говори о томе како ће др. М. Весић донети из Париза круну за краља Петра, односно за његово крунисање. У наставку је почео Достојевски **„Село Степанчиково и његови становници"**, оригинални превод. Иза прелога с рам је рубрика, која ће „Правди" и Павлу Маринковићу пронети глас по скоро читавој тадашњој Европи. То је **рубрика важне вести**, које су биле страх и трепет за све оне, којих су се тицале. Писане духовито и са великом дозом сарказма оштро нападају режим и његове носиоце, ове важне вести постале су скоро најпопуларнија рубрика чаше журналистике. Из њих су се изродиле затим серије таквих рубрика, као: „Ђаволи", „Ђаволи на Балкану", „Ђаволи у Србији" и „Ђаволи у Београду". Прва ствар у овој рубрици читала се тадашњег министра Љубе Живковића. На овој страни је и **роман** Александра Дине „Две Краљице", затим интересантни извештаји из општине, које пише Едил, уметнички и позоришни прегледи, неговани са великом амбицијом. И тако даље, као што се види, први број био је веома лепо и пробрано уређен.*

*Већ у другом броју изношени су прегледи „Позвани" будућег рада. У белешци о томе каже се да ће лист сваке среде доносити **Јанкова писма са села**, а ако би Јанко био спречен, онда краће приповетке, четвртком **сатирске**, петком **економско-финансијске прегледе**, које је писао др Вој. Маринковић, суботом **вође**, а недељом **књижевне прегледе**. Овог се обећања лист у пуној мери држао, тако да је „Правда" била најуређенији и најмодернији лист тадашње Београда. Што се тиче формата, био је веома погодан, али се са штампарјом имало тешкоће, пу-*

Оснивање „Правде"

Највећи део интелектуалаца тадашње Србије, незадовољан ставом званичним мешањем једног дела војске у политичке прилике, осећао је веома тешко, у данима после мајског догађаја, недостатак једног озбиљног и добро уређеног органа, који ће радити против и патриотски, право на повратак у нормално стање, и затим на снажењу и припремању Србије за једног дана остварење сан толиких поколења. Недостатак се у то доба тако осећао што је тадашња штампа била затворена партизанством, и што се веома ретко чула озбиљна, мудра и европска критика погрешака тадашњих управљача. У колико се критика и јављала и у колико је постојала она није била сасвим на достојној висини.

И зато, када се „Правда" појавила 1. септембра 1904. године, да кроз двадесет пет година скоро непрекидно и неуморно ради на остварењу националних идеала, културном и економском подизању не само Србије, него и свих југословена, била је бурно поздрављена. Оснивачи њени, на челу са Павлом Маринковићем, једним од највећих наших новинара стилистом од расе, рођеним сатиричаром, били су гаранција да ће „Правда" у пуној мери одговарати постављеним задама.

И ако су се прилике нормализовале, и тадашња мала Србија могла неподељена да посвети исполичке борбе, чија дела великих заслуга и „Правда", која је својим критиком често пута и суише страном, била достојан коректив надлежним факторима. У том погледу је она прених година своја изражавала, своје најчешће младости. Доцнијих година опозиција је релативно много блажа, јер је и ситуација у многом и многом нормалнија, да би пред сам рат потпуно се појачала. Али, кад је савски мост од летњег у ваздуху, сви Срби су се нашли на једној линији. „Правда" је била једна од оних који је их је водила и довела до чувеног Прног Дечембра, а преко њега уједињења Срба, Хрвата и Словенаца. И када се буде писао наш велики ратнички епопеја о њима ће лике епопеје, „Правдина" делатност, њена улога, њен национални дах бити, изгледа, заслужено забележени.

*Први број „Правде" изашао је, као што смо већ казали, 1. септембра 1904. године, и то у пуне. Власник листа био је **Павле Маринковић**, а први одговорни уредник Стеван Николајевић. Цена броја је била 5 пара месечна претплата 1.50, а годишње 5 динара. За иностранство, пак, месечна 3 динара, 5 динара. Уредништво је било смештено у Кнез Михаиловој*

графију, а 3. новембра прву карикатуру. Ако се ове две илустрације пореде са нашим данашњим, најбоље ће се моћи оценити све постигнути прогрес. Карикатура се односи на генерала Саву Грујића и праћена је разним успелим епиграмима, који се од тада стално негују. У исто време је установљено доношење актуелних илустрација.

На дан 4. новембра улази у „Правду" као одговорни уредник њен дотични први уредник Јован Адамовић, који ће са својим сарадницима Манојлом Сокићем, Живком Романовићем и Јовом Мандилом, подићи лист на завидну висину, кад се Павле Маринковић буде у пуној мери посветио Народној Скупштини и организацији напредне странке. После његовог уласка уводи се једна важна новина. Телеграми се доносе на уводном месту прве стране. То је прелаз за излажење у јутро. Устаљава се и лепо уређена скупштинска хроника, а и унутрашњој политици посвећује се пуна пажња. Нарочито су интересантни извештаји о криза. Карактеристични су и домаћи натписи, који је „Правда" пуна и кроз које провејава оштро опозиционарство.

О Божићу успоставља праксу да излази са посебним додатком, брижљиво уређеним. Заступљени су прилозима: Јанко, Соколанин, Авдо Карабеловић, Дукаћанин, Никола Т. Јанковић, С. П., М, и други. У истом броју саопштава се да ће у идућој години „Правда" донети читав низ оригиналних написа, као што су „Копун", роман од Тадије П. Костића, „Хафис Паша", „Славница", оригинални белетристички састав. Тридесетог децембра „Правда" прелази у власништво посебног редакционог одбора, који ће стање остати до 1. јула 1907. године. У редакциони одбор ушли су: Милорад М. Павловић, дотични председник напредне странке и тадашњи посланик, т. др. Војислав Маринковић, данашњи министар иностраних дела, Миленко Поповић, адвокат, Милоје Ж. Јовановић, дотични министар и народни посланик и други. Оснивач „Правде" Павле Маринковић са сарадницима посвећује се организацији напредне странке, која је благодарећи његовој енергији и несломивом, дан и патриотском опозиционарству, у брзо почела видно да напредује.

Власништво редакционог одбора

Са новом годином „Правда" се много више занима партиским питањима. То је и разлог што се у редакционом одбору налазе они који су много допринели да странка у најкраћем времену постигне своје успехе. У другој страни, у овој години се нарочита пажња посвећује информативној служби и „Правда" у брзини својих информација односи рекорд међу престоничким листовима. Њени телеграмски извештаји о развоју наше унутрашње револуције и правог су [illegible]. У исто време ови су извештаји били праћени веома лепо израђеним фотографијама актуелних личности и догађаја. Да је и [illegible] била на тупој висини и да је одговарала савременим принципима, најбољи је доказ да је вестима о бици у Петроградској посвећена пуна пажња. Посвећеним је била цела прва страна.

Ни најзначајнији догађаји Чеда Мијатовић јавља се са неколико написа, веома интересантних. Професор Андра Гавриловић пише „Слике и прилике" а Павле Маринковић пажња важне вести и води позоришну и уметничку хронику. Интересантно је подвући да је

Манојло Сокић

Коста Стојановић

Дража Павловић

Први број је био штампан у Штампарији Бојовић и Мићић, Милоша Великог улица број 40.

*У првим бројевима, осим изведених, јављао се и Стеван Сремац са једним приказом Бранка. Увиђи се рубрика: **Из народа о народу**, коју води „М", Павле Маринковић, под псеудонимом Спектатор, често пише позоришне и уметничке критике. Милорад Д. Петровић даје предлоге за нову химну, пошто је „Боже, Правде!" била суспендована. О војсци пише Свети, а јавља се са оригиналним приповеткама и Немањски. Доносе се и **занимљивости из целог света**, дужи популарни чланци, поуке народу. И тако даље. Често пише и **Авдо К. Хасанбеговић**, а има и **етнографских прилога**.*

Интересантно је да је „Правде" већ тада имала сјајну репортажу. Нарочито су брилантни и импресионантни били извештаји о крунисању Краља Петра, Краљевом путу у Софију. У Софију је ишао специјални дописник, зачетак данашње наше сталне репортаже. „Правда" од 24. октобра 1904. године доноси и прву фотографију, а 3. новембра прву карикатуру. Ако велики број написа био потписан псеудонимима, што се одржало у нашој журналистици све до светског рата, па и после њега. Ови псеудоними су по некад били и комични. Једно исто лице имало их је по неколико. Али, неколико псеудонима остали су и данас познати. Тако је Павле Маринковић своје хронике потписивао са Спектатор, директор Манојло Сокић са Дависон, Јова Адамовић са знаком тробојница, Бранислав Нушић са „тир" и „—р", Живко Романовић са Дол. Милан Савић са Флоридор и тако даље. Др. Војислав Маринковић, пишући своје извршне економско-финансиске прегледе, потписивао се са „Е".

Крајем јануара, двадесет петог, изашло је прво ванредно издање, посвећено једном крвавом сукобу у Пироту. Неколико дана доцније излази слика, која приказује попа Гапона, како предводи демонстранте на Зимску Палату у Петрограду. Месец дана доцније чујази и пољски факсимил у листу, а Душан С. Николајевић пише о једном предавању др. Јована Скерлића. У четом-воемесеу јавља се и др. Јожа О. Николајевић са једним веома лепим написом.

Да би лист био занимљивији, уводи се већ

на интересантна рубрика — **Београдска мистерија,** — која ће привући велики број читалаца. Тих дана излази и прва ванредна прилог, а и један илустрован роман — Госпођа са драгим каменом. Први ускршњи број је веома лепо уређен и обилује прилозима.

Како су за 10. јуни 1895. године били заказани други по реду избори за време владавине Краља Петра, то „Правда" изборној кампањи посвећује пуну пажњу. Интересантно је да у тим данима има веома велики број дописника из унутрашњости земље. Ови су дописи махом

Г. др. Милета Ст. Новаковић

Пок. Јовз Адамовић

Пок. Милан Савчић

партиске природе. Из чачанског округа шаље их Милован М. Сокић, дугогодишњи напредњачки народни посланик, из ваљевског про есор Живко М. Романовић, из подринског адвокат Алекса Фотић, и читав низ других.

то доба пада и оснивање клуба „Напредак" у Београду, који је тесно везан за доњи развитак „Правде", прва посланица Стојана Новаковића напредњацима, смрт митрополита Инокентија и избор митрополита Димитрија. Јанкову смрт оплакала је „Правда" искрено и са пуно пијетета, јер је Јанко био један од оних, који су подигли „Правду". Прва страна, а и велики део унутрашњости листа посвећен је Јанку. Чланак, којим се његова смрт саопштава, почиње:

„Чујте! Мачва се заплакала!"

Како се у то доба бавно ради изборне агитације у подринском округу Павле Мариновић, то је он — на прави глас о озбиљности Јанкове болести отишао код њега. Одатле и јавља депешом да је Србија изгубила једног од својих највећих књижевника. Јанку су се читав месец дана посвећивали ступци и на тај начин „Правда" се одужила једном од својих највећих сарадника и пријатеља.

На дан 2. августа саопштено је да „Правда" прелази у власништво клуба „Напредак". За главног уредника „Правде" изабран је Јова Адамовић, дотадашњи одговорни уредник. Због свога опозиционог држања, лист почиње бивати готово од таденашњег режима Љубе Ст[illegible]вића. С тога, у броју од 8. децембра излази ни само Краљу, прво такве врсте, у коме се протестује због гоњења штампе.

Интересантно је да се јавља и Милан Ј. Новаковић, бивши генералштабни официр и дугогодишњи директор државне статистике. За [illegible]ну. Осим њега, јављају се повремено и професор Милан Андоновић и адвокат М. Дрља.

Од 14. децембра власником „Правде", у име клуба „Напредак" постаје Јова Адамовић.

1906.

Доласком Јове Адамовића на положај главног уредника лист се еманципује од претерано партијског утицаја и почиње да се уређује по угледу на велике информативне европске листове. Разуме се, у оквиру, који су материјална, понекад сасвим скромна средства допуштала. На ипак, ниво листа у овој години знатно је виши. Постигнути успеси су од највећег значаја по доцнији развој листа.

Као што је познато, 1906. година је била у знаку царинског рата са Аустријом. Стога „Правда" одмах после Нове Године доноси китњу за тадашњим министром народне привреде, г. Милорадом Драшковићем. Друго је важно питање, успостава дипломатских односа са Енглеском, који су били прекинути после 29. маја 1903. Кад је нови енглески посланик сер Уајхтед ускоро умро, лист је овом догађају посветио велику пажњу.

Лист добија сасвим нове рубрике. **Старн Београђани** води хронику Београда, опажају се веома успеле и пластичне **скупштинске цртице,** у уводним уредним чланцима лист обилује. Из унутрашњости стижу све лепши и богатији дописи. Нарочито се детаљно третирају, поред питања, у вези са заробљима за наоружање. Прелама, позоришној управи води се жива кампања, што доводи до радикалних промена у самој управи.

Негујући успомену на ништење великане, „Правда" свој број од 21. фебруара посвећује

Г. Милоје Ж. Јовановић

Пок. Живко Романовић

Пок. Татомир Петровићевић

Милутину Гарашанину. Г. **Чеда Мијатовић пише** веома интересантно о кнезу Михаилу и Кошуту, а уводничар полемизира са Стојаном Протићем, због написа „Један неисплаћени легат", у коме се говори о капетану Ненадовићу. „Правда" је први пут забрањена 10. априла. Падом владе и образовањем Пашићевог кабинета, отвара се поново кампања за изборе, који су расписани за 11. јуни. У међувремену, „Правда" има да забележи један болан губитак. Њен стални дописник из Беча Марко Исаковић, лекар и дугогодишњи члан Главног одбора, умро је 1. јуна. Ненадовићу је поверена рубрика **Сенсационисмус.** Рубрика је напредна страница, те тако она доноси прогласе целог главног одбора. Формат се у то доба знатно увећава, што омогућава да се од 1. јуна посвети нарочита пажња, такозваној „трећој страни". На овој страни уводе се и тзв. **Београдска критика** — кроз Београд (писац Сатир — **Брзи Цветковић**) — женски свет — наука[illegible] — позоришне и т. д. Доносе се и романи, који ће у исто време задовољити и шире кругове читалаца, а и пробира се. Осим тога **забавни** део нарочито се негује. Ту је **листак затим страна писма,** онда из живота, стара мудрост, позоришне ситнице и друге. Брзина опет даје успеле карикатуре.

Царинском рату посвећује се и даље пуна пажња, па се доноси наша **Плава Књига.** У исто време и први велики говор г. **Војислава Мариновића** у Народној Скупштини. Уводе се брижљиво обрађени спољно-политички прегледи, састављени из неколико одељака, од којих је сваки посвећен по једној земљи. Актуелни догађајима посвећује се пуна пажња. Лист је тако пун извештаја о великом земљотресу у Чили. У свом броју од 10. августа „Правда" је телеграмом донела вест да је **Стеван Сремац** умро. Сремчеву смрт „Правда" је забележила и достојно ожалила.

Исто тако, о Јовану Белимарковићу, који је тих дана умро, „Правда" васкрсава читав низ анегдота из његова живота.

Увек национална, „Правда" води борбу против сарајевског надбискупа Штадлера, да би се с друге стране, у пуној мери, заложила за српско-мађарско пријатељство, то у толико пре што је у то време, у Пешти, био на власти Ференц Кошут. Како је борба против режима све већа, то су забране и прогонства на дневном реду. Зато се пишу чланци о слободи штампе, протестује се, али без много успеха.

Аустријске власти почеле су чак анексије да прогоне наше новинаре у Босни и Херцеговини. Међу њима прима који су прогоњени, били су **Петар Кочић** и **Стеван Кобасица.** „Поли[illegible] чији је оснивач **Павле Мариновић,** у то доба председник Српског Новинарског Удружења, почиње да доноси низ чланака у њихову заштиту. У тим чланцима нарочито се говори о тешком стању, у коме се налазе наши тамошњи живаљ. Последица ових чланака је први велики митинг за Босну и Херцеговину у Београду.

У последњим бројевима из ове године јављају се [illegible]ег, адвокат **Алекса Фотић, Бо[illegible]повић, Кајмачић** и други. Интересантно је, да у божићњем броју Живко Романовић преводи „Хо— Горошко или хаљина од перја", јапанску дирску драму „Но".

1907.

„Правда" улази у Нову Годину са главним уредником у затвору, јер је Јова Адамовић био ухапшен ради издржавања казне по закону о штампи. Г. **Манојло Сокић** пише један веома информативан чланак о народним књижницама, у коме се захтева отварање што већег броја оваквих установа. Актуелни догађаји пуне лист. То су: сукоби на Чукарици између радништва и полиције, убиство бугарског председника владе Петкова, сељачка побуна у Румунији, поплава у Србији, сукоб Пашића и Вујића и т. д.

Сензацијама се обраћа нарочита пажња, а уводе се и **научни прегледи,** нарочито **медицински.** И у овој години третирају се политичке прилике у неослобођеним крајевима, а нарочито у Хрватској и Војводини. Јања Томић се оштро напада, а исто тако и радикали у Хрватској и Славонији због покушаја заснивања **Српско-[illegible]атске Коалиције.**

„Правда" поздравља прославу двадесетпетогодишњице уметничког рада **Веле Нигринове,** дицинар, убијен је од једног свог колеге. „Правда" га је оплакала лепим некрологом. У овој години нарочита пажња се посвећује Јужној Србији и осталим југословенским земљама, што доцније постаје правило. Наклоњена стварању једне моћне југословенске државе, „Правда" око себе прикупља скоро све поборнике југословенске идеје. Међу њима је чувени **А. Мажуранић,** који у једном писму оштро напада Скерлића, Грола и остале из „Дневног Листа". Бивши премијер Алекса Јовановић пише о државном савету, а Живко Романовић, који је

1908.

У 1908. години „Правда" свакодневно даје интересантне и лепо обрађене информације из свих области јавног живота. Њени уводни чланци привлаче нарочиту пажњу. Најчешће их пише, увек садржајно, убедљиво и духовито, Јова Адамовић под својим псеудонимом типографским знаком теразија. Одржава се велики број одличних сталних рубрика, како сатиричних, тако и публицистичко-информативних. „Политичке и друштвене драмуљице" улазе у лист свакодневно и њихове су жаоке увек духовите. Исто тако ванредно фините потеза духовитости има у „Важним вестима", које је писао Павле Мариновић. Он је исто тако дао те године неколико позоришних критика у под листку. Ове критике обилују лепим опсервацијама, показујући сврстано познавање позоришне литературе и проблема.

Рубрика „Страна политика" доноси интересантна и пропраћена зналачким коментарима обавештења. На рубрику дневних вести дана је, по свему судећи, обраћена веома велика пажња, и у тој се рубрици доносе политички и друштвени догађаји од значаја. Тако у једном броју у почетку године наилазимо, на пример, на вест о избору нове управе српског новинарског удружења. За председника је онда био изабран г. Бранислав Нушић, а за подпредседнике г. др. Војислав Мариновић и пок. Милан Мићић.

Уводи се рубрика „Шарени анали", а скупштински извештаји дају пуно занимљивих података, изузеши, наравно, оне случајеве кад седница „није могла да се одржи због малог броја посланика", о чему лист такође, по својој дужности, обавештава читаоце.

Навикавајући многобројне читаоце на своје сталне рубрике „Правда" те рубрике одржава увек у лепом континуитету, а у исти мах разнолико, занимљиво, без икакве шаблонизма и уоквирености. Она успева да споји публицистичко новинарство са новинарством информативним и чини на тај начин велику услугу читалачкој публици, која налази у „Правди" и добре информације о догађајима и добра коментарисања тих догађаја.

Културни догађаји прате се са много интересовања и сваки напис о њима показује не само обавештеност, већ и снажну, искрену тежњу листа да допринесе културном напретку српског народа. Том напретку „Правда" је својим вредним и интелигентним праћењем културних појава допринела 1908. године као и у другим годинама свог излажења. Београдски Народни Музеј. У исту рубрику треба да се убраје и духовите г. Бранине пародије на „Сеоланчице" Милорада Петровића Г. Брана Цветковић те године иначе веома често пише у „Правди". Он расправља такође и позоришна питања, а поводом анексије Босне и Херцеговине, која наилази у листу на снажан родољубиви одјек, доноси „Правда"његову песму: „Аустрији". Поводом анексије пише један снажан чланак и Светомир Николајевић. 1908. године нису били тако ретки бројеви, у којима је упадала у очи реч „забрањено" преко целе.

Резултате избора, који су извршени 15. маја 1908. године, лист објављује одмах са потпуним подацима, на основу којих може да се конструише цела слика избора. Објављено је да је „фузионаша" изабрано 80, самосталаца 47, чланова народне странке — 15, напредњака — 7, социјалиста — 1, а седам посланика имало је да се изабере накнадно.

Дописе из унутрашњости писали су најугледнији људи и на ту рубрику обраћана је нарочита пажња. То су биле лепе и заокругљене слике живота наших вароши и паланки. Исто тако негована је рубрика кратких — од неколико редака — „вести из белог света". У њој се давао сажет преглед најновијих догађаја у свету. У данима важнијих политичких борби и промена приказује лист њихов постепен развој хронолошким редом и сликовито, уводећи читаоце потпуно у ток догађаја.

1909.

Снажни одјеци анексије Босне и Херцеговине испуњују „Правду" у почетку 1909. године. Родољубиво и убедљиво реагира лист на ову анексију. „Један генерал штабни официр" (тако су они чланци потписани) пише документовано о „убојној снази аустроугарске војске у поређењу са снагом Србије и Црне Горе". У фабрици „Српске земље" патриотски тон исто тако налази снажног израза.

Лист често доноси лепе дописе из иностранства. Они дописи увек говоре о важним актуелним питањима, у опште праћење спољних догађаја веома је живо и интересантно.

Привредним проблемима посвећује се стално велика пажња. Пад једне велике престоничке фирме (Стефановић и Ранковић) под стечај изазива низ документованих написа, у којима се претресају сврстано овакве појаве. Један од сарадника за привредна питања је г. др. Богдан Марковић, који се јавља у неколико наврата. У једном опсежном чланку он расправља о предлогу министарства народне привреде да се оснује на акционарској бази Српска Хипотекарна — Земљорадничка Банка.

У књижевној и уметничкој рубрици јавља се више писаца. Позоришни преглед води, као и раније, под псеудонимом **Спектатор** (Павле Мариновић, од чијих је написа у 1909. години нарочито истакнут изванредно леп приказ г. Нушићеве драме „Јесења киша". И директор листа повлачи понекад позоришним људима и позоришним питањима. Са много симпатије приказује читаоцима глумачку индивидуалност Руцовићеву. Уводи се веома успешно обрађивана рубрика **Књижевно — уметничке ситнице,** која у ствари даје преглед важнијих светских догађаја у овој области културне делатности.

Локалне, специфично београдске рубрике негују се са много смисла и пажње. У њима је нарочито природан покојни Милан Савчић, који је писао под псеудонимом **Флоридор.** Он пише веома духовито и актуелно ствари под општим насловом **Београдска кроника.** Исто тако стиграми г. Бране Цветковића, који се потписивао — р (скраћеница од његовог псеудонима Сатир).

Дописи из унутрашњости својом интересантношћу, праћењем културних појава истицањем свега што не ваља и што треба да се поправи, доприносе такође веома живој разноликости и интересантности листа.

Од спољних догађаја 1909. године обрађена је нарочита пажња младотурској револуцији, која је приказана не само телеграмима, већ и низом специјалних дописа који објашњавају психологију ове револуције и дају карактеристике њених најистакнутијих личности. „Правда" често доноси слике, које одлично излазе захваљујући добром квалитету хартије. Изузев осталих, донет је велики број слика учесника турске револуције.

Интересантно је забележити да је лист већ онда посвећивао пажњу авијацији, која се излазила, тако рећи, у повоју.

„Велеиздајнички процес" у Загребу пропраћен је кроз „Правду" на један начин, који по-

Г. Живојин Перић

Г. Душан Л. Ђокић

Г. Мих. Л. Ђурић

казује одличну организованост информативне службе листа, а исто тако и његове снажне патриотске тенденције. У броју, посвећеном Стевану Синђелићу поводом стогодишњице његове смрти ове су тенденције наглашене исто тако убедљиво, као и у напису поводом стогодишњице Људевита Гаја. Да би код свих својих читалаца изазвао љубав према нашим грађевинама, лист често доноси слике разних места у унутрашњости.

Веома су занимљиве полемике, које су се те године појавиле у листу. Поводом једног чланка о војном аудиторима пишу у листу г. г. др. Коста Кумануди и Ђорђе Карајовановић.

Цењени у њној мери значај и велику улогу војске, „Правда" о њој често пише, а прати и војну књижевност. Изнеђу осталог, похваљење и препоручен један превод г. Војина Максимовића, садашњег вршиоца дужности великог жупана у Загребу. Г. Максимовић превео је и објаснио књигу познатог руског војног стратега В. Колубакина „Војење воја по немачком начину".

У току године лист није доживео никакве нарочите техничке промене. Само је од 29. марта до 26. априла „Правда" излазила без вертикалних линија између појединих стубаца. Крајем априла опет су линије поново уведене.

1910.

У 1910. години „Правда" негује са пуно пажње своје ранији рубрике, и уводи нове. Дописи из иностранства појављују се веома често и третирају увек интересантна, актуелна питања. Занимљиве је, на пример, дописе из Солуна, у коме се говори о српским демонстрацијама поредстојеће оперете „Весела удовица". Ову оперету, у којој се Црногорци са много пакости и злобе излажу потсмеху, приказивала је у Солуну нека немачка трупа, а Срби су успели својим енергичним протестима да омету представу.

Неке рубрике добијају већи обим, као, на пример, судска, у којој се важнији случајеви приказују веома популарно, али у исти мах прецизно, занимљиво за правничку публику. Војски и војној књижевности посвећени су чак говорни написи, у којима се видно истиче тенденција листа да упути надлежне на снажење војске и на њено оспособљавање за предстојеће националне задатке. Генерал Магдаленић писао је, на пример, о значају и задатку војске.

Информативна служба листа брза је и за тадашње прилике одлична, тако да читаоци увек добијају сва актуелна обавештења из време. Занимљиви су бројеви са резултатима избора, обављених у току 1910. године. За општинске изборе у Београду гласало је онда 6977 гласача. Удружени радикали добили су 5388 гласова, удружени напредњаци и народњаци — 2155, социјалисти — 1086. Приликом гласања о познатом зајму од 20.000.000 динара за потребе Београда, изашао је на биралиште мањи број гласача — 6226. За зајам гласало је 4242, а против 1984.

Г. Мих. Маринковић

Бивши председник владе Алекса С. Јовановић јавља се кроз „Правду“ те године у више наврата, а између осталог налази његов напис: „Побуна у Алексиначкој Морави, 1883. године“.

Извештаји из унутрашњости, писани увек од књижевних и високо интелигентних људи, од великог су интереса. У почетку априла месеца описује се сликовито и подробно катастрофална непогода у Крагујевцу. И чисто београдске информативне рубрике пишу се веома лепо, пружајући потпуну слику догађаја. Дочекују турског принца Изединца посвећује јој нарочиту рубрику, као и опису његовог боравка у Београду.

Од 4. новембра „Правда“ уводи једну веома значајну техничку промену, која сведочи о томе да она увек мисли на интересе својих читалаца. Лист знатно повећава формат и број стубаца, дајући на једној страни седам стубаца уместо ранијих пет. У исти мах, ситнија се слова све више одомаћују, тако да читаоци добијају много више текста него раније. Овом променом лист добија још лепши спољни изглед. Између осталог, „Правда“ доноси у другој половини године написе г. Чеде Мијатовића „О закопаним благима“, а веома често јавља се и г. Сава Петровић (Арман Дивал) са својим песмама. Позоришна рубрика и чисто забавне ствари, увек срећно изабране, доносе се веома често.

У 1912.

У 1912. години, која је била пуна догађаја и бурна, „Правда“ је била најинтересантнији лист. Свестрана у доношењу нових вести и догађаја, у изванредно доброј техничкој опреми, на челу са директором Јовом Адамовићем, „Правда“ је успела у тој години, као ретко који лист, да прикупи око себе највећи број читалаца из свију крајева ондашње Србије. Уредништво „Правде“ у Краља Милана улици број 64 било је током целе године место одакле се с великом пажњом очекивала свака новост, место у које је цео српски читалачки свет упирао очи да види, да дозна најсигурније, најизворније вести па ма се оне тицале спољне, унутрашње политике или догађаја са српско-турског ратишта.

Већ у почетку саме 1912. године **Правда**, у ретко добрим и уочљивим уводним чланцима, које пишу сам директор Јова Адамовић а затим г. г. Манојло М. Сокић, данашњи директор „**Правде**“, Јован Ђаја, професор Универзитета, Душан С. Николајевић, Михаило Д. Марињковић, адвокат, покојни Живко Романовић, професор, и многи други истакнути јавни радници и публицисте, — дакле, већ у почетку године, прва указује опасности од ратних пожара на Балкану. Међу својим истакнутим сарадницима, међу многим именима таланатних носилаца културе и друштвеног, и јавног живота, у „**Правди**“ се у то доба среће и често име министра иностраних дела г. др. Воје Марковића. Доносећи добро обавештене погледе на спољну ситуацију, „**Правда**“ не занемарује обимност друштвеног живота, већ свакодневно, поклања озбиљну пажњу привреди, уметности, музици, позоришту, књижевности, друштвеном животу, и за сваку од ових манифестација живота има посебну рубрику, од упућеног и објективног хроничара. У књижевности се највише налазе имена Јована Дивала (г. Саве Петровића, адвоката, који од давни у Штипу), Драг. Најдановића, Јове Бабића, док. Живка Романсијића (једнога од најактивнијих сарадника тадашње „Правде“), Брање Цветковића, и многих других. О комуналној политици престонице и уређењу Београда Прав да је имала честе информације из пера г. Мило ша Савчића. И ако са скромним средствима, „**Правда**“ је у оно време правилно разумела сву важност и значај дописничке службе из свију места унутрашњости Србије. Колико је дописничка служба „**Правде**“ била развијена ти ди се највише, најсавише по исцрпним извештајима са тадашњих зборова по целој земљи. Уједно и значај **Правдиног** писања у ширењу националне мисли, у снажењу великих идеала ондашње малене Србије, види се најбоље по њеном схватању јединства Срба и Хрвата. по схватању које је она изражавала у речима "да су Срби и Хрвати исти народ и по свим психичким и етничким особинама". То је „**Правда**“ писала и заступала још у 1912. години.

У доба реакционарства, конзервативна, Правда је објективно, оштро шибала сваке застрањености правилног политичког и друштвеног живота. И због те своје улоге објективног и будног посматрача и критичара живота, што је је учинило најомиљенијом новином, није било редак случај да су извесни њени уводни чланци цензурисани и забрањивани. Тако су је, у времену од 3. јуна до 4. јула 1912. године, заседиле две забране уводних чланака. Али то јој не смета да сваким даном постаје неопходнија, омиљенија, заузимајући једно од најугледнијих места у историји наше журналистике. За време балканских ратова, а нарочито у време српско-турског рата, запажене су одушевљене и националне странице **Правдине**, које су кипеле од истински топлих и емотивних извештаја с ратишта о победама српске војске. То је деловало код куће, иза бојишта, међу грађанством као најбољи мелем на ране што су нарварале за изгубљеним и погинулим у рату за ослобођење Косова. Од свију листова **Правда** је прва наглашала значај српско-турског рата на 1912. године. Кад је рат букнуо, са покличном **Ми морамо победити**, од почетка до краја доносећи исцрпне извештаје с бојног поља од нарочито изасланог дописника, **Правда** је била међу првима који су обавештавали о победама српских трупа. По свршетку рата нарочито пада у очи чланци, занимљиви, о балканском рату, о његовим последицама, о ослобођеном Косову, о ширењу српске државе, о ослобођењу неослобођене браће из Јужне Србије.

Поред дописника из унутрашњости земље, **Правда** је имала дописнике из свих места иностранства. Тако је до 3. децембра 1912. године, до дана кад је узео у своје руке да заступа директор Адамовића, г. Манојло М. Сокић слао из Берлина опширне, исцрпне, документоване дописе о свим питањима која су, с погледом на Немачку и друге земље Европе, интересовала све писане и културне Србе

Крајем 1912. године, својим продирућим и оштроумним оком, **Правда** је већ наслутила будуће замршене односе Србије с Аустријом. Већ тада се, у њеним редовима, напомиње и удара гласом на то да су односи наше земље с Аустроугарском неприродни и натегнути.

У 1913.

Обимнија, боља, информативнија и већа у**шла** је „Правда“ у 1913. годину. Ова година, бар њена прва половина, поклоњена је миру. друштвени живот је богатији, пунији. У то време, „Правда“, сасвим природно и умесно, поклања највећу пажњу друштвеном и културном животу новоослобођених крајева одакле пишу као и са свих страна, многи дописници „Правдини“. У овој години срећемо са многим именима у „Правди“. У стварн, цео јавни живот сконцентрисан је у редовима „Правде“. Од многобројних сарадника, које налазимо на страницама њених, истицали су се нарочито г. др. В. Марињковић, Павле Шобајић, Данило Милосављевић, П. С. Талетов, П. М. Петровић, Михаило Д. Марињковић, Данило Живаљевић, др. Богдан Марковић, др. Милан Јовановић-Батут, Дис. Сима Пандуровић и многи други.

У то време „Правда“ се нарочито бави проблемима привредним, политичким и националним. Велику и оправдану пажњу обратила је на судбину Скадра. Позоришна критика је изванредно добра и опширна, књижевни живот обележен и духовањем у најкарактеристичнијим моментима, спољна политика правилно оцењена, друштвени живот модерније обрађен, — све су то одлике тадашње „Правде“, која је тада као и ранијих година, настављала дубоко да залеже у живот наше земље као њен најобавештајнији, најобјективнији и најнационалнији компас. И некако баш тих дана се догађа — то су датуми за нашу журналистику — да „Правда“ има више могућности да се техничкн боље уреди, да одмери важност појединих догађаја и да им према важности да одговарајуће место, а то је све чини модернијим журналом.

Г. Брана Цветковић

Пок. Андра Ђорђевић

Пок. Жарко Лазаревић

„Правда“ је у овој години имала један велики губитак: 30. априла заклопио је очи један од њених оснивача, један од њених најактивнијих сарадника и директор, Јова Адамовић. Његова смрт била је достојно ожалљена од стране „Правде“, којој је он положио прве темеље и основе. Почетком маја група политичара, која је и била покренула и одржавала „Правду“, изабрала је за директора „Правде“ њеног дугогодишњег уредника и главног сарадника г. Манојла М. Сокића, који ће кроз читаву деценију и по да води овај од најбољих наших дневних листова. Пада у очи да је „Правда“ у овој години окупила око себе све најјаче снаге културних и јавних радника. У њој се чују националнодо дирљиве прве песме Диса. Уопште, Владислав Петковић-Дис и Сима Пандуровић, две истакнуте наше песничке фигуре, у „Правди“ су објавили своје прве и најбоље националне и патриотске песме.

Већ у то време „Правда“ је почела издавати и вапредна издања, дајући на тај начин предност извесним догађајима, који су захтевали да се објаве брже. Крајем јуна, од прилике 21. јуна, „Правда“ је издала ванредно издање, обавештавајући читаоце у њему о победама Српске војске из Српско-бугарског рата, о заузећу Рајчанског Рида и Кочана. Кад је закључиван Букурешки мир, Правда је имала и свог специалног дописника, са конференције мира, у лицу г. Мих. Д. Марињковића. Медицинску кроннку водио је г. др. Милан Јовановић-Батут. Крајем октобра „Правда“ је своје уредништво преселила из Краља Милана улице у нови стан, у Обилићев Венац број 27.

Цела 1913. година значила је за **„Правду“** и њен развитак једну плодну, богату еру.

У 1915.

Деветсто петнаесту годину проживела је Правда храбро и до грчевитости истрајно, јер се баш тих дана на свим странама живота осећало да наилази тешко доба, доба ратних страхота и катаклизма. На бојиштима, свуда у Европи, грмела је страшна к ада. Европа је била у ратном пламену. И малена Србија осећала је тај светски рат као мору, као тешку болест. И онда је било потпуно разумљиво да је то осећала и наша штампа. То је њеним делом и највише погодило најраспростањенији и најнеки лист Правду. Енергично, истрајно Правда ипак обавештава своје читаоце, у добро обавештеним редовима, о светском року, о исходима на свим европским бојиштима. У то време, Правдина спољна служба, њен организациони рад у иностранству да тачно и на време информише Београд и унутрашњост о заплетима спољних односа свију европских држава, развијена је до максимума и она је запажена више но и један други тадањи лист. Из Букурешта, из Рима, Софије, Петрограда, где се онда одигравали важни и значајни догађаји, који ће касније бити судбоносни за Балкан, **Правди** су слати исцрпни, подробни извештаји из пера добро информисаних дописника. Наилазили су тешки дани и живот је био скуп. Ради тога није било чудно ако се „Правда“ није појављивала у овој години сваког дана. Тада су њени активни сарадници, у првом реду, сам директор г. Манојло М. Сокић, који пише веома често о тадашњим заплетима на Балкану у уводним чланцима, затим г. г Мих. Д. Марињковић, др. Р. Казимировић, Мидорад Витковић, Жив. Младеновић, Младен Ст. Ђурићић, Р. М. Весић, Никола Ђоновић, Брана Цветковић и многи други познати јавни радници. У фебруару месецу **Правда** је изгубила једног од својих најстаријих и најугледнијих сарадника, бившег председника Академије Наука Стојана Новаковића. **Правда** је достојно ожалила његову смрт.

Последњи број **Правде** у овој бурној години био је број од 24. септембра. И тада се догодило оно што је најзанимљивије, најзначајни је за нашу националну штампу. Ти дани уписују се као историјски датуми. Они су тако светли у прошлости **Правде** и сведоче о једној великој националној улози **Правде**, коју је она од дана оснивања, неприкидно, играла и заузимала у јавном животу.

Тога дана, док је над Београдом грмела страшна канонада и улицама пратиле тутње, и народ, очајан, изгубљен, напуштао своје домове и одлазио у избеглиштво, — ето, тога дана, у штампарији у Бранковој улици штампала се „Правда“. Већ око 9 сати продавала се на улицама и свет је, охрабрен њеном појавом, куповао, тискао се око продаваца новина, а с Дунава, уз Вишњићеву ушу пеле су се немачке трупе, продирући у варош. На Старом тргу, између Универзитета и Управе Града, пуцкарале су се и тукле немачке трупе са Српским војницима из десетог пука. И како се тај борбени фронт повијао, и како су се последњи редови наших војника из 10. пука испред немачких трупа које су све више освајале варош, повлачили **Правда** је ишла, у корак с трупама. Продавци су је продавали војницима и свету који се склањао испред непријатељске најезде. Тако је **Правда**, с поносом, уписала у своју историју и ове светле тренутке, кад је жртвовала све до последњег тренутка, вршећи савесно и истрајно своју дужност, једног великог објективног и националног листа.

ЈЕДНА НЕОБИЧНА ПОРУКА. — У аустријској варошици Верингер двадесетогодишњи младић Вили Томашек нађен је мртав у своме стану. Он се отровао плином, који је пустио из цеви за осветљење. Овај младић је био заљубљен, али његови родитељи нису хтели ни да чују о његовој женидби. Пре него што је извршио самоубиство, он је на своју леву руку изтетовирио једно прилично дуго опроштајно писмо својој љубави, кривећи своје родитеље за своју несрећу.

ХРИСТОС У СВЕТЛОСТИ ЈОГА НАУКЕ

Објављујемо један део из студије г. М. Ђурића „Христос у светлости јога науке“.

Индиско учење о јоги објашњава све мистерије и порекло оних појава која се зову чуда. Прелажење човеково преко површине мора, нахрањивање једног мноштва људи малом количином хлеба, васкрсавање мртвих, и различна друга чуда, о којима читамо у животу Христову, индиски јогини објашњавају као манифестације оних снага које се развијају праксом јоге. То нису никакве снаге изван граница природе. Оне су садржане у природи, и оно што необавештени људи називају чудом није ништа друго него плод оних финијих снага које дејствују на вишим плановима бића. Природа је неизмерна: изз једних ступњева бића долазе други, изнад нижије генетизма постоји друга виша, и то се тако продужује у неизмерност. Циљ јоге лежи у томе да упозна све законе којима су подвргнути различни планови природе и да проучи сваку манифестацију њених снага; јога не иде за тим да се задовољи само с једним планом постојања, него да испита целокупну природу.

Јога се оснива на искуству и, према то ме, служи се оном истом методом којом се служе и модерне науке при свима својим откривањима природних закона. То је метода **посматрања и експериментирања.** Она није нека нарочита заслуга Запада, јер су њу већ од најстаријих времена примењивали индиски мудраци, звани **ришије.** У току строгога опажања и сталног експериментирања, они су открили финије стране природе као и законе који управљају нашим телесним, душевним, и духовним бићем. Пре него би нешто устврдили о природи, ли бића, они би се најпре сами осведочили да је све истина што су у свом испитивању нашли. И као Мажуранићев пастир, који „што каже ином и сам својим потврђује чином“, они не би од својих ученика тражили нешто да изврше док не би најпре сами то извршили и из сопственог вежбања добили сигурне резултате. На тај начин, развили су се у Индији различни системи науке, философије, психологије, метафизике, и религије, и сви имају своју **теориску и практичну страну.** И сви ти системи обухваћени су изразом **религија,** јер ниједна епоха у Индији није религију одвајала од различних области науке. Методе којима је човек научне истине примењивао у животу ради свога духовнога развитка, звале су се у обичном говору **јога.**

Уодд је санскртска реч и обично се узима да се њом означи практична стра на науке. Изведена је из корена **уиу,** који значи прикључивање, привезивање. Глагол **уиј** значи везати се с нижим или слити се с неком ствари. Јога изражава нужност нарочите послушности према законима наше моралне и физичке природе, од чега зависи достизање потпуног здравља и духовне пречишћености. Ко је прочитао **Бхагавад-Гиту,** која је ових дана изишла и у српском преводу г. Павла Јевтића и с предговором писца ових редака, сетиће се да је свако поглавље ове песме посвећено једној нарочитој врсти јоге, и да је **јогин** личност која различним вежбањима пости зава највиши идеал религије. По **Бхагавад-Гити,** тај идеал је сједињавање свог индивидуалног духа са духом космичким, сједињавање **атмана,** наше праве суштине, вечне и непромењиве, **са брахманом,** принципом који све ствара, носи, и одржава.

Мудраци индиски кажу: неизбројене су области сазнања, али наше време је кратко, и има много сметња на путу; зато мудраци треба да иду за тим да сазнају оно што је највише. Настаје питање: **Шта је највише сазнање?** То је стално као и историја, а оно је узнемиравало научничке и философске мозгове свих простора и свих времена. Једни су налазили одговор на то питање, други нису. Кад је Сократ дошао у Делфе и запитао: „Које је од свих сазнања највише“? добио је одговор: „Упознај самога себе“! У **Упанишадама** читамо да је једини велики мислилац, кад је проучио све до њега познате философије и науке, дошао к једном ришији и рекао: „Пријатељу, умориле ме сназнања која се стичу из књига и проучавањем појавнога света; то ме више не може задовољавати, јер наука не може открити последњу истину. Ја желим да знам шта је највише. Има ли нешто да сазнам па да знам реалитет васељене“. Мудрац одговори: „Има, упознај самога себе. Кад сазнаш пуну природу свога правога бића, упознаћеш и реалитет васељене. У дубинама твога бића налази се бескрајни извор свих појава“. Оно, дакле, што постоји у макрокосмосу наћи ће се и у микрокосмосу. Наша права суштина је божанска и једна са Богом. Према томе, сазнање самога себе је основа на којој почива структура феноменалнога сазнања. **Сазнање самога себе или атмана представља идеал јоге.** Највише сазнања не стиче се из књига ни из проучавања спољашњих појава, него понирањем у нашу сопствену природу и извршавањем свега онога што прописују различни системи јоге.

Нико не зна шта значи зрела јесен Париза за осећајне људе који пишу стихове и из других прозора Сен Женевијевске Библиотеке читају љубавни и пустолован живот писаца, у оној колекцији издања ин фолио, са прекаистим корицама. Просечни људи се баве пословима који мало задиру у проблеме срца и сазнања, а живот вечне на глобусу пролази као сам у потери за златом, те и кад умиру имају иљузију ненаплаћених рачуна. Једини несрећници на свету су људи који тргују са моралом, писци који имају фиксне идеје да препорађају свет и песници, који свесно или несвесно, натурају један излишни артикл у доба армираног бетона, удобних лимузина и фантастичних дутарних шетњи спортским хиспаном, или јединоседиштим авионом типа „Девоатин" из последње серије. Ти бели гиганти, добро испеглане душе, са пријавним пластронима, једино јасно виде једну кратку сезону, која у поезији преобучене Париз, а коју мале продавачице из улице „Риволи" и са „Мадлене" осете по механији фуририма и кончаним рукавицама, а трубушасти трговци из улице Мира по досадној књижици и смањеном апетиту.

Јесен Париза је пуна лишћа са платана, по широким авенијама и булеварима, а у дворишту музеја Клинч у то доба једно се прво руменки као обојено кармином. Тада песници одлазе венсенску шуму на сунчање, сликари на Монруж, још једино романтичан пејсаж Париза, где су у осталом шпански ресторани и талијанске кујне, пуних чинија са остригама, које успут миришу на свеже тесто, пармезан и маслиново уље.

И ја сам тако једне скоре јесени изврезао се аутобусом за пет сва на Сен Дени и испод метропитенских лукова тетурао, заглављујући лево и десно, не би ли пронашао кућу Золине Наве и стан фамозног сликара Роберт Салиса, првог власника „Црне Мачке", у коју сам уз ано, нешто из снобизма а више из досаде, испи тујући калвадосе и плаћајући, не без извесног устезања, жуте оранжаде фриволним женицама из Марсеља и Каталоније.

Имао са и ја своје нерентабилно песничко зачињање, само са једном нијансом која ме од вајала од људи, који гледају у Шелијевој Вивјани „вишње" биће, а у Клајстовој трагедији и лирску обланду на вечну љубав; изнче сам као и остали становао у ћачкој, боемској улици Светога Жака, у непосе ој близини пе кара, кој кога сам на рачун узма о хлеб, док сам са бакалином пре о пута играо ч би лијара код „Виолине Светога Жиста", што ми је осталом изделствовало кредит за путер, конзервиране харинге, најевтиније јело, ро фор и кобасице из Шпресбурга.

Ја сам, дакле, имао своју песничку патњу (дозволите ми ту нескромност и ви ћете ускоро шта сам једнога дана нашао у ту експедицији кроз јесен и бучни Париз.

Тога јутра устао сам раније него обично, ваљда што сам у џепу имао округло 80 франака. Сума са којом се може четири дана живети уз то возити се метроом, два пута свратити на котлет у печењарнице, где се са званичном лакоћом једе куван пиринач са конфитиром. И тога јутра, преко обичаја, у Лишкој Таверни појео сам гарниран купус уз добру боцу црнога бургоња, ваљда ради јесени и свежине која је одисала првим дахом скоре зиме, а онда, веселији него обично, кренух се у потеру за ненаписаним причама и недоживљеним поемама.

Пролазно сам улицама, са цигаретом у зубима, које су добри катодици заобилазили, јер су у њима полуиаге жене са прозора свихнуле пролазнике, тепајући нежности, које су својствене само женама са тротоара. Обилазно сам сенски кеј и радознало чекао Анатол Франса, кога сам уосталом мало цењио, да се појави онако омален, као гигантски пацов који живи од мољаца на листовима књига, грицкајући мудрост епикурејаца, а са њима и вечну пражину мисли и срца. Ту и тамо која мисао, као сенка, корачала је уз мене раме уз раме, и ако то беше од неке користи, слагао сам у меморији као ретко пресовано цвеће све утиске и сва, по мало, болна преживљења.

Да, свакако лутао сам, са једном жељом да једнога дана, и противу своје воље, изнесем на длан разочарење, једну недовршену философију жанфицизма и заблуду од тог узалудног трагања за дивном птицом кроз прашуму срца и Арктичке земље човекове свести.

Заспао сам под луком метроа, ослушнуо слепог армуникаша који је свирао Наполеонов марш пораза, а онда потрчао иза стубе, где је утугљен радника и индолентних пролазника, тукао један човек жену, стежући јој уста.

Не знам како се то десило, јер ми то никад не би успело да реконструишем, ма ово и најбољи мајстор прозодије, тек се сећам како сам, привлачећи се кроз гомилу посматрача, стао пред свирепим човеком, ухватио га за руку ка да је хтео последњи ударац да зада у главу несрећној жени, која је јаукала и преклињала.

— Хеј, ви! Шта то радите? упитах га узбуђено да сам дрхтао од срџбе.

Човек застаде зачуђено, подиже свој качкет, и онда се измаче, промери ме од главе до пете, и пљуну у дланове:

— Видећеш сада, рече он, псујући, и нагло по лете на мене са испруженим песницама

Ударац који ми зададе учини да посрнем, али ме то врати к свести и ја се пожурих да му други савесно и заслужно одвојим. Видех како му очи сину, како налете други и трећи пут, а одједном публика нас опколи као боксере на рингу, или американце са терасси „Ротонде", који песницама решавају спор. И женица, сва уплакана и подбула стаје у страну, уједајући усне и јецајући тихо. Осетих и други ударац у десну вилицу, док сам само благо погледо око себе, али одмах за тим, једним срећним маневрисањем, директно песничком која је могла да носи и полуге, ударих га у нос, да га за трен обли крв. То као да мог протинника још више раздражи на налете нагло, са позвком, али мој свесни ударац у срце учини да посрне и стане. Видех га како се затетура; публика прасну у смех, а он само сакле главу, док му је крв избијала из усана, носа и очију. Спазих да му је лево око озбиљно повређено и то ме утеши, јер поклисах да је борба већ свршена. Али мој противник мисли са сасвим другојачије; обриса крв рукавом, а онда муњевитом брзином извади нож из џепа и налете на мене. Знам само толико да сам леву руку потурио, да је нож прошао кроз рукав, неосетно засецајући у мишицу и да сам га у истом часу, на све снаге, таквом брзином ударио да се срушио на земљу као џак сламе.

*

Али, и то се заборавило.

Падала је киша која ме доводила до бесиила: она мутна, пуна гара и пепела, париска киша са Ламанша и Хавра. Чинило ми се да умирем у својој собици на четвртом спрату, одмах испод крова, распеваног од крупних невембарских капи.

Ко зна, можда сам стварно и умирао, не ради ове приче, а још мање ради литературе, него тако... јер у свету нису сви сити и срећни како то мисли добри отац папа, указан на мекано канапе, које се зове „духовно престоље за овај и онај свет".

Тргао сам се и спазио фигуру жене са крзном и плавим шеширом.

— Ладни пријатељу, ви умирете од глади!

Погледао сам тупо кроз прозор; киша је још увек падала, а са оближње болничке капеле чуло се звоно.

Да ли је то била визија или стварност — ни данас ми није јасно. Неке беле руке, које су биле прозрачне, треперећи пред мојим очима, храниле су ме топлом супом, а доле, у бару, на

првом спрату, армуникаш је свирао чежњиву песму коју сам недавно певушио улицама:

„Жаца је кокота али има добро срце,
Њу воли цео ћачки квартал".

Да то је био први Божић када сам нешто окусио за последњих седам година лутања кроз живот и литературу.

Народни број „Правде" изаћи ће трећи дан Божића.

ПОЗОРИШТЕ

БОЖИЋНИ РЕПЕРТОАР

У понедељак 7. ов. мес. на први дан Божића даје се у Народном Позоришту велики балет „Копелија" по музици од Делиба. Игра цео балетски ансамбл на челу са г-ђицом Н. Бошковић и г. М. Фроманом. Диригује г. Матачић.

У понедељак у вече даје се у Народном Позоришту познати позоришни комад с певањем „Коштана" од Б. Станковића. Коштану игра и пева г-ђица Новаковић. Митка игра г. Н. Гошић. Остале улоге г-ђе Паранос, Поповић, Бошњаковић, Урбанова, Текићева и г. г. Тозоровић, В. Јовановић, Павловић, Антонијевић и други. Редитељ г. Гинић.

У уторак 8. ов. мес. на други дан Божића даје се „Зулумћар, опера од П. Крстића. Главне улоге певају г-ђе Попова, Сфиклогој, Пинтеровић, г. г. Пихлер, Петровић, Трифуновић, Тупаковић. Диригент г. Брезовшек.

У вече се да е радо гледани Шекспиров „Млетачки трговац", велика класична трагедија. Шајлока игра г. Д. Милутиновић. Остале улоге г-ђе Таборска, Ризнић, Динићева и г. г. Гинић, Тошић, Б. Николић, Драгутиновић, Радемковић В. Јовановић, Антонијевић, М. Мариновић и др.

У среду 9. ов. мес. даје се „Пикова дама" музика од Чајковског. Главне улоге певају г-ђе Жалудова, Пинтеровић, Сфиклогој и г. г. Шиман, Ерта, Пихлер, Стефановић, Милутиновић, Содо у балету г-ђица Бошковић и г. Жековски. Диригент г. Барановић.

У вече се даје „Хасанагиница" драма од М. Огризовића. Играју г-ђе Таборска, Арсеновић, Милошевић, Поповић, Златковић, Бобићева, Хаџић, Урбанова и г. г. Б. Николић, В. Јовановић, Бошковић, Сотировић, Мариновић. Редитељ г. Гавела.

14533

Тело енглеског песника Шелија нађоше пре сто година на обалама Италије изобличено од труљења у води и изгрижено рибама. Познадоше га по витком стасу и трагедијама Софокловим, које је увек носио уза се. Бајрон, његов пријатељ, начини ломачу на песку жала и по античком обичају запали тело песника који је био Енглез само по рођењу, а у свему другом Хелен. Срце необично велико срце Шелијево дуго није могло да изгори и Бајрон га ипачући узе са ломаче.

Дисова смрт није тако живописна, као Шелијева, али је дирљивија. Једне мајске зоре, док је небо пуно пламен топова, торпедован је брод који га је носио из Италије ка плавим брежуљима Крфа. Са мноштвом најразличнијих људи разних народности, занимања и судбина, тонуо је и један песник, нечујно, како му је душа тонула целога живота.

Дис је видовито предосећао своју смрт. Прву збирку песама назвао је **Утопљеним душама** и у њој певао:

Прилази мени нека магла сива,
Наговест бледа далеких обала.
Гледећи дуго тај маглени вео,
Камо се дани моји разасуше,
Шири се покров велик, пространи, бео,
Под којим леже утопљене душе.

Несрећни песник! Оно што је симболично приказивао, најсавршеније се обистинило: широки покров мира покрио је за вечна времена утопљене душе торпедованога брода. Око песниковог стаса обвиле се алге; рибе испијају фосфор из његових мутних очију; шкољке сниају свој болни, бисерни сан на његовом мртвом срцу.

Занимљиво је да се то његово предосећање смрти јавља све више у појединим песмама. У једној чудној и дугој песми, у **Првој Звезди,** он пева:

Прилази ми једна земља снова...
Мртви људи и мртве радости
Гледају ме сном што се не мења;
Мртва сјага велике младости
Сад ми пружа своју руку немоћну,
О животу из седих далина,
Непознатом ко дубине сиње,
Без свог гроба и без маловине,
Где не пада ни магла, ни киша.

Будући мудраци света који се буду бавили танатологијом (науком о смрти) извешће драгоцене доказе и велике законе из ових Дисових стихова. Кад песник каже:

Мртви људи и мртве радости
Гледају ме сном што се не мења....

Свакоме који је ушао у суштину и зна шта је песма, јасно је да су ови стихови најбољи песнички израз посмртног живота испод мора; тако, као Дис, посматрао би и осетио утопљеничка гробља на дну мора какав ронац који, заронив, не би могао због квара свога оклопа да се врати на површину валова. Ронац је још жив, јер вода још не допире до њега и ваздух још траје, али спаса нема, он је одсечен од целога човечанства и од живота. Он још не осећа смрт, он се радознало обзире и посматра око себе, и одједном схвата да умире

Без свог гроба и без маловине,
Где не пада ни магла, ни киша.

За обичног ронца то је ужасно: песнику, као што је Дис, није се могла десити лепша смрт.

Али је можда најчудније у тој Дисовој видовитости што је предосетио чак и смрт свога сина. Несрећни дечак се, као што јавише новине пре неколико година, удавио у купању. Дис је и то знао. Има врло срећних и врло несрећних људи (Дис припада у ову другу врсту) којима је књига судбине, за обичне људе пуна симбола и тајних слова, јасна као буквар. Они знају за свако своје духовно или физичко дело шта ће из њега произаћи и шта ће се с њима збити. Тако је и Дис предосећао судбину свога сина. Међу **недовршеним песмама,** које је Дис писао у најстрашнијој години нашој, 1916 налазе се ови потресни стихови:

...Долази он,
Долази у сну мој синчић мали.
Онако мио, ал' нешто бон:
Одмекуд га носе узбуркани вали.
Кад му видех лице, ја осетих сузе:
Пружих њему руке, дубина га узе.

Несрећни песник! Два пута му беше умирати: једном самим собом, други пут у своме сину.

Али ма да је грозно умрети, када је требало поживети само још једну годину, па се вратити у нов живот у своју тако вољену породицу, Дис је у једном дивном тренутку умро смрћу која одговара његовом животу и његовим песмама.

Људи обично не умиру како заслужују. Јакшић је умро од запаљења плућа у Циганској мали, а требало је да погине на бојишту. Војислав Илић уместо да умре као Петроније Арбитер, пустивши из вена своју племениту крв после какве античке гозбе, сагорео је у сушици. Ујевић, који треба случајно да погине, као Шекспиров претходник Марло, због свађе у каквој крчми у предграђу, тавори дане преводећи занимљиве сваштице по вечерњим листовима. А Ње гошу би приличило, успињући се једне сунчане зоре на Ловћен, ка сунцу, да се сурва, као Икар, у прозирију

Дисова је смрт адекватна његовом животу.

Божидар Ковачевић.

ХРИСТОС СЕ РОДИ!

„Правда" честита свима својим читаоцима и пријатељима празнике Христовог Рођења.

ЗА НАШУ ДЕЦУ

— Афоризми једног малишана —

Не бриши нос о чаршав, зашто по стоји сервиета?

*

Ако ти мама каже да се умијеш, јер ће те одвести у биоскоп, немој се пожурити, јер може да се деси да те на крају ипак не одведе и онда зашта си се узалуд умивао?

*

Људи би волели да је све од злата; ми деца би волели да је све на свету од чоколаде.

*

Данашње мале девојчице се жале на дуге сукње и не воле их носити; нека се сиње, када одрасту смеће и оне носити кратке сукње.

*

Тешко је дете бити, јер одрасли не морају да иду у школу.

ЛУКАВИ МАЛИШАН

Малишан (власнику киоска): Је ли нов шао најновији број „Правде"?.

Власник: Јесте. А зашто питаш?

Малишан: Метните га напоље, да бих могао прочитати спортску рубрику!

ЧУВАР КУЋЕ

Перица: Наравно! Чим Јовановићева има одличног пса чувара куће.

Отац: Зар је тако добар?

Перица: Наравно! Чим Јовановић и чују ма и најмањи шушањ напољу, они пробуде пса и он лаје све у шеснаест!

ГДЕ ЈЕ ЛОЗИЊЕ

Отац: Је ли, Марко, кога више волиш, тату или тета Персу?

Марко: Сада ти не могу одговорити... Док прође Божић...

ДАВЉЕНИК СЕ ХВАТА ЗА СЛАМКУ

Отац узео штап и хоће да испрати свог несташног синчића. Он га опомиње:

— Пази, тата, немој јако ме ударај, јер на мени су нове панталоне!

ШТА ЈЕ ЧИЗМА?

Сваком детету припада једна чизма. Која чизма коме припада? Утврдите

деца, ако пажљиво пратите правац црвених линија.

Анкета за сараднике „Правде"

Уредник „Правде" хтео је да ближе упозна своје сараднике, са којима ради већ неколико година, а које — на жалост — никако није успео да упозна (сваки сарадник не представља једног човека) и стога им је наредио да изврше ова два задатка:

1. Да напишу своју аутобиографију што краће, и

2. да одговоре на питање: шта би радили, када би им уредник једнога дана дао боцу мастила од пола литра?

Сасвим је природно да су сарадници (они који су позвати у ову анкету) били изненађени овим необичним задатком.

Није им било лако да буду искрени о себи, када то нису били никада о другима. Због тога су пристали (они наравно који су узети у комбинацију) да један колега (који их боље познаје него што они сами себе познају) напише ове одговоре у место њих.

ВЕЛИСЛАВ СПАСИЋ:

1. Рођен сам у Српској Атини, па [illegible] ми многи пречани пребацују да сам Србијанац. Мој дед и моји стричеви из Параћина увек вају ме [illegible] дал Војводчанин. Кочо [illegible] е рудете? Већ у трећем разреду гимназије постао сам мартир новинарства у писаној [illegible] која је требала да личи на новинарство — било је толико правописних погрешака, да ме је професор српског језика хтео да истера из гимназије. Већ у детињству сам говорио неколико језика, а који су већ тада одређени тим и тврдили, да ће ми то бити пропаст. До сада су имали право. У војсци сам морао да преводим чак и са шведског језика. Шведски не знам ни данас, али ни мој командир није знао! Од како сам у Београду, чио сам две ствари: да мање чистим ципеле него раније и да пијем више кафе него раније. Страшно завидим Црногорцима и осталим африканским дивљацима, јер се не чешљају, не перу ципеле и умеју рано да се буде. Ја те среће нисам. Људи о мени имају разна мишљења: упеђени су ми увек пребацивали да мало радим, а моје колеге, да их давим својим — [illegible] бинством! К[illegible] би целом свету уточио? [illegible] ствари у животу, које би се одлично [illegible] де, да се обзиру. Пречних ја ме [illegible] бером, а колеге Кир-Јањом у писању. Једина ми је жеља, да дожвим 75. годишњицу „Правде", јер само на тај начин ћу моји за [illegible] вам, из аконтацију моје представљају стал дедњит у мом скромном буџету. Осећам и [illegible] звезину грижу савести због [illegible] читања, ко дете су се повели за мојим примером, а за рђав пример одговара онај који га пружа. Чак сам ја [illegible] но и је жеља била да чотанел благајник. Колике перспективе за акомпанир

2. Пола литра мастила подсећају [illegible] доживљај у једној новосадској [illegible]. У ре[illegible] је једне вечера дочео боцу од пола литра мастила, рекавши: „Другови, када ово мастило будемо потрошили, ја ћу да [illegible] м знаћу вас на гала-ручак у „Белу лађу". У тренутак један, знао је шта ради: резигнира[illegible] је мала т и писаће машине, а мастило је требало само њему, за давање наслова! Пошто је он био пријатељ кратких наслова, то смо мог[illegible] да постанемо стари као Матузалем, из дубоког живомисла тај гала-ручак у „Белој лађи". Али ми смо уредницу доскочили. После његове [illegible] смрти, сви сарадници окупили су се у [illegible] и одржали кратку конференцију о томе, шта да се најбоље потроши боца мастила, која је не [illegible] прошле, него рационално потрошена? Одлука је пала: ја сам предложио своје жуте панталоне мастилом и тиме себе ослободио [illegible] за бар за месец дана. Други оброк мастила [illegible] дњео је други колега својој пријатељици, не [illegible] ко јој се нађе при писању љубавних писама. Трећи оброк остатили смо уреднику. Али [illegible] страдао није у боци [illegible] него [illegible]! Да журни колега попио га је у недостатку алкохола...

МИХАЈЛО ТОДОРОВИЋ:

1. Што се мене тиче, уредник је могао да ме упрости да му одговарам на прво питање. У енциклопедији „Ко је ко" постоје детаљни подаци о мени, па сматрам да није потребно, да се упуштам у понављања. Спреман сам у сваком доба да демантујем све оно што би неке колеге желе да импутирају, између осталог да сам вечити младожења и да би Јашо Игњатовић, да је некако сада жив, свој роман „Вечити младожења" написао по мени. Многи моји пријатељи ми завиде на томе, што познајем толике даме и што сваку даму сматрам за дечу. Де густибус нон ест диспутандум! Пријатељ сам оперете (београдске!), а при томе ме руководе чисто музикофилски осећаји. Од сви кара највише ценим Даскала (в. енциклопедију), а од оперетских глумаца највише г. Клеменчића. Сарађник сам и свих швајцарских листова, а са белгијским листовима одржавам пријатељску везу. Прошле године почело ме је Алехин на шаховски мач, али нисам отишао због претеране заузетости. Може Алехин и да пријека мало! Не волим да разговарам на телефону, али завидим колеги Томићу, који се уби разговарајући са телефонистињама.

2. Са највећом индигнацијом одбијам инсинуацију неких колега из редакције, да бих боцу од пола литра мастила заменио са десет француских кафа у „Москви". Није ми келнерима у „Москви" врана мозак попила, па да за пола литра мастила (кошта 18 динара) дају десет француских кафа! А ја опет не дам за мање! Уосталом, мастило је веома деликатна ствар, јер њиме се пишу галантна писма дамама, а сем тога и најлепше критике о [illegible] и [illegible] пишу се [illegible] ом. Стога и не могу да разумем колегу Спасића, који често и најлепше ствари п[illegible] ише на тај начин, што их откуца на [illegible]

ЕВГЕНИЈЕ ЗАХАРОВ

Рођен сам у иностранству. Многи моји пријатељи желели би да дознају да сам рођен у Галицији. Ја тек нађда најбоље познајем своју крштењу. Матерњи језик ми је руски, али сам српски научио пре матерњег. Школе сам свршавао у Србији, а моја журналистика почиње — а свакако ће се и завршити — у Југославији. Специјалиста сам за зборове, конференције и скупштине тежег калибра апелационог суда ми је у малом прсту, а политичке ствари боље познајем од „Правдиног" политичког репортера. Православлано богослужење знам на памет, јер сам присуствовао и присуствујем скоро свима православним црквеним свечаностима. На крају нећу знати да ли сам правио славини или припадам некој другој вероисповести. Ове су ми слабости: не читам „песме" Раке Драинца, Тина Ујевића и Десанке Благојевића, на кораку видим само лепе даме, а за кафанским столом су ми све четири (пик, херц, треф и каро) даме веома драге. Волим лепа одела, пазим на своју спољашност, а свој полуцилиндер и кишобран никоме не позајмљујем. Једном сам једнима позајмио колеги Полкићу. Спадам у ред оних ретких београдских новинара, који немају свој телефон. (В. телефонски именик). Сем журналистичких и чам и књижевних претензија. Сарађујем на многим књижевним листовима, у „Српском књижевном Гласнику" сам писао још Десним за Благојевића. Ако се вратим у Русију, по[illegible] свој лист.

2. Пола литра мастила! О, ала је то неко чудо! Напишем два три чланка за „Правду" је дан пријатељ за „Књижевни селер", неколико прилога за берлинске и прашке руске листо[illegible] ве и ето пола литра оде, као да га [illegible] ни [illegible]! Да је пола литра ракије по среди, то би ме већ збунило, али мастило, одиста, маленкост! У осталом, то ја не плаћам,...

САВА НИКОЛИЋ:

1. Рођен сам у Бањој [illegible] Ужа[illegible]ве Грода, иначе сам муке [illegible] у [illegible]. Тешу су ми већ хтели да шатуре неку сензацију за новине, али ја сам се свима слабачки силачи једног одојчета противно и отац ме је тада спасао, рекавши им: „Идите, досатно је вам тај доцније, долазећи по сензације"! Очево пророчанство се испунило. Само су се чиновници и агенти Управе Града од тада знатно промењили: друга генерација, други обичаји. Многи ме зову и Никола Савић (то је уредничов надимак), али то ме ни мало не спречава да одам борбу са скопским ревизорима. Пошто много путујем, одлучио сам да од сада у возу преводим фељтоне, јер ме колеге и метер Лаза оптужују да забушујем са фељтонима! Специјалиста сам за баштенске сензације, а нарочито за пањеваче. Журналистику волим, јер сматрам да је боље бити млад новинар, него секретар министарства. Као и сви људи, ја и своје мане: носим кишобран и кад је лепо време, јер се држим оне пословице, ако Бог хоће, може и метла да пукне и убије човека. Многи ме оптужују да сам кашарофил, ту инсинуацију одбијам, јер Мађаре волим исто толико колико и Мађарице. У Београду познајем скоро свакога, што је за једног пречанина велика ствар! Карата играм из спорта и због лепоте игре!

2. Пола литра мастила једнако је 98 сензација или 185 фељтона. Ова математичка формула наравно не важи за све новинаре. (У осталом, за време мога боравка у Загребу чуо сам, да су загребачки новинари трошили дневно по неколико литара мастила, напајајући Ге оград и Србе!) Према томе једно је сигурно: [illegible] анковачки сепаратизам је нешто страшно, кравички тамани мастило! А томе се могу радовати само још фабриканти мастила...

МАТИЈА РОМАНОВИЋ

Стално говорим, да је у Ваљеву рођен највећи број наших великих и славних људи. Ја сам такође рођен у Ваљеву, али се то на мени, бар за сада, не опажа. Од раног детињства волео сам журналистику и већ у Ваљеву сам писао дневне вести по цеску. За време рата није ми се дало писати због окупаторске цензуре, а после рата морао сам констатовати да би цензура ипак била потребна, јер код нас пишу данас и звани и незвани. Први привредни чланак написао сам још пре матуре, а са Народном Банком сам ступио у везу одмах у почетку своје новинарске каријере. Дошао сам до констатације да општинска репортажа није на [illegible] ој своја задатка, али се налам да ћу ја ипак успети да позигнем на ту висину. Волим три ствари на свету: да телефонирам четкама да идем у биоскоп и да пешкам своје колеге. Шаха играм по навици.

2. Проблем са бодом мастила од пола литра не збуњује. Он нема никакве везе са [illegible] њањем слика из разних илустрација, а ја умем тако рационално да поступам са мастилом, да ми пола литра мастила одиста није потребна. То важи наравно за оне колеге, који уреднику доносе штампане извештаје и само наслов зајсами. А неко треба да жени двеста [illegible] ина да потроши пола литра мастила — за наслове!

Другови ми доиста пребацују да стално доносим написане извештаје из Комора и само додам убичајену реченицу: „Данас је Трговачка Комора издала следеће саопштење". Али то је пакост. Ја пишем увек много. Само бих волео да ово нико не чује у редакцији.

РАДЕНКО ТОМИЋ

Рођен сам у Југославији, у области Србије. Већ као малишан радо сам фотографисао људе и пределе, наравно не са правим апаратом, него са кутијом, на којој је био округао отвор са [illegible] ленцима. С тако фил сам постао када сам први пут био у биоскопу. Од тада сам фанатична присталица филма, а намеравам да израдим [illegible] нски који ће ући у количо личити на Станојевићеву енциклопедију. За тонфили исам, [illegible] нам сматра[illegible] метност и много дете[illegible] тислава Петровића — про човека. Не волим да ми се [illegible] ме Штефиџе Видачић, а Хари Пи[illegible] би се можда рђаво провео да некако ата[illegible] зи у Београд.

2. Ни моји најакосниј противници не могу ми порећи да сам продуктиван, да пишем [illegible] ута слова и да трошим много мастила. Пола литра? На било би ми доста за, рецимо, недељу дана.....

ПЕТАР КРСТИЋ

Рођен сам у Београду пре тридесет и више година. Нисам имао претензија да стекнем титулу доктора књижевности, јер сматрам да ми докторска титула не може некима да попуни природне недостатке. Био сам капелник Народног Позоришта у Београду, наставник у овој београдској гимназији, директор музичке школе „Станковић", а о својим композицијама не желим да говорим опширно, но објективним критичарима је било и до сада да о њима рекну своју праведни суд. У музичкој критици сам се страх и трепет свих, и гостију, и солиста, па чак и оних мањих снага, а по који пут и неких других музичких критичара. Композиторско перо и критичарско перо раалику су само у толико, што је критичарево перо мало оштро и ауе боцка. Од хорских бесама, које је критика по[illegible] ожно примила, компоновао сам: „Легох за [illegible]", „Цело ми село" и „Грлани кавране, [illegible]". Ову последњу сам посветио [illegible] Милоју Милојевићу. И не жалим што сам му је посветио.

За „Зулумћарају" сам потрошио литар и по мастила. Ето, господине, уреднице, шта значи бити композитор. Много теже него новинар!

БОРЂЕ ИСАКОВИЋ

Пре свега да коригујем стару латинску пословицу: о мртвима говрити само добро. Та пословица требала би да гласи овако: о оженењима говорити само добро. У осталом ја сам пријатељ аутобиографија и волим што ми је уредник дао овај задатак: аутобиографију зоже сваки да прочита, стенограм не! Што се тиче стенографије, ја мислим да би је сви посланици требали да науче, како не би доцније демантовали оно што су за време скупштинске седнице изјавили. Прави сам Београђанин и прави новинар, за своју професију сам већ и страдао и од тада не волим каменице. За време политичких зборова возим се у министарским аутомобилима, а никада не могу на банкетима да се наједем, јер морам да стенографишем, док други — крадју. Не волим телеграме као што их не воли ни министар г. Пера. Једина ми је слабост што сам трезвењак, а то ми много колеге не могу да опросте. Одлика ми је што са дактилографкињама из скупштине сарадантно и учтиво поступам и у том погледу ми нико није раван, чак ни Никола Радовић. Другови из редакције ми прибацују што тек 3. или 4. у месецу примам плату, а реч аконтација не постоји у мом речнику. По њиховом мишљењу то није ни мало симпатично, а ја велим да је практично. Једина ми је жеља да у Београду отворим своју стенографску школу, наравно у сопственој згради, а у ту школу могу да дођу сви скупштински стенографи да се усаврше у својој струци. Што се тиче студија њих сам одложио за који месец, док генерал Узунмирковић састави владу.

Мастило ми слабо треба. Стенограме пишем оловком, обично диктирам дактилографкињама, а када пуним свој клно, знам већ где се налази најбоље мастило за то. Пола литра мастила за мене је одиста прави луксуз.

ДУШАН КРУНИЋ

Од раног детињства радио сам на изграђивању што тешњих веза између техничке полиције и театра. То ми је до сада успело у толико, што сам ја, бар за сада, једини представник те везе. Мислим да не би било рђаво, кад би се у позоришту по који пут вршила антропометријска мерења, а већ за мале позоришне представе у техничкој полицији водиће се брига. У позоришној критици ми нема пребацују, да много хвалим, неки опет да сам и сувише жучан. Нека ми то нико не пребацује, јер мерим глумце најпрецизније. У то нека не сумња у, а ако не верују, нека дођу у техничку полицији. Имам извесних слабости према Ранку Младеновићу, али не због Леве Рики, но због његове умешности; умиљато јуче две краве сиса. (Тако и он). Најсимпатичнији су ми они лоаворишни редитељи који путују у Совјетску Русију, пошто сматрам да се совјетска позоришни утицај још није код нас могао осетити. Али све у своје време. Стигавело!

Боца мастила? Боме управо доста за једну коректуру коректорове коректуре!

ЖИГА БОСКОВИЦ

Неки ми импутирају да сам из Галиције, други веле из Пеште, трећи из Букурешта. Ја мислим да за новинара није важно одакле је, него какав је. Од како сам у Београду научио сам много што шта: да говорим српски, да изграђени јаку интернационалну телефонску мрежу са свима новинарским агенцијама на свету. Верујем да ће моје потомство назвати „творцем у[illegible] гословенске новинарске информативне службе". Успешно конкурисем „Авали", која се баш и не љути много због мо[illegible] е браке. У Југославији ме називају странцем, а ја сам само изб[illegible]глица. У Мађарској ме сматрају издајником но за то ме глава не боли. У Народној Скупштини репрезентујем целокупну међународну штампу и стога народни ош увек пазе шта говоре, када сам ја у Скупштини. Знају да ће о њиховим изјавама сазнати цела Европа и Америка. Говорим [illegible] еданаест језика па [illegible] их могао да отворим курс за стране језике. Неки злобници тврде да имам велике приходе; то нијетачно, ни људи сигурно имају непосредне везе са пореским звањем.

Мастило ми треба само за писање признаница и рачуна.

ВЛАДИМИР КУСТУДИЋ

Рођен сам у Црној Гори, у Београду. Нисам једни веле да сам Црногорац, други да сам Београђанин. Да се не љуте ни једни ни други, признајем да сам рођен у Црној Гори, у Београду. Био сам до сада: глумац, виолиниста, играч, спортиста, боксер, чиновник, импресарио, композитор, спортски реформатор, хемичар, стручњак за сва могућа питања и колико шта још нисам био. Плаву боју не могу да поднесем, са црвеном лудујем. Екстремиста сам и у спорту и у политици. Мрзим стране речи и с тога кујем вратоломне, назувучније српске речи. Прозвали су ме спортским Вуком Караџићем. Ја се тиме поносим, јер ни Вук Караџић се не би сетио да је ово округло што да у[illegible] ржу „Ја" у фудбал. Сви светски капацитети су за мене сињушни, а у редакцији „Правде" највише волим Мату, због његовог непакосног, скроз симпатичног држања. Спортисти ми дневно улућују масу писама, за која уредник верује да сам их ја писао. Писма не волим писати ни другима, а камо ли самом себи. Имам тешку песницу и пазљиву главу. То двоје спојено чини човека отпорним за живот. Ни најакосиније моји противници не могу ми порећи, да сам направио прави преврат на пољу спортске журналистике у Југославији и стекао на тај начин огромне симпатије Загреба, Сплита и осталих пречанских вароши. Многи тврде да сам духовит. Новинарство волим због тога, што је то необично згодно средство за сваковрсно навијање. Иначе ја сам огорчен противник свију навијача — сем црвених.

Мастило не волим, јер је плаво и јер ме подсећа на Б. С. К. Стога и не желим да одговорим на ово питање.

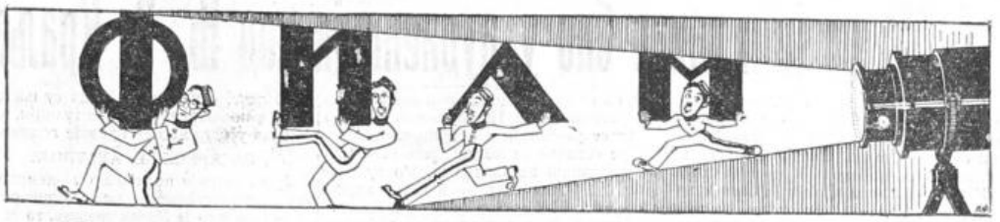
ДЕСИМИР БЛАГОЈЕВИЋ

1. Не волим профане ствари и када знам, да је по среди анкета, дакле учешће шире публике мени се, да вам искрено кажем, и не одговара. Али уредник је за сараднике, што је Мусолини за Италијане. Његова жеља — заповест. Где сам рођен и где сам се школовао, о томе ће говорити већ и блиске генерације. То ће се у осталом моћи читати у свима читанкама, енциклопедијама и на спомен-плочама. Од раног детињства ја сам познат по својој скромности, од увек сам мрзео људе који себе сматрају за центар света. Моје одлике: јасан, леп, китњаст, стил, чист језик, права „литерарисана журналистика". То је, ујсталом, мој специјалитет. Волим да пишем песме, а не знам куда да то уборим: у одлике или у слабости?.. Мислим у одлике. Волим плаве магле, зелено сунце, цвеће без боје и мириса, кристалне шуме и бунаре без дна. Моју поезију мало њих могу да схвате. Чубурци ће је можда схватити, али немају времена да се баве читањем песама. Слабост: волим да читам гласно своје и туђе песме колегама у редакцији, чак и онда када они спавају. Код „Два јелена" проводим вечери у друштву боема и проучавам их — поред чаше воде и црне кафе. Воду и кафу сам до сада успео да поучим, али боеме још не. Ако Чубурци почну да нададу свој „Тајмс", вероујем да ћу за бити први његов уредник.

2. Мастило, толико банална, прозаична ствар, јер ме мастило и телефон подсећају на најгеже часове у мом животу. Песме пишем одтрком или на писаћој машини, а преко телефона говорим само са песницима из [illegible] васиона. Мастило је, по мом мишљењу, велико зло за човечанство: људи су били срећни, кад а[illegible] ло нису познавали, а Адам и Ева умели су и без мастила да уживају у рају!

(Наставак на 8 страни)

Божић у Холивуду

— ПИСМО МИХАЕЛА ВАРКОЊИА —

ХОЛИВУД, 25. децембра. — Божић у Холивуду не разликује се ни по чему од осталих радних дана. Дивно зеленило, разнобојно цвеће на све стране. Увече смокинзи, тоалете, ди-

Ракел Торас (лево) и Анита Пеџ ките јелку

јаманти, топлота свуда, то је Божић у Холивуду.

Нигде Божић човека више не потсећа на сиротињу и беду, него баш у Холивуду где све блиста од богатства и лепоте. А у непосредној близини Холивуда живи можда највећа сиротиња на свету.

Пошто су у Холивуду заступљене све вероисповести, то се Божић овде прославља на разне начине. Леп обичај спремања божићне јелке допао се и онима, који не прослављају Божић. Зато они о Божићу радо иду у госте код својих пријатеља и познаника католичке и протестанске вере.

Скоро све познатије глумице и глумци спремају јелку и позивају госте. Мушкарци, нежењени прослављају Божић у породици неког пријатеља или познаника.

Прошле године, Дуглас Фербанкс и Мери Пикфорд спремили су под именом јелке читав један велики бор, који је био богато окићен, а засађен је у једном нарочито спремљеном огромном сандуку. Око тога бора, њих двоје — најсрећнији брачни пар — радовали су се и забављали као деца. Ове године са њима је у друштву и њихов пријатељ Чарли Чаплин, као и још неки пријатељи и познаници. Дугласов син. Дуглас Фербанкс млађи, провео је Божић заједно са Џоаком Крафорд, а ви већ знате зашто.

Ми, филмски глумци, сада о Божићу правимо кратак преглед рада у минулој години. Прошла 1928., била је бурна, променљива, пуна реформи.

Тон-филм!

О њему још и данас говори цела Америка. Главно питање је остали ли тон-филм крај немога филма? Ја не верујем. Тон-филм је, по моме мишљењу само прелазна етапа.

За сада тон-филм није ни приближно савршен, јако потсећа на грамофон и веома је непријатан за уши. Нема у њему ничега људског, ничега осећајног, све је механички. Музику боље репродукује него говор, али и ту је и сувише механички ефекат.

Филмске звезде не воле тон-филм. Боје га се, а то је сасвим природно, јер већина од њих у опште не зна ју позоришни говор и зато страхују за свој хлеб.

Чак и ми страници, који добро говоримо енглески, на тон-филму можемо да играмо само страница у епизодној улози. А присталице тон филма забрављају, да америчка публика воли

Михаел Варкоњи

да види страна лица на филму, и зато воли и страни филм.

Филмске звезде у приватном животу

Познат је овај стари виц:

Двојица се разговарају у кафани:

— Реци ми ко је онај тужни човек?

— То је хумориста.

— А ко је онај весели и расположени човек?

— То је власник погребног предузећа.

Ако добро промислимо, то и није виц, јер необично озбиљно животно искуство.

Друго је позорница, а друго је живот. Не сме нас запрепастити, када глумац, који игра Молијерсвог Тврдицу још другог у месецу тражи аконто, јер је на картама изгубио сав новац.

Једном је један одличан глумац, који је играо Шајлока, позајмио другоме већу своту, и када му је овај на време вратио, он рече:

— Ниште се морали тако журити, ја сам могао чекати.

— Да, али Шајлок сече месо за дуг.

— Друго је живот, а друго је позорница.

Исто то важи и за филм.

На пример, Чаплин направи велику гужву код свога обућара, ако му направи само за пола сантиметра веће ципеле, То, разуме се, важи за ципеле које он носи у приватном животу. Судећи по његовим ципелама на филму, нико у то не би веровао.

Неустрашени каубој и акробата Том Микс, ако му побегне трамвај испред носа, он и не покушава да трчи за њим.

Дуглас Фербанкс, одважни борац и мачевалац, прогута сваку увреду.

Он не воли да се свађа, а још никоме није опалио шамар.

Хари Пил, кога стално видимо на платну међу гангстерима, тигровима и осталим зверовима, у приватном животу није ни мало одважан. Он се чак и не усуђује да уђе у кућу на чијој капији пише:

„Има паса који уједају".

Харолд Лојд је стварно кратковид и лекар му је прописао да мора носити наочаре. Међутим, када чита новине, он радије забоде нос у новине, али неће да носи наочаре, јер сматра да га оне чине ружним.

А, међутим, на платну га никада не видимо без наочара.

Бастер Китон је у приватном животу најбољи годарија публика. Он се и најслабијем виду грохотом смеје.

Хари Литке, који на платну стално пије шампањац, у приватном животу је највећи антиалкохоличар и каже да нема бољег пића од воде.

Грета Гарбо, која на платну обично креира страсне и кобне жене, у приватном животу је прави анђео. Она увек „промени" кад у почне „промене" плате.

Лилиан Гиш је пресрећна, када јој неко прича пикантне вицеве.

И скоро за све остале филмске глумице могло би се рећи, да у приватном животу обично

Лупе Велез

исто све супртно онеме што играју на филму.

Зато човек почиње да верује чак и у то, да је Паташон у ствари већи од Пата.

Филмска звезда Лупе Велез изражава се као кочијаш

Нова звезда Уједињених Артиста Лупе Велез Мексиканка је. Тиме је доста речено. Темперамент Мексиканаца познат је. Али у погледу лепоте, ова лепа глумица, која јако личи на своју сукрасидницу Долорес дел Рио, надмаша на све Мексиканце и све америчке клубове.

Једног дана директор Уједињених Артиста Џозеф Шенк, веома тактично и обазриво, али и одлучно рекао јој је:

— Лупе, ти знаш да те ми сви много волимо. Али знаш и то, да ми не волимо кад једна велика звезда псује као кочијаш. Не смеш се по-

Највеће плате у Холивуду

Један од најславнијих америчких филмских глумаца, Џон Баримор добио је ових дана повишицу плате. Сада Баримор прима недељно 10 000 долара. Ситница, је л' те? Па још кад се то претвори у динаре према данашњем курсу, и када се помножи са 4, онда та ситница мало порасте и износи неких 2 260 000 дин. месечно.

Ово је до сада највећа плата у Холивуду. Емил Јаките је до скора имао 8 000 долара недељно, а Пола Негри свега 5 000. Сада и Јанингс прима 10 000 долара недељно. Пола Негри је међутим основала у Француској своје сопствено предузеће за снимање филмова, док она и даље ради у Холивуду. Њен најновији филм, који ће још у току ове сезоне доћи у Београд, зове се „Признање". Овај филм је снимљен још прошле године. Партнер јој је пок Ларс Хансон,

Пронађен је филм са природним бојама

Кинематографски стручњаци већ одавно се баве проблемом, како да се пронађе филм, који ће на платну репродуковати природне боје. Колорисање снимљеног негатива показало се непрактично и није дало жељени ефекат. Технииколор је дао мало повољније, али ипак незадовољавајуће резултате. Поред осталог, техника је била и у томе, што је колорисање вршено по завршеном снимању филма. Тај посао је споро напредовао и задржавао је пуштање филма у промет. Осим тога, нису се могле постићи жељене нијансе, као ни ефекат природних боја. Због тога, често пута неки добар филм, у место да се побољша, у ствари покварн се колорисањем.

Почело се радити на проналажењу хемијске супстанце, која ће омогућити да се на негативу ухвате све нијансе природних боја, а не само црно-бело, као до сада.

Досадашња истраживања остала су без резултата.

Међутим, сада јављају из Петрограда, да је и тај проблем решен, Бириков, професор на Медицинском Институту у Петрограду, уз помоћ својих асистената студената Петрова и Голубова, учинио је један проналазак од велике важности за будућност филма у бојама. Тај проналазак се састоји у убрзавању снимања са употребом пеликула (филмске пантљике) пречивеког једном нарочитом хемијском супстанцом, која омогућава хватање боја и нијанса.

Приликом приказивања филма, обичан пројекциони апарат снабдевен је једним нарочитом призмом, која филтрира светлост и баца на платно све природне боје.

Нови филм Били Дов зове се „Човек и моменат", према једном роману Елинор Глин. Филм ће режирати Жорж Фицморис.

Филмови који долазе

„ЖИВО РОБЉЕ". — Једна дубоко узбудљива драма из доба роботања, када је закон био штитио трговину робљем. Главне улоге имају Џилберт Роланд, Били Дов и Ноах Бири.

Били Дов се овде појављује у улози Керке једног капетана, трговца робљем, док се једног дана и сама појавила на тргу међу робљем одређеним за продају. Млади пламен Виктор, који се у њу заљубио док је још капетанова ћерка, употребљава сва средства да је спасе.

Режију је водио Жером Фицџеприс који је до сада дао неколико одличних филмова. Што се тиче Били Дов, она је код нас сада јако у моди, после њена два успела филма „Жути љиљан" и „Хусарн".

„ПРИЗНАЊЕ". — Ово је један од последњих филмова познатог режисера Морица Стилера, који је пре месец дана умро у Штокхолму. Велика филмска трагетинка Пола Негри, успела је да у своме филму да једну од најбољих својих креација. Патња, страдање због несрећне љубави и беде, очајна борба за одржање живота и спас свога детета, изражени су овде до максимума. И режија и интерпретација дате су у једном вишем стилу, тако да се овај филм убраја међу најбоље Парамунтове продукције.

„ХАРОЛД-ЈУНАК". — Овај најновији филм Харолда Лојда постигао је велики успех у иностранству. Као шерифов син, он једном, за време одсуства његова оца злоупотреби шерифову власт. Као последица тога настали су веома компликовани и крупни догађаји: он се заљубио у звезду једног циркуса, који је убрзо изгорео, а шерифу су украли сав државни но-

Једна сцена из Филма „Харолд-јунак"

вац. Харолд се одједном промени постоје јунак и спасава ситуацију.

„ТАЈНА ЈЕДНЕ НОЋИ". — Недавно је довршен и други филм са Полом Негри у главној улози.

Филм има веома компликован љубавни заплет, који се за мало не завршава трагично. Осим Поле Негри, овде су скоро све нова имена. Режија је у рукама Ровланда Ли, који је тако ће аутор сценарна. Према писању страних листова и овај филм је великог замаха, као и сви досадашњи филмови Поле Негри.

„МАЛА ПЛАВУША". — Марион Девис појавиће се ускоро у једном веома успелом, веселом спортском филму, под именом „Мала плавуша", Сиже је узет из живота америчких студената, којима је спорт главни део живота. Марион Девис се овде појављује као шампионка у разним спортовима, а преко спорта овде је у јакој мери заступљена и љубав.

„РИФ И РАФ КАО ВАТРОГАСЦИ." — После успелих филмова „Иза фронта", „Код морнарице", „Као авијатичари", Рајмонд Хатон и Џалас Бири појавиће се опет у једној веома успелој комедији, под именом „Риф и Раф као ватрогасци". И овај им је филм потпуно успео. Безброј разговорских заплета и комичних ситуација ређају се оним код њих уобичајеним темпом, који ни једног тренутка не дозвољава монотонију и стално одржава гласан смех код гледалаца.

„ЧЕТИРИ ЂАВОЛА". — Овај велики Фоксов филм изазвао је пажњу у целом свету. Сиже је узет из циркуског живота. Режију је водио Мурнау а главне улоге имају Џанет Гајнор Чарл Мортон, Нанси Дрексел и Бари Мортон.

„СВЕ ЗА ЖЕНУ". — После дуже паузе Адолф Манжу ће се појавити у новом филму „Све за жену". У овоме филму партнерка му је Катрин Карвер, која се после тога филма са њим венчала.

„ЖЕНА НА МЕСЕЦУ". — Главне улоге играју Вилн Фрич и Герда Маурус,

Режија: Фрнц Ланг.

Адолф Манжу и Катрин Карвер у филму „Све за жену"

„РАТ И МИР". — Ово чувено Толстојево дело Немци су пренели на филм у режији А Водкова.

Француски музичари против тон-филма

Синдикат Уметника Музичара из Париза и околине донео је одлуку, да свима својим члановима забрани сарадњу при снимању звучних филмова. Синдикат је дошао у везу и са страним сличним организацијама и предлаже им ко лаборацију у циљу „интернационалне заштите музичара". Осим ове мере, Синдикат је преузео кораке код јавних власти, да се забрани увоз у Француску звучних филмова израђених у иностранству.

Кратке вести

Кажу да је Долорес дел Рио јако ожалошћена смрћу свога мужа Џема дел Рио, који је ових дана умро у Берлину од трована крви.

(Наставак са 6. стране)

МИОДРАГ СТАЛИЋ

1. Врањанац сам по рођењу. Још у раном детињству сам имао литерарних претензија. Пошто сам се после матуре успео отрести врањанског дијалекта, споро и опрезно почео сам се бавити литературом и новинарством. Моја девиза је: лагано иди, пре ћеш стићи! Лагано ви ши, пре ћеш успети! Волим да испуштам читава слова из појединих речи, јер сматрам да је то отомено. Налазим се стално у прижељкиваљу нових књижевних могућности. Што испадају немогућности, нисам ја крив. Пчеле доброг ручка (два-три бифтека, велике бечке шницле, кајгане од десет јаја, врањанске пите и гибанице, затим неколико кремпита у „Москви") обилно размишљам о југословенским литературама, у колико варење то разумљање дозвољава. Добра храна је важнија од књижевности. У новинарству сам следбеник Мате Есмановића, који ми међутим није хтео открити све своје пословне тајне. У писању новинарских извештаја нисам брз, али сам достижан

Као изумлађи члан редакције много страдам од тираније старијих колега, који ми забрањују чак и то, да сам више философ него новинар. Ја мислим да сам новинарски и филозоф. Шта други о мени мисле, мало ме се тиче, јер моје широке димензије дозвољавају ми да будем и флегматичан.

2. Уредник ме ставља пред крупан проблем са боцом од пола литра мастила! Колики таласкош, колико море овог прибора за писање! Мислим да бих морао остарити, а још не бих потрошио пола литра мастила. Треба писати мало, али добро, а при томе штедети са мастилом. Ја нисам у стилу Лемета, који пише мало и штеди мастило. А и то је нешто...

Д-Р БРАНКО МИЉУШ

Рођен сам у Босни, али чим сам чуо да у Београду хрватски новинари много боље пролазе него српски у Загребу, пресељо сам се одмах у Београд. Мој животни принцип је „Лези хлебу да те једем!" Пошто нисам догод да стекнем неко згодно секретарско место у министарству или у неком посланству на страни, ја сам се задовољио и са журналистиком, премда то не сматрам за мени одговарајућу каријеру. Видео сам да докторска титула много не вреди у журналистици. Дивим се генијалном прескакавању Д. Стојановића, а многе ствари ме у животу просто задивљују. Једина ми је жеља да се што пре вратим у Париз, одакле ће слати колеги Тодоровићу оригиналне француске фељтоне и оригиналну француску кафу, како се не бих морао сваки дан мучити у „Москви".

Пола литра мастила било би довољно за тродневни боравак у Паризу.

РАСТКО ПУРИЋ

Рођен сам у Сарајеву и многи ме оптужују да сам створио „сарајевски стил" у новинарству. Тај стил одликује се по мало ортографским погрешкама и кратким, али језгровитим реченицама. Нисам крив, што о тој резгровитости уредници имају сасвим друго мишљење. Песник сам и новинар у исто време. Кажу да сам у песништву новинар, а у новинарству песник. Ја не верујем ни у једно ни у друго. Не идем радо у министарства, јер се онде често добијају новинарске информације, а разне указе не волим, јер су стереотипни и не дају новинару да се индивидуално развија. На сваком збору волим да останем дуго, јер тиме се повећава важност тога збора. За једног пољског посланика — не сећам се већ који — држао сам дуго времена да је грчки посланик, али захваљујући колегама, сада знам шта је и ко је. Уредник ми често враћа рукопис, мислећи да сам суј--тан и волим да читам и преписујем оно, што сам већ једном написао! У осталом тај малер дешава се и другим новинарима. Новинарство не сматрам за каријеру, а то ме још једино и задржава у редакцији. Моје је мишљење, да новинар не мора бити енциклопедиста и да може да с специјализује у извесним гранама. Не верујем у новинарску колегијалност, јер да је има, ја бих већ давно постао уредник. Железничке карте не волим и чим ми се укаже прилика, ја их предајем кондуктеру. Због тога ме у министарству сваобраћаја необично симпатишу. А и ја њих.

Боца мастила? Нећу да се хвалишем, али бих ја, уз напоран и интензиван рад, могао потрошити за четири године.

НИКОЛА КАПЕТАНОВИЋ

Нисам тако вешт као мој старији колега, Исаковић, али његове стенограме одлично признаје преко телефона. Признајем да новинарски посао није лак, али се човек ипак може снаћи у њему. За кратко време успео сам да се отрем многих хрватизама, што је клетва свију нас Срба пречана. Јер треба говорити или јуришни или источним наречјем, бркање једнога и другог дичи ми на писаље загребачке штампе. Од како сам напустио Сремску Митровицу, лепе Митровчанке се много мање шетају по корзо-у, неки веле због мога одсуства, а неки због — зиме. Ко би то знао?...

О мастилу још немам одређено мишљење, јер се налазим на почетку новинарске каријере. Надам се да та каријера неће бити тако мрачна и црна, као што је мастило....

Удружење продаваца новина

—:—

за узајамно помагање у болести и смрти приређује на први дан Божића у хотел „Такову" велику забаву у корист својих болесних и изнемоглих чланова. Управа удружења моли поштовано грађанство да ову објаву сматра за позив те да помогне ово хумано удружење.

Поред забаве биће и одличан концертни део у коме учествују чланови Народног Позоришта: г-ђа Стокић, г. г. Гинић, Милутиновић и чувени хумориста г. Лазар Радошевић. Почетак забаве је у 9 часова, игранка до зоре.

Г. Мачек је и данас био у аудиенцији код Њ. В. Краља

Пошто су саветовања у Двору синоћ завршена и сви шефови обавештени о резултатима најширих консултација, данас се сматрало да се одлука о решењу кризе може сматрати као свршена ствар.

У току саветовања, које је било извршено свестрано, утврђене су појаве, које до сад нису могле бити ни претпостављене. Захтев г. Мачека да се преуреди држава био је програм сељачко-демократске коалиције, а предлог г. Прибићевића метод како да се тај програм оствари.

Како њихов програм представља преуређење државе, сматра се да је предложен ненадлежно и, шта више, да је то нечувен догађај да се о таквим питањима у оваквој форми поставља било захтев било предлог. Како је сељачко-демократска коалиција мањина, третира се њихов поступак као терор над већином.

После шестомесечне апстиненције учињен је покушај да се направи споразум. И не само да је констатовано да терен за споразум није припремљен, већ се утврђује и то да са таквом непопустљивошћу није могућно ни разговарати. Готово сви парламентарци налазе да ће се оваквим иступом позабавити и иностранa штампа и да ће сваки објективно морати то утврдити. Што је нарочито пало у очи, то је чињеница да је г. Мачек тражио опште преуређење државе на бази оснивања историјских и историјско-културних творевина, као да говори у име већине целокупног народа. Још се, по мишљењу свих парламентараца, могло претпоставити да би он у име својих хрватских бирача то тражио, — али у име свих пречана сматра се као немогућност.

РЕЗУЛТАТИ СИНОЋНИХ АУДИЈЕНЦИЈА

Пошто су завршене консултације у Двору, могло се сазнати:

1. да је г. Љуб. Давидовић пледирао за изборе и да је постављао неколико етапа како би се постигао споразум. Г. Давидовић је синоћ био по други пут у Двору, где је добио обавештења о саветовањима, које је дао г. Прибићевић.

2. да је г. В. Вукићевић пледирао за наставак политике од 11 септембра претпрошле године;

3. да је г. Корошец био за радну владу четворне коалиције или тројне коалиције;

4. да је г. др. Храсница предложио исто што и г. г. Вукићевић и Корошец.

На основу свега тога било је потребно учинити још нека извесна испитивања, која су имала да покажу: да ли је могућно наћи ма какав додир између група.

Због тога је г. др. Мачеку синоћ била заказана аудиенција за данас пре подне у 10 сати и г. Мачек је био поново ради извесних објашњења. Због тога што је г. Прибићевић био предложио и метод за остварење њихових предлога.

ГЛЕДИШТЕ Г. А. СТАНОЈЕВИЋА

Г. Аца Станојевић је данас доста дуго конферисао са г. М. Трифковићем, Нинчићем, Шушњем, Ивковићем и Михајловићем. Један члан главног одбора изјавио нам је о погледима г. Станојевића на ситуацију ово:

— Г. Аца Станојевић сматра да су све ово сада пре разговори и да је ипак могућно током времена изгладити све заоштрености. За г. Вукићевића г. Станојевић мисли, да му је време прошло, — а исто тако не налази, да је могућно ва споставити четворну коалицију.

Један радикални бивши министар дао нам је данас о ситуацији ову изјаву:

— Г. Мачек је много уназадио ствари. Чекало се на споразум. Али оно што он хоће, нити ко може примити, нити он има права да говори у име свих. Сећамо се да је Радић тражио републику у монархији а овај је отишао даље. Мачек као да има неке нарочите претензије, као да би хтео бити изнад свих нас, или бар на равној нози са првим међу нама. Он нам је сам доказао да споразум није још зрео и да треба још много времена, док људима изиђе из срца мржња и док се расхладе више. Што се тиче Светозара Прибићевића — због његове солидарности с Мачеком — он је остао доследан својој ранијој улози, коју игра од почетка. Прво је био слепо црево Љуб. Давидовића, па Пашића и Радића, а сад је спао на то, да буде чак „слепо црево" Мачеково. Он се боји да га радићевци не забаркирају, па мора за њима да подскакује.

СЕДНИЦА ДЕМОКРАТСКОГ КЛУБА

После синоћне друге аудиенције г. Љ. Давидовић је сазвао за данас пре подне у 9 и по часова седницу посланичког демократског клуба. На тој седници имало је да се разговара о ситуацији.

Пре седнице се могло приметити, да су посланици незадовољни, јер су очекивали други исход, — а после изјава шефова С. Д. К. увидели су немогућност споразума. Код демократа се појавило расположење да се васпостави четворна коалиција.

Међутим г. Давидовић и његови пријатељи налазе, да то није могућно учинити, кад се иначе не може ништа урадити. Осим тога г. Давидовић није могао одступити од својих услова.

Ток седнице се држи у тајности; дају се незнатна обавештења, али изгледа да су дошли до израза незадовољства, која ће се тешко савладати у демократском клубу.

МИНИСТАР О МАЧЕКУ

Један радикални министар дао нам је данас о г. Мачеку ову изјаву:

— Било је јуче неразумљивих, страшних ствари. Неразумљив је пре свега онај одговр на позив у аудиенцију. Го је ствар без коментара и без преседана у односима грађана, поданика.

— Осим тога, молим вас, истакните ово: да г. Прибићевић прети како ће од речи прећи на дела. Значи, сасвим јасно, да ће свака комбинација која је без њих бити стављена у нужну одбрану. Шта би господа урадила, да смо ми то рекли, да смо ми тако запретили? Они би надали толику ларму, да би их и на Марсу чули. И не би нас нико друкче звао него терористи. А што су они, кад као мањина прете?

— Господа су очигледно франковци и узурипарју свима нама из прека да говоре у име нас. Иностранство ће сад видети, ко је крив за све ово, јер ми смо ћутали и лојално чекали, шта ће рећи. Кад они ударају на интегритет државе онда престаје разговор. Са тим дефетизмом се мора прекинути. Ено их шта раде у Загребу? И пишу и говоре, као да су победили! Кога, шта, у чему?!

— Какви су односи сада у радикалној странци, — питао је наш сарадник.

— Па, како да кажем. Ето, наш шеф се није обавестио у клубу своје странке о ситуацији — па каже да не зна још догађаје! Па нисмо ваљда Кинези! Он се обавештава од људи, који незнају ни статистику у Хрватској. Наше стање је као и код демократа. Ту не постоји више идејна заједница.

ДРЖАЊЕ Г. ПРИБИЋЕВИЋА

Парламентарци кругови су приметили, да је г. Прибићевић јуче био много нервозан, док је г. Мачек био врло миран и уздржљив. О томе смо добили ова обавештења:

— Г. Прибићевић се осетио као да је подцењен. Није му изгледало у Београду више тако топло, наишао је на врло хладан пријем. Због тога је он у изјавама и правио онако недостојне алузије, које ће га сигурно стати само политичког угледа, јер му је сад исто као да је политички мртав.

Г. г. Мачек и Прибићевић треба да знају, да ми уставно стање не можемо мењати и напустити ово. Они су маљина и не могу диктирати. У ономе што они чине, ни смисла ни разума нема.

РАДИКАЛИ И Г. ДАВИДОВИЋ

У радикалном клубу су данас пре подне била најживља конферисања. Г. г. Вукићевић и Михајловић, као и сви министри, били су стално на окупу.

Очекивало се, да после г. Мачека буде зват председник Народне Скупштине и да г. Корошец добије мандат за четворну коалицију. Радикали су изјављивали, да ће позвати г. Давидовића у владу. Они сматрају, да треба у интересу целине да се позову демократи под условом, да се не стварa сваки час криза.

Изгледа, да би они понудили да и г. Давидовић лично уђе у владу, како би могао непосредно контролисати рад.

Радикали су поред тога говорили, да демократи имају делегирати у владу људе који ће лојалније сарађивати.

Г. Г. МАЧЕК И ПРИБИЋЕВИЋ

После г. Прибићевићеве аудиенције у стану г. Прибићевића одржана је синоћ конференција, па је г. Мачек прешао у Земун и остао на стану код г. др. С. Дрљевића.

Г. Мачек је данас у друштву г.г. Дрљевића, Јелашића и Ваљавца прешао у Београд и одржао конференцију са г. Прибићевићем, па је отишао у Двор у 10 сати.

Из кругова С. Д. К. могло се сазнати, да они нису добили никакав одговор и њи. Иначе, сами признају, да су њихови услови поштрени према ситуацији, која је била у јулу месецу прошле године.

ВАСКРСЕЊЕ АУСТРИЈЕ

Један старији политичар из демократске странке изјавио је данас новинарима:

— Оно што је Мачек тражио, то је васкрсење покојне Аустрије. Ми смо се против ње борили и не желимо је по цену живота васкресавати. Мачек је се само са његових седам покрајина компромитовао дефинитивно. И питање је: ко ће с тим господином уопште разговарати?

КРАЈ КРИЗЕ

Данас се после аудиенције г. Мачека говорило да ће се покушати васпостављење четворне коалиције. Сматра се, да ће до сутра кабинет положити заклетву.

НАЈЛЕПШЕ ПОКЛОНЕ ЗА
ОЧЕВЕ
И БОЖИЋНЕ ПРАЗНИКЕ
има
„БОНБОНИЕРА"
ЦЕНТРАЛА:
Кнез Михајлова 15.
ФИЛИЈАЛА: 14411
Краља Милана 58.
ПРЕКО ПУТА ДВОРА

Биоскоп Парнз
ДАНАС БОЖИЋНИ ПРОГРАМ ДАНАС
Зиготова Биг Парада
Највећа комедија
Глав. улогу игра и режира
ЗИГОТО
ДОДАТАК ПРОГРАМУ
Шила у 2 чина
Почетак у 2 ч. п. п. непрекидно до 9 ч.
Велико сапокрешење у музици.
14623

Покушајте Вашу срећу!
још данас купите или поштом поручите Вашу сретну срећку. 14117

25 „БРИСТОЛ" продавница срећака Држ. Класне Лутрије НОВИСАД Железничка бр. 27

Пошаљите нам следеће срећке Државне Класне Лутрије за наставуљње вучене 1. класе 17 кола: 15 Јануара 1929.

.....комада ½ целих срећака по Дин. 100— свега Дин. .....
..... „ „ ½ полов. „ „ „ 50— „ „ „ .....
..... „ „ ¼ четвр. „ „ „ 25— „ „ „ .....
..... „ „ ⅛ „ „ „ „ 12·50 „ „ „ .....

Куповну цену ових срећака укупно Дин. .....
плаћаћу по примању вучења последње броја 52 890.
Молим, да ми након сваког вучења пошаљете авизначку књижицу добитака.

Име и презиме: .....
Место становања (поштања): .....
Улица и број: .....

Роман „Правде"

Мост Уздисаја

— Роман Мишела Зевако. —

209

— Свршетак. —

У то време морнар који је био отишао с брода сео је на пучини један већи чамац који је ишао ка адмиралском броду.

Кад је чамац стао уз брод, онај што га је терао пажњу страже с брода.

Један официр поче испитивати оне у чамцу.

После њиховог одговора спусте с броја лествице.

И док су веслачи и чамција остали у чамцу, један човек дохвати лествицу и поче се брзо пењати.

— Водите ме адмиралу, рече он кад се попео на брод.

Официр разумеде да му овог непознатог ваља слушати и без речи пође, закуца на једна врата и повуче се.

Врата се отворише и онда се затворише кад странац уђе.

Али и ако је светлост из адмиралове собе врло кратко време обасјала лице странчево, официр је ипак познао његово лице.

— Алтијери! промуца он. До ђавола! Час се приближавао...

То је одиста био Алтијери.

Остао је двадесет минута у адмираловој соби. Затим је изашао и вратио се у свој чамац.

У часу кад се спуштао адмирал му рече:

— Маневар ћу одмах отпочети.

Чим је Алтијери отишао, адмирал окупи у својој соби официре свога брода и изложи им шта имају да изврше одмах и без шума.

Морнари су одмах пробуђени. У мраку, пазећи да не праве ларму, крећали су се по броду босоноги морнари и слушали наредбе које су им издаване шапатом. Шалупе које су спуштане у море ишле су из брода на обалу носећи дугачки конопац од жица... затим су дигнути ленгери и велики се брод крете, лагано вучен, према кеју..

У четири сата изјутра адмирални брод стајао је уз кеј, док други бродови нису то приметили.

На кеју су била упорећена два Алтијеријева батаљона.

Војници се одмах почеше укрцавати.

У пет сати и то је било готово.

72.

СТАРИ ДУЖД

Читаоци се сећају да је Фоскаријева поворка имала онај сусрет са Дандоловим погребом.

Леонора није била жељела тај сусрет, али није ни марила што је до њега дошло. Уз пут је сретала гомиле људи који су викали:

— Алтијери!... Алтијери!...

— Алтијери ће победити помисли Леонора.

На свима црквама звонила су звона. Свуда се чула све већа ларма, чули су се и пуцњеви.

Најзад је пратња стигла до породичне гробнице Дандола.

Када је обред свршен Леонора пође у пратњи двојице слуге старог Дандоловог палати. Слуге је допратише до куће и одоше у палату Алтијерија.

У Дандоловој палати она задржа од старог слуге Филипа кључ од собе, у којој је становала као девојка.

— Ви сте овде у својој кући, рече јој Филип, јер сте у његовој кући.

Леонора задрхта али не одговори. Она оде у своју собу.

Стари Филип био је узбуђен од тог сусрета. У том узбуђењу отишао је до старог стабла у башти у чијој је соби био отац Роландов. Изведе га одатле и доведе га у трпезарију.

Затим закуца на Леонорином вратима.

Она отвори, али је Филип видео како она крије једну малу флашицу. Леонора је била обучена у своју девојачку хаљину.

Стари Филип био је узбуђен од тог сусрета прекривао је да сиђе у трпезарију, где је чека један човек.

— Некад сте га волели као оца! додаде он.

Најзад Леонора пристаде.

Кад је ушла у трпезарију одмах је угледала једног старца, и одмах је у њему познала старог Кандијана.

Она га је нежно посматрала. Сећајући се некадашње среће она заједа.

— Ко је овде? упита изједном стари дужд.

Леонора одговори:

— Господине дужде, несрећница што плаче крај ваших ногу је Леонора Дандоло. Оче мој, ви не знате колико сам несрећна... Вас су ослепили али су мени срце убили... Моја једина грешка је била што сам хтела спасти свога оца. Ја ћу умрети, и пре но што умрем ја хоћу да вам кажем да сам невина.

Старац пр бледе, руке му задрхташе:

— Ко то тако плаче?... Ко је толико патио па да се тако може ћедати?

— Леонора, господине дужде, ваша Леонора!... Леонора Дандоло!...

— Леонора!... Леонора Дандоло!... шапутао је старац. Да, чини ми се да се сећам те добре, лепе девојке... И ви кажете да је Леонора Дандоло много патила?

Леонора врисну од бола:

— Ја вам велим да она једна крај вас и да ће она умрети! Ја велим да је земља пакао, јер на њој пате невини, као ја, јер его млада, лепа и жељна живота ја морам у смрт због незела других!

— Леонора Дандоло! шаптао је старац чудним гласом. Чекајте... да није она некад, давно... долазила у једну палату близу једног канала...

— У вашу палату... близу једног канала...

У вашу палату, господине дужде!... Шта!... зар сте ви толико патили да сте изгубили памћење! Проклети да су творци свих тих злочина!

— Доцкан је прокињати их! зачу се један страшан глас.

Леонора скочи:

Алтијери је био пред њом.

Изгледао је страшан: одело му је било исцепано, коса разбарушена.

— Хоћеш да умреш, рече он Леонори, онда хајде да умремо заједно! Али пре но што умрем ти ћеш бити моја!

Леонора устукну и загрли старога дужда.

— Оче! устукну она, хоћу да умрем али нећу срамоту пре смрти. Браните ме!... Не дајте ме!... У помоћ!...

73.

ФОСКАРИЈЕВ ТРИЈУМФ

До сусрета са Леонором, од палате до моста, чули су се само узвици у корист Фоскарија. Али одатле па на даље чули су се узвици:

Живео генерал! Живео спаситељ Републике!

У неким улицама већ је дошло до крви између присталица Алтијерија и Фоскарија.

Када су учестали узвици „живео Алтијери!" дужд рече:

— Чини ми се да вам много кличају.

— Монсењеру, одговори Алтијери народ се често вара.

У том часу поворка је већ била у нереду кад је стигла на кеј.

Ужасни узвици мржње дочекаше Фоскарија.

Фоскари погледа на море и запрепасти се: у место да буде далеко од обале, адмирални брод стајао је уз сам кеј, а широк дрвени мост био је спуштен с брода на обалу. На мосту су оба батаљона Алтијеријева махала оружјем.

— Монсењеру, рече Алтијери, хтели смо вам уштедити труд да одете до адмиралског брода: зато је он дошао до вас.

— Издајство! Издајство! урликну Фоскари и извуче мач.

— — — — — — — — — — — — — — —

За то време мале чете Роланда Кандијана окупирале су сва важнија места у варошн.

Роландов план био је прост: на кеју су требали да се побију Фоскари и Алтијери и њихове присталице да се међусобно покоље.

Затим кад се битка сврши он ће са својим људима напасти ослабљеног противника.

Сам Роланђо, у пратњи шесторице својих другова, ушао је у варош кад је дуждева поворка стигла на кеј. Он је био у костиму који је носио пре но што је био ухапшен.

Гомила га је одмах познала и одмах се зачуше силни узвици:

— Живео Роланд Кандијано! Живела слобода. Венецнја је спашена.

Роланда дигоше на руке.

— Хоћете ли слободу или ропство? викну Роланђо.

— Слободу! Слободу! Живео Роланђо, народни дужд!

Роланђо праћен силним народом пође ка дуждевој палати.

— — — — — — — — — — — — — — —

Оставили смо Скалабрина на адмиралском броду пре но што је брод пришао обали. Он је сишао доле у брод, наравно неопажен, у магацине барута. Ту је увукао дутачак фитиљ у једно буре барута.

Када је чуо узвике на лађи и познао да се војска спрема да сиђе с брода запали фитиљ.

И онда се брзо удаљи.

— Издајство! Издајство! узвикну Фоскари и удари ножем у груди Гвида Ђенара.

Ђенаро се стропоште.

Али он није био мртав. Панцир га је сачувао.

Алтијери и његови завереници искаше такође мачеве.

— Презајте се Фоскари!

Сукобише се присталице Фоскарија и Алтијерија.

Али у часу највеће гужве зачу се силан прасак.

Адмирални брод био је бачен у ваздух. То је било дело Скалабриново. Оба батаљона, верна Алтијерију, нашла су ту своју смрт.

Из гужве Алтијери побеже.

Фоскари, тријумфујући крете се ка палати.

Али уз пут Фоскари је чуо како народ вичне: „Живео Кандијано! Живела слобода"! Цела Венецнја била је за Роланда Кандијана.

— — — — — — — — — — — — — — —

ЕПИЛОГ

Победила је идеја слободе. Фоскарија је Роландо ухватио али му је опростио све злочине и пустио га.

Алтијери је пао од ножа Скалабриновог пре но што је могао извршити своје намеравано дело над Леонором.

— — — — — — — — — — — — — — —

После пет месеци од тих догађаја Венецнја је прославила свадбу Роланда Кандијана са Леонором Дандоло.

— К Р А Ј —

Спорт

Неспокојство

И НЕИЗВЕСНОСТ, И ЗЛА КОБ..

На столу поред кревета изненада је дудо заврјао стари будилник.

Једна чупава глава просто је излетела испод покривача и два широм отворена ока бацила запрепашћен поглед у полутаму скромне собице. Сказаљке су показивале равно шест сати; уста су прошапутала:

— Зар је куцнуо дванаести час?

И заиста су две длакаве ноге пре напустиле постељу да несигурно изнесу једно и пресавијено тело бледог човека средњих година.

Наш јунак (?!), који је канда сањао ужасне ствари, почео је постепено да бива мирнији, али је узгред показивао и злу вољу. Изгледао је чак колебљив. Један уздисај у правцу још топлог јастука пружао је утисак као да двоножац намерава повратак у сан, — па ипак је ово збуњено створење имало један јачи нагон.

— Нека буде што било! — процедио је јадник, решен на све, и упутио се умиваонику.

Вођен непоузданом руком бријач је оставио неколико црвених трагова на образу, док је сапун незапажен остао у десном уву... После је страшно тешко било пронаћи дугме за кошуљу.

— Зашто бих, до ђавола, ишао? — питао се дубоко замишљен. Не могу ваљда на улицу незакопчан.....

Међутим, дугме, које је дотле стално лежало пред носом, нађено је управо у тренутку кад се створила одлука за остајање код куће.

Одједном нешто затресе прозор. Човек пређе и спази како ситна киша, шибана ветром, пршти о стакло. Зрак наде озари његово лице.

Можда неће бити ничег!? Ко би био шашав да креће ван града по оваквом времену!

Али, као за пакост, сасвим неочекивано сунце проби облак и вода преста да пада на небу.

— Суђено је!....

Врата се отшкринуше.

Супруга затече свог мужа тако обузетог мислима и предвиђ мучној борби у души, да са громах у опште није приметно како није више сам.

— Шта је, драги мој? — упита она бојажљиво. Зар си болестан?

И он се стресе сав, али је крај свега успео да донекле сакрије узрујаност.

— О, не!

— Или се бринеш?

— Којешта....

— Зашто тада не дођеш на доручак?

Он оде у трпезарију.

Јео је усиљено, одговарао расејано, захвалио се неспретно и на послетку ишчезао у собу за рад.

Тајанствено, готово доповски, стрпао је из писаћег стола један блистави предмет од гвожђа у џеп. Помиловао је нежно столицу, загрлио болећивим погледом редом сваки предмет и рећао муњевитом брзином драге успомене од детињства до немилосрдне садашњости.

Грозничав, приближио се најзад слици своје женице. Као да се пашта за увек, из дна срца је полубно снимак. натукао је шешир на чело, онда се одвојио нагло и јуриуо у двориште.

Несрећник! Отишао је да суди једну лоптачку утакмицу!!!...

Владимир Кустудић

За пехар Чика — Даче

— Распоред утакмица на Божић —

Вероватно једна добра половина овдашњих пријатеља лоптања доведена је неочекивано у злу вољу услед одласка врсних у иностранство. Није искључено да се остатак радује што је случај удаљио опасног супарника, који је имао доста изгледа на победу, али је ипак ствар уопште умањила радозналост свих навијача.

Иначе је исход био доста неизвестан. Сад пак предстоји само једна тешка и одлучна борба: између плавих и „шумских људи".

Ред се није променио. Остало је да зелени сперу велику љагу ваљаном игром против великошколаца или победом залече ране у срцу својих дубоко разочараних супарника. Њима се уосталом пружила згода да средњу стигну у завршно огледање, јер имају света две препреке средње вредности: зелено-беле и мешавину друге чете и подмлатка Југославије. И тако би се канда догодило да поново укрсте ноге са лоптачима, који су њиховој боји нанели најкрупнију срамоту.

Великошколци су тврд орах. Да би их поразио противник свакако мора да запне честито. Њихова огромна одлучност и пожртвовање је мучно савладљиво и вратар, као задња сметња, изванредна сила. И они би свакако желели да стекну право на игру у уторак, па ваља очекивати да се понесу жестоко. Бољим духом могли би ваљда потрти супарникову надмоћност у каквоћи

Сокола не очекује потпуно лак посао. Снажан је додуше много и расположен због

Лубурић

новог, спретнијег управљања нападом, али Обилић се свакако неби звао тако кад неби запео из петних жила да изведе освету за неуспех у првенству. Његови стрелци су снабдевени разноликим одликама чије спутавање значи жилаву борбу. Али одбрана и средњи ред нису довољно извежбани да стану на пут искусним пуцачима црно-белих и та околност треба да одлучи игру.

Плавима је, изгледа, осигурана крајња победа, и ако је јасно да су „шумски људи" способни за изненађење. Овима је недостајало само један управитељ навале као што је управо ново-стечени. Премда је капитија упадљиво пустолован, одбрана је поуздана

БАЛСКЕ, ВЕЧЕРЊЕ и ДНЕВНЕ ТОАЛЕТЕ
најмодернније и најефтиније можете добити само код
Maison de Paris
Краља Милана 69 (мезанин)
14499

заслугом изврсних бранича и вредношћу средњег помагача. Како су међутим плави чешће водили борбе и представљају уиграниј целину, а расплажу и извесним звездама којима црно-бели не умеју доскочити још, — може се унапред погодити да пехар неће бити однешен у Кошутњак.

О црвенима није вредно трошити речи, пошто не наступају чак ни са правом заменом. Прва чета вели наиме преко границе и неколико истакнутих играча из друге. Остају збиља Ивковић и Лубурић, али баш они нису данас у повољном стању.

*

На Бадњи дан и у понедељак утакмице почињу од дванаест и по часова, док у уторак једина у два сата после подне

В. К.

ИЗ С. К. ЈУГОСЛАВИЈЕ

За утакмице од 7. и 8. ов. мес. за пехар „Чика Даче" позивају се следећи играчи: **Смиљанић, Бож. Ђорђевић, Драг. Ђорђевић, Бекер, Шипетић, Богдан Ђорђевић, Букановић, П. Јоксимовић, Милићевић, Милорадовић, М. Јоксимовић, Павлица, Чичановић, Лубурић.** Управа.

14511

Нови роман „Правде"

„Капетан Сатан"

— Луј Гале. —

У бројнијем броју „Правде" почиње да излази нови сензационни роман чувеног француског романсијера Луја Галеа, који је не само у Француској, него у свима осталим земљама постигао огроман успех. Само у Француској „Капетан Сатана" је доживео тиражу од неколико стотина хиљада примерака и пет издања. Гале прича веома занимљиво, износи најинтересантније моменте из историје и при томе је строго литературан. Критичари су за овај роман изјавили, да „Капетан Сатана" толико обилује у драмским јаким сценама, да се у том погледу може такмичити са најчувенијим романима светске литературе, као што су „Гроф Монте Христо", „Три мушкетара", или Мишел Зевакови романи.

У „Капетану Сатани" се редају филмском брзином најузбудљивији призори: двобоји, витешке игре, живот отменог париског света у 17. веку, мрачни подвизи париских бандита, завере, борбе по друмовима и патње невиних људи по затворима. Што овај роман нарочито чини привлачним и занимљивим, то је што је главни јунак романа симпатични Сирано де Бержерак, кога су његови савременици називали „Капетаном Сатаном". Цео бурни занимљиви и сензационни живот овог племенитог и симпатичног, а поред тога необично духовитог француског витеза излази пред [illegible] читаоце. После Мишел Зевакових романа, које је „Правда" објављивала, одиста је учињен срећан избор што се читаоцима пружа прилика да опет читају роман необично интересантан и пун ванредно бурних догађаја...

1.

Била је дубока ноћ — било је то крајем октобра 1651. године — када је један коњаник прошао поред капије замка Фужерол у Перигради, а затим је кренуо према Дордоњи.

Снажан ветар га је дочекао и ударао по лицу, но коњаника је тај ветар мало узнемиравао, храбро је продирао напред и седео је усправно на седлу, као неки оклопљени Паладини.

Ко би га видео овако јахати, у касно доба ноћи, на тако запуштеним и опасним путевима, могао би лако помислити, да је то неки „витез" који живи од кеса других људи.

У истини, он није помишљао ни да се крије, још мање пак да некога пресретне и опљачка.

После јахања од једног сата јахач је напустио друм и кренуо једном уском путањом, која се повлачила између две узвишице, обрасле разним дивљим биљкама. Стара дрвета, која су јахача окружавала, често су му отежавала продирање и он се сваки час закачио за гране. Морао је успорити кас свога коња, а са бичем у руци крчио је себи пролаз кроз грање. Одједном он поче певати, звучним, снажним гласом, песму која је тада била у моди. Та песма почињала је са речима: „Па ако и немам новаца иипак нисам ни мало сиромах..." Када је јахач напустио узани пролаз, нашао се изненадно на обали реке. Имао је среће. Скела је била спремна за прелаз на другу обалу, премда никога сем јахача није било. На другој обали налазио се Сен-Сернен.

У том часу месец се уздигао високо на небу и осветлио својом благом светлошћу цео крај. Но пре него што је скелеши ја спазио јахача, пред овим се указа једна мрачна прилика са пушком у руци.

У часу када је јахач хтео мирно да продужи свој пут, не осврћући се на непознатог човека, који је био необично сумњив, десило се нешто необично. Сумњиви човек је искочио пред јахача и узвикнуо:

— Дајте ми милостињу, милостиви господине, милостињу, један сиромашак вас моли да му уделите нешто!

— Ej, драговиљу мој, рече јахач пријатељским подругљивим гласом, за правог просјака си сувише добро наоружан, мени се бар тако чини...

Јахач удари својим бичем по пушчаној цеви тако снажно, да је човек на обали устукнуо.

— Друмови су тако несигурни, милостиви господине! настави овај плачним гласом.

— Кад си просјак немаш шта да изгубиш, нити имаш шта да чуваш.

— Баш на против.

И просјак понови своју молбу, али му је тада глас већ по мало претећи звучио. Јахач љутито узвикну:

— До ђавола, па те твоје речи звуче, као да ми хоћеш да кажеш: кесу са новцем или живот!

— Ако вам се те речи, милостиви господине, боље свиђају, нека буде! Мени је право! Новац ми дајте!

И наглим покретом просјак стави своју пушку јахачу на груди.

— Ах, ти имаш крупне аргументе! рече јахач ни мало не изненађен овим покретом просјака-разбојника.

За један трен ока јахач је зграбио пушку и бацио је далеко од себе. Затим је хитро скочио са седла, шчепао разбојника за гушу, оборивши га на земљу.

А када је већ осетно, да је разбојник почео да се дави од јаког пригиска његових прстију, он га је пустио, али му је бичем дао два тако снажна ударца, да је нападач гласно јаукнуо.

Човек је молио за милост и пао на колена.

— Могао бих ти главу разбити, када бих сада био рђаво расположен. А могао бих те одвести и у Фужерол, да те тамо пусте да висиш и да се пањкаш мало по ваздуху. Али за то ја немам времена. Овога пута пустићу те да идеш својим путем. Захвали се ђаволу, твом великом заштитнику! Сем тога, добро ме погледај и упамти, мангупе, да ме не би опет пресрео, ако нам се случајно путеви буду опет укрстили.

Бандит је још увек клечао пред јахачем, али се почео лагано подизати и свој им црним очима је непријатељски посматрао човека, који га је тако лако победио. У том погледу могла се прочитати страховита мржња, а при месечевој светлости видео се око његових усана подругљив осмех. Но и јахач је настојавао да добро уреже себи у памет црте бандитовог лица.

ТВО БАЛТИЙСК. РЕЗИНОВ. МАНУФ
1924 BIRG RIGA
КВАДРАТЪ

Најјефтинији!
Најбољи!
Најелегантнији!
ПРАВЕ
Старо-руске каљаче
снег ципеле

„Рига квадратъ"

Стовариште за С.Х.С.
КАРАЂОРЂЕВА 13. (Тел. 30-75)
14432 (испоручујемо очарињену робу)

— Препознаћу вас, милостиви господине, мрмљао је овај мрачан тип кроз зубе, само не пустите да одем одавде...

И док се лажни просјак лагано подигао и трљао своја колена, јахач је опет с чио на свога коња и у галопу је кренуо према скели, мислећи стално на ову ноћну авантуру. Десет минута доцније, јахач се налазио на другој обали Дордоње. Ту је мало застао и погледао у правцу Сен-Сернена.

У највишој кући у селу видео се један светљен прозор, а из димњака исте куће излазио је леп, густ дим, који је свакако долазио из кујне. Када је јахач тај дим спазио, морао се задовољно осмехнути, мислећи на нешто пријатно.

То је била кућа Жака Ландежена.

Човек који је носио име чувених француских ратника и највршних војника из прошлости, прекинуо је са занатом својих предака и постао свештеник.

То је био парох из Сен-Сернена.

Жак Ландежен је испод своје мантије крио мишиће једног Херкула, био је јак и окретан као неки лав, а његова лепа глава била је обрасла бујном коврџастом косом, на паметном лицу израсла је лепа, велика брада. Изгледао је поносит и давао изглед правог мушкарца, а звук његовог гласа одјекивао је звонко и пријатно. По благом погледу његових лепих очију могло се лако оценити, да је то смеран и добар човек, као неко дете.

У време, када је путник прелазио преко реке, парох се налазио у кући и бодрио своју домаћицу, да се пожури. Јадна жена није могла лако да се снађе међу многим тањира и лонцима.

— Ана, осам часова је, рече свештеник, Ана штука неће бити довољно печена, ти нећеш бити на време готова, Ана, а ако прође још четврт часа, Савинијан већ може да буде ту.

— Добро, добро, мумлала је Ана, стрпљење је не само врлина за људе нисског сталежа, може и један племић једном мало да причека. У осталом, ја нећу јела сва дотле изнети на трпезу, док не буду добро скувана и печена.

И при тим речима она се подругљиво поклонила пред свештеником који је морао признати, да је он овога пута прошао рђавије и стога је радије напустио терен. Погнуте главе и лаганим корацима напустио је он кућу и ступио у трпезарију.

Сто је већ био постављен. Прилично велики број боца са вином стајао је на орману, и са својим прашљивим грлима пружиле су примамљиву слику за гурмана. Све је било ту, само гост још није приспео.

Сат на торњу мале сен-сернеске цркве избио је четврт после осам часова; у истом моменту одјекнуо је јак ударац на капији парохове куће.

— То је он! узвикну свештеник радосно, похита према вратима и дочека веома срдачно дошљака, загрливши га снажно и искрено.

— Тако ми Бога, драги брате, рече дошљак, док је свештенику пружио свој образ да га пољуби, твој кров је сјајан при оваквом невремену, а из твоје кујне шире се такви мириси, које ме подсећају на рајске сласти!

— Одмах за сто, драги Савиниане! рече свештеник кратко, јер њему је било јасно, да је дуго јахање не само заморило јахача, него је он за то време и огладнео.

Он му скиде капут, који је положио у близини камина, а затим је својим громким гласом позвао Ану, стављајући јој на знање, да је гост приспео.

Племић је сео преко пута од свештеника, а Ана је била толико хитра, да су се другови за столом могли одмах одати сластима добре Анине кујне. Тек по који пут они су изменули по неку срдачну, пријатељску реч, јер премда су били само браћа по млеку, они су један другог толико волели, као да су их спајале крвне везе.

— Брате, рече јахач, док је свој нож забо у једну пастету, која је била фино припремљена, брате, ја нисам дошао само за то, да поделим твоју одличну вечеру, имам да ти поверим веома важне ствари.

И при овим речима је племић снажно одвратио стисак руке свога пријатеља.

— Имаш дакле да ми нешто повериш? упита Ландежен.

— Да, нешто драгоцено, на што мораш припазити и у случају потребе га чак и заштитити. Као оно у бајци онај змај што сипа ватру из уста и чува благо, не дајући никоме да му прилази близу.

У очима Жаковим појавио се неки чудан сјај, па једним покретом руке показа на велики и тешки мач, који је висио у једном мрачном куту собе.

— Наставиће се —

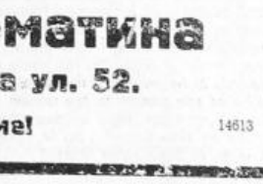
Кабилио

трг. персиских ћилима бос. и источних умјетнина
Кнез Михаила 18
препоручује своје богато стовариште.
14619

Ако патите од: (печењ) у стомаку; болова у стомаку, цревима, крстима и глави; честог гађења, повраћања, подригивања и штуцања; неуредне столице; немања апетита; задеха из стомака; нечисте крви; несанице и т. д. **Ако** сте ви пре неки дан, јуче или данас покварили стомак, осећате болове-грчеве, повраћате, гади вам се и т. д. Не мучите се, ми вам саветујемо **употребите одмах**

СТОМАТИН

Апотекара Мр. Милана Бог. Ковачевића, који је справљен искључиво из најлековитијих медицинских биљака. Да је Стоматин занета успешан и добар лек, најбоље сведочи: б зброј из ечених као и високо одликовање којим је у Паризу јуна 1928. год награђен! Добија се у апотекама, дрогеријама и у Лабораториуму. Цена флаши Дин. 75.— Производња и продаја Стоматина одобрена је решењем Мин. Народ Здравља А.П.Бр. 53693/927. Нарудбине из унутрашњости извршују се са овде плаћеном поштарином.

Нарудбине треба слати на адресу:

Лабораториум Стоматина

БЕОГРАД — Лауданова ул. 52.

Многобројне захвале излечених стоје на расположењу свакоме!

14613

БАЈНЕ ВЕЧЕ

Сибе Миличић

Бајне вече

Бајне вече

Бајне вече

ОДЛОМАК ИЗ РОМАНА ОВРНУТИ ЧОВЈЕК

ПРИЧА О НЕОБИЧНОМ ПЕЛИВАНУ

Цијеле ноћи и пола другога дана шуми-ла је киша, као из кабла. Некз плиновита душа јецала је негђе у висинама, — њезине су сузе звониле по асфалту неким чудним шумом, као да велики Нешто сипа са облака пуне руке округлих драгуља и разбија их о камене плоче, као стакло. Из дубоке перспективе, гдје, гдје се земља дотицала неба, сијевале су муње, ко плавичасте змије, а под хоризонтом јечали су простори промукло и грозно, као да се под силним облачним кулама проламају темељи и цијели се систему руше из висине на прокислу земљу.

Око подне престала је киша, као одрезана. Вода се салијевала у канале и асфалти су остајали чисти и опрани као огледала. У гдјекојим удубинама, изравњеним кишом, остале су локве и у њима се огледало небо и путовале облачине.

У дну покисле алеје стајала је празна клупа и чекала на нечији одмор. Цијели дан су пухали вјетрови над алејом и сушили клупу од кише и влаге. Тек кад сунце проби облак на западној страни и на тр мутак плану у суморан дан, спусти се на клупу човјек, тмурна лица, и пружи се на њој полеђице, као мртвац. Сличио је очајнику, који сања о властитој смрти.

Промотрао је небо. Облаци, мокри и сјајни од вечерњега сунца поновно се скупљали у округу, кога је његов погледи захватао. Тај округ је био, као празан оквир, из кога је извађена слика и остављена само сива позадина облака и неба. Почео је да размишља. Тражио је слику, која би пристајала у тај оквир, да испуни његову празнину.

С времена на вријеме облаци су постајали све сјајнији и све спорији у свом летУ. Површина им сјала, као огледало и полагано упијала у се образ земље,

као вода одраз неба и планета. Округ неба постајао је сталнији и претварао се у брушену плочу од чистог кристала. И наједном, сам од себе почео се круг да испуња сликом, о којој је размишљао човјек на дрвеној клупи. Најприје се појавише на рубовима круга лагане контуре трговa и кућа, прорези улица и дуге алеје, које су се међусобно сјекле, као укрштени зидови. Као да је невидљива рука стријеловитом брзином шарала по небу, по кристалним облацима слику града, који је постајао све јаснији, све изразитији. У неколико тренутака појави се он, цјеловит и јасан са свим својим бреговима, ливадама и шумама. А онда се почеше указивати појединачно. Дрвеће оживље. Воде се заталасаше. По крошњама пропадоше птице. Низ улице поврвише људи. Димњаци на таванима, ко прелене сурле, искрснуше у висине. И све се то замота и сави у неку тајновиту ружичасту атмосферу, пуну боја.

Човјек се занесе у ту слику и како је постајала јаснијом, тако је и он тонуо у њу и губио се у њезином животу. Пре познао је у њој град, свој град. Да, то су оне исте куће, исте улице, којима је пролазио, исти трговци, иста лица и иста околина.... Само све чудно изврнуто, преокренуто, као да се све поставило наглавце и виси у ваздуху, само он једини стоји, усправљен. Град му постајаше све ближи и ближи. Није више разабирао да ли се то он диже, или се то спушта град са облака на земљу. И наједном се нађе у њему, у самоме средишту, из којега су се крижале улице на све стране, као зраци звијезде и губиле се у недогледним даљинама.

Устаде и пође. У први час се изненадио својим новим ходом. Ишао је на рукама, и газио уличама уз рубове тротоара. Почео је да гледа све преокренуто, изврнуто и то му се причињало сасвим природно и јасно. И кад би било другачије, било би криво и било би смијешно. У исти час му се са изврнутим положајем преокренуло и схватање и мишљење и осјећање и он је на једном постао посве други човјек. Све што му се догодило, све је добило друго изврнуто значење. Ишао је улицама. Дебелим и широким длановима газио је по изравнаним плочницима и буљао ручним ногарцима по наточеним ложницама, као по тињи. Вукао се неспретно и тромо, као дијете, кад почима да хода. Дуга црна коса вукла му се по тлима. Очи су му биле упрте натраг у прошлост, у његове успомене и блудиле, као и његов дворучни несигурни ход. Чинило му се да све оно, што је давно проживио, истом сада проживљује у такве положају и са таквим примањем ствари.

Сад му се причињало, да више није на земљи, него да ступа широким небеским тротоаром, а рукама, да од себе отискује земљу. Под ногама му стоје звијезде и он скаче с једне на другу, као с камена на камен, приближује се сунчаној плочи, црвеној оази усред плавих пјешчаника.

Између њега и живота отворила се провалија и он се нашао у неодлучној равнотежи. Чинило му се да је покрај њега укино коло на самим рубовима те провалије, у празнину, у зраку, који дијели њега и стварност живота у положају и на мјесту, с којег се једино без опасности може рећи истина у лице. Нашао се у простору изван граница обичнога поимања, докле не допире мач људске освете, гдје стањују само луде и очајници, и одакле несметано говоре животу своју ријеч.

Чудио се људима и никако није могао да схвати, како то они плазе ногама по земљи, а глава им лебди у висине, и како их та глава не претегне у бескрајност и како се не порушише у празнини. Човјек мора ходати по небу, а главу окренути земљи, да постане природан, и да не упропасти свој живот.

Све му је земаљско и људско постало смијешно, као да је цијели свијет смијештен у фотографски апарат: свако се креће и виси у простору. Куће се крововима упиру у празнину, људи стоје на глави, дрвеће лежи на крошњама, а све што се креће по земаљској површини налични на ројеве уских огромних муха, што шетају по плафону.

На путу није могао да сретне човјека, да му се загледа у очи и да с њиме отворено проговори. Сретао је само ципеле и једино је по њима разликовао жене од мушкараца, сталеже, касте, доба, ополове, карактере и чувства. Било је ту свих родова обуће од шиљатих француских клупова, широких будошких капица америчких, свећеничких сандала, полицајских чизама па до разјапљених сеоских и просјачких опанака. Сва је та обућа застајала на његовом путу и буљила равно у његов нос и пот мало се церекала.

На једном углу сретне неки стари подерани опанак, кроз чије су усне вирили голи рутави прсти. Прсти у опанцима су наличили на труле искежене зубе давно крепаног коња, кога су људи дуго тукли колцима и кнутом. Он се сеЂну пред том сликом, устукну натраг и поздрави је бољим и сажаљивим гласом:

— О ти цркнутом коњу сличан опанче! Језа ме обузима, кад погледам у твој грозни сарказтични смијех, у те прне искежене прсте. Сличан си посљедњем цинизму згажене животиње, која је вјечно теглила из блата људска кола, и коју су вјечно тукли бичем и мамузама, док је нису до краја дотукли. И она се ето сада мртва, без осјећаја, да трпи, без потребе да се буни, кеши своме господару, као да се руга: Сад ме мучи, ако можеш! Никада сад не можеш, ја сам мртва и не бутим више твојих мука, него ти се безобразно смијем у лице својом страшном искежењом сирћу! Хе, хе, хе! О ти, јадни подерани опанче! Кад ће доћи оно блажено вријеме, кад ћеш и ти постати равај охолим чизмањама, са гвозденим мамузама, тешким баканцама са генералским ширитима и лакираним образима малих женских ципелица, из којих пију разуздана господа. Поздрављам те, брате, на мртвачком одру, чученише са црног распела и жели да што прије утоне твој сарказтични смијех у низ безазловства, да се врати на твоје тврде испаћене усне!

Он се на рукама примаче ближе подераном опанку, који је на тврдом асфалту изгледао, као жива корњача што предази преко шесте из једне мочваре у другу, нагну главу и пољуби га у црна искежена уста. У тај час пробише сунце тврду кору нагомиланих облачина и млада подневна свјетлост паде на земљу, као сјајни, сребрни начичани плаш. Преко зидова у лица и кућа прелети његов одсјај, ко раскошни шљеп јечене жене, родитељке свију људи, што је мало прије минула кроз простор и пшчезла негђе у магленим даљинама вукући још увијек за собом остатке своје бијеле сунчане одјеће.....

— Господару! огласи се опанак болно, као да у себи носи најстрашнију трагедију читавога народа. Он се поновно загледа у ту страшну слику, закринкану маском сарказтичног смијеха и нечујно задрхта:

— Шта желиш?

— Понизно молим мален дарак човјеку без ноге и без руке. Удијели ми, господару, мени осакаћеном просјаку, кога је претворила у бо

гаља људска себичност и крвава пожуда за туђим животом... Мален дарак, велика је задужбина.

— Немам брате, огласи се чудак пригушеним гласом. Све, што сам имао у животу и на свијету, све су ми уништили људи и претворили ме у последње чудовиште, које иде напаким путем према задњем уточишту, које на њега чека.... Имао сам љубав.... Сво богатство овог свијета није било тако силно, као моја љубав. Имао сам иметак. Ни краљеви се не би могли подичити таковим иметком, као ја са својим. Имао сам домовину. Њезина је сна га била тако јака, да је једна рука њена могла задрнати цио свијет и претворити га у пепео. Имао сам Бога. Било је то узвишено величанство толико мудро, да је цијели свијет претворило у мој храм, у ком сам се њему молио. И онда је дошао слом. Љубав се је претворила у мржњу, иметак су ми проглашени отимачином и свега га разграбили, домовину, моју славну домовину претворили у гњијезда кукавица, а мог Бога претворили у баволе. Немам, брате, да те нечим дарујем и ја не знам, ко је већи богаљ, да ли ти, или ја? Опанак се поновно гану и завапи болним гласом:

— Очи су ми исцуриле од гледања у Божју милост, крв ми се је заледила од тежања, да се човјек смилује, да ми пружи комадичак круха из стиснуте руке. Тијело ми се огубало од спавања по нечистим угловима и ја сав сам љута рана, што нелема нема. Цијело тијело, ране моје, то је моја несрећа.

— Зар си дотле стигао, јадни мој опанче?! За те нема друге помоћи осим ове. Отиди жи водеру добра срца, клекни пред њим на једно колено, погледај га празним зјеницама и завапи том једином руком милост да те убије....

Нађи таквог човјека, који је толико богат у свом милосрђу, да би и то учинио. А ако нађеш проналеш, дођи мени, и ја ћу ти учинити то највеће људско доброчинство и спасити твоје тијело од ужасних мука.

— Ти би мени сирт дао мјесто доброчинства? Зар је таква твоја племенитост, да убијаш несрећнике, који сунца не виде!?

— Ти ниси живот, ти си увреда живота, у коју су те претворили људи. И ако тя сам не, осјећаш благодати, коју сам ти понудио, осјећам је — ја. Он се закрену на рукама и закорача према њему.

— Шта хоћеш? — врисну пригушено просјак. Осјећам, како ми се примичеш. Не иди у моју близину!

— Ја сам дужан, као човјек и као твој брат, да те спасем од те страхоте, у коју си запао, па искар то било и против твоје воље.

— Не приступај мени!

— Носим ти слободу.

— Јао! У помоћ!

Просјак уз страховиту вику подиже се на палце испод лијеве руке и деснога пазуха, од којег је остао тек мали комадићак рамена са крвавом алшицом и поче бјежати низ улицу посрћући и тетуражући. У бијегу је викао страшним и очајним гласом:

— Јао, људи убит ће ме! Чуо је за собом пљесак чудакових руку по мокроме асфалту, које су га прогониле и непрестано је бежао. Прогонила га је смрт и он је онако слијеп, прелом љен и осакаћен, био бржи од ње. Скакутао је све брже и брже, као да осјећа све ближе и ближе прогонитељеву присутност. И одмицао је за углове и за куће путевима, којима је досад учино пролазити....

Загреб

АХМЕД МУРАДБЕГОВИЋ.

Самом себи

Ово је већ хиљадита ноћ
Какво сн брижан нагнут над смислом
К'о отац над болесним дететом.
Не познаш страх од те дубине,
Ни жалост безмерну над свислом
Надом у све зимске тужне висине.
Не познаш ону чудесну моћ
Света што ће отићи као
Последњи зимски снегови.
Испратићеш је а нећеш бити свестан одласка
И неће ти бити жао.

Г. ДЕСИМИР БЛАГОЈЕВИЋ

Ово је већ хиљадити дан
Како си брижан нагнут над смислом
К'о отац над болесним чедом.
Не мирујеш, тужан си и не знаш за сан.
Пружаш ли руке да ухватиш
Нит што те веже за тајанство
Живота и смрти?
Залуд! Никако да схватиш
Пред твојим оком то пространство
Што ће већ магле место тебе
Још идуће зоре покрити и стрти.

Ово је већ хиљадита стрепња и дах
Што мирише на бригу и беспомоћну жалост.
Не знај за ту дубину, ни за тај страх.
Буди увек тог братског пролећа гост.

Ово је већ хиљадита ноћ и хиљадити дан
Како си брижан, не насмејан,
Нагнут над неслућеним смислом
Баш као отац над дететом што болује.

Ипак неш да похрлиш за руком том,
Модром на столу,
Кад њешу меку, драгу руку скује.
Прелазиш, из дана у дан, пут у болу,
Па ипак сре ти дршће, тако дршће.

Ово је већ хиљадита ноћ и хиљадити дан
Како си брижан нагнут над смислом,
Док се ван тебе подмукло нешто кује.

Не мирујеш, тужан си и не знаш за сан.

Ово је већ хиљадита ноћ
Како си загубио ону чудесну моћ
Да идеш блед ма на које раскршће
И клекнеш пред распелом.

Прелазиш, из дана у дан, пут у болу,
Па ипак сре ти дршће, тако дршће.

Иди и буди тужан, прекрсти се
И посети тог живота раскршће.

ДЕСИМИР БЛАГОЈЕВИЋ

— Молим вас, господине судијо, он ме назива телетом!

— Па то није никаква увреда, с обзиром на данашње цене тог артикла!

Да погодимо каква ће бити нова мушка мода изнутра и споља

Зимске боје: бело и сиво.

Пре подне: дворедни сако, двострука крагна, машна везана, браон полуципеле. Уз смокинг бели прслук, златно дугме на кошуљи, лаковане ципеле, бела свилена џепна марамица, дијамантско дугме, ескарпен.

По подне уз браон улично одело, светло браон панталоне, сиви тврди шешир. Зимски ћалети: пуловери по најновијим моделима, остали спортски прибори. На баловима поново долазе у моду клак-цилиндар, беле гласе-рукавице.

Рубље: мустре по вољи, лак пиплин, уједно скројено.

Коса: раздељак по страни, глатко. Кратки енглески бркови.

Држање тела: лако, непосредно, поред тога „испортован", еластичан ход, прав, прсти од ногу мало окренути више према споља, а ла Рамон Новаро.

Осмех: према пратиоцима мења људима истога положаја и чина, осмејак од један до један и по сантиметар на обе стране усана, крајеви усана мало узгнути; према потчињенима осмех од пола сантиметра, само на десној страни усана, добронамерно, али ипак резервисано.

Подизање (скидање шешира приликом поздрава): према комунистима, радићевцима и земљорадницима само један и по сантиметар високо, према самосталним демократима, Немцима и Настасу Петровићу доста је два сантиметра висине. Према осталим смртним људима као и прошле године.

Поглед: прилично оштар, прав, на крајевима мало увијен унутра, тотално сив, или прав, већ према томе. У центру лубазнији, шири, у предграђу, а нарочито на Чубури и на Дорћолу, уздржљив, мало резервисан и по потреби и хладан. У министарству до крајности љубезан, у царинарници без израза, у пореском одељењу очајан, пред Победником налван. Ударас никада сувише дубок, сем на Калемегдану.

Држање руку: мало унутра, мало гестикулације, не а ла посланици из опозиције.

Глас: жив, стакло, са мрачњачким нијансама. По подне промукло обојен, по кат кад расејана испуштања а ла Пашић (овај... онај...), велико самопоуздање? тое према сваком чврст.

Упитна реченица „зар не?" у једној крајњој дискусији највише пет пута. У политичком говору неограничено.

Код разговора са женама тиши глас, опрезност у изјавама. Наглашавати оно, што је непотребно, а прећи потребно. Жене ће вас разумети.

Ове зимске сезоне биће у моди нарочито ова мишљења: У политици полурадикалско и полудемократско, са малом нијансом словеначког клерикализма; муслиманска нијанса ове зиме отпада. У вези са држањем опозиције дискретна забринутост, са дугметима на два реда, поклопци на џеповима уредно тежени а ла будет 1929. О Келоговом пакту мало, о зајму не говорити ништа. У спољној политици крепдешинска симпатија према Немачкој, строга суздржана према Русији, према Италији дискретне боје. Приликом шетњи са савезницима одела исте боје.

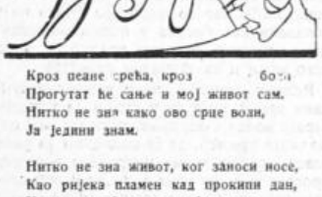
У литератури мека, од фиког, али не дуготрајног штофа направљена романтика, никако а ла лимунада. Веселиновић и Бранко Радичевић ове зиме могу се у крајњим разговорима помињати. Ђура Јакшић веома у моди. О модернистима говорити само у себи. Тастоје се не мо а ја Р тосављевић!"

О томе шта ће жене носити ове зиме, други пут.

За сада могу рећи толико, да децу неће носити.

Савременик савремених.

Кроз пеане среће, кроз бола
Прогутат ће сање и мој живот сам.
Нитко не зна како ово срце воли,
Ја једини знам.

Нитко не зна живот, ког заноси носе,
Као ријека пламен кад прокиши дан,
У коме се збиље с визијама косе,
Ђе се ствари сан.

Пијанство мојих сања моје ноћи пије,
Мој се занос диже и над моју свијест
И ја знам и видим и оно што није,
А што ипак јест.

О, моје су сестре све селице птице,
Што два гнијезда носе у срдашцу свом
Мрачан ми је корен, а сунчане клице
— Облак мој је дом.

И вјетар што језди, и магла што бјежи
Носе мојих крила несмирени мах,
А ипак дубоко у дну земље лежи
Закопан мој дах.

И тако у грчу заноса и боли
Полагано сиђеди на глави ми прам...
Нитко не зна како ово срце воли,
Ја једини знам,

Загреб. Данко Анђелинновић.

НЕПРАВЕДНА КАЗНА. — Два ђака су нешто крупно згрешили и учитељ их осуђује да сто пута напишу своје име. За децу је то прилично свирепа казна. Један од малишана протестује против казне и каже да је он неправедно кажњен. Учитељ га пита: „Што се противиш? Мислиш ли можда, да си ти мање згрешио од свога друга." „Нисам мање згрешио, али казна ипак није по мене праведна. Мој друг се зове Илић,

Манипулант Ђока као капетан корвете

Већ недељу дана Ђока Диљаревић узалуд се труди да стигне у свој стан у Космајској улици. Чим „Косово" у Београд и он је на обали. Преда новац и пошту па одмах за путницима уз Велике Степенице. Е, али до куће — сто заседа! Те овде слава, те онде патарице, овамо кафана, тамо бифе или ракиџиница. И гора и вода пијане. Крила да и маш не би прелетео до куће. Док треснеш пред тобом је какав стари пријатељ или друг из детињства, зграбио те за рукав и вуче. Нуди само по једну, с ногу. За бога, и он жури. Чекају и на њега.

И пођу одатле на време, али после Ђокицу сретају и други. Саплеће се на тај проклети бифе. Тамо опет познаници и рођаци. Неки се вратили с вечере па ударили у вино. Шта ће Ђокица већ и он „мезне"; згужва неки невалчић с луком или паприком, па и сам пређе на вино. У том буде доцкан за вечеру а рано за спавање, те опет не оде кући. Поседи још мало, искрене још коју па се ипак дигне на време. Такав је он Ђоко, и он на улици. Већ је ту, још само да корачи неколико пута.

Тада му се редовно догађа „мајер". Преко пута од Зоре протужи виолина. Гуди неки чађави врагзна он. Па ипак „штипа" га за срце. Застане мало, а готов је да се заплаче. Тако је мека срца Отима се и полази али... Шта ће несрећни човек кад мора да станује покрај са ме каване.

Стоји пред кућом, рука му на кваки стоји и мучи се... Да му је само да вирне кроз прозор, да види тога што одржава мирне пролазнике. Наиослетку то ће и учинити. Кад му спазе шапку на прозору вајда ће га пустити да оде? А кад већ уђе, био би луд да иде на спавање, па макар га чекале код куће и две мајке и седам „сирећица". Зар после четрнаест сати свакодневног службеног затвора на дубравичком „локалу" — па на спавање!.. Па још кад се „друштво тако састави"...

Смеју се често пријатељи за његовим столом. Никако да пронађу кад се који изгуби. Једног нестане, други приђе. — „О, здраво Ђоле!. Како си, друже? Сваки је интиман с њиме. Привлачи сто лицу, седа, поручује, испија. Па и њега — нестане. Док се окрене Ђока, на том месту опет — други. Куца се и с њим Или се тек крене у групи на повуку и њега. Где падну, поселе мало па се растуре, а он остане. Пред зору се зна: Скадарлија! А у свануће — трком на Саву. Ни тамо се несме пренаранити јер се дешавало да, у јутарњем сутону, не погоди улицу, па испадне на Дунав, уместо на Саву. А брод неће ваљда чекати на њега.

Картом преко Пожаревца или Смедерева пошље Ђока, извештај кући... Тај проклети Ђердап!.. Увек пуни магле у јесен. Никад да стигну у Београд. Поје ли су већ и последњи залогај на броду; сад лове и пеку пацове..

Верују му тако, верују, па се дигну на Саву. Тамо сазнају да „Косово" закашњава по сат-два, али да је сваког вечера између шест и осам часова у Београду. И да сваког јутра у седам креће за Дубравицу. Реше се и чекају га. Увежбали се Ђокица па и томе измакне. Чим сирена с „Косова" писне у пристаништу он узлети на крму, зграби дневник, упери га на кеј. И по три пут прође штек и целу обалу док пристане брод. Примети ли што сумњиво, на појављује се. Пошље своја приправника и потури вест да је Ђокица, још пре толико и толико дана добио телеграфски налог да пређе на „Војводу". У пугу. Сад је у Ђердапу. Његови се враћају покуњени, а он одмах за њима. Пази само да се не сударе где год. Сигуран је да неће стићи до куће. Ако се и то чудо деси, он се тада неће тако срдачно, са свима буде одмах јасно, колика је то бесмислица тражити њега. Па га окупе мазити и кљукати.

Вечерас је пошао кући с чврстом намером да савлада све препоне и да стигне на вечеру. Да је успео, разуме се, не би било ни ове приче. Пола седам! Најопасније време, кад из безбројних канцеларија и „уреда" кућају чиновнички потоци. Сливају се у шире улице, и живу бујицу, која носи све што захвати. Тешко је испливати одатле.

Око поноћи Ђокица се нађе на Булевару. Свирали цигани, играле и певале голе девојке, седеле им у крилима. Ђокица је привлачан деран. Другови му још на универзи а он одавно живи као човек. Јест мањег раста али крут и набијен као лагумска мина. Мрка ока. С пла ве, упегласе чоје светле дугмета. На капи златан каиш и чиновничка кокарда. Ноћу, тако, на рукавима од блузе, наће му се и понеки ширит, да га у друштву не би, сасвим без разлога, звали капетаном. Разуме се: само на блузи, исход шињела, који се не скида ни у најпрегрејанијем локалу пре поноћи, ако то не захтева нарочита потреба. Тог вечера, чини ми се, имао је повише ширита.

С једним непознатим пријатељем, кога ни пре, ни после тога није више видео, раније но обично, пође Ђокица у Скадарлију. Улицом се устурио тако, да га поздрављају жандарми. Прави маринац. Ушла марина „у моду" а униформе нам скоро у свему једнаке. У колико и нису биле, сви смо се трудили да их изједначимо. Није било лако ни дању распознати ко је официр, а ко „лађар".

Улазе код „Крље". Са стотине упаљених цигарета диже се дим, одбија од таванице и сити ваздух. Плави се изнад глава у буци и жагору. На средини, за повећим столом — њих тројица: капетан брка и два млађа потпоручника. Очевидно састао се командир са својим водницима из рата. Па, немајући где да легну, решили се да тако проведу ноћ, уз реч и чашу. Ни у другој години по свршетку Светског Рата Београд није могао да осигура стан сваком своме ослободиоцу. Сутра ће бродом низ Дунав.

Кад се Ђока појави официри се као мало згледаше па се дигоше и поздравише. Ђокица достојанствено отпоздрави, и немарно прође и седе за суседни сто. Његовом се пријатељу допаде што Ђокицу поздрављају и официри па се, убрзо, диже, и елегантно им приђе. Пригказа се, замоли за допуст да „саставе столове" и јаким гласом представи им свога пријатеља, господина Ђоку Диљаревића, капетана корвете. На реч **корвета** официри поскакаше учтиво се клањајући.

Ђока се жестоко испречи на свога пријатеља али, кад му онај намигну на „резерву" и напући се, немаде куд. Спојише столове, поседаше. Тресну пун литар пред њих. Кућнуше се. Пријатељ ди же чашу у славу и част наше младе морнарице и њеног представника међу њима.

Ђокица се нађе у муци. Ваљало је одговорити. Официри су то, макар и резервни. Знају они ред. У толико пре, што су људи из народа, домаћини. Облива га зној, брише се и бесно погледа свога пријатеља. Овај га мува озго и потстиче. Мораде устати. Наздрави суземној војсци, која је решила рат; ста де је величати и, у име марине, одавати јој признање. Паде у ватру на ће:

— Ми, који смо се борили за свету и праведну ствар ове напаћене...

— Ма ко се то борио?... Шта булазни овај! — чу се позади.

— Борио се, јакако! — упаде Пријатељ. — И као командант једне крстарице са свом посадом пресао је на нашу страну читава три месеца пре свршетка рата. Зар ни то не знате?.. Хеј, мој брате... А сви смо патриоте.

Талас од слатких погледа окупа Ђокицу. Он се прибра, зауже потребан став и заврши реч. Пљесак, поздрави. Полете на њихов сто пуни литрови. Пролећу келнери као смушени; трпају пред њих јело и пиће. Дигоше се здравице из суседних столова. Узбуђење расте, слива се. Столови се почеше састављати. Цео локал се убрзо претвори у интиман банкет.

— Јесте ли служили на сумарену, госкапетане? — упитаће неко.

— Него! — одсече се Пријатељ. Како би могао постати виши официр, а да није био на сумарену! Баш сте пригуглупи, оца му!

— Па како је тамо?... Причајте нам, моле многи. Све се претвара у слух.

Црне очи напуниле се очајем. Ђока се окрете своме пријатељу па ће, тихо а званично:

— Јел'те, а ко сте Ви, молим Вас? И који Вас ђаво тента ноћас да ме овако...

Онај га муну, шапну му нешто, па ће брзо и гласно:

— Та де! Шта се стидиш, Ђокице! Причај, господи, знаш **да смо ми с обале жељни морских ствари...** Ах, што су вам ови јунаци скромни. Чудо! Не волим то. Човек треба да је одрешит и кад говори о себи. Истину само...

Ђокица се подиже и већ спусти руку на наслон од столице, да млатне Пријатеља по тинтари, кад онај кресну:

— Знаш оно, Ђоко, кад си потонуо ону лађу, у почетку рата...

Усколебала се Ђока. И нађе да је ипак боље да пију но да се бију. Па поче:

— Како да вам кажем, господо, страшне су то ствари. А служба је служба...

Стадоше да ге преклињу. Он настави:

— Добијем тада наредбу да паднем у заседу са својим сумарењом и потопим један велики непријатељски брод. Чекамо ми доле, под водом, три дана, да се негушимо! Једва једном — ето га. Нађем ја торпиљер...

— Торпед! — шапну пријатељ испод егида.

... овај хтедох рећи торпед, поправи Ђокица, па за њим. Јест, ал' онај примети, па држ, десно, држ' лево. Бежи и вада. Ја за њим други, па трећи торпед. Скоро да утече! Зар мени, велим?.. Нећеш, Швабо, повичем...

— Како: Швабо! — зачуди се неко.

— Тако зове Енглезе, — објашњава Пријатељ. — Знаш ваљда да су Швабе и Енглези рођаци. А овај ти је, брате, Србин. Ђока се зове.

Осети Ђокица да је испливао па настави: 'Тајац. Све очи упно у себе. Расправо па само везе. За време рата, као и многи други, и он се занимао мало догађајима на мору, читао понешто. Сем тога, писао је некад стихове, није сасвим без маште. Треба само да се разгреје. А тог вечера смазао је толике хиљаде калорија.

— Рикну четврти торпед, посрте брод.

— Како се звао? Да није „Лузитанија“!

— Добро, рецимо „Лузитанија“... Посрте „Луситанија“ као да је нека неман из мора зграби одпозади и повуче доле. Скочи кљун у вис па поче да шеврда тамо-амо. Избезумљени људи бацају се озго у воду. Тада ми...

Ту се Ђока замисли мало, искапи чашу па је тресну пред Пријатеља. Из ока му шину муња.

— Сад чујте! — узвикну радосно Пријатељ. — И да видите шта је словенска душа... Он спасава дављенике а не митњезом па у главу, као Немац... Износи их на талијанску обалу па вели: — Сад — до виђења, браћо. Поздравите Савезнике!" —

Ђокица се весело исправи...

— Па што је онда потопио брод! — чабусито пребаци један слушалац. Ђокица претрну.

— Их, ал' сте простак; — дрекну Пријатељ. Па ће, окрећући се око себе: — Сами проста! Откуд вечерас западосмо у овако друштво!... Затим срдито: Зар нисте могли да погодите: Господин је мало њихов капетан, морао да потопи непријатељски брод, да га фотографишу и снимак пошље у Берлин. Да се покаже достојан поверења, да добије што већу јединицу. Дабоме... Зна се већ: коме служи и кога извештава поштено о свему...

Па победоносно, и сам дивећи се себи, упрштa очима "у те мизерије"...

— Је ли, бре; збиља ко беше ти? — пита Ђокица веселим шапатом, нагнувши се над Пријатеља.

— Живео! — проломи се. Заиграше сијалице. У локалу само једна душа: сама себе грли. И љуља се на огромном валу, који досеже до неба. Иза келнераја пуче запушач и прелети високо изнад гостију.

У мајор Ђоку не дигоше „на триумф“. Дигли би га да Пријатељ не даде знак, да ће му повредити скромност. Крше се чаше; пије се крвнички. Ђокица се забри му и мисли: како ли ће се ово свршити? И све му теже у колико му ближе прилазе, грле га и дају шампањцем. Што више пије као да је све трезнији. Помишљао је да бежи. Излазио је напоље, али се за њим дигну по тројица. Као да га чувају.

— Имате ваљда много одличја? — пита један официр.

Ђока одмахну руком.

— Тушта и тма! — одговара Пријатељ. — Кад се премешта с брода на брод, два матроза гурају за њим парочита колица — пуна ордења! Има „црни крст“! Само он и Макензен. Бадава, што ваља тамо, ваља и овамо.

— Сад сте овде, на монитору?

Ђока потврђује главом.

— А на коме?

Ђокица упро у једну тачку на вратима.

— Молићу, на ком сте монитору? Интересује ме, знате, имам и ја тамо једног тогора.

Ђокица не трепће. На очи му наседа крв. — Ту сам! — мисли и поче да се љуља. Сети се Пријатеља, окрете се и шкрипну зубима. У том Пријатељ викну на питача:

— Гласније, бре, питај! Што шапућеш. Можеш мислити какав је слух у капетана који је цео век провео у тутњави топова. Маринских, тешких топова. Али шта ја причам, кад ти немаш ни појма о томе... На Сави је сада капетан Ђока, знај!

— А, на монитору „Сава“, — задовољи се питач. — А мој је шогор на „Морави“.

У том прозори као да прогледаше; забели се спољa. Ђокица јурну на врата, али га задржаше. Како би он пешце? Сви желе да га испрате до брода. Нек се зна да Београђани умеју да цене своје...

Ђока обамро... Види „Косово“, чује сигнал за полазак. А у њега кључеви од касе. Наопако!..

— Аман, браћо, — отима се. — Морам овог часа путничким бродом у Сме дерево. Парницу ћу изгубити, наслеђе...

— И ми ћемо у Смедерево. Сва тројица! — узвикнуше официри.

— Хајд'мо и ми! — предложи неко. — Празник је, да се бар прошетамо.

— Ух, Господа му! јекну Ђокица. Окрете се око себе: нигде Пријатеља!..

Лудо одушевљење. Устају људи, плаћају, облаче се, шаљу келнере по кола. Треба више кола. Ђокица се охладио... Види себе на броду, у мало скромнијем оделу, са **цвик - цангама** у руци. Врши ревизију и срета се са свима овим лицима... Пред очима му плану и он, као завезак, оде под сто.

— Погибе капетан! — јаукну неко. Прилетеше, диже се узбуна, неред. Кафеџија посла по жандарма са линије, скиде слушалицу и потражи управу вароши. Гости се изгубише. Остаде их само неколицина: хтедоше и они, али не даде кафеџија. Требају му сведоци.

Дигоше Ђоку на сто и стадоше поливати водом.

— Да га носимо на „Саву“ и предамо његовим војницима, — предложи неко.

Од тог предлога као да се Ђокици поврати свест. Два пут-три мрдну па се издиже лактом и погледа весело око себе. Није се више журио. У том упаде дежурни писар.

— Где је капетан корвете?

Показаше му. Човек корачи, нагло стаде, скрсти руке и запева:

— Мајку ти пијану... лађарску!... Зар ти... Цело јутро зврчи телефон са агенције: траже манипуланта са „Косова“!.. А он се извргнуо у капетана. Код куће ти кукају; мисле да си се удавио због каквог дефицита.

Ђокица зачкиљио очима.

— Не бој се, друже; — вели. Па мало покрете главу у правцу келнераја и дрекну.

— Писар — Иви, клековачу!

Па' блажена лица, као да полази у рај, испружи се дужином поливена стола. И тог часа тако силовито хркну да се присутне, заједно с кафеџијом, келнерима а и полицајцем поче да тресе права грозница од — смеха.

децембра 1928. Београд.

Младен Ст. Ђуричић

Газда хотела (госту, који се жали да није могао јести супу). — Ја не разумем, господине, моји клијенти се у опште не жале. Они су једнодушни у томе да је кухиња изврсна.

Клијент. — Ја нисам противно ништа рекао, само ја не могу јести супу без кашике

Који су знаци старења? Како може човек да олакша патње и непријатности у вези са старошћу, пошто је већ прешао 65 годину свога живота? Како се може продужити човечији живот? Ова и слична питања претресена су у ниже наведена два чланка. Чланке су написали научници светског гласа др. Воронов и др. Штајнах.

МИШЉЕЊЕ ПРОФЕСОРА ДР. СЕРГИЈА ВОРОНОВА

Када помислим како ће изгледати будућност, ја видим свет пун надљуди, људи и жена, оба пола, који су већ давно прешли стогодишњу границу, па су упркос тога ипак и телесно и душевно снажни, вежи и крепки, пуни енергије и велике љубави према животу. Њихови органи ће исто онако функционисати, као

ДР. СЕРГИЈЕ ВОРОНОВ

што функционишу код данашњих људи у најбољим годинама, дакле између тридесете и четрдесете. Ово можда чудно звучи и свакако се може сматрати чудом, које се наравно налази тек у својој првој фази. Но то ипак није плод фантазије, није то чак ни јевтина сензација, него је то стварност блиске будућности, коју остварује неуморни и напорни рад медицинских капацитета најновијег доба. Свет је према реформама од вајкада био скептичан и није показивао склоност да верује у њих, што је, у осталом и сасвим природно. Али историја се од доба Њутна поновила и она ће се стално понављати. Зар се последња епоха није показала као богата у новим медицинским успесима огромне вредности, а то исто важи и за технички развитак.

Радиум, инзулин, па и вештачки сунчани зраци, који су у стању да кондензирају човечје здравље, пружају нам најсветлији пример, да је медицина за релативно кратко време направила огромни прогрес и да на томе путу ни у ком случају неће и не може застати. А не смемо заборавити, колико су се људи свему томе иронично смејали и правили неслане шале на рачун вредних медицинских стручњака.

Радио, телефон и гледање у даљину (телевизија), премда не спадају у медицину, припадају такође великом низу техничких проналазака, о којима су се људи још недавно најироничније изражавали.

Подмлађивање тела путем преноса извесних животињских органа на човечији организам створило је у корист целокупног човечанства нове могућности. Неће дуго трајати, па ће се свако слабо и неразвијено дете — које је тако рођено или услед рђаве неге дотле доведено — моћи претворити у правог и здравог човека. Дете које према неком корисном послу показује велику наклоност, путем преноса мајмунских жљезда биће доведено дотле, да ту своју способност може до врхунца развити. Такво дете ће доцније у животу бити много способније и моћније да пружи оно, што су до сада пружали само ретки генији. Људи ће постати здравији и способнији за сваки посао, а за то се може захвалити само једној малој операцији.

Па чак и код богаља и неспособних људи моћније се злу доскочити и операција, пренос жљезда значиће благодат за свакога. Људи који болују од тешких и неспосних болести, постаће много отпорнији према болестима, него раније. Пренос мајмунских жљезда биће по свакога од велике користи.

Многи песимисти вртиће главом и казаће, да је то све само обмана. Ти исти песимисти су на почетку светског рата изјављивали, да ће хирургија у рату показати сву своју неспособност, а како су зинули од чуда, када су видели, шта је та хирургија направила од стотине хиљада у рату повређених људи. Лекари су одсечено уво, ногу, руку, нос и т. д. замењивали новим органима, који су у сваком погледу задовољили и вршили исту функцију као и изгубљени сопствени органи.

Експерименти око подмлађивања животиња показали су до сада огромни успех и резултате изнад сваког ишчекивања. А када су операције са преносом жљезда успеле код животиња, зашто не би успеле и код људи? Ја сам на основу овог аксиома почео да вршим експерименте и са људима. Свакоме је познато, да је мајмун по целој својој конструкцији најближи човеку. Моји покушаји са преносом мајмунских жљезда успели су у пуној мери. И стога ја нисам ни мало претерао, када сам саопштио целом свету: спас човечанској раси донеће мајмуни!

За педесет година, а вероватно још и много раније, на људима ће се вршити такве операције, које ће свакога морати задивити. Сасвим је природно да подмлађивање старих људи није главни циљ мога научног рада. То значи само часовник навити унатраг. Мој главни циљ је у томе, да се процес потпуно окрене: на децу у добу између шест и осам година преносићу мајмунске жљезде и на тај начин припремити терен за стварање типа надчовека.

Оскудица у мајмунима данас је у том погледу чини највеће препреке. Ја сам међутим недавно израдио један опширан план, по коме би се и овом злу могло доскочити.

ПРОФЕСОР ЕУГЕН ШТАЈНАХ ПРОТИВ ПРЕНОСА ЖЉЕЗДА

Ја лично сам против преноса мајмунских жљезда, премда признајем генијалност професора Воронова. Моје је мишљење, да се мајмунске жљезде врло рет ко одржавају у човечијем телу, такође је и веома тешка контрола, да ли се ради о здравим жљездама или не. Моја метода се у свему разликује од методе професора Воронова. Са мојим пацијентима поступам овако: извршујем операцију, помоћу које се ослобађају канали који воде до људских жљезда, па се на тај начин умножавао „хормон“, који врши благотворни утицај на људски организам.

Код огромне већине пацијената показао се после овакве операције сјајан успех. Благотворни утицај се проширио на цео организам; кичма је постајала правија, изглед је постао млађи, моћ сећања и енергија се повећала, снага младости се повратила, а сви непријатни знаци старости су нестали.

По методи професора Воронова узимају се искључиво мајмунске жљезде, премда би по мом мишљењу било много згодније и практичније, када би се могле узимати човечије жљезде и преносити на оне, којима је то потребно. Ја сматрам, да је моја метода много једноставнија и мање опасна од методе професора Воронова. Но било да се по којој методи ради, главни циљ треба да буде подмлађивање човека у смислу, да он постане способнији за рад, здравији и отпорнији у животној борби. Није главно да старац опет постане младић. То би у осталом било једнострано решење тог крупног проблема, а неправедно решење, јер многи млади људи, болесни и недовољно отпорни за животну борбу, имају више права да буду ојачани, подмлађени него старци, који су своје ипак проживели.

Моја метода се врши на основу такозване „вазолигације“, чије добре стране су потврдили научници светског гласа.

Између звери и биља

Између звери и биља, испод небеског лука,
збива се вечна игра наше варљиве душе.
Час смо у шумору храста, час у вијању вука,
у горењу суве траве кад падну огњене суше.

Ти си у цветању руже, у заносу јутарње кише
мени олу е крше и кидају немоћне гране.
Ти се са земље дижеш у неке световне више
а моја стопала горе ко свеже и крваве ране.

Путеви наши се мрзе. Твој је сатkан од сјаја,
а мој се губи у магли без циља и без мере.
Ти си ко танко стабло сред срећног завичаја
а ја сам црног кланца и прашуме густе дете.

Ти си сребрна тица изнад дозрелих ражи,
а меке земља вуче оловним силама теже.
Ти пловиш у слободи а мене пожудно тражи
окрутни ловац од кога сва жива срца беже.

Блажена острва снова само су теби знана,
ја сам у мрачном кругу и вечно на истој
шести.
О, зашто помислих да си за мене одабрана
кад се на овом свету никада нећемо срести.

Ти си све што цвета, све што чаробно зрачи,
У свему што треперн, што се блиста и пени,
док се у мени као на дну прашуме мрачи
и све је вечно тамно, у некој тескобној сени.

Између звери и биља збива се наша игра.
Ти као јасика витка растеш све бу није,
живље,
а ја сам у пустињској рупи на смрт рањеног
тигра
коме је отровна стрела прошла кроз срце
дивље.

Г. ГУСТАВ КРКЛЕЦ

Твоја звезда се рађа, док моја тихо трне
и никад више неће сињути бившим сјајем.
Рушим се, падам стрмо у бездане глуве, црне
јер знам да теби своју последњу светлост
дајем.

ГУСТАВ КРКЛЕЦ.

ТАМНИЦА

— Д. И. ЈЕЈО —

—:—

Затворени смо у мрачној тамници од јутра до вечера, и од вечера до јутра, мајко наша, светлости сунчева. Од огромних тазних димња ка и од назиданих мучионица људске слободе не видимо тебе, божанска мајко, тебе која си нам родила свест и очи вид!

А како би нам било дивно на сунцу, да пијемо мед и једемо семење, и да никада не старимо, нити да бројимо сребро. Украси нека би нам ђули сунчеви зраци и роса што као бисерна суза јутра подрхтава и трепери на листу одморног локања или стидљиве јасике. И снажно тело наше нека би остало без хаљине, па да лутамо у блаженству далеким обалама непрегледних океана. Тамо би за све људе било прелиштта. А овако, живећи увек на опрезу и брижно, завидимо срећи дивљачи у зеленим пределима и оне у жарком појасу, јер она уди ше свеж ваздух, док смо ми остављени вољи новца, који нас немилосрдно прогања и убија уз припомоћ безбројних саучесника.

Жељни смо тебе, мајко наша, светлости сунчева! Погубисмо очи у овоме мраку, на диму мрачних фабрика; и изгубисмо наду да ће икада огранути сунце нама у кољуси

На рођењу добисмо дарове од лажнога злата, анђеле, лутке, добре старце с пуним торбета, играчака и књиге у којима нам причаху о непотама које нас чекају у некој долини среће. Звечке и трубице обећаваху нам хучну земаљску славу; пајаци нам весело тапшаху ручицама; па нас и сан обмањиваше варком и чаролијама од прозрачности. Добисмо и обећања да ћемо у срећи живети вечно, у дворовима кристалним и сјајним, али од свега не познасмо ништа под сводовима неба што се надне ло мрзодно над мансардама на трговима и над кровињарима на искрајцима града. Како нас је дивно опијала лаж, и како нас је грозно разочарала истина!

Где је светлост и срећа?

А где је истина?

Можемо ли лаж назвати истином, да би нам било добро?

Зашто се живи? — пита цео свет.

Да се на светлост нађе, јер кад се умре наступа вечита ноћ и пут кроз њу до скончања мисли. Мисао, то је све. Мисао је јасна као свет тлост, дубока као амбис у који се сурвавају векови. Зато нас не заборавн, мајко наша, светлости сунчева, већ нас изведи из таме и поведи у своје непрегледне даљине, да не заборавимо Бога!

„MONSIEUR MARKO CAR DENISOT"

Овако се назива главни јунак једног француског романа из краја прошлог века — роман који, додуше, није заузео велико место међу продукцијама човечјег ума, но који је, опет зато, имао свој „quart d' heure de célébrité". Писац романа, г. Жорж Леконт, члан Француске Академије, хтео је да у њему подвргне

Г. МАРКО ЦАР

критици заблуде „суверена народа" и да малко проиронише народне улизице. Приказујући, у оквиру уметничке фабуле, оно што је у животу својим очима гледао, писац је у суштини написао сатиру дегенерисане демократије. Француски натпис Леконтове књиге је „Les Valets",*) што би српски значило: шегрти, слуге. Мада је дело, за свога изласка, имало лепог успеха, оно није до сада преведено ни на српски, ни хрватски. Тек прошле године, један наш докони књижевник, увиђајући еминентно поучну тенденцију Леконтове књиге, нашао се побуђен да је преведе српски. Он је свој превод назвао „Улизице", и нема сумње да је тај наслов сасвим прикладан. Нажалост, преводиоцу не пође још за руком да своме преводу нађе издавача. Узалуд је он рукопис нудио неким престоничким издавачима, па и неким домаћим друштвима за издавање књига и културисање народа. Он је свуда наишао на — учтиво извињавање. Људи би, вели, радо ту ствар објавили, али се не може. Све је заузето раније пронуђеним стварима, те би требало дуго чекати на ред, можда неколико година.

Књига, међутим, заслужује да се са њом упозна и онај део наше публике, који не чита француски. Добротом преводиоца, ја сам ових дана имао у рукама његов рукопис уједно са оригиналом, и мислим да смем казати да је превод у сваком погледу успео; нарочито ми се чини згодно преведен наслов — „Улизице" — што у истини одговара смислу Леконтових „Слугу", — слугу на родних. Па кад већ нема изгледа да ова књига ускоро продре у јавност у њеном српском руху, ја сам ево вољан да овде укратко испричам њену суштину. Еда ли тиме ипак некога подстакнем да је изда! Напослетку, то ће ми дати прилику да Леконтову књигу мало прокоментаришем и са своје стране. Ево јој украт ко садржине:

У главном месту среза Х... француске покрајине Ш живео је један лекар, ко ме беше име Денизо. Оскудица у људима, која се у провинцији живо осећа, на чини поступно од тог Денизоа неку врсту паланачког Соломона. Сваког вечера у главној кафани свога родног места, доктор Денизо, окружен својим пријатељима, разговарао је о политици. Привијајући непрестано својим слушаоцима млаке облоге своје паланачке дијалектике, доктор Денизо постаде у своме крају врло популаран. Његови супалачани изабраше га најпре за члана општинског одбора, а после лако и за пред седника општине. Оцењујући да је сва његова снага у кокетовању са гомилом, он се низ ту клизаву стазу упути готово несвесно, по неком незадржљивом нагону, рекао бих скоро без малиције. Тако радећи, доктор Денизо, мада не беше ни зао ни подао човек, постаде опет — по некој уроћеној, незадржљивој сервилности — улизица суверног народа, који га, у награду за његово метанисање, изабра за посланика у Парламенту.

Ово је у најкраћим потезима сиже Леконтове приповетке која, као што се види, није толико интересантна по својој гатки, колико је привлачна и занимљива по својој детаљној сатири, која се овде, наравно, не може изложити у мало речи.

И нек читаоци не мисле да сам суштину Леконтове књиге овде изложио с намером, да бих њоме правио некакве алузије на данашњицу. Далеко од тога! Да сам то хтео, ја бих се друкчије подухватио и други материјал изабрао. Ствар је проста. Ја овде пишем о једном случају политичке сатире; пишем као критичар, а не као суверен бирач. Тог суверенства сам се ја давно одрекао, и што год старији бивам, све мање верујем у религију демократије. Уосталом, мене случај доктора Денизоа ин тересује зато што за тог господина већ одавно познајем. Та ко не би познавао доктора Денизоа! Он је у људском памћењу старији од Матузалема. У атинској републици је познат био под именом Дикеополиса, и Аристофан му, у једној комедији,„ дошаптава речи које би могле да доликују и најмодернијем „родољупцу". Денизо се у старим Атинама звао и Демостен. Под тим славним именом (које не ваља брхати са великим супарником Македонског Филипа) приказује нам га Аристофан у лицу једног роба, који на јавној чаршији „греје уши" празноглавим скоројевићима који мимо њ пролазе. Чујте само овај Демостенов разговор са једним кобасичарем коме су делфиски пророци обећали прве части у републици:

Демостен. — Де-де, погледај унакрст ову земљу. Зар се не поносиш што си Атињанин, гледајући све то?

Кобасичар. — Боже, дивне земље!

Демостен. — Замисли: све је то твоје. Богови те од рођења за владаоца

Кобасичар. — За владаоца? Мене, про стог кобасичара

Демостен. — Тебе, да што! Ти неш бити владалац зато што се простачина. Тако је данас време...

Кобасичар. — Ако ће! Ја се томе ни сам опет могао надати.

Демостен. — А зашто да не? Зар ти не вредиш колико и има који од наших правака? Срећни Касапине! Ти си се родио да управљаш републиком!

Кобасичар. — Нека буде! Ал' жалим само једно: што нисам довољно образован!

Демостен. — Ниси довољно образован? Па с тим боље! Шта ће ти образованост? За терање политике, велика учевност може само да смета... Послушај ти мене, пази свој дућан, а мани образованост! Заплећи и расплећи јавне послове, као што заплећеш и расплећеш црева којима правиш своје девенице. Растежи ствари на дуго, као што растежеш прасећи дроб, јал' надевени куљеш. Ако хоћеш да свет привучеш у свој дућан, а ти настој да му угодиш биберећи вешто своје кобасице. Пази добро: свет јако воли да су му јела залучена и зчбиберена! Ама шта ја тебе учим... ти ниси обичан човек! Веруј мени, ти си као створен да постанеш одличан демагог.*)

Овако у Аристофановој комедији говори роб Демостен, који није друго по старији образац модерног демагога, улизице Денизоа.

Познати француски литератор и критичар Емил Дешанел, који овај дијалог наводи у својој студији о Аристофану примећује како је духовити цензор атинских надри-политичара „овде побркао **охлократију** или владавину гомиле, са **демократијом** или владавином народа." И учени писац додаје: „Но и демагози које је Аристофан шибао, упадали су често у исту погрешку, те је због њихове агитације понајвише избијала на површину руља."

Дешанел има потпуно право. Стара и нова демагогија, гладећи преко мере ниску длаку **суверени народ,** буди и надражује приталожене инстинкте **суверене гомиле.**

Али ја овај чланак нисам написао у намери да узбијам политичке прохтеве демагогије, а још мање да у заштиту узимам привилегије ма какве било олигархије; те зато о томе предмету нећу даље да говорим. Али једну ствар морам ипак нагласити: да ми множење и ширење последника доктора Денизоа не чини никакву радост, и да су за мене људи који сувише ласкају гомили, најгори од свих ласкалаца. Што се мене тиче, кад би ми се оставило на вољу да бирам између владалаца **одозго** и владала ца **одоздо,** ја бих поступио као онај духовити Француз, који је овако конкретисао своју антипатију према суверенима бирачима:

„J'aime mieux faire ma cour a monsieur Guizot***) qu'a mon portier".

*) Les Valets, par Georges Lecomte. Paris. Bibl. Charpantier, 1898.

*) Аристофан, **Витезови.**

***) Познати француски историчај и шеф владе под краљем Лујом — Филипом. (1787—1874).

Марко Цар

Туга

Куда год прострем благи вид
Заљубим срце тугом,
Хај, дохватим ли и сунце над лугом,
Знам, опет је живот тежак и тврд као хрид.

Љубав зарудн као зрео плод,
Да рана може јаче пећи.
Дам ли све пољупце својој срећи,
На овом свету ником нисам род.

Гледањем у себе подвостручим бол:
Тада су радости иза стотину гора.
Дрхће ми лице, дрхће, попут зора,
Кад јутром дажде на расцветан дол.

Млад, завитлам себе, као влат
У цик јутарњих буђења;
Премирем од страха, божјег суђења,
И ретко кад сретнем бео дан и сат.

Младост једаред озари пут;
Љубав је само једном одушевљење.
Вечно је, вечно лагано венење,
Из ког не побегох ни ја, ни онај лист жут.

Девојка моја носи у очима слап,
Прегршти високих узлетања,
А моја душа понор отровних покретања,
Из којих лева кап, па кап, па кап.

Ово је срце рана за мој ход
Кроз ову небеску пучину.
Не знам за своје душе тишину,
На сваком сам месту залутао брод.

И свему, свему доступан и близ,
Боле ме ова светска враждења;
Ако сам капља космичких даждења,
Што нисам сјајан у љубави низ?

И ако свему покланам звук,
Дрхтаје душиних зборова,
Један сам, један од ових створова,
Што црне себе уз најтежи мук.

Али се тешим, тешим: престаће и мој плес
На овој блаженој трави;
Даћемо душу сну, и вечној јави,
И све ће нас однет само један лес.

Загреб. БРАНКО ЂУКИЋ.

НА 67-ОМ СПАРТУ

— Баш сам сад хтела да дођем до тебе, драга моја. Ја ћу бити ту кроз један сат!...

Афоризми

— Александер Енгел —

Један ловац: лажа и паралажа у једном лицу. Два ловца: збирка најодабранијих измишљотина и лажи. Три ловца: Опасност за људе и псе.

•

Један чистач улица: сиромашни пролетер. Два чистача: утицајни фактори за унапређење народног здравља. Три чистача: посебан општински одбор.

МЕДИЦИНА

ХИГИЕНА ТРУДНОЋЕ

—:—

Има с једне стране једна општа хигиена, она која важи за све, и људе и жене. И има с друге стране специална хигиена за човека и за жену. То не само зато што се психолошки разликују човек и жена, него и због тога што су сасвим други задаци човека у животу, а други жене.

Али ако се хигиена жене одвојено осмотри и ту се могу учинити поделе и поставити нарочита хигиенска правила: с погледом на доба старости и особито с погледом на доба трудноће. Трудноћа је истина природан процес, али трудноћа ставља нарочите задатке не само оплођавајућим органима, него и целом организму трудне жене.

Ти задаци делом су механичке, делом физиолошке природе. Они прво погађају готово све органе женског тела. Огромно повећање материце потискује црева из њиховог нормалног положаја и притиске их, мишићи се ставе пред нове напоре да одрже велики терет, пречага се подигне, положај срца нешто се мало промени, крвоток дође под нови утицај, кожа се огромно истегне. Чак и извесне кости, доду мало у друге односе, због тога што тело промени положај држања трагећи због терета нову равнотежу.

Све ове промене воде механички до познатих знакова трудноће као што су затвори и т. д.

Уз ово дођу и физиолошке промене које су условљене тиме што се у мајчином телу оснива и расте нов организам, који од почетка истина води свој живот, али до рођења своју храну, крв, свој градивни материал добија од мајчиног тела и тиме знатно оптерећује тело и органе женског тела. Те физиолошке промене код жене за време трудноће тако су многобројне и велике да у битности измене стање у организму. Трудноћа чак утиче и на однос узимања — примања извесних хранљивих састојака. Тело умаљи примање беланчевине и шећера због чега се ови елементи појаве у мокраћи.

Због свега овога трудне жене треба да следују нарочитим хигиенским правилима.

Та правила могу се у кратко у ово неколико тачака препоручити:

1. Кретање по свежем ваздуху. Утиче на правилан крвоток и правилну радњу плућа. Дете у мајчиној утроби боље напредује. Жена да боље апетит, боље варење, бољи сан. Кретање због кућевних послова не може заменити лаке и потребне шетње. Разуме се јача кретања, која су у вези с потресима тела, треба избегавати.

2 Чистота и нега тела од особите је препоруке. То се постизава чешћим, коме је то лако извести и дневним купањем трајања 10 минута, топлоте 32 Ц. Купање поможе и крвотоку и дучевој мокраће. Нарочито груди, доке треба држати чисто. Где је кожа услед проширена, напрегнутости склона пуцању ваља је на мазати каквом благом помадом за кожу.

3. Одевање жене треба саобразити променама на организму. Груди не смеју бити стегнуте Такође и горњи и доње хаљине не смеју бити тесне нити смеју стезати око трбуха. У другој половини трудноће, могу се, да би се сречило да трбух пада и виси, по савету лека ставити потпасиче, које треба ставити јутру још у лежећем положају.

4. Многе жене пате од проширених вена, које боле, које нису на мало естетичне и које после порођаја могу изазвати знатне поремећеје здравља поред тога што могу и креварити. У јачем степену проширене вене треба, по савету лекара, подвезати широким, и зато нарочито назначеним подвезама. Извесне жене за време трудноће добију отекене ноге. Њима се ако немају каквих приметних знакова болести, препоручује чешће седење, с ногама мало подигнутим на „шаманџи" и чешће одмарање у лежећем стању.

5. Притисак крви и састав мокраће треба лекарски надгледати. Контрола ова два фактора, често пута, укаже на промене у организму трудноће које могу бити по жену катастрофалне (еклампсија).

6. Питање исхране трудне жене јесте једно од важних поглавља хигиене и диететике трудне жене. Препоручивала се нарочита исхрана трудној жени с обзиром на развитак детета. Међутим, у овом минулом великом рату, искуство је показало да нити количина нити каквоћа хране трудне жене утиче на развој детета. Дете немилосрдно узима од мајчиног тела сав градивни материал који му је потребан. Исхрана трудне жене треба да иде на то да надокнади оно што дете узима од мајчиног организма. Храна трудне жене, ако је жена здрава, треба да буде таквог какво је било и пре трудноће. Најбоља је мешовита исхрана доброг квалитета ни претерана, ни прекомерна. Никакво пиће не треба пити. Вода и воћњака од воћа најбоља су пића.

7 О варењу стомака и црева, као и о столици трудна жена мора водити рачуна. Биљна храна и зрело пресно или кувано воће помаже варењу а дотерује столицу. Средства за чишћење не могу се без контроле употребљавати, нарочито извесне пилуле које нагомилавају крв у порођајне органе.

8. Нега зуба препоручује се нарочито трудним женама

9. Душевне потресе и раздражљивост треба трудне жене да избегавају. Наш народ у томе претерује и сматра да то има великог утицаја на плод, на дете у утроби. То је мишљење претерано али се утицај душевних потреса на трудну жену не може порицати.

9 Трудне жене треба да се чувају назеба и избегавају могућност да оболе од заразних болести.

— Е, па добро, мој пријатељу. Ти си морао годинама да радиш да би постао тако шарен.

Из дечје медицине

— Д-Р. ЖИКА Б. МАРКОВИЋ —

Да се дете здраво роди треба да су му родитељи здрави. Али пре него што се дете и роди будућа мајка дужна је да поведе рачуна о својој трудноћи, јер је сасвим природно да њен правилан, хигиенски и удобан живот за то време, има утицаја на њен пород.

ДР. ЖИКА Б. МАРКОВИЋ

Кад се дете здраво роди ваља га здравог обдржати и помоћи да се у здрављу развија и напредује.

Самим тим што је дете рођењем промењило полуживотно битисање у склоно мајчине утробе с изненадним, новим и самосталним животом, и сам тим што је мало, нејако и беспомоћно, тражи туђу бригу, нарочиту негу и особито старање.

Истина је да се природа, својим обилним снагама и савршенством постарала да се дете развија само уз минималну људску припомоћ, али је истина да је друштвени живот, који се развијањем све више комплицирао, пригњечило, сузио, умањио те природне силе. С једне стране социалне прилике одвајале су мајку од детета, с друге стране разни узроци, болести и мајке и детета ометали су напредак детета, наносили родитељима дуге и тешке бриге око подизања деце. А у нашој средини не смемо заборавити још увек моћне факторе: незнање и заосталост у опште, а напосе у хигиенском и здравственом подизању деце, који условљавају велико родитељско напињање, лутање око подизања своје деце, и велико пропадање и смртност деце код нас. Рад на побољшању тога у нашој земљи развија се обилно и доста брзо. Тим сврхама придружили смо и ми наш мали труд да, у овакавим публикацијама, мајци и родитељима, помогнемо у сналажењу свога правога задатка око подизања своје деце.

Здраво рођено дете не треба бољег лекара од природе.

Оно тржи правилну исхрану, беспрекорну чистоћу на себи, око себе и општу хигиенску негу, чист ваздух, здрав и сунчан стан.

Кад се родило здраво има просечну тежину 3500 грама и 50 см. дужину. Напредује најбоље само мајчиним млеком, дојењем на три сата и ноћу једанпут Кожа му је румена и здрава. Очи светле и чисте. Плаче јасно, креће удове сложно, спава мирно и дубоко с прекидима само кад има да се подоји, окупа и пре повије. Око четвртог месеца спава око 18—20 сати, кад наврши годину дана спава око 13—14 сати. Има столицу 1—3 дневно. Мокри прва три месеца 200—300 друга три месеца 400—600, кад наврши годину дана 600—700 грама дневно. Дише мирно и правилно. Тражи свакодневно купање од пет минута трајања, у води која је топла око 36Ц., у соби која треба да има топлоту око 23 Ц. Тражи да се преповија често кад год сврши нужду и потпуно чисте, увек опране пелене. Тражи мир непретерану топлоту, собу чисту и свежег ваздуха, здраву у видну ни са бљештењом светлошћу, ни мрачну.

Кад се мајчиним млеком дојп правилно и стално напредује тежином и дужином За прних пет — шест дана по рођењу дете изгуби 300—400 грама, да у првом месецу добије 900 грама, у другом 800, у трећем 700 грама, па све добија месечно по сто грама мање, тако да на крају прве године има од прилике 9 и по кила. У току прве године порасте за 25 сантиметра, друге за 10, треће за 8, пете за 6, седме за 10 сантиметра, тако да је на крају прве године велико 75, а на крају седме 121 сантиметар.

Око шестог месеца пузи, око деветог стоји, око године покушава да иде, а до годину и по старости већ само иде.

Температура му је око 37° Ц и однос јутарње и вечерње температуре мање се мења, сталнији је него код одраслог

Између шестог и седмог месеца почиње да добија зубиће — млечњаке и то прво два доња секутића, ускоро затим два горња секутића. Кад дете напуни две године и који месец јаче, треба да има свих двадесет млечњака.

Ако се нормално развија, говори крађе речи и реченице кад има од прилике годину и по.

Душевно се лагано развија од трећег месеца и кад има пола године распознаје своју околину.

Ако се дете из буди каквих разлога не храни мајчиним млеком најбоља замена мајчиног млека је млеко дојкиње Ако се то не може прибавити онда је најбоље хранити дете крављим млеком.

Деца храњена мајчиним млеком много боље напредују, много мање умиру него деца храњена вештачки.

Од седмог месеца ваља их прихрањивати а кад напуне годину дана постепено их потпуно одбити. Не одбијају се деца од сисе никада у топла и летња времена, и никада док су болесна.

Прву справљену храну коју дете, кад почне да се прихрањује, добије јесте каша од брашна и гриза. Па затим за мало дете за исхрану су од особите важности шећер, брашно: пшенично, ражно, јечмено, пиринчано, кукурузно. Затим бутер, вариво, поврће, воћа, сок од воћа, сок од поморанџе, патлиџана и лимуна (због витатина). Све се справља без надражујућих зачина, у прво време с бутером. Конзерве и кобасице не треба деци давати. Око четврте и пете године може се давати шунка.

О прихрањивању, о вештачкој исхрани с справљању кашице и осталој храни ми смо детаљно на овоме месту писали, али ћемо се због читатељки које су пропустиле да то прочитају, вратити поново на ово важно питање дечје исхране.

Мало старија деца, треба да узимају млека поред поврћа и осталог од прилике у другој години до 500 грама у трећој и четвртој години 250—300, у петој и шестој 200—250 грама, од седме године треба дете да узима ¼ кгр. млека дневно.

И старија деца треба да узимају млеко увек и само прекувано.

Месо се може давати још од краја друге године, не жилаво, право бело, па т зв. црно месо, у количинама: на крају друге године 10—20; у трећој и четвртој 20—30; у петој и шестој 40—50; у седмој до осмој 50—60 грама дневно.

Јаја су драгоцени хранљиви материјал. Већ у другој половини прве године може се по који пут јаје додавати поврћу, а у другој години може добити дете и једно јаје дневно, мада известан, мали број деце добије од јаја коприваче. Хлеб треба свако дете, уверемену прихрањивања па надаље да добија.

Мењање зуба почиње обично у шестој години. Зуби млечњаци почињу да испадају обично оним редом којим су и ницали, а на место њиховог избијају 20 других, сталних зуба.

Чист ваздух, сунце, играње, кретање потребни су детету исто толико колико и храна, одмор и сан. И новорођенче, другог трећег дана може се лети изнети на чист ваздух, а доцније после месец, два треба га стално износити само у почетку кратко време. Затим се износи кад напуни два месеца и кад је време погодно, сунчано и без ветра.

Доцније кад само почне да излене из куће треба у првом реду водити рачуна о чистоћи. Не треба дете никад оставити а да не опере руке кад се враћа у кућу нити га пустити у постељу неумивеног.

Свако дете од рођења па надаље ваља посматрати свестрано и телесно и духовно. Из напред изложеног види се његово привлачно телесно развијање Што се тиче умног развијања и ту је најбоље препустити његовим природним силама, способностима и даровитостима ума. Не треба у томе правцу наваљивати. Док је дете мало, док се игра ваља га оставити играчкама, игрању и вешто управљати његовим умним наклоностима, које оно испољава у непрекидним запиткивањима за сваку ствар. Али баш ту у тим свакодневним „часовима" која личе на неку прву школу живота, родитељима се даје прилика да му, одговарајући на његова и честа и безазлена питања, дају правилне и поучне одговоре, које ће и његов ум развијати.

Дете треба још док је мало учити блажим и стрпљивим средствима, реду и дисциплини, добрим навикама и правилном телесном и општем понашању.

Када пође у школу ваља од њега тражити и да учи, ваља му дати и одмора и играња. Водити рачуна с киме се дружи; контролисати да не иде тамо где има болести. Гимнастиком, соколством, шетњама, сунчањем, играњем, добром храном, здравим станом подизати му телесну снагу. Јер у здравом телу здрав дух!

Разумном, одмереном и дужном родитељском строгошћу држати га да иде правим путем. Другарским и пријатељским држањем олакшати му школско доба и пробудити му племенитости срца и ума. Поклонити му топлину и благост родитељске љубави за доба детињства, које се с правом ваља и због тога бележи као најслађе и најдраже доба човечјег живота.

ГОЈАЗНОСТ И ЗДРАВЉЕ

—:—

Познато је да гојазност човечјег тела није за препоруку. Народ је то срочно у једној претераној опомени: жути жутују, а црвени путују!

Најчешћи и најглавнији узрок гојазности је стална прекомерна исхрана добром храном, која садржи у првом реду масти и угљених хидрата. Али гојазност наступа ако се узима мало масти а доста беланчевине и угљених хидрата, или ако се узима мало угљених хидрата а доста меса и масти. Гојазност долази и онда кад се човек, уз добру храну не креће никако, или се креће врло мало. Такође алкохолна пића, нарочито пиво, узимано стално у већим количинама, појачавају гојазност.

То, што се многи гојазни бране како не једу ништа, више од осталих, не може се примити. Право, они и не знају колико и којих хранљивих материја узму у храни а друго, кад су се заокруглили можда у ствари мање једу, али увек довољно да одржавају „равнотежу" трбуха.

Поред ових разлога, гојазност долази и саставом (конституцином), урођеном, породичном, расном наклоношћу ка гојењу (гојазност деце, честа гојазност Јевреја). Ова гојазност је у вези с поремећајем извесних важних жлезда, које луче т. зв. унутарње сокове, особито важне за правилне и животне функције појединих органа.

Масне наслаге највише се депонују у поткожно ткање, али и на многе унутрашње органе, као што су трбушна марамица, грудна дупља, срчана кеса, масни омотачи бубрега, некада црна унгерица.

До извесне мере гојазност је само незгода, али се може трпети. Кад пређе меру, па још ако се организам малотрпи и нехигиеничним начином живота, онда гојазност није више само незгода, терет на леђима, него и болест а често и опасност по живот.

Познато је и широј публици, да многи (не сви) гојазни тешко дишу, и, као осећају каткада подрхтавање срца, да су подложни срчаној мани (најчешће проширење срца), закречавању артерија (артерио-склероза), сталном запаљењу бубрега, несвестици.

Гојазност алкохоличара представља увек опасност по здравље. Гојазност људи средњих година увек ваља схватити озбиљније по здравље и живот него гојазност старијих људи.

Гојазност особа малих растом штетна је и опасна по здравље. Особа висока 1.56 м. треба да је тешка 56 кила, од 1.74 м. висине да је 72 кила тежине, од 1.80 м., 78 кила. То су од прилике просечни бројеви. Код малих људи у старости од 40 до 44 године, свако и мало повећање у тежини тела значи за 20% повећање смртности. Средње сувн људи дуже живе. Ове интересантне чињенице, које говоре о висини човечјег тела, његовој тежини и дужини живота сабрано је из својих искустава познато друштво за осигурање живота Метрополитан у Њу-Јорку.

У нашој земљи варошки свет много једе, и без мере и без реда. Управо само и мисли о јелу. А сељачки свет, и он не изостаје. Док једно време мршави и стеже каишу на последњу рупу, дотле навали на јело кад нађу славе, прославе, „годети", свадбе па с једне стране пуцају прангије а с друге стране пуцају црева од муке!

Мале занимљивости

—:—

Хавајски језик има 12, а татарски 202 слова.

—:—

Димензије најфинијих живаца варирају између 0.0025 и 0.025 милиметра.

—:—

Научним путем је утврђено, да северна светлост продире у висину од 85 до 180 километара.

—:—

Вјска спаса у Хонолулу издала је збирку песама на осам језика.

Социологија сељачке уметности

Испитивање сељачке уметности је млађег датума. Могли би се деценији на прсте избројати откада је наука посветила свој интерес творевинама сељака. Али и ту још није до сада дошло до неких одређених смерница рада, до оштро фиксираног проблема и до научно изграђене методике у истраживању. Могуће је томе разлог, што су квалитете сељачке уметности према појединим географским и културним подручјима тако издиференциране, да за свако подручје треба изградити посебни оквир и начин испитивања. Сасвим је други тип и карактер сељачке уметности и сељачких рукотворина у Француској или Холандији сасвим други код Југословена или Украјинаца.

Зато се у питању сељачке уметности и намеће питање, да ли је она старо, традиционално културно добро заједничко једној читавој етничкој средини или је сељачка уметност заостатак културне, господске уметности, који се „посељачио" и конзервирао у народу? Нема сумње, — да се послужимо само примером наше сељачке уметности, — да у њој има много трагова, које су оставиле културне уметности. Познати су утицаји антике, византијске, па западно европске (напосе барокне) уметности. Али ти асимилирани утицаји културних уметности не могу ни по чему да служе као мерило за одређење унутрашњих квалитета сељачке уметности код нас. У нашој сељачкој уметности сачувани су многи, традиционални елементи, који сведоче, да је наша сељачка уметност у себи сачувала многе прастаре форме, од којих многе датирају још из преисторијских времена. У њој се унакрштају и форме из доба сеобе народа, дакле форме које су везане уз стара, заједничка праславенска наслеђа. И у тим старим, традиционалним формама, које су се сачувале од генерације до генерације треба потражити пратип наше сељачке уметности.

Код нас се то до сада није чинило у пуној мери, могуће и ради тога, што је наша сељачка уметност постала објекћ љено тркалиште за аматере и дилетанте, који су управо невероватном тврдоглавошћу одбијали све, што је најмање подсећало на анализу и критику. Тиме је створена ненаучна атмосфера са густом маглом предрасуда, патриотске осетљивости и ефеминизираног одушевљења за наш „мили" народ. Нико не ће опорећи, да у нашем народу постоји огромно уметничко богатство у формама, композицији и бојама али зато још није потребно, да се на сваку мараму налепи патриотска цедуља и из бија неки патриотски профит.

Треба једаред, да се увиди, да је сељачка уметност примитивна уметност и да услови њеног живота и одржања леже у примитивној економској и социјалној организацији. Чим тих примитивних животних услова нестане сељачка уметност или обамире или дегенерира, служећи се страним уметничким узорима и копирајуће уметничке (нарочито декоративне) типове, који су њеном духовном расположењу потпуно страни. На степену, где је услед измена економских и социјалних прилика дошло до изумирања традиционалне сељачке уметности, долази и до апсорбовања и конзервирања појединих уметничких одлика културних уметности.

Док у народу живи стара уметничка форма, дотле се он инстиктивно одупире страним утицајима а уколико их асимилира, разлама их у својој душевној призми и уткива, као саставни део своје уметности, у ткиво свог уметничког уживљавања. То добро видимо на примени фигуре у сељачкој уметности. Сељак, као и примитиван, осећа и гледа кроз орнаменте, па уколико је примио и фигуралне композиције, нарочито под утицајем хришћанства, он фигуре геометризира и стилизира у орнаменте. Орнаменат је типична форма у којој се манифестира уметнички доживљај сељака; орнаменат је његово изражајно средство.

Зато за познавање сељачке уметности није довољна дескриптивна метода, као што ни естетско мерило не даје јасан увид у њене животне форме Већ тиме што је сељачка уметност везана уз одређене економске и социјалне облике, потребно је, да се посвети пажња и оним засадама сељачке уметности, које нису у први мах видљиве. За уметничку конструкцију сељачких рукотворина потребно је социолошко испитивање исто тако, као и за сваку другу уметност, јер све уметничке форме носе на себи жиг социјалне средине из које су израсле. Услед тога није довољно, да се испитају само уметнички карактери сељачких рукотворина, већ треба испитати и услове њихова постања, развоја и изумирања.

Народне рукотворине су по свом типу колективна уметност т. ј. уметнички изражај једне читаве етичне (народне) средине, везане уз традиције, примитивне животне услове и овисне о естетском схватању читавих прошлих генерација. У њима се очитују најпримарније естетско-психолошке засаде човека и образује први ритам уметничког уживљавања човека. У старом пореклу, ограничености уметничких мотива, — у којима нема пресудног личног момента, већ влада само моменат заједнице, — и у примитивној техници лежи основа, база уметничког критерија сељачких рукотворина.

Уједно су сељачке рукотворине везане уз одређене економске форме заједнице, у којима се стварају и развијају а које форме опет носе на себи тип економског колективитета (скупне привреде): а то су кућне задруге. Само оне су, својом рашчлањеном деобом рада, омогућиле стварање народних рукотворина Дакле душевно уметнички скупни израз једне читаве заједнице био је одраз економског и социјалног колективитета народног задружног живота. Ова констатација је важна за расуђивање о постању и развоју сељачке уметности, као и за разумевање опадања и изумирања њезина. Чим је развојем техничких средстава, тијачом индустријализацијом дошло код нас до потискивања сељачких радова, наступила је без опасност опадања и обамирања сељачке уметности.

Али дефинитивни ударац народној уметности услеђио је тек онда, кад је западњачки економски вал донео са собом на село и изражену душевну и социјалну диспозицију за приватну својину. Са тежња за приватном својином разорила је економску подлогу „старог" села: кућну задругу, а с њом и сељачке рукотворине. Када су се задружна имања распала у мала господарства, престала је она јака деоба рада и поједине мале обитељи биле су присиљене на обављање свију пољских и кућних послова, а нарочито је то погодило жене, које су у пријашњим задругама биле претежно окупљене око кућних радова у које је првенствено спадало ткање и везење.

Народне рукотворине биле су продукт једне посебне духовне диспозиције, која је произлазила из посебних животних и социјалних услова. Старе кућне задруге биле су затворена економска подручја, у којима је задруга намиривала претежни део својих потреба сама. И то намиривање створило је опет посебне типове кућних заната, као неке врсте техничких изданака економских потреба читаве задруге. Задруга није продуцирала за тежиште. Размерно велики број расположених сила омогућио је да се посвети нарочита пажња украсу, који првенствено није био само декорација, него у коме се изживљавала уметничка душа нашег сељака. У ритмици својих мотива и орнамента, он је уносио своје идеје, па и религијско богатство. Та ситна орнаментална уметност је била за њега оно, што је за културне народе била монументална градња. Место големе архитектуре он је својом уметничком богу сазидао јединственом архитектонском онај ситни, мали орнаменат у везу, ткиву, резбарија ма и другим радовима.

Треба држати у виду, да што даље иде процес модернизирања нашег села то се све више опажа изумирање сељачке уметности. То је процес, који је условљен измењеном социјалном и економском структуром села и не може се никојим средствима задржати. То изумирање је продукт једне историјске нужности, једне економске трансформације. Услови живота сељачке уметности везани су уз социјалне форме његовог живота. С тим социјалним формама сељачка уметност живи и умире.

Загреб.

Д-р. Мирко Кус-Николајев

Наша музичка публика

Реч је о београдској музичкој публици. Сваки, који неке прати развијање Београда као града и престонице, запазио је да Београд напредује осетно не само у материјалном, већ и у културном погледу. Београд постаје из дана у дан велики центар, који се формира у свима

Г. ПЕТАР КРСТИЋ

правцима, па и у свом културном животу. Једна културна грана је несумњиво музика. И музички живот се изграђује, развија под многим и разним узроцима, утицајима и животним потребама. Несумњиво је и очигледно, да је он данас много живљи, напреднији и развијенији него пре неколико деценија. Нарочито се јак покрет осећа у свима granама музичког живота после свршеног рата. Јер док су пре рата покретачи музичког живота били малобројни и незнатни: једна музичка школа, неколико певачких друштава, Народно Позориште и две до три салонске капеле, дотле су после рата ти мотори музичког живота и бројнији и снажнији. Да поменемо само оснивање опере, филхармоније, две музичке школе, преко 30 салонских капела по биокопима и кафанама, велики број концерата и т. д., сви ти фактори су знатно изменили предратни музички живот, учинили га живљим и многостранијим. И природна је последица, да тај бујнији музички живот формира и своју публику. Не упуштајући се дубље у анализу изграђивања музичког живота у Београду, хоћемо за сада да се задржимо само на музичкој публици, дотичући се појединих музичких грана само у толико, у колико се са њима као са стварним факторима музичког живота садашњице мора рачунати.

Нашу музичку публику можемо поделити у главном на три дела. Једна је она, која у музици гледа и тражи праву високу уметност. То је она публика, коју интересује опера, симфонија и музички концерти високог стила. Ту публику сачињавају музичари, интелектуалци, који су дуже времена провели на страни и ревносно посећујући музичке продукције, васпитавали се у разумевању музике, затим она публика која је учила музику или по музичким школама или приватно. Та публика у ствари и јесте права музичка публика. Од ње зависи и опстанак наше опере и филхармоније и озбиљних концерата. Кажем опстанак, јер опера и филхармонија не могу се сматрати само као државна потреба, — да их држава из свога буџета издржава искључиво из уметничке амбиције, без обзира да ли ће публика у гледалишту бити проређена или не. Услед тога надлежни фактори имају велику бригу око финансирања и одржавања опере.

Други део публике, то је онај који озбиљну музику слуша из снобизма. То је најгора публика. То је публика на коју се не може рачунати, публика која је поводљива зато што нема свога одређеног схватања и укуса. Она ће да дође на оперу, на концерт, да се види да је ту, јер је тако мода, тако треба да буде. Дубљих унутрашњих побуда код ње нема. Али обично та публика има средства, и ако је ухвати хук моде, она може да буде врло корисна по уметност у материјалном погледу. Треба је само умети заталасати, покренути, а то није лако.

Трећи део публике је највећи. Њу сачињава маса. Њу не привлачи ни опера, ни симфоније, ни концерт, из простог разлога, јер јој недостаје потребно образовање, да може да разуме и схвати музику вишег стила, и да у њој осети лепоту. И сасвим је природна ствар: оно што човек не разуме, то му је и досадно. У тој публици нема снобова. Та публика тражи да задовољи своју музичку потребу музиком, коју она разуме и воли. Она је налази код Софке, код тамбураша, цигана и т. д. Познато је да је наш народ у основи музикалан, и да воли песму, своју песму. Он иде за њом тамо, где ће да је нађе. Певачка друштва ретко излазе пред публику, а и кад изађу, излазе са вишим уметничким претензијама, и велика публика, маса, тражи и налази своју музику, своју песму у кафани. Позориште мора да рачуна са хетерогеном публиком. С тога је позориште и позвано, да тој великој публици пружи њену музику, песму. А колико наш свет воли комад с певањем, најбољи су доказ посете комада: Коштане, Ташане, Пута око света, Биде, Потере, и т. д. С тога позориште треба све те комаде да обнови и што боље у сваком погледу опреми, и привуче из кафане у своје окриље ту велику публику, која тражи просту, лаку, народну уметност и музику. Само та музика никако не сме бити оперета.

П. Ј. Крстић.

Идеје

Пут:
у недоглед пружно се пред нама,
широк и дуг
ко први загрљај твојих белих руку:
пут....
За нама:
стари бучни град
у исти мах испуњен
с безброј болова и радости!
Сто и таквих година, деценијама,
столећима:
док једни клецају, посрћу, —
падају под теретом горких недаћа
и од рођења муче тешку муку
за свакидашњу кору суха хлеба, —

Г. СИНИША ПАУНОВИЋ

њихови суседи, смртни ко и они,
можда с хиљаду грехова на души,
смеју се и безбрижно уживају!...
Летње подне:
небеса чиста ко твоје очи,
ко твоја душа, —
нигде облака, —
ни толико колико твоје усне
захвате места
кад се спусте ватрене
на моје изборано лице!
Сунце у зениту:
точи сребро из наше ужарене косе,
на заљубљена наша чела...
Крај ван града:
умор,
око пута густи дрвореди, мамне стазе; . .
нигде никог; —
загрљени идемо нас двоје....
Дан одмако:
ти би села,
као пчела у саћ меда, пришићеш се
и шапућеш:
„Реци: што је људска судба неједнака;
хоће л' икад доћи дан свеопште среће?"
Ноћ:
пут у град, ћутање, горке сузе у очима, —
сузе никад исплакане, —
старе мо'е сузе:
над црним удесом свих несрећних на свету!...

СИНИША ПАУНОВИЋ.

Бесплатан поклон за Божић у шеретању нашем драгом...

Тако је то једноставна ствар. Тако једноставна, као што су једноставна сва чуда: радио, авијатика, модерна техника. А на Туцин-дан изјутра сам још мислио да се никако не може извести. Био сам као ван себе: шта да радим? Да пијем у себе? На Божић се истина пуца, али не у себе! Да се обесим о јелку? Преслаба је. Но ипак требало је решити крупни проблем: како ћу да одговорим својој обавези, како да раздам поклоне за Божић, а да ме то ништа не кошта?...

Да извршим самоубиство, па да кажем: моје тело припада хируршкој клиници! Тиме сам ипак успео да учиним бар један, прилично драгоцен божићњи поклон! Али не, за самоубиство су потребни крупнији мотиви, а, сем тога, нећу, да људи причају: гле, овај се обесио на Туцин-дан...

Једна спасоносна идеја: да примим све оне поклоне, које ће моји пријатељи и рођаци мени поклонити, па да их продам и онда за тај новац да купим поклоне својој жени и деци? Али ни то не иде. На тај начин, моја жена и деца не би можда ни трећег дана Божића добили поклоне, а можда и никада...

Дати... поклонити... радост приредити, расположити друге људе... Како је то дивна ствар!

И тада ми сама божија Промисао рече, шта треба да чиним.

Управо сам се као оно Архимед у кади, када је пронашао чувено правило о тежини тела у води. Како је проста ствар! Зашто човек мора дати, па да се каже да је учинио поклон, да је некоме приредио радост. Јер радост се може изазвати и без поклона. Бесплатно!

Зар нема телефона без жица и барута без дима?

И тако у кади ја сам све најлепше смислио. Поклони без жице, то јест поклона без новаца! Одмах сам направио и свој бесплатни, илустровани божићњи цењовник. Првокласна роба, у разним квалитетима.

Пре но изненадим пријатељицу своје жене — са једним бесплатним поклоном за Божић.

— Ало!... Број 13-99!... Јесте ли ви, Видо? Овде муж ваше пријатељице Мине... Замислите, колики малер! Синоћ сам вас дуже времена посматрао у ресторану... Моја жена је то приметила... и целу ноћ ме је псовала и грдила... Да, била је љубоморна... до крајности... Позвао сам вас зато, да се ми за Бога не одате, да не покажете, да се ја интересујем за вас... О, дивни сте!

Она ће бити пресрећна. То ће њој више вредети него сви поклони на свету. А и сем тога, преспективе, преспективе...

Одмах после телефонског разговора рекнићу својој жени, да је њена пријатељица Вида страшно ружна жена и да сам пропале ноћи стално сањао неке вештице, а то је само за то што сам у ресторану један пут, случајно, бацио поглед на њу. Моја жена ће бити пресрећна и неће ни мислити на поклоне.

Својој деци дозволићу да на Бадње вече претпа једу и жвакају до миле воље; доцније ћу им дозволити да бришу нос о рукав, да прстима чачкају нос и да пуше моје цигаре! То је врхунац дечијих жеља! Ту је сваки поклон излишан!

Код свога пријатеља ћу отићи и рећи му да не могу доћи на Божић. Тај мој пријатељ је необично љубоморан на мене, па ће се веома радовати. Али да се због тога његова бајна и лепа жена не би наљутила на мене, ја ћу ипак отићи! Како? Пркав, необријан, јадан, жалостан, извињавајући се мужу, да сам и ја хтео да дођем, али нисам имао времена да се обријем и т. д. Жена ће бити разочарана, али не сасвим, а ја ћу спасти ситуацију, биће задовољни обоје. Они ће пасти један другоме у загрљај. (Тако им и треба!)

Позоришној првакињи ћу писати писмо, у коме ћу јој изјавити да од сада не могу ни једно вече пропустити, када она игра, а да не одем у позориште. Критике о њој (које су наравно све повољне!) научио сам на памет. Њену слику носим у џепу и у срцу...

Код песника ћу послати моју лепу собарицу, да га пита за неке његове стихове које сам ја заборавио. Ја истина знам све његове ствари на памет, али баш ти величанствени, дивни стихови, који су ми на Божић потребни, дивно ми се свиђају и т. д. (Собарица мора бити лепа!)

Чика Перу, пензионера, заустављу на улици и казаћу му да ме необично интересује стање његове болести, нека ми о њој опширно прича. При томе ваља пронаћи неко меко канабе у кафани, да бих за време причања могао мирно и удобно спавати...

Чика Пера ће бити срећан, пресрећан...

Картати се и изгубити, то ће пријатељима приредити нарочиту радост. (Платити се не мора, човек једноставно остане дужан!)

Политичару треба казати, да је написао диван уводник у новинама, а уреднику изразити своје дивљење у вези са његовим политичким способностима. Г. Суворину треба казати, како данашње кобасице ништа не ваљају и како се од њих страшно може покварити стомак. Од сада ћу гладовати до краја свога живота... То ће за г. Суворина бити пријатна новост...

Ако се будем сусрео са неком својом познаницом, која ја старија десет година од мене, треба да јој кажем:

— О, са болом у души се сећам оног срећног доба, госпођо, када сам вас као малену и слатку девојчицу љуљушкао на својим коленима... Ја сам већ тада рекао, да ћете постати дивна жена!

Под прозором министра звиждукаћу и хвалити данашњи режим. Ако се овако настави кроз коју годину неће бити дефицита у државном буџету. При томе ћу грдити СДК на сва звона, а доцније ћу отићи код г. Савчића и изјавити, да ће се Београд и Загреб ускоро ипак измирити...

Најзад ћу морати окупити око себе Тина Ујевића, Раку Драинца и остале представнике београдске боемијаде и одржати им овај мали божићњи говор:

— Морам да вам изразим своје дивљење... Дирнут сам вашом отменом елеганцијом, вашим беспрекорним понашањем и вашом вредноћом. Нарочито сам тронут вашом потпуном апстиненцијом, која ће чак и будућим поколењима служити за углед! Ако се најмлађа генерација угледа на вас, пијаница ће нестати у Југославији и без прохибиције!

Још ако им стрпам неку Вајфартову или Бајловиеву виљету у џеп, мислиће да сам им дао нешто и у — готову...

Најзад, а и то је важно: да самом себи нешто поклоним. Да напишем једну сасвим слабу, малу козерију за божићњи број, и тиме ћу и себи приредити малу радост: нисам морао улагати много напора у ту ствар! Мислим да сам бар у погледу себе потпуно постигао свој циљ — са бесплатним божићњим поклоном!

Политички парламентарац.

ОБЈЕКТИВНОСТ ЛОРДА БАЈРОНА.

— Велики енглески песник лорд Бајрон био је познат по томе, што није био завидљив и сваком књижевнику је признавао талент и способност. То није манифестовао само према својим енглеским колегама, него и према Немцима и осталим народима. Бајрон је Гетеа обожавао, а од себе много млађег аустриског драматичара Грилпарцера је много поштовао. Овај млади човек показао је таленат, који је задивио целу Европу. Бајрон га је свуда хвалио. Када су га енглески љубитељи књижевности упозорили, како је тешко Грилпарцерово име изговорити (за Енглеза је доиста тешко!). Бајрон се осмехнуо и рекао: „Грилпарцер! Одиста је тешко изговорити, али нам је дужност да то научимо!“

Хоћете ли да будете лепи?

1. Своју косу пери бар једанпут недељно. Плаву у камил-тељу, а црну у води у којој је искувано лишће од ораха. Косу после прања брзо суши, ако можеш на сунцу, ако не, поред пећи. Ако ти је коса сувише сува, намажи је са брилантином; ако ти је сувише масна: не чешљај је него је опери у алкохолу или петролу.

Врат немој бријати, него недељно једанпут ошишај врат са машином број О. Пази на бојење косе и само се стручњаку поверавај. По могућности ипак избегавај бојење косе.

2. Своје лице безусловно пери у млакој води са сапуном. После умивања, опери лице у хладној води, да се не би по казале сувишне боре. Не пропусти ни једно јутро ни једно вече да пет минута масираш кожу на лицу. Масну кожу на лицу мажи сам у ветровито време са кремом. Још бољи је глицерин. Дневно једанпут опери лице колоњском водом. Ако ти је кожа на лицу сува, мажи је чешће кремом. Ако имаш бубуљица на лицу, држи лице бар десет минута дневно над паром. Главу при томе замотај пешкиром. Алкохолом опрачим рукама после тога исцеди бубуљице, лице опери хладном водом и најзад га намажи стипсом.

3. Немој никада заборавити, да праву боју лица и свежину дају само ваздух и сунце. Задржавај се што више на свежем ваздуху.

4. Сувишне длаке немој електричним путем за увек уништавати, немој их ни искидати ни сећи, јер ће још гушће доцније расти. Ако длака не пада јако у очи, одузми јој боју помоћу хиперокисида. То је још најбоље.

5. Непријатне, т. ј. велике младежи нека ти одстрањује само лекар. Сечење младежа од стране нестручних лица може да буде опасно по живот.

6. Боре одстрањуј искључиво само електричном и ручном масажом.

7. Пудер је само онда добар ако је веома фино млевен. Руж нека лети буде тамнији, а зими нека буде светлије, по могућности наранџасте боје.

Лице шминкај на следећи начин:

Прво намажи лице танким слојем крема без масти, затим долази руж, затим пудер, али такође веома танак и равномеран слој! Много трљање пудера по лицу не ваља!

8. Усне нека ти не буду испуцане. Упо требљуј маст за усне, нарочито у ветровито и хладно време.

9. Руке после прања добро истрљај са пешкиром, да не би кожа на њима услед ветра попуцала. Сем тога чешће мажи руке глицерином. Грубље домаће послове врши у рукавицама. У хладно време на улици увек носи рукавице. Да прсти не би изгубили свој облик, масирај их свако вече.

10. Нокти нека ти не буду ни сувише дуги, ни сувише кратки. Приликом сечења ноктију, пази да врхови сачувају свој оригинални облик. Нокте режи недељно једанпут. Нокте немој мазати лаком. Нокте чисти са ватом натопљеном у хидроген пероксиду.

11. Пази на своје ноге, нарочито на листове! Изјутра и у вече благо масирај листове.

12. Очувај увек еластичност и виткост свога тела и стога:

а) једи доста, али ипак умерено;

б) на твом јеловнику нека месо и тесто буду што скромније заступљени;

в) Једи што више воћа и поврћа;

г) гимнастичи се и терај спортове. После устајања врши ритмичке вежбе, покрећи ноге и руке. Струк извијај што више;

д) ако ти је облик тела неразмеран носи гумени мидер. Гимнастика и масажа и ту много могу помоћи.

13. Спавај по могућности при отвореном прозору или бар у добро проветреној соби.

14. Немој својим бригама посвећивати већу пажњу, него што оне заслужују. Бриге и јед убрзавају старење и стварају преране боре на лицу и челу. Треба тражиш што више забаву и лаку разоноду.

15. Најзад пази на своје понашање. Љубазно, пријатно и природно понашање чак и најружнију жену може да улепша!

На плочнику

Сад је мокра вечер прошла поред мене
У колима црним возећи ес кришом,
И два сјајна свијетла, ко звијер блиједе мрене,
Залише ме свега са вјетром и са кишом.

По асфалту лете брзе шеснајстинке
Ко пијане кајде поврх партигуре,
Прозори се мраче. Кроз сабласне крпњаке
Зеленкасте очи непомично зуре.

За стакленим челом уморних кафана
У процјепу свиле гусле крај клавира.
Одраз жутог свјетла љуља се изване
Ко сулуди дампион из мрачног оквира.

По зиду је влага шпарала грмесе
И облике што их ствара машта у боју.
На воденој мрљи ко ватромет сја се
Визија, што цвате у мом алкохолу.

Капут ми је тежак — ко облак — од кише.
О, тешко је њим кроз улице клисье.
И док моје очи лутају све више —
Трагови ме воде у подруме ниске.

Никола Полић.

— Ваше чизме су дивне. Љубопитљив сам да сазнам шта све употребљавате за њихово чишћење?

— Мог мужа....

АУТО-ОМНИА
— БЕОГРАД —

Трговина Аутомобила и Прибора Ауто-Омниа
ЛАЗАРА Л. МИЛИЋЕВИЋА
БЕОГРАД

Телефон број 39-52 — Краља Александра 11-13

Наша фирма заступа и продаје аутомобиле:

CADILLAC

За неколико десетина година Кадилак је у читавом свету важио као врло солидно рађених и скупих аутомобила. Он је данас савршенији него икад до сада. Дугачак са савршено лепим линијама, његова спољашност задивљује свакога. Тих готово нечујан рад његовог познатог мотора типа „V" од осам цилиндера, са јачином преко 90 коњских снага, ставља га у ред технички најсавршенијих аутомобилских мотора на свету. Нова мењачка кутија на Кадилаку отклања сваки шум зупчаника при мењању брзина. Снабдевен је са специјалним кочницама и амортизерима са дуплим дејством.

Награђен златном плакетом за првенство Београда у мају ове године.

LA SALLE

У ствари мањи тип Кадилака, са истим мотором и истом солидношћу у конструкцији. Због тога што је лакши Ла Сал развија и много већу брзину, која достиже 145 километара на сат. Линије ванредно лепе. Цела спољашност врло допадљива. На свима утакмицама за издржљивост и брзину Ла Сал у последње време заузима прво место.

Награђен првом наградом на конкурсу елеганције у Београду.

OAKLAND

Солидно рађена кола са мотором од шест цилиндера теже категорије. Позната америчанска марка аутомобила, због својих лепих линија, одличне конструкције и издржљивости На прошлогодишњим тркама у Београду, једна обична путничка кола Окланд из серије, тукла су у времену сва друга кола и добила неколико награда.

PONTIAC

Понтијака израђује фабрика аутомобила Окланд. Појава ових лакших кола од шест цилиндера и знатно јефтинијих од Окланда, пре две године дана, направила је праву сензацију. У погледу продаје Понтијак се у Америци налази међу првима у својој класи.

Кола су необично издржљива, и врло економична.

CHEVROLET

CHEVROLET

Шевролетова путничка отворена и затворена кола, као и полутеретна, теретна и омнибуси, данас се највише траже зато што је Шевролет најбоља купња у својој класи. Купујући ова кола Ви добијете пуну вредност за Ваш новац. Цене: путнички отворени 54,000 динара затворени од 68 до 76,000 — динара. Полутеретна шасија 42,000 — динара. Теретна шасија од 1—1/2 тоне 53,000 — динара. Комплетни омнибуси са 16 седишта 92,000 — динара.

Велико стовариште свих механичких делова и свих других потреба за аутомобиле.

14380

МЕРЦЕДЕС БЕНЦ

MERCEDES BENZ

Доказано најјефтинији и најрационалнији

АУТОМОБИЛ НА СВЕТУ!

Продукција у маси не може да јамчи за квалитет — то на штету купца доказује сваки масен-артикел — већ једино ручни рад. Онај ко купује робу мање вредности наводно јефтино, баца своје паре кроз прозор! На тај начин расипа се сваке године лакоумно, у корист иностраних поседника акција, **милијарде народне имовине!**

ПОРЕД уштеде на новцу и весеља са поседом, квалитет значи **СИГУРНОСТ!**

Гуме веће од нормалних значе поред угоднэ вожње и чувања кола повећану **СИГУРНОСТ!**

Генерално централно подмазивање значи поред једноликог мазања свих односних делова и дуговременог трајања повећану **СИГУРНОСТ!**

Бошов уређај значи, осим што је признато најбољи светски фабрикат и што је његово осветлење по ноћи **јако и поуздано** и сигнал јасан повећану **СИГУРНОСТ!**

Снажни и еластични федери, који нису одвише меки, јер је то опасно, заједно са кожним гамашама, омогућују стабилитет на рђавим путевима и на завојима, **услед тога кола се не клизе а гибњеви не ломе,** а све то представља повећану **СИГУРНОСТ!**

МЕРЦЕДЕС-БЕНЦ поред све лепоте и угодности, значи НАЈВЕЋУ СИГУРНОСТ!

Уз то као најстарији фабрикат света, има најдуже искуство. Надаље услед употребе првокласног и најскупљег материјала, руком израђена каросерија која је недостижно дуготрајна, поред отмене и сјајне елеганције без лажног блефа!

Надаље је опремљен са практичним помагалима и олакшицама за возача, као што ни један други фабрикат ни приближно није опремљен. У самој цени садржани су високи трошкови те опреме, чија главна вредност такође представља

ПОВЕЋАНУ СИГУРНОСТ!

Најпосле се гарантује, да код исправног баратања са Мерцедес-Бенц мотором исти троши у сразмери са коњским снагама

најмање бензина и уља!

Не купујте аутомобил, ни **особни** ни **теретни,** нити **омнибус,** а нити **кола за општинску употребу** или **таксиметер** док не погледате **МЕРЦЕДЕС-БЕНЦ** и не затражите понуду за њих!

!

Фабрички стручњак стоји на расположењу свима сопственицима Мерцедес-Бенца. — **Резервни делови** за све типове на стоваришту, у Београду и Загребу. Оснивају се стоваришта резервних делова и у провинцији!

Највећи изложбени локал у Краљевини СХС у Београду, Дечанска ул. 20.

По жељи олакшице за дугорочно плаћање

Генерално заступство за СХС

КРИСТИАН НУСЕР

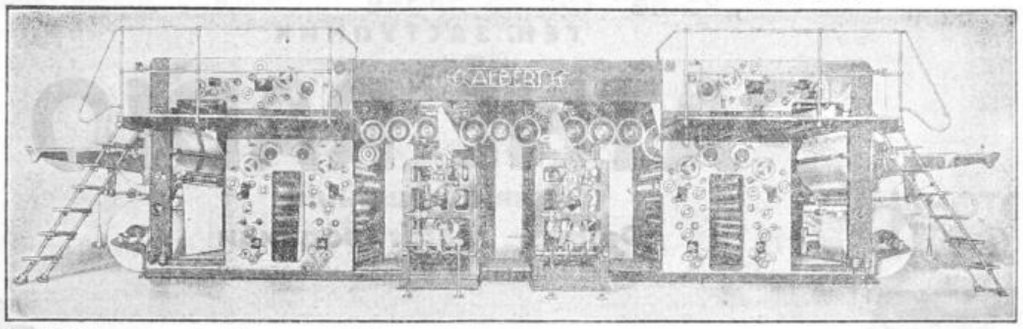
Београд, Дечанска 20. **Загреб, Рачкога ул. 4.**

ПОДЗАСТУПНИЦИ:

Дугуст Бохингер, Нови Сад, Сибињанин Јанка 22.
Ing. G. Tönnies, Љубљана, Дворакова 3.

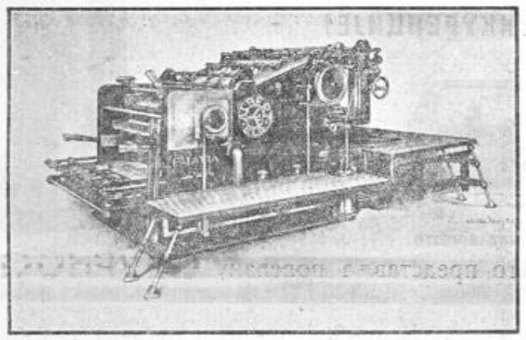
Schnellpressenfarik Frankenthal Albert & Cie A. G., Frankenthal (Pfalz).

„Стандард"-илустрацион-ротацион-машина
купила штампарија политичког дневног листа „Правда"

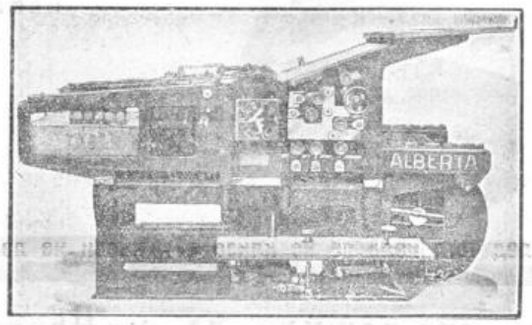
Штампа 18000 примерака на 32 стране, 36000 примерака на 16 страна, 72000 примерака на 8 страна „Правда" за 1 сат.

„Палација"-тифдрук-машина
са аутоматским слагачем

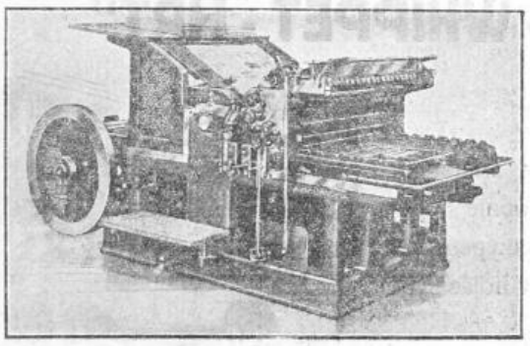
Купила штампарија „Илустрованог листа"

„АЛБЕРТА"-фронт-машина
модел из 1927. године.

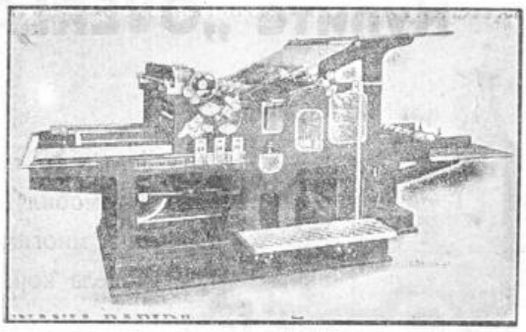
Купила штампарија Тодора Наумовића 2 комада.

„Универзал-Рапид"

купила штампарија Драгутина Григорића, Београд.

„Аутохрома"

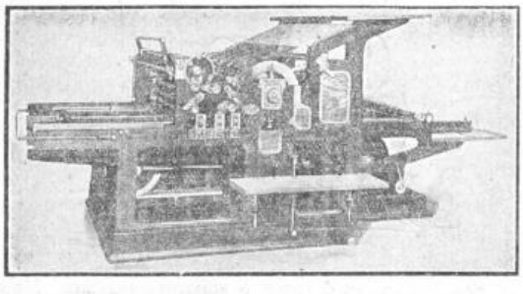
купила штампарија Тодора Наумовића, Београд.

„Рекорд-Рапид"
Купили: Штампарија Матића и Јанковића, Београд.
Штампарија „Глобус" Ђ. Анђелковића, Београд.
Штампарија Косте Хаџи Видојковића, Параћин.

„Рекорд-Рапид"
Брзоходна машина за штампање илустрација аксиденс је итд.

„Универзал-Рапид"
Призната као одлична машина за штампање најбољих илустрација

„Аутохрома"
мала брзоходна машина за штампање вишебојних илустрација.

„Алберта"
фронт-машина, најусавршенији модел за тробојну илустрациону штампу.

„Фронт-Рапид"
двообртна машина за штампу најфинијих илустрација у једној и више боја и великих наклада.

Тифдрук-ротације.

Главно заступство за Краљевину СХС:

СТЕВАН ДАНКУЛОВ и ЈУЛИУС АЈЗЕНШРАЈБЕР

Телефон 41-61 — Косанчића 17 **БЕОГРАД** Косанчића 17 — Телефон 41-61

Pathé Муз. кућа „ХАРМОНИЈА"

Београд, Кр. Милана 43.

НАЈБОЉИ ГРАМОФОНИ И ПЛОЧЕ -- НАЈВЕЋИ ИЗБОР

Нове електр. снимљене **„Pathé" српске плоче** најуспелији су домаћи снимци.

ГЕН. ЗАСТУПНИК

14583

PATHÉ RADIO

су најсавршенији

Pathé — гласоговорници

ненадмашиви су у сваком погледу

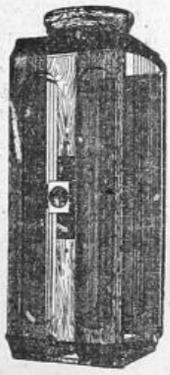
OLOTONAL Pathé

За готово **На отплату**

На велико **На мало**

ЦЕНЕ БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ!

ПРЕПРОДАВЦИМА ВЕЛИКИ РАБАТ

ЦЕНОВНИКЕ ШАЉЕМО БЕСПЛАТНО

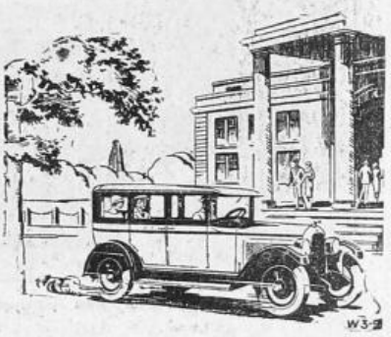
Фабрично стовариште

Ако сте решили да у Новој Години купите нов аутомобил

Купите „OVERLAND - WHIPPET - HRT"

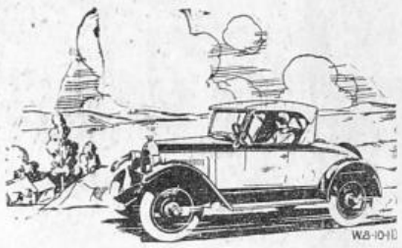
Јер је то најмодернији амерички аутомобил „лаке категорије" претеча многих нових конкурентних модела који се тек сада појављују.

„OVERLAND - WHIPPET - HRT"

је леп, брз, комотан, сигуран и штедљив, а поред тога и врло јефтин.

14546

Потрошња 8—10 лт. бензина на 100 клм. Кочнице на сва 4 точка, 5 комотних седишта. Мотор од 15—35 HP. има најсавршенију пумпу за уље, пумпу за хлађење водом, врло је компактан и прост за руковање.

Трговачко Саобраћајно Предузеће АЛБИОН **БЕОГРАД Дечанска 7.**

Парламентарна већина одлучно одбија захтеве г. г. Мачека и Прибићевића

Г. Мачек је предложио данас Њ. В. Краљу образовање неполитичке владе...

У своме коминикеу, који је дао јуче одмах после своје прве аудијенције код Њ. В. Краља, г. др. Мачек изнео је отворено и јасно захтеве сељачко-демократске коалиције и, у исто време, унео тиме изванредно велико изненађење, изненађење које се ни мало није очекивало. Јер ма колико да се претпостављало да г. г. Мачек и Прибићевић (овај само нешто мање) остају и даље при своме екстремном ставу, ипак се није могло никако помислити да они ће могућити ма какве разговоре чак и са онима који су са пуном добром вољом пришли новоствореној ситуацији ради ликвидирања београдско-загребачког спора.

Г. г. Мачек и Прибићевић тражили су, како се видело, преуређење државе на бази потпуног постављања историјско-културних индивидуалитета и, у вези с тим, да при том буде уређењу федеративне државе за сваки покрајински индивидуалитет у целокупном федералистичком државном систему. На овакав захтев вођства сељачко-демократске коалиције дошли су данас одговори свих страна из бивше четворне коалиције. Одлучно, сасвим јасно и категорички одбиле су ове странке ма какво разговарање са сељачко-демократском коалицијом на бази оваквих захтева, какве су г. г. Мачек и Прибићевић јуче учинили. Ипак, и поред свега онога, са стране демократа напоменуто је да би сељачко-демократска коалиција требала да потражи могућност за споразум и да не дозволи да разбије неоправдано и данашњу добро створену ситуацију за решење београдско-загребачког спора...

На овај начин ситуација је јасна: парламентарна већина, апсолутна већина, одбила је ове захтеве сељачко-демократске коалиције и како је наша држава уставна парламентарна монархија, остаје као једини излаз да се створи влада из ове већине, која је, до сада, у главном и чинила четворну коалицију.

Одлуке свих клубова (изузев земљорадничког који није држао седницу), које су дошле врло прецизно и одлучно, оставиле су данас дубок и врло добар утисак у нашем политичком свету и у јавности. Према парламентарном реду, остаје сада као могућност да се ради на саставу владе или четворне или тројне

Одлуке парламентарне већине

Г. ДАВИДОВИЋ ЈЕ ОДЛУЧНО ПРОТИВ ПРЕДЛОГА СДК

Г. Љуб. Давидовић се још јуче званично изјаснио да се предлози сељачко-демократске коалиције не могу усвојити. Г. Давидовићево гледиште о томе је одлучно.

Питање је ипак још јуче остало отворено због тога што се о свима стварима желело да дискутује, — нарочито из тих разлога што су демократи имали да коначно утврде своју политику. Пред њима се постављало питање да ли да иду у опозицију или да остану у четворној коалицији.

Како су демократски посланици били увидели да се са СДК не може преговарати на постављеним условима, нити има изгледа да се може ићи у томе излаз, превлађивало је ово друго, гледиште. Највећи број демократских посланика се одлучно изјаснио за то, да се појача политика четворне коалиције.

КОНФЕРЕНЦИЈА РАДИКАЛНИХ ПОСЛАНИКА

Г. Вељa Вукићевић је данас пре подне, после краћег конферисања са председником Скупштине, сазвао хитно конференцију радикалних посланика, који су у Београду.

На конференцију су дошли г. г. Илија Михајловић, Влада Андрић, Дака Поповић, Стева Јанковић, Драгиша Цветковић, др. Драг. Јевремовић, Бура Јанковић, др. Саса И. Јовановић, др. Милан Стојадиновић, Драг. Обрадовић, др. Чеда Михајловић, Свет. Милосављевић, др Б. Кујунџић, др. Нико Суботић, Андра Станић, Милорад Вујичић, Димитрије Он. Поповић, др. Душан Иветић, др. Л. Марковић, Стијепо Кобасица, Ратко Парежанин, Василије Трбић, Љубо Валтер и др. Тоде Јеремић.

На овој конференцији се чуло да г. г. Мачек и Прибићевић траже да у федеративној држави буду засебне финансије. Радикали су решили једногласно, да не могу примити предлоге СДК нити на тој основи разговарати.

Г. Вукићевић је овлашћен да о томе обавести Њ. В. Краља, што је он и учинио.

ОДЛУКА ДЕМОКРАТА

Демократски посланици су данас били рано у своме клубу. До 10 сати се конферисали и у посебним групицама и могли су се чути врло енергични протести против изјава шефова СДК. Огорчење је било врло велико, јер је демократима изгледало да г. г. Мачек и Прибићевић хоће не само да нас ставе већ и да стављају „нож под грло".

У току тих невезаних разговора постепено су се изједначила мишљења.

Г. Давидовић је у 10 сати отворио седницу и реферисао клубу о захтевима СДК.

Ти су захтеви објављени у коминикеу јуче у „Правди" и сви су схватили, да они траже федерацију.

Г. Давидовић је саопштио и то да СДК тражи засебне финансије и изборе под неутралном владом за Уставотворну Скупштину.

Изјавио је да је Круни у име демократске странке саопштио да не прима те предлоге и да ће клуб о томе питати. На то је г. др. М. Милојевић предложио да се ти захтеви одбију.

Демократски посланици су на основу тога једногласно одобрили тај поступак г. Давидовића и решили су да се захтеви СДК не примају као основица за преговоре.

Ако би господа одустала од тога или изменила своје гледиште, онда би се могло ступити у разговоре. Ради тога ће се вероватно чинити покушаји за разговоре. Клуб је после тога одлучио да се састаје сваког дана у 11 сати пре подне ради саветовања о кризи. Г. Давидовић је о овој одлуци обавестио Њ. В. Краља.

РАЗГОВОРИ СА САМОСТАЛНИМ ДЕМОКРАТИМА

Одмах после седнице демократског клуба отишао је у клуб самосталних демократа г. С. Дукањац и разговарао са г. др. Св. Поповићем дуго. У току тих разговора имали су и телефонски разговор са г. Св. Прибићевићем.

Овај састанак је протумачен у парламентарним круговима као покушај г. Давидовића да се ипак тражи неки начин за разговоре.

Парламентарни кругови су данас исти цали да је г. Давидовића неко погрешно обавештавао о расположењима вођа СДК у Загребу. Сад се могло увидети да је г. Прибићевић отишао у својим предлозима најдаље и нарочито су се сви љутили што је он предлагао да Краљ иде у Загреб и тамо да решава кризу.

Г. Г. ДАВИДОВИЋ—КУМАНУДИ—ТИМОТИЈЕВИЋ

После седнице демократског клуба, г. Давидовић је позвао г. г. др. К. Кумануди и К. Тимотијевића и са њима је о ситуацији дуго разговарао.

Како се говори, разговор је био о васпостављању четворне коалиције и покушајима за додир са СДК.

КОМИНИКЕ РАДИКАЛНОГ КЛУБА

Седница радикалног клуба трајала је до 10 и по сати и било је присутно 35 посланика. Г. Вукићевић је саопштио да је одбио синоћ предлоге г. Мачека у аудијенцији и клуб је то једногласно одобрио.

Седници нису присуствовали г. г. Миша Трифуновић и Милан Симоновић, и ако су се у том времену налазили у клубу.

По предлогу г. Вукићевића клуб је делегирао г. г. Стевана Јанковића потпредседника и Милана Костића, секретара, да саопште г. Аци Станојевићу, шефу радикалне странке, одлуку радикалног клуба.

Г. г. Јанковић и Костић су то одмах учинили посетивши г. Ацу Станојевића око 11 сати пре подне.

Ово обавештење је, како су радикали говорили, учињено због тога што се желела постићи сагласност. Неки су радикали говорили да је у њиховом главном одбору било и других разговора, па су зато овим путем хтели благовремено све ставити на знање.

Радикални клуб је после тога о својој седници издао овај коминике:

КОМИНИКЕ РАДИКАЛНОГ КЛУБА

„На позив г. Вељe Вукићевића, председника радикалног посланичког клуба, данас у десет часова пре подне, одржана је конференција присутних посланика, у радикалном посланичком клубу. После извештаја г. председника клуба, једногласно је решено, да се предлог г. Мачка о новом преустројству наше државе ОДБИЈЕ БЕЗ ДИСКУСИЈЕ. Затим је решено да ову одлуку саопште председнику Главног Одбора Народне Радикалне Странке г. Ацији Станојевићу г. Стеван Јанковић, подпредседник клуба и г. Милан Костић секретар клуба.

Из секретаријата посланичког клуба Народне Радикалне Странке 5. Јануара тек. године".

СЛОВЕНЧКА ЉУДСКА СТРАНКА ПРОТИВ ЗАХТЕВА СДК

Г. др. Корошец је такође конферисао са својим пријатељима и одлучно одбио захтеве сељачко-демократске коалиције. Он је изјавио да је то гледиште словенске људске странке.

МУСЛИМАНИ ОДБИЈАЈУ ПРЕДЛОГЕ СДК

Г. др. Х. Храсница је обавестио г. Спаху телефонски у Сарајево о својој аудијенцији и у име странке Југословенске Муслиманске Организације одлучно је одбио захтеве СДК.

ХРВАТСКА ПУЧКА СТРАНКА

Г. Стјепан Барић, као председник Хрватске Пучке Странке, такође дао је надлежним изјаву да у име странке одлучно одбија предлоге СДК.

ИЗЈАВА Г. ДР. ХРАСНИЦЕ

Упитан шта мисли о предлогу г. др. Мачека, председник муслиманског клуба г. др. Храсница изјавио је нашем уреднику ово.

— Нисам прихватио предлог г. др. Мачека. Ја сам то добио из више разлога, а и због тога, што се тим предлогом иде и на поделу Босне. Наша је странка, међутим, против те поделе.

Г. ПРИБИЋЕВИЋ ПОПУШТА?

После састанка г. г. др. Св. Поповића г. С. Дуканца причало се у кулоарима и клубовима у Народној Скупштини, како ће г. Прибићевић попустити и изменити своје предлоге, те да се омогуће преговори.

ИЗЈАВА Г. ЈОВ. ЈОВАНОВИЋА

Председник земљорадничког посланичког клуба, г. Јован Јовановић, изјавио је нашем уреднику ово:

— Не бих вам могао ништа стварно рећи, јер ми предлог г. др. Мачека није познат. Иначе онолико, колико ми је познат из новина, могу вам рећи, да се о преуређењу државе може разговарати само пошто се извриши реформа изборног система и тим омогући долазак сељака у Народну Скупштину и то у броју, који одговара њиховој снази. Тада ће се српски и хрватски сељаци састати и они ће сва ова питања договорно решити.

Нови предлог г. др. Мачека

Г. МАЧЕК КОД КРАЉА

Г. др. Влатко Мачек примљен је у аудијенцију данас пре подне у 10 сати. Аудијенција је трајала до 10 и 40 сати. Из Двора се г. Мачек одвезао у стан г. Прибићевића. Ту је новинарима рекао ово:

— Интервју не буте добил, него само изјаву, коју ће вам диктирати Јелашић.

После четврт сата г. Јелашић је издиктирао ово:

— Председник др. Влатко Мачек примљен је данас у 10 сати пре подне у пословну аудијенцију коју је трајала око пола сата, а након тога што је већ председник др. В. Мачек изишао ван и ушао у ауто Њ. В. Краљ замолио га је да поново дође горе те је се ту задржао још неколико часака.

„Разговор са Њ. В. Краљем настављен је у вези са јучерашњим разговорима у истом смислу и правцу и на истој бази, то јест на закључака од 1. октобра. Том приликом додирнуто је и питање начина поступка и др. В. Мачек је предложио Њ. В. Краљу образовање неполитичке владе, која има краљевско поверење и која својим саставом пружа гаранције за успешно спровођење од њега предложеног државног преуређења".

Г. Јелашић је рекао још и то, да г. Мачек одмах иде у Земун, али незна тачно кад ће ићи у Загреб.

ПРЕОКРЕТ У СИТУАЦИЈИ

Јутрос су почела конферисања првака СДК у стану г. Прибићевића. По завршеном конферисању пређи из стана је изашао г. Св. Поповић, а затим г. Милош Сјвчић.

Један од првака СДК дао је нашем сараднику ову изјаву:

— Синоћ је ситуација изгледала тако, као да је све пропало.

Настао је, међутим, један мали преокрет, који је догађаје упутио другим правцем. Око 8 сати, синоћ, када је г. др. Мачек требао отпутовати у Загреб, добио је позив Двора, да данас пре подне дође у аудијенцију.

Г. ДАВИДОВИЋ КОД КРАЉА

Г. Љуб. Давидовић био је примљен данас у 11 и по часова код Краља.

Г. Давидовић је саопштио Њ. В. Краљу одлуку демократског клуба, која остаје и даље у важности, пошто је г. Мачек стварно остао при својим условима а само мало изменио карактер владе, која би имала спровести измену Устава.

ШТА ЗНАЧИ НОВИ ПРЕДЛОГ Г. МАЧЕКА

Нови предлог г. Мачека није изазвао много интересовања. Један члан владе је рекао:

— Г. Мачек сад хоће кабинетску владу, да она изврши измене устава. Он просто диктаторски искључује све остале странке, а оне су већина народа. Он хоће да таметне свима фактором свој ултиматум. Ко може тако радити? Само диктатор! Има ли игде државе, где је мањина овако поступала?

Г. А. СТАНОЈЕВИЋ У ДВОРУ

Г. Ацо Станојевић био је данас пре подне такође у Двору. Њему је Краљ прикладао захтеве С. Д. К. и г. Станојевић је рекао да те захтеве није могуће примити.

Г. Станојевић је изјавио новинарима једино ово:

— Консултован сам о предлогу г. Мачека о преуређењу државе.

Болест енглеског краља

ЛОНДОН, 5. јануара. — Јутрошњи лекарски билтен гласи овако:

Краљ је провео ноћ мирније. Локално стање показује мало побољшање, док опште стање остаје стационарно.

ЛОНДОН, 5. јануара

У лекарском билтену каже се да је краљ провео дан мирно и да у погледу његовог стања нема никакве промене.

Генерал г. Симовић

ПАРИЗ, 5. јануара. — Г. Маршетн, пуковник командант 34, ваздухопловног пука, примио је данас на дедродрому „Ле Бурже генерала г. Симовића и показао му је разне инсталације на аеродрому.

Мајор г. Ненсар, командант једне групе ловачких авиона, извео је пред генералом г. Симовићем акробатско летење једне пуковске патроле на новим ловачким авионима.

Стање Народне Банке Краљевине С. Х. С.

Београд, 5.

Последње стање Народне Банке Краљевине СХС, које је израђено на дан 31. децембра, изгледало је овако:

Актива. — Метална подлога: у кованом злату 91,014.725,22; у кованом сребру 17,335.849,; у страној монети 269.124 20 и депо-има на страни у разним валутама 230.255,15 21 динара, Заједно; на менице 1,470.303.153,50 и на хартије од вредности 258,830.667,63 динара. Рачун за откуп крунских новчаница: 1,007.429.594.97 динара. Рачун привремене размене: 227,824.925.88

...рада. Државни дуг: по зајму на бонове обртног капитала 966.355.034. — и по зајму на бонове по извреднім кредитима 2,000.000.ооо динара. Вредност државних домена заложених за издавање новчаница 2,138,568,511. динара и салдо разних рачуна 794,598,511 динара. Према мене су показале у следећим партијама: мањак од 4,396.872,73 динара у депо-има на страни у разним валутама; плус од 44,220.676.57 динара у заморима на хартије од вредности; минус од 55.235.278.73 динара у рачуну за откуп крунских новчаница; минус од 42,287.400,44 динара у рачуну привремене размене и у салдо разних рачуна плус од 370,324.181.70 динара.

Пасива. — Главница 50 милиона динара у кованом злату, од ове уплаћено 30,000,ооо.— динара. Резервни фонд 11,237.441,90 динара. Новчанице у течају 5,528,170.015.— динара. Државни рачун привремене размене 227,824.925,88 динара. Државно потраживање по разним рачунима 367,779.706,29 динара. Разне обавезе: по жиро рачунима 493,199.096.01 динар и по разним рачунима 367.779,706.29 динара. Разне обавезе: по жиро рачунима 318,348.702.69 динара. Потраживање државно за заложене дочеје динара 2,138,377,163 и ажије за куповане злата за главницу и фондове 83,055.870 динара. Укупни износ и активе и пасиве је 9.197,993.990.77 динара.

Минус су показале следеће партије: резервни фонд 275.731,67 динара и државни рачун привремене размене 42,287,4оо,94 динара. Плус, пак, ове позиције: новчанице у течају динара 185.388.055.—; потраживање државно по разним рачунима 28,968.547,39 динара и разне обавезе по разним рачунима 140,831.836,09 динара.

РАДНИЧКО ТИПОГРАФСКО ПЕВАЧКО ДРУШТВО „Јединство", приређује за дан 8 јануара (други дан Божића) у просторијама хотел „Таково" (Теразије) КОНЦЕРТ СА ИГРАНКОМ. Почетак у 9 часова у вече.

Управа Хуманог Друштва „Сиротиљ Сунце".

— Данашњи број „Правде" има 36 стран —

Изјава г. Давидовића

Г. Давидовић изашао је из Двора у 12.20 часова. Новинарима је изјавио:

— Ја сам био код Њ. В. Краља и предао му одлуку демократског клуба, који је једногласно одбио предлог г. др. Мачека, без дискусије.

Г. Давидовић се затим одвезао у Народну Скупштину, где га је очекивало неколико посланика.

МАНДАТОР

Данас у подне су коначно завршене све аудијенције шефова. Констатовано је, да се између парламентарне већине и мањине не може створити додир.

Због тога је звао председник Народне Скупштине г. Михаиловић ради одређивања мандатора.

Сви су очекивали васпостављање чворне коалиције.

Чланови Војног Стручног Савета за 1929 годину

За чланове Војног Стручног Савета у 1929. години одређени су: дивизијски генерали г. г. Милош М. Михаиловић и Радисав Крстић, санитетски генерал г. Борђе Л. Владисављевић, судски генерал г. Владимир С. Јовановић и судски потпуковник г. Бранко Л. Секулић.

За чланове заменици одређени су: дивизијски генерал г. Радован Г. Обрадовић и санитетски генерал г. Јордан Г. Стајић.

Распоред богослужења у новосадским црквама за време Божића

НОВИ САД, 5. (М. изв. „Правди"). —

Бадњи дан: У Саборној цркви у 6.30 часова јутрење, 10 часова литургија, 3 часа по подне вечерње.

Први дан Божића. — У Саборној цркви: у 5.30 часова јутрење, у 9.30 архијерејска литургија, у 2.30 по подне вечерње.

Други дан Божића. — У Алмашкој цркви: 6.30 јутрења, 9.30 архијерејска литургија, 2.30 по подне вечерње.

У осталим црквама редовна богослужења.

Трећи дан Божића. — У Саборној Цркви: 6.30 јутрења, 9.30 литургија, 11 благодарење поводом рођен-дана Њ. В. Краљице Марије.

СПОРТ

Утакмице Б. А. К-а

На други дан Божића приређује Београдски Атлетски Клуб у својим просторијама (Косовска ул. бр. 53, у дну дворишта) јавне борбе својих чланова.

Наступају: Х. Лонгавер, Л. Радић, С. Костић, Б. Удрић, А. Тодаловић, М. Стаменковић, М. Јовановић, О. Борђерић.

Почетак у 10 и по сати пре подне. Улазнице јевтине.

Премијера „Мамзел Нитуш"

У МОДЕРНОЈ ОПЕРЕТИ

Синоћ је у Модерној Оперети (Луксор) игра на први пут после рата у Београду ова некад тако вољена, лака, лепа и весела оперета (од Ерне-а). Режију је имао г. Осиповић и може се рећи да је она потпуно успела. Мамзел Нитуш играла је с пуно лупкости и много еластичности г-ца Михл. Г-ђа Матејић играла је игуманку манастира врло добро. Исто тако г-ђа Ђорђевић глумицу Корину. Улогу мајора Шат Жибуса дао је с врло добрим успехом г. Ђорђевић.А младог поручника Шамплатреа играо је г. Трбуховић с еланом. Г. Косић, кога смо похвалили у „Оли-Поли", показао је и синоћ да је од талента: његова игра је наишла на опште допадање. Исто тако и г. Цветковић дао је Целестина-Флоридора, који је био симпатичан. Г. г. Осиповић и Келашинац су били беспрекорни; њихове маске укусне. Избор „Мамзел Нитуш-а" од стране управе је за похвалу с обзиром на празничне дане, када и шира публика тражи разоноћења.

Т.

Атентат на г. Унгера у Нирнбергу

БЕРЛИН, 5. (Б. Изв. „Правди"). — Синоћ је извршен атентат у Нирнбергу на вођу немачког антропазофског друштва г. др. Карла Унгера. Др. Унгер имао је синоћ да одржи предавање и кад је ушао у салу, њему је пришао један [illegible] и изненадно убио нападнутог човека, који је испалио на њега три метка. Др Унгер издах[illegible] за неко минута. У сали је поводом тога настала велика паника. Том приликом је рањена једна жена. Атентатор је ухапшен.

Вест о атентату на др. Унгера изазвала је не мало узбуђење нарочито у Штутгарту, јер је то центар немачког антропазофског покрета.

Шаховска утакмица у Берлину

БЕРЛИН, 5. (Б. Изв. „Правди"). — У Берлину се води шаховска утакмица између познатог светског мајстора Руса Богољубова и Аје-а. Од досадашњих седам партија четири су свршене реми, пету је добио Богољубов, шесту Аје и седму. после 33 потеза, добио је опет Богољубов. Према томе Богољубов је досада добио две, а Аје једну.

У АЛБУМ ГОСПОЂИЦИ

Нина, о, нежна, добра мада,
Зашто те судбе вихор љут
Занео с Волге и Урала
У наш далеки српски кут?

Зар својом лепом главом бистром,
Коју божански краси дар,
Да вечно куњаш над „регистром"
И да ти гуња архивар?

Твоје је срце, — некад смело —
Постало тајног бола плен;
На твоје умно, лепо чело
Дубоке туге пада сен.

Да ли ти, можда, ка ум пада
Далеке као драги лик,
Из' Руска Земља, којом сада
Пали и жари бољшевик.

Тај света земља, земља бајке,
Где прошлих дана тиња жар,
Где брује звуци балалајке
Где вечно струји самовар,

Где непрегледна, бујна степа
Лепоти земље даје тон,
И где је зима тако лепа
Уз прапорана ситних звон?

Живот је патња и горчина;
Истински бол је увек нем;
Ти ми не кажеш ништа, Нина,
Ал' ја те добро разумем:

И велим: није свела нада
Упркос хладне слутње те:
Догод си добра, вредна, млада,
Имаћеш срећу, па ма где!

В. Ј. И.

Српско Нар. Позориште у Панчеву

РЕПЕРТОАР ОД 7—12 ЈАНУАРА 1929 ГОД.

7 јануара понедељак по подне у 3 сата са сниженим ценама Народни посланик комедија у 3 чина од Б. Нушића. Режија г. Јовановића у вече у 8 сати у сали Војћертове пивare У гавољама трилогија од Пецића Петровића. Режија Харитоновић Писценација: Ж. Васиљевић. 8 јануара уторак по подне у 3 сата са сниженим ценама Граничари позоришна игра с певањем и играњем у 6 слика од Фрајденфајха. Режија У [illegible]

Увече суделује трупа на забави Занатлијске За[illegible]ка комадима Максим од Бране Цветковића и Камуфле од Дреста.

9 јануара среда у вече у 8 сати Ивкова слава позоришна игра с певањем и игром у 4 чина од Стевана Сремца. Режија г. Харитоновића.

10. јануара четвртак увече у 8 сати у претпл[illegible] и ван[illegible] драма у 4 чина од Иве Војновића. Режија г. Јовановића.

12. јануара субота у вече у 8 сати, у претпл[illegible] комедија у 5 чина од Бернарда Шоа, Режија г. Јовановића.

13. јануара недеља по подне у 3 сата са сниженим ценама Лилиом живот једна лапша у 7 слика од Ф. Молнара.

У вече услед забаве Црк. Пев. Друштва нема представе.

Годишњи збор акционара Народне Банке

Одмах по повратку гувернера г. Игњата Бајлонија из Врњачке Бање, где је одпутовао ради одмора, одржаће се седница главног управног одбора Народне Банке, на којој ће се одлучити, када ће се сазвати редовни збор акционара. Према изјавама банчиних меродавних кругова, верује се, да ће се збор одржати у првој половини месеца марта.

Овај збор ће бити од највеће важности, јер ће се — поред осталих питања — вероватно дискутовати и о камат[illegible] стопи, које питање у пуној мери интересује целокупан наш привредни живот.

АФЕРА Г-ЂЕ АНО

Компромитовање г. Вајана Кутирије-а

ПАРИЗ, 5. (Б. Изв. „Правди"). — Лист „Либерте" донео је сензационалан чланак о афери г-ђе Ано. Лист је тврдио, да су нађене белешке г-ђе Ано са тачним имењима свих оних политичара и новинара, који су добијали новац од предузећа „Газет дн Фран".

Према торњењу „Либерте" међу осталим именима налази се и име познатог комунистичког посланика г. Вајана Кутирије-а. Дакашњи комунистички лист „Хуманите", чији је главни уредник г. Вајан Кутирије, демантује одлучно тврђење „Либерте"-а и најављује, да је поднео тужбу суду против „Либерте"-а, тражећи одштету од 250 хиљада динара.

„Каје Фраје Пресе" о политичком стању у Југославији

БЕЧ, 5 (Б. Изв. „Правди"). — Данашња „Наје Фраје Пресе" бави се у уводном чланку кризом у Југославији. У чланку се каже, да се Југославија налази сада на прекретници своје историје. То што се сада ради у Београду, то су напори, да се реши цео унутрашњи проблем све државе. Реч је о дефинитивном регулисању односа између старе краљевине Србије и нових области. За ових десет година, однако постоји Југославија, показало се да је садашња унутрашња конструкција била погрешна Чињеница, да је Краљ Александар позвао у Београд и хрватске вође, показује да Краљ има добру вољу, да спречи сво зло. Мачек је у свом захтевима ишао нешто даље него Прибићевић, али ипак међу њима није дошло до разлаза, нако се то у нашим београдским политичким круговима очекивало.

У чланку се даље каже, да измена устава не би нашла сада на препреке ни код српских странака У Београду су се измирили с тим, да је ревизија устава потребна. Вероватно је, да ће једна нова неутрална влада расписати изборе за уставотворну скупштину. Даље се у чланку изражава мишљење, да ће у Београду доћи до образовања владе тројне коалиције. Мисли се, да би то било најгоре решење.

Полицијска Кроника

ДИМ УГУШИО ЖЕНУ

Око девет часова данас појавио се пожар у стану удове Настасије Живановић, у Пазинској ул. 217. Када су суседи приметили дим, који је избијао кроз дњак, утрчали су у стан и нашли старицу већ угушену од дима. Она је оставила упаљен угаљ у фуруни и легла да спава, не приметивши да чункови не стоје добро, те се тако соба напунила димом.

Парамунт Палас

Велики Божићни програм

7. 8. 9. 10. децембра

ХАРОЛД ЛОЈД

у свом једином филму ове сезоне:

ЈУНАК

7 чинова неодољивог смеха, који натерује гледаоцима сузе на очи.

Почетак у 3, 4,30, 6, 7,30, 9,20

ДОЛАЗИ:

Живо робље

Били Дов

Цилберт Роланд.

14611

САРАГЕ МОРУНЕ ЈЕГУЉЕ МАСЛИНКЕ

као и своје сопствене фабричне производе:

СУСАН, ТАХАН и АЛВУ

14462

има на стоваришту и нуди по најповољнијим дневним ценама

Колонијална трговина

КОНСТАНТИНА Д. КРИТИЋА

БЕОГРАД

Васина ул. 25. Телефон 717.

Магацини већих и мањих, подруже бетониране спрам железничке станице Карађорђева улица Издаје Јовановић Босанска 30. 14640

КОРИСТИТЕ велику празничку на продају кошуља и кревата галантериске радње Божидара Живковића, Београд, Краља Милана 20 (где „Лондона"). 14302

„ТЕРАЛИЈА"

Специјална радионица за сваковрсне:

Бандаже

Ортопедија

вешт.

Руке и Ноге

Ђорђе Мајер

Београд, Тел. 35-10

Појасе, утеге, ајлаге за дуставане, хигијен мидере, гумене чарапе; гердехалтери, орт, апарати и мидери, ортоп. обуће и т. д.

Кн. Михајлова 15.

(у двор.)

Конструкција најмодернија! Израда признато најбоља!

Цене воло повољне!

14644

СЛУЖБА

Бивши учитељ тражи намештење као чиновник или слично томе. — Обратити се администрацији листа ное шифром „учитељ". 14626

СТАНОВИ

СОБ са потпуно засебним улазом издаје се од 15. јануара. Модеран конфорт. „Котеж Неимар", Чубурска 30. 14631

НАМЕШТАЈ САЛОНА златни, махагони, финих спаваћих соба, огледала са сале златна махагони оровостепена кожни, астала за трпезарије и дивана великих, разне друге столице и други разни намештај хвасталог од **распродаје** прозаје врло **јефтино. Клавир** штуфлигера врло скоро нов **тепета** за собе прозаје Космајска улица бр. 35. Уштати назорника вуче. 14674

РАЗНО

ТРАЖИ СЕ ЧИНОВНИЦА са знањем страних језика и дактилографије. Јавити се администрацији листа „Правде" Кнез Михајлова 19. 14526

ПРИВАТНА ГИМНАЗИЈА, СА ИНТЕРНАТОМ, проф. Андрејашевића отвара упис гимназијских ученика за јунски рок. Даничићева 8. 14533

Шоферска школа Милана Попадића краља Александра 13 спрема кандидате за полагање шоферског испита. Следећа течај почиње 15 јануара. Тражите услове 14647

ТАПЕТАР И ДЕКОРАТЕР ради по кућама врло јефтино, превлачи салонске гарнитуре. Јавити картом Кабиљо, Принц Евгенија 6. 14516

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

КУПУЈЕМ КОЖЕ од дињачки плаћам највише. Крзнарија Матеканџ Балканска 21. 14614

ЈЕВТИНА ПРОДАЈА целокупне конфекције, женска, мушка и дечија одела, модерних улстера и зимских капута. Горњу робу прозаћу по **невероватно јефтиним ценама.** Користите прилику и појурите са куповином код „Лувра" Краља Милана уз. 85. преко пута Офиц. Дома. 14609

Сви у Дринчићеву бр. 5. А зашто ?! За брашно које је најфинији и које се одлично развија кгр. дин. 4.50 на 10 кила још јефтиније. Има га и у џаковима од 10 кгр. 14622

ПРОДАЈЕ СЕ ново озидана четвороспратна зграда у Немањиној улици, модерно уређена, лифт, стажно грејање по сим становима, у приземљу 5 дућана рента преко 10% зграда је ослобођена пореза 30 год. За услове обратити се г. М. Симјанину, тел. 2-57 31-58. 14392

Јавна захвала ХУДОВСЦИНУ

леку против глувих болести

Поштовани Господине!

Са употребом Вашег изврсног ХУДОВСЦИНА спасио сам се грубе болести, те сам Вам много захвалан за спас мога здравља.

Стојник

14230

С поштовањем

Рајко Јанковић.

Добива се код апотекара ИВАНА ХУДОВСКОГ у СУБОТИЦИ

Цена 3 кутије 75 дин.

Првокласни словенски

ХРАСТОВ ПАРКЕТ

у свима димензијама и квалитетима има на свом стоваришту 14399

Генерална Банка за Трговину и Индустрију

Дворско Одељење

Београд, Принца Евгенија ул. 12. Телеф. 19-68.

НАЈБОЉЕ ће те КУПИТИ или ПРОДАТИ ваше ИМАЊЕ преко одељења за куповину и продају некретнина ДУНАВО ПОСАВСКЕ БАНКЕ, Кнез Михајлова 47, тел. 22-32. 14521

- ЛУСТЕРЕ -

МЕТАЛНЕ и СТАКЛЕНЕ САВ Санитарно - хиг. уређај КУПАТИЛО - УМИВАОНИЦИ КЛОЗЕТЕ - ЧЕСМЕНЕ-ШОЉЕ НАЈЕФТИНИЈЕ

само код

Живковића и Хермана

Кнез. Љуб. 7. Тел. 27 50

14646

Најусавршеније и најбоље

штрикаће машине „DUBIED"

можете добити код фирме 14587

ЧЕСНИК и ГРОС

Београд — Топличин Венац 9.

Услови плаћања повољни!

Кроника Престонице

Београд, 6

Народно Позориште: (20) „Игра у замку".
Модерна Оперета („Луксор" у 21) „Мамзел Нитуш".
Београдска Оперета: („Клеријес" у 21) „Чар валцера".
Народни Универзитет: (велика дворана у 18.15): Предавање г. др. Веселина Чајкановића, професора Универзитета: „Бадње вече и Божић".
Основна Школа код Саборне Цркве: (18.30). — Концерт коледних и божићних песама Првог Београдског Певачког Друштва.
„Академски Серкл": (21) Соаре „Обилића".
Ресторација Стара Скупштина свако вече кон цертира састав оркестар класичне изводи са са Маринкић, севдалинке изводи омиљени Миланче Врчинац. 14403
Хотел „Славија" (21): „Бранково Позориште"
Хотел „Чешки" Бранкова 3 **„Чеченци"** игра и пева. Турски, Арапски и Јеврејски 14372
Комично Позориште (ресторан „Загреб"): Кон. Шансоне, Чизме, Едгар и Флорентина, комедија, Рапорт. Соло продукције
Касина „Студио": Школа Играња Стопића (Терезије 25 — Телефон 28-86) Дансинг од 16 часова Час г. Лачкова
Театер Касина (21.30) Велики децембарски програм невиђених атракција, позоришних чи кантеса, скечева, дансинг.
Хотел „Палас": (21.30) Утакмица у модерним играма
Касина (Бар) (21 и пе) — Театр „Весели Боеми" Максим-бар (20) Нов програм
Руска Крчма (21.30) Театр ревн „Мезонет", Гостоваље Цоце и Моце.
„Ексцелзиор": Дине дансан.
„Руски Цар": Елдорадо.
Бумс-Келер: (20) Свира одлична музика Петра Пауновића. Пева Руска Цигалка Арчина.
Етнографски музеј: (угао Бирчанинове и Милоша Великог улице) **Отворен** од 9 — 12 и од 15 — 18 четвртком и недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.

БИОСКОПИ:

За 6. јануар

Ларкипо: „Краљ Краљева" (обе епохе уједно).
Парамунт-Палас: „Деца растављених" и „У бор би за дете".
„Коларац": „Пламен љубави"
Колосеум: „Под грехом"
Парнз: „Живот је игра" и „Шерлок Холмс"
Балкан: „Брод проклетника"
Корзо: „Робови страсти" и „Не бој се брака".
„Шарло": „Ри Експрес" и „Парчи има право?"

За 7., 8. и 9. јануар

Народно Позориште:
7. јануар: (15) „Копелија"; (20) „Коштана".
8. јануар: (15) „Зулумћар"; (20) „Млетачки трговац".
9. јануар: (15) „Пикова дама"; (20) „Хасанагиница".
Београдска Оперета:
7. јануар (15) „Чедна Сузана";
8. јануар: (15) „Холандска женица"; (21) „Терезина".
9. јануар: (15) „Грофица Марица"; (21) Јесењи маневар".
Модерна Оперета:
7. јануар: (15) „Лесковчани у Паризу"; (21) „Мамзел Нитуш".
8. јануар: (15) Војвоткиња од Чикага"; (21) „Оли—Поли".
9. јануар: (15) „Мамзел Нитуш": (21) „Мамзел Нитуш".
Коларац: „Пламен љубави" (Ронадд Колман и Вилма Банки).
Колосеум: „Алахов врт" (Светислав Петровић и Алиса Тери).
Ларкипо: „Риф и Раф као ватрогасци". — Пре подне првог и другог дана Божића дају се специјалне представе за децу у 10 часова.
Парамунт-Палас: „Јунак" (Харолд Лојд).
Парнз: „Заиотова Бик Парада" и шала у два чина.
Дом Културе на Сењаку:
7. јануар: (20.30) „Војнички бегунац".
8. јануар: (15) „Војнички бегунац"; (20.30) Забава.
9. јануар: „Коштана"; (20.30) „Једна ноћ у харему".

Дежурне апотеке: Боже Јелића — Краља Александра улица, Др Петра Живковића — Душанова ул. Јеврсмовића — Краљев Трг до Универзитета, Душина Јанковића — Сарајевска ул.; „Јелини" — Кнез Михаилова ул.; Др Синиште Бајс — Шумадиска ул.

ФИЛИЈАЛА: Скопље Краља Петра 34.
14514

Пред Божић

Престоница се већ одавно спрема да дочека Божић. То ће бити дочек у домовима, традиционално леп, радосан, али проткан озбиљношћу, која доликује великом празнику. Може се рећи да је престоница спремна за дочек Божића, али то још не значи да није остало ништа да се купи. Пијаце су препуне намирница, тако да су домаћице стављене пред тешку дилему: шта да купе, и где да купе... И у колико се Божић приближава, у толико постаје ова живост на пијацама већа. Прасад на пијацама непрекидно концертирају — као да знају колика им се важност ових дана придаје. И ако су нека мистериозна писма и [illegible] обећавале „печеницу од пет динара", Београђани су се помирили с тим да плаћају много скупље.

Божићње расположење већ се осећа у пуној мери. Данас је почео, после неколико дана, који нису личили много на предбожићњу зиму, да пада снег. обе навајући да ће се Божић провести у лепом, снежном оквиру. Јек ко би могао да замисли Божић без снега.

PHILIPS RADIO
БЕОГРАД, КН. ЉУБИЦЕ, 5.
14195

Недељни распоред радио-концерата

СУБОТА, 5. ЈАНУАР

Загреб 13.15: Грамофон. 17: Руске народне песме. 20.35: Виолински концерт. По том дансинг.
Љубљана 12.30: Грамофон. 17: Концерт радио-оркестра. 19: Немачки час. 20: Клавирски концерт.
Беч 11: Музика. 16: Концерт. 19.30: Клавирски концерт. 20.35: Позоришни комад. По том оркестарски концерт.
Кенигсберг 16.30: Концерт. 20: Пренос из Берлина. 21: Забавна музика.
Праг 16.30: Концерт. 19: Кадмановa оперета „Војвоткиња од Чикага". По том циганска музика.
Лајпциг 16.30: Оркестарски концерт. 20: Популарни концерт.
Штутгарт 15: Забавна музика. 20.15: Оперетска представа.
Катовиц 20.30: Пренос из Варшаве. 22.30: Дан синг.
Франкфурт 16.35: Оркестарски концерт. 20.15: Оперетска представа.
Брно 19: Концерт. 20: Весело вече. 21: Популарни концерт. 22.25: Циганска музика.
Берлин 17: Забавна музика. 20: Позоришна игра. По том забавна музика.
Пешта 9.15: Музика. 12: Звоно. 12.20: Клавирски концерт. 17.40: Циганска музика. 19.30: Оперетска представа. По том дансинг.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

БОЖИЋНИ ОДМОР У СУДУ

Београдски Пристепени Суд, за време божићних празника, неће радити до четвртка, 10 о. м.

ПРЕДАВАЊЕ ГРАЂАНСКОГ ДЕМОКРАТСКОГ КЛУБА

Грађански Демократски Клуб одржаће своје једанаесто предавање, у недељу у 10 и по часова пре подне, у сали код „Клеријеса" Краља Милана 40. — Предавање ће одржати г. Младен Ристић, директор гимназије: Италијански проблеми: 1. битка за жито.

Предавање ће отворити г. Љуба Давидовић, председник Грађанског Демократског Клуба.

Приступ слободан.

ГОСПОДИНУ ДИМИТРИЈУ МИТИ А. КУМАНУДИ, ДРВАРСКОМ ТРГОВЦУ, БЕОГРАД

Драги Мато! Наступајући празник Христово рођење желим да са твојима проведеш често као ја весело. Твој бивши ортак Митровић.
14460

КОНКУРС ЗА ЛЕКАРА СТУДЕНТСКОГ ДОМА

Студентском Дому у коме живи 550 особа, потребан је лекар. Поред стажа, лекар мора имати најмање три године лекарске праксе и да је неожењен. Дужности су: брига о здрављу студената и особља и старање о свима хигијенским условима Дома. Дужан је становати и храпити се у Дому с тим да ће служба обављати цело пре подне, а по потреби и у остало време. Пријаве до 15. јануара са назначењем плате уз сва потребна документа о горњим условима. За ближе обавештење обратити се Управи Дома.
14512

КАШАЉ, НАЗЕБ И ПРОМУКЛОСТ

Кашаљ, назеб и промуклост пружне болести сигурно лечи СИРОФЕН. Добива се у апотекама.
14235

МАТИНЕ У ПОЉСКО-ЈУГОСЛОВЕНСКОМ КЛУБУ. — ПОЗОРИШНА, 14.

На други дан Божића, — у уторак 8. т. м. — у 4 часа по подне приређује се велики матине са играном. Свира прворазредни џез-банд.
14650

Уста и грло
су најлакши пут, којим клице болести улазе у наше тело. Да се заштите од разорног деловања клица, које проузрокују разне зараде као хуњавицу, инфлуенцију и остале опасне инфекционе болести, морају на плеску угрижени прсви реда довито узимати укусне
13751
ДИАКОТ-ПАСТИЛЕ
др Вајдса

КОД БОЛЕСТИ СТОМАКА, црева, немања апетита, неуредне столице, напетости, мучењу лутине, болова у телу, надражају на повраћање, помоћу пола часе природне Франц-Јозефове воде постизава се темељито чишћење. Болница уверена потврђују, да и болесници у постељи радо узимају Франц-Јозефову горку воду. Добива се у апотекама.

Овај најновији оригинални радио апарат
ТЕЛЕФУНКЕН 10.
може се прикључити на наизменичну струју расветне мреже помоћу нарочитог трансформатора, а где нема струје врши се погон са батеријама. - Цена је апарату заједно са 3 нормалне сијалице и са калемовима само
Д. н. 850.—
Тражите илустроване проспекте које шаљемо бесплатно

TELEFUNKEN
1903 1928
Југосл. Сименс А. Д. Радио одељење
Београд — Ресавска 22. Пр.
14610

Војни указ

На предлог министра војске и морнарице Њ. В. Краљ постанио је:

За вршиоца дужности команданта осмог јаиармеријског пука жандармеријског потпуковника г. Ђорђа С. Бараца, до сада помоћника команданта деветог жандармеријског пука; за вршиоца дужности команданта деветог жандармеријског пука, жандармеријског потпуковника г. Радивоја Ј. Ристића, до сада команданта београдског жандармеријског батаљона; за помоћника команданта деветог жандармеријског пука, жандармеријског потпуковника г. Харалампија А. Борђевића, до сада за инспекторске послове петог жандармеријског пука; за вршиоца дужности команданта београдског жандармеријског батаљона, жандармеријског мајора г. Бошидара А. Петровића, до сада команданта струмичке жандармеријске чете брегалничког жандармеријског батаљона и за помоћника команданта београдског жандармеријског батаљона жандармеријског мајора г. Јеврема К. Ристића, до сада на служби у штабу првог жандармеријског пука.

Од досадашње дужности разрешен је жандармеријски пуковник г. Душан Н. Х. Јовановић и стављен на расположење министру војске и морнарице.

За вршиоца дужности команданта Поморске Војне Академије и управника Хидрографског Уреда Морнарице постављен је капетан фрегате г. Едгар А. Васић, до сада на служби у Команди Морнарице, а за вршиоца дужности начелника штаба Команде Морнарице капетан фрегате г. Рихард Ј. Кубин, до сада на служби у истој команди.

Разрешен је од досадашње дужности капетан бојног брода Мирко М. Цвиткович и стављен на расположење министру војске и морнарице.

Београдска оперета

— Позоришна дворана „Клериц" — Терезије —

У „КЛЕРИЦУ"

Првог дана Божића даје се по подне у 3 сата омиљена оперета увек радо слушана „Чедна Сузана" а на вече нема представе за широ публику. (Представа се приређује у часг гостију гоеп. Милана Вапе, индустријалца. Приступ имају само позвани од стране госп. Милана Вапе).

Другог дана даје се после подне у 3 сата „Холандска Женица" а на вече у 9 часова „Терезина".

Трећег дана после подне у 3 сата „Грофица Марица". Управа Београдске оперете пожалила наручиту пажњу свему, а "специално најбољој подели улога тако, наслову улогу Грофицу Марицу приказиваће госпођа Матилде Краљ, која је без сумњице у тој улози. Ве вече у 9 часова „Јесењи Маневар".

10. јануара у 9 часова даје се веома успела новина, радо гледана Штраусова оперета „Чар Валцера".

Ускоро биће приказана оперета „Игуманов грех". За ту оперету влада велико интересовање јер је домаћа.
14632

Модерна оперета

ПАЛАТА „ЛУКСОР"

БОЖИЋНИ РЕПЕРТОАР

Први дан:

Понедељак, 7. овог месеца, дневна „Лесковчани у Паризу (у 3 сата); вечерња „Мамзел Нитуш" у 9 часова.

Други дан

Уторак, 8. ов. мес. дневна „Војвоткиња од Чикага" (у 3 часа); вечерња „Оли-Поли" у 9 часова.

Трећи дан

Среда, 9. ов. мес. дневна „Мамзел Нитуш" (у 3 часа); вечерња „Мамзел Нитуш" у 9 часова.

НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

ИЗЛОЖБА у Београду!
Светска фирма „BIJOUX DE PARIS" изложила је у својој овлашћеној филијали у улици Кр. Милана 35 око 100.000 комада златног и сребрног накита, бриљаната и бисера, кинасребрне робе те швајцарских сатова најбољих марака. Интересенти нека се изводе сами осведочити о оваснјоним продајним ценама.
13983

Специјална Трговина

Грамофона и плоча

Д. Милановића и Друга

БЕОГРАД

Кн. Љубице 6. Тел. 16-06. 14616

Даје држ. чин. служб. Грамофон 10 плоча од 40. кут. игала за **Дин. 1,320**

НА 6-СТО МЕСЕЧНУ ОТПЛАТУ

Хамзеград 4 11

РАДИО

Апарати и делови

Селективно недостижни Super-Babys са 5 и 6 лампи - апарати за прикључак на мрежу

TRIO радио тип

TRON лампе 1929

Membra гласноговорници и слушалице
Дека исправљачи за пуњење акумулатора
Разне антене 14645

ЛАГЕР И ЗАСТУПНИШТВО
ТЕХНИЧКИ БИРО за електро-маш. радове
Ing. МИРОСЛ В. МАРШИЋ НИН
Гундулићев Венац 8 — Београд — Тел. 49-58.

НИ ЈЕДАН ПРОИЗВОД У НАШОЈ ЗЕМЉИ НЕФАЛСИФИКУЈЕ СЕ ТОЛИКО КАО МОЈ ПРОИЗВОД

Љубичица крем

ШТО ЈЕ НАЈБОЉИ ДОКАЗ ЊЕГОВОГ ДОБРОГ ДЕЈСТВА И ВЕЛИКЕ ПОТРАЖЊЕ

"АКО ИСТИ ЈА СПРАВЉАМ ОД НАЈБОЉИХ И НАЈСКУПЉИХ САСТОЈАКА, ТО ЈЕ ОН РАЗУМЉИВО И СКУПЉИ ОД СВИХ ФАЛСИФИКАТА, КОЈИ СЕ ПО КВАЛИТЕТУ И ДЕЈСТВУ НЕМОГУ НИ ПОРЕДИТИ СА ЊИМЕ.

СТОГА УПОЗОРАВАМ СВЕ МОЈЕ ПОТРОШАЧЕ ДА ЈЕ ЈЕДИНО ПРАВА ОНА **„ЉУБИЧИЦА КРЕМ"**, КОЈА НА КУТИЈИ ПОРЕД ЗАШТИТНОГ ЖИГА (БУКЕТ ЉУБИЧИЦА СА ЖУТОМ ПАНТЉИКОМ) ИМА НА ДОЊОЈ СТРАНИ И ЉУБИЧАСТУ ЕТИКЕТУ СА МОЈИМ ПОТПИСОМ

Д. Јанковић
апотекар.

Београд.

1206

НАЈБОЉИ и НАЈТАЧНИЈИ ЧАСОВНИЦИ

ЈРГУ **„ЗЕНИТ"**

Дирекција Држ. Железница решењем својим под бр. 8668 од 18. фебруара 1925. године наручила је **2.000 комада** за своје службенике.

Питомци Краљ. Војне Академије 32. и 33. класе сви су добили часовнике **„ЗЕНИТ". Оригинал - службени, прави железнички часовници „ЗЕНИТ" с. д. ж. Дин. 529.— Часовник „ЗЕНИТ" Бели Орао** за официре и војнике **Дин. 600.-**

Генерални заступници за велико и детаљ
МИХ. П. ПЕТКОВИЋ и КОМП.
Краљ. Дворски часовничари и јувелири БЕОГРАД — ТЕРАЗИЈЕ 38.
(За унутрашњост шаљемо поштом). Ценовник шаљемо бесплатно. 13987

БЕЛЕШКЕ

БОНБОНИЈЕРА преселила се у Кнез Михајлову улици бр. 15. 14229

САША, Макензијева 26, услед велике навале муштерија по подне, моли п. потрошаче да се по могућству пре подне снабдевају шеширима, качкетима, кошуљама, подкошуљама, гаћама, обућом, чарапама, рукавицама, кравватама, гај чићима, џемперима, пуловерима и др. 14524

ЗА БАЛСКУ СЕЗОНУ чипака луксузних, тила, штраса, ламеа, шнала од штраса и веша перика стоваришне луксузне робе
Ј. Д. Николић
4479 Чика Љубина 7.

КАПЕ КОЖНЕ, качкете, ћачке капе и француски „Берет". Обуће и шнеше највећи избор и ниске цене има фабрично стоваришће „Домаћи — Магацин" Балканска 18. 14525

„ФРАНЦУСКА ПАРФИМЕРИЈА" пређе Дроге рија и Парфимерија „БАЛКАН" из основа је реновирана и инсталисана до старе Дрогерије „БАЛКАН" — за углом у Књегиње Љубице бр. 15. — палата г. Ж. Јанковића. Препоручује се П. Публици и старим мушт.ријама, за божићње празнике, као једини у својој врани за модерну хигијену и тоалетну Дама и Господе. 14542

ПАЖЊА. — Сала за забаве бесплатно. Банкети и друштвене вечере од динара 30 по на више.
Сваког петка посна јела у Хотел „Српска Круна". 14475

ДИРЕКЦИЈА ХОТЕЛА „МОСКВЕ" честита Божић својим пријатељима и посетиоцима православне вере. 14408

САНАТОРИЈУМ Д-Р ПАНТОВИЋА, Београд, Проте Матеје 29, телефон 8-28, прима болеснике мушке и женске на лечење и операције, као и породиље у свако доба дању и ноћу. Цене за лежање, операције, као и за остале лекарске услуге врло умерене. 14406

КОНКУРС. — Општини града Пожаревца потребан је грађевински инжењер, који је имао праксу. Позивају се заинтересовани да своје молбе са документима поднесу суду општине града Пожаревца најдаље до конца јануара овог године. У молби да означе количину техничких принадлежности, које траже, имајући на уму, да за своје изласке у општинском реону по којима је општини плаћена такса за изласак инжењера, неће имати права наплатити дијурну. Од суда општине града Пожаревца 1. јануара 1929. год. бр. 22630.-25. 14508

УПРАВА ДРУШТВА СРПСКА МАЈКА са одбором госпођица приређује матине са забавним програмом 8. јануара 1929. у просторијама Ауто Клуба. Почетак у 4 часа по подне. Улазнина 20 динара. 14517

ХОТЕЛ БАЛКАН. — Својим цењеним посетиоцима и пријатељима срдачно честита празник Христово Рождество и Нову Годину. Хотелијер Милош М. Кошић. 14649

ПРОФ. Д-Р. НИКО МИЉАНИЋ ординира од сада и у своме стану, Краља Милана ул., 43. од 12—1 сх. — Телефон 15-50. 14648

ПРОФ. ДР. РАДЕНКО СТАНКОВИЋ преселио се у улицу Краља Милана бр. 48 и прима од 2—3. Тел. 14-97. 14643

ГОДИШЊА СКУПШТИНА Удружења Јавних Правозаступника одржаће се у недељу 10. фебруара 1929. год. у сали Првог Одељења Врховног Суда за округ београдски. 14641

„НАРКИПО"

Велика Божићна реклама

Риф и Раф

као

ВАТРОГАСЦИ

У гл. ул. Валас Бири и Рајмонт Хатон

На први и други дан Божића у 10 и 30 пре подне дечија претстава са одабраним програмом. Улазна цена 5 дин. само за децу пратиоци бесплатно.

Следећи програм у четвртак

Кенигсмарк - НОВА КОПИЈА

у глав. ул. Светислав Петровић, Жак Катлен Хугет Дифло

За дочек нове године спремамо

Велики свечани програм

Долази премијера комедија по позоришном комаду 14639

МОЈА БЕБА - Карл Дане и Жорж Аотур ТИМ И ТОМ

Долази: **Човек против човека** Хари Пил

Mitteldeutsche Stahlwerke Aktiengesellschaft

Lauchhammerwerk Riesa

Адреса: **Riesa a. d. Elbe**

Фабрика челика и ваљаног гвожђа

Течно гвожђе, течан челик, челик за градњу велике отпорности, гвожђе у шипкама, фомирано гвожђе, универзално гвожђе, гвожђе за спојеве, лимови у јачини од 2 и по до 28 мм, рифл-лим, без састава, ваљани и продужене цеви свију врста и за сваку употребу,

Змијасте цеви и градња иберхицера

Змијасте цеви свију врста, за сврхе грејања и хлађења, као и за хемијску индустрију. Парни иберхицери за локомотивне и бродске котлове. Прекретнице С. Х. Г.

Изградња резервоара

Танкови и резервоари свију врста. Резервоари за лагере, транспортни котлови, котлови за ваздушни притисак, инсталације цеви за високи притисак. Гасне инсталације све до највећих промера, аутогено и електрично варене цеви и цевне форме.

Цинковање

Ватрено цинковање за цеви, лимови, гвожђе за ковање и ливено гвожђе свију врста.

Lauchhammerwerk Gröditz

Адреса: **Gröditz, Amtsch. Groszenhain**

Ливница челичних форми

Ливени челик од С. М. и од Бесемер-челика и свима јачинама и свима израдама до 20 тона по комаду, сирово, полуизрађено, готово израђено, за изградњу машина, за железничке сврхе (градњу локомотиве и вагона), електричне машине, турбине, мостове, бродове и руднике, ваљчане фабрике, хемијску индустрију и т. д.

Манган челик за прстенове за ломљење, за ваљке, кашикасте зупце, плоче за млевење.

Специјалитет: бандажирани точкови за ход.

Радови са пресама и чекићима

Ковачки комади до 15 тона тежине по комаду, сирово и израђено, из легираног или нелегираног челика у свима јачинама (природно чврст, усијан, поправљен) за све сврхе за израду великих машина, за рудничке радове, бродоградњу и т. д.

Фабрика точкова

Точкови и делови за локомотиве, тендери и колски точкови свију врста за железнице нормалног и уског колосека према условима немачке државне железнице, а исто тако и према условима иностраних железничких власти, даље за мале, приватне железнице и трамваје, као и за рудничке железничке. **Делови точкова** за ливене и ваљане точкове, звезде точкова, обручеви, праве и савијене осовине свију врста, кубле и т. д. **Челични точкови** свију конструкција за рудничке погоне, за пољске и индустријске железнице са ролнама и кугленим лежиштима; нарочити систем Шулц за мазање машћу и уљем, исто тако потпуни комплети точкови у свима израдама.

Ново: Шулц-точак са крилом за мазање машћу система Пангорт Д. Р. П. 445510.

Ливница цеви

Муфови за притисак од ливеног гвожђа и фланшен-цеви, као и припадајући облици, прибори за канализацију, нарочито ДИН-израда; цеви за бунаре по патенту Тим, Д. Р. П. и Д. Р. Г. М.

Фабрика Фитингса

Фитингс меког лива марка „АЛ" са и без оквира као и спојни гвоздени делови од цеви без спојева; анборшеле „Дихт".

Lauchhammerwerk Lauchhammer

Адреса: **Lauchhammer, Prov. Sachsen.**

Фабрика машина

Машинске инсталације за индустрију загаситог угља. Мостови за руднике, абзец-апарати, торњеви за велике сале, кипен рајмери, машине глајрик, брикетне пресе, справе за сушење цеви, гро:р-румбункери, дизалице, кибели, штоленбагери, као и потпуни уређаји за брикетне фабрике, **товарни мостови свију врста,** са једноставно и покретном мачком. **Транспортни уређаји.** Електричне висеће железнице, транспортни прибори за једну шину, уређаји за највеће терете. Превозна средства за све индустријске сврхе, конвеј-уређаји, бехери, пужеви за дизање, елеватори.

Специјални фабрикати: дизалица за аутомобиле до 2.4 тоне капацитета, клупе за цеви.

Изградња високих конструкција и мостова

Индустријске грађевине по плану, холови, бункери, непокретни и покретни мостови за железнице, за пешаке и за кола, гитермасти, гвоздене грађевине за искоришћавање водене енергије, за насипе, и т. д.

Ливница гвожђа

Гвоздени ливови у свима величинама и јачинама до 30 тона, отпорни према киселинама, алкалијама и пожару, гвоздени ливови и емаљирани апарати и судови за хемијску индустрију.

Емаљирање

Каде за купање од ливног гвожђа, једноставно или порцуланско емаљиране, столови за умивање, конзоле, судови за испирање, уређаји за умивање радника, кујнско посуђе, ормани за испирање, судови за воду, посуђе равно и т. д.

Ливница звона

Црквена звона од бронзе и челика у свима величинама и са свима приборима, под сталним научним надзором, машине за звоњење по систему Шиферштајн-Швинг.

Ливница слика

Мала пластика према добивеним моделима првих уметника, спомен-плоче за ратнике, споменици, надгробне плоче и пластична дела свију врста у бронзи и гвозденом ливу.

Stahl-und Walzwerk Weber, Brandenburg

Адреса: **Brandenburg a. d. Havel.**

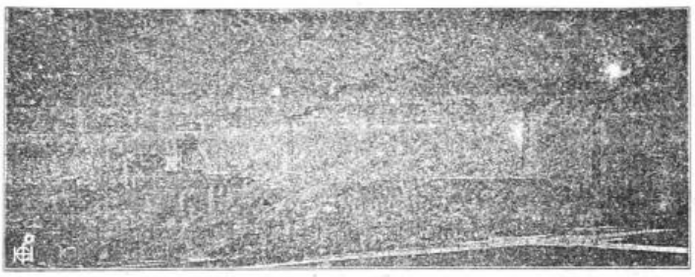
Фабрика челика и гвожђа

Груби, рифл, варцен, средње јаки и јаки фини лимови. Ливница гвожђа за граy-гус.

Даље: **рудник загаситог угља, брикетна фабрика, искоришћавање енергије, доломит-фабрика. фабрика гвожђа, израда креча.**

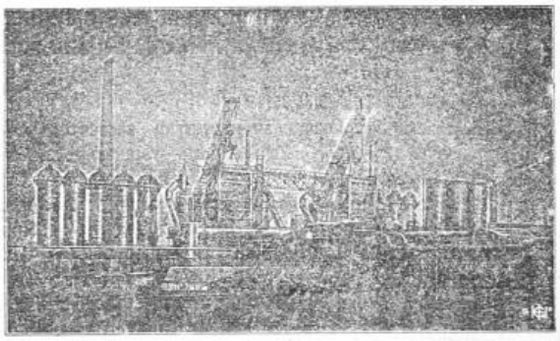
GUTEHOFFNUNGSHÜTTE
OBERHAUSEN AKTIENGESELLSCHAFT
OBERHAUSEN - RHEINLAND

— Почетак предузећа пада у годину 1741 —

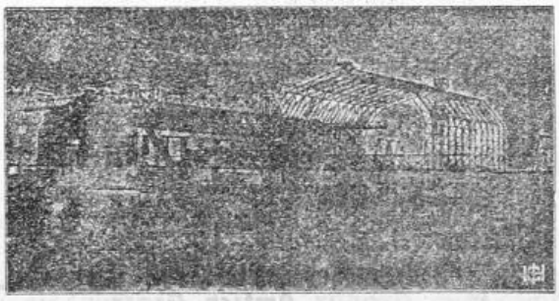

Јакоби-шахте I. и II., угљено-мајданска уређења предузећа Гутехофнунгсхите.

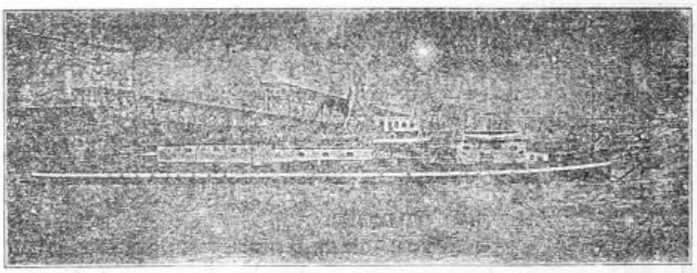
Расподела целокупног предузећа:
Угљени мајдани / рудници гвожђа уређаји високих пећи / челични и ваљчани уређаји / пресе / фабрика точкова / изградња мостова / подизање високих конструкција / градња гвоздених уређаја над водом / подизања крангериста / градња бехелтера / радови око котлова / градња речних бродова / ливаоница гвожђа / градња колбен - и турбо - машина / ковачка преса и чекићни уређаји са ланчаним, ковачким радионицама / електрично швајсовање / уређаји жица и жичних прибора / фабрика нитовања

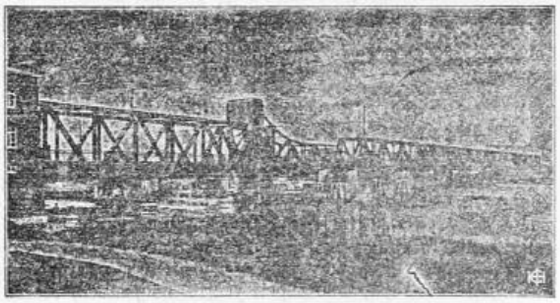
Уређења високих пећи са 2 високе пећи.
Топионица гвожђа II Гутехофнунгсхите Оберхаузен.

Хангари ваздушних лађа код Алорна, израђени од Гутехофнунгсхите.

Градилиште Гутехофнунгсхите за речне бродове у Валхуму на Рајни са дизел-моторским речним шлеплером Фр. Ханнел XXVIII, израђено од Гутехофнунгсхите.

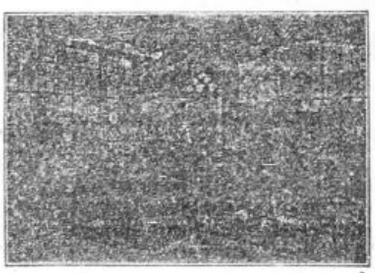
Жељезнички мост у високом челику (St. 48) преко Емса код Венера, израђено од Гутехофнунгсхите.

Производи предузећа:

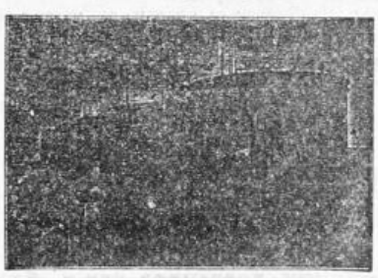
Ваљчани производи: блокови / брамени / кнители / платине / т ички жељезнички горњи материјал / шине / ...гови / штабне и профилна гвожђа / гвоздени облици / груби, сре...ни ...мови / рифл - лимов
Пресни производи: лучни и савијени лим за ко...ре ...ровоаре, и т. д. / пресован лим за подизање мостова, вагоне и кола, као и за пећне арматуре и друге сврхе.
Точкови за све железнице, као и осовине, обручи, окна и звезде за точкове, мостови, холови, радионице и остале зграде / жељезни водени радови и пловни докови.
Руднички прибори и сви гвоздени радови за мајдане црног угља, загаситог угља, жељеза и калија.
Високи уређаји пећи. / Торњеви за радио-телефоне, стубови.
Високи резервоари / танкови, шителручне / штеплери за бицикле.
Пламенски цевни котлови и остали котлови као и сви ковачко-лимарски послови.
Парне машине / парни колбен - компресори / фердерхаспели / парне машине за лађе / лађарски прибори / парне турбине / турбокомпресори / турбо - дувачи / турбо - гас саугери / уређаји за испаривање и кондензацију / шпајхери д-р Рута за топлоту / вајхне и укрштавања од виљолских и рилен - шина за све врсте колосека.
Ливени и ковани комади, сирови и обрађени.
Ланци високог напона, жице и жични прибори свију врста / нитне и штифтови.

Жељезничка зграда у Франкфурту на Мајни, сграђена од Гутехофнунгсхите.

Турбина за брзу пару са генератором.
Производ Гутехофнунгсхите — машинске фабрике.

5 танкова за сепарирање сировог уља производ Гутехофнунгсхите.

Пољопривредници! Сопственици стругара, Дрвари!

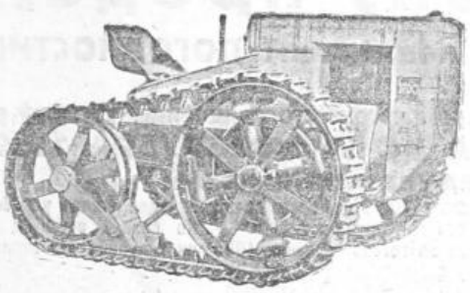
Тамо где точак у дубоком снегу или у песку откаже послушност и где и други ланчан шлепер услед свога компликованог механизма у раду и одржању представља скупоцен прибор, може се са успехом употребити једноставни ланчани трактор

„RAUPEN STOCK 28 K.C.

Он није скупљи од радшлепера али је знатно бољи и многостранији у употреби. Наше одељење В.А. врло радо стоји на расположењу са специјалним понудама.

STOCK — MOTORPFLUG — A. G.
Berlin
Nieder-
Schöneweide

Заступници се траже за све крајеве у држави.

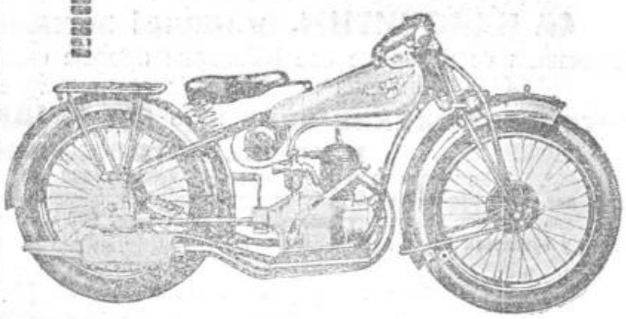
Мотоциклисти, Спортисти, Пословни људи!

Није потребно да моторни бицикли буду скупи, јер мали, умерене цене Штокови мотоцикли пружају чак и на рђавим путевима сигурну вожњу а и у варошком саобраћају исто тако могу добро да послуже!

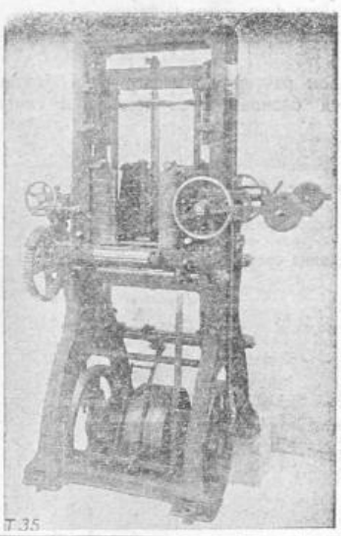
Наши модели 6 P 200 цм и 6 P 119 цм су необично окретни, лако се манипулише са њима, а није им потребна нарочита нега, као ни нарочите просторије за склањање (гарижирање).

Stock — Motorpflug A. — G.
Berlin — Niederschöneweide
Abt. Motorrad

Заступници се траже за све крајеве у држави.

Прецизионе машине и машине високог капацитета, машине за стругаре и израду дрвета

Специјалне машине, преко 200 модела, све по жељи са електричним погоном, за:

Стругаре, фолгатере, хоризонталне гатере, машине за прављење сандука.

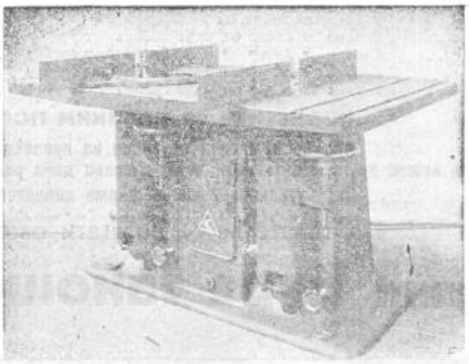
Прибори за рендисање
Столарски алати
фабрике намештаја
Фабрике кола и вагона
Бродоградилишта и т.д.

Erfordia Maschinenbau Akt. Ges. Erfurt (Немачка)

Филијале и заступништва у свима крајевима.

Понуде и каталози шаљу се бесплатно.

У 1929. години навршиће се 40 година од оснивања фирме

Ђура Јаношевић

Кроз пуних четрдесет година фирма се ваздa трудила да што више задовољи своје потрошаче, да им пружи не само модерну и лепу већ и квалитативно добру робу а по солидној цени. —

Придржавајући се овога принципа фирма је четрдесетогодишњим напорним и солидним радом успела да задобије за своју сталну муштерију један велики број потрошача из целе наше земље.

Фирма изјављује овом приликом своју захвалност свима својим потрошачима из целе наше Краљевине који су је за време ових четири деценија својом куповином потпомогли и допринели њеном развитку. —

Но поред изјаве захвалности фирма жели да се приликом четрдесетогодишњице свог оснивања — видљиво одужи својим сталним потрошачима, да им пружи у јубиларној години нешто нарочито, што им још ни једна трговина није до сада дала; а поред тога, да обрати на себе пажњу оних потрошачких слојева из целе наше Краљевине, које још нема част убрајати у ред својих муштерија. —

Фирма је одлучила да приреди — у вези са прославом четрдесетогодишњице свог оснивања — једну

велику јубиларну продају

СА НАРОЧИТИМ, у нашој земљи још невиђеним ПОГОДНОСТИМА,

одрекавши се за време ове јубиларне продаје сваке зараде. —

Ова јубиларна продаја, која се приређује приликом четрдесетогодишњице, **трајаће четрдесет радних дана** и то **ОД 1. ЈАНУАРА ДО 20. ФЕБРУАРА 1929. ГОД. и пружа потрошачима следеће повластице:**

1. Ко пазари за готово у износу од најмање 200 дин. или на отплату 400 дин., стиче право на један поклон у роби у вредности од 40 дин. као успомену на четрдесетогодишњицу, који поклон може одмах сам изабрати у радњи. — **Ко пазари више од 200 дин. за готово или 400 дин. на отплату добија ОД СВАКИХ пуних 200 дин. при куповини за готово а пуних 400 при куповини на отплату по један поклон у вредности од 40 дин.** — Дакле ко пазари

за готово за	400 дин. или на отплату за	800 дин. добија	поклон у вредности од 80 дин.
„ „ „	600 „ „ „ „ „	1200 „ „ „ „ „	120 „
„ „ „	1000 „ „ „ „ „	2000 „ „ „ „ „	200 „
„ „ „	2000 „ „ „ „ „	4000 „ „ „ „ „	400 „
„ „ „	5000 „ „ „ „ „	10000 „ „ „ „ „	1000 „ ит.д.

2. Ко пазари за готово у износу од најмање 200 дин. или на отплату 400 дин. или више добије поред наведених поклона у роби још и једну бутељу вина. —

3. Сваки ЧЕТРДЕСЕТИ купац за готово добија поред горњих поклона још и једну кравату или један пар трико-кончаних или свилених рукавица по сопственом избору без обзира на суму пазара.

4. Поред у тачкама 1. 2. и 3. наведених поклона, који се дарују одмах при куповини, **разделиће фирма још и 40 разних, ниже наведених награда оним потрошачима који буду највише пазарили за готово или отплатили у готову у корист њиховог рачуна за време јубиларне продаје т. ј. у времену од 1. јануара до 20 фебруара 1929. г.** и то докажу исправним, жигосаним фирминим блоковима.

Блокове треба поднети најдуже до конца фебруара или лично или путем поште са ознаком адресе а награде биће подељене средином марта ов. године, ако буду блокови раније сређени и контролисани.

Прву награду добија онај, који буде највише пазарио за готово или отплатио по његовом рачуну у времену од 1. јануара до 20. фебруара, другу награду онај, који је после њега највише пазарио или отплатио и т. д. Поред блокова ваља поднети и списак положених отплата у времену од 1. јануара до 20 фебруара 1929. г.

Списак награда:

1. награда:	Бунда од силскина у вредности од дин. 5000— или мушки зимски капут са крзном по мери	17. награда:	2 рама за слике од кина сребра у вредности од дин. 540—
2. награда:	Велика везена шпанска свилена марама са ресама у вредности од дин. 3500— или мушки капут или одело по мери	18. „	: 2 вазне за цвеће „ „ „ „ „ „ „ „ 540—
3. награда:	Женски капут или хаљина готова или по мери у вредности од дин. 2500— или мушки капут или одело по мери или материјал на метар	19. „	: Сервиз за ликер за 6 особа, разне чаше „ „ „ 535—
4. награда:	Сервиз од кина сребра за црну кафу за 6 особа у вредности од дин. 1530—	20. „	: „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 490—
5. награда:	Сервиз од кина сребра за црну кафу за 6 особа у вредности од дин. 1165—	21. „	: Кутија за цигарете од кина сребра „ „ „ 424—
6. „	: Сервиз од кина сребра за ликер за 6 особа „ „ „ 880—	22. „	: 1 чирак трорамени „ „ „ 408—
7. „	: 2 вазне за цвеће од кина сребра „ „ „ 830—	23. „	: 2 вазне за цвеће „ „ „ 390—
8. „	: Сервиз за црну кафу од кина сребра за 2 особе у вредности од дин. 798—	24. „	: 2 чирака „ „ „ 372—
9. „	: „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 760—	25. „	: Пехар (за спорт.) „ „ „ 365—
10. „	: 2 вазне за цвеће од кина сребра „ „ „ 710—	26. „	: Вазне за цвеће „ „ „ 284—
11. „	: Гарнитура за пушење од кина сребра „ „ „ 629—	27. „	: Шећерница „ „ „ 280—
12. „	: 2 вазне за цвеће од кина сребра „ „ „ 620—	28. „	: Рама за слике „ „ „ 240—
13. „	: 2 рама за слике од кина сребра „ „ „ 586—	29. „	: 2 вазне за цвеће „ „ „ 220—
14. „	: Сервиз за ликер за 6 особа од кина сребра „ „ „ 578—	30. „	: Доза за слатко од кина сребра „ „ „ 212—
15. „	: Сервиз за ликер за 6 особа од кина сребра „ „ „ 565—	31. „	: Сервиз за шећер и кафу за 1 особу „ „ „ 210—
16. „	: 2 рама за слике од кина сребра „ „ „ 540—	32. „	: Кандило од кина сребра „ „ „ 200—
		33. „	: Шећерница од кина сребра „ „ „ 168—
		34. „	: Корпа за хлеб „ „ „ 168—
		35. „	: Доза за масло „ „ „ 167—
		36. „	: Сабирач за писма „ „ „ 155—
		37. „	: Пехар 10½ см. висок „ „ „ 150—
		38. „	: Чаша за слатко „ „ „ 145—
		39. „	: Пехар 9 см. висок „ „ „ 137—
		40. „	: Чаша за слатко „ „ „ 130—

Имена оних који су добили награде, биће објављена.

користите се великим погодностима, које Вам пружа велика јубиларна продаја.

Ако ће Вам бити потребан на пролеће штоф за пролетњи капут, штоф за мушко одело, штоф или свила за женску хаљину или нешто друго, зашто неби купили месец дана раније овај материјал те се користили великим повластицама јубиларне продаје.

За унутрашњост шаље фирма доплатом а одобрава повластице јубиларне продаје као и када се роба лично изабере,

Отплате ће се полагати овога месеца изнимно на засебној благајни у мезанину.

Трговина Ђуре Јаношевића — Београд палата Академије Наука

14466

Власник и уредник ДАМЈАН М. СОКИЋ, Косовска ул. бр. 1. Штампарија „СОКИЋ", Дечанска ул. 10.

Домаћа индустрија и специјална трговина мушких шешира **Владе Ковачевића**

има **највећи избор** и најниже цене шешира и качкета. 14618

Кр. Милана 31 - Теразије (до „Шишка")

AEG

Писаћа машина!

Нов модел 6.

AEG

Специалне практичне особине:

Апсолутно јасна штампа!
Једноставоо пребацивање!
Еластична тастатура!
Јак додир и добар резултат при умножавању!
Лаки покрет кола!
Задржачи за двобојну пантлику!
Нов и једноставан систем мењача!
Таста за повраћај!
Аутоматско писање са размаком слова!
Једноставан размак линија!
Аутоматски затвор таста!
Слободан покрет ваљака!
Табулатор за колоне!
Аутоматска кочница кола!
Лака употреба метода за писање са 10 прстију!

Лака приступачност свима деловима писаће машине А Е Г и брза промена истих.

Мање делова – мања репаратура.

AEG **Југосл. АЕГ Електр. Друштво А. Д.** AEG

Београд, Браничева 30.

Тел. 0-53; 26-75; 33-34. 14573

Велико Стовариште Свиле, Штофа и Платна и Жаниле

Јојић и Манчић

ПРЕЋЕ

Радовановић и Мијаиловић

Кнез Михајлова 33 **БЕОГРАД** Кнез Михајлова 33

Честитају божићни празник Христово Рождество свима својим поштованим муштеријама и пријатељима, и уједно извештавамо да нам је приспела велика количина свилене тканине у најмодернијим бојама и најновијим тканинама

за балску тоалету

као Креп-сатен, креп-мајдек, креп-ромен, креп-метеор, креп-ампр, креп-бље, креп-мирнолд, креп-жоржет.

за стилску тоалету

ТАФТА у најмодернијим бојама

Уједно извештавамо да нам је приспела велика количина Ческог и енглеског платна од првих творница, у свима ширинама за постељину и бели веш а такође и у финоме ланеном, у свима ширинама као и за ручне радове.

Пошто сву нашу робу набављамо непосредно из првих светских извора, то је свака конкуренција искључена.

Познату солидност дугогодишње београдске фирме коју смо наследили наставили смо са истом солидношћу радити у коју се изволите осведочити.

Цене солидне и строго утврђене. 14605

Јојић и Манчић.

Београд

МАЛИ ОГЛАСИ

ЛОВЦИ! Започели смо куповање **коже од дивљачи** у следећим нашим магацинима: **Београд**, Царинска улица 13, **Ниш**, Срески расадник, преко пута стаинице, **Осијек**, Жупанијска улица 59, **Велики Бечкерек**, Војводе Боже улица 38. 14429

Др. Петковић у Нишу прима за време зимске сезоне радним даном пре подне од унутрашњих дечијих и венеричних болести. 14615

Угао Цетињске и Милетине 12 продаје се са зградама на плацу од 2000 кв. метара. Упитати телефон 19-29 или Битољска 20. 14583

ПАЖЊА продајем 2 тридека кова који су имали више првих награда увезена из Мађарске, кобила је 3 год. стара добра и за препоне, пастув 5 година од врло доброг порекла за цену упитати Марка Ј. Ђорђевића, Зекуи Кеј број 37. 14518

Зимски капути 350, одело 400 дин. израда солидна са гаранцијом Митровић, кројач. Молерова 1. Београд. 14607

РЕТКА ПОВОЉНА ПРИЛИКА Продаје се кафанска радња „Ужице", у самом центру — Теразије. Преко пута Окр. Суда. Обратити се кафедији Светозару Милићевићу. 14638

Половни (употребљени) аутомобили

продају се повољно. Сва кола у исправном стању. Praga (отворен). Hotchkiss (отворен), Mathis (отворен), Fiat (отворен), Benz (лимузина). Delage (лимузина), и т. д. Увек велики избор рабљених кола.

Христиан Нусер.

Београд, Дечанска 20. 14406

Посетите специјалисту мотоцикла

Комплет **МОТОРИ** са електр. освет. и приколицом. Балон гуме и т.д. Дин. **20.500.—** МОДЕЛИ 1929 Г.

ГЕН. ЗАСТ.

MATCHLESS „DUNELT" ARMOR

АУТО ПРИБОР, 10 Узун-Миркова

БЕОГРАД 14[illegible]

Јавна захвала ХУДОВСЦИНУ

леку против глувних болести

Госп. Иван ХУДОВСКИ, СУБОТИЦА

Примите од моје стране највећу захвалност, јер Ваше, пилуле ХУДОВСЦИН, оне су ме спасле од смрти.

Ја сам имао на десном плућу 2 чира и поред тога десно плуће било ми је сво у слузи (шлајму) и поред великог труда доктора и професора да би подлегао да ми није било Ваших пилуља ХУДОВСЦИН, зато још једном хвала Вам, много Вам хвала.

Ја их свакоме ко пати на плућима најтоплије препоручујем а многи су поручили и задовољни су. 14471

Кузмин. С поштовањем **Стева Врховац.**

Добива се код шлотекара ИВАНА ХУДОВСКОГ у СУБОТИЦИ

Цена 3 кутије 75 дин.

14621

КОЛОЊСКУ ВОДУ НА ЛИТАР

у свим мирисима препоручује парфимерија

МИЛОВАНОВИЋ и БРАТ

Телеф. 11-37 Кн. Михајлова 39

ТРГОВИНА ДЕЧИЈИХ ИГРАЧАКА

Рајића и Вуковића - Београд

Кнез Михајлова 31.

Својим пријатељима и муштеријама честитају празник Христовог Рождества и наступајућу Нову 1929. годину, са најлепшим жељама. 1156[illegible]

ГАРАЖА А. АЛЕКСИЋ

Скопљанска 24. — БЕОГРАД — Тел. 1924

продаје следеће половне исправне аутомобиле

FORD

1	путнички	отворен	дин. 17.000.—
1	.	.	дин. 9.000.—
1	.	.	дин. 7.000.—
1	.	затворен	дин. 20.000.—
1	теретни од 1 тоне		дин. 18.000.—
1	путнички „Итала"		дин. 40.000.—

14602

ПЕТАР ПЕТРОВИЋ и БЕЛОВИЋ - Београд, Кнез Михајлова 13.

Добро је и препоручује огроман избор новитета.— Мушких **шешира „Habig" - „Borsalino" - „Panizza"** и осталих. **Краватна** — мишна. **Крагнова.** Мушких, женских и дечијих: **Кошуља, Гаћа, Комбинезона, Чарапа, Рукавица, Прслука — Пуловера — Џемпера, Џегерова рубља.** Обућа **„Bally" — „Tip Top" — „Vorever" — „Hirsch, Комотшу-а, Кальача, Шнешу-а.** Спреме: за **Бошчалуке** младе и млађожење, за **Славе**, за **Игранке.** Све у најмодернијим формама (фасонима) и најновијим бојама. Сва је роба првокласна. Цене утврђене и врло солидно одређене. Сваки има робе која заостаје од ранијег сезоне — и прозајемо је испод цене коштања. 1362

ОБУЋЕ 14513 **кальача и шнешуа одличног квалитета модерних фазона по солидној цени препоручује радња** ЈОСИФА ФРИДА, Кн. Михајлова 33- ЈАНКОВИЋА и ФРИДА, Макензијева 50.

Стоваришше првокласних горивих дрва
Чеде В. Петронића
Савска обала (Царинска 14.) Позади Беогр. Задруге
— Тел. 50-53 —
Најсрдачније честита наступајуће празнике свима својим личним и пословним пријатељима. 14330

ПАЖЊА
Rosenthal PORZELLANFABRIK
Извештавам поштоване муштерије, да сам се ове сезоне варочито за **славе** и **свадбе** најбоље снабдео: са разним **чашама, флашама, сервизима** и **шољама,** као и да сам добио најмодерније разне **розенталове сервизе** и друге врло лепе ствари у највећем избору, са ново сниженим ценама. 14417
НА СВУ РОБУ 10% ПОПУСТА.
КОСТА МАЛУШЕВИЋ
КРАЉА МИЛАНА 53. ЊЕГУШЕВА 27.

Зашто се за довољна вате не чим што је готово исто тако добро кад можете за те новце купити прави оригинални **МЕРИНА САПУН**
14184

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ
МУШЕМА
Николе Јузбашића и Димитријевића
Телеф. 30-66, Београд, Коларчева 2.
1368

УГАЉ ШЛЕСКИ
I кл. нарочито за пећи
ИРСКЕ и КАЉЕВЕ
сагорив без смрада
КОКСА
за пећи и Етажно грејање 14492
Препоручује трг. угља
Јована Д. Николајевића
Немањина 32
до нове зграде Радничке Коморе.
ТЕЛЕФОН 31-34
По поруџбини доставље својим колима.

HALO 7-06 HALO
Упамтите број **7-06** на позив долази курир
„Lucerna Boy"
који ће на бициклу одмах доћи да прими Ваш налог које год природе био

С поштовањем
Посреднички и обав. завод
„LUCERNA JURIS"
Теразије 7. Тел. **7-05.** 14512

ПРВОКЛАСНИ
НАМЕШТАЈ
спаваће собе, трпезарије, мушке собе, салоне, израђује најбоље готовог намеш. соп. израда. у13906
ВЛАДИМИР ВУКОВИЋ
уметнички столар
— Београд —
Милоша Великог бр. 7.

I-а ШЛЕСКИ
Угаљ и Кокс
продаје
Михаило С. Леви
Високог Стевана 9.
Телеф. 34-31.
14431

Мојим многобројним поштованим муштеријама честитам БОЖИЋНЕ ПРАЗНИКЕ као и НОВУ 1929. год.
Јован Смејкал
кобасичар
Краља Милана 122
Теразије број 19
14483

ВИНАРСКА РАДЊА
МЛАДЕНА АПОСТОЛОВИЋА
Телефон 37-38. БЕОГРАД. Добрињска ул. 8.
Има на стоваришту првокласна стара и нова **ВИНА** из разних крајева, нарочито препоручује чувено **ВЛАСОТИНАЧКО** црно и бело, и **ДАЛМАТИНСКО** црно са острва Виса.
Продаје у флашама и буradима са гаранцијом и солидним ценама. 14486

ФРИЗЕРСКИ САЛОН
ЗА ДАМЕ 14418
Јелене Остојић
Макензијева ул. 16.
Телефон 45-21.
ЕЛЕКТРИЧНО ОНДУЛИРАЊЕ КОСЕ
„Mise en plis"
Нарочито **„ДАРЛИНГ"** ондулирање за девојчице
— Цене умерене. —

ИНВАЛИДСКА ЗЕМЉОРАДНИЧКА КРЕДИТНА ЗАДРУГА
ВРАЧАР -- БЕОГРАД
Канцеларије:
Војводанска 69 — Телефон 37-24 — Дечанска 26. — Телефон 38-36

Према решењу Одбора Општине Београдске А. Бр. 17257 од 23. новембра 1928. год. које је одобрио г. Министар Унутрашњих Дела има наша Задруга:

Искључиво право рекламе, која се има постављати у грађевинском реону Општине Града Београда а за време од **пет година.**

Рад је отпочео 1. Јануара 1929. год. и за обавештења се може обратити на горње адресе.

Траже се агенти за скупљање огласа и реклама.
14515

УГАЉ - КОКС - ДРВА
Првокласни шлески угаљ сортиран без задаха. Шлески кокс за централно и етажно грејање. Букова и церова дрва за гориво, по умереним ценама. Достана у домове.
„КАРБОН" Дубровачка ул. 37.
Телефон 55-58.

Пажња грађанству.

Сопственицима имања, Инжињерима, Г. Г. Чиновницима и свима, који нису снабдели своје домове КУПАТИЛИМА, у Вашем је интересу да ништа не купите купатило пре него што посетите ПРВУ СРПСКУ, ФАБРИКУ ПАТЕНТИРАНИХ КАЗАНА ЗА ПЕЧЕЊЕ РАКИЈЕ, КУВАЊЕ ЈЕЛА, ДОМАЋИХ КУПАТИЛА И ФИЛТИРА ЗА СВА АЛКОХОЛНА ПИЋА **ТАКЕ ДОНИЋА -- Смедерева,** Краља Александра улица број 21, Београд.

Ту ћете видети његова патент-КУПАТИЛА, које је он усавршио и патентирао под Број 3255 од 14. марта 1925. год. код Министарства Трговине и Индустрије а које је данас најбоље и најпрактичније на свету.

Доле потписата г. г. имали су пре ДОНИЋЕВОГ проналаска страна купатила, али их нису ниуколико задовољила.

ДОНИЋЕВ патент је апсолутно усавршен и до данас најбољи на свету. ДОНИЋЕВО КУПАТИЛО сваки сопственик може отворити и водени талог сам очистити. ДОНИЋЕВО КУПАТИЛО није калајем летовано. ДОНИЋЕВ ПАТЕНТ је херметички затворен. Оно је искључено од оправке. Његов патент потписата г. г. узела су и са њиме су потпуно задовољна, зато га свима и свакоме препоручујемо, да прегледа његово стоваришше, јер ДОНИЋЕВ ПАТЕНТ шпара дрва у четвртину од осталих и то је добит. ДОНИЋ врши и преправку осталих купатила и даје гаранцију за 20 година.

Г. Г. Инжињери и надлежни фактори требали би да се заинтересују за овај велики проналазак, који је од непроцењиве вредности за нашу домаћу индустрију, која показује један велики напредак индустриски. И сваки треба да тражи предрачуне од ДОНИЋЕВОГ ПАТЕНТ - КУПАТИЛА. Јер са Донићевим проналаском мајстор Вам не треба за 20 година, да оправља а са кирајџијом нигда нећете доћи у свађу, јер ДОНИЋЕВО КУПАТИЛО задовољава три стране, сопственика, кирајџију и ушћеду у дрвима.

ДАНИЛО ГУТЕША хотелијер, БОЖА НЕСТОРОВИЋ мајор, МИЛАН МАРКОВИЋ инжињер, АЋИМ СТЕВОВИЋ професор Универзитета, МАНОЈЛО ЛАЗАРЕВИЋ управник града, ПЕТАР МИЛОВАНОВИЋ новинар, Д-р КЕНИГ, БОГДАН НИКОЛИЋ судија, ВОЈА ЈАНКОВИЋ дворски столар, ДИМИТРИЈЕ СТАНЧУЛОВИЋ дрв. трговац, Г-ЂА ПОПОВИЋКА супруга почив. генерала Д. Поповића, МИЛАН ВУКИЋЕВИЋ виши контролор, 9 комада, БРАЋА ЖИВКОВИЋ винар. трговци 8 комада, ЖИВОТА ЛАЗАРЕВИЋ кројач, ДРАГОМИР ЈОВАНОВИЋ професор Универзитета, ДАЧ каменорезац, МИЛОРАД КРСТИЋ кап. у пензији, МИЛЕ ТРАНДАФИЛОВИЋ хотелијер, и т. д. 14535

Фирнајс прави холандски дупло кувани. Боје, лакови, капс лак за фласе, четака разних, каменорезачки материјал, боје и платно за сликаре. — **Боје** анилинске за вуну, мук, свилу и кожу, **брилина** и позлате, као и остали материјал за молување и фарбање добија се најбоље и најјефтиније
у трговини боја и хемијских производа
СВЕТИСЛАВА Ј. БРАНКОВИЋА
Пређе Д. М. Ђорић и Комп.
Скопље Краљев Трг 14415 — Крагујевац Краља Петра 71. — Београд Кнежев Споменик 5. Телефон 12-43.

УГАЉ
ШЛЕСКИ I. I. ДРВА
букова, грабова, пресовано сено, слама, зоб, кукуруз, дрвени ћумур, котурова чамових продаје са знатно сниженим ценама 14459
МИХ. К. МИТРОВИЋ, Рачанин.
Дубровачка 52 Телеф. 30-95

ЗА шешире, качкете, обуће, кальче, шнеџуе, џемпере, пуловере, кошуље, подкошуље, гаће, прслучиће, машне, шалчиће, чарапе, рукавице, кишобране, штапове, џепњаче, пораменице, подвезице, и остале галантер. потребе. Само у највећем стов. шешира у Краљ. С.Х.С.

СВЕТА МИЛИЋ

Краља Милана 111 (Славија)

14476

14493

ШЕШИРИ КОШУЉЕ КРАВАТЕ

ДУШАН В. ПЕШИЋ и БРАТ

Тел. 691 — БЕОГРАД — Теразије 1

Филијала: Кр. Милана 99. — Тел. 52-54.

КОРИСТИТЕ

ВЕЛИКУ ПРАЗНИЧКУ ИСПРОДАЈУ

КОШУЉА и КРАВАТА

као и остале првокласне галантериске робе.

ЦЕНЕ ЗНАТНО СНИЖЕНЕ.

Галантеријска Радња 14331

Божидара Ј. Живковића

БЕОГРАД, Краља Милана бр. 80 (до „Лондона")

СИЈАЛИЦЕ!

ТУГСРАМ ФРАНЦУСКЕ МАЗДА WOLL. 120 и 220

10, и 15. W. по 10 дин.

25 W. по 16 дин.

40 W. по 20 дин.

на више 5% као и 60, 75, 100, 200, 300 Wt. са сниженим ценама. 14426

МАНКА и ВУКОВИЋ, Београд

ЗА ДАМЕ

ЕЛЕКТРИЧНА ОНДУЛАЦИЈА

Специалан атеље за израду косе (постиш). Избор белих вечерњих перйка од косе и свиле.

Славко Р. Чмзмић

дамен фризер

1—2 Београд, Кнегиње Љубице 8. 14416

„ХАРЕМ" „ХАРЕМ" „ХАРЕМ"

ПОМАДА КРЕМ,

САПУН И ПУДЕР

До данас су најбоља и најпризнатија средства за негу лица и подмлађивање коже.

АПОТЕКА

МИЛИВОЈА С. ЈЕВРЕМОВИЋА

пређе ПЕРЕ Н. ИЛИЋА

В. Пијаца БЕОГРАД

У унутрашњост се шаље доплатом. Препродавцима проценат. 13182

Користећи своје дугогодишње искуство при изради чувене **„ЉУБИЧИЦА КРЕМ"** помаде, а да би изашао у сусрет и економски слабијим потрошачима, који услед садашње новчане кризе нису у стању тражити скупље производе, успео сам саставити једну нову помаду, изврсну за негу лица, коју сам већ пустио у продају по цени од 10. — динара по кутији под именом

ЂУРЂЕВАК КРЕМ

Обраћам пажњу потрошачима да пазе на моје име и заштитну маркицу које свака кутија мора имати

Д. Јанковић

АПОТЕКАР

БЕОГРАД. 14063

СТОМАК

здрав и уредна столица најважнији је услов здравља, јер пазећи строго на то сачуваћемо се многих болести које долазе као последица сталног или периодичног затвора, а то су главобоља малокрвност, чир у стомаку, болести црева и црне цигерице, жучи и жучног камена шућева сва оболења мокраћних киселина гојазности коже болести: коприваца, закрчење артерија, нечиста крв, немање апетита и т. д. најсигурније лечи

ПУРГАТИН ЧАЈ

састављен из свежих ваљековитијих биљака. Ирађује и разашље доплатом (1 кут. дин. 30, две кутије дин. 55) Апотека **СВ. ТРАЈКОВИЋА** — до Народног Позоришта Београд.

..... Молим пошаљите још две кутије Вашег много лековитог ПУРГАТИН-ЧАЈА. Ја га сваком препоручујем, врло ми добро чини. Много захваљујући нивализ Ђуро Д. Крушић, Никшић.

22-XII.-1928. 14495

НАМЕШТАЈ

Бечке трпезарије, Спаваће собе, као и салон гарнитуре, отомана дивана по знатно спуштеним ценама у радњи

ПЕТРА ДЕДИЋА, Београд Кнез. Љубице ул. 15-а. Телеф. 31-63

14413

РИБЉИ ЗЕЈТИН

свеж најбољи Норвешки, у оригиналним флашама и на литар продаје

Апотека СВ. ТРАЈКОВИЋА, до Народ. Позоришта.

14494

НИШ КРАЉЕВ. ДВОРСКИ ЂУРЧИЈА **БЕОГРАД**

НИКОЛА ЈОВАНОВИЋ Теразије 3

Обреновића 35 Радња је основана 1875. год.

Препоручује на измаку сезоне

ВЕЛИКИ ИЗБОР МАНТЛОВА ОД КРЗНА

по јако сниженој цени — као и већу количину

КОЖИЦА у свима бојама

Специјална радионица за прераду крзна.

Каталог на захтев бесплатно.

14167

РЕУМАТИЗАМ,

болове у чланковима и костима, натечене зглобове, севање, пробадање и стезање у разним деловима тела најуспешније лечи

„РАДИОЗАН"

Д-Р ГАЛИЕНА

Радиоактивност **„Радиозана"** гарантована је својеручним потписом хем. фарм. дра Лабораторије

Цена флаши 100 динара

Апотекама и Дрогеријама гарантне цене.

Заступници: Бекрибеи и Јованович, Краља Милана 8. — Београд. 1-2

14377

ИРСКЕ ПЕЋИ

свих величина најјефтиније код

Траверзе

Војводе Добрњца 50 — Тел. 9-50.

ЈУГОСЛАВЕНСКА УДРУЖЕНА БАНКА А. Д.

— БЕОГРАД —

Главни заводи: **Београд и Загреб.**

Филијале: **Дубровник, Марибор, Новисад, Осијек, Петрија, Сарајево, Суботица, Сента** (Експозитура), **Сушак, Винковци, Загреб** — Илица 3.

Уплаћени акцијски капитал Динара 175,000.000.--

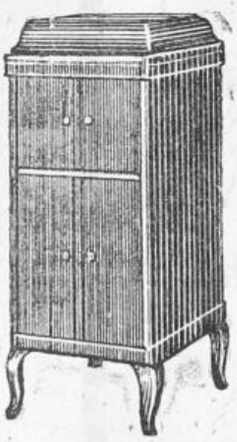
Резервни фондови Динара 52,000.000.--

Адреса за брзојаве: **УНИОНБАНКА**

13605

НЕ КУПУЈТЕ ГРАМОФОНЕ И ПЛОЧЕ

док не чујете звук са најбољих немачких апарата

HOMOCORD

Плоче су електричним путем снимане и по каквоћи немају такмаца.

Заступник за С. Х. С.

„МОТОР"

Теразије 11.

14165

ФЕНИКС

Друштво за осигурање живота у Бечу

Дирекција за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца

Београд, Кнегиње Љубице, 15/II.

Телефон 32-45.

Телеграм адреса: ЛЕФЕНИКС — Основано 1882.

У Краљевини С.Х.С. одобрен рад решењем Министарства Трговине и Индустрије VI. бр. 4625/1922.

Друштвена гарантна средства обрачуната

Динара 1.536.000.000

Стање закључених осигурања живота обрачунато:

Концем	1924	год. Дин.	3.448,000.000
Концем	1925	год. Дин.	5.200,000.000
Концем	1926	год. Дин.	8.637,000.000
Концем	1927	год. Дин.	12.400.000.000

Друштво је у Краљевини С. Х. С. преузело портфеље осигурања живота следећих друштава: **„Гвардиан", „Стар", Француско-Угарског, Угарско Холандског, Алианц, Атлас, Јанус, Универсале, Винер Лебен у. Рентен, Угарско за Живот и Ренте, I. За војну службу, „Униоч" Хунгарија, Мобирт, Газдак, Национал-Унфал, Винер-Штетише, „Хазаи"** са обавезом да ће сва на бивше а.у. Круне гласећа осигурања ликвидирати у динарима у реалицији 4 : 1 док сва остала осигурања у оригиналној валути.

Друштво врши под врло повољним условима осигурања живота, капитала, мираза, ренте и т.д., осигурања против несрећног случаја, против законске одговорности и т.д.

Филијале: **у Загребу, Љубљани, Сарајеву и Осијеку;** заступништва у свима већим местима. —

Друштво има своје филијале и заступништва у свима земљама Европе. —

14307

L. B. O. **Зашто су „ELBEO“ чарапе освојиле цео свет?** L. B. O.

Вишегодишње искуство са женским чарапама, које су постале један од главних артикала женске моде, показало је, да само она чарапа може да буде трајна, која је израђена од најбољег материјала и са најсавршенијим техничким средствима. То је већ главна особина **„ELBEO“** чарапа, које у себи сједињују три принципа једне добре чарапе: **избор материјала, техника израде и савршеност форме.** Услед тога су **„ELBEO“** чарапе недостижне у квалитету. Онај који је једном носио **„ELBEO“** чарапу, не купује више другу.

Искључива продаја:

Х. Елијас и Комп.

Кнез Михајлова ул. бр. **33.**
Краља Милана ул. бр. **54.**

НЗ. Бонове за оправку раздајемо бесплатно нашим муштеријама. 14586

Телефон 25-33 Телефон 25-33

Дрва
Угаљ
Кокс

само код 14567

Дрваре **ФИНЦИ**

Душанова 21

Телефон 25-33 Телефон 25-33

НА МНОГОБРОЈНЕ ЖЕЉЕ

наших клијената објављујемо свак дан једно недуље захвалнице о ФИГОЛУ.

П. Н. Апотека Гр. Семелић, Дубровник 2.

Примио сам од Вас прву и другу пошиљку ФИГОЛА које сте ми све у реду послали, и захваљујем се на Вашем специјалитету ФИГОЛ који ми је **врло добро дејствовао против болести желуца и грчева.** Уверио сам се са 4 послате флаше да ми је **врло добро** и апетит имам врло **добар за јести.** Зато Вам се захваљујем јавним путем нека Вам Бог даде здравља и среће много и дуго година. Препоручио сам многим мојим пријатељима да пробају учине макар 1 флашом, а настојати ћу да Ваш специјалитет ФИГОЛ у мојој околици разгласим како је од великог лека. Истодобно Вас молим да ми изволите послати још 3 флаше ФИГОЛА. Са поштовањем и уз поздрав

Хрв. Костајница 31-5-1928. 14447 **Коста Вукосић.**

Осим за горе наведене болести ФИГОЛ је сигуран лек код поремећаја свих пробавних органа т.ј. стомака и цревног тракта с њим у вези болести бубрега, мјехура, гушобоље, бесанице и хемороида (шуљева). ФИГОЛ производња и поштом уз доплату разашиље **Апотека Гр. Семелић у Дубровнику, 2.** Цена: 3 флаше — 105 дин., 8 флаша — 245 дин. а 1 пробна флаша 40 дин.

ПОКРЕТНА ШПИРИТУСНА ПЕЋ

Патентирани проналазак **Драг. Радуловића.** О тој су пећи писали београдски листови и изнели њене ненадмашне особине. Пуштају се у продају и могу се добити по цени од **дин. 250.-** 1 комад, **у Београду** код проналазача. Потрошња 100 грама шпиритуса на 1 сат.

Власник каз. завода Мотор чишћења. Одговорни уредник ФОНОГРАФСКИ

ДРАГ. РАДУЛОВИЋА

— БЕОГРАД —

Краља Петра бр. 94. Тел. 42-66.

Бранка Торбаревића гвожђ. трг. Васина 23. Драги Угриновић, гвожђ. трг. Зелени Венац бр. 18. Ана Штајнер, тргов. Кнежев Споменик бр. 3.

За унутрашњост шаље се уз повуку (доплату)

Тражите бесплатне проспекте.

Траже се заступници за сва места у Краљевини С. Х. С. 14598

МЕТАЛОКЕМИКА К. Д.

ЗА ХЕМИЈСКЕ И МЕТАЛУРГИСКЕ ПРОИЗВОДЕ

Тел. 24-51 БЕОГРАД Кр. Петра 62.

СИРОВИ МЕТАЛИ И ЛЕГУРЕ:

Енглески калај у блоковима и шипкама
Калај за лемљење
Бакар
Бронза
Ротгус
Олово у блоковима и шипкама
Цинк у полугама
Антимон Регулус
Метали за лежишта
Лагерметали у свим легурама
Метал за штампарије Линотип и Стереотипметал
Патент композиција „Бондрат“ за лежишта.

МЕТАЛНИ — ПОЛУФАБРИКАТИ:

Бакарни лим, шипке, жица цеви
Месингани лим, шипке жица цеви

ПОЦИНКОВАНИ ГВОЗДЕНИ ЛИМ:

Самопродаја марке „Königshütte“ по оригиналним фабричким ценама (изван картела)

ОЛОВНЕ И КАЛАЈНЕ ЦЕВИ

у свим димензијама

СТАРИ МЕТАЛИ И ОТПАТЦИ ОД МЕТАЛА ШЛАКА И ПЕПЕО;

купујемо по највишим ценама или испоручујемо у компензацију нови метал

ПЛАВИ КАМЕН 98-99%:

само првокласне марке

ЦИНКВАЈС:

Марке првокласног квалитета по оригиналним ценама
Сав материјал може се одмах са стоваришта као и из фабрике испоручити.

Тражите специјалне понуде.

14527

ОБЈАВА

Управа Државних Монопола набављће путем III офертне лицитације, која ће се одржати на дан 26. јануара 1929. год. у канцеларији Управе у 11 часова:

16.500 бобина беле хартије за паковање дувана.

Услови, мустре као и сва обавештења могу се добити у канцеларији Економног Одељења сваког радног дана од 8—12 часова.

Изјављивање Управе Државних Монопола ЕМБр. 27174 од 1. јануара 1929. године у Београду. 14570

200 ДИНАРА ЗАРАДЕ доказано наши заступници дневно са продајом наше сензационалне новости. Дописи на Марибор пошт. претинац 82. 14551

НАЈБОЉЕ ПЛАТНО „БАТИСТ ПРИНЦЕЗА ОЛГА“

ДОБИЈА СЕ КОД
БОРАНИЈАШЕВИЋА, ЈОВАНОВИЋА и ДРУГА
БЕОГРАД
КР. МИЛАНА 105 (СЛАВИЈА)
ТЕЛ. 12-42

14574

АДРИЈАН Стовариште намештаја
69 Макензијева 69. 14599
ТРПЕЗАРИЈЕ, СПАВАЋЕ СОБЕ, САЛОН ГАРНИТУРЕ. Солидна цена. Продаја и НА ОТПЛАТУ.

КЛАВИРА, ПИАНИНА
Првокласних фабрика „Petrof", „Stingl Original", Nemetischke" и др. Највећем избору и најсолиднијим ценама једино код главног заступника
Јована Фрајта
Краља Александра 11.
Највећи избор музикалија за Божићне празнике. 14635

14620
НАЈВЕЋИ ИЗБОР
ФРАНЦУСКЕ ПАРФИМЕРИЈЕ
код
МИЛОВАНОВИЋА и БРАТА
Телеф. 11-37. Кн. Михајлова 39

Фабрика папирних кеса
„Авала"
Препоручује своје богато стовариште готове робе кеса, све врсте и величине. Брза и тачна услуга, поруџбине директно фабрици Војводе Мишића број 108. Тел. 17-86 или на нашег заступника Љубишу Р. Димитријевића. Добрачина улица 2. тел. 49-01. Поштованим муштеријама честитамо наступајуће празнике. 14630

Користећи своје дугогодишње искуство при изради чувене **„ЉУБИЧИЦА КРЕМ"** помаде, а да би изашао у сусрет и економски слабијим потрошачима, који услед садашње новчане кризе нису у стању тражити скупље производе, успео сам саставити једну нову помаду, изврсну за негу лица, коју сам већ пустио у продају по цени од 10. — динара по кутији под именом
ЂУРЂЕВАК КРЕМ
Обраћам пажњу потрошачима да пазе на моје име и заштитну маркицу које свака кутија мора имати
14083 БЕОГРАД. **Д. Јанковић** АПОТЕКАР

Сточари!
Има већ око 20 имитација у фалсификата **дистола**. Сваки сточар зна да је
Дистол
најсигурније средство противу метиљавости све домаће стоке, које је испробано на милионима стоке у читавом свету употребљава се са највећим успехом.
Чувајте се фалсификата, сличних јевтинијих имитираних препарата и лажног Дистола.
Тражите само оригиналне кутије са **знаком „Дистол"**. Дистол продају све апотеке и дрогерије. **Упутства шаље бесплатно**
ФАБРИКА „КРШТЕЛ" а. д.
ЗАГРЕБ — 3
и главни продавац „Биљана" а. д.
БЕОГРАД Пошт. фах 423. 14578

AEG ВЕЛИКО AEG
Фабрично Стовариште
Лустера
Електр. пегла
Електр. лонаца
Електр. чајника
Разних апарата за кување и гријање
АЕГ Стујомера и т. д.
14572
Југословенско
АЕГ Електрично Друштво А. Д.
БЕОГРАД
Тел. 4-64, 24-75, и 33-34
AEG AEG

Кашичка Творница Танина и Паропила Д. Д.

Централа:

Мажураниćев трг 23 **Загреб** Телефон 35-11 — 35-13

Уред:

Поенкареова ул. 32 **Београд** Телефон 21-45

Листовни и брзојавни наслов: НАСИЦАЛ

Пилане:

Сушине-Ђурђеновац, Љесковица, Андријевци, Карловац, Гор. Подградци, Завидовићи, Беговхан.

Творница танина, покућства, паркета и бачава
Сушине-Ђурђеновац.

Импрегнација дрва, творница дрвене вуне
Карловац.

Творница сандука и љуштене робе
Гор. Подградци.

14584

Доказали смо свима да је

Велика коначна распродаја

По одобрењу Трг. Коморе бр. 11659 једина и најподеснија прилика за цео потрошачки свет да се снабде разним потребама по **заиста ценама тако ниским преко сваког очекивања.**

Наше огромно стовариште

Мушких енглеских штофова

које распродајемо по багателним ценама, пружа могућност свакоме да се за мале паре одене јер

3 метра тог штофа са целим прибором дајемо

за 475.- Дин.

ЦЕО ЖЕНСКИ СВЕТ може добити за багателу

ШТОФОВЕ

за хаљине, костиме, капуте и мантиле у разним модерним бојама и квалитетима. **Ростлове од истог дајемо у бесцење.**

Поред тога: Велики избор

СВИЛЕ

крепдешина, бањо-а и т. д., најмодернијих боја. **СОМОТА** за хаљине једнобојних и у дезену. **МОЛДОНА** чисто вуненог за старије госпође. Затим све врсте

ПЛАТНАРИЈЕ

за сваку домаћу потребу као: за веш женски, **чаршава** јорганске и душечне 150 см., 180 см. и 200 см. ширине, најбољег квалитета. **Дамаст** за јастуке 1-а 1-а **Кепера** и **Градла** за мушки доњи веш. **Дамаст 150 см. шир., за чаршаве осталске. (Препоручљиво за ресторације и кафана.) ЦЗИЛИХА за душеке** лањеног и кончаног. **ЋЕБЕТА велика** подесна за сваку упогребу. **Ћебета** мала дечија са лепим сликама. **САТИНА** црна и у боји све врсте, као и брокат за поставе. **ПУПЛИНА** и **ЗЕФИР-А** врло лепих дезена за кошуље. **ГАРНИГУРА КРЕВЕТСКИХ** сатинираних и гобелин

ФЛАНЕЛА

једнобојних и дезенираних врло укусних за **пижаме** дечије и одрасле, домаће хаљине, реформе и шлафроке.

ФРОТИР ШТОФА за баде мантлове, као и разне друге робе које **распродајемо врло јефтино.**

Препоручујемо нашим цењ. муштеријама да пожуре и користе се јер ће још само кратко време **РАСПРОДАЈА** трајати.

БЕНЦИОН и АЛФАНДАРИ

Београд — Кнез Михајлова ул. 37.

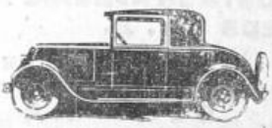
Преко пута управе Држ. Монопола.

14404

Модели 1929 год.

Путнички аутомобили са 4, 6 и 8 цилиндра. Велики луксузни аутомобили: Monastella Vivastella Reinastella са 6 и 8 цилиндра.

RENAULT

је ка старија, највећа и најчувенија фабрика аутомобила у Европи, чије фабрике у Француској сачињавају читаву варош.

Својим 40 годишњим радом фабрика Renault је задивљавала свет одличним материјалом, економичности и издржљивости својих аутомобила, због чега данас и јесте највеће интересовање целог света поклоњено њеним новим моделима за 1929. годину.

Модели 1929. год.

Теретни аутомобили од 400 до 10000 кгр. са 4 и 6 цилиндра. Омнибуси од 8 до 60 седишта са 4 и 6 цилиндра Гасожени. Индустријски мотори. Трактори. Електрожени. и т. д.

3164

14545

Стовариште аутомобилских делова Renault, гума балонских и пуних свих димензија, разног аутомобилског прибора, зејтина и т. д.

Заступништво

Ауто Промет А. Д.

Телефон број 48-60 Београд Краљевачка (Александрова) 8.

Све врсте лањеног и кудељног платна

Платна непромочива за пердета у разним квалитетима

Све врсте канапа

Цираде за кола, вагоне, лађе, вршалице и др. у свима величинама

По фабричким ценама код

„ТЕКСТИЛАНЕ" Београд, Чика Љубина 7. Тел. 29-68

14575

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 80 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19 Чековни рачун код Пошт. штедионице бр 53 220 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД НЕДЕЉА, 24. МАРТА 1929. ГОДИНЕ | Уредништво: Кнез Михајлова 19 Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. [illegible] и 4'38, штампарије 1113 | ГОДИНА XXV

Предратни бечко-пештански методи

ПИСМО „ПРАВДИ"

МИНХЕН, у марту.

У једном делу немачке штампе која иначе, а у главном, заузима коректан став према нама, искрсавају појединачни препади, махом писани са жучном тенденцијом: да се обмане и заведе немачко јавно мњење. Предузима се из разних бусија да се у немачкој штампи дигне предратна клеветничка хајка бечких и пештанских листова на Србију и Југословенство; а начелна оцена прилика и људи наших да се полово замени старом, злобном пристрасношћу бивше црно-жуте пресе.

Многи интелигентни Немци које је за време Светског Рата пут наносио кроз завојевану Србију, признавали су и привatно и јавно, да су им аустро-мађарски листови пружали скроз неверену, лажну слику наше земље и нашега народа.

Данас, ова вешто организована кампања налази на погодно земљиште превенствено код минхенских листова.

Штампа у Минхену је готово сва крајње националистичка, сва још увек у захтеву одмазде за изгубљени Рат, с тога је и најлакше баш њој пунити главу о словенском бауку и југословенској опасности.

У осталом, недостојна мржња на „Шлавинере" била је и пре Рата специјалитет не само нижих слојева, него и минхенске интелигенције (листови **Југенд и Симплициссимус**). Што се нас, „Шлавинера", тиче, — ми немамо разлога жестити се због тога, јер ова мржња, ако је раније била израз сарсвељности и страха, данас је поодавно излив срдите немоћи. Треба само сажалити што тој простачкој мржњи, с малим изузетком, служи сасвим незавидно већи део штампе у Минхену, и то баш онај део који уображава да представља објективне органе јавности (између осталих, и **Минхекер Нојесте Нахрихтен**), а у самој ствари туче незавидни рекорд политичког задоцњавања и политичке кратковидности.

*

Повод непријатељском држању минхенских листова, по моме мишљењу, лежи у још једној околности. Нигде се толико не прижељкује при саједињење Аустрије, као у Баварској, где поред Француске сматрају Малу Антанту противницом „Аншлауса". Међутим се и сами тревени Аустријанци ратосиљају, јер знају да би сједињење с немачким Рајхом значило по Аустрију коначни прекид сваке државне суверености и да би специјално Беч тиме изгубио свој део светско-културни значај.

Кад се има то на уму, онда је разумљиво зашто су ови немачки листови злурадо подржавали све оно, што је до скора растрзало младу и једну Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца. Већ самим тим објашњен је и садашњи гнев немачких шовиниста на нови ред ствари код нас. Они осећају у души да подхват југословенског Монарха, од Шестог Јануара, може допринети да, после најжешћег партизанства и раздора, зажуборе нови, обилатији извори, нашега државно-народнога препорода.

То је, природно, морало још јаче разгневити немачке родољубиве букаче који сматрају да Немце угрожава свако конзолидовање словенских држава — **васкрслих, по историјској неминовности, из рушевине дотрајале Хабзбуршке монархије.** Међутим, баш с обзиром на немачку т. зв. народну мањину у нашој Држави, показало се за ових десет година, да смо и ми и наши Немци, успркос пролазним несугласицама, увек у стању да сами створимо што повољније услове за заједнички државни живот.

Али, изгледа, да ово иде најмање у рачун немачкој искључивој штампи, чији представници још увек верују, да је прикривање стварности — мудра, висока политика. Они не увиђају колико изостају иза духа времена и колика је мешавина сузе и смеха кад они облаче фашистичку кошуљу, а јачикују за јужним Тиролом, Горицом и Корушком, као да су то земље које су од Немаца отете!

*

Тај безопасни шовинизам, сам по себи, не буни толико човека, колико начин на који се он манифестује. Било би чак симпатично кад би ови екстремни Великонемци бранећи своје — поштовали туђе; али је њима урођено да подцењују осећаје других, особито малих народа, и чак да јавноме подсмеху излажу туђе националне светиње.

Нарочито минхенска штампа нема у томе скоро никакво осећање мере. Њој је готово чудновато да име, матерњи језик, вера, обичаји, историске традиције могу и другоме бити исто тако прични, као сваком добром Немцу.

Немачки шовинисти су очевидно изгубили сваку равнотежу. Налик стаду које је рђуја разтркала, они се после изгубљена Рата, као на волшебни мит, скоштерисавају у Минхену. Како изгледа, Берлин им не указује довољно гостопримства; а баш када би и хтео, не би могао због непоседне међународне контроле и одговорности. Овако, главни град Баварске — никад потпуно отрежњен — долази Берлину као наручени изговор. Ништа згодније него изговорити се политичком неозбиљношћу Минхена! И тако, буница Минхен мора на позорници вели осећајних догађаја све епизоднију улогу, сразмјерно се до „осветничке" будзашлете која ће дипломатских вулиса диже ларму.

*

Па, ипак, као што сам напласно, има изузетака. Они заслужују признање, већ и зато што су ретки. Нађе се и у Минхену по неки лист, доступан разло , и бар толико увиђаван, да саслуша и другу страну.

Кажем ово из личног искуства.

У кампањи која се овде води против Краљевине СХС, а поглавито против Србије, посто ји за нас једна тешкоћа своје врсте. Она се састоји у жалосном факту; да минхенској необ вештеној штампи ларферује „оптужни" материјал један српски ренегат. Плаћен од берлинске Централе за испитивање Ратне Кривице", овај најамник се још није умирио, окрвављујући и блатећи своју рођену земљу. С њим су у „моменталном" дослуху неколико аустријских новинара (Битнер, Чупик, Визенер, Роза-Роза) који су типични васпитаници бечке предратне новинарско-клеветничке школе. Они су данас заступљени готово свима редакцијама у Минхену, али сам ја најзад успео да преко два минхенска листа кажем немачкој публици коју реч о нашој демунцијарној отаџбини.

Могу са задовољством констатовати и то да су обе новине врло цењене и распрострањене, и да имају своју јасно повучену линију. То су **Минхенер Ца'тунг**, сталожен патриотски лист грађанског сталежа (тираж се у 120 000 примерака), и **Минхелер Пост**, с тиражом од 40 000 стари и врло угледни орган немачке социалне демократије.

*

Било би у највећем интересу југословенско-немачког зближења, да наше повлашћење скупи везе с таквим немачким листовима, који људе и прилике тућих земаља објективно оцењују, располажући с довољно грађанске и новинарске куражи, да заступају истину. На тај начин би се не само обострано погодио најсигурнији пут узајамног пријатељства, него би сио у будуће и приштедили себи трагикомичну непријатност да на наше народне светиње најниже кицицу баш она немачка шкрабала, која јима сто на својој слободној и чврстој груди указивали гостопримство...

Др. Божидар С. Николајевић

Комунистичке демонстрације у Швајцарској

—:—

БЕРН, 23. марта. (Б. Изв. „Правди") — Влада је ставила дисциплиноним властима у Базелу један пук пешадије и подофицира за спречавање нереда и демонстрација, које су пројектоване од стране комуниста за идућу недељу. У случају потребе властима ће се ставити на расположење и коњица. Пограничне власти добиле су налог да нарочито пазе на границу да немачки комунисти не улазе у земљу. Директор железница саспштио је свима радницима да ће сваки, бити одмах отпуштен ко учествује на демонстрацијама у недељу.

Суђење генералу Гаиди у Прагу

—:—

ПРАГ, 23. — (Б. изв. „Правди"). — У току процеса против генерала Гаиде и 12 фашиста дошло је до сведочанстава која тешко терете Гаиду. Сви су оптужени изјавили да су продрли у кућу саветника министарства Форела и да су хтели однети акта, која се односе на дисциплинску истрагу против Гаиде, као и једно писмо Масарика. На основу сведочанстава која тете Гаиду државни тужилац изјавио је да ће подићи тужбу против Гаиде не само због подстицања него и због саучесништва. Један од њих изјавио је, да је Гаида рекао да ако му падне у руке писмо Масарика за 24 часа извршиће преврат и Масарик ће бити принуђен да тако не са преговорењем. Гаида је изјавио да су сва терећења против њега лажна.

Сајпел о изборима у Аустрији

—:—

БЕЧ, 23. марта. — (Б. изв. „Правди"). — На једном збору хришћанске социјалистичке странке канцелар Сајпел говорио је синоћ о унутрашњој политици владе. Он је нагласио да влада свим силама ради да задобије парламенат, што значи све политичке странке за позитиван рад. Сајпел се изјаснио против плебисцита у питању заштите кирајџија, што траже социјалисти. Међутим, нагласио је, да је могуће да се нови избори распишу још пре истека рока садашњег парламента.

Нови лет „Графа Цепелина"

—:—

БЕРЛИН, 23. — (Б. изв. „Правди"). — Јављају из Фридрихсхафена да још није утврђен правац лета ваздушне лађе „Графа Цепелина". Француска је поставила неколико нових услова за дозволу лета над Француском, и између осталог да се лет мора извршити после 7 сати увече. Зато др. Екенер уопште не камерава да лети преко Француске. Правац његовог пута биће преко Аустрије до Средоземног Мора. Што ће рећи повратка ни ће „Граф Цепелин" летети из Мале Азије преко Цариграда, Букурешта до Б. Пеште и Беча, или преко Солуна и Београда до Б. Пеште и Беча. О томе још није донета одлука.

Самоубиство Алексија Смирнова

—:—

ПАРИЗ, 23. — Син чувеног руског тенористе Смирнова, Алексије Смирнов 17-годишњи младић скочио је са Ајфелове куле и извршио самоубиство. Узрок је оскудица новца.

ПРЕД ИЗБОРЕ У ЕНГЛЕСКОЈ

Г. Балдвин, г. Лојд Џорџ, и г. Макдоналд на изборном попришту

ЛОНДОН, 23.

У целој Енглеској осећа се данас необична живахност: све се пали у знаку предстојећих избора, Енглези се спремају да ступе на биралишта и дају своју одлучну реч у погледу

Лево: Г. БАЛДВИН штити конзервативну партију од неконзервативних елемената. Десно: Г. Џ. Х. ТОМАС се бори за занатлије.

будућег политичког живота у земљи, а тиме ће непосредно утицати и на нови правац енглеске унутарње политике. Енглеска је земља у којој мале, ситне странке не могу постојати из простог разлога, јер немају свог резон д'етр-а. Три велике партије: конзервативна, либерална и радничка, као и толико пута до сада, опет се састају на ратишту, на коме се води борба без крви, али јака, огорчена борба, која може веома лако да измени цео ток политичког живота у овој земљи, а према томе не могу остати равнодушни ни остали народи. Јер Енглеска дајнас игра важну улогу у међународном животу и стога су енглески парламентарни избори и по иностранство од велике важности.

У целој Енглеској влада живахно предизборно расположење. Листови свакодневно пуне ступце изјавама појединих истакнутијих политичара, чују се и многе прогнозе, коментаришу се пароле, којима поједини посланици полазе у изборну борбу, а новине су пуне карикатура, које можда најбоље илуструју данашње расположење у Енглеској. Причају се многе анегдоте, неке нове, неке наравно само извађене из архиве, подгрејане и препричане. Енглез воли хумор. И када избори не би били скопчани са извесном дозом хумора, за њега би све то остало илузорно.

Лево: „МАЛИ ЧОВЕК" енглески политичар најнижег раста бори се против невиђених опасности, које прете индустрији.

Десно: Г. ЛОЈД ЏОРЏ, полази у изборну бор бу са историјским паролама.

У енглеским политичким круговима је изазвала буру смеха изјава једног радничког посланика, који је рекао, да ће у изборну агитацију поћи са паролом, да се и у Енглеској забрани алкохолних пића, по угледу на Сједињене Државе. Не само конзервативни и либерални, него чак и многи радници посланици прокрсли су овом свом „сувом" колеги сигурну пропаст на идућим изборима, ако се буде усудио да употреби прохибиционну паролу. Јер Енглеска није исто што и Унија. Енглеска је много већи потрошач алкохолних пића него Унија, а сем тога у Унији су помоћу женских гласова — на бази највећих права — довели прописи против алкохолних пића. Та опасност у Енглеској не постоји. Изборно право жена у Енглеској није толико широко као у Сједињеним Државама и то пружа најсигурнију гаранцију, да Енглези неће морати да се одрекну пића.

КАКО СЕ ВРШЕ ИЗБОРИ У ЕНГЛЕСКОЈ

Енглеска се не сматра узалудно колевком демократије и савременог парламентаризма. Ту широке масе располажу одиста највећим политичким правима и могу тим правима да се користе. Енглески устав спада у ред најслободоумнијих установа на свету. Да би разумели колика политичка слобода влада у Енглеској, изнећемо важније одредбе енглеске конституције, које се, у главном, односе на парламентарне изборе и састав горњег и доњег дома.

Енглески парламент се састоји из горњег дома (Хјуз оф Лордс) и доњег дома (Хјуз оф Комонс). Горњи дом се састоји из световних перова и епископа, као и три члана врховног суда. Чуда лордова има укупно 595 чланова. Права горњег дома су прилично ограничена. До 1911. године права и делокруг овог дома био је много шири. „Актом Парламент"-ом од 1911. године делокруг горњег дома је на тај начин ограничен, што се неке важније и хитније одлуке доњег дома могу санкционисати и без пристанка горњег дома.

Доњи дом представља стварни парламент. За доњи дом се бирају 602 посланика, на основу општег и тајног изборног права. Право гласа има сваки мушкарац који је навршио 21 и свака жена која има више од 30 год. Доњи дом располаже са многим правима, која дели са самим краљем. Тако на пример министре бира и именује сам краљ, али је за њиховo ступање у дужност потребна већина гласова у доњем дому.

Изборни закон у Енглеској је веома либералан, а сам систем потпуно савршен и модеран. Гласање је необично олакшано, а искључено је одавање изборне тајне. Кандидације посланика врше се такође на бази најширих демократских принципа.

ИЗБОРНА АГИТАЦИЈА У ПУНОМ ЈЕКУ

Према су изборн тек крајем априла, изборна агитација у целој Енглеској почела је већ пре месец дана. Данас се агитација налази у пуном јеку. Вођи трају партија неуморно раде по изборним округима, а и поједини посланици држе дневно по неколико зборова и конференција и у најзабаченијим кутцима Ен-

Лево: Г. ВИНСТОН штити интересе британских порских обвезника и оне који се жале на велике таксе. Десно: Г. СВЕФЕГ је политичар који се заузима само за позориште и филм.

глеске. У овом погледу предњаче г. г. Лојд Џорџ и Макдоналд, који су у припремању говорова неуморни и за време агитације, све до самих избора. Не знају шта је то одмор.

Г. Лојд Џорџ је ових дана обишао све своје важније округе и он је новинарима изјавио да је необично задовољан са расположењем гласача. Политичка ситуација ће се, по његовом мишљењу, после избора знатно изменити и то у корист либералне партије.

Г. Макдоналд истрајно агитује међу рударским радницима, што је још и данас најкрупнији проблем за саму лабур-партију. Познато је да међу рударским радницима, од којих су многи без посла, има велики број комуниста, који неће ни да чују за радничку странку. Она по њиховом мишљењу води опортуну политику и не брани у довољној мери радничке интересе. Пошто у Енглеској у ствари не постоји комунистичка странка, рударски радници, који нагињу Москви и који су за време великог штрајка одржавали сталну везу са бољшевицима, налазе се и данас у пасивној резистенцији. Они су се прошлих избора уздржали од гласања; тако ће учинити, по свој прилици, и овога пута. Њихово пасивно држање, међутим, не може бити од нарочитог утицаја по резултат избора, јер број енглеских комуниста се цени највише на 20.000. Ипак њихово пасивно држање може највише штете да нанесе канди-

Лево: Г. ЏИКС се у сваком погледу придружује борби г Балдвина. Десно: ЛОРД МЕЛЧЕТ штити интересе Шкотске необично ватрено.

датима радничке странке и стога г. Макдоналд улаже много труда у то, да бар један део комуниста придобије за програм „своје партије. Хоће да у томе успети, показаће блиска будућност.

ЖЕНЕ И ИЗБОРИ

Енглески хумор није поштедео наравно ни жене. Један лондонски шаљиви лист пише: „Не

стоји оправдана бојазан, да ће идућих избора гласати прилично мален број жена. Законодавци нису били ни мало галантни људи, када су одредили да само Енглескиња старија од 30 година може изаћи на бираличе. Колико жена ће се због ове законске одредбе уздржати од гласања? Веома много. Јер у Енглеској још увек има велики број жена, које имају више од тридесет године, а жеље да их људи сматрају млађим, па ма и по цену једног гласа!...

Но упркос ове шале интересоване жена у Енглеској а изборе је огромно, много веће него што је то био случај прошлих избора. Рачуна се да ће се бар две стотине жена кандидовати за посланике, а број жена гласача цени се на неколико стотина хиљада. Оне су у неким округ зима заступљене у много већем броју од мушкараца!

Како су жене расположене? На ово питање је тешко одговорити. Јер и ако су и Енглескиње жене као и све остале жене и воле да ћеретају и не умеју да сачувају тајну, у погледу свог политичког опредељења, оне се необично закопчане. Једна Енглескиња посећује зборове конзервативаца, либерала и радника подједнако, тако да се из овога не може закључити којој политичкој групи припада. Она прича како симпатише са конзервативцима, а путује у Лондон где пре подне има састанак са радничким, а по подне са либералним првацима. Ту се човек одиста не може снаћи, а мушкарци су према овој женској препредености само слабе сенке.

ДВЕ СТРУЈЕ У ЛАБУР-ПАРТИЈИ

У радничкој странци данас, у ствари, постоје две струје: умерена и левичарска група. Умерена група се бори за остварење скоро истог програма као и остале две велике енглеске партије, конзервативна и либерална. У опште програми енглеских странака не разликују се много један од другога.

Левичарска струја радничке партије није наравно револуционарно расположена, али ипак тражи радикалније мере и бржу акцију у политичкој борби. Вођи једне и друге групе се не слажу, а њих у једној партији, заједно, држе само парктични обзири. И стога до сада и није дошло чак ни до покушаја цепања лабур-партије.

ЗА ШТА СЕ БОРЕ ЕНГЛЕСКЕ СТРАНКЕ

Као што смо напоменули, програм енглеских странака не разликују се много један од другога, па према томе ни њихове изборне parole не показују велику разлику. Шта желе и за шта се боре све три енглеске странке? Њихов изборни програм може се у кратко овако резимирати:

Све странке желе трајан светски мир; све оне се боре за што скорије смањење огромне беспослице у земљи; све три партије траже знатне реформе у законодавству, па чак и у изборном закону; најзад све три странке желе да се остваре што боље социјалне реформе, како би се омогућило благостање најширих маса у земљи.

Да би се овакав програм остварио, потребна је апсолутна већина на изборима, тако бар говоре поједини партијски експоненти на зборовима. Ни једна странка не мисли на сарадњу са неком од оне друге две. Г. Лојд Џорџ је истина недавно изјавио лондонским новинарима, да би либерална странка у случају победе на изборима радо сарађивала са радницима, али у то ни један Енглез не верује из простог разлога што радници сами не желе ову сарадњу.

И ипак странке се разликују по методама, како желе своје реформе да изводе. Конзервативци, верни традицијама и давно укорењеним принципима енглеског народа, желе све новине да заведу опрезно и тактично, како не би ничије осећаје или интересе повредили. Либерали су за брже решење свих проблема и активнији рад у парламенту, али ни они не одступају много од традиција, које Енглези сматрају за светиње.

Радничка странка води најрадикалнију борбу, али се за њу може рећи да се веома често служи опортунистичким борбеним средствима и не жели да ствара непотребне политичке сукобе. Многи енглески политичари су уверени да баш у том опортунитету и лежи тајна успеха радничке странке, која је за тако кратко време показала тако сјајне успехе и постала јака политичка организација.

ВАЖНОСТ ЛИЧНОСТИ ВОЂА

И политичари и широке масе су уверене, да је код енглеских избора необично важно питање које личности воде изборе, т. ј. који се политичари највише истичу. За г. Балдвина се верује, да својом личношћу унапред гарантује успех конзервативаца у многим округима и они се уздају у тријумф, који ће бити везан са личношћу г. Балдвина.

Исто тако стоји ствар и са г. г. Лојдом Џорџом и Макдоналдом. Без њих се либерална односно радничка странка не може ни замислити.

Конзервативни прваци верују, да ће њихова странка и на идућим изборима добити већину. За њих радничка партија у опште не значи никакву озбиљну опасност. Либерали су нарављо њихови стари противници, с којима ће у неким округима доћи до огорчене борбе.

Радници су уверени да ће добити више мандата него прошлих избора; они се надају да добију неке мандате у округима, у којима су до сада конзервативци доминирали. Популарност г. Макдоналда је и данас необично велика у Енглеској, тим пре, што он заступа умерену социјалистичку струју у партији. Нема сумње да се положај радничке партије у последње време знатно поправио.

МИШЉЕЊЕ Г. СЕСИЛА

Угледни енглески политичар г. Хајг Сесил, посланик конзервативне партије, дао је ових дана новинарима следећу изјаву:

„Моје је дубоко уверење да ће наша партија и ових избора победити. Не треба заборавити да су сви озбиљни елементи уз нас, а сем тога огромна већина женских бирача гласаће за наше кандидате. То не говоримо на памет недавно сам обишао све округе и уверио се о правом стању и расположењу бирача. Г. Лојд Џорџ узалудно чини напоре да обезбеди успех својој странци на идућим изборима, њему то неће поћи за руком. Г. Лојд Џорџ се још увек ослања на своје заслуге, које је стекао за време и после рата. Нема сумње те заслуге су велике и цела Енглеска му је захвална на његовом патриотском раду. Али није реч само о заслугама, него и о многим другим обзирима, који су пречи од процењивања заслуга појединих личности. У осталом свака слава мора једном да бледи, да изгуби своју некадању драж, а ја сам уверен да је ту пролазност славе г. Лојд Џорџ већ давно осетио.

Питам вас, да ли бисте ви данас, као искрен енглески патриота, гласали за то, да г. Лојд Џорџ постане председник владе? Не бисте смели гласати за њега, јер Енглеској су данас потребни други људи на управи земље.

У Шкотској и у свима грофовијама добијао сам исти одговор: не, г. Лојд Џорџ не треба више да буде председник владе!

Назад у конзервативној странци данас се налазе далеко способнији и опробанији политичари, него у либералној и радничкој. Сваки посланик конзервативне странке могао би у случају потребе да постане и вођ странке, да то не повуче штетне последице по саму странку. То код либерала и социјалиста није случај. Конзервативци стога могу с правом да се надају апсолутној победи на идућим изборима."

БЕСПОСЛИЦА КАО НАЈКРУПНИЈИ ПРОБЛЕМ У ЕНГЛЕСКОЈ

Данас је за Енглеску несумњиво најкрупнији проблем питање огромне беспослице у земљи, која се последњих година није смањила, шта више она се у извесним временским размацима чак и повећала. Она чињеница се уписује у кривицу конзервативаца, који су данас на власти, а који, по мишљењу њихових противника, нису предузели довољне мере да се том великом социјалном злу доскочи. И баш стога противници конзервативаца су уверени да ће они много изгубити због свог неодлучног држања у питању беспослице.

За сада су, међутим, све то само још нагађања и нико не може прорећи како ће се енглески избори завршити. Једно је сигурно: изглед доњег дома ће се знатно изменити, биће великих промена: да ли ће се одлучати левица или десница, не зна се сигурно. Резултат ће донети радости једнима, разочарања другима, као што је до сада увек био случај на свима изборима, у свима земљама.

УБИСТВО НОВИНАРА ТОНИ ШЛЕГЛАУ ЗАГРЕБУ

Хапшења и саслушавања осумњичених

Зашто је убијен директор загребачких „Новости" Тома Шлегл?

ЗАГРЕБ, 23.

Синоћ, тачно у 8 и три четврти сата, убијен је пред својим станом, — Прилаз бр. 84, — у Загребу Тони Шлегл, председник Југоштампе и уредник „Новости".

Према тачно утврђеним податцима убиство се десило овако:

ПУЦАЊ ДВА МЕТКА

Шлегл је, пре свога доласка кући, био у својој канцеларији, где је радио на листу. Око 8 и по часова сео је у ауто и пошао кући. Пред својим станом изашао је из аута сам и пошао вратима. У томе часу притрчало му је једно непознато лице и док је пок. Шлегл откључавао врата, непознати је са 3—4 корака даљине испалио на Шлегла два метка из револвера. Шлегл се само окренуо и повикао: Убише ме! Имао је још толико снаге да откључа врата, и тада је пао.

Револверске пушње су чули околни стражари. Међутим, како се место убиства налазило у непосредној близини касарне, мислили су, да је то пуцање из војничких пушака и нису му придавали важност.

НАПАД НА ШОФЕРА

Када је испалио два метка непознати младић, пришао му је други један млад човек, који се крио иза угла куће, па су тада обојица журно пошли мрачним улицама према т. зв. циглани. Шофер који је довезао пок. Шлегла, пошао је колима одмах за њима и уз пут срео још једног свог друга — шофера са аутом, којег је позвао да заједно гоне убице. Када су обојица дошли у мрачну Крајишку улицу, опазили су како ова двојица атентатора што су даље залазили у мрак ишли све брже док нису почели трчати. Шофери су тада сишли са својих кола и потрчали за њима. У том се моменту један, онај већи, окренуо и пошао шоферима са наперењим револвером. Тада је један шофер повикао: „Шта сте урадили на Прилазу?" Атентатор га је на то ударио снажно револвером да је шофер пао на земљу, док је други уперио револвер на шофера, који је био возно пок. Шлегла.

Тако су их преплашили, да су се збунили и у страху нису ни видели како су се атентатори изгубили у мрачној улици.

ПОЛИЦИЈА НА МЕСТУ УБИСТВА

О самом догађају одмах је обавештена полиција, која је изаслала на лице места комисију, под вођством шефа полиције г. др. Јосипа Враговића, који је дошао са великим бројем чиновника, детектива и стражара. Г. др. Враговић одмах је почео саслушавања. Дошла су и два лекара и констатовали да је наста ла смрт неколико минута иза атентата.

Шлегл је погођен метком у леђа; овај му је прошао кроз доњу и изашао на предњу страну не избивши напоље, већ се задржао у оделу на грудима.

Када је одјекнуо први пуцањ, из приземља куће у којој станује Шлеглов источао је капетан Шипетић и још два становника исте зграде. Подигли су Шлегла и однели у његов стан.

КАКО ЈЕ ШЛЕГЛ ПРОВЕО СИНОЋЊЕ ВЕЧЕ

По свом обичају, дошао је Шлегл синоћ око 7 часова у своју канцеларију. Ту се задржао у председничкој соби неколико тренутака, па затим отишао у уредништво „Новости" и разговарао са г. Јутришом, такође неколико тренутака.

Опростивши се са г. Јутришом, Шлегл је врло добро расположен, рекао да иде у штампарију, коју је редовно обилазио. Овде се задржао око четврт сата у разговору са техничким шефом штампарије г. Шолцом. Био је, како изјављују, врло добро расположен, весео и насмејан.

Из штампарије Шлегл је поново свратио у своју канцеларију, обукао капут и шешир и изашао напоље. Узео је први такси ауто да се одвезе кући.

САСЛУШАЊЕ ШОФЕРА

Пре него је јављено полицији о догађају обавештена је Југоштампа. Међутим у граду се није саснало све до јутрос, осим ужег круга људи, који су тек око 10 часова у неким кафанама дознали за овај случај. Иначе се у Загребу распростра весто о убиству тек јутрос, када су изашли јутарњи листови.

По налогу шефа полиције опколили су полицајци онај део варошн где је извршен атентат, а то је у близини јужне железничке станице и велики број полицајаца распоређен је да трага за атентаторима.

Оба шофера, онај који је возио Шлегла, Валент Мунђар, као и онај други, задржати су у полицији ради даље истраге и суочења. Пред кућом у којој је становао Шлегл целе ноћи била је стража.

У 2 часа по поноћи дошла су пред стан мртвачка кола. Мртвог Шлегла пре свукао је његов брат, новинар из „Моргенблата" са још два пријатеља. Његов брат сазнао је за атентат такође два сата доцније.

Рубље на убијеном Шлеглу било је све крваво, пошто се крв задржала у оделу, те због тога нема мрља на вратима.

После пресвлачења убијеног, дошао је у стан Шлеглов пријатељ, вајар г. Роберт Жан. у пратњи два члана редакције „Новости" и узео посмртну маску.

ОБДУКЦИЈА ЛЕША

Кад је извршено снимање маске, мртво тело Шлегла стављено је на носила и пренето у мртвачка кола и превезено у мртвачницу. Носила су носили сарадници редакције „Новости". У мртвачници извршена је данас пре подне обдукција.

ПОЛИЦИЈСКА ИСТРАГА

Одмах после догађаја полиција је повела енергичну истрагу. Извршене су пременатчине станова неких сумњивих омладинаца. Три младића су одмах ухапшена, јер постоји сумња да су и они уплетени у овај атентат. Данас пре подне извршено је суочење између шофера и неких очевидаца злочина, који су се нашли у близини.

УТИСАК У ЗАГРЕБУ

Синоћ ниједне загребачке новине нису јавиле за овај догађај. Јутрос су међутим све новине донеле опширне извештаје о овом трагичном догађају.

У грађанству се изражава бојазан да овај случај неће остати усамљен ако надлежни не предузму оштре мере, да би се открили интелектуални кривци овог крвавог догађаја.

Јутрос је на згради „Јуто-штампе" осванула црна застава, која је пр: новина јавила да је њен директор погинуо На улици, у кафани и у кућама непрестано се коментарише овај догађај.

Међу грађанством је изражено жаљење, што је бивши велики жупан генерал г. Максимовић смењен, и ако је својом тактиком успео да спречи овакве ексцесе.

ПРЕТЕЋА ПИСМА

Исто тако у Загребу се проносе гласови да је покојни Шлегл у последње време примио масу претећих писама. У једном од ових писама непознато лице јавило је својој жртви да се спреми на свој смрт, јер неће дочекати крај месеца марта.

ЖИВОТ Т. ШЛЕГЛА

Покојни Шлегел родио се 1881. године у Нашицама. Отац му је био управник добара грофа Пејачевића. Ту је Шлегел провео своје детињство. После тога Шлегел је свршивши основне школе постао капелан. У то доба, кад је постао капелан настало је међу хрватском омладином превирање. Хрватски напредњаци развили су тада широку политичку акцију. Шлегел је по природи био створен за јавни живот и тихи, свештенички живот њему је био тежак. Стога је Шлегл оставио своје свештеничко звање и бацио се свом снагом на политику. У политици он је нарочито активан после победе српско-хрватске коалиције над мађаронима и за време такозване „Ријечке Резолуције" године 1905. Тада је ступио у редакцију листа хрватских напредњака „Покрет". Све до свршетка рата Шлегл је био један од најактивнијих чланова српско хрватске коалиције. Пред сам почетак рата он је изашао из „Покрета" и ступио у редакцију „Аграмер Таглата", који се после рата претворио у „Моргенблат", који и данас излази. У „Аграмер Таглату" он је био прво политички сарадник а затим уредник. Као оснивач „Аграмер Таглата" Шлегел је врло много користио акцији српско-хрватске коалиције.

После рата шлегл је учествовао у великом новинарском предузећу „Југо-штампа". Временом он је постао директор „Новости", које су биле главни орган овог предузећа. У почетку „Новости" су биле информативан лист, а после су постале политички лист. Као директор политичког листа,Шлегел је имао утицаја на стварање јавног мишљења у Хрватској. Он се дошле никад није истицао у јавном животу и није припадао ни једној партији, али је баш због тога и могао да постане један од главних посредника за стварање споразума између Стјепана Радића и Николе Пашића.

Шлегел је поред тога био и подпредседник загребачке секције Југословенског Новинарског Удружења.

ЗАШТО ЈЕ УБИЈЕН ШЛЕГЛ

ЗАГРЕБ, 23. — Полиција је и јутрос врло енергично трагала, да би ухватила макакав траг. Из приватног живота пок. Шлегла није ниједан момент могао упутити на какво трагање, да се потражи узрок у каквој смести.

Још ноћас је једна верзија кружила у томе смислу, као да је то нека освета неких Руса избеглица, јер је покојник имао једну пријатељицу из тога круга.

Међутим, то је убрзо отпало и као претпоставка, те се и данас пре подне говорило да је убиство ипак политичког карактера.

ОДАСВУД

—:—

?.

„Многобројни читаоци „Правде" умолили су ме, да Вам телефонски саопштим њину молбу упућену нашој новој Радио станици у Београду. Они су последњих дана купили овде од трговачких агената „детекторе" апарате, које Радио прозаје за своје клијенте. Агенти су их уверавали да ће на дан свечаног отварања станице чути говор Њ. В. Краља и многи су пожурили да чују свога омиљеног владаоца. Интересују се сада и жеље да буду благовремено обавештени у које ће то време бити, ма да овде постоји претпоставка да је ово само било потребно њима ради боље распродаје апарата".

Изнуђен потпис на меницама у вредности 50.000 динара

—:—

КРАГУЈЕВАЦ, марта. — Коста Пауновић и Божа Јанковић су комшије, добри суседи и пријатељи. Под истим су кровом. Један поткивач, други трговац у селу Грошници, недалеко од Крагујевца. Али им посао није ишао подједнако добро обојици. Коста Пауновић је животарио, једва састављао крај с крајем док није пао под стечај; Божи Јанковићу, је међутим, посао ишао врло добро, његово богатство се сваког дана повећавало.

Кад је пао под стечај, Пауновић је непрестано мислио како да се помогне. И измислио је. Саопштио је своју одлуку жени Цији, и она је пристала... Једног дана, јануара месеца, Коста пође у неко оближње село да купује кукуруз и није мислио увече да се врати. Међутим, његова жена Ција сврати пред мрак у дућан код Боже Јанковића, купи неке ситнице и позове га увече на седељку. То није било ништа необично, јер су суседи често долазили у вече један другом да прекрате дугу зимску ноћ.

Али кад је Божа Јанковић увече ушао у кућу Костину, нашао је само његову жену.

— Где је коста? питао је.

— Ту је, сад ће доћи.

И доиста је наскоро Коста дошао. Са револвером у руци, он је напао на Божу. Настало је гушење. Ишчупављен, изгребан по лицу, Божа је савладан и приморан да потпише две менице једну од 40.000 и другу од 10.000 динара.

Тако је бар ствар представио Божа Јанковић у тужби коју је поднео поглавару среза крагујевачког. Међутим, Коста и његова жена ствар другче представљају... Божа је дознао да ће Коста на пут и мислио је да ће на путу провести више дана. И увече је изненадно његовој кући, затекао унутра само Цују и насрнуо јој на част. Срећа само што се Коста тога тренутка вратио кући. Уверен, бесан од љутине, тргао је нож да убије Божу. И убио би га да овај није сам предложио:

— Зашто да гинемо кад се наш спор може решити и на други начин?

— На који? — питао је Коста.

— Ето... ја сам богат, а ти сиромах. Могао би и ти да се користиш... Потпишаћу ти меницу...

И тако је Божа Јанковић потписао оне две менице добровољно, није му потпис изнуђен.

Крагујевачки Првостепени Суд, на претресу од 19. ов. мес. другом по реду, јер је први претрес био одложен да би се ствар доследила и испитали још неки сведоци, — нашао је да у овом случају није стоји дело изнуђавање потписа и ослободио је Косту Пауновића одговорности. Значи да ће Божа Јанковић имати да плати 50.000 динара.

Команданти армија на ручку у Двору

Последњих дана у Београду су се бавили команданти армија генерали г. г. Божа Терзић, Крста Смиљанић, Милан Ж. Миловановић, Свет. Матић и Ђура Докић. Они су били у министарству војске у Војном Савету, где су са министром војним, [illegible]мијским генералом г. Ст. Хаџићем, радили на изменама у закону о устројству војске.

Савет је завршио посао и Њ. В. Краљ је данас примио све команданте армија.

У 1 сат у Двору је Краљ приредио ручак командантима армија.

ОДЛАЗАК Г. Г. ХАЏИЋА И ПЕШИЋА У ПАРИЗ

Симплонским експресом данас по подне отпутовали су у Париз министар војске г. Хаџић, начелник генералштаба г. Петар Пешић, шеф оперативног одсека у генералштабу г. Дим. Живковић и потпуковник г. Шкенић.

Са њима су отишли 30 војника из другога пука са заставом и два официра.

Изасланство наше војске са војном делегацијом у Паризу присуствоваће на погребу маршала Фоша.

Поред ове делегације Њ. В. Краља и државу заступаће наш посланик у Паризу.

ПРЕДСЕДНИК ВЛАДЕ У ДВОРУ

Њ. В. Краљ примио је данас на реферат председника владе генерала г. П. Живковића.

ГЕНЕРАЛ КУТЕПОВ У ДВОРУ

Њ. В. Краљ примио је данас у аудијенцију генерала Кутепова, г. команданта руске војске у емиграцији.

ДИПЛОМАТСКЕ ПОСЕТЕ

Заступник министра иностраних дела г. Кумануди примио је данас ове стране посланике: америчког г. Принца мађарског г. Фёрстера, чехословачког г. Шебу и пољског г. Бабинског.

МИНИСТАР ФИНАНСИЈА КОД Г. БАЈЛОНИЈА

Министар финансија г. др. Шпољуга посетио је данас у Народној Банци г. И. Бајлонија, гувернера Народне Банке.

Г. МАЖУРАНИЋ У ЗАГРЕБУ

Јутрос је отпутовао у Загреб министар трговине г. др. Мажуранић.

ИНЖЕЊЕРИ И МИНИСТАРСТВО ЈАВНИХ РАДОВА

Удружење југословенских инжињера и архитекта упутило је свима министрима своје мишљење о организацији министарства јавних радова.

Г. НЕДЕЉКОВИЋ КОД Г. СРШКИЋА

Министар правде г. др. Милан Сршкић примио је данас г. др. Милорада Недељковића генералног директора Поштанске Штедионице.

ДЕПУТАЦИЈА НОВОСАДСКИХ ГРАЂАНА КОД МИНИСТРА ФИНАНСИЈА

НОВИ САД, 23. — (А. Б. изв. „Правди"). — У понедељак пре подне отпутоваће из Новог Сада за Београд једна депутација новосадских грађана, која ће у Београду посетити министра финансија г. др. Шврљугу. Депутацију ће предводити председник новосадске општине г. др. Бранислав Борота.

Како сазнајем ова депутација тражиће од министра финансија да одобри ослобођење плаћања пореза за 20 година за све нове грађевине у Новом Саду.

ИНТЕРЕСАНТИМА ЗА ЗАПОСЛЕЊЕ У ИНОСТРАНСТВУ

Због тога што се многобројни радници, пољопривредни; индустријски и занатски, обраћају Радничкој Комори у Новом Саду због обавештења о запошљењу у Немачкој, Радничка Комора изјављује да нема овлашћење да врбује раднике за иностранство. За ово је надлежна Јавна Берза рада у Н. Саду, затим опуномоћени делегат Немачке Радничке Централе у Берлину г. Вајзе и Француско Друштво за емиграцију у Загребу. Г. Вајзе сада врбује пољопривредне раднике за Немачку у Словачкој и Мађарској а када тамо сврши свој посао извесно ће доћи и у Војводину. Г. Вајзе ће бити дужан објавити преко Берзе Рада у Н. Саду, власти и јавности, како свој долазак, исто тако и почетак врбовања и број радника и радница. Радничка Комора већ две године ради на томе, да сто више радника запосли у иностранству под што повољнијим условима, пошто су интереси угрожени и без обзира на народност, њима је потребна социјална заштита, рад или земљиште за обрађивање. И Радничка Комора, и ако јој ово не намеће никакве законске обавезе, заступа увек и интерес пољопривредних радника.

Поред тога, Општинско Поглаварство у Бачкој Тополи, поднело је лажну оптужбу против Радничке Коморе Министарству Социјалне Политике, како је комора упослила у Немачкој само раднике из Врбаса а из Бачке Тополе није ни једног. Комора то није учинила а нема ни овлашћења да то чини. За ово је овлашћена Јавна Берза Рада али и она до сада није ово учинила.

Из Богојева, Врбаса и Куле Комори је саопштено да неке личности врбују личности ради упослења у Немачкој. Те личности нису за ово овлашћење, тим пре, што од многих личности намамљују новац. Њих треба пријавити властима. Исто су тако многи радници из околине Суботице од једног такозваног бироа.

Берза Рада у Новом Саду обавештена је да ће се ове године из наше државе моћи упослити у Француској око пет хиљада радника различите струке. Поводом овог комора ће од поменутог друштва тражити детаљнија обавештења о условима рада и о свему оном што стоји у вези са интересима наших радника. Комора ће после објавити преко јавности сва добијена обавештења и радници из Војводине не треба да долазе у Нови Сад комори за информације.

ДОЛАЗАК Г. КАРАПАНОСА

Грчки министар иностраних дела г. Карапанос стиже сутра у подне и на станици ће га дочекати заступник министра иностраних дела г. Кумануди са шефовима одељења.

Сутра у вече г. Кумануди приређује у Џокеј клубу интимну вечеру г. Карапаносу. На вечери ће бити грчка делегација, г. г Јевтић и др. Л. Бакотић помоћници министра иностраних дела, г. Ст. Пеливановић, директор политичког одељења, г. др. Христић, шеф протокола, г. др. И. Суботић, секретар и г. К. Ст. Павловић, писар.

У понедељак г. Полихронијадес, грчки посланик, приређује у грчком посланству вечеру, на којој ће бити исте личности.

У уторак ће влада приредити ручак г. Карапаносу. У међувремену министри ће држати конференције за израду пакта пријатељства.

Принц Карол код Краљице Марије

ПАРИЗ, 23. — Принц Карол отпутовао је са Ривијере у Динар (Бретања) у посету својој мајци Краљици Марији.

Један скроман четрдесетогодишњи јубилеј

У кругу своје фамилије прославиће 25. марта ове год. свој четрдесетогодишњи јубилеј беспрекорне војничке службе г. **Душан М. Степановић**, капетан I. кл., на служби при Војној Одељи у Београду.

Капетан г. Степановић

Четрдесет година службе у војсци представља веома дуг низ година, нарочито када се има на уму, да у тај низ спадају и десетогодишњи наши ратови. Бити за то време још частан и исправан одисти представља пример за млађа поколења како војних, тако и осталих државних службеника.

Још из шестог разреда гимназије ступио је добровољно у војску, у коњицу, када је она била свега од три ескадрона коњице и једног ескадрона краљеве гарде. У њој се одликовао правим коњичким способностима, да је на тркама и каруселима био награђиван лично од Краља Милана. Али су га наше раније несрећене приликe под раниjом династијом отерале, да уђе у редове административне струке. Вероватно, да је то за њега био велики малер, јер у ратовима, када су многи напредовали тигантском брзином, он је изостао, јер чл. 19. није се примењивао на административне чиновнике а испите услед рата нису одређивали, те је са многим својим друговима изгубио у каријери. Тек после претварања административних чиновника у адм. официре и он је добио напредовање, али то је било веома велики губитак у општем његовом службовању.

Г. Степановић је волео војску свом својом душом, у њу је ступио из љубави, прослужио овај дуги низ година са љубављу и данас служи са истом љубављу, без обзира на губитак у каријери, прескакање млађих другова и остале неправде, које је у свом службовању доживљавао. Редак стојицизам код једног чиновника.

Нека овај јубилеј истински послужи за пример нашем чиновништву у опште, а посебно војсци. са каквом се љубављу, пожртвовањем и стојицизмом ваља да служи Краљу и Отаџбини.

Овом старом и скромном слављенику најсрдачније и ми честитамо његово славље, са жељом, да му Бог да још доста дана у будућем животу. Надамо се да ће и његове претпостављене старешине не само истаћи овај пример одличне војничке службе, већ му подарити и заслужено одликовање. М.

Трагедија Индуса у Берлину

БЕРЛИН, 23. марта. — (Б. Изв. „Правди"). — У једном преграђу Берлина одиграла се синоћ једна крвава трагедија, чије су жртве били двојица индуса. Индус Назар Мухамед, трговац, у току једне расправе убио је из револвера свога земљака Али Сарна Кад је видео шта је учинио у раздражености, онда се и сам убио.

Реч на дан недеље православља

(ПРВА НЕДЕЉА ВЕЛИКОГ ПОСТА).

Недеља Православља је дан тријумфа једне велике и чисте победе. Не оне која би била везана било за власт или силу ли право с погледом на људску надмоћност: Недеља Православља је славље духовно. Узношење и торжествено прослављање онога што је божанско међу људима. А то је чистота онога верозакона божјег који је за вечна времена утврђен догмама св. православне цркве.

Непосредни повод за прославу ове победе дале су свете иконе. Иконе су биле предмет последње борбе и победе црква против безумних људи у историјској прошлости који су злонамерно оскрнавили светост светињама. А тих настарањих и кривих учења било је тако много у првовековно доба хришћанства да су се од потреса, стварах заблудама сметене људске памети, раздирале и цепале материнске груди св. цркве.

Кадгод је људски, ограничени ум хтео за узме превагу над учењем цркве у питањима божанскога акрактера долазило се до сукобљавања и борбе. И то је обично ишло по извесној поступности. Почињало се најпре са несугласицама и разилажењима у схватању, у мањем обиму, па се то све више ширило и дубило док се најзад противништва нису развила у огорчено непријатељство. Тако по питањима каноније прописе и спољне управе а тако, често и по овим неприкосновеним предметима верским који засецају и дух, у битност учења.

Наравно, црква је по својој божанском праву чувала и бранила своје гледиште. Без борбе се дакле није могло бити. Али треба споменути да су сва ова трења, у ситним и крупним стварима, довела до извесних резултата. Из те борбе је црква за сваки спор ни предмет пречистила као овејано пшеничо зрно свој поглед. И то је много допринослио њеној јакости и угледу како у прошлости тако и у садашњости.

Јакост цркве наше — а што ми је задовољство нагласити на данашњи дан — огледа се не у каквим агресивним наступањима и походама колико у отпорној снази њеној против читавих легија, нецрквених и верских непросвећених и неваспитаних бораца који надиру и руше . . .

Но не сме се сметнути са ума да у овај појам духовне победе нарочито треба уврстити и победу човека над самим собом. То је највећа победа. Ту победу проповеда једино наука цркве. Социалне науке још се нису могле узвисити до овога ступња савршенства. То је искључиво црквено; њен савет, њен спасоносни лек који она даје роду људскоме као моћна и мудра учитељица његова.

Њено учење: **да је највећа љубав кад ко за другога може положити живот свој** — ненадмашно је, и само њено. У овом еванђелском савету огледа се круна несебичности а несебичност је један од главних предмета њене науке.

У светскоме а нарочито у балканскоме рату као је требало крилима ветра прелетати божански лепу и класичну нашу стару и јужну Србију и скинути робљу ланце — хиљаде њих пошли су у смрт за то велико, несебично и божанско у човеку. Ко сем цркве може да да такав савет и да одушевн на самопрегорење? Наша српска црква држала је високо уздигнуту своју заставу и благосиљала заставу синова својих и испраћала их, а они су умирали и говорили да је у борби са обешћу и тиранијом слатко дати живот за другога, за браћу својега... Црква је говорила у име највећега ауторитета.

А тај отпор и та јакост цркве у отпору. Кад дође непријатељ земља се зави у црно и све се поремети из основа. И огњишта нам се раскопаше и пустош обузе срца и домове наше... Део отаџбине оде с властима а део остаде да чува... ако је шта преостало за то. Непријатељ се све могао али цркви ништа није могао. Мали скупови гњеченога и голорукога добља испуњавали су храмове, собом и молитвама и уздисима својим. Молитвама се ишло у духу ономе чија је милост неизмерна, а уздаси су били протести против неправде које су долазиле од људи окамењених срца. И гледао је непријатељ цркву, живу Христову цркву, гледао и обртао и превртао њоме — ништа: **стојала је она као град на врху горе...** Ко ће ухватити осећање и оковати мисао суђу?...

Малена и честита Србија — мило ми је њу споменути иако ми с душе не силазе и друге сестре и сапатнице њене — имала је једну мисао и вапај и жељу у ропству. И кроз заједнички бол и веру и поуздање челичила је она отпор свој и јакост своју... То је црква, део велике св. православне цркве.

Све дакле што св. православна црква може уписати у успех, било у победи против зла или у давању здравога осећаја за познавање смисла живота и стварања благостања за опште добро међуљудима — улази у опсег њеног празновања на данашњи дан. Еванђеље је извор за познање и развијање здраве науке и уметности и културе која не искључује духовну културу човека.

Прослава има да дела: један у катедрали данас пре подне у вези са свечаним богослужењем и процесијом у ношењу литије, а други такође данас, он падне на Универзитету. Прославу на Универзитету приређује свештеничко удружење са обилатим програмом. Говориће д-р. Јустин, професор карловачке богословије на тему: **На културној раскрсници.** Доњи концертни део изводиће: Руски хор Св. Вознесенске цркве у Београду и хор карловачких богослова.

Пр. Миливој М. Петровић

Министар финансија Шерон у мањини

ПАРИЗ, 23. — У финансијском одбору синоћ око 10 сати влада је остала у мањини. Министар финансија г. Шерон био је ставио предлог, да се извесне партије ослободе од кредита. Од бор је са 13 против одбацио овај предлог.

Дунав почиње да надолази, Сава и даље опада

Код Београда, Дунав је чист од ледених санти. Данас су пловили још остатци великих ледених санти, али ови остатци су незнатне снаге. Код Београда, Сава је почела да опада. Водостај је јуче износио 296 см., међутим у току ноћи Сава је опала за 8 см. тако да сада водостај износи 288 см. изнад нормале.

Међутим у Словенији су почеле да падају велике кише. Ако ове кише буду падале и даље, вероватно је да ће се то и на водостају Саве опазити.

НОВИ САД, 23. — (А. Б. изв. „Правди"). — Дунав је код Новог Сада чист од ледених санти. Јуче у један час по подне јављено је из Бездана, да се оданде крећу велике ледене санте, које су у току ноћи стигле из Мађарске. Међутим услед пораста температуре ове санте ће се на путу до Новог Сада вероватно изломити, тако да ће њихова снага бити незнатна.

Тиса је такође чиста. Лед који је кренуо прекјуче срочно се у Дунав и услед високе температуре у главном се отопио. Водостај на Дунаву код Новог Сада износи 304 см. изнад нормале. Јуче је међутим водостај износио 290. Вода је према томе у току ноћи нарасла за 14 см.

КОД БЕЗДАНА ДУНАВ ЈЕ НАРАСТАО ЗА МЕТАР И ПО

СОМБОР, 23. — (А. Б. изв. „Правди"). — Из Бездана јављено је синоћ да је Дунав почео нагло да надолази. У току јучерашњег дана и ноћас вода је на Дунаву код Бездана нарасла за 1 метар и 40 см.

Дунав је почео и код Сомбора нагло да надолази.

КИШЕ У СЛОВЕНАЧКОЈ

ЉУБЉАНА, 23. — (Н. изв. „Правди"). — Од јуче почеле су у целој Словенији да падају велике кише. Услед тога све реке, притоке Саве и Драве, нагло су надошле. Висина воденог талога износила је јутрос према метеоролошком мерењу 11 м. м.

Очекује се нагли надолазак Саве

НА ДУНАВУ КОД ПЕШТЕ НЕМА ЛЕДА

Б. ПЕШТА, 23. — (Б. изв. „Правди"). — Синоћ је Пешти претила велика опасност од излива Дунава. Вода је стално расла у току целог дана. Један део доње Пеште био је делимично поплављен. Поједини делови Будима и Уј-Пеште били су такође делимично поплављени. У току ноћи поплава је достигла кулминацију. Тек пред зору вода је престала да надолази, док је изјутра почела већ да опада. У току ноћи лед је отишао низ воду, тако да је сад Дунав потпуно слободан од леда.

БУДИМПЕШТА, 23. марта. — Корбиро јавља да је пробијен лед код Братиславе и да је то изазвало разливање накупљене воде која је потопила више секција. Поплављено је више села, међу којима и погранична села Хеђешхалом и Соб.

Стање на мађарском одсеку било је постало опасно када је лед код Ђаћароша и Ваца спречио отицање воде. Дунав је био порастао на 740 сантиметара и била су поплављена места Ђаћарош, Вишеград, Кишмарош и Вереце. Данас по подне лед је кренуо и то је довело до отицања и спуштања дунавског нивоа. Опасност од већих поплава изгледа да је на тај начин отклоњена.

Министар пољопривреде поднео је на јучерашњој седници министарског савета извештај о стању Дунава и његових притока. Стање је свуда задовољавајуће и не постоји никаква опасност.

Бечкеречки трговац Никола Фишер убијен?

ВЕЛ. БЕЧКЕРЕК, 23. — (В. П. Изв. „Правди"). — У својој трговачкој радњи, на главној улици, нађен је мртав трговац Никола Фишер, бивши потпредседник мађарске странке. Полицијским увиђајем није могло да се утврди да ли је по среди убиство или самоубиство. Утврђено је да је ушао у своју радњу из дворишта. Међутим, говори се, да је Фишер говорно својим пријатељима о анонимним писмима које је добијао и у којима му се претило убиством.

Изгрнаудан

ЧЕТВРТАК

Неколико јутрија, то вам је главни догађај Прва, друга, свака, показала је у главном да се о њој више мисли него о многој другој ствари. Главно је да се добије нешто, и када је тако, онда никоме енко ништа не треба да замери.

— Шта је, бре?

— Ја добио вола?

— А.... то је фино! Сад имаш два: ти и он!...

Али не треба схватити ово као неку увреду. Какве има ту увреде, када су на пример волови Удружења Месара и Кобасичара „лепо", „комотно" шетали престоничким улицама, док Краљевић Марко, Змај Огњени Вук и Ресја Кризатица нису могли имати ту срећу. И, као што се види, личити на вола, али вола Удружења месара и кобасичара, то вам је само једно више преимућство, код којег тога има још које „воловско" преимућство...

Наш свет, као у осталом и сав остали свет, „јако воли" јутрије. А они који их приређују знају то и због тога се труде да их што чешће приређују. Тиска се пре неколико дана код „Два Сокола", све једно до другога, још мало једно преко другога, и када се узвикне:

— Број XXX добија безот вола!

Сви радосно, нервозно очекују шта ће бити. А један што је победоносно изашао са јутрије (добио је вола), позвао је фотографа да га сними са гебелим згодитком, а испред себе је метнуо једну таблу, на којој је писало:

„Ја и мој во"...

ПЕТАК

Код нас, хвала Богу, има доста ствари да вас просто онако запрепасте и да после тога ништа не буде. Тако на пример ових дана било је занимљиво прочитати како је овдашњи „Радио" „у име југословенског народа" изјавио саучешће француској влади поводом смрти славнога маршала Фоша.

У вези с тим кројачар ове рубрике добио је следеће писмо:

„Драги господине, ово што вам пишем, то је могао и свако други да примети. Монструозно, али ето и такве ствари могу да буду под покровитељством. На ime: ја сам прочитао у једном листу који излази у престоници да је акционарско друштво „Радио", чим је сазнало за смрт великог француског војсковође, одмах изјавило саучешће „у име југословенског народа". Доиста ствар врло занимљива, и још како се сећамо оних првих говора на „Радио" са овако им фразама: „Овде Београде, Радио, Науковне Академији, ви ја нас чујемо?" онда нема сумње очигледно је да је овакво представљање било сасвим у реду....."

И тако даље.

СУБОТА

Овако, онако када погледате све исто: мртви што говоре или живи што не говоре. Или опет живи што говоре и мртви што не говоре. Разуме се то наравно и онаказа се не разуме, али има један „приват ник" коме се цео свет диви, и ако би му се могао да смеје. Шта нете, „ко умије, њему звиње"!....

— Озакле је?

То он најбоље зна. Некада се о томе водило рачуна.

— Шта ради?

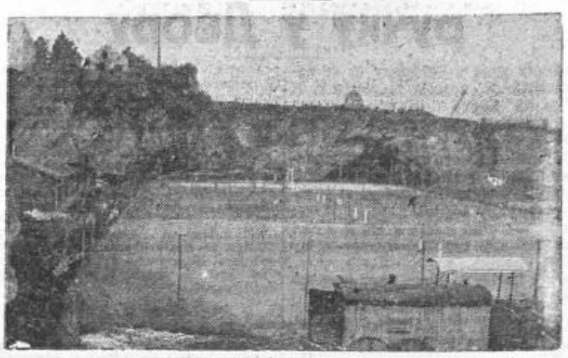
Питајте га. Сад је, доиста, лепо време и сигурно да ће имати и леп одговор.

—По лепом времену, знате, најлепше је шетати!....

Када не би знали да има преко четрдесет, могли би сте мислити да је у двадесет петој... Но, за данас, то је „посве суседи" најбоља и најјача препорука....

Умео је одних дана да буде „виђен" и „виђи ли су му се".

Сезона тениса...

ИГРАЛИШТЕ Б. Т. К.

Јуче су оживела игралишта „Београдског Тенис Клуба" на Таш-Мајдану. То је био дан радости за играче тениса: сезона тениса је отворена!...

Али Б. Т. К. намерава овог пролећа да подигне првокласна игралишта, која ће бити сагрђена по угледу на игралишта у Паризу и Лондону. Биће нарочито игралиште за тренинг и у ту сврху набавиће се нарочити тренер

Београдски Тенис Клуб је основан пре три године и данас броји око 150 чланова и чланица. Он има врло леп зграду, са гардеробом и тушевима, и располаже са пет игралишта.

С. Г.

ИЗБОРИ У ИТАЛИЈИ

Изборни проглас г. Мусолинија црним кошуљама

РИМ, 23. — Агенција Стефани јавља:

Поводом сутрашње десетогодишњице оснивања „сколова", г. Мусолини објавио је следећи проглас:

„Црне кошуље целе талије!

„На дашњи дан, пре 10 година, једна шака људи се скупила у Милану и објавила рат старом режиму, који је полузно старошу. После једног периода крвавих борби и незаборавних жртвовања, та, реком је сборен. Он је почушао да поново изађе после две године, али је био коначно смрвљен у месецу јануару 1925. године. Последњи његови остатци били су изагнани из дворане, не више глуве и мрзовољне, у месецу новембру 1926. године. Фашистичка револуција славила је победу на целој линији и спрезала се дан зрши своје велико историјско дело, т. ј. да створи јединство, снагу и благостање италијанског народа.

„Црне кошуље!

„Не само обичном подударношћу догађаја, већ услед опредељење воље плебисцитарни избори падају сутраган по тој славној десетогодишњици. У сећању на тих протекших десет година, сећању које нам за цео живот, фашизам, горд на оно што је извршио, не мисли да моли гласове дасавим обећањима, него их одбацује. Одбацујемо из врло јасни начин гласове дате са предрасудним мислима, гласове оних, који би хтели да револуцију после на епохе, договоре и законе. Нико не уображава да од гомиле случајних, пролазних и хипотетичних листића зависи будуће развијање режим, који ће сутра бити уједначени у него јуче. Гласа се за једну идеју и за фашистичку државу, клоку су је десет година борби и одговорности створиле. Ко не прихвата тај карактер плебисцитарних избора, ко не воли пруће и секиру римљанског и фашистичког ликтора, тај нека мирно гласа крадом за противника.

„Црне кошуље!

„Уверен сам да ћете у овим опорим речима препознати чврстину фашизма, који презире сваку демагогију и сваку дросмисленост. Свечан, али јасан мора бити одговор плебисцита. Из сваког листића фашиста жели да види готовост да се служи војсци и спремност за борбу.

„Црне кошуље!

„Спремите се за нових десет година борбе, још блиставијих за италијанске „сиопове"!

„Италија је наша!

Мусолини."

Заседање Слободних Зидара у Новом Саду

НОВИ САД, 23. (А. Б. изв. „Правди"). — Данас пре подне стигли су у Нови Сад делегати свих слободно-зидарских ложа у нашој држави. Овај уобичајени скуп одржава се сваке године, увек у другој вароши, где Слободни Зидари имају своје ложе. Иако удружење Слободних Зидара није тајно ипак се његови састанци држе у највећој тајности. Слободни Зидари заседаваће у Новом Саду два дана. После завршетка седнице биће приређен банкет.

Очекује се и долазак великог мајстора Слободних Зидара у нашој краљевини, г. Бодја Вајферта из Београда.

Гранди ће посетити Пешту

Б. ПЕШТА, 23. марта. — (Б. изв. „Правди"). — Листови јављају, да ће италијански подсекретар спољних послова г. Гранди стићи 21. априла у Б. Пешту да врати посету коју је учинио Бетлен Риму. Листови придају велики значај овој посети и кажу, да ће она још више утврдити, и онако и тако добре односе између Италије и Мађарске.

„Пешти Курир" чак каже да је сасвим за Гранди припрема посету јачим високе италијанске личности. Очевидно лист мисли на Мусолинија.

Конкурс за зидање нове позоришне зграде у Новом Саду

НОВИ САД, 23. (А. Б. Изв. „Правди"). — Као што је „Правда" већ јавила у Новом Саду ради већ три дана жири за оцењивање пројеката за израду нове позоришне зграде у Новом Саду. Синоћ у 7 часова жири је завршио свој рад. У жири-у се налазе г. г. др. Бранислав Богота, председник новосадске општине, Драгиша Брашован, архитекта из Београда, др. Стеван Адамовић, адвокат. Никола Плавшић, грађевински инжењер и Петар Коњевић, директор осечко-новосадског позоришта. Жири је донео решење, али то решење још није објављено, пошто се чека долазак г. Коњевића, који због својих приватних послова није могао учествовати у раду жирија. Он ће у понедељак ставити своје примедбе и затим ће се објавити резултат конкурса.

Ваш дописник имао је прилике да разговара са чланом жирија г. Драгишом Брашованом, који му је изјавио своје задовољство за успех конкурса. Оценили смо, рекао је г. Брашован, 28 пројекта југословенских архитекта и неколико пројеката је тако успело, да би се могли такмичити са многим страним архитектонским радовима. Међу пројектима има неколико модерних, кубистичких радова. Међутим може је мишљење, и с тим су се сложили и остали чланови жирија, да укус новосадског грађанства не би подносио сувише слободне ствари. А баш о укусу грађанства волило се рачуна у довољној мери. И на овом конкурсу, рекао је на крају г. Брашован, показало се да су наши архитекти способни и да са успехом могу конкурисати страним

Резултат конкурса објавиће се најдоцније у понедељак.

Грађевинска индустрија опада у Америци

ЛОНДОН, 22 марта. — Јављају из Вашингтона да је државни секретар за трговину г. Ламонт синоћ објавио једно саопштење о приликама у грађевинској индустрији у Сједињеним Америчким Државама. У том саопштењу изјављује се да се једино грађевинска индустрија налази у опадању. Аутомобилска индустрија показала је у јануару и фебруару повећања од 100 на 100 у сравњењу са истим периодом прошле године.

Трагање за одбеглим притвореником Хорвајем и његовим спасиоцем

— ХОРВАЈ И АТЕНТАТОР ВИЂЕНИ СУ СИНОЋ У КОПРИВНИЦИ. —

ЗАГРЕБ, 23. — (Др. И. Н. изв. „Правди"). — Загребачка полиција још увек трага за одбеглим притвореником Вилимом Хорвајем, који је како је „Правда" јуче јавила, на један филмски начин побегао из затвора загребачког судбеног стола. Хорвај је био притворен по закону о јавној безбедности и приликом његовог спровођења у канцеларију истражника на саслушање један непознати младић бацио је стражару пуну шаку паприке у очи и испалио према њему један револверски метак, а затим са Хорвајем утрчао у ауто, који је чекао на улици спреман, и они су се у сплету уских улица изгубили. До сада је од саучесника у овом догађају ухваћен шофер и један саучесник по имену Јелент. За Хорвајем и атентатором загребачка полиција послала је на све стране потернице али без резултата. У вароши се проносе гласови да је Хорвај виђен синоћ у Копривници, али се тек после утврдило да је то био Хорвај. Тврди се да је Хорвај са својим спасиоцем већ одавно прешао нашу границу и да је ван домашаја наше полиције.

Осуђени због лажног представљања и подизања новца на меницу

СУБОТИЦА, 23. (Б. М. Изв. „Правди"). — Ју је пред овдашњим окружним Судом одговарали су два човека, болега положаја, због лажног представљања и подизања новца на туђе име.

Једном приликом дошли су Мијатов Цветко и Ружић Ненад, железничар, код прокуристе шећерне фабрике из Новог Врбаса, г. Вида, и гранули од њега да им потпише меницу и да им исконто репе, коју ће сејати, нешто даће новаца. Том приликом Мијатов Цветко, представио се као Мијатов Бура, сусед, а Ружић Ненад дошао је као сведок. Знајући да је Мијатов Бура имућан човек, г. Вид потписао је меницу и омогућио им је да дигну паре у банци. После дужег времена, сасвим случајно, Бура дошао је да је на његово име неко дигао паре и обећао да ће сејати репу. Овај случај пријавио је одмах полицији која је прекоРуженића, железничара, брзо ухватила Цветка и притворила. Цветко признаје дело, а новац велик да су заједнички потрли и проневерили.

Поводом тога одржана је јуче расправа пред Окружним Судом, који је Мијатовог Цветка и Ружића Ненада осудио на вршање новца, плаћање свих парничких трошкова и две године тамнице.

Суђење бившој управи Паробродарског Друштва „Бока"

КОТОР, 23. — Бивша управа овога Друштва је под судском истрагом још од прошле године. Бивши председник г. Радослав Жутковић, кап. Лука Милошевић и кап. Сима Петковић, били су у затвору, одакле су пуштени на слободу под великом кауцијом.

Говорило се, да ће се овај процес за који се очекује велико интересовање одржати у Сплиту, или у Шибенику, али је из Загреба од Касационог Суда стигло решење, да ће се процес против ових бивших директора друштва „Боке" одржати код надлежног Поротног Суда у Котору.

Заиста је штета што је ово врло заслужно друштво било пало у онакве руке, што је другштву веома штетовало и који су са овим њиховим понашањем понизили углед старих честитих помораца Бокеља.

Сада се ово Друштво налази у савесној и до броја администрацији, у управи су људи способни и агилни, те се надамо, да ће се ово друштво подићи опет на онај леп углед као што су некада наша стара паробродарска друштва Бокешка била.

Долазак туриста у Котор

КОТОР, 23. — У прошлу недељу је стигао у которску луку велики излетнички параброд »Scythia« друштва Cunard-Line са 450 излетника Енглеза и Американаца.

У уторак је стигао и велики параброд »Oceana« друштва Hamburg Amerika Line, са неколико стотина енглеских туриста.

Овога месеца стићи ће у Котор више пароброда енглеских и америчких туриста.

У недељу 24. ов. мес. стиже један врло луксузни огромни параброд »Roterdam« и довезће у Котор до 560 путника, разне америчке елите, а 27. долази и параброд »Calcarić« друштва Cunard-Line са преко 430 енглеских туриста.

Сви се страници диве и хвале природне лепоте наше лепе и романтичне Боке, те носе из ових крајева најлепшу и најбољу успомену, говорећи, да је наша Бока један најлепши крај света. — Угодно и лепо пролетње време, лепо сунце и свуда цвеће и зеленило учинило је овим туристима врло пријатан боравак у овим нашим крајевима.

Хмељарска Задруга

Иницијативом нашег угледног стручњака агилног хмељара г. Самуела Шишке, сазвана је конференција произвођача хмеља у Бачком Петровцу. Основана је Хмељарска Задруга и изабрана ова управа: председник г. Самуел Шишка, г. Павле Мемтић заменик председника, М. Кесински, С. Пајевански, С. Њањи, Ђ. Чостић, Ј. Кевенски, П. Чегедин, П. Рајковић и Ј. Болаж — сви за чланове Управе.

Синоћ је бечкеречког „Земљорадника А. Д."

В. БЕЧКЕРЕК, 23. (В. П. изв. „Правди"). — Фабрика пољопривредних справа „Земљорадник А. Д." у Вел. Бечкереку, која је основана још одмах по Ослобођењу, после неколико рђавих економских година, пала је под стечај. Пасива је преко милион динара. Пријаве, потраживања поднослће се до 8. јуна, а рочиште ће се одржати 18. јуна.

ЛУКСОР ЛУКСОР
ПАРАМУНТ ПАЛАС
Данас
Велики дупли програм
и
Премијера
ПАРИСКИ ЏЕНТЛМЕН
најновији филм Адолф Манжу
До ватри
Успела шала у 2 чина
Долази 1560
Симфонија љубави
филм из живота једног официра
Евелин Холт и Ивор Новело
Парамунт Мосингер фи
Телефон 51-64

50-год ишња в ањ ворке ч тањ е

ВЕЛ. БЕЧКЕРЕК, 23. (В. П. изв. „Правди") — Вршањачка к ска читаоница прославила је педесетогодишњицу свога раз. Око ове читаонице окупљали су се грађани кроз читавих 50 година везујући се међусобно и подижући се национално и културно.

Р мунк пуцани пред нашим судом

ВЕЛ. БЕЧКЕРЕК, 23. — (В. П. Изв. „Правди"). — Првостепени Суд осудио је три румунска Циганина: Буру Фаркаша-старијег, Буру Фаркаша-млађег и Пају Фаркаша, на 8 месеца затвора и протеривање из земље. Сва тројица осуђени су због крађе једне краве.

Вечерас је одржана седница општинског одбора

Београд, 22.

Под председништвом г. **Милоша Савчића** одржана је вечерас седница општинског одбора, посвећена искључиво техничким проблемима и кратким питањима. Пошто је прочитан записник, прешло се на разна саопштења, а затим је дискутовано: о изради сифона и аквадукта на Топчидерској реци, ликвидацији послова покојног Милана Антоновића, експропријацијама и апропријацијама и напзад, на крају седнице, први пут од како се састао нов општински одбор, о кратким питањима.

РАД КОМИСИЈЕ ЗА УТВРЂИВАЊЕ СТАЊА

Од стране општинског суда наименована комисија за утврђивање стања, које је затечено при пријему дужности од раније општинске управе почела је рад Комисија рада под председништвом г. **Савчића и др. Стојадиновића**, а у њеном послу ће учествују одборници г. г. **Михаило Ђурић, инж. Милић Сокић, др. Страшимир Милетић, др. Милорад Недељковић и Кирило Савић.** Нарочита пажња је обраћена на тачно прецизирање финансиског положаја престоничке општине у тренутку, када је постављена управа г. **Савчића.**

РЕОРГАНИЗАЦИЈА ОПШТИНСКОГ САНИТЕТА

Под председништвом г. др. **Милослава Стојадиновића**, првог подпредседника општине, одржана је данас пре подне прва седница комисије за израду члана о реорганизацији општиног санитета. Реорганизација се мисли извести на тај начин, што ће се извршити концентрација појединих општинских санитетских установа, да би правилније и у пуњој мери могле одговарати постављеним задацима. Нарочито се мисли на смањење броја постојећих амбуланата, те на организовање централних хигијенско-санитетских станица, које би у прво време служиле као најмоћније израђене амбуланте, а доцније послужиле као основ за формирање великих престоничких болница, које би општина подигла. У комисијином раду учествују и г. г. **др. Драгутин Радишић и др. Хранислав Јоксимовић**, шефови општинског санитета, **др. М. Врачевић**, шеф анти-туберкулозног диспанзера и др.

ПРИМЕНА ИЗМЕНА У ЗАКОНУ О ОПШТИНАМА

Како је нови закон о изменама у закону о општинама ступио на снагу и како се једним његовим чланом у многом олакшава рад чланова општинског суда, јер се на друге органе пребацује потписавање од стране општине издатих свих врста уверења, то ће у најкраћем року бити одређена два чиновника — вероватно шефови одељења, који ће са шефом административног одељења г. **Драгутином Ранковићем**, одборским деловођом, потписивати сва уверења, која се издају ради употребе у кривичним правним споровима, или се издају на захтев власти. Уверења, пак, која се дају приватним лицима потписиваће сам г. Ранковић.

ПОНУДЕ ЗА НОВЕ ЦЕНТРАЛЕ

Пошто је истекао одређен рок, то је завршен данас пријем понуда за подизање нових општинских централа електричне гасне. Отварању поднетих понуда, којих није баш мали број, приступиће се ускоро, а што ће извршити стална комисија.

КОНЦЕНТРАЦИЈА ОДЕЉЕЊА ЗА НАПЛАТУ ПРИХОДА

У жељи да служба око прибирања општинских прихода буде што боље организована и упрошћена, у колико је то могуће више, у најкраћем року приступиће се спајању читавог низа одељења, која се баве овим пословима. На овом месту биће напоменуто спојена ова одељења: трошаринско, таксено и пијачно, јер сва она имају у главном исту функцију.

НЕМА ПРАЗНИХ МЕСТА У ОПШТИНИ

Председник Општине г. М. Савчић и подпредседници г. г. М. Стојадиновић и г. В. Зајчина, примају свакодневно усмене и писмене молбе за службу у великом броју. Поштo за сада, апсолутно нема празних места у Београдској Општини, то се умољавају сва лица, која траже службу, да се не обраћају Суду, јер се њихове представке не могу узимати у поступак, јер се врши реорганизација целокупне општинске службе, и када се ова буде доцније извела Суд ће објавити, да ли и колико су му потребна нова лица. Г. г. председник и потпредседници примаће публику, понедељком и средом од 11—12 часова пре подне, изузев оних лица, која траже службу.

Рочиште за распоред депозита 8,981.672 динара

— ДЕПОЗИТ БАЛКАНСКЕ БАНКЕ У ЛИКВИДАЦИЈИ. — ПОВЕРИОЦИ СУ ПРИЈАВИЛИ ДО САД СУМУ ОД ДВАНАЕСТ МИЛИОНА ДИНАРА —

У Београдском Трговачком Суду одржано је данас једно од највећих и најинтересантнијих рочишта после рата. То није било рочиште по стечају неке банке или веће фирме, већ рочиште за распоред једног великог депозита, који износи 8981.672 динара. То је депозит загребачке Балканске Банке А. Д. у ликвидацији. На рочишту, које још није завршено, прије јавио је своје тражбине велики број поверилаца, међу којима се налазе Народна Банка и Поштанска Штедионица. Уз тражбине су поднети Београдском Трговачком Суду и докази о њима. Износ тражбина, које су досад пријављене, премаша депозит: оне су износе 11.965.000 динара, рачунајући ту потраживања Народне Банке и Поштанске Штедионице.

Порекло овог великог депозита веома је интересантно. Председник г. Никола Плавшић, које је радио на полицају пруге Шарган — Мокра Гора — Вардиште повело је још 1925. године спор против државе, захтевајући да му се плати велика сума новаца за радове на грађењу пруге. Спор је вођен пред Избраним Судом, коме је председник био г. Мил. М. Стевановић, а судије г. г. Влада Митровић и Васа Марковић. Почетком 1926. године Суд је донео пресуду, којом је држава осуђена да плати предузећу Плавшић 22.502.547 динара и 87 пара. Од неких својих тражења предузеће је, међутим, одбијено.

Пресуђено је да држава, у циљу ликвидирања уговорних односа из уговора о грађењу пруге Шарган — Мокра Гора — Вардиште плати:

На име откупа за зграде и бараке, грађевински материјал, челик, гвожђе и остали материјал 5.791.262 динара; на име закупа за алат, справе, жичану железницу, главни машински магацин и т. д. — 8.979.223 динара — за извршених радова ван ситуације — 1.257.502 динара; на име разлике у тунелским радовима — 6.533.859 динара, што износи укупно већ споменуту суму од двадесет и два милиона динара.

Ово своје примање предузеће г. Плавшића пренело је на Балканску Банку А. Д. у ликвидацији. Београдски Првостепени Суд сазнавши за ову пресуду, као и Касација, нашавши да је она основана на закону. Држава је упутила први пут 1.680.000 динара Београдском Трговачком Суду на распоред, а касније — динара 1.425.000. Рочишта, међутим, ранији нису била држана и због тога повериоци, који су желели да остваре своје право наплате из овог депозита, нису могли да пријаве своје тражбине.

Сада је, међутим, депозит порастао на динара 8.981.672 и Београдски Трговачки Суд пре извесног времена обавестио је повериоце о рочишту, тако да су се они данас пријавили са тражбинама. По завршеном рочишту, Београдски Трговачки Суд донеће своју одлуку о распореду новца из депозита.

Закључци управе Удружења Рудника Угља

—:—

Београд, 22. — Јуче по подне одржана је седница Управе Удружења Угљених Рудника коме на челу стоји г. Ђорђе Генчић, познати индустријалац и бивши министар. Искључиво се дискутовало о питањима организације и рада Удружења. Председништво је саопштило Управи, да је приликом своје посете министру саобраћаја г. др. Корошцу, наишло на изванредно љубазан пријем и широко схватање циљева, која је Удружење постазило себи као задатак. Г. министар је обећао свестану потпору по свима питањима за које су везани оправдани интереси свих домаћих угљених рудника, а међу њима нарочито оних малих. Ово саопштење је Управа примила са великим задовољством.

После тога на седници су претресана питања саобраћаја тарифа и пореских оптерећења у вези са домаћим угљем. Као што је познато, 1. марта је ступила на снагу нова локална тарифа. Нови закон о непосредним порезима је донео собом нове облике пореског оптерећења по руднике, који се знатно разликују од ранијег пореског пореткa, јер терете производњу угља у толикој мери да могу лако довести у питање сваки даљи рад те гране домаће индустрије. С тога је одлучено, да председништво предузме по свим стварима хитне кораке на надлежном месту.

Назад је било речи и о правилнику за набавку угља за потребе државних железница.

Какво ће бити време

— Прогноза за 23 март —

НОВИ САД, 22. — (А. Б. изв. „Правди"). — **За унутрашњост:** Делимично облачно са слабим ветром. Температура се неће знатно променити.

За Приморје: Већим делом ведро са слабим ветром.

За Београд—Нови Сад: Делимично облачно са слабим ветром. Температура ће се кретати између 0 и + 16 степени.

Сунце излази у 5,37, залази у 17,59.

Провала у кафану „Китка Планина" у Скопљу

—:—

СКОПЉЕ, 22. — (Д. К. Изв. „Правди"). — Ноћас су неки непознати лопови обили прозор кафане „Китка планина" и ушли у кафану, где су извршили крађу. Лопови су обили фијоку у којој се налазило свега 80 динара. Новац су узели а затим су из једне покрајне собе изнели разне мезелуке и то су још у кафани појели. Вредност покрађених ствари није велика. Полиција је предузела тргање за обијачима.

БЕРЗЕ

—:—

БЕОГРАД, 22

На данашњем састанку само Беч и Праг су нешто чврши, док су Пешта, Лондон, Милано и Париз незнатно у паду. Женева и Њујорк остали су непромењени. Код ратне штете тенденција још увек лабава; иначе послови на бер за мање живахни.

ДЕВИЗЕ. — понуда — тражња: Амстердам 228,45—227.85; Берлин 13.53—13.50; Беч 8.0232—7 9932; Пешта 9 946—9.916; Женева 1097.40 до 1094.40; Лондон 276.93—276.13; Милано 299.30—297.30; Њујорк 56.95—56.75; Париз 223.46 до 221.46; Праг 169 12—168.32.

ДРЖАВНИ ПАПИРИ. — Ратна штета рађена по 424 50—424—424.50—424 25; за уплимо март 425,50—424 50 (без посла); за уплимо април 430 429—429.50; за уплимо јуни закључак 437. Тенденција лабавија.

7% зајам 88—87.50. (58.300).

4% аграр. 54. — (50 000).

ЛОЗОВИ. — Лозови Црвеног Крста 52— (25)

НОВЧАНИ ЗАВОДИ. — Народна Банка рађе по 7175.— (13 комада).

Извозна Банка тражља 950.

Земаљска Банка 33 (220 комада).

Београдска Заложна Банка понуда 705, тражља 650.

Генерална Банка, Ниш 1000 (10 комада).

Трговачка Кредитна Банка 332.— (30 комада)

НОВОСАДСКА ПРОДУКТНА БЕРЗА

НОВИ САД, 22. — (А. Б. изв. „Правди"). — ПШЕНИЦА: бачка потиска 79—80, 250—255, даља — Бега 244—246;

МЕКИЊЕ бачке и сремске у ћута врећама 182 50—184.

ЗОБ: бачка, сремска, славонска 252.50—257.50.

КУКУРУЗ: бачки 5. 6. 287,50—290.

БРАШНО: Ог. 345—355; 2. 325—335; 3. 305—315; 6. 282.50—287.50; 7. 270—280; 8. 210—217.50.

ТЕНДЕНЦИЈА: непромењена.

ПРОМЕТ: 21 вагона пшенице, 4 вагона брашна, 4 вагона кукуруза, 1 вагон зобн. Свега 30 вагона.

Поштанске таксе

—:—

		за С. Х. С.	за иностранство
Обична писма до 20 гр.	дин.	1.—	3.—
Преко 20 за сваких 20 гр.	дин.	—.50	1.50
Дописне карте: отворене	дин.	—.50	1.50
затворене	дин.	1.—	3.—
са плаћеним одговором	дин	1.—	3.—
Штампане ствари за сваких 50 грама	дин	—.25	.50
најмања тежина 1 кгр. највећа 2 кгр.			
Пословна тежина 1 кгр. највећа 2 кгр.			
Пословни папири за сваких 50 гр.	дин	—.25	.50
најмања тежина	грама	50	500 гр.
највећа тежина	грама	500	1 кгр.

Препоручено, још	дин	3.—	3.—
Хитно-експрес писма и упутнице			
још	дин	3.—	6.—
за пакете	дин	6.—	7.50
Упутнице	до	25 дин	1.—
	до	50 дин	1.50
	до	100 дин	2.—
	до	300 дин	3.—
	до	500 дин	4.—
	до	1000 дин	5.—
Допалне упутнице	до	2000 дин	6.—
	до	3000 дин	7.—
	до	4000 дин	9.—
	до	5000 дин	12.—

Пакети и трговачки групови	до	1 кгр	6.—
	до	5 кгр	10.—
	до	10 кгр	20.—
Већи пакети	до	1 кгр	12.—
	од 1 до	5 кгр	20.—
	од 5 до	10 кгр	40.—
	од 10 до	15 кгр	60.—
	од 15 до	20 кгр	80.—
	до	15 кгр	30.—
	до	20 кгр	40.—

Таксе за менице

—:—

До	600 дин.	динара	—.60
Преко	800 дин. до 600	динара	1.20
	600 дин. до 1.200	динара	2.—
	1.200 дин. до 2.000	динара	4.—
	2.000 дин. до 3.200	динара	6.—
	3.200 дин. до 5.000	динара	9.80
	5.000 дин. до 6.800	динара	13.20
	6.800 дин. до 10.400	динара	19.—
	10.400 дин. до 14.000	динара	25.—
	14.000 дин. до 20.000	динара	34.—
	20.000 дин. до 26.000	динара	43.—
	26.000 дин. до 32.000	динара	52.—
	32.000 дин. до 38.000	динара	61.—
	38.000 дин. до 44.000	динара	70.—
	44.000 дин. до 50.000	динара	79.—
	50.000 дин. до 60.000	динара	94.—
	60.000 дин. до 70.000	динара	109.—
	70.000 дин. до 80.000	динара	124.—
	80.000 дин. до 90.000	динара	139.—
	90.000 дин. до 100.000	динара	154.—
	100.000 дин. до 125.000	динара	192.—
	125.000 дин. до 150.000	динара	230.—
	150.000 дин. до 175.000	динара	268.—
	175.000 дин. до 200.000	динара	306.—
	200.000 дин. до 250.000	динара	382.—
	250.000 дин. до 300.000	динара	458.—
	300.000 дин. до 350.000	динара	534.—
	350.000 дин. до 400.000	динара	610.—
	400.000 дин. до 500.000	динара	760.—

Преко 500.000 на сваку хиљаду још по 1 динар. Износ испод хиљаду динара узима се као потпуних хиљаду динара.

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

Женска коса расте нешто брже од мушке, али мушка коса је опет много гушћа од женске. Женска коса нарасте за шест месеца 6 сантиметара.

Цени се да у Европи има око 9000 разних дивљих цветова, без икакве неге.

У поларним крајевима, у царству вечитог снега, живе 32 разне врсте лептирова.

Римљани су своје допадање изражавали читавом скалом аплауза. Ако им се нешто нарочито допадало, они су лупали и ногама и руками; ако их је ствар тек мало заинтересовала, они су нечујно додиривали длановe.

Један амерички астроном је покренуо акцију да се изда велики астрономски алманах, који би садржавао све оно што се односи на науку о звездама. То би, по уверавању заинтересованих, била највећа књига на свету.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

— —

ТРУБАДУР

У суботу, 23. ов. мес. даје се у Новој Згради Народног Позоришта Вердијева опера „Трубадур". Главне улоге певају и то: г-ђа Жалудова Леонора, г-ђа Сфилигој Дучена, г. Шименц Манрико, г. Ерта Граф Луна, г. Писаревић Ферандо. Остале улоге певају г-ца Батрњанц, и г. г. Петровић, Шумски, Николић.

Диригент г. Матачић. Редитељ г. Кинтл.

Повлашћене важе.

НАРОДНИ ПОСЛАНИК

У суботу 23. ов. мес. у Позоришту на Врачару даје се „Народни посланик" једна од најдуховитијих сатиричких комедија Бран. Нушића. У главним улогама запослени су г. г. Гинић, Н. Гошић, Д. Гошић, М. Маринковић, Сотировић, Антонијевић и г-ђе Павловић, Стокић, Златковић, Урбанова, Петровић.

Редитељ г. Гинић. 15904

Београдска оперета

— Позоришна сала „Клериц" —

—:—

Вечерас **„Грофица Марица"** са г-ђом Микулић и г. Трбуховићем. Диригент г. Плесити. Редитељ г. Добрић. Цене обичне. 15905

Ради техничких запрека, премијера „Pas sur La Bouche" одлаже се за уторак 26. марта 1929. године.

БЕЛЕШКЕ

—:—

КОНЦЕРТ ХОРА „СТАНКОВИЋ" — Хор „Станковић" појављује се пред београдском публиком у недељу 24. ов. мес. у 10 и по часова пре подне у Новој Згради Народног Позоришта. На програму женски и мушки зборови Јозефа Сука. Диригент г. Михајло Вукдраговић. Улазнице у „Хармонији". 15883

ЛЕКАРСКА КОМОРА за **Србију, Војводину и Срем** одржаће редовну годишњу скупштину **24. о. м. у великој сали Црвеног Крста** у 9 часова пре подне. Позивају се сви чланови да на исту дођу. — Одбор. 15901

ОГЛАС. — Окружни Уред за Осигурање Радника у Београду издаће под закуп искрану пацијената у свом санаторијуму „Стражилово" у Бањи Ковиљачи почевши од 1. маја 1929. год. Услови могу се добити код самог Уреда у Београду или санаторијума „Стражилово" у Ковиљачи. Рок за подношење понуда 15. априла 1929. год. до 12. сати до подне. — **Окружни Уред за Осигурање Радника у Београду.** 15900

ЛИТИЈА САБОРНЕ ЦРКВЕ. — У „Недељу Православља" 24. тек. мес. према наређењу Његове Светости Патријарха и Св. Архијерејског Синода, ове године у целој Отаџбини и по свима Св. Православним црквама прославиће се врло свечано тај велики и за Св. Православље врло значајан дан. У Саборној цркви служиће Његова Светост са многобројним свештенством и око 10 и по часова крениће се Литија саме из Саборне цркве улицама: Краља Петра, Кнеза Михаила, Коларчевом, Васином, Узун Мирковом и Венцем Кнеза Михаила за у Саборну цркву Служба почеће тачно у 8 часова пре подне.

УДРУЖЕЊЕ ГРКА У БЕОГРАДУ — „РИГА ОД ФЕРЕ", прославиће 25. ов. месеца друштвену Славу као успомену на устанак Грчког народа за своје ослобођење. Управни одбор позива све чешће чланова удружења као и пријатеља ове установе преко целог дана у стану друштвеном Краља Милутина ул. бр. 63. — **Управа.**

ИЗЛОЖБА СЛИКА Бориса Пастухова „Стари Београд", отвориће се 24. марта у 10. и по часова пре подне у Уметничком Павиљону — Мали Калемегдан. Изложба ће трајати од 24. марта до 12. априла 1929.

ГОДИШЊИ ПОМЕН Фонда сиромашних универзитетских ученика. — У суботу 23. о. м. у 11 часова одржаће Фонд Сиромашних Универзитетских ученика годишњи помен својим покојним добротворима, утемељачима и члановима у Саборној Цркви. Моле се сви чланови породица умрлих чланова, професори Универзитета и студенти да присуствују помену. — **Управа.** 15906

ПОМЕН. — Зора Вл. Коцића са децом дају свом непрежаљеном супругу — тати пок. Владају Коцићу, мин. годишњи помен у суботу 23. ов. м. у 11 сати пре подне у цркви Св. Николе на Новом Гробљу. 15890

ВИШЕ ПЛАЋЕВА на продају, упитати Кр. Александра 92. први спрат. 15903

FRÄMBS & FREUDENBERG

Фабрика машина, ливница гвожђа, ковање котлова, израда апарата

Schweidnitz

ТЕЛЕГР. АДРЕСА: — ОСНОВАНО 1868. — ABC CODE 5th EDITION RUDOLFF MOSSE CODE

Већ 60 година

бавимо се израдом привредних

машина и апарата

У овом дугом низу година и рада омогућено нам је, да покупимо велика искуства, која су допринела усавршавању општих машина и апарата. Увек се поправљало и поправља се и сада. Тако смо ми били у стању да индустрији лиферујемо производе који су задовољавали. Признања о томе постоје. Наш радни програм је необично велик. За многе индустријске гране израђујемо специјалне машине. Овде можемо изнети само неке наше главније производе. Тачна обавештења вам могу пружити наши проспекти, које ми на захтев шаљемо бесплатно и без обавезе за поручиоца.

Из нашег радног програма:

Израда парних машина: Стојеће и лежеће парне машине за све капацитете. Специјалитети: Стојеће парне машине за високе туре за директни покрет брзо ходајућих радних машина. - **Израда шмркова и компресора:** Водени шмркови за водене инсталације и фабрике, ваздушни шмркови и шмркови за угљену киселину за шећерну индустрију, центрифугални шмркови. Шмркови за шећерну индустрију. Ваздушни компресори. Инсталације за домаће снабдевање водом. **Израда парних котлова:** Парни котлови свију врста и величиие за сваку употребу. Секционални котлови за високи капацитет. Штајлрор котлови Д.Р.П. Котлови за расхлађивање. Парни шпајхери и шпајхери за врелу воду. Аутоматски апарат за регулисање вреле паре. Комплетни уређаји котлова. Фердамф-апарати. Вакуум-апарати.

ИНСТАЛАЦИЈЕ ЗА ШЕЋЕРНЕ ФАБРИКЕ: Све машине и апарати за репу и израду сировог шећера. Висеће центрифаге са самоистраживањем. Филтер-пресе. — ИЗРАДА МАШИНА И АПАРАТА: Израда апарата за кудељу и лан. Аутомати за лан и кудељу патент Етрих. Транспортна средства. Гасни генератори. Шахт-генератори. Машине за жичну железницу. Погонске машине. Вибрациона сита, патент Тилп. — СПЕЦИЈАЛНЕ МАШИНЕ И АПАРАТИ: за индустрије: хемија, експлозиви пецаре, пивоваре, пољопривреда, текстил и т. д. Сиви ливови свију врста и свакој величини до 10.000 кг. тежине по комаду. Чврст и према пожару отпоран лив. — ТЕХНИКА ГРЕЈАЊА: Уређаји за фергазовање. Ложење и изазивање енергије. Грејање. Машине за апсорпцију. Машине за ложење. Шмркови за грејање и т. д..

МАЛИ ОГЛАСИ

У „ПРАВДИ" ИМАЈУ НАЈБОЉЕ ДЕЈСТВО

НАСТАВА

ШКОЛА ПРОФЕСОРА ПАВИЋА с интернатом Милошева 7 (Сокаче до Експлозива) са свих осам разреда, вечерњим курсом. Раде професори. Телефон 37-54. 15888

ЧАСОВИ СТЕНОГРАФИЈЕ (геометријског и габенсбергеровог система) и трговачких предмета отварају се од 1 априла. Упитати: приватна школа проф. Ђорђевића и Радовановића, Краља Александра ул. 26.

Милошевићева школа, Милоша Великог 17/I (до Југбанске Бање) спрема приватне, редовне, искључене ученике. **200 дин** Обавештајно: усмено, проспект, телефон 51-61.

СТУДЕНТ МАТЕМАТИКЕ, сиромашног стања, спрема са успехом Баке средњих школа. Првенствено из математике, а по спрасуму и остале предмете. Адреса: Стоја Динковић, Ломина 14.

ПРОФЕСОР МАТЕМАТИКЕ И ФИЗИКЕ, аутор методике са девизом: „Математика није само за изабране особе" даје часове. Далматинска 11 (до 13 сати)

ГИМНАЗИЈСКИ КУРСЕВИ проф. Марјановића (Симина 21) примају отпуштене ђаке гимназије и реалке свих осам разреда в спремају за испит у јуну Ко не положи новац се враћа. Има пансион.

ПРОФЕСОРИ спремају ученике-ученице приватне и редовне из **математике** и осталих предмета Успех загарантован Кумановска улица 8 код Тркалишта.

СТУДЕНТКИЊИЋ ФИЛОЗОФИЈЕ даваће часове из немачког страног, који већ одлично говори српски Услов српска конверзација. Писати на админ. под „Lingua germanica" 15912

СЛУЖБА

РАДИО А. Д. тражи за своје одељење за продају Пасаж Академије Наука, искусног радио аматера, Србина, поданика СХС, који зна перфектно немачку кореспонденцију. Потребан је такође један ученик, интелигентан и окретан, који има своју фамилију у Београду. 15924

БАШТОВАН ожењен, без деце, са добрим препорукама, може добити место на великом пољском имању код Београда. Обратити се Вукићевићу Франкопанова 9/I. 15919

ЗА ТРОЈЕ ОДРАСЛИХ тражи се спремна девојка за сав кућевни посао, од 1 априла. Упитати Тополска бр. 7, код Бирвиша.

НУДИ СЕ бединерка која би радила цели кућни посао и већ прати ко жели нека пита Скадарска број 10.

НУДИ СЕ жена са мужем за хаузмајсторa, врше све оправке. Јавити на тел 30-39. Петровић.

ПОТРЕБНА озбиљна девојка са добрим препорукама за кување и остали посао код једне госпође. Јавити се пре подне Кумановска 28 партер десно, газди куће.

ДАКТИЛОГРАФКИЊУ вичну канцеларијском послу треба за одмах адвокатска канцеларија Драг. Лазовића, Краља Милана 69.

ТРАЖИМО православног солидног баштована за рад, по вари, воњака и стаклару. По нуде са сведоџбама на адресу Рудник „Ртањ" Браће Минх, Бољевац, Србија

ЕКОНОМ ЧЕХ, тражи имање подесно за живинарство, сточарство и пчеларство Исто може ући под закуп или на други начин. Понуде на Шлехта. Рујанчева 19 Скопље.

ТРАЖИ СЕ старија жена, која ће кувати и обављати сав кућни посао код самостално господина са једним дететом Јавити се пре подне у Крунску 80

СОБАРИЦА перфектна са препоруком, потребна за 2 особе, 16 Милешевска до Крунске и Молерове десно

ТРАЖИ СЕ девојка за сав домаћи посао која и кувати зна, код мање породице. Вишеградска 21 партер

ТРАЖИ СЕ девојка за сва кућне послове која ће и нешто кувати Јавити се код Плеван, Страхињића Бана 43, II лево

НАМЕШТЕНЕ СОБЕ

ИЗДАЈЕ СЕ меблирана соба од 1 априла, засебан улаз, парно грејање, купатило. Видети Кнегиње Љубице 5, II, Пејовић. Тел. 27-69.

ИЗДАЈЕ СЕ намештена соба одмах Ломина 14, Јова новић

КОСТ И КРЕВЕТ издајем студенткињи или чиновници по умереној цени Упитати Максимовић, Студеничка бр 24

ИЗДАЈЕ СЕ лепа празна соба са купатилом, болој господици Цара Лазара 16, партер

ТРАЖИ СЕ у центру или њеној близини за одмах једна дуксуани меблиран стан од 3—5 соба са центр грејањем топлом и хладном водом, купатилом и свим осталим модерним конфором Обратити се писмено на Краља Милана ул 57 мезанин. Југословенско Источно Трговачко и Индустријско А. Д.

ЕЛЕГАНТНО намештена соба и две празне издају се. Васина 21, Ш спр., Ротер

СОБА велика са улице, засебан улаз 1. спрат, код самостале даме, издаје се одмах намештена или празна са употребом купатила. Милоша Поцерца 23.

У центру светла лепо намештена соба, засебан улаз издаје се одмах, Теразије 25, Касина III десно — лифт.

Издајем отменом господину удобно намештену собу велику са улице посебан улаз, купатило, Кнегиње Љубице 14, II.

ИЗДАЈЕ СЕ елегантно намештена соба и једна мања празна за 400 динара, Васина 21, Ш. Ротер.

ЕЛЕГАНТНО намештена соба са улице издаје се у Студеничкој бр. 10, Ш. спрат.

Празне собе са засебним улазом за издавање у Краља Александра бр. 16

МЕБЛИРАН СТАН 4 собе, купатило, кујна, тераса, башта и остало, издаје се Смиљанићева 31. Телефон 31-08.

ЛЕПО НАМЕШТЕНА соба са два кревета, Хиландарска 32 друга врата десно

НАМЕШТЕНА СОБА, употреба купатила издаје се рамах солидној господици или господину за 600 динара. Принчићева 22-а, врата 6.

СТАНОВИ

СТАН од 6 соба паркетираних, купатило и остало на I спрату у Позоришној бр. 28, издаје се од 1-маја. 15772

КОСМАЈСКА 53. — За издавање: Две собе, предсобље, купатило и кујна. — Соба и кујна. — Једна соба. — Лифтови особни и теретни. 15867

ЈЕФТИН МАЛИ СТАН центар, Краља Милана 90. Соба, кујна, подрум, електрика 650 динара. Питати хаузмајстор ку.

ВЕЋИ СТАН угодан за канцеларију и становање издаје се од 1 априла у Ускочкој улици бр. 8 (позади фирме Јефте Павловића) Упитати винара Нешића. Тел. 22-94

ДВА СТАНА за издавање, Бранкова ул. 24, Мањи од три собе (две мање једна већа) кујне и собе за млађе. Већи стан цео први спрат са великим сутереном, свега 3 соба, велики хол, купатило и остале принадлежности.

ТРАЖИМ СТАН две собе, предсобље, купатило и остало и стан соба, предсобље, кујна за мале породице без деце за 1 мај или одмах. Јавити на телеф. 40-91.

СТАН од собе, кујне и остало издаје се јевтино у Далматинској ул. 61. Упитати наспрамника.

ИЗДАЈЕ СЕ у центру самом један стан од 4 собе, један од 3 собе, са свима принадлежностима и атеље сликарски 36 Обилићев Венац.

СТАН, издаје се соба, кујна и шупа, с лица, близу пијаце, са електриком код Војводе Саватија 23.

ЈЕФТИНИ СТАНОВИ издају се одмах од 2 собе, кујне и предсобља, собе кујне, собе празне Босанска 21, Зелени Венац 19.

ИЗДАЈУ СЕ ОДМАХ СТАНОВИ: од две собе предсобља и кујне. Од собе и кујне са осталим принадлежности ма Цена са осветљењем и водом 1100 и 650 дин. Угао Дубровачке 29 и Банатске — Дорћол.

ЗАСЕБНА КУЋА од 1 маја издаје се, четири собе са свима принадлежностима, Јелачића Бана 8, Професорска Колонија.

Три стана од 3 и 4 собе са купатилом мансарда и свима принадлежностима издаје се одмах. Београдска бр. 36.

Елегантни станови са модерним конфором од 4 и 3 собе, издају се од 1 маја. Видети Кнез Михаилов Венац бр 23-б.

У Кумановској 13, продужење Смиљанића ул., издаје се стан са модерним конфором. Упитати хаузмајсторку.

Елегантан стан 4 собе, предсобље, купатило и остали комфор излаже се одмах, Милоша Великог 49. Телефон 46-02.

2 собице више за двориште, погодне за канцеларију или радионицу, издају се. Обилићев Венац 34.

Центар, Добрињска 7, врата 7, модеран стан 3 собе, купатило и остало, слободан 1 априла. Видети у подне.

Издаје се елегантан стан од 5 соба, етажно грејање, лађа и врућа вода са свима принадлежностима у Дечанској 27. Телефон 51-59.

Издаје се одмах више малих станова и један локал. Упитати у канцеларији Херцег Степана ул. 4.

Станови од две и три мање собе издају се врло умереном ценом. Гробљанска 4.

Засебна кућа издаје се од 1 маја, четири собе са свима принадлежностима. Погодну закључити до априла. Јелачића Бана 3. Проф. Колонија.

СОЛУНСКА 10 издаје се партер са 4 собе, кујном и купатилом. Уселите се може одмах.

ТРАЖИ СЕ стан у центру за 1 април или мај, са 4—5 соба и остале принадлежности. Понуде слати Пошт. фах бр. 54.

У КНЕЗ МИХАИЛОВОЈ УЛИЦИ БРОЈ 8, издаје се од 1 маја стан на првом спрату са 5 соба и друга принадлежности, подесан за канцеларије или лекара, може се поделити и на два стана За услове упитати у истој кући

ИЗДАЈЕ СЕ стан од 2 собе и кујна и др. за одмах у партеру. Упитати настојника До ситињева 21.

У УЛИЦИ ЈЕВРЕЈСКОЈ БР 12 за издавање одмах два нова стана: један на другом спрату а један у сутерену са по две собе и осталим принадлежностима. Обратити се Сави Захарићевићу, пензионеру, Кнез Даниловa 23 или телефон 53-84.

ИЗДАЈЕ СЕ одмах соба у сутерену и шпаја. Упитати сопственика Страх. Бана 58.

ИЗДАЈЕ СТАН: пет великих соба, предсобље, купатило и све остало. Доситињева 11.

СТАН У ЦЕНТРУ, Краљевића Марка 20-а, две собе кујна, предсобље и остало издаје се за одмах или април нов кирију

СТАН партер, башта, 3 собе, кујна, купатило и остало. Престол Петра 3 за издавање.

ОД 1 МАЈА издаје се стан од 4 собе, предсобље и цео комфор, на најлепшем месту Београда, Кнез Михајлов Венац 3. Упитати на II спрату

ИЗДАЈЕ СЕ једна соба под закуп на првом спрату улице Цара Лазара бр 9, подесна за стан, канцеларију и кројачницу. Тел. бр 48-30

ЈЕВТИН ПРИЗЕМЉИ СТАН са улице, три собе, купатило, левоачка соба и остало Обратити се Пиоте Матеје 45, до Крунске.

ЕЛЕГАНТАН СТАН од 4 лепе собе, предсобље и остало, издаје се од 1 маја у Студеничкој ул. број 31 За услове упитати хаузмајстора у дворишту

СТАН ЗА ИЗДАВАЊЕ соба и шпаја у сутерену Страхињића Бана 58. Упитати сопственика III десно

БЕОГРАДСКА УЛИЦА стан цео спрат, 3 собе, предсобље, кујна, купатило, собе за млађе, остава, три улаза Једна је соба са подрумом засебним улазом Питати Београдска 19.

СТРАХИЊИЋА БАНА 58 ИЗДАЈЕ СЕ: 1) Елегантан стан три соба. 2.) Стан једна соба у сутерену.

ИЗДАЈЕ СЕ од 1 маја, елегантан стан, горњи спрат Милоша Великог 15, засебан улаз, где је био амерички конзулат 5 соба, купатило, 2 собе за мање осе ле принадлежности Велика покривена тераса према Сави Упитати на доњем спрату

У КНЕЗ МИХАЈЛОВОЈ 34 има један стан с лица за издавање одмах. Обратити се надзорнику куће

ЛЕПИ СТАНОВИ од две собе са купатилом и осталим принадлежностима издају се од 1 маја у Студеничкој улици 45 (трећа кућа од Краља Милана улице). Упитати код надзорника куће. Телефон 32-20.

КОД ОФИЦИРСКОГ ДОМА стан од 1 собе и кујне са принадлежностима издаје: „Промет", Мишарска 4. Тел. 25-59.

ЛОКАЛИ

ГАРАЖА може се добити одмах у Позоришној бр. 28. 15578

ДУЋАН, Теразије, Кочићева ул. 9 издаје се од 1. маја 1929 год. **Две радионице** у дворишту подесне за занатлиске раде издају се одмах. Упитати у канцеларији г. Кузмановића, у дворишту Коларчева ул. бр. 9.

ОД 1 МАЈА издаје се стан од три собе са свима удобностима из дворишта и са улице и стан од две собе из дворишта Франкопанова 28а

ИЗДАЈЕ СЕ радионица са сутереном, 16 метара дугачка и 6 широка. Прилепска 12.

ДУЋАН за месарску радњу издаје се са једником Упитати Александрова 110, Бакалница

КАНЦЕЛАРИЈА У ЦЕНТРУ једна канцеларија са два одељења издаје се одмах, Скопљанска бр 5.

УСЛЕД СМРТИ у породици издаје се добро разрађена бакалска радња. Упитати Принца Евгенија 21.

Више просторија на спрату погодне је канцеларије итд. и за становање из Теразија издаје се од 1 маја. Упитати Скопљанска 2.

Издаје се под закуп од 1 маја 1929 г. цела зграда на Обилићевом Венцу бр. 3, која се састоји из 6 великих станова сваки са по 6 одељења и осталим принадлежностима, погодне за смештај канцеларија државних или приватних предузећа, установа, већих банкарских или трговачких предузећа. У згради су сада смештене канцеларије Министарства Трговине и Индустрије. — За блива обавештења обратити се на телефон 38-52 или г-ђи Рајковић, Гутенбергова број 1.

Кола и плуг трговачу (без конкуренције) погодно радо прегледа у сваку кућу. Обратити се сопственику радње, Краљ. Милутинова 7, двориште.

Подрум велики преко пута „Народног Позоришта" Чарапинева ул. бр. 2, издаје се под закуп од 1 маја о. г. Сласоје Барјактаровић, прокуриста Прометне банке, Доситејева улица бр. 1.

НОВА МОДЕРНА ЗГРАДА у Балканској ул. 24 издаје се под закуп за први мај оне године Има 10 соба, купатила и остале принадлежности, подина за канцеларије надле штво или нешто предузећа. У истој су сада смештене канцеларије Рачунско и Техничког Одељења Министарства Шума. За услове се обратити настојнику зграде и Алексанлру Петровићу на тел 3-79.

СОБА у приземљу за канцеларију или за самца без намештаја Балканска 16-а издаје се од 1 марта.

ПРЕДАЈЕМ рад. Ућ. производња са целокуп. једнк. и стан Предајем јефтино. Босанска бр. 50

ПРЕДАЈЕ СЕ у Београду Београдска улица 44, кафана „Гружанин" За услове обратити се закупцу кафане.

ДУЋАН ВЕЋИ, издаје се одмах у Макензијевој ул. 3. Обратити се у Пеленкаревом 30, II. лево. Тел. 48-49.

Услед болести предајем кафану са целокупним инвентаром. Услови повољни у Битољској 44. Упитати закупца.

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

ПРОДАЈЕ СЕ плац на Топчидерском брду. За адресу и услове упитати у администрацији листа. 15895

ТРАЖИ СЕ плац од три до четири стотине метара или више у близини зграде новог парламента. Понуде на администрацију под Ј. К. 15896

КУПИО БИХ имање у Битољској, Влајковићевој. Мајке Јевросиме, горњем делу Таковске, Косовској или Хиландарској улици. На имању треба да има зграда за становање. Ко има такво имање нека пише преко уредништва „Правде" за г. Л. П. 15897

ТЕЗГЕ И РАФОВИ продају се питати у Посејдоновој 15 (у авлији)

ВИШЕ ПЛАЦЕВА на продају, упитати Кар. Александра 92 I спрат. 15903

СТО КОМАДА знзнс карата само **двадесет динара.** На страну шаљем најмање 500 комада уз доплату. — Књижара и Антиквариница „Народни Гусларˮ Кр. Александра 60. 15834

ТРПЕЗАРИЈЕ НА ПРОДАЈУ, у разним бојама од разног најпеџег дрвета врло солидна израда и најповољније цене. Примам поруџбине за сваки собни и канцелариски намештај. ДОЖЕ, уметнички столар, Краља Александра 246 у дворишту Боровог Парка. 15837

ПЛАЦ СА КУЋОМ за продају. Површина плаца 328 кв. метара. Тапија чиста. Продужење Веселинове бр. 16.

ПЛАЦ НА ПРОДАЈУ на Котежу Прашке Банке, површина плаца 460 кв. метара. Има и дуга. Плац се налази на углу Крушевачке. Упитати Продужење Веселинове бр. 16. од 9 по подне.

ОКАСИОН ПРОДАЈА. Куће на најлепшем месту предграђа. Кућа има партер и спрат. Плац око 700 м. у две тапије. Цена невероватно ниска. У готову потребно око 30.000 динара. Упитати Обилићевв Венац 11. г. Виторовића.

ШТАМПАРСКЕ СТВАРИ као ређали, разна слова и др. продају се врло јефтино из слободне руке. Упитати Влајковићева 4.

МАЊА КУЋА са три одељења у Браће Рибникара ул. бр. 23, плац 900 кв. м., лице 12 м. продаје се. Цена повољна. Упитати у истој кући.

ПРОДАЈЕ СЕ половни биљард. За услове упитати господу Тошић, Браничевска бр. 12 преко пута дана.

СТАРА КУЋА са плацем у центру, најлепше место, хитно се продаје јефтино. Упитати Душанова 15.

ОКАСИОН-ПРОДАЈА. Због одласка у иностранство продаје се врло повољно Брилијантски прстен с минђушм (по 4 карата), смирна тепих, лустери слике. Може се видети код хаузмајстора Краља Петра ул. 53.

НА ДЕЛИЊУ леп плац са два лица у величини 6·0 кв. м. продаје се јевтино, а даје се и под закуп. Упитати кафеџију „Гурман", Кр. Александра ул. бр. 3.

УНИВЕРЗАЛ ШЛАЈФМАШИНЕ, половне продају се по ниској цени Упитати Робно-Одељење Француско-Српске Банке, Трг Св. Николе бр. 6.

РАЗНО

ПРЕУЗИМАМО РУШЕЊЕ СТАРИХ ГРАЂЕВИНА (стручни особљем). У што краће време уклањамо и остављено стари материјал. Обратити се ДУНАВО ПОСАВСКОЈ БАНЦИ Кнез Михајлова 54, Телеф. 22-32. 15895

ПАЖЊА ДОМАЋИЦАМА и кројачима. Израђујем све мустре по мери новог кројења, израчунавам најлакше, вештачко кројење са патент апаратом. Хубавић, Посаревска 35. 15929

ШОФЕРСКА ШКОЛА Милана Поповића Краља Александра 13 спрема кандидате за полагање државног и полицијског шоферског испита са гаранцијом. Седеља течај почиње 1. марта. Обавештења сваког дана од 6—8 ч. по подне, а преко смена поштом на захтев. 15920

МОДЕ САЛОН Љубице Поповић, Краља Милана 43 — Теразије — Тел. 34-30 израђује мантлове, костиме свих фасона, као и дневне и вечерње хаљине по најновијим журналима. Потребне ученице и шегрта. 15921

ДОМАЋА ХРАНА у кући неког, добра здрава и чиста. Цена повољна, Кр. Милана 120, П.

ОБЈАВА. Моја кројачка радња у Земуну Краљ Александрова 10, налази се од 15 марта ове год. у истој кући у дворишту. Препоручујемо свој богат избор модерних енглеских штофова у свим дессенима, такође препоручујем израду свих врста мушких одела и иберџиерах као и женске костиме и мантлове (енглиш). Цене без конкуренције. За брзу и тачну послугу јамчим. Александар Метлер, кројач.

ВАЖНО ЗА ПОЛИЦАЈЦЕ И ЖАНДАРМЕ ЕЛЕКТРИЧНА ОЛОВКА

Са којом се у полузном мраку пише, а служе и као електр. лампа са резервама и доплатом Дин. 38 — захтевајте допоснцом од Гл. Продаје и Заступства Трг. Посред. Завод „ПЛАМЕН" Београд, Призренска 15. И. 3. За Београд Дин. 32.— 15911

ОБЈАВА

Управа Државних Монопола набављенпут ем I офертално лицитације која ће се одржати на дан 26 априла 1929. год. у канцеларији Управе у 11 часова:

12.000 бобина цигарлапира за луксузне цигарете и

141.000 бобина цигарлапира за обичне цигарете, за поребу својих фабрика Дувана.

Услови, као и сва остала обавештења могу се добити у канцеларији Економног Одељења — Одсек за Куповину — ове Управе.

Из канцеларије Управе ЕМБр. 6596 од 18. марта 1929. год. у Београду 15810

ОГЛАС

На дан 28. марта 1929 године издаће се путем јавне усмене лицитације под једногодишњи закуп право скупљања и одношења фрошког шталског ђубрета из Општ и штала на Марвеном Тргу (Калиница).

Право надметања има сваки грађанин Краљевине С. Х. С. пошто предходно положи кауцију у 5000 динара у готовом новцу или у државним одговарајућим папирима по берзанском курсу, пре лицитације, на главној благајни Општине Београдске.

Лицитација почиње тачно у 10 сати пре подне у канцеларији Управе Општинских Добара Јутовића ул. Бр 15 (партер).

ИЗ КАНЦЕЛАРИЈЕ УПРАВЕ ОПШТИНСКИХ ДОБАРА Бр. 1206 од 13 - III - 1929 године. 15910

ОГЛАС

У канцеларији Интендантуре Војне Академије закључиће се писмене директне погодбе на дан 10. априла тек. год. у 11 часова пре подне, за набавку и испоруку: канцелариског и школског материјала и прибора, материјала за одржавање чистоће по локалима као и материјала за литографску радионицу и то;

I

Од канцелариског материјала набавиће се: разне врсте шпартане и не шпартане хартије, упијаће хартије, мастила, црна и црвена, пера и остали прибор за писање, плајвасова, гума, и осталог школског материјала и прибора.

II

Од материјала за одржање чистоће набавиће се: масти за паркет метала сирковних и брезових, четака за апарат универзала, четака за рибање, жице - гужви за чишћење паркета, сидола, биркреде, креча зејглина за подмаз, графита за пећи, клозет папира, сапуна за прање зидова, шмирглеи четака за кречење.

III

Од литографског материјала набавиће се: Сигаве хартије, фине, полу фине беле хартије ундрук папира, и т. д.

Услови као и мустре могу се видети сваког дана радног пре и после подне у Интендантури ове Управе.

Заинтересована лица поднеће одређеног дана своје писмене понуде у запечаћеном коверту, таксиране са по 5 динара таксеним марком, и то; засебну понуду за канцелариски материјал, засебну понуду за одржавање чистоће и засебну понуду за литографски мтеријал у којим ће изложити по реду које артикле нуде и по којој цени, на основу којих ће се понуда са најповољнијим понуђачима закључити писмена директна погодба за испоруку.

Из канцеларије Интендантуре Управе Војне Академије ЕБр. 2381 од 22-III 1929. године. 15926

ВАЖНО ЗА ПОТРОШАЧЕ

РАДИ СУЗБИЈАЊА СВИХ РАСПРОДАЈА ИСПРОДАЈА И ТОМЕ СЛИЧНОМ СНИЗИЛИ СМО ЗНАТНО ЦЕНЕ: МУШКОМ и ЖЕНСКОМ ШТОФУ, СВИЛИ, СОМОТУ и КРОЈАЧКОМ ПРИБОРУ

15859

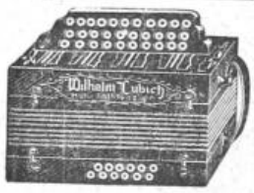
Кнез Михајлова 33. БРАЋА Х. ГАБАЈ код „КРУНЕ" Београд

Куће и плацеве

Ко жели да своје имање брзо и добро прода нека одмах пријави посредничкој канцеларији

„Војводина"
Краља Милана 42

која има велики број купаца из Београда и унутрашности, нарочито из Војводине. 15853

ПРАВЕ
„ВИЛХЕЛМ ЛУБИХ"
ХАРМОНИКЕ
можете КУПИТИ само код генералног заступника и самопрозавача за читаву државу 15876

Д. Д. ЗА ИЗРАДУ ЧРЕВА, СУБОТИЦА

БРАЋА П. РАДОЈЛОВИЋИ

Београд, Кнез Михаилова

Добили су виноградарског и воћарског алата као: МАЧАКА за потпресивање лозе и воћака, све врсте НОЖЕВА за калемљење, ТЕСТЕРИЦА за воћке, ЧЕЛИЧНИХ ЧЕТАКА за чишћење воћака од маховине, ГУМА и ЧРЕВА за прскалице.

ЗА КВАЛИТЕТ ЧЕЛИКА ГАРАНТУЈЕМО
15874

У Врњачкој Бањи продаје се

највеће и најпогодније имање у бањском парку, звано „Крин" величине 3.000 кв. метара, са лицем у парку од 64 метара дужине. Налази се у самом почетку парка с леве стране, идући од станице, у непосредној близини новога купатила које се гради. На имању има две куће за становање од по четири и три собе, са припадајућностима. Засађено је благородним воћкама. — За све информације обраћати се лично и непосредно у Београду г. **Милораду А. Јовановићу**, правном референту Мин. Вера у пензији. Душанова 6, или г. **Немањи А. Јовановићу**, адвокату Краљев Трг бр. 4; а у Крушевцу г. **Момчилу Д. Јевтовићу**, адвокату. 13507

САМОПРОДАЈА ЗА КРАЉ. С. Х. С. Evinrude и Lockwood американски спољни мотори за ЧАМЦЕ светског гласа. Носе све рекорде у издржљивости и брзини (7 до 70 километара на сат) НЕДОСТИЖНИ у изради, материјалу и техничком склопу. **Perfect** и **Universal** унутрашњи маринси мотори. Проспекте и цене шаље С. Р. АНТИЋ, Страхињина 40, Београд. СТОВАРИШТЕ тел. 41-41. **Машинска радионица „ДУНАВ"**. 15786

HARLEY DAVIDSON

ДОЛАЗЕ НОВИ МОДЕЛИ МОТОЦИКЛА

350 ссм. 500 ссм. 750 ссм. 1000 ссм. 1200 ссм.

Тражите оферте. 15865

Заступство **АНТОН ПИНТАР** Београд — Карађорђева 67-а Тел. 29-25. Телеграм: Канапија.

Продаја реморкера

Интересентима ставља се на знање, да ће се у уторак, на дан 26. ов. месеца у просторијама овд. Филијала Пражке Кредитне Банке у 10 часова пре подне одржати јавна продаја реморкера „Атланте". 15907

Пролетња сезона код ЦУПАРЕ

Од 25. ов. мес. отварамо Пролетњу Сезону са свима нашим **ново приспелим париским новитетима** у **СВИЛИ** и **ШТОФОВИМА** за пролетње **мантлове, костиме** и **хаљине.**

Овогодишња пролетња сезона доноси једну практичну и укусну моду, то јест да **ШТОФ у пролетњој сезони потискује свилу,** и свила је замењена новим вуненим врло практичним тканинама, као:

Вунени Креп де Шин
Вунени Етамин
Вунени Жоржет

и разне друге лаке тканине, које својом елеганцијом и практичношћу надмашују сваку свилу.

С тога се наша радња, благодарећи својим одличним и првокласним везама у иностранству, постарала да сортира свој лагер за нову сезону са тканинама које нам доноси ова

елегантна и практична мода

И код нас ћете наћи у **великом избору** све **ове најмодерније штофове** за пролетње **мантлове, костиме** и **хаљине** у **свима модерним** и **лепим бојама**

ЦУПАРА и ДРУГ

БЕОГРАД — ТЕРАЗИЈЕ 15868

Мустре за унутрашњост шаљемо — Поруџбине извршујемо доплатом.

ЗА ДАМЕ

Електрична трајна Ондулација

Специјалан атеље за израду косе (постиж).

Славко Р. Чизмић

ДАМЕН — ФРИЗЕР

15914 **Београд - Кнегиње Љубице 8**

НА МНОГОБРОЈНЕ ЖЕЉЕ

наших клијената објављујемо сваки друге недеље захвалнице о ФИГОЛУ.

П. н. Апотека Др. Семелић, Дубровник 2.

Најтоплије Вам захваљујем на Вашем специј литету ФИГОЛУ, који ме је **потпуно излечио.** Зато још напред шаљем 10 флаша поново за жену и децу, којима сам употребљавао ФИГОЛ те су ми добро следовали. А сада поштовани и свуда оглашени Госп. Докторе примите још једанпут изјаву захвалност за Ваш рад и труд **који ме је потпуно излечио са фамилијом.**

Са поздравом и са поштовањем Ваш жељени

Липово зп. Колашин, 16/10-27. **Блажо Базовић,** тежак

Осим горе наведене болести ФИГОЛ је сигуран лек код поремећења свих пробавних органа т.ј. стомака и црева те с њим у вези болести бубрега, цигерице, тамнобоље, бесанице и хемороида (шуљева). ФИГОЛ производња и поштом разашиље **Апотека Др. Семелић у Дубровнику 2.** Цена: 3 флаше — 105 Дин., 8 флаша — 245 Дин., а 1 покусна флаша 40 Дин. 15224

ИЗДАЈУ СЕ

Просторије за станове или канцеларије по умереној цени у центру одмах. Питати администрацију овог листа. 15869

ПРОДАЈЕ СЕ шрајбтиш са лорентним фијокама, потпуно нов. Упитати Југ Богданова 14-а други спрат.

ДВА ДУЋАНА

У згради на углу Кнез Михајлове бр. 32 и Чика Љубине бр. 49 издају се под закуп од 1. маја 1929. год.

За услове упитати Здравковића, шефа дирекције Држ. Хип. Банке или на тел. 33-31 15875

СПАВАЋЕ СОБЕ И ТРПЕЗАРИЈЕ

добићете најповољније 15740

код „ДАЧЕ" Вука Караџића 8. (до Београ. Трг. Банке.)

Леп избор ОТОМАНА, ДИВАНА као и плишаних салон гарнитура.

„C. I. D. N. A."

МЕЂУНАРОДНО ДРУШТВО ЗА ВАЗДУШНУ ПЛОВИДБУ

Од 10. о. м. успоставиће је поново редован авионски саобраћај за превоз путника, робе и поште на целој нашој линији од Париза до Цариграда, који смо услед хрђавог времена били принуђени за неколико дана обуставити, о чему част нам је обавестити нашу поштовану клиентелу.

За нужна обавештења обраћати се на наше канцеларије Кнегиње Љубице ул. 11 телефон 28-50. 15771

Београђани!

БУКОВЕ потпуно суве цепанице чисте без пањева, добићете по ДИН. 145 ЗА 1 МЕТ.

увек само на дрвари

ЧЕДЕ В. ПЕТРОНИЋА

Савска Обала, Царинска 14. (Иза Београ. Задруге)

Тел. 50-53 15756

НАБАВКА

12 комада трансформатора од 6000 В. у јачини од 190 Ква. и 50 комада једнополних одвајача од 200 А — 6000 В.

Управа Трамваја и Осветљења расписује прву оферталну лицитацију и за набавку 12 комада трансформатора од 6000 В. у јачини од 190 КВА. и 50 комада једнополних одвајача од 200 А — 1.000 В. на дан 8 Априла 1929. године у 11 часова пре подне у Управи.

За понуду се мора положити каушија од 5% односно 10% за стране понуђача од укупне понуђене цене, и то у готовом новцу, гарантном писму какве веће Банке, које мора бити регистровано код Министарства Финансија или државним папирима.

Каушија се полаже најдаље до 10 часова пре подне т. ј. пре лицитације.

Услови се могу добити сваког радног дана од 8-12 час. пре подне и 3-7 часова по подне у Економату Управе Трамваја и Осветљења.

Из Економног Одељења Управе Трамваја и Осветљења ТУБр. 1636 од 22. Марта 1929. године, у Београду. 15908

ИЗДАЈЕ СЕ соба лепо намештена, засебан улаз с лица чиста. Њерушева 48, партер лево.

ВОЋАРИ!

Има само једно поузданo, испробано **средство против штитаста ваших** и других воћних болести, то јест 6 до 7% раствор оригиналног холандског

КАРБОКРИМП-А

Ово је средство најјаче и због тога најефтиније. Прска се у зими док не пупају пупољци. Карбокрима добива се код: Миливоје Костић, **Београд,** Карађорђева улица, 47. Српско Пољопривредно Друштво, **Београд,** Немањина, 11 и **код свих његових подружина.** Окружна Банка, **Ваљево.** Миливоје Радосављевић, **Младеновац.** Дрина д. д. **Сарајево.** 15597

Од Реуматизма, Назеба, Ишијаса

излечиће Вас најбрже и најсигурније

РАДИО-БАЛСАМИКА Др. И. Рихлејева

Добија се у свима апотекама или у Лабораторијуму Београд, Сарајевска ул. бр. 70. 15614

„ХУДОВСЦИН"

Одобрен од Министарства Саобраћаја, болница и многих лекара.

Лечи ТУБЕРКУЛОЗУ и све ПЛУЋНЕ БОЛЕСТИ.

Добива се у апотекама, а где нема — обратите се апотекару

И. ХУДОВСКИ, СУБОТИЦА, 39 број

Цена 3 кутије 75 дин. скупа са пштарином.

Тражите бесплатне проспекте. 15590

Џакови, Циради и Канап

најјефтиније

АВРАМ ШИФ

Београд, Карађорђева 67-а. — Телеф. 29-25. — Телеграм: Канапија. Фабрика и централа: НОВИ САД. 15864

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА 1.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА", ДЕЧАНСКА 10.

ФИЛМ

Пудовкин о филмској уметности и о вештини снимања филмова

Велики руски режисер и филмски глумац Пудовкин, један од најбољих филмских уметника у свиту, одржао је пре неколико дана пред Филм-дигом у Амстердаму једно стручно предавање о филмској уметности.

Нови брачни пар, Бебе Даниелс и Бен Лион на свадбеном путовању

Занимљиво је чути мишљење некадашњег аутора трагедијских филмова: „Мајка" „Бура над Азијом", и других, и интерпретатора главне улоге у недавно приказаном филму „Живи леш". Између осталог, Пудовкин је рекао:

„Основа филмске уметности је монтажа. Под овим именом треба разумети монтажу конструкције једног филма, од комада снимљеног пеликула. Та конструкција се врши на један веома прецизан начин, јер мора се водити рачуна о ритму и идеји. Као што је једна симфонија створена од различитих тонова разних инструмената, филм мора бити монтиран из разних слика.

„Вештo успостављеним континуитетом, вредност израза може се повећати на један изненађујући начин.

„Један пут смо извели следећи експеримент: Узели смо пеликул, на коме је било снимљено лице Ивана Можухина, који нешто гледа. Уметнули смо у тај део пеликула три друга комада са другим снимцима. Први пут после Можухинског лица видео се један тањир са јелом. Гледаоци је мислио да Можухин гледа тај тањир. Затим смо уметнули један мртвачки сандук у коме лежи једна млада жена и, на послетку додали смо једну девојчицу, која се игра са малим медведом од плиша. Слепили смо све то и приказали публици без икаквог објашњења. Гледаоци су прво видели једног замишљеног човека, који расејано гледа у јело пред собом. У другом случају мислили су да виде болан и очајан поглед, а на послетку нежан поглед према детету које се забавља. У стварн лице је увек било исто.

Пошто је испричао други један сличан случај, Пудовкин наставља:

„Ми разумемо да је филмска уметност једна и независна уметност, која никако није једна метода сервилног копирања природе. Композиција која, једина, даје кинематографском раду уметничку вредност, јесте монтажа.

„Дзига Вертов и Ајценштајн развили су ову идеју на један диван начин. Изванредним слагањем и распоређивањем слика, нарочито Ајценштајн је успео да нас дубоко узбуди.

„Основни принцип мога рада је материјална реалност. Ја никад не узимам кашмирканте људе, који допуштам прилепљене браде на лицу и очи поведене кређоном. Не могу да радим са пеленама гацртаним на платну у студиу, нити са људима који играју не преживљујући своју улогу.

„У моме последњем филму „Бура над Азијом", рађено сам са Монголима, са људима без икакве инструкције и који нису разумевали мој језик. Али по моме мишљењу, они су и поред свих тешкоћа радили боље него професионални глумци. Мој сан је, усталом, да израдим један филм без и једног професионалног глумца.

„Ево како сам радио са тим људима. Имам, рецимо, да реализујем следећу сцену: Један човек седи за столом, подиже главу и види револвер уперен у њега. Он се уплаши, али после види да је то само шала и осмехне се.

„За реализовање те сцене био би ми потребан неки талентован глумац, који би могао успешно да изрази све три ове фазе емоције. Али ја сам снимио само мале комаде пеликула, које сам доцније монтирао. Могу, на пример, узети једног замишљеног човека, а учинићу га замишљеним ако му дам да ради неки математички задатак. Кад хоћу да он подигне главу, зовнућу га. Затим ћу одвојено снимити револвер, који он тобоже види у томе моменту. Добићу затим његов уплашен израз ако изведем опалим један хитац из револвера. Следећи његов израз, осмех, добићу кад му кажем да сам револвер нехотично испалио.

„Сваки израз елементарног осећања може се добити од сваког људског бића. То зависи само од режисера.

„Наш рад је колективан. Рад оператера има исто толико важности, као и рад режисера. Ја радим заједно са мојим оператером још од прве сцене иснаља. Сматрам да велики део моја успеха дугујем моме оператеру Галвони. Он снима тако, да гледалац боље разуме унутрашњу вредност слике, него спољашњу форму".

НОВИ ФИЛМОВИ

„Симфонија љубави"

„Симфонија љубави" или „Виолетера" то је један од оних великих филмова, који својом лепотом, снажном драмском радњом и савршеном уметничком и техничком обрадом значе датум у савременој кинематографији. Тај филм не изненађења сачуватим трикovима у циљу постизања ефектних ефеката, већ реализмом и једноставношћу саме драмске радње.

Снимљен је узет из предратног живота мађарских сфинкса. Запаст је изванредно леп и завидљив али остаоца утисак нечег реалног, лишеног је фантастичности. Главни мотив је несрећна љубав, са великим препрекама.

Један официр запао је у дугове. Пошто се приближавало дан плаћања, он је чинио очајне напоре да се спасе од скандала. На несрећу, његов друг, који му је чинио услуге у сличним критичним ситуацијама, залуђен је у исту девојку, у коју и задужени капетан Ности. На послетку, очајом помоћу спасао се из критичне ситуације, али иако мора је да напусти војску. Тек после тога почиње јак љубавни заплет, пун идиличности и романтизма, тако да филм деветог заслужује име „Симфонија љубави". Те сцене се одигравају већином у природи у једном романтичном мађарском селу пуном дивних пејсажа.

Главне улоге играју Евелин Холт, Ивор Новело, Елизабет Пинџерс и Ернест Веребеш.

Овај филм је прво био назван „Четворучник Франо", затим „Виолетера", а коначно је усвојен као најпогоднији назив „Симфонија љубави". У Мађарској је овај филм направио неза-

Евелин Холт и Ивор Новело у Филму „Симфонија љубави"

видан успех, а огроман успех постигао је и у другим земљама. Ускоро ће вероватно бити приказан и у Београду.

ФИЛМОВИ КОЈИ СЕ ПРИКАЗУЈУ

„Џентлмен из Париза"

Адолф Манжу, Арлета Маршал и Ширлеј О' Хара успели су да заједничким радом дају једно веома успело и занимљиво дело под горњим именом. Филм обилује сценама пуним духовитости, раскоши и елеганције. Леп заплет са великим бројем комичних комичних ситуација. Режија, интерпретација и техничка страна потпуно задовољавају.

Шарлове ципеле осигуране на 10.000 долара

Ових дана отвара се у Њујорку један нови модеран биоскоп. Директор биоскопа замолио је Чарли Чаплина, да му позајми своје чувене ципеле, које ће бити изложене приликом свечаног отварања биоскопа.

Чаплин је изашао на сусрет директоровом тражењу, али под условом да му се ципеле врате. Директор биоскопа био је при нуђен да те Шарлове ципеле, за које човек не би дао ни пет пара, осигура на суму од 10.000 долара (преко пола милиона динара). Та сума ће бити исплаћена Чарли Чаплину, у случају да његове ципеле буду украдене.

Кратке вести

Мурреју је завршио филм „Наш свакидашњи хлеб", у коме главне улоге играју Мери Денкан и Чарл Фарел.

*

Малкоим Сен-Клер режираће идући филм Харолда Лојда.

*

Глорија Свенсон и Валтер Бајрон снимају нови филм „Краљица Кели" под режијом Ерика фон Штрохајма.

*

Чарл Фарел, Франк Борцаг и Џанет Гејнор играју главне улоге у филму „Срећна звезда".

*

Краленс Браун снимаће један Судерманов роман за филм под именом „Жена Стефана Тромхоеа".

*

Једна велика филмска компанија у Берлину ангажовала је младу и симпатичну Јени Југо за главну улогу у филму „Модел са Монпарнаса".

*

У Пољској Михаел Махвиц снима филм „Човек са азурном душом". Главне улоге играју: Делорес Орсини, Збишко, Саван, Еуген Бодо, Алина Ковенка, Ладислав Валтер и Јан Ковалски.

Љубавне авантуре принца Антоана Орлеанског

— ЖАЛОСТАН ЕПИЛОГ ЈЕДНОГ РОМАНА. —

Париз, 23.

Ових дана један чиновник париског суда ушао је у један скроман стан у авени Еоске, са налогом да стави забрану на намештај и остале ствари од вредности, које наће код Фердинанда Лафита. Лафит је предао судском чиновнику један веома скупоцен брилјантни прстен, који вреди неколико стотина хиљада франака. Када је чиновник угледао овај прстен са скупоценим каменом, он га је одмах стрпао у своју кожну торбу, поклонио се и изашао. Јер, прстен му је био довољан, остале ствари нису се морале ни пописивати.

То је био последњи чин једног љубавног романа, који је цео Париз дуже времена у великој мери интересовао.

Фердинанд Лафит је пре неколико година био муж пријатељице принца Антоан Орлеанског, стари поли[illegible] имао седу косу, до ушију се залубио у веома леп у шармантну Парижанку, Лујзу Шардоне. Она је своју каријеру почела као безначајна играчица, која је дуго времена таворила по малим позоришцима париских предграђа. Њена звезда отпочела је тек да светли када се упознала са принцом [illegible] ским, који је сваке године по неколико пута долазио у Париз ради провода.

Лујза Шардоне је вешто умела да искористи пријатељство старог принца. Она је од њега добијала огромне своте новаца; о његовом трошку уређени су јој сјајни апартмани, добила је аутомобил, велику послугу и могла је да купује и најскупљи накит. Принц је волео Лујзу, а ова слет Фердинанда Лафита. На тај начин створен је један љубавни трио, на опште задовољство заинтересованих лица. Принц је пристао да и Лафит игра извесну улогу у овом тројуту, тим пре што му Лујза од тада није више [illegible] са молбама, да је узме за жену. Лафит је био још задовољнији. Он је добијао од своје младе пријатељице колико год је желео новаца, а све то санкционисао је стари принц. Чак је пристао и на то, да се Лујза Шардоне и Лафит венчају.

Од овога дана они су постали нераздвојни другови. Њих троје виђали су се у свима луксузним купалиштима, највише пак у Ници и на италијанској Ривијери, где је принц проводио раскошан и галантан живот. Тамо су принц, Лафит и Лујза доживела неколико веома интересантних авантура. Лујза се у Ници упознала са једним богатим енглеским фабрикантом, који јој је био необично симпатичан. Енглез је изјавио да располаже са двадесет милиона франака, али му је потребан још известан кредит, како би могао своје фабрике муниције да прошири. За давање овог кредита био би принц Антоан Орлеански необично згодан. Лујза је обећала фабриканту да ће принца наговорити, да му пружи потребан кредит.

Из захвалности овај фабрикант је Лујзи поклонио један колие у вредности од једног милиона франака. Трансакција са кредитом, међутим, није успела. Принц није хтео ни да чује за овај посао. Због тога је фабрикант тражио колие, који је поклонио Лујзи, да му га врати натраг. Љубавнички трио је одмах после тога нестао из Нице. Све троје отишли су у Италију.

У Милану је дошло до једне бурне сцене. Принц је оштро напао Лафита, како овај злоупотребљава своја права. Он је уперио револвер на Лујзиног мужа и, испаливши два метка, лакше га ранио. Због тога је настао велики скандал. Принчеви рођаци у Шпанији били су о овом скандалу такође обавештени и он је морао одмах да се врати у Шпанију, наравно без Лујзе и њеног мужа!

Пошто је увидео да је свака веза са принцом прекинута, и да није било више извора за новац, Лафит, хладни рачуница, поднео је суду молбу за развод брака, и после врло кратког времена развод брака је постигнут и они су се разишли.

Принц се више није појављивао. Он је због својих авантура и лакомисленог живота стављен под туторство. Лујза се за кратко време толико изменила, да је нико није могао препознати. Од некадање лепоте, нема ни трага. Она сада станује код једног бившег слуге и проводи веома скроман, повучен живот; потпуно је сломљена и не нада се више ничему добром.

Лафит је сада сопственик мале бакалнице у Паризу, али његови послови иду веома слабо. Његово рђаво материјално стање довело је до судске забране на његове ствари. И он је дао пртен, који је некада припадао принцу Антоану Орлеанском...

Лопови у биоскопу

—:—

СУБОТИЦА, 23. (Б. М. Изв. „Правди"). — Ноћас, по свршетку представе „Терор", непознати лопови увукли су се у канцеларије просторије биоскопа „Лифке" у намери да пљачкају. Ту су они, пошто је било погашено осветљење, почели да превршу и претражују ормане и касу у којој су нашли свега 1000 динара. Овај новац узели су, док у гвозdену касу, која се налази у једном ћошку, уопште нису дирали, вероватно због тога што нису имали по требних справа. Пошто су све испретурали тобегли су кроз двориште, које је ограђено са три стране кућама а на четвртој страни високим зидом. Интересантно је, да лопови нису пронашли једну омању касицу, у којој је било 15.000 динара а која је била остављена једноставно у отвореној фиоци једнога стола. Ујутру када је послужитељ дошао да отвори и почисти канцеларију, остао је забезекнут нередом, који су за собом оставили непознати лопови. Полиција, извештена о овом случају, одмах је повела енергичну истрагу и верује се да ће ускоро успети да открије ову банду, још нешетих лопова.

Истрага у В. Бечкереку због фалсификатора у Пешти

—:—

ВЕЛ. БЕЧКЕРЕК, 23. — (П. изв. „Правди"). — На позив пештанске полиције, Бечкеречка полиција је одржала претрес станова свих појака, Андола Чадоша и Борђа Јанчиковића чувених фалсификатора наших обезвинца, тражећи компромитујући мтеријал и клишеа, но без икаквог успеха. Исто тако тражило је бечкеречко тужилаштво њихову екстрадицију због разних превара. За браниоца је одређен чувени криминалиста др. Братић.

Хапшење г. Зарије Варјачића

—:—

СМ. ПАЛАНКА. 23. — (М. Г. изв. „Правди"). — Решењем поглавара среза јасеничког ухапшен је г. Зарија Варјачић, бивши народни посланик. Г. Варјачић је притворен по тужби среског одбора.

Вести из Новог Сада

—:—

Ухапшени Старо Бечејски пекари

НОВИ САД, 23. марта. — (А. Б. изв. „Правди"). — Старобечејској жандармерији поднео је власник бечејског млина пријаву да неко краде из његовог магазина брашно. Позвана истрага је утврдила, да је млинарски радник Андрија Јухас, сваку ноћ ли ферује из млина велике количине пшенице и брашна. Констатовано је да су Јухаса наговорили на крађу тамошњи сласари Имре Варга и Јосип Винко. Сва тројица су ухапшени и предати су новосадском државном тужилаштву, које је одредило против њих истражни затвор.

Предавање у Новом Саду

34. марта одржаће се у просторијама Трговачке Омладине предавање о теми „Омладина у изграђивању боље будућности" Ово интересантно предавање одржаће делегат Видовданског покрета г. Љ. Ракица.

Судско именовање

За судског практиканта именован је Лучић Константин код панчевачког среског суда. Милић Аћима и Курпјелић Михајло код суботичког среског суда. За приправнике практиканте: Драгољ Новаљ код адвокатске, Чокић Михајлов код апатинске. За адвокатске практиканте Новић Младен у Новом Саду, Марков Момчило у Вел. Бечкереку, Младић Дрмољуб у Суботици и Салајички Буро у Панчеву.

Бечкеречки соколи у Ковачици

—:—

ВЕЛ. БЕЧКЕРЕК, 23. — (П. изв. „Правди"). — Вечерас ће Бечкеречко Соколско Друштво, на позив Народне Обданице отићи у Ковачицу (Банат) да одржи концерт. После концертног дела дилетантска група ће давати комад „Станоје Главаш", Певачко друштво ће певати српске и словачке песме.

Ми Југословени -- ви Енглези!

— НАШИ БОЕМСКИ ДОМОВИ. — ОМЛАДИНА ПОЛУДЕЛА ЗА ДАЗОМ. — САКСОФОН ПРЕМА ЦИГАНСКОЈ МУЗИЦИ. —

„Лондонски недељни лист „Рефер", који је почео да објављује серију чланака о животу жена у разним државама у поређењу са животом у Енглеској, доноси овај чланак наше земљакиње, Кристине Талви, која је удата за г. Мел вила, новинара, сарадника „Дејли Њуса", и живи у Енглеској.

Ја сам провела осам година у Лондону, и још увек сам жива, упркос опомени коју су ми дали пре него што сам

Г-ђа Габриела Талви

отпутовала у Енглеску да бих у овој земљи могла да умрем на улици, а да се нико не узбуди тиме.

Очигледно то није само једно југословенско мишљење, пошто ми мој муж прича да и Ваше жене из провинциских варош при поласку за Лондон добијају сличне опомене од својих пријатеља и рођака.

Енглеска постаје одмах врло пријатна земља чим човек упозна Ваш породични живот. За нас је живот у кафанама. За Вас у Вашим домовима.

Ми волимо да певамо целу ноћ. Једна циганска музика, или каква певачица, вино, безброј турских кафа, и ми смо срећни. Ви више волите пристојан разговор и шољу чаја. У осталом, Ваша најмлађа генерација полудела је за џазом; тако је и наша. У мом родном Београду, саксофон је почео да потискује чак и дрхтећу циганску виолину.

УВЕК САМО МУЗИКА...

Ми смо постали после рата врло заслађењачки, али ми још нисмо доспели до висине енглеске жене, која остаје под шеширом на глави када је позвата да руча или вечера код својих пријатеља.

Ми певамо спонтано, зато што нам то годи, или зато што не знамо шта да радимо. Оно што је Русима разговор, Енглезима спорт, то је нама музика. Ја се њу никада навикнути на енглески обичај да замолим ту и ту госпођу да отпева коју лепу песму, коју она обично пева без емоције, као да има шљиву у грлу.

Чињеница да јој ви тапшете, и ставља те поново под исте муке, најбољи је доказ да сте ви најучтивији народ на свету. Учтивост код нас је толико дебела као и кожа. То је код нас више питање поклона, поздрављања шеширом и љубљења руку. Учтивост никада не води човека до самопожртвовања,

Енглеске девојке су често фасцинирање континенталним маниримa, и незгодно се упоређују у том погледу са Енглезима. Оне заборављају да љубљење руке значи код нас само толико колико руковање код Вас.

Сећам се како сам једном видела једну Енглескињу која је са чуђењем гледала на једног човека са континента са цилиндером на глави. Оне заборављају да су људи који се крећу око Бонд-Стрита (најотменија улица у Лондону, у којој се налазе најфиније радње) најбољи стручњаци за ношење цилиндера. Ја сам уверена да су Енглези измислили цилиндер.

Енглеске девојке не могу да схвате колико су оне срећне да имају такве мушкарце као што су Енглези. Енглески муж је толико пријатан, добронудан и друштвен. Његова љубазност скоро квари енглеске девојке.

У својој земљи људи очекују много више од жена. Што се тиче облачења, југословенске жене морају да пазе да су модерно обучене. У Енглеској врло често другарство вреди много више као привлачност између два сексa.

ЖЕНСКЕ ПРИВЛАЧНОСТИ

Ми у Југославији, као и већина континенталних народа, имамо врло често чудноватa мишљења о Енглезима, као што и ви имате често о нама. Код нас постоји мишљење да су Енглескиње ружне. То је можда зато што смо ми видели сувише велики број енглеских туриста. По свој прилици Ви имате два типа; један ћа домаћу потрошњу, а други за експорт. Ова последња је онакна какве су и наше идеје о њима. Она прва је најлепша жена на свету.

ДОБРО ОБУЧЕНИ ЛОНДОН

Енглеска девојка је склона да занемари детаље при облачењу. У том погледу су наше Српкиње више сличне Парижанкама. Али данашњи Лондон је једна лепо обучена варош. Осим тога Енглескиња добија нарочиту привлачност због своје енергије, веселости и самосталности. У Југославији девојке се још увек васпитавају на начин који највише подсећа на дух Викторијиног доба, а не на данашње идеје, и ако „модернизам" долази полагано и код нас.

Ја мислим да су Енглези у срцу најбољи народ на свету, што може да протумачи настојање Енглеза да буду нарочито љубазни и пажљиви према странцима који се налазе у њиховој земљи.

Али енглески погледи на иностранство често су комични због своје инзуларности. То је нарочито случај са мојим сиротим рођаво оцењеним Балканом. Један културан Енглез запитао је једном мога мужа да ли Југословени знају читати и писати, што није био баш комплиментат за мене, нако, да би му дала сатисфакцију, он није имао прилику да се састане самном.

ГРАШАК СА НОЖЕМ

Сећам се да сам једном чула једну Енглескињу која припада племству, и то једну жену која је пријатељ моје земље, да је казала у свом салону у Мејферу да је пропутовала Југославију и да јој се допало када је видела како симпатични Југословени једу месо са ножем.

То је исто тако као и ја када сам видела да један део Вашег народа једе грашак са ножем.

Као што је рекао један мој сународник из Београда о Енглезима: „Чудновато, они не смеју да купују цигарете по сле осам часова увече, и они дрхћу у својим кућама, али су ипак створили једно царство."

Све то показује да би смо ми требали да се боље међусобно познајемо.

Суђење фалсификаторима чекова Кунард Лајна у Загребу

—:—

ЗАГРЕБ, 23. — (Изв. „Правди"). — Јуче је пред загребачким судбеним столом почело суђење фалсификаторима Виду Галовићу, Хинку и Фрањи Марковићу, који су оптужени, да су фалсификовали америчке чекове и на тај начин дошли бесправно до своте од пола милиона динара. Вид Галовић и оба Марковића оштетили су неколико банака у Загребу, Осијеку и неким другим местима у Хрватској и Славонији. Што је у овој ствари најинтересантније, стари Хинко Марковић, отац Фрањин, био је дуги низ година чиновник у државном казненом заводу у Лепоглави и у том својству је једнога дана купио вилу, која је вредела неколико стотина хиљада динара.

Вид Галовић је на веома вешт начин фалсификовао Травелерс чекове прекоокеанског бродарског друштва Кунард Лајн, које су доцније он и његова два помагача испунили сваки на сто долара и представљајући се банкама под лажним именом, подизали новац.

На суду се Вид Галовић веома вешто брани и тврди да се не осећа кривим. Остала два оптужена сву кривицу свађују на њега. Пошто је материјал оптужбе прилично велики, суђење ће по свој прилици трајати неколико дана.

Борба до краја против Троцког

—:—

БЕРЛИН, 22. марта. — Јављају из Москве да је централни извршни одбор наредио да се свима улицама, организацијама и тако даље, које носе име г. Троцког, даду друга имена најдаље до 1. маја.

Пред годишњим зборомакционара Занатске Банке Краљевине С.Х.С.

Београд, 24.

У недељу пре подне почиње рад овогодишња, друга по реду, скупштина акционара Занатске Банке Краљевине С. Х. С. Ова скупштина је у толико значајнија, што је овај наш млади новчани завод — благодарећи изврсном вођењу послова — успео да постане једна солидна установа, која у многим својим правилним интервенцијама оспособљава наше занатлије за пун прогрес. Што су постигнути резултати већма добри има се на првом месту заблагодарити управном одбору, на чијем се челу налази председник Занатске Коморе г. **Милан Стојановић**, а затим банчином директору г. **Милану Драгићу**, чији је пожртвован и праведан рад у неколико махова најлепше оцењиван. Г. Драгић је родом Панчевац. Свршивши студије, он је пре двадесет и пет година ушао у централу Живностенске Банке у Прагу и успео својим дугогодишним и марљивим радом, да заузме положај првог прокуристе. Пошто је ван домовине провео више од двадесет година, вратио се натраг. Постао је прво директор Хрватске Есконтне Банке, а затим директор Занатске Банке, где је имао прилике да своје организаторске способности у пуном обиму испољи.

БАНЧИН УПРАВНИ ОДБОР О ПРИВРЕДНОЈ КРИЗИ

За ову скупштину акционара израђен је специјалан извештај, који ће се поднети акционарима. У овом извештају је први, уводни део посвећен привредној кризи и ту се каже:

„Свеопшта привредна криза у нашој Држави, настављајући свој разоран рад и у прошлој 1928. год., није мимоишла ни занатлијски сталеж. И занатлиство је, као и остали сталежи, морало да савлада огромне тешкоће око тражења пута и начина, да своје издатке сманьи и прилагоди маньим приходима. То прилагођавање издатака приходима, међутим, није ни лако ни брзо изводљиво. У занатској, као и у другим гранама привреде, постоје извесни стални расходи, које је врло тешко, ако не и немогуће, смањити. Ту су, између осталих, рад ничке надинице и исплате осигурања. Рационализација рада, пак, и ако је лакше спроводљива, ипак за своје извођење изискује дужи период времена и, нарочито, потребна новчана средства за преправку и набавку алата и машина. Најзад не треба сметти с ума ни психолошки моменат, да се новим методама рада приступа увек са зебњом и великом обазривошћу, јер се радије остаје при старим опробаним методама.

Као што се види, питање новчаних средстава је за занатство тако исто важно и у доба привредне кризе, као и у доба врло добре или нормалне конјуктуре, како смо то у свом прошлогодишњем извештају истакли. Разлика је само у томе, што је у овом последњем случају посао око кредитирања релативно много лакши: са релативно мало обазривости могу се избећи губитци. За време кризе, пак, учестани падови предузећа могу нанети огромне штете кредитним установама, која дотична предузећа кредитирају, и поред велике обазривости. Са радом нашег Завода у прошлој години, можемо бити задовољни. И поред велике кризе, он је показао релативно добре резултате, као што ћемо то и цифрама показати, када буде речи о резултатима рада. Сем тога, и то нарочито под влачимо, прошлогодишњи рад је један доказ више, не само о томе, да је Занатска Банка једна неопходно потребна установа, већ да она може опстати и напредовати. Разлози, пак, сигурности рада нашег завода следећи су:

1) Услед великог броја наших дужника, ризик од неисплате наших потраживања, према закону о вероватноћи, је мали и у толико је релативно мањи, у колико расте број наших дужника;

2) С обзиром, да су наши дужници из свих крајева наше Државе, криза не захвата једновремено тако велики број занатлија, да би много наших потраживања дошла у питање;

3) Зајмови, које дајемо, су релативно мали, те нам довољне гаранције техничка способност и имовина зајмотражиоца и његових жираната.

После овог општег прегледа сматрамо за непотребно, да се дуже задржавамо на питањима општег, карактера, већ ћемо аналитички и редом приказати све гране нашег пословања, пошто се на тај начин дају најлакше и потпуно схватити и све тешкоће које треба да отклања мо и значај постигнутих резултата."

МЕНИЧНИ ПОРТФЕЉ И УЛОЖНИ ПОСЛОВИ

Што се пак тиче меничног портфеља, он је код Централе износио 46,833.886 динара, који су били распоређени на 7042 менице. Према томе просечни износ једне менице био је 6650 динара. Код Главне Подружнице, пак, менични портфељ је износио 10,213.405 динара; просечни износ је био нешто већи — 7.370.

Уложним пословима обраћена је највећа пажња и због тога су постигнути релативно веома добри резултати. Тако је крајем 1928. године код Централе било улога у укупном износу од 12.931.464 динара, према 3,886.568 на крају претпрошле године. Уложни по текућим рачунима износили су 7,795570 [illegible] књижицама 5,135.894 динара. Код Главне Подружнице у Загребу улози су крајем минуле године достигли своту од 3,626.511 динара, према 1,579.779 у 1927. години. Укупно улози су износили на дан 31. јануара 1928. године 16,557.976 динара.

Тако
чисти дрвенарију VIM
За мешење даска,
полица, оклагија,
Од VIM-а чистоћу добија!

РЕЗУЛТАТИ РАДА

Према Занатској Банци наш највећи новчани завод — Народна Банка — био је прво време у ставу ишчекивања. Доцније, одобрен је ресконтни кредит од свега 10 милиона динара, који се до краја 1928. године попео на 17 милиона. Банчина управа је тражила повећање овог кредита и у изгледу је, да ће Народна Банка изићи у сусрет жељама наших занатлија.

У извештају се затим говори о питању кредитирања словеначких занатлија па се констатује, да је резервни фонд на дан 31. децембра 1928. године износио 510.076 динара. Прелазећи на излагање пословања завода извештај наговештава, да су напори око савлађивања огромних послова били крунисани врло задовољавајућим резултатима, с обзиром на недовољна средства, са којима је Занатска Банка располагала. Постигнута је чиста добит од 1,255.555 динара, и ако је завод био још у фази развитка. Што успех није већи долази отуда, што Класна Лутрија није још исплатила дугујућу своту од 3 милиона динара, што је осетно смањило чисту добит, и што Народна Банка није одобрила еквивалентан ресконтни кредит, који Занатска Банка по своме социјалном задатку и њеној сигурности у пуној мери заслужује.

УПЛАТА БАНЧИНОГ КАПИТАЛА

Извештај затим излаже поједине гране банчиних послова. На првом месту бави се уплатом капитала и констатује се, да је посао око уплате био огроман. Нарочито је много тешко ћа задавао пренос акција. Што се пак тиче бројног стања уплате, оно изгледа овако. На крају 1928. године било је 9496 приватних акционара, који су имали 373.696 акција у вредности од 32,205.631 динара. Држава је, пак, до сада уплатила свега 12 милиона. Па, ипак, и поред тога што је удео државе знатно мањи, уплаћено је до 31. децембра 1928. године око 60% целокупног банчиног капитала. Услед неуплате, пак, поништено је 1304 комада привремених акција.

КРЕДИТИРАЊА ЗАНАТЛИЈА

Тражња за кредитом била је и у минулој години несразмерно много већа од средстава са којима је Банка располагала. Тежак положај банчиње управе састојао се у изналажењу потребних новчаних средстава и бар делимичном излажењу у сусрет свима занатлијама — зајмотражиоцима. Цензурни одбори, који су имали често пута много посла, обављали су врло добро и са великим пожртвовањем своју бесплатну и почасну дужност. Крајем године било је свега 267 цензурних одбора, према 230 у 1927. години. Од ових на подручју централе је било 186, а главне подружнице 81. Број занатских кредитних задруга је такође у порасту. Сада их има 58. Рад ових задруга је успешан и даје пуно поверење.

Што се пак тиче тражених и одобрених зајмова стање је следеће: Код централе је било 5982 тражње за зајам са укупним износом од 94,673.475 динара. Одобрено је пак 5470 тражњи, које представљају износ од 57,774.975 динара. Код главне подружнице било је 1217 тражњи у укупном износу од 15,270.890 динара. Одобрено је, пак, 1137 тражњи у износу од 12,015.990.— Број дужника није био већи од 12.775, од којих 11.299 на подручју централе, а 1476 на подручју главне подружнице. По местима ова дужници су распоређени у 678 места. Ризик је био мини малан. Код централе је на ескотованих 25.817 меница било 1660 меничних протеста, а на ескотованих 4778 меница код главне подружнице свега 86 протеста.

ИСПРАВКА

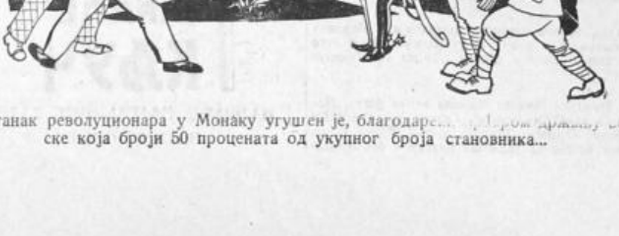
—:—

У „Правди" бр. 57 о. г. на 9 старин под „Вести из Прокупља" неистинита је вест, да је певачко друштво „Ј. Богдан" певало и суделовало на забави слепих инвалида, већ су певали друштво „Југовићи" (у Прокупљу има два пева чка друштва), чији је председник г. Тома Стојановић, уч. у пензији, и то на забави коју је приређивала управа. Слепи инвалиди су били наши гости и учествовали као оркестар и то оба друштва бесплатно. Хвала им!

Молимо да се ово исправи штампањем ове исправке.

Председник
Душан Милосављевић

РЕВОЛУЦИЈА У — МОНАКУ

Устанак револуционара у Монаку угушен је, благодарећи [illegible] војске која броји 50 процената од укупног броја становника...

ЗАВРШНИ РАЗГОВОР О ЉУБАВИ И ЖЕНИ

Г-ђа Јела Спиридоновић-Савић, наша одлична поетеса, о љубави и жени данашњице

„У љубави је најдубље знање". Написала је ове речи наша одлична књижевница у својој занимљивој мистичној поеми **Пергаменти.** Те речи нам се чине као једина таблица коју бисмо могли ставити на тај горди сфинкс. Оне су могуће и као завршетак ових наших разговора о љубави и жени. Можда због тога смо

Г-ђа Јела Спиридоновић-Савић

се тако спонтано, изненадно, одмах обратили г-ђи Савић да нам да своје мишљење о љубави и жени данашњице. А свакако је г-ђа Јела Спиридоновић-Савић једна од најзанимљивијих и најкултурнијих дама у нашој књижевности. Њена изванредно дискретна појава у литератури изазвала је већ с почетка пажњу интелигентијих љубитеља књижевности. Није случај да се о њој врло ласкаво изражавао г. Јован Дучић, пишући предговор за збирку **Вечите чежње.**

Посетили смо је. Г-ђа Савић је била дирнута пажњом. Љубазна, фина, културна, осмехнута та дама нам је дочаравала дивне слике, блиставим и звучним речима, које су тако лако бојиле све оно о чему је говорила. Лако и грациозно, са шармом једног нежног, дубоког и раздраганог срца, г-ђа Савић је одабирала своје мисли о љубави, слагала их блиставе као дијаманте у прстен речи, који се магично, дивно, окретао у благој и некој светлости укусног салона. Њене очи, изванредно живе и топле, док је говорила о љубави, сећнуло је меко светло филтрирано кроз фино ткиво завеса на прозорима.

— Људи су назвали љубав Ерос, јер има крила — почела је, тихо из почетка, говорити г-ђа Савић. — Богови су је назвали Петорс, јер има снагу да им даде" — вели се у „Банкету" Платоновом. И заиста, човек који љуби, као да не гази овом земљом, као да се измах пашао у једном светлијем, зрачнијем сунчаном свету, где се ослободио свих тежина, свих спутаности. Он је изашао из себе. Он је заиста крилат, он лети.

ЦВЕТАЊЕ СРЦА И ЉУБАВИ

— Трагика судбине човекове лежи у томе, за његова права срећа почива на једној чудној парадоксалности, т. ј. она му је мотућа само у онолико, у колико је у стању заборавити оно, што му је најближе: **себе.** А једини пут да се изађе из себе, да се центар из ја пренесе на ти, бива кроз мистерију љубави. Сви ми знамо за ово чудесно, надземаљско осећање среће, кад, изашав из себе, изгубимо се, утопимо, нестане нас у нечем ван нас самих: човеку, жени, ближњем, природи, васиони, Богу. Оно што је роса на цвету, што прах на воћу, што сунчани одблес на зрцалу мора, то је осмех љубави у очима људским: Лепота и Поезија, Тај на и Магија. Безобзрона су њена руха. Но ми нећемо је увек познати по карактерном знаку њеном: племенитости, пожртвовања, самопрегора, самозаборава. Пролеће љубави је њен однос између човека и жене. То рано цветање срдаца, тај пламени жар од кога се сагорева, безмерни немир, који нас гони, све се то згушњава до једне силне, неодољиве жудње за савршеном пенетрацијом двају бића: тела, душе, духа. Јер љубав између човека и жене, у истим мах је сексуална и психичка, духовна и плотска, а само онда јесте: еротика. Оно што Еротику одликује од инстинкта сексуалног, јесте селективни принцип њен. Примитивни, недиференцирани људи и жене реагирају на сваку младу, лепу, упадљиву женку или мужјака. Они су увек замењиви. За развијеније људе и жене није више у питању лепо, младо, дражесно створење но човек или жена само са **извесним** индивидуалним унутарњим, само један извесни индивидуализирани тип, са нарочитим унутарњим вибрацијама, са нарочитим унутарњим ритмом бића, навијених под истим кључем. Они су, кад се нађу, незамењљива. Тада тек љубав између човека и жене, као цвет на сунцу, долази до пуног развића. А како у дну дубина људска душа лежи жеђ за вечним, то њим еротика сиђе у те дубине, и она сама хоће: „Вечност... дубоку, дубоку вечност..." Али за све велике љубави, као и за све Велико, траже се велике душе. Генијалност срца, као и генијалност ума, дата је реткима, избранима само.

Г-ЂА ЈЕЛА СПИРИДОНОВИЋ-САВИЋ О ДАНАШЊОЈ ЉУБАВИ

Г-ђа Савић је мало предахнула, за часак се наустављала, а затим, кад смо је упитали за мишљење о „данашњој" љубави продужила да говори:

— Љубав, од како човечанство постоји, и докле год буде постојало биће; вечно стара и вечно нова. Ко би само рекао, да је недистичка легенда о Рами, још 3000 година пре наше ере, стављала у уста Сити све речи: „Била сам друга дивља, кроз тебе постадох зрачећа жена. И сад се зовем Сита. Ја сам жена глорификована тобом, ја сам бела раса, ја сам твоја жена. О, мој господару и мој краљу, зар ниси мене рађи пребродио реке, очаравао народе, ужасавао краљеве?" Па у легенди о Орфеју: „Еуридика! О светлости божанска, узвикну Орфеј, издишући. „Еуридика! заукиуше кидајући се седам жица његове лире. А његова глава, коју понесе за увек река времена, још и сад вичe: Еуридике, Еуридике!" Па затим преко прекрасне средњевековне легенде о Тристану и Изолди, до наших дана, љубав је иста. Свака јој генерација даје своје нијансе. Истина, ту један мали несразум постоји, да се често љубављу зове нешто, што нема везе с њоме.

— Свакако да се с генерације на генерацију осећања профињују постају суптилнија, нијансираније, а самим тим, профињује се и сваки израз њихов, па и љубав.

Код нас, узмимо, као најсуптилнији одраз нашега времена, нашу лирику, а она никада у

еротичним песмама није подрхтавала сложеније, утаначније, спонтаније по данас.

ЉУБАВНИЦА, ЖЕНА И МАТИ

— О жени? како мислите о њој, госпођо?

— Жена представља по вредности еквивалентну, али савршено другојачу половину човечанства. Ја је највише волим, кад је дубоко оно, што јесте од природе: кад је женствена. Мушкарац је освајач: Његова је снага, храброст, великодушност. Жена је чуварка: жена је чистота, љубав, хармонија. Да би жена била потпуно оно што јесте, нужно је да буде: Љубавница, жена и мати. Жена, којој је судбина ускратила ма коју од ових функција, није пуна жена. Срећа женина могућа је само онда када је у исти мах љубавница и жена човеку, који је отац њеног детета. Врхунац њене пожртвоване љубави јесте материнство, кад се све даје а не тражи ништа. И тад, и најмања од нас постаје; херој или светица.

Г-ЂА САВИЋ О САВРЕМЕНОЈ ЖЕНИ

— Да ли се модерна жена разликује у многоме од негдашње? Шта мислите?

— Њен духовни хоризонт проширио се невероватно. Круг интереса постао је далекосежнији, она је скинула окове инфериорности, и као оно у дивној Андерсеновој бајци, млади ла буд, што се изненадно пред красотом слике своје у огледалу језера, и она се изненадила пред својом сликом, сликом нове жене. И она је пронашла себе, после толико векова. Из мртве хризамиде излетео је живи лептир. Он је још помало пјан: од сунца, ваздуха, слободе. Ко му то може замерити?...

— За мене је само једно чудо, — рекла је на завршетку г-ђа Савић. — Како да савремени људи могу се противити санкционисању те једнакости, која већ постоји...

Растали смо се од госпође Савић, све мислећи о оним њеним речима у дубоко религиозној поеми **Пергаменти:** „У љубави је најдубље знање..."

Д. Б.

Како је извршено венчање норвешког престолонаследника принца Олафа са шведском принцезом Мартом

ОСЛО, 23.

Јуче пре подне венчао се норвешки престолонаследник, принц Олаф са шведског принцезом Мартом. Свечаност венчања обављена је у цркви Светог Спаситеља. Свечаности су присуствовали родитељи принцезе Мајрте, принц Шарл и принцеза Ингенбург од Шведске; принцеза Ингрид, једина шведског престолонаследника, принц Шарл-јуниор, једини брат принцезе Марте, њена сестра принцеза Маргерита са својим мужем принцом Акселом од Данске и своја два синчића. У име енглеског Краља венчању су присуствовали војвода и војвоткиња од Јорка, који су дошли у Осло још у суботу.

Одушевљење које је обузело Осло и целу Норвешку неописано је. Призор, који варош пружа несравњив је. Огромна маса света била је притиснула главну улицу Осла „Карл-Јохан", која води од двора ка цркви Светог Спаситеља. Цела варош, све улице, сви споменици и све куће биле су необично свечано украшене. На свима важнијим трговима били су подигнути славолуци Краљевским младенцима. Огромна маса света је бурно клицала младенцима при одласку у цркву, а по венчању, почасна паљба из топова објавила је ову дворску радост. Весеље је достигло врхунац када је принцеза Марта са венчаном круном изишла под руку са свој јим супругом, младим и омиљеним престолонаследником Олафом. Из његових очију видела се велика радост, док се принцеза Марта љупко смешила и отпоздрављала одушевљеном народу. У један час по подне у Двору је био свечан ручак, коме су присуствовали поред отмених гостију и цео дипломатски кор, влада, представници парламента и општине града Осла.

Трајекти преко Саве и Дунава

Веома важну улогу играју у нашем привреднм животу трајекти преко Саве и Дунава код Забрежја и Смедерева. Они омогућују — без претоваривања — транспорт вагона у Срем, односно Банат. Тиме се уштеђује знатно и у времену а и у транспортним трошковима. Међутим, последње навале леда учиниле су, да је трајект Забрежја—Бољевац потпуно упропашћен, па не само он, него и сва постројења. Имајући у виду сву важност овог превозног средства, београдска железничка дирекција је на лице места упутила одмах сав потребан материјал, а и људе како би се трајект могао поново употребљавати. Но и поред најинтензивнијег рада, који је већ започет, трајект ће моћи бити оспособљен за употребу тек после две до три недеље.

Трајект Смедерево—Ковин срећом је остао неоштећен и биће поново пуштен у саобраћај у најкраћем времену. Прва два три дана пројект ће се употребљавати само за путнички саобраћај, јер постоји — истина — незнатна опасност од леда, који може да наиђе Дунавом. Иза тога прелазног стања, а то ће свакако бити за недељу, саобраћај на овом пројекту биће поново нормализован.

ЈЕДАН ЗАНИМЉИВ СУКОБ ИЗ ИНЖЕЊЕРСКИХ РЕДОВА

Г. Хаџи Видојковић, инжењер министарства шума и руда и г. Милан Ћосић, шеф бироа катастра београдске Општине пред судом

У сред оног великог броја комшијских свађа, које су ћучерашње цело по подне давале комичне и гротескне слике у судским одељењима и ходницима Првостепеног Суда, пуним забра-

Г. Хаџи Милојковић

ћених жена, нашминканих дама, загонетне госпође, о чијим је стварима морао и суд, и параграф, и судија да даду своје мишљење и пресуду, у малој писарској соби трећег одељења код судије г. Воје Суботића и писара г. Љ. Бајаловића, у присуству многих београдских адвоката и инжењера, одржан је један занимљив инжењерски претрес. Инжењер г. Милан Ћосић, шеф бироа катастра Општине, тужио је суду г. Миодрага Хаџи Видојковића, бившег општинског инжењера а садашег инжењера министарства шума и руда. Тужио га је за увреде и клевете, нанете у званичној дужности. Догађај, који је г. Хаџи Видојковића довео у овај положај оптуженог, одиграо се концем 1927. године, у самом бироу Катастра Општине. Ствар је по, изношењу тужиоца г. Ћосића, потекла због неких непримљених награда за прековремени рад. Г. Хаџи Видојковић је — каже се у тужби — једног дана, озлојеђен, ушао у биро катастра, где су радили инжењери г. г. Ћосић и Б. Петровић. Настала је расправа због неких списака, из којих је било избрисано име г. Хаџи Видојковића. Речи, које су из уста г. Хаџи Видојковића потекла тада, у овој љутини, нису биле повољне за г. Ћосића. Он је наводно да му је г. Хаџи Видојковић, једног тренутка, рекао:

— Ако сте болесни и нервозни треба да идете у болницу!

Затим, у тужби је додао да му је том приликом рекао „да је луд и да треба да се лечи." А кад је изашао из канцеларије, наставио је да даје неповољну оцену о г. Ћосићу као о геодетском инжењеру, тврдећи да он нема стручности за геодезију, да „не зна шта је то полигони влаг и да не би њихов пресек умео наћи." То је, каже тужилац, говорио пред чиновницима катастра, у намери „да га омаловажи". Тужиоца, инжењера г. Ћосића заступао је г. др. Миленко Стојић, а оптуженог бранио адвокат г. Рад. Јеленић. Код позиције г. Хаџи Видојковић је изјављивао да су неистинити наводи да је он г. Ћосић омаловажавао, већ на против, хвалио га у Геометарском Гласнику.

— А шта сте говорили после шест месеци? додаје тужилац, кад је г. Хаџи Видојковић то и јуче потврђивао.

Г. ХАЏИ ВИДОЈКОВИЋ ОСПОРАВА ГЕОДЕТСКУ СТРУЧНОСТ ЈЕДНОМ ОД НАЈБОЉИХ ГРАЂЕВИНСКИХ ИНЖЕЊЕРА, Г. МИЛАНУ ЋОСИЋУ

Занимљива је дуга одбрана г. Хаџи Видојковића, коју он чита читавих тридесет минута. У њој г. Хаџи Видојковић на један интересантан начин негира компетентност за геодезију г. Милану Ћосићу, за кога у исто време каже да је и један од најбољих општинских грађевинских инжењера.

— По тужби мога колеге г. Ћосића, част ми је дати следећу изјаву — отпочео је своју одбрану крупним, звучним баритоном г. Хаџи Видојковић, наглашавајући поједине речи. — Наводи да сам га увредио и оклеветао са речима „луд и да треба да иде у болницу да се лечи", као и „да не зна ништа, да не зна да срачуна ни један полигони влаг" нису тачни. Позната је чињеница да је поред умишљаја по требна и намера вређања...

Говорећи на дуго о геодетској нестручности — како то тужени каже — г. Ћосића, оптужени је често био прекидан од стране тужиоца и његовог заступника.

— То нема везе! Господин Ћосић је девет година инжењер! То што г. Хаџи Видојковић износи нема никакве везе! каже г. др. Стојић.

— Ово је стручна расправа о геодезији! То ћемо расправити у Инжењерском Удружењу! добацује тужилац г. Ћосић. — Овде је реч о увреди и клевети коју сте ми нанели!

— Скандал! додаје заступник тужиоца.

Ипак, г. Хаџи Видојковић наставља:

— Позната је чињеница да сам био један од озбиљних кандидата за шефа катастра општине београдске. Међутим, тада се отворила кампања противу мене, и један део је и овај претрес.....

У дугом говору, г. Хаџи Видојковић цитира и многе своје чланке, наводе, покушава да изнесе „нестручност г. Ћосића као геодетског инжењера."

На крају, г. Хаџи Видојковић каже:

— Да завршим и да подвучем да нисам хтео да омаловажим своја колегу, и да јако жалим што и сада изазван његовим тужбом која није требала да буде, морао сам, дакле, да изнесем сва „факта", која не могу бити оригинална по њега. Исто тако што сам, ако сам што рђаво из њега казао у цитираном моменту зато ово сам потпуно „утврдио", није била свест да је дело онако да може изложити мрљи или презрењу, односно да је чињеница таква да може нашкодити угледу и части", најмање да сам за то имао намеру. Дакле, није био „свести", да ће изјава моја непосредно до знања неком трећем лицу."

Убеђен сам, у овом моменту апсолутно убеђен, да нисам хтео да вређам и да клеветам г. Ћосића, ни сада то, а за њега ја ево сада јавно тврдим да је један од најбољих грађевинских инжењера катастра Општине Београдске, али то ни у ком случају не може да значи да је он добар геодетски инжењер....

Завршујући своју одбрану, г. Хаџи Видојковић великодушно кличе:

— И ипак, ја сам фанатик, ујак, да верујем, верујем да ће техника крочити напред, а да ће се ствари овакве природе бацити у архиву....

СВЕДОЦИ, БРАНИЛАЦ И РЕЧ ТУЖИОЦА

Кад је своју реч завршио г. Хаџи Видојковић прилази столу судије г. Суботића и подноси му једно брдо ревија стручних, књига, часописа, преписа аката, вели:

— Ево вам доказа! То прилажем уз одбрану!

Судија, готово збуњен, погледа зачуђено у туженог па у тужиоца, и онда ушта бојажљиво:

— Је ли то све? Да немате још штогод?

— Ако треба, поднећу још! одговара храбро оптужени, док се тужилац опет револтира и довикује му:

— То су стручне ствари! То ћемо ми у Инжењерском Удружењу расправљати!

— И боље би било! додаје судија, одмахујући.

Саслушани су затим сведоци. Г. Боривоје Петровић, инж., тврди да је г. Хаџи Видојковић био „мало озлојеђен и да је повишеним гласом рекао: „Ако сте нервозни ви се лечите!" Не зна да ли је икад г. Хаџи Видојковић кадгод омаловажавао рад г. Ћосића. Сведок г. Војислав Јовановић, чиновник катастра, изјављује, да је тужени, излазећи из бироа катастра, рекао: „Ја нисам крив што г. Ћосић не зна да рачуна један полигони влаг и да се сиђе у пресеку његовом." То исто је тврди и чиновник г. Љубомир Стојић. Помоћник геометра г. Иван Вукановић, који за себе каже да „зна како ко ради, колико ради и колико користи у катастру," чуо је, вели, да је тужени рекао г. Ћосићу „да је луд". Саслушан је и чиновник г. Предраг Нешић. Сведоци су се заклели на своје исказе.

Заступник тужиоца г. др. Стојић дао је дужу оптужбу, тражећи осуду за туженог, јер он, по његовим речима, није био позван да да је мишљења о стручној спреми свога старијег колеге и шефа а још мање да га вређа. Бранилац адвокат г. Р. Јеленић наглашавао је да су дела из параграфа 213, 210 садржана у параграфу 104, које је амнестирано.

И ТУЖИЛАЦ И ТУЖЕНИ ЗАДОВОЉНИ

После краћег већања, суд је донео пресуду по овом занимљивом сукобу из редова београдских инжењера. Суд је нашао да су увреде оптужбом овом ранијом кривицом која је амнестирана, а да клевете постоје. За дело које вете суд је г. Хаџи Видојковића осудио на 5 дана затвора и 600 динара за трошкове.

Пролажећи, у ходнику судском, поред г. Хаџи Видојковића, тужилац г. Ћосић је добацио са смешком:

— Дата ми је пуна сатисфакција!

— И мени! одвратио је ништа мање задовољно и осуђени г. Хаџи Видојковић.

ЗА ПРАЊЕ КОМБИНЕ-А

Олакшице нашем извозу у Грчку

На конференцији која је ових дана одржана у министарству саобраћаја, под председништвом референта за тарифска питања г. **Јосипа Цугмуса,** а којој су — поред представника заинтересованих организација — присуствовали и представници престоничких привредних Комора, изузев Занатске, констатовано је, да је по требно дати сагласност и на поништење наведених наших артикала и за давање попуста смањ од стране наших привредника, а нарочито извозника, као неопходно потребно

Хроника Престонице

Београд, 23

Народно Позориште — зграда код Кнежевог Споменика: (20) „Трубадур".
Зграда на Врачару: (20) „Народни Посланик".
Београдска Оперета: (20) „Бероп Тренк".
Народни Универзитет: (велика дворана у 18.15). Концерт Народног Конзерваторијума. (Сала бр. 36 у 19.15). Предавање г. Бор. Ж. Милојевића: „Географија наше земље"...
Нови Универзитет: (18.15) Комерцијално вече Д. Васиљеву. 15650
Народни Музеј: (Милоша Великог бр. 56) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9 — 12 часова а за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.
Етнографски музеј: (угао Бирчанинове и Милоша Великог улице) Отворен од 9 — 12 и од 15 — 17 часова четвртком а недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.
Читаоница Савеза Трезвене Младежи (Скопљанска бр. 5-III) — Отворена од 14 19¼ часова.

БИОСКОПИ:

Наркино: „Златни понор" и „Риф и Раф као авијатичари".
Парамунт-Палас: „Париски џентлмен" (Адолф Манжу) и „Подаништвост" (Вили Дов).

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ: „Црвени Крст" — Београдска улица Ђорђа Секулића — Таковска улица Др Луке Паничића — Краља Петра улица Ј. Вукотровића — Теразије Рад. Стојића — Сарајевска улица.

Недељни распоред радио-концерата

— Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9, Берлин 475.4, Бреслава 321.2, Брно 432.3, Франкфурт 421,3, Келн 263.2, Лајпциг 364.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.5. —

—:—

СУБОТА, 23. МАРТ

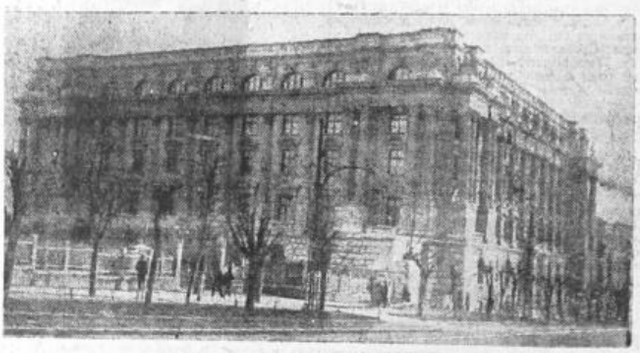
Загреб 17.30: Дансинг. 20: Француски час. 21.50: Музикалне загонетке. 22.20: Лака вечерња музика.
Љубљана 17: Концерт радио-оркестра.
Беч 1.20: Камерна музика. 20.05: Оперетска представа.
Кенигсберг 22.30: Дансинг.
Лондон 23.35: Дансинг.
Лајпциг 16.30: Концерт. 22: Дансинг за кр. у Штутгарт до 0.30: Дансинг.
Берн 22.40: Радио-дансинг.
Катовиц 22.30: Дансинг.
Франкфурт до 0.30: Дансинг.

НАЈИНТЕРЕСАНТНИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО-ПРОГРАМА ОД 17. ДО 23. МАРТА

СУБОТА, 23. МАРТ

Варшава 20.30: „Вернадба при уличној светљи" од Офенбаха.
Франкфурт 21: „Одведени микрофон", весела ствар од Инпековена.

У лепим импозантним салама зграде главног генералштаба завршавају се последњи радови

ЗГРАДА ГЛАВНОГ ЂЕНЕРАЛШТАБА

Зграда главног генералштаба, чијој се величанственој и строгој лепоти диве и стални становници и гости Београда, представља један део великог плана за грађење војних зграда на комплексу, који је ограничен Милошевом, Немањином и Ресавском улицом. Ова зграда већим делом је завршена још крајем прошле године, када се у њу и уселио главни генералштаб. Остале су незавршене: главне степенице, вестибил, свечана сала и сала за седнице, а исто тако предстоје и радови на дефинитивном уређењу улаза. У свим се овим просторијама не уморно ради, под контролом надзорног инжењера и пројектанта зграде г. Баумгартена.

Г. Баумгартен, који је у Русији уживао глас од најинтелектованијих и најспремнијих архитекта, ступио је по доласку у нашу земљу у службу код инжињерског одељења министарство војске и морнарице. Он је израдио скицу за цео велики комплекс војних зграда. Од овог комплекса, који ће, несумњиво, представљати украс будућег Београда, за сада су остварене две ванредно лепе грађевине: главни генералштаб и зграда официрских станова. Међутим, предвиђено је изградњање нове зграде министарства војске и морнарице, јер је данашња зграда прилично трошна и није у стању да одговори свим потребама. За сада зграда министарства спојена је једном галеријом са зградом генералштаба. Из једне се зграде може прелазити у другу и један део канцелариј министарства прешао је у генералштаб. Г. Баумгартен пројектовао је, у стилу **ренесанс**, зграду генералштаба пре пет година и према се радовима приступило у јулу 1927. године. Сем ове зграде, у којој је постао и надзорни подинжењер, г. Баумгартен је пројектовао једну од најукуснијих грађевина у Скопљу — Официрски Дом. Његов ej пројекат и рентгенолошки павиљон војне болнице у Београду.

Радови на згради генералштаба грађани су дуго, али је, у накнаду за то, престоница добила једну величанствено лепу зграду. Кубатура њена износи 50.000 кубних метара и, према томе, то је једна од највећих зграда у Београду. Она расположе са двеста и педесет већих и мањих одељења. Спољa је зграда украшена са дванаест дивних група, по две фигуре у сракој, а њен највећи унутрашњи украс јесте свечана сала, која још није завршена.

Свечана сала је веома висока и доста пространа. Она одаје отмен укус пројектанта. Колоне у сали су од вештачког мермера, а изнад њих су леми гипсани радови, који представљају оклопе. Колона у свечаној сали има шеснаест. Улаз у салу украшен је импозантним порталом од далматинског камена, а изнад самог улаза биће намештена једна група, која представља борбу Херкулеса са лавом. Под у сали је, као и степенице, од мермерних плоча. Главни украс вестибила су аркаде. У вестибилу ће се наместити шест мермерних плоча, на којима ће бити исписана имена најхрабријих и најзаслужнијих.

Сала за седнице, и ако мања, наравно, од свечане сале, не уступа јој у лепоти. Рађена је великим делом у масивном храстовом дрвету. Лустери су у стилу старог ренесанса. Г. Баумгартен рачуна да ће просторије, у којима се још увек ради, бити завршене најкасније кроз месец дана, тим пре што радове одлично напредују. Онда ће остати само уређење главног улаза, тротоара, и т. д. Зграда стаје око 25.000.000 динара. Интересантно је да ову зграду израђено осам стотина цртежа. Подизањем зграде главног генералштаба учињен је, поштo је раније подигнута велика и лепа зграда за официрске станове, још један корак за остварење замисли о величанственом комплексу војних грађевина.

Г. Баумгартен, пројектант и надзорни инжењер у згради главног генералштаба, пројектовао је у Русији официрски дом, за коњички гардијски козачки пук у Павловску. Поред других г. Баумгартенових грађевина, овај дом је сматран за једну од најлепших зграда у Русији.

КОД БОЛЕСТИ СТОМАКА, љутиње, помањкања глада, затвора, притиска на шигерицу, дрхтања, поспаности, ожиљује једна чаша наравне Франц-Јозефове горке воде уредно варење. Лекарни из тропских крајева фале **Франц-Јозефову** воду као важан лековит фактор код сродобоље и код болести стомака, који долазе као последица повратне грознице. 15704

Архитектонска изложба

—:—

Група модерних архитекта приређује у јуну ове године архитектонску изложбу у павиљону „Цвијете Зузорић" заједно са клубом архитекта, сликара и вајарима, који раде у вези са обрадом фасаде и интеријера. На овој изложби могу да изложе своје радове и сви остали архитекти, без разлике да ли су организовани и без разлике народности, које живе и раде у Београду. У жири су ушли два представника групе модерних архитекта, по један члан клуба архитекта, сликара и вајара. Циљ изложбе је да се види архитектонски развитак престонице и да се види будући њен архитектонски правац.

КОНЦЕРАТ Музичке Школе у корист јавне централне књижнице. — У понедеоник, 25. о. м. у 6 часова по подне одржаће се у сали Новога Универзитета и други концерат за оснивање Општинске Јавне Централне Књижнице. Овај концерат приређује Музичка Школа у Београду са хором и оркестром својих ученика. Диригује проф. И. Слатин а хорове је спремио проф. Ј. Славенски. У извођењу концертних тачка учествују класе В. Слатина, Ј. Зорка и Ђ. Личара. Преп очетка концертног дела одржаће шеф одељења за социјалну политику О. Ђ., г. Ђорђе Грујић, предавање: Омладина и Јавне Књижнице. Улазнице за овај концерт могу се добити код „Хармоније" и на дан концерта од 5 час. увече на каси.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

—:—

ПОВРАТАК ГЕНЕРАЛНОГ ДИРЕКТОРА ЖЕЛЕЗНИЦА

Прекосутра ће допутовати у Београд генерални директор државних железница г. А. Бурићић, који се бавио неколико дана у Женеви, на седницама економског комитета.

МЕЂУСОБНИ ТРАНЗИТ СА ЕГИПТОМ

Према закону о трговинском уговору са Египтом, који је ступио на снагу од 1. фебруара ове године, установиће се ових дана међусобна примена поступка највише повлашћене земље при увозу, поповном извозу, или транзиту између наше земље и Египта.

ОДОБРЕНА ПРАКСА ИНЖЕЊЕРИМА

Најновијим декретом г. министра грађевина одобрена је јавна пракса на територији целе краљевине инжењерима г. г.: Драгутину Ресу и Виљку Херуцу из Загреба, Милану В. Милошевићу из Крагујевца, Милораду А. Јовановићу и Мирку Брадиловићу из Београда.

ТЕЛЕФОНСКИ САОБРАЋАЈ СА СИГЕТОМ

У министарству пошта и телеграфа донета је одлука, да се успостави директан телефонски саобраћај између Загреба, Љубљане и Марибора с једне стране и Сигета (у Мађарској) с друге стране, а преко Нађканиже.

МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ УЗОРАКА У ФРАНКФУРТУ

Од 14. до 17. априла одржаће се у Франфурту на Мајни велики међународни сајам узорака, на коме ће узети учешћа и наша држава, као и приредне организације из Југославије. Изложбени простор стаје 15 зл. марака од једног квадратног метра.

су најлакши пут, којим клице болести улазе у наше тело. **Певачи** ће се ослободити храпавог гласа, кивавице и прехладе, ако ће узимати укусне **Анакот-пастиле др Вандера.** Добивају се у свим апотекама и дрогеријама. Чувајте се препарата, који у последње време нуде. Инсистирајте свуда познате **Анакот пастиле.** 15500

ПОСЕТА МАТУРАНТКИЊА БЕОГРАДСКИХ ГИМНАЗИЈА У ДОМУ МАЛОЛЕТНИКА

Јуче је група београдских матурантки посетила Дом малолетника. Матурантке су, вођене својом наставницом, разгледале све просторије Дома: учионице, спаваће собе, радионице, трпезарије, амбуланту и болничке просторије. Матурантке, које су се доста интересовале за овај Дом, једину установу ове врсте у нашој држави, врло су се одушевиле кад су саслушале један монолог једног врло обдареног питомца. Веома задовољне матурантке су у својим душама одпеле дубок уписак из овог Дома.

РОДИТЕЉИМА ЂАКА 4-те МУШКЕ ГИМНАЗИЈЕ

Директор Четврте Београдске Гимназије умољава, и овим путем, врло живо, све родитеље или стараоце ученика своје Школе да изволе доћи, сутра, 24. ов. м., у 10½ час. пре подне, у Гимназију на састанак. Предмет састанка: саопштења родитељима о успеху и владању ученика, и предаја нових клупа и ученичким родитељима.

ДРУГО КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ ВОЈ. ИЛИЋА-МЛАЂЕГ

У недељу, 24. т. м., у 4 часа по подне, у сали број 36. Новог Универзитета, одржаће наш популарни лирски песник, г. Војислав Ј. Илић-Млађи, своје друго књижевно вече. Како је програм врло одабран, разноврстан и интересантан то је несумњиво да ће г. Илић успети, да, и овом приликом, привуче огроман број најодабранијe београдске публике. Улазница се добија на каси, а стаје 10 динара.

САОБРАЋАЈ ЗА ПАНЧЕВО

Речна Пловидба је васпоставила саобраћај са Панчевом и Земуном. За Панчево реморкер полази из Београда у 8; 12.15 и 17 часова; а из Панчева, за Београд у 5.30; 10 и 15 часова.

Лађе за Земуи од данас саобраћају. Из Београда прва полази у 5 а последња у 18.30 часова; из Земуна полази у 5.30 а последња у 19 часова; остале саобраћају по зимском реду вожње.

КОНФЕРЕНЦИЈА О ТУРИЗМУ У СПЛИТУ

Пре два дана почела је рад конференција представника заинтересованих министарстава и туристичких друштава, која се држи у Сплиту. Од стране министарства социјалне политике на ову конференцију отпутовао је г. Крмпотић, инспектор.

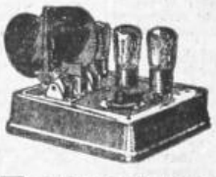
ИЗГРАДЊА ВОЈНЕ ЗГРАДЕ У ЦАРИБРОДУ

Министарство војске и морнарице одобрило је кредит од 1.204.150 динара за подизање једне зграде за војне потребе у Цариброду.

ОДРЕЦИТЕ СЕ ПУШЕЊА

Јер дим квари зависе. Једино ако за праће узимате ШИХТ-ов „РАДИОН", можете да пушите без бриге.

Ало... Ало..., Овде... БЕОГРАД...

НОВО НОВО

TELEFUNKEN 10

Универзалан радио-апарат без конкуренције!..

TELEFUNKEN 10 најприступачнији и најпрактичнији радио
TELEFUNKEN 10 апарат са 1 сијалицом стаје само 700.— дин.
TELEFUNKEN 10 апарат са 2 сијалице стаје само 800.— дин.
TELEFUNKEN 10 апарат са 3 сијалице стаје само 850.— дин.
TELEFUNKEN 10 Вам пружа све могуће комбинације
TELEFUNKEN 10 за варош: погон из мреже за осветљење
TELEFUNKEN 10 ради без акумулатора и вводне батерије
TELEFUNKEN 10 за мања места: са акумулат. и батеријом
TELEFUNKEN 10 за село само са сувим батеријама
TELEFUNKEN 10 ради са сијалицама RE 054, RE 054 и RE 134
TELEFUNKEN 10 са сијалицама: REN 1104, REN 1004 и RE 134
TELEFUNKEN 10 са сијалицама: REN 511, REN 511 и REN 601
TELEFUNKEN 10 најподеснији за слушање Београда
TELEFUNKEN 10 наступа као детектор престаје
TELEFUNKEN 10 плод 25 год. искуства **ФИРМЕ:**

TELEFUNKEN

— Добива се у свим бољим радио-трговинама —

15916 Упите слати на: ЈУГОСЛОВЕНСКО СИМЕНС А. Д.

Проспекте шаљемо бесплатно! Београд, Ресавска 22.- Пр.

15916

ЗАБАВНИ ДЕО

Једнодневни милионери

—:—

Није мали број оних америчких спекуланата и берзанских агената, који једно време проводе живот милионара, да би већ кроз најкраће време постали сиромашни као просјаци. Они проводе раскошан живот једнога дана, а другог дана већ су упућени на милосрђе својих суграђана. Ти случајеви у Америци нису ретки. Многи чистачи улица, ципела, келнери, носачи, фризери и надничари, који су се одали спекулацијама на берзи — испочетка наравно веома скромно — постајали су за тили час богаташи. Они обично не сачувају то је богатство, него баце на лакомислени начин: како дошло, онако и прошло. Американци ове богаташе називају „једнодневним милионарима". 20 од сто од свију америчких богаташа су такви богаташи, који своје богатство не одржавају ни годину дана. Многи од њих завршују свој живот у дому сирота и немоћних, а многи као просјаци.

*

ТУЧА У РИМСКОМ СТАДИОНУ. — У Риму се одиграо ових дана један нечувен скандал. У тамошњем стадиону дошло је приликом једне фудбалске утакмице прво до туче између самих играча, а после туча се пренела и на саму публику. Утакмица је наравно прекинута. Одјекнуло је и неколико револверских пуцњева, а више лица је тешко повређено. Полиција је тек после великог напора успела да растера учеснике туче и направи ред. Многа лица су ухапшена.

*

РАДИО КАО РАЗЛОГ ЗА ОТКАЗ. — Сви чланови минхенске опере отказали су ових дана свој ангажман, наводећи као разлог то, што је управа опере без њиховог пристанка дозволила емисионој радио-станици да преноси њихове песме. Глумци су још раније преговарали са управом радио-станице, која им је обећала додатак од 50 од сто на њихову плату, ако буду пристали да певају у исто време и за радио. Глумци су дали свој пристанак, али изгледа да се управа радио-станице преварила, јер она није одржала усмени уговор. Глумци нису хтели да туже радио-станицу, него су својој управи отказали, наводећи да она није требала да дозволи пренос оперских представа без пристанка самих певача. На тај начин мисли се да ће кроз најкраће време избити штрајк у минхенској опери.

*

РЕВОЛВЕРСКА БИТКА У ЈЕДНОЈ БОЛНИЦИ. — У варшавском предграђу Прага, у тамошњој државној болници дошло је до праве битке и то у соби за тешко болесне жене. Познати варшавски банкит Брежински, који је већ у више махова био кажњен због крађе и разбојништва, посетио је у болници своју тешко оболелу пријатељицу. За време док је он стојао поред постеље своје пријатељице и разговарао с њом, из ходника је напао његов најогорченији противник Дуњевијевић, кога је Брежински у два маха отерао на робију, одавајући га пољској политичким властима. Дуњевијевић је извадио свој револвер и испалио га на свога противника. Метак није погодио Брежинског. Настао је прави пробој у дворани, у којој се налазио велики број болесних жена, одјекивали су револверски пуцњеви и свима је постало јасно да је настала права паника. Жене су вриштале и запомагале, а док су чувари и полиција дошли, рањене су три болесне жене. На поду је лежао мртав Дуњевијевић. Брежински је ухапшен.

МИЛИОНИ КОЈИ СЕ БАЦАЈУ У ЈАМУ. — У Совјетској Русији откривена је недавно једна сензационална корупционашка афера. Електрична Централа у Аншарису гради се већ годинама, и још није довршена. Предузимачи су стално тражили нове милионе рубаља за довршење електричне централе. Влада је назад послала једну комисију да испита целу ову ствар. Утврђено је да су предузимачи злоупотребили поверење надлежних и поверили радове лаицима, који нису имали појма о подизању електричних централа. Тако је за копање једне јаме у близини централе предузимачи утрошили око 3 милиона рубаља. Ова јама међутим није употребљива ни за шта и њу су сада нови предузимачи морали затрпати, како би се радови могли наставити. Стари предузимачи су ухапшени и биће изведени пред суд.

Државно позориште у немачкој вароши Нестерлиц претворено је у биоскоп.

Најјачи човек на свету

— РАЗГОВОР СА РИГУЛОДОМ —

Најјачи човек на свету је данас Француз Жан Ригуло, о чијој је сјајној победи „Правда" раније писала. Он је пре два дана стигао у Беч, где му је приређен свечан дочек. Париски атлет, победник на олимпијади, сопственик неколико светских рекорда, доста је млад човек: још није навршио ни двадесет и шесту годину. Овај младић изазвао је дивљење у свима спортским круговима на свету и то с пуним правом. Што до сада никоме није пошло за руком, успело је Ригулоу: он је подигао гвоздене тешко 183 килограма у ваздух и без да се ни један мишић на његовом лицу и макнуо.

Најјачи човек на свету по својој спољашности не личи много на атлета. Он је средњег раста, прилично мршав, али правилно развијен. Има плаву косу, веома симпатично лице, увек насмејан и даје утисак скромног, стидљивог младића. Ригуло је пунокрвни Француз, па ипак својом спољашношћу одаје германски тип.

У Бечу с Ригулоа дочекали многа рa дознали репортери, с којим се он радо упустио у разговор. О себи, Ригуло прича ово:

— Мој отац био је месар, па ја желео да и ја тај занат изучим. Мени се то није ни мало допадало и с тога сам одлучио да постанем литограф. Видите ме руке, које ни мало не личе на руке једног литографа? А од како се бавим атлетиком, моје руке су се знатно промениле. Али ја свој занат ипак не занемарујем и ртам и данас необично вешто. Моја жена не дозвољава ми да занемарим свој занат, јер верује да бих посвећујући се само тешкој атлетици, постао веома груб човек...

Његова жена, веома расна, еротичних уста, са осмехом примећује:

— Не, не дам свом мужу да постане груби савијач гвожђа. Боље да одмах поднесе оставку на све светске рекорде...

Када је један новинар приметио да најјачи човек на свету треба да изгледа мало елегантнији и импозантнији, Ригуло је са осмехом одговорио:

— Знате, ја ни данас не верујем да сам једино ја најјачи човек на свету. По мом мишљењу има неколико најјачих људи на свету. Њихова јачина и њихова издржљивост су разнолике, али једа с другим они се не могу из више разлога такмичити. Јер, са једним снажним сеоским ковачем ја се не бих усудио да се ређем. Тај би ме сигурно победио, а да и не говорим о боксеру Демпсеју, који би ме згњечио као палачинку...

Ригуло затим скида на улици капут, подиже рукав од кошуље и показујући новинарима своје снажне мишиће, рече:

— Ето, видите, ту се крије моја снага. Затим долазе прса и ноге, од којих такође много зависи.

Ригуло је затим причао о Бечу, који после Париза сматра за најлепшу вароши на свету. Он се нада да ће у Бечу успети да поправи неке своје досадање рекорде. Он је велики оптимиста и каже, да се никада није разочарао. Свој разговор са новинарима овако завршује:

— У осталом није искључено, да ће један од мојих колега поћи за руком да ме победи. Ништа није немогуће и човек не сме бити нескроман. А ја бих том победнику први честитао!

Ригуло је говорио као прави спортиста. Није поносит и надувен и не сматра себе за непобедивог.

*

ЉУБАВНА ДРАМА У ШВАЈЦАРСКОЈ. — У швајцарској вароши Фрајбургу одиграла се недавно једна љубавна драма. Пријатељица једног фрајбуршког архитекте убила је ноћу у његовом стану свога пријатеља, испаливши на њега неколико револверских метака. После извршеног убиства млада жена је аутомобилом отишла у Лозану, где је одсела у једном хотелу. Идућег дана није никако излазила из своје собе. Када је хотелска послуга ушла у њену собу, разваливши врата, она је мртва лежа да на поду, извршивши самоубиство. Узрок ове драме је љубомора. Архитекта је хтео да напусти своју пријатељицу, с којом је годинама живео у конкубинату, у намери да се ожени са једном богатом девојком из Фрајбурга. Ту своју намеру платио је животом.

*

КИНЕСКА ОСВЕТА. — Два Кинеза, који раде у холандској вароши Ротердаму, посвађала су се због тога, што су један другог оптуживали за кријумчарење опијума и оружја. Стварно, Кинези су заједно учествовали у једном већем кријумчарском подухвату и никако се нису могли погодити у погледу поделе чисте зараде. Новац се налазио код једног Кинеза, кога је други ноћу напао у његовом стану, свезао га и присилно да попије воду у којој се налазила ситно исецкана човечја коса. Оваква освета код Кинеза није ретка, а попити чашу воде са косом знани велику опасност по живот. Полиција у Ротердаму је на време сазнала за овај случај. Кинез је пренет у болницу, где су му лекари дали већу количину уља да попије и тако је у његовом стану настало побољшање. Осветољубиви Кинез није пронађен.

Пронађен је у Москви, који оправдано тврди, да је проузроковао опадање просека страчања у овој малој земљи.

РИНАРМА
САПУН ЗАПРАВО ГЛАВЕ
ОТКЛАЊА ПЕРУТЕ
И ОПРЕДАЊЕ КОСЕ
ЛАМИКО БЕОГРАДСКИ „РИКОГЛАВ"
Сваки „Ринарма" сапун има по једну марљиву за награду у вредности од 200 динара. 1465

НЕ ПЉУЈ НА ТАЊИР! — Аустријска аристократија од увек је много пажње обраћала на то, да племићи прелазе у погледу лепог понашања и да чак одређују правац савременог бонтона. У старо доба навике и понашање људи било је такво, да су се многи озбиљнији племићи и грађани згражали. Бонтон старог времена у великој мери се разликовао од данашњег бонтона. У погледу понашања људи нарочито је владало нечувено стање за време тридесетогодишњег рата. То доказује и једна кратка наредба бечког маршалата двора из 1624. године. Та наредба гласи:

„Мушкарци који посећују дворске ручкове и вечере имају се од сада држати следећих прописа: 1. Они имају доћи у чистим чизмама, испегленом капуту и не смеју заузврати на алкохолно пиће. 2. За време седења не смеју дрмати столицом, нити смеју своје ноге далеко пружати. 3. После сваког јела, од кога се не сме претерано много узимати, добро треба избрисати уста, браду и нос. 4. По чинији у којој се налази јело може се пристима хватати само јело у случају крајње потребе. 5. Прсте не треба језиком облизивати, а кости треба бацати испод стола. 6. Најстрожије је забрањено пљунути у тањир, када је јело већ завршено"

Није тешко замислити, какве су прилике владале онда у свету, када је чак и бечки двор могао овако опортуне наредбе да издаје...

БЕГСТВО ПЕСНИКА ИЗ ЗАВОДА ЗА УМОБОЛНЕ. — Познати мачарски лиричар Јулије Јухас, који живи у Сегедину, који је због јаке нервне болести смештен у један пештански санаторијум, побегао је из санаторијума на необјашњив начин. Лекари су Јухасу већ раније саопштили, да је његово стање доста опасно. Он је последњег дана свога боравка у санаторијуму изјавио својим болничарима, да ће морати отићи у пештански завод за умоболне, да би га и тамошњи лекари прегледали, пошто се боји да ће сасвим полудети. Он се у завод за умоболне није пријавио, нити га је ико ма где видео. Свака истрага за несталим песником остала је до сада безуспешна. Постоји претпоставка, да је Јухас од страха од лудила извршио самоубиство.

*

ЈЕДНА ДИВОВСКА ЛОКОМОТИВА. — Недавно је у Америци, у фабрици Шенектеди, сграђена једна огромна локомотива, која се може сматрати за највећу локомотиву на свету. Она је дугачка 37 метара, дакле три пута дужа него обичан вагон. Сва бденема је са 22 точка, чија висина износи три до пет метара. Ова дивовска локомотива је тешка — када се снабде водом и угљем — 1.116.000 фунти. У локомотиву може да се смести око 27 тона угља. Локомотива је снабдевена нарочитим, потпуно модерним справама, које убрзавају рад око руковања са локомотивом, а сем тога уштеде у угљу и пари је велика. Стручњаци тврде, да ова нова локомотива може да се такмичи са ма које две до сада израђене локомотиве, јер она располаже са двоструким капацитетом. Ова локомотива ће се употребљавати у железничком саобраћају у високим планинама, где је пењање воза уз брдо отежано.

*

ЉУБОМОРНИ МУХАМЕД. — У затвору у Братислави налази се сада један не свакидашњи хапшеник, по имену Казан Бен Мухамед, који се истицао као одличан жонглер и циркуски вештак. Он је дуже времена живео у Чехословачкој. Мухамед је у последње време био ангажован у једном циркусу у Братислави, у којој се налазила и јахачица Албина Шулц, у коју се Мухамед страсно заљубио. Међутим лепа јахачица ни је много марила за Мухамеда, и сву своју пажњу поклонила је богатом сељаку Цагелу, који је био веома дарежљив према њој. Мухамед је био необично љубоморан и једнога дана одлучи, да се своме ривалу освети. У једној кафани Мухамед је седео једне ноћи, када су у кафану ушли Нагел и неки његови пријатељи. Убрзо се између Нагела и Мухамеда развила свађа, која се претвори за у тучу. Мухамед је извукао велики нож из појаса и напао сељаке. За тили час три сељака су лежала у локви крви. Један је лежао мртав Мухамедов нож погодио га је у сред срца, док је Нагел остао неповређен. Мухамед је ухапшен и сада ће имати да одговара за једно убиство и два покушаја убиства.

Првенство престонице

Сутра се наставља званични лов на бодове. Две игре од средњег значаја припремају се на Зрду и шуми и не изазивају особиту пажњу навијача или страх од изненађења, премда би прва могла бити вођена необично жестоко. Занимљивост пак подиже околност да јаче дружине наступају ослабљене отсутношћу левих бранича, који су на веома племенит начин уступљени плавима.

*

Југославија укршта ноге са зеленима. Њен састав могао би бити овакав: Шер; Ивковић, Кумануди, Б. Поповић, Димитријевић, С. Поповић, Ђурић, Добријевић, Лубурић, Хрњичек, Вирић.

И морао би изгледати такав, јер Јединство сад, у првенственим сусретима, даје чврсте зиме живота. Оно је против плавих скинуло са себе јесењу лагу и показало да вреди више него њен уздрмани глас. Један пораз у пријатељској утакмици са великошколцима не значи затим много, пошто је у чети била већина замењеника.

Код зелених не суделује додуше одлични Јовановић, али су остали толико пожртвовани да би могли надокнадити ову недаћу. Одбрана Удовичић — Брљић — Кесић спада у ред најбољих у престоници; она је данас, примера ради наводим, на већој висини од плаве. Помагачи Поповић — Живковић — Михајловић такође представљају замашну вредност како самоодрицањем тако и основним способностима допатчким. Напад збила није повезан неодољиво, али овај недостатак у савременој игри није нарочито услован ако су стрелци одлучни и брзи. А такви су баш зелени....

Једном речју Јединство је добар и опасан противник и црвене очекује замашно разочарење ако изађу на бојно поље са другчијим мишљењем.

Југославија је прошле недеље, кад је у Новом Саду поражена од Радничког, изгубила сваки ко право да се појави у ставу унапред одређеног победника. Дужна је напротив да окаје свој грех према Београду једним изванредним дејством.

Уосталом она је присиљена да запне честито из пуно разлога. Пре свега после оних један према два Јединство домаћина не зарезује огромно и намерава да против њега окуша своју срећу. Онда је црвенима нужно да ишчупају једну крупну и чисту победу, пошто је сваки примљени згодитак од кобне штете. Најзад је неопходно да се оперу пред својим пријатељима, који су огорчени страшно.

Након поделе бодова у шуми Југославији су силно порасли изгледи да задрже назив првака. Ако не буде хтела да искористи згоду, — ствар је заиста доста жалосна!....

Ивковић се није вежбао преко зиме. Њему не ћутим не иде у рачун да добије просечну оцену у штампи, јер наша отаџбина улази у читав низ међународних утакмица. „Милутинцу" је наравно место десног бранича осигурао у сваком случају, али није потребно да се негде чује глас против њега. Како је он у задње време попустио осетно, било би канда неопходно да опет једном заблиста бившом славом.

И Кумануди има сличан разлог за изванредан напор. Кад се зна да надлежни увек траже уигране браниче, њему је свакако јасно да је при лика сјајна. Сад је он у изврсном стању (Учитељ црвених хвали га издашно!), па би било довољно да само унесе у свој рад нешто полета, срчаности и жилаве воље.

Ово донекле важи и за С. Поповића и Вирића, чији су непосредни такмаци изгубили скоро сав углед.... Ваљда нису равнодушни према државној кошуљи. Што се тиче осталих, њихова је судбина у сопственим рукама....

Ако црвени не схвате борбу озбиљно од првог тренутка, ако се упусте у излишне потезе, ако стану да пропуштају лепе згоде, ако одмах не узму мах плаховитом игром и корисним дејством, — нека се не чуде што их је снашло!

*

Мање важна је битка у Кошутњаку, јер је Со ко толико јачи од Обилића да је потпуно искључен неочекивани исход.

Једно је међутим поуздано: да небесно плави желе извести надчовечански напор ради уклањања опасности од силаска у други разред. Шта би они могли урадити? Победити свакако не. Ни нерешена игра није у њиховој моћи, али би смели мислити на часно хватање у коштац. Они су живахни и истрајни, те би били у стању да пруже ваљан отпор и понекад угрозе врата супарника.

„Шумски људи" су у дивном замаху. Њих сутра неће зауставити ни лакоћа посла, јер су вољни да настве своје успехе, да стално појачавају свој глас и да на послетку освоје друго место на таблици.

Чињеница да наступају без Ранојевића, неће ваљда утицати на сигурност одбране, али је извесно да ће Обилић покушавати јурише погланите том страном....

*

Првенство Београда стоји овако:						
Б. С. К.	7	6	1	0	39:5	13
Југославија	6	5	0	1	32:4	10
Соко	7	3	1	3	27:10	7
Јединство	7	2	1	4	8:31	5
Обилић	6	1	1	4	8:25	3
Б. У С. К.	7	0	2	5	3:42	2

Ако Југославија победи тако да зеленима не буде за руком спасавање части, тада ће имати не само свега један бод мање од плавих него и знатно повољнију разлику згодитака.

Соко ће се са два бода сасвим издвојити од доњег дела, односно упадљивије учврстити свој положај у „горњем дому".

*

Утакмице почињу тачно у три часа. Предигре изводе замене. Пре подне, у 10 и по сати, огледају се подмлатци.

Рано пијутра, у 8 часова боре се Спарта — Тушко и Гвожђар — Слога.

В. К.

ПЛАВИ У ИНОСТРАНСТВУ

Данас игра Б. С. К. у Прагу против славне Спарте, која је прошле недеље, кад се играло 3:3 са Аустријом, дала у државну чету шест — дакле већину! — играча: Хохмана, Бургера, Хојера (читаву одбрану), Каху, Чарвана (средње и левог помагача) и Силнија (спојку).

Из овог се јасно види да домаћин има знатно бољу одбрану него напад, — ако Спарта уопште наступи комплетна. Изгледи чашних успутништвени и све се своди на питање колики би имао испасти пораз. Б. С. К-у од старе одбране не стоји на расположењу ниједан играч. И сам резервног Стојановића налазе се позајмљени Петровић (Југославија) и Ранојевић (Соко). Они су несумњиво за класу бољи од Тошића и још неког другог играча из друге чете, па ће допринети много да резултат испадне повољнији него што би иначе био, — иако ће се на крају рећи да су они криви што није однесена победа. Ово је већ постао обичај.

*

„Шумски људи" и црвени су уступили своје бранике, премда су им требали као парче хлеба. Црно-бели још није био пријављен казненом одбору и могао би суделовати сутра у борби за првенство.

Дали ће Кумануди заменити оштрог Петровића, велико је питање.

Било како му драго, желимо да буду од користи Б. С. К-у, чији би нас успех обрадовао много.

ПЕНАРОЛ ПРВАК УРУГВАЈА

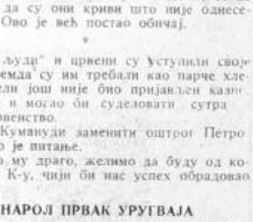
Пенарол има неку врсту права да се зове првак света, јер је првак државе, која је два пута, 1924 и 1928. године, у Паризу и Амстердаму, однела значајне победе на фудбалском турниру.

Пенаром се у Уругвају показао као најоуздданији тим између многих, чија је форма била стално промењљива.

*

Аргентинска репрезентација победила је Бразилију јер 4:1. Голове су дали Онкари и Шеро по два, Пеуселе и Ферара.

Бразилији је част спасао Фентичко.

Код

АСТМЕ

оу немилосне појаве КРАТКО ДИСАЊЕ И АСМАТИЧНЕ БОЛОВЕ: кога ове мучне **губи вољу за животом**, јер га **болест ограничава у кретању**. Једино лађење са

АСТМОЛОМ. ПРАШКОМ ПРОТИВ АСТМЕ

зовиси у многим случајевима код свих астматичних болести брзо ублажује, **ублажује болове и раствара слуз.** Тако ће болесник да се осећа знатно лакшим и слободнијим и неће бити узнемирен у свом оиу. Употреба лека. Добија се у апотекама. 15450

ГАЛЕНУС, ХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА у ФРАНКФУРТУ на М.

Добија се у апотекама

СКРОМАН МЛАДИЋ. — Банкар (младићу који проси руку његове ћерке): Господине, човеку који има 100.000 динара дуга, нећу да дам своју ћерку за жену! — Младић: Смем ли вас замолити, да ми објасните како ви то мислите? Је ли то сувише мали или сувише велики дуг?

Роман „Правде"

Капетан Сатана

— Луј Гале. — 72)

— Наставак —

— Не — брате, рече Цила још увек мирним гласом, нико ту књигу није однео; ја сам је драговољно дала.

— Ти, беднице?

— Да, ја.

— Коме?

— Г. Сирану де Бержераку.

— Проклета да си, несрећнице!

Бен-Жоел је био ван себе од љутине и он се са стегнутим песницама упутио према Цили.

Лепа Циганка није хтеал да избегне ударац; она је остала непомична на своме месту. Она мирним гласом рече:

— Покушај само да ме ударши!

При томе се у њеним очима појавио неки чудан сјај.

Бандитова рука одједном је пала, Бен-Жоел није могао да издржи страшан поглед своје сестре, који га је просто хипнотисао.

— Значи ти си ушинила? упита после краће паузе Бен-Жол плачним гласом.

— Доста ми је било подлости и нискости, која нас је у последње време стално окружавала... Хтела сам да прекинем са оваквим начином живота и стога сам одлучила да и ја помогнем да правда победи.

— И ти си ово моћно оружје морала мом највећем, смртном непријатељу да даш у руке?

— Г. Сирано није твој непријатељ; он је великодушан и племенит човек; ти га мрзиш само стога, што осећаш да је он јачи и бољи од тебе.

— Добро, нека буде тако. Али ја ти кажем да ће капетан Сатана још ове ноћи бити ухваћен, а твој Мануел ће иструнути у тамници. Тако сигурно, као што се ја зовем Бен-Жоел?

— Још ове ноћи! Дакле то си спремио са својим друговима?

— То неће бити никакав злочин, него опраштена освета за којом ја већ одавно жудим! рече Бен-Жоел.

— Не, викну Цила лупивши ногом о под. Не, јер ја ћу о свему обавестити Сирана!

Но Бен-Жоел је у том часу скочио и спречио своју сестру да изиђе из собе. Она је била слаба од болести и није сем огла одиграти снажном мушкарцу.

— Пусти ме налуље! викну Циганка и извуче свој опасни нож, чији врх је био отрован.

Бен-Жоел је од увек био опрезан човек и стога није нашао за упутно да се против своје сестре, када она располаже са тако моћним и опасним оружјем.

Он је био свестан да је још увек господар ситуације и да је потребно само мало лукавства па да изиграа своју сестру. Он нагло отвори врата од собе, искочи у ходник и закључа врата за собом. Цила није имала времена да то спречи.

Цила је у својој соби била затворена!

Лепа Циганка била је као ван себе од љутине. Она је песницама лупала о врата, али се споља чуо само подругљиви смех њеног брата.

Цила је узалудно покушавала да отвори закључана врата; она је била и сувише слаба, да би могла отворити прилично чврста врата. Кад је увидела да је немоћна у овој ситуацији и да не може напустити собу, она се бацила на постељу и почела горко плакати.

Истог вечера врховни судија Жан де Ламот покушао је још једном да примора Мануела на признање.

Он стога позва Мануела к себи и упита га строгим гласом:

— Јесте ли приправни да све признате?

— Шта имам да признам? питао је Мануел мирним гласом.

— Да сте обична варалица и да се издајете лажно за грофа де Ламбра!

— Никада! Сада сам више него икада до сада уверене да сам ја прави гроф Лидовик де Ламбра, у том погледу ме не може поколебати ништа на свету.

— О, младићу, ви постајете све дрскији!

— Не, него све више сам свестан своја права. Гроф Ролан де Ламбра је обичан клеветник и ништа више.

— Пазите, Мануеле, шта говорите, јер гроф је Ламбра је угледна личност коју ви не можете тек тако клеветати!

— О, уверен сам да је он обичан злочинац, припрван да изврши и најгнуснији дело, када је реч о томе да се заштите његови лични интереси!

— Како се усуђујете да тако говорите!

— Како се усуђујем? Имам доказе за то, за то се и усуђујем да тврдим све то.

— Чувајте се младићу! поче судија претећим гласом. Ја располажем са једним средством, које ће за тили час скинути маску са вашег лица...

— Чега имам да се плашим? Мучења, тортура помоћу средстава шпанске инквизиције? Не, свега тога ја се ни мало не плашим, јер сам на чисто с тим, да се налазим у праву...

— Ви сте лакомишлени, младићу!

— Ни најмање! Никаква тортура на свету не може ме натерати да признам оно што не стоји. Можете ме вашим тортурама и убити, али са мојих усана неће изићи ни једна лажна реч!

Врховни судија је слегнуо раменима, тврдоглавост овог младића њега је изненадила и није могао јасно да просуди ситуацију. Можда је овај младић ипак био у праву?

— Сви су они једнаки, рече судија у себи, када је Мануел опет одведен у своју ћелију. Сви они тврде да су невини, а према њима све тамнице биле би пуне самих невиних људи! По њима тамнице су сувишна установа!

42.

Док су Ролан и Сирано преговарали у Сирановој соби, Кастилиан и Марота седели су у гостионици и ћеретали. То је био први пут, да се овај млади пар после повратка у Париз могао посветити себи и у томе им нико није сметао.

Они су били последњи гости у гостионици. Док су остали гости већ давно напустили дворану, Кастилиан и Марота су у једном куту гостионице још увек разговарали.

Најзад Марота рече:

— Г. Кастилиане, крајње је време да ја опет продужим свој досадањи живот и да вас напустим. Сутра ћу се г. Бержераку захвалити на његовој љубазности и кренути на пут.

— Шта вам не пада на памет? Тек ваљда не мислите да већ сутра одете од нас?

— Ја сам већ одлучила, крајње је време да се вратим својима, они ме већ очекују.

— А где се они сада налазе?

— Свакако су такође дошли у Париз. Пре него што сам их напустила они ми рекоше да ће доћи у Париз.

— Зар ти, Марото, озбиљно мислиш да ме напустиш?

— Морам.

— Па зар ти, будало једна, још нисм приметила да те ја неизмерно волим?

— А зар ја вас не волим? примети Циганка са осмехом. Ви тек не сумњате у моју љубав??

— Како не бих сумњао, када ми причаш, да ћеш сутра отићи од мене.

— Па добро, шта желите ви од мене?

— Шта желим? Желим да останеш код мене.

— Немогуће је. Ја не могу остати код вас, а тек ваљда не мислите да ме узмете за жену?

Кастилиан се при овим речима трже. Узети Мароту за жену! На то до сада одиста није помишљао. Онако као да је читала његове мисли, рече:

— Ја сам девојка из сталежа, који је недостојан вас. Када би се ми и венчали, учинила бих и вас и себе само несрећним. Не, чак и када би сте рекли да желите брак, ја бих вам морала одговорити, да не пристајем!

Кастилиан је био запрепашћен. Није одмах схватио смисао Циганкиних речи. Она му рече:

— Да бисте разумели целу ову ствар, испричаћу вам један случај, па ћете све схватити.

Живео је једном један младић, не знам му име, он је био и смеран и дрзак у исто време.

Када је једног дана пролазио кроз двориште, приметио је на огради једну шену, која се сунчала и тресла своје перје. Када је он хтео да је ухвати, она је одлетела, а по том се вратила и летела над младићевом главом. Она је тада дивно певала. Младић је опет испружио руку да је ухвати, али птица је летела све више, певајући најлепше песме.

Када је младић увидео да је овако не може ухватити, он је такође почео да пева умилним гласом и шева је, очарана младићевом песмом, слетела на зелену траву и пошто је у младићевим очима читала неизмерну доброту, она се дала ухватити. Он је миловао по перју и они су се укоро спријатељили, тако да шева није више напуштала младића.

Изгледало је да њих двоје ништа на свету нем оже растављити.

Али једног дана младићеве очи се напуниће сузама, он је осетио да ће га његова мила шева напустити. Пошто јој није хтео да задаје бол, он је отворио прозор и шева је радосно излетела.

— Наставиће се —

БОЛЕСНИ ОД СТОМАКА лечите се:

СТОМАТИНОМ

Апотекара Мр. Ковачевића. 15329

Добија се у апотекама, дрогеријама и у самом Лабораторијуму — Лауданова 52.

Наука и живот

Једна научна студија о шумама

И ако шумарство по својим методама зависи више него и једна друга привредна грана од природног и економског стања и стога ретко кад дозвољава уопштавање месних искустава, ипак, упркос свему, развила су се разна поља делатности која су од општег значаја и захтевају ужу сарадњу шумама заинтересованих земаља. Поред методике шумских опита, пре свега поменућемо овде **Екологију**, у чему управо до сада шумски најмање развијене земље могу пружити највише поука, јер се у таквим областима налазе још недирнуте шуме, које омогућавају студију природног састава и у погледу мешања врста дрвета, облику подмлађивања шума као и о класирању старости.

Поред ових питања Екологије добијају све општији значај питања шумске технике, као у погледу производења та ко и у добијању, транспорту и употреби дрвета. Упоредном испитивању ових питања било је посвећено велико путовање у разним земљама умерене зоне: оно је писца ових редова у току петнаест месеци водило кроз центре примене дрвета Северне Америке, Јапана, Сибира, Русије и имало је за циљ да посетом стручних института и збирки месних искустава, добије упутства, охрабрења за даље развијање шумске технике.

Прво смо у Америци испитивали шумарске алате у погледу њихове економичности и практичности и при томе смо утврдили, да су на пр. секире и тестере специфициране за одређене циљеве много више, него у Европи и да се за тврдо и меко дрво употребљују нарочити облици алата, који омогућавају одговарајуће више резултате, али претпостављају нарочито стручно справљање и одржавање у добром стању. Као што је форма алата, тако исто је и челик прилагођен промењивим захтевима и употреби, не само својим хемијским саставом, већ и каљењем. И тако се, дакле, показује свуда из високих радничких надница појављена тенденција за уштедом у снази и времену и при најпростијим радовима помоћу специјализирања алата.

Техника транспорта дрвета показује у Америци исто тако нарочито високо развиће и пружа за европске прилике много упутства, пре свега усавршавање справа за вучу стабла у шуми, даље све остале справе за примену возних чекрка, којима се привлаче и вуку стабла. Ова област је стога врло важна, јер је цена дрвета у шуми битно повећана услед трошкова транспорта.

У области **примене дрвета** показао је узорни рад до сада у свету првог америчког института у Медисон Виск. нарочито у испитивању физичких и хемијских особина дрвета.

Већ при преради дрвета у полуфабрикат, веома су рационализирани прости процеси код стругара услед великих количина дрвета, које се сваке године секу, и то не само у односу на велику количину, већ у модерним предузећима и у односу на искоришћење округлог дрвета. Тако у Америци уобичајене „блокбад" тестере, које омогућавају вишебројно окретање дрвета, представљају велико преимућство за велика дебела стабла. Код мањих стабла примењује се шведска новина: лако повијена стабла помоћу покретних „блок"-кола секу се криво, косо, и затим исправљање долази под притском дасака. На тај начин се уштеђују велике количине дрвета и постизавају се високи квалитети. Што се тиче употребе отпадака у стругарама подизањем фабрике сандука, наглашћемо, да се кратке дашчице у Америци врло често помоћу пригодних машина спајају у једну бескрајну даску и на тај начин налазе нарочиту згодну примену. Струготина се у све већој мери прерађује у вештачко дрво, које се искоришћује за испуњавање зидова и омогућава високо искоришћење дрвета.

Централе за примену и употребу дрвета у току последњих деценија у ваневропским земљама умерене зоне помериле су се знатно и то најпре у Америци севроистока, — са бором Вајмут (Pinus Strobus) као најважнијом врстом дрвета — која је искоришћавана. По том се центар померио ка југу, у област Пичпине (друга врста бора), који је и у великој мери био експортиран за Европу.

После рата је центар америчког тржишта дрва померен ка северозападу, у област Дуглас-јеле, која сада у највећем делу лиферује америчанско дрво. И одавде иде сада експорт не само за Јужну Америку и Европу, већ и за источну Азију, пре свега за Јапан, коме су сибирска предузећа дотле стајала на расположење само за дрво за хартију. Али чим област Амура, која припада шумски најважнијим деловима света, буде више приступачна саобраћају, онда ће снабдевање дрветом читаве источне Азије бити одатле збринуто а поред тога претећи ће и за извоз у Европу многих специјалних врста дрвета, на пр. растовине, ораха и манџурске беле боровине.

Упркос многих замена, које се у последњим деценијама покушало увести на место дрвета, светска употреба дрвета је стално у порасту. Питање снабдевања дрветом постаје све више и више значајније, и **статистичко** посматрање шумарских прилика у разним земљама као и ширење шумарске технике и прераде дрвета развијају се стога све више у светски значајне економске задатке, који могу бити решени само међународном сарадњом.

Др. J. A. фон Монрој, Берлин

„Мој муж сме да пуши," каже млада госпођа Марица. „Не шкоди ако су вастори мало задимљени, кад се могу одмах опрати. Не мучим се са прањем, јер то све чини РАДИОН посве сам."

РАДИОН пере сам!

Штеди рубље!

Фељтон „Правде"

Сломљена биста

— Шарл де Бисл. —

Удовица већ у двадесет и четвртој години, без деце, г-ђа Фавет је за прве три године показивала по свом оделу и говору велику тугу за умрлим мужем. Затим се то уобичајено сећање нешто изменило у њеном срцу. Захваљујући свом ближњима, она је почела схватати, да живети осамљено у њеним годинама није никако уместан положај у очима света.

Једног дана, за време зиме, на неком матинеу изнели су јој случај г-ђе де Севиње која, да се није поново удала, не би могла имати оправдање да треба васпитати два дечка и писати писма за потомство. А она? Она није имала ни папагаја да јој прави друштво.

— Нека буде тако, одговори она, али ја сам стекла искуство. Г. Фавет би још живео, да није био леп младић. Зар ми он није био отет у тој великој жалости, исто тако као и несмотрени муж те маркизе о којој ми говорите? Ако се икад одлучим на удају, ја вам напоминем да ћу, из предострожности, изабрати једног слепог или грбавог.

Шала је забављала својом смешном логиком.

— У том случају, Ивона, можете нешто боље учинити. Удајте се за Алекса Срусела, рече једна. Он вас потајно обожава. Слеп и велики музичар, он има све услове да вам се допадне . . .

— Г. Сурсел ми је необично симпатичан. примети г-ђа Фавет. Зашто не пређе него другог? Он сигурно има добру душу!

Алекс Сурсел био је заиста одличан уметник и од високе вредности. Изгубивши вид одмах у почетку страшног рата — тада још врло млад и тек што је свршио конзерваторијум где је добио прву награду, - повратио се одмах да покрај своје мајке одмори дух, прожет бескрајним очајањем. Затим је дошао себи. Схватио је да његова несрећа није апсолутна, јер, упркос тог несрећног случаја, он је у стању да настави каријеру композитора. И ако су његове лепе азурне очи биле лишене светлости, његово је име имало велику славу.

Волео је г-ђу Фавет једном дубоком љубављу. Често, на примањима, где су се сусретали, његово је срце показивало сву емоцију. Ивона се није преварила. И пошто јој је цео свет саветовао да не продужује више свој удовички живот, она је, дакле, изабрала њега.

Међу новим стварима, које су добиле место у заједничком дому, налазили су се неки уметнички предмети као и биста г. Фавета, која је представљала његове младе линије у природној величини. Дело је било врло декоративно. „Ах! помисли, г-ђа Сурсел, пошто мој муж не види, то ако ме упита шта представља ова биста, рећи ћу да је то нешто митолошко".

Срећни композитор није се ни за шта бринуо, толико је његово задовољство било велико и апсолутно у почетку. Они напустише Париз, проведоше август и септембар у Бијарицу, бавили су се неко време, затим код пријатеља у Турену и вратили су се у Париз на јесен.

Алекс Сурсел често је патио од неког чудног немира за време ових путовања. Кад је његова жена разговарала с неким трећим, или се смејала у неком друштву, он је осећао извесну потиштеност . . . Он се бојао . . .

На крају, једног октобарског дана, он се осећао нервознијим него обично. Његова жена дошла је кући, и била одушевљена новим шеширом; и тај шешир, који он није могао да види својим бедним очима, увећавао је терет његовом узбуђењу.

Сео је у угао свог широког атеља, жалостан и без храбрости: љубазна Ивона пришла му је:

— Шта ти је, драги мој?

— Не брини се. Треба ми мало одмора, рече он, пољубивши је у руку. Ах! неко звони.

— Идем да отворим врата, Маријета није овде.

— Ко год био, рече он тихо, реци да нисам овде, не могу никог да примам. Могу ли ме овде видети?

— Не. Подигнути капак од клавира потпуно те сакрива.

— Добро. Остаћу овде и нећу се мицати.

Поново је звонило. Чуо је корак Ивоне која се удаљавала према предсобљу, затим један глас којег није познао. Није могао да чује све речи. Да ли је Ивона села од посетиоца што је могуће даље?... Полако се подигао и почео да прислушкује свом снагом своје радосна дости. Шта су говорили? Ко је био тај што је дошао?... Прође га језа. Ко је смео да зове његову жену само њеним именом, и ако га је она уверавала да је после смрти њеног мужа, он био једини човек који је могао тако фамилијарно звати.

Алекс Сурсел скочи у дивљем бесу, млатарајући рукама по ваздуху да би што брже прокрчио пут у ноћи свог очаја.

— Неваљалче! узвикну слепац. Издајте одавде!

Ударио је руком по једном предмету. Нешто се срушило и пад тога предмета би пропраћен једним болним криком, криком његове жене. Он се заустави, али није ништа друго приметио него нејасну задиханост.

— Хоћеш ли ми рећи на крају ко је ту? упита он заповеднички.

— Али драги мој, то је лудо што ти радиш! Човек кога си тако истерао био је неки сиромашни старац, који је дошао од твог пријатеља Персевала да моли за музичке копије.

— Лажеш: Он те звао Ивоном, малом Ивоном!

— Ах! Па био је са својом малом нећаком, која се зове Ивона, као и ја... она није хтела да буде мирна. Ти идеш да се обавештиш код г. Персевала да те нисам лагала, а ја сам скоро рањена! За мало што ми ниси сломио ногу!

— Боже мој! Ти патиш због мене. Опрости. Да си само знала!... поче он да преклиње. Опрости љубомори једног слепца.

Она га је ћутећки гледала. Она је била запрепашћена инстинктивном видовитошћу његових слепих очију. Разбио је нехотично бисту која је представљала младо лице првога мужа.

— Ти ме преклињеш да ти опростим, али зар ниси сасвим сигуран, да ти опраштам, и зар ниси прозрео у моју душу?... рече она, пољубивши га. Ако љубав не чује добро, она у накнаду види невидљиво!

Ред вожње

—:—

ПОЛАЗАК ИЗ БЕОГРАДА: л. в. Земун 0 20, л. в. Земуна 5.24, л. в. Ресника 5.34, п. в. Сушаку 6.00, п. в. Загреб 6.50, м. в. Пожаревац 7.15, б. в. Будимпешта — Беч 7.25, п. в. Ниш — Скопље 7.40, б. в. Минхен Базел 7.50, л. в. Земун 9.00, л. в. Ресник 9.10, л. в. Земун 10.30, б. в Софију — Атину 10.50, л. в. Ресник 12.26, л. в. Земун 12.23, б. в. Праг—Берлин 12.35, п. в. Крагујевац 13.00, п. в. Суботицу 13.05, м. в. Ноћ 13.45, м. в. Пожаревац 14.00, п. в. Загреб 14.05, л. в. Ресник 14.23, л. в. Земун — пристаниште 14.25, п. в. Ниш 15.05, л. в. Земун 15.10, п. в Ваљево 15.15, с. о. Милано — Париз 16.20, л. в. Земуни 16.35, у. в. Ниш-Скопље 18.10, у. в. Остенда — Берлин 18.15, л. в. Ресник 18.40, б. в. Милано — Минхен 18.45, л. в. Земун 19.00, л. в. Реснића 19.07, л. в. Земун 21.30, п. в. Ниш — Скопље 22.10, б. в. Загреб — Беч 23.15, п. в. Чачак Сарајево 2316, п. в. Суботицу 23 35, б. в. Стамбул — Атину 23.40, м. в. Пожаревац 23.52, п. в. Загреб 23.55.

ДОЛАЗАК У БЕОГРАД: м. в. из Н. Сада 4, л. в. Земуна 4.40, м. в. Пожаревца 4.15, м. в. Крагујевца 4.35, м. в Ваљева 5.00, п. в. Скопља — Ниша 5.20, п. в. Загреба 5.45, б. в. Стамбула — Атине 6.05, б в. Беча — Загреба 6.25, п. в. Суботице 6.40, п. в. Сарајева — Чачка 6.45, л. в. Земуна — пристаниште 7.10, л. в. Реснића 7 38, б. в. Милана — Минхена 8.33, п. в. Пожаревца 9 30 у. у. Остенде — Берлина 9.40, л. в. Земуна 10.05, м. в. Пожаревца 11.30, л. в. Земуна 11.45, у. в Скопља — Ниша 11.55, с. о. Париза — Милана 12.00, п. в. Загреба 12.55, Суботице 13.25, л. в. Реснића 14.41, л. в. Земуна 14.46, л. в. 16.00, с. о. Стамбул — Атине 16.05, п. в. Ниша 17.05, л. в. Земуна 17.20, п. в. Сарајева — Чачка 17.40, б. в. Атине — Софије 17.45, м. в. Пожаревца 19.40, л. в. Реснића 20.10, п. в. Загреба 20.10, п. в. Суботице 20.35, л. в. Земуна 2050, б. в. Београда — Минхена 21.25, б. в. Беча — Пеште 22.00, б. в. Скопља — Ниша 22.05, л. в. Земуна 23.05.

Објашњење скраћеница: Л. В. — локални воз, п. в. — путнички воз, м. в. — мешовити воз, б. в. — брзи воз, с. о. — симплон орцијент.

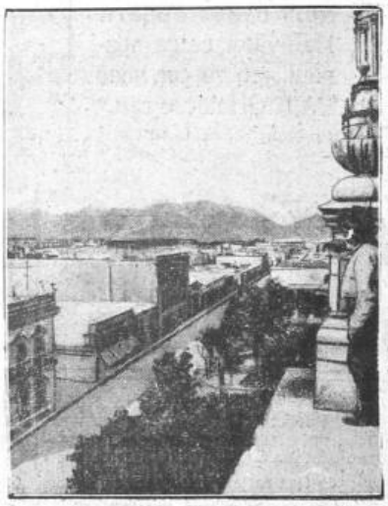
СВЕТ У СЛИЦИ

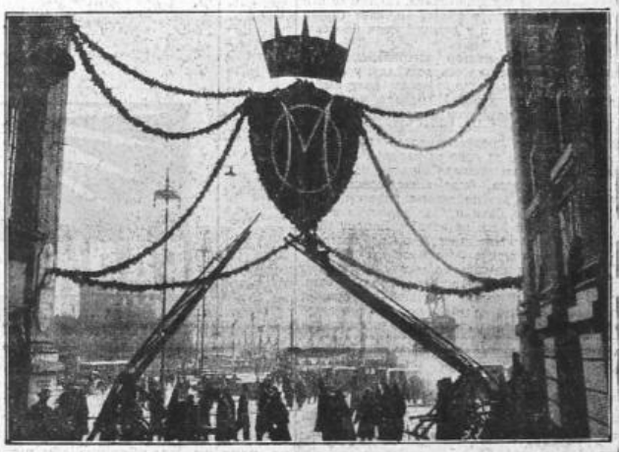

ПОВОДОМ ВЕНЧАЊА НОРВЕШКОГ ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИКА ОЛАФА СА ШВЕДСКОМ ПРИНЦЕЗОМ МАРТОМ

Венчање је обављено у Ослу 21. марта ове године. Лево: Црква у којој је обављено венчање. Слика десно показује млади пар у близини стола, на коме су поређани разни поклони које су добили приликом венчања.

Мексиканска варош Тореон која је до спела у руке владиних трупа. Тиме је је дна важна стратегијска тачка у поседу владиних трупа и побуњеници су овим претрпели знатан губитак.

Славолук који је подигнут у Ослу приликом венчања норвешког престолонаследника Олафа са шведском принцезом Мартом.

Чланови Бердове експедиције официри Балчен (десно) и Ени, који су били пошли са својим авионом на истраживање Јужног Пола, заједно са географом Гулдом. Њихов авион се срушио и потпуно је уништен. Сам капетан Берд спасао је своје другове.

РЕДАК ЈЕ СЛУЧАЈ ДА ЈЕДАН ЗАКОНИК ОСТАНЕ ПУНИХ 125 ГОДИНА НА СНАЗИ

Чувени француски грађански законик који је донео још цар Наполеон, познат под именом „Код Наполеон", постоји још од 21. марта 1804. године. Пројект овог важног закона израдио је чувени француски правник Жан Жак Камбасер (на слици лево). Овај закон важио је у исто време и за оне земље у које су продирале француске трупе. Доцније тај закон је послужио добро свима законодавцима.

CODE CIVIL
DES FRANÇAIS,
SUIVI
TOME PREMIER.
A PARIS,
CHEZ FIRMIN DIDOT, LIBRAIRE,
AN XII. — 1804.

Нови кајишеви на униформи немачких официра

Споменик немачког вајара Франца Мецнера, који симболично представља борбу народа.

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 2 ДИНАРА

ПРАВДА

БРОЈ 120 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.220 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД УСКРС, 4., 5., 6. и 7. МАЈА 1929. ГОД. | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 18-02. | ГОДИНА XXV

Лирика и време

Сви књижевни радови застаревају с временом, а поезија је прва која застарева. Оно што у поезији једног времена најбрже пропадне, то су метафоре и описи природе. Хомирове описе Алкиноијсовог врта, који су једини славан пример описа природе који нам је оставио антички свет, могао би данас написати обичан дилетант; а Петраркини описи, најбољи који су нам остали из његовог доба, нису достојни ни осредњег имена међу данашњим писцима. Осећања за религију и за љубав нису много измењена временом, али осећање за природу, као трећи од великих мотива људске инспирације варирало је огромно, скоро тек постало последњих два столећа. Некада је Фенелонова метафора о пољу које је као зелен ћилим (карактристична за стару књижевност) могла изгледати и нова и лепа, а данас је стара и ружна. Хомир је говорио „дан са белим коњима", „Зора с ружичастим прстима", „све шуме мора" више је бизарно него лепо. Данас је једну бизарну метафору лак ше наћи и једном обичнијем писцу него што је то било великом грчком рапсоду и оцу свих песника. Барок, уметност бизарности, била је за ново доба једна цела периода која је трајала пуна два века, и која неће никад престати.

Мање застаревају песничке идеје. Чак се често догађа да два ума човека у два разна доба историје дођу до једне исте идеје о једној истој ствари. Ово нарочито важи за писце исте културе и истог сензибилитета. И у уметности као и у обичном животу мно ги су људи дошли на наше идеје и пре нас. — Али срећа што метафора и идеја пису све што садржи једно уметничко дело: има ту и један душевни фактор, и то је баш онај елемент који остаје за навек искључи ва својина сваког писца. Петраркин сонет „Прође мој брод пун заборава" је једно дело које нико неће ни надмашити али ни поновити, јер је у њему речена о судбини човековој једна реч која се не може два пу та рећи, или бар не једним истим начином. У том је сонету онај душевни фактор неизмерно већи и виши него духовни и дескрип тивни. Зато је највећи песник онај који је имао највише уше а не највише духа. Душа је индивидуална а дух је универсалан.

Што у античкој трагедији и сад има за нас неодољиво, то је страх античког човека од судбине коју су звали Нужност, она верска туга која је нешто најдушевније што су нам стари завештали. Данте и сад најбећма узбуђује својом тугом хришћанина и грађанина прогнаника. Бајрон се да је поново ислевати, јер је више описан и ду ховао него што је душеван; али се Мисе не може препевати никад више, јер је сав осећање и душа. То више неће бити имитација него копија. Човек који одиста има своју сопствену душу, веома је редак међу људи ма; али међу писцима се такви људи дају из бројати на прсте.

Свако наше доба има свог песника. У двадесетој години људи су залуђени песником којег већ у тридесетој години или неће више читати без некадашње љубави; а у четрдесетој те се разлике оцртавају исто тако оштро. Бајрон и Мисе ће остати за навек песници наших двадесетих година, јер су певали страсти и идеје младог света. Леопарди и Бодлер, песници болесне душе, читаће се још дуго с више уважења него најбољи, јер су занимљиви и над пису зели. Не треба се зато чудити ако људи двадесетих година немају о једном истом песнику подједнако суђење, јер их њихово доба живота већма прави различ ним него да су два човека разних века или разних континената. Под сунцем неба све су ствари осветљене истим раскошним и несебичним блеском; али под сунцем живота човековог све су ствари друкче обасјане и друкче изражене.

Дирски песници застаревају јер се њихов наш сензибилитет на сваком раскршћу исто рије. Они ће с новим временом, у којем се брзо живи, а много ствара, ићи још брже. Свима нама данас многи велики лирски песници прошлог столећа изгледају већ хладни и равнодушни. И велики Гете и велики Иго. Али ако су ова двојица застарели, има лирских песника који су историјски од нас још удаљенији али су нам душевно увек блиски: Сафо, Тибуло, Петрарка, Ронсар. Јер што једну песму сачува и направи вечном, то је њен интимни тон, интимна идеја о љубави и судбини које су у основи неменљиве и опште.

Нарочито искрено изражен бол сачува песму свежом кроз векове; јер су среће различне, али су болови идентични. Религија и бол то су два извора стварања и две лепоте које никад не мењају своју снагу над људима. Све уметничко се зачиње у њима двома. Нема великог књижевног дела које није поникло из бола. Нема великог ствара ња без великог бола. Све се родило из бола, као и дете. У тамници је Сократ писао песме пре него је дошао час да испије чашу отрова: написао је једну химну Аполону и у стихове преносио Езопове басне.

Мисли о песнику X из књиге „Благо Цара Радована"

Сређивање кредитних односа

— ДР. ВЛАДА Т. МАРКОВИЋ —

Прва четири месеца ове године показују, да ће се у току можда целе године новчани заводи у предратној Србији занимати у великој мери сређивањем и обезбеђивањем својих потраживања по кредитима, које су раније дали. Тај су посао почели новчани заводи, а и сами дужници, вршити у прошлој години, па у овој треба да доврше.

Две године је требало новчаним заводима ван Србије, да се занимају овим нежељеним пословањем, и то 1926 и 1927 године, када су били принуђени вршити веће отписе, но обично. Па изгледа, као по све вероватно, да и новчани заводи у Србији морају у потребити исто толико времена у истом циљу и са истим резултатом.

На рашчишћавању кредитних односа и на њиховом нормирању и довођењу у редован колосек раде и новчани заводи и њихови дужници. У колико је стало новчаним заводима, да буду обезбеђени за своје потраживања, у толико се и сами њихови дужници труде, да пруже гаранције, и да сконцентришу своје дуговање, а да не дугују многим банкама. Сем тога се сами дужници споразумевају, како ће се ослободити посредних обавеза, у које су упали, дајући потписе за друге.

По свему изгледа, да овај рад новчаних завода и њихових дужника иде по ред осталога за циљ, да се њихови међусобни кредитни односи изведу на чистину и пре, но што Обавештајни Кредитни Одсек при Народној Банци отпочне давати своје извештаје банкама о непосредним и посредним обавезама дужника банчиних. И то је добро. У том случају, кад Обавештајни Кредитни Одсек буде давао своје извештаје банкама, биће мањих изненађења, а и вероватно, да ће разочарење изостати.

При сређивању својих односа са дужницима новчани заводи имају водити рачуна о томе, да су три последње године биле врло тешке по многе привреднике, и да су они имовно ослабили. Према томе се има показати разум на предусретљивост новчаних завода, те да се њихови дужници призредници имовно опораве и оспособе за рад. Никакве пресије, већ помоћи и пријатељске подршке. Од Шајлочког ножа биће штете, а од смишљене подршке користи.

Није ни интерес новчаних завода, да своје дужнике терају у стечај, и да им праве неприлике, тражењем разних врста обезбеђења, која повлаче собом узнемиреност осталих повериоца. Мора се радити са дубоким размишљањем, а не сме се наглити.

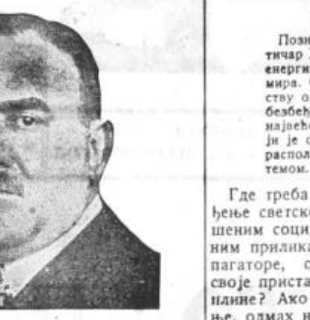
Пријатно је констатовати, да се у овом правцу већ и ради, ма да има незнатних изузетака, који нису симпатично гледани. Али, да ни њих не би било никако у будуће, саветно је, да постоји контакт међ новчаним заводима, који су интересовани код истих дужника. Заједничко споразумевање њихово у појединим конкретним случајевима причиниће, да ће огроман број дужника продужавањем рока плаћања и умсравањем каматне стопе бити чуваден из непријатних ситуација, и да ће се омогућити њихов, не само опстанак, већ и даљи успешан рад. На тај начин ће новчани заводи показати и своје старање, да им дужници не пропадају, већ да се снаже и раде, како би користили себи што више, а и како би новчани заводи као њихови повериоци, били слугурнији за своја потраживања од њих.

Ово би била не само саветна, већ и неопходна мера, која претходи члану 12 привремене уредбе о Обавештајном Кредитном Одсеку при Народној Банци. Јер, кад овај члан уредбе ступи у живот, поступаће се у овом смислу, како је речено.

Надати се да ће у овој години и дејством Обавештајног Кредитног Одсека бити кредитни односи између новчаних завода и њихових дужника много сређенији, ако не и потпуно сређена. Али је за то потребно, да што већи број новчаних завода приступи овом Одсеку. За сада је приступило 61 новчаних завода, са подручја Удружења Банака у Београду, а треба и остали то да учине. Извесно је, да ће тада новчани заводи знати чисту имовну ситуацију својих дужника, па ће се према томе и равнати.

Сем тога надати је се да ће ова година бити добра, и ако се то деси, онда ће стање многих банчиних дужника бити повољније, што ће такође имати свога дејства на боље сређивање кредитних односа.

Радећи на уређивању односа са својим дужницима новчани заводи ће у предратној Србији имати и ове године за поднесу веће отписе, но што их чи-

Г. др. Влада Т. Марковић

не у редовним приликама. То је разумљиво, и не да се избећи, кад се зна, да су последње три године биле врло неповољне по наше привреднике, које су новчани заводи кредитовали.

Али нека буде, што бити мора. Само верујемо, и надамо се, да ће овом годином бити и свршетак тога изузетног стања.

Председник владе у Врњцима

—:—

Председник владе генерал г. Петар Живковић провешће празнике у Врњцима.

Белгијски краљ у Паризу

—:—

ПАРИЗ, 3. — Белгијски краљ данас је допутовао у Париз.

Нови крвави сукоби у Берлину

—:—

БЕРЛИН, 3. маја. — (Б. Изв. „Правда"). — Берлинске улице још нису мирне од прекућерашњих крвавих демонстрација. Комунисти, огорчени од отпора полиције приликом првог маја, нападају полицајце, тако да сваки час искрсавају нови инциденти.

Синоћ су се поновиле демонстрације у неколико предграђа. У поводи, у предграђу Најкелну, демонстрације су се претвориле у праве уличне битке и биле су тако огорчене, као ни једна борба до сад. Полиција је била приморана не само да више пута употреби оружје, него и да пусти блиндиране аутомобиле са митраљезима и тако да се брани од комуниста и да их растура. Комунисти су правили барикаде и отварали пуцњаву на полицију. Пуцали су и из прозора разних кућа. Борба је трајала дуго, све док полицајци нису употребили митраљезе и барикаде.

Према досадањим извештајима убијено је 3 лица а тешко рањено 20.

Демонстрације су се поновиле и у другим улицама и трајале све до јутрос. Свуда се пуцало, тако да има велики број рањеника. Полиција је ухапсила велики број демонстраната.

НЕПРИСТУПАЧНО ПРОЛЕЋЕ

—:—

О, очекивање пролећа
Кроз мартовске снегове, мравеве,
Суморно прижељкивање
Првог младог зеленила
И зумбулових мириса
Који се још не извијају
Из велова слутње и сна...

Међутим, сунце већ ипак
Израњује миријадама
Таванице алемских кичица,
Полако, полако и зналачки,
Будући пролетњи пејзаж,
Озарену велику фреску
Нових сањарија и пландовања

И песник, стари вазал сунца
Учествује вредно у том раду:
Проткива везове природе
Душевним злаћањим нитима,
Појачава живљим азуром
Свог ганућа плаветнило неба,
Уобличава линије предела
Према слатким облинама
Неког љубљеног младог тела.
Обасипа баште и дугове
Заносно-суморним мирисом
Свих својих минулих пролећа
И придружује ластама, шевама
Гиздаве мале колибрие
И величанствене рајске птице
Своје маште, својих успомена.

И та дивна синтетична фреска
Отвара се ускоро публици;
Нежорљи весели шетачи,
Блажени парови
Врве по стазама, пољима,
У идиличном задовољству —
Само творац целог тог пира
Није међу њима:
Он стоји сполја, далеко
И гледа само у јасној
Сунчаној, али вечито
Непристучачној перспективи,
Као Мојсије земљу ханаиску.
Свој сан, своје дело
Чија стварност, чија посед
Не припадају њему.

ТОДОР МАНОЈЛОВИЋ

ОБЈАВИМО РАТ РАТУ!

— РАСМАТРАЊА О БУДУЋИМ СВЕТСКИМ ПОЛИТИЧКИМ СУКОБИМА —

ЗА „ПРАВДУ" НАПИСАО ХЕРБЕРТ Џ. ВЕЛС

Познати енглески романсинер и политичар Х. Џ. Велс у последње време води енергичну акцију за очување светског мира. Он је у Енглеској и у иностранству одржао читав низ предавања о обезбеђењу мира и свугде наишао на највеће интересовање. Овај чланак, који је славни писац ставио „Правди" на расположење, такође се бави том темом.

Где треба да нађе покрет за обезбеђење светског мира, у данашњим замршеним социјалним и духовним животним приликама, своје вође, своје пропагаторе, своје мартире и светитеље, своје присталице и организаторе дисциплине? Ако себи поставимо ово питање, одмах нам се намеће искрен одговор, из кога јасно произалази како је танак, слаб и у исто време скроз нечастан тај пацифизам, о коме се, поред осталих светско-политичких проблема, тако често говори.

Прави покрет за светски мир, по моме скромном мишљењу, још није ни почео. Нисмо предузели никакве ефикасне политичке кораке да би смо бар почели рад на остварењу мирољубивих идеја. А то је и сасвим природно, јер ми пред ходно морамо проћи кроз једну васпитну еволуцију, која је неопходно потребна, ако се тако велики идеали желе реализовати. Потребан је темељ за велику зграду мира на целом свету, а тај темељ за сада још не постоји, тај још није пронађен...

Ја за сада не видим ни на једној страни енергичан рад у великој сразмери, који би ишао за проналажењем тих темеља. Ко зна, можда је потребно да се примире прво националистичке и отпрадан дано узбуђене страсти појединих народа, јер само после тог примирења може да се створи база за почетак успешне пацифистичке акције? А морамо признати да данас те страсти још букте и да нарочито у светском рату побеђене нације још увек жуде за променама, за ревизијом садањих уговора о миру, а евентуално чак сањају и о повратку старог стања... Ти људи греше исто оно лико, колико и победници, ако до трајног светског мира желе да дођу не чекајући да се побеђени бар мало умире и њихове страсти стишају.

Непосредан прогрес свију земаља на свету неоспорно у првом реду зависи од обезбеђења трајног светског мира. А тај мир моћиће створити, како сам уверен, у главном јаке личности и групе јаких личности, које би биле у стању да испуне ту искрену жељу свију народа на земљиној кугли. Идеја о светском миру је раширена по целом свету и веома популарна: то је модерно јеванђеље човечанства, које већ постоји, мисао је поникла и она је својим гигантским замахом и дубином свакога освојила, ко искрено жели мир. Али јеванђелисти још не постоје, нема још људи који ће те истине убедљиво проповедати, борбу за мир чврсто организовати и створити међународну основу за тај рад великог стила. Национализам неће претрпети никакву штету, ако се сви народи буду свом својом вољом, одано шћу и самопожртвовањем посветили овом покрету. Борба за светски мир је у интересу нас свију и та борба треба да добије космополитско обележје, како би се ова гигантска акција успешно привела крају. Међутим, ја сам уверен, да се овај космополитски менталитет код разних народа неће моћи скоро развити, а ако се и развије, то ће бити веома дуготрајан процес, тако да ће морати проћи многе генерације и нови ратови да би човечанство једном ипак дошло к себи и увидело да је ипак само на тој основи могуће обезбеђење светског мира.

Стога, упркос сању пактова и обећања, конференција и постојећих међународних институција за очување мира, постоји и још дуго ће постојати опасност од новог рата. Слика констелације у новој светској политици је мрачна и нејасна, а ја се највише бојим катастрофалног сукоба између Истока и Запада.

Русија је у сукобу са британском светском политиком и стога је данас потпуно изолована, па се морала, хтела не хтела, вратити традицијама старе националистичке политике у Русији, која је баш вољом бољшевика претрпела слом 1917. године. Услед све јачег изоловања, Русија је данас упућена скоро искључиво на саму себе и стога се у тој земљи мора да спроводи концентрација патриотизма. По свима изгледима судећи, у Азији се припрема гигантска борба између Русије и Запада по застарелим, неподним принципима.

Узалуд нас совјетски властодршци данас уверавају да се њихова борба води против западњачког капитала, а у интересу светског пролетаријата, нама је свима јасно и то постаје све јасније, да се сада води борба за духовни и телесни престиж некадање Русије, а када би се хтели послужити дипломатским изразом, то је борба за саму безбедност. До сада наравно ништа није учињено да се овај сукоб, који Совјетска Русија очигледно припрема, спречи и потпуно онемогући. Чак ни заинтересоване државе, као што је у првом реду Енглеска, нису досада нашле за вредно да ове опасне експерименте једним одлучним гестом отклоне! Чак ни Америка, та највећа ривалка Совјетске Русије, није у овом правцу активна.

Поред овог великог зла, постоји још и једна друга опасност: Американци и Енглези, који су по крви па чак и по традицијама браћа, све више ваоштравају међусобне односе, постављајући питање слободе светских мора. То је опасно, веома деликатно и скроз компликовано питање, због кога се у прошлости много крви пролило. То нам историја најбоље доказује.

Трећа велика ратна опасност прети из Кине Националисти у тој до сада успаваној земљи одједном су се трзли из вековног сна и постали веома ратоборни, њихов апетит се повећао, они сањају о проширењу своје велике државе!

Ти ратови ће избити сами од себе. Они ће нас наћи неприправне и народи ће опет као без главе ући у те ратове. Исто тако као што је био случај 1914. године. Ако желимо да до тог стања дође, треба само да чинимо оно што данас чинимо: да пустимо ствари да теку својим током, да потписујемо и на даље уговоре о пријатељству, дајемо свечане изјаве, сентиментализујемо уздишемо и верујемо у то да су се људи заситили ратовања и не желе га више. Ко тако верује, тај је кратковид. Јер ратна психоза је појава која долази изненадно, када је нико и не очекује и када је већ ту, сви се ми сналазимо у њој и одушевљавамо за рат. А да ли треба говорити о страшним последицама тога најстрашнијег рата? Јасно је да би то за хиљаду година бацило културу и цивилизацију човечанства у назад.

Убеђен сам да још увек није доцкан да се солидној бази обезбеди мир и објави рат рату.

Доста је било са сентиментализмом, апатијом и немарношћу, која већ траје више од десет година. Крајње је време да се путем међународне акције приступи раду, стварном раду на обезбеђењу мира, ако још има људи који тај рад искрено желе. А при томе се не сме заборавити да је опасност од ових ратова из дана у дан све већа и да не нас пламен тих нових ратова све прогутати...

Г. ГРАНДИ У ПЕШТИ

Г. Бетлен о итало-мађарској сарадњи

БУДИМПЕШТА, 3. — Кор Биро јавља: На вечери коју је гроф Бетлен приредио у част г. Грандија, председник владе је одржао здравицу, у којој је поздравио Грандија као сарадника великог државника г. Мусолинија, који сад управља Италијом. Нагласио је да се италомађарско пријатељство његовано столетним традицијама још више учврстило за ове две године од потписа пакта пријатељства и дубоко се укорењло у душе обадва народа. Г. Гранди ће се сад уверити, колико се Мађари диве творцу нове Италије и одушевљавају радом Италије, која је нашла нови систем и идеју за нову зграду италијанске нације. Бетлен изјављује дубоке симпатије краљу Италије, Мусолинију и Грандију.

Одговарајући на ову здравицу, г. Гранди је изразио задовољство што је дошао у Пешту. Диви се чврстом и генијалном раду грофа Бетлена. Сав фашистички народ упућује срдачне симпатије и искрена осећања племенитој мађарској нацији. Пријатељство између Мађарске, тога бедема и херојског браниоца латинске цивилизације, и Италије као колевке те цивилизације, могло је бити прекинуто светским ратом али не и уништено. Диви се привржености мађарског народа славној традицији и префињеној цивилизацији.

Срдачни дочек који ми је упућен овде сигурно је упућен шефу фашиста. Наше пријатељство према Мађарској све више одјачава. Напио је здравицу гувернеру Хортију.

Катастрофалне олује у Америци

НЬУЈОРК, 3. маја. — (Б. Изв. „Правда"). — У северним деловима Северо Америчких држава беснеле су велике олује и нанеле огромне штете. Има преко 50 мртвих и неколико стотина тешко рањених. Материјалне штете врло су велике, али још нису тачно утврђене. У држави Вирџинији, у варошци Рау-Као, олуја је порушила једну школу и убила 20 ђака, а 10 тешко ранила. У Колумбији у држави Охијо олуја је уништила један део каменог завода. 4 осуђеника погинула су а 6 смртно рањено. Велики део притворених искористили су ове неприлике и побегли су.

Поезија као животна потреба

Платон о песницима као људима није имао лепо мишљење; међутим, поезију је сматрао као излив божанског духа. У први мах то изгледа чудно: може ли отровно дрво рађати животворни плод? „Бог као да је намерно лишио све песнике, пророке и гатаре, сваке трунке памети и разума, да би их што боље оспособио за њихов позив слуге и тумача; и да би ми, њихови слушаоци, увидели да су они који пишу тако лепо, ван себе, и да нам говоре надахнути од Бога", каже Сократ у диалогу о Илијади. Према томе даје се закључити да је слава поезије у томе што је она говор Божанства; а слава песника је у томе што је он оруђе Божанства. Кад би Божији дух силазио на паметне и карактерне људе, да би се кроз њих изразио, онда би се могло мислити да ти људи говоре од себе; а кад људи, без нарочите помисли и некарактерни, сачињавају дивотне стихове у тренутку кад се чине као да су ван себе, као у некој врсти лудила, онда је јасно да речи које падају с њихових усана нису њихове, већ Божанства које је ушло у њих у томе тренутку. Ову врсту лудила Платон је назвао божанственим лудилом. Платон је и сам често писао у правом песничком заносу; отуда речи **божанствено лудило** несумњиво код њега означавају највишу славу који Бог указује човеку.

Г. др. Владета Поповић

Језиком психологије нашега доба, језиком психоанализе, за праву поезију рекло би се да долази из човекове подсвести, а не из његове свести. Поезија се не прави у свести, као математика, већ се рађа у подсвести, у којој лежи закопана прошлост не само једног човека, већ и свих његових предака. Песник је човек који се не плаши да покаже оно што је у дубини његове душе: љубав према животу и страх од непознатога и смрти, или бол од живота и тежњу за сврху. Његова подсвест је слободна, није спутана. Код „паметних" људи је свесним друкчије: они се плаше најсилнијих тежњи своје душе, и обуздавају своју подсвест, и она у говору или писању ретко кад долази до израза.

Песник је слуга, роб свога духа. Служи му, и брани га од свега што у себи чује. Обичан човек је тамничар свога духа; било да је сам вргао у тамницу свој дух, било да је то учинио неко други. Не осврће се много на унутарњи глас свога духа, а и кад га чује, не придаје му много важности, не бележи оно што чује. Најзад, његов дух сасвим занеми.

У чему је вредност поезије за читаоца? У томе што читањем једне песме читалац пушта из тамнице свој дух и даје му да за неколико тренутака живи слободом којом живи песников дух, слободом за којом сви духови чезну.

И код старих Јевреја Бог је говорио кроз људе. „Као дуга у облаку кад је киша, тако на очи беше светлост у наоколо. То беше појава лика славе Божје. И кад је угледах, падох на своје лице, и чух глас некога који говораше. И рече ми: сине човечији, устани на ноге да говорим с тобом. И уђе у мене дух кад ми проговори, и постави ме на ноге, и слушах онога који ми говораше." Тако велики песник, пророк Језекиљ, прича о једном тренутку свог надахнућа.

Мудраци Старога Доба говорили су људима да је Бог ван човека, и да Божји дух понекад улази у изабране људе. Мудраци Новога Доба све отвореније уче да Божјег духа има у сваком човеку, само што је код неких заробљен, и треба да се ослободи; или је умро и треба да васкрсне. Његош је говорио језиком Новога Доба:

У ноћ страшном буром разјечану
Сину мени зрака пред очима
И глас зачух као глас анђела:
„Ја сам душе твоје помрачене
Зрака сјајна огња бесмртнога.
Ја сам твоја искра бесамртна!"
Рече мени свијетла идеа —
„Водиће те к вјечноме огњишту
Од којег сам и ја изашлена".

Његошев дух је бесмртна искра која је излетела из вечног огњишта, снесена месечине!

Дух свога извора, и која зна путеве који воде томе извору. Његошева слава је у томе што је пошао за својим ослобођеним духом, и после испричао своје доживљаје.

Поред надахнутих песника има и таквих, а њихов број је врло велики, који се издају за надахнуте, а нису надахнути. Они говоре из своје свести, подражавајући праве песнике; а не из неизмерних дубина свога бића. О њима Бог каже Језекиљу: „Тешко лудим пророцима који иду за својим духом, а ништа нису видели." За својим духом овде значи; за својом памећу.

Између надахнутих и ненадахнутих стихова иста је разлика као између живог и мртвог тела. Недавно је један Турчин путовао возом са својом мртвом женом, а нико од путника није знао да је она мртва. Имала је своје место на седишту, и била је замотана. Има и песама које се на први поглед чине надахнуте, живе, јер су тако вешто заогрнуте плаштом који личи на песничким бојама, да их човек мора добро загледати пре него што се увери да су мртве.

Стихови написани у тренутку надахнућа имају ту особину да са поновним читањем не губе ништа од своје снаге и лепоте, а могу да добију; док они који нису написани у тренутку надахнућа губе са сваким читањем и оно мало снаге коју су, како се чинило, имали у први мах. Не може се увек од првог читања знати да ли су неки стихови права поезија или нису; не може се, ако човек није прави љубитељ и познавалац поезије. Чак и они који се сматрају као познаваоци могу да погреше, нарочито ако је песнички облик нов, необичан.

У многим случајевима са песмом се мора доћи у блиски додир, живети са њом неко време, па да јој се одреди карактер. Као и са људима: морамо живети с њима неко време, да би смо их познали. Кад у току једнога или више дана, душа и дух дођу у додир са једном песмом, они упију у себе њену осећајну и мисаону енергију. Ако у песми нема никакве енергије, душа нема шта да прими из ње; то није песма. Ако има мало то се убрзо исцрпе, и песма, раније или доцније, остане празна. Ни то није права песма, ма да је ипак нешто друго од оне у првом случају. Ако је песма истинска песма, инспирисана, душа никад не може да исцрпе њену снагу. Таква песма је као цвет који би имао свој корен у свету вечности и бесмртности. У тренутцима инспирације душа песникова трепери по извесном ритму који има ту особину да то треперење пренесе и на читаочеву или слушаочеву душу. Неинспирисана песма не може покренути ничију душу, зато што се није родила из устрепталог душе. „Песма мора бити богодана" као што каже Змај у својој дивној *Песми о Песми*.

Да би тело могло да опстане и да се развија, потребна му је храна и кретање. Да би душа и ум могли да опстану и да се развијају, потребна им је храна и душевно кретање; уму, мисаона храна и мисаоно кретање. Душа мора да се храни осећањима лепоте и доброте; мора да прима у себе, и да даје од себе: иначе ће ороснути и обамрети. Ум мора да се храни истином; мора да је прима у себе и да је даје од себе: иначе ће се замрачити.

Ако се телу не даје оно што му треба, оно ће ослабити; а са њим ће ослабити и душа и ум. Ако се души не даје шта јој треба, она ће ослабити; али ће са њом ослабити и тело и ум. Ако се уму не даје шта му треба, он ће ослабити; али ће са њим ослабити и тело и душа: јер ово троје сачињава једну нераздвојну целину која се зове човек.

„Човек не живи само од хлеба", већ и од песничког заноса своје душе. Поезија садржи више животворних елемената него и једна друга грана уметности: поред осећања, у њој има и музике и сликарства. Уз то: у највишој поезији има и највишег мисли. И још нешто: суштина религије и највиша поезија су једно.

Др. *Владета Поповић*

ИНОСТРАНО КАРИКИРАЊЕ

Путник: — Ваше је село осветљено електрицом?

— **Становник села:** — Да, али само када има месечине!

Кад се она од њега одвојила неко тешко осећање било јој притиснуло срце. Али не само срце, већ, некако, цело њено трепетно тело. Као да је сваки његов део имао неку засебну могућност осећања, једно своје засебно срце, које се могло да у себи збије, да стисне болно. О, та многа срца по њој, ти безбројни чворови укрштених, безбројних осећајних путева! Они су се савили у њој, као неке најотровније змије у клупка. Стога се њој и чинило, да свака нит њених нерава, свака вена њеног трепетног тела може да живи засебно. На основу

Г. Сибе Миличић

тога, цео је њен живот био један непрекидни низ трепереља. Она је треперила од сваке своје и туђе речи, од сваке и најмање увреде њене према другоме и другога према њој. Ипак је туђе увреде према себи сносила са једном чудном, готово невероватном способношћу трпљења, док своје према другоме није могла ни да замисли. Она је била добра према свакоме; према некоме до најосновније слабости. Из тога разлога она није могла ни данас да одбије човека који ју је већ неколико месеци прогонио молећи је за најмање што му је она могла дати. А молио ју је тако жарко, тако понизно да му се никако није могла одупрети. И, ето, била је његова!

Враћајући се сада од њега кући она је постајала све туробнијом и туробнијом. Сама се питала због чега, јер је јасно осећала да није због грижње савести. Никада ју она није осетила, чак ни онда кад је први пут, још као девојка, даровала једног исто тако нарочитог и понизног човека својим првим падом. Стога ни оно што се малочас са њом догодило није могло бити нешто ужасно за њу. Слабост! Безвољност! Немогућност ружног покрета, ружне речи! И ништа друго! На основу тога она је расуђивала, да је сва њена туробност могла бити последицом једино великог нервног замора, нервног одговора на потпуну устрепталост оног другог тела. Сигурно само зато!

*

Кад је стигла кући полако је отворила врата и кришом ушла у предсобље осећајући потребу да уђе незапажена. Али не успе у томе. Њен петогодишњи син чуо је шкрипу врата па јој потрчао у сусрет и кад ју је срео бацио јој се око врата вичући у сав глас:

— Мама! Мама! Мама! Добра наша мама!

На ту радосну вику дотрча и девојчица од четири године, па и она поче да виче, да скаче, да се веша мајци око врата, као и њен брат.

— Мама! Мама! Добра наша мама!

Дирнута тим веселим клицима Милица се одједаред изменила па почела да љуби своју децу сумануто, лудо. Привијала их к себи, стискала на груди, целивала, целивала. Од тога њена туробност изненада преста. Као да је уопште није ни било. То удвостручи њену нежност према њеној деци. Јер, ма да је била она са њима увек врло нежна, више нека најбоља другарица него њихова мама, данас је она била према њима још слабија. Осећала је, да их обоје мора да привуче к себи што ближе, да треба да их управо увуче у себе што дубље, дубоко, дубоко у своје груди. Чинило јој се, некако, да би тако, ту, унутра могла да испуни неку страшну празнину, јер је био неко нешто одатле извадио, однео, отео. Стога је своје своје деце и љубила тако жарко, тако страдално. А кад их

се је наљубила, нагрлила, кад се у лудој, управо детињој игри са њима потпуно осветлила, дигла се изненада, да бежећи испред своје деце, затворила се на резу у својој соби и остала затворена, ма да су деца дуго клицала и викала да им отвори. Ту, затим, сама, самцита осети она са радошћу да је заборавила све што се мало пре било са њом мрачно догодило! Кроз ово чаробно светло своје дечица, кроз велики жар њихове неограничене љубави, кроз онај небески звук гласова њиховог безграничног признања њене доброте!

— Мама! Мама! Наша најбоља мама! — понављала је она непрекидно у себи, затим и на глас, да би што више осетила сву лепоту тога признања, сву његову незамисливу вредност. То је одведе у чаробне пределе сањарења из којега се одједаред разбуди да би се свукла сва, сва. А кад то успе, полете до купатила, где се окупала, намирисала. Онда је узела све ново, до најмањег дела своје одела, јер је осећала, да ствари које је до тог тренутка на себи имала задржавше у себи неки пређашњи мирис њеног недавног чина.

А кад је све то било готово, изашла је, на врсима прстију, из своје собе у ходник, па се упутила у радну собу свога мужа. Дошавши до његових врата похватила је својом меком ручицом њену бравицу на почетку да пригне ска полако, полако, да не би врата зашкрипела. А кад их је отворила, сиђа је исто тако опрезно ушла незапажена од мужа, у жељи да му се потпуно приближи, без његовог знања. Али кад је хтела да покрочи ка њему, одједаред је нешто задржа и не дозволи да иде даље. Спазивши га погнутог над радом, њега којега је она већ неколико пута преварила, нека изненадна сила успротивила се њеном путу. Збуњена она оста на прагу собе, одакле, наслонивши се на затворену вратницу, гледаше дуго, дуго у њега не осећајући се способном да прекорачи ту зачарану црту.

У исто време пође огромном брзином пред њеним очима све оно што се збило између њих двоје и са њом самом. Сети се свог првог пада, као девојке када ју је завео један њој готово непознат човек. Он није био достојан њене невиности. Она га се сада није више ни сећала: ни како је изгледао, готово ни кога је то био. То се десило пре пуних десет година, у оној огромној лудости после рата, кад је све боловало од болести

плесања. Једне од тих лудих вечери, приша јој један човек, плесао са њом, онда је сутрадан пратио, па тако из дана у дан, док је једном није управо натерао својим дрским жељама, својим злим хотењем, да дође к њему. И она је дошла и дала му се, обамрши сва од страха да га некако не би увредила!

— Волим те! — говорио јој је он. — Желим те! Луд сам за тобом! Затим ју је ухватио, привио к себи, и...

Други пут бејаше то исто, само још дрскије; готово први сусрет, тотово на силу, да се је она опирала. Овако се поново догодило њеном кривицом, њеном немогућношћу противљења, немогућношћу да учини један, ма и најмањи покрет који би могао да увреди, ма и најмању реч, која би могла да звучи ружно. Та претерана осетљивост, та претерана обазривост бејаху, ваљда, баш и узроком што после није осећала никакво оправдавање себе, никакво осећање грижње.

После ове двојице дошао је онај човек пред њом, што згурен, при зеленој светлости ради нешто удубљен потпуно у свој посао. Дошао је, заспросио њену руку и постао њен муж. Он није био ни леп, ни угледан: трговац; додуше довољно богат, али ништа друго. И он је био први човек који јој је то понудио. Сви су други тражили од ње све друго осим руке. Она га није одбила. Било је и

СЕЋАЊЕ

—:—

Коса: златно-жути таласи од свиле;
Зубићи му: сјајна од бисера низа;
Смех: огрејак сунчев, а питоме очи:
Два, плава к'о небо, персијска тиркиза:

Г. Вој. Илић-Млађи

Глас: заносно звонак, да камен узбуди!
Душа: кита руža, што дивно мирише;
Сећање на њега у души нам буди
Неизмерну жалост, јер га нема више...

Вој. Ј. Илић-Млађи.

Змиjан кашанин — Залудна сретања

Поманитао би Илија Бошњак крај својих синова, да не налази скрепљења у светој божјој цркви. Не слуша он у њој шта се чита, нити се право разазнаје у реткој проповеди. Ништа црквено он не мисли, нити се разговетно и дуго моли, или причешћује и на глас поји, или исповеда. Тако само, главу спусти, не брине се ни о чему, несрећа се не сећа својих, загњури се и потоне у неразрешив сан. Често би у цркву он ишао, и на јутрења и вечерња, да није попа и учитеља и свакојаког света: не воли оне многе главе, и надметање у појању, и спуштање пара у тас, и дим и звоњење. Некако да му је самом бити у цркви кад се служи, да му је да сам пред Богом стоји и говори с њиме. И улегао је у њу једном кад је била празна, понадавши се у срцу своме да ће се ближе осетити небу и својој души. Изненадио се затекавши је као и свако друго здање, ледену и пусту, и по бегао напоље из ње кад је чуо црквењака како звижди на сва уста чистећи је крпетинама и метлом од сирка. На литургију он само иде, о великим празницима, недељом каткад и, неизоставно, на крсну славу и имендан, светитеља Илију. Изишав из цркве, онако влаж не, мирисне и мрачне, бесилан потпуно, и уморан, и смирен, и туп, обрадује се виделу небеском што блешти над градом, и учини му се да ипак може некако још да живи.

По навици ли и потреби, по коби, морању, бесциљно лута по вароши кад изфору прими, као да му се не иде кући и никог свог да нема. А зашто? Чему? Шта тражи по улицама и крај реке, сам са својом сенком? И тако те залудне шетње једнако завршн: тиме што сврати к своме зету и остане неизоставно код њега на ручку. Ником другом и не може у граду отићи, јер нема родбине и пријатеља ни међу камењем. Једино га још разведри, и забави, и насмеје, зет тај његов, Жарко Мојић, професор гимназиски, ма да га неки пут невероватно, до безумља наљути. Говорљив је, и досетљив, паметан за се ненсказано, као што су сви Мојићи откад се зна за њих. Већ ишта Даница, Жаркова сестра, сатворила је што није ваљда ниједна жена откад сија сунце: живи као богата удовица, а никада се у животу удавала није. Прича она (дабоме да прича), чиме јој се муж бавио, како се звао и кад је умро, па се чак по њему она службено и презива; али тога мужа њеног никад нико видео није, ни сликана ни жива. Није га ни могао видети нико, кад га није било. Него се она, у младости, владала смело и слободно, и с којеким живела. Кад је најпосле затруднела с банкарским неким директором који је одавно ожењен био и троје деце имао, извукла је од њега пара и отпутовала преко мора, па се вратила у црнини и с дететом на руци: тобож се удала и муж јој умрло, није више Мојићнева него Ружичка, и перчицу има. Цео свет зна да она лаже. Зна и она да свет зна. Па ипак, ето, ником ништа, весела је и сјајно живи, одлазе јој и пошгују је, а он, Илија, мучи се и вије, омражен од свих, гуран у пропаст и ударан по глави, и залуд из бездна пружа руке, млатара и вапи. Ваљада је баш све то неко Божје искушење.

Пијано он иде улицама кад из цркве измили, не видећи куд кад прође ни кога мимоиђе: покривен очајем, прашином, тугом и блеском од сунца, не разазнаје око себе ни куће ни људе. Тргне се кад га мисао жацне, а не када угледа кога, па застане и дигне главу, с длаком их очију. Гле, у лишћу расцветаних липа и багрема, у модром ваздуху, у рујном сјају што капље с небеса, веселе се бубе божје и песмом успављују трак сунчани на спрженој трави. Гле, смеши се, кида се и делују чудесна зрачна свила, за грану запета и потекла у јасну бескрајност. Гле, свуда, кроз дрвореде, врх кровова, над мрачном шумом, преко реке и житног поља, благословено бију звона, позивајући на молитву, кајање и мир. О Боже, О Боже, лепоте на земљи за цео бели свет, сем за њега, за Илију манитог и самог!... Не може да стоји и да гледа, него похита још брже но дотле, сав у души испретуран, мрачан и неразговетан. Тргне се снова тек у парку, близу чесме осмехнуте на шљунчурену клупу, кад зачује изненада крај самих ушију: „Деда! Деда! Ми смо!" То га пресретну унук Младен и мати му Зора, у бело обучени и раздрагани, испружених руку Дигне главу и застане, али се одмах не разазна, већ само гледа жмиркаво у њих, загњурен у брзе мисли. „Ја идем к вама!" промумла мукло, као да они то не знају или да је то за њих нешто недељом необично: „Жарко је ваљда код куће?" „Ја мислим, сигурно!" потврди кћи опрезно и тихо, и једва се намрштн: „Ако није, ускоро ће. Јутрос се отишао врло рано". „Куд?" „Знате, тата, куд он иде: или у брда по качење, или у лов у шуму". Стари поћутн и, узевши за руку дете, преко воље пође, — средином стазе и за свој рачун, као да њер ка није с њиме, — али истом што коракне, натушти се и заврчи, сећајући се свих увреда што му је зет нанео: „Какве лепоте је нашао Жарко у томе, бити ловац, ја не разумем, и нећу разумети никад, док сам жив. Цео свој златни дан изгуби да убије једног зеца, а унапред не зна ни то, да ли ће га убити." „Па бар се лепо прошета, тата". „Е, тако, видиш, кажи: није њему до лова стало, него до ловљења". „Јест, он врло воли да лови". „Дабоме! Да обује чизметине, пребаци пушчетину, узме торбу, и вас дан шалабаза, а после да сврати у механу, па да пије и лаже". „Није, тата, баш сасвим тако". „И није. Горе је!" „Бога ми, тата, он увек донесе..." „блата и мање пара!... Немој, Зоро, немој, њери, да га браниш забадава. Нема у томе ни лепоте, ни користи, ни поноса, бити бајаги ловац. У томе има само сти да за паметна човека. Али где сте од па мети твој Жарко и ти!"

Брзо кћи престане бранити мужа кад види да је отац љутит и да га одговорима и осмесима још више узрујава.

Зна да нема на свету речи којима ће мужа спасти, па више за сином и за оцем, него с њима и поред њих, корача полако и замишљено, кидајући с грмова лишће уздрхталом руком. Потајице и

дубоко, нада се да ће се стари умирити кад она заћути. Али се збуде обратно. Сад он истом потоне право у узрујане мисли, које му се крвнички бију и зуче по глави. Сваки пут кад иде к зету, бојн се да га неће код куће затећи: не зато што нема времена да чека, него што жели да и њега неко прими као човека. И свагда се запенуши кад чује од кћери да ће јој се муж вратити из шуме „одмах". Зна он одавно, на своју жалост и пакост целог света, шта значи код Жарка „овога трена", „за секунд" и „сад". Само што когод, више од шале и обичаја ради, пролазећи улицом журно, викне преко пута: „Како, Мојићу, шта радите?" — а он као из пушке: „Свршавам, каже, оперу једну, баш преписујем последњу страну", — а опере на свет никад, ни после двадесет година. Или се договори човек с њиме да заједно прошетају, па му дође и куцне на окно у заказано време: „Хајде, вели, г. Жарко, јесте л' готови?" „Јесам, каже, само секунд, баш саршавам једно писмо, одмах ћу!" — а онај после мора да чека добар један сат, да би напослетку, кроз прозор, тихо, био обавештен како „већ више не вреди ићи, јер је касно, сад ће ноћ". Но и с тиме би се таст некако помирио временом можда, отупео за ту лудост, као што је код својих блиских за многа зла слеп, да нема нешто што неће зету опростити док траје под сунцем, и што га постојано, толика лета, једнако узрујава.

Већ треће недеље иза тога како му је кћер узео, до срца га је увредно тај његов зет Жарко. Да ли што је Илија онда још имао неку пару и некакво имање, или што су се истом ородили били оних дана, само му зет није избијао из куће, ни престао да се о њему нешто забрињава. „Ви сте, тата, болестан", „вама, тата, одмора треба", „нису толике бриге за вас", „што се не лечите". Велико мажење и кмежење Илија није волео никад, али му је сад мило било што се зет за њега толико стара и тако га уважава. Сагласити се јоју зато с њиме дабоме није могао. „Хвала, Жарко", говорио је, „што се за ме боље бринеш но рођени син. Не треба мени, верују, ништа. Здрав сам ја сасвим Само да ми је више среће, новаца и благослова, све би добро било". Но зет се упео да га лечи, па ма, вели, о свом трошку. И Илија пристао. Пристао је од ганућа, и зато да види шта ће доктори рећи, колико ће живети. Обрлали су га и куцкали, слушали увом и на справе, испитивали га о свачему, и што је ред и није, толико да су му већ били наврх главе. Најпосле су тобож нашли да му ваљају плућа и трбух, али да је оболео од срце и живаца, за шта нема бољег лека од постојаног мира: не сме се узрујавати, ни пити вино, мора се оставити свих послова, отпутовати у планине, купати се у хладној води, и добро и дуго спавати. „Е, господо доктори", рекао је забринуто, и пасмејан и љут: „Свак на земљи би то волео да ништа не ради, него да седи пред авлијом, па гледа и ужива. Но шта ћу ја с кућом и децом? И шта ћу сто мало земље, паше и винограда?" „Не брините се ви, тата, ништа!" прискочио је ња то Жарко и сину на све лице, као пре ображен. „Ја ћу вам имањем управљати и децу вам на пут извести! Предајте ви само то све мени, па идите док није касно. Ужасно изгледате!" Сад се тек Илија пристао што му се зет толико забринуо и зашто је звао докторе: да њега, таста, прогласи лудим при здравој памети, а сам да буде тутор и њему, и деци, и томе преосталом, жалосном имању. Такво га је изненада беснило загушило да није могао слова једног из грла да избаци: у жив лед се претворио, исколачен и блед. Но кад је Жарко одскочио, уверен да му је таст збуњен силно и изгубљен непоправно, па измахнуо да лудачку кошуљу на њега баци, старом су се вратили одједном и снага и глас. Згрчивши у шаку дрхтаве прсте, крвљу заливен и заслепљен, викнуо је и грнуо на Жарка и докторе, који су се у трен измакли и, безобзирце, унезверено, нагли кроз ходник и двориште и испали на трг. И кад су већ далеко били, није тога да дође к себи и да се умири, него је трчао кроз улице и, с пеном на уснама, дигнутих руку, викао промукло: „Зликовче Мојићев покварени! Зликовче проклети!"...

Не мучите Вашу децу рибљим зејтином, већ им дајте

JEMALT

који поседује врло пријатан укус и мирис, а деца га узимају као какву посластицу. Добива се у свим апотекама и дрогеријама у малим омотима по динара 25 и великим омотима по динара 42.

16387

ОГЛАС **ОГЛАС**

Сунчање! Ваздушна купања!

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ, дечји лекар:
Ваздух и Сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.
ДРУГО ДОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ. Цена 10 дин.
У књизи се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце.
Добија се у књижарама и код писца Јованова 83.

Београдска оперета
— Позоришна сала „Клерић" —
—:—
Недеља: дневна „Орлов"; вечерња „Циганскн Барон", са г-ћом П. Јесић.
Понедељак: дневна „Јесењи Маневар"; вечерња „Ра sur la bouche".
Уторак: дневна „Терезина"; вечерња „Циганскн Барон" са г-ћом П. Јесић.
Цене снижене. Улазнице се могу одмах добити.

„КОРЗО"
УСКРШЊИ ПРОГРАМ
Највећи руски филм
Козаци
Џон Џилберт — Рене Адоре
з пратњу хор — оркестра балалајки
Следећи програм: прослављена
Ана Стен
у великом руском филму
Мој син, дете другога.
Реж. Е. Червијакоп
16812

ДОНОЛОГ

Облаци, станте, испричајте тајне,
Што их видите са висина своји,
Јер овде доле, где ми нога стоји,
Само се гмиже и назире мутно.
Једно за другим иде поколење,
Једно за другим, стварајући прошлост.
Човек се вара да је стек'о знање,
Мисли ускоро бити владар Неба.
Зар не, облаци, још му много треба
До тога часа?
Јер човек не зна ни сам тачно шта је
И какав закон у бићу му влада,
А где да позна циљ Великог Рада
Свега што живи, свега што постоји.
Верује оку, уху, својој руци,
Разумом својим по бездану рије,
Док му се можда свака травка смије,
И сваки камен исмева му лутњу,
А он све иде из слутње у слутњу.
Данас пориче, што је јуче рек'о,
Сутра ће рећи нешто сасвим ново,
Ал' знам зацело пореће и ово...
Можда је све то болест поколења.

Г. Живојин Воркапић

Блато у коме човечанство грца,
То мене боли, јер нисам без срца,
Јер моја душа и бубиче воли
И сваки лист и сваки камен
И мрака вео и сунчану пламен:
Све воли, воли.
И ви сте некад били муљ и блато,
Па ипак зато
Летите високо.
У вама видим историју људи:
Вечита мена с нижега на више,
С вишега на ниже.
Али на крају, где се, где се стиже?!
Можда је тачна она вера стара,
По којој души никад смрти нема;
Једино што се непрестано сели,
Час је у даву а час је у прву.
Па тако и ви облаци високи,
Час сте у мору, час у малој бари.
О, кад би' знао душе ми почетак!
Зашто је душа тако заборавна,
Па се не сећа својега постања?
Можда је она противница знања?
Ил' знање за њу можда не постоји?
Или се сама те прошлости боји?

Облаци, станте, испричајте тајне...
Ал' шта то тражим!.. Ви сте ко и људи:
На све вас стране ветрови разносе,
Промени вечној изlaже вас време,
И ваше усне, пуне брига, неме,
Понекад само рикну страшне речи,
Значење чије нико не разуме,
Да се и оне изгубе без трага,
Док у њих оде читава вам снага.
Да, да облаци, ви сте ко и људи.

Живојин Л. Воркапић

Са федерима

Тражите ценовник

16793

Стоваришше дечијих колица у 15 разних модела препоручује трговина: **Алексе Јовановића**, Београд, Кнез Михајлова 21. (За унутрашњост уз повуку)

МЕДИЦИНА

Лето и дечје доба

— Др. ЖИКА Б. МАРКОВИЋ —

Приближили смо се пролећу, лету, времену у коме су на дневном реду излети, телесне вежбе, игралишта, купања, летовалишта, бањска лечења.

У просвећеним земљама тамо где су друштвени слојеви старији и диференцирани, свако годишње доба има своје спортове, своја одморишта, места за лечење, за сунчање и у зимно доба. Али тамо је напредак културе, која је разуме се, вековима стварана условно људима бољи живот.

Код нас је друкчије. У нашој земљи остаје, бар већини, једино лето, као време, које се може искористити, да се појединац или цела породица удаљи од свога дома и нађе приближне и добре прилике за борављење и одморите. Па и то време лета наш свет бар у већини, или из немарности или из неразумевања не уме да искористи како ваља. У томе правцу наша средина је на примитивном ступњу, јер је још млада и неразвијена. Ипак и поред ове чињенице последњих година корачнуло се нешто унапред. Ако не као на страни, где сваки човек има своје ферије, своје време одмора оно приличан број личности сматра за потребно и успе да се одвоји од посла и било на макар који начин, па и најскромнији, оде где на одмор или у бању.

И то код нас у претежном броју старији про воде лето ван својих домова. Јер код старијих организам имао је да издржи кроз извесни низ година с једне стране напоре наметнуте животом, средином, врстом посла, годинама. С друге стране телесна машина постајала је уморнија, неотпорнија, попустљивија, слабија. Многи су је својевољно кварили и рушили нехигиенским начином живота: Претераним јелом, претераном злоупотребом алкохолних пића и других злоуживања које драже или упропашћују живчани строј.

Код ових дакле старијих, питање бављења на феријама, лети ван своје куће, у местима која су као бање назначена, јесте првенствено лечилишног карактера. У једној бањи узимајући купања, пијући минералну воду, одвојени од свакодневног посла, подвргнути режиму, т. ј. начину живота, који је у погледу хране и одмора идеалан, и утишају моментаног безбрижног живота, они самим тим лако репарирају извесна огрешења и доведу у подношљиви општи физиолошки склад функције свих органа у телу. Код њихове то се покаже, или бар код доброг броја, некад бољим варењем, уредним столицом, мало бољом регулацијом телесне топлоте, некада чак и престанком главобоље, нешто правилнијом расподелом крви, релативним побољшањем крвног притиска.

Код деце мало је друкчије.

Дечји организам није ни имао прилике да своје органе ослаби и истроши било на правилном било на неправилном послу. Бањско лечење за дечје доба није ни имало да пружи оне и онакве репарације здравља као код старијих.

С тога бањско лечење, у ужем смислу, ту мислимо на лечење и купање водама с одређеним минералним састојцима, није за дечје доба још потпуно израђено.

Али је давно познато да ваздух чист и свеж крепи свачије тело, особито дечје, да ваздушна купања примењена код деце утичу преко коже веома корисно на дечје здравље.

Без ваздуха у опште не може се живети, а без довољно чистог ваздуха не може се здраво живети.

Исто је тако из давних времена познато да је сунце покретач свег живота у природи. Без сунца, његове топлоте и светлост нема живота. Све живо на нашој планети земљи па и човек напредује и развија се јер има сунца.

За дечји организам, свеж чист ваздух и сунце, особито у примени сунчања, имају прворазредни значај.

Ваздух и сунце могу се уживати, у сврху здравља, свуда и на сваком месту на веранди, у дворишту у башти, у шумарку, на ливади, у парку. Јер ваздушна купања као здравствени чинилац утичу благотворно на кожу и преко коже на цео организам.

Други чинилац здравља је сунце.

Сунчева енергија утиснута у биље, из којих човек погланшто црпе материе за грађу своју, животна је сила човечјег организма.

Али човечји организам не уноси храном само нагомилану, притајено моћну сунчеву енергију, него сунчеви зраци и после зрачењем делују животно на човека.

Извесни делови сунчевих зракова продиру у тело човечје. Ту, у организму они мењају извесне материе, оживљавају их, активирају у витамине, и утичу на правилно и потребно рашћење и здравствени напредак свег организма, особито костију и крви.

Сунчеви зраци делују на обнављање црвених крвних зрнаца, а тиме обнављају и крв.

Сунчеви зраци крећу живљу размену материја, стварају пун рад и хармонију саих органа, доприносе пуњење искоришћавање хранљивих елемената из хране.

Сунце својом светлошћу и топлотом убија кужне клице, проузроковаче и носиоце болести и пропасти човечјег организма.

Г. др. Жика Б. Марковић

Зато баш и јесу дечје доба и природа, њене лепоте, њени први и главни експоненти, ваздух и сунце у тесној вези.

Модерна медицина иставила је борављење деце у природи као један од главних услова дечјег здравственог напредовања.

И школска хигиена данас већ у велико кроз омладину спроводи основна начела личне и социалне здравствене свести.

Све то заједно и довело је до живљег покрета који је наше друштво за последњих неколико деценија окренуло природи да у њој, њеним животним изворима, лепотама и чаролијама потражи и животну снагу, задовољство, разоноду, окрепљење и лек.

И у истини показало се да природа, бављење деце у природи, на ваздуху и сунцу игра особиту улогу у здравственом подизању деце.

Јер и здрављ и болешљивој деци бављење у природи чинило је особите користи па ма где то бављење проводили.

Када је то бављење још било у местима која се природним положајем, ваздухом и сунцем и одликују, онда је здравствени утицај био огромно већи.

То нарочито важи за места где је клима погодна.

Специфична клима за једну болест у смислу специфичног лечења те болести, не постоји. Постоје места, чија је клима повољна или неповољна за поједине болести. Познато је да време утиче на човечји организам. Неповољно време повлачи за собом назебе а ови разне болести. Или обрнуто одговарајући климатски фактори, у извесним местима, могу болести лечити, или боље и тачније речено, њи на руку лечењу.

Та места онда заслужују име климатских места.

Улога климе у лечењу постала је искуством и научно потврђеним учењем о примени погодних климатских односа и утицаја у диететичне, профилактичне (одбранбене) и лечилишне сврхе.

И здрава деца потребују лети ваздушна и сунчана купања. Она се њима снаже и чврстају, те тиме боље одолевају назебу, а лакше преболевају болести. Здрава деца неморају њи у изузетно климатска летовалишта, него је довољно да се удаље од прашине на чист ваздух и сунчан предео.

Болешљива деца имају још већу потребу за чист ваздух и сунце. Она такође могу подмирити те потребе у местима доброг ваздуха и местима која обилују многим сунчаним данима.

Тако и здрава и болешљива деца користиће много здрављу ако лети оду у села (особито из великих варош) која имају шуме и доброг ваздуха а доста сунчаних дана, села која чису у низинама, немају баруштина и комараца, где се може становати даље од прашњивог и прометног друма.

Али болешљива деца и болесна од извесних хроничних (дуготрајних) болести боље искористе лето, ако су у стању и могу да оду и у климатска места.

То важи особито за децу ако су болешљивали или болесна од: рахитиса (енглеске болести, слабих костију), малокрвности, од повећаних жлезда, рђавог апетита, наклоности ка туберкулози. За ону децу што су стално кијавичава, што имају екземе (слабу кожу која се лако окраста, наједе), што лако и брзо назебају, што дуго болују. За децу која су прележала плућне болести, у првом реду бронхитис, који им остави у бригу дуготрајан кашаљ. Децу на коју иду лако све болести, код које мали поремећаји особито цревних и плућних органа изазивају велике последице.

За ту и такву децу потребно је борављење на ваздуху и сунцу лети у местима у којима царују природне лепоте и погодна клима.

Јер климатска места имају чист, свеж ваздух, много сунчаних дана.

Али најглавније је, што у њима нема наглих промена температуре. Што тако код стално лепог непромењивог времена, светлог сунчаног, мирисног ваздуха деца искористе све време да се надишу здравог ваздуха и упију што више сунчевих зракова.

На мало вишљим местима ваздух је не само свеж, него је и без кужних клица. Тамо нема прашине, нема саобраћаја те нема ни преношења заразе. тамо је више сунчане светлости, сунчеви зраци интензивнији су јер им облаци и талози не одузимају од јачине. На висинским местима ваздух је разређенији, кисеоника је мање, ваздушни притисак је мањи. То што је ваздушни притисак мањи и што има мање кисеоника, учинило је својствен утицај на крв, да се сама помогне. И научна испитивања показала су резултат тог утицаја у повећаном броју црвених крвних зрнаца у крви, у појачаној црвеној боји крви и можда повећаној количини крви.

Тамо на висинама шумовити крајеви штите од ветрова. Лети својим зеленилом, зими снежним белинама дају опојност мириса и даха свежине и чистоће.

Тако се тамо деца осете свежија, чилија, природнија, а после дужег борављења одморнија, отпорнија, крепоснија, здравија.

С друге стране утицај воде у опште, нарочито мора, морских обала, на човечје здравље, познат је још из давних времена.

Вода је, поред ваздуха и сунца, трећа сила, трећи чинилац нашега здравља.

Она је саставни део крви, она је осноћана подлога, потка свих сокова у човечјем организму.

Али она је и први, главни, огромни и моћни фактор хигиенске службе појединцу и друштву.

Загрејена она је носилац кужних клица, чиста она је животна потреба, уживање, носилац и стуб чистоће, у кључалом стању борац протиљу кужних клица, прво природно и лако дезинфекционо средство.

Носећи лакше трагове минерала она је делимично лечилишна, у топлим и жарким данима лета она је у сврху чистоће купањем хигиенска, у сврху здравља свежином окрепљујућа.

Зато је вода, из свих тих разлога од прастарих времена цењена. Умивања, прања, купања спадају у најстарије културне појаве. У најранија времена одређивао је свештеник купање у светим водама рекама и храмовима. И данас свештеници при крштењу поливају децу водом.

Сви стари народи који су у историји били чиниоци, веровали су у лековитост вода. Много је су реке проглашаване за свете. Позната је река Гангес, у Индији, која је од онамошње свега проглашена за свету.

Зна се колико је, у давним временима, била раширена и цењена употреба купатила код Грка и Римљана. Остаци тих великих римских купатила војничким колонијама, давали су увек једну интересантну слику техничког уређења

Купатила су и у средњем веку код историских народа употребљавана за широке слојеве народа, да у наше време дођу до опште употребе.

Лечилишно дејство борављења на обалама мора и купања у морским водама, било је, још Римљанима познато. Особито здравствени утицај борављења на обалама Јадрана и Средоземног Мора.

Својим минералним састојцима, сталнијом тем пературом, снажнијим кретањем својих водених маса, морске воде, утичу при купању повољно на човечји организам.

Борављење на мору тек онда добије своју пуну корист када се удруже сва три утицаја ваздух и клима морских обала, купање у мору и сунчање.

Али ово што је најглавније код слабо напредне деце то је промена ваздуха. Јер природа с ваздухом и сунцем, промена ваздуха, промена места и борављење утиче на душевно стање а ово и на телесне функције што често, врло често утичу благотворно на здравствено напредовање деце.

НАДУТОСТ НАДИМАЊЕ, неуредне појаве врења у танком цреву, жучни нападаји тромости, тешког дисања, лупање срца, нестају употребом наравне Франц-Јозефове горке воде. Она умањује навалу крви у мозак, у очи и плућа, или у срце. Лекарска уверења описују заиста чудноватe успехе, што су их постигли **Франц-Јозефовом** водом код људи који морају много седити.

16745

Против кијавице и многих заразних болести

„ГРИПОЗАН"

по Д-ру Бесарковићу

Дезинфицирајућа маст за нос.

16428

ЗА НАШУ ДЕЦУ

НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

Књижевни Загреб

Историја књижевног Загреба — Загреба као центра хрватског дела наше књижевности — није стара. Почиње у задњем периоду покрајинских књижевности у дијалекту; у време када су они, по злу и по добру познати, илирски језуити ударили у Загребу табор католичке про

Г. др. И. Невистић

гуреформаторске агитације и пропаганде. Карактеристично је да ти увек и у свему одлични глумци, почињу и овде свој рад са — глумом. Први органима књижевно-уметничких манифестација постају наше импровизиране позорнице по католичким „сјемеништима" а прве књижевне манифестације за оне примитивне драме, писане према странним узорима у неизрађеном кајкавском дијалекту од амбициозних књижевних труд бенка, Томе Миклушића, Тита Брезовачког и др.

Доцније, када талас романтике и национализма почиње да запљускује и ову нашу сферу, од исусовачке набожно-разонодне глуме прелази се на патриотску поезију, то најпоузданије и најомиљеније средство за пропаганду романтичарских и националистичких идеја. До тада мртви и неодређени, латински, феудалски и исусовачки Загреб почеће да буде и запљускује ватром своје нове вере сам први и најватренији националистички идеалиста, као млади клерик Павле Штос, „хрватски Јеремија", или онај легендарни гроф-боем Јанко Драшковић. Ту праву ватру разбуктиће Гај и његови сарадници са својим „илирским покретом" у један заносни националистички пламен, у коме се коначно прекаљује до тада неодређени Загреб и добива нови барјак и нову физиономију. Запаљен том новом, националистичком, ватром широкогрудних идеалиста и чврстих фанатика „Илираца" Загреб постаје привлачним центром свих огранака хрватског хетерогеног племена. А када агилни Илирци концентришу све националистичке снаге у своју средину и створе органе и институцију за своју пропаганду (прве хрватске новине, 1835., Читаоницу, 1838., Казалиште, 1840., Издавачко предузеће, 1842, Матицу, 1846., Југословенску Академију 1876., Свеучилиште, 1874.). Загреб ће дочети сасвим да губи ону своју раније покрајинску и локалну боју као позорница оне историјске борбе Грича и Капитала, пургера и племениташа, цехова и цркви школа и постаће дефинитивним центром читавог хрватског културног живота и метрополом хрватске књижевности. Да ту своју нову улогу заслужи и задржи, Загреб је и сам морао да се асимилира с другим хетерогеним сферама и елементима. Он мора да се жртвује, а широкогрудни Илирци доприносе, у интересу народног јединства, и ту жртву и на мекану кајкавску психологију, то најинтимније обележје Загреба каламе тврди штокавски дијалекат само због тога, да би тим најчвршћим елементом повезали и ујединили разнородне кајкавско-чакавско-штокавске сфере и менталитете.

Из те нововеске улоге Загреба развиће се касније и један нарочити романтичарски култ историјског Загреба, који ће започети најпрослављенији песник Загреба, Августа Шеноа. А ето баш тај најпрослављенији и најомиљенији песник Загреба, стваралац нашега романа и наше читалачке публике, задаје најтежи ударац оном најинтимнијем кајкавском Загребу као штокавски учитељ кајкавске публике који ту публику са највише успеха и штокавизира. Каснији песници „трубадури" историјског Загреба и Кровације, мињеници „пургера" и загребачких „пуаца", као идиличар и песник циклама Домјанић или онај популарни мајстор боема, поклоник романтике, „стеклиш" А. Г. Матош са плејадом својих „дисципулуса" „Гричана" — покушаће да поновно оживе онај стари, локални кајкавски Загреб, али то остаде као лабудова предсмртна песма, јер се кајкавски Загреб налази на умору. Незагребачка штокавштина на свима линија побеђује...

У данашњем књижевном Загребу не осећа се више ни онај занос наших Илираца нити се запажа она живост и радиност Шеноина времена. Додуше, и данас постоје и књижевна друштва и књижевни органи и издавачка предузећа, али све то изгледа као да постоји само по закону инерције, рада континуитета историје и онога, за ову средину и менталитет толико карактеристичног, поштивања традиције.

Као и обично, и данас највећи број хрватских књижевника живи у Загребу (у покрајини су само Назор, Шимуновић, Петравић, Цар Емин, Каталинић и неколико млађих). У Загребу су и све књижевне организације: Матица Хрватска, Друштво хрватских књижевника и Пен-клуб. Па ипак, иако изгледа на први поглед чудно, у тим организацијама није организован ни десети део хрватских књижевника. Сви активнији и познатији, нарочито млађи, књижевници разшркани су и неорганизовани. Дакле сасвим су се „индивидуализирали". Нису окупљени чак у каквим интимним кружоцима и кликама, осим што једну групу тек по изнеци повезује и држи на окупу атмосфера по знате кавалирске кафане.

А шта је с тим књижевним друштвима? — питаћете. Ево шта. Матица, она прослављена илирска Матица, то некада најагилније друштво које је давало смер књижевности а књижевност публици, данас једва да ишта значи. Политикани, партизани и спекуланти увукли су у њу политику и улицу која је из ње најурила све оне који нису мислили као фамозна Влашка улица, а то значи најбоље хрватске књижевнике. И тако је та некада славна Вразова и Шеноина Матица спала данас на безначајну експозитуру политикана некњижевника, на друштво анонимних лица без књижевног значења и вредности. А „Друштво хрватских књижевника"? Оно, као и Матица, има лепу историју, али никакову садашњост а вероватно ни будућност. Оно је основано почетком овога века као реакција на Матицу, за време ове оштре и бучне културне борбе, када су млади напредњаци (а то су били скоро сви књижевници од вредности) извели успешну офанзиву на конзервативну Матицу, која је била сасвим запловила у клерикалске воде. До рата било је то друштво заиста репрезентативно замениши са свим ону стару Матицу из њених најбољих година и са својим органом („Савременик") и едицијама („Савремени хрватски писци") давало је тон и правац књижевности, а публици лектиру и књижевност. Међутим то је све прошлост и кад гледамо ову садашњост, изгледа нам та прошлост давна, врло давна. Садашњост је у том друштву исто тако неславна и некњижевна као и у Матици.

Ми данашњи, сведоци смо једног парадокса који није ни први ни једини у овој средини која толико воле парадоксе. Иако је, наиме, ово друштво пре двадесетак година основано као реакција против Матице, данас се они налазе заједно, на једној линији — на линији некњижевној, на линији назатка, на линији учмалости и стагнације. Али није у томе читав парадокс. Парадокс је у томе, што са та оба друштва управљају данас исти људи, са једнаким менталитетом и једнаким „погледима", једнако страни и далеки од књижевности и једнако непознати у књижевности; па ипак ниједно од та два друштва неће да ликвидира, него свако од њих издаје неки свој орган и неке своје едиције. А све то тако иде, односно стоји, ради неке традиције. Ето, по овом примеру можете схватати колико је код нас развијена и укорењена болест коју бисмо могли назвати „традицијама"!

— Свршиће се —

ДР. ИВАН НЕВИСТИЋ

ПУСТА КУЋА

—:—

Кућица трошна, опустела давно,
Са сваким даном све трошнија бива,
Бршљан се вере уз ограду њену
А „чуваркућа" сламе јој наткрива.

Винова лоза, свуд по зиду белу,
Пуже се увис, и к слемену хрли
Као да жели, да кућицу целу
И успомене њезине загрли.

Прозоре давно попала прашина.
Две мртве вуже прилепљене стоје
Уз прашна окна. Један гуштер стари
С леђима гипким, смарагдове боје,

Уз само окно, на прозорском симсу,
Срчући сунце, спокојно лешкари,
Без искре страха, да ће ко, изнутра,
Руком, кроз прозор, да му сан поквари.

Љушкана ветром три винова листа
Куцкају овлаш о прозорско крило
И тихо шуме шумом којим зборе:
Заборав, покој, и све што је било...

Вој. Ј. Илић-Млађи.

Недељни распоред радио-концерата

— Београд 455 м., Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9, Берлин 475.4, Бреслава 321.2, Брно 432.3, Франкфурт 421.3, Келн 263.2, Лајпциг 364.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.2, —

—:—

БЕОГРАД

— Таласна дужина 455 м. — У антени 2 и по киловата —

СУБОТА, 4. МАЈ:

9: Пренос богослужења. 11.20: Званични извештај о водостању. 11.35: Објављивање дневног програма. 11.45: Извештај о водостању. 12: Тачно време. 12.10: Грамофон. 12.30: Привредне вести. 13.15: Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде").

17: Приче за децу. 17.25: Предавање о народном здрављу (г. др. Миливој Сарван). 20: Предавање о Христу. 20.25: Драмска представа: „Станица" (од В. Живадиновића).

НЕДЕЉА, 5. МАЈ:

9. пренос из Б. Саборне Цркве, 11.20 водостање, 11.35 дневни програми, 12 тачно време, 12.10 концерт музике Краљеве Гарде, 13.15 (извештаји „Правде"), 17 село у Црној Гори, 20 фреску у нашим задужбинама (г. В. Поморишац), 20.30 концерт Глиниковог Концерта, 23 Ђурђевски уранак („Обилић", г. Поморишац, Скогор и др.).

ПОНЕДЕЉАК, 6. МАЈ:

11.20 водостање, 12 тачно време, 12.10 концерт слепих из „Дома Краља Александра", 13.16 извештаји „Правде", 17 Радио квартет, 17.50 радио џаз оркестар, 20.25 виолински концерт г. Холуба, 21.45 нар. песме уз гитар, 22.30 оркестар цигана.

УТОРАК, 7. МАЈ:

11.20 водостање, 12 тачно време, 12.10 концерт, 12.30 привредне вести, 13.15 извештаји „Правде", 19.20 г. Ђ. Грујић: Јавне књижнице, 19.55 Брамс-Шуманово вече, 21.15 речи о свечовеку г. Черепов, 21.50 нар. песме г. О. Поморишац.

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

СУБОТА, 4. мај

Загреб 20.35: Вече Рихарда Штрауса и Јозефа Маркса. 22.10: Лака музика.

Љубљана 20: Концерт балалајки.

Беч 18.20: Камерна музика.

Берлин 20.05: Весела музика, дансинг.

Бреслава 22.50: Дансинг.

НАЈИНТЕРЕСАНТНИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО-ПРОГРАМА ОД 29. АПРИЛА ДО 4. МАЈА

СУБОТА, 4. мај

Бреслава 19.30: „Фигарова женидба" од Моцарта.

Давентри 18.45: „Заточеник из Зенде". од Хопеа.

У зору, када се на небу румен првога свитања укаже,
Свакога лета Господњег Он се из гроба у небо дигне;
И већ скоро 1900 лета узалуд га наше душе траже
И чекајући да с неба опет сиђе и у наше домове стигне.

— Христос воскресе! — Како хладно одјеком тишине звучи
Кад љубав руке не пружа и све нам постало туђе!
Када нас прогоне сумором дани, а боловима ноћ мучи
И залуд Господа чекамо да са светлом у наше душе уђе.

И сумор кроз живот носимо и прати нас ко коб мисао:
Чему сва цветања, буђења и процвале боје у сјају
Кад не можемо немирима сазнати прави смисао,
И разгрнута мрак којим се тајне бивања овијају?

Лутамо далеким морима и забитним улицама града,
Као орлови се уздижемо у плаве небеске висине,
Спуштамо се у поноре где вечно мрак ноћи влада
И куцамо узалуд сумњама неуморно на врата истине.

Мирисима и тамјаном своје путове смо кадили
И кроз тмине векова душе су Бога верама звале;
За наслеђене и створене вере раскошне смо градили
И уздизали до неба високе и поносне катедрале.

Завист нас слобом сретала, мржњом смо љубав тукли
У очима носили врлину, а сањали о греху жена;
Дизали славолук слободан, а робље на галије вукли
И уживали у вриску жртава невиних сред арена.

Господе, шибани очајем сумње о теби смо сањали
Да нас проведеш кроз заблуде истини нивицом понора,
Али су нас твојом сенком плашили и окрутно гањали
Тортурама на мучилиштима свирепих инквизитора.

Безумно смо тровали доброте дубоке кладенце
Откле је правда кључала као из кристалних врела,
И кидали смо безочно стидљиве невиности венце
Да се поругом грех и стид савију у боре чела.

Бешћутили смо светиње, рушили дигнуте олтаре,
Из душа прогонили Бога, светлост и херувиме;
И, чекајући да нас огреју нове зоре и наш живот озаре
Проклетство смо носили и срцем студиле зиме.

Сан и визије смо дизали да нас поведу новом животу,
Давали одморе олујама, зимама и врелом лету.
Себичност палаче градила, поштење ћуљало на плоту
И стварали нове идоле и клањали златном телету.

Под бичем напора фабрика радници су падали:
Руке им носиле умор, а жене грозднице вреле пиле;
На рубу издане снаге бољем су се животу надали,
А окна су им од папира и собе чађаве биле.

Проповедали смо братство и веровали да ће ко спас доћи,
У себи гушили крик крвожедни зверова жељних плена;
И док су надом пупили дани, чекањем трептале ноћи
Ми смо се клали код Москве и у рововима око Вердена.

А тако је добро о свету вечногa мира сањати
Где у пустињама душа љубав савија цветне оазе,
Кад је живот тежак, а сузе не можемо све дати
Боловима што као умор на наше падају стазе.

А није тешко наћи путове што срцу равно воде,
Путове љубави чисте, братства и помирења,
И разагнати мрак мржње да се у душама нашим роде
Зоре жртава светлих, узлета и очишћења.

Доста је пружити руку болу и радости странца на шесту
И наслоњена топлином срца ће се наћи и споразумети,
У туђем болу и радости свој бол и радост ћемо срести
Па би своју судбину могли лакше с туђом судбином понети.

Руке би порасле, срца се свему отворила широм,
Познали бисмо све светове, све звезде постале би блиске:
И исти сан и занос понео би све својим виром
И горде високе палаче, и колибе чађаве и ниске.

Само тако би свако срце згрејао и душу небу дигао;
— Христос воскресе! — топло би миром зазвонио и људе све збратио,
А Господ сам би на земљу са неба у својој слави стигао
И у све домове на своме путу с благословом навратио.

Јосип Шунић, убица Влад. Ристовића, осуђен на 15 година робије

УБИЦА ШУНИЋ

ЗАГРЕБ, 3. — (И. Н. изв. „Правди"). — Још од раног јутра пресуда Јосипу Шунићу, убици Владимира Ристовића, очекивала се са највећим интересовањем и нестрпљењем. Ово нестрпљење било је у толико веће што је изрицање пресуде раније заказивано за среду, 1. маја, али је одложено за данас. Радозналост и интересовање достигли су врхунац пред једанаест часова пре подне, кад је саопштена пресуда. Саопштењу је присуствовало релативно мало публике, али пред судском зградом пресуду је очекивао велики број радозналих.

Пошто је уведен Шунић, који је био нервозан, председник суда је прочитао пресуду. Суд је нашао да је Јосип Шунић крив, што је убио В. Ристовића.

Исто тако је крив, што је рањено једног детектива и Андрију Маташића.

Шунић је крив за § 134. и 135. тачке 1. казненог закона. Осуђује га на 15 година тамнице.

Суд се огласио за ненадлежног у ношењу оружја Шунића.

Шунић је осуђен на плаћање трошкова.

Конкурс за награде мајкама

Поводом прославе Материнског Дома, 12. маја ове године Управа Материнског Удружења расписује конкурс за награде мајкама са већим бројем деце.

На овогодишњем конкурсу могу учествовати само мајке које живе у Београду и то:

1. Мајке, удове ратника, које су своје мужеве изгубиле у ратовима за ослобођење и уједињење и које саме без мужа и ранитеља гаје и изводе на пут своју децу.

2. Мајке интелектуалне или националне раднице, које поред свога позива и рада ван куће васпитавају и негују своју децу.

Пријава са тачним подацима и адресом, а по могућству и са фотографијом, упутити Материнском Удружењу, угао Краља Милутина и Војводе Миленка ул., најдаље до 10. овог месеца.

Мајке, којима буду додељене награде, биће благовремено обавештене од стране Материнског Удружења.

МИЛАН К. АНТОНИЈЕВИЋ, трговац, извештава да ће празник Христово Васкрсења и крсно име Светог Ђурђа због жалости — провести и прославити у кругу породице на своме имању у Румунској улици бр 66, 16842

Колико становника има Београд

—:—

Коначно је свршен попис становништва у Београду.

Званично је утврђена ова цифра:

Свега мушких у Београду . . . 126.315.—
Свега женских у Београду . . . 99.755.—
Целокупно становништво у Београду 226.070.—

СПАСИТЕ ВАШ УКРАС, ВАШУ КОСУ
НОВО ПРОНАЂЕНОМ **ФРАНЦУСКОМ**
Помадом MICHEL
која обуставља опадање и седење косе, оздравља косно ткиво, одстрани перут и све болести од којих коса опада и седи. **Депо за Југославију Београд, Васина бр. 8, II. спрат.** 16825

ФИЛМОВИ КОЈИ СЕ ПРИКАЗУЈУ

„Исус Христос"

„ИСУС ХРИСТОС". — Ово је до сада једини филм, који верно приказује живот Исуса Христа. Старинска техника ни у колико не умањује ефекат овога филма. Јер ма како његова техника изгледала несавремена, овај филм делује на душу, а то треба да је главна одлика сваког оваквог филма.

Да је овај филм доиста један од најбољих

Крштење у Јордану

филмова ове врсте, може се узети као доказ и то, што је Патријарх изузетно дозволио да приказивање овога филма у току велике Недеље буде праћено музиком. Ову дозволу Патријарх је дао на предлог своје комисије, коју је био претходно одредио да прегледа филм. Тако ће у току Велике Недеље овај филм једини бити приказиван са музиком.

НОВИ ФИЛМОВИ

„Корупција"

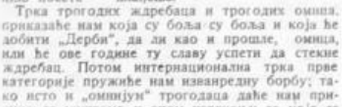
Под горњим именом Универсал је дао једно грандиозно кинематографско дело. Филм се у оригиналу звао „Моћ штампе", а у ствари приказује џиновску борбу између две моћне силе: корупције и штампе, борбу у којој као жртве падају поборници правде, но штампа се показује ипак надмоћнија од корупције и правда на послетку ипак триумфује. Филм је рађен у стилу првокласних шлагера, и сиже је узет из живота великих америчких капиталистичких кругова. Приказана је моћ капитализма и рад несавесних капиталиста, који за постизање својих циљева не бирају средства, а једно од најјачих средстава им је корупција.

Штампа се хвата са њима у коштац, открива њихове злочине и нечасне планове. То је донело смрт главном противнику корупциониста, али његови следбеници нису тиме заплашени, но још жешће и енергичније настављају своју кампању.

Главне улоге у овоме доиста оригиналном грандиозном филму играју Лоис Стон, Марселина Деј, Малколм Мак Грегор и Хелри Валтал.

Овај филм је изазвао велику буру у Америци, јер је један део америчке штампе устао против овога филма.

„Корупција" ће бити приказивана у Парамунт Палацу, за време ускршњих празника.

— Веома занимљив програм ускршњих трка. —

Уписано 50 грла. — Награде 45.000 дин.

Као и увек, ускршње трке биле су најзанимљивије, програм специјално баш за тај дан, задовољне уопште све посматраче; и оне коју на трке ради спорта долазе, а и оне којима је циљ посете — клађење.

Трка трогодих ждребаца и трогодих омица, приказаће нам која су боља од боја и која ће добити „Дербн", да ли као и прошле, омица, или ће ове године ту славу успети да стекне ждребац. Потом интернационална трка прве категорије пружиће нам изванредну борбу; тако исто и „омнијум" трогодаца даће нам призике да уживамо у оном натецању за које се може рећи да је до крајњих снага. Не мање интересантна биће и препонска џокејска трка, која се ове године први пут трчи са хандикапом.

Трке овога пута не почињу више оним старим шаблонским редом; сада ми имамо већ у првој трци врло много интересантности, а не као пре, када се увек почињало само трком одгајивача са села, која је могла да буде наочито у време када је у тим тркама „Шумадија" учествовала.

Трке ће почети са натецањем трогодих ждребаца, нас тази од 1800 мет.: **Рамзес, Ромео, Једиман, Гуд-Хоп, Елбијер, Пласт, Евген, Чарлстон, Ждралин, Дискобол, Марјаш, Едип.**

Прва три грла заступају шталу Г. Дунђерског, мада ни једно од њих се није баш нарочито, као двогодаци истакло, они ће сада као трогодци можда бити бољи. Гуд Хоп је врло лепо победио прошлог пута и уопште то грло, које би могло увек да направи изненађење. „Љубичево", са Елбијером и Едипом је опасна такмац, нарочито овим последњим који је исти на изгубио прошле недеље трку само зато, што је Борца који је победио, јахао његов џокеј са једном изванредном тактиком. Ергела „Вл. Илића" уписала је Марјаша и Дискобола, први је више познат, док други је свега једном учествовао без успеха. Чарлстон је као двогодац правно велике успехе, и као оно што је „Мама" пре четири године донела највеће коте тако је и са њим било. Овде би из челу групе могао бити Едип са Чарлстоном.

Трогоде омице наступиће одмах у следећој трци и показаће нам своју вредност на истој пруги, њих је свега осам:

1. Роз Мари, 2. Кармен 3. Жан Д' Арк, 4. Друга, 5. Кокет 6. Европа 7. Енергија и 8. Вампир.

Кокет и Вампир (омица, порекло од Ровијал Игла од кога су сва најбоља грла у штали „Илић") изгледа да ће имати највише изгледа за успех „Друга" која је победница у три „Мара Ресавкиња" са исто толико права претендује на то место.

Европа, Жан Д' Арк и Роз Мари као двогоде су омице имале су лепих успеха, стога ова трка биће много живља него предходна. Ипак ко је добро посматрао Кокет, како је по онако хрђавом и тешком терену, прошле недеље, са најгорим полазиштем била друга, тај мора веровати да ће у случају лепог времена бити победа њена.

Пролетњи омнијум трчаће се на стази од **2000 м.**, грла од 3 г. носиће терет од 53 килограма грла од 4 год. 62. кгр. награде су **15000 дин. 1. Атлантик 2. Гуд Хоп 3. Европа 4. Евген 5. Бригадир 6. Глориоза 7. Чакар Јанко 8. Чарлстон., 9. Јагњило 10. Карт Бланш 11. Борац 12 Јаничар.**

Прошле недеље Атлантик и Оморика направили су мртву трку, из њих био је Карт Бланш; Борац је показао већ до сад своју велику класу. Глориоза и Бригадир су лањске године имали изванредне успехе, ове године нису ипак у доброј форми. Борба ће бити у толико лепша, јер ће вероватно пред циљем бити најогорченија, тако да ће сантиметри, а не као некад дужине, одлучити праву победу. Треба очекивати посетиоце да они никада не могу упозорити посетиоце да они никада не могу онако прецизно одредити победника на циљу као судије у својој ложи, јер њима је циљ управљен наспрам ложе, док је публици искоса, те према томе наступа оптичка варка, и увек изгледа да грло које је са леве стране побеђује (наравно ако се ради о каквом кратком размаку.

Четврта је **Интернационална трка** прве категорије на стази од **1500 мет. 1. Футарожа, 2. Ризи Бизи, 3. Мангуп, 4. Овидијус, 5. Побуна, 6. Едип, 7. Осветник, 8. Пастор Тиз, 9. Д. Јаруши ца.** Прва по реду уписана, изгледа да је постала универзална, прошле недеље трчала је и на препонама, наравно захваљујући неког изванредној тактици јахача није се сирота могла да

— МАЛЕ ПИКАНТЕРИЈЕ СА ФРАНЦУСКЕ РИВИЈЕРЕ. —

НИЦА, крајем априла

Епизоде, које су се у истини догодиле и које ћу овде испричати, објављене су недавно у једној друштвеној газети, која се штампа у врло малом броју и растура само међу улупленима. Лист се бави разним друштвеним сплеткама и износи поједине пикантне догађаје у фином и интересантном облику. Успео сам не само да набавим последњи број те газете, него сам дознавши за имена главних учесника „ривијерске кроних скандалеза", скинио неке даме, које у тим епизодама играју најважније улоге. Ови истинити догађаји показују најбоље, колико се развија сплетка и препричавање туђих ствари онде, где људи немају никакве друге бриге, сем да контролишу рад и кретање осталих људи, који се налазе у њиховој близини...

МАЛА ЗАБУНА ПЛАВЕ ГРАФИЦЕ

Необично узбуђена и као бесомучна дојурила је шармантна и лепа плава графица на морску обалу и застала на путу, у близини једне стене, са које је скок у море сиртоносан. Да се у близини није нашао један Енглез, графица би можда и учинила неку глупост. Њено лице је одавало да је она приправна за све, па и на оно најгоре... Енглез је одмах схватио ситуацију и са његовој раси урођеном флегмом пришао лепој дами, питајући је, каква је тута мора.

— Хоћу да умрем! викала је она сам себе од очајања. Јер онај кога љубим, не љуби ме више! Данас, као и сваке среде, већ пуна три месеца, у четири часа по подне, требао је да дође на састанак овде. Сада ме је први пут изневерио... Већ је шест часова а њега нема... Већ и прошле среде чинило ми се да сам му постала досадна... Сада видим да ме он не жели више... Ја сам несрећна и једина ми је жеља да умрем!

И млада дама је скочила у море. Хладнокрвни Енглез само је оволико процедио кроз зубе:

— Гуска једна! Данас је уторак а не среда...

И добри Енглез је мирним корацима продужио шетњу.

(На сву срећу рибари су плаву графицу спасли и она је тек на сутрашњим новинама сазнала да је у уторак покушала да изврши самоубиство! О ти датуми!)

ПИСМО „МОРАЛНОГ" ЛОПОВА

Како се могло десити да је весело и лепушкастој младој Б. из Париза усред белог дана украдена кожна торбица? Полиција је узалуд трагала, лопов није могао бити пронађен. Али он је г-ђи Б. написао једно писмо, коме се цела Ница слатко насмејала. Пошто губитак није био велики, и сама г-ђа Б. морала је да се сме је духовитим присмешним расположеном лопова.

То писмо је гласило:

„Госпођо, када сам после успешно извршене крађе отворио вашу кожну торбу, констатовао сам да се у њој налазе следећи предмети: 5000 франака у готовом новцу, једна наша посетница, кутија са пудером, оловка са ружом, мараница и... ваша бурма! Пошто је ово била моја прва крађа, одједном ме је обузела јака грижа савест и ја сам већ био одлучно, да вам све ствари вратим поштом. Али када сам о целој ствари почео дубље размишљати, пошао сам до обећења да жена, која своју бурму носи у торбици у место на руци, нема ни труни морала. Таква жена бестидно вара свога мужа и оног другог! Стога сам одлучио да наш немирал казним на тај начин, што ћу све ове ствари задржати! Идите и не грешите више!"

Писмо је било овако потписано: „Један моралиста".

НА ЧЕСТИТУ ЖЕНУ СЕ НЕ СМЕ СУМЊАТИ

Једнога сунчаног пролетњег дана у радњу једног угледног јувелира у Ници ушла је једна ванредно лепа и елегантна дама. Она је тражила да јој се изнесу најскупоценији прстенови, што је и учињено. Но дама је била велика избирачица и није могла да нађе ono што би се њој допало.

Када је отмена дама већ хтела да напусти радњу, не купивши ништа, јувелир је приметио нестанак једног веома скупоценог прстена са крупним смарагдом... У радњи је настала узбуна, трка, скандал. Дама је позвана да остане у радњи, полиција је телефонски обавештена и детективи су брижљиво претресли даму, од главе до пете! Прстена нигде није било. Дама се необично узурјала и псовући напустила јувелирску радњу.

Сутрадан је у радњу дошао њен муж, фини и отмени господин. Он је јувелира обасуо прекорима:

— Каквим правом сте се усудили да посумњате на једну тако честиту жену? Моја је жена честита и отмена дама, не дам ја да се она овако грубо вређа! Видећете ви већ с ким имате посла. И т. д. и т. д.

Јувелир је свлашњи молио за извињење, шта више он је љутитом мужу понудио и један мали поклон. Овај је то наравно примио.

Али ова занимљива епизода тиме још није завршена. Осам дана доцније, када је јувелирска радња чишћена и рибан патос, испод пулта за посуживање нађено је парче лепљиве гуме, која је јасно одавала трагове несталог прстена.

Тактика овог лоповског пара била је необично лукава и вешта. Млада жена је помоћу гуме, једним вештим гестом прилепила прстен испод пулта, онде где се никако није могао приметити. Муж је сутрадан дошао да скине и однесе прстен!

ПРОКЛЕТИ АНАТОЛ

Две жене су пуних двадесет и пет година биле нераздвојене пријатељице. У Ницу су одлазиле заједно и изгледало је да чиста на свету није у стању да их растави. Па ипак!

Марију и Марту везивало је одиста истинско, идеално пријатељство. Оне су се волеле и никада једна другој нису завиделе. Марија је имала синчића, а Марта њерчицу. Срећне мајке су сањале о будућој брачној вези своје деце. Тако ће бар доспети и у сродство.

Али тада се десила драма у Ници. Љубомора? Ни трага! Материјални интереси? Ни разговора о томе. Шта је дакле било у ствари?

Марија је дошла чувеном фризеру г Анатолу. Он јој је замолио да дође после четврт сата пошто мора још једну своју муштерију да послужи. Када се Марија после четврт сата вратила у фризерски салон, на своје велико запрепашење је приметила да је Марта била та муштерија због које је она морала очекивати четврт сата.

Тада је избио скандал. Марија то својој пријатељици није могла опростити. То је било суви ше. Са њених лепих усана падале су ружне речи:

— Глупа гуско! Сујетна бестијо! Жено једног лудака и т. д.

Марта је била сва у пени и није могла достојно да реагира на овај испад.

Оне су постале највеће непријатељице.

Марија никада није могла да опрости Марти велики грех: она јој је за четврт сата преотела њеног Анатола!

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

„ПРАВДА" ЧЕСТИТА СВОЈИМ ЧИТАОЦИМА ПРАЗНИКЕ ХРИСТОВОГ ВАСКРСЕЊА.

„ПРАВДА" ЋЕ ИЗАЋИ У УТОРАК СА ДАТУМОМ ОД 8. МАЈА.

ПОВРАТАК Г. МАРИНКОВИЋА

Министар г. др. В. Маринковић враћиће се у Београд крајем маја.

Г. Кумануди ће као заступник министра иностраних дела водити конференцију Мале Антанте.

СКУПШТИНА КОЛА СРПСКИХ СЕСТАРА

Коло Српских Сестара одржаће годишњу скупштину 19. маја у просторијама свога дома, Франкопанова 11, којој ће присуствовати делегати из целе земље. 16803

ГОСПОДИНУ ДИМИТРИЈУ МИТИ А. КУМАНУДИЈУ, ДРВАРСКОМ ТРГОВЦУ, БЕОГРАД

Драги мој Мито, наступајући највећи хришћански празник Христово Васкрсење, честитам ти са жељом да га са твојом милом дечицом проведеш у највећем задовољству као и ја што ћу са мојом веселом децом. Твој бивши ортак Митровић. 16805

БЕЛЕШКЕ

САНАТОРИЈУМ Д-Р ПАНТОВИЋА, Београд, **Проте Матеје 29, телеф. 8-28**, прима болеснике мушке и женске на лечење и операције, као и породиље у свако доба. Цене за операције и лежање, као и за остале лекарске услуге врло умерене. 16794

ДР. ЦЕРМАНОВИЋ, специјалиста за кожне и венеричне болести преселио се на Теразије 11, грећи спрат. Прима од 1—2½ и од 6—8 у вече. Телефон 8-47. 16730

ПЕТАР М. ЧУПИЋ, каф. „Зелени Венац" честита својим муштеријама и пријатељима ускршње празнике. 16831

ХОТЕЛ „ПОДРИЊЕ" честита Христово Васкрсење свима својим гостима и пријатељима

РОГАШКА СЛАТИНА најбоље реновирано лечилиште против болести стомака, црева, мехура, жучних камена, срца, бубрега, јетри. Јефтино, најуспешније лечење у мају, јуну, септембру. 16240

ДР. АНА БРКИЋ—МИЛИЈАНОВИЋ, специјалиста за унутрашње и дечје болести преселила се у Београдску ул. бр. 8 (до апотеке Црвеног Крста). Одриниpa од 2—4. Тел. 9-45.

МИЛУТИН АНТ. ВИЛДОВИЋ, адвокат преселио је своју канцеларију у Призренску улицу бр. 4 — други спрат. 16823

ИЗВЕШТАВАМО поштоване муштерије и пријатеље, да смо своју **трговину преселили у Кнез Михајлову бр. 3.**

Поред најбољих **грамофона и плоча увели смо и радио-апарате** најбоље марке по веома повољним условима. **Д. Миланковић и Друг** Кнеза Михајлова 3. — Тел 16-06. 16809

У ТУЂИНИ, на путу и при храни на коју нисмо навикли, **Овомалтине** представља сталност снагу и здравље ако се редовито за доручак и за ужину узима. 16771

Парамунт Палас

ЛУКСОР

Наш Ускршњи програм

Сензационални филм

КОРУПЦИЈА

У главној улози

Lewis Stone
Marceline Day
Malcolm Mc. Gregor

Почетак у 3, 4·30, 6, 7·30 и 9·30

Универсал филм 16839

СЛАВЕ

ДРАГОЉУБ П. РАДОЈЛОВИЋ, судија Апелационог Суда, биће на путу о празницима и Слави, Светом Ђорђу.

ПОРОДИЦА пок. **Михаила Д. Перовића** не може ове године примати посете о својој слави Св. Ђорђу. 16806

МОЈУ СЛАВУ Светог Ђорђа нећу славити ове године због болести у кући. **Михаило Белић**, пекар. 16836

ЉУБ. В. СТЕФАНОВИЋ, адвокат, о својој слави Св. Ђорђу биће на путу. 16829

Социјална заштита трудних жена с погледом на хигијену и дијететику трудноће

— ДР. ДИМИТРИЈЕ Ј. МИОДРАГОВИЋ. —

Није никакво чудо, што се за време ратних година у свима зараћеним земљама осетно знатан мањак у погледу рађања деце. Када се уз то узме у обзир и већа смртност и деце и одраслих услед нередовних ратних прилика, овда нам се појављује пред очима страшна слика, која је дошла да паралише живот и будућност читавих нација. Ова авет лебделе је над свима зараћеним народима. Утицај ратне психозе осећа се још увек и по престанку рата. И ако су се послератне животне прилике донекле нормализирале, ипак је проблем популације остао још неизлечена ратна рана. Код свих зараћених па и не зараћених народа проблем спречавања послератне депопулације остао је државни проблем. Државници, социолози, политичари бришно су посветили сву своју пажњу овом тако важном проблему. Да је страх од послератне депопулације потпуно оправдан казују нам следећи бројеви. Према једној званичној статистици видимо да у години 1901. на хиљаду жена које стоје у доба рођења испод 45 год., у погледу живо рођене брачне деце налазимо следеће цифре плодности код појединих народа:

Холандија 320.0, Италија 268.5, Данска 257.1, Француска 158.9, Норвешка 300.0, Шведска 267.1, Белгија 250.8, Бугарска 291.8, Швајцарска 265.9, Србија 245, Немачка 286.1, Шпанија 259.4, Енглеска 284.3.

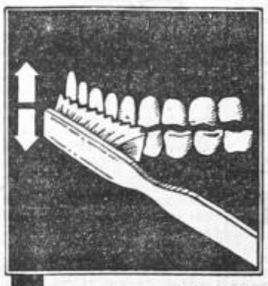
После рата у години 1924. код истих народа и под истим условима видимо следеће цифре плодности:

Италија 250, Данска 181.3, Немачка 146.0, Шпанија 248.4, Швајцарска 175.1, Француска 140.7, Холандија 238.4, Шведска 170.5, Бугарска 276.4, (за 1921.), Норвешка 224.7, Белгија 160.4, Чешка 210.8 (за 1923.).

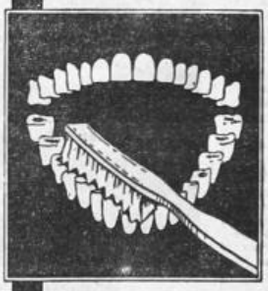
Нисам могао добити податке за Југославију, Русију, Пољску, Румунију, Грчку.

Код свих народа опаже се негде већа негде мања после рата депопулација, а што је најжалосније опажа се опадање деце баш у имућнијим браковима. Ово је била озбиљна опомена да треба предузети што пре и што енергичније мере, да се овом злу стане на пут. А то значи, посветити пажњу прво: повећању броја рађања, друго: смањити смртност рођених и одраслих. У првом питању наћи ћемо решење ако држава одговарајућим мерама забрани намерно спречавање концепције и одстрањивања плода, ако популарисањем хигијене у погледу одржања жељене трудноће продремо у широке народне слојеве, ако се правилно реши питање брачне и ванбрачне деце, ако се економско-финансиске прилике побољшају. У другом питању налазимо решење, ако се новорођеној деци обрати нарочита пажња и заштита и то отварањем довољног броја државних, општинских или приватних породилишта, домова за новорођенчад, чији су родитељи умрли и за напуштену децу, отварањем стручних завода за вештачку исхрану деце, одмориилишта за сироте породиље, где би оне по изласку из болнице могле провести извесно време под стручним надзором, за време док се не поправе и не нађу рада, обданишта за смештај деце преко дана, док су мајке на раду, диспанзера, школских поликлиника, стручних болница и т. д. Популарисање, хигијене, профилаксе, дијететике, у приватном и јавном животу је заједнички задатак државе, општине и целокупног друштва. Један од најважнијих задатака свих нас у погледу популације, је обратити нарочиту пажњу социјалном положају и заштити трудне жене с погледом на хигијену и дијететику. У организму трудне жене одигравају се дубоке физичке и психичке промене, она се мења, подноси све тегобе живећи за двоје, а у циљу да продужи себе, своју породицу, своју нацију, па неправо би било не олакшати јој положај и могућност што лакшег и сигурнијег извођења овог њеног корисног и похвалног потхвата. У културним земљама свуда и у свакој прилици се трудним женама указује нарочита пажња и првенство. Наш непросвећени сељак ће често више водити рачуна о својој тегленој марви него ли о својој сопственој жени. Како данашња жена има свој делокруг рада у 1) приватном животу у кругу своје уже породице, своје куће, и 2) у јавном животу, као јавна раденица, то и сва хигијенска социјална питања треба расветлити у оба правца, другим речима, да се запитамо може ли жена одговорити својим дужностима и у приватном и у јавном животу без штетног утицаја на трудноћу и њен пород? На то питање могу дати одмах позитиван одговор само у том случају, ако њен рад и живот буде базирао на принципима хигијене и дијететике и ако послодавац и законодавац буду о овим захтевима водили строго рачуна. Социјални положај трудне жене биће на тај начин много повољнији, лакши и она ће несметано моћи учествовати у јавном животу онолико, колико јој то њена интелектуална, психичка и физичка моћ дозвољава. Држава и друштво су дужни да трудној жени учине ту концесију, одклањајући сваки штетни утицај на њено материнство, па макар то било моментано и нешто на штету њеног рада, која се она из нужде или љубави примила, јер смишљеним материнством жена много више даје друштву и држави него што они овом приликом губе. Спровести хигијенске принципе у јавном животу и створити социјалан положај трудне жене у њиховом јавном животу, а нарочито физичких раденица, морамо захтевати од законодавца следеће: 1) да се жена у последња три месеца трудноће ослободи сваког тежег физичког рада у јавном животу, 2) да се њен рад ограничи у петом и шестом месецу трудноће на четири сата дневно, а у трећем и четвртом месецу на шест сати дневно са паузом од два сата у подне за време обеда. 3) Да се у случају болести, изнемоглости, старости осигура и радница и њена породица, 4) да јој изгубљену зараду за време нерада у случају болести накнади држава или уред за осигурање, 5) да се установе премије за жене са више деце и свима могућим бенефицијама. Од послодаваца морамо захтевати следеће: да се трудној жени омогући посао у седећем стању, а избегава онај у стојећем или скопчан са трчкарањем, да им се нарочито у већим предузећима резервише одељење, гда би се за време паузе или моменталне нелагодности могле одморити, да се кантина уреди као што захтевају дијеталне потребе трудних жена, да им се стави у свако доба на расположење лекар, који ће пратити утицај рада на њихово телесно и душевно стање и који ће бити снабдевен потребним лековима и просторијама за указивање брзе и стручне помоћи. Први и највећи непријатељ трудноће је тежак физички рад. Овим не мислим да кажем, да трудна жена не треба и не сме да ради. Напротив, она треба да ради, да се креће у циљу прикупљања своје сопствене снаге и одржања свога здравља, али се тај рад има кретати у границама физиолошког рада т.ј. у границама нешкодљивости. После сваког физичког рада настаје умор. У колико је рад већи, у толико је и умор већи и брже наступа. Умор брзо долази или услед недовољно развијене мускулатуре, или услед недовољне количине узете хране, или услед нагомилавања продуката распадања створених за време рада а ови продукти (угљен диоксид и млечна киселина) или су створени у већој количини или се не одстрањују у довољној мери. Али, појава умора није само мускулозног порекла, него ту има удела у цео нервни апарат. Осећај умора је фактор који подлеже и техничким и интелектуалним утицајима. После умора треба да дође одмор, а то у физиолошком смислу значи одстрањивање из организма свих за време рада нагомиланих продуката распадања. У колико је рад већи у толико је одмор дужи и опорављање спорије. Да би умор био мањи, треба ограничити све факторе, који га проузрокују, а то су: трајање и интензитет рада, начин рада и услови под којима се обавља. Ако је мускулатура недовољно развијена треба је вежбом оспособити, ако је храна услед неког оболења недовољно искоришћена, треба се лечити. Да би се организам трудне жене одржао и прикупио резервне снаге за природну борбу која му предстоји, потребан је физички рад али под хигијенским условима и у тој мери да одмор буде увек већи од умора, а то значи да се тај физички рад креће у физиолошким границама. У модерним лабораторијумима постоје нарочити апарати и методе за процену оваквог рада. Пошто психа и интелект такође замарају организам, то треба и овим факторима указати потребну пажњу. Психа трудне жене је врло лабилна, тако да је и нека безначајна ситница у стању, да је баци у јаку депресију или узбуђење. Душевно узбуђење може бити узрок побачаја или превременом порођају. Страх од порођаја може по некад реметити душевну равнотежу. Интелектуалан рад у колико се не коси са општим принципима хигијене и дијететике не шкоди трудној жени, ако после тога наступа сан и одмор од 8—10 сати. Општи принципи хигијене у дијететике којих се трудна жена мора придржавати су следећи: Што се одела тиче, оно не сме бити ни сувише тешко, ни сувише топло, али мора штитити организам од хладноће, пљавштине и прашине (затворени доњи веш). Од седам месеци, корисно је носити појас око трбуха. Ово нарочито важи за више-ротке код којих је потрбушина сувише лабава. Појасом се спречава стварање пупавог трбуха и омогућује организму правилније и лакше кретање. Појас не сме да стеже и да потискује трбушне органе на доле, већ служи као ослонац, да се органи одрже у одговарајућој висини. Подвезе не треба стављати око ногу, јер то може проузроковати проширење и пуцање ножних вена. Подвезице треба причврстити за доњи веш. Постоје ли проширене вене, корисне су еластичне повеске или гумене чарапе. Не треба носити високе а уске потпетице, јер оне чине ход несигурним, а поремећај равнотеже и пад може изазвати и поремећај трудноће. Чистота тела одржава се чешћим млаким купањима (35 ц), сувише топла или купања у текућој или морској води, при јачим таласима или дужем остајању у води, могу имати штетних последица. Врло је важно одржати чистоту полних органа... да не би за време порођаја наступила нежељена и судбоносна инфекција. Прање са млаком лизолном водом треба вршити само спољa, а унутарње иригације само ако постоји какво оболење и по наређењу лекара. Полни сношај у почетку трудноће не сме бити ни чест, ни груб, јер јаки сексуални надражаји може изазвати побачај. При крају трудноће препоручује се апстиненција, јер се тиме одклања могућност инфекције. Брадавице на дојкама треба чисто одржавати алкохолом или борном водом. Несме се занемарити ни чистота уста ни зуба. Шетња по чистом ваздуху бар по један сат пре и по подне, треба да изазива дубоко дисање, чиме се плућа вентилирају, крв оксидише и омогућава правилан рад црева. Што се исхране тиче, она је у тесној вези са развитком детета. Количину меса треба смањити на 70—80 гр. дневно. Треба бирати храну у којој има мање беланчевине, а више масти и угљених хидрата (зелено поврће, варивo, брашно, пиринач, воће, кромпир и т. д.). Млеко је особито добро јер у себи садржи беланчевине, масти, угљених хидрата и креча. Креч и гвожђе су потребни за развијање костију детета и за јачање костију мајке. Креча у довољној количини сем млека има и у јајима и сиру. Слана и љута јела треба избегавати. Храну треба узимати чешће и по мало. Гојење је непотребно. За пиће је најбоље обична вода или воћни сокови. Мале количине алкохола изазивају апетит и добар сем ако је то потребно. Затвор се мора спречавати кретањем, дијетом и најзад лековима. Мокраћу треба дати чешће на преглед. Треба отклонити и све предрасуде сујеверја и сваки утицај надри-лекарства и сваки страх од порођаја. Ако принципи хигијене, дијететике и профилаксе продру у приватан живот наших најширих друштвених слојева, ако друштво и држава пруже потребну заштиту трудним женама и у приватном и јавном животу, онда ће и проблем здраве и јаке популације бити решен брзим темпом.

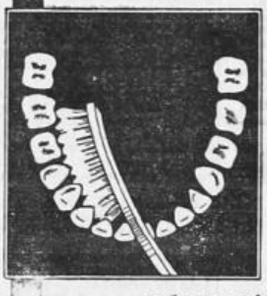
НЕГУЈ ЗУБЕ

ИЗМЕЂУ зуба прети највећа опасност од остатака јела и бактерија, зато треба горе-доле четкати.

ГОРЕ нарочито ив удубина кутњака, треба са четкицом све опасно одстранити

ПО ЗАДИ зуба исто је толико важно четкање. Најважнија је али при том моћ чишћења и девинфекције, коју има

САВЕТОВ

KALODONT

ТРИ ЈАКА РАЗЛОГА. — Један лекар упитан зашто је постао специјалиста за кожне болести, одговорио је: „За то имам три крупна разлога. Пре свега ти болесници ме никада не дижу ноћу из постеље, друго, они ретко умиру од добивених болести, а најзад не могу никада да се излече..

На гвозденој пољани од састављених шлепова, испред командног брода, чекамо **треће**. Пешкамо се унакрст, накратко. И зебемо... Зар би могла да прође ноћ да нико не побегне у варош, да се нико не напије, да се бар двојица на закоцкају и не потуку... Расцопана „тинтара", нож у бутини, плећки, где било. Само да не буде изласка у варош. Има нас преко триста и двадесет а сви лежемо у два кревета, дуга по шездесет метара, у једном касарна-шлепу. Кормари са шлепова и дрварица лево, матрози десно. Средином узан сто за јело, који се обара ради проласка. Звоно нас диже на стражу, звоно смењује. Буди, води на прозивку, шаље на рад, враћа на ручак и вечеру. И у кревет. И дању и ноћу око нас страже. Од нас самих. Најсавесније страже, јер обично стражаре најгори међу нама. Они што највише беже најбоље чувају остале. Иначе за њих не би било прилике да умакну. Јер ко напусти стражарско место нема се где вратити.

Ако је случајно измакла ноћ у миру, треба прегурати још и прозивку... Коме се не може десити да пречује своје име, да се одазове на туђе?... Да се закашље само!.. Одераће се дупајући лед око бродова, премотавајући бескрајна челична ужета на којима остаје кожа с длановa... Тешкамо о свему, на једно сви мислимо. Како ће јутро проћи.

Чолабентић стао испред граница, ухватио се за широки, озго пуштени ланац, клати се и сањари. Па, и не мисли ни шта ради, доњи крај од ланца обави себи око бедара, закачи куку и уседе у омчу. И стаде да се љуља обгрливши ланац испред себе. Неко му се прикраде с леђа, згради ручку од чекрка и нагло завесла. Врх гомиле искочи чакараста глава, за њом труп. Па се озго загледаше у нас продерана пенцета. Преко шлепова звекну разбијен смех:

— **Узнесе се** Чолабентић!

Клицање и дрека. Бобоњају тврде гласине. Редари утекоше у масу, дерући се, да забашуре. А омча с теретом стиже на врх граника. У њој се кривио Чолабентић; чути се није могао. Очајно је показивао на командин брод, мрштио се и ону слободну шаку стискао у песницу. Сваког је тренутка могло да зацвили звоно. То је команда за „мирно" јер ће, у истом часу, преко бродског крова да се напне и рашири огроман црни шињел. Пригрнут. Под њим као да наступају ветерница! Да се тог часа почну давити шлепови под нама, нико се не би смео помаћи. Прилази, шињел му се шири још више. Стаје накршке; црн талас од чоје загони се преко платинских плећа, како мрдне раменима. Прострели чету па тресне погледом манипуланта коме играју спискови у рукама... Тек прозивка кад буде готова, прима рапорте па — коме шамар, коме корбач. То су скоро нежности, само за обешењаклуке. Преступни ке шаље пред канцеларију. Кад подели послове вратиће се њима. Једног по једног ће упућивати доле у магацин, који, од свега васионског сјаја и светла зна само за једну чкиљаву лампицу, која тада још више утули. Ту се кривци упознају са уставом зимовника. Нико га није видео а сви говоре о њему. Тврде да је то метар дугачка говеђа жила, две зиме преспавала у каменој соли, па обојена црвено. Њом се узме мера за капут или панталоне... Задремај на стражарском месту; заборави само да куцнеш звоно кад истекне четврт сата — он је ту! Испадне из сенке или рупе, смени те и пошље на спаваће. До сутра. До прозивке и рапорта, а после овамо... Подне, поноћ, зора — њега никад у кабини. Као авет која се не смирује од проклетства искрсне иза кровова, с обале, с леда. Виђали га кад из димњака бродских осматра зимовник. Нек само покуља на судњи дар од неке кујне са шлепа нешто мало гушћи дим, он је већ израчунао колико је, прошле ноћи, стриц украо дрва. У часу је ту. Ислеђење не траје дуже од једне минуте. Зна он и пре жалбе, шта је ко, и од кога украо. Ако се покрадени не жали — благо њему! Изведе га пред нас заједно с крађљивцем и оба разголити до најтајније прошлости, свирепо. Сви већ знамо за све. Идемо пред њим као голи, узалуд се увијало зимским капутима... Унапред зна где ће се ко „омаћи", опити се и побити. И предочи јавно. После, кад се деси, сече!... У његовим реченицама никад више од пет речи; и од тога половина иде на псовку. Зна он и коме ће сутра стићи депеша да су му родитељи на умору. Обоје! И пусти га. А у повратку, пре но што тај буде стао пред њега, усветли очима:

— А ти дотуче цулаг*) код „Вишњице", а?.....

Громки смех. Смеје се и он, али студено Мислите да му је ко рапортирао? Боже сачувај! Састајемо се ту сваке зиме и он, с нарочитом страшћу, прати сваког од нас. Удари га на две три пробе и ухвати круг из кога не могу његове мисли и жеље. Сваког часа добија потврде... Ухваћени грешник обара главу, смеши се и сам иде право пред магацин. То баш понекога спасе. Стигне са Чукарице жалба на неред који су правили неки пијани матрози. Одмах заурла звоно. Скуп. Чита се акт. Страшна тишина. Пада иње по одећу. Тек што је манипулант предахнуо он већ колута очима:

— Кађенић!.. Што се не јављаш?.. Богомајку ли ти твоју...

Испрати га муњом, па се брзо окрени на другу страну:

— А ти Распопе мислиш: мимоиће мене!... Колевку ли ти кајишарску... покварену... Пред магацин!... И ти Аранђеле, и ти! Ућутао чокалијска, једна... Сад ћеш откајати и оно пређашње, кад растурасмо зимовник...

Мир ко у храму кад се износе свети дарови. Доће тужба за крађу. Тек што је прочитана он рикне:

— Смрлама, шта чекаш?... Излази...

Нисмо се ни прибрали а украдена ствар је ту.

Заверовали се да га убију и чекали ноћу, у заседи, с дугачким касапским ножевима. Увек им долазио с леђа. И продазио даље а њих, као случајно, доцније налазиле патроле и упућивале у болницу. Такви се нису враћали. Ако и наставе службу то је било само до прве поаве леда.

Као вечна мора пратио је све наше снове, чак и лети, целом дужином Саве и Дунава. Завлачио се у шуме и врбак докле год допиру тамне њушке наших шлепова. Пружи ли ти само челична ужета, паднеш ли му под команду, да си свети Јован, скакавцима да се храниш, ни вође да не сркнеш више од двапут дневно, — мораш згрешити. Мораш бити лопован и кажњен. За њим се мора говорити. Као да ни пола сата не би могао да проживи без туђих уздаха и клетве.

Старији тврде да су га знали кад је продавао пеpеће и отимао алву од бозаџија. Тек што је постао матрос измлатио је свога стрица тако, да би за свагда изгубио службу, да га није подупро неки сродник. Кад је постао млађи бродски кормар заповедао је бродом, без обзира ко је на њему био старешина. А као капетан?... Измејао је прописе о пловидби, искуство и људску памет. Кроз Ђердап је путовао ноћу, куд је допуштен пролазак само од девет у јутру до четири по подне. И то кад су нарочити лоци и на крми, и на команди. Ни да чује капетан Тиња за њих. Пловидба је плаћала казне, њему одбијала од плате, а он и даље терао своје. Кад службено укорише једног старог капетана што је сишао низ Саву, по малој води, са четрнаест шлепова, он једва дочека да пошљу њега. А кад окрете низ воду покупи све што се затекло под нашом заставом и остави Шабац за једнима са двадесет и шест шлепова на шлепсајлима!... Полетеше низводно депеше, сиеже се обалама свет. Утрнуше срца кад се задими иза Циганлије, и недогледна, црна, сва изломљена змијурина протеже се и устреми на стубове од главнога моста. Тешко камењу!.. На левом крају команде ветар распиње гломазан шињел. Стоји косо; пред њим, на нишану: и мост, и брод, и сви шлепови што каскају позади, загњурених и зачућених глава. Широко риче труба из десне руке, тутњи дахљина. Снебива се река... Клону димњак испред моста, збуни се и растури дим. Кад се мислило да ће „Рудник" посред стуба, он вину десно, па, као кроз капију! За њим, тако, сви шлепови, по четири напоредо... Пролућа „Венецијом", сиђе у Дунав, па се окрете и врати у пристаниште, као господар. Ничије више није било до његово. Иза притворених прозора директијске зграде гледе за њим смућене старешине...

Ту халу сад чека Чолабентић. Толико је помодрио да му је вечни гареж пао с лица. Кревеље му се испуцана уста. Личи на Христа из дечијих читанчица кад, с крста, моли за кап воде. Још се гушимо и готови смо да се укрутимо и онемимо. Нисмо рђави што смо рђави већ што сваки осећа да му не би било криво ако би за такав скандал и сам доплатио што-год. И један се залети, згради дугачку мотку с решетком на врху којом се хватају у реку пале ствари, наби му решето на главу и окрити се гомили. Обузе нас беснило.

Тек што се Чолабентић ослободи решета, лупи звоно. Искочише неки да откаче чекрк, али се тргоше натрат. У том часу је изгледало да ће онај скочити озго, на нас, да нам се мртав осветн... Поред нама се надимао црни шињел; слутило се нешто необично. Танки облачићи паре, који су нам се отрзали из прсију, били су једини знак да пред њим дубе живи људи. Стаде. Прорешета нас и таман да погледа пребаци на њату, око му се закачи о граник. Као историјски символ страдања и патње висио је један човек изнад целе своје класе, изнад велике гомиле живих покојника. Избезумљене очи жалосно зуре. Хладно и мир.

Читав корак одскочи у страну заповедник... Шире се зенице; не верује. Ма, шта то значи?... Уздрма или? Зар је и то могуће?... Тако да њега дочекају!... Покупи се шињел. Из очију пљусну растопљен туч. Изгледало је да ће згрв бити један боров подметач и да ће њиме развући по гомили. По десет би свалио одједном Најежи се, и за читаву стопу порасте у вис.

— Битанге!...

У том часу нико није разумео никога. Мрсило се и распредало само од себе. Капетанове очи падоше на чекрк; десет њих полетеше на ручку. Откачише је. Звекну ланац и клизну наниже, кад Чолабентић дохвати шакама уздиже се и чврсто прљуби за врх од граника. Грлио га је и стезао као једину заштиту, као спас од напасти која му прети одзо.

— Доле, бре!... Несрећниче...

Наредба је грмела али као забринута; готово пријатељски, ако би и то могло да буде. Ланац клизну испод бедара. Око нас гори.

— Жив — нећу! — процеди се озго.

Истезао је последње атоме снаге. Ланац пао под колена. Секунд-два па се неће моћи да врати.

— Праштам!... Слази...

Заборависмо на став. Тапкамо у месту. Срца стигла на уста. Увек нам шале крваве. Хоћемо лепо — испада ружно; тражимо добро, — срета нас зло. На гомили меса и костију и сад ћемо се зарицати, а чим је склонимо — заборавићемо све. Све, сем приче.

— Чолабентићу... **молим те...**

Онај се прађакну озго и саже главу.

Једно рачје око, јако искочило, пређе и кресну преко масе... „Да **молиш**, јакако!" — говорило је. — „Вреди тога једна пуста, матроска глава"...

Па се окрете и пусти на мишице. Врховима чизме задржа омчу да не спадне, клизну низ ланац и уседе. А шињел зацепта испред нас, зацепта и окрете нам своје дуге пашеве...

Ни прозива, ни рапорта, нити каквог рада. Разиђосмо се као на велики празник.

Почетком априла 1920. Београд.

*) Додатак на путовање који се прима тромесечно.

Разлика између девојке и жене

Девојка и жена разликују се по својим особинама. Диференција у психичком погледу је двојака. С једне стране неодређеност објекта, а с друге стране активитет полног нагона. И једна и друга фаза у психичком развитку није завршна. Девојка воли више њих, она воли други пол, а не личност. Напослет ку долази љубав према извесној личности.

И то бисмо могли назвати завршном фазом, да не долазе разни психички

Г. др. Љуб. Думић

моменти у обзир. Те моменте можемо уочити тек онда, кад девојка постаје женом. Важност тога преласа не може се довољно наглашавати. Васпитана друкчије од мушкарца, засебним моралним схватањем, осећајнија и осетљивија услед тоталне апстиненције, љубав је код девојака изражена и изживљавана чисто психички. Извесни идеали, њеним проткани еротичким фантазијама, сачињавају њен душевни живот.

Када постаје женом она у томе моменту кида са традицијама своје личности. Заносна и усхићена приближује се објекту, који треба да је у психичком погледу покори. Жена се у љубавном смислу речи осећа побеђеном. Због тога наступа читав низ душевних појава које једна за другим иду новој сексуалној организацији код жене. Побеђена, покорна, није она индиферентна према ономе, који ју је победио. Пси холошки је факат, да се девојка, када постаје женом, тотално предаје своме објекту, осећа се зависном од њега, јер је он тек онда потпуно везује за себе.

Да ли ће се у том моменту осетити привређеност као душевна потреба, или ће наступити извесно разочарење, којему је корен дубоко урезан у њеној души, то се не може предвидети. Једно је јасно, да ће разочарење наступити — било да муж не разуме психосексуални живот своје жене, било да избију на површину елементарном снагом дотле притајени, уроњени, извесни нагонски мотиви.

Било да је кривица до мушкарца, било да је узрок у дубини душе наступиће супротна реакција, не пријатно уживање са пасивним циљем, него на против, пробудиће се дотле успавана мржња према победиоцу, према мушкарцу. Жена у том моменту, а ни доцније, не може да опрости ономе, који ју је победио. Тежња за осветом, мржња тиња, одвратност хвата корена и никад не може да истински заволи тога мушкарца.

Не могу улазити у тумачења тих притајених, бесвесних мотива, који се манифестују или теже да се манифестују при првом додиру два супротна пола. Доста је да подсетим на разне обичаје, дивљих, полудивљих, а до скора и неких културнијих народа где су женске из разне церемоније приносиле на жртву своју невиност и то божанству, било стварно, било вештачким путем, било од чувара храма божјег, било којег рођака. Психолошки моменти, који су ту играли улогу, врло су важни, због чега је мушкарац избегавао да он сам при несе на жртву невиност своје жене. Неки страх од последица, каквих, није знао, али је осетио, да се у томе чину врши не само спајање тела, него и психичка борба два разна пола. А жена беше табу.

Можда ће мушкарац бити тешње везан за свој објекат, или ће можда жена осетити прастару мржњу према мушкарцу, који ју је ранио. У првом случају женка је победилац, а у другом мужак.

Од еминентне је важности познавање тога стадијума психосексуалитета. Девојке га познају по спољашној форми својој — а жена се поучава од свога мужа, зависно, ако и он не пусти случају на вољу, јер га и сам не познаје. Слабо се ко труди, да и своју љубав подчини свесној вољи својој.

Разлика између љубави девојака и жене, не огледа се у чисто физичким појавама при испољавању љубавног нагона, него у психичким. Увертира за тоталну измену психосексуалитета почиње физичким путем.

Девојка као и мушкарац развија свој сексуалитет подједнако до пубертета. Путеви им се деле при првом физичком сусрету са разнородним објектом. Не мислим, да се код модерног човека први физички сусрет сувише прецењује, али најмање сам за то, да се подцењује.

Девојка и жена се психосексуално битно разликују. Ако је васпитање, образовање напоредо ишло са нормалним развићем сексуалног нагона, онда је осигуран пут, да девојка постане жена у сексуалном смислу речи. Ако тај пут није утрвен, онда је то почетак ако хоћете и језгро свих потоњих поремећаја психофизичког сексуалитета. Сваки поремећај води или болести, растројству, или неспоразуму, неразумевању и тиме, одбацивању даног објекта. Може да наступи поремећеност, да се објекат и не тражи више. Уравнотежен сексуалитет задовољава тело, а освежава дух.

Код девојке до удадбе преовлађују мушки део психичког сексуалитета. Смер је задобивање објекта, савлађивање објекта, владање над објектом. Као жена мења своју психичку улогу, ако јој се измени, али ако се не измени, о томе се можемо уверити — да је много времена требало, док се тај конфликт није изгладио. Многе жене тек после рађања осете, да су жене са својим сексуалитетом, а лекари опет знају, да неке и читавог века не изгладе тај конфликт са мушкарцем. Оне себе називају „хладним" природама. Од таквих се регрутују болесни, незадовољни, несрећни и пањени.

Душа им је сам ожиљак, сама рана.

Данашње васпитање појачава психичке конфликте између мушкараца и жене. Када се уравнотежи друштво, измениће се и љубавни односи и онда ће девојка у истини бити предстадиум жене, а дотле ће се лутати, надати, пропадати и очајавати.

Наступиће ново доба пречишћеног односа и онда ће живот бити сношљивији, лепши и можемо рећи задовољнији.

Др. Љуб. Думић

За Ускрс

ПОКЛОНЕ пре него што купите свратите у

„Бонбониеру"

Кнез Михајлова 15. Тел: 58-59

ФИЛИЈАЛА 16557

Краља Милана 58. Тел. 32-06

СНИЖЕНЕ ЦЕНЕ

Преглед робе слободан без обавезе на куповину.

РЕКОРДНЕ ЦЕНЕ ЗА ЛЕПЕ КЊИГЕ.

—:—

Луксузна издања библиотеке херцега од Лајтенберга, који је као пасторак цара Наполеона играо важну улогу у историји, продата су недавно на лицитацији у Берлину. Те дивне књиге су постигле рекордне цене. За једно дивот-издање Илијаде, које је штампано 1808. године, постигнута је цена од око две стотине хиљада динара. За један рукопис славног латинског писца Ливија продавац је добио 100.000 динара, што се сматра одиста рекордном ценом за један рукопис, који нема ни три пуна листића. Најзад продат је и један пергамент из Италије, који потиче из средњег века. За тај пергамент љубитељ антиквитета платио је 400.000 динара. Може се рећи да је збирка херцога од Лајхтенберга једна од најскупоценијих приватних збирки књига у Европи.

*

НИЈЕ ПРАЗНОВЕРАН. — Вереница пита свог вереника: Је ли, Мирко, ти ниси празноверан? — Мирко: **Ни најмање**. — Вереница: О, то је одлично! Јер ти ћеш ми баш тринаести вереник!

Андрија Милчиновић
Из Праксе

(Сјећање из скопљанског позоришта).

У почетку је било мало тешко. Требало је зрвикнути. Много, дуго проматрати. Можда сам био дуго најпажљивији посматрач у оном дрвеном позоришту, дашчари, страћари, али мени ипак тако драгој, на тргу, у Скопљу. Љети се купала у облаку прашине, што се увијала над тргу пред њом и око оне турске гробнице за коју ми рекоше, да у њој лежи нека Султанија, а с пролећа и у јесен смо ходали по неким каменицама и даскама, као роде, да не потонемо у блату.

Па ипак је било лијепо. Данас више не знам зашто. Да ли за то, што је — прошло, или што је за мене било све ново и што много тога није било одлучено „културом", него сирово, како је дао Бог, али не сурово и зло! —

Мало примјера. У позоришту. Дајемо не знам више који пут Коштану, Зону, Ивка, мени никако да досади. Увијек се види, чује нешто ново. Мени све ново, и како говоре и како се крећу и како се изражавају и о чему говоре. Срећом и публици није досадило, гледати, слушати неколико пута исто. Је ли исто? Напрежем се, да упамтим, довољем у памет од последњег пута, и није исто.

Ако нису сва мјеста попуњена у паркету, сједнем негдје у средини, не да попуним, него ми овако лепше и чекам „оно мјесто", да видим, како ће овај пут. И публика је мирна, као да сви чекамо нешто. У тај час, прас. Није пушка, нешто се сломило, скрхало, тамо у последњим редовима. Обазрем се, криво ми, не видим ништа. „Разводник" је знао гдје сједим, мигнем му, дође питам га што је било. Ништа, војници у последњем реду једу орахе па их мрве петом о „патос". Мало ми криво, али не кажем ништа, него када се сврши чин, у паузи сједнем међу њих, да видим како они то раде. У ствари није то другу него када нетко у другом театру вади у најнапетијем моменту бомбоне из папирнатог „фишека", шушка и смета. Тамо бомбони, овдје ораси, тамо папир овдје — пета. Чекам хоће ли опет. Напета сцена. Војник гледа, сав је око, ухо, премеће нешто ло длановима, сагне се, — хрск. — Мени да се насмијем, али опет, — не може тако.... Када се сврши представа, поведем разговор с благајником, с Миљетом. — како ћемо ово, Миље? — Смије се. А, није то ништа. Не можемо им испревртати џепове, прије него уђу. Наредити ће чувару нека отјера онога што продаје орасе, ту управо пред биљетарницом (благајном за издавање улазница).

И прошло је, нисам више чуо хрскање ораха. Или је прошла сезона ораха, или сам привикнуо. Човјек тако — обикне.

Други пут опет, у некој бучној сцени на позорници, — плач дјетета. Расплакало се дијете, у публица, и никако да га умире и ушуткају.

Посјетници се много и не осврћу на тај дјетињи плач, али мени криво. Мислим случајно је, тек када се и тај плач „десно" другу трећу вечер, пак се једне вечери заплачу два, три дјетета, наредим да се дјеца не смију пуштати на вечерње представе. Кад ли, тик пред почетак представе его разводника, води некога, рав но к мени у собу. Соба ми је била одмах иза позорнице.

— Што је разводниче, што хоће човјек?

— Узео биљету и хоће с дјететом, а ја му кажем:

— Не може с дјететом! Дијете заспи, онда се пробуди и плаче.

— Ће да не заспи и да не плаче, не знајеш (или сличпо) како слуша, ће да не заспи...

— Како неће заспати? Дијете мора спавати, ноћ је. Што га ниси оставио код куће, код жене?...

— И она је тука... И онда се показало, да су сви „тука", цијела кућа, и да је дијете паметно и да никад не плаче, и да га нема тко код куће чувати, и — што да му радиш? — Слушам га како лијепо македонски збори, читам му с очију како није рад... али он јамчи, и ево, не може се другачије.

Стицај прилика, управо неприлика.

— Знаш како ћемо, колико је дијете, велико, малено, колико му је година?

— Малено, малено (показује), али много паметно.

— Слушај, кад мало заспе, а ти га молим те, изнеси тихо, да се не пробуди у гардеробу, код Буквића, припазит ће на њ, па кад се сврши, узет ћеш га, ништа му неће бити, хоћеш?

— Ћу те послушам.

— Реци Буквићу, да прими дијете и пази, да не спадне ако се пробуди. — И тако увијек, ако дођу с дјецом.

Одоше, и како је „наређење" било строго, ако је разводник био савјестан није било куд камо, него послушати. И тако се по неки пут нађе код Буквића у гардероби и двоје, троје дјеце. Послагао их на тезгу, застро капутима, да их не буди свјетло, па како сам није имао дјеце, нанђем ли, сја од радости и показује ми: Има сте видите како су лијепа, видите...

А они паметно и мудро спавају. Мали Скопљанчићи...

Тако смо и то некако ријешили.

Данас, кад се тога сјетим, видим како нисам радио паметно. Ако није било криво њима, који су купили и платили улазнице за то, што по неки војник мрви петом орах, да мало забави и зубе, ако њима није сметало заплаче ли које дијете у некој бучној сцени, вашто да смета мене? Зар нисмо били пучко позориште, у којем смо давали Сан летне ноћи и Антигону али и Коштану и Зону Замфирову и Лондонске просјаке и Давје сироте. И све за њих, а не ради мене.

Али онда се нађе још нешто. Сједимо тако, уживамо. Биће се давала Зона или тако неки комад у којем се нагло имјењују радосне с озбиљним и тужним сценама. Знам већ све, где сам много на лицима, како их уозбиљава или засмијава, како се руше у смијех и опет смирују. И послије неког времена, примјећујем да када су се већ сви смирили, нетко као да

Г. Андрија Милчиновић

се засмијао. Или опет, сви се смију, а мени се учини као да чујем нечији нервозни чудни смијех, који као да и није смијех, него некакав плач, грцање, тешко, мукло, тамо из последњих редова. Причина ми се само? — Јест, ипак. До лази сваки пут с истог мјеста. Стално у не добу, закашњава. Када га чујем, прођу ме трнци, непријатно ми много. Тражим, питам, сазнам. Кажу, неки живчано болестан човјек. — Шта ће он у позоришту? — Није то болница. — И није. — Па не пуштајте га више, може добити напада, срушити се, тко зна што. — Слегнуше раменима, не рекоше ништа, и нисам га више чуо. Пазио сам. — Прошло неко вријеме, онда ми дођоше, благајник Миље или нетко други: — Управниче, поздрављa вас Никола.... учините севан...

— Који Никола, какав севан?

И онда ми објаснише. Онај што „смета", што никад не стигне смијати се када се смију други, него грца, када су се већ сви смирили и престади смијати. Никола је био учитељ тамо негдје код Битоља, ухватиће га комите, затворише и тукли га толико по свем тијелу, по главн, тако да је добио потрес живаца. А миран је и никому ништа не чини. Воли позориште више свега и душу би дао за позориште, те му је највећа сласт. Сиромах је, и ако нема он ће испросјачити, само да може доћи у позориште. Не знате како он воли глумце, видјели сте га често како се мува око позоришта (ја сам га виђао и било ми увијек некако чудно, када би ме погледао оним очима из мртвог лица), а оно, што се он сиже док се други смију, оно грцање, то је болест, није он крив, не стигне, ето тако...

Лажу ли ме? — Све једно. А ако не?

Био сам посрамљен пред самим собом, био би најрадије потражио Николу, да му се извиним, да га замолим — али нисам био довољно — човјек.

— Разумије се смије доћи када год хоће и не умите му никада ни једну пару. Нека само дође, када год хоће.

И када сам сљедећи пут чуо његов закашњели смијех, који је звучао као грчевити плач и нервозни јецај, није ме више сметао. Знао сам, — то је морало бити ужасно — и чекао, да се смири. Чуо сам га и онда када је већ давно умирио, и нећу га заборавити.

Плач бијена човека, који хоће да се смије, али не стигне кад и други. Вукао је за собом ногу и једна му је била узета. Зими у старом шињелу, с масном шајкачом. Кад је говорио, тешко га је било разумијети.

* * *

Да не би ткогод помислио: нисмо имали других посјетника?

— Имали смо, имали. Тек мени су били ови најмилији, онај циганин — амалин, чистач нипела, што је одложио самар или сандуче, да извади из њедара у прљаве крпе бријжно савијење „бијеле паре", да купи прво мјесто, а можда и „фотељу", ако се давала Коштана, коју је видио већ барем пет пута; они војници, што у последњем редовима паркета (мјеста за стајање није било) у недељно поподне хрскају и грицкају орасе и гледају језовите и сентименталне тужне сцене из окупационог времена и с ратишта у „За краља и отаџбину", онај наредник, пред којега није смио изаћи, одмах послије представе глумац Динић, који је у истом комаду „изнгравао" неког пакосног и црног проказивача окупаторским властима, да га онај наредник не шчепа за гушу, — они драги мјештани што су дошли сви, жена, дјеца, човјек и „млађи", сви „тука", да гледају и слушају тко зна који пут Ивкову славу (колико ли су пута добили глумци печенку и неколико ока вина, из публике, кад се давала Ивкова слава и тек што се не измјешаше глумци и гледаоци, за вријеме најљепших сцена?), — сви они што искрено хтједоше мало, барем мало „театра", ради тежине и горчине животне свагдашњице, били у мундиру или поцијепаним хаљинама, били су ми много драги и најмилији.

Најтеже ми је било, ако смо кога морали вратити, када више није било мјеста. А бивало је и то. За ложе ми није било жао што их је било премало, али оних других мјеста, да је било којом срећом два и три пута више.

И како су онда глумци уживали, када је било све пуно!

(Из неиздане књиге „Људи и театар").

Загреб.

Редакција се смије...

Новинарски позив везан је за озбиљан, грозничав, непрекидан рад; модерно доба тражи много од новинара, захтева од њих да у погледу брзине и тачног проверавања информација буду такорећи надљуди и с тога је журналистичка професија једна од најтежих професија нашег доба. У том грозничавом раду, посред перманентног зврјања телефона, трке репортера и луке писаће машине и линотипа, новинарев живот је и сувише озбиљан, па му оди ста веома мало времена преостаје за разоноду и шалу. Па ипак и редакција има свој хумор, и она има своје ведре часове, часове смеха, јер и новинари су људи, а смеј је једна од најблагороднијих особина човекових. Збирка новинарских анегдота је велика, изнећу неколико занимљивијих.

КАДА СЕ НОВИНАР ШКОЛУЈЕ...

У редакцију доспевају веома млади људи, који су се у школи одликовали лепим стилом, бујном машом и вештом концепцијом Писмене радње неких од њих чак су и награђиване. Ти људи одлазе у новинаре и већина добро пролази. Али познавао сам једног младог колегу, који се никако није могао да спријатељи са географијом, историјом и осталим основ ним наукама без којих се новинар не може ни замислити. Тако нам је неколико пута приредио веселе часове у редакцији.

Једном је требао да напише извештај са једне веома отмене забаве, али пошто никога од присутних није познавао, он се стално обраћао питањем једном старијем колеги од једног дру гог листа. Овом су се многа запиткивања назад ипак досадила, па када је млади репортер питао за једног господина ко је и шта је, старији колега му је одговорио:

— То је папски нунције са својом госпођом!

А другом приликом био је у још већој муци. На име требало му је да се сети имена госпође на Пелегринетина, папског нунција у Београду, али никако није могао. Најпосле, мучног изгледа, упитао је своје колеге:

— Молим вас, је л' се овај папски нунције зове Питигрили?....

Репортер је тако и написао. Уредник није прочитао рукопис, слагач није марио за овај чекаконски испад папског нунција, а сва је срећа била у томе што је коректор тога дана дошао трезан у редакцију и тако се ова „бургија" није штампана... На сву жалост колеге из конкурентског листа.

ОЛОВКА ПРЕДСЕДНИКА ВЛАДЕ

Један други млади колега био је познат по томе што је био необично отворен, дрзак и несртљив: није се тај никога плашио, када је за његову редакцију требала каква информација. Спустио би се можда и у сам пакао да интервјуише сотону.... Био је то један од најбољих репортера које сам познавао, а баш његова смелост предестинирала га је за новинарски позив.

Као што је познато, покојни Никола Пашић ретко је давао изјаве новинарима, а ако их је и давао, то је било тако неодређено, несигурно, да су политички репортери од тога мало користи имали. Па ипак, више је вредело неколико неодређених речи узети од Пашића него хиљаду одређених од неког другог политичара... Стога су млади новинари сматрали да брильирају када ограбе прилику и добију неки мали интервју од бившег премијера.

Овај мој смели колега имао је једном прилике да у друштву још једног новинара добије једну кратку изјаву од Пашића. Али таман је он хтео да извади оловку из џепа, на своје највеће запрепашћење констатовао је да нема оловке код себе: неки пакосни колега био му је украо. Новинар без оловке као војник без пушке! Но смели репортер се није дао збунити. Он се учтиво обрати председнику владе са молбом:

— Господине председниче, заборавио сам свој плаваз у редакцији, будите љубазни, па ми позајмите ваш!...

Пашић се у првом моменту зачудио смелости овог младог новинара, али се већ у идућем часу осмехнуо и наредио свом секретару да да новинару његову оловку која се налази на председниковом писаћем столу... Интервју је могао почети!

ПРИЧА О ЈЕДНОМ ОПАСНОМ ТЕЛЕГРАМУ

Један колега из провинције причао ми је следећу анегдоту:

У нашој вароши годинама је излазио један информативни дневник, а пошто је варош имала око 30.000 становника, тај лист је потпуно задовољавао локалне потребе публике. Но једнога дана један дошљак дошао је на помисао да у нашој маленој вароши покрене и други дневник. Нико ништа није има против тога. Али — како се доцније утврдило — тај човек није располагао са потребним новчаним средствима за одржавање тога листа. У нашој редакцији била је пракса да је дежурни сарадник касно у ноћ примао разне телеграме, написао их и остављао у прозорче штампарије, како би слагачи рано у зору могли рукописе узети и слагати. Наш нови конкурент је на неки начин дознао за ову нашу тајну. Он је једног свог репортера ноћу слао у нашу редакцију; репортер је узимао рукописе телеграма из прозорчета, преписивао их у оближњој кафани и онда остављао у прозорче. Када смо ми за то сазнали, одлучили смо да се нашалимо са редакцијом „Дана" (тако се звао тај лист).

Уредник је импровизовао један телеграм, који је овако почињао: „Копенхаген. — Дански лист „Итсев Едарк Над" јавља...." Сасвим је природно да је конкуренција и тај телеграм украла, преписала и објавила у свом листу.

Настао је прави урнебес, када смо ми сутрадан објавили нотицу, у којој упозоравамо публику да прочита копенхагенски телеграм „Дана". Јер када се име данског листа чита од позади, добијају се ове речи: „Дан" краде вести...

Можда је непотребно да кажем да је тај лист тога дана последњи пут изишао.

„ГОСПОДИН КОЛЕГА КУПИ БАКШИШ..."

Модерна журналистика прекинула је са многим новинарским традицијама, које су данас непрактичне, застареле. У прератно доба редакције су практиковале рад са такозваним новинарским „помагачима". То су били неписмени, полуобразовани људи, који су били необично вешти у прибављању информација и усмено их одмах саопштавали редакцијама. С тога су их уредници радо виђали у редакцији. Њихов хонорар је зависио од тежине и важности случаја.

Једно време имали смо једног таквог „помагача" који је у исто време био и добар свирач. Када није имао вести, он је чланове редакције забављао својим свирањем на виолини. Једном је неки великодостојник био на умору. У таквим случајевима редакције морају да дежурају и буду спремне за случај смрти. Није лако написати некролог, животопис и све остало о покојнику. Наш помагач и свирач у исто време имао је задатак да се налази у близини великодостојникове куће и одмах саопшти вест о катастрофи. Пошто је био необично ревносан и жељан новинарске славе редакција се могла на њега потпуно ослонити.

Сати су пролазили, а наш помагач се свака пола сата распитивао за стање великодостојника. Он се још увек борио и лебдео између живот и смрти. „Помагач" је постао нестрпљив и да би прекратио време, а уједно дошао и до неке узгредне зараде, он је понео своје виолине и зашао у прву оближњу кафану да забавља госте својом свирком... При томе није заборавио ни на умируће великодостојника и свака пола сата питао чувара куће како му је...

Доцкан у вече дошао је у кућу великодостојника и један старији репортер од једног другог листа. Он се код чувара куће такође распитивао за стање здравља великодостојника: Овај му рече:

— Рђаво, веома рђаво... Један ваш колега, новинар, цело по подне се распитивао за његово стање.... Он се сада налази у оближњој кафани....

Репортер је пошао у кафану. Наш „помагач" је већ раније јавио келнеру да му одмах јави ако га неко буде тражио. Када је репортер ушао у кафану, он упита келнера:

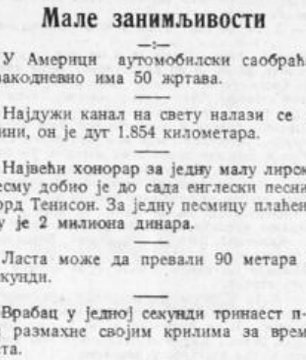
— Где је колега новинар који се налази у овој кафани?

Келнер се осмехну, па показа на нашег „помагача":

— Ено га, баш сада купи бакшиш... Тако је лепо свирао!....

Да, али онај „помагач" био је ванредно талентован и сва је несрећа била што није био ни музичар ни новинар... .

Стари репортер

16794

Мале занимљивости

—:—

У Америци аутомобилски саобраћај свакодневно има 50 жртава.

———

Најдужи канал на свету налази се у Кини, он је дуг 1.854 километара.

———

Највећи хонорар за једну малу лирску песму добио је до сада енглески песник лорд Тенисон. За једну песмицу плаћено му је 2 милиона динара.

———

Ласта може да превали 90 метара у секунди.

———

Врабац у једној секунди тринаест п-у та размахне својим крилима за време лета.

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ
НАМЕШТАЈА
А. ФИНЦИ
Теразије бр. 7. ТЕЛ. 7-87
ПАСАЖ ИЗВОЗНЕ БАНКЕ
16318

СПОРТ

Првак и газда

После две године бескућништва плави као победиоци отварају своје ново игралиште

Два госта из иностранства; четири занимљиве утакмице

ПЛАВА ЗАГОНЕТКА

Најбољи престонички ловац на бодове саградио је свој забран..... Пошто је комшији скинуо са врата назив првака, закитио је назívом сопствену капију и спремно се да не остане само на хартији мајстор.

Примио је наиме званичну обавезу да лоптачки представља нашу варош, односно да брани њен углед и да се бори против оних који ногом буду напали глас рођеног града. Задатак је несумњиво замашан. У толико пре што плави морају бити стално — пуну годину дана! — непрекидно на висини ове крупне и часне дужности.

Изгледа међутим поуздано да је Б. С. К. у стању свршити улогу као што треба, јер поред разних других одлика располаже и особитом способношћу да се повољно такмичи за добар исход. Могло би се, на пример, и догодити да чистом игром не остави очекивани утисак, али он уме да вешто заглади ствар: одбије овамо — груне онамо и најзад напусти бојно поље са гордим осмејком на лицу.

Кад човек стручно завири у његову чету, изненади се веома што није кадар да тамо пронађе више од два играча који, узевши међународно мерило, спадају међу праве звезде. Тек десна спојка и помагач иза њега вреде толико да би могли суделовати у многим истакнутим друштвима иностранства, али способност осталих није слична и свет се у чуду пита:

Како је онда престонички првак у стању да постиже завидне успехе?!

Одговор се чини тежак, али је ипак савршено лак.

Плава чета се не састоји просто из једанаест играча, распоређених на раду по извесном унапред одређеном обичају, већ је сачињена од једног скупа сложних лоптача, који се међусобно подупиру са крајњим самоодрицањем и раде заједнички у јединственом и непоколебљивом полету. У њој су скупна воља и један једини циљ главни основи, а далеко касније долазе у обзир споредне врлине. Њена снага је у недељном замаху целине.

Ретко се догађа да гдекоји појединац падне из оквира..... Ово долази поглавито услед срећне околности да се сви труде споразумно и залажу надљудевански, што је уосталом и неопходно за савремено огледање, које за себе тражи само марљиве младиће. Један ванредно вредни играч данас се не излаже опасности да изађе рђав, пошто се њему пружа згода да поправи погрешке и узгред допринесе макар и случајним потезима.... Овде лежи сва тајна плаве другжине, коју по мало воли и небо.

Б. С. К. игра корисно. Увек је сав у покрету, али доста окретно и хитро да би избегао напоре које неминовно доноси сложено дејство. Он се пробија изнедина и пуца кад год стигне; у одбрани је затворен, врло оштар и опрезан. Ниједан се играч не упушта у излишан посао, јер је свестан да губљење времена и лагано потискивање противника затвара путеве провидној кућици непријатеља.

Са таквим средствима плава чета је одлично решила питање своје борбе за опстанак и навела нас да искрено пожелимо следеће:

Нека би плавима срећан био нови дом.

Нека би на њему здраво и весело наставили свој изврсни рад око развијања овдашњег лоптања.

Нека би тамо својим играчким примером допринели да њихов даровити нараштај пође истим стопама и продужи моћ драгог Београда.

Владимир Кустудић

ЧЕТИРИ ВЕЛИКЕ УТАКМИЦЕ

Најзад гости из братских држава

Простејев је невероватно брзо избио на површину. Пошто је изнедада освојио назив првака (међу друштвима са неплаћеним члановима) своје отаџбине, кренуо је у иностранство, где је ванредном игром и низом сјајних победа скренуо на себе пажњу читавог Старог Света.

Чехословаци су у свом завичају били тучени од плавих, али овај успех је нашим играчима натурио не само страшни напор, него је и изискивао особито успешну игру. Та околност је добро-дошла, јер је проузроковала чежњу госта да врати мило за драго.

Простејев наступа првог дана против приређивача и другог против Југославије.

Славија је у Александровој улици пре две године освојила срца свих посматрача. Овде је ретко виђена тако гипка и брза покретљивост... Код нас је наиме постојала забуда да у Бугарској лоптање није још напустило почетничко стање. Чета из Софије једноставно је посрамила наше јавно мешљење.

Бела дружина није била једино природом обдарена. Показала је и диван смисао за лепу игру и представила неколико појединаца од нарочито ваљане каквоће.

Она у недељу укршта ноге са црвенима, у понедељак са домаћином.

Југославија, која је зло прошла у службеним утакмицама, решена је ваљда да у сусретима са страним противницима поправи свој пореметени положај.

Пошто се она увек одлично бори кад у нечем ваља помоћи плавима, треба очекивати да овај пут направи гледаоцима пријатност. Она је уосталом и способна да игра изврсно, али је понекад ометана душевним слабостима, што се на празник свакако не може збити, — с обзиром на значај тренутка.

Б. С. К. је вољан да на свом новом игралишту почне срећно, па би се морало рачунати и да уради много. Тешко је заиста погодити како се имају свршити битке, али је извесно да плави запну свом силом ради себе и града којег заступају....

РАСПОРЕД

УТАКМИЦА НА ИГРАЛИШТУ ПЛАВИХ

Недеља: У десет часова пре подне веома амбициозна резерва Б. С. К.-а огледа се са Балканом, који просто изненађује лепом и брзом игром. Љубичасти из другог разреда имају ван

Плава чета, која је освојила првенство Београда у 1928.-29. години: Стојановић, Тошић, Томашевић, Арсенијевић, Маринковић, Борђевић, Гирманић, Б. Марјановић, Чупић, Вујадиновић, Најдановић

редан напад и необично пожртвован остали део тима.

У два часа после ручка наступају са пуним стомацима олд-бои (стари момци) Југославије и Б. С. К. Суделују махом играчи из оног доба кад су црвени суверено владали у Београду па сад плави желе да се освете. Ово би њима и могло поћи за руком, пошто се свакако неће догодити да Југославија изведе Немеша, Јовановића „Џору", Радојковића, Стакића, Мартића, Махека, Марковића, Ђурића, Ружића, Птићевића и тако даље, већ се сигурно појављују неки лафови са зеленог... стола, односно чланови управе, док Б. С. К. кани да употреби Станковића, Поробића, Живковића старијег (као да би могао бити млађи!), Борђевића, Милошевића или Тодоровића, Васиљевића, Симића, Андрејевића, Русумовића, Живковића „левог" и тако даље.

У три часа **Б. С. К.** се такмичи са аматерским првацима Чехословачке **С. К. Простејевом**, од којег његови дивљаци очекују изненађење.

Судећи по чињеници да су плави у самом Простејеву недавно савладали свог ускршњег противника, могло би се закључити да ће у Београду имати с њим знатно лакши посао, али изгледа као да су Чехословаци код своје куће били изненађени од супарника, који после тешког пораза пред Спартом нису сматрали за особито јаког.

Сад је Простејев на чисто са снагом Б. С. К. и ваљда свестан да би само улагањем крајње снаге имао изгледа на успешан реванш.

У пет сати је главна утакмица: **Југославија—Славија, која обећава ванредно занимљиво лоптање, јер супарници негују китњаст систем. Бугари играју додуше нешто корисније, али су црвени искуснији. Немогуће је међутим чисто на победу Београђана, који би могли још једном умрети у лепоти.**

Ван сваке је сумње да Славија узима догађај са националне тачке гледишта и да намерава запети последњом снагом. Ако црвени не предузму све мере опрезности и не снабдеју се довољно са вољом и пожртвованьем, тада је успех госта обезбеђен унапред.

Понедељак: У два сата такмиче се подмлатци Б. С. К.-а и Југославије. Њихове игре су свагда биле сјајне, а овом приликом канда неће бити изневерен обичај.

У три часа је сусрет између **Југославије и Простејева.** Пошто се о Чехословацима говоре да играју веома ефикасно, шансе црвених су доста малене, — изузев ако бивши првак престонице не пређе назад и употреби опет свој ранији систем, који је крунисан био великом славом.

У пет сати је главно огледање: **Б. С. К. — Славија.** Човек се не излаже страшној опасности да погреши ако поверује у победу овдашњих, али да би се остварила таква нада, потребно је на сваки начин да домаћин заигра провокасно, јер противник није за шалу.

*

Простејев је довео следеће играче:

Вратари: Шилханек и Шрам; браничи: Кацал, Шмудна и Викопал; помагачи: Лански, Кочир, Лолек и Милер: нападачи: Бурка, Нежил, Јиркал, Вечели, Затлукал и Линднер.

Славија, која је у 1927-28 години била првак државе, довела је ове чланове:

Капиџије: Лука Поплуков и Никола Спиров; браничи: Димитр Манолов, Никола Николов и Љубин Гиков; средњи ред: Стефан Чумпалов, Пенко Алексиев, Христо Миновски и Тодор Пенев; стрелци: Никола Станков, Велчо Стојанов, Бурис Романов, Асен Пашев, Александар Рафаилов и Васил Цветков.

*

У случају да време не буде сасвим подесно, ваљало би пожелети да гледаоци не газе и брљају нова седишта, већ да чувају игралиште које не припада само плавима. Оно је посредно и добро читаве престонице.

СУДИЈЕ

Судије су распоређене на следећи начин:

Првог дана: М. Борђевић надгледа сусрет између друге чете плавих и Балкана; Б. Вељковић свира олд-бој; С. Јоксић носи звиждаљку између чланова Простејева и Б. С. К-а; М. Поповић тера инат Југославији, која се такмичи са Славијом.

Другог дана: Кикић води огледање између подмлатка Југославије и Б. С. К-а; М. Николић звиждаи црвенима и Чехословацима; Ј. Ружић суди сусрет Б. С. К. — Славија.

Звезде с[ви]ће у Прагу

као гости Београда

Топаловић, Стаменковић и Радић, и њирси чла нови Б. А. К-а, добили су између зуба необично тврде орахе.

Шта мора да прсне? Баво би знао! Изгледа ипак као да су вилице домаћих осуђене на пропаст, премда би се могло догодити и да не буде тако. На „зачараном четвороуглонику" неизвесност је велика и само су изванредни ентузијасти честро поштођени од неугодног изненађења. О гостима се додуше зна да су одлични, али њихове победе нису још у цепу.

Радић није разноврстан. Силан ударац је његова главна одлика и уједно далеко изнад осталих. Младић дакле нема изгледа да добије борбу по бодовима, што истовремено значи да мора кренути отворено: пукло где било!... Он има обичај да се устручава, претерано је опрезан и понекад бојажљив. Тај пут овде сигурно води поразу. Исход би несумњиво био овај: наш такмац би урадио веома мало. Јасно је савршено да мора окушати срећу да у почетку, пре него што буде исцрпљен, искористи свој изврсни ударац.

Стаменковић је једна непрочитана књига. Виђен је неком приликом у „парстэу снова", али тада се очигледно радило о пуком случају.

Младић је иначе дивно развијен, особито спретан и присебан. Он истина ударце не подноси лако, али је тешко њега погодити пуном снагом, јер је довољно брз и окретан. Поштo је вешт смео би и рачунати на рачунску игру.

Топаловић је звезда свог друштва. Али његова вредност дозвољава наду да постане још нешто више.

Даровит је много и извежбан толико да се не мора бојати исцрпљености. Иако припада малим и лакшим, његов је ударац оштар и отсечан. Невероватна мирноћа доприноси му пуно у нападању, али је крај свега запажено да прима и извесне ударце, које је неминовно требало одбити.

Налазим затим да греши што претерано верује у себе. Његов став је опасан (по њега самог) и изазивачки. Неупутно је такође што себи дозвољава раскош да у сред жестоке битке удешава бркове. Најзад је опака омашка што се понекад сакрије у рукавицама. Ту би он једном могао добити таман онолико колико би му било доста да се упозна са потосом. На страну пак чињеница да овде супарник богато скупља драгоцене бодове, које је мучно надохнадити.

Све утакмице суди на рингу Владимир Кустудић.

ДРУЖИНА СОФИЈСКЕ „СЛАВИЈЕ"

Радић незванични првак престонице у средњој врсти.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

—:—

УСКРШЊИ РЕПЕРТОАР

ЗУЛУМЋАР

У недељу 5 ов. мес. на први дан Ускрса у вече у Новој Згради Народног Позоришта даје се „Зулумћар" опера од П. Крстића. Главне партије певају г-ће Бунјевац, Пинтеровић, Врхунац, г. г. Пихлер, Петровић, Трифуновић, Туцаковић. Остале партије певају г-ће Стајић, Николић, г. г. Стефановић, Милутиновић, Николић, Јанковић, Шумски и други.

Диригент г. Брезовшек.

ТАШАНА

У недељу 5 ов. мес. на први дан Ускрса по подне даје се у Позоришту на Врачару комад од Б. Станковића „Ташана". У главним ролама запослени су: г. г. Гинић, Д. Гошић, В. Јовановић, Раденковић, М. Маринковић, Новаковић, Антонијевић, Душановић, Стојановић, Бошковић и г-ће Арсеновић, Павловић, Поповић, Златковић.

Редитељ г. Гинић.

ДОРЂОЛСКА ПОСЛА

У недељу 5 ов. мес. на први дан Ускрса у вече се у Позоришту на Врачару даје „Дорђолска посла" комедија од И. Станојевића. У главним улогама запослени су: г. г. И. Станојевић, Стојановић, С. Тодоровић, Гинић, Антонијевић, Павловић, В. Јовановић, Турински, Раденковић, М. Маринковић, Плавић, Н. Јовановић и г-ће Павловић, Поповић, Н. Паранос, Стојановић, Арсеновић, Бошњаковић, Стокић. Редитељ г. Гинић.

РАЈМОНДА

У понедељак 6 ов. мес. на други дан Ускрса по подне у Новој Згради даје се балет „Рајмонда" од Глазунова. Главну улогу игра г-ђа Бошковић, Принц г. Фроман, Абдерам г. Пилер. Суделују солисткиње г-ће Одењина, Живковић, Бозоговска, Ланкау, Васиљева, Шиловић, Прелић, г. Жуковски и цео балетски кор. Режија и кореографија г-ће Фроман. Диригент г. Матачић.

ХАСАНАГИНИЦА

На други дан Ускрса даје се у Новој Згради „Хасанагиница" драма од М. Огризовића. Главне улоге играју г-ђе Таборска, г. Н. Јовановић. У осталим улогама су запослени: г-ће Арсеновић, Милошевић, Поповић, Златковић, Хајић, Текићева и г. г. Б. Николић, В. Јовановић, Бошковић, Маринковић. Редитељ г. Гавела.

РИЂОКОСА

На други дан Ускрса у Позоришту на Врачару даје се по подне „Риђокоса" популарни комад с певањем и музиком. У главним ролама су запослени: г-ће Арсеновић, Стокић, Хајић, Павловић, Урбанова, Душановић, Бошњаковић и г. г. Турински, В. Јовановић, Раденковић, Душановић, Ђ. Маринковић, Антонијевић. Редитељ г. Гинић.

БЕОГРАД НЕКАД И САД — ЧВОР

На други дан Ускрса у Позоришту на Врачару даје се у вече „Београд некад и сад" од Ј. Ст. Поповића и „Чвор" од Пеције Петровића. У улогама учествују наши драмски уметници г-ће Павловић, Бобић, Златковић, Бошњаковић, Стокић, Микулић и г. г. Гинић, Златковић, Драгутиновић, Н. Гошић, Раденковић. Редитељ г. Гинић.

ФАУСТ — ГОСТОВАЊЕ Г. ВИТИНГА ТЕНОРА

У уторак 7 ов. мес. на трећи дан Ускрса у Новој Згради Нар. Позоришта у вече даје се „Фауст" опера од Гуноа. Главне партије певају г-ће Попова, г. Витинг пева улогу Фауста као гост. Г. Витинг је у „Диди" и „Јеврејки" по казао да има врло лепе певачке особине као и то да је партију Радамеса и Елеазара отпевао на опште задовољство наше публике. Г. Пихлер Мефисто, г. Ерта Валентин, г-ца Батрањац Сибел, г. Стефановић Вагнер. Диригује г. Христић.

СКАМПОЛО

У уторак 7. ов. мес. на трећи дан Ускрса даје се у Позоришту на Врачару „Скамполо" комедија од Никодемија.

У главним улогама су г-ца Бобић, г-ће Дугалић, Паранос, и г. г. Богић, Б. Николић, Бошњаковић, Антоновић. Редитељ г. Ракитин. 1683

РЕПЕРТОАР ОД 5. ДО 13. МАЈА 1929.

НОВА ЗГРАДА

Недеља 5., (први дан Ускрса): „Зулумћар".

Понедељак 6., (други дан Ускрса) дневна „Рајмонда", вечерња „Хасанагиница".

Уторак, 7., (трећи дан Ускрса) „Фауст".

Среда, 8. „Дубровачка трилогија".

Четвртак, 9. „Коњиц виленьак" (први пут).

Петак, 10. „Тоска" (г. Витинг, тенор, као гост).

Субота, 11. „Господа Глембајеви" (први пут).

Недеља, 12. (дневна) „Коштана"; (вечерња) „Јеврејка" (г. Витинг, тенор, као гост).

ПОЗОРИШТЕ НА ВРАЧАРУ

Недеља, 5. (први дан Ускрса) дневна „Ташана"; вечерња „Дорђолска посла".

Понедељак, 6. (други дан Ускрса) дневна „Риђокоса"; вечерња „Београд некад и сад" „Чвор".

Уторак, 7. (трећи дан Ускрса) „Скамполо".

Среда, 8. (Затворено).

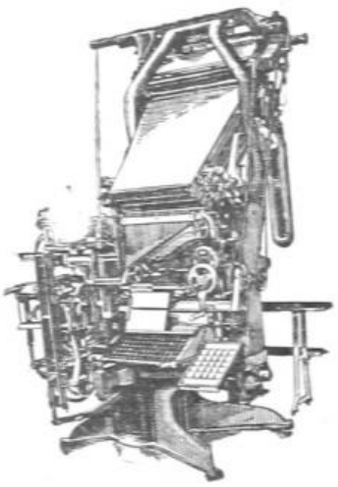
Четвртак, 9. „Адвокат Болбек и њен муж".

Петак, 10. „Бродвеј".

Субота, 11. „Сеоска лола".

Недеља, 12. Матине у 10 и по час. Концерт школе за ритмику и пластику г-ће Маре Магазиновић; (дневна) „Господин Алфонс"; (вечерња) „Суђење Мери Дуган".

РАЗВИТАК ТЕХНИКЕ СЛАГАЊА

Линотип израђен код бечке фирме ГУТЕНБЕРГ-ХАУС.

Скоро пет стотина година на пољу технике слагања владала су слова, проналазак Јохана Гутенберга. 1885. године је немачки сајџија **ОТМАР МОРГЕНТАЛЕР** у Америци конструисао једну машину, која је направила праву сензацију у целом свету. Та машина могла је савршено да замени ручни слог и многе муке су тиме уштеђене. **Машина је избацивала ливене редове слова За штампање.**

У почетку нико није веровао о овај проналазак. Сматрало се да проблем машинског слагања није тако лако решити. Сем тога радници су се бојали да ће услед завођења сецмашина многи и многи штампарски радници остати без хлеба. Није тачно. Данас поред сецмашина ради много више слагача него икада.

Моргенталер није радио са типовима, него је употребљавао матрице. **Он је успео да матрице слова склопи у један читав ред, који се из олова изливао.** Ово је значило огроман напредак у првом реду на пољу штампања новина. Моргенталерова машина је била прототип данашње линотип-сецмашине.

Моргенталер је направио и планове конструкције типографа, у облику монотипа, али је у оно време тај пројект одбачен као немогућ. Прототип линотипа имао је само један магацин. Данас има линотипа са два, три и четири магацина. **Штампарија „ПРАВДЕ" ради такође само са линотип-сецмашинама, јер сва модерна новинска предузећа раде са таквим машинама. Те машине у дуплој шихти, дању и ноћу, годинама беспрекорно раде.**

Данас је стање такво, да је сецмашина преузела скоро све штампарске послове који су до сада рађени ручним слогом. У најскоријем времену показаће се наравно још већи напредак на овом пољу. Поједини специјални модели линотипа пружају код потпуног искоришћавања кегела чак и слова **од 60 типографских тачака — 5 цицера кегела или око 22 и по сантиметра висине.**

За већа слова — висине до 54 мм. уместо линотипа употребљује се такозвана Лудовова „типенцајленгисмашина". И код ове машине матрице за ливење могу се по вољи повећавати. Лудовова машина је у сваком погледу савршена и премда све заузима прилично мали простор, могу по вољи да се излију слова разних величина.

Та машина је нарочито практична за слагање текстова плаката, објава, табела, огласа, и свију акцидентских радова. Слагач може велике количине одличних слова да лиферује. Код ручног слога у акциденцији често се дешава да нека слова нестану из сандука, нема их у довољној количини и тада се мора цела ствар изнова слагати. Код Лудове машине тај случај не постоји.

Једна новина на пољу машинског слагања је такозвана „реглетен-гисмашина" система „Елрод". Та машина за кратко време даје одличне линије и регалете, шаре и украсе.

Данашњи развој технике слагања је много напредовао и премда је потребан велики капитал за такве машине, несумњиво је да је велика да уштеду и времену. Већ у блиској будућности савремени штампар мораће увидети, да је време ручног слагања прошло.

Нашичка Творница Танина и Паропила Д. Д.

Централа:

Мажураниħев трг 23 **Загреб** Телефон 35-11 — 35-13

Уред:

Поенкареова ул. 32 **Београд** Телефон 21-45

Листовни и брзојавни наслов: НАСИЦАЛ

Пилане:

Сушине-Ђурђеновац, Љесковица, Андријевци, Карловац, Гор. Подградци, Завидовићи, Беговхан.

Творница танина, покућства, паркета и бачава
Сушине-Ђурђеновац,

Импрегнација дрва, творница дрвене вуне
Карловац.

Творница сандука и љуштене робе
Гор. Подградци

1657.33

Трговинске везе Аустрије са Југославијом

— Написао др. ОТО ФРИДЛЕНДЕР, правни саветник Трговачке, Занатске и Индустриске Коморе у Бечу. —

Нема ни једног подручја у Јужној Европи са којим Аустрија тако давно и тако интезивно одржава трговинске везе као баш са Југославијом. Аустрија, а на рочито Беч били су од увек тржиште од виталног значаја по пласирање сувишних пољопривредних производа Краљевине С. Х. С. Последњих година Аустрија је за југословенски извоз постала још од већег значаја. Извоз живих животиња, говеда и свиња, повећао се од 1925. до 1927. године на 84 милиона шилинга, а то значи да је извоз за то време утростручен. И у погледу осталих продуката Југославија може да буде задовољна са својим извозом према Аустрији. У го динама 1923. до 1927. показује се стална прогресија извоза, који је са 141 милион шилинга скочио на 176 милиона, што значи повећање од одруглих 25 од сто. Међу продуктима који се у првом реду извозе из Југославије у Аустрију, налазе се наравно говеда и свиње, затим долази брашно, воће, живина, јаја, маст, и уље, вино, месо и кобасице, као и друге неке животне намирнице и пића.

За месо и стоку је бечка пијаца једна од најважнијих и највећих потрошача у Средњој Европи. Али та пијаца је пре свега важна за Југославију, због близине и лаких саобраћајних веза. Нарочито је последњих година Беч постао важан у погледу трговине са јајима, па се може тврдити да већи део продукције јаја у Европи пролази кроз Беч. Услед велике оскудице у храни за стоку Аустрија је у великој мери упућена на увоз из Југославије.

Веома развијена аустријска индустрија је добар потрошач југословенске кудеље. Последњих година је у Бечу појачана трговина са крзном и кожом и југословенски производи ове врсте стал но се у све већој мери увозе у Аустрију.

У Аустрији се прерађује велика количина дрвеног материјала, који се доцни је извози у западну Европу и Италију На тај начин Аустрија узима извор учешћа у дрварској трговини Европе а велики део сировина набавља из Југославије. Према подацима статистике на бечко тржиште стижу огромне количине југословенског дрвета. И у погледу остатака сирових метала Аустрија се као представник јаке металне индустрије показала као сталан купац тога метала.

Развитак аустријског извоза у Југославију, на жалост не показује тако повољну слику. Тако је аустријски извоз са 213 милиона шилинга, колико је износио 1923. године, спао 1927. године на 157 милиона шилинга. Док је Аустрија 1923. године према Југославији на пољу међусобне трговине била активна за 72 милиона шилинга, пет година доцније постала је за 19 милиона шилинга пасивна.

У исто време када се југословенски извоз у Аустрију повећао са 25 од сто, извоз Аустрије у Југославију спао је за 25 процента. Сасвим је јасно да овом опадању аустријског извоза није крива лошија роба, а као доказ може послужити чињеница да се аустријски извоз у исто доба у Немачку, Чехословачку, Сједињене Државе и Велику Британију, дакле у земље са највишим захтевима и са веома развијеном индустријом, знатно повећавао.

Није овоме крива ни неповољна привредна ситуција у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, јер у исто време није ни привредни положај Аустрије био ружичаст, па ипак је југословенски извоз у Аустрију све више растао. Не одајемо никакву тајну, када наводимо, да су трговачко-политичке мере утицале на развитак аустријског извоза у Југославију веома неповољно. За то време прекинуте су везе између старих купаца и продаваца и између најстаријих и највернијих повериоца трговачког света.

Странци нису позвани да критикују трговинску политику Југославије. Свака земља треба да спроводи ону трговинску политику, за коју сматра да ће најбоље унапредити њену привреду. Али се мора признати, да се оваквом трговинском политиком све више слаби отпор оних елемената у Аустрији који се боре против тога да се не ограничи извоз из Југославије у Аустрију.

Са гледишта Југославије најважнији извозни продукти из Аустрије су све врсте разне готове робе, чији извоз је у овом правцу само за пет година пао за 13 од сто. Најважније врсте робе, која се и данас у приличној количини извозе из Аустрије у Југославију, јесу текстилије свију врста, но пре свега памучни штофови, памучна роба, вунена роба и свилени артикли. Треба напоменути још и прилично велике количне конфекцијске робе, коже, ципела, кожне робе, хартије, каучука, као и прилично велику количину ћурчијских артикала.

Највећи извозни артикал је наравно железна роба, која по своме првокласном квалитету и не може имати конкурената. И за металну робу електричне машине, и апарате, као и за поједине саставне делове ових машина и апарата, Југославија је и данас важна пијаца.

Цела ова слика по Аустрију није тако повољна, тим мање што је аустријски извозник стално обузет једном мучном идејом: он осећа да стално губи све више и више терен на једном тржишту, за чије трговце је он баш у најтежим временима подносио и највеће жртве, а има стотинама аустријских фирми које су у тој борби подлегле.

Но трговина не трпи сентименталност. Прилике се имају посматрати онако какве се, а треба се надати да ће привредна свест обеју земаља ускоро опет довести дотле, да се међусобне вредности и значај признају. То је потребно за међусобне привредне везе.

Ми Аустријанци знамо веома добро да су више силе, привредна криза у једној држави која се тек организује, приморали Југославију да води једно време такву политику која је Аустрији шкодила. Нама је познато и то да ће сваки привредни напредак у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца повољно утицати и на трговинске везе са Аустријом и да ћемо ми као блиски суседи Југословена од свакога динара, којим се југословенски капитал повећава, такође имати користи.

Сем тога познато нам је и то да ништа не може боље и корисније утицати на трговинске преговоре, него повољни положај преговарача. Нису довољне само могућности него и добро расположење партнера.

Ми, дакле, у свом сопственом интересу желимо најсрдачније да Југославија што брже и што успешније напредује, јер у том случају ћемо ми опет постати оно, што нам диктује историја као блиским суседима, повољни положај и срећно међусобно употпуњавање у привредном животу.

Бечке градске гасаре

Године 1817 саградио је инж. Прехтл, директор бечког политехничког института (данас технике) фабрику да производњу гаса ради осветљења неколико улица у центру вароши. Ова фабрика ис пуњавала је своју сврху за ондашње прилике у потпуној мери. — Беч је после био први град на европском копну, у коме улице беху осветљене гасом. — 1830 године основано је ново предузеће „Прво аустријско друштво за осветљење гасом", које је на себе примило задатак осветљење већег дела вароши и либеровало је гас потрошачима. То друштво подигло је гасару у тадањем предграђу Росау. Фабрикација и либеровање гаса сразмерно брзо су се развили у Бечу. Године 1843 сграђена је друга гасара у тадањем предграђу Фолфхауе, која је либеровала гас за осветљење данашњег 6 и 7 кварта. У то време пада и оснивање „Империјал Континентал Гас-Асоцијешен", које је друштво склопило дуготрајне уговоре за либеровање гаса са бечком општином као и са разним предграђима. Пошто су тада постојала у Бечу и у његовој најближој околини два друштва за фабриковање гаса сагра ђене су у току година у границама данашњег Беча девет гасара. (На Табору, Врдберг, Белведере, Винерберг, Баумгартен, Гаудеиудорф, Деблинг и Флоридсдорф.)

Велика привредна важност снабдевања гасом побудило је општинску управу у јесен 1896 да она то прими у своје руке. Пријем фабрика и мрежа цеви од дотичних гасних друштава није извршен на обичан начин јер је општина решила да сагради нову градску гасару са свима потребним фабрикама за расподелу гаса, пошто је одбила тадње инсталације као застареле и недовољне. Овој сасвим необичној одлуци следовало је убрзо и дело, јер три године по донешеном решењу 1-ог новембра 1899 год. на дан престанка уговора са „Империјал Континентал — Гас-Асоцијешен" отпочела је рад нова гасара у 11 кварту Симеринг, давајући гас новој инсталисаној уличној мрежи цеви за осветљење улица и тргова а осим тога снабдевали гасом приватне и занатске потрошаче 12 бечких квартова.

Сграђење гасаре Симеринг, уличне цевске мреже у дужини од преко 700 километара, као и инсталисање новог јавног уличног осветљења у квартовом року од непуне три год. представљало је техничко дело без примера које је задивило цео стручњачки свет, јер је сумњао у извођење тога задатка.

Гасара Симеринг сграђена је била за дневну фабрикацију од 432.000 м, гаса, која је омогућила годишњу потражњу од 86 милиона кубних метара гаса. Убрзо после пријема фабрикације гаса од стране бечке општине потрошња је тако нагло скочила, да је пре но што је очекивано морало приступити грађењу нових пећи централног генератора и других зграда. Фабрика се састоји из 160 пећи са попречним ретортама, 46 хоризонталних коморских пећи, са једном фабриком за производњу воденог и дуплог гаса. Данашња продукција изнаша 840.000 куб. метара гаса за 24 часова. Гасара Симеринг је данас највећа фабрика гаса на европском копну.

Непрестани скок употребе гаса у рејону фабрике Симеринг имало је последицу да се морало мислити на грађење но ве гасаре. — Ова нова гасараа Леополду, која је по плановима варошких градских техничара сграђена за непуне две године, а крајем 1911 године отпочела рад, претставља најмодернију гасару на свету, сједињава техничке при вредне одлике савремене фабрике кокса и творнице гаса, код којих је употребом машинског погона, човечија снага редуциране на минимум. Пошто ова гасара представља најмодернију и технички најсавршенију творницу ваља кратко навести да:

Гасара се налази у 21 дварту званом Леополдау на северној железници која везује Беч са угљеном ризницом Острау Карвин. Вагони угља, који су намењени за гасару, стижу на станицу, која је сграђена у близини саме гасаре, где их узима локомотива и довлачи у фабрику. — Овде се вагони истоварују помоћу кипера. Дизалице транспортују угаљ намењен за фабрикацију гаса до слома вала. — Ломљен угаљ долази у млин и мешалицу а затим у сило, који око 150 вагона угља хвата онај угаљ, који пак не иде одмах у фабрику, него на стовариште достављ се дизалицама до висећих електричних вагонета који га транспортирају преко целог сместилишта магацина. Ови магацини сграђени су нешто дубље и могу се поплавити во дом за случај пожара. — С обеју страна угљеног сила намештене су пећи, ко је се састоје из 109 хоризонталних колеора од по 10 мет. дужине 0,50 м. ни зине и 2,2 мет. висине. — Угаљ се доноси електр. вагоном садржине око 11 тона, који се испод угљеног сила товари и измери код коморе, која се жели пуни ти, а затим проспе кроз отворе, који се могу затварати. — Загрејавање комора врше се од централног генератора, у ко ме се добива гас за грејање и то из ког са у такозваном генератору са покретним роштиљем. — Угаљ се ослобођава гаса при температури од 1200 °. После просечно 24 часова отварају се оба коморна врата и парчад кокса, која су се створила у пећи, истискују се из ових помоћу нарочите машине у нарочито спремљена кола за гашење. Гашен кокс долази помоћу нарочитих дизалица у машину за сепарисање кокса, где се пре ма величини комада одваја и према потреби у вагоне кола и вреће утоварује, или помоћу електричних вагонета транспортује на стовариште, на простор, где се налазе: парни котлови или до централног генератора. — Пренос кокса и угља врши се само моторном снагом — Сирови гас, који се стварно у коморама црпи у хладњаче помоћу цеви, који су хлађене водом и у којима се један део катрана и амонијака одваја, затим иде даље у апарате за пречишћавање у којима и гас се ослобођава сасвим од ка трана, нафталина, амонијака и сумпор водоника. После непрестаног мерења гас долази привремено у мањи резерво ар од 150.000 куб. мет. па одатле помоћу турбодувалице у велики газометар у Бригитенау са 250.00 куб. мет. садржине

Капацицет гасаре Леополдау изнаша данас 520.000 куб. мет. за 24 часова, но може се даљим додизањем до 1 милиона куб. мет. повећати. Капацитет ових гасара изнаша на тај начин 1.360 000 куб. мет. 24 часова.

Свака од ових фабрика има своју фа брику амонијака у којима се амонијак, амонсулфат и друга амонијачна једиње на израђују и творницу за добивање Бензолугљоводоника. Код гасаре Леополдау налази се творница бензола, где се из обих гасара скупљају бензолводони ци и дестилишу моторни и хемијско чист бензол, толуон, ксилол и сольвентнафта. На европском копну нигдје га сара нема такву инсталацију. Катран ко ји при фабрикацији отпада, прерађује једно приватно предузеће, код које су варошке гасаре заинтересоване.

Обе гасаре Симеринг и Леополдау као и гасни резервоар Бригитенау везале су цевима са високим притиском који има ју пречник од 700 до 1200 мм. Поједине цеви са високим притиском воде и у де лове вароши на потрошњи у којима се са нарочитом инсталацијом са самостал ним аутоматским управљачима гас дири гује у цевску мрежу са ниским притиском и из ових даје појединим потрошачима. Цевска мрежа са високим притиском дугачка је 72 к-м, са ниским притиском 1600 км.

Градске гасаре имају данас више од 400.000 потрошача од којих 330,000 употребљују гас за покућанство поглавито за кафане, за загрејавање воде, за грејање просторије и за пеглање. У више од 5.000 радионица и индустријским предузећима гас се поглавито употребљује за техничко ложење. Остатак потрошње расподељује се на јавне зграде и т. д.

Број потрошача и узастопна потражња гаса од оснивања градске гасаре стално расте. — Развитак је у неколико у годинама 1918 до закључно 1922 год. услед колосалног мањка угља и услед званичне наредбе мање потрошње гаса био крекинут. Од 1923 год. пак број потрошача је нагло скакао, а исто тако и потрошња гаса, исто је изражено у великим изврсним инсталацијама до данашњег дана.

Следећи бројеви дају слику развите гасаре:

Године 1900 у првој години градских гасара	Број потрошача 59.000	Потражња гаса у куб. метрима 78 милиона
1913	211.800	191 „
1923	269.050	184 „
1924	327.385	224 „
1925	353.127	254 „
1926	387.000	269 „
1 полугође 1927	4014.559	150 „

Скоро 90% целокупне продукције га са, троши се по домовима, занатским радионицама и фабричким предузећима; само мали део служи за осветљење. бечке гасаре, некада поглавито осветљење централе, данас представљају колосалне топлотне централе које покривају веома велики део бечке употребе топлоте.

Из године у годину, опажа се сталан скок употребе гаса, те према томе бечке гасаре представљају колосалан економни фактор града Беча. Исто тако су ова предузећа важна за народну привреду и играју велику улогу у билансу аустријске трговине. Година 1926 показује да је скоро 500.000 тона страног чврстог горива мање увезено у Аустрију, узимајући у обзир и ону количину страног угља која је неминовно потребна за фабрикацију гаса. Та цифра је довољан доказ, да је употребом гаса онемогућен увоз велике количине чврстих горива. — Вредност продуката, који је оплемењивањем угља добију у бечким гасарама превазилази у год. 1926 вредност употребљеног угља за 46 милиона шилинга. Ова сума је велика добит и иде у корист аустр. народне привреде. Због мањег увоза странога угља поправљен је трговински биланс исте године за пре ко 35 милиона шилинга.

Бечке градске гасаре, највеће аустријско хемијско предузеће имају напосредно 3400 чиновника и раденика и посредно дају хиљадама другим лицима могућности зараде при искоришћавању својих производа израдом као и либеровањем гасарама, који се из гасаре добивају и које би се иначе сви скоро без разлике морали из иностранства увести, такмиче се са овима и имају уплива на цене, што у корист аустријског народној привреди иде. Гас као носилац топлоте појефтињава и олакшава, као ниједна друга ствар домаћинство и представља средство без којег многобројни занати не би могли постојати.

Инж. Хемије В. Милт

Грађевински радови бечке општине за последњих десет година

— Написао: инж. др. ФРАНЦ МУЗИЛ, директор варошког грађевинског одсека. —

„Линденхоф" општински станови

...ински станови у Dillgasse

Дечје купатило

Амалиенбад

За време закључења уговора о миру, становништво Беча преживљавало је најтежу кризу, јер се у свему што је најпотребније за живот, показивала огромна оскудица. Па чак и у доцнијим годинама показивале су се многе и многе тешкоће; ново стање је поништило скоро сасвим јавне корпорације и установе и њихови приходи и целокупна имовина су били пропали. Тако су се и финансије бечке општине морале поставити на сасвим нову основу.

Ово је постигнуто са много успеха и бечка општинска управа је ускоро рас полагала са потребним средствима за вршење најважнијих грађевинских зада така. У првом реду радило се о томе да се многе варошке зграде, које су биле у великој мери занемарене, поново оправе и доведу у ред. На тај начин могли су се створити и нови извори за приходе.

Један од највећих успеха бечке општинске управе је успешно спровођење програма око подизања станова у великом броју. У том погледу веома мало вароши у Европи могу се такмичити са Бечом. Још 1919. до 1928. године морало се задовољити само са зидањем најпотребнијих станова због недовољних материјалних средстава. Та делатност бечке општине састојала се у томе, што су подизане бараке, привремене куће и т. д. Већ 1923. године општини је пошло за руком да сагради 2156 кућа са сталним становима. После увођења пореза за зидање кућа створена је солидна база за успешно спровођење грађевинског програма бечке општине.

У јесен 1913. године општинска управа је забележила леп резултат: сграђено је 25.000 станова у Бечу. Варошки грађевински одсек је употребио сва могућа средства да се тај програм успешно оствари. У томе су с њим сарађивали највештији аустријски архитекти, а пошто је био грађевински програм требао да буде готов до 1928. године, није посао био ни тако лак.

Од 1924. до 1928. године годишње се просечно сградило по 6000 станова. На тај начин бечка општина не само да је уклонила страшну и тешку оскудицу у становима, него је постигла да кирије за станове буду минималне и сваком и најсиромашнијем човеку приступачне. Сем тога постигнут је леп успех и напредак на пољу културе станова.

Нови општински станови у главном изгледају овако: предсобље, кујна, соба за становање и две или три спаваће собе. Станови су распоређени делом у вишеспратним кућама, које су окружене лепим вртовима, делом пак као виле и усамљени станови за једну или две породице. Данас има у Бечу око 4.000 таквих кућа за једну породицу. Сем тога више од 34.000 нових станова општина је дала публици.

Грађевински програм бечке општине од 1923. године проширен је доцније, па ће се поред досада изграђених станова од краја 1932. године сградити још 35.000 нових станова. Остварењу овог програма такође се већ приступило. У великим блоковима станова кирајцијама се пружају разне погодности, као модерно уређене праонице за рубље, дечје баште, читаонице, купатила, гимнастичке сале, сале за порођаје и т. д.

Бечке грађевине су изазвале и интересовање иностранства. Сваке године хиљадама странаца долазе у Беч да погледају општинске зграде и да се информишу о организацији грађевинске делатности бечке општине.

Сем грађевинске делатности, бечка општинска управа је обратила нарочиту пажњу на хигијенске установе, а у првом реду на купатила. Пре светског рата Беч је имао 24 варошких купатила, после рата број тих купатила повећао се и данас Беч има 51 купатило. 1913. године број посетилаца бечких купатила износио је два милиона, а 1928. године тај број се попео на 9 милиона. На рочито удешено варошко купатило је „Амалиенбад", за које је утрошено око 10 милиона шилинга. Оно се може сматрати као највеће купатило у Европи, а његова инсталација изазива дивљење свију посетилаца.

Са социјалног гледишта важна су бесплатна дечја купатила, којих је у општинској режији до сада отворено двадесет. У свима бечким квартовима има по једно такво купатило. Та купатила су за децу у летње време права благодет и извор здравља и радости.

Треба на овом месту напоменути још неке варошке установе, који истина не упадају толико у очи, али су ипак веома важне. Варошка железница је електрификована а то значи велики прогрес за ову важну бечку институцију, која је до скора била снабдевена парним погоном. Та железница постала је омиљено саобраћајно средство у Бечу. Њом се годишње превози око 90 милиона путника. Сем тога општина је последњих година набавила 50 виликих, модерних аутобуса. Најзад сграђени су и нови мостови преко дунавског канала уместо досадашњих мостова Бригита и Аугартен-брике.

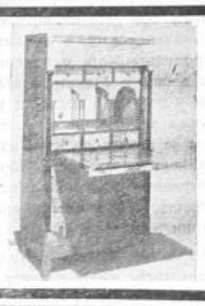
Једна хигијенски веома корисна реформа заведена је овуђењем новог система чишћења улица без подизања прашине. Цела чистачка колона је аутомобилизована. Упоредо са поправљањем чишћења улица усавршавано је и осветљавање Беча. Све гасне лампе скоро претворене су данас у електричне.

Даља новина у чишћењу Беча је увођење система, да се све њубре спаљује Сво још није потпуно остварено, али су сви пројекти и трошкови одобрени. Бечка општина је принела жртве, да се електрично и гасно осветљавање вароши у духу модерног времена што више усавршн и одржи на потребној висини Водоводне инсталације су такође усавршене и проширене, тако да је становништво у том погледу савршено снабдевено.

Бечки водовод се данас налази на модерном нивоу и данас већ не постоји оскудица у води. Тако прошле ... ће било је извесних непријатних последица, због којих је бечко становништво имало да пати, али то су биле последице јаког мраза, од којих су и остале европске вароши страдале.

Сем водовода, бечка општина води стално бригу о подизању нових паркова и башти, гимнастичких терена и игралишта за спорт. Сада је општинска управа одобрила план о подизању гигантског стадиона у Пратеру, који ће моћи послужити и за међународне спортске свечаности.

Рад бечке општине после рата тиме још није исцрпљен. Општина је своју делатност преносила и на школство и много пажње обраћала на социјалну помоћ најсиромашнијих класа. Нарочито се водило рачуна о бризи и васпитању деце.

Специјална кућа

БЕЧКОГ BIEDERMAIER ПОКУЋСТВА

највећи избор, солидне цене. Приликом Вашег боравка у Бечу посетите нашу кућу. Лиферан посланства у Бечу и Тирани.

Edwin Grossmann Beč. I.
Spiegelgasse 13 Kärntner str 5

TILLER A. G. WIEN VII. Mariahilfergasse 22

Одела за господу и децу готово и по мери. -- Веш за господу -- Мода за господу.

Floridsdorfer Möbelfabrik WILHELM SINAI WIEN Основана 1868 год.

Позива цењене муштерије из Југославије да посете нашу творницу у њиховом интересу.
Ви ће те наћи код нас намештај од најбољег до једноставнијег по најјефтинијој цени.
ЛИФЕРАНТ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ПОСЛАНСТВА У БЕЧУ.

ФАБРИКА МАШИНА АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО

N. Heid. Stockerau bei Wien

Фабрика триера

Триери за чишћење жита и за остале специјалне сврхе, Trieurzylinder, машински уређај за чишћење житарица, сопствена израда.

Машине за алате

Универзална машина за алате **„ALLIANCE"**

Уређаји за транспортовање

Покретно транспортне споне, уређај за загревање казана, уређај решетање угља и кокса

Ваљци

Гвоздене и челичне у свима израдама и тврдоћама.

EN GROS EXPORT

Водећа кућа бечке моде

Deutschland und Jassinger

Специјална израда мантлова, костима, хаљина и мантила од крзна

Kopenhagen London Prošťejov

Беч I. Lugeck 7

ЗАСТУПНИК ЗА СРБИЈУ

МИХАЈЛО ПЕЈИЋ

Беч Roteturmstr. 25

Једној од најзначајнијих грана аустријске индустрије припада, у њеном данашњем обиму, фабрикација хартије, целулозе и хартије (Well Pappe), којој на челу стоји:

НАЈСИДЛЕР А. Д. за ФАБРИКАЦИЈУ ХАРТИЈЕ

Neusidler A. G. für Papierfabrikation, WIEN I. Getreidemarkt 1

које у свом концерну обухвата поред фабрика „Klein-Neusiedl и Franzensthal, такође групу фабрика Theresienthaler Papierfabrik von Elissen, Roeder & Co. A. G., и Aktiengesellscht der Papierfabrik Schlöglmühl, којим фабрикама су прикључене такође и фабрике за производњу целулозе, дрвеног ткива и кровне хартије.

Најсидлер А. Д. за фабрикацију хартије представља према томе заиста највећи аустријски концерн у папирној индустрији, који је у толико јединствен, што у разним сопственим предузећима производи хартије свих врста, почев од просте новинарске хартије за обичну и ротациону штампу, до најфиније хартије за вредносне папире и банкноте.

Основано 1793. год. ово предузеће је успело да искоришћавањем свих успеха технике систематски предузетим инсталацијама на машинским уређајима и зградама, свој капацитет подигне до највишег степена, тако да Најсидлер А. Д. за фабрикацију хартије са радништвом преко 3300 људи, производи 5000 вагона хартије и 1200 вагона кровне хартије годишње.

Готово две трећине целокупне продукције извози се широм целог света, и свугде њихови производи уживају најбољи глас.

Послови се обављају преко сопствених стоваришта, која постоје у целој Европи, Азији, Африци, Јужној и Северној Америци.

У фабрикама Најсидлер А. Д. производе се следеће врсте хартија: хартија за документе и банкноте; хартија за писање у разним квалитетима; цртаћа хартија најфиније и средње врсте; хартије за пословне књиге; све врсте конфекционог папира (десинираног и недесинираног) најфинију „банкпостпапир" са и без водотиска; концептпапир; хартије за коверте; упијаће хартије најбоље каквоће; замена хартије за „кунстдрук", као и специјална штампарска хартији за „офсет", „тифдрук", бакротисак, за штампање нота, за светлотисак (лихтдрук) за вишебојну штампу, за камено-литографски тисак, за израду земљописних карата, за аутотипију, за штампање књига; ротациона хартија за новине, фини лепљени и машински картони; најфинији бели картони **(Elfenbeinkarton),** картони са дрвовином бели и у бојама; надаље: папиролин, хартија за паковање од натриум-целулозе; папир за каблове; картон за кутије и возне карте; дуплекс и триплекс картони; замена за хромов картон бели и у нојама; валовита хартија и т. д.

Стални напредак аустријске папирне индустрије, који није престао и поред територијалних промена после светског рата, има да захвали не само ванредно повољном географ[illegible]м положају Аустрије, него нарочито свестрано признатом реномеу својих фабриката, са којима заузима важно место на светској пијаци

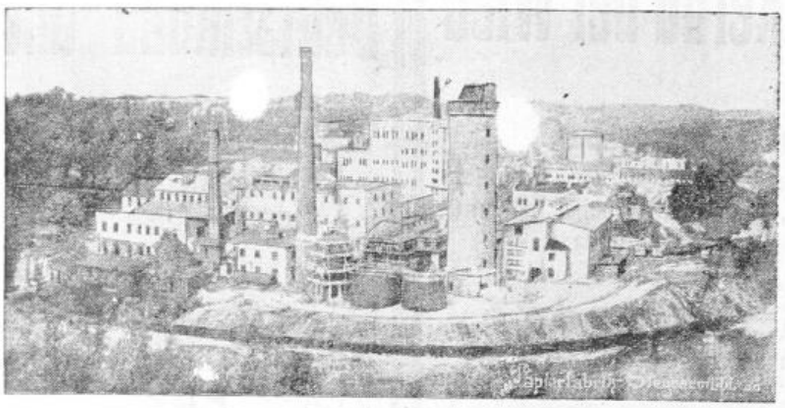
Генерално заступништво у Београду: **Маричић и Јанковић,** Кнез Михајлова ул. 26.

Генерално заступништво у Загребу: **Фрањо Гартнер,** Мартићева ул. 15.

Генерално заступништво у Љубљани: **„Папирографија"** дружба з. о. з. Госпосветска цеста шт. 10.

„STEYRERMÜHL"

Papierfabriks-und Verlags-Gesellschaft

Основано 1872 год. **Акциски капитал 12,800.000.— шил.**

Централа: Беч I., Fleischmarkt 5.

Друштво производња папир, целулозу и дрвене материје у фабрици **Steyrermühl** горња Аустрија, књиге и уметничко штампање у Бечу VI. **Gumpnedorferstr. 40. 44.** једно новинарско-издавачко предузеће **Беч I. Fleischmarkt 5.** Издавачку књижару **Беч I. Wollzeile 22.**

Творница папира израђује на 5 машина за фабрикацију папира у формату од 160, 164, 186, 206 и 248 см. без дрвета писаћег, за штампу за књиге и за новине папире, све врсте средње финог писаћег и штампарског папира, хартију за банкарска писма (Bankpost) уметничка штампа (Kunstdruckersatz) мастан пергамент папир, за омотаче папир, хавана, ханфова хартија, за равно штампање, за ротације, кулер папир и остале врсте папира. За развој наше фабрикације наводимо цифре наше продукције од 1913 до 1928 год.

	1913. год.	1928. год.
Папир	13.700.— тона	19.125.— тона
Целулоза . . .	5.991.— тона	12.642.— тона
Дрвене материје	5.904.— тона	9.836.— тона

Вишак производње целулозе за сада пласирамо само у Аустрији, зато 45% продукције папира експортирамо и то поглавито на Балкан, затим Ориенту, Мађарској, Италији, Енглеској, Јужној Америци, Кини, Јужној Африци, Индији и Аустралији. Творница папира поседује 3 сопствене електричне централе са укупно 7000 PH погонске снаге, највећа од ових централа са 3 турбине по 1000 HP у Siebenrunnu доле означена на слици

ШТАМПА КЊИГА И УМЕТНИНА је за сада једна од највећих приватних штампарија, техничким већим делом ново уређена са модерним offset и tiefdruck машином, Monotype — и Vierdecker-Linotype — сец машине. Као велика штампарија за ликеровање лагерске робе за трговину, обрт и индустрију стоји на првом месту, јер количина, подобан рад машина као и израда фотографија и прештампавање омогућују у најкраћем времену у великим количинама израду.

НОВИНАРСТВО. — Издајемо „Neues Wiener Tagblatt", недељно издање Neuer Wiener Tagblatta, Volkszeitung и мале Volkszeitung као Илустровани Недељни Народни Лист и Спортски Дневник. Новине се штампају у својим најмодерније уређеним штампаријама у којима има преко 42 сецмашине и 5 ротационих машина за 32 и 64 стране, 5 полуатоматских ливница и једна велика множина помоћних машина на расположење. Овај апарат је у толико потребан да би огромна недељна издања благовремено била готова. Огласни део Neuer Wiener Tagblatta је највећи у Аустрији од осталих дневних листова има предност с обзиром на аустријско стање високи тираж (недељно издање са 120.000 примерака) је одлично пропагандно средство.

Везе аустријских банака са југословенском привредом

Необично велики значај аустријских банака налази се у томе што су оне од увек играле значајну посредничку улогу између западних земаља и Балкана. И после рата улога аустријских банака остала је непромењена и њен утицај на привредни живот суседних земаља остао је и на даље јак.

После светског рата ситуација аустријских банака била је тешка, јер су те банке све дотле радиле у земљи са 50 милиона становника, а сада је у Аустрији тај број смањен такорећи на десети део. Одлична организација и велики апарат аустријских банака омогућио је да се и даље одрже везе у земљама, које су настале на рушевинама монархије. Банке су учврстиле свој прератни положај посредника између западних и јужних европских земаља.

Велике аустријске банке покушале су пре свега да своје филијале у државама наследницама вежу односно фузионирају са тамо постојећим националним новчаним заводима, како би својим приливом акцијама осигурале свој стари уплив. Тиме је омогућен и повољан утицај на привредни развој дотичних земаља. Да укажемо укратко на везе аустријских банака са југословенском привредом.

Allgemeine Österreichische Boden Credit — Anstalt:

Ова банка је 1911. године основала своју филијалу у Сарајеву. 1918. године она је учествовала у оснивању ХРВАТСКЕ ТРГОВАЧКЕ БАНКЕ У ЗАГРЕБУ. Када је ова банка фузионирала 1921. године са ХРВАТСКОМ СЛАВОНСКОМ ЗЕМАЉСКОМ ХИПОТЕКАРНОМ БАНКОМ, бечка банка се такође прикључила тој фузији. Концентрациони процес банака се у току доцнијих година продужио и тако је дошло и до оснивања БОСАНСКЕ БАНКЕ Д. Д. чије седиште је из Сарајева премештено у Београд. Ново настала ЈУГОСЛОВЕНСКА УЈЕДИЊЕНА БАНКА А. Д. је један од највећих новчаних завода у Југославији са акцијским капиталом од 175 милиона динара и резервама од 52 милиона динара. Овај завод располаже сем главних завода у ЗАГРЕБУ и БЕОГРАДУ, са филијалама у САРАЈЕВУ, ДУБРОВНИКУ, МАРИБОРУ, ОСИЈЕКУ, ПЕТРИЊИ, СУБОТИЦИ, СУШАКУ, ВИНКОВЦИМА, СЕНТИ И НОВОМ САДУ. Да напоменемо југословенска индустријска предузећа код којих је аустријски БОДЕН-КРЕДИТ-АНШТАЛТ ЗАИНТЕРЕСОВАН: СРПСКА РУДАРСКА ИНДУСТРИЈА А. Д. У БЕОГРАДУ, ПРВА ЈУГОСЛОВЕНСКА ФАБРИКА ВАГОНА И МАШИНА У БРОДУ, БОСАНСКЕ ФАБРИКЕ У ЛУКАВЦУ, „ЗОРА" ФАБРИКА ЗА ХЕМИЈСКЕ ПРОИЗВОДЕ У ЗАГРЕБУ, ФАБРИКА „КАШТЕЛ" У КАРЛОВЦУ, БЕОГРАДСИА ТЕКСТИЛНА ФАБРИКА, ЈУГОСЛОВЕНСКО СИМЕНС У ЗАГРЕБУ, И. Т. Д.

БОДЕН-КРЕДИТ-АНШТАЛТ ЈЕ УЧЕСТВОВАО И У ЗАЈМУ БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ, КОЈА ЈЕ ДОБИЛА КРЕДИТ ОД 500.000 ДОЛАРА.

Österreichishe Credit Anstalt für Handel und Gewerbe

Ова банка налази се у интересној заједници са КРЕДИТНИМ ЗАВОДОМ ЗА ТРГОВИНУ И ИНДУСТРИЈУ У ЉУБЉАНИ, са овом концерну припадају и ова предузећа: ЗАНАТСКА И ТРГОВАЧКА БАНКА У НОВОМ САДУ, ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО „ВАРДАР", БЕОГРАД, ЈУЛИО МАЈНЛ, ЗАГРЕБ, И ЈОШ РАЗНА ДРУГА ПРЕДУЗЕЋА У ХРВАТСКОЈ И СЛОВЕНАЧКОЈ.

Wiener Bank-Verein:

Винер Банкферајн је пре деценија одржавао везе са територијама које сада припадају Југославији. Овај завод је заинтересован и у емисији српских дуванских лозова од 3 од сто. Банка има своје сопствене филијале у Београду и Загребу, а сем тога одржава везе са најважнијим предузећима у земљи.

Овај завод је још 1895 основао ЗЕМАЉСКУ БАНКУ ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ У САРАЈЕВУ. ВИНЕР БАНКФЕРАЈН У ЈУГОСЛАВИЈИ ЈОШ И КОД ОВИХ ПРЕДУЗЕЋА СУДЕЛУЈЕ: АКЦИОНАРСКА ПИВАРА У САРАЈЕВУ, „ЕЛИН" ЗА ЕЛЕКРТРИЧНУ ИНДУСТРИЈУ, ЗАГРЕБ; „ФУЛГУР", ЗАГРЕБ; „ЗОРКА" ПРВА ЈУГОСЛОВЕНСКА ФАБРИКА ЗА ХЕМИЈСКУ ИНДУСТРИЈУ и друга предузећа.

Niederösterreichische Escompte Gesellschaft:

Ова банка је заинтересована код БОСАНСКЕ ИНДУСТИЈСКЕ И ТРГОВАЧКЕ БАНКЕ У САРАЈЕВУ, која има филијале у ТУЗЛИ, СПЛИТУ, ЗАГРЕБУ, НОВОМ САДУ И БЕОГРАДУ. Капитал ове банке износи 20 милиона динара, а резерве 20 милиона. Сем овога бечка банка је у интересној заједници са ФАБРИКОМ ШТОФА У РУШУ, ОСИГУРАВАЈУЋИМ ДРУШТВОМ „ДУНАВ", ФАБРИКОМ КАБЕЛА У НОВОМ САДУ, ЈУГОСЛОВЕНСКО А. Е. Г. И БРАУН БОВЕРИ У БЕОГРАДУ.

Mercurbank:

Главни кореспондент Меркур банке у Југославији је Прва Хрватска Штедионица. Сем тога ова бечка банка има и многе друге везе са осталим југословенским новчаним заводима. На тај начин и она је у положају да врши врло повољан уплив на развитак привредног живота у Југославији.

Већ из наведених података се види да су везе аустријских банака са Југославијом необично живе и да је створена база која у привредном животу Југославије може да значи само гарантију за даљи прогрес.

Биланси бечких великих банака 31. децембра 1928. године:

	Банкферајн	Боден-Кредит Аншталт	Кредит-Аншталт	Есконтно Друштво
	СВЕ У МИЛИОНИМА ШИЛИНГА			
АКТИВА:				
Каса	16.94	27.99	27.97	20.69
Менице	99.56	142.04	133.57	53.91
Дужници	341.72	549.44	915.15	331.57
Вредносни папири	8.03	41.54	57.25	9.02
Трајна суделовања код банака	18.35	—	37.27	0.44
Конзорцијални послови	34.38	38.36	16.27	44.58
Зајмови	—	34.54	—	—
Инвентар, реалитети	7.93	10.—	11.45	—
ПАСИВА:				
Акц. капитал	55.—	55.—	85.—	37.50
Заостатци	27.03	34.20	34.02	26.41
Пензиони фондови	0.5	—	—	0.5
Акцепти	—	0.81	1.15	—
Повериоци	365.83	637.43	869.07	350.17
Улози	72.08	75.47	199.01	39.58
Облигације	—	31.15	—	—
Сума биланса	526.92	845.89	1198.94	460.24
ИЗНОСИ:				
Послови око зајмова	—	3.53	—	—
Камате	12.64	15.95	22.71	6.35
Вредносни папири	1.96	—	—	—
Девизе	2.73	4.48	7.54	2.13
Конз. послови	2.81	—	—	—
Провизије	9.29	8.97	15.95	7.54
Бруто износ	29.64	33.35	46.42	16.44
ТЕРЕТИ:				
Послови око зајмова	—	2.55	—	—
Плате	15.16	12.89	20.49	4.38
Издатци	3.35	1.52	3.08	0.82
Пензије	1.88	—	4.58	0.98
Порези	3.97	5.70	7.48	3.81
Чисти добитак	5 14	10.68	10.49	6.44
Дивиденда по акцији шилинга	1.50	7.50	4.—	1.50

ХАБИГОВ ШЕШИР

НАЈБОЉЕ КАКВОЋЕ ЗА ДОБРО ОБУЧЕНЕ ЉУДЕ

ERNEST KRAUSE & CO. A. G.

Berlin. Köln. Prag **WIEN XX./2** Budapest. Waršava

KRAUSECO

НАШИ ПРОИЗВОДИ ЗА ЛИФЕРОВАЊЕ:

Модерни дребанци
Револвер дребанци
Једноставне и универзалне фрезмашине
Фрезаутомат за точкове
Калтсеге-машина за високи напон
Хобл-машина за гвожђе
Дугачка фрез-машина и т. д.

СПЕЦИЈАЛИТЕТИ:

Комбинована универзал-машина за алате модел У М

за дреовање, фрезовање, глачање, бушење и хобловање нутни, за целу дре-дужину (1000 — 2000 мм.)

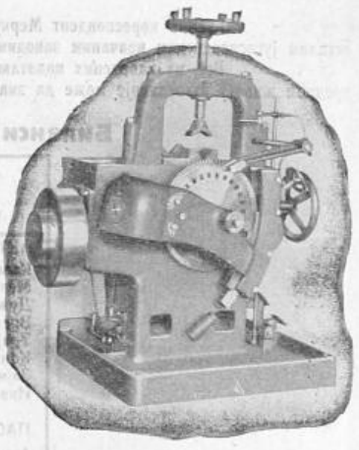
Прецизиона машина за радионице за оправку, гараже и т. д.

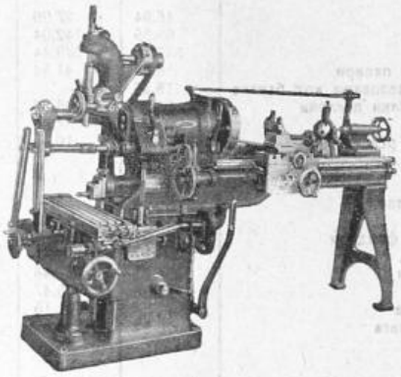
СОПСТВЕНА ОДЕЛЕЊА ЗА ИЗГРАДЊУ

Универзал-машина за испитивање материјала.

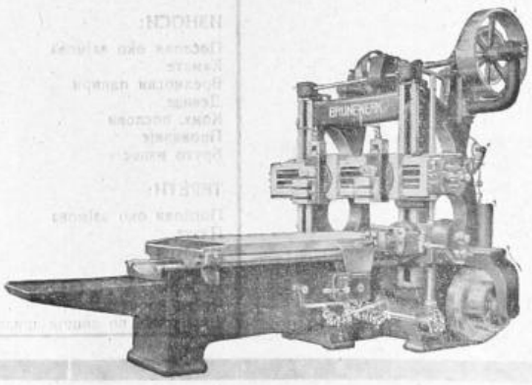
Алати за машинску прераду, прецизиони алати за мереље и т. д.

Калтрајсеге-машина за високи напон модел Х С Р 2

Комбинована универзал-машина за алате модел У М

„Бруне" прецизиона машина са двоструким штендером за хобловање.

TEPPICHHAUS S. SCHEIN
AKTIENGESELLSCHAFT
WIEN I., BAUERNMARKT 10-12-14

Ћилимови — Персијски и Смирна-ћилимови, аустријски теписи, нови маркен-теписи „ТЕФЦЕТ".

Завесе — БРОКАТНЕ, ДАМАСТНЕ, МАДРАС и завесе од вештачке свиле. Полу-сторес.

Навлаке за намештај — У СВИМА квалитетима, ценама и стиловима. „Индантрен" бојен.

Покривачи — ПОКРИВАЧИ за СТОЛОВЕ и ПОСТЕЉЕ, ибервирфи, штеповани покривачи и фланелски покривачи.

Сопствене уметничко-занатске радионице и атељеи

Ценовник
се шаље бесплатно ако се позива на „ПРАВДУ"

Мустре
се шаљу такође франко, с позивом на „ПРАВДУ", уз франко повратак.

Експорт пекмеза и шљива
CARL MEISEL
БЕЧ I. Wipplingergasse 32.

Брзојавна адреса Karmeisel
Telephon U 25-0-22

„ДУНАВ"
ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО
Београд **Загреб**

Привреда и саобраћај у Аустрији

Услед светског рата Аустрија је са својом јако развијеном индустријом доспела у веома незгодан положај. Била јој је одузета могућност извоза многих важних артикала, а такође је била упућена на јак увоз првокласних потреба. У таквим приликама аустријска привредна и трговинска политика није се одмах умела снаћи. То је било тим теже што Аустрија није ни изричито индустријска, ни трговачка и аграрна земља.

Али географски положај Аустрије, а нарочито Беча био је од одсудног значаја. Беч се не назива без разлога капијом Балкана, јер сви путеви са запада на исток воде кроз Беч. Велику и важну улогу игра и Дунав. Сем тога разгранате железничке линије према Италији и Јадранском Мору у великој мери доприносе јаком унутарњем саобраћају. Нарочито је важна директна линија Берлин — Праг — Беч — Љубљана — Трст одн. Ријека.

Саобраћајни проблем је стога од велике важности по аустријски привредни живот. Трговинска статистика Аустрије показује пасивно стање на пољу извоза и увоза, али две чињенице су испуштене из те статистике: промет странаца, који одсудно утиче на развој прилика у Аустрији. Годишње стотине хиљада странаца долазе у Аустрију и тиме подижу промет и приходе. Друга још важнија појава је транзитни пренос робе.

У погледу транзита вођена је у Аустрији увиђавна тарифна политика и тиме су придобивени транспорти многе стране робе. За појачање и оживљавање тог промета стекли су многе заслуге шпедитери, који имају да врше важан задатак, јер у преносу многих милиона тона робе потребна је велика сарадња. Ту у првом реду долазе у обзир наравно оне фирме, које и у међународном смислу могу да одговоре свима захтевима. Значај таквих шпедиционих фирми је велики, јер оне имају у свима деловима света филијале, а чија организација се простире ван Европе. Надлежне власти и све државе увиделе су овај значај рада шпедиционих фирми и према томе у последње време се опажа да им се у сваком погледу излази у сусрет. Важно је за ове фирме како се развијају тарифне прилике у појединим земљама а исто тако и царинска политика у том погледу игра важну улогу. Ради се на унификацији царинских ставова свију земаља а то би било од велике користи по међународни саобраћај.

Сва обавештења у погледу међународне шпедиције даје:

Schenker et Co. Wien, I., Hoher Markt

„ФЕНИКС"

Друштво за Осигурање Живота у Бечу

Друштво је основано у 1882 години. Оно се бави. у првом реду закључивањем осигурања живота — ренте — инвалидитета, као и осигурања против несрећних случајева, законске одговорности и аутомобила; али је друштво овлашћено и за решење елементарних осигурања, као и реосигурања.

Друштвено пословање простире се на следеће државе: Аустрија, Краљевина С. Х. С., Чехословачка, Француска, Немачка, Холандија, Белгија, Шпанија, Италија, Угарска, Нова-Пољска, Бугарска, Румунија, Грчка, Турска, Египат, Палестина, Летонија и Сирија.

Друштво за Осигурање Живота „ФЕНИКС" преузело је је један известан број домаћих и страних друштава у Аустрији, Чехословачкој, у новим провинцијама Италије, а у Краљевини С. Х. С. портфеље осигурања живота већег броја страних друштава.

Развиће друштва, чији уплаћени акцијски капитал износи 4 милиона шилинга (подељен у 100.000 акција по 40.— шилинга номиналне вредности) види се из ниже наведеног прегледа (упоређења године 1913 и 1924 до 1927):

Година	Стање осигурање живота		Наплаћене премије		Гарантна средства	
1913	Круна	224.887.549.--	Круна	9,733.268.07	Круна	60,502.808.81
1924	Шилинга	430.944.943.--	Шилинга	27,541.688.77	Шилинга	53,051.954.77
1925	„	655.028.355.--	„	37,693.246.18	„	77.037.672.54
1926	„	1,079.703.694.--	„	49.381.725.88	„	149.308.416.44
1927	„	1,399.439.738.--	„	63.691.697.36	„	192.368.487.51

Друштво поседује као своју имовину 44 непокретних имања у земљи и у иностранству у билансној вредности од шилинга 17,402585.98.— домаће и стране хартије од вредности у билансној вредности од шилинга 129,992.440.24.—, потраживања код банака (као и стање благајне) у износу од шилинга 6,143.915.48.—, даље, хипотек, зајмова, зајмови на полице осигурања и зајмови задругама у износу од шилинга 15,167.496.16.—, и депоа премијских резерва преузетих реосигурања у износу од шилинга 22,416.762.43.—

У Краљевини С. Х. С. одобрен је рад друштву решењем Мин. Трг. и Инд. VI. бр. 4625/1922.

Дирекција за Краљевину С. Х. С. налази се у Београду. Стање постојећих осигурања живота у Кр. С. Х. С. износи концем 1928 године око 700 милиона динара.

АУСТРИЈСКА ПОШТАНСКА ШТЕДИОНИЦА

Бивши благајнички уред Поштанске Штедионице у Бечу, био је 1782 год. преуређен по узору Енглеске Поштанске Штедионице, која је 1861 год. основана. Свој рад као штедионица почела је 1883 год. 12. јануара. Још исте године покретач, оснивач старе Поштанске Штедиоцице директор Георг Кош дозволио је издања и дознаке од свота улагача другом улагачу код Поштанске Штедионице, да би темељну форму чековног промета упростио. Године 1887 овај начин промета је законито уређен и успостављен. Овај начин је пример за све случајеве плаћања чековног промета, које су већином европске државе усвојиле.

Бивша Поштанска Штедионица у Бечу има ту част, да је она прамајка свих европских Поштанских Штедионица.

После распада Аустро Угарске на место Благајничког Уреда Поштанске Штедионице ступила је на темељу аустријског закона (Bundesgesetz) од 28. дец. 1926 год. за округе аустријске државе Аустријска Поштанска Штедионица. Она је самостални правни субјект, њена је имовина одвојена од државне имовине, држава јамчи за све обавезе Аустријске Поштанске Штедионице. Место Управе Аустријске Поштанске Штедионице је сада Аустријски Благајнички Уред Поштанске Штедионице

Главна грана рада Аустријске Поштанске Штедионице је као и пре чековни промет. Равно 130.000 особа (појединаца, трговаца јуристичких особа и т. д.) поседују конто чека код Поштанске Штедионице на који код свих 2000 аустријских Поштанских Уреда могу наплату извршити и преко улаза власника чековног конта у облику плаћања у готовом или без употребе готовог новца, књижењем од контанаплатиоца на конто примаоца. Аустријска Поштанска Штедионица је овај платежни промет простирала далеко преко државних граница. Она стоји посредовањем Поштанског Уреда у трговачкој вези са свима европским Поштанским Штедионицама и Поштанским Чековним Уредима. Ове трговачка веза постоји нарочито између Поштанске Штедионице Кр. С. Х. С. Аустријске Поштанска Штедионице. Према томе плаћања из Краљ. С. Х. С. у Аустрију може на једноставни и најјефтинији начин доставити, дознаком чека код генералне Пошт. Штед. Београд, или код једне од њених филијала у у Загребу, Љубљани и Скопљу на конто прималаца код Аустријске Штедионице или се обратно може учинити.

На жалост овај једноставни промет плаћања је врло мало познат, зато би потребно било упознати ширу јавност овим начином корисне употребе.

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА 1.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА", ДЕЧАНСКА 10.

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

БЕРЛИЦОВА ШКОЛА ЗА ЈЕЗИКЕ, Битољска 2, почиње нове курсеве француског, енглеског, немачког, италијанског, српског и др. језика. Предају странци сваки свој матерњи језик. Пријаве се примају: Битољска бр. 25. 16781

СЛУЖБА

ТРАЖИ СЕ потпуно спремна девојка за неговање детета од две године. Јавити се 2. маја Ломина улица бр. 10. 16738

ЧИНОВНИКА темељног, поштеног, способног и врло марљивог за одељење наше за куповину и продају некретнине, потребује **ДУНАВО ПОСАВСКА БАНКА, Кнез Михајлова 54, Тел. 22-32. Интересенти нека лично поднесу своје оферте.** 16676

НАМЕШТЕНЕ СОБЕ

У КАПЕТАН МИШИНОЈ 14 издаје се одмах соба и предсобље, засебан улаз, партер са два кревета, моћеран намештај повољно за отмен пар, питати у кући. 16753

СТАНОВИ

ИЗДАЈУ СЕ два стана по 2 собе предсобље и кухињом и поправком у Битољској 28 16816

ИЗДАЈЕ СЕ стан од 3 собе предсобље, купатило, кујна, подрум и т. д. у Битољској 28 у дворишту, врло леп, модеран стан 2500 дин. месечно. 16815

У ЦАРА УРОША 67 новој згради близу Малог Калимегдана, издаје се у партеру: две собе и кујна згодна за породицу и једна соба и кујна згодна за брачни пар. Станови чисти, собе велике и светле. Јавити се чувару зграде на мансарди од 12-1 и од 5-7 по подне, и за празнике преко целог дана. 16811

2 СОБЕ, предсобље, кујна вешерница, подрум, уведено осветљење Баба Вишњина 23, до Макензије месечно 900 дин. 16800

СТАНОВА разне величине од 1 соба 2 собе, 3 собе и све остале припадежности издаје се **Косманска 35.** Упитати надзорника. 16796

ЛОКАЛИ

ПЕКАРНИЦА издаје се на жичком месту Војводе Саватија 23 Београду. 16832

МАГАЗИН под кирију за смештај намештаја и друге лаке робе, издаје под повољним условима ДУНАВО ПОСАВСКА БАНКА, Кнез Михајлова 54, Тел. 22-32. 16673

ДУЋАН у Александровој 29, са станом од 1. собе и кујне издаје јевтино: „ПРОМЕТ" Мишарска 4, Тел. 25-59. 16751

ДУЋАН, пространа са подрумом у Коларчевој ул. бр. 9, **издаје се** под закуп одмах. Упитати у канцеларији Кузмановића у истом дворишту. 16729

ПОДРУМ ВЕЛИКИ, ЛЕП употребљив за разне послове у центру **издаје** се Доситијева ул. 1. 16792

МОДИСКИЊАМА. Издаје се одмах модискиња дућан у краља Петра 91 — у коме је била модискиња и навикнута муштерија. Обратити се лично „Бели Орао". Тел. 392. 16787

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

БУКОВЕ, потпуно суве цепанице чисте, без пањева и облице à Дин. 130.— и **Букове I-а I-а цепанице à Дин. 160.**— увек само на дрвари ЧЕДЕ В. ПЕТРОНИЈЕВИЋА, Царинска 14. (иза Београ. Задруге) Тел. 50-53. 16585

НА ПРОДАЈУ нова зграда ослобођена пореле за 30 година у Косанчићевој 31, сутерен партер 2 спрата и мансарда. Лице 27 м.² Има 12 станова од једне до шест соба са модерним конфором (стално грејање, топла вода, гипсарија, паркет). За цену упитати сопственика од 12 до 3 у истој згради. 16732

СТАРО ЗЛАТО златне зубе, дукате и бриљанте купује ювелирска радионица Стојана Орешчанина, Теразије 25/I Палата „Касина". 16661

ДРЕШ енглески, доброг стања 6 до 8 коња доб; 52 цола. Све кабиште вагу прибор за 15.000 дин. продаје Петровић Гвозденова 14 Београд. 16777

45 ПЛАЦЕВА НА ПАШИНОМ БРДУ на продају за готово и трогодишњу отплату од 35—60 дин. 1 м.² Тапије готове. Плаћени до 350 м.² Обавештење код инж. Младеновића, Синђелићева 31. 16784

СТОЛИЦЕ ЗА КАФАНЕ, столице склапајуће за **башту** гвоздене и дрвене, већа количина продаје **јефтино; Косманска ул. 35.** Упитати надзорника куће. 16720

КЛАВИР кратак фигел, добро очуван продајем Јовић Сарајевска 2, А. I спрат 16835

ХЕРЕНЦИМЕР и КЛУБГАРНИТУРЕ, ново елегантно уметнички рад, про даје се. Адреса у администрацији.

38 ПЛАЦЕВА НА БАНОВОМ БРДУ, до виле г. Ст. Савковића, Министра Грађевина, на продају за готово и трогодишњу отплату од 50—100 дин. 1 м.² Плац може купац примити и са дугом Хипот. Банке у суми 10—12.000 дин. Величина плаћен до 350 м.² Обавештења код инж. Младеновића, Синђелићева 31. 16783

КЛАВИРА И ПИАНИНА стигао је огромни избор из пражких светских фабрика од 13.000 дин. па на више код Хрон Тифенбаха, Призренска 7, до Хотел „Балкана". — Дођите и уверите се. 16689

КУЋЕ У ЈОВЕ ИЛИЋА УЛ. БР. 81, врло лепе, на здравом месту, воду, осветљење, трамвај пред кућом, продаје се по 175.000.-185.000. , 190.000. динара с тим, да се половина полови у готову а рест на 1 годи у уз камату. Об дгнити се ДУНАВО ПОСАВСКОЈ АНЦИ, Кнез Михајлова 54, Тел. 22-32. 16674

ПРОДАЈЕМ КУЋУ близу школе, (тапија), плац 320 м. Тошин: Дуван, соба, 3 стана, осветљење, подрум, велики таван. - Бунар, собица, вешерница, шупа. Вукојевић, Ибарска 19. 16766

УВЕК ОЧЕШЉАНА И ЛЕПО ОНДУЛИРАНА

Биће свака дама која направи електричну трајну ондулацију која држи 6—8 месеци у пркос прања и квашења косе. Добијете са гаранцијом и у првокласној изради код

Славка Р. Чизмића

Београд Дамен-Фризера Кн. Љубице 8.

16737

Цвеће за Ускрс!

Спремио сам лепи избор у саксијама као и сеченог цвећа, са најјефтинијим ценама.

С поштовањем

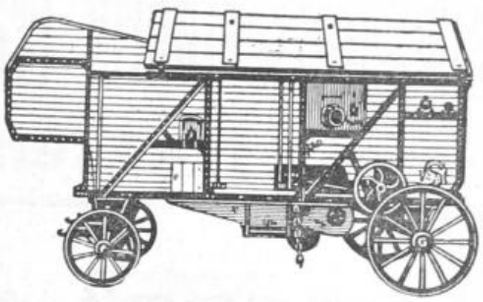
Паулина Лоске

БЕОГРАД

Краља Милана бр 8.

16837

Вршаће машине

Фабрикат М. А. В. (ФЕХЕР) број 4 и 6

2 до 3 године старе, у исправном стању, уз повољне цене и плаћевне услове,

УПИТАТИ КОД

Рекорд Ердеш А. Д.

За трговину и индустрију. 16833

Главно заступство фабрике машина мађарских државних железница Нови Сад, Темеринска улица број 6.

ЛЕПОТА СНАГА и БРЗИНА

ИДЕАЛНО СУ СПОЈЕНИ КОД НОВИХ „ДОЦ" КОЛА СА 6 ЦИЛИНДЕРА

Израда каросерије по европским нацртима, даје овим колима врло елегантан изглед.

Појачана снага омогућила је брзину од 110 километара на сат, а нарочитом конструкцијом компресионог простора сведена је потрошња бензина на минимум.

ДОЦ је израђен из најбољег материјала, хромо-ванадиум челика, услед чега издржаје у раду преко 300.000 километара.

ГЕНЕРАЛНО ЗАСТУПНИШТВО ЗА КРАЉЕВИНУ С. Х. С.

АУТОМОБИЛСКА РАДЊА

„ВЕЛАУТО"

16749

ЗАГРЕБ	БЕОГРАД	СКОПЉЕ
Гундулићева ул. бр. 7.	Дечанска 23. Тел. 21-48.	Кеј 13. Октобра ул. бр. 5.

Све резервне делове за Доџа има заступништво увек на стоваришту.

DODGE BROTHERS

РАЗНО

ЗА ГОСПОДУ фабрички израђујемо са гаранцијом оправке шешира. Уверите се! Радионица за оправку домаће индустрије шешира, Сремска 4. (Теразије) 16636

„WITTLER" БИЦИКЛ победник светских трка може се добити: „ДРАГОР" Балканска 18. Тел. 40-49. 16760

ШАМПИОН ДЕДЕКТОР АПАРАТЕ као и најбоље слушалице по најбољим условима добићете. Грамофоне свих марака као и плоче по најбољим условима једино даје „ДРАГОР" Балканска 18. 16759

БОГДАН Н. ЛЕКИЋ и ДРАГОСЛАВ П. БОРЂЕВИЋ, адвокати овд. преселили су своју канцеларију из Балканске ул. бр. 12 у Краља Милана ул. бр. 48/IV Тел. 49-39. 16757

ЗАПАДНИ ВРАЧАР. Елегантна 2 паркетирана стана по 4 собе, предсобље, шпаја, купатило, кујна, девојачка соба издају се јефтино. Обратити се на тел. 5-08 или 42-11. 16756

МИЛОШ К. НЕДИЋ, адвокат, преселио се са канцеларијом и станом у Вука Караџића ул. бр. 11. Тел. 13-92. 16755

УКРАС Београда су паркови засејани нашом травом која лепше није пропала. **Тодор Мрвовић и Друг.** 16228

РЕСТОРАН

„РУДНИЧАНИН"

ПИВНИЦА

У знак благодарности према својим цењеним посетиоцима жели срећне наступајуће празнике „ХРИСТОВОГ ВОСКРЕСЕЊА", са жељом да од сада као и досад, поклоне пуно пажње признања за мој солидан рад.

Раде В. Бокић

16841

Играчима срећака Дожав. Класне Лутрије

Скреће се пажња, да ће сваког дана почев од 11. ов. мес. давати извештаје преко Ради-а у 13,15 часова о извученим већим згодитцима тога дана.

Вучење V класе почиње 11. ов. мес. и траје 20 дана. Укупни добитци у V класи износе

ДИНАРА 74,300.000.

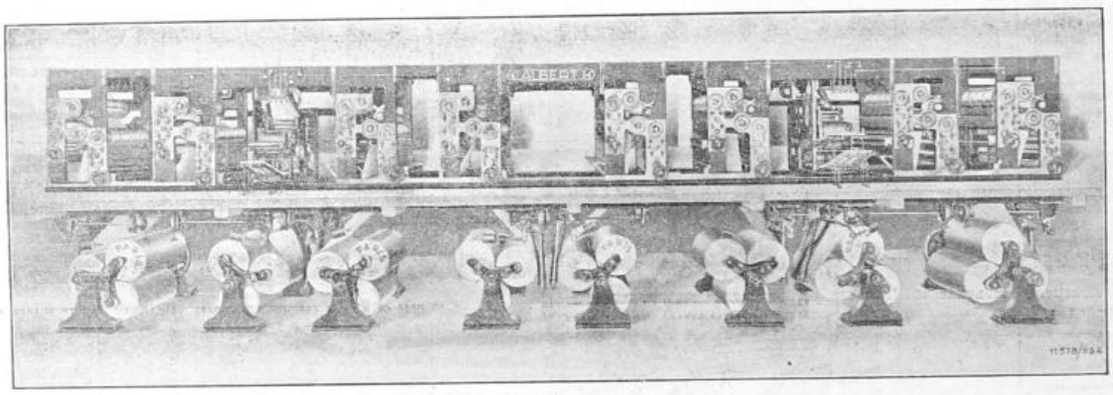
Купујте срећке код сретног главног олашћеног продавца **АЛЕКСАНДРА Р. ПАВЛОВИЋА**

16831 Обилићев Венац 33 Београд

Schnellpressenfabrik Frankenthal Albert & Cie. A.-G.,
Frankenthal (Pfalz).

„АЛБЕРТ"-Франкенталове Ротационе Машине

Брзоходна ротациона машина од 128 страна

коју смо недавно испоручили великом париском дневном листу „L'Intransigeant"

Ово је по броју десета велика ротациона машина, која је до сада од нас испоручена овом великом днев. листу

Један од највећих и најутицајнијих париских дневних листова у целој Европи „Petit Parisien", који се штампа

1,600.000 примерака

поручио је код нас велику брзоходну ротациону машину од 96 СТРАНА.

16771

Главно заступништво за Краљевину С.Х.С:

СТЕВАН ДАНКУЛОВ и ЈУЛИУС АЈЗЕНШРАЈБЕР

Телефон 41-61 — Космајска 17 **БЕОГРАД** Космајска 17 — Телефон 41-61

ШЕШИРА мушких — најмодернијих боја и фасона: **Habig, Borsalino, Panizza, Mossant** и др. У огромном избору, — као и м. кошуља, гаћа, крагнова, машна — кравата, рукавица, чарапа, пораменица, подвезица. 16134

ОБУЋА-ЦИПЕЛА најмодернијих — женских, мушких и дечијих: црних, лакованих и у свима најмодернијим бојама и фасонима **Bally, Tell, Tip-Top, Forever, Hirsch;** као и женских и дечијих: ЧАРАПА, РУКАВИЦА, МИДЕРА, ПРСЛУЧИЋА, ПОДВЕЗА и све остале помодно галантеријске робе — У ОГРОМНОМ ИЗБОРУ. Цене строго солидне. — Препоручује **ПЕТАР ПЕТРОВИЋ и БЕЛОВИЋ**, Београд, Кн. Михајлова 13.

ЧЕСТИТА СВОЈИМ ПОСЛОВНИМ ПРИЈАТЕЉИМА НАСТУПАЈУЋЕ ПРАЗНИКЕ

ТРГОВИНА ГРАЂЕВИНСКОГ МАТЕРИЈАЛА

ДИМИТРИЈЕ Г. СТАНЧУЛОВИЋ

Сарајевска ул. бр. 2 **БЕОГРАД** **Телефон бр. 19-93.**

Уједно препоручујемо за идућу сезону гг. Инжињерима, Предузимачима и Сопственицима, који ће зидати. Увек најбоље сортирано стовариште, **грађевинског и столарског материјала,** (даска, летава, штафле, итд.) Тесане греде, трске за плафоне. Цене парочито солидне.

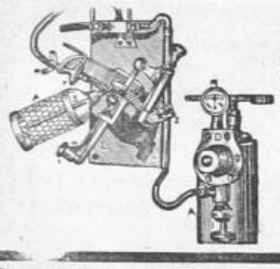
Продаја за готово и на кредит. 16735 Услуга брза и тачна.

СТОВАРИШТЕ ПРВОКЛАСНИХ ГОРИВИХ ДРВА 16586

Чеде В. Петронића

Царинска 14. (Иза Београ. Задруге) **Телефон 50-53.**

Најсрдачније честита Хр. Васкрсење свима својим пословним и личним пријатељима.

Мали, усавршен и јефтин апарат за израду соде и лимунаде за кафане, хотеле, ресторане, пансионе, бифее, кантине и т. д.

ГЕН. ЗАСТУПСТВО

ЈУГОСЛОВЕНСКА ТРГОВАЧКА АГЕНЦИЈА

Београд

Југовића 16. Тел. 13-99. 16620

16747

ОБЛАСНА КОНТРОЛА ПОДУНАВСКЕ ОБЛАСТИ

Конкурс

Обласној Контроли Подунавске Области у Смедереву потребна су:

два рачунопрегледача

На основу чл. 8. Правилника о пословном реду и организацији Обласних Контрола за рачунопрегледаче ће се постављати првенствено **пензионисани рачуноспитачи** и финансијски чиновници.

Рок пријаве са приложеним документима о стручној спреми до 15. маја т. г., ступање одмах.

Хонорар стални месечни од 2000—3000 динара према способности. 16617

Пријаве поднети Обласној Контроли.

Од Обласне Контроле Подунавске Области Бр. 1743 — 24. априла 1929. год. Смедерево. —

Услед разних

РАСПРОДАЈА

снизио сам знатно цене на сву галантеријску робу првокласног квалитета.

ИСКОРИСТИТЕ ЗГОДНУ ПРИЛИКУ

Милан С. Радосављевић

Београд, Кнез Михајлова 22.

16531

Елегантни станови

НА ТЕРАЗИЈАМА БР. 1.

1 стан са 5 лепих соба и остало

1 стан са 3 велике собе и остало

1 локал у партеру.

Станови имају: **лифт, бојење, етажно грејање** и т. д.

За издавање од 1. маја цене умерене. Обратити се надзорнику куће. 16691

Уштедићете 30—40% и имаћете 5—6 мет. центи више приноса од једног малог јутра земље,

ако се семе за сејање справом **„ПЕТКУС"** очисти сортира и осуши

У то ћете се и сами уверити ако справу „ПЕТКУС" будете видели у раду.

Генерално заступство фирме:

Бардош и Брахфелд д. д.

Нови Сад, Жељезничка улица 105—107. 16668

НИ ЈЕДАН ПРОИЗВОД У НАШОЈ ЗЕМЉИ НЕФАЛСИФИКУЈЕ СЕ ТОЛИКО КАО МОЈ ПРОИЗВОД

Љубичица крем

ШТО ЈЕ НАЈБОЉИ ДОКАЗ ЊЕГОВОГ ДОБРОГ ДЕЈСТВА И ВЕЛИКЕ ПОТРАЖЊЕ

„АКО ИСТИ ЈА СПРАВЉАМ ОД НАЈБОЉИХ И НАЈСКУПЉИХ САСТОЈАКА, ТО ЈЕ ОН РАЗУМЉИВО И СКУПЉИ ОД СВИХ ФАЛСИФИКАТА, КОЈИ СЕ ПО КВАЛИТЕТУ И ДЕЈСТВУ НЕМОГУ НИ ПОРЕДИТИ СА ЊИМЕ.

СТОГА УПОЗОРАВАМ СВЕ МОЈЕ ПОТРОШАЧЕ ДА ЈЕ ЈЕДИНО ПРАВА ОНА „ЉУБИЧИЦА КРЕМ", КОЈА НА КУТИЈИ ПОРЕД ЗАШТИТНОГ ЖИГА (БУКЕТ ЉУБИЧИЦА СА ЖУТОМ ПАНТЉИКОМ) ИМА НА ДОЊОЈ СТРАНИ И ЉУБИЧАСТУ ЕТИКЕТ СА МОЈИМ ПОТПИСОМ

Д. Јанковић
апотекар.

Београд.

Краљ. Дворски лиферант

РАДОЈИЦА СТАРЧЕВИЋ

Преселио је ван трошаринско стовариште са Чукарице у сопствене нове уређене подруме на седмом километру (Вождовац). Ово стовариште као и централни подрум у **Краљице Наталије ул. бр. 24, у Београду,** снабдевени су као никада до сада огромним лагером првокласног Вина, Ракије, Рума, Ликера, и Малиновог сока, — пружају могућност давања робе најјевтиније. 16611

Телефон 16-12.

Џакове, Цираде и Канап

продаје најјефтиније велетрговина 16657

АВРАМ ШИФ

Београд, Карађорђева 67-а. Телеф. 29-25. Телеграми: „Канапијач"

Нови Сад, Футошки, 4. Телеф: 24-03 — Тел.: Футошиф

Новопронађена моја Дикција, да ваше ноге морају бити што елегантније — украсите их чарапом

16748

СВИ ВИ:

који не пролазите поред наше радње из свих крајева Београда и околине, дођите да се уверите о нашем огромном избору и о новитетима које добијамо свакога дана, а нарочито **наше већ познате ниске цене јер то захтева Ваш интерес.** Преглед је слободан, куповина необавезна.

16798

ПОМОДНА ТРГОВИНА

БОРАНИЈАШЕВИЋ, ЈОВАНОВИЋ и ДРУГ

Краља Милана 105. **БЕОГРАД — Славија** **Тел. 12-42.**

Наш је принцип: Велики промет мала зарада

Ресторан „МИХАЈЛОВАЦ"

Отворио је своју редовну летњу сезону. Ресторан је најудобнији за излете. Прима највеће свадбе, банкете, вечеринке и закуске. Свира првокласни оркестар. Редовно саобраћају сопствени аутобуси сваког сата од Хотел Париза и Касине Теразије.

16822 Ресторатер **Вељa Миловић**

ГЕНЕРАЛНО ЗАСТУПСТВО

преселило се у

ДВОРСКУ УЛИЦУ БР. 7.

ТЕЛ. 12-21. 16786

СВАКОМ КОМЕ ТРЕБА ДОБРА КАФА

за ускршње празнике, треба да набави у највећем стоваришту кафа

„ВАРДАР"

[illegible] Телеф. 17-83.

НА МНОГОБРОЈНЕ ЖЕЉЕ

наших клијената објављујемо захвалнице о ФИГОЛУ.

П. н. Апотека Др. Семелић, у Дубровнику 2.

Пошто сам се уверио да је Ваш лек ФИГОЛ заиста један **од најбољих лекова за стомачне болести,** те Вам због његовог успешног дејства на мене јако благодарим. Уз благодарност Вас учтиво умољавам да ми чим примите ово писмо, пошљете још 2 флаше Вашег успешног лека ФИГОЛА са два упутства за узимање, јер једну флашу дајем за пробу мом пријатељу.

Битољ, 28-7-1928. г. Са поштовањем

Петар Вукчевић, учитељ

Осим за горе наведене болести ФИГОЛ је сигуран лек код поремећења свих пробавних органа т.ј. стомака и црева, те с њим у вези болести бубрега, цигерице, главобоље, бесанице и хемороида (шуљева). ФИГОЛ произвађа и поштом уз доплату рашиље **Апотека Др. Семелић у Дубровнику 2.** Цена: 3 флаше — 105 Дин., 8 флаша — 245 Дин., а 1 покусна флаша 40 Дин. 15231

НАРКИПО Велики Ускршњи програм **Две премијере**

ЕДИ ПОЛО у Зољином Гнезду

најновија вратоломна сензација у 7 великих чинова

2) **Два Блесавка** КАО КЕЛНЕРИ у МЕТРО ГОЛДВИН ШАЛИ У 2 ЧИНА **Отмена Послуга**

Следећи нов **Дупли Програм** у среду 8 маја **Две Метро-Голдвин Премијер**

1) **Тринаести Час** ЛИОНЕЛ БАРИМУР И ЧУВЕНИ ПАС **Сахиб**

2) У Царству Шминке Норма Ширер

I. и II. ДАНА УСКРСА У 10.30 ПРЕ ПОДНЕ

Дечија Представа

СА НОВО ОДАБРАНИМ ДЕЧИЈИМ **Шалама**

УЛАЗНА ЦЕНА САМО ЗА ДЕЦУ 5,— ДИН. РОДИТЕЉИ КАО ПРАТИОЦИ БЕСПЛАТНО

ПОЧЕВШИ: ОД 8 МАЈА **снижавамо цене улазница** И ПОРЕД ПРИКАЗИВАЊА **првокласних дуплих програма**

ПАЖЊА

ПРЕСЕЛИЛО СЕ

Генерално Заступство Мотоцикла MOTORCYCLE AGENCY

У 9. УЗУН МИРКОВУ УЛИЦУ

Matchless IN NAME & REPUTATION DUNELT **Armor**

Модел

1929. г.

ТРАЖИТЕ ПРОСПЕКТЕ 16828

Искључена конкуренција

Цео Београд **Цео Београд**

Носи пролетња одела, TREN CHOAT, капуте за Даме и Господу

и

16727

одела за децу из највеће радње

ГОТОВОГ ОДЕЛА

Савић и Мајданац

Кнез Михаилова 1.

Најсолиднија цена

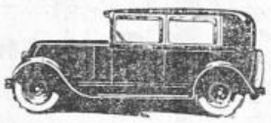
Куповина не обавезна

Модели 1929 год.

Путнички аутомобили са 4, 6 и 8 цилиндра. Велики луксузни аутомобили: Monastella Vivastella Reinastella са 6 и 8 цилиндра.

RENAULT

је најстарија, највећа и најчувенија фабрика аутомобила у Европи, чије фабрике у Француској сачињавају читаву варош.

Својим 40 годишњим радом фабрика Renault је задивљавала свет одличним материјалом, економичности и издржљивости својих аутомобила, због чега данас и јесте највеће интересовање целог света поклоњено њеним новим моделима за 1929. годину.

Модели 1929. год.

Теретни аутомобили од 400 до 10000 кгр. са 4 и 6 цилиндра. Омнибуси од 8 до 60 седишта са 4 и 6 цилиндра Гасожени. Индустријски моторн. Трактори. Електрожени. и т. д.

3164

Стовариште аутомобилских делова Renault, гума балонских и пуних свих димензија, разног аутомобилског прибора, зејтина и т. д.

16763

Заступништво

Ауто Промет А. Д.

Телефон број 48-60 **Београд** **Александрова 8.**

ПРВО ДУНАВСКО ПАРОБРОДАРСКО ДРУШТВО

Генерални Дирекција има своје седиште у Бечу, она је највиша управа целог предузећа. За југословенско подручје функционише заступништво у Београду, заступништво у Букурешту за румунско подручје. У Мађарској налази се Саобраћајна Дирекција, а у Бугарској трговачко заступништво у Софији.

Делатне стране друштва јесу:

Делатност друштва обухвата путничку и робну (теретну) службу, те службу за вучу.

Путнички саобраћај врши се за сада од Беча до Ђурђева дакле на линији од преко 1437 километара.

Особити успех пожњела је ова међународна експресна линија Беч—Братислава—Будимпешта—Београд—Оршова—Лом—Ђурђево, која је тек после рата упостављена а на којој врше саобраћај нови пароброди на Дунаву још непознатих димензија и уређаја. Путницима на експресним бродовима потребна је само виза оне државе у коју путују. Експресни саобраћај додирује најважније градове на Дунаву, а осим тога посредује врло важне директне жељезничке везе за блиски Ориент.

Саобраћај ових експресних путничких бродова врши се са поласком из Беча двапут недељно те ће овај експресни саобраћај већ о Ускрсу бити у погону. Осим експресне паробродарске линије подржава се на Дунаву и локална паробродарска линија, која веже бугарска пристаништа између Видина и Рушчука.

Прво Дунавско Пароброзарско Друштво предузело је све мере, да учини пријатним боравак на његовим експресним бродовима. Нарочито представљају експресне лађе један репрезентиван тип и превазилазе у сваком погледу све остале дунавске пароброде, који долазе у обзир за путнички саобраћај.

Угодне кабине, спаваћа места и у другој класи, луксузно уређене трпезарије, салони за даме и салони за пушење, сунчана палуба са столицама за одмарање, купатила, стоје путницима на расположењу, изврсна кухиња и бирана пића задовољење и највеће захтеве путника. Цене јела и пића у бродским ресторанима утврђене су тако, да је искључено свако исправилно наплаћивање.

Сви експресни бродови уређени су за примање брзовозне робе и омогућују брзу отпрему журних пошиљака. У погледу хитне и сигурне отпреме могу се у сваком погледу такмичити са жељезницом. Нарочито су подесни ови експресни бродови за отпрему хитних пошиљака за Београд. Узводно превозе ови бродови уз осталу робу и велике количине јаја, за чија су превоз нарочито удешени. Брзовозна роба се одмах по доласку брода истоварује и безодлачно издаје.

Убрзани робни саобраћај на пруги између станица Regensburg, Pasave, Linc, Wiena, Братиславе и Будимпеште предвиђа за сада четири недељна поласка. На пруги Regensburg, Pasava, Linc, Wiena, Братислава, Будимпешта, Београд, Оршава, Видин, Лом, Сомовит, Русе и Ђурђево постоји отпрема три пута у недељи. Осим тога је на линији Беч, Будимпешта, Бездан, Осијек, Вуковар, Нови Сад и Београд увелен речни саобраћај два пута недељно са моторним шлеповима и пропелерима. Робни саобраћај за Ђурђево—Брапла врши се једанпут недељно.

Са предношњу брзе отпреме везани су јефтини полвозни ставови, који су знатно нижи од оних на жељезници.

Поред робног саобраћаја по утврђеном реду вожње обавља Прво Дунавско Паробродарско Друштво у највећем опсегу и отпрему робе сваке врсте у комплетним шлеперским товарима.

Бродограђалиште I. Дунавског Паробродарског Друштва у Будимпешти уређено је за градњу особних и теретних бродова највећих размера, моторних лађа и шлепова као и шлепова свију врста. Највећи број радника износи 2000 те је бродограђалиште у стању да годишње изради 6 бродова за вучу и 12 великих шлепова.

У бродограђалишту у Корнеубургу запослено је 500 радника, који омогућавају годишњу израду 30 до 40 шлепова по 670 тона носивости.

Оба бродограђалишта примају и поручбине за туђи рачун и врше их на најбоље задовољство.

Прво Дунавско Паробродарско Друштво сопственик је мајдана каменог угља Печ—Сабоч. Мајдани дају добар угаљ од 6500 до 6800 калорија. У њима је запослено 4500 радника. Мајдан је уређен на најмодернији начин за годишњи производ од 1,250.000 тона.

Својина Првог Дунавског Паробродарског Друштва такође је и жељезница Исег—Мохач, која у првом реду служи за превоз угља из друштвених мајдана, али подржава такође и промет путницима и робом.

Прво Дунавско Паробродарско Друштво прославља 1930 год. 100-годишњицу свог деловања.

16726

НЕ ЗАБОРАВИТЕ да код „ДВА СОКОЛА"

има **најбољих мезелука** као: **ражњића, ћевапчића, шкембића, јагњећих крезла и цигерица на жару, разних сандвича,** као и **ладан бифе, добра гурманска кујна, одлично Смедеревачко, Власотиначко вино.** Кост је одличан како у ресторану, тако и ван ресторана, куjну сам лично водим, а то је доказао мој дугогодишњи рад као шеф свих већих београдских ресторана.

С поштовањем
ИЛИЈА СПАСИЋ
16790 бивши шеф свих београдских бољих ресторана

Акционар. Друштво Матарушке бање

МАТАРУШКА БАЊА

Отвара се 1-ог Маја, сезона траје до 30. Септембра

САВРШЕНО ЛЕЧИ: шкрофулозе, туберкулозе костију и зглавкова; хроничног ревматизма зглавкова и мишића као и костобоље; хроничне кожне болести; хронична запаљења материце и јајника; као и нерађање које услед тога долази; нервозе; ишијаса и свих врста парализе; старих повреда костију и меких делова и њихове последице; свих врста хроничног ексудата; хроничног запаљења вена; претеране гојазности и гихта; стања изнемоглости и смањења животне енергије услед прележаних тешких болести и претераног физичког или умног рада; последице старог луеса; рахитиса и свих поремећаја дечјег здравља услед нехигијенских станова, хрђаве исхране и прележаних болести.

Матарушко СУМПОРНО БЛАТО чувено је са своје лековитости.

Ново модерно купалиште са КАДАМА и хигијенским просторијама, топлим и хладним тушевима и електричном масажом - минерална вода топла 41.6 С.

Базени изграђени на самим минералним врелима — топлота воде 35.6 о С.

Парк и променада обилно украшени пробраним мирисним цвећем.

Потпун конфор у друштвеним и приватним вилама, електрично осветљење, примерна послуга.

Првокласни ресторан, стална бањска музика — оркестар — концертира пре и после подне, као и за време ручка и вечере.

Државна пошта, телеграф и телефон.

Сопствено електрично осветљење у целој бањи.

Романтична околина и манастир ЖИЧА у непосредној близини, гостасни СТОЛОВИ са огрлицима који надкриљују бању, пружају посетиоцима пријатна разоноћења за излете и шетње, можна чамцем и купање на бистром ИБРУ и сунчање на песку чине боравак пријатним. Свакодневни излети до Врњачке Бање.

Железничка станица КРАЉЕВО, превоз до бање аутомобилски и колима обилан — обезбеђен.

Директна аутомобилски свобраћај БЕОГРАД—КРАЉЕВО—МАТАРУШКА БАЊА.

Краљево. 16616 **УПРАВА**

ПРВА ГРАЂЕВИНСКА БАНКА

Преселила се у Скопљанску ул. бр. 8. I срат. 16820

„ЧЕЧИЈА МОДА"

СПЕЦИЈАЛНА РАДЊА
са великим избором робе за НОВОРОЂЕНЧАД и ДЕЦУ

преселена

У КНЕЗ МИХАЈЛОВУ 23
преко пута радње Марка Вулетића, Гавриловића и Ко.
16840

ИЗРАДА ПЛАНОВА за зграде, канализацију, мања ради задужења, скице, брза и солидна у **Техничком Биро-у** инж. Јор. Гопића, Косовска ул. 24-77. 6835

МАЛИ ОГЛАСИ

У ЦЕНТРУ станови од 3 и 4 собе са целим комфором издају се од 1 маја Кнез Милетина 3. Упитати Маринковића спрат од 10—1 16839

ЗА УСКРС!! слике Академских сликара као протекле зало'е невероватно јефтино. Упитати „Тилокс" Франкопанова 29. Телефон 59-53 16831

НОВОСТ

Без камате а по цени за готово

на отплату по **100.** динара месечно
може свако купити

Грамофон у вредности 1500 д.

са **16** великих плоча капара **200** динара
по **200** динара месечно

17 великих плоча и Грамофон Columbia № 109 А

капара **300** динара

HIS MASTER'S VOICE portable № 101е за 2000 динара

на отплату за 7 месеци по 300 дин.
са 12 вел. плоча, капара 400 дин.

Електрично снимљене нове РАДИО плоче, ком. 26 дин.

Едисон Бел Пенкала Д. Д.

Београд, Академија Наука
Телефон 45-69
Скопље, Саватијева улица
Американ Палас. Тел. 1-70.

16774

КЛАВИРА, ПИАНИНА

Првокласних ... „Petrof", „Stingl Original", „Nemetischke" и др. Највећем избору и најсолидијим ценама једино код главног заступника:

Јована Фрајта
Краља Александра 11.

Највећи набор музикалије свих светских издања.
1680

Ало! Ало! Ало!

Млевени Мермер

у свима бојама и димензијама нарочито за баште нудим без конкуренције у неограниченим количинама.

Електрични Млин за вештачки Мермер
МИХАИЛА К. МИТРОВИЋА РАЧАНИНА
Београд, Дубровачка 52 Телефон **30-95.**
16804

НАЈБОЉИ и НАЈТАЧНИЈИ ЧАСОВНИЦИ

јесу „ЗЕНИТ"

Дирекција Државних Железница решењем својим под бр. 8668 од 18. фебруара 1925. године наручила је **2.000 комада** за своје службенике.

Питомци Краљ. Војне Академије 52. и 53. класе снабдевени су класним часовницима **„ЗЕНИТ".**

Оригинал службени прави железнички часовници „ЗЕНИТ" С. Д. Ж. Динара . . 520.—

Часовник „ЗЕНИТ" Бели Орао за официре и војнике **Динара 600.—**

Генерални заступници за велико и детаљ

МИХ. П. ПЕТКОВИЋ и КОМП.

Краљ. Дворски часовничари и јувелири
БЕОГРАД—ТЕРАЗИЈЕ БР. 38.
За унутрашњост шаљемо доплатом) Ценовник шаљемо бесплатно).
15248

Нова кола са 6 цилиндера и 6 удобних места која су побудила дивљење међу најотменијом публиком и стручњацима на изложбама у Паризу и Риму ради своје нарочите техничке способности.

ОПРОБАЈТЕ и ДАЋЕТЕ ПРВЕНСТВО НОВОМ ТИПУ 521, НАЈЕЛЕГАНТНИЈИМ И НАЈЕКОНОМИЧНИЈИМ КОЛИМА СА 6 ЦИЛИНДЕРА И 6 УДОБНИХ МЕСТА.

Сва кола **ФИАТ** могу се набавити на 6, 12 и 15 месеци отплате. На свим колима монтиране су гуме

PIRELLI SUPERFLEX CORD

Заступништво за Србију: БРАЋА НАШИМБЕНИ, БЕОГРАД.
Агенција за Јужну Србију: Предузеће: „АУТО", СКОПЉЕ, Краљева Палата

16785

ЛЕТЊИ МУШКИ ШТОФ

може се добити у добром квалитету по најповољнијој цени код

ЋУКОВИЋ и КОМП.

Краља Петра улица бр. 15. — Преко пута Народне Банке. 16828

Све врсте ланеног и кудељног платна
Платна непромочива за пердета у разним квалитетима
Све врсте канапа
Цираде за кола, вагоне, лађе, вршалице и др. У СВИМА ВЕЛИЧИНАМА
По фабричким ценама код
„ТЕКСТИЛАНЕ“ Београд, Чика Љубина 7. Тел. 29-68. 16790

Пумпе све сорте
Гумена Шпирална Платнена Црева
Клапне Пужеви Игле за прскалице
Калајне Цеви
Славине
Ред. вентили за киселину
ПУМПЕ ВАЗДУШНЕ за пивске апарате
Каиша
Опуте
Штауфера
Клигерита
Азбеста
Полирпасте
Каде
Фуруне
Клозети
Умиваоници сви у великом и лепом избору.

Цене најјефтиније

Манка и Вуковић
БЕОГРАД, Телефон 372.
ИЗЛОЖБА
Телефон 39-75. 16854

„ФЕНИКС“

Друштво за осигурање живота у Бечу

Дирекција за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
Београд, Кнегиње Љубице бр. 15-11.

Телеграм адреса ЛЕФЕНИКС — ОСНОВАНО 1882. — Телефон 32-45. 31-79.

У Краљевини С.Х.С. одобрен рад решењем Министарства Трговине и Индустрије Vl. бр. 4625/1922.

Друштвена гарантна средства обрачуната

Динара 1.840.000.000.—

Стање закључених осигурања живота обрачунато:

Концем	1924	год. Дин.	3.448,000.000.—
Концем	1925	год. Дин.	5.200,000.000.—
Концем	1926	год. Дин.	8.637,000.000.—
Концем	1927	год. Дин.	12.400.000.000.—
Концем	1928	год. Дин.	14.400.000.000.—

Наплаћене премије у 1928. год. „ 640.000.000.—

Друштво је у Краљевини С. Х. С. преузело портфеље осигурања живота следећих друштава: „Гвардиан“, „Стар“, Француско-Угарског, „Угарско-Холандског“, „Алианц“, „Атлас“, „Јанус“, „Универсале“, „Винер-Лебен и Рентен“, „Угарско за Живот и Ренте“, „Прво за Војну Службу“, „Унион“, „Хунгарија“, „Мобирт“, „Газдак“, „Национал-Унфал“, „Винер-Штетиш“, „Хазаи“ „Фридрих Вилхелм“, „Нордстерн“, и „Консолидитет“, са обавезом да ће сва на бивше а.у. Круне гласећа осигурања ликвидирати у Динарима у реалицији 4 : 1 док сва остала осигурања у оригиналној валути.

Друштво врши под врло повољним условима: осигурање живота, ренте, мираза, против несрећних случајева и т. д.

ФИЛИЈАЛНЕ ДИРЕКЦИЈЕ: у Загребу, Љубљани, Сарајеву и Осијеку.

ЗАСТУПНИШТВА у свима већим местима.

Друштвено пословање простире се: на Аустрију, Немачку, Чехословачку, Краљевину С. Х. С., Француску, Мађарску, Холандију, Белгију, Шпанију, Италију, Пољску, Грчку, Бугарску, Турску, Египат, Летонију, Палестину и Сирију. 16515

ОТОМАНА

ПАТЕНТ ФОТЕЉА и САЛОН ГАРНИТУРА највећи избор код Ђ. РУБЛЕКА, Макензијева 38, тел. 32-10. Цене без конкуренције 16791

Бетонско гвожђе свих димензија.
Трегера свих профила.
Цемент достављамо на грађевине.
Трска љуштена и нељуштена.
Гипс штукатур и алабастер

„ТРАВЕРЗА“
Шалингер и Марин -- Београд
Војводе Добрњца 50.
Телефон 9-50 и 53-64. 16824

НАБАВКА
летњег и зимског одела за трамвајско особље.

Управа Трамваја и Осветљења у Београду расписује прву оферталну лицитацију за набавку 500 ком. гарнитура летњег одела (блуза, панталоне и капа) и 100 ком. гарнитура зимског одела (шињел, блуза, панталоне и зимска капа) за трамвајско особље на дан 20. маја 1929. године у 11 часова у Управи.

У понуду се мора положити кауција од 10% односно 20% за стране понуђаче од укупне понуђене цене, и то у готовом новцу, гарантном писму какве веће Банке које мора бити регистровано у Министарству Финансија или државним папирима.

Кауција се полаже најдаље до 10 часова пре подне т. ј. пре лицитације.

Услови се могу добити сваког радног дана од 8—12 час. пре подне и 3—6 часова по подне у Економату Управе Трамваја и Осветљења.

Из Економата Управе Трамваја и Осветљења ТУБр. 1838 од 28. Априла 1929. године, у Београду. 16770

НОВОСТ ИЗ ПАРИЗА!

Јављам поштованим муштеријама, да су ми стигле из **Париза најновије мустре тапета за 1929. год.** најлепших и најелегантнијих дезена.

АЛЕКСА РЕБРИЋ, тапетар и декоратер
Грачаничка, 13. — Телефон 48-83.

Препоручујем поштованој публици своју солидну израду намештаја, декорација, тапетовање соба и сав други тапетарски и декоратерски посао. Специјално депељење гуме и линолеума на камену и бетону. Као препорука служи ми мој дугогодишњи рад, као и сав свршени тапетарски и декоратерски рад (тапетовање соба) у новој и старој згради Народне банке.

ИМАМ НА СТОВАРИШТУ ГОТОВИХ ОТОМАНА
солидне израде и умерених цена. 16784

16780

ШЕШИРИ КОШУЉЕ КРАВАТЕ

ДУШАН В. ПЕШИЋ и БРАТ

Тел. 691 — БЕОГРАД — Теразије 1
Филијала: Кр. Милана 99. — Тел. 52-54.

Пустили смо у продају Другу велику партију

МУШКОГ ШТОФА

чија је вредност Дин. 300.-

Продајемо сада по 200.- дин. мет.

Преглед слободан без обавезе на куповину а могу се видети у излогу из Јакшићева улице.
Прибор са вуненим Шержом Д. 200.

БРАЋА Х. ГАБАЈ — КОД КРУНЕ

БЕОГРАД, Кнез Михајлова 33 16715

ЗА ПРАЗНИКЕ

Извештавам поштоване муштерије, да сам се ове сезоне нарочито за **празнике, славе, свадбе и насеља** најбоље снабдео: са разним **чашама флашама, сервизима** и **шољама,** као и да сам добио најмодерније разне **Розенталове сервизе** и друге врло лепе ствари у највећем избору, са ново сниженим ценама. **На сву робу 10% попуста.**

Коста Малушевић

Краља Милана 53, преко пута старог двора **Његушева 27.** (Цветни Трг) 16573

100.000 хиљада Динара

20 ПЛАЦЕВА ЗА ЗИДАЊЕ С ОДОБРЕНИМ ПЛАНОВИМА

У Московској, Бојановој, Видовданској и Младеногоричанској улици. Сваки купац треба да има најмање 100.000.- дин. како би добио плац и кућу у вредности 240.000.- дин. Остатак на почек дуг Државној Хипотекарној Банци. Само озбиљни реflектанти нека се обрате инж. Драг. Д. Шиљанском, Краља Милана улица бр. 71. у авлији лево, сваког дана од 3-6 по подне. Тел. 37-51. 16206

SHELL

Моторна уља за аутомобиле и тракторе најбоља су.

УЉА БЕЗ УГЉЕНИХ ОСТАТАКА.

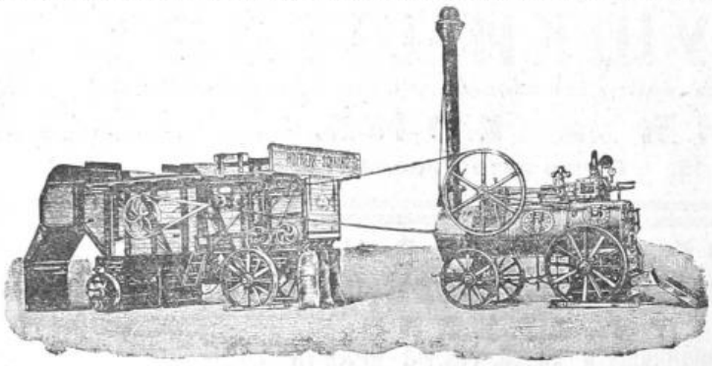
По захтеву шаљемо бесплатне проспекте. 16728

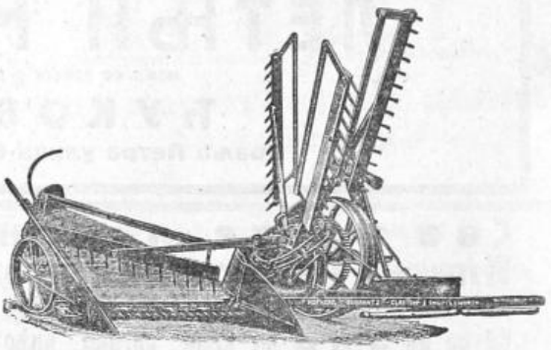
СЛАВОНИЈА Д. Н. Д. ЗА ИНДУСТРИЈУ ДРВА
Загреб
Парна пилана Брод н/С, Парна пилана Драганићи

СТОВАРИШТЕ

паркета, фурнира унакрст лепљених плоча (Sperrplatten) 16795

Београд,
Карађорђева ул. 101 **Телефон 20-67.**

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ МАШИНА и СПРАВА

Вршалица обичних самопутујућих парних, моторних и ручних
Трактора Хофхерових и Кормикових за вршалице и вучу, на петролеум, нафту и бензин
Млинова за млевење обичног и белог брашна

Мотора бензинских, нафта и сауггас све величине. — **Преса за сено, Жеталица, Косачица и Плугова. — Машина за влачење вуне** и засебних **филцова** застаре машине — вунаре. — **Пумпи** за воду све сорте и т. д. и т. д.

Цене и услови плаћања врло повољни.

Пољопривредне машине треба још сада поручити, те да бисте исте могли благовремено добити.

Услове плаћања и цене на захтев достављамо одмах.

Михајло Миљковић
и
Хофхер-Шранц-Клајтон-Шутлеворт

16797

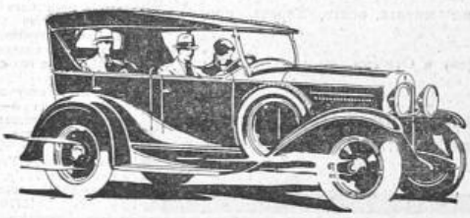
Београд, Карађорђева ул. 79. Телефон 57-84. **Скопље,** Улица 99. Телефон 415.

Пре 58.000.-- сада 50.000.--
(4 цилиндра)

НОВЕ ЦЕНЕ ЗА АУТОМОБИЛЕ

ОВЕРЛАНД СУПЕРИОР-ВИПЕТ

Пре 85.000.-- сада 62.000.--
(6 цилиндра)

SUPERIOR
WHIPPET -- ХРТ
4 цил. 15-40 Н. Р.
Отворена 5 места **50.000.—**
Затворена 4 врата **68.000.—**

SUPERIOR
WHIPPET -- ХРТ
6 цил. 23-60 Н. Р.
Отворена 5 места **62.000.—**
Затворена 4 врата **80.000.—**

Никада овако велика вредност није дата по тако ниској цени. Само огроман обрт и велика популарност ових заиста првокласних кола омогућују да ове године и ако су кола већа, бржа и лепша буду још јефтинија него прошле. **Superior Whippet — Хрт,** 4 цил. троши 10 лт. бензина на 100 клм. те ће Вам уштедети пет до седам хиљада динара годишње само на бензину, јер свака друга кола која буду тако добро вукла и тако брзо ишла уз брда — трошиће за 30 до 50% више бензина.

Питајте најближег сопственика, он ће вам то потврдити.

Обратите пажњу па ћете приметити да се сва скупља шестоцилиндрична кола рекламирају тиме што њихови мотори имају радилицу на **седам** лежаја, — док јефтинија кола са шест цилиндра о томе ћуте јер немају радилицу на Седан лежаја. У **Superior Whippet — Хрт,** са 6 цилиндера стављена је **Радилица на Седам лежаја,** премда то нису скупа кола, зато што без тога рад мотора не може бити довољно миран, нити мотор може бити дуготрајан.

16788

Superior WHIPPET --- Хрт је 100% аутомобил са шест цилиндра.

Генерално заступништво: Трг. Сдобр. Предузеће Албион, Дечанска 7 Београд. Под-заступници: Јован Шмит, Вршац; Инж. Сартор и Ригер, Нови Сад; Банка Краус, Осијек; Ф. Будицки, Загреб; Инж. Г. Гоенпес, Љубљана; Артур Енгел, Сплит; Богдан Дакић, Добој; Др. М. Грацић, Дубровник; Воја. А. Беговић, Лесковац.

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 126 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.220 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД ПОНЕДЕЉАК 13. МАЈА 1929 ГОДИНЕ | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 16-02. | ГОДИНА XXV

Г. Нити говори у женевском „Паксу“ о стању фашизма

Погледи бившег председника италијанске владе, г. Нитиа, на политику фашизма и његов уговор с Ватиканом

Бивши италијански председник владе г. Нити, изнео је у главном своје погледе на садању политику Италије и стање фшизма. Један део, први наравно, „Правда“ је већ објавила. Данас доносимо други разговор г. Нитна са дописником женевског „Пакса“, који је објављен у јучерашњем броју овог листа.

Г. НИТИ О СПОРАЗУМУ СА ВАТИКАНОМ

На питање да ли латерански споразум представља победу фашизма, г. Нити је одговорио да постигнути споразум не значи никакав успех, већ на против -- капитулацију. Италијанска држава је капитулирала пред Ватиканом, који је признао да је Рим престоница Италије.

— Како ви тумачите тај споразум?

— Моје је убеђење потпуно одређено. Ватикан није желео тај споразум! Најугледнији људи у Ватикану, почевши од државног секретара Гаспарија, сматрали су да је фашизам опречан принципима цркве. Прочитајте само фашистичке листове од пет последњих година, па ћете видети како су фашисти Гаспарија вређали и третирали као демагога и непријатеља.

...Не! Ватикан није хтео тај споразум. Он је на Мусолинијево инсистирање поставио, немогуће услове. Мусолинију је по сваку цену била потребна једна победа. Он је знао да ће таквим споразумом моћи блефирати, па је зато и прихватио услове, које би свака друга влада одбила.

— Шта је Италија добила?

— Ништа!

— А шта је добио Ватикан?

— Све!..

Створена је једна мала државна територија у којој је папа суверен. Папа је добио 1.750 милиона лира. Аболирано је цело италијанско законодавство. Брак и породице доспели су под јурисдикцију цркве. Исто тако основне и средње школе.

Рим се сматра светим градом. Не може се предузети ништа што се папи не би свиђало. Италијанска држава ангажовала се да учини једну ствар, која није никада ни покушавана, ни извршена ни у Шпанији за време највећег клерикалног апсолутизма, ни у Аустрији, ни у Мађарској, у доба Хабсбурговаца. Италија се ангажовала да спроведе ревизију свих закона у циљу да их доведе у склад са канонским правом.

Разговарао сам са кардиналима, папским нунцијама и великим личностима цркве. Пре споразума од 11. фебрyара, они су били још више нерасположени према фашизму него ја и нису веровали у његову трајност. Али откако је италијанска влада прихватила овакву капитулацију, и они су одлучили да прихвате споразум за који мисле да ће се одржати и после фашизма.

— Јесте ли се састајали са кардиналом Гаспаријем и са шефовима цркве?

— Врло често у манастирима и приватским кућама. У очима јавности ми бисмо имали да будемо још увек противници све до једног споразума.

— Ви сте открили америчанској штампи и лондонском „Дели Кроникл“ да сте између 1919 и 1920. године директно преговарали са Ватиканом, који никада нисте питали шта му је Мусолини понудио?

— Казао сам само врло мало... Имам један мемоарни рукопис кардинала Гаспарија, у коме је Ватикан фиксирао своје и сувише умерене услове али ништа од онога што је Мусолини уступио.

— Имате ли још тај мемоар?

— Имам га, али га нећу никада објавити без пристанка Ватикана.

— Да ли је по вашем мишљењу била потребна ова штета од преко две милијарде?

— Не могу да то протумачим. Ватикану та свота није била потребна. Ја сам је дини политички човек, који познаје његово право финасијско стање. Био сам министар финансија за време рата, када је постајала контрола, а био сам председник владе, када је примењен порез на црквено наследство. Имао сам чак и текст извештаја о богатству Ватикана.... Нећу да се огрешим о поштовање држав них тајни. Могу само да тврдим да се та свота од 80 милиона долара, коју Ватикан претвара у једну банку, не подуда ра ни са чим.

Кардинал Гаспари

— Говори се да годишња рента од 3,225.000 златних лира, коју Италија мора да да Ватикану по закону гаранције, представља по садашњем курсу лире 3.973 милиона?

— Глуп рачун... Да је Ватикан чекао још стотину година на закључење спора зума, рачунајући на исто ј бази, требало би му дати све богатство Италије! То је слаб рачун, јер исти тај гарантни закон, који су створили људи некадашњег конзервативног права одређује да се интерес на дотације има прописивати сваких пет година.

Споразум закључен 11. фебруара не може да буде обавезан за владе које ће доћи после фашизма.

— Хоће ли владе које буду дошле по сле фашизма признати споразум од 11 фебруара 1929. г.

— Ви ме и сувише питате, драги госпо дине!

У принципу, све оно што је учињено после 1928. године, т. ј. после укидања Устава, није обавезно за наследнике.

— За коју ће се интернационалну ситуацију определити фашизам?

— Овде опет долазите до ствари ко ју не волим да третирам и коју не могу да третирам. Међутим, упозоравам вас да је италијански краљ у свом говору од 20. априла изговорио једну тешку реч, (за коју одговорност без сумње пада на Мусолинија); он је рекао да се Ита лија неће сасвим примирити све док њени легитимни (2) интереси не буду признати конкретно и лојално...

У министарству иностраних дела завршене су све припреме за дочек министара Мале Антанте

Крајем ове недеље стижу у Београд министри и делегати Мале Антанте, који ће одржати тродневну конференцију ради решавања о даљем раду држава Мале Антанте.

У нашем министарству иностраних дела учињене су већ главне припреме за дочек гостију.

20. МАЈА

У Београд први стиже румунски министар иностраних дела, г. Миронеску 19 маја у 10 сати увече. 20 маја у 8,30 изјутра долази чехословачки министар иностраних дела г. др. Бенеш.

Министре ће на станици дочекати г. др. Кумануди, заступник министра иностраних дела, са помоћницима г. г. Б. Јевтићем и Л. Бакотићем и вишим чиновницима министарства иностраних дела.

Министри и остали гости одсешће у хотелу „Српски Краљ“, где су им већ задржани апартмани.

Конференција министара Мале Антанте почиње одмах, после доласка г. Бенеша, 20 маја у 10 сати пре подне у министарству иностраних дела. Конференција ће трајати до 12 часова, а у 1 час г. Кумануди приређује министрима интимни ручак у Џокеј Клубу.

По подне у 3 и по часа министри настављају у министарству иностраних дела своју конференцију, која ће трајати до 5 часова по подне.

У 5 и по часова г. Јан Шеба, чехословачки посланик, приређује у згради чехословачког посланства пријем, на коме ће бити све делегације.

У 8,30 у вече у Народном Позоришту свечана је представа у част румунских и чехословачких министара. За време паузе у фоајеу Народног Позоришта приредиће се бифе само за госте.

21. МАЈА

21 маја министри Мале Антанте настављају у 10 сати своју конференцију.

У 1 сат по подне гости ће бити примљени у Двору.

У 3 и по сата после подне до 5 часова наставак рада министара, а у 5 часова је пријем у румунском посланству, који приређује г. Филодор, румунски посланик.

Увече, у 8 и четврт, у Гардијском Дому у Топчидеру је свечани банкет, на коме ће бити цела влада и све делегације.

После банкета у 10 и четврт у вече биће у Гардијском Дому свечани пријем целог дипломатског кора.

22. МАЈА

22 маја министри Мале Антанте завршавају од 10 до 11 и по часова своје конференције. У 12 и по ће ићи на Михајловац, где се приређује интимни ручак.

Најдаље у 2 часа по подне, после тога ручка, министри аутомобилима преко Ваљева путују у Ковиљачу, где ће преноћити и 23 маја изјутра наставити пут за Сарајево.

У Сарајеву на Илиџи, остаће 24 маја, а 25. маја иду у Дубровник.

Распоред путовања од Дубровника ће се накнадно утврдити.

ПРОГРАМ БАВЉЕЊА НОВИНАРА

Приликом конференције министара Мале Антанте доћи ће у Београд и већа група новинара из Чехословачке и Румуније. Новинари ће стићи пре министара, 18. маја, и бавиће се у нашој земљи 10 дана.

Чехословачки новинари стижу 18. маја у 8.35 часова пре подне. У подне ће им се од стране београдских новинара приредити ручак, а по подне ће Чехословаци разгледати Београд.

Истога дана у вече, у 10 часова, доћи ће румунски новинари.

19. маја пре подне у 10 часова одржаће сви новинари конференцију у министарству иностраних дела. У подне ће им се у хотелу „Српски Краљ“ приредити ручак. По подне ће наставити конференције, а у вече ће им се код хотел „Пе трограда“ приредити вечера.

Како 19. маја у 10 с. у вече долази румунски министар иностраних дела то ће сви новинари изићи у то време на стани цу да поздраве г. Миронеска.

20. маја изјутра новинари ће дочекати чехословачког министра иностраних дела г. др. Е. Бенеша, који стиже у 8,30 час. изјутра. За тим ће новинари наставити своју конференцију целога дана. По подне ће бити на чајанци у Чехословачком посланству, а у вече са министрима на свечаној представи у народном позоришту.

21. маја поред редовне конференције новинари ће бити примљени по подне у румунском посланству и ићиће у Топчидер на вечеру.

22. маја новинари ће по завршетку своје конференције кренути у два сата по подне преко Славонског Брода у Сарајево. 23. маја ће разгледати Сарајево и ручати на Илиџи, па ће наставити пут за Дубровник.

24. маја ће пробавити у Дубровнику, 25. маја у Котору, 26. и 27. маја у Сплиту и 28. маја на Сушаку, одакле одлазе у Праг и Букурешт.

УРЕДБА О УРЕЂЕЊУ МИНИСТАРСТВА ПРАВДЕ

Председник владе генерал г. П. Живковић потписао је уредбу о уређењу министарства правде јуче после подне у Врњцима.

РЕФЕРАТ МИНИСТАРА ПРЕДСЕДНИКУ ВЛАДЕ У ВРЊЦИМА

ВРЊАЧКА БАЊА, 12. маја. — Јуче по подне у 6 часова допутовали су у Врњач ку бању министар правде г. др. Милан Сршкић, министар финансија г. др. Станко Шврљуга и министар трговине и индустрије г. др. Желимир Мажуранић. Они су одмах посетили председника владе г. Петра Живковића и реферисали му о ресорним пословима. После реферисања министри су провели у шетњи до 8 и по. Увече су били на вечери код председника владе г. Петра Живковића, где су се задржали до 11 сати. Јутрос рано у 4 сата, министри су отпутовали за Ниш да присуствују освећењу костурнице на гробљу енглеских ратника.

Председник владе г. Петар Живковић провешће још неколико дана у Врњачкој бањи, па ће се вратити у Београд.

ВЕЛИКИ ЖУПАН БАЧКЕ ОБЛАСТИ МЕЂУ КОЛОНИСТИМА

СУБОТИЦА, 12. (Б. М. изв. „Правди“). — Велики жупан бачке области г. Добри ца Матковић у друштву са великим капетаном брода Суботице г. Михаљићем у току јучерашњег дана обишао је сва околна насеља наших колониста и добровољаца. Овом приликом г. Матковић упознао се са околностима, условима и приликама под којим живе ови наши борци у овим равним крајевима. Обећао им је да ће у најкраћем времену из средстава жупанијских, пошто већина колонија нема још организоване општине, до бити артерске бунаре, неколико школа, које су неопходно потребне пошто мала деца преко зиме не могу пешачити десет до петнаест километара до првих се ла у којима се налазе школе, затим исто тако одобриће им оснивање нових гробља у самој близини колонија. Сем тога издаће наредбу, да од сада па надаље не дељно једанпут срески лекар, ветеринар и економ, морају обилазити ове колоније и том приликом бесплатно лечити и надгледати колонисте и њихову децу. Колонисти и добровољци, поводом новога стања, бурно су поздрављали преко г. Матковића Краљевски Дом и Краљевску владу.

Г. Бенеш члан париске Академије

ПАРИЗ, 12. маја. — (Б. изв. „Правди“). — Академија моралних и политичких наука наименовала је за спољнег члана на место умрлог швајцарског научника Густава Адора чехословачког министра иностраних дела г. др. Бенеша

Краљевска породица на Бледу

—:—

БЛЕД, 12 (К. изв. „Правди"). — Јутрос у 9 и по часова стигли су дворским возом Њ. В. Краљица Марија, престолонаследник Петар, Краљевић Томислав, Кнез Павле и Кнегиња Олга. Сви су врло добро расположени, јер је овде врло лепо време.

Краљевска деца су већ у врту, у игри.

Телеграм председника владе г. Живковића г. Манију

—:—

Председник владе генерал г. Петар Живковић јутрос је председнику румунске владе г. Манију послао следеће садржине:

Г. МАНИУ

„Његовој Екселенцији господину Манију, председнику Министарског Савета

БУКУРЕШТ

Молим Вашу Екселенцију да прими моје најлепше честитке поводом прославе Уједињења и моје најтоплије жеље за срећу и напредак Румуније, наше пријатељице — савезнице.

Генерал Живковић"

Румунске свечаности настављају се

БУКУРЕШТ, 12. маја. — Народне свечаности настављене су данас. У 10 часова пре подне краљица Марија, принц регент Никола, принце за Јелена и Илеана, високи намесници, патријарх Мирон Кристеа и Буздуган, у пратњи високог свештенства и представника власти, тргли су на брежуљак где се сада налази патријаршка црква и присуствовали су освећењу земљишта на коме ће бити саграђена будућа саборна црква. Један велики крст израђен од оразовине побијен је на томе месту, са натписом: „На овом месту сградиће се саборна црква Народног Спаса".

Патријарх регент одржао је говор, рекавши између осталог: „Побожна дужност ми налаже да кажем да је ово што сада вршимо један корак ка остварењу жеље Онога који нам је на челу своје војске дао уједињену Румунију, Краљ Фердинанд је у своме писму, које је упућено сутрадан по победи Св. Синоду, изразио ову жељу."

Патријарх је завршио свој говор, позвавши народ да допринесе подизању тога споменика, који ће представљати духовну снагу румунског народа.

Затим је извршено отварање народног сајма. По подне је одржан народни фестивал, са учествовањем сељачких делегација из свију крајева земље, које су изводиле народне игре и певале народне песме.

ПАРИЗ, 12. маја.

Авас јавља: Г. Мироненско телеграфисао је г. Брићану поводом десетогодишњице Велике Румуније.

Демантији Авале

—:—

БЕОГРАД, 12. маја. — Агенција „Авала" јавља: У париским, швајцарским и другим листовима објавила је агенција „Фурније" да су у нашој влади министри г. г. Франгеш и Шврљуга поднели оставке. Та вест је потпуно неистинита.

Краљ Борис у Преслави

—:—

СОФИЈА, 12. маја. — Бугарска Агенција јавља:

Листови објављују исцрпан програм скромних свечаности које ће обележити хиљадугодишњицу владавине цара Симеона и педесетогодишњицу ослобођења Бугарске. Прослава хиљадугодишње отпочиње данас у шуменској области, у Преслави, старој престоници, где ће се извршити освећење спомен- цркве Св. Ћирила и Методија, саграђене на земљишту старе цркве, која потиче из доба цара Симеона. Свечаност ће се одржати у присуству краља, чланова владе, месних власти, виших чиновника и многобројног света, који долази из свију крајева земље.

Свечаности поводом прославе педесетогодишњице ослобођења Бугарске одржаће се у Софији у среду, 15. овог месеца. У програму ових свечаности предвиђене дефиле у историјским костимима, као и народна весеља. Војска са музиком и балканджијом обићи ће пред вече варош. Спортска омладинска удружења приређују трку, са учествовањем велосипедиста, аутомобилиста, коњаника и пешачких тркача, који ће из старе престонице пренети у нову престоницу „свету ватру", која ће бити упаљена у тренутку освећења нове цркве у Преслави. Упаљене буктиње у цркви цара Симеона биће свечано предате у среду краљу у његовом двору у Софији, коме ће, овим алегоричним знаком, бити поверена брига да ди над пламеном који одржава жар бугарског народа да ради на своме напретку.

Престоница је окићена.

Корак наше владе у питању ратне оштете

НОТА ПРОТИВ СМАЊЕЊА ОШТЕТЕ

ПАРИЗ, 12. маја. — (М. изв. „Правди"). — План америчког делегата г. Јанга о исплати оштете, на који Немци изгледа пристају, не задржава се на томе да предвидја укупну суму и начин плаћања од стране Немачке. Према томе пројекту, колико се може сазнати, смањује се поред енглеских примања и наше примање. Наша држава је међутим, још пре 8 до 9 година једним споразумом, који има пуну снагу уговора, са савезницима имала да добија 5% на име ратне штете. Пројекат г. Јанга међутим хоће да нам прилично умањи ту суму и, како сазнајем, наша влада је ових дана поновила једном нотом своје раније изјаве да ни у ком случају не може пристати на смањење наше квоте.

ШТА ОЧЕКУЈЕ НАШ НАРОД ОД САВЕЗНИКА

Могли смо предпоставити по последњим вестима како је текао споразум између америчког делегата и немачких преговарача да ће и наша држава бити прилично у овоме питању третирана као и остале. Међутим, према нашој држави очекивало се више обзира, јер наша држава у питању ратне штете има један уговор из кога су проистекла и стварна наша права на потпуно одређену квоту ратне штете, коју смо ми до сад и примали. Тај уговор и наша права не могу сад бити ни мењана, нити третирана на овај начин, како сад изгледа да хоће да се поступа у току ових последњих преговора.

Ми морамо тим поводом скренути пажњу не само преговарачима него и свима нашим пријатељима, да оваква једна појава изазива у нашем народу тешко нерасположење, које ни у колико савезници не треба да третирају као пролазну појаву. Ми се надамо да ће наша влада у овој ствари заузети енергичан став, онако како по тој ствари постоји у нашем народу једно мишљење да се наша права и потпуно призната и освештана од свих не могу ни у чему крњити.

Увођење трговинског уговора са Француском у живот

—:—

У министарству иностраних дела и министарству трговине учињене су све припреме да наш нови трговински уговор са француском буде уведен у живот 15. маја.

Г. ДРИНКОВИЋ У СПЛИТУ

—:—

СПЛИТ, 12. (М. изв. „Правди"). — Министар социјалне политике г. др. Дринковић стигао је синоћ из Книна у Сплит у пратњи жупана г. Перовића.

Г. Дринковић обилази јавне радове, који се раде из кредита за помоћ народу у беспослици.

Свечано откривање споменика Стевану Владиславу Каћанском

—:—

Данас је веома свечано откривен и освећен споменик на Новом Гробљу Стевану Владиславу Каћанском, нашем националном песнику и поборнику идеје за наше ослобођење и уједињење.

Чиноделствовала су три свештеника. На јектенија су одговарале ученице учитељске школе.

Г. др. Војислав Рашић, главни организатор за подизање овог споменика и прославу стогодишњице Стевана Каћанског, одржао је један дужи говор, у коме је истакао велики, широки национализам покојног Каћанског и његове велике заслуге за наше уједињење. По том изражава захвалност присутнима што се чува лепа успомена на великог покојника.

У име општине захвалио се свима који су помогли да се подигне овај споменик г. Зарија, потпредседник београдске општине. И он је истакао у неколико речи велике заслуге Каћанског као и жртве и напоре које је поднео за време свог живота.

Затим је говорио г. Бошковић, директор друге мушке гимназије, у име професорског друштва. Он је углавном рекао да су ретки људи као што је био Каћански и да ће његов дух дуго појити нашу омладину племенитим идеалима.

Г. Ђура Терзин, у име Бачвана, одржао је један веома дирљив говор, величајући покојног Каћанског.

После тога су ученице учитељске школе отпевале једну пригодну песму.

Поред изасланика Његовог Величанства, откривању споменика је присуствовало многобројно грађанство. Откривању је присуствовао и син Стевана Каћанског, г. Каћански, који је био врло узбуђен овом свечаношћу и хвалама које су изречене у славу његова оца.

Споменик је израђен у виду великог саркофага од белог мермера на чијем се предњем делу налази лепа мермерна ваза.

Споменик се налази на лепом месту, иза споменика Војводе Мишића.

Какво ће бити време

НОВИ САД, 12 маја. (А. Б. изв. „Правди"). — **Општи преглед времена 12. маја:** У Европи антициклон са максимумом над Пољском (768 мм.) влада над централном и источном Европом. Средоземна депресија са минимумом (Малта) 754 мм. влада над југом Европом. Над северном Европом влада депресионо стање.

КРАЉЕВИНА СХС: Ведро у Србији и Војводини, делимично облачно у осталим крајевима. Ветрови свуда слаби, кише у пљусковима са облацима било је у северним крајевима. Температура се није знатно изменила. Минимална температура 10 у Косовској Митровици, а максимална 30 степени у Вршцу.

Прогноза за 13. мај: за све покрајине: већим делом ведро са пролазним облацима и местимичним кишама. Ветрови слаби из источног и северног квадранта. Температура се неће изменити.

За Београд — Нови Сад: Ведро са пролазним облацима, слабим ветром из источног и северног квадранта. Температура ће се кретати између 14 и 26 степени. Сунце излази у 4.13, а залази у 18.56 часова.

Дунавско Коло Јахача и резервни официри

Дунавско коло јахача „Кнез Михајло" на молбу средишњег одбора удружења резервних официра и ратника донело је једногласно одлуку да се резервним официрима, члановима удруже ња резервних официра и ратника, дају повластице за улазнице на трке, као и активним официрима. Они плаћају 20, уместо 30 динара од особе. Чланске карте важе као повластице.

Помен помрлим добротворима и утемељачима „Друштва за Подизање Храма „Св. Саве"

—:—

Главни одбор „Друштва за Подизање Храма Св Саве" одржао је данас у цркви Св. Саве у 10 часова пре подне свечани помен својим умрлим члановима, добротворима и утемељачима. Чиноделствовао је старешина цркве Св. Саве прота г. Михајло Поповић, уз асистенцију целокупног свештенства ове цркве. Осим чланова породица умрлих, помену су присуствовали у име главног одбора „Друштва за Подизање Храма Св. Саве" генерал г. Воја Живановић и г. Пера Одавић. Били су присутни и представници хуманих и просветних корпорација.

Међу члановима утемељачима налазе се: Краљ Петар Карађорђевић, Краљ Милан, Краљ Александар, Краљица Драга, митрополит Михајло Инокентије и владика Сава Жички Косановић. До сада умрлих добротвора има 257.

СПОРТ

Југославија-Француска

— ЈУГОСЛОВЕНСКОМ НОГОМЕТНОМ САВЕЗУ. —

—:—

На основу овлашћења Савеза г. Бандаковић је у Букурешту овако саставио државну чету, која се следеће недеље бори у Паризу:

Михелчић, Ивковић, Белеслин, Арсенијевић, Премрл, Кунст, Марјановић, Хитрец, Лајнерт, Хорват, Гилер.

Љубитељи лоптања свакако су изненађени постављањем нове леве спојке, али наши читаоци се вала сећају да је „Правда" једина од свих листова у Краљевини предложила дотичног члана С. А. Н. Д.-а из Суботице.

Пошто су Лубурић и Цвидрић спречени службом да пођу на грудима наш грб против Француске, Хорват је збиља био најпозванији да доживи такву почаст, премда би и Томашевић из Скопља могао ући у обзир.

Доста неочекивано је било постављање Лајнерта, јер је Лемешић против Румуније играо добро.

Французи свакако не би разумели писање једног престоничког листа против Секулића и Бека, пошто су некад и сами из Шпаније звали у помоћ свога земљака Рене Птиа, као и Аустријанци, пред толико даровитих, лоптача Хафтла из Чехословачке и т. д.

Наша држава је толико слаба да се не би смело разбацивати неким нарочитим обзирима. Париски „Л' Ентрансизиан", узгред буди речено, рачуна сигурно са постављањем Секулића, кога упорељује са Енглезом Хиганом, најбољим левим крилом на свету, и одличног Бека.

Мене лично чуди да је Савез толико под штетним утицајем једног друштва одавде, па не узима изворног Сотировића, који својој отаџбини заиста није нанео никакву штету, ако је прешао у Соко. Његово запостављање почиње да бива сумњиво и изазива потребу да се изнеси веома строго. Ако је Премрл у Букурешту био рђав због озледе, онда зашто не би био постављен сјајни Колнаго? Је ли и његово нестручно и незаслужено бацање у позадину из сличних побуда као и Сотировића?

Нека Савез пази шта ради, јер га његово намигивање са једним друштвом из Београда и-пак неће спасти на идућој годишњој скупштини.

Владимир Кустудић.

Каплар случајно ранио редова

—:—

СКОПЉЕ, 12. маја. — (К. Изв. „Правди"). — Недалеко од Скопља, на каравли бр. 3., догодила се једна несрећа. Каплар четврте чете Станислав Николић носио је пушку. У моменту кад је случајно повукао за орозе пушка је опалила и један метак је лакше ранио редова Владимира Рањеловића, који је седео недалеко од њега. Рана није тешке природе. Владислав је одмах упућен у болницу.

Велики добротвори слепих

—:—

Удружење каменорезачких мајстора из Београда, положило Управи Дома Слепих „Краља Александра Првог" у Земуну 1000 динара и постало Великим добротвором слепих, у место што би прославило своју крсну славу Св. Ђорђа, кога је одлуком, својом од 30. прошлог месеца примило за свог патрона. Поред овог прилога слепу женску децу питомице овог Дома обдарили су одећом преко г. Јована Чудића, катихете из Загреба, следећи загребачки трговци: Турнер и Пешић, Бачић и Вурдеља, С. Милинов, Штимац и Дридарски и загребачки магацин. Приложнику и дародавцима, слепи питомци са својом Управом изражавају дубоку захвалност.

16973

Осуда комуниста у Риму

—:—

ПАРИЗ, 12. маја. — Авас јавља из Рима да је завршено суђење југословенским комунистима који су оптужени да су покушавали да изазову нереде у словенском становништву нових италијанских области. Суд је осудио тројицу на по 30 година, једног на 27 и двојицу на испод 5 година затвора.

Скакање у Вардар испред жандарма

—:—

СКОПЉЕ, 12. маја. — (К. Изв. „Правди") — Ноћас око 2 сата патрола је срела у напитом стању Боку Урошевића, из Београда. На питање дежурног чиновника има ли исправе, Урошевић је почео да диже ларму, а на позна писара да се умири, одговорио је:

— Молим вас, ја имам за рођака једног министра.

Дежурни чиновник упутио га је са једним жандармом на преноћиште. Приликом спровођа преко моста „Цар Душан", Урошевић је улучио прилику и скочио у Вардар. Његово тело појавило се у једном моменту, па се изгубило са површине. Већ се веровало да је нашао смрт у таласима Вардара, који је силно надошао, када је изненада на обали код штаба жандармерије Урошевић испливао. Један дежурни чиновник, који је случајно ту пролазио, приметио га је и упитао ко је и шта је. Урошевић је одведен у болницу, где се утврдило да нема тешке озледе.

МУЗИКА

КОНЦЕРТ ЛИКЕ ДАНИКУ КАЛМИЋ

11.-V.-1929.

—:—

Г-ђа Лика Данику Калмић, која је своје певачке студије почела у Београду, у Музичкој Школи „Станковић" код г-ђе Мирославе Бинички, а продужила их на Музичкој Академији у Берлину, дала је синоћ своје концертно вече у дворани „Станковић". Још као ученица Музичке Школе „Станковић" г-ђа Калмић је показивала нарочите склоности за соло певање и издвајала од осталих ученица својим талентом. На синоћњем концерту је показала, да су певачке студије у Берлину дале позитивне резултате и развиле њене техничке способности. Г-ђа Калмић располаже мецеосопранским гласом, који се уздиже до сопранских висина, али које се технички морају још уједначити са доњим регистром. Сам глас по себи није необично великих и снажан, али је лепе боје и има квалитете потребне за соло певање. Г-ђа Калмић има певачког темперамента у довољној мери и симпатична је појава, с обзиром на појаву на оперској сцени. Програм концерта је био намештан од соло песама и оперских арија. Нарочито је са успехом певала Шубертове песме „Врану" и „Усамљеност" и Леонкавалину арију из Вердијеве опере „Моћ судбине". Поред чисте интонације, изразитога ритма, музичког темперамента, певање г-ђе Калмић одаје певачицу од талента и расе, која ће се радом и студијама још више развити и усавршити.

Музикално и коректно је пратила г-ђа Мирослава Бинички.

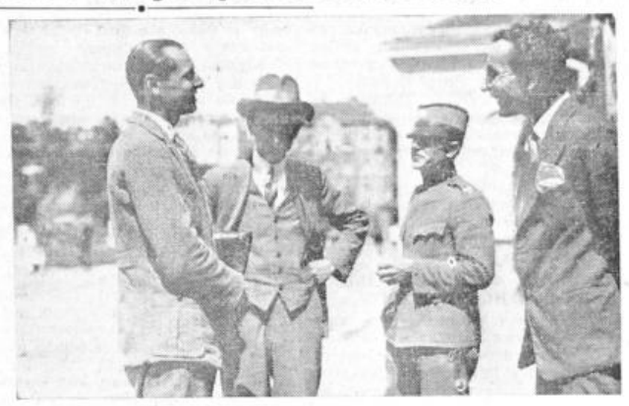
П. Ј. Крстић.

„НАРКИПО"
Само још вечерас
2 премијере 12 чинова
1. ТРИНАЈСТИ ЧАС
Мистериозна авантура у 6 чинова
у гл. ул.
Лионел Баримур
и чувени Пас САХИБ
2.) У ЦАРСТВУ ШМИНКЕ
Епизода из глумачког Живота у 6 ч.
у гл. улози Норма Ширер
НАРКИПО приказује од 13 до 19 маја
НОВОСТ
Највећи фокс-шлагер са
ДОЛОРЕС дел РИО
Црвена играчица
Потресна драма из бурних дана руске револуције у гл. ул.
Шарл Фарел и
Долорес дел Рио
са додатком сваког другог дана други филм као дупли програм и то:
13 и 14. маја понедељак и уторак
ЦРВЕНА ИГРАЧИЦА и ПАНИКА Хари Пил
15 и 16 маја среда и четвртак
Црвена Играчица и ЦРНИ КОЊАНИЦИ
Тим-Мак-Кој
17 маја у петак
ЦРВЕНА ИГРАЧИЦА и Мистари приморци
Пат и Паташон
18 и 19 маја субота и недеља
ЦРВЕНА ИГРАЧИЦА и
СРЕБРНИ ОРАО - Бук Џонес
Студентске повласт. за ову недељу важе: уторак, четвртак, петак и суботу

У трагању за убицом непознатога човека

Тајна убиства непознатог човека ни у колико још није расветљена

Тајна злочина, необичног и језиво загонетног, која је дала могућности за безброј хипотеза и нагађања, обвија се све више гушћим велом тајанствености, постаје све компликованија, неразјашњива, све упљићући многобројна лица као убијене и као жртве овог нечовечног недела. Сам догађај, да се леш упути као пртљаг у Ниш, да се обезглављен и без ногу леш спакује у један сак, без других околности које га прате, мрачан је и чудан. Ипак, та тајанственост овог злочина, који је дао повода да се њиме позабави сва домаћа, па чак и страна штампа, није обесснажила, није улила дух клонулости у проницљивни полицијски апарат. Београдска полиција, као и она у Нишу, трага неуморно, непрекидно, извиђа појединости, прикупља поједи ности, налази подробности догађаја, снима остатке леша и одело, на тај начин бацајући у обилан посао и саму техничку полицију, од које се очекује један знатан део расветљавања тајне. Полицијски апарат покушава да из најсићушнијих детаља и на изглед безвредних догађаја реконструише догађај. Такав енергичан рад београдског полицијског апарата видео се и примењивао нарочито у току данашњег дана. На окупу су били сви шефови, и шеф техничке полиције г. Андоновић, и шеф одељења за јавну безбедност г. Рада Поповић, затим од раног ју тра у полицији се примећивао велики број полицајаца, полицијских агената и жандарма, који као да су сви имали по један поверљив и важан налог за трагање у покушају расветљавања мистерије са лешом без главе и ногу. Исто тако, пред полицијом, пред улазом у техничку полицију, у одељење за јавну безбедност, на сва ком кораку срета ли су београдски новинари, који се увек у оваквим приликама нађу у већем и примећењем броју.

Лево, на крају: Рус Ђорђе Рикмзн, становник куће 12 у Топличкој улици

НЕШТО О ТАЈАНСТВЕНИМ НАГОВЕШТАЈИМА У ВЕЗИ С КУЋОМ У ТОПОЛСКОЈ УЛИЦИ БРОЈ 12

Вест да је нађен један рабација, који је тврдио да леш није пренет одмах на железничку станицу већ из једног стана у други зачудила је многе. Она је изазвала и сумњу и радозналост. Ту вест пронео је таљигаш број 116. по имену Воја Пинтер. По причању овог таљигаша који је јутрос дошао у полицију на исказ и саслушање, пакет са лешом (за који му је ре чено да је алат и оруђе радничко), пренео је он лично с Каленића Гумна у улицу Тополску, у приземље куће број 12. Каже да му је тај пакет дао један Рус.

— Познао бих га данас у десет милиона људи! — каже, са убеђљивошћу у гласу, таљигаш Пинтер.

Његова причања унела су у догађаје извесне нове детаље, по којима ће се вероватно поћи у трагање за другим, сигурнијим, обавештајним.

ДА ЛИ ЈЕ УБИЈЕНИ РУС РИКМАН?

Јутрос, веома рано, појавно се у полицији Георг Рикман, по оцу Рус, иначе пореклом Швајцарац. Георг Рикман, кога зову сада Ђорђе, предузимао је бетонски у Београду. Он је становник куће у Тополској број 12, о којој се веома сумњива исплела верзија, донета у једном јутарњем листу. То је млађи човек, плав, солидно обучен и с муком говори српски. И кад говори руски, његов нагласак је несловенски, тврд. Он се, каже, зачудио јутрос кад је из новина сазнао ону појединост у вези са кућом, у којој станује са оцем и са једним својим другом. Оно што је највише побудило овог младог човека да дође у Управу Града јесу извесне појединости у изјави оног таљигаша, које се поклапају са даном одласка његовог оца у Борски Рудник. Г. Рикман је још рано јутрос чекао да га шеф јавне безбедности г. Рада Поповић прими и да демантује оне вести у вези са кућом, у којој станује.

— Да, доиста имам оца — говорио је он после изласка од г. Андоновића — оца, који је чиновник у „Јужној Еспедицији". Он је тачно отпутовао на Велики Петак, мојој мајци, која је управитељица руске школе у Бору. Г. Андоновић ми је показивао одело и ствари убијеног, јер сам посумњао у зло, које је могло за десити мог брата, млађег од мене. Тај мој брат отпутовао је у Бразилију још пре 2 месеца. Чудило нас је што се не јавља отуд никако. Ко зна шта може бити? Опет, господин шеф ми је показао одело. Не. Није то његово. Он је имао једно одело браун, а друго са црним пругама, нешто што није наличило на ово...

Затим, г. Рикман, узбуђено одбија ма какву везу са кућом у Тополској улици број 12.

— Чуди ме да су они могли то писати!... Ја сам ноћас био код верснице. Јутрос, запрепастило ме је писање у вези са кућом, у којој станујем...

И ако је г. Рикман видео одело убијеног, и ако је знао да је његов брат, који се никако, још пре 2 месеца отпутовао, не јавља из Америке, ипак није искључено да је злочинац могао бити вешт, да је променио одело убијеног, као што нису искључене могућности да му је и то служило за заваравање трага злочинцу Г. Рикман је, услед ових нових нагађања, био предмет данашње целокупне пажње. Фотографисали су га. Он се снебивао. Питали су га. Он се снебивао. Очигледно, било му је много непријатно што се све ово доводи у везу са кућом број 12 у Тополској улици, јер тамо стану је са својим оцем Костом Рикманом. Чудило па ипак — а то је говорио, пошто је видео да га радозналост сви окупљују са многим унакрсним питањима — да му се и отац из Борског Рудника није никако јављао од одласка. Имао је каже свега 10 дана одсуства.

— Отпутовао је на Велики Петак. И није само један пакетић био. Било је десетак пакетића. Он је пошао, ваистим, само донекле пругом за Ниш, а после до Зајечара. Не знам баш тачно...

Тако је причао г. Рикман; и сам збуњен и препаднут од многих питања новинара.

ШТА ЈЕ СА БРАТОМ Г. РИКМАНА, КОЈИ ЈЕ ПРЕ 2 МЕСЕЦА ОТПУТОВАО У БРАЗИЛИЈУ И ДО ДАНАС СЕ НИЈЕ ЈАВЉАО?

Највише је збуњивало све да се брат г. Рикмана, који је још пре 2 месеца отпутовао у Бразилију, није никако јављао. Изгледа да је то најбољма и побудило г. Рикмана да се обрати полицији. Дошао је зато и чекао г. Андоновића. Кад је г. Андоновић дошао нешто иза девет часова, увео га је у канцеларију. Разговарао је с њим око петнаестак минута. Испричао је све г. Андоновићу. Ради сваког случаја, показано му је и одело убијеног. Упитан је, затим, да ли му је познат убијени. Да не сумња да је то његов брат, који је отпутовао као у Америку. Одговори су били негативни. Нити је овај познао одело, нити му је било познат убијени. И он је, као и сви, чиннио само прет поставке, које су се међусобно замењивале, у бек, несигурно, непроверено, нерасветљено И ако су у Управу Града, у двориште позади ког целарије, дотерана колица таљигаша број 116, који је говорио о тајни куће број 12 у Тополској улици, ипак г. Рикман је био чврсто убеђен да ту није могло имати вероватноће, да је то само једна гола хипотеза, неосновачи н немогућа. Колица су стајала у дворишту, а пред канцеларијом шефа јавне безбедности ста јао је цело пре подне, чекајући да се саслуша, таљигаш 116, Пинтер. Колица, којима је леш пренет с Каленића Гумна у Тополску улицу, једноосовина су, проста, са два точка, без икаквог трага и мрље од леша, који је вожен на њима.

Све претпоставке у вези са кућом у Тополској улици број 12 и са изјавама таљигаша број 116 нису још у важности чињеница, остаје још само нагађања и несигурна причања Бар тако је говорио и г. Рикман, који станује у тој кући.

ШТА КАЖЕ ШЕФ ЈАВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ Г. РАДА ПОПОВИЋ

Није лако у оваквим приликама добити обилне информације. Злочин је овај велик и загонетан. И у томе је тешкоћа. Обично се у таквим приликама нуди, јер то је у интересу истра ге. Несумњиво да су овде шефови у праву и да је, за извесно време, извесна наслућивања и појединости око догађаја, потребно прећутати, потребно да се држи резервисано, да би се, несметано и, најзад, непредвиђено за злочинца, дошло до откривања и осветљења целог језивог злочина. Та се пракса често могла искористити најбоље. У осталом, она је одувек показала добре резултате. Зато је сасвим оправдано да се често не могу добити многе појединости о току истраге. Знају се сасвим оправдано да се често не могу добити многе појединости о току истраге. Знају се опште црте, опште кретање и опште тачке целокупне истраге. И то је довољно..

Кад се јутрос шеф јавне безбедности, г. Рада Поповић, увек љубазан и предусретљив, појавио на вратима своје канцеларије, позвао је канцеларију управника вароши г. Манојла Лазаревића, предусрео га сарадник „Правде".

Г. Поповић је, том приликом, у разговору рекао:

— Верујте, да нема ничег новог. Оно што је „Време" писало јутрос за искакзог Руса непроверено је, нетачно, несмотрено. Није било умесно писати о томе... Не зна се још ништа...

Затим, г. Поповић је додао, разуме се увек резервисан и ако љубазан:

— Ми морамо дуго и дуго да проверавамо све... Ето, видите, шта су писали. Рус шпао на Велики Петак, а догађај био после Ускрса! Треба пазити кад се нешто претпоставља... Осталом, још се ништа, апсолутно ништа не зна... Истрага је на добром путу... Ми радимо. Иначе, ни трунке нема новог. Оно што сте писали ви, прекуче и јуче, то је само. Дотле смо дошли. Ту смо стали...

После ових речи, г. Поповић се љубазно растао са сарадником „Правде".

Шеф јавне безбедности г. Рада Поповић о вредности исказа третера Робића каже:

— Оба његова исказа дата код полиције, потпуно су контрадикторни! Код њега је слика потпуно бледа, он и оно што каже, не зна позитивно. Прва зна је дао опис тога непознатог човека, другог дана га нешто променио, а када је запитан да ли би га могао познати када би га негде видео дао је доста нејасан одговор. Из тога се могло закључити да га не би могао познати.

ШЕФ ТЕХНИЧКЕ ПОЛИЦИЈЕ О ДОСАДАЊОЈ ИСТРАЗИ

Шеф техничке полиције г. Андоновић био је љубазан да нашем сараднику изјави о досадањој истрази следеће:

— Идентитет као што видите још није утврђен. Уложили смо све да би што пре пронашли главу и ноге овог осакаћеног леша, а сам леш је остављен у леду; да би се донекле спречило даље распадање. Ако будемо пронашли то, онда нам је лако утврдити идентитет.

—Да ли је непознати убијен, пре седмога маја?

— Можда, али највише на дан два раније Ле кари су приликом обдукције то утврдили.

Иначе, о самом правцу истраге не може се рећи још ништа позитивно. Сваки моменат мо же унети нешто ново, неочекивано. Цела ствар се све више развија и повољан резултат се мо же очекивати, али не тако одмах.

Свечана промоција г. Шарла Дила за почасног доктора нашег Универзитета

Данас по подне, у шест и четврт, промовисан је на врло свечан начин г. Шарл Дил за почасног доктора нашег Универзитета.

Пошто је г. Драг. Анастасијевић представио г. Дила многобројној публици, декан филозофског факултета г. Милорад Поповић одржао је овај говор:

Г. Дил

ГОВОР Г. МИЛОРАДА ПОПОВИЋА, ДЕКАНА ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА

Декан г. Милорад Поповић поздравио је француског академика г. Шарла Дила овим говором:

„Господо и драге колеге,

Госпође и господо,

Савет филозофског факултета доделио је титулу доктора хоноріс кауза универзитета у Београду г. Шарлу Дилу, члану Француске Академије, професору париског универзитета, одличном византијском научнику. Једним делом гост који је био љубазан да прими позив нашег факултета да приреди неколико предавања.

Г. Шарл Дил публиковао је више дела огромне важности, нарочито у домену византијске уметности. Његово славно дело „Манеел д' Ар Византеи" које ће се ускоро појавити у свом трећем издању, признато је као најбоље у овој области науке. Међу једним великим бројем чланака г. Дил је писао историјске студије о управи византијској у равенском екзархату, затим о византијској Африци, као и једну византијску монографију о Јустинијану. Он је дао такође нарочито примећену историју Византије у „Историји византијског царства" и у делу „Византија. Њена величина и опадање". Његове „Византијске фигуре" показују дубоко познавање извора и вештину чаробног приповедача. То дело је познато нашој публици по преводу Српске Књижевне Задруге. У већини његових дела г. Дил је говорио тако исто о Словенима и о нама, Србима. За научнике који сту дирају политичке и културне односе између Византије и старе српске државе, познавање његових дела је неопходно потребно.

Ево, то су научни разлози који су одлучили наш факултет да докаже своје поштовање према еминентном француском научнику.

Али цењећи га као научника, наш факултет је без сумње хтео да користи једну нову прилику која се пружала да би изразио и на тај начин наше дубоко дивљење и захвалност према великом француском народу, нашем неколебливом пријатељу, чије пријатељство ми ценимо више него ико.

Јер ми осећамо дужност која се поклапа у осталом са нашим најинтимнијим осећањима, да одржавамо и појачавамо увек ово пријатељство које је опробано и у злу и у добру, у данима патње, исто као и у данима, када је праведна ствар, благодарећи напорима и незаборавним жртвама, дошла до свога тријумфа.

У име филозофског факултета ја проглашавам г. Шарл Дила, професора париског универзитета, за доктора хоноріс кауза универзитета у Београду".

Затим окрећући се према г. Шарл Дилу, Поповић је рекао:

„Почаствујући вас дипломом доктората, молим вас господине професоре и драги Мастр, да је примите као скромни дар [illegible] која према вама дично и наше захвалности према великом француском народу".

ГОВОР Г. ДИЛА

Дирнут и тронут срдачним поздравом г. Поповића, г. Дил својим, старачки одмереним гласом и лепим речима, захвално се на француском:

— Захваљујући на тако великој почасти и дирнут речима симпатија, преко мене и Француској, немам речи да се довољно захвалим.

Француска и Србија биле су од увек везане тесним пријатељским спонама, а минули рат их је зближио до нераздвојности. Французи су увек, од почетка па до краја рата, осећали и саосећали са Србима и у тренутцима повлачења и прелаза Арбанаше, Французи су патили скоро исто као и ви Срби, који сте непосредно осетили тегобу и бол. Да знате само како смо, сви ми Французи, били срећни када су наше удружене војске, великом офанзивом, без застајкивања и одмора, за најкраће време пре шле пут од Солуна до Београда и стопу не стопу ослободили ваше домове и огњишта.

Баш сада на своме путу кроз велелепне пределе Јужне Србије, видео сам у Дечанима иконостас и алегоријску слику царице Милице која позива на освету Косова. И заиста, под владом великог Краља Ослободиоца, освећено је Косово и велика мисао и жеља Србије из 14. века је данас приведена у дело и створена велика Краљевина Србе, Хрвата и Словенаца. Изражавам највеће симпатије и пријатељство целе Француске.

Затим је г. Дил одржао врло интересантно предавање о Византијским женама.

Општински избори у Француској

ПАРИЗ, 12. маја. — Данас се у целој Француској врше ужи општински избори.

БЕЛЕШКЕ

—:—

ВЕРЕНИ. — Г-ђица Косара Јовановић свршена учитељ. рада, кћи Љубише и Милорада Јовановића трг. из Врњачке Бање и господ. Мирдраг М. Николић чинов из Барутане „Обилићева" син г-ђе Руже поч. Милутина Николића бив. јорганција из Крушевца. — Верени.

БЕОГРАДСКА ОПЕРЕТА. — Вечерас „Александра". Цене обичне. Представа у башти. 16983

ПРВА СТОЛАРСКА ЗАДРУГА „ЈУГОСЛАВИЈА" одржаће на дан 19. овог месеца у 9 часова пре подне ванредну скупштину у својим просторијама. Дневни ред: 1.) Измена и допуна правила; 2.) Евентуалије. 16911 Управа

КОНЦЕРТ Г-ЂЕ ЛИЗЕ ПОПОВЕ И Г. М. КАРАКАША. — Г-ђа Лиза Попова и г. М. Караказ ће у пета 17 маја дају концерт руске песме у сали Универзитета у 6 и четврт. Преостале Карте код „Хармоније" (Теразије). 16951

Д-р. ЈЕЛИЦА НЕШКОВИЋ-ВУЧЕТИЋ, вратила се с пута, ординира од 3—5 сати. Краља Милана ул. 72. Телефон 311. 16958

КЛАСНА ЛУТРИЈА. — Први дани вучења пете класе 17. кола на дан 11. маја ове године извучени су већи згодици и то:

½ бр. 84.339	дин. 200.000.—
½ бр. 104.018	дин. 30.000.—

као и већи број згодитака од динара 10.000; 4.000; и 2.000. Продати из овлашћене продавнице срећака Марковић и Комп. Београд, Сремска улица број 6. 16971

КЛАСНА ЛУТРИЈА. — Срећке продате на прве највеће и најсрећније колекторе Браће А. Васића први дани вучења добиле су следеће велике добитке:

Цео лоз бр. 114.756. главни згодитак 400.000 дин.

Лоз бр. 84.339	200.000.—
½ бр.	
½ бр. 47.740	50.000.—
½ бр. 28.537	30.000.—
½ бр. 53.343	30.000.—
½ бр. 104.018	30.000.—

као и већи број добитака по 2, 4 и десет хиљада динара. 169.74

ВЕЛИКИ ДОБРОТВОР Дома за Доживотни Смештај Слепих. — Госпођа Љубинка поч. Михаила В. Илића, генералног директора државних железница из Београда, положила је Управи Дома Слепих „Краља Александра Првог" у Земуну 10. овог месеца 1000 динара, у спрху и дана Дома за доживотни смештај слепих, на дан годишњице смрти свог поч. супруга Михаила, која је још прошле године покојника са оволиком сумом, на дан шестомесечног помена, уписала за великог добротвора ове најхуманије установе. За зидање Дома положили су још: 200 динара Општинско Поглаварство Нишемић; 100 динара Општинско Поглаварство — Варажинске Топлице; 50 динара Општински Уред Св. Никола код Марибора и 10 — динара Општина Дупљаја. Племенитој г-ђи Илићки и осталим приложеницима, Управа Дома и слепи овим путем изражавају највећу захвалност на овом хуманом гесту. 16972

ДАНАС „КОРЗО" ДАНАС

Дупли програм обичне цене.

Почетак 3·30, 6·15 и 9·20

1)

Салонска комедија у режији Џое Маја

ПРЕМИЈЕРЕ

„БЕГУНИЦА"

Дневник мале Илзебл

У ГЛ. УЛ.

Кете Фон Нађ — Вилман Џипсон

2) 16981

НАЈСКУПОЦЕЊЕНИЈИ РЕВИ ФИЛМ

„КРАЉИЦА ПАРИЗА"

у коме учествује и Џозефина Беке

Следећи програм највећи монументални француски филм

„ДЕВИЦА ОРЛЕАНСКА"

Који је снимљен под протекторатом председника француске републике г. Поенкареа.

РОМАН „ГОСПОДАРА ЕВРОПЕ"

Необична каријера Василија Захарова који се сматра за најбогатијег човека на свету

— Значајна улога „човека у мраку" за време светског рата. —

„Правда" је успела да набави сензационе податке о необичној каријери тајанственог човека Василија Захарова, о коме се за време и после светског рата много говорило и писало али веома мало знало, јер тај човек је волео да ради у највећој повучености, дискретно, без реклame и велике ларме. Стога није ни чудно што се око Захарова образовао читав круг легенди, а он је назван „господарем Европе" и „човеком у мраку". Тек пре кратког времена један енглески новинар успео је да набави детаљне податке о животу и раду тог скроз мистериозног богаташа.

Роман Василија (Базила) Захарова, тог тајанственог господина који данас носи титулу енглеског лорда, личи на најфантастичније приче, за које би људи рекли да се у стварности и нису могле одиграти. Ни најбујнија машта неког вештог романсијера не би била у стању да измисли оно, што се у животу овог толико интересантног и толико тајанственог човека десило. На основу подробно проверених података, сарадник једног великог дневника у Лондону успео је да напише целу историју Василија Захарова, а та историја је до краја необично занимљива.

Из овог истинитог романа можемо да видимо, како мали, незнатни и сиромашни људи марљивошћу, истрајношћу и кудром расподелом рада и новца могу да достигну највеће висине, врхунац свега онога што се може жалелети и постићи у овом животу. **Сем тога ова нам историја показује да је Захаров играо важну, можда чак и одсудну улогу за време светског рата и својим радом свесрдно помагао савезнике, па индиректно и ратом напаћену и изнурену Србију. Он је нама, када то можда нико није ни слутио, у најтежим часовима помагао, не истичући се својом помоћи, не тражећи за то захвалност чак ни после рата, па чак ни данас. Угледни енглески политичари тврде да је овај човек у великој мери допринео победи савезника у светском рату, он је олакшао и убрзао ту победу.**

Што је најинтересантније, Василије Захаров никада није излазио пред јавност, нико — сем малобројних и најупућенијих људи — није знао за његово моментано место боравка, и право занимање, нико чак није знао ни како он изгледа, је ли млад или стар, висок или мален. Па ипак његов утицај, његов огромни уплив осећао се свуда. Његово име се изговарало шапатом, он је сав био опкољен тајанственим копренама, о њему се говорило са страхопоштовањем:

— „Господар Европе" је опет на делу... Тај је у стању да уздрма цео свет... Гигант је то, невидљиви див...

За време светског рата било је немогуће шта сазнати о њему. Захаров је остао једна велика тајна за сваког, премда се знало да он постоји живи и ради и својим баснословним богатством дирижује са пола света.

ЈЕДНА НЕПРИЈАТНА ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Први пут после светског рата изговорено је има Василија Захарова јавно, гласно. Дотле се о њему говорило само као о „човеку у мраку" или „господару Европе". Право му име нико није знао. За време владе г. Лојда Џорџа, првих година после рата, један конзервативни посланик, по имену Валтер Гвинес, био је тај који је у енглеском Доњем Дому први пут поменуо име моћног и утицајног, тајанственог и увек невидљивог Василија Захарова. Лор да Захарова, коме припадају све титуле у вези са тако високим рангом.

Гвинес је упутио интерпелацију председнику владе г. Лојду Џорџу, питајући га у њој, ко у ствари води великобританску оријенталску политику? **Да ли је води г. Лојд Џорџ или онај тајанствени лорд Василије Захаров, Грк по пореклу, сада енглески дожављанин, сопственик свију највиших одликовања антантиних земаља, многоструки милијардер, кога су Енглези прозвали још и „те мистери мен оф Јуроп" (тајанствени човек Европе)...?**

Г. Лојда Џорџа је ово питање наравно непријатно погодило. Тешко је на оваква деликатна и завршена питања дати такав одговор да се задовољи радозналост пакосног опозиционара, а уједно и радозналост шире јавности. Шта да се ради? Г. Лојд Џорџ као стари дипломата зна шта да ради. Да не одговори. Другог излаза нема.

Али из мрака, иза председничке столице, чује се глас невидљивог, тајанственог човека, који као да се стално налази у близини г. Лојда Џорџа:

— Не питајте г. Лојда Џорџа и не позивајте га на одговорност. Сер Василије Захаров није од пролећа 1919. године ни разговарао нити се сусрео са г. Лојдом Џорџом!

Енглески листови су објавили ову кратку изјаву лорда Захарова, а то је за време његове педесетогодишње сјајне каријере била прва и последња његова изјава дата јавности.

50 МИЛИОНА ФРАНАКА ЗА АКЦИЈУ НА СОЛУНСКОМ ФРОНТУ

Многи људи у Енглеској нису веровали у искреност дате изјаве, али по што се ништа поближе није могло сазнати, јавност је најзад ипак прешла на дневни ред. Али тада се опет почело више вештог романсијера не би била у стању да измисли оно, што се у животу овог толико интересантног и толико тајанственог човека десило. На основу подробно проверених података, сарадник једног великог дневника у Лондону успео је да напише целу историју Василија Захарова, а та историја је до краја необично занимљива.

Из овог истинитог романа можемо да видимо, како мали, незнатни и сиромашни људи марљивошћу, истрајношћу и кудром расподелом рада и новца могу да достигну највеће висине, врхунац свега онога што се може жалелети и постићи у овом животу. **Сем тога ова нам историја показује да је Захаров играо важну, можда чак и одсудну улогу за време светског рата и својим радом свесрдно помагао савезнике, па индиректно и ратом напаћену и изнурену Србију. Он је нама, када то можда нико није ни слутио, у најтежим часовима помагао, не истичући се својом помоћи, не тражећи за то захвалност чак ни после рата, па чак ни данас. Угледни енглески политичари тврде да је овај човек у великој мери допринео победи савезника у светском рату, он је олакшао и убрзао ту победу.**

Што је најинтересантније, Василије Захаров никада није излазио пред јавност, нико — сем малобројних и најупућенијих људи — није знао за његово моментано место боравка, и право занимање, нико чак није знао ни како он изгледа, је ли млад или стар, висок или мален. Па ипак његов утицај, његов огромни уплив осећао се свуда. Његово име се изговарало шапатом, он је сав био опкољен тајанственим копренама, о њему се говорило са страхопоштовањем:

— „Господар Европе" је опет на делу... Тај је у стању да уздрма цео свет... Гигант је то, невидљиви див...

За време светског рата било је немогуће шта сазнати о њему. Захаров је остао једна велика тајна за сваког, премда се знало да он постоји живи и ради и својим баснословним богатством дирижује са пола света.

ЈЕДНА НЕПРИЈАТНА ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Први пут после светског рата изговорено је има Василија Захарова јавно, гласно. Дотле се о њему говорило само као о „човеку у мраку" или „господару Европе". Право му име нико није знао. За време владе г. Лојда Џорџа, првих година после рата, један конзервативни посланик, по имену Валтер Гвинес, био је тај који је у енглеском Доњем Дому први пут поменуо име моћног и утицајног, тајанственог и увек невидљивог Василија Захарова. Лор да Захарова, коме припадају све титуле у вези са тако високим рангом.

Гвинес је упутио интерпелацију председнику владе г. Лојду Џорџу, питајући га у њој, ко у ствари води великобританску оријенталску политику? **Да ли је води г. Лојд Џорџ или онај тајанствени лорд Василије Захаров, Грк по пореклу, сада енглески дожављанин, сопственик свију највиших одликовања антантиних земаља, многоструки милијардер, кога су Енглези прозвали још и „те мистери мен оф Јуроп" (тајанствени човек Европе)...?**

Г. Лојда Џорџа је ово питање наравно непријатно погодило. Тешко је на оваква деликатна и завршена питања дати такав одговор да се задовољи радозналост пакосног опозиционара, а уједно и радозналост шире јавности. Шта да се ради? Г. Лојд Џорџ као стари дипломата зна шта да ради. Да не одговори. Другог излаза нема.

Али из мрака, иза председничке столице, чује се глас невидљивог, тајанственог човека, који као да се стално налази у близини г. Лојда Џорџа:

— Не питајте г. Лојда Џорџа и не позивајте га на одговорност. Сер Василије Захаров није од пролећа 1919. године ни разговарао нити се сусрео са г. Лојдом Џорџом!

Енглески листови су објавили ову кратку изјаву лорда Захарова, а то је за време његове педесетогодишње сјајне каријере била прва и последња његова изјава дата јавности.

50 МИЛИОНА ФРАНАКА ЗА АКЦИЈУ НА СОЛУНСКОМ ФРОНТУ

Многи људи у Енглеској нису веровали у искреност дате изјаве, али по што се ништа поближе није могло сазнати, јавност је најзад ипак прешла на дневни ред. Али тада се опет почело више интересовати за лорда Захарова. И сазнало се пре свега следеће:

Нема сумње да је сер Захаров пре свега гледао своје интересе и увек су му они лебдели прво пред очима. Али зар има човека који тако не ради? Тај егоизам може се лако опростити овом великом и јаком човеку, ако се имају у виду оне огромне заслуге које је он својим потпуно несебичним радом стекао. **Овај човек залагао се за време светског рата највише за то да се Грчка, пошто већ није хтела да учествује активно у рату, задобије за оперативну базу и тако је омогућено да се створи солунски фронт. Прве кораке у том правцу учинио је лорд Захаров.**

Утврђено је да је лорд Захаров од своје имовине утрошио више од 50 милиона франака да би се овај план могао остварити. Његови људи су радили и дању и ноћу и разним трансакцијама успели да створе жељену базу. Сан лорда Захарова је од увек био потпуно ослобођење Грка од турског јарма и њему је било жао што Грчка није учествовала у рату активно јер би тиме обезбедила своју политичку независност и у оним подручјима, где та слобода још ни данас не постоји. **Премда је био енглески држављанин, сер Захаров никада није престао бити грчки патриота, он се као дете много напатио под Турцима и стога је мислио да осветри свој сан из детињства, када се залагао за слободу и независност Грчке.**

СЕДИ „ГОСПОДАР СВЕТА" СЕ ОДМАРА НА РИВИЈЕРИ

За време рата Василије Захарова је своју тајанствену улогу играо тако да нико ништа о њему није знао, сем упућених и угледних државничких политичара. Он је умео веома вешто на свом савршеном апарату да притисне оно дугме које је требало у том моменту и то дугме је покретало читаву војску његових агената, поверника, чиновника и осталих људи који су се налазили у његовој служби Он је волео рад у највећој тишини није волео јавност, тутао је као сенка из заробни у варош

Енглески новинар **Ричард Левинсон** написао је недавно биографију овог интересантног човека и ова ће у издању једне берлинске књижаре ускоро изићи на енглеском и немачком језику.

Сер Захаров је данас педесетогодишњи, седи, уморни и радом напаћени старац. Он је данас већ неспособан за посао, после енергичног рада од пола столећа и он је клоную. Сада се одмара под азурним небом Монака, које је он већ раније хтео да купи, као што је био купио коцкарницу у Монаку. Јер свом многоструком милијардеру, за кога се верује да је богатији и од Моргана, Рокфелера и Форда, могуће је да купи не само Монако него све што му срце зажели... Само седом старцу се данас ништа више не купује...

ДВЕ КРИМИНАЛНЕ СЕНЗАЦИЈЕ

Убиство на локомотиви

— ПОБУНА РОБИЈАША НА ЈЕДНОЈ ФРАНЦУСКОЈ ЛАЂИ. —

Париз, 12

Француску јавност и полицију сада у великој мери интересују два криминална случаја, који су по свима својим појединостима необични и тајанствени. Може се рећи да француска криминална кроника већ давно није забележила сличне случајеве. Прва драма одиграла се на једној локомотиви, док се други злочин много већих сразмера десио на палуби једне француске лађе, која је спроводила робијаше са колоније у Француску.

На пруги Париз—Лил машиновођа Латењан већ је годинама управљао локомотивом, која је вукла теретне возове. Био је познат као веома савестан и таман службеник, а своју дужност је увек најозбиљније схватао и никада ни најмању грешку није учинио. Једном приликом он је својом присебношћу спречио катастрофу која би настала услед судара теретног воза и једног путничког, у коме се налазило неколико стотина лица. За тај свој храбри подвиг одликован је од стране француске владе орденом, а међу својим колегама је од тада уживао још већи углед.

Латењан је пре три дана под веома тајанственим околностима изгубио свој живот. На станици Роф, једном малом месту, где теретни возови према реду вожње никада не стају — изузев локалних — ложач локомотиве теретног воза **зауставио** је воз и као без главе дојурио шефу станице. Он му је испричао да је машиновођа Латењан на путу, недалеко од Рофа, када је воз јурио приличном брзином, изненадно испао из локомотиве и по своју прилици доспео под точкове свога воза.

Одмах је прегледана цела пруга и на три километра од Рофа нађен је потпуно унакажени леш машиновође Латења. У први мах се помишљало на несрећан случај, али су доцније откривени извесни трагови који су тешко теретили Латењановог друга ложача Фокеноа.

На степеницама локомотиве пронађени су прилично велики трагови крви, а унутрашњост локомотиве је показивала да је морало доћи до огорчене борбе између Латењана и његовог непознатог нападача. Пошто је Фокено упорно тврдио да је Латењан сасвим случајно испао из локомотиве, то је **сумња одмах** пала на њега. Он га је по свој прилици у борби надјачао и избацио из локомотиве. Не може се ни замислити да је Латењан случајно испао из локомотиве, јер он је годинама вршио дужност као машиновођа и према томе је био окретан и пажљив и умео се снаћи на месту где је скоро цео свој век проводио. Фокено упорно пориче да је он убио Латењана, а полицијска истрага се наставља.

•

Страшан злочин одиграо се на палуби француског брода „Арас", који редовно преноси робијаше за колоније и Француску. Ова трагедија на мору одиграла се пре десетак дана, али су њене појединости тек сада познате. На лађи је избила побуна матроза који су били у договору са робијашима, који су преношени у Француску.

Побуна се десила на следећи начин. Када је „Арас" стигао на острво Бел Ил и пристао уз обалу, капетан и неколико официра са брода напустили су палубу и пошли у унутрашњост острва да нешто пазаре. Ту прилику су матрози употребили да подигну побуну. Они су напали и везали два официра и два матроза, који се нису хтели приклучити побуни и док су једног официра и матроза тешко ранили, другу двојицу су везали за катарку и корбачем их свирепо и немилосрдно избичевали. За то време пуштени су из својих кавеза и сви робијаши и они су се наравно одмах придружили по буњеницима.

Један од чувара робијаша успео је да побегне са брода и обавести капетана и одсутне официре о побуни на броду. Од мах је изишла једна трупа војске да савлада побуњенике, али су матрози за то време већ напустили обалу, доспевши у посед „Араса". За њима је наређена потера на све стране, али брод до сада није могао бити пронађен.

За време док је дошло до обрачунавања између побуњеника и официра, скоро сви робијаши су успели да напусте брод и побегну на острво. Ни они до са да нису могли бити пронађени. Само три робијаша остала су на броду и они су пошли заједно са побуњеницима. Француске власти воде енергичну истрагу по овој ствари.

Смртне пресуде у Ковну

ПАРИЗ, 12. маја. — Јављају из Ковна да су осуђена на смрт 4 терориста који су ухапшени 21. прошлог месеца.

Бивши канцелар г. Сајпел на одмору

БЕЧ, 12. маја. — Бивши аустријски канцелар г. Сајпел отпутовао је данас на одмор. На железничкој станици били су чланови дипломатског кора да се поздраве са г. Сајпелом.

ПАРИЗ, 12. маја

Авас јавља из Беча да је г. Сајпел отпутовао за Трст, одакле ће отићи на путовање по Средоземном мору.

Концерт седмогодишњег виртуоза на виолини у Земуну

У четвртак је одржао врло успели концерат у добро посећеној дворани кафане „Београд" у Земуну познати 7-годишњи виртуоз на виолини Роберт Вајс. И овога пута као и до сада у свима тачкама лепо изабраног програма из-

Роберт Вајс

лазиле су до изражаја све његове лепе особине.

Овога пута мали је виртуоз иступио са доста дугачким Сајдовим концертом, у којем се нарочито испољава врло лепа техника тудала и велика смисао за ритам. Осим тога на програму су били Венцл, Корели, Моцарт и Сајт.

Многобројни посетиоци концерта наградили су малог уметника дуготрајним аплаузом и цвећем.

Неоспорна је констатација, да овај ретки таленат из дана у дан показује све лепши напредак, тако да ће нам идући концерта изгледа пружити нова изненађења. **Б. П.**

Језива смрт Симе Тимотијевића под точковима воза

Јутрос нешто пре 8 сати десио се на београдској железничкој станици један језивог случај. На име, локални воз који је долазио из Ресника пregазио је радника на железничкој станици Симу Тимотијевића, из Мисаче, код Аранђеловца.

По причању очевидаца догађај се одиграо овако:

Већ је било скоро осам сати. Радници су имали да почну посао, али се Сима изненада сети да нема довољно дувана за цео дан и пође да купи. Упутио се преко многобројних шина и ту, баш на тој опасној мрежи, стао је да види да ли има ситних новаца.

Из станице је пошао теретни воз и упутио се за Земун, док је из далека, још са чукаричке рампе свирала сирена локомотиве локалног воза, који је довозио масу сељака из околних села. Машиновођа каже:

— Ја сам имао неку чрну слутњу, па сам већ од чукаричке рампе почео давати знак пиштаљком и успорио сам брзину. Из далека сам приметио тог једног човека како се спрема да пређе пругу, па сам непрестано сигнао.

Укочио сам воз кад сам увидео да се овај радник не миче, али је све било доцкан.

Сима је приметио теретну композицију која је лагано ишла из станице и изгледа чуо пиштање локомотиве која је долазила са супротне стране, на суседном колосеку.

Обраћајући нарочиту пажњу на теретни воз, збуњено се и изгубио из вида да стоји на шинама преко којих има да прође онај други за њега фаталан воз.

Изгубив присуство духа, Сима се није макнуо с места и био је страховито ударен предњим делом локомотиве у главу, да му је лобања преполовљена. На месту је остао мртав.

Сима има два сина у своме селу, која су одмах обавештена о његовој смрти.

НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

ПОЗОРИШТЕ

Мирослав Крлеша: „Господа Глембајеви"

— ПРЕМИЈЕРА

Бароница Кастели (г-ђа Крлежа): — Боже мој! шта је са тобом Глембај?! (Други чин)

По други пут, на нашој сцени, занима нас таленат госп. Крлеже. У овој прилици, госп. Крлежа нам приказује загребачко више друштво, непосредно пред рат.

Са „Господом Глембајевима" г. Крлежа ушао је у тешки и замршени комплекс психолошко-физиолошког атавизма, који се манифестује, на једном породичном стаблу, и преноси из душе у душу, из крви у крв.

Материјал, који је г. Крлежа унео у драму веома је обилан, да његова нагомиланост ломи калуп једне драме. Материјал је романсијерски и г. Крлежа га романсијерски и третира. Јер, ова драма толико је пуна романсијерског елемента, да он руши сав драмски оквир и излива се у једну широку нарацију. Романсијер Крлежа побеђује Крлежу драматичара.

Фабрицијe: — Све новинаре треба екразирати!

Као и „У агонији", тако су и „Господа Глембајеви" наративна експозиција и експликација средине и карактера у једном драмском проседеу. И борба овог хотимичног проседеа и природне, романсијерске склоности г. Крлеже осећа се кроз цело дело, на штету драме и њених принципа.

Драма, по својој суштини, тражи акцију, као први услов да би могла живети. Г. Крлежа, у својој драми, извео је доста велики број личности, које, доиста, дају један жив, сценски покрет. Али, сви ти људи, ни Игњат Глембај, ни Леоне, ни Фобрици, ни баруница Костели, не одају своју душу, нити објашњавају себе акцијом, развијајући тако једну драмску нит, која ће нам, упоредо, открити и њихова интимна бића и потврдити њихову психологију.

У драмама г. Крлеже не постоји т. зв. драмски „штоф". Г. Крлежа, изводећи на позорницу нову личност, он је опише врло рељефно, створи интерес за њу. Али, једном на сцени, она постаје пасивна, не развијајући се и не проширујући се у акцију, већ се распљињује у овејани вербализам, тако да карактер сваке личности г. Крлеже врти се у оном уском кругу предсцепског описа.

Узимимо као пример главну личност из „Господе Глембајевих", Леона. Све што о њему знамо, то је: да је сликар и „декадентна фигура пљешива и проседа..." И иа да он невероватно много говори, ма да чак изврпује, на крају и једно убиство, његова душа затрпана је речима и речима, његов карактер потпуно не развијен. Ми о свему томе, у њему, можемо само да слутимо. А, да ли је то онда успела личност, да ли је драмска личност?

Леоне је нека врста тумача глембајевског мућења, и ми много више знамо о свим тим глембајевским портретима, него о њему, протагонисти комада. Тако исто и о живим Глембајима знамо само оно што једно о другом говоре, или што говоре о самима себи..

Несумњиво, да је психолошка линија, у оваком драмском проседеу, слаба и несигурно повлачена. Није реч о њеној тачности. Реч је о њеној већој или мањој убедљивости, о њеној пуној и крајњој убедљивости, најзад. Јер, када један човек каже за себе да је овакав или онакав, или када то исто кажу један за другога, то су, несумњиво, само речи, у које ми можемо веровати или невероватн. Реч је релативна убедљивост, маска.. У акцији човек открива потпуно себе. Јер, све што човек ради лични на њега, како је надахнуто рекао Гома Карлајл. И само у деловању једног човека је и његова пуна психолошка убедљивост. Наративна психологија, ако нам се дозволи овај израз, у сваком књижевном стварању, а нарочито у драми, нема у себи ону силину непосредности и истине. И то осуство психолошке непосредности осећа се веома јако у драми г. Крлеже. И та психологија „Господе Глембајевих" сва је у индицијама, да се користимо изразом, који су господа Глембајеви често употребљавали. Али, шта су то индиције у психолошком смислу? То су тек скице једног убеђења; општије или слабије, тачне или не. Индиција није завршни психолошки случај. И драма која базира на индицијама, нема ни формалне полуге, пошто се психолошка збивања и драмска догађања не могу конкретизирати индицијама. Зато ми не можемо да се отмемо тој импресији, да је цела драма г. Крлеже, тако како је написана, ма да веома интелигентно, једно велико узајамно оговарање малих људи и ситних душа. То је један потпуни фамилијар ни „трочерја]" паланачке аристократије. Нека нам се извини овај популарни израз, али кроз целу драму фрапантно се провлачи тај оговаралачки тон, чак и у оном другом чину, мање тако ефектном, но садржајно празном, где је тај оговаралачки потез добио једну оштру чукусност.

На послетку, ако се осврнемо на дијалог, г. Крлежа остаје стилист, који је антипод једном добром драматичару. Узимимо који било говорни пасаж, ма које личности — нека то буде Леонов, Фабрицијев или Силбербрантов — осећа се да је то једно стилистичко и књижко развијање, а не непосредан и природан разговор. Претенциозна дијалектика уништила је природност и лакоћу дијалога.

Но ипак, материјал који је сакупљен у „Господи Глембајевима", веома је значајан. Г. Крлежа, као један од наших најизразитијих романсијера, знаће га несумњиво најбоље употребити. Ако у овом глембајевском случају буде склон „експерименталној документацији", наша књижевност добиће своје „Ружон-Макарове". А, ако буде упорно дубео у психологију и развијао карактере добићемо један одсев наше карамазовштине. И у једном и у другом случају г. Крлежа ће нам импонирати, јер нам је, као приповедач и романсијер, био увек драг и цењен.

Ретко смо када изашли из гледалишта тако задовољни глумачким приказом, као синоћ. Синоћна уметност наших глумаца била је, скоро, једно фино савршенство. И ми, доиста, не знамо кога бисмо пре истакли. Да ли дубоко простудирану и интелигентно тумачену улогу Леона, г. **Р. Плаовића?** Да ли импресивни други чин г. **Драг. Гошића?** Да ли ону ванредно извајану фигуру г. **Мил. Гавриловића?** А, шта би смо тек могли да кажемо за онај, тако упечатљиви, проналазак у дегенеричкој дикцији г. **А. Златковића?** Једну суперлативну похвалу треба дати сјајноме г. **Ф. Новаковићу**, чији ће нам приказ гмизавачког језуитизма остати трајна успомена. Истичемо, такође, лепу и упадљиву игру г. **Туринског.**

Остало нам је, најзад, да поменемо још две даме: г-ђу Милошевић и г-ђу Крлежу.

Г-ђа **Милошевић** приказивала је једну клупчерицу скромно и отмено, ма да је њена личност, у драми, најмање осветлосна и најмање мотивисана. Она је остала тајна. Знамо само то, да је „набеђена" да живи са некаквим бискупом!

Главну женску улогу носила је **г-ђа Крлежа.** Она је почетница, али која креира прве личности! Јер, ова њена прва улога, буквално прва, није само срећно обећање, већ једна готова уметност: тим је више треба поштовати. Г-ђа Крлежа је неоспоран глумачки таленат. Лепа као појава и нервна, она је дала неколико врло импресивних нијанси у трећем чину. Постоји извесна недисциплинованост дикције и тона„ коју ће, свакако, таленат и одушевљена воља г-ђе Крлеже врло брзо уклонити.

Режирао је г. Гавела, који егзалтирано негује хрватску драму на нашој сцени, што је за похвалу. Али, кога, на крају свега, треба запитати: Због чега се на нашој позорници, када је већ реч о хрватској драми, не приказује г. Јосип Косор, најбољи хрватски драматик, и, свакако, један од најбољих југословенских, савремених драматичара?

Д. КРУНИЋ

Деманти из Варшаве

—:—

ВАРШАВА, 12. маја. — Пат јавља да се званично демантује тврђење како постоји неспоразум у пољској православној цркви поводом доласка у Варшаву владике Александра Зотоса који је позван да заузме једну катедру православног теолошког факултета у Варшави.

Владика г. Александар констатује прско штампе да је у Варшаву дошао као изасланик васељенске патријаршије на позив пољске владе и у споразуму са шефом пољске православне цркве митрополитом г. Дионисијем.

ПРОСЛАВА МАТЕРИНСКОГ ДАНА

Подела награда најузорнијим мајкама

— РЕЗУЛТАТ КОНКУРСА МАТЕРИНСКОГ УДРУЖЕЊА. —

Као и прошле године, Материнско Удружење поделило је данас, приликом прославе Материнског Дана, награде узорним мајкама. Подели награда претходио је конкурс за узорне мајке — интелектуалке, ратне удовице и раднице. За конкурс се пријавио огроман број мајки, како из Београда, тако и из унутрашњости Удружење је прегледало огроман број пријава и међу узорним мајкама изабрала најбоље. Овај избор није био лак, јер је веома велики број пријављених мајки могао са пуним правом да рефлектира на награду.

Резултат конкурса објављен је у четири часа после подне у лепој сали Материнског Удружења, у присуству управе, награђених мајки и представника разних престоничких друштава.

Висока заштитница Материнског Удружења Њ. В. Краљица приложила је за овај конкурс 5.000 динара. Поделу је извршио специјални одбор удружења, пошто је све пријаве најпажљивије и најсавесније проучио. Свака награђена мајка добила је, поред новчане награде, и једну специјалну диплому. Награде су биле категорисане у четири групе: по 1000, 800, 600 и 500 динара.

Наградом од по хиљаду динара награђено је седам узорних мајки — учитељица, ратних удовица и радница. Ову највећу награду конкурса добиле су госпође: Марина Стојановић, учитељица у Београду, са седморо деце; Милица Букмировић, такође учитељица у престоници са деветоро деце; Милица Рајић, ратна удовица са осморо деце; Изника Срећковић, ратна удовица; Даница Лилер, ратна удовица и радница и Милева Гојковић, ратна удовица — све три са по седморо деце и Вукосава Миленковић, удова свештеника, убијеног за време рата од Бугара — са петоро деце.

Награде од осам стотина динара добиле су госпође: Венеција Леви, удовица, радница са десеторо деце, Милка Јелкић удовица, радница са десеторо деце, Персида Петровић и Јелисавета Поповић, раднице, прва са деветоро, а друга са осморо деце; Добрила Михајловић, учитељица и Полексија Милићевић, дневничарка — са по седморо деце. Награде од шест стотина динара добиле су ратне удовице, госпође Јелена Величковић, Јелена Константиновић, Милица Таушановић, Олга Гранатировић и Јелена Миленковић, мајке са шесторо деце свака. Исту награду добила је и г-ђа Радојка Живковић, радница са осморо деце, награђена већ и прошле године. Награде од пет стотина динара добиле су ратне удовице г-ђе Вукосава Данковић и Ана Мирковић, мајке са петоро деце свака, Милева Новаковић, удова радника и Стојана Тошић, радница — такође са по петоро деце и Персида Костић, удова радника са седморо деце.

Г. КЕНАРД У НИШУ

Свечано откриће споменика погинулим Енглезима у Нишу

НИШ, 12. маја. — Јутрос је Ниш освануо сав искићен заставама. На свима државним надлештвима лепршају се државне заставе. Све су улице пуне грађана и многи хитају на Ћеле-кулу, где се на британском гробљу освећује споменик изгинулим Енглезима за време последњих ратова у нашој земљи, у заједничким биткама за наше ослобођење и уједињење. Још синоћ, путем радна, за грађане Ниша одржао је секретар енглеског посланства предавање о значају данашњих свечаности и услугама које су нам Енглези учинили за време прошлих ратова. Још синоћ у Ниш је допутовао г. Маneси, главни надзорник британских војних гробова, г. Шоп, заступник енглеске цркве и г. Ситерс, представник хришћанске заједнице младих људи.

Г. Кенард

Јутрос је из Београда допутовао енглески посланик на нашем двору г. Кенард. Допутовали су такође министри г. г. др. Милан Сршкић, др. Шврљуга и др. Желимир Жажуранић.

Данашња свечаност почела је архијерејском службом, којој је чиподејствовао епископ нишки г. Доситеј, уз асистенцију 20 свештеника. Певао је руски хор кубанских козака. Служби су присуствовали г. г. Кенард, Маneси, Шоп, др. Сршкић, др. Шврљуга, др. Мажуранић, командант дивизије генерал г. Милан Јечменић, велики жупан нишки г. Милан Јовановић, председник нишке општине г. Драгиша Цветковић, представници свију хуманих просветних и културних друштава, четници, соколи скаути и много гобројно грађанство.

Епископ Доситеј одржао је говор у ком је између осталог рекао:

— Дођосмо и ми данас да одамо славу и почаст онима, који су са правом славу и част заслужили, да пожелимо рајско насеље и вечити мир онима, који су га часно и достојно заслужили.

Дођосмо да подигнемо крст онима, који су част и мир заслужили на овом и оном свету. У присуству изасланика Краља и представника Краља и Владе Велике Британије да покажемо и одамо почаст и славу онима, који дођоше да воживе не ради себе, него ради победе правде и истине која је једино драга Господу Богу. Ова земља покрива овде оне, који дадоше своје животе за победу правде и истине и части, слободу и уједињење нашег народа. Нека им је част и слава и вечита успомена међу нама! Слава им!

После тога говорио је на енглеском г. Кенард, који се захвалио на овако лепом и пријатељском одзиву, подсетивши на ратне успомене, које су тесно везале енглески и наш народ.

У име Хришћанске Заједнице говорио је г. Ситерс, а затим професор г. Милан Петровић, и још неки други.

Положени су затим венци. Први је положио венац изасланик Њ. В. Краља генерал г. Николајевић.

— Врховни заповедник наше војске наредио ми је да присуствујем данашњем освећењу спомен-крста на овом ратном британском гробу. Извршујући његову високу заповест, ја полажем овај венац клањајући се сенима палих јунака кличем им: Слава им!

После службе сви су отишли на британско гробље, где је откривен споменик. Непрегледна маса света заузела је места још рано изјутра. Ту је најпре приређен парастос. После парастоса извршено је освећење споменика, па је настало полагање венаца. Положено је врло много венаца.

У подне је приређен у железничкој ресторацији банкет.

Љуб. Крстић

Пиротски споразум наше државе и Бугарске

—:—

СОФИЈА, 12. — Бугарски листови јављају да је бугарска влада упутила у Београд протоколе пиротских споразума сад чека одговор Београда.

Посета г. Думерга белгијском краљу

—:—

БРИСЕЛ, 12. маја. — Агенција Бегла јавља да ће председник Француске Републике г. Думерг, на позив белгијског краља, начинити званичну посету белгијском двору почетком октобра о. г.

Г. Мусолини и париски пакт

—:—

ПАРИЗ, 12. маја. — Авас јавља из Рима да је г. Мусолини поднео парламенту законски предлог о стављању на снагу Париског Пакта.

Наредбе бившег Угарског Министарства стављене ван снаге

—:—

Наредбом министра правде г. др. Сршкића, од 1. маја 1929. године, стављене су ван снаге наредбе бившег угарског министарства од 29. децембра 1914. у предмету плаћања која се имају обављати у злату и од 28. новембра 916. о јачој приватно-правној заштити оних чланова породице који имају права на издржавање и деце, која су рођена ван брака.

Ова наредба важи за територију Апелационог Суда у Новом Саду.

ПАРАМУНТ ПАЛАС
ЛУКСОР
Вернер Краус - - -
- Марсела Албани
ДАНАС ПРЕМИЈЕРА
Трагедија у варијетеу
филм из кулиса велеградског вариетеа
16982
Почетак у 3·30, 5·15, 7·10 и 9·30

ЗАБАВНИ ДЕО

Немачки физичар Ото Герике, који је прао вршио експерименте притиска крви — умро је пре 275 година

Бернард Шо је против операција

—:—

За познатог енглеског романсијера је веома карактеристично једно писмо, које је он писао тешко оболелом популарном лондонском комичару Мелколму Скоту. Овај човек је у неколико махова оперисан, али без успеха. Због тога је Шо написао Скоту ово писмо: „Када се човек роди, он је осуђен на смрт. Ако лекар изјави да је извесна болест неизлечива, то значи да хирурзи нису у стању да оперишу дотично зло и с тога се оно мора само од себе лечити. Све што су год мене лекари покушали да излече путем сечења са хируршким ножем, све то нестало је доцније, излечило се само. Само једном ми се десило да услед неке болести нисам могао осамнаест месеца радити и морао сам се обратити једном старом лекару. Он је уместо операције препоручио један стари и примитиван лек, који ми је за 14 дана помогао. Сечење ништа не помаже. Сасвим је сигурно да сви ми морамо једнога дана умрети. Ја бих вам препоручио да не дозволите више својим лекарима да вас оперишу, уверавам вас да ћете само тако много сигурније оздравити".

*

ОПАДАЊЕ ИНТЕРЕСОВАЊА ЗА ЛЕКАРСКЕ СТУДИЈЕ. — Прих година после светског рата опажено је велико интересовање за медицинске студије скоро у свима земљама и број студената медицине се према томе на целом свету знатно повећао. У Француској је овај пораст такође примећен, али је последњих година — према последњим службеним статистикама — почело да опада. Тако је 1926. париском медицинском факултету поднето 665 докторских теза, 1927. само 493, а 1928. за 26 од сто мање. Према осталим подацима разлози опадања интересовања за медицинске студије у првом реду се може објаснити великом привредном кризом, јер медицинске студије сразмерно најдуже трају, па према томе и највише коштају.

*

УСТАНАК ПРОТИВ КРАЉА ПРОСЈАКА. — Педесет хиљада просјака у кинеској вароши Шангају побунили су се против свога краља. Но ова њихова побуна мало ће им користити, јер је њихов владар моћнији од њих. Краљ шангајских просјака је један од најбогатијих људи у тој вароши. То је једна тајанствена личност о којој се веома мало зна. Говори се да тог човека нико никада није видео. Он у ствари и није просјак, тим послом се већ давно не бави. Његова садања професија је много уноснија: он се бави кријумчарењем опијума. Али своје везе са просјацима није хтео прекинути због тога, што их је присилио да му редовно плаћају порез од своје милостиње. Како пак сада послови шангајских просјака услед великог конкуренције иду веома рђаво, они неће више да плаћају порез своме краљу. Просјачки краљ је међутим утицајан и моћан човек и он ће наћи потребна средства да просјаке примора да своју обавезу према њему тачно испуњавају.

ПЕТРОЛЕЈСКИ МАГНАТ У ЗАТВОРУ. — Пре извесног времена познати амерички милионар и петролејски магнат Синклер осуђен је због вређања суда на три месеца затвора. Приликом једног процеса Синклер није хтео да сведочи, па када га је судија упозорио на законске последице, Синклер је почео да вређа суд. Због тога је позван на одговорност и осуђен. Он је уложио жалбу против ове пресуде, али му та жалба није уважена. Ових дана Синклер се пријавио судским власт ма ради издржавања казне. Он ће за то време, као и остали каж њ ници, морати да врши неки посао.

*

РАДИОТЕЛЕФОНСКИ РАЗГОВОР СА ВОЗОМ. — Према извештајима из Торонта, у Канади је ових дана учињен први покушај са радиотелефоном у возу. Директор железница наредио је да се у неколико возова монтира радиотелефонски апарат. После тога он је покушао да разговара са неким својим чиновницима. Разговори су вођени за време када је воз јурио највећом брзином и они су потпуно успели. Гласови и сви звуци чули су се необично јасно и добро. После овог успелог покушаја на свима канадским железницама завеш ће се радиотелефонски апарати.

*

ДИМА И РАДОЗНАЛА ДАМА. — Александар Дима Отац био је целог свог живота веома учтив и до крајности пријатан човек. Он се са сваким радо упуштао у разговор и радо давао обавештења о свом приватном животу и књижевничком раду. Једном се десило да је у већем друштву Дима дуже разговарао са једном дамом, која се показала необично радозналa. Дама је најзад питала Диму шта сада ради. Он се мало размишљао па је одговорио: „За сада ама баш ништа не радим, једино посматрам своју браду како расте..." Радозна да дама наравно није знала ни једно питање поставила.

*

НАЈБОГАТИЈИ ЉУДИ У НЕМАЧКОЈ. — Седам најбогатијих људи у Немачкој били су пре рата цар Вилем Други, који је располагао са имовином од 400 милиона марака и гордишњим приходом од 24 милиона, надвојвода Адолф Фридрих са 355 милиона марака имовине, г-ђа Берта Круп са 320 милиона марака, баварски краљ Лудвиг Трећи са 300 милиона марака, кнез Гуидо Хенкел са 290 милиона марака, кнез Турн-Таксис са 270 милиона марака, и удова Ротшилд са 167 милиона марака имовине. Најновијом статистиком доказано је да је и данас најбогатији човек у Немачкој бивши немачки цар Вилем. Његова имовина се цени данас на 430 милиона златних марака. После њега долази кнез Турн-Таксис, па г-ђа Берта Круп. Као што се види прилике су се од светског рата знатно измениле у Немачкој, али богаташи не...

*

ОВЦЕ ПРЕНОСЕ ТЕРЕТ. — Један немачки научник недавно се вратио са своје експедиције из Тибета. Он прича занимљиве појединости са свога пута. Када су се чланови експедиције налазили у висини од 4000 метара, мазге нису могле даље да вуку пртљаг због чега су извесно време морали да прекину пут. Тада је вођа експедиције дошао на срећну помисао. Он је купио читаво стадо оваца и пртљаг поделио у мање пакете. Неколико дана овце су мирно ишле кроз високе планине, али су доцније почеле застајкивати. Кадгод су овце застале, члан експедиције је почео да звижди и пева и све је било у реду. Пут експедиције је трајао шездесет дана, и за то време угинуле су многе овце, али експедиција је стигла на свој циљ.

*

ШТЕДЉИВОСТ ШКОТЛАЊАНА. — Енглези воле да причају о штедљивости, претераном тврдичлуку Шкотлањана. То су толико штедљиви људи да је њихова штедљивост ушла већ и у пословицу. Тако се на рачун Шкотлањана праве разни вицеви. Један кладио Шкотлањанин се богато оженио, а жена му је донела око милион динара мираза. После венчања он се срео са својим другом који га пита: Чујем да си правио сјајну партију? Жена ти је донела мираз од милион динара? — Шкотлањанин: Ово баш и није било равно милион динара... Ја сам још пре венчања морао дати 500 динара за бурму...

КРОНИКА БЕОГРАДА

Београд, 12

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ:

Зграда код Књежевог Споменика: (20) „Јеврејка".

Зграда на Врачару: (20) „Суђење Мери Дуган".

Нови Универзитет: (велика дворана у 18). — Свечана промоција г. др. Шарла Дила за почасног доктора Београдског Универзитета.

Народни Универзитет: (велика дворана у 18.15). — Концерт Руске Црквене Општине

Руски Народни Универзитет: (сала бр. 36 у 18.15). — Предавање г. П. Струзе, академика: „Мериме и Пушкин".

Београдска Оперета: (21) „Александра".

Народни Музеј: (Милоша Великог бр 58) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9 — 12 часова а за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан

Етнографски музеј: (у зад Бирчанинове и Милоша Великог улице) Отворен од 9 - 12 и од 15 — 18 четвртком и недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан

Читаоница Савеза Трезвене Младежи (Скопљанска бр 5-III) — Отворена од 14 19½ часова

БИОСКОПИ:

Парамунт-Палас: „Моја тетка — твоја тетка" (Хени Портен).

Корзо „Бегуница" и реви „Краљица Париза".

Наркипо: „Тринаести час" (Лионел Баримур) и „У царству шминке." (Норма Ширер).

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ: „Црвени Крст" Београдска улица Ђорђа Секулића — Таковска улица Др. Луке Паунића — Краља Петра улица Ј. Викторовића — Теразије Рад. Стојића — Сарајевска улица

Недељни распоред радио-концерата

БЕОГРАД

— Таласна дужина 455 м. — У антени 2 и по киловата —

—:—

НЕДЕЉА, 12. мај

17: Народно село (суделују г-ђе Јесић, Косић, г. г. Поморишац, Израиљевић, Христић и Цветковић). 20: Наше задужбине (предавање г. др. Пере Слијепчевића). 20.30: Концерт на харфи (мадам Анкије Кастеран, г. Јован Мокрањац, 21.45: Новинарски извештаји 21.55: Радио-џаз-оркестар.

ПОНЕДЕЉАК, 13. мај

11.20: Званични извештај о водостању. 11.35: Објављивање дневног програма. 11.45: Извештај о водостању. 12: Тачно време. 12.30: Привредне вести, берзански курсеви. 12.45—13.45: Радио-квартет. (У паузи) Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде").

19.30: Оркестар српских Цигана (капелник г. Анта Грујић). 20.30: Новости из живог света (саопштава г. др. Боривоје Д. Милојевић). 20.55: Камермузички концерт (суделовачи: Ђирил Личар, Марија Михајловић, Јован Збрко, Ђура Ткалчић). 22.25: Новинарски извештаји. 22.30: Успомена из старог телеграфа (г. Димитрије Ђорђевић). 22.55: Емисија за иностранство (француско вече).

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

Загреб, 17.30: Пренос музике из биоскопа. 20.30: Пренос из Варшаве.

Љубљана, 17: Концерт радио оркестра. 20: Вече немачке музике.

Беч, 16: Концерт. 20.30: Џазбанд.

Кенигсберг, 22.30: Дансинг.

Бордо, 19.15: Симфонијски концерт.

Барцелона, 23.05: Француска симфонијска музика.

Лајпциг, 22 до 24: Дансинг.

Виена, 23: Дансинг.

Берлин, до 0.30: Дансинг.

Цариград, 18: Турска музика

Варшава, 23: Дансинг.

НАЈИНТЕРЕСАНТНИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО-ПРОГРАМА ОД 12. ДО 18. маја:

НЕДЕЉА, 12. МАЈА:

Франкфурт 19.30: Реквием од Вердиа.

Берлин 20: Марта опера од Флотова.

Ланенберг 20: „Заида" од Моцарта.

Рим 20.45: „Јулија и Ромео" опера од Цандонна.

ПОНЕДЕЉАК, 13. МАЈА:

Штутгарт 20.15: Регина, романтична опера од Лирцинга.

Напуљ 21.02: „Ла серва Падрона" опера од Перголезна.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

—:—

ПРЕДАВАЊЕ О АЊШТАЈНУ

И Београђани ће имати прилике у среду и четвртак, 15. и 16. ов. месеца, у сали Друге Мушке Гимназије у 6 и по часова увече да чују два популарна предавања о Аињштајновој Теорији Релативитета. Предавање ће одржати г. др. Сима Марковић. За предавање влада велико интересовање.

ИСПЛАТА ПОПУТНИНЕ ДРЖАВНИМ ЛЕКАРИМА И СЛУЖБЕНИЦИМА САНИТЕТСКЕ СТРУКЕ

Одсек рачуноводства министарства социјалне политике и народног здравља издао је наредбе финансијским делегацијама и окружним финансијским управама да исплате све попутнине државним лекарима и службеницима санитетске струке за врама од 31. марта 1926. године до 31. марта 1928. године.

ИЗ ОПШТИНСКОГ САНИТЕТА

Санитетско одељење општине града Београда продаваће путем јавног надметања 80 комада празних балона. Балони се могу видети у Кр. Милана ул. бр. 61 од 8—2 часа по подне сваког дана сем недеље.

ИНТЕРНАЦИОНАЛНА УТАКМИЦА МОТОЦИКЛА 1929. Г.

Немачки мотоциклистички клуб приређује интернационалну утакмицу, која ће трајати од 15.—29. маја ове године. Иће ће се из Немачке преко Чехословачке за Југославију, Румунију и натраг. Мотоциклисти се очекују у Београду 18. маја, а 19. маја полазе за Румунију. Овом се утакмицом иде за тим, да се види издржљивост и жилавост појединих мотоциклиста, што је свакако много важније него брзина.

УПИС ДЕЦЕ У ШКОЛУ

На основи чл. 23. Закона о народним школама, управитељ основне школе на Западном Врачару вршиће упис ученика у први разред од 13. до 30. маја закључно, свакога дана од 8—17 час. У ову школу могу бити уписана само она деца, која са станом припадају реону ове школе, а исти се креће у обиму ових улица: Дворске, Кр. Александра, Млатишумине, Тријске, Крунске, Зорине, Макензијеве и Кр. Милана.

Пријављено дете мора имати пуних шест година старости, рачунајући до 1. септ. ове године. При упису треба поднети: крштеницу и квартовну пријаву улице и броја стана.

Моле се родитељи, да се овом позиву благовремено одазову, како би управа школска била на време упозната са потребом нових учионица, према броју уписаних ђака.

СЕДНИЦА ХЕМИСКОГ ДРУШТВА

Хемиско Друштво Краљевине С. Х. С. — секција Београд — одржаће своју редовну седницу у среду, 15. о. м., у шест часова по подне, у слушаоници бр. 30, у Новој Згради Универзитета. Дневни ред: 1.) Читање записника. 2.) Др. Влада Николић: Дестилација лигнита на ниској температури и могућности примене ове код нас. 3.) Питање и предлози.

КОД НАЗЕБЕ, грипе, запаљења врата, отечених вратних жила, живчаних болова, свраба у удима, биће добро ако се пије пола чаше наравне Франц-Јозефове горке воде, и са тиме побринемо за дневно испражњење црева. Према мишљењу универзитетских клиника одликује се **Франц-Јосефова** вода сигурним дејством а угодним укусом. 16745

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

—:—

ГОСПОДА ГЛЕМБАЈЕВИ

Данас у вече у Новој Згради Народног Позоришта даје се најновија драма Мирослава Крлеже „Господа Глембајеви". „Господа Глембајеви" део су великог циклуса у којему Крлежа хоће да их прикаже у најширим линијама социјалне и психолошке базе предратног нашег друштва. „Глембајеви" нису фотографија, нису репродукција они се издижу до интуитивне и сконцентрисане слике најитипичнијих и скривених мотива којима је проткана историја нашег новијег друштва. У „Глембајевима" поред све верности детаља и дубине анализе куца снажно било крвавог драмског живота. Својом драматском снагом и полетом та драма мора да побуди интерес сваке публике којој је стало до правог и чистог позоришног ужитка.

Главну женску улогу креираће и одлична пута супруга самога аутора г-ђа Бела Крлежа, члан драме Народног Казалишта у Загребу. Поред тога у главним ролама су запослени: г.г. Гавровић, Д. Гошић, Златковић, Плавшић, Туријански, Новаковић, Душановић, Ђ. Маринковић и г-ђа Милошевић.

Редитељ г. Гавела.

СКАМПОЛО

Данас се у Позоришту на Врачару даје „Скамполо", комедија од Никодемића. У главним улогама су г-ђа Бобић, г-ђе Дугалић, Паранос и г.г. Богић, Б. Николић, Новаковић, Антоновић. Редитељ г. Ракитић.

Представа је са сниженим ценама.

РЕПЕРТОАР ОД 13. ДО 20. МАЈА 1929.

НОВА ЗГРАДА

Понедељак, 13.: „Господа Глембајеви".
Уторак, 14.: „Коњиџ виленљак".
Среда, 15.: „Дубровачка трилогија".
Четвртак, 16.: „Кавалерија Рустикана" — Пајаци, (г. Витинг, тенор, као гост).
Петак, 17.: „Коњиџ Виленљак".
Субота, 18.: „Господа Глембајеви".
Недеља, 19.: (дневна) „Евгеније Оњегин" (уз снижене цене); (вечерња) „Коштана".

ПОЗОРИШТЕ НА ВРАЧАРУ

Понедељак, 13.: „Скамполо".
Уторак, 14.: „Адвокат Болбек и њен муж".
Среда, 15.: „Севиљски берберин".
Четвртак, 16.: „Дорфолска посла".
Петак, 17.: „Црквени миш".
Субота, 18.: „Рибокоса".
Недеља, 19.: (дневна) „Суђење Мери Даган"; (вечерња) „Црквени миш".

ОГЛАС ОГЛАС

Сунчање! Ваздушна купања!

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ, дечји лекар:

Ваздух и сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.

ДРУГО ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ. ЦЕНА 10 дин.

У књизи се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце.

Добија се у књижарама и код писца Јованова 83.

Нови роман „Правде"

Острво страсти

— МАВРО ЈОКАЈ — 33

— Наставак —

Аталија је дуго уживала у томе што Тимеа не може да заспи од тих узбудљивих речи. Слушала је дуго њене дубоке уздахе. Ова девојачка шала је успела.

Сутрадан је Тимеа постала необично озбиљна, суморна; обузимале су је неке чудне мисли, мало је говорила и била је врло сетна.

Аталија је ликовала. Она је све у кући обавестила о овој шали. Нека са Тимеом поступају тако као са будућом женом капетана Качуке. Служавке и сви остали у кући су пристали да учествују у овој шали.

Али нека се нико не усуди да каже Тимеи да је то само шала. Не. То је озбиљна ствар, — нека у то верује Тимеа.

Аталија је додиње рекла Тимеи:

— Видиш, твој младожења ти је већ послао и бурму, али њу не смеш да ставиш на руку, пре него што се не покрстиш. Мораш прећи у хришћанску веру. Хоћеш ли да те крстимо?

Тимеа је ставила руке на своја прса и сагнула главу.

Тимеа дрхтућим гласом упита:

— Дакле мене ће прво крстити?

— Да, али још пре тога мораш научити све истине своје нове вероисповести: катихизис, библијске приче, псалтире и молитве; мораш ићи редовно код попа и учитеља, који ће те поучавати. Хоћеш ли?

Тимеа је само главом махала.

И од тада је свакодневно посећивала све штеника, носећи под пазухом разне верске поучне књиге, псалтире, молитвенике и т. д. Морала је много ствари да учи на изуст, а то јој је веома тешко падало, јер није била на то навикла. Уложила је много труда да све то научи, и то јој је страшно намучило. Али шта све она не би учинила, само да може бити крштена!

— Ето, видите рече Аталија, и то баш онда када је био и Тимар присутан. Да јој то нисмо рекли, никада је не бисмо могли натерати да учи нешто, а познајмање да учи верске ствари. Овако пак она ће настојавати да све што пре научи.

Према овему овоме изгледало је као да је веома побожно дело ово заваравање младе девојке са браком, који је у ствари био измишљен. Тимар је пак видео колико се немилосрдно титрају са овом девојком, овим једним сирочетом, о коме нико није водио озбиљног рачуна. Он није имао прилике да говори с њом, а и шта би јој могао рећи? Она га и онако не би могла разумети.

Ствар се само погоршала тиме што је Тимар долазио у Бразовићеву кућу. Тимеа је од сваког у кући могла да чује, како Тимар само за то долази у кућу, јер му се Аталија необично допада, а т. Леветиначки је богат човек, кога би Бразовић радо видео као свога зета. А то је свако сматрао као сасвим природну ствар. Богат господин тражи богату девојку. А и били су једно за друго. А зар један сиромашан официр може тражити бољу партију него што је била Тимеа? То је нерци Алије Чорбацији било сасвим разумљиво и она није могла да увиди зашто би требало да буде друкчије.

Она је дакле учила и дању и ноћу.

Она је већ свршила са катихизисом, светим писмом и псалтирима; тада су нашли нову шалу за њу. Рекли су јој да је већ одређен дан њеног венчања, али дотле се морају направити још многе хаљине. Много рубље, многе хаљине успоравају дан венчања. По тек невестинска хаљина, коју млада мора својом руком извести. Тимеа је већ код своје мајке научила да везе и она је тај посао одлично разумевала. Хаљину је украшавала златом и сребром.

Шта су ови немилосрдни људи урадили? Дали су јој Аталијину венчану хаљину да везе на њој. Рекли су јој да је то њена венчана хаљина. Тимеа је стога одушевљено и с највећом истрајношћу почела посао и може се рећи да је то било право ремек-дело. Њени прсти су вештачки вршили овај посао. Радила је од зоре до мрклог мрака, да није напуштала свој посао ни онда када су долазили гости. Она је разговарала и радила, са погледом стално упртим на вез. А то је добро било, јер она је била веома стидљива и тако није морала никоме у очи гледати.

Сем тога то је било добро већ и стога што није могла приметити како јој се иза леђа ругају и смеју. Аталија се журила да свакоме стави до знања, како Тимеа само зато тако вредно ради на венчаној хаљини јер верује да је то хаљина за њену свадбу. Будала једна! Колико је наивна! Тимар је све то видео и било му је тешко.

О, колико пута је вома огорчено напуштао ову кућу и када је стизао доле, хватао се за два велика мраморна стуба, сетивши се Самсона који је на себе срушио кућу филистеја.

Кад ће он ову кућу већ једном срушити? Приближавао се дан за којим је Тимеа толико жудела, дан венчања г. Качуке, али не с њом, него с Аталијом!

Али пред тај дан стављале су се разне и необичне препреке. Нису томе били криви ни Аталија ни Качука (та они су се волели бар онолико колико је то потребно!) зло је било сасвим на другој страни. Бразовићеве финансијске прилике биле су у то време при лично несређене.

Када је г. Качука запросио руку г-ђице Аталије од г. Бразовића, он је свом будућем тасту сасвим отворено и искрено изложио своје право стање. Он је сиромашан човек, а приходи које има као официр управо су довољни за то да као при ватан самац пристојно живи, не мислећи на то да се жени, јер ти приходи нису довољни за издржавање једне породице. Он се може само у оном случају женити, ако му жена донесе већи мираз. Јер један официр мора достојно своме рангу да живи. Против свега овога Бразовић није имао ништа. Он неће да се покаже као тврдица. Стога ће својој нерци на дан венчања дати 100 хиљада форинти на име мираза и то у готовом новцу, а млади пар нека чини са тим новцем шта хоће.

И онда када је то Бразовић обећао, он је то и могао учинити. Али после тога појавио се онај проклети Тимар. Тај човек му је у свима пословима сметао и свуда му је правио огромну штету. На житарској пијаци Тимар је покварио све Бразовићеве рачуне и спречио га да закључи многе важне и рентабилне послове. Тимар је свугде уживао најјачу протекцију и у том погледу није се могао с њим ни ко такмичити.

На тај начин Бразовић је све горе пролазио, његови послови су сваким даном полазили на горе. Поред најбоље воље није могао да набави обећаних 100.000 форинти.

Истина је било и то да Бразовић ника да није знао како стоји и са колико новаца располаже. То је Качука већ раније рекао Тимару. Његови послови били су толико компликовани, толико заплетени један у други, да се ту ни највештији стручњак не би могао снаћи.

Качука се бојао да ће Бразовић бити једног дана на рубу пропасти и стога је гледао да што пре дође до новаца.

— Наставиће се. —

Роман „Правде"

Авантуре доктора Мабиза

— Норберт Жак. — 40

— Наставак —

Хтео је право наступити као објект и зато је замолио неког да између присутних означи једну даму и једног господина. Можда је г-ђа књегиња расположена.

Књегиња узвикну:

— Од господе предлажем свог суседа, господина Венка.

— А госпођа? Можда ће кнез хтети да означи даму?

Кнез је без оклевања одговорио:

— Коју другог да означим него своју жену?

Хипнотизер је сео на једну столицу. Своју вештачку руку је метнуо на колено. Другу је завукао у џеп капута.

— Госпођо књегиње, рече он после мале паузе, јесам ли кад имао у рукама ваш часовник? Ваш мали часовник, који ви носите у својој ручној торби.

— Не сећам се! — одговори грофица.

— На њему је број 56.403. То је овални „Омега".

— Књегиња извуче часовник, отвори поклопац и погледа. Показа га својим суседима и живо одговори:

— Тако је!

— Замислите једну боју и напишите је на парчету хартије. Покажите је свом суседу.

Књегиња је мало размишљала, а затим је написала: Боја аметиста у прстену господина Венка. Хартију је предала Венку.

Телепату је требало само мало времена, а затим је рекао отежући:

— То је боја, коју сте изабрали у својој биљзини. Боја је неопредељива.

Прозирна, вероватно каквог камена. Не могу тачно да кажем из којих је двеју боја комбиноване, али љубичаста је свакако ту.

— Поставите свој прстен према светлости, господин Венк, молила је књегиња. Одмах се приметило да се драги камен прелива из тамно-љубичасте у беличасту боју.

— Кога је од господе означила г-ђа грофица? — упита телепат.

— Мога суседа, господина Венка!

— Ви, господине, рече телепат Венку, у свом унутрашњем џепу капута имате у новчанику две хиљадарке: једна је издата 1918. године а носи серију Д. бр. 65.045, а друга серија Е. бр. 5567. Хоћу ли да продужим, или нете прво контролисати?

Венк је смешећи се подигнуо руку према џепу.

— Не! рече телепат, мислио сам десни џеп, не леви. У левом имате један браунинг марке Серенг број 201.564.

Венк је изненађено погледао телепата. То је била истина. Он је у левом џепу имао заиста браунинг марке Серенг. Са свих страна били су погледи упрти у Венка. Књегиња се нагнула према њему. Венк је осетио мирис њеног пудера. Рекла му је:

— Дакле, господине Венк?

Телепат се смешкао и рекао му. Ви можете без оклевања да покажете револвер, јер је у другом делу вашег џепа дозвола за ношење оружја. Ви сте је обновили у Паризу 1. јануара ове године. Она носи број 5.

Све је било тачно.

— Дозволите ми да прећем на експерименте, који се односе на преношење мисли. Молим једног господина!

Неко се попео на позорницу.

— Познајете ли овога господина, госпођо књегиње?

— То је барон Тревје.

— Је ли цењеним присутнима довољна књегиња да је барон добар познаник књегиње, па да се искључи претпоставка каквог споразума између мене и господина барона.

Једногласно „да" био је одговор.

Телепат је после тога нешто написао на једном блоку, тако да то барон није могао прочитати а затим га је бацио у дворану. Гледао је барона Тревјеа мирно, али не дуго. Барон је затим, тихим кораком напустио позорницу и опрезно и полако пошао од сто лице до столице и свакога погледао у очи.

Телепат је довикнуо: Молим четири даме или четири господина да дођу на позорницу. Брзо!

Цела се гомила упутила према позорници. Телепат је задржао само три господина и једну даму; остали су се вратили на своја места. Телепат је сео за сто и показао на карте пред собом.

— Јесу ли даме и господа познати присутнима? — запитао је он.

Књегиња је потврдила. Чуло се и више гласова, који су то исто потврдили.

Барон Тревје све се више приближавао Венковој столици.

Телепат је и опет нешто написао на блок и погледао често на оне, који су пред њим седели.

Неко је од њих изненада узвикнуо:

„Ајнц, или „покер"?

Телепат је и даље мирно писао.

Одлучили су се за „ајнц" и коцкање је одмах отпочело.

Једнога нема, узвикну дама.

— Одмах ћу доћи! — одговорио је телепат. Ви нете држати „банку", милостива госпођо!

Међутим, барун Тревје дошао је до Венка. Дуго га је посматрао, а затим са великом сигурношћу завукао руку у леви џеп капута и извукао му браунинг. Са овим оружјем у руци стао је поред Венка.

Телепат је са позорнице рекао:

— Пошто сте толико неопрезни, па у џепу носите „неукочен" револвер, изволите прочитајте шта пише на овом блоку!

Неко је прочитао. Барун треба да крене од столице до столице и да свакоме ко у џепу има „неукочен" револвер, тај револвер извади и стане крај дотичног.

Настао је пљесак. Телепат га је отказивао кратким покретима руке. Претао је да пише, пружио блок књегиње и сео за сто да се коцка.

— Стрна прва! рече домаћица.

Прочитала је прво у себи, а затим је пружила блок своме суседу с десне стране и пажљиво гледала на позорницу. Тамо се дешавало ово.

Телепат је добивао игру за игром. Више пута се окретао према публици. Венку се чинило као да му телепат намигује да дође на позорницу, али се одмах досетио да је то варка. Неки рефлекс светлости, који је чудновато избијао из телепатових очију. Игра је био узнемирен, јер је осећао несавладиву потребу да оде на позорницу и да телепату заглед у очи, да се осведочи да се његови погледи не односе на њега.

— Наставиће се —

Фељтон „Правде"

Лепа касирка

— Луј Ернест

Овај истинити догађај одиграо се у Бреакију су Боа. „Велика Кафана" била је власништво Жозефа Фуаса. „Већа Кафана", која је била преко пута, припадала је Александру Сезару.

Разуме се, настала је велика конкуренција између двојице кафеција, који су имали скоро исти број гостију. То би било још и сада, да Жозеф Фуас није нашао за потребно да једног дана постави за својим контоаром једну касирку. И то какву касирку, велики боже!

Није то била касирка као рецимо ви и ја; не, то је била једна сјајна касирка. Замислите загонетан осмех Да Винчијеве Ђаконде, осветљен опчињавајућим очима једне шпанољске певачице, а све то на идеалном телу Милоске Венде, па нете тако имати бледу слику г-ђице Жермене, сензационалне касирке у „Великој Кикинди".

Нећу вам рећи да ли је била смеђа или плава; то нема велике важности, али сваким даном гости „Веће Кафане" напуштали су тај локал и пресељавали се преко пута, где су се поред пића напајали и опојним очима чаробне касирке.

И од тада, Жозеф Фуас сваког вечера, пребројавајући пазар, задовољно је трљао руке. Да, сваког вечера... док једног дана Александар Сезар не успе да лепу касирку преведе код себе и она је од тада очаравала посетиоце у „Већој Кафани".

Разуме се, сви гости као један, похиташе у „Већу Кафану". Сада је Александар Сезар сваког вечера задовољно трљао руке пребројавајући пазар.

Међутим, Жозеф Фуас, који је у прва мах био очајан, поново доби нађу и не хтеде се признати побеђеним.

То га је морало коштати, али једног лепог јутра г-ђица Жермена осванула је поново у „Великој Кафани". Сви гости „Веће Кафане" пођоше њеним трагом.

Није било никаквог разлога да се ова мала комедија завршн, да Александар Сезар није дошао на нову идеју. Једног лепог дана, он се обуче свечано, навуче рукавице и затражи руку лепе касирке. Дошао је баш у моменту, када је Жозеф Фуас, углађен као Аполон, у реденготу, такође тражио руку лепе касирке.

Она мирно саслуша обојицу кандидата, који су се попреко погледали погледима пуним мржње.

Кад су они завршили, она одговори:

— Господо, рече она са својим чаробним осмехом, ја сам очајна. Али ни поред најбоље воље, ја не могу задовољити ни једног ни другог. Ја ћу се ускоро удати. У осталом, ја сам у споразуму са мојим вереником дошла да будем касирка, да бих се мало извежбала у томе послу, пошто ми имамо намеру, да после свадбеног путовања отворимо овде једну кафану.

Очајање двојице кафеција било је бескрајно. Оно је трајало неколико месеци.

Једног дана, свега на неколико метара од њихових кафана, отвори се једна кафана под именом „Мала Кафана", у којој је лепа Жермена била касирка.

Овога пута, помислише двојица противника, ми смо свршили, пропаст је неминовна. Њихов страх је био изливан. Изглед мужа лепе касирке, једног снажног и крупног делије, држао је госте на пристојној далини од овога брачног пара, а са тим уједно и од њихове радње. Узалуд је лепа Жермена сваког јутра и вечера стајала на вратима и добацивала пламене погледе пролазницима. Они су остајали потпуно равнодушни и одлазили су на освежење у „Велику Кафану".

Један једини гост, смелији од осталих, долазио је сваког вечера у „Малу Кафану", где је пио пиво са очима прикованим на Жермени. Али после четири месеца и тај једини гост је нестао. Умро је од љубави према лепој касирки.

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ
НАМЕШТАЈА
А. ФИНЦИ
Теразије бр. 7. ТЕЛ. 7-87
ПАСАЖ ИЗВОЗНЕ БАНКЕ

КОРИСНА ПРИЛИКА

Продаја штофова и прибора

По одобрењу Београдског Првостепеног Трговачког Суда

фирме **Божић и Солдатовић - Београд**

ВУКА КАРАЦИЋА БР. 11.

16891

Спаваће собе и трпезарије домаће и стране израде у лепом избору добићете најповољније код „ДАЧЕ“ ВУКА КАРАЦИЋА 8. 16961

Леп избор плишаних салонских гарнитура, дивана и отомана

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

БЕРЛИЦОВА ШКОЛА ЗА ЈЕЗИКЕ, Битољска 2½, почиње нове курсеве француског, енглеског, немачког, италијанског, српског и др. језика. Предају странци сваки свој матерњи језик. Пријаве се примају: Битољска бр. 25. 16781

СЛУЖБА

ТРАЖИ СЕ за одмах магационер за колонијалну бранжу. Писмене понуде са сведочбама слати на Пошт. Фах 191 Јени и Арис.

ТРАЖИМ МЕСТО за каузмајстора јер сам исти посао вршио 9 година у већим зградама. Примам се за све механичарске послове и браварске оправке са добрим документима и шоферском исправом механичара. Адреса: Високог Стевана ул. бр. 16.

НАМЕШТЕНЕ СОБЕ

ЛЕПО НАМЕШТЕНА мала соба са посебним улазом јефтино се издаје у Дрвичићевој 15. 16926

ЛЕПА, чиста, празна паркетирана соба са употребом купатила, за бољу господу издаје се одмах. Видинска 48, II спр. лево од 9—2.

СОБА елегантно меблирана са потпуно засебним улазом и купатилом. Влајковићева 15 партер.

СТАНОВИ

ИЗДАЈУ СЕ два стана по 2 собе предсобље и кухињом и подрум м у Битољској 28 16816

ИЗДАЈЕ СЕ стан од 3 собе предсобље, купатило, кујна, подрум и т. д. у Битољској 28 у дворишту, врло леп, модеран стан 2500 дин. месечно. 16815

2 СОБЕ предсобље, кујна, подрум, вешерница уведено осветљење Баба Вишњина 23 до Макензијеве. Кирија месечно 900 дин. 16907

„ВИЛА“ на Баничком Брду издаје се за сезону. Обратити се сопственику ул. Св. Саве 25. 16905

ИЗДАЈЕ СЕ стан од три собе са осталим принадлежностима и спрат **Смиљанићева улица бр. 3.** 16913

У ЛОМИНОЈ УЛИЦИ 41 издају се одмах два стана од 3 и 4 собе са принадлежностима. 16968

ЈЕВТИНИ ЗДРАВИ СТАНОВИ у Солунској 18 (близу Душанове и Дома Св. Саве) од три собе, предсобље, кујна, купатило и две собе, предсобље, кујна и остало.

ИЗДАЈУ СЕ јевтино још 2 елегантна стана са 3 собе и све принадлежности, вода стална. Упитати надзорника куће, Милоша Вел. 7-6.

СТАН СУНЧАН, удобан, са две собе, кујном, подрумом, енглеским клозетом, водом спроведеном у кујну, у Челопечкој улици број 5 до кафане „Жагубице“.

СТАН ЕЛЕГАНТАН код Калемегдана, Јевремова 4. Кирија 900, две собе, предсобље, првокласна принаклежност у сутерену.

СТАН у новој кући на углу две улице Загребачке 8 и Босанске, са 4 собе све са улице, најмодерније малан и фарбан, паркетиран и етажно грејање. Кујна и купатило са плочицама, издаје се по врло повољној цени. Уселити се може одмах.

Искључена конкуренција

Цео Београд Цео Београд

Носи пролетња одела, **TREN CHOAT**, капуте за Даме и Господу

и

одела за децу из највеће радње

ГОТОВОГ ОДЕЛА

Савић и Мајданац

Кнез Михаилова 1.

16975

најсолиднија цена — куповина не обавезна

У ВАСИНОЈ УЛ. 13, две до три собе са принадлежностима и један мали дућан (радионица) за издавање. Упитати код настојника куће.

ОД 1 ЈУНА ИЗДАЈЕ СЕ ЕЛЕГАНТАН СТАН цео први спрат од пет соба, зимском баштом и свима осталим удобностима и етажним грејањем у Београдској улици 33 са лица. Стан се може видети сваког дана од 9—11 и од 3—5 сати. За услове упитати сопственика у нижој кући на другом спрату.

НАЈМОДЕРНИЈИ СЛАМНИ и ПАНАМА

ШЕШИРИ

ЗА ГОСПОДУ

ПРИСПЕЛИ СУ У ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ ПОМОДНОЈ ТРГОВИНИ

Марко Вулетић, Гавриловић и Комп.

БЕОГРАД, Кнез Михајлова 20.

16929

НОВА ЗАСЕБНА КУЋА до сада не издата са пет соба и све остало за издавање одмах 412 м² башта, вода и осветљење, колски улаз, трамвај пред кућом, месечна кирија 1400 дин. издаје „Ница“, Краља Милана 89. Тел. 30-36.

СТАН у Которској 15 издаје се три собе, предсобље, купатило, кухиња, шпаја, соба млађих, остава.

ЛОКАЛИ

ПОДРУМ ВЕЛИКИ, ЛЕП употребљив за разне послове издаје се Доситијева ул. 1. 16887

ПРОСТОРИЈЕ на спрату, на Теразијама, згодне за канцеларије и становање, за издавање. Упитати Скопљанска 2.

ЛОКАЛ, подесан за сваковрсне радње, канцеларије и стоваришта, уз локал може се добити велики подрум и стан од две собе, издаје се одмах. Упитати Загребачка бр. 6.

Пустили смо у продају другу велику партију

МУШКОГ ШТОФА

чија је вредност Дин. 300.-

Продајемо сада по 200.- дин. мет.

Преглед слободан без обавезе на куповину а могу се видети у излогу из Јакшићеве улице.

Прибор са вуненим Шермом Д. 200.

БРАЋА Х. ГАБАЈ - КОД КРУНЕ

БЕОГРАД, Кнез Михајлова 33 16966

Специјална Бања за лечење реуматизма, гихта, шкрофулозе и туберкулозе костију

„РУСАНДА“

у **Мелецима** у Банату је **најлековитија блатна бања Југославије.**

ОТВАРА СЕ **15. маја.**

Обавештења даје Управа Бање. 16928

Играчима срећака Држав. Класне Лутрије

Скреће се пажња, да ће сваког дана почев од 11. ов. мес. давати извештаје преко Ради-а у 13,15 часова о извученим већим згодитцима тога дана. Вучење V класе почиње 11. ов. мес. и траје 20 дана. Укупни добитци у V класи износе

ДИМАРА 74,300.000.

Купујте срећке код сретног главног овлашћеног продавца **АЛЕКСАНДРА Р. ПАВЛОВИЋА**

16831 Обилићев Венац 33 Београд

ДВА ДУЋАНА

у згради на углу Кнез Михаилове ул. бр. 32 и Чика Љубине бр. 19 издају се одмах под закуп. 16871

Упитати **Здравковића**, шефа Дирекције Државне Хипотекарне Банке тел. 41-26.

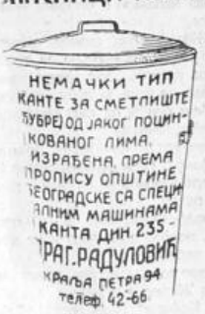
ВЕЛИКИ ЛОКАЛ од 5 одељења у коме је сада „Амбуланта“, Зелени Венац бр. 14. Упитати Дрогерију Гуслар.

ЦЕНТАР, издаје се одмах дућан са две собе и једна празна соба, 36 Обилићев Венац.

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

ТЕРЕН КАМЕНОГ УГЉА који се налази око Пирота продаје се. Упитати Дубљанска 81, господу Ђорић.

ПЛАСНИЦИ КУЋ

16960

НА ПРОДАЈУ каса Национал најповољније услове. Пола може да плати пола на почек, одкупава 9,999 ㎡ 90. Видети Скопљанска 14, Бифе.

АУТОМОБИЛ марке „Puch“ тип VIII, 6 седишта, отворен и затворени (балон) подесан за бање и превоз путника у потпуно исправном стању продаје се повољно; обратити се код Ракићевића и Лазаревића, дуто рудња, Кнежев Споменик бр. 7, Београд.

СТАРИХ ПРОЗОРА, ВРАТА продаје јевтино хотел Бајлони. Упитати портира.

НА ДИВНОМ МЕСТУ НА ДЕДИЊУ, на главном путу, на два лица, у непосредној близини Краљевог дворца, у истом реду и на неколико десетина метара од великог Дедињског ресторана, **продаје се** имање и кућа од тврдог материјала, са неколико соба и осталим, са баштом и воћем, све у износу око 1500 м.² Услови због путовања врло повољни. Сва обавештења на телефон 11-36. 16971

КУЋА на Пашином Брду са 3 одељења, 200 квад. метра. Цена 38.000 дин. упитати Светосавска бр. 37, у дворишту партер десно.

ЦЕМЕНТНЕ ПЛОЧИЦЕ за патос распродајем врло јевтино. Инж. Алпар, Дрвичићева 15. Тел. 28-08.

ПЛАЦ НА ПРОДАЈУ са готовим планом и дозволом за зидање, сунчана страна, предвиђен за две зграде, Котеж Немар, Реонска 34.

Продаја имања:

2 плаца са зградама близу Калемегдана, Душанова улица 10 и Страхињића Бана бр. 7, који су скроз спојени у величини са зградама преко 1000 квадрат. метара на којима постоје две зграде, од тврдог материјала 477,14 кв. м. и од слабог материјала 179,14 кв. м.

Продаја ће се извршити путем јавног надметања 18. маја о. г. у канцеларији — Студенička ул. бр. 62, где се могу и услови видети од 10-12 часа сваког радног дана.

Клаузија се пре почетка надметања мора положити у 60.000- дин.

Надметање почиње у 4 часа по подне. 16979

КУЋА НА ТРИ УЛИЦЕ. Угао Душанове, Страхињића Бана и Скадарске, продаје се под повољним условима. Обратити се сопственику, Поморишна 34-П десно од 12-15 часова.

ПРОДАЈУ СЕ ПЛАЦЕВИ

са одобреним плановима за зидање, за готово и на отплату. Обратити се БРАЋИ Д. ШИЋАНСКИ цигларна „Пијанско“ Московска бр. 71. Тел. бр. 16-29; преко целог дана у канцеларији цигларне. 16934

Продаја бараке

Друштво за васпитање и заштиту деце, путем усменог и јавног надметања извршиће продају своје бараке у којој је била трикотажна радионица у Студеничкој улици бр. 85 на дан 14 ов. месеца у 4 часа по подне.

Услови се могу видети у друштвеној канцеларији Студенička 62, где ће се и лицитација одржати. 16980

РАЗНО

ЗА ГОСПОДУ фабрички израђујемо са гаранцијом оправке шешира. Уверите се! Радионица за оправку домаће индустрије шешира, Сремска 4. (Теразије) 16636

ЗА ДАМЕ отмене елегантно за сиромашне јефтино шије стручна шнајдерка: мантлове, костиме, хаљине веш итд. као и за децу јавити г-ђи Вукосави Атанацковић, Браће Илића 28. 16129

ТРАВА ЕНГЛЕСКА сеје се целог лета, украс паркова је наша трава. ТОДОР МРАОВИЋ и ДРУГ. 16901

СПРОТИВ железничке станице издајем магацине за оставку робе, гараже за аутомобиле, Ђорђевић, Карађорђева 99. Тел. 48-16.

ВОЋКЕ, ЛОЗЕ, РУЖЕ, украсно жбуње — продајемо, одашиљемо. Уређујемо вртове. Расадник „Флора“. Шуматовачка 107, Београд. Тражите ценовник.

НОВАЦ на писаће и шиваће машине, грамофоне, штофове, ћилиме, капуте, драгоцености даје Панонија, Командитно Друштво, Теразије 7, Пасаж Извозне Банке.

ВРШИМО оправке мушких и женских шешира као и фарбање. С. Николић, Краља Милана 118, Београд.

ВЛАГА у становима. Изолацију зидова од алаге извршујем са гаранцијом, као и све друге грађевинске радове. Писмено: Дубљанска 124 Предузимачу.

Преписивање на машини примам код куће, хоноларно бих радио са својом машином. Јавити Мишевић, Позоришна 49.

ОГЛАС

Према одлуци Управног Одбора Самосталне Монопол. Управе МБр 23638 од 10-IX-1928. г.

Управа Држ. Монопола овим расписује прву оферталну лицитацију за израду три насипа код воде Солане у Улцињу: код Св. Ђорђа, села Речи и између Суке Кодра и Ђуркаја.

Укупна предрачунска сума износи 3,706.257,20 дин.

Лицитација ће се одржати на дан 17. јуна 1929. год у 11 часова пре подне у канцеларији Управе Држ. Монопола.

Планови, предрачун и општи услови могу се видети сваког радног дана у канцеларији Техничког Одсека Управе Држ. Монопола.

Из канцеларије Индустријског Одељења ИМБр. 7574 од 8. маја тек. год. 16969

У Врњачкој Бањи продаје се

највеће и најпогодније имање у бањском парку, звано „Крш“, величине 3.000 кв. метара, са џамом у парку од 64 метара дужине. Налази се у самом почетку парка, с леве стране, плући од станице, у непосредној близини новога купатила које се гради. На имању има две куће за становање од по четири и три собе, са принадлежностима. Засађено је благородним воћкама. — За све информације обраћати се лично и непосредно у Београду г. **Милораду А. Јовановићу**, правном референту Мин. Вера у пензији, Душанова 5, или г. **Немањи А. Јовановићу**, адвокату Краљев Трг бр. 4; а у Крушевцу **г. Момчилу Д. Јовановићу**, адвокату. 13507

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА 1.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА“, ДЕЧАНСКА 1.

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 143 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.220 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД ЧЕТВРТАК, 30. МАЈА 1929. ГОДИНЕ | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 16-02. | ГОДИНА XXV

Трећи дан суђења оптуженим по двадесетојунском догађају

Саслушавање бившег председника бивше Народне Скупштине г. др. Нинка Перића

С лева на десно: оптужени Пуниша Рачић, Драг. Јовановић-Луне, Тома Поповић

Данас је већ био трећи дан суђења у првом одељењу београдског варошког суда оптуженим бившим народним посланицима Пуниши Рачићу, Драгутину Јовановићу-Луну и Томи Поповићу. Љубопитљивост која је владала од првога дана за овај претрес, и која је била веома велика, ни мало није попустила. Они који имају прилике да присуствују претресу и који могу изћи да га прате и даље, сваки тренутак у даљем току овога суђења са максималним интересовањем прате.

Осећало се, данас, само да је трећи дан суђења. Мало се лакше долазило, не живо као првога дана, и не баш знако нервозно. Дан с даном чини своје. Досје оптуженог материјала, изванредно велики, велики као ретко када што је било пред ма којим колегиумом у београдском варошком суду, смањује се. Један по један исказ чита се, једна по једна изјава обавља се. Колегиум брзо обавља посао. Првога дана већ је било свршено извиђање свих пет дела: покушај убиства г. Ивана Пернара, за шта су оптужени Пуниша Рачић као саучесник Драг. Јовановић-Луне, убиство др. Ђуре Басаричека, за које је оптужен сам Пуниша Рачић, тешка повреда Ивана Грања, за шта се опет оптужује сам П. Рачић; покушај убиства Стјепана Радића, за које су дело оптужени Пуниша Рачић и Тома Поповић; и убиство Павла Радића, за које одговара сам оптужени Рачић.

Другог дана, јуче, већ је исто тако доста обављено извиђање. После одбране оптужених П. Рачића и Т. Поповића саслушани су сведоци: г. г. Драгомир Обрадовић, Милорад Вујичић, Светислав Милосављевић, Фран Смодеј, Војислав Ненадовић, Љубисав Петровић, Драгољуб Јовановић и Ђорђе Исаковић.

ОПТУЖЕНИ УЛАЗЕ

У салу улазе бранноци и новинари пре осам часова. Заузима место и брат Пунише Рачића, г. **Милорад Рачић.**

Оптужене уводи члан кварта г. Драги Стефановић.

ПОЧЕТАК САСЛУШАЊА СВЕДОКА

Тачно у 8.10 часова почео је данашњи претрес. Прво улази председавајући г. М. Петровић, а за њим судије г. г. Света Вукајловић и Аца Маринковић, деловође г. г. Т. Тушаковић и Драг. Ђорђевић.

Ускоро су уведени и оптужени који заузимају своја места оним редом који им је одредио председавајући г. М. Петровић у почетку претреса.

Наставља се саслушање сведока.

Одмах у почетку, председавајући г. М. Петровић прозива:

Адвокат г. **Драг. Тодоровић:** Хтео сам предложити да се Ваљавец Стјепан, Милан Подградски, Секула Дрљевић, Валента Ходалић, пошто се њихови искази не слажу, најхитније позову ради суочења са јучерашњим сведоцима.

Адвокат г. **Миро Стојановић:** Тражим да се позове г. Светислав Савковић који ће посведочити да је 19. јуна разговарао у бившем радикалном клубу са Пунишом Рачићем и да је Рачић тада осуђивао све оне који су тада правили неред.

Саслушање Боривоја Недељковића

Улази сведок Боривоје Недељковић, бивши служитељ Народне Скупштине. Председник г. Петровић му поставља питање:

Боривоје Недељковић, служитељ скупштински

— Ви сте Боривоје Недељковић?

— Ја сам.

Сведок Недељковић је старији човек. У моменту када је Рачић пуцао Недељковић је стајао код председничког стола. Он у своме исказу вели, да је на дан 20. јуна био у сали бивше Народне Скупштине. Вели да је чуо када је Пуниша Рачић захтевао да му се др. Иван Пернар извини и потврђује да је чуо Рачића када је тај захтев поновио два пута. Тешко др. Пернар није хтео да се извини, дошло је до пуцања.

Када је видео Павла Радића да иде ка њему, Пуниша Рачић је пуцао у њега. Истовремено је Грања закаљао Стјепана Радића, али се чуо глас Павла Радића који је викао на Пуницу Рачића: — Зашто пуцате?

„И тебе тражим!" рекао је Рачић и пуцао на Павла Радића.

— Јао, уби ме!" узвикнуо је тада Павле Радић.

У другом саслушању овај сведок допуњује свој исказ тиме да је видео бившег министра правде г. Милорада Вујичића како се преко клупе превалио и како заустављао Пунишу Рачића.

— Је ли тако? пита председник г. Петровић.

— Јесте. Али молим вас да још нешто кажем, изјављује сведок Боривоје Недељковић. 20. јуна отворио је седницу председник. После прочитања записника говорили су Иван Пуцељ, а после тога Тома Поповић и Пуниша Рачић. У току њихових говора чуо сам да је било врло много упадица... Због тих упадица и за време њиховог Пуниша Рачић је из своје клупе са десне стране дошао до десне говорнице, па је онда рекао: „Ко год се стави између мене и Пернара, погинуће!"

Пернар је Пуницу Рачића пређао. Он је био пришао председнику скупштине и тражио да га опомене. Али председник то није био чуо, јер је била врло велика ларма у сали. Председник је звонио да би се посланици умирили, па је сваки час стављао руку поред Пунију да би могао чути гласове, али никога и ништа није чуо.

Тада је Пуниша Рачић питао Пернара: „Хоћеш ли да се извиниш".

„Шта хоћеге?" чуо се глас.

„Да ми се извини!" викао је Пуниша Рачић.

„Нећу!" чуо се глас.

У том тренутку је Басаричек пошао на Пуниши Рачићу и Пуниша гађао Басаричека, а Пернар је долазио до Рачића. Онда је Пуниша гађао у правцу Светозара Прибићевића. Даље, онда је опалио револвер на Стјепана Радића.

Стјепан Радић, наставља сведок, није тога дана ништа говорио.

Пуниша Рачић је једно време по трагедији посматрао по сали, па је онда отишао у министарску собу. За време док је пуцао био је изван говорнице.

Сведок Бора Недељковић био је далеко од Пунице Рачића четири до пет метара. Николић је старији човек, просед, говори врло хладно и одмерено.

— Има ли ко шта да пита? упитао је председавајући.

Адвокат Драг. Ђорђевић

Оптужени Рачић пита:

— Треба сведок да одговори на која је врата ушао у салу Павле Радић.

Сведок одговара: Павле Радић је намашао на трећа врата која воде у правцу десне говорнице.

Оптужени П. Рачић: Нека сведок прво каже да ли је имао што на очима када је тако противречан. Ја молим да се пита да ли је имао наочаре на очима или је само природним очима гледао.

Председник: Је ли видите добро?

Сведок: Да, видим добро.

Адвокат г. Ђорђевић поставља питање: Да ли би сведок могао видети Луна да је био ту?

Сведок: Нисам видео Луна, али бих га видео да је био ту.

Адвокат г. Миро Стојановић пита: У ком је ставу био Иван Грања када је био повређен?

Сведок: Био је у стојећем ставу али наслоњен на клупу. Адвокат Стојановић пита даље:

— Како је он стајао према Пуниши Рачићу, да ли иза њега или поред њега?

Сведок: Ја сам био позади оптуженога Пунише Рачића.

И затим сведок објашњава положај како је изгледао.

Адвокат Стојановић: Значи да Иван Грања није био окренут Пуниши Рачићу него мало са стране.

Оптужени Тома Поповић поставља ово питање: Сведок је пред судом казао да је било прекида седнице, па да сам онда ја говорио, а затим Пуниша Рачић. Ја сам међутим говорио пре прекида седнице и то молим да се констатује.

Сведок: Па ја се не сећам изјбоље...

— Па када је био прекид седнице? пита пред седавајући.

Сведок: Не сећам се када је био прекид седнице, да ли пре говора Томе Поповића или после.

Адвокат г. Благојевић поставља питање: Из сале је за време пуцања побегао око три стотине људи, а сведок је остао сам. Нека нам према томе каже како су излазиле из револвера чауре.

Сведок: Чауре су испадале лево.

Адвокат г. Благојевић наставља питање: Да ли је сведок приметио да је Пуниша Рачић био узбуђен.

Сведок: Јесте, био је врло узбуђен.

Милорад Рачић, брат оптуженог Пунише Рачића

Адвокат Благојевић: Шта је сведок радио као службеник када је Рачић изишао кроз министарску собу.

Сведок: Ништа. Није нам ништа било наређено.

— Па шта има зато да вам се нарочито пита та председавајући.

Адвокат г. Благојевић се чуди да се сведок сећа неких ствари које се пре могу заборавити.

Адвокат Вишњић поставља питање: Да ли је сведок чуо када је др. Иван Пернар рекао Пуниши Рачићу да је опљачкао бегове.

Сведок: Чуо сам.

Адвокат Благојевић пита: Сећа ли се сведок ко је био толико близу као он?

Сведок: Било је доста, али су се неки били и разбегли.

Адвокат Благојевић: Невероватно је да сведок није видео министре.

Чудновато је да је све што се одиграло видео, а баш то није видео.

Сведок: Ја сам видео министра Обрадовића да је био узео за руку Пунишу Рачића.

Адвокат Николић: Да ли сведок чита много новине?

Сведок: Па читам.

Адвокат Благојевић: Где сте били на служби?

Сведок: Ја сам био на служби у сали.

Адвокат Стојановић: Ја сам међутим био чуо да је сведок био на служби пред радићевским клубом.

Сведок: Нека то неко каже!...

— Где сте ви сада?

Сведок: На расположењу.

Тај одговор изазива општи смех у сали.

Председник после тога удаљује сведока, а позива да у салу уђе г. др. Нинко Перић.

Саслушање г. др. Нинка Перића

Г. др. Нинко Перић улази у салу полако. Читају се ранији искази г. Перића. Он је рекао да су Тома Поповић и Пуниша Рачић на седници од 19. јуна били рекли да ће овде падати главе. На тражење др. Мачека они су требали да се изјасне. У стенографским белешкама тога није било. Тек при крају седнице 19. јуна г. Косановић је поднео писмен предлог председништву, да се Пуниша Рачић искључи са три седнице. Био је предлог и код већине да се исто тако и Стјепан Радић искључи са три седнице. Поводом тих предлога г. Светозар Прибићевић је био узео предлог опозиције жељен да дође до компромиса те да и једни и други одустану од тога предлога.

Председник суда пита сведока: Је ли овако?

Г. Перић: Јесте!

Адвокат г. Бора Поповић: Да ли је г. Перић имао утисак да поједини посланици носе револвере?

Г. Перић: Нисам имао утисак да ма ко долази са револвером нити ми је ко то рекао.

Адвокат г. Поповић пита: Тај исказ г. Перић да ли је дао као сведок или као бивши председник бивше Народне Скупштине?

— Он је сведок! одговара председавајући.

Оптужени Рачић пита: Да ли је после прекида г. Перић заказао седницу?

Г. Перић: Догађај се одиграо после седнице. После догађаја, оваквог догађаја није се седница ни заказивала.

Г. др. Нинко Перић

Оптужени Рачић: Је ли казао да ће седницу заказати?

Г. Перић: Ја сам само прекинуо седницу.

Адвокат Стојановић: Да ли је сведок могао очекивати ово што се десило?

Г. Перић: Прекид седнице је једно дискреционо право председника скупштине. Када види да треба духови да се стишају он прекида седницу. Ја нисам имао утисак да може доћи до оваквих догађаја.

Прекидајући седницу ја сам желео да се духови стишају, умире.

Г. Перић говори тихо, одмерено, јасно. На свако питање одговара потпуно прецизно.

Адвокат Стојановић: Прекид седнице је био необичан, по други пут; јер то није могућно по пословнику. Рачић није био чуо одлагање.

Г. Перић: И тога пута сам учинио онако како се и раније чинило.

Г. Перић наставља да објашњава да по пословнику седница се не може два пута прекидати, али се не мора одмах при другом прекидању да заказује. Може то и доцније бити.

Адвокат Љубибратић: Шта је сведок чуо при прекиду седнице?

Г. Перић: Чуо сам да је Пуниша Рачић рекао: „Казните га или ћу га ја казнити!"

Адвокат г. Благојевић: Г. Перић вели да је била велика ларма. Да ли је Пуниша Рачић то могао да чује и да ли је Пуниша Рачић веровао да није седница прекинута.

Г. Перић одговара да може да верује, да је Пуниша Рачић мислио да седница није прекинута.

Адвокат г. Илић: Да ли је г. Перић видео Драг. Јовановића-Луна и да ли је Луне чистио простор испред говорнице?

— Јесте ли га видели? пита председавајући.

Г. Перић: У опште се не сећам.

Адвокат г. Николић: Да ли је г. Перић приметио да ли су се групе делиле по својим физичким снагама?

Г. Перић: Када се овај догађај одиграо, онда су се била постављала многа питања. Не верујући да ће до овога доћи ја нисам мислио о физичким снагама појединих група. Било је често пута и великих ларми и сукоба.

Адвокат г. Бора Поповић

Адвокат г. Николић: Да ли се сећа да су Пернара звали војводом?

Г. Перић: Сећам се али не тако одређено.

Г. Орељ: Да ли сведок верује да Пуниша Рачић не би пуцао да му се Пернар на позив извинио.

Г. Перић: Захтев Пунише Рачића дошао је по прекиду седнице. Али ја никада нисам веровао да би Пуниша Рачић пуцао.

Председник: Да ли је често пута долазило до измирења међу бившим посланицима путем међусобних изазивања?

Г. Перић: Да, долазило је.

Адвокат г. Ђорђевић поставља питања г. Перићу, а г. Перић одговара да стенографске белешке тада није прегледао. Само је прегледао оно што се тицало његових говора. Онога дана стенографске белешке није гледао. Оне су спонтано биле објављене.

Адвокат г. Драг. Тодоровић

КАКАВ ЈЕ БИО ПОК. РАДИЋ, КАКАВ П. РАЧИЋ.

Рачић пита: Да ли се г. Перић сећа да је Радић њега вређао? Да ли је кажњавао Пернара или мене?

Председник суда пита: Јесте ли кажњавали Пунишу Рачића?

Г. Перић: Усмене опомене је било али не писмене. Кажњавао сам и другу страну.

Оптужени Рачић: Да ли није била по среди штедња те друге стране, да не би наступила парламент?

Г. Перић на то објашњава да су му из опозиције говорили како је према њој непопустљив а истовремено му је већина говорила да је према њој непопустљив. Таква је судбина председника.

Оптужени Рачић: Да ли су бивши радићевци и Светозар Прибићевић тражили да се записници воде и на српском и на хрватском и на словеначком?

Г. Перић се сећа мало, али не зна ко је то тражио.

Адвокат г. Бора Николић пита сведока: Како је он гледао као председник скупштине на излаз из оне оштре ситуације?

Г. Перић: Видите, ја ћу да кажем ово: била је врло тешка ситуација. На пример против мене су били поднели оптужбу због једног законског предлога из министарства просвете. Међутим, једном ми је г. Прибићевић био рекао да ће они одустати од те оптужбе када дође време.

То му је тек показивало да увек може да дође до примирја.

Г. Перић даље вели да је он чувао ред у скупштини употребљујући у једној прилици и жандарме, ма да је то за њега био један врло непопуларан догађај.

САСЛУШАЊЕ СВЕДОКА ВЕЛИМИРА КОЧОНДЕ

Улази сведок г. Велимир Кочонда, по позиву председника. Сведок је стар тридесет година. Чита се његов исказ пред истражним судијом. У њему је рекао да му је момак причао да је Пуниша Рачић долазио у радњу и тражио да купи метке. То је било петнаест дана пре догађаја.

Г. Кочонда, пушкар

— Је ли момак рекао да познаје Пунишу Рачића? пита председавајући.

— Да! али га ја не познајем — одговара сведок.

СВЕДОК ВЛАДИМИР МАШИЋ

Приступа се саслушању трећег сведока Владимира Машића, бившег стенографа. Чита се његов исказ пред истражним судијом. Он вели да је видео цео догађај онако како је био приказан. Видео је како је Рачић уперио револвер на Пернара, па је онда чуо јаук Радића и Басаричека. Чуо је кад је при пуцању на Павла Радића викнуо: баш тебе тражим. Изјављује да је чуо после догађаја када је Тома Поповић рекао: Шта се узбуђујете: да је сва стока побијена не би марило ништа!

Председник: Да ли се сећате реда пуцања?

Сведок објашњава како је седео за стенографским столом. Оптужени Рачић је био окренут револвером према Пернару. Број метака није бројао. Онда је Стјепан Радић узвикнуо: јао! Не зна како је Грању рањено. Код стенографског стола је пао Басаричек. Цео свет је бежао. У једном моменту сам чуо кад је Рачић викнуо: А, тебе тражим! Онда сам чуо глас: јао мени! То је био последњи метак.

Адвокат Орељ: Нека сведок каже ред како се све догађало? Он говори противречно.

Сведок одговара да је рекао све како треба. Због тога долази до малог објашњавања.

Рачић: Молим да се сведоку постави питање где је седео?

Сведок: Ја сам седео лево.

Рачић: Нека сведок каже са које је стране долазио Павле Радић?

Сведок: Павле је долазио из средине.

Због тога долази између сведока и Пунише Рачића до објашњења. На то председник примећује: Молим вас мир?

Оптужени: Како је Басаричек дошао?

Сведок: Не знам.

Рачић: Где је пао Басаричек.

Сведок: Пао је између стенографског стола и врата клупа.

Рачић: А где је Грања седео?

Сведок: нисам видео када је Грања рањен.

Рачић: Када је сведок био окренут ка вратима стенографског бироа како је могао видети како сам ја пуцао на Радића?

Пред Управом Града, данас опет је било живо интересовање света за оптужене

Сведок хоће да се објашњава са оптуженим, али му председник примећује, зашто се обраћа оптуженом.

Председавајући се затим обраћа Пуниши Рачићу: Поновите питање!

Рачић: Како је сведок могао да види Стјепана Радића кад је био окренут ка вратима стенографске собе?

Г. Машић, стенограф

Адвокат г. Б. Павловић пита: Где је пао Басаричек?

Сведок: Пао је поред стенографског стола и глава је била дошла до половине стола, на страни где је био сведок.

Адвокат г. Љубић пита: Кад је сведок овако све лепо видео на свима странама колико је то свега трајало?

Сведок: Не знам.

Председавајући: Колико је трајало пуцање.

Сведок: Гађао је и пуцао па је престао. Колико је то пуцање трајало ја не знам.

Адвокат г. Илија Ковачевић каже: Требало би знати чијом је протекцијом био постављен јер ми видимо да је пристрасан.

Сведок: Ја сам био четрнаест година на служби у хрватском сабору и без ичије протекције сам постављен.

Сведок се обраћа председнику да ли може да постави једно питање. Председавајући му одговара: Немате шта да питате.

Адвокат Благојевић: Он је као стенограф за време седнице имао своје смене, према томе он је имао сат и одређено време свога рада. Питам сведока кад се то и колико дуго догодило јер је он о томе морао водити рачуна.

Сведок: Ми смо имали сат, али је сваки гледао на своје време и када долази на смену. Ја сам дошао пет минута пре догађаја.

Г. Благојевић: Да ли није сведок био у интимном пријатељству са Стјепаном Радићем.

Сведок: Ја нисам био ни с ким у пријатељству. Ја сам југословенски оријентисан.

Долази до објашњавања.

Адвокат Илић пита: Да ли је могао сведок да види Драг. Јовановића.

Сведок: Ја га нисам видео, апсолутно га нисам видео.

Адвокат г. Стојановић: Да ли је сведок могао приметити да ли је Пуниша Рачић био узбуђен? Да ли може рећи колико је пуцање трајало.

Сведок: Да, Рачић је био узбуђен, али време је пролазило, Рачић је пуцао, ја не могу тачно да се изјасним колико времена је трајало пуцање.

Адвокат г. Ђорђевић пита: Да ли су ваши стенограми коригирани?

Сведок каже да није био ни дошао ред за то.

Адвокат г. Орељ: Зашто је он седео онда за стенографским столом?

— Па морао сам.

Адвокат г. Павловић: Је ли чуо да је Пернар казао какве увредљиве речи када је Рачић био пошао на говорницу?

Сведок: Ја сам чуо да је Пернар рекао да је Рачић оплачкао бегове, али после тога ја као горички изјављујем да никакве упадице није било.

У сали настаје живост.

Оптужени Пуниша Рачић тражи да се изјаве сведока раније дате прочитају.

Оптужени: Сведок каже да сам ја мирно пуцао. И да је председник изишао када је видео револвер.

Сведок: Моја је импресија да је председник отишао када је видео револвер.

Оптужени: Када овако сведок говори против но свему ономе што су стално говорили, и када хоће да се прави неутралним, зашто се онда није и у другим приликама јавио као неутрализатор?

ЗАКЛЕТВА СВЕДОКА

После овога саслушања извршена је заклетва ове тројице сведока, па је онда председник г. Милутин Петровић дао кратак одмор.

Из судске сале изводе оптужене у суседну собу.

Одмор је трајао до 10.30 па је настављено са слушање сведока.

СВЕДОК ДРАГУТИН ПЕЂИЋ

У салу улази г. , Драгутин Пећић.

Председник поставља питање има ли ко да приметн што сведоку. Пошто нема нико, чита се његов исказ у коме је рекао да је био 20. јуна на седници али не за све време: Са седнице је отишао.

Адвокат г. Николић пита како сведок мисли, да ли се овај догађај могао у опште предвиђати.

Сведок: Седнице су биле бурне, несносне, испуњене вређањем.

СВЕДОК СРЕТЕН СРЕТЕНОВИЋ

Сведоку Сретену Сретеновићу адвокат г. Сто јадиновић поставља питање: Да ли је био у клубу када је у ондашњи радикални клуб био дошао службеник да зове Тому Поповића.

Сведок: Био сам. Он је ушао у салу.

Адвокат Орељ: Да ли сведок мисли да је Рачић био нервозан и узбуђен.

Сведок: Био сам са њим у управи националне омладине. Он је бранио тада своју част.

Оптужени Рачић: Сретеновић је био један од најређих у парламенту. Он је често разваљао кад се правила ларма молим да га питате да ли сам се ја икада свађао ма с ким.

Сведок: Рачић је био врло миран. Неки пут је и реагирао. Али је увек био миран и при достојном држању. Не знам да је хтео да се разрачунава.

— Какав је био Пернар?

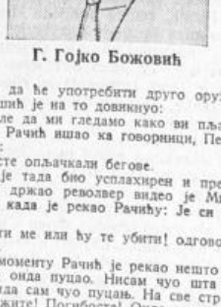
Сведок: Он је био врло борбен и у сукобима се истицао као вођа. Па ја сам га чешће мо лио да одустане од таквог објашњавања.

После овога заклета су оба сведока, па је позват сведок Гојко Божовић.

САСЛУШАЊЕ ГОЈКА БОЖИЋА

Бивши стенограф и сарадник „Политике" Гојко Божовић улази у салу. Чита се његова изјава код иследног судије. На дан 20. јуна био је дошао у скупштину а тога дана је била велика бура, јер је опозиција била спремила протест због испада Томе Поповића и Јоце Селића на седници од 19. јуна и јер је Тома Поповић на седници од 20. јуна рекао: ако ваш вођ не буде престао са увредама ја вам јамчим да ће он до крви. На седници од 20. јуна дошло је до нечувених сцена. На тој седници је посланик Матијевић био викнуо: „разбојниче!" Г. Перић је покушавао да све умири. Па је морао констатујући да се не може ништа од лупњаве да чује, да прекине седницу. После прекида седнице сведок је ушао у салу. Г. Перић је тада објашњавао зашто је прекинуо седницу. Г. Перић је тада изјавио да се уверио из бележака да је Тома Поповић вређао па је за то прекинуо седницу.

По том је устао Рачић да говори претећи о-

Г. Гојко Божовић

позицији да ће употребити друго оружје. Јаков Јелашић је на то довикнуо:

— Дакле да ми гледамо како ви пљачкате!

Док је Рачић ишао ка говорници, Пернар је узвикнуо:

— Ви сте опљачкали бегове.

Рачић је тада био усплахирен и пребледео. Рачић је држао револвер видео је Милорада Вујичића када је рекао Рачићу: Је си ли луд, бога ти!

— Пусти ме или ћу те убити! одговорио му је Рачић.

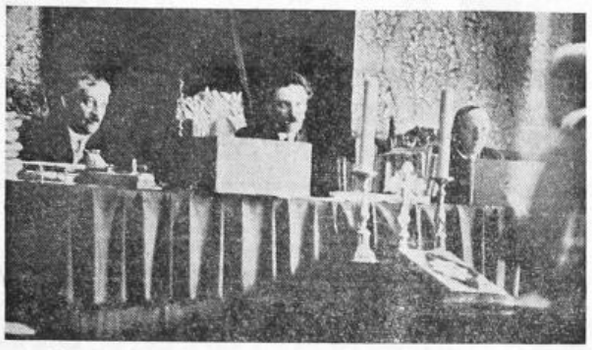
У том моменту Рачић је рекао нешто Пернару, па је онда пуцао. Нисам чуо шта је био рекао. Онда сам чуо пуцањ. На све стране чуло се: Бежите! Погибосте! Онда сам отишао у бироо стенографски и кад сам се вратио, видео сам да носе убијеног Павла Радића.

Ја сам истакао да сам био запрепашћен и да нисам видео када је рањен Грања, убијен Павле Радић и рањен Стјепан Радић.

У изјави сведока се вели да зна да су односи Пунише Рачића и радићеваца били коректни, али вели: једном је Рачић рекао да би га у суде догађаја од 20. јуна сведок је ишао у разговору с Политике" и сусрео Тому Поповића. У разговору му је рекао: шта сте учинили, за Бога?

— То су и заслужили! — одговорио је Тома Поповић.

Искази г. Гојка Божовића

Суђски колегијум: с лева на десно: г. Вукајловић, председник г. М. Петровић и г. Маринковић

— Па зар нема другог начина?

— Нема.

Председник пита сведока: Је ли ово ваш исказ?

Сведок: Јесте, само да допуним. Ја сам рекао иследном судији да је целокупна атмосфера давала утисак да мора доћи до обрачунавања. Рачић је био веома коректан посланик, један од најмирољубивијих. Никада он није јуришао на опозицију као Тома Поповић и Луне. Он је чак и мирно заваћене, као што је чинио Стјепа Кобасица и Грбић. Опозиција је сматрала Рачића за неурачунљива. Његове говоре је посматрала са ироничне стране. 13. јуна је Стјепан Радић нанео Пуниши Рачићу тешку увреду. Рачић је био пришао Стјепану Радићу и питао га зашто је бирао Никића, а на то се Радић био страшно наљутио па је рекао:

— Боље да сам језик прегризао него што сам бранио чорбине чорбе чорбу!

На то му је Рачић рекао ово: Смирите се, ми ћемо опет с вама гласати!

Затим сведок Божовић вели да је на два дана пред овај догађај сањао да је Радић убијен, а он да је рањен. Кад је оно Пуниша Рачић добацио Радићу, Радић је ћутао. А Пуниша Рачић је имао неко поштовање према Радићу, вађда због тога што је гласао за његов мандат.

СВЕДОК Г. БОЖОВИЋ ПЛАЧЕ...

Затим сведок Божовић наставља:

— Што се тиче Луна он ми је остављао утисак да је необуздан и увек се нервирао. Тому Поповића познајем добро. Он је био бунтовник, разјарен, али не онако лудо као војвода Луне.

Драг. Јовановић-Луне добацује: Па млађи сам!

— Томи Поповићу сам ја чинио услуге преко листа Време, кад сам био тамо сарадник. А и он је мени увек чинио. Он је био увек врло борбен. Мене чуди што ме је Тома Поповић демантовао. Ја сам увек објективно писао.

— Зар т#? неко добацује...

— Мене су радићевци прво нападали као шпијуна. Чуди ме да је Тома Поповић мени бацио увреде изјављујући да није тачно оно што сам рекао.

На то се сведок Божовић заплакао, на што му председник вели да се смири и да настави да говори истину. Сведок наставља:

— Природа Томе Поповића је таква... Он је учествовао у нападу.

Председавајући: А је ли он изазивао некога?

Сведок: После увреда он је нападао.

— Шта имате још? пита председавајући.

— Мене чуди зашто Поповић демантује разговор између „Смејкала" и „Росулека" када смо се сусрели!

— Шта имате још? пита га председавајући.

Сведок: Имам још о радићевцима. Када је Сава Косановић био у хотелу „Москва" нападнут, мени су они говорили да ће ићи.

Сви у сали прате са пажњом изјаве сведока, нарочито од момента када се заплакао, али се сведок брзо умирује.

Сведок Божовић затим објашњава како је после трагичног догађаја отишао и телефонски јавио администрацији листа да се одмах позову типографи ради издавања ванредног издања. Затим се, вели, вратио у салу. После овога објашњења нервозно се враћа на свој разговор се Томом Поповићем код „Смејкала" и вели: ја сам га узбуђено питао: шта учинисте људи? Он ми је рекао: „Па друго није могло да буде".

Оптужени Рачић пита: Молим да се пита сведок када се био сакрио иза говорнице је ли видео када је Мештровић к мени јурнуо?

Сведок: Пуниша Рачић је два пута побледео и на његовом се лицу оцртавала одлучност и он је онда пуцао.

Г. БОЖОВИЋ НИЈЕ БИО ВИДЕО ДА СЕ Г. ПЕРНАР БИО УХВАТИО ЗА ЏЕП

Оптужени П. Рачић: Он признаје да га је бујица посланика однела. Када сам Басаричека оборио и погодио Гранђу, сведок је био закачен и однет. Да ли је сведок видео да се Пернар био ухватио руком за џеп?

Сведок: То нисам видео. Пернар је био усплахиран.

Оптужени П. Рачић: Г. Божовића треба питати какви су били његови душевни разлози када је био направио компромис са Ст. Радићем? Како је Ст. Радић био пристао да призна за свој онај говор, због тога је г. Божовић био оптужен.

ОДНОСИ ПОК. РАДИЋА И Г. БОЖОВИЋА

Сведок: Он ме је заволео, он ми је нудио мандат. Говорио ми једа ме бира за посланика, пошто сеи интересујем за сељачке покрете. Мене је он више волео него икога од новинара.

— Па њих двојица су били врло добро! добацују браниоци.

Председавајући г. М. Петровић: Па када је дао изјаву Стјепан Радић?

Сведок: Четири месеца доцније по одржаном говору.

Оптужени Рачић: — Да ли је сведок био револтиран изразима и сукобима који су се догађали и који су мене довели до једног душевног мучења.

Оптужени Драг. Јовановић устаје и пита: Зашто су мене звали вођодом а зашто Пернара? Нека нам то објасни сведок!

Сведок: — Затош то је био комита и што је раније убијао.

Адвокат Павле Тодоровић: — Ово је клевета Сведок треба да зна да не сме да прећа и да може да буде тужен!

Сведок: — Причалиус ми да је Луне безумно храбар. А да је Пернар зван вођодом због његове смелости, јер је најснажнији човек.

Адвокат Драг. Тодоровић: Да се пита сведок да ли је писао о некаквој групи која чува Радића?

Сведок: — Јесте, Радић је говорио с њој. Ре као је да га она чува.

Адвокат Ђорђевић: — Да ли је на дан 20. јуна видео Луна?

Сведок: — Ја га нисам видео.

Адвокат: — А да ли је био у могућности да га види?

Сведок: — Био сам, пошто имам око соколово!

То изазвна смех у сали.

Адвокат Ђорђевић: — Да ли је сведок чуо нападе Пернара на Луна?

Сведок: — Чуо сам неки пут да га је Пернар нападао као комиту.

Једном је рекао да је Коста Пећанац клао децу.

Адвокат Стојановић моли да објасни сведок г. Божовић, пошто се већ види да он познаје боље тренутак трагедије од 20. јуна него многи други, у којим је тренутцима како изгледао Пуниша Рачић.

Сведок г. Божовић сасвим мирно каже: У моменту када је Пернар рекао да је Пуниша опљачкао бегове, Рачић је сав пребледео. Исто тако када је видео после прекида седнице да председника г. Перића нема.

Адвокат г. Стојановић: — Ко је све био за стенографским столом, нека нам и то каже г Божовић.

Сведок г. Божовић вели да су били стенографи Гојак, Михонић, Никола Радовић, др. Машић, Љубомир Јанковић.

Адвокат Стојановић: — Онда то значи да је пети био без столице? (Пре тоге сведок г. Божовић је објаснио да је број столица за стенографским столом смањен због тога да столице не би служиле за тучу посланицима).

Смех у сали.

Адвокат г. Благојевић моли сведока г. Божовића, пошто је г. Божовић сам рекло да има око соколово, да ли зна како је Пуниша Рачић манифестовао своја задовољства или незадовољства?

Г. Божовић објашњава да код П. Рачића дрхти по један део лица, док код Томе Поповића дрхти цела глава.

— И стенограф Машић?"

— Да, одговара сведок.

Г. Божовић даље говори да је имао импресију, када је настала пуцњава, да ће доћи до бор бе с једне и с друге стране.

— Јесте ли се плашили?

— Јесам.

Адвокат г. Стојановић моли сведока г. Божовића да му каже: да ли зна да је неко у Скупштини имао револвер?

Г. Божовић мирно одговара:

— Ја нисам знао...

СУОЧЕЊЕ СВЕДОКА Г. БОЖОВИЋА И ТОМЕ ПОПОВИЋА

Председавајући пита оптуженог Поповића:

— Јесте ли ви разговарали са Божовићем?

Оптужени Поповић одговара:

— Колико се сећам мене су сачекали неки бирачи из Гиљана пред министарством грађевина и затим смо ми отишли пред хотел „Балкан". Вероватно да сам се виђао после дан-два са Божовићем. Али онда је била таква нервоза да се тих састанака ја много не сећам.

— Сећате ли се ви тог разговора? — пита председавајући поново оптуженог Поповића.

— Не сећам се, апсолутно се не сећам.

— Сећате ли се имена бирача из Гиљана? — пита га председавајући даље.

— Сећам се. То су били Риза, учитељ из среза гиљанског и Илија Виволаревић. Пре два-наест сати ми смо већ седели пред „Балканом".

Адвокат г. Бора Поповић пита: да ли сведок сматра да оптужени Поповић може да се не сећа овог сусрета?

Сведок: Можда. Може да се не сећа.

Адвокат г. Поповић: да ли је сведок имао импресију да се пуца и од радићеваца?

Сведок г. Божовић: — Ја сам рекао да сам мислио да ће се са свих страна пуцати!

Г. Ђорђе Попара

ИСКАЗИ СВЕДОКА Г. ЂОРЂА ПОПАРЕ

Прозива се сведок г. Ђорђе Попара, стари београдски хотелијер. Чита се његова изјава, дата иследном судији. У главном, г. Попара у њој вели да му је један Рачићев рођак дошао 20. јуна у 2 и по поодне и да му је рекао да пође код П. Рачића. Одмах је пошао аутомобилом и код апотеке Делинија сусрео народног посланика г. Драгана Бојовића. Одатле су отишли код П. Рачића у Ратарску улицу. Тамо су Рачића нашли да пише писма.

— Шта уради то Пуниша? ја сам му био рекао, каже г. Попара. Он је на то само слегао раменима.

Оптужени П. Рачић устаје и моли председавајућег да пита г. Попару, пошто га он познаје већ двадесет година, какав је он, Рачић, био као човек.

Г. Попара изјављује на то да је Рачић био један од најурединијих гостију, да је легао увек рано и да је једино доцкан долазно када је одлазно у позориште. 20. јуна устао је рано и мислио да иде у Раковицу. Г. Попара вели да је оптужени Рачић био најкоректнији гост и да никада није правио ларму.

САСЛУШАЊЕ СВЕДОКА СЛАВКА ЧИЗМИЋА, ФРИЗЕРА

После тога саслушан је сведок Славко Чизмић, фризер у Кнегиње Љубице улици. У своме исказу код иследног судије г. Чизмић је био рекао да је по подне на дан 20. јуна била код њега једна госпођица ради потшпицивања и да је том приликом причала да јој је синоћ код „Руског Цара" говорио Пуниша Рачић да ће да убије Стјепана Радића.

Г. Славко Чизмић

Пошто су прочитани искази г. Чизмића, оптужени устаје и моли да се упита сведок г. Чизмић одакле је родом. Сведок одговара да је из Срема, из Добановаца.

СВЕДОК Г. ЈОРДАН КОСТИЋ

Затим је саслушан сведок г. Јордан Коцић, који је радио код г. Чизмића. Стар је 35 година. Родом је из Лесковца. У својим ранијим исказима казао је да је шишао једну госпођицу и да му је она причала да јој је Пуниша Рачић, како је то изјавио и фризер Чизмић, ре-

Г. Јордан Костић

као да ће сутра, на седници, убити Стјепана Радића. Уз то је додао да не зна ту госпођицу, али да је она њихова муштерија и да ће је доставити иследној власти, чим буде дошла код њих.

На другом саслушању изјавно је да је том приликом била у радњи и г-ђа Кризман. Поред тога навео је да је непознату госпођицу видео једном на плажи, али да је није могао питати за име.

— А, на плажи! додају неки адвокати у шали.

Адвокат г. др. Ореј пита иронично:

— Да ли сведок мисли да ће се када у животу сусрести са њом.

У сали смех.

— Сигурно на плажи! додаје један адвокат.

Г. Коцић остаје при својим исказима. После тога председавајући позива сведоке на заклетву. Сведоци прилазе ка столу, на коме се налази Јеванђеље, и онда, изговарајући реч по реч за председником, полажу заклетву. Затим је претрес био прекинут.

БЕРЗЕ

—:—

НОВОСАДСКА ПРОДУКТНА БЕРЗА

НОВИ САД, 29. — (А. Б. изв. „Правди"). — ПШЕНИЦА. — Бачка 79—80. Паритет Вршац 79—90 207.50—212.50.

КУКУРУЗ. — Бачки, банатски, сремски 215 до 220.

БРАШНО. — 0 г. г.г и 0 г. бачко 317.50 до 327.50 бр. 2 297.50—307.50; бр. 5. — 282.50 до 292.50; бр. 6 — 277.50—287.50; бр. 7 — 260—270; бр. 8 — 180—185.

МЕКИЊЕ. — Бачке, сремске и банатске у ју та врећама 160—165.

ТЕНДЕНЦИЈА лабава.

ПРОМЕТ: 50 вагона пшенице ,7 вагона браш на, 7 вагона кукуруза. Свега 61 вагон.

30. о. м. бећза неће изузетно радити због празника.

Захвалност г. Бенеша г. Кумануду

—:—

Чехословачки министар иностраних послова г. др. Бенеш, напуштајући нашу земљу, упутио је из Марибора следећу депешу заступнику нашег министра иностраних послова г др. Кумануди:

МАРИБОР, 28. маја. — Његовој Екселенцији Господину Кумануди, Београд. — Пре него што напустим Вашу лепу и велику земљу, стало ми је до тога да Вам кажем колико сам задовољан резултатима који су благотворни по мир и који су постигнути на нашој конференцији, и да Вам у исто време захвалим на тако пријатељском и братском гостопримству. Ја сам био дубоко дирнут знацима симпатије ко ју је становништво показало према идеји тесне сарадње наших трију земаља. Ово разумевање народних маса за наше заједничко дело јесте један од најумирљивијих утисака које носим после свог бављења у Југославији. Изволите бити код Његовог Величанства Краља тумач мог дубоког поштовања и моје одане захвалности за велику благонаклоност коју је Његово Величанство изволело показати према мени. Упућујући Вам наше најпријатељскије поздраве, остајем одани Вам — Едуард Бенеш.

Самоубиство генерала Папатанасију

—:—

БЕРЛИН, 29. маја. — По вестима из Беча, командант првог грчког армијског корпуса и председник одбора за ваздушну одбрану генерал Папатанасију извршио је у Атини самоубиство из непознатих разлога.

Г. др. Вајс у Београду

—:—

Од стране овдашњег Немачког Посланства умољени смо да објавимо следеће:

Г. др. Вајс, помоћник управника града Берлина, стигао је у Београд, после информативног путовања по Албанији, Бугарској, Грчкој, Југославији, Турско и Румунији. Захваљујући предусретљивости власти, г. др. Вајс имао је прилику да проучи полицијске установе у Београду.

Г. Вајс био је у понедељак примљен у аудијенцији од стране г. П. Живковића, Председника Министарског Савета. Немачки посланик у Београду г. др. Кестер дао је у уторак ручак у част г. Вајса, и на ручку били су такође министар правде г. Срškић и помоћник министра унутрашњих послова г. Лазић.

Сукоб Манџурије и Совјетске Русије

—:—

ТОКИО, 29. маја. (Б. изв. „Правди"). — Преметачина извршена од кинеске полиције у генерално консулату Совјетске Русије у Харбину изазвала је велику сензацију. „Адачи" сазнаје, да је кинеска полиција ову меру предузела, пошто је решена да потпуно узме у своје руке источне кинеске железнице. Већина ухапшених лица у совјетском консулату били су чиновници ове железнице. Кинеске власти рачунају, да ће Русија предузети репресивне мере против Кинеза који живе у Сибиру. Сигурно је да ће наступити затегнути односи између Манџурије и Русије.

ПЕКИНГ, 29. маја. (Б. изв. „Правди"). — Руска влада уложила је протест на компетентном месту у Мугдену против напада извршеног од кинеске полиције на совјетски консулат у Харбину. Кинеска полиција у подруму руског консулата извршила је претрес и тамо нашла око 100 лица, која су држала збор стрење интернационале.

17281

ПАРАМУНТ ПАЛАС

ДУПЛИ ЛУКСОР ПРОГРАМ

Премијера

ГОСПОДИН КУЋЕВЛАСНИК

Весела игра у 7 чинова. — У главној улози

Chester Conklin

II. 17295

НА СТРАНПУТИЦИ

Дирљива драма са EVELYN BRENT

ЛЕТЊЕ СНИЖЕНЕ ЦЕНЕ

Ђаци уз ђачки лист плаћају дин. 3

Данас свечано отворење

ТЕРАСЕ

Улазне цене Дин. 10, 15 и 20.

Група А. Цанкова против амнестије у Бугарској

СОФИЈА, 29. — Софијски лист „Зарја" у броју од 29. маја доноси на уводном месту под насловом „Нова широка амнестија" следећи чланак:

„На синоћној седници министарског савета

Г. Цанков

та министар правде г. проф. др. Кулев је поднео нови законски пројект за проширење закона о амнестији. Закон је усвојен од министарског савета и данас ће бити одштампан.

У једном разговору г. Кулев је био љубазан да нам да следеће врло важне податке о законском пројекту за амнестију.

— Предвиђа се амнестија за дела извршена до 1. октобра 1925. год., преступна дела по чл. 2, 3. и 4. закона за заштиту државе, која су била искључена од последње амнестије, дате 1924. године.

Предвиђа се опраштање од глобе осуђених за преступна дела по З. З. З. и помилованих до сада од даљег издржавања казне.

Предвиђа се амнестирање за преступнике по делима из чл. 155 Устава, који беху искључени од амнестије дате законом од 26. 6. 1924. године.

Према томе сазвани законски пројект обухвата *и амнестију бивших министара г. г. В. Радославова и Дим. Тончева.*

Законским пројектом о амнестији предвиђа се ослобођење од грађанске одговорности и лица осуђених на плаћање одштете и судских трошкова; а која су овим законом амнестирана.

Предвиђа се амнестија за преступе по општем и војно-казненом закону, извршене до 1. јануара 1926. год., у вези или поводом саслушавања или хапшења по 9. јунским догађајима — од 1923. г. и априлским од 1925. год., а тако исто и за преступе извршене у вези или поводом хапшења разбојника.

Конкретно, по чл. 2. З. З. З. су били искључени до сада творци и организатори организација забрањених Законом за Заштиту Државе, сада потпадају под амнестију.

По чл. 3. до сада су била искључена од амнестије лица, која су набављала средства за организације забрањене по З. З. З. сада се обухватају амнестијом.

По чл. 4. до сада су била искључена лица која су скупљала или препремала оружје и друге ствари; сада се обухватају амнестијом.

У парламенту и ако сви представници већине нису посвећени у детаље текста законског пројекта о проширењу амнестије ипак сви примају са одобрењем овај акт владе.

Само мањина народних посланика групе г. Ал. Цанкова сматра, да тако широко дата амнестија за екстремне елементе може поново да угрози државну сигурност".

Изгнаници дан

Није ни мало занимљива ствар. Баш на против :сасвим је неинтересантна. Два пријатеља сусрела се и онда причају један другом да су —замислите, молим вас! — престали да мисле. Све до тада увек и обично износили су своје мисли. Међутим, што би рекли наши виспрени интелектуалци и они много говорљиви геније који се убише доказујући оно што су паметне главе давно доказале или оно што се никада не може ни доказати.... На име говоре:

— Видиш, данас сам расположен да ти изјавим да сам престао да мислим!

— Дакле, ти си сада престао да мислиш. А ја? Ја сам, драги мој, још одавно то учинио. Прво, намислио сам се довољно и када би свак мислио колико сам ја мислио, морао би се осећати срећним. Затим, маса људи ми сли! Зашто онда ја молим те, да мислим? Ти знаш моје погледе на масу. То ти најбоље показује да код мене нема више оног елана...

И они се врло добро разумеју. Препечени интелектуалци, стари и признати генији. Одблесци духа то су биле обичне њихове варнице! Та молим вас, као киша из ведрога неба тако су и оне излетале из њихових уста! И они су престали да мисле даље.

— До када?

— Е,видите, то је једно велико питање? И нећу вам рећи, јер би ме то навело на размишљање.

— Онда, добро, останите при размишљању.

•

Доиста, још неки веле да ће престати да мисле. Али што је занимљиво, не спадају у фелу генија. Нису далеко баш од њих, али нису им ни близу. Али када не мисле они који би требали да мисле зашто опет они да мисле? На неки начин они, веле, тако резонују.

— Умро овај, умро онај!...

То јест, хоће да каже да му је све једно: мислио, не мислио, за њега је ама баш све једно: као и када је био двадесет година студент. У осталом, ви разумете. Затим, када имате да неко мисли за вас, онда од тога нема ништа боље....

И пустите нека мисли!...

За упознавање Пољске

— Излет Пољско-Југословенског Клуба —

—:—

Престонички Пољско-Југословенски Клуб, који је својим радом на што већем упознавању Пољске и зближавању и што тешњој сарадњи са братским нам Пољским Народом, постигао значајне и видне резултате, не пропушта ни једну прилику, а да је не употреби у сврху, коју је себи поставио својим оснивањем.

Пошто је ту скоро приредио низ предавања, која су одржали наши познати јавни радници под председништвом заступника нашег министра спољних послова г. др. К. Кумануди ја и министра Пољске на нашем Двору г. др. В. Бабинског, овај врло вредни и заслужни наш Клуб, — настављајући своју акцију у овоме правцу, — преузео је на себе и живо ради на организацији и једне велике екскурзије у братску нам земљу Пољску. Јер управа Клуба жели, да своје чланове и пријатеље Пољске упозна се тековинама и одликама Пољског Народа не само путем конференција, предавања и томе слично, већ нарочито и осматрањем свих на лицу места — у самој њиховој средини, у Пољској. У толико пре се жели, да овај излет буде изведен са успехом у овој години т.ј. овог лета, што се хоће да искористи прилика и посети Свеопшта Земаљска Изложба у Познању која је својом величанственошћу, обимом заузетог простора и, нарочито, изложбеним предметима већ задивила све њене посетиоце и стекла заслужено признање целог привредног и културног света.

Пољско-Југословенски Клуб врло живо ради на остварењу ове своје врло похвалне замисли и настојава, да ова посета Пољској излетника стане материјално што мање.

Поводом овога излета Клуб у своме Дому (Позоришна 14), свима заинтересованим даје свакодневно сва потребна обавештења у време од 18—20 часова.

Ми са своје стране, можемо само да похвалимо овакав у истини користан рад овога тако вредног и заслужног Клуба и да свесрдно препоручимо свима заинтересованим, овај излет у Пољску.

Престао да излази италијански лист

РИМ, 29. маја. — Јављају из Турина да је тамошњи лист „Ил Моменто", престао да излази.

Ликвидација

Позната галантеријска трговина

„САША"

ул. Макензијева бр. 26.

мора да ликвидира у законом одређеном року **до 10. јула т. г. када се иста има затворити** на основу чл. 27. зак. о радњама и решења Трговачке Коморе бр. 3668.

До поменутог дана потрошачи могу користити прилику снабдевајући се добром и јевтином робом као: мушким филц и сламеним шеширима, жен. и муш. **вешом, обућом,** кожном и платненом, **чарапама, краватама, мамицама,** летњом трикотажом и др.

17292

ФИЛМ

Изненадна женидба Џон Џилберта

Пре неколико дана, у Холивуду је обављено једно сензационално венчање. Метро-Голдвинов стар Џон Џилберт, један од најпознатијих филмских глумаца, венчао се изненада са једном дивном младом девојком, која се зове Ина Клер.

Фотографија коју објављујемо, представља младенце одмах после венчања. Убрзо после

Џон Џилберт и Ина Клер са сведоцима после венчања

снимања, ова фотографија је телефотографским путем пренета у Европу. Колика разлика између садашњег и некадашњег доба, када се недељама морало чекати, док једна фотографија буде готова!

Као што је нашим читаоцима, без сумње, позната, Џон Џилберт се сада по други пут жени. Прва његова жена била је Литрис Џој. Венчали су се док су обоје још били непознати, у почетку своје каријере на филму. Док је млада Џилбертова жена убрзо успела да избије на површину и да се прослави, он је и даље остао у редовима непознатих, или бар мало познатих. Никако није имао среће да добије неку главну улогу. То је довело до неслоге и разлаза међу младим супружницима. Са његове стране завист према њеној слави, а са њене гордост и можда несвесно потцењивање или презирање према њему, пошто никако није успевао да се прослави, учинили су даљи њихов заједнички живот немогућим. Развели су се.

Али убрзо после тога, Џон Џилберт је нагло почео да прави сјајну каријеру на филму. Литрис је тада осетила жељу да га поново задобије. Употребљавала је сва могућа средства за то. Џон Џилберт је у два три маха дошао у искушење да попусти, но на послетку ипак је победио. Литрис није губила наду, и у колико је Џилбертова слава расла, она је била предузимљивија. Но сада, после женидбе његовог бившег мужа, њој не остаје ништа друго но да се помири са судбином.

Емил Јанингс ипак напушта Америку

Раније смо јавили да Емил Јанингс напушта Америку и враћа се у Немачку. Доцније та је вест потврђена. Међутим, накнадно, јављено је

Емил Јанингс (у филму „Крик меса")

да ће он остати у Америци, односно отићиће на кратко време у Немачку па ће се опет вратити у Америку. Чак су јављени и називи његових нових филмова, које ће снимати по повратку.

Сада, међутим, поново јављају, да ће Јанингс дефинитивно напустити Америку, и то због тон филма. Не зато што је он противу тон филма, већ на жалост зато, што — не зна енглески. И збиља, Јанингс је већ неколико година у Америци и за то време није се потрудио да научи енглески. Чак и за снимања немих филмова, поред њега је морао бити тумач. Сада, због те своје немарности мора да напусти престоницу филма, где је створио неколико бесмртних дела и постао један од најславнијих филмских уметника.

Вратиће се у Немачку, где ће опет снимати неме филмове.

Нова осигурања филмских звезда

Филмске глумице и глумци у Америци, до сада су често пута вршили веома оригинална осигурања, која су у већини случајева служила за рекламу. Осигуравали су ноге, руке, бркове, очи, усне, осмех, лепоту лица, нос и т. д. Међутим, сада, после увођења тон филма, поред осталог највише се осигурава глас.

Тако је ових дана Корина Грифит потписала нови уговор са Фирст Нашјенелом, који ју је ангажовно за звучне филмове и одмах је осигурао њен глас на лепу сумицу од милион долара.

Тако бар јављају из Холивуда.

ФИЛМОВИ КОЈИ СЕ ПРИКАЗУЈУ

Први тон-филм у Београду

Овај најновији проналазак савремене технике видели смо и ми у Београду. Као нешто ново и оригинално, овај филм заслужује пажњу. На то је један од првих тон филмова који је израђен у Америци у доба када су вршени први покушаји да се разни звуци и шумови пренесу на филм.

Ово је у ствари један пробни тон филм за све гласове, звуке и шумове, који се могу пренети на филм. Према томе, филм, је без сижеа са заплетом. То је један збирни. Приказани су: песма, музика, разни гласови животиња, кретање воза и т. д.

Филм је рађен по систему мовиџетона, то јест звук је помоћу светлости утиснут на самој филмској пантљици, и помоћу светлости и репродукује се, односно чини се чујним и појачава се помоћу гласноговорника, тако да се у сали може јасно чути. Но репродукција овога

Колин Мур

филма није на оном ступњу савршенства, на коме су данашњи тон филмови у Америци. И то из више разлога.

Прво зато, што је ово, као што је већ напоменуто, један од првих тон филмова, из доба почетништва тон филма.

Други, много важнији разлог је што биоскопска сала није изолована и није акустична. За тон филм сала мора бити специјално удешена.

На крају крајева, овај филм ипак заслужује пажњу. То је нешто ново и оригинално, први пут у Београду. Са те тачке гледишта, као и са гледишта да је овај филм у главном доказ, да је успешно решен најактуелнији проблем модерне кинематографије, проблем говорећег филма, овај филм заслужује да се гледа. У толико пре што има неколико тачака веома успелих.

Заједно са овим филмом приказује се и филм „Орхидеја и Хермелин". То је један веома успео филм, без великих претензија, пун веселости и сатире на данашње друштво. Главну улогу игра позната филмска звезда Колин Мур.

Кратке Вести

СВЕ У ЗНАКУ ТОН-ФИЛМА

Образована је једна велика група за производњу говорећих филмова. Ту групу сачињавају: Британ Скрин, Кајарт Корпорешџен из Њујорка и Холивуда, немачко-руска компанија Денеса и берлински студио у Штакану. Ова група ће производити тон филмове на пет раз них језика: енглески, немачки, француски руски и... амерички.

•

Јанингс је отпутовао из Холивуда у Европу. Пред полазак изјавио је да ће се вратити у Холивуд у септембру месецу, да сними један говорећи филм.

•

Џое Меј обновио је свој уговор са Уфом, с тим да сними три говорећа филма.

•

Џемс Крез спрема два говорећа филма.

•

Грета Габро се спрема да сними један говорећи филм, под режијом Џона Робертсона.

•

Говори се да ће се Џеки Куган вратити филму. Играће главну улогу у једном говорећем филму, који ће бити снимљен према једној новели Марк Твена.

•

Јављају из Холивуда да ће се познати филмови „Роз-Мари" и „Весела Удовица" поново издати као звучни филмови.

•

Род Ла Рок ће играти у једном говорећем филму под режијом Жоржа Фицмориса.

•

Потврђује се вест да ће Дуглас Фербанкс и Мери Пикфорд играти заједно у говорећем филму „Укрођена горопад", према познатој истоименој Шекспировој комедији. Дијалог за нову интерпретацију написаће Сам Тејлор. Лавренс Ирвинг, познати енглески уметник, доћи ће специјално зато из Лондона у Холивуд, да изради декоре и да надгледа снимање. Мери Пикфорд ће играти улогу Катарине, а Дуглас Петручча.

ЗА БАЊСКУ СЕЗОНУ!

Добила је и препоручује огромаи избор у изванредним дезенима и одабраним бојама:

ФРОТИР ШТОФА

а нарочито наше већ познате ниске цене.

ПОМОДНА ТРГОВИНА БОРАНИЈАШЕВИЋ, ЈОВАНОВИЋ и ДРУГ

Славија, Београд, Кр. Милана 105. Тел. 12-42

17288

Целокупан извештај

ИЗВУЧЕНИХ СРЕЋАКА ДРЖАВНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ ПЕТА КЛАСА СЕДАМНАЕСТОГ КОЛА НА ДАН 29. МАЈА 1929. ГОДИНЕ

Из главне [illegible] колекту[illegible]

Александра Р. Павловића

Обилићев Венац 35., Београд. Телефон

ПРВА И ДРУГА ЛИСТА

0067 879 156.
1645 723 970 444 823 498 (4000) 346.
2291 165 111 (2000) 988 207 615 634 591.
3012 893 85 (2000) 678 853 985 883 323 520 552 628 438.
4539 961 563 763 757 236 730.
5200 415 612 643 947 646 251 112 776 20 225 71 335 483.
6490 393 197 105 159 863 737 386 840.
7533 302 370 821 984 889.
8589 474 459 590 115 894 541.
9158 599 18 679 702.
10208 231 449 06 25 627 538.
11361 582 909 498 (2000). 745 519 619 716 138.
12614 25 348 338 772 443 507 67 851 331.
13567 469 544 847 53 530 463 982 96.
14576 530 538 432 485 379 825 602.
15171 350 496 173 307 657 647 569.
16341 131 (2000) 266 607 813 770 917 782 366.
17119 13 584 504 18 35 454 850 605 922.
18307 362 898 501 34 134 500 409 704 574 814 338
19015 134 (4000) 272 99 (2000) 251 861 173 470 (2000) 985 663 191 57 123 891 220 497.
20858 (2000) 801 607 412 385 897 108 216 484 635 112 415.
21774 469 10 737 11 648 396 159.
22723 928 440 530 137 887 544 346 397.
23638 584 540 897.
24622 414 (2000) 924 937 216 739.
25852 948 906 397 524 95 332.
26930 501 211 519 327 623 21 989 58 902 690 555 676.
27275 692 831 764 652 181 883 259 923 193.
28904 347 115 470 814 754 600 108 559.
29861 847 682 295 261 273.
30808 188 276 616 66 771 116 700.
31345 47 374 845 494 523 314 994 207 560 (2000) 390.
32650 372 751 999 932 73 (2000) 243 573 592 778 345 98.
33581 421 641 380 608 256 964.
34564 919 715 207 (4000) 497 248 681 754 521 960 128 889 222 352 348 508.
35134 983 285 822 928 164 946 759 171 441 428 125 263 766 551 63 309.
36722 62 33 (2000) 753 (2000) 704 761 786.
37955 386 180 761 636 723.
38438 542 921.
39125 45 759 471 976 59 81 (2000) 05 497 821.
40936 50 (2000) 483 197 558 155 34 180 186.
41224 676 259 760 709 473 819 762 167 131 251.
42350 878 (2000) 863 491 621 151 95 226 510 284.
43189 647 282 58 158 737 254 601.
44195 764 632 766 519 (2000) 296 366 626 792 985.
45711 243 (2000) 367 49 825 262 727 689 354 994 528 509.
46442 653 680 823 (2000) 717 459 381 601 470 502 22.
47675 626 385 436 596 18 718.
48333 374 11 369 504 296 651 352 660 275 931.
49119 724 191 819 994 573 38 785 443 60 376 923.
50785 770 77 852 62 990 786 870 606 83 749 369 28 194.
51870 787 53 625 329 750 673 455 643 337 905 (2000)
52148 554 66 830 32 58 963 492 506 240 799 717 819 59.
53226 15 662 951 988 422 34 04 804 (2000) 23 44
54946 277 137 438 787 717 141 208 612 440.
55454 646 01 936 920 359 39 330 970 878 (2000) 40.
56897 627 777 921 208 192 787 826.
57890 168 787 486 224 70 36 972 282 691 (2000) 746
58494 402 625 87 969 229 705 739 710 849 **789 (40.000)**
59643 (2000) 487 286 603 574 669 882 47 840 511
60566 (2000) 560 480 (2000) 378 804 478 756 128 274 165 243.
61651 293 42 634 341 95 258 237 64 546
62255 472 176 171 444 762.
63602 786 459 404 68 400 192 745 310 12 448.
64941 16 316 172 568 256 269 535 625 165 (2000) 631 911.
65835 731 243 414 62 630 356 241 519 315 173 994 279 542.
66282 953 389 140 431.
67475 328 648 387 914 530 484 151 776 633 993 660 453.
68793 373 620 263 568 498 204 523 233.
69995 946 (2000) 994 241 814 408 265 286 139 50 859.
70917 412 837 05 856 91 242.
71924 223 204 780 975 832 665 860 106.
72917 591 976 66 714 145 601 131.
73104 891 642 523 627 986 152 102 146 379 628 65
74951 66 193 280 73 866 14 865 457.
75 986 569 56 433 767 951 05 (2000) 869 701 194 497 230 103.
76909 274 571 548 991 (2000) 956 713 380 307 880 41 823 940 729 256.
77698 507 877 739 423 221 684 196 385.
78177 96 390 04 417 94 885 208 308.
79057 410 617 658 605 599 612 921.
80488 336 796 880 731 994 697 887 966.
81957 (2000) 399 815 676 102 537 825 751.
82544 389 417 144 725 22 151 574 121 302 667 100
83726 683 276 14 183 425 193 991 861 335.
84088 875 891 216 378 803 423 310 159 800 852 281
85101 852 144 675 252.
86188 911 (2000) 804 723 721 868.
87239 270 802 484 572 302 336 968 219 281 90 826 399 700.
88917 (2000) 568 621 415 796 890 195 116 321 201 489 07 849 03 790 781 88 911 431 700.
89497 885 118 324 (2000) 288 (2000) 761 413 787 229 101 471 423 951 272.
90970 819 221 278 813 576 409 812 897 376 360.
91343 775 398 102 220 544 885 679 157 26 423 643 63 979 930.
92447 281 919 111 159 433 245 906 55 249 866 510 560.
93484 767 822 781 123 302 000 289 166 818 145.
94474 675 885 47 251 812 581 360 647 903 737.
95477 424 376.
96204 627 408 683 53 559 923 437 617 932.
97962 927 119 552 342 469 (2000) 189 263 447 255 115
98199 848 132 754 626 431 835.
99438 524 373 751 525 749 148 847.
100917 550 412 998 233 723 441 436 (2000) 711 800 859 443.
101533 99 901 310 18 590 556 346 (2000) 283 813 266 189 779 499 588 384 357 598.
102702 587 948 217 419 719 864 810 300 566 322.
103305 589 628 494 872 373 549 62 108 217 953.
104134 428 36 555 354 948 507 308.
105659 546 123 745 664 522 59 998 863 627 44 90 786.
106333 976 196 232 697 133.
107134 812 152 964 961 164 986 79 417 03 935 (2000) 80 (2000) 200.
108178 550 19 429.
109392 203 154 166 226 51 765 128 741.
110526 735 393 377 868.
111181 844 615 286 484 812 461 302 642 514.
112391 208 561 596 636 123 10 362 452 533 873.
113087 546 921 **(10.000)** 542 07 442.
114383 844 (2000) 824 755 701 591 391.
115196 268 660 99 974.
116193 642 535 872 137 432 990.
117156 849 203 447 888 573.
118804 501 872 535.
119292 650 384.
120551 70 69 345 439 624 300 934 (2000) 248.
121258 732 295 167 737 269 939 577.
122659 704 518 561 600 847 19 702 604 92 98 170 314 375 267 463.
123232 (2000) 307 62 725 607.
124905 49 858 162 398 224 387 784 771 551 191.

ТРЕЋА ЛИСТА

0596 286 **522 185 653 737 727.**
1878 214.
2178 325 403.
3355 595 (2000) 448 960.
4820 538 266 274 736 963.
5916 644 645 654 143 226.
6377 338 606 234 599 416.
7356 168 63 961.
8962 813 344 746.
9641 604 931.
10158 794 340.
11366 19 **804** 509 **915 618.**
12047 840 645.
13745 125 90 715 393 557 **872 685.**
14175 412.
15493 194 689.
16236 760 778 807 **462 844.**
17559 6 683.
18225 263 190 203 393.
19703 215 (2000) 414 661 616 350.
20094 **492** 97 672.
21287 633.
22388 568 432 539 176 890 217.
23313 29 56 742 48 616.
24750 136 182 910 480 634 361.
25684.
26467 506 (2000) 112 193.
27960 678 159.
28072 306 744.
29801 301 959 426 (2000) 992 743.
30600 653 589.
31607 788.
32947 457.
33111 647 177.
34329 615.
35386.
36558 712 386 869 140 51 816.
37685 557 705 319 306 852.
38044 (2000) 239 673 609 802 119 931 242 2 607 833.
39035.
40624 432 277 265 (2000) 279 194 868 881 (2000) 740 772 466 774 (2000) 46.
41780 389 525 595.
42417 (2000) 561.
43218 968 692 320.
44669 235 602.
45411 33 365.
46732 888.
47106 259 906 724 928.
48849 909 88 807 875.
49032 104 730.
50992 732 580 958 840 542 654 952.
51095 639 689 153 868 546 332 860 (2000) 645 691 (2000).
52540 555.
53396 206 604.
54673 748 422.
55304 542 303 968 982 188.
56457 315 901.
57042 92 (2000) 733 632.
58699 (2000) 533 890 526.
59074 646 807 864 165 204.
60044 231 706.
61140 858.
62611 846 983 414 666 354 556 31 21.
63843 483 987.
64813 (2000) 468 518 241 770 628 700 (2000).
65819 317 597.
66965 522 (2000).
67264 4 503 596.
68432 555 811 124 385 234 202 68.
69 7 723 35 458.
70926 645 (3000) 98 744 894 174.
71688 36 99 739 214 405 67 678.
72636 21 395 175 477 (2000) 665 3 948.
73636 21 395 175 477 (2000) 665 3 941.
74428 893 188 639 766 (2000) 718.
75579 598 660 773.
76796 152 446.
77803 600 363 183 136 829 855.
78119 723 74.
79338 888 (5000) 691 472 46 454 70.
80655 908 964 801 221 253 470 627 438 726.
81968 578 892 311 (2000) 575 740 559.
82254 187 966 615.
83673 260 870 272 58 972 187 486.
84560 889 871 215 456 671.
85166 327 (2000) 235 2 286 378 987 207.
86821 968 419 839 308 229.
87956 974 60 172 799 284 524 703.
88683 362 986 (2000) 322 938 284 504.
89518 927 728 46 833 135 586 114.
90653 810 540 807 561.
91564 391 658 317 921 575 589.
92507 16 337 412 90.
93116 260.
94077 301.
95597 701 296 213 407 559.
96732 524 534 917 757 (2000).
97866 90 183 277 217 42 757 480 150 672.
98103 (2000) 966 736 (2000) 609 36 27.
99081 (2000) 803 623.
100925 405.
101486 369 564 954 767.
102351 (2000).
103757 638 185.
104365 244 733 95 532 822 752 981.
105296 973 (2000) 87 398.
106091 458.
102887 722 501 503 205.
108940 (2000) 398.
109416 62.
110293 664 696 339 244 623 26 928.
111712 988 917 238 160.
112690 332 (2000) 320 142 837 916 430.
113787 94 911 553 231 126 861.
114011 620 349.
115306 305 423 (2000) 484 102 (2000).
116158 989 964 796.
117569 501 219 928 949.
118481 467 237 190 387.
119132 160 295 197.
120240 140.
121851 810 352 396 (2000) 510.
123394 617 866 858.
124252 975 782 683 746.

ЧЕТВРТА И ПЕТА ЛИСТА

0303 833 141 326 655 707 401 861 467 892 830.
1895 227 421 166 724 631 215 782 163 276 635 504.
2886 170 110 (2000) 274 140 713 560 370 553 978 (2000) 202 760 907 682.
3711 513 338 204 810 944 317 731 110 532.
4666 360 462 843 508448 828 768 514 (2000) 600 519 681 333 382 265.
5224 284 982 132 758 259 893 865 222 244 204.
6823 306 129 973 278 355 985 845 215 878 98 195.
7197 886 614 184 945 741 319 523 270 153 793.
8394 600 810 279 227 (2000) 386 854 542 320 355 483 (2000) 357 170.
9600 298 336 720 283 582 08 929.
10940 804 819 982 334 574 123.
11570 251 **814** 234 484 615 537 80.
12519 789 118 287 953 330 669 505 **644** 408 795 301 283 562 (2000).
13666 703 640 105 29 901 245 28.
14513 739 953 750 336 701 625 807 367.
15723 222 639 (2000) 914 899 957 715 882 654 (2000) 854.
16982 542 (2000) 372 128 179 612 857 174 192.
17982 992 900 335 09 379 403 224 336 845 116 146 959 684 878.
18394 200 994 196 550 999.
19937 424 572 **647.**
20577 846 718 636 882 697 496 64 **751.**
21702 69 595 860 717 (2000) 206 425 252 103 590 836 (2000) 770 534.
22271 220 237 82 658 880 284.
23509 377 756 694.
24920 146 (2000) **302** 931 131 **499 734** 219.
25116 206 779 590 841 190 866.
26655 928 307 887 639 738 638 14 216.
27635 321 26 45 755 238 495 655 602 (2000) 460.
28173 476 28 184 467 (4000).
29598 **734** 22 748 180 61 744 263 200 494 71.
30554 717 95 716 371 87 621.
3141 253 282 137.
3219 635 227 193 92 225 275 734 598 242 167 262.
33113 234 169 167 843 696 315 761 563 802 790 217 60 (2000) 73 974.
34243 27 626 257 622 139.
35859 640 306 742 129 612 818 994 925.
36158 223 608 (2000) 956 543 426 193 587 545 836.
37565 04 297 693 934 397 548 780 218 61 655 195 398 534 921 **(20.000).**
3858 756 777 418 96 660 708 278 992 16 202 138 804.
39883 791 884 863 46.
4036 379 153 334 951 997 243.
41639 917 396 302 142 967 (2000) 985 465.
42130 711 185 784 66 288 929 901 908 62 390 302 818 939.
43557 654 818 80 516 541 696 833 977 (2000) 887 184 293 12.
44713 759 577 737 30 719 919 658 646.
4507 705 599 59 154 811 136 114 (2000) 216.
46825 375 362 517 742.
4764 712 777 665 438 975 30 282 177 634 347.
48177 378 639 174 242 224 236 100.
4979 328 203 902 324 593 603.
50658 696 526 863 509 190 765 43 567 (2000) 262 593.
51602 610 640 878 139 569 (2000) 259 651 82.
52309 599 972 591 (2000) 469 772 206 494 71 000 177.
53584 624 491 878 517 245 363 757 904 811.
54988 238 (2000) 446 8 933.
55642 10 207 746 (2000) 717 7 867 580 70 591 131 548.
56774 12 146 118 179 878 644 735 511 845 29 615 470.
57246 873 2 506 967 136 573 865 342 117 711.
58605 830 985 956 496 544 226 873 893.
59043 (2000) 320 975 (2000) 697 7 42 798.
60420 987 450 657 747 365 549 (2000) 206 877.
61518 315 192.
62322 69 543 101 (2000) 552 335 (2000) 323 34 813 817 167.
63997 347 84 443 (2000) **176 244 223 726.**
64280 745 (2000) 380 507 300 45 176.
65751 644 6 28 727 996 273 265 236 618 595 38 99.
66220 803 141 352 437 529 547 411 377 213 903 325 54 783.
67978 455 886 799 (2000) 802 529 729.
68669 572 290 365 429 160 878 273 527 **737.**
69795 19 629 (2000) 390 943 798 503 121.
70945 115 304 186 94 651 (2000) 991 548 931.
71494 80 188.
72020 91 **770 732** 123 58 395 296 801 850 394 **497.**
73764 957 214 827 412 777 437 338 187 735 **649** 911 391 924.
74791 284 813 358 267 117 887.
75179 119 823 744 407 527 492 874 10 666 524 660.
76169 277 887 226 936.
77074 422 935 414 499 368 646 607 563 721.
78246 965 832 234.
79241 206 646 579 786 650 263 28 90 532 184.
80487 867 201 174 181 306.
81451 879 831 921 772 951 865 24 971 42 804 **829** 250 241 **472 639.**
82681 936 750 971 584 518 703 770 406 966 944 273 785.
83094 74 265 993 360 382 834 405 775 61 685 345.
84956 568 22 400 816 487 873 420 968 104 67.
85130 173 669 (2000) 808 626 411 949.
86888 187 208 775 669 505 7 673 85 851.
87081 52 901 772 456 (2000) 214 883 971 340.
88556 14 968 974 606 (2000) 996.
89720 8 872 940 417 895 217 748.
90246 937 882 282 995 173 814 549 342 167 758 169 522 551 **442.**
91823 224 289 (2000) 160 536 670 427 98 882 55 444 827 249 547 886.
92343 921 231 706 362 882 764 881.
93344 165 953 118 486 553 992 558 311 709 904 40 406 600.
94794 820 252 172 864 374 167 456 266 281 970
95393 410 275 (2000) 983 801 785 264 390 240 724 (2000) 741 881.
96821 280 245 816 638 695 **440** 84 430 169 671 291 400 919.
97498 174 103 345 777 492 252 463 75 647.
98645 690 192 999 753 618.
99833 484 254 363 (2000) 75 (2000) 287 916 112 868 557 668 583.
100485 523 090 704 120 **214 627** 502 892 378 (2000) 848 730 451.
101677 280 880 196 96 633 513 538 171.
102650 653 866 779 792 129 170 803 **473** 550 501 118.
10383 724 466 09 620 (4000(312.
104210 26 435 688 165 568.
105483 715 196 900 580 684.
10664 21 272 884 932 191 750 602 **966.**
10717 738 14 107 988 666 **842 227.**
10863 853 742 207 144 **664** 639 793 181 884 705 221.
109746 901 592 969 454 695 692 415 575 553 162 401 186 951 668 (2000).
110685 569 66 95 855 **313.**
111251 19 670 **497 798 789 576.**
112324 133 623 473 233 41 33 759 14 256 898 836.
113434 760 204 762 558 479.
114441 38 787 50 314 911 (2000) 192 164 (2000) 162 901.
115948 990 (2000) **267 897 725 715 536 773 539.**
116056 122 (2000) 476 455 890 548 443.
117381 575 782 695 925 186 12.
118078 62 34 861 (2000) 503 559 604.
119564 520 489 98 272 18 346 253 978 768 883 518 590 566.
120833 875 555 83 245 **442** 199 914.
121176 112 604 987 168 881.
122044 144 942 475 537 453 817 21 480 627.
123076 855 287 670 150 318 20 559.
124986 603 67 602 306 333 873 721349 532 359 **78** 230 316 350 211 206.

Закон о становима у Француској

ПАРИЗ, 29. маја. — На супрот мишљењу парламентарног одбора и владе парламент је са 318 против 266 гласова усвојио предлог да се у закон о становима унесе одредба, по којој странци који се нису борили у француској или некој савезничкој војсци не могу да се користе продужењем закона о киријама.

„КОРЗО"

Од данас, најлепши, најбољи и најузбудљивији филм сјајне

Грете Гарбо

ГРЕШНА СТРАСТ

у режији:

Фред Ниблоа

Почетак у 4, 5·45, 7·15, и 9·20

ПАРИСКИ НОВИТЕТИ

Л. Д. АЛКАЛАЈ

Београд, Кнез Михајлова 16 (бивши локал „МЕРЦЕДЕСА")

Препоручује своје велико и богато сортирано стовариште: **свилених, полусвилених** и **памучних тканина; штофова, платна, сомота** и остале мануфактурне робе.

ЦЕНЕ ИСКЉУЧУЈУ СВАКУ КОНКУРЕНЦИЈУ

КОРИСТИТЕ ПРИЛИКУ

16884

Немачки моторни точкови у фронт!

Продавци моторних точкова који желе да буду добро снабдевени за **наступајућу сезону,** осигуравају себи **најбрже заступништво једне расне и способне немачке моторне марке.**

Немачка индустрија моторних точкова је потпуно равна индустрији других земаља.

У изврсном квалитету, цени и условима ифероваља

Немачки моторни точкови гарантују да ће муштерију најбоље послужити.

Будући успешно опробани на најтежим међународним тркама у брдским и дугачким вожњама, пружају немачки моторни точкови оно што је најбоље **за посао, путовање и спорт.**

Списак немачких фабрика, које долазе у питање шаље бесплатно der Reichsverband der Automobilindustrie e. V., Berlin-Charlottenburg. 17256

Jardin de Paris Jardin de Paris

Хотел Национал башта „JARDIN DE PARIS"

Jardin de Paris Jardin de Paris

У СУБОТУ 1. ЈУНА

Сензационалан програм састављен од најбољих светских атракција у Београду до сада невиђено.

Башта уређена по европском начину. На најлепшем месту. Једина за уживање без додира са уличном вревом.

Вино Смедеревско и са Јадрана „Вишко". 17121

Ручати у JARDIN DE PARIS је право задовољство.

Цене нарочито удешене, хладовина, теферич, славуји, канаринке, папагаји са свију страна вас одушевљавају песмом.

РЕСТОРАТЕР **ЖАРКО**

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

ЧАСОВЕ из француског и немачког језика — конверзација и граматика — врло повољна цена. Упитати Кнежев Споменик бр. 2. Колонијална радња код „Мораве".

СЛУЖБА

СТОЛАР који је био запослен у иностранству, тражи место у радионици, радим све оправке идем и по кућама за политирање и репарације или томе слично. Евентуално за послужитеља или каузмајстора. Говорим српски, мађарски и нешто немачки. Писмен добро и поверљив ступити може одмах. Писати картом адреса Никола Николић, Кр. Александра бр. 3.

ЗА ХАУЗМАЈСТОРА нуди се млад брачни пар без деце. Понуде су рентабилне и без плате ако је кућа мања и ближа центру. Слати Миливоју Атанашковићу, Дечанска ул. бр. 10.

НАМЕШТЕНЕ СОБЕ

У ЦЕНТРУ вароши елегантно намештена соба са упорабом купатила потпуно засебан улаз за једног евент. два господина издаје се од 1. јуна код Гринбергера Царице Милице 13, соба број 5. 17279

ЦЕНТАР, — елегантно меблирана соба засебан улаз, купатило за издавање. Коларчева 7, I спрат II степенице стан 7. 17284

ИЗДАЈЕ СЕ до Позоришта отменом сапцу или самици лепо меблирана соба с лица, засебан улаз, употреба купатила. Доситијева 30 партер десно.

НА ВАРОШ КАПИЈИ, Фрушкогорска 7-а издају се се лепо намештене собе за солидног сапца.

ЛУКСУЗНО меблирану собу издајем озбиљном господину. Узун Миркова 6, 4. спрат, стан 7, Палата Колонијална Банка, лифт увек.

ИЗДАЈЕ СЕ чиста светла намештена соба са засебним улазом, преко пута железничке станице, — Карађорђева 91-а, 1 лево.

СТАНОВИ

ИЗДАЈЕ СЕ врло леп и модеран стан од 3 собе, предсобље, купатило, подрум и т. д. у Битољској 28 у дворишту. 16815

ЈЕФТИН СТАН у близини Министарстава у Милоша Великог, 3 собе, кујна, купатило и остале принадлежности, издаје се одмах. Милоша Поцерца 1-а. 17229

СТАН приземан здрав пространа близу железничке станице Босанска 41, две собе предсобље кујна шпајз, засебан таван, подрум издаје се одмах цена солидна. 17257

ИЗДАЈЕ СЕ соба 6-7 засебан улаз електрично осветљење и централно грејање. Упитати настојника куће палата Академије Наука.

СОБЕ, светле јевтине засебни улази празне. Светосавска 11, мансарда.

ИЗДАЈЕМ одмах једну или две празне собе, сунчане, паркетиране, евентуална употреба купатила. Доситијева 41-1.

ЊЕГОШЕВА 54 два мања стана јевтино издају се. Упитати вратара или телефон 54-43.

СТАН ОД 1 собе кухиње и осталим принадлежностима издаје се од 1 јуна. Лозничка 14 (између) Милешевске и Пожаревачке улице).

ЕЛЕГАНТАН СТАН 4 собе и другим просторијама издаје се одмах, Косовска бр. 58.

СТАН здрав, удобан, са две собе, кујном, шпајзом, подрумом, енглеским клозетом, воде спроведена у кујну у Чедопечкој 5, код Студентског Парка.

СТАН издаје се леп стан од 2 собе са осталим принаклежностима у засебној кући и баштом од 1 јуна у Косовској ул. 36.

ОДМАХ издаје се засебна кућа са баштом, 3 собе, предсобље, купатило и нужпростарије у Зорином 60.

ЛОКАЛИ

ДУЋАН у ул. Вука Караџића 14 спрам Академије Наука издаје се. Обратити се у истој кући сопственику. 17239

СИГУРАН ЛЕК

ЗА СЕ ОДГОЈИ ИЗГУБЉЕНА КОСА

Ново пронађеном француском помадом

"MICHEL"

одобрено од Држ. Хемијске Лабораторије, од Држ. Професора и Хемичара сматра се потпуно сигурно средство за косу, „Мишел" Помада обустави опадање и седење косе, поврати изгубљену косу, оздрави косно ткиво, и одстрани перут и сврбеж и све боље од којих коса опада и седи. Шаље поузећем „Мишел", Васина 8, II спрат, Београд. Продаје апотека Делин, Кнез Михајлова 1 и Дрогерија Ескулап, Коларчева 8. Дозе следују 60 гр. 115 дин. 80 гр. 150 дин. 100 гр. 185 највећа и јача 166 гр. 290 дин. уз сваку дозу следује гаранција за успех, случајно да нема успеха враћамо узети новац. 16863

КУЋА НА ПРОДАЈУ ИЛИ НА ТРАМПУ

за кућу која би се налазила на Западном или Источном Врачару, евентуално и у некој улици ниже Позоришта.

Кућа је нова, ослобођена 30 година порезе, а има 16.000 месечне ренте. Има и дуга Управни Фондова, а налази се у близини Милоша Великог ул., Сарајевске и Железничке станице Згодно и за посланство.

Трамвајска кућа може да буде мања и то господска (висок партер) са лепом баштом. За све услове обратити се Милоша Поцерца 1-а Телефон 11-20. 17228

ТРАЖИМ БИЦИКЛ полован на отплату спогодбом недељно плаћање јавити се сваког дана од 6-8 Љубе Дидића 25. Е. Х.

ПРОДАЈА ЗАЛОГА

ЦЕНТРАЛНА БАНКА

Продаваће на јавној лицитацији 1. јуна у Краља Милана ул. бр. 4 почев од 9—11½ часова пре подне разне ствари по нерегулисаним залогама, и то:

ЈЕДАН АУТОМОБИЛ марке „Мармен" од 100 коњ. снага, затворен са 6 седишта.

МОТОЦИКЛЕ марке „Пух" нови

АУТОМАТСКИХ ВАГА за деликатесне, месарске и друге радње.

УМЕТНИЧКИХ СЛИКА разне израде и величине.

ПЕРСИЈСКИХ ТЕПИХА разне величине и квалитета.

ЧАСЕ од армираног бетона и

РАЗНЕ СТВАРИ (писаће машине, платно, мушких капута, 1 малу клуб гарнитуру, златне и сребрне ствари и друго). 17266

Аутобуски саобраћај

за

ВРЊАЧКУ БАЊУ и МАТАРУШКУ БАЊУ

Луксузни и удобни аутобуси предузећа **„ВОЛГА"** саобраћају свакога дана од Београда до Врњачке Бање са поласком у 13 час. 30 мин. испред кафане **„Топола"** а за Матарушку Бању у 6 час. у јутро испред кафане **„Топола"**, Краља Александра улица.

Сва обавештења даје **„ВОЛГА"** — телефон **54-46 и 48-60.**

У Врњачкој Бањи продаје се

најлепше и најпогодније имање у бањском парку, звано „Крин", величине 3.000 кв. метара, са лицем у парку од 64 метара дужине. Налази се у самом почетку парка, с леве стране, идући од станице, у непосредној близини новога купатила које се гради. На имању има две куће за становање од по четири и три собе, са принадлежностима. Засађено је благородним воћкама. — За све информације обраћати се лично и непосредно у Београду г. **Милораду А. Јовановићу,** правном референту Мин. Вера у пензији, Душанова 6, или г. **Немањи А. Јовановићу,** адвокату Краљев Трг бр. 4; а у Крушевцу г. **Момчилу Д. Јовановићу,** адвокату. 13507

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

ДИЗЕЛ МОТОР нов нерасплаковани са 2 цилиндера 50 К.с. Грађевински алат и материјал, патер ностер машина за бетоа трегери сокл басамци и т. д. Продаје се одмах испод пола цене, Краља Милутина ул. бр. 48 Тел. 24-04 17251

КУПУЈЕ: трупце првокласне храстове, орахове, јасенове, тополе сечене 1928/1929. Тачне понуде слати: Балкан дрво Београд, Јакшићева улица 2 мансарда. 16987

РАЗНО

САМО ФЛАШЕ са контролном пломбом (премиским купоном) садрже ОРИГИНАЛ ШАМПАЊ-ЛИМУНАДУ. Флаше без пломбе одбите као имитације! 17015

ЗА ГОСПОДУ фабрички израђујемо са гаранцијом оправке шешира Уверите се! Радионица за оправку домаће индустрије шешира, Сремска 4. (Теразије) 16636

Аутобуски саобраћај са Смедеревом предузећа „ВОЛГА"

Сваког дана удобан аутобус саобраћа од Београда до Смедерева. Полази из Београда у 16·30, из Смедерева у 5·30. Сва обавештења тел. 54-46.

Власник и уредник Дамјан М. Сокић, Косовска 1. Штампарија „Правда", Дечанска 10

Изјаве г. г. Бенеша и Миронеска „Правди"

ЗАГРЕБ, 29 (др. И. Н. изв. „Правди"). — И г. Бенеш и г. Миронеску примили су ме јуче пре поласка ради разговора, који шаљем „Правди". Г. Бенеш ме је био примио одмах после ручка. Њему сам поставио ово питање:

— Какве сте утиске добили г. министре на путовању по нашој држави?

— Ванредно лепе! Имали смо прилике да видимо готово целу Југославију и да

Г. Бенеш

се надивимо њеним красотама. Највише лепе утиске оставила је Далмација. Особито градови: Котор, Дубровник и Хвар. Ваша је земља ванредно лепа и када би било више капитала да се употреби за уређење ваших приморских предела, ви бисте имали најлепшу Ривијеру. Ваша земља има сигурну и велику будућност.

— Како ваш народ гледа на развој и напредак нашег народа?

— Између наша два народа, одговорио је г. др. Бенеш, постоје искрени односи пријатељства и поуздано и неограничено поверење. Ми стално продужујемо лепу традицију наших сталних братских односа, идући руку под руку према све бољој заједничкој будућности.

— Како сте задовољни г. министре са конференцијом у Београду?

На ово питање г. др. Бенеш устаје врло расположен и живо гестикулирајући одговара:

— Ванредно сам задовољан. Од оснивања Мале Антанте до сад превладили смо многе тешкоће. Успели смо да се учврстимо као јак фактор мира.

— А како гледате, господине министре, на даљи развој Мале Антанте

— Од сад па даље за 10 година уверен сам да ћемо наставити оваквим радом, уредити и довршити све. Ја сам и сам велики оптимиста. Био сам оптимиста и пре рата, и за време рата па и сад сам оптимиста, и то не онај оптимиста и фантастични оптимиста, него реални оптимиста. Оптимиста сам зато, јер сав мој оптимизам одржавају и појачавају стварни разлози и ток догађаја, који се развијају. Разуме се да још има детаља, које треба у танчине израдити, али узевши целу ствар јасно се виде темељни разлози оптимизма, и то оптимизма без илузија. Онако како смо радили до сад тако ћемо радити и даље да унапредимо наше земље, стално у једној линији напред и увек напред.

— Како гледате на будућност Мале Антанте као фактора мира у Европи?

— Будућност Мале Антанте је велика. Она ће се јачати и на економском пољу. После Наполеонових ратова Европи је требала много да се опорави, а после великог светског рата било је потребно много више, него после Наполеонових ратова.

Требало је зидати из рушевина. До сад смо већ доста саградили, а и од сад ћемо стално надограђивати. Све последице рата биће за 10 година потпуно исправљене.

— Говори се, господине министре, да у извесним круговима у Чехословачкој настоје да се чешки капитал пласира у Југославију?

— Добро би то било, — каже г. Бенеш. — Међутим, то је ствар новца. Ту треба бити много опрезнији у изјавама, јер је то ствар цепа. Уосталом, овакве ствари увек се чувају у дискрецији. Ја вам не могу позитивно рећи.

ИЗЈАВЕ Г. МИРОНЕСКА

После разговора са г. Бенешом, дописник „Правде" обратио се г. Миронеску, румунском министру спољних послова, молећи га да за „Правду" да изјаве.

Г. Миронеску одазвао се овој молби и одговорио на постављена питања.

На питање о утисцима, које носи из наше земље, г. Миронеску је рекао:

— Ја сам најлепше утиске понео из ваше земље у сваком погледу. На путу сам видео како нас је народ из свих крајева земље сачекивао и ванредно срдачно дочекивао. То је најбољи доказ да је идеја Мале Антанте ухватила дубоко

Г. Миронеску

корен у свима слојевима народа. То је врло добар знак, јер овакав савез као што је наш, не веже само политичке људе, који се мењају, него и читаве народе. Због тога ће та наша веза бити још дубља и чвршћа кад буде чврсто укорењена у најширим слојевима наших народа. Та наша веза неће бити само политичка, него и културна и економска.

— А какав сте утисак добили о расположењу нашег народа о новом стању?

— Мој утисак у том погледу је најодличнији. Увек и свуда видео сам ред и интензиван рад. Добио сам чврсто уверење да је код вас ситуација потпуно нормална и да је народ сасвим задовољан.

— Шта очекујете, господине министре, од економског програма Мале Антанте?

— Моја су очекивања у томе погледу велика. Ја на њих гледам са вером и оптимизмом. Наша очекивања испуниће се постепено, у етапама. Да дођемо до коначног резултата потребно је да се прође кроз три етапе. Прва етапа је економска стабилизација у свакој од наших земаља, друга организација сарадње и трећа економска будућност наших земаља. Ми се налазимо у првој етапи.

Стечај г. Јеше Јеушуе

—:—

Колонијална радња г. Јеше Х. Јеушуе у Краља Петра улици, број 61 пала је данас под стечај. Г. Јеушуа сам је тражио од Београдског Трговачког Суда да му се отвори стечај. Актива износи у роби око 120.000 динара, а пасива — 150.000. За браниоца је одређен г. Давид М. Алкалај, адвокат, и за старатоца г. Филип Стојановић. Рокови су 4 и 9 јули.

Пороћај Краљице Сураје

—:—

ЛОНДОН, 29. маја. — Јављају из Бомбаја да је бивши авганистански краљ Аман Улах одлучио да се не укрца за Италију половином идуће недеље, као што је раније намеравао, пошто се приближује дан пороћаја краљице Сураје која ће остати у хотелу све до после пороћаја. Полиција чува хотел.

„НАРКИПО"
Данас
1.)
ПРИНЦ БЕЗ ЗЕМЉЕ
Ванредна комедија у 6 чин. У гл. улози:
Грете Нисен, Рикардо Кортез Рајмонд Хатон и Валас Бири (Риф и Раф)
2)
Црвени јахач
Пустоловине лакомисленог поручника у 6 чин.
У гл. ул. Рихард Бартелмес и Дороти Макеил
У петак: ПОСЛЕДЊА ТИМ-МАК-КОЈ премијера у овој сезони
Победници прерије и Пази експлозија
Пат и Паташон
Студентске повластице важе за четвртак

Поручник Чедомир Кнежевић одговара за утаје и проневере у суми око 700.000 динара

Пред судским колегијумом Војног Суда за официре одржан је данас претрес административном поручнику економске струке у пензији, г. Чедомиру И. Кнежевићу, који је оптужен за низ утаја и проневера. Судећи по замашности утајене суме и другим околностима, претрес г. Кнежевићу трајаће два дана. Судски колегијум сачињавали су председавајући, генерал г. Радиша Николић, судије г. г. пуковник Милан Николић и мајор Драг. Томић. Белешку је водио капетан г. И. Копрившек. Оптужено је бранио капетан г. Драг. Стојадиновић.

УТАЈЕ И ПРОНЕВЕРЕ ОКО 700 ХИЉАДА ДИНАРА

Кад је оптужени г. Кнежевић уведен у судску салу и кад су завршене све претходне законске формалности, државни војни тужилац мајор г. Славко Милетић узео је реч и са свога места, одмереним и јасним гласом, прочитао оптужбу:

— Тужим административног поручника економске струке у пензији г. Чедомира И. Кнежевића, бившег благајника 35. пешадијског пука „Зрињски", родом из села Међурец, срез жички, округ чачански, старог 49 година, ожењеног, за шест дела, предвиђена и казнима параграфом 113. к. з. За прво дело: што је као благајник 4. Пешадијске Подофицирске Школе „Краљице Марије", у марту 1925. године, начинио два лажна рачуна за месо, по којима је месо — теобок набављено за исхрану војника од тадашњег војног инферанта за загребачки гарнизон. На једном од ових рачуна у суми од 24.200 динара ставио је измишљену нумеру дневодног протокола школе. То исто урадио је и са рачуном од 26.616.25 динара. Рачуне је увео у предвојству књигу школе за март 1925. године, а у примедби монета и потпис примаоца, ставио је да је он ове суме исплатио војном инферанту Димитрију Марковићу, на кога су и гласили рачуни. Стављени монете, потписао је у рубрици у којој обично стоји име и потпис примаоца новца своје име. Новац по овим рачунима није исплаћен инферанту, јер он нити је инферовао ово месо, нити издао ове рачуне. Окривљени поручник г. Кнежевић је на тај начин изузео из касе којом је руковао 46.816.25 динара, па ту суму за себе задржао и употребио је у своје сврхе. Г. Кнежевић је, код прегледа касе, ове рачуне склонио или уништио. Увиђајем је утврђено да је за сваки месец дана, као и за март 1925. године, постојало по три рачуна за месо, а да су ова два рачуна измишљена и направљена. Поручник г. Кнежевић се бранио да је овим новцем исплаћено месо за печење. За **друго дело**, које је и најтеже, оптужује се г. Кнежевић да је у међувремену од 11. маја 1925. до 28. марта 1926. године, вршећи дужност благајника 35. пешадијско пука „Зрињски", и рукујући државном касом, на штету државе потрошио у своје приватне сврхе суму од 607.051.61 динара. За време руковања касом оптужени поручник г. Кнежевић није уредно у одговарајуће рачуне суме које је као благајник примао од разних команди и установа; наплаћене таксе није лепно и направљену порезу није слао ономе коме треба, већ је те новце за себе противзаконито задржао, а да би прикрио мањак у каси, поред тога што је књиге неуредно водио, разводио је рачуне по предовољственој књизи по два и три пута.

Сведок г. Мирослав Корнијер, санитетски капетан, као и остали сведоци, тврдио је да је г. Кнежевић доиста давао државни новац из касе и да је раскошно живео.

Г. Кнежевић се бранио да је новац из касе украден. Затим, г. Кнежевић се бранио да од свог претходника капетана г. Франје Јаугуста није примио сав новац по новчаним књигама, а исто тако да је новац давао пуковнику г. Панти Драшкићу. У **треће дело** уписује се кривица г. Кнежевића да је у међувремену од 11. маја 1925. године до 30. марта 1926. године, као благајник 35. пешадијског пука суму од 349.480.62 динара, задржавао у каси као покриће мањка, који је у каси имао.

Даље, г. Кнежевић је оптужен да је, у три маха, утајио: прво, 53.53 динара, други пут 108 динара и, најзад, 1500 динара.

Пре самог почетка извиђања, оптужени г. Кнежевић је једном представком суду, коју је прочитао, тражио да се претрес одложи како би се решило питање надлежности суда, јер, по његово мишљењу, Војни Суд за официре није надлежан за његове кривице.

Оптужени се пред судом исказивао понашао, што је унето у записник. Затим је настављено његово саслушање.

ТРЕЋИ ДАН СУЂЕЊА У ПЛЕВЉУ

Испитивање оптуженог бившег поглавара Дамјановића

ПЛЕВЉЕ, 29. маја. — Данас је настављено испитивање оптужених за убиство попа Ристе Ненадића.

Најпре је испитан оптужени Диле Кнежаић. Он све пориче. Пориче и раније саслушања дата код иследног судије. Каже да је приликом саслушања био рђавог здравља. Каже да су га много мучили у полицији. Због тога је покушао да изврши самоубиство. У болници код њега долазило је полицијски писар и наговарао га како да говори о убиству попа Ненадића. Штрајковао је гладну. Добијао је и неке зекозе, од којих по 15 дана није ништа могао да једе. Не признаје да је учествовао у убиству попа Ристе Ненадића, ни као саучесник ни као извршилац.

Затим је испитан поглавар Љуба Дамјановић. Он исто тако пориче да је учествовао у овоме делу. Не зна ни ко је ни зашто убио попа Ристу Ненадића. И пре овога напакована му је једна друга кривица за уништење званичних аката. Прочитан је велики број његових саслушања. Каже да је свега једне ноћи неколико месеци пре убиства попа Не надића прилком обиласка среза по његову кућу у село Дубочицу. Иначе, никад није тамо одлазио. Доцније, кад је чуо повољно мишљење о личности попа Ненадића и кад му је и сам Ненадић објасњо своје породично стање он му је постао бољи пријатељ. Тражио је од њега 3000 динара на зајам. Ту је суму добио и доцније му је вратио. Са попом Ненадићем видео се свега десетак пута.

У другом саслушању такође не признаје дело, али признаје да је истрага вођена погрешно. То се има захвалити Прокопију Шиљку и Сими Шиљку. Љуба Зечевић и они наговарали су га да се не распитује за Ненадића.

Кад је дошао у Плевље на службу одмах се појавао његов сукоб са попом Симом Вукојичићем и Миодрагом Поповићем.

У Плевљу је била велика партијска затрованост. За време његовог другог саслушања није било присутних грађана. Кад је саслушање написано увређена су два Муслимана. Они су потписали саслушање а није прочитано ни њима ни њему. Каже да је добијао анонимна писма о убиству попа Ненадића, али се по њима није ништа утврдило.

После нестанка попа Ристе Ненадића дошао је једног дана код њега Прокопије Шиљак и тврдио му да поп Ненадић није убијен, већ да је негде отишао. Он је, казао му је, авантуриста и није то никакво чудо што њега нема за неколико дана. Он је толико богат да би могао у сваком крају живети.

Прокопије Шиљак рекао му је како се Ненадић налази негде са писарем Милом Даковићем.

Поглавар Дамјановић тражио је да се Шиљак о томе саслуша, али се Шиљак наљутио и отишао, рекавши:

— Е, драги мој нисам ја твој повереник. Ако мислиш да сам ја твој повереник вараш се. То ми је казала моја жена, која је чула од других жена.

Доцније је код њега дошао и Сима Шиљак. И он му је рекао да је чуо да се поп Ненадић налази негде код Сарајева.

— А познајеш ли Беговића? — питао га је.

Сима му је одговорио да су они стари пријатељи. Не зна од кога је чуо, али му је обећао да ће доћи други пут, док проверя ово. Међутим, није се више вратио.

Долазио је код њега у канцеларију и Љуба Зечевић. Рекао му је:

— Шта се ти бринеш за попа Ненадића. Њему није ништа. Кад му нису могли ништа одметници, сигурно је да му није ништа. Немој се ти за њега плашити.

Дамјановић мисли да он није хтео да скрене истрагу с правог пута, него да је имао таква обавештења. Верује да му је Сима Шиљак тенденциозно давао обавештења. То је, вели, извршио у намери да њега отерети, јер су одавно у мржњи.

Наводи како је један пут приметно неког Турчина са попом Ристом Ненадићем и питао је његову ћерку Анђелију Ненадић, ко је тај Турчин, али она није знала јер је био мрак па га није видела. Са овим Турчином отишао је Ненадић једне ноћи.

Дамјановић каже да истрага није вођена правилно. Једно саслушање диктирао је, али му није прочитано. У њему постоје фалсификована места. Раније није познавао Божу Кнежевића и Манојла Кнежевића.

Затим је саслушано још неколико сведока, па је претрес завршен.

Смрт сина војводе Талерана

ПАРИЗ, 29. маја. — Јављају из Сатана, у Пруској, да је умро син војводе Талерана услед запаљења плућа које је наступило као последица покушаја самоубиства револвером због несрећне љубави.

Хроника Престонице

Београд, 29

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ:

Зграда код Књежевог Споменика: (20) „Господа Глембајеви".

Зграда на Врачару: (20) Концерт Донских Козака.

Народни Универзитет: (сала бр. 36 у 18.15) — Предавање г. др. М. Сарајлића: „О летњим стомачно-цревним промењајима код одојчади и мале деце". (Сала бр. 36 у 19.15) — Предавање г. др. М. Московљевића: „Курс из српског језика" (16).

Београдска Оперета: (21) „Александра".

Народни Музеј (Милоша Великог бр. 56) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9 — 12 часова а за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан.

Етнографски музеј: (угао Бирчанинове и Милоша Великог улице). Отворен од 9 — 12 и од 15 — 18 четвртком и недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан.

Читаоница Савеза Трговине Младежи (Скобаљска бр. 5-II.) — Отворена од 14—19½ часова

БИОСКОПИ:

Нарикво: „Принц без земље" (Рикардо Кортез, Грета Нисен) и „Пренеи јахач" (Ричард Бартелмес).

Корзо: „Грешна страст" (Грета Гарбо).

Парамунт Палас: Том филм и „Орхидеје и хер мелеви".

Дежурне апотеке: Свет. Прендића - Краља Александра улица, Душана Тасића - Краљ Милутина улица, Његоша Адмирала - Краља Петра 91. Свет. Трајковића - до Народног Позоришта Бронићевић - Босанска ул. 6 Симе Протића — Краља Милана

Недељни распоред радио-концерата

— Београд 455 м., Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9, Берлин 475.4, Бреслава 321.2, Брно 432.3, Франкфурт 421.3, Келн 263.2, Лајпциг 364.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.2. —

БЕОГРАД

— Таласна дужина 455 м. — У антени 2 и по килограма —

СРЕДА, 29. МАЈ:

17.45: Евент. пренос концерта Војне Музике приликом смене дворске страже. 20: Путеними чекај и сад (предавање инж. г. Милана Авимовића) 20.25: Мелодије „Цигланче" свира на хармоници. 21: Новинарски извештаји. 21.10: Радио-квартет. 22.15: Јазавац пред судом. 22.50: Радио џаз-оркестар.

ЧЕТВРТАК, 30. МАЈ:

12.30: Грамофон. 12.50: Привредне вести, берзански курсеви. 12.45 до 13.40: Грамофон. У паузи 13.15: Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде").

16.30: Час за децу (прича тетка Мица Поповић). 17.25: Из наших публикација и часописа. 17.45: Евент. пренос концерта Војне Музике приликом смене дворске страже, или радио-квартет. 18.25: Вежбање српског језика (проф. г. др. Јован Максимовић). 20: Новости из живог света (проф. г. др. Б. Миловојевић). 20.25: Г. др. Милан Кашанин чита из својих новела. 20.50: Новинарски извештаји. 21: Црквени концерт (приређује Радио А. Д. Београд у католичкој цркви).

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

СРЕДА, 29. МАЈ:

Загреб 20.30: Пренос из Љубљане.

Љубљана 17: Концерт радио-оркестра. 20: Вечерње шемачке музике.

Беч 11: Концерт.

Берлин 21.16: Хајднов концерт. По том дансинг.

Лајпциг 16.30: Забавна музика.

Милано 12.20: Радио-квартет. 13.35: Џазбанд. 21.05: Радио квинтет.

Пешта 12.05: Војна Музика.

Брно 12.50: Концерт. 16.50: Час за децу.

Катовиц 17.55: Концерт. 20.16: Пренос концерта из Познања.

Штутгарт 12.01: Војна Музика. 16.35: Нова музика за хармоник.

Праг 12.50: Подневни концерт.

НАЈИНТЕРЕСАНТИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО ПРОГРАМА ОД 26. МАЈА ДО 1. ЈУНА

СРЕДА, 29. мај

Брно 19.15: „Јакобинац" опера од Дворжака.

Хамбург 19.25: „Уклете" опера од Лорцинга.

Лондон 20.30: „Мајсторчар наше драге госпође" од Маснеа.

ЧЕТВРТАК, 30 мај

Бреслава 19.30: „Кнез Игор" опера од Бородина.

Лондон 20: „Дон Жуан" опера од Моцарта.

ПЕТАК, 31. мај

Праг 19.30: „Продана невеста" од Сметане.

Минхен 19.35: „Риголето" од Вердија.

Лангенберг 20: „Хофманове приче" од Офенбаха.

Штутгарт 20.15: „Мамзел Нитуш" од Ерева.

Напуљ 21: „Пикцари" од Леонкавала.

Лавентри 21.35: „Тиранло" од Пучинија.

СУБОТА, 1. јун

Берлин 19.30: „Блаубарт" опера од Офенбаха.

Франкфурт 20.15: „Шамиле" опера од Бизеа.

Пешта 20.15: „Баронеца Лили" оперета од Хуске.

ШЕТЊА ЈЕДНОГ ДОКОЊАКА

Наседање севдалинки

— ЛЕТЊЕ ГЛУПОСТИ, ЛЕТЊА УМЕТНОСТ И ЛЕТЊЕ ПУТЕШЕСТВИЈЕ. НАШЕ ПЕСМЕ, КОЈЕ СЕ ЗАВРШИЛО ПОТПУНО У СКЛАДУ СА ЛЕТЊИМ, УСИЈАНИМ СХВАТАЊИМА. —

Запекло сунце одједанпут, зажарио се наш асфалт и човек, са празним срцем, без мисли, лута, лута и најзад дође — и седне пред кавану. Мисли могу бити и тешке, али никад у лето. Лети се ништа не мисли, те се зато и читају писци који ништа не мисле и гледају позоришни комад који је и сам написао ни шта не мислећи, редитељ режирао ништа не мислећи, глумци играли ништа не мислећи, — народ пљаћао и гледао ништа не мислећи.

За лето се увек прошире тако поneки писац који пецка, пецка мало, голица и нагони — у хладну воду. Тако су пре неку годину откри ли Ђорђа Јовановића, Милутина Ускоковића (сигурно је седео сам у соби), шкрабао глупости и наше шпицрутне крајеве као од патријаршијских мана у бушаку читале, док су њихове патријаршијске мане, кријући од непажљивих мужева, исто тако облапорно гутале ту литературу. Елем, лето је и онако једно врло глупаво годишње доба, па није ни чудо што се лети читају глупе ве књиге и гледају глупави комади.

Ова европска уметница, играчица (званично!), — мислим да су је звали Џозефина, а и мала је и презиме однекуд — силно је погрешила што својом уметношћу није обрадовала овај весели Београд у лето. Оних дана... Њена би рола (одлосно игра) имала бољу пролу, јер су главе од врућине упаљене па се исплати расклапкивање беда. Али, ако нема ње, изјављивање им Американци своју „кинематографску лимонаду", која исто тако има благородно дејство на успаљене главице у лето.

Међутим, главно је то, да се лети ништа не мисли, да се лако и много прашта, мало види, све не чује и тако даље. Речју, живи се у знаку аристократског живота.

Због тога ме је и зачудио један весели о-ченад. Иде улицом, шешир му се склопио, руке клатно клатарају, час по час кади мараму из џепа и брише знојно чело. Видим ја, нису чиста посла.

— Шта је бре, брате?

— Ето, пропао сам!

— Како пропао? — питам ја са пуно саучешћа, јер ниам силно сакаљано срце.

— Пропао, па крај — каже ми он као да му је досадно што га жалим.

Видим да је нешто озбиљно, па бих чисто да му се извинем и одем, кад он, процеди кроз зубе, сиктав кукавац:

— Убише ме вели оне, сиранице ме...

— Ко оне — чудим се, јер знам с ким ниам посла.

— Севдалинке! — готово крикну он.

— Севдалинке???

— Јест, севдалинке.

А ево у чему је ствар...

Пало, тако, неким људима напамет да се наше севдалинке могу напредно искористити у иностранству. Скупили лаковерне људе, измамили шта су од кога могли, ангажовали дадесетак „примаша", обукли им право „народско" руво, спремили све што треба и кренули. Прво почели кроз Југославију... Мада кажу неки да је у нас заиро националии осећај, ове наше ширноке севдалинки сиуда лепо дочекаше. Па ра поче да пада као плева. Воли народ да чује:

„Плавино туго" и

„На Стругата дукјан да имам", па то ти је.

И почеше тек перспективе. Жалиште се многи како немамо организовану пропаганду, како нас иностранство не цени и сви мисле да је Београд у Бугарској или чак у Малој Азији. Јест... Тако је то било... Али перспективе... И све благодарећи севдалинкама. Жижу осећање национализости као ретко кад. Пробуди се оно што би успавано још од старих добрих времена гусала и обштине се да је имао право песник кад је рекао:

„Песма нас је одржала,

„Њојзи хвала".

Али — пуче тихо. А из ње не потече планинска водица, како то неки севдалинка, већ неки бућкуриш, муљ.

И — сви зевнеше. Жалосно цикну циганско виолине, а Цигани увидеше да им је истину рекао један „колега" пред путешествије:

— Ни гуди, ни гудало зади, док чег звекне!

Ова мало мутна прича ипак споју и сузице грубу стварност. Јер живот је компликован. Никад се на картији не могу забележити сва откључја тог огромног срца, што га људи зову животом. Због тога и прича увек остаје само прича.

Ипак, треба у оваким приликама веровати злим језицима. А они отворено причају да су се мушкарти вратили бесплатно (наравно, добили су повластицу, који никад не би заслужили г. Раде Драинац, који би све учинио, само да оде на полутар или Нову Зеландију). Предводник пир пирује. А они који му омогућише пировање сад дувају у прсте по овој врућини.

Наравно, лети су допуштене свакојаке глупости, лети се прашта... али, у овом случају мислим да ће неко ипак рећи:

— Чудна су дела твоја, Господе! М. Ъ.

Кратко, али нејасно

—о—

— Говорили кратко и јасно.

— Пиши како говориш...

Од ова два афоризма, некомпликованим и логичним процесом, направљен је и трећи, који је захтевао да се пише кратко и јасно. А за мноте писати кратко — значило је правити скраћенице. Ове скраћенице, наравно, ни најмање не доприносе јасноћи и на тај начин један битни захтев није испуњен. Па ипак, скраћенице се одржавају. Љубитељи кафанских седељки знају то, свакако најбоље. У колико сачувају свежину духа до момента плаћања рачуна, они су у стању да опазе невероватну лаконичност ових кафанских списа. На пример:

Три шпри. — 12 дн.

Једна чулбас. — 14

Две сар. са кисели купус — 28.

Три литра бе. — 48

Пет пар. леба — 5.

И потребан је, свакако, нарочити таленат за дешифровање, па да се открије да су „две сар." у ствари омиљене сарме, и да „бе" није никаква хемијска формула већ бело вино, као што је „шпри." — шприцер. Али кафански људи често су уморни у тренутку кад им се, као епилог седељке, подноси рачун и не протестују против шифра, које су понекад и много мистериозније од наведене... А тек рачуни вешерки! Потребан је нарочити кључ, па да се продре у њихову тајну!

Чак и у љубавној преписци скраћенице су освојиле извесне позиције. Наравно, највише код људи, који пишу много љубавних писама разним особама, па стога оцењају потребу да утроше што мање времена на свако појединио писмо. Њихова писма изгледају, од прилике, овако:

„Моја драга, ненам. воље! Ако можеш, да се вид. у 6 ч. у М. В. у-... З. у твоју!"

Да ли је потребно напоминьати да је М. В. — улица Милоша Великог, широка и лепа, као да створена за љубавне састанке и уздисаје. А „З. у. твоју" — значи само: за увек твоју. Једна фраза, која у данашње доба значи врло мало, или не значи у опште ништа, али је ипак пријатна и звучна.

Телеграфски стил нашег нервозног времена продро је чак и у љубав, ударивши идили обележје неке депеше.

•

У Совјетској Русији бољшевици сматрају, како изгледа, скраћенице за најглавнију тековину свога режима. Не мари ништа, што је најбогатија земља бачена на просјачки штап и што становништво нема хлеба — главно је да скраћенице показују одличан успех. Црвени властодршци необично се поносе скраћеницама, које ни један језик на свету не би умео да изговори. Некомпликоване скраћенице нису толико славне и један Србин, који се пре извесног времена затекао у Москви, необично се чудно томе што скраћеница **Сом** не изазива нарочито дивљење.

— Има ли ту сомова? — питао је он наивно.

Одговорено му је да је **СОМ** Савез Организација Металиста, а наивни питач ускоро се уверио да у овој установи нема ни сомова ни друге рибе, али, у накнаду за то, има људи са менталитетом извесних животиња са дугачким ушима и веома твердоглавих. Постоји и организација, која се зове **СЛОН.** За овај назив узета су прва слова неког километарски дугачког назива, али у **СЛОНУ** нема слонова, као што у **СОМУ** нема сомова. Свуда се могу наћи само животиње са дугачким ушима, који су, чудном игром судбине, узели облик људи и дошли, шта више, до власти у великој Русији.

Три циганина и шест коња

—о—

У Кумановском Првостепеном Суду одржано је поротно суђење опасним коњокрадицама, Циганима Љубомиру Станковићу, Драгољубу Лукићу и Миладину Ђорђевићу из Становца. Они су одвели из гувна Симе Довета два коња у вредности 8.000 динара, а исте ноћи одвели су из неограђеног дворишта Стојана Кузмановића такође два коња. Трговцу Божину Јовановићу они су исто тако украли два коња у вредности 7.000 динара. Оптужени су осуђени на по пет година робије. Касација је оснажила ову пресуду.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

—о—

ПОВРАТАК Г. КУМАНУДИА

Заступник министра иностраних дела г. др. Кумануди вратио се синоћ у Београд.

ПУТ У МАДРИД

Заступник министра иностраних дела г. Кумануди отпутоваће у Мадрид 4 јуна. Са њим путује г. К. Фотић, директор политичког одељења.

ДИРЕКТОР ТРГОВАЧКЕ АКАДЕМИЈЕ У ЗАГРЕБУ

Г. Аурел Форелбахер, прећашњи инспектор министарства трговине у Загребу, постављен је за директора Трговачке Академије у Загребу.

СТУДЕНТИ МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА ПОСЕТИЋЕ ПАРИЗ

Крајем ове школске године студенти медицинског факултета треће и четврте године посетиће Париз и Лондон. Са њима ће ићи и многи наши професори са медицинског Факултета. Пут ће стајати само 1.200 динара а студенти ће се задржати у иностранству најмање месец дана.

ГОДИШЊА СКУПШТИНА САВЕЗА НОВЧАНИХ ЗАВОДА

Савез Новчаних Завода у Краљевини С. Х. С. одржаће своју десету редовну годишњу скупштину у Загребу 3. јуна. У исто време тада ће се прославити десетогодишњица рада овог Савеза.

КОД ГРИПЕ, бронхитиса, запаљења крајника, плућнога катара, код прехладе слузнавости носа, грла, душника покрвана, код болести ушију, и очију треба се побринути да буде стомак и црева чешће темељно очишћена употребом наравне Франц-Јозефове горке воде. Одлични лекари стручњаци посведочују да Франц-Јозефова вода дејствује одлично и код врбанца те других озбиљних болести скопчаних са грозницом.

16745

ТРАЖИ СЕ ЈЕЛЕНА СЛИОВ

У месту Сланих, Ил., Америка умро је 15 децембра 1928. наш поданик Стево Слиов. Исти је био осигуран на 500 долара у корист своје жене Јелене Слиов која је живила у Решетарима, срез Нова Градишка. Она је онде непозната, па се моли, да се иста јави Исељеничком Комесаријату у Загребу, Каменита 15.

КОНЦЕРТ УДРУЖЕЊА СТУДЕНТКИЊА

који је био заказан за 25. мај одржаће се 30. маја у сали нове зграде Универзитета у 6.15 часова. Суделују: г-ђе Жалудова примадона Опере и Ризничка првакиња драме и г. г. Ертл баритон Опере, Книт тенор Опере, Холуб концерт-мајстор Опере и Матачић диригент Опере.

РУЧНИ РАДОВИ ЈЕДНЕ ХРОМЕ СЕЉАНКЕ ИЗ ПОЉАНАЦА

Једна хрома сељанка Мандa Волковић из Пољанаца у Славонији израдила је врло лепу, уметнички рађену кошуљу, гаћице и појас са везом народне ношње, у црвеној, плавој и белој боји и донела у Београд на дар Њ. В. Краљевићу Томиславу.

Сви ови радови сељанке Волковић су ручни радови и она поред тога везе и друге разне украсе на одећима и то не само обичним концем различито обојеним него и свилом и златом.

Радови су врло интересантни и врло лепо израђени и заслужују сваку пажњу. Ова хрома сељанка се занима само везом и у томе је постигла велики успех. Одмах, на први поглед види се права славонска ношња, не само ова садања него и прошла и у овим радовима има много труда, воље и марљивости.

Многи ће се заинтересовати овим радовима ове хроме сељанке, прегледаће их и као врло лепе узети за своју децу.

Мандa Волковић станује у улици Војводе Анђелка број 27., код г. Врањевчевића, звоног „Рића".

НОВЕ КЊИГЕ И ЧАСОПИСИ

—о—

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ: Лето и дечје доба. — Куда ћемо нашу децу на лето? — Књижица којој је цена 6 динара корисна је за сваког родитеља. У њој ће наћи обавештења како треба искористити лето за дечје здравље — а и списак свих места у нашој земљи која су погодна за дечје летовалиште.

Добија се у свима књижарама и код писца Јованова 53.

Репертоар Народног Позоришта

—о—

НОВА ЗГРАДА

Четвртак, 30. — Коњиц ваљевски.

Петак, 31. — Господа министарка.

Субота, 1. — Кнез од Зете (први пут).

Недеља, 2. — (Дневна) Јевревка (Вечерња) Хајдук.

Повластице важе: 28., 29. и 30. маја.

ПОЗОРИШТЕ НА ВРАЧАРУ

Четвртак, 30. — Бродвеј.

Петак, 31. — Залуђена жена.

Субота, 1. — Господа Глембајеви.

Недеља, 2. — (Дневна) Кин. (Вечерња) Цркве миш.

Повластице важе: 27., 28., 30. и 31. маја, и 1. јуна.

ЗАБАВНИ ДЕО

Конкуренција у Америци

—:—

Два њујоршка железничка предузећа већ годинама се боре и такмиче; међу њима постоји огромна и јака конкуренција. Једно је друштво „Ерие" а припада милионару Гулду, друго „Централ" а својина је познатог богаташа Вандербилта. Оба предузећа отимала су се пре свега око тога да преузму у своје руке велик транспорт стоке из Канада за Сједињене Државе. Вандербилт је понудио подвоз за 100 долара од вагона, а затим је снизио тарифу на 90 долара. На то је Гулд своји смањио на 75, а Вандебилт одмах на 50 долара. Код 15 долара је Гулд мора признати да је тучен. Вандербилт је према томе узео у своје руке цео транспорт стоке из Канаде, али при томе ништа није зарадио, што више још је морао огромне суме да доплати. А оно што је Вандербилт доплаћивао стрпао је Гулд у свој џеп. Шта је он радио? Гулд је на канадској граници покупповао сву стоку и тако је он постао једини ликвидант стоке из Канаде. Ту његову стоку преносили су возови његовог конкурента Вандербилта. Гулд је баш услед јевтиног подвоза зарадио огромне своте новаца. Вандербилт је тек веома доцкан увидео да је на овај начин помагао свој најзаћег противника и заслужно титулу животиње коју се његове железнице превозиле...

•

ПАКЕТ ЗА ЖЕНУ И ПАКЕТ ЗА ПРИЈАТЕЉИЦУ. — У великим европским ва рошима персонал у појединим великим радњама све чини да се муштерије што срдачније дочекају и што боље услуже. Ту постоје разне рафинерије, које би нас могле у великој мери изненадити. Једном господину у Паризу десио се овај случај. Он је у једној јувелирској радњи купио једну дивну гривну. Продавачица, пре него што је гривну упаковала, упитала је купца:

— Је ли ово поклон за вашу госпођу или за неку пријатељицу?

Господин је у великој мери био изненађен и стога је прилично строгим гласом рекао продавачици:

— Шта се то вас тиче госпођице? Как ва су то питања!

— Извините, одговорила је она смешећи се, али пакете за жене пакујемо друкчије..... Знате ове друге мало лепше, укусније.....

Господин је био љут и рекао продавачици нека пакује како зна. (Изгледа да је пакет ипак био одређен за његову жену!)

Наше даме нека се радују што код нас овај рафинирани обичај још није завладао. Јер опасна је ствар када се већ и при паковању праве разлике између же не и љубавнице!

•

290.000 ФРАНАКА ЗА ЈЕДАН ПОРТРЕТ ОСКАРА ВАЈЛДА. — У Паризу је сада настала сезона аукција и лицитација. Недавно је продавана на лицитацији драгоцена збирка сликара Александра Натанзона. Ту се сем његових радова налазе и радови других познатих сликара. Праву сензацију је направила вест да је на лицитацији за један портрет Оскара Вајлда, рад Тулуз-Лотдрека; постигнута цена од 290.000 франака. Слику је купио један енглески антиквар, ко ји је дошао у Париз по налогу једног богатог Американца. Остале слике на овој лицитацији постигле су такође доста лепе цене. Цртежи, бакрорези и мањи сликарски радови продавани су по 50 до 60.000 франака.

•

НАДВОЈВОТКИЊА КАО ПОРОТНИК. — Поротни суд у Линцу судиће ових дана неким злочинцима. Коцком је извршен избор поротника међу којима се на лази и бивша аустријска надвојвоткиња Маргарета, која већ дуже времена живи у Линцу под именом Маргарета Хабсбург-Лотарингенска. Бивша надвојвоткиња је раније живела у аустријском царском двору. Она је сестра бивших надвојвода Јозефа Фердинанда и Петра Фердинанда Салватора а по мајци је у сродству са Бурбонцима.

Седам разних женских типова

— КАРАКТЕР ЖЕНА И ЈЕЛО —

Према тврђењу стручњака и упућених људи постоје седам типова жене. Дон Жуан, са својим схватањем о женама, рекао би седам жена, седам недеља, сваке недеље другу. Та промена је тако пријатна ствар! Тврди се да јело игра важну улогу при упознавању човечијег карактера. Шта више јело има и известан утицај на карактер. Према томе неки француски и енглески научници покушали су да поделе жене по категоријама, створивши седам разних типова жена, а поделе је вршени по томе: шта која жена једе.

Постоји један тип жена који ми у поратна времена веома често, скоро на сваком кораку сусрећемо. То су такозване спортиските. Она је витка, средње висине, има обично сиве очи и приличио је пропосита, али није арогантна. Она је чврстог карактера, самостална друг мушкарчев, о категорији ништа не зна. Омиљено јело нема, али већином воли вегетаријанску кост: пресно поврће и воће, меса што мање или никако.

Други тип жене у многоме се разликује од спортиските. Она није толико самостална, према мушкарцу је више попустљива. Она не једе много, али је прави гурман, јер воли да једе само фине ствари. Нарочито воли пиле и гушчије печење, пикантне сосове и фине салате. Воли да пије шампањац, а ни ликере не презире. У моди претерује, много троши на тоалете. Она је као супруга често непријатна и несносна, али као љубавница је одлична.

Трећи тип жене је некадања размажена „златна" девојчица. Она је и као зрела жена весела, разуздана и увек летњаста. Воли живот и захвална је онима који јој тај живот заслађују. Она радо посећује посластичарнице, попије по две или три кафе или чоколаде, огроман број колача. Воли и слатке ликере. Ова жена је весела, расположена и у браку већином сношљива.

Жене, које у животу диче на отмене филч ске глумице, које играју отмене улоге, спадају у четврту категорију жена. То је светска дама. Она је позвана да буде жена богатог трговца, индустријалца, дипломате, жена која уме да репрезентује, духовита и разумна, воли да живи раскошним животом, али у пркос свега тога је одлична мајка. Идеална жена за људе који имају велике месечне приходе. Она воли само најфинија јела, која једе само у најмањој мери. Воли шампањац и слатка вина.

Пети тип жене је моденска жена са приличном јаком цртом кокоте. Жена која полаже само на своју спољашност. Она уме да буде и љубазна али све што чини чини из рачуна. Она је рођена љубавница све дотле док љубавник има доста новаца. Одева се по последњој моди. Рафинирана је и паметна. Јело игра код ње само за то важну улогу јер воли да се показује у отменим ресторанима. Најфиније деликатесе купује зато да би се остали дивили њеној издашности. Код куће их ни не гледа. Воли све што је скупо, јер верује за је то и добро. После мање више бурно проведене младости, она се већ у годинама удаје, за обезбеди своју старост. Мужеви таквих жена постају обично књижевници, сликари, глумци. Ова жена и у браку жели да продужи своје навике, код куће иде неумивена пуњава и алкава, а пред светом се појављује у сјајним тоалетама. Није добра домаћица воли дуго да спава, стално задоцњава са ручком. Није јој страна ни кокаин ни морфијум.

Последња два типа жене су симпатични. Ту је жена која такође има неку професију и која је не само помагач него и искрен, одан друг свога мужа. Она је практична, савесна и мудра. Све чини да њен дом буде што лепши и угоднији. Штедљива је и пази на свог мужа. Цени мишљење свога супруга и угађа му. Зна да љубав пролази кроз стомак и стога она настојава да у том погледу створи потпуну хармонију. Она сама је у погледу јела скромна, једи са мужем и зло и добро, а ако треба она ће и гладовати. Овај тип жене нарочито се често сусреће код германских и словенских народа, док је код Романа веома ретка.

Седми тип жене је још симпатичнији. Прави мушкарчев друг у животу. О јелу не води ни мало рачуна, задовољава се са најскромнијом храном, јер сматра да се живот не састоји само из уживања које нам пружа јело. Она је одлична мајка, а у стварн у њој се сједињују све добре особине првих шест типова данашње жене. Овај савршено идеални тип жене је наравно веома редак, али се тврди да има срећних мушкараца који су и на такве жена наишли...

Статуа ритера Роланда која је постављена на новом путничком пароброду „Бремен", који ће ускоро кренути за Америку

ЈУНАЦИ МОДЕРНЕ ЖЕНЕ. — Један француски часопис, који читају највише жене, тврди да је се женски укус у погледу мушкараца јунака, идеалног типа, у последње време у многоме изменио. Часопис је показао своје читатељке да изаберу по свом укусу чланове Француске Академије. После тога избора се видело да би Академија изабрана од данашњих жена била сасвим друкчија, а не би ни најмање личила на ону праву. Међу њима налази се свега један књижевник, и то контеса де Ноај. Сви остали чланови су авијатичари, мотоциклисти, глобтротери и официри. Некада су се жене одушевљавале за песнике, сликаре и музичаре, данас су о томе промениле своје мишљење. Даи импонују још само Линдберг, Мусолини, Сеграв, Демпсеј и људи о којима се данас много говори и пише.

•

ОБИЉЕ ДЕЦЕ У ИТАЛИЈИ. — Позна то је настојање италијанске владе која свим силама настојава да се плодност у Италији што више шири и број порођаја повећа. Прошле године у Италији је било 1.523.000 породица са седморо или више деце, а 100000 породица је било са деветоро деце. Изгледа да је најплод нија венецијанска провинција, у којој има 200.000 породица са седморо и више деце. После Венеције долази Ломбардија, затим Сицилија и Тоскана.

У америчкој вароши Спрингфилд, на прозору једне методистичке цркве, налази се ова необична фигура, која представља авијатичара Линдберга и потпис г. Келоговог пакта.

СРЕБРО КАО ЛЕК ПРОТИВ БАКЦИЛА. — Поред познате методе стерилизовања сада је пронађен нов начин за уништавање и брзо онеспособљавање опасних и штетних бактерија. Минхенски инжењер Краузе пронашао је нов поступак, да се помоћу сребра онемогуће ју бакцили. Ако се тешки метали расто пе у ситне делове, они располажу особи ном да убијају ситне бакциле. У овом по гледу сребро долази у првом реду, у обзир, јер има највише тих материја у себи. Научници су већ и раније утврдили да је сребро необично лековито; оно је у терапији употребљавано за отоке и чи реве и то са великим успехом. По методи инжењера Краузеа ситно сребро, у облику праха, помеша се са дестилованом водом и тако спремљени лек може се употребити за стерилизовање бакцила. Тај лек може се сасвим слободно и попити и он се показао нарочито згодан за лечење туберкулозе. Краузе ће настојати да овај лек усавршн тако да он свакоме болеснику буде приступачан, а то ће бити тим лакше, што је прављење овог лека скопчано са минималним трошковима.

•

СТРАШНО САМОУБИЈСТВО ЈЕДНОГ ЛОВЦА. — У аустријској варошици Велерсдорф, Франц Хелштерн, ловац стар 29 година, извршио је ових дана самоубиство на грозан и страшан начин. Он је у своју ловачку пушку ставио метак јачег калибра, па је затим цев напунио водом. Последице су биле страшне. Ловац је цев од пушке ставио у уста и окинувши пушку сву лобању је размрскао. Његова глава потпуно је одвојена од трупа. Узрок самоубиства је несрећна љубав.

•

ХИЉАДУ ДЕЦЕ УДАВИЛО СЕ У ЕУФРАТУ. — Сваког пролећа скоро у подручју великих азијских река Еуфрата и Тигра настају катастрофалне поплаве, које имају и људских жртава. Ове године поплава је имала трагичних последица, јер је Еуфрат нагло се изливши из свог корита, поплавио један крај, у коме се налазила велика основна школа. Око хиљаду деце је нашло смрт у таласима. Три учитеља су се такође удавила. Сем тога вода је однела велики број стоке и разног намештаја. Скоро сви насипи су провалили.

НОВ УСПЕХ НАУКЕ

АНТИСЕПТИЧНА ВОДА ЗА НЕГУ ЗУБА, УСТА И ГРЛА

Бактериолошки доказано да убија клице, спречава њихово размножавање, не штети ткиво, а зубе, уста и грло ослобађа инфекционих клица и одржава их чистим и свежим.

Одлична предохрана противу оболења зуба, десни и грла и упошења инфекционих болести путем истих као: ангина, реуматична и срчане мускулатуре оболења, грип, инфлуенца, кијавица и т. д.

КОД ОБОЛЕЊА КРАЉНИКА одлично средство за испирање грла.

Неопходна за време лечења препаратима жива и бизмута, да би се избегла нежељена оболења десни. 1725б

Добија се у свима Апотекама и Дрогеријама.

ЦЕНА ФЛАШИ 24. ДИН.

ДУХОВИТИ РАЗГОВОРИ

Домаћи лекар: — Госпођо, дајте са мо вашој деци рицинуса и то ће бити сасвим довољно.

Модерна мама: — Али, докторе, то је лек стар као свет!

Лекар: — И деца су стара као свет, госпођо!

Разговор са шофером

Неки човек, полу-пијан, прилази шоферу таксн-а и пита:

— Колико до Његушеве улице?

— Педесет динара, господине — одговори шофер.

— Много, сувише скупо! Ућите брзо у кола, ја ћу вас возити за двадесет динара. Прихвати пијани.

•

Разборити црнац

Један црнац, који је био оптужен због крађе имао је пред свој претрес овај разговор:

— Саме, ти знаш, шта ће се догодити ако будеш лагао? питао је адвокат.

— Знам, доспећу у пакао и тамо горети.

— Врло добро, али ти знаш шта се догађа онда када говориш истину?

— Наравно! рече Сам. Ми бисмо онда изгубили процес!

JARDIN DE PARIS

Моли п. публику да му у року од 48 сати одговори на ових 12 питања:

1) Да ли п. публика зна да је **Jardin de Paris** отворен??
2) Да ли п. публика зна зашто је **Jardin de Paris** отворен??!!
3) А зна ли п. публика да је кујна у **Jardin de Paris** најбоља.
4) Верује ли п. публика да се нигде лепше и здравије не може ручати уз пријатан теферич до у **Jardin de Paris.**
5) Да ли свесна п. публика зна шта значи седети у вече после 8 h без комараца уживајући.
6) Верује ли п. публика да сам и задњу и моју и туђу пару дао да уђесим **Jardin de Paris** за п. публику.
7) Мисли ли п. публика на то да ли ја могу да изађем даље ако се **Jardin de Paris** не посећује од п. п.?
8) Зна ли п. публика да се ледена Смедеревка из Смедерев. Задруге само у **Jardin de Paris** може добити.
9) Зна ли п. публика, да **Jardin de Paris** отвара у суботу 1. Јуна сезону првокласних европских атракција невиђених до сада у Београду.
10) Зна ли п. публика и верује ли да програм за Јуни месец **Jardin de Paris** плаћа 120.000 дин.
11) Зна ли да ако она на то не мисли шта ће бити са **Jardin de Paris?**
12) Зна ли п. публика да треба да дође и види **Jardin de Paris** да би могла да одговори на ова питања.

Најбољи одговор добиће вечеру за 4 особе уз припадајућу дозу вина.

ЖАРКО
JARDIN DE PARIS

17265

Фељтон „Правде"

ПАМЕТНИЈА ОСВЕТА

— Луиђи Орсини —

У једној малој пограничној варошици, у близини аустријске границе, тихо су разговарале две жене. Једна је била висока, стасита и црномањаста, звала се Марија. Њена другарица била је слаба, неразвијена, смежураног лица, са проседом косом. Име јој је било Катерина.

Поред њих и око њих седела су туробна деца, која су, и ако мала, личила на одрасле људе и својом озбиљношћу пла шила свакога. И жене и деца били су потпуно изнурени, измождени. Од глади. Рат је био, проклети Аустријанци су окупирали пограничне крајеве, а за Италијане тада није било хране. Деца су мислила само на хлеб, а жене како да тај хлеб набаве.

У малој италијанској варошици је било прилично велики број непријатељских војника и официра. То је већ било у оном периоду светског рата када су већ и сами војници гладовали, стално чекали на провиант. Становништво пак није имало ни залогаја и хранило се корењем.

Али језици обеју жена неуморно су радили, као да те жене и није мучила страховита глад. У њиховој кући је становао један аустријски наредник. Био је то угојен, крупан, прилично симпатичан човек, плаве косе.

Баш мало час је изишао из његове собе његов посилни и штипајући Марију за образ, као у шали јој саопштио:

— Што не одеш већ једном наредни ку? Он те стално зове... Неће ти ништа... Добра је то душа... А имаћеш после и јела и пића.... Има он и конзерви и вина.

Када је војник изишао, Марија је погледала своју децу и дубоко уздахнула. У место ње почела је да говори својим хистеричним гласом Катерина:

— Радије бих умрла заједно са својим дететом, али се овом аустријском гаду не би подала.... Зар своје тело да пљам с њим?... Не, никада

Она је псовала и клела на све стране. Кућа је била Маријина. Катерина је била сестра њеног мужа, која је са својим јединцем дошла из далеких крајева. Њихови мужеви налазили су се у рату.

Марија је приметила:

— Нису ни ови Аустријанци криви за овај рат и његове страшне последице... У осталом, шта се буниш, тебе он никада не зове и не дира!

— Не? Мислиш? — одговорила је Катерина својим крештавим гласом. По десет пута дневно ме зове у своју собу... Али радије ћу доћи у мртвачки сандук, али том бриганту се нећу подати!

Марија се у мало није насмејала, посматрајући своју ружну рођаку, али јој тада опет поглед пао на њену дечицу и она је остала озбиљна. Тада је помислила на комад хлеба, конзерву и боцу вина. О, то би било дивно! Врхунац свију жеља. Она већ давно није видела свога мужа, а наредник јој баш није био антипатичан. Али шта да ради, ту јој је на врату ова одвратна жентурина. Та Катерина, која је стално шпијунира. Сем тога помислила је и на свог мужа. О, није било лако бити жена за време рата!

*

Катерина је спавала у постељи Маријиног мужа, у средишњој соби. У трећој постељи спавала су деца.

Они су легли веома рано, изнурени од глади тражили су заборав и утеху у сну. Али после првог сна, Марија се пробудила. У соби је владао густ мрак.

Она је у пола подигла главу с јастука и слушала уморно дисање својих малишана. За дивно чудо, Катерина је ове ноћи тако мирно спавала. Марија је још пре спавања водила у себи тешку, одлучну борбу. Али сада је једна мисао толико обузела и овладала њоме, да јој се даље није могла одупирати. Мислећи на то да за своју децу мора учинити и оно најгоре, она је већ била одлучила. Устала је из постеље и обукла се, настојавајући да не направи ларму.

Већ у ходнику приметила је млаз светлости које је падао са прозора наредни кове собе на првом спрату. Марија је лаганим корацима ишла према наредниковом стану. Пред вратима је скинула са себе хаљине, тако да је остала само у кошуљи. Њено тело је изгледало као од мрамора истесано и допало би се несумњиво и неком вишем официру, а само овом плавом аустријском нареднику....

Но пре него што је закуцала на вратима и ушла у наредникову собу, она је погледала у собу кроз кључаоницу. Дрхтала је, први пут у животу била је на путу да превари свога мужа, која је још и сада ценила, много волела. Тражила је неки згодан изговор, неће тек тако да се понуди. Рећиће му да ће сутра да пере веш, рано изјутра, па би молила наредника да јој већ сада преда свој веш.

Али у тренутку када је погледала у собу, она је као громом погођена подигла своју главу и збунила се. По том се опет сагла и сада је већ дуже времена гледала кроз кључаоницу. А када се исправила, она је имала сасвим други изглед. На њеном лицу оцртавао се бес, лутња, разчарење и потајна радост у исти мах.

Наредник је у соби грлио танки струк и смежурано тело Катерине. То је видела Марија када је погледала кроз кључаоницу.

— Е, чекај, бестијо једна, показаћу ја већ теби. Зар тако умеш да се претвараш, вештицо проклета! Но, видећеш шта ја умем...

Она се вратила у своју собу и запалила лампу. Али седећи тако у соби, она је изненадно устала и погледала своја обла рамена, пуне груде и леп стас у огледалу.... Лице јој је било још сасвим свеже. Који мушкарац би јој се могао одупрети, када му се она буде драговољно понудила?

На уснама лепе жене титрао је подругљив, злурад осмех. Њена осveта је имала да буде паметнија, него што је то у први мах помислила. Тој жентурини ће она показати да је она и боља и лепша!

Када се Катерина буде вратила она ће је дочекати само са слабим прекором.

— Дакле, ти си ипак попустила, а толико си нападала тог наредника... Имаћу шта да причам твоме мужу када се буде вратио из рата...

А у себи је имала ову слику пред собом; од сутра па на даље, сваки дан она ће бити у наредниковој соби, њу ће он миловати, а Катерина ће стајати пред вратима и гледати кроз кључаоницу... Или ће се бесно, хистерично превртати у својој постељи.....

ЗА БАЊСКУ СЕЗОНУ — НАЈЛЕПШИ ИЗБОР

Шарених пролетњих и летњих тканина свилених, вунених и памучних у најновијим дезенима. Практичних и постојаних у прању

Добила је у врло великом и лепом избору које продаје по најсолиднијим ценама

ПОМОДНА ТРГОВИНА 16899

СОЛОМОНА Х. ГАБАЈА код „ТРИ ТИЦЕ"

Васина ул. 13. БЕОГРАД

Роман „Правде"

Острво страсти

— МАВРО ЈОКАЈ — 50

— Наставак —

Причао јој о плавој суриманској жаби, за коју је пруски краљ платио 4500 талира; говорио јој је о песми жаба и мочварама.

Ноеми се сада већ смејала. Већ је била на путу да не мрзи више те животиње.

— Само када се те жабе не би тако дерале!

— Е али то викање је у ствари удварање мужјака женци. Код жаба само мужјак има гласа женка нема. Мужјак целу ноћ пева својој женци: о како си лепа, о како си бајна! Зар се може замислити дражеснија животиња од жабе?

Ноеми је почела ствар да схвата са много осећаја.

— Сем тога жаба је прави научник. Видите, зелена жаба уме да предосети време, кад предстоји киша, она пева и диже се из воде. Ако осећа сушу, она се заиграчи на дно воде.

— Ах! узвикнула је Ноеми радознало.

— Одмах ћу ухватити једну зелену жабу!

Тимар је ускоро ухватио једну жабу и ставио је на свој длан.

Ноеми се час одушевљавала, час по мало плашила. Она је бледела и руменила у лицу.

— Погледајте како јој срце од страха куцај! А њене ноге личе на минијатурну чо вечију руку. Како нас само посматра са свог им црним, лепим очима! Она се ипак не бо ји нас!

Ноеми је пружила руку радознало, али је брзо опет трпла натраг.

— Ухватите је, шта се бојите! То је најневиније створење на свету! Отворите длан!

Ноеми се и бојала и смејала, по мало је још осећала страх од хладног додира жабе, задрхтала је, али је ипак ставила жабу у своје руке.

Најзад се она добродушно смејала, као дете које се боји да уђе у воду, али када је већ у води, оно ужива.

— Видите, да жаба и не покушава да се ослободи! Однећемо је кући, ставићемо је у једну боцу, истесаћемо мале мердевине и спустићемо их у боцу, непуњену са водом. Она ће се увек успињати по мердевинама, када осети да ће бити киша.

Затим је Тимар хтео да узме жабу од Ноеми.

— Не, не! отимала се она. Ја ћу је носити кући.

— Али онда морате стиснути руку, да вам не побегне! Само нежно. А сада да се вратимо кући, време је већ.

Они су се вратили кући; Ноеми је истрчала напред и већ из далека је дозивала своју мајку.

— Мајчице, мајчице! Гледај шта смо уловили! Дивну птицу!

Тереза је строго покарала своју кћерку:

— Ја сам већ толико пута говорила да се птице не смеју хватати.

— Али ово је у истини веома лепа птица. Ухватио је г. Тимар; дао је мени; погледај само овамо у мој длан!

Тереза је задивљено посматрала жабу, а затим и своју кћерку. Видело се да она све то не може да схвати.

— Погледај, Мајчице, како трепти са својим лепим очицама! узвикивала је Ноеми одушевљеним гласом. Стављемо је у стакло, хватаћемо јој муве и она ће нам пронаћи време. О, драга, мила, моја жабице!

Она је нежно пољубила жабу уз своје лице.

Тереза је зачуђено посматрала Тимара.

— Господине, ви сте прави мађионичар! Још јуче ово дете сте могли са једном жабом истерати из овог света, а данас...

Ноеми је пак била потпуно занета жабама и стално је хватала те корисне животиње. За време вечере она је Терези причала све оно што је о жабама чула од Тимара. Оне су наши пријатељи и савезници, благодат за башту, помагачи баштована...

Тимар је од врбовине истесао мале и лепе мердевине за жабу метеоролога, а Ноеми је донела једно стакло за слатко, које је напунила свежом водом. Чим су жабу ставили у воду, она се спустила на дно. Ноеми је од радости пљескала рукама: биће лепо време, без кише!

— Чујте ме, господине, рече Тереза када је изнела вечеру на сто. Ви не само да сте направили право чудо са Ноеми, него сте јој учинили и једну доброту. Наше острво би било прави рај да се Ноеми није толико бојала жаба. Али када је приметила једну жабу, она се толико уплашила, да је дрхтала. Никада је нисам могла навести да оде у онај крај острва, где има мочвари и где се нарочито задржава већи број жаба. Сада сте ви направили ново биће од ње, препородили сте је.

— Мило ми је, Бога ми, одговорио је Тимар.

Тереза је дубоко уздахнула.

— Мајчице, зашто си тако тешко уздахнула?

— Знаш ти то врло добро.

Па и Тимар је знао на кога се овај уздах односи.

Ноеми је настојавала да пренесе разговор на пријатније ствари.

— Ја сам се почела плашити жаба онда, када сам приметила једну велику жабу крастачу. Рекли су ми да има жаба које се необично дебеле када их уђарите копривом по леђима. А један дечко који је дошао са сељацима, једном је тако намучио жабу... Па и овај зли младић...

— Који зли младић? питао је Тимар.

Ноеми је ћутала, само је руком одмахнула, презриво. Она је погледала на Терезу, а ова јој главом одобравала. Оне су погађале мисли једна друге. Наравно да је Ноеми мислила на оног поквареног типа, Тодора Крнићанца.

Тимар је то знао. Он је упитао Терезу:

— Је ли вас од тада већ посетио?

— О, тај гадов долази сваке године и стал но ме кињи. Сада је већ проналазио начин како да ме опљачка. Доноси са собом читаву дереглију, па пошто му не могу да дам новаца, он ми одузима разне ствари, воће, сир, мед и остало и то после у Панчеву продаје. Ја му дајем само да га се отресем.

— Ове године још није био, рече Ноеми.

— О, тај човек неће се лако изгубити, уздахнула је Тереза. Чекам га ја сваког дана.

— Бар да сада дође! рече Ноеми.

— Зашто, мала лудице?

Ноемино лице се у том часу зарумењело као ружа.

— Зато. Ја бих волела да сада дође

— Наставиће се. —

Спорт

Освета

ШАРЕНА ЗРНЦА

—:—

Плавима је пошло за руком да освете свој зимски пораз. Бројем су додуше за један надмашили минули успех црно — белих, али у недељу ипак нису добили битку онако убедљиво као што су изгубили пре. Онда су „шумски људи" били у сваком погледу бољи и победили без поговора, док је њихов супарник решио у своју корист други сусрет на доста чудан начин.

Значи да питање престижа није коначно решено. Особито с обзиром на незаслужену поделу бодова.

Два Јакшића. — Необичан је тај вратар. Од кад је постао звезда, сија и гаси се наизменично. Чак и за време једне игре. Прво је бранио своју мрежу као орао гнездо, затим се опио од пљескања присутног света и пао са висине. Дотле је праве бомбе хватао као мачка миша, — после је испуштао сваки слаби хитац и противник је страшно јефтино погађао циљ.

Господин заставник. — Улогу једног међашњег судије преузео је био некакав кицош, који никад није хтео да потрчи за избаченом лоптом. Њему је сасвим свеједно било што су играчи уморни. Кад му је пак човек са звиждаљком изложио да врши своју дужност исправно, набавио је једног помагача, некаквог клинца од шест година, који је свој посао вршио савршено савесно.

Два муфте — посматрача. — Као што је познато, небо сасвим припада плавима, али се још догодило да — наравно без икакве штете за Б. С. К! — на њему искрсне један црвени гост, односно крилатица такве боје. Њени возачи су бесплатно гледали неколико тренутака пријатељско огледање и затим, ишчезли без трага. Високи плот се дакле пред савременим средствима показао ништавним.

Зли језици говорили су да је црвена крилатица била у завереничком договору са „шумским људима". Требало је наиме да хавара плаве док гости не утерају бар једну лопту.

Тајанствено гостопримство. — Утакмица је [illegible] сати. Тачно у одређени тренутак Соко је изашао на бојно поље и стао да [illegible] вежба ноге пуцањем на врата. Поштено је међутим био прилично уморан од утакмице од петка, престао је са стрељањем и окренуо се облачићима очекујући домаћина. Али овога ни од корова. „Шумски људи" су се дали на земљу и под врелим сунцем издржали пуну половину часа. Већ су хтели да се дигну и пођу кући, кад су нагло банули плави.

Вештој заиста!

Чародија. — Кад је код стања од два према један за црно — беле лопта погодила у леву стативу, ниједан од три хиљаде посматрача ни је смео помислити да би лопта могла доспети напоље. Али она стара свевидећа плавих, госпођа Срећа, повела је округли предмет преко целог прага и најзад отерала напоље.

Тиме је спасла своје од немилосрдног пораза.

Изврсни новајлија. — Кад је Вујадиновић по чео да се појављује у првој дружини плавих, стручњак је лако могао наврети његову дарови тост, али је играч пао у немилост штампе прес тоничког правца и моја маленкост је морала да узме младића у заштиту.

Данас је дотични најбољи играч у нападу плавих. Можда неби надвисио Марјановића, кад би овај дејствовао на крилу, али овако је Вујадиновић, као лева спојка, знатно крупније вредности. Он стварно управља навалом, шаље у ватру чак и десно крило и главни је извршилац. Мајсторски се снашли пред мрежом и увек је на правом месту. Да њега није било, тла ви и поред значајне погрешке судије неби напустили разбојиште подигнуте главе.

Несити навијач. — Једном присталица плавих није било доста што је Сокола скршила кобо, већ је хтео да увећа победу својих. Кад је приметио да лево крило домаћина није више у стању да ухвати лопту, утрчао је на игралиште и добацио надувану кожу пред капи ју. Судија се дрзнуо да поништи ову услугу, што међутим не значи да мора следећи пут и другу.

Жртва реду. — Код стања од 2:4 Колнаго је посредовао код судије да буде најурен Јакшић који се заборавио толико да је, прекорен од својих другова, стао да псује. Средњи помагач црно — белих није хтео да трпи тај покор и решио се да макар и по цену већег губитка заведе ред.

Владимир Кустидић

У ПЛАВОМЕ ШАПЦУ

Усамљени навијач црвених

Један пријатељ казене био је прошле недеље у граду плавих шљива. Присуствовао је утакмици девојака из престонице и свој утисак написао за наш лист.

„Као што је познато, права екипа црвене хазене победила је са 10:5 најбољи остатак подсавеза. Међу пораженима биле су и две чланице Југославије, која се осетила довољно јаком за свлада противничку тим, па је поред левог крила из своје резерве супарницима позајмила и своју звезду, завидну Хаџићеву. Ова околност је свакако била тајна за хиљаду гледалаца, који су одмах стали да навијају за беле. Заиста стао наравно није било оправданог разлога, јер хазена Југославије није само одлична него и знатно боља од потучене чете, али Шапчани много не заресују спорт, већ се радије по воде за својим осећајима. Они нам нису прву бољу, пошто су људи за плавом!..

Тек што је почела „борба" пчеле су утерале четири лопте и само све шаке једног бившег члана исте боје наградиле су ћушове. Југославија затим није хтела да се напреже и бе ле су стале да узимају мах. На неопходно одузимање [illegible] је пошао за руком да изједначе, па се са резултатом од 4:4 отишло на одмор.

Друге половине Југославија је узела ствар озбиљно, заиста честито и на веома убедљни начин извојевала сигурну победу. Срца посматрача постала су канда нешто нежнија, јер се више људи усудило да пљеска, али непосредни повод свакако није био изврсна игра црвених, него чињеница да су биле јаче.

На жалост Југославија није била у стању да прикаже сву своју вештину због невероватно рђавог терена. Кад сам исти видео, писам се зачудио што је на њему испрашен Б. С. К., јер се само може снаћи ваљда једино Мачва. Чи хазенкиње, које лопту „терају" рукама, нису смеле да трче слободно, а још мање да се окрећу нагло, да друбљују покретима тела и слично.

Био сам после са победницама, које су при чале веома похвално о приређивачима. Дочекане су веома срдачно, угошћене богато и испраћене са једним печеним јагњетом. Сав свет је био према њима необично љубазан свуда сем на игралишту.....

Уопште, никако нисам могао схватити како је Мачва могла саломити своје срце да поклони Б. С. К. Она је, заједно са читавим Шапцем толико плава, да јој збила не пристаје црвена кошуља.

ЦРВЕНЕ НЕВОЉЕ

Предлози пријатеља

Пошто су на прагу уводне утакмице за државно првенство, изванредни црвени су веома узнемирени питањем састава чете. Уредништво је досад примило доста писама у којима се предлаже, од прилике, овакав избор:

Николић, Ивковић, Петровић, Б. Поповић, Димитријевић, С. Поповић, Добријевић, Хрњичек, Лубурић, Милошевић, Вирић.

Многи би радо видели у чети искусног стрелца Јовановића и борбеног Ђурића, као и поузданог Шера у вратима.

Бојазан присталица није неоправдана из разних разлога. Прво је незгодно што се Југославија налази у стању једне душевне утучености, која би могла бити од врло штетних последица пред оштрим полетом правца Суботице. Друго је непријатно што господин Стрнад, учитељ црвених, и поред свег уверавања управе да није тако — нема одрешене руке. Он је под утицајем извесних личности, које не увиђају да ипак нису довољно стручне. У осталом, и сам је прилично ћудљив и гдекад се показује нетрпељива према неким члановима, које потпуно сасвим неоправдано. Он је иначе изванредно способан у спремању лоптача и за довођење истих у довољно телесно стање, али код састављања дружине испољава видне знаке збуњености или очајања.

Кад бих у црвеном друштву био члан, захтевао би да горе-наведену чету спреми за истрајну борбу и не би му дозволио да врши измене. Југославију су заиста највише убиле честе измене. Да се држала стално једног истог састава, свакако не би прошла овако зло.

Покушај са малим Ђокићем морао је да пропадне, јер је даровити дечко сувише ситан. Против јаких нападача из Сарда не би био, од велике користи. Такође је погрешно што се неодлучни Младеновић претпоставља срчаном и жилавом Б. Поповићу. Млади Милорадовић је сјајан, али неиздржљив, јер претерано пуши.

И тако даље.

Можда најзад небо неће сазнати да црвени следеће недеље путују у Суботицу.

ХАЗЕНА

ЈУГОСЛАВИЈА — Б. Х. П. 10:5 (4:4)

Шабац. — Иницијативом „Мачве" приређена је у Шапцу прва утакмица у циљу пропаганде и ради оснивања хазенске секције. „Југославији" је заслужно тукла Б. Х. П. давши у финишу врло лепу и фер игру, у навали победиоца све је функционисало како треба, а нарочито падала је у очи лепа и ефикасна игра Е. Јовановићеве и Л. Барловићеве. У халф линији Спирова је била боља и окретнија од Поповићеве. Шкорићеве у одбрани, добре. Код Б. Х. П.-а најбоља је била Хаџићева која је била душа тима. Халф линија слаба. Ајзеле бранила је до пред крај изврсно. Тимови су изишли у овој постави **Југославија:** К. Шкорићева, О. Шкорићева, Н Спирова, Д. Поповићева, Р. Бунчушевац, Е. Јовановић, Л. Барловац,**Б. Х. П.: Ајзеле,** Константиновићева, Шер Семинц, Ђукићева, Хаџићева, Станисављевић (Београд) добро. На крају приређен је низ тенис утакмица између чланова тениске секције „Мачве" **М.**

СЛАВИЈА—МЛАДИ РАДНИК 2:2

Крагујевац. — И последња првенствена игра у овој сезони, која нам је коначно пружила табелу места у првенству „Шумадијске Жупе", за вршила је.

Но, исход игре, знатно је пореметио и умањио досадањи повољан пласман „Славије" која је, са нерешеним резултатом, те изгубљеним једним бодом и огромном гол-дифиренцијом квалитативно осетно пала далеко заостала иза „Шумадије", која и з ову годину носи првенство „Шумадијске Жупе".

И ако је у овом сусрету „Славија" била фаворит, њена је игра и више него разочарала. Са само лаком надмоћношћу у једном делу првога полувремена, „Славија" по најсретнијем удесу једва успева да воли са 1 0 датим из генала.

Друго полувреме, од самог почетка, „Млади Радник" има потпуну у свој о рукама. Снажни неодољиви налети симпатичн „црвених" деча ка обескрабрили су „Славију" која се из свога најбољег дана очајно брани но већ у 6 мин. игнашна је, да лопта затресе мрежу на њеним вратима (1:1).

У 15 мин. један изненадни продор „Славије", шут на гол и вратар испушта. „Славија" повећава на 2:1 те јој је то и последња прилика да дође до противничких врата.

Разбијена и потпуно деморалисана, у 30 мин. уступа „Младом Раднику" да егализира на 2:2 да тај резултат остане до краја.

Резултат нереалан. „Млади Радник" заслужио је да слави једну своју дивну победу.

Судија г. Ханка савестан.

СЛУЖБЕНО САОПШТЕЊЕ С. К. „ЈУГОСЛАВИЈЕ"

1

За недељну утакмицу против „Сарда" у Суботици за државно првенство, позивају се ови одређени играчи првога тима: М. Николић, Милутин Ивковић, Бранко Петровић, Борис Поповић, Брана Димитријевић, Стојан Поповић, Рудолф Добријевић, Бранислав Хрњичек, Стеван Лубурић, Славко Милошевић, Драгослав Вирић. За резерву: Душан Пантић, Владета Ђурић, Брана Младеновић, и Драган Јовановић. Воћа пута потпредседник клуба, М. Станојевић. Полазак у недељу 2. јуна у 6 часова јутро.

Сви напред именовани играчи као и сви чл нови управног одбора С. К. „Југославије" исто времено се позивају у четвртак 30. ов. м. тачно у 6 часова по подне на врло важан састанак на игралишту клуба.

2

За пријатељску утакмицу против С. К. „Спар те" Земун у четвртак 30. ов. м. позивају се сле дећи играчи: Пантић, Богдан Ђорђевић, Гинча Ђорђевић, Чеда Ђукановић, Петар Лончаревић, Момчило Ђокић, Борица Николић, Лука Павл ца, Драган Јовановић, Милан Милорадовић, Стојан Ђурђевић и Ђалок Воћа пута А. Вајс Пр[illegible]немици и члан Управе г. Христифор Митровић. **Полазак у 4 часа** по под не са савског пристаништа.

Управа С. К. „Југославије.

П. председник **Станојловић**

ШУМАДИЈСКА ЖУПА

Шумадија	6	3	—	3	9	6 11
Славиј	6	3	—	3	9	6 11
Јадран	5	1	4	—	2 12	6
Млади Радник	5	—	4	1	1 20	4

Бројеви назначују: играо, добио, изгубио, нерешено бодова, примио, дао (голова).

ТРГОВАЧКИ—СРЕМАЦ 2:1 (1:1)

ШАБАЦ — У пријатељском сусрету шабачки Трговачки Спорт Клуб тукао је заслужно „Сремца" из Руме са 2:1 (1:1). Голове дали Трговачки Николић и Дамњановић добро г. Владиковић.

Масирати лице с кремом Симон је права милина. Нити је сух нити масан, већ савршене тустоће и лако продре у поре коже

КРЕМ СИМОН
(CRÈME SIMON)

оживљује кожу, умекшава ју и увећава њен природни сјај.

Начин употребе: Размажите га на још влажној кожи после Ваше тоалете. Лаком масажом учините, да продре у поре, а после тога осушите пешкиром.

ПУДЕР и САПУН СИМОН - ПАРИЗ

МЕМОАРИ СОБ[illegible]ПОСЛЕДЊЕГ АУСТРИЈСКОГ ЦАРА

Фрања Јосиф без круне и плашта

— КАКАВ ЈЕ БИО ФРАЊА ФЕРДИНАНД —

47.

Нема сумње, Фрања Фердинанд је послед њих година пред светски рат играо важну улогу у политичком животу Аустро-Угарске и поред Фрање Јосифа имао одсудну реч при вођењу важних државних послова. Док се пређашњи аустријски престолонаследник Рудолф никако није могао мешати у политику, Фрања Фердинанд је то право добро искористио.

Морам одмах у почетку подвући да се Фрања Фердинанд налазио у веома тешкоћ и неповољном положају после изненадне смр ти кронпринца Рудолфа, који је био необично популаран и омиљен у целој монархији. А није требало много психологије па да сваки лаик сместа уочи велику разлику, велики контраст између ова два човека. Рудолф је био пријатан, љубазан, духовит, племенит човек доброга срца, док је Фрања Фердинанд увек био мрзовољан, суробан, по мало пакостан осорљив груб. Нико тога човека никада није видео да се смеје. Према свакоме је био необично строг и неувиђаван; са царем је разговарао као са човеком себи равним.

Говори се да се Фердинанд много година пре смрти кронпринца надао да ће једнога дана постати аустроугарски престолонаследник. Он наравно није рачунао на његову пре рану или напрасну смрт, али је као политичар прилично оштрог гледања на ствари пре досетио да ће између цара и Рудолфа једнога дана доћи до таквог сукоба, који ће довести до Рудолфовог позлаћења и остајке на право наследства престола. Фрања Фердинанд је дакле стално живео у нади и услед дугог чекања остао пакостан и хистеричан, као што уседелице услед дугог чекања на мужа постају бесне, мрзовољне. Ни сама спољашност Фрање Фердинанда није била баш привлачна, а сем тога био је [illegible] болешљив и то је допринело да је имао много више непријатеља него пријатеља.

Не може се поћи да су сами Немци и Мађари у Монархији са приличним неповерењем дочекали долазак Фрање Фердинанда као престолонаследника. Пре свега, он се истицао као великн антисемист и био је протектор многих католичких друштава. Све народности у монархији сматрали су Фрању Фердинанда за странца, човека који их неће моћи ни хтети да разуме.

Сви су гледали да његова владавина неће дуго трајати. Нико није могао да се одушеви овим тмурним, мрзовољним човеком.

Престолонаследник је располагао са својом засебном војном канцеларијом, која је радила независно од канцеларије цара Фрање Јосифа. Цар није имао никаквог утицаја на ову војну канцеларију, која је обављала у свом делокругу све послове престолонаслед ника.

Веома често се дешавало да су се цар и Фрања Фердинанд разилазили у гледиштима и долазили у оштар сукоб. Престолонаследник је корак по корак хтео да освоји што више терена испред самога цара и да поста не меродавни чинилац у политици аустроугарске монархије. Он се бавио многим ре формама које је хтео да оствари чим ступи на престо.

Али Фрања Фердинанд није никада хтео отворено да устане против цара. Када су се они састајали, могло се унапред знати да се ради о важним државним пословима. Па ипак он је често цару излагао како су потребне те и те реформе. А позната је ствар колико се седи цар грозно од свих радикалнијих новина.

Пре аудијенције, неколико дана раније, престолонаследник је био необично нервозан, свађао се са својом околином. За то време он је сталну мислио о томе како да поднесе намеравани предлог о реформама. Он се често и бојао да предлаже извесне важније измене јер је познавао конзервативно расположење аустријског цара.

ФРАЊА ФЕРДИНАНД ЈЕ МРЗЕО СЛОВЕНЕ, МАЂАРЕ И РУМУНЕ

Позната је ствар била да је Фрања Фердинанд од увек мрзео све народе у монархији, изузев Немаца. Нарочито је мрзео Словене и Мађаре. Престолонаследникова мржња према Словенима и Мађарима потицала је из природног страха, јер он се бојао да ће та Словени и Мађари, чим дође на престо, онемогућити као владаоца. Сем тога он је патио од фикс-идеје да ће га Мађари убити.

Једно време су се у дворским круговима упорно одржавале вести о томе, да ће Мађари после смрти Фрање Јосифа за свога краља проглашавати другог сина кајзера Виљема Ајтела Фридриха, а за то је дознао и сам престолонаследник, коме се та вест наравно није ни мало допадала.

Сасвим је природно да је ова вер зија, одржавана у толико озбиљној форми, у многоме утицала на то да Фрања Фердинанд још више омрзне Мађаре. Он није крио ту своју мржњу, а када је пролазио кроз Мађарску, ни у једно место није сврћао, нити је кога примао. Кроз целу Мађарску боравио је у својим салонским колима. То је опет код Мађара стварало велико нерасположење против престолонаследника.

Словене у монархији је Фрања Фердинанд мрзео већ и стога што је знао да они раде на својој самостални и отцепљењу од монархије. Чехословаке није трпео ни због тога што су у бечком парламенту спроводили такву опозицију, која је често узрмала целу монархију.

Али није престолонаследник волео ни Пру се. Када је једном приликом дошла у Бечку једна немачка војна делегација, Фрања Фердинанд се руковао са свима официрима, изузев пруских. Није их чак ни погледао. Може се мислити колико је ово изазвало четвртину бу ру у Немачкој.

Овај инцидент није остао без последица Пруски официри су се жалили цару Вилему, овај се опет жалио Фрањи Јосифу. Цар је одмах позвао на одговорност наследника и поносног престолонаследника и изгрдио га

Тридесет и шест утаја бившег интабулационог протоколисте Властимира Радосављевића

У Врањском Првостепеном Суду одржано је суђење бившем интабулационом протоколисти овог Суда Властимиру Радосављевићу. Са дужности интабулационог протоколисте Радосављевић је отишао за архивара у Штипски Првостепени Суд, али су касније примећене неке његове злоупотребе, извршене у Врањском Суду и Радосављевић је ухапшен. У току истраге утврдило се да је он у више махова задржао за себе таксе, које су мештани плаћали на име преноса имања. По завршеном истрази он је оптужен Врањском Првостепеном Суду за тридесет и шест дела утаје и тринаест дела примања мита. За ових тринаест дела оптужен је, као Радосављевићев саучесник, г. Ђорђе Ђорђевић, деловођа општине у Врањској Бањи. Г. Ђорђевић и Радосављевић изашли су пред поротни суд, који је, по завршетку веома дугог суђења, стекао уверење да г. Ђорђевић није крив, а да за дела примања мита није крив ни Властимир Радосављевић, пошто ова дела уопште не стоје. Г. Ђорђевић пуштен је, према томе, као некрив, а Радосављевић је исто тако пуштен по оптужењу за тринаест дела примања мита од десет до двадесет динара од сељака из околине Врање.

За остала дела, међутим, бивши интабулациони протоколиста Врањског Првостепеног Суда осуђен је од стране овог суда. Сва су дела, у главном, исте врсте. Радосављевић је примао од мештана новчане износе од 100 до 4000 динара на име преносне таксе по предметима преноса имања. Он није овај новац предавао финансијској управи, већ га је задржавао код себе, чинећи на тај начин утаје. По свим овим делима Радосављевића су тужили, поред државног тужиоца, и приватни тужиоци. Последње, четрдесет и девето дело јесте утаја депозита који је уплатио г. Мита Величковић. Радосављевић није уписао овај депозит у књигу, већ га је задржао за себе.

Он је осуђен за сва дела од првог до тридесет и петог закључно и за четрдесет и девето дело. Пошто је порота огласила Радосављевића за кривог по овим делима, судије, приступајући примени законских прописа, нашли су да сва ова прописа, нашли су да сва ова дела представљају у ствари једно продужно дело, пошто су последица једне и исте напред усвојене решимости и пошто су сва дела истог вида, учињена према истоветном премдету. Властимир Радосављевић осуђен је на шест година робије.

Касациони Суд оснажио је ову пресуду.

За Аутомобилисте

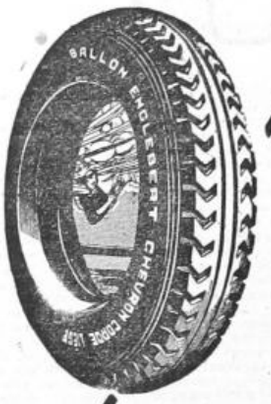
ПОСТАВЉА СЕ УВЕК ПРОБЛЕМ

СИГУРНОСТИ

Он је решен

НОВИМ БАЛОН

гумама:

Englebert

чији је заштитник од дуплог шеврона и потпуно неодерив

17177

Траже се подзаступници.

ГЕНЕРАЛНО ЗАСТУПНИШТВО ЗА ЈУГОСЛАВИЈУ:

БЕОГРАД, Косовска ул. бр. 5-а

ЕПИЛОГ ЈЕДНОГ ВЕЛИКОГ СТЕЧАЈА

Г. Милан Мишић поравнао се са својим повериоцима

—:—

По једној великој стечајној маси у Београдском Трговачком Суду дошло је до равнања између дужника и поверилаца. Познати београдски хотелијер г. Милан Мишић поравнао се са својим повериоцима, којима је раније била учињена понуда за равнање, а пошто за понуду нису гласали сви повериоци, дужник је захтевао да се одреди рочиште за принудно равнање. Ово рочиште одржано је пре кратког времена и на њему су се повериоци дефинитивно изјаснили о понуди, коју су раније већ били проучили. Као равнач у стечајној маси г. Мишића, хотелијера код „Империјала" и „Дедиња" појавила се београдска филијала Југословенске Банке А. Д.

Пошто је извршено бројање гласова и тражбина поверилаца, који су гласали о понуди на рочишту, одржаном 18. овог месеца, Београдски Трговачки Суд донео је решење, којим се уважава принудно равнање по стечајној маси г. Милана Мишића. На рочишној белешци гласало је за принудно равнање осамнаест поверилаца, чије су тражбине укупно износиле 4.118.375 динара. Против равнања гласала су три необезбеђена повериоца са укупним износом тражбина 856.550 динара. Према томе, равнање је уважено.

Међу повериоцима, који су гласали против равнања, била је и стечајна маса Гостиничарске Банке. Стечај г. Мишића био је проузрокован баш падом Гостиничарске Банке, у којој је он био члан управе.

Према понуди, коју су повериоци прихватили већином гласова и тражбина, биће им исплаћено укупно 2.424.099 динара.

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

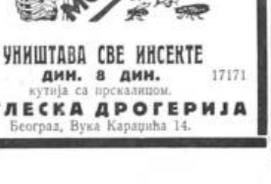
ЛИКВИДАЦИЈА

Галантеријске трговине

Свете Милића

Краља Милана ул. бр. 111.

завршава се у законом одређеном року **10. ЈУЛА Т. Г. КАДА СЕ ИСТА ИМА ЗАТВОРИТИ** на основу чл. 27. Зак. о радњама и решења Трговачке Коморе бр. 3668. До поменутог дана потрошачи могу користити прикику снабдевајући се добром и јефтином робом као: мушким шеширима (филц и сламним); женским и мушким вешом; обућом (кожном и платненом); чарапама, краватама, марамицама, летњом трикотажом и др. 17293

УНИШТАВА СВЕ ИНСЕКТЕ

дин. 8 дин. 17171

кутија са прскалицом.

ЕНГЛЕСКА ДРОГЕРИЈА

Београд, Вука Караџића 14.

Проширење електричне централе у Вел. Кикинди

—:—

Министар трговине и индустрије г. др. Жежимир Мажуранић, на предлог индустријског одељења министарства одобрио је проширење електричне централе у Вел. Кикинди.

Сушачка царинарница и јавна складишта

—:—

СУШАК, 29. — (Изв. „Правди"). — Овде се очекује долазак помоћника министра финансија г. Фрања Господнетића и директора царина г. Конрада Шмита.

Долазак г. г. Господнетића и Шмита, како изгледа, у вези је са потребом да се реше нека питања уређења сушачке царинарнице и јавних складишта у сушачкој луци. Повод ових питања управник сушачке царинарнице г. Нинковић боравио је ових дана у Београду.

Велики добротвори храма Светог Саве

—:—

Госпођа **Зорка** и господин **Светозар Гођевац** индустријалац, — 18.-V.-1929. године уплатили су Патријарху Српске православне Цркве Господину Димитрију писмо следеће садржине:

„Ваша Светости,

Са данашњим даном навршава се двадесет и пет година, како смо, благословом наше Свете Православне Цркве, ступили у брак. За све то време благодарећи Свемогућему, ми смо имали срећан и задовољан живот. Зато, осећамо душевну потребу да се за та добра одужимо и нама драгој Српској Цркви. Њен Првосвештеник, чији сте Ви следбеник, био и остао свима Србима Светитељска Глава. За то се у нашем народу истакла жеља и образовало се Друштво, у којем сте Ви Председник, које је узело на себе дужност да прикупи материјална средства, како би се у Београду подигла за вечну славу и вечни спомен Катедрала Св. Саве. Тој жељи народној и у том старању Вашем, ми, смерно, овим приступамо, прилажући Вам за подизање тога Храма Светога Саве Динара 50.000 — педесет хиљада.

Љубећи Вашу десницу, молимо Вас за благослов: да и наши будући дани брачног живота буду као и досадашњи".

Његова Светост Патријарх истински обрадован овако лепим патриотско-верским поступком дародавалаца супружника Гођевац, испослао је њихов прилог, Друштву за Подизање Храма Св. Сави на Врачару, којим су уврштени у Велике Добротворе. Њихова имена урезана на мермерну плочу Храма за векове биће сведок томе: како се истински служи Народу и Вери свих отаца, а одужује заслугама највећег сина Српског Народа.

ОГЛАС

Сунчање!

ОГЛАС

Ваздушна купања!

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ

Ваздух и сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.

ДРУГО ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ. ЦЕНА 10 дин.

У књизи се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце.

Добија се у књижарама и код писца Јованова 83.

Полицијска Кроника

Краћа новца и ствари

Јуче у подне непознати крадљивац отворио је стан Милке Најевић у улици Мајке Југовић број 2. Ушао је у стан и украо 1000 динара готовог новца.

Катица Стојадиновић пријавила је полицији Олгу Киш, која јој је украла вешта и разних других ствари у вредности 1700 динара. Олга Киш је била код ње у стану. За њу је наређено трагање.

Тешки Младеновићу, трговцу, украдено је 500 комада празних џакова од брашна. Џакови су били на тавану. Изгледа да је крадљивац добро познавао кућу и место где стоје џакови, јер их је неопажено скинуо и однео а при томе га нико није приметио.

Какво ће бити време

Прогноза за 30. мај за све крајеве:

—:—

НОВИ САД, 29. (А. Б. изв. „Правди". — Већим делом ведро са слабим ветром. Температура се неће кретати између 13 и 28. степени. Сунце излази у 3.57, залази у 19.14 часова.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

—:—

КОЊИЦ ВИЛЕЊАК

Данас се у Новој Згради Народног Позоришта даје велики балет „Коњиц Виленјак" од Пуњи-а, који је на премијери имао велики успех. Главну улогу игра први пут г-ца Н. Бошковић. Иванушка г. Фроман. У другим улогама: г-ђе Оленина, Васиљева, г. г. Шумски, М. Милутиновић, Жуковски. Суделују и све солистичке и цео балетски кор.

Режија и кореографија г-ђе М. Фроман.

Декори и костими од г. Жедринског.

Диригент г. Барановић. 17297

БРОДВЕЈ

Данас се у Повориште на Врачару даје сензационални амерички комад „Бродвеј" од Џона Денинга и Ф. Аболга, који је на свима европским позорницама побудио велико интересовање. Комад је пун заплета и интересантних, савремених личности. Догађа се иза кулиса једног америчког вариетеа и тим даје могућност дугом низу интересантних сцена.

У главним улогама појављују се г-ђе Бобић, Стокић, Урбанова, Димићева и г. г. Богић, Драгутиновић, Н. Гошић, Милошевић, М. Маринковић, Антоњијевић, Новаковић и други.

Редитељ г. Ракитин. 17298

ПРЕМИЈЕРА ОПЕРЕ „КНЕЗ ОД ЗЕТЕ"

У суботу 1. јуна даје се у Новој Згради Народног Позоришта премијера опере „Кнез од Зете" коју је према познатој трагедији Лазе Костића „Максим Црнојевић" наш познати национални композитор г. Петар Коњовић написао музику. Г. Коњовић имао је лепог успеха већ са својом првом опером „Женидба Милошева" па му је ово друго дело с којим долази на нашу сцену. Г. Коњовић је из темеља прерадио текст Лазе Костића па је одбацивши сав непотребан историјски и романтични сценски апарат створио себи подлогу за чисту музикалну драму у којој елементарни психолошки мотиви љубави и човека и његове маске дају могућности за развијање дубоко осећајног музичког ткива. Аутор је оставио у тексту ипак све оне националне моменте који му дају прилике да интересантним народним мотивима карактеристично обоји своју партитуру. Музичка интерпретација текста даје на основи бујне и пуне оркестрације у главном маха певачкој линији која је пластично повешана толикој мери да емоционални садржај текста даје основу за мелодијску пластику. Ефектни ансамбли употпуњују у главном као декоративан елеменат самој музичкој драми. Дело је музикално увежбао г. Ловро Матачић, а режијски г. Бранко Гавела. Сценске интерпретације г. Загородњука доносе интересантно решење пластичне сцене.

У главним партијама запослени су: г-ђе Попова и Ђуњењац које алтернирају у партији Анђелије и г-ђе Пинтеровић у Сфилогој. Главне мушке партије кренуће г. г. Пихлер, Шимењц, Писаревић, Трифуновић, Петровић, Стефановић, Николић.

Балетни уметак изводи г. Макс Фроман са соло играчима.

Изборне опкладе у Лондону

БЕРЛИН, 29. маја. — Јуче су у Лондону прављене опкладе у вези са сутрашњим енглеским парламентарним изборима. Преовлађује мишљење да ће либерали добити до 99, радничка странка до 250 и да ће конзервативци пасти на 270 мандата.

БЕЛЕШКЕ

БРАК између мене и бивше моје жене Данице Николић **РАЗВЕДЕН** је пресудом Великог Духовног Суда.

17276 **ЧЕДА Ј. ВУКОВИЋ**, трговац

ДОБРОТВОРИ СЛЕПИХ. — Г-ђа Цана Вучковић, из Београда, положила је Управи Дома Слепих **„Краља Александра Првог"** у Земуну 1000.— динара и уписала за великог добротвора слепих свог поч. мужа Добривоја Вучковића, трговца из Београда, поводом деветогодишњице смрти покојника 29. маја т. г. За слепе су приложили још и то: 300.— динара г-ђа Љубица и г. Александар Иванов, инжењер из Београда, а поводом годишњег помена своје рано преминуле пријатељице Алеоноре Илијеве, из Београда, чиме су покојници овековечили име у споменици слепих; 300.— динара Марија и Коста В. Столић из Београда и тиме овековечили спомен у овој установи своме поч. оцу Васи М. Столићу, бив. Шефу Главне Агенције Д. Р. П., место трогодишњег помена покојнику; 106.60 динара г-ђа Нака Ник. Спасића, из Београда и 100.— дин. др. Иво Радоничић, из Београда. Приложеницима, који су правилно схватили хуманн значај ове установе, Управа Дома и питомци изражавају највећу захвалност. 17269

ДОБРОТВОРИ ДОМА ЗА ДОЖИВОТНИ СМЕШТАЈ СЛЕПИХ. — За зидање Дома за доживотни смештај наших слепих сугрђана, положиле су овога пута Управи Дома Слепих **„Краља Александра Првог"** у Земуну свој прилог, те тиме ојачале фонд намењен за наведену сврху, следеће општине, и то: **500.— динара** Општина Дубровачка — Дубровник; **по 200.— динара:** Општинско Поглаварство Бачко Петрово Село, Општинска Управа Никово; **по 100.— динара:** Обћински Уред Крчевина, Општинско Поглаварство Нинчићево, Општинско Поглаварство Вуковина, Општинска Управа Горјани, Општинско Поглаварство Фекетић, Општинско Поглаварство Расиња, Општинско Поглаварство Расиња, Општинско Поглаварство Бачко Градиште и Бачко Пољопривредно Удружење из Сомбора; **65.— динара** Општинско Поглаварство Руменка и **50.— динара** Општинско Поглаварство Беодра. Приложници, Управа Дома и слепи изражавају дубоку захвалност. 17260

БЕОГРАДСКА ОПЕРЕТА. — Вечерас: „Александра" са г-ђом Микулић. Суделује цели ансамбл. Радитељ г. Клеменчић. Диригент г. Плећита. Цене обичне. 17291

ЛЕТОВАЛИШТЕ ЈАДРАНСКЕ СТРАЖЕ У МАРТИНШЋИЦИ. — У јулу и августу ов. год. примиће се на летовање 1000 ученика и ученица средњих и стручних школа, у две партије по 500 ђака свака. За једномесечно бављење у летовалишту плаћа се 900 динара. Веслање, јеџење, пливање, тенис, кугланье, ватерполо, ландсбал, излети морем, планинарске екскурзије и т. д. Пријаве се примају до 10. јуна о. г. Ближа обавештења дају директори школа и Јадранска Стража у Београду (Милоша Великог 14, тел. 34-78). 17290

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 144 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.220 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД ПЕТАК, 31. МАЈА 1929. ГОДИНЕ | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 16-02. | ГОДИНА XXV

Четврти дан суђења оптуженим по двадесетојунском догађају

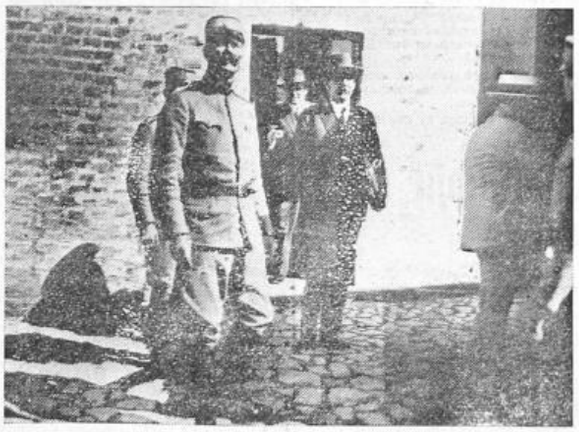
Сведочења бивших посланика бивше сељачко-демократске коалиције

Четврти дан суђења оптуженим бившим народним посланицима Пуниши Рачићу, Драгутину Јовановићу-Луну, и Томи Поповићу није био ништа неинтересантнији од ранијих по изјавама које су пале и које има да припомогну утврђивању праве одговорности оптужених по трагичном догађају од двадесетога јуна. Већ је пред судским колегиумом продефиловао низ одличних бивших и многих других чланова бивше Народне Скупштине и, извесни од њих, дали су драгоцена сведочења.

Данас, исто као јуче, као прекјуче, и као што је било од првога дана суђења, текао је претрес, праћен великом пажњом присутних. Оптужени Рачић не пропушта ни у једном случају да не стави питање које сматра да ће унети више светлости у цео догађај од 20 јуна. Друга двојица оптужених, и Драгутин Јовановић-Луне и Тома Поповић, са пажњом посматрају сваки покрет оптуженог Рачића, слушају сваку његову реч. Хладноћа и присебност коју није имао, како многи сведоци то наводе у својим исказима, у бившој Народној Скупштини, влада сада у многоме над оптуженим Рачићем.

Ниједну изјаву која би имала да га тereти неоправдано према његовом мишљењу, ниједан такав исказ он не пропушта без одговора, без своје примедбе. У неким случајевима, он говори без икакве иронije, без икакве шале. У другом, што је врло интересантно и што није било ретко у току ова четири дана суђења, оптужени Рачић воли да се нашали на рачун онога који га тereти. На његовом лицу, кроз сва ова четири дана, тешко да се да приметити какав одблесак резигнације, или одблесак досаде. Сваки тренутак, сваки детаљ он прати живо и ништа не пролази испред његове пажње. Друга двојица оптужених, Драгутин Јовановић-Луне и Тома Поповић, ма да остављају утисак да су са свом пажњом у току претреса, мирнији су изгледа.

А у току претресања иследног материјала јако се напредује. За два дана много-бројни сведоци су саслушани. Као што је „Правда" већ објавила, јучерашњи искази бившег председника бивше Народне Скупштине г. др. Н. Перића праћени су с особитом пажњом, затим саслушавање бившег стенографа г. др. Владимира Машића и бившег стенографа и сарадника „Политике" г. Гојка Божовића, која су двојица са својим исказима у многоме теретили оптужене, особито оптуженог П. Рачића и оптуженог Тому Поповића. Плач г. Гојка Божовића сватио је био нарочито пажњу бранилаца оптужених, пошто су они мало вере поклањали у његова сведочења. Г. Божовићево сведочење било је ипак значајно за иследни материјал. Искази г. Мише Ђукановића, економа из Раковице, нису били предмет нарочите пажње. Г. Ђукановић је рекао да је са Рачићем разговарао 20. јуна ујутро и да на њему није приметио никакву нарочиту нервозу и узбуђење. Г. Адолф Франк, директор хотела „Српски Краљ" изјавио је само да Пунишу Рачића не познаје и не сећа се да је Рачић долазио код „Краља". Између оптуженог Рачића и сведока г. Младена Матића, помоћника у радњи г. Кочонде извршено је суочење. Оптужени је тврдио да у радњу у опште није долазио десет дана пре догађаја да купује револверске метке. Сведок је, међутим, остао при своме тврђењу да је Рачић у радњу долазио и тражио метке, али не зна које врсте, пошто је оптужени разговарао са сопственикoм радње.

Оптужени, приликом данашњег одласка у суд

Саслушан је и шеф стенографског бироа бивше Народне Скупштине г. Момчило Радовановић, који није присуствовао трагичном догађају у скупштинској дворани али се сећа да је Рачић раније увек био хладан, понашајући се достојанствено. Београдски дописник загребачких „Новости" г. Бранко Стражичић дао је много исцрпније исказе, пошто је присуствовао догађају, налазећи се на новинарској галерији. Г. Стражичић се сећа да је узвику „Опљачкао си бегове!" претходио темпераментан Рачићев говор, али не зна да ли је ово добацио г. Пернар или неко други. Рачић је позвао председника да г. Пернара казни и ставио руку у џеп. Г. г. Обрадовић и Вујичић покушавали су да га спрече у пуцању, али безуспешно.

Г. Стражичић описао је догађај потпуно рекавши на крају да Тому Поповића и Драг. Јовановића-Луна није приметио. На питање адвоката г. д-ра Орељa одговара да је на Стјепана Радића Рачић испалио из свог револвера пети и шести хитац.

После мало значајног исказа г. Психолочењака, келнера код „Српског Краља", саслушан је г. Светомир Михајловић, шеф административне секције бивше Народне Скупштине. Он је остао код свог ранијег исказа пред иследном влашћу, у коме је причао да је присуствовао говору Томе Поповића, окренут од стране опозиције звиждањем и добацивањем. Г. г. Пернар и Бачинић — вели сведок — највише су то чинили. И овај сведок описао је двадесетојунски догађај, као и сведок г. Никола Радовић, бивши скупштински стенограф. Г. Радовић се не сећа упадица Томе Поповића, а није запазио да је Драг. Јовановић-Луне имао ма какво објашњење са Пернаром. Г. Воја Лукић, стенограф, који је присуствовао и седници претходног дана, изјавио је да се, и поред атмосфере велике жучности у Скупштини не сећа никаквих упадица, у којима би биле садржане претње. Жандармеријски поднаредници — стражари у бившој Скупштини Никола Петровић извадио револвер. Исто тако је видео Пунишу Василије Стојановић, саслушани су такође о догађају, изјавили су да су само чули пуцање.

Бивши народни посланик г. Лушан Иванчевић дао је опширан исказ, тврдећи да је Рачић био потпуно миран у тренутку кад је пуцао на Пернара. Сведок тврди да је Драг. Јовановић Луне одмах после догађаја рекао да се „тако пере част" и додао да је Пуниша — Црногорац. Овако је г. Иванчевић сведочио код иследне власти. Он је сада само у неким детаљима допунио раније исказ. Затим је одговарао на нека питања, која му је оптужени стављао преко суда, рекавши, између осталог, да није чуо да је Рачић причао пре догађаја о својој намери да пуца на Стјепана Радића. Г. Драган Бојовић, такође бивши народни посланик изјавио је да је покушао спречити крвави догађај. Сведок је стао поред Пунише, узвикнувши: „Не несрећни Пуниша! Не — за Бога!" Сведок није видео у кога је Рачић пуцао, а познато му је да су се Луне и Пернар вређали. Г. Бојовић је мишљења да до пуцања не би дошло да се Пернар извинио Рачићу.

Затим сведочи г. Коста Тимотијевић, на кога се Рачић био позвао, али г. Тимотијевић не може да каже о догађају ништа, пошто 20. јуна није био на седници. Г. Милан Гроз присуство вао је седници и каже да је видео само први пуцањ, пошто су га одмах затим заклонили неки посланици.

Инспектор министарства грађевина г. Петар Гачић навео је да је Тома Поповић био код њега у канцеларији 20. јуна, између десет и једанаест часова. Одмах после Поповићевог одласка у канцеларију г. Гачића ушла је једна чиновница, која му је саопштила шта се у скупштини догодило. Ова чиновница, г-ђа Новаковић, вели затим да је Гачићев исказ потпуно тачан.

ПОЧЕТАК ПРЕТРЕСА

Исто као и јуче Пред-судом не изгледа да се у суду евоцира читав догађај од 20. јуна, да се суди оптуженима: Пуниши Рачићу, Драг. Јовановићу, Томи Поповићу. Све је мирно. Горе у судском ходнику нешто је живље. Тачно у осам сати пре подне почиње суђење. Улазе већ по уобичајеном реду браниоци, новинари: неколико сродника оптужених. Председавајући наставља саслушавање сведока. Излази сведок

Никола Милић

бивши службеник. Чита се његов исказ који је дао пред иследним судијом. Не сећа се садржине говора Пунише Рачића. Чуо је кад је Пернар довикнуо Пуниши Рачићу: опљачкао си бегове! Видео је тренутак када је Пуниша Рачић Рачића после трагедије, када је отишао поред министарства грађевина. У том тренутку вели да се уплашио па је отишао на другу страну.

— Ти си побегао! — примећује му се.

Настаје смех у сали.

— Па ја сам отишао! — вели сведок.

— А што си одмах отишао? пита га председавајући.

Сведок: Славни суде! Ја сам био крај врата министарске собе кад је Пуниша почео да пуца:

Председник г. Петровић: Па зашто сте ви службеник? Да бежите?

— Колико је пута Рачић пуцао? — пита председник.

Сведок: Чуо сам да је пуцао три пута...

Председник: Јеси ли чуо да је др. Иван Пернар нанео увреде и какве Пуниши Рачићу?

Сведок: Чуо сам. Иван Пернар је рекао да је Пуниша Рачић покрао бегове.

Председник наставља питања: Јеси ли чуо штогод када је Пуниша пуцао?

Сведок: Ја сам Рачићу мало пре тога био донео чашу киселе воде. Он је тада позивао Ивана Пернара да му се извини. Али овај није хтео. И Пуниша је пре тога још био рекао пред седнику скупштине да казни Пернара за увреду, коју му је нанео или ће га он сам казнити.

Сведок затим прича да је др. Јурај Крњевић у томе тренутку био полетео ка Пуниши Рачићу, па су затим били полетели и Пернар, Гранђа и Павле Радић.

— Видео сам, наставља сведок, када је Павле Радић устао са свога седишта и пошао у правцу Пунише Рачића, па када је дошао од при-

Г. Никола Милић

лике између Пунише Рачића и Ивана Пернара, онда је Пуниша Рачић опалио из револвера и погодио Павла Радића. Видео сам када се Павле Радић ухватио за прса, а када је Павле зајаукао ја сам почео да бежим.. Ја сам муњевитом брзином долетео до министарске собе, плашећи се да не погинем.

У сали овакве изјаве изазивају веселост.

Председник пита: Јеси ли чуо још који пуцањ?

Сведок: Не, ја сам се био толико уплашио да нисам чуо.

Оптужени Пуниша Рачић устаје и моли да се у протоколу забележи примедба да је трећим метком погођен Павле Радић. Та се примедба ставља у записник.

Сведок још изјављује да када је Иван Пернар био рекао Пуниши Рачићу: „лопужо!" онда је Пернар био дигао леву руку, док је десну држао доле.

Адвокат г. Николић из Ћуприје поставља питање: Да ли је Иван Пернар са уздигнутом руком прилазно Пуниши Рачићу?

Сведок: Нисам најбоље видео. Али је Пернар леву руку држао горе.

Председник пита сведока: Јеси ли видео Драг. Јовановића-Луна ту? Сведок: Позна-

Сведоци (с лева на десно): г. г. Милош Ђукановић, Бранко Стражичић, Света Михајловић, Драган Бојовић, Петар Гачић и Сретен Сретеновић

га врло добро, али га нисам видео. Знао сам то да је Иван Пернар називао Луна шими-војводом и кафанским војводом.

Адвокат г. Бора Поповић поставља питање: За које се време све то одиграло?

Сведок: Све је ишло мушевитом брзином. Не знам тачно.

Адвокат г. Бора Поповић наставља питање: Да ли још неко беше?

Сведок: Нисам видео. Ја сам тако бежао да нисам ништа гледао. Сви су скакали и бежали.

Ова реченица изазива поново буран смех у сали.

Један адвокат упућује питање сведоку да ли је он чуо да је Пуниша Рачић рекао Павлу Радићу: „Ха, тебе тражим!"

Сведок: Нисам то чуо.

Један од адвоката опет пита: Зашто сведок све то раније није рекао?

Сведок: Па ја нисам могао рећи јер сам се плашио да не будем отпуштен.

Оптужени Пуниша Рачић устаје и моли суд да ова изјава сведока уђе у записник. Председавајући примећује да он говори шта треба да уђе у записник.

Адвокат г. Благојевић поставља питање: Да ли је видео сведок код Пернара револвер?

Сведок изјављује да јесте.

Председавајући пита има ли још сведока. Одазива Ђорђе одговара:

— Има г. Савковић и г. Данило Гутеша.

Председник: Ко је звао Савковића? Је ли он позван?

— Није.

Председник наређује одмах да се удаљи из зграде.

Г. Данило Гутеша

Познати београдски хотелијер г. Данило Гутеша улази у салу и чита се његов исказ пред меленим судијом. Г. Гутеша је у томе исказу

Г. Данило Гутеша

изјавио да је у очи 20. јуна био код њега Пуниша Рачић и да га је само питао: да ли му је плаћено за штету која му је била направљена приликом демонстрација код „Руског Цара".

Председник: Да ли имате још шта да кажете?

Г. Гутеша: Ја Рачића познајем. Он је био увек добар. О њему ништа рђаво не знам.

Адвокат г. Бора Поповић: Молим да се пита сведок да ли је са Рачићем говорио о личностима и како је он гледао на то? Да ли је о Радићу рђаво говорио?

Сведок: Нисам много говорио, али знам да је Рачић све тешке догађаје који су се тада одигравали много жалио.

После ове изјаве, сведоци су положили заклетву пред судом.

Читање исказа сведока који нису дошли пред суд

Пошто је овим било завршено саслушавање сведока који су се одазвали, председник наређује да се приступи читању изјава сведока који нису дошли по позиву на овај претрес.

Андрија Бедјанић

бивши секретар бивше Народне Скупштине. Он је водио записник. У својој изјави је навео да је Пуниша Рачић, када је био завршио свој го-

Г. Андреја Бедјанић

вор у клупи, пришао председнику и рекао му: Казните га или ћу га ја казнити!

После тога, пошто је била прекинута седница, следовало је пуцање, а сведок је изишао из сале. Заклетву је положио код Окружног Суда у Орможу.

Људевит Пивко

Чита се исказ Људевита Пивка. Он је изјавио да је после два пуцња видео да Рачић убија. Чуо је јаук Павла Радића, који је узвикнуо:

Г. Људевит Пивко

„Јао, јао, мајко, уби ме!" Г. Пивко је изјавио и то да је чауре од метака покупио и предао скупштинској полицији. Сведок је навео и то, да је Руде Бачинић рекао Пуниши Рачићу: опаљачкао си бегове! Сведок је заклет код окружног суда у Марибору.

Др. Никола Драгићевић

бивши народни посланик. Он је био у скупштинској сали 20. јуна око десет сати пре подне. Изашао ток седнице, на којој је прво Тома Поповић протестовао због нанетих му увреда због чега је седница прекинута.

После наставка седнице Пуниша Рачић је био добио реч ради личног објашњења. Рачић је вели сведок, говорио мирно и хладно, па је прешао на десну говорницу и ту је опет говорио мирно и хладно. У једном тренутку је Пер нар, за време тога говора, био пришао председнику и рекао му нешто. Затим је, наставља сведок, видео да је Пуниша Рачић почео да реч. [illegible] је Вујичић био ухватио [illegible] Шта је Рачић почео да пуца.

Г. Никола Драгићевић

У општој паници, сведок вели, да је отишао код палих Басаричека и Павла Радића и одмах видео да су у агонији. Изјављује да је Пуниша Рачић био хладан. Сведок прича да се на седници од 18. јуна разговарао са Пунишом Рачићем поред кога је седео. Рачић му је тада рекао:

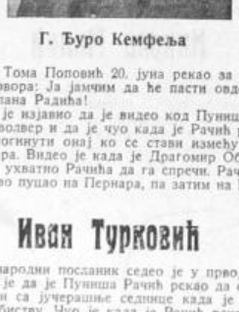
— Како можете да седите са овим људима?

— Циљајући на Радића и његове другове.

На другоме саслушању сведок је додао ово: Рачић ми је рекао да не разуме да они седе и раде са Радићем и да ће он пуцати.

Ђуро Кемфеља

бивши народни посланик. Чита се његова изјава у којој тврди да су 19. јуна Јоца Селић и Пуниша Рачић говорили о убиствима. Чуо је

Г. Ђуро Кемфеља

када је Тома Поповић 20. јуна рекао за време свога говора: Ја јамчим да ће пасти овде глава Стјепана Радића!

Даље је изјавио да је видео код Пунише Рачића револвер и да је чуо када је Рачић рекао, да ће погинути онај ко се стави између њега и Пернара. Видео је када је Драгомир Обрадовић био ухватио Рачића да га спречи. Рачић је, вели прво пуцао на Пернара, па затим на Ивана Грању.

Иван Турковић

бивши народни посланик седео је у првој клупи. Чуо је да је Пуниша Рачић рекао да остаје при речи са јучерашње седнице када је говорио о убиству. Чуо је када је Рачић рекао: ко се стави између Пернара и мене, погинуће!

Изјавио је још да је тада владала врло велика бура и ларма и да Радић тога дана ништа није говорио. Сведок наводи у својој изјави у Цазину да је Рачић пуцао на Пернара, Грању и на Басаричека.

Јурај Антолић

бивши народни посланик није чуо шта се све говорило, али је чуо да је Тома Поповић рекао да ће пасти глава Стјепана Радића. Није

Г. Иво Турковић

чуо да ли је Стјепан Радић што рекао. Чуо је пуцање, видео је кад је Стјепан Радић пао и кад је Пуниша Рачић отишао кроз министарску собу. Сведок је напомиње да Стјепан Радић није

Г. Јурај Антолић

био у почетку седнице, а када је дошао седео је за све време мирно. Да ли је дело само оптуженог Рачића или има сауесника, сведок је изјавио да не зна. Сведок је заклет.

Мишко Рачан

бивши народни посланик, 46. година стар. 16. јуна у благајни бивше Народне Скупштине нашао се са Рачићем, који је био љут и разјарен и рекао му да се са Стјепаном Радићем не може радити. „Ја сам му, сведок вели, одговорио да је то тако у политици и да не треба због тога да се узурјава." Сведок је о томе разговору обавестио Стјепана Радића и Кошутића, који му је рекао да то саопшти и Павлу Радићу. Кад је Павлу Радићу саопштио, онда му је Павле рекао, да није то тако и да се не плаши.

На другом саслушању овај сведок је допунио како је Рачић том приликом рекао: „Ово не може да се подноси. С овим се мора обрачунати!" А Павле Радић је био рекао сведоку ово: „Нису они тако страшни, не плаши се!"

Владимир Михолић

бивши стенограф, био је на скупштинској седници и чуо када је Пернар увредио Пунишу Рачића са речима: „Ти си опљачкао бегове!" Чуо је и ове Рачићеве речи: „Господине председниче да га казните или ћу га ја казнити!" После тога је чуо, када је Рачић рекао посланицима: „Ко се стави између мене и Пернара, погинуће!" Пре тога је, изјављује сведок, Рачић био позвао Пернара да му се извини, али му се Пернар није извинио. Сведок изјављује да је Рачић прво пуцао на Пернара, па када је Пернар пао, он је мислио да се тиме све свршило. Али је Рачић и даље пуцао. И ту сведок описује како је Рачић пуцао.

Др. Милан Костић

Г. др. Милан Костић

бивши народни посланик није присуствовао седници и у својој изјави дао је само опис буре и ларме која је тада постојала.

Светозар Прибићевић

Председник г. Петровић чита затим исказе Светозара Прибићевића и сви у сали пажљиво слушају. Сведок је изјавио да је 20. јуна у првој клупи лево од њега седео Стјепан Радић. За време говора Томе Поповића било је много протеста. Тома Поповић претио је убиством. Сведок је тада узвикнуо: Зар не видите да се овде прети убиством! Када је Рачић почео да прети, сведок вели да га је питао: Хоћете ли да се ова срамота чује у Лондону?

У тренутку када је Рачић био узвикнуо: „Ко се стави између мене и Пернара, погинуће!" видео је да је Драгомир Обрадовић ухватио Радића за руку због тога што је овај био извадио револвер. Сведок изјављује да није видео како је Рачић пуцао јер је био запрепашћен. Видео је када је Павле Радић пао. То је био, ваљда, пети хитац. Сведок је напомиње да је Стјепан Радић седео врло мирно. На седници од 19. јуна сведок је рекао председнику да се говори и ствара атмосфера убиства. Није му познато да ли је имао сауесника.

Имре Штивић

бивши народни посланик. Чита се његов исказ у коме каже да су падале увреде са свих страна.

Г. Имре Штивић

Отишао је из сале и када се вратио поново из ворош у Скупштину, чуо је пуцњаву. Стјепан Радић је био врло миран.

Иван Челан

бивши радићевски посланик изјављује да је био на седници. Он описује цео догађај исто онако као и многи радићевски посланици. Ка-

Г. Иван Челан

же да је видео када је Рачић хладно и присебно почео да пуца. Био је, каже, на седници од 19. јуна и чуо да је Тома Поповић рекао: „Овде ће пасти крв! Није видео на седници од 20. јуна да је Јовановић-Луне прилазио Пернару и да су се свађали.

Стјепан Ваљавац

бивши радићевски посланик. Рекао је на саслушању да је седница била врло бурна да је чуо како је Тома Поповић рекао: „Овде ће пасти крв! А можда и глава Стјепана Радића!"

После прекида седнице јавио се Пуниша Рачић и добио реч само ради личног објашњења. И он је чуо Рачићеве речи: „Ако га ви не казните, казнићу га ја сам!" и „Ко стане између мене и Пернара, погинуће!" У том тренутку је Луне пришао Пернару и казао: „Ако те Пуниша не убије, убићу те ја!"

Др. Алберт Крамер

бивши народни посланик описује буру 20. јуна. Веровао је да може да дође до крупних догађаја. Чуо је претње Томе Поповића и видео када је Обрадовић ухватио за руку Рачића и рекао му: „Шта радиш то?" Видео је да Рачић хладно и присебно пуца на Стјепана Радића. Мислио је да ће после тога Рачић пуцати на Светозара Прибићевића. Чуо је узвике Павла Радића: „Јао, јао!" И вели да је то био последњи метак. После догађаја видео је Луна када је одобравао овај догађај.

Миленко Милутиновић

бивши посланик из Горачића. Исказе сведока који нису присутни читају наизменично председник г. Петровић и судије г. г. Вукајловић и Маринковић.

Сведок Милутиновић је изјавио да је чуо све увреде које је Пернар био упутио Пуниши Рачићу: Ти си та лопужа која је опљачкала бегове! Рачић је тада тражио од Пернара извињење са речима: „Извините ми се!" Пошто се Пернар није извинио, Рачић је пуцао. Изјављује да није чуо претње Томе Поповића.

Др. Јурај Крњевић

Судија г. Вукајловић чита гласно исказ Крњевића. Браниоци обраћају нарочиту пажњу на овај исказ и слушају мирно. Сведок је изјавио да председник није дао Рачићу да говори о записнику, већ му је дао говор ради личног об-

Г. Јурај Крњевић

јашњења. Рачић је у говору нападао Радића, а Пернар му је за то добацио да је опљачкао бегове. Затим Крњевић описује како је Вујичић спречавао Рачића да пуца и описује ред пуцања.

За време пуцања је довикнуо Стјепану Радићу: „Лежи, господине председниче! Онда се Радић брзо био ухватио за трбух. На седници од 19. јуна чуо је Тому Поповића кад је говорио да треба убити Стјепана Радића. Исто тако да је Рачић одобравао то. Није видео Луна. Сведок затим је говорио о писмима која је добијао и у којима му се предочавала опасност за Стјепана Радића. Изјављује да је Радић 20. јуна био врло миран.

На другоме саслушању сведок је изјавио да је сазнао од г-ђе Гизеле Хингрец да је она сазнала од попа Суботића да се спрема уморство њиховога вође.

Аранђел Никодијевић

бивши народни посланик изјавио је да је Тома Поповића говорио само о опасности у коју баца опозиција државу. Чуо је кад је Пернар викнуо Рачићу: „Хајдуче! Лопужо! Ти си опљачкао бегове"! На то је Рачић викнуо: „Ја ни-

Г. Аранђел Никодијевић

сам хајдук! Извини се!" И кад му се овај није извинио, Рачић је пуцао. Видео је Павла Радића како иде журним кораком ка Рачићу. Павле Радић је тада нешто говорио. Кад је Павле био два корака пред Пуништом, срушио се. Видео је да је Рачић био јако узбуђен и блед.

Др. Светислав Поповић

Судија г. Вукајловић чита овај исказ, и пажљиво га сви слушају.

Сведок није био на седници од 19. јуна, а седници од 20. јуна је присуствовао. Чуо је ка-

Г. др. Св. Поповић

да је Рачић одобравао говор Томе Поповића и рекао да своју част треба крвљу бранити. Када је отишао на говорницу дошао је до свађе са Пернаром и после тога је пуцао. Био је заклоњен видик и зато је био изашао ка лево, говорници да би видео догађај. Тада је видео како посланици склањају Светозара Прибићевића, видео је како Пернар устаје и где је Павле Радић пао.

Видео је Луна када се раздраженим гласом објашњавао са Савом Косановићем.

Сава Косановић

Председник г. Милутин Петровић чита његов исказ. Он је седео на левици. На говор Томе Поповића није обраћао пажњу. После прекида седнице Рачић је говорио и кад је прешао на десну говорницу видео је да га Обрадовић спречава да пуца. Приметио је да је Стјепан Радић у томе моменту покушао да изиђе. Чуо

Г. Сава Косановић

је узвик Павла Радића: „Јао, мајко моја!" Прашао му је са Жерјавом. Сведок је заклет.

Др. Првислав Гризигоно

Читање његовог исказа се слуша такође са пажњом. Сведок изјављује да је био на седници. У току седнице није обраћао пажњу на говоре, јер је био разговарао са г. Јовановићем. Чим је чуо пуцањ, одмах је обратио пажњу. Чуо је био први и други метак, али још ни је видео какав је то смер. Сишао је одмах ка левој говорници и тада је видео да пуца Пуниша Рачић.

Г. Прибислав Гризогоно

Приметио је одмах како се Степан Радић држи за стомак. После тога је видео како је Басаричек пао и како је погинуо Павле Радић Павле се био срушио на под пред првим клупама левице. Онда је Пуниша Рачић био сишао са трибине и отишао у правцу министарске собе. Није видео када су Гранђа и Пернар погођени. Чуо је Луна када је рекао: „Овако се пере част! Ово није свршетак! Ово је почетак!" Неко се тада био умешао и укротио Луна да не говори. 19. јуна за време говора Томе Поповића није био. Сведок је заклет.

Др. Грегор Жерјав

Био је 20. јуна у клупама на левици. Рачић је у своме говору, вели сведок, пребацивао о-

Г. Грегор Жерјав

позицији на њеном држању. Видео је Рачића кад је прешао на десну говорницу и кад је почео да пуца. Видео је, вели, када је Рачић пуцао и на Стјепана Радића. Када је био погођен Павле Радић одмах му је пришао и позвао др. Николу Драгићевића да му укаже лекарску помоћ. После је чуо објашњавање са Луном који је бранио част Пунише Рачића.

Др. Влатко Мачек

Био је на седници од 20. јуна и седео је преко Пернару. Описао је како је за време говора Томе Поповића председник прекинуо седницу.

Г. др. Вл. Мачек

После прекида седнице председник није хтео да да реч Пуниши Рачићу, већ му је на крају дао само реч ради личног објашњења. Свему томе сведок није поклањао нарочиту пажњу, док Рачић није прешао на десну говорницу и узвикнуо: Ко се стави између мене и Пернара, погинуће!

Онда је почео да пуца, а г. Милорад Вујичић га је у томе спречавао. Видео је Луна и Пернара како су се пре пуцњаве објашњавали. Сведок је заклет.

После тога је председник дао одмор.

После одмора

Одмор је трајао све до 10 и по часова. Чим су оптужени уведени, суђење се наставило. Оптужени Рачић улази смешећи се, а за њим долазе Драг. Јовановић и Тома Поповић.

Сведок др. Иван Рибар

У салу улази сведок др. Иван Рибар. Председник га пита:

— Јесте ли били на дан овог догађаја у сали.

Др. Рибар: Био сам на седници једног одбора па ми је требао др. Вуланović па сам због тога био ушао у салу. Улазећи унутра, чуо сам два три пуцња. Видећи ту велику пуцњаву, изишао сам и рекао новинарима: Овамо је погибија!

Адвокат г. Бора Поповић пита: Какав утисак има сведок? Да ли као да је пуцано са свих страна?

Сведок: Ја сам мислио као да је то пуцање са свих страна.

Оптужени Пуниша Рачић моли да се сведок пита пошто је он био раније председник скупштине, како се он држао а како су се држали радићевци.

Сведок: Ситуација је била јако тешка и пра-

Г. др. Иван Рибар

во да кажем избегавао сам седнице не желећи да идем.

Председник пита сведока: Какав је утисак остављао на вас Пуниша Рачић?

Сведок: Колико сам га знао, видео сам да је добар посланик, само никакве специјалне односе нисам с њим имао.

Оптужени Рачић пита, да ли је сведок чуо да је он икада вређао њих?

На то питање председник ставља примедбу да се не може поставити. Затим је сведок г. Рибар положио заклетву.

Мате Горета

Затим се наставља читање одсутних сведока. Г. Горета је изјавио да је чуо када је Пернар рекао Рачићу: „Опљачкао си бегове!" Видео је када је Рачић пуцао на Пернара, Басаричека, Гранђу и Радића. Исто тако је видео и Луна да се после трагедије свађао. На седници од 19. јуна чуо је када је Тома Поповић рекао да ће падати главе. Сведок је положио заклетву.

Иван Клајић

Бивши радићевски посланик Иван Клајић на саслушању је изјавио да није био на седници од

Г. Иван Клајић

20. јуна, али када је улазио, тада је видео убијене и рањене.

Милан Подхрашки

бивши народни посланик чуо је само пуцњаву, видео је Пуницу али није слушао када је изговорио речи: „Ко се стави између мене и Пер-

Г. Милан Подхрашки

нара"... Кад је Рачић био на говорници видео је Луна у објашњавању са Пернаром. Тада је Пернару претио убијањем. Чуо је те речи јер их је Луне јаким гласом изговорио.

Иван Банковић

чуо је када је Пуниша прелазећи на говорницу, рекао: „Ко се стави између мене и Пернара, погинуће!" Исто тако је, вели, чуо да је Рачић Павлу Радићу рекао: „Ха, тебе тражим!" На другоме саслушању је сведок додао да је Рачић почео да пуца, пошто му је Пернар рекао да је опљачкао бегове. Сведок је положио заклатву.

Фрања Новосел

Био је у клупи до Стјепана Радића и слушао говор Пунише Рачића. Председник Рачићу није био хтео да да реч, али му је само дао за лично објашњење. Чуо је пуцање, прво на Пернара, па на Радића, видео је како Пернар лежи међу клупама. Чуо је како Луне прети Пернару. 19. јуна није чуо нападе Томе Поповића али је доцније слушао.

Антун Бабић

Седео је у центру у предњој клупи и као његови другови описује како је Пуниша Рачић добио реч. Видео је Луна како прави места око говорнице, на којој је био Рачић. Није видео када је Рачић извадио револвер, али је видео Вујичића када га је задржавао. Чуо је Рачићеве узвике: „Ко се стави између мене и Пернара, погинуће". Па је, вели, затим наста-

Г. Франо Новосел

ло пуцање. Све се тако брзо догодило да он детаље није могао видети.

Г. Антун Бабић

Јурај Деметровић

Председник г. Петровић чита исказе г. Деметровића, који је био на седници 20. јуна и ви-

Г. Јурај Деметровић

део када је Пуниша Рачић пуцао. Видео је, вели, када је нишанио у Стјепана Радића. Видео је и Луна у сали.

Фрања Малчић

Изјавио је да је био на седници и седео у клупи до Ивана Гранђе. Слушао је говор Томе

Г. Фрања Малчић

Поповића и Пунише Рачића, који је рекао да не да да се вређа. Чуо је узвик Вујичића: „Немој!" Али је Рачић пуцао. Није видео Луна да је стајао поред Пернара и да се с њим свађао.

Мате Кларић

Износи да је добијао писма у којима се претило убиством Стјепану Радићу. Присуствовао је седници од 19. јуна и тада чуо да се спрема напад на Стјепана и Павла Радића. Он је о томе известио њих, али нису томе придавали важности.

Г. Мате Кларић

ИСКОРИСТИТЕ продају штофова и прибора

по дообрењу Београдског Трговачког Суда

17327

фирме **Божић и Солдатовић**, Београд, Вука Караџића ул. број 11.

Љубомир Маштровић

Седео је, вели, на свом уобичајеном месту и чуо када је Тома Поповић рекао да неће бити мира док не падне глава Стјепана Радића. Рачић је на то пљескао. Тада је седоок тражио реч, после чега је дошло до прекида седнице. Тада је рекао Пуниши да се удаље из сале. А за време одмора је др. Јевремовићу казао: „Шта значе ове претње?" Када је по настављу седнице председник казнио Тому Поповића. Рачић је устао и из своје клупе говорио. Када је отишао на говорницу, видео га је да је узео револвер. У томе моменту је видео и Луна. Пуниша је са упереним револвером позивао на нешто, а Вујичић га је био ухватио за руку. У том моменту је седоок пошао ка стенографској соби и чуо пуцање.

По свршеном догађају, чуо је да је Луне све одобравао.

Валентин Ходалић

Није присуствовао седници од 20. јуна у почетку. У клубу је чуо пуцање. На другом са-

Г. Валентин Ходалић

слушању је изјавио да се 20. маја говорило да ће Стјепан Радић бити убијен. После тога је чуо од две девојке да ће 20. јуна Стјепан Радић бити убијен.

Јаков Јелашић

изјавио је да је био у првој клупи и да је устуиио место Пернару па отишао позади. Онда је изишао био неко време и кад се вратио, чуо је Пунишин говор, како је све у опасности. Пернар му је тада добацио: „Бегове си опљачкао!" А седоок вели да је сам додао: „Зар да трпимо ваша пљачкања?" Кед је Пуниша извадио револ-

Г. Јакоб Јелашић

вер, седоок вели да је викао: Пуниша вади револвер! Тада је видео Обрадовића и Вујичића како су Рачића ухватили за руку. Рачић је, вели седоок, хладно и присебно пуцао. Чуо је речи Пунишине: „Тебе"... И тада је видео да је Павле Радић пао.

Иза тога је отишао ка стенографској соби и нашао на Саву Косановића и рекао му: „Шта ово би?" Седоок је изјавио да је био на седници од 19. јуна и да је чуо претње Томе Поповића.

Живојин Димитријевић

изјавио је да је био до Пернара, али није веровао да ће доћи до пуцања. Одатле је отишао у министарску собу. Пуниша Рачић је држао говор са свога места, па кад му је Пернар набацио познату увреду, он је отишао на го-

Г. Живојин Димитријевић

ворницу. Рачић је почео да пуца у часу када му је Пернар добацио: Чаруго!

Рачић је тада почео да пуца.

Г. Димитријевић изјавио је такође да је присуствовао седници од 19. јуна и да је тада чуо речи Томе Поповића: „Овде ће пасти крв, ако се не престане са оваквим увредама!"

Василије Трбић

Председавајући чита затим саслушања г. Василија Трбића, бившег народног посланика. Г. Трбић је рекао у својим исказима да није чуо потпуно говор оптуженог Рачића. Седео је у клупи и када је чуо први и други пуцањ, одмах је устао. У овој општој ларми, приметио је Басаричека где раширених руку иде ка Рачићу. И затим да пада. Басаричек је пао поред леве говорнице. Даље је г. Трбић изјавио да је видео Рачића када је отишао кроз министарску собу напоље. Исто тако г. Трбић је изјавио да је присуствовао седници од 19. јуна и да је чуо говор Томе Поповића, у коме је овај претио убиством ако не дође до мира у Народној Скупштини. На овој седници рекао је г. Трбић, говорио је такође и Стјепан Радић и назвао вешину стоком.

На другом саслушању г. Трбић је потврдио своје прве исказе.

Иван Урек

Затим су прочитана саслушања Ивана Урека. Г. Урек није ни присуствовао скупштинској седници од 20. јуна. О целом догађају сазнао је тек после свршене седнице.

Стипе Матијевић

Искази г. Стипе Матијевића обраћају нарочиту пажњу присутних бранилаца на себе. Дошта, пред подне, бранилаца је све мање и мање бивало у сали. Један по један ваљда због тога што су читани искази бивших посланика, које су они могли раније да прочитају, напуштали су салу.

Г. Матијевић је изјавио да су му многи посланици говорили још пре трагичног догађаја, да Пуниша Рачић прети и да ће се пролити крв. Присуствовао је седници од 19. јуна, на

Г. Стипе Матијевић

којој је Тома Поповић у виду упадица претио и вели да је тада пришао неким посланицима из вешине, говорећи им да ове претње не би требале да се више понављају. Г. Матијевић присуствовао је такође и седници од 20. јуна. Слушао је говоре и Томе Поповића и Пунише Рачића, али их није био чуо добро. У једном тренутку, каже, пришао је председнику скупштине и рекао му:

— Чујете ли г. председниче, да се овде прети убиством?

Затим сам видео кад је Пуниша Рачић отишао са свога места, одакле је прво говорио, на десну говорницу. Одмах се био обратио нешто Пернару, а затим је уперио свој револвер на њега. Г. Вујичић га је био дохватио за руку када је овај уперио револвер, али му се Рачић истргао. У том тренутку Пуниша је почео да пуца и прво гађао са два хитца Перира. Пернар је пао, а Пуниша је онда дигао руку и почео да пуца на Басаричека, Грању, Стјепана Радића и Павла Радића. Г. Матијевић је тада, вели, изишао да би позвао лекаре и убрзо по том се вратио у салу. Тада је нашао на оптуженог Драг. Јовановића — Луна и чуо његов разговор, у коме је са посланицима одобравао злочин Пунише Рачића.

Иван Пештај

Г. Пештај био је присутан седници. Чуо је цео говор Пунише Рачића, али није чуо да му је Пернар нанео увреде. У једном тренутку чуо је када је Рачић тражио од председника г. Перића да казни Пернара како та он не би био казнио. Међутим г. Перић је био отишао. Онда је Пуниша Рачић уперио револвер на Пернара, на шта му је притрчао г. Вујичић и поред тога викнуо: Ко се стави између мене и Пернара, погинуће! Одједном тада одјекнуо је пуцањ,

Г. Иван Пештај

Пао је прво Пернар па Басаричек, онда Стјепан Радић и Павле Радић. Кад је наизлазно Павле Радић, Пуниша Рачић је викнуо: Ха, тебе тражим! Изјавио је да није знао одакле је Павле Радић долазио.

Вељеслав Вилдер

Кад је дошло на ред читање искала бившег правака самосталне демократске странке г. Вељеслава Вилдера, приметило се да бранноци концентришу своју пажњу на ово читање. Тако

Г. Вилдер

ће, и остали присутни прате читање исказа г. Вилдера са нарочитом пажњом.

Г. Вилдер је изјавио на саслушању да је присуствовао седници. Напоменуо је за Пуниши Рачићу председник г. Перић није хтео да да реч о записнику, него само ради личног објашњења. Оптужени Рачић прихватио је то и почео да говори. Са свога места Рачић је прешао на десну говорницу. Чуо је када је рекао: „Ко се стави између мене и Пернара, погинуће!" Затим је настало пуцање. Г. Вилдер у даљем свом исказу истиче да је наишао на Драг. Јовановића — Луна после трагедије и да му је овај рекао:

— „Тако је! Тако се брани част!"

— Ухватио сам га за руку и рекао му: Ћути бар сада! — изјавио је г. Вилдер.

На свој исказ положио је заклетву.

Винко Крпана

Г. Крпана је такође присуствовао седници од 19. јуна. Зна да је Тома Поповић у виду упадица претио са убиством на овој седници. Исто тако г. Крпана присуствовао је и седници од 20. јуна. Чуо је говор Томе Поповића као и говор Пунише Рачића. Исто тако изјавио је да је чуо да Пернар спомиње неке бегове. У томе је била настала велика хука. Када је почео да пуца Рачић, такође та је приметио. Г. Крпана остали део трагичног догађаја описује као и остали радићевци.

Анте Павловић

Затим су прочитани искази Анте Павловића, бившег радићевског посланика. Каже да је чуо када је Пернар рекао Рачићу да је опљачкао бегове и видео када је Рачић отишао на говорницу. Исто тако вели да је чуо и претњу Рачићеву: „Ко се стави између мене и Пернара, погинуће!" Такође је рекао да је Рачић казао, кад је Павле Радић долазио: „Тебе тражим!" Г. Павловић вели да је видео Луна на седници од 20. јуна и да је овај носио са собом револвер.

Ђорђе Манојловић

Био је на седници од 20. јуна. Чуо је када је Тома Поповић изјавио да остаје при ономе што је рекао на седници од 18. јуна. Исто тако слушао је и говор Рачићев. У том моменту чуо је и Пернаров узвик:

— Нема овде беговске шуме!

Тада је Рачић позвао Пернара да се извини. Али овај то није учинио. Г. Манојловић је изјавио да није видео на седници Драг. Јовановића-Луна.

Ацко Трајковић

Г. Трајковић, пошто је присуствовао седници, у главном изјавио је оно исто што и г. Манојловић. Подвукао је само да оптужени Драг. Јовановића-Луна није видео у сали. На свој исказ положио је заклетву.

Милош Тупањанин

Г. Милош Тупањанин дао је овај исказ код власти у Грачаници. Он је био бивши земљораднички посланик. Присуствовао је седници. Седео је на крајњој левици. На говор Томе Поповића није ни обраћао пажњу Чуо је само

Г. Милош Тупањанин

да опозиција протестује због његових претњи. Кад је Пуниша Рачић говорио, чуо је да тражи неко задовољење. Исто тако чуо је када је рекао: „Ко се стави између мене и Пернара, погинуће!"

Хинко Крзман

Министар у пенсији и бивши посланик бивше самостално-емократске странке г. Крзман саслушан је у Вреждину. Седео је у првој клупи на седници од 20. јуна. Чуо је председника

Г. Хинко Кризман

г. Перића када је рекао да не може говорити Рачић о записнику, него само ради личног објашњења. Видео је када је Пуниша Рачић прешао на десну говорницу, вадио револвер и пуцао на Пернара.

Затим г. Крзман описао је како се одигравала трагедија. На крају свог исказа, рекао је да је чуо објашњење г. Саве Косановића са оптуженим Драг. Јовановићем-Луном и да је тада оптужени Јовановић одобравао злочин Пунише Рачић. Исто тако рекао је да је Рачић хладно и присебно пуцао, дивао и спуштао револвер.

Емилијан Грбић

Г. Емилијан Грбић, бивши радикални посланик, присуствовао је седници од 20. јуна У свом исказу рекао је да је чуо кад је Пуниша Рачић казао: „Ако га ви не казните, ја ћу га казнити!" Онда је настало пуцање. После тога видео је када је Пуниша Рачић ушао у министарску собу. И сам је такође изишао из сале кроз министарску собу и разговарао са неколико министара. Тада је председник г. Перић питао неке чиновнике, где је полиција и наредио да се одмах ухапси Пуниша Рачић.

Г. Грбић изјавио је исто тако да је присуствовао седници од 19. јуна и да је чуо када је Тома Поповић рекао да ће падати главе, ако се не престане с узредама.

После тога претрес је прекинут.

Седница управе Народне Банке

Под председништвом гувернера г. Игњата Бајлонија одржана је данас пре подне седница управе Народне Банке, на којој је поред интерних питања решавано о молбама о сезонским кредитима које су дошле на дневни ред, а у главном решавање су молбе по редовним кредитима.

Заказана је седница управе за идућу суботу, на којој ће вице-гувернер г. Андрија Радовић и генерални директор г. др. Драгољуб Новаковић поднети реферате о прегледу филијала Народне Банке у Бања-Луци и Осијеку.

Затим је решено да гувернер г. И. Бајлони и генерални директор г. др. Д. Новаковић заступају Народну Банку на скупштини новчаних завода Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, која ће се одржати 7. јуна у Загребу приликом десетогодишњице оснивања савеза. Из Загреба ће г. И. Бајлони и г. др. Д. Новаковић продужити свој инспекциони пут, на коме ће извршити преглед агенције на Сушаку, филијале у Сплиту, агенције у Дубровнику, филијала на Цетињу, Мостару и Сарајеву.

Седница је завршена у 12.15 часова, а следећа заказана за суботу пре подне.

Скупштина „Српске Мајке" у Скопљу

СКОПЉЕ, 30. маја. (Н. изв. „Правди"). — Јуче по подне одржана је годишња скупштина друштва „Српска Мајка". Скупштину је отворила госпођа Драга Јовановић, наставница, поздравним говором. Затим је Љубица Јовановић прочитала годишњи извештај, у коме се износи рад друштва. У прошлој години одевено је 700 деце. Отворен је и диспанзер за грудобољне. У току идуће године отвориће се сврашиште за мајке. Са скупштине је послат поздравни телеграм Њ. В. Краљу.

ПАРАМУНТ ПАЛАС

ДУПЛИ ЛУКСОР ПРОГРАМ

I.

Премијера

ГОСПОДИН КУЋЕВЛАСНИК

Весела игра у 7 чинова. — У главној улози

Chester Conklin

II. 17325

НА СТРАНПУТИЦИ

Дирљива драма са EVELYN BRENT

ЛЕТЊЕ СНИЖЕНЕ ЦЕНЕ

Ђаци уз ђачки лист плаћају дин. 5.

Данас свечано отворење

ТЕРАСЕ

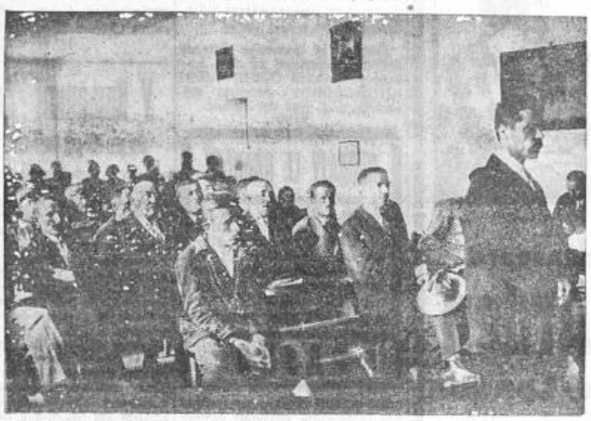
Улазне цене Дин. 10, 15 и 20.

ЧЕТВРТИ ДАН СУЂЕЊА У ПЛЕВЉУ

Испитивање сведока

Судски колегијум, порота: С лева на десно: Милосав Голубовић поротник, судије: Сретен Ковачевић, Јеремије Јеремић (председ. суда) Божа Веселиновић и поротник Тодор Прерадовић

Оптужени: стоји Божо Кнежевић (убица) иза њега Љуба Дамњановић (погла-бар-убица) до њега Манојло Кнежевић (убица)

Одбрана: с лева на десно: Радуле Јауковић, Трифковић, Илија Станић, Сава Поповић, Богдан Бојовић и Момчило Недић

Оптужени за убиство Диле Кнежевић

Оптужени саученик Сима Ј. Шиљак

ПЛЕВЉЕ, 30. маја. — Данас је настављен претрес оптуженима за убиство попа Ристе Ненадића. Пошто су саслушани сви оптужени прешло се на испитивање сведока. Прво је позван сведок Војин Петровић. Он није присутан па се због тога чита његов исказ. У исказу каже да ништа не зна о убиству попа Ристе Ненадића, нити је ма шта од кога чуо. Ноћу између 27. и 28. фебруара 1924. године ноћио је у његовом хану оптужени Павле Шљука. Сутра дан он је отишао рано и приредио онај алари у Плевљу. Исто тако каже да у његов хан те ноћи није долазио оптужени Диле и Божа Кнежевић. Наводи која су лица те ноћи ноћила, али за оптужене каже да нису, изузев Павла Шљуке. Ништа друго не зна.

Затим је прочитан реферат каплара Милосављевића, у коме се наводи да је убиство над попом Ристом Ненадићем извршио Диле Кнежевић по упутствима поглавара Дамјановића и Симе Шиљка. На овај реферат каплар се заклео код првостепеног суда. Данас није дошао на претрес.

После овога саслушан је сведок Милован Жугић. Он каже да је говорио каплару Милосављевићу да су оптужени извршили убиство над попом Ристом Ненадићем. Каже да о томе доказа нема, већ то говори на основу личних опажања као познавалац прилика.

Затим су саслушани још неки сведоци, па је претрес завршен.

Г. Милош Недић, адв. из Београда, заступник прив. туж.

Адв. Г. Илија Станић, заступник оптужених

Седница министарског савета

Синоћ је у председништву владе, под председништвом председника владе г. Петра Живковића, одржана седница владе. Седници су присуствовали сви министри. Г. др. Кумануди реферисао је о путу са министрима Мале Антанте.

Министар шума и рудника г. Лазар Радивојевић израдио је предлог закона о шумама. Предлог је упућен председни ку владе на проучавање. Овај предлог закона рађен је прилично дуго и после свестраног проучавања добио је дефинитивну редакцију. Њиме се изједначују сви досадашњи прописи, који су важили за разне покрајине.

Њ. В. КРАЉ У БЕОГРАДУ

Данас пред подне Њ. В. Краљ је се вратио из Тополе у Београд, где је пробавио неколико дана.

КОНФЕРЕНЦИЈЕ КОД ПРЕДСЕДНИКА ВЛАДЕ

Председник владе г. ђенерал Петар Живковић примио је данас пре подне на реферат г. др. Шварцуту министра финансија.

После тога је г. Живковић конферисао и са г. Сршкићем.

ДЕПУТАЦИЈА НОВОГ САДА ТРАЖИ ОД ВЛАДЕ ПРЕМЕШТАЈ СУБОТИЧКОГ ФАКУЛТЕТА ДО ЈЕСЕНИ

НОВИ САД, 30. маја. — (А. Б. извештај „Правди"). — Сутра, 31 маја, одлази у Београд под вођством Њ. Преосвештенства г. др. Иринеја, епископа бачког, у Београд нарочита депутација поводом прелажења правног факултета из Суботице у Нови Сад. Депутација ће посетити председника владе и министра просвете и молити их да се најдаље до јесени изврши ово премештање. Депутацији се прикључују и г. Дака Поповић, бивши министар и председник трговачко индустријске коморе, г. Борота, градоначелник, г. Стеван Адамовић, председник адвокатске коморе, г. Радивоје Врховац, председник „Матице Српске", Мирко Балугџић, директор новосадске гимназије и Предраг Клаџин, градски саветник.

Правни факултет у Суботици биће замењен пољопривредним. Нови Сад добија много премештањем правног факултета. Ту су пре свега и адвокатска комора, и апелациони суд и све институције које су по струци у вези са правним факултетом. Депутација се нада да ће и надлежни у Београду изаћи у сусрет њиховим захтевима и што пре преместити правни факултет из Суботице у Нови Сад.

ОДЛИКОВАЊЕ Г. ДР. А. БОДИА

Председник француске републике одликовао је г. др. Александра Бодиа, саветника министарства спољних послова, Крстом Легије Части.

Код Сремске Митровице потонуо је један шлеп са 40 вагона дрва

СРЕМСКА МИТРОВИЦА, 30 маја.

Јуче по подне на Сави више Сремске Митровице дошло је до једне тешке несреће. Један велики шлеп, власништво Државне Речне Пловидбе, ударио је крмом о камени кеј. За 40 минута шлеп је потонуо. Особље са шлепа успело је тешком муком да се спасе. Шлеп је потонуо невероватном брзином. Срећом, напшло је брод „Битољ" који је спасао особље са шлепа.

Приликом спасавања рањено је више лица У шлепу је било 40 вагона дрва за фирму Гутман из Белишћа. Штета је огромна. На лице места одмах је изашла нарочита комисија.

Вести из Војводине

Туча на сред Дунава

НОВИ САД, 30. (А. Б. изв. „Правди"). — Прекјуче су се превезли из Ст. Футога у Черевић у једном чамцу Паја Илић, Богдан Везилић, Сима Куцурац и Лаза Раковачки, ратари из Ст. Футога и чим су стигли у Черевић упутили су се у гостионицу Лазе Солда товог где су наравно одмах почели да пију.

У вече у 7 сати у пијаном стању кренуло је друштво до Дунава, где су опет сви скупа поседали у чамце, с тим, да се превезу натраг у Футог.

Чим су се кренули почели су се свађати у чамцу и то старији Куцурац посвађао се са Везилићем. Илић је покушао да их мири. Куцурац је напао и на Илића, кога је бацио у Дунав онако како је био обучен.

Ово се одиграло доста далеко од футошке обале и несрећни Илић је почео да виче за помоћ и хтео да се врати у чамац али је Куцурац био узео весло и упутио чамац према обали Ст. Футог; срећом је Илић био добар пливач и успео је са тешком муком да исплива и одмах је поднео пријаву жандарме рији. Истрага је утврдила да су сви били пијани а Куцурац признаје дело он каже да му је Илић опсовао мајку. Жандармерија је по вела истрагу у овој ствари и оптужује Симу због покушаја убиства.

Кривичне расправе

НОВИ САД. — Новосадски окружни суд је данас осудио Буру Чањића, електротехничара из Петровца, који је напао на екскутора Стојана Војновића са речима „Убићу те као кера, као Пуниша Рачић, ма где те нађем".

Иванка Васић, домаћица решена од оптужбе, због тога што је она прала веш па је масну соду оставила на једној столици, где је наишло дете Милан Аврамов и тај раствор масне соде испило и од тога је умрло. Суд је утврдио да Ивању не терети никаква одговорност.

Живан Миленов, трговац из Шајкаш Св. Ивана осуђен је на 6 месеци робије јер је своју жену у свађи истукао и нанео јој тешке телесне озледе.

Боку Трбојевића, Стевана Грујића и Митру Грујића из Марије Мајура осудио је окружни суд по 15 дана затвора јер су тукли Јанка Хаљина и нанели му тешке озледе

Инспекциони пут Вел. Župана Бачке Области

НОВИ САД. — (А. Б. изв. „Правди"). — Јуче сам јавио, да је вел. жупан бачке области г. Добрица Матковић од петка боравио у Новом аСду. Г. Матковић је извршио ревизију не само у Новом Саду него је обишао цео новосадски срез и прегледао општине, школе и путеве. Обишао је општине Темерин, Јарак, Пашићево и т. д. За време овог боравка вел. жупан је присуствовао конференцији трговачких, индустријских комора и посетио новосадске трке. Г. Матковић је посетио команданта армије г. генерала Докића, епископа г. др. Иринеја Ћирића, г. др Геду Дуњерског и Боку Дуњерског. Данас пре подне је вел. жупан отпутовао из Новог Сада а још у току пре подне обилазиће палањачки а после подне оџачки срез а у вече ће се вратиће се у Сомбор.

Трагична смрт официра г. Фрање Деркоса

НОВИ САД, 30. маја. (А. Б. Изв. „Правди"). — Синоћ око 8 сати поручник Фрањо Деркос одвезао се са својим пријатељем Душаном Вељбом до Сремских Карловаца моторним бициклом. При повратку млади официр налетео је на једну бандеру. Добио је врло тешке повреде. У 8 и по сати стигао је др. Владарски из Петроварадина. Он је указао Фрањи прву помоћ. Фрања је пренет у болницу у Петроварадин. Повреде су биле веома тешке. Млади официр дутрос је умро. Његови родитељи, који се налазе у Загребу, одмах су о овоме обавештени. Његова смрт изазвала је у Новом Саду опште жаљење јер је он и у Новом Саду уживао опште симпатије.

Г. Драмонд у Лисабону

ЖЕНЕВА, 30. маја. — Г. Драмонд, генерални секретар Друштва Народа, у друштву својих сарадника, отпутовао је у Лисабон, одазивајући се позиву португалске владе.

Ратификација румунског конкордата са Ватиканом

БУКУРЕШТ, 30. маја. — Радор јавља: Парламент је данас, после сената, ратификовао конкордат са Ватиканом са 119 гласова против само једног гласа. Резултат гласања био је поздрављен пљескањем.

Пожар уништио 200 кућа

ВАРШАВА, 30. маја. — Пожар је потпуно уништио место Мизњов које је имало 200 кућа.

Ликвидација

Позната галантеријска трговина

„САША"

ул. Макензијева бр. 26.

мора да ликвидира у законом одређеном року **до 10. јула т. г. када се иста има затворити** на основу чл. 27. зак. о радњама и решења Трговачке Коморе бр. 3668.

До поменутог дана потрошачи могу користити прилику снабдевајући се добром и јевтином робом као: мушким филц и сламеним шеширима, жен. и муш. **вешом, обућом,** кожном и платненом, **чарапама, краватама, марамицама,** летњом трикотажом и др

17292

ПОСЛЕДЊИ ДАН РЕСТЛОВА

У ПЕТАК КОД МИТИЋА у пола цене

Ко пазари рестлова за 200 дин. плаћа на каси свега 100 дин.
Ко пазари рестлова за 400 дин. плаћа на каси свега 200 дин.
Ко пазари рестлова за 1000 дин. плаћа на каси свега 500 дин.

17275

МАЛИ ОГЛАСИ

У „ПРАВДИ" ИМАЈУ НАЈБОЉЕ ДЕЈСТВО

НАСТАВА

ЧАСОВЕ из француског и немачког језика — конверзација и граматика — врло повољна цена. Упитати Кнежев Споменик бр. 2. Колонијална радња код „Мораве".

СЛУЖБА

ШТАМПАРИЈИ Владете С. Јеникијевића Космајска улица 51. Потребне су одмах **књиговезачке радинице и ученице.** 17315

ЖЕНА за сав кућевни посао, а која ће се примити и његовању двоје деце код мале породице, потребна је за одмах. Славујев Венац 10. (Десно од од Гробљанске).

СТОЛАР који је био запослен у иностранству, тражи место у радионици, радим све о правке идем и по кућама за политирање и репарације или томе слично. Евентуално за послужитеља или хаузмајсто ра. Говорим српски, мацарски и нешто немачки. Писмен добро и поверљив ступити може одмах. Писати картом адреса **Никола Николић,** Кр. Александра бр. 3.

ЗА ХАУЗМАЈСТОРА нуди се млад брачни пар без деце. Понуде су рентабилне и без плате ако је кућа мања и ближа центру. Слати Миливоју Атанацковићу, Дечанска ул. бр. 10.

НАМЕШТЕНЕ СОБЕ

ИЗДАЈЕ СЕ одмах велика празна соба или мала меблирана употреба купатила. Цена повољна, Рига од Фере 2, при земно партер.

ЗА ДАМУ издаје се чиста меблирана соба са балконом и употребом купатила одмах. Преглед од 7 до 8½ и од 12½ до 2½. Скадарска 37 у дворишту нова зграда први спрат десно.

СТАНОВИ

ИЗДАЈЕ СЕ врло леп и модерен стан од 3 собе, предсобље, купатило, подрум и т. д. у Битољској 28 у дворишту. 16815

СТАН КР. МИЛУТИНА 48-А 4 парктиране собе, предсобље, кујна, купатило, девојачка соба, шпајз у партеру издаје се одмах јефтино. Обратити се хаузмајстору или тел. 42-11. 17308

Издаје се одмах

и то:

1.) Цео I спрат Васина 19 3 врло велике собе велико предсобље и кухиња. Подесно и за канцеларије 2 собе с лица. Цена 2000.— динара.

2.) Подрум на свод за 2 вагона робе Кн. Љубице 15-а у дворишту врло јефтино.

3.) 1 дућан са излогом Чика Љубина 16 са ролетнама. Цена 3000.—

4.) Чика Љубина 16 I спр. соба, предсобље, кухиња или само соба и кухиња.

Јавити се на телефон бр. 30-43 Марковићу. 17324

ЂУШИНА УЛ. БР. 22 (позади палилулске касарне) има два стана од 2 собе, предсобље, кујна, по умереној цени — усељење одмах. Упитати ба калница у истој кући.

ЕЛЕГАНТАН СТАН од пет соба и остало издаје се одмах у Краљ Милутиновој 36 (код Треће Гимназије).

УРАМЉИВАЊЕ СЛИКА врши најсолидније и најефтиније **стаклорезачка радња ИСАКА НАХМИЈАСА** Београд, Кнегиње Љубице 22 17244

ПРЕКО ПУТА КАФАНЕ „ДВА ЈЕЛЕНА", Скадарска 43, издаје се одмах леп, чист и јефтин стан; видети преко целог дана.

СТАН У ЦЕНТРУ са 4 собе, купатилом и т. д. издаје се јевтино. Фрушкогорска улица 14.

СТАН од једне собе и кујне издаје се одмах или од 1 јуна, Гундулићев Венац 36.

БУКОВИЧКА БАЊА

Лечи: болести плућа; желудца и црева; јетре и жучне бешике; бубрега и мокраћних органа; срчануману и артериосклерозу.

Велики број станова у хотелима, вилама и приватно.

„Старо Здање": У центру парка. Концертира првокласни салон оркестар „Ехо".

Пансион 60 дин.

„Ново Здање": Из основа реновиран. Првокласна кујна. Пансион 50 дин.

„Вила Милетић", у близини парка. Потпун конфор. Цене солидне.

„Вила Роса": У самом парку. Водовод, ел. осветљење.

„Модерна хигијенска пекарница и посластичарница Н. Константиновића. Поред изврсног белог пецива и посластица справљање за госте Б. Баље: јогурт, кефир, сурутку и др. 17314

СТАН ПАРКЕТИРАН, три собе, кујна, предсобље, купатило и остале принадлежности издаје се одмах. Цена 1.000. Кнез Милетина бр. 51.

МАЊИ СТАН издаје се од 1 јуна. Студеничка 44.

ОГЛАС

Према решењу Управног Одбора Сам. Мов. Управе МБр. 3482 од 12-II тек. год. и решењу Министарства Грађевина Бр. 10430 од 23-V т. г. Управа Држ. Монопола овим расписује прву оферталну лицитацију у скраћеном року од 20 дана за подизање магацина за дуван и зграде за стан директора фабрике дувана у Травнику.

Укупна предрачунска сума износи 1,660.374,79 динара.

Лицитација ће се одржати на дан 26. јуна 1929. г. у 11 часова пре подне у канцеларији Управе Држ. Монопола.

Планови, предрачун и Општи Услови могу се сваког радног дана у канцеларији Техничког Одсека Управе Држ. Монопола.

Из канцеларије Индустријског Одељења ИМБр. 8956. 17312

ОГЛАС

Према решењу Управног Одбора Сам. Мов. Управе МБр. 3483 од 13-II т. г. и решењу Министарства Грађевина Бр. 10429 од 23-V т. г. Управа Држ. Монопола овим расписује прву офертална лицитацију у скраћеном року од 20 дана за подизање дуванског магацина у Бања Луци.

Укупна предрачунска сума износи 1,363.882·66.

Лицитација ће се одржати на дан 27. јуна у 11 часова пре подне у канцеларији Управе Држ. Монопола.

Планови, предрачуни Општи Услови могу се видети сваког радног дана у канцеларији Техничког Одсека Управе Држ. Монопола.

Из канцеларије Индустријског Одељења ИМБр. 8957 од 27-V т.г. 17313

Свака дама

која жели да очува свежину лица и коже мора употребљавати

Венецијанске препарате

„Elisabeth Arden"

New-York - Paris - London

Самопродаја за Београд

Урошевић и Танасковић

Кнез Михајлова 11. Тел. 30-23.

Проспекте и упутства шаљемо бесплатно. 17302

Ми желимо у сваком месту основати подружницу те тражимо поверљиве особе као

ВОЂУ ПОДРУЖНИЦЕ

Удобно упослење те може бити и као ноусапослење. Стручно знање и куцања није потребна. Интересенти који владају немачким језиком, нека наведу своју адресу под бројем 368-4 на ИНТЕРРЕКЛАМ Д. Д., Загреб, Маровска, 28. 17305

НАМЕШТАЈ: ПРИСПЕО ЈЕ ВЕЋИ ТРАНСПОРТ СПАВАЋИХ СОБА, ТРПЕЗАРИЈА, САЛОН ГАРНИТУРА

Каквоћа првокласна. Цена најјефтинија.

АДРИЈАН МАКЕНЗИЈЕВА 69. ПРОДАЈА И НА ОТПЛАТУ.

Јаковљевић и Антоновић 46, Кн. Михајлова 46. 17169

Аутобуски саобраћаји за ВРЊАЧКУ БАЊУ и МАТАРУШКУ БАЊУ

Луксузни и удобни аутобуси предузећа **„ВОЛГА"** саобраћају сваког дана од Београда до Врњачке Бање са поласком у 13 час. 30 мин. испред кафане **„Топола"** а за Матарушку Бању у 6 час. у јутро испред кафане **„Топола"**, Краља Александра улица.

Сва обавештења даје **„ВОЛГА"** — телефон **54-46 и 48-60.**

ИЗЈАВА

Изјављујем да од данас за мога сина Перу Антонића не сносим одговорност ни у ком погледу, пошто се преко моје воље оженио и из моје куће отишао.

У Новом Саду, 28. Маја 1929.

Милан Антонић
отац

17310

ЛОКАЛИ

ЛОКАЛ на најбољем месту, у центру вароши са целокупним намештајем, пођесан за све трговачке бранше уступа се за цену од динара 120.000 Понуде слати преко администрације листа под знаком „Локал" 17311

ДУЂАН на живом месту у Дубровачкој улици број 7 издаје се одмах. Цена скромна.

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

ОЧУВАН писаћи сто и остало покућанство, врло јефтино се продаје ради одласка у иностранство. Ратарска ул. бр. 36 врата бр. 7. 17304

ПЛАЦЕВИ на најлепшем месту, са дивним изгледом, у близини трамваја, на Топчидерском Брду, један од 1.000 м.² или два по 500 м.² продају се по солидној цени. Обратити се Дунаво Посавској Банци, Кнез Михајлова 54, Тел. 32-22. 17303

ТРАЖИМ БИЦИКЛ полован на отплату спогодбом недељно плаћање јавити се сваког дана од 6-8 Љубе Дидића 25, Е. Х.

Поштанској Штедионици

потребан је за време од 3—4 месеца један магацин за смештај столарије у површини око 200 кв. метара и висини од 4 метра, који треба да буде видан, сув и по могућности патосан. Сем тога треба да се магацин налази у близини Кнез Милетине улице.

Понуде за издавање таковог магацина таксиране са Дин. 5.— ваља предложити ПОШТАНСКОЈ ШТЕДИОНИЦИ у Београду најкасније до 3. јуна ове године. 17307

ПРОДАЈУ СЕ ПЛАЦЕВИ

са одобреним плановима за зидање, за готово и на отплату. Обратити се БРАЋИ Д. ШИЋАНСКИ цигласа „Шићански" Московска бр. 71. Тел. бр. 16-29; преко целог дана у канцеларији цигласа. 16934

РАЗНО

САМО ФЛАШЕ са контролном пломбом (премиским купоном) садрже ОРИГИНАЛ ШАМПАЊ - ЛИМУНАДУ. Флаше без пломбе одбитке као имитације! 17015

ЗА ГОСПОДУ фабрички израђујемо са гаранцијом оправке шешира Уверите се! Радионица за оправку домаће индустрије шешира, Сремска 4. (Терасије) 16636

ПЛУЋА! Плућне болести излечи стручњак (стручне књиге!) Др. Печник, плућни завод (Privat-Chungenkeilaustalt) Cerovo, пошта Рогашка Слатина. Проспект 3 динара 16846

У Врњачкој Бањи продаје се

највеће и најпогодније имање у бањском парку, звано „Крин", величине 3.000 кв. метара, са њим у парку од 64 метара дужине. Налази се у самом почетку парка, с леве стране, изуја од станице, у непосредној близини новога купатила које се гради. На имању има две куће за становање од по четири и три собе, са принадлежностима. Засађено је благородним воћкама. — За све информације обраћати се лично и непосредно у Београду г. **Милораду А. Јовановићу,** правном референту Мин. Вера у пензији, Душанова 6, или г. **Немањи А. Јовановићу,** адвокату Краљев Трг бр. 4; а у Крушевцу **г. Момчилу Д. Јовановићу,** адвокату. 13507

ПУТНИЧКИ БРОДОВИ

Бродарства Ташка Наумовића

саобраћају на следећим линијама и по ниже означеном реду почев од 22. маја 1929. године и то:

БЕОГРАД - СМЕДЕРЕВО СВАКОДНЕВНО

Брод полази из Београда у 5 час. по подне и изводно до дирује следеће станице:

1) Панчево (Тамиш-варош) стиже у 6 час. по подне а полази у 6.10 час по подне.

2) Ритопек, стиже у 6.55 у ве че а полази у 7 час. у вече.

3) Грошку, стиже у 7.25 у ве че а полази у 7.30 час. у вече и стиже у

4) Смедерево у 8.20 у вече. Овај брод има везу у Смедереву са бродом за Ковин-Град.

СМЕДЕРЕВО - БЕОГРАД СВАКОДНЕВНО

Брод полази из Смедерева у 11 часова ноћу и додирује следеће станице:

1) Грошку, стиже у 12.15 ноћу а полази у 12.20 ноћу.

2) Ритопек, стиже у 1 час у јутро а полази у 1.05 у јутру.

3) Панчево, (Тамиш-варош) стиже у 2.15 у јутру а полази у 3.20 у јутру и

4) Београд, где стиже у 4.45.

БЕОГРАД - ДУБРАВИЦА

Овај брод саобраћа сваког дана сем уторника. Брод полази из Београда у 12.45 по подне и додирује следеће станице:

1) Ритопек, одакле полази у 2.25 по подне.

2) Грошку, одакле полази у 3 часа по подне.

3) Смедерево, одакле полази у 4.10 по подне.

4) Ковин-Град, одакле полази у 4.50 подне и

5) Дубравица, где стиже у 5.25 по подне.

Овај брод има везу са возом за Пожаревац.

ДУБРАВИЦА-КОВИН-СМЕДЕРЕВО

Брод полази из Дубравице сваког дана, сем уторника, у 7 час. у вече из Ковин-Града полази у 9.30 ноћу и стиже у Смедерево у 10.15 ноћу. Овај брод има везу у Смедереву са нашим бродом који полази за Београд у 11 час ноћу.

СМЕДЕРЕВО-БЕОГРАД

Овај брод саобраћа сваког дана сем, среде, и полази из Смедерева у 3 часа у јутру и додирује следеће станице:

Грошку, одакле полази у 4.30 у јутру,

Ритопек, одакле полази у 5.30 у јутру и стиже у

Београд, у 7.55 часова у јутру.

БЕОГРАД - ПАНЧЕВО И ОБРАТНО.

БЕОГРАД - ПАНЧЕВО

Брод полази у 11.30 час. пре подне и у 5 час. по подне.

ПАНЧЕВО - БЕОГРАД

Брод полази у 3.20 часова у јутру и у 2 час. по подне.

БЕОГРАД - ВЕЛИКИ БЕЧКЕРЕК СВАКОДНЕВНО

Брод полази из Београда у 1 час. по подне и узводно додирују следеће станице:

Земун, одакле полази у 1.25 часова по подне.

2) Нови Бановци, одакле полази у 2.15 по подне.

3) Стари Бановци, одакле полази у 2.30 по подне.

4) Сурдук, одакле полази у 3.20 по подне.

5) Тител, одакле полази у 4.30 по подне.

6) Ечка, одакле полази у 6.40 по подне и

7) Велики Бечкерек где стиже у 8 часова у вече.

ВЕЛИКИ БЕЧКЕРЕК - БЕОГРАД СВАКОДНЕВНО

Брод полази из Великог Бечкерека у 3 часа изјутра и низводно додирује следеће станице:

1) Ечку, одакле полази у 4.25 часова изјутра.

2) Тител, одакле полази у 6.30 часова изјутра.

3) Сурдук, одакле полази у 7.20 пре подне.

4) Стари Бановци, одакле полази у 8 часова пре подне.

5) Нови Бановци, одакле полази у 8.15 пре подне.

6) Земун, одакле полази у 8.45 пре подне и стиже у

7) Београд, у 9 часова пре подне.

Сви наши путнички бродови примају на превоз за све станице које наши бродови додирују, деничану и вагонску робу. Вршимо у Панчеву реекспедицију за цео Банат. Са свију наших агенција прима се роба за Пожаревац, Мало Црниће, Батушу и Петровац, која се директно упућује преко Дубравице. У Нов. Бановцима и Сурдуку брод ће примати путнике чамцем ако време за то буде повољно.

Спаваће собе и трпезарије домаће и стране израде у лепом избору добићете најповољније код **„ДАЧЕ"** ВУКА КАРАЏИЋА 8. 16961

Леп избор плишаних салонских гарнитура, ДИВАНА и ОТОМАНА

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА 1.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА". ДЕЧАНСКА 10

У Ери стечаја

— НЕСАВЕСНИ И НЕПОШТЕНИ ДУЖНИЦИ —

Закон не чини деобу, на коју смо у прошлом чланку указали. Полут закона, и већина оних, који данас траже спаса од стечајне најезде, у основи постављања проблема спаса греше не чинећи ову деобу. Она је неопходно потребна. Само благодарећи тој класификацији добијамо јасну слику правога стања, после чега није тешко предузимати потребне мере.

У најкрупнијим потезима смо већ указали шта је стечај за савесне и поштене дужнике. У даљем излагању видеће се, шта је за ове друге.

Сва строгост и суровост стечајне процедуре код малеросних дужника изиграна је од непоштених и несавесних дужника. *За њих стечај је постао извор прихода* — трговина своје врсте.

То су људи, који обично врло кратко време раде посве солидно. Својим обавезама за то време одговарају уредно. Убрзо, таквим радом, стекну поверење својих поверилаца. План је већ у самом почетку спремљен. При ступа се његовом извођењу. Поручује се већа количина робе од оне, која се стварно на тржишту може пласирати. Поручена роба стигне. У радњу трговчеву не уђе, већ у магацин какве банке, на бази које добије се известан кредит. Рокови плаћања пристижу. Од једном, у својству повериоца, појављује се лице (сродник или пријатељ таквог трговца), које никада као своје није имало већу своту од четвороцифреног броја, са потраживањем, које често премаша и седмоцифрени број.

Таква „тражбина" обезбеди се (наши штури закони то омогућавају). По стављеном обезбеђењу дужник сам, или од Суда по званичној дужности позван, подноси кључеве. Стечај се отвара....

Из спискова пописа (од дужника поднети биланс никада не представља стварно стање) види се да активна дужникова представља један минимум, али ни он није остао за необезбеђене, удаљене и необавештене повериоце. И то служи за обезбеђење „потраживања" поменутог повериоца. Стање стеч. масе: активна неколико прста; пасива огромна.

Повериоци и даље дуже у својим рукама обавезе сада стеч. дужника, које више не представљају ни вредност бланкета на коме су исписане. У рубрици „пропало" поверилац уписује своју тражбину од оваквог дужника. Томе је дужник и циљао. Да би, пак, завејао свој траг, на рочишту за равнање износећи понова своје „тешко стање" нуди повериоцима у равнање један минималан проценат. И то већ он нема и не може да плати, али нашао се какав сродник или пријатељ — једна самарићанска душа, која ће колико толико у обештећење поверилаца платити један део дуга.

Стављени пред фикат, да у маси готово ништа нема, а да појављени равнач бар нешто даје, поступајући по оној народној: боље ишта, него ништа, — повериоци прихватају дужникову понуду. Равнање се постиже; стечај се скида...

Дужник поново отвара радњу. У радњи иста роба, баш она, коју је пред сам стечај „поверилац" (сродник — пријатељ) узаптио за обезбеђење „свога потраживања". На радњи и преко листова објављује се *испрода*ја, што потрошачи идентификују са распродајом. Роба се претвори у новац који изузев оног малог процента даног „равначу" да исплати повериоце, преставља за таквог трговца *чисту добит*.

Јучерањи стеч. дужник изгубио је кредит. Нашта данас кредит, када је готов новац ту. Процес се понавља. Ради олакшице пред повериоце се јавља ново лице. Нагомилава се роба... стечај.... равнање са минималним процентом.... добит за дужника.... Готово кинематографски, али, на жалост, стварно. То могућава наш данашњи застарели Закон о Стечајном Поступку и непостајање њему пропратних закона.

Ето, како је овај моћни стечај код савесних и поштених дужника постао посве немоћан у кандама несавесних и непоштених. Па зар између ових дужника не чинити поделу, већ и даље допустити да у стечају један тотално пропада, и ако исправан, а други, неисправан, да се богати.

Потпуну, из основа, промену у Закону о Стечајном Поступку треба, са друге стране, и ради самих поверилаца извести. Данас, и код једних и код других дужника они губе. Обезбедити треба њих, јер тиме обезбеђује мо *кредит*, тај најмоћнији регулатор свеколиког развитка и напретка.

Позванима за доношење закона познато је шта треба један такав стечајни закон да садржи. Са своје стране, ми смо то већ једном наговестили, а сада, због ограниченог простора у листу, и да не би злоупотребили указано нам гостопримство, примећујемо: да тај закон, као свој уводник, мора садржати све оне принципе, које има „Закон о побијању правних дела где имовине инсолвента дужника" који је у Хрватској у примени, као и страни, овоме слични, законн.

Не учини ли се ово, поред до сада констатованих последица убрзо, немо, доживети, слично ономе што се десило у Бечу, да ортаци при стварању ортачког односа у угово ру између осталога ставе и клаузулу: у случају пада под стечај, добит се, без обзира на улог и права појединих чланова у нормалном стању, дели на равне части.

Бор. К. Пупић.
адв.

Из успомена на пок. Војводу Степу

— ЗАШТО ВОЈВОДА СТЕПА НИЈЕ СТАНОВАО У БЕОГРАДУ ПОСЛЕ СВЕТСКОГ РАТА? —

Многи сматрају, да се војвода Степа повукао да живи у Чачку, зато што је предпостављао миран и повучен живот у овој вароши хучном и нервозном животу Београда. Међутим, то није био прави разлог. Зашто је војвода напустио престоницу, видеће се из следећег. Војвода, је чешће долазио из Чачка у Београд да председава седницама Народне Одбране. Ја сам га скоро увек посећивао, не само као свог команданта у рату, већ и као човека према коме сам осећао особито поштовање и гајио најлепше симпатије. Једном, тако, приликом упитам га: „Зашто сте напустили ваш Београд кад сте све до рата у њему живели"? Ово сам питање управио војводи мислећи на његове велике услуге, које би, будући у престоници, могао да учини и Народној Одбрани и самој земљи. Војвода ми на то одговори кратко и јасно: „Непријатељ ми је, докторе, однео све до најмање ситнице. Сад бих морао поново да кућим кућу, а ја зато немам средстава, осим моје плате, свега око 6000 дин. Затим, станови су врло скупи; морао бих плаћати најмање 2 до 3000 дин. кирије месечно. Ето, сад знаш, драги докторе, зашто сам морао да се повучем у Чачак, где живим у кући моје тетке, то значи не плаћам стан, нити имам да се бринем о куповини намештаја. Али, то не значи да сам ја Београд духовно напустио; ја сам готов да и даље послужим Краља и Отаџбину, чим будем био позван. Ове речи војводине дубоко су ме потресле. Предамном је стајао један од највећих, један од најзаслужнијих синова наше новије историје, славан али сиромашан...

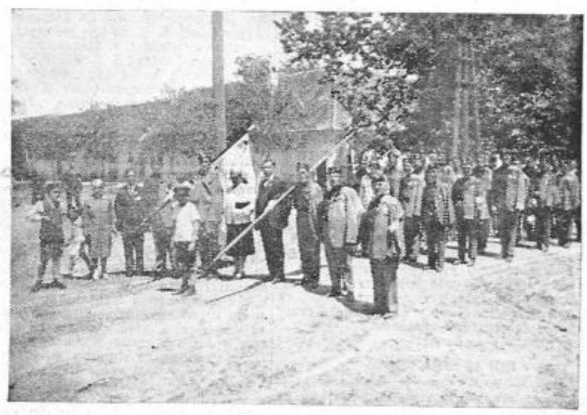
Sic transit gloria mundi...

У ствари то је, један, на жалост, закон социјални: поштен човек, па макар и најславнији он био, осуђен је да буде сиромах. Војвода је био не само религиозно поштен већ и крајњи идеалиста. Он је живео за свој народ и дубоко волео своју, некада, малу земљу Србију. Међутим, он је био на свима највећим положајима, на којима су људи пре 6 јануара правили милијоне. Он је био више пута министар војни, командовао, је дивизијама и армијама и т. д. Живео је искључиво од своје плате. Ето, зашто је војвода био скроман, повучен, становао под туђим кровом и возио се трамвајем; ето, зашто он није имао петоспратницу, ни луксузни аутомобил, ни помпезне салоне ратних богаташа; ето, најзад, зашто је тај човек и умро не оставивши ништа и напустивши овај свет са „скрштеним белим рукама и праведним делима својим". O tempora, o mores... Колико ли ће их још бити о којима ће се овако моћи писати, а који су сав свој живот жртвовали својој земљи, да би, скоро, у беди умрли?.

Bona exempla imitanda sunt. Нека би живот војводе Степе служио као пример љубави према отаџбини и како је за њу слатко и сиромах умрети.

Д-р. М. Борисављевић
сан. пуковник у пензији

Окружни соколски слет у Бачкој Паланци

Поворка Сокола са заставом

БАЧКА ПАЛАНКА, 30. (В. Р. изв. „Правди"). — Овде је одржан величанствени окружни соколски слет, на коме је узело учешћа преко две хиљаде људи. Слет је био права смотра југословенске мисли. Пријатно је било и за око и за срце посматрати дуге поворке Срба, Хрвата, Шокаца, Буњеваца и Словака како кроз соколско јединство манифестују јединство Југославије и то баш на месту где су се, тако рећи, до јуче осећале партијске и племенске заоштрености.

Истога дана освећена је и застава Соколског Друштва из Бачке Паланке. Том приликом одржано је неколико лепих говора. Родољубиве речи г. г. Ђоке Николића, свештеника, Дамјана Стојшића, среског поглавара, Мире Мандића, судије и др. Риге Николића, адвоката, остаће нарочито дуго у сећању народном.

За време свечаности соколи су изводили своје вежбе на простору иза католичке цркве, опколљени огромном масом света која је клицала и поздрављала младе соколе.

На банкету, који је проведен у пријатном расположењу, поздрављани су сви говорници са клицањем Краљу и Отаџбини.

Истога дана у вече приређена је свечана Соколска академија у башти хотела „Касина".

О променама у бугарској влади

—:—

СОФИЈА, 30. — Лист „Пладне" пише о променама које су требале да се изврше у кабинету г. Љапчева, па констатује да за сада никаквих промена неће бити. То је довело до отвореног сукоба између Љапчева и Цанкова. Пријатељи Цанкова отворено нападају председника владе, а и сам Цанков изјављује да Љапчев треба да одржи дато обећање.

— Да се појача власт и да се побољша управа у земљи, изјавио је Цанков, промене у кабинету су неопходне.

Г. Љапчев је на то одговорио:

— Да се управља спокојно и да се добијају добри резултати, опасно је играти се променама министара и заоштравањем партијских односа.

Воћа седамдесеторице изјављују, да ако већ буде промена у кабинету, онда не треба се враћати у назад, према 9. јуну. Под именом заштићавања парламентаризма, они траже да се промене изврше у парламенту.

Народњаци, који су обећали потпору Цанкову, сада ћуте и не упуштају се у дискусију. Они очекују даље развијање догађаја.

При таквом стању односа у демократическом згвору, промене у кабинету г. Љапчева бар за сада се не очекују.

У суштини, завршава лист, промене су већ давно требале да се изврше. Јер народ одавно чека не промене у кабинету, већ промену кабинета.

Радио саобраћај Лондона и Софије

—:—

ЛОНДОН, 30. (Б. изв. „Правди"). — Јуче је отворен директан радио-телеграфски саобраћај између Енглеске и Бугарске. Једна реч стаје 4,5 пенса.

Соколи из Великог Бечкерека у Скопљу

—:—

СКОПЉЕ, 30. (Н. изв. „Правди"). — Јуче је допутовала у Скопље једна већа група Сокола из Великог Бечкерека, са својим хором. Они су синоћ приредили у сали соколског дома свој вокални концерт. На станици им је приређен свечан дочек. Поред председника општине и великог жупана изашли су соколи, Коло Српских Сестара, представници свих друштава из Скопља и грађанство.

Штрајк 25.000 радника у Софији

—:—

СОФИЈА, 30. маја. — (Б изв. Правди"). — Радници дуванских фабрика прокламовали су општи штрајк. У штрајку учествује око 25.000 радника. Узрок је штрајку што су послодавци одбили повишење надница. Министар индустрије покушаће да посредује између завађених страна.

Граф Бетлен о савезу са Италијом и Пољском

Б. ПЕШТА, 30. маја. — (Б. изв. „Правди"). — Председник владе граф Бетлен одржао је јуче у парламенту говор приликом расправе буџета председништва владе. У свом говору одговорио је на разне критике социјалистичких говорника, усамљене у току дискусије. Један од социјалистичких посланика био је изјавио да је сарадња између Италије, Мађарске и Пољске једна врста тројног савеза, из кога ипе користи само Италија. Граф Бетлен одговорио је на ову примедбу да се не може упоредити пакт пријатељства, који постоји између Мађарске и Италије, као и пакт о арбитражи који постоји између Пољске и Мађарске са једним савезним уговором. Није истинито и тврђење социјалиста да Италија искоришћује материјално Мађарску. Што се тиче говора од прошле недеље он побија тврђење социјалиста да је био ратоборан и изазивачки.

Брат штапом убио брата

—:—

АРИЉЕ, 30. (М. изв. „Правди"). — У селу Добрачи среза ариљског у задружној кући Михаиловића дошло је до туче између браће Драгише и Светозара. Драгиша је у тој тучи ударио штапом по глави свог брата Светозара тако снажно, да је овај пао и после неколико часова умро од повреде. Кад је видео какво је зло учинио, Светозар је побегао у шуму. Поглавар среза ариљског г. Милутин Савовић повео је одмах по овоме истрагу и данас му је пошло за руком да одбеглог Светозара пронађе и ухапси. Притворени Светозар признаје дело и брани се да је исто учинио у раздраженом стању. По окончању истраге Светозар ће бити предат суду на осуду.

Апелациони суд ослободио новосадског трговца Николу Гарића

—:—

Н. САД, 30. — 14. фебруара о. г. новосадски окружни суд осудио је Николу Гарића, трговца из Новог Сада на 2 године тамнице ради тога што је у Новом Саду мењицу од 90.000 динара по наредби Борђа Брзака а која је меница била платива 8. фебруара 1926. фалсификовао на тај начин, што је свој потпис као издатељ исправио на име Чеде Николе Гарића, па ову меницу употребио.

Бранилац г. др. Јован Лемајић на апелационој расправи, која се одржала у новембру месецу 1928. године доказивао је његову невиност и суд након његове одбране свезао је казну на 6 месеци робије.

Госп. др. Лемајић уложио је жалбу Касацији, пошто је налазио да не постоји кривично дело. Касациони суд дао је места жалби бранноца па је упутио апелациони суд да саслуша нове сведоке и да одржи нову расправу.

Данас је апелациони суд одржао нову расправу и после одбране г. др. Јована Лемајића суд је донео пресуду, којом Николу Гарића ослобађа од оптужбе јер не постоји кривично дело.

Иван Гранђа у Загребу

—:—

ЗАГРЕБ, 30. маја. — (И. Н. изв. „Правди"). — Данас је допутовао у Загреб бивши посланик Иван Гранђа, који је рањен 20 јуна у бив. скупштини. Његов долазак је у вези са захтевом бранилаца Пунише Рачића да у Београд дођу Гранђа и др. Иван Пернар.

ОПРАВКА ПУТА БЕОГРАД—СМЕДЕРЕВО

Министарство грађевина одобрило је кредит од 103.235 динара за набавку туцаника ради оправке државног пута Београд—Смедерево.

ЧАРАПЕ СА ЖИГОМ Кључ
НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

СПОРТ

За државно првенство

ДА БИ ОТПАЛИ ПЕТ...

У недељу почињу значајне борбе.

Према се седам дана касније одигравају још једном, могло би се према првом исходу од прилике установити, која су друштва стекла право да крену у лов на државне бодове.

У Београду плави примају у госте Победу из Душановог Града, која је веома живахна и добра, али и одвише неискусна да би могла бити опасан супарник.

У Суботици црвени укрштају носе са изврсним С. А. Н. Д-ом, који има много изгледа да реши битку у своју корист. Југославија је сад запала у један нор-сокак.

У Загребу лак посао очекује Х. А. Ш. К-а. Њему излази на мегдан Хајдук из Осијека, ко ји сем оштрине не располаже са особитим одликама.

У Љубљани наступа Грађански, који је пре пола месеца поражен од „мајстора с мора" са 12:0. Дођите, не код своје куће, али ипак....

У Сплиту би се морала водити прилично тешка борба између Славије из Сарајева и Хајдука, премда се зна да бели овај пут играју на живот и смрт.

За сад би се, дакле, са сигурношћу могло казати да отпадају Победа, Хајдук из Осјека и Приморје. Код осталих је неизвесно....

ЗЕЛЕНА РАЈА

Мајсторија козе пасе

Познати престонички извијач Мориц Леви, чије је главно занимање илак трговина, носио се прво мишљу, да изнад своје радње стави натпис „Држ' десно!" међутим његово спортско срце однело је победу над рекламном сензацијом Њега је наиме дубоко коснуло што четврто овдашње друштво лагано али сигурно све више пада у заборав, па је решио да Љубљено име истакне јавно и на видном месту. И тако је у Александровој улици број 132 једног лепог дана некакав радник најцрао у боји лишћа:

„ЈЕДИНСТВО"

У почетку је посао ишао добро, премда су зелени лоптачи у дућану направили прави покор. Подмладак је навијао играчке, које су звездале око ногу зачуђених мушкарија, хазена се муфте мазала руменилом и белилом и прскале мирисом, а одд-бој је изо тезге празнио једну боцу за ракијом. Кад је пак Јединство стало да редом губи утакмице, у „Јединству" је завладао ред, али је газда Мориц био тужан, жалио се комерцијално и друкерски... Требало је некако оживети радњу и Леви се сетио....

Стао је кроз излог да завитлава!

Снимке из париских листова који приказују финалну борбу за пехар Француске, наместио је тако ниско да је пролазник — ако му је стало било да види — морао чучнути сасвим опрезно. Испод фотографија написао је: Клуб Секулића гази преко клуба Бека". Свет примети човека у тако чудном ставу и по инстинкту, који је разложио Дарвин, сагне се такође. Онима, које не занима спортска штампа, не сметају људи што чуче и дело гледају разне галантеријске ствари, украшене јевтиним цењама.

Мориц Леви опет задовољно трља руке.

— Видиш, драги Кустудиђу! Овде су модели хидроавиона и прекоокеанских лађа. Оригинали стижу идуће недеље Топчидерским потоком управо из Америке. Теби, као новинару, уступам бесплатно једну кабину првог разреда, а члановима Јединства цабе једанаест за други...

У једном рафу десет зелених лутака леже на гомилу, а некакав вампир у плавој одећи стоји изазивачки са пакосним изразом.

„Није игра кад не проће!"

ПОРАЗ „ПОБЕДЕ"

Лесковац. — Ђ. Б.) Овде је гостовала Победа из Ниша и подлегла одличном Јосифу са 3:1. Лесковчани су увели нов систем, кратког паса и извели необично лепу игру. Најбише су се истакли млади Наумовић, који је био јунак дана, и Корчић, који је тако затресао мрежу да се дивила сва публика. Једном је са лоптом ушетао у капију. Нишлије су спасли част са беле тачке. Њихов најбољи играч био је „Антипул" (млађи), који је са десног крила пресао у одбрану и заштитио своје од већег пораза.

ПРОПАГАНДА ХАЗЕНЕ У ШАПЦУ

У недељу 26. ов. м. одиграна је у Шапцу прва хазенска пропагандна утакмица између „Југославије" — Београд и репрезентације Београдске Жупе. „Југославија" је играла без Л. Ристићеве и Д. Хаџићеве, а у саставу: М. Шкорић, О. Шкорић, М. Сперова, Д. Поповићева, Р. Бунушевац, Е. Јовановић, Л. Барловац. Тим репрезентације наступио је овако формиран: Х. Ајзеле, Л. Константиновић, К. Шерова, Г. Аманор (све Зашк), М. Ђукић, Д. Хаџић, (обе „Југославија"), К. Станисављевић („Викторија" — Пожаревац). Оба тима предвела су врло лепу и технички дотерану игру, са наизменичним нападима. Игра је била у почетку млака, због велике траве, по којој играчице нису научиле да се са лакоћом крећу; доцније играчице се привикавају на терен и игра почела је све жешља и врло узбудљиво, пошто су голови падали доста често и то и на једној и на другој страни. Код „Југославије" истакле су се Е. Јовановић, најбоља играчица на терену, затим Л. Барловац на крилу, М. Сперова на хафу и М. Шкорић на голу. Р. Бунушевац играла је слабије но обично, али је томе сигурно узрок уморност од екскурзије. О. Шкорић играла је добро, али слабије но на халфу. Поповићева је задовољила. У миру репрезентације играле су све врло добро. Одбрана је сигурно држала опасне навале „Југославијиног" напада, а Х. Ајзеле на голу добила је за лепо брањење доста аплауза. У нападу се више радило са Станисављевићевом, која је добро преносила и додавала, али ретко пушала. Хаџићева је била добар вођа, ма да је много бола на халфу. Ђукић није имала много посла. Борба је била врло занимљива, пошто се на 5 минути до краја није знало ко ће да победи. Резултат је био 7:5 за црвене. У Финишу Јовановићева даје три лепа гола и поставља крајњи резултат од 10:5. Ова прва хазенска утакмица оставила је на многобројну публику, међу којом је приметан приличан број дама, врло леп утисак, и стекли велики број симпатизера тако да ће С. К. „Мачва" приступити оснивању хазена секције, која ће ускоро почети рационалним тренингом.

Утакмицу је одлично судио г. Драг. Станојевић из Београда.

М.

Из Бранденбуршког Хокејског Савеза и Јужне Немачке одржане су хокејске утакмице 26. маја. Резултат је 10:1 у корист Јужне Немачке.

ГОДИШЊА СКУПШТИНА БАНАТСКОГ СПОРТ САВЕЗА

Јуче је одржана доста бурна годишња скупштина Банат. Спорт Савеза. Присуствовали су делегати Спорт-Клубова из целог Баната.

Пошто је пропала акција, да се у Кикинди, Вршцу и Вел. Бечкереку образују засебни подсавези, вршачки делегати напустили су скупштину.

На годишњој скупштини прочитан је годишњи извештај о раду савеза, затим е изабрана управа.

По четврти пут је за председника изабран г. Др. Душан Братић, за подпредседника г. Авramов (члан Обилића" из Вел. Бечкерека), за секретара г. Бркић (чл. „Радничког" из Вел. Бечке река), за благајника г. Тејхнер (чл. „Кадиме" из Вел. Бечк.) За спортског капетана г. Марковић (чл. „Радничког" В. Б.). За старешину дома г. Грујин (члан Ж. А. К. Вел Бечкерек). У управни одбор су ушли г. г. Миомирски (члан „Борца"), Шуберт (члан „В. С. К.", Руес (члан „Шве бише), Кифер (члан „Радничког"), — сви из В. Бечкерека и Богдан (члан „Србија" из Вел. Кикинде) и Стојановић (члан „Радничког" из Вршца.

СПОРТ КЛУБ „КАДИМА" СЕ РАСПУШТА

Пошто су настале тешке материалне прилике и пошто су се већина чланова разишли некада доста угледан спорт клуб „Кадима" јуче је објавио престанак свога функционисања.

ВЕЧИТИ ДВАНАЈЕСТИ
И у унутрашњости

Г. Милановац. — (Љ. П.) Овде је Таково незаслужено, са 1:0, однело победу над краљевачким Ибром, који је, веран својој љубави према престоничкој Југославији, наступио у црвеним кошуљама. Домаћин је био у плавом. Судија Никковић, који у опште не трпи црвену боју, грешио је стално у корист плавих који су једини продорм у првом полувремену изнудили удар са беле тачке и освојили два бода

Управа поражених намерава да тражи заштиту код подсавеза. У случају да буде одбијена, није искључено да иступи из чланства, јер сматра да је веома жалосно кад се унапред зна да црвено мора изгубити, — па макар и било боље.

СОКО—Б. У. С. К.

У суботу би се имала одиграти утакмица између „шумских људи" и великошколаца. Као што је познато, прошли њихов сусрет свршио се са 12—13:0 и подсавез је поништио игру, јер се установило да је прекорачено било прописно време.

Глупо састављена правила омогућила су поништење, премда је било много природније да се само одбију од згодитака, која су получена после редовног рока од сат и по. Друга би, наравно, ствар била да је продужена прва половина. Зелено-бели би онда могли казати да су били умориви за другу, али овако је збиља смешно....

„МАЧВА" ЈЕ ПО ТРЕЋИ ПУТ ОСВОЈИЛА ПРВЕНСТВО НОВОСАДСКЕ ЖУПЕ
— Мачва—Војводина 1:1 (1:0) —

НОВИ САД. — На дерби утакмици новосадског првенства, прак је показао квалитативно одличну игру. Очекивана, па и висока победа „Мачве" изостала је, али су за то Шапчани држећи игру стално у својим рукама, са кретковременим прекидима „Војводине", показали футбалску класу и били прави „виртуози са лоп том." Домаћи су дали исто тако добру игру, што је главно корисну са несаломивом вољом за победу.

Састав гостију је гласио: Илић, Војисављевић, Цветковић, Врачарић, Којић, Киш, Божовић, Гајић, Ђ. Јовановић, М. Јовановић, Касић.

Екс прак новосадске жупе: Косић, Живић 1, Живић 2, Поповић, Немет, Жикић, Гргаров, Бекић, Митровић, Марковић, Срећков.

У тиму гостију одбрана је била одлична. Бекови изврсни, нарочито Војисављевић. Илић је имао врло мало посла, и њега је свршавао ус пешно. Ипак, његов нетактичан потез довео је до егализирајућег гола. Могла би се употребити она стереотипна фраза „носи га на души". Којић на центар-халфу правио је чуда, Врачарић је дао једну од својих најбољих игара. Киш добар. За фор се не може рећи да је играо изврсно. Он је задовољно. Учена је сла ба игра М. Јовановића који излази из форме. Ђ. Јовановић је играо корисно и допадљиво. Гајић добар, док би се за крила то исто могло рећи у другом значењу.

Голман „Војводине" Косић био је јунак дана. Бранио је невероватно тешке лопте, нарочито у другом полувремену. Бекови добри стартери, са прецизним одбојним ударцем. У халф диније најбољи Поповић. Фор је играо изврсно. Ужи трио био је најбољи део тима. Марковић је најспособинији и најбољи играч у тиму. Крила изврсно маркирана од халфова гостију тешко су могли шта корисно да ураде.. Њихови центар шутери били су прецизни и врло опасни. Тим домаћих дао је повезанију и кориснију игру као целина од гостинског тима чија је игра квалитативно била за класу боља

Цело прво полувреме „Мачва" је диктирала. Надмоћ домаћих уочена је у међувремену од 23. до 31. минуте. остало припада „Мачви". У 30 минути на наврсног продора Косић је неодбрањено забио под пречку из даљине. У 38 Косић је тукао пенал Косићу у руке и овај је лопту с муком задржао.

Пех из прког полувремена потерао је гои у другом. Најчистије ситуације нису реализоване. Блатњев терен није омогућавао да се пуца како треба. Низ чистих ситуација упропастио је М. Јовановић, затим Божовић па Косић. Овај последњи пред крај покушао је безуспешно са соло акцијама, што се није могло баш тако одобрити. У 28 Илић је истрчао у гужву да интервенише, учинивши један нетактичан потез. Марковић је додао без помоћи Бекићу а овај ниско спровео у празан гол. Победоносни гол за госте до краја висно је у ваздуху, али није пао благодарећи, неприбраном фору гостију, изврсном Косићу и блату... блату...

Ову тешку утакмицу судио је г. Милан Николић добро, са неколико мањих грешака под пресијом публике, која је често звиждала друкујући за љубимца који је изгубио првенство и за ову годину...

Подмладак „Мачве" тукао је у надмоћнијој игри подмладак „Војводине" са 1:0 (0:0). Утакмица је одиграна као предигра под добрим вођством г. Кричкова. Победоносни гол получио је Шљивић.

Одд бој радничког играо је са олдбојем Н. А. Ка 0:0. Судио г. Андре са симпатијама за Н. А. К. који је био бољи.

„Мачва" је овом утакмицом по трећи пут освојила првенство новосадске жупе, без обзира да ли ће последњу утакмицу са Радничким из Новог Сада добити или изгубити. Утакмицу са Радничким „Мачва" игра у Новом Саду 9. јуна.

Гостински тим новосадска друкерска публика испратила је каменицама и звиждањем. Из Шапца са „Мачвом" дошао је и велики број навијача, који су се коректно држали, ма да су њихова лења довођена у питање када су аутобуси и аутомобили пролазили кроз редове налектрисане публике са Спортелом у рукама... Велики део спортске новосадске публике држао се на висини. Том приликом г. Андрица Којић нам причао: Нови Сад дочекао нас са симпатијама и веома срдачно 1912. године, када је био у рукама Мађара и када смо у њему гостовали са Б. С. К-ом, данас као град широке и велике Југославије он нас испраћа са каменицама и звиждањем... Треба везати та два момента...

Р. М.

МЕМОАРИ СОБАРА ПРЕТПОСЛЕДЊЕГ АУСТРИЈСКОГ ЦАРА

Фрања Јосиф без круне и плашта

— КАКАВ ЈЕ БИО ФРАЊА ФЕРДИНАНД —

48.

ЦАР ВИЉЕМ И ФРАЊА ФЕРДИНАНД

Аустро-угарски престолонаследник није трпео ни немачког цара Вилема. Овај је опет био на чисто с тим да ће му Фрања Фердинанд, ако дође на аустријски престо, чинити много сметњи у спровођењу његове пангерманске политике. Али немачки кајзер је престолонаследника требао и стога је, хтео не хтео морао је да се показује љубазан и пријатан према њему. Шта више он се надао да ће проосинг и поносите Фрању Фердинанда ипак придобити временом за себе.

Кајзер је најзад успео. Фрања Фердинанд је био одлучио да се венча са графицом Софијом Котек а то баш није ишло без тешкоћа. Цар и цео двор био је против овог брака. Али је кајзер најтоплије радио да се омогући овај брак. Када је грофица Котек дошла у Берлин, он је свечано примљено, обасуо је комплиментима и примио је као праву наследницу. То је Фрању Фердинанда на мах освојило.

Позната је ствар да грофица Котек није била „равнодушна" са престолонаследником, и по традицијама аустријског двора не би могла постати аустријска царица. Она је била само грофица. Њена породица добила је грофовску титулу за време владавине Марије Терезије, 1745. године. Грофица Софија Котек била је кћи грофа Бохуслава Котека и грофице Вилхелмине Кински, која је такође потицала из веома угледне породице.

Премда је припадала старијем, вишем аустријском племству, грофица се по правилима хабсбуршког дома није сматрала као жена равна Фрањи Фердинанду. И баш због тога предлог и план о овом браку наишао је на огромне тешкоће.

ЦИПЕЛЕ ГРАФИЦЕ КОТЕК

Кад сам се још налазио у служби грофа Белгарда, код мога господара су једном дошле у госте у Тропау четири грофице Котек, грофица Котек, доцније жена Фрање Фердинанда, њена старија сестра Антонија, Зденка и Октавија. Сећам се као данас да су све четири грофице дошле у одрасла скромном и сиромашном оделу. Нису собом повеле чак ни своје собарице, оскудевајући у великој мери у свему. Њихове ципеле не само да су биле пенцетиране, него је чак и кожа на горњем делу ципеле била закрпљена.

Грофица Софија је доцније постала дворска дама надвојвоткиње Изабеле. Дворска дама је у то доба била добро плаћена, свака дворска дама имала је месечно две хиљаде на име апанаже. Изгледа да је овај новац грофица Софија Котек давала својој породици, која је била прилично сиромашна.

НАДЕ НАДВОЈВОТКИЊЕ ИЗАБЕЛЕ

Надвојвоткиња Изабела се увек надала да ће Фрања Фердинанд узети једну од њених ћерки за жену. Најозбиљнији кандидат је, по њеном мишљењу била њена кћи надвојвоткиња Марија Ана, која се доцније удала за бурбонског принца Елиаса. Ова нада је поткрепљивана на тај начин, што је престолонаследник веома често долазио у кућу надвојвоткиње Изабеле.

Када је мајка једном упитала своју ћерку Марију Ану, како стоји ствар са Фрањом Фердинандом, она јој је одговорила:

— О, мамице, ала си ти наивна жена. Па зар ти не знаш да је престолонаследник код нас долазно само зато што се ту често могао састајати са графицом Софијом Котек...

Но и после ове изјаве, надвојвоткиња Изабела се још увек надала. Али десило се нешто што је њене наде порушило као кућу од карата. Једном је престолонаследник на њеном тенис-игралишту за боравио свој златни џепни сат. Изабела је тај сат разгледала и отворила поклопац. Имала је шта видети! У унутрашњости сата она је спазила фотографију грофице Котек! Како се из овога види, жене су увек радознале, па ма биле и најугледније аристократкиње.

Може се замислити какав је скандал избио у вези са овим открићем надвојвоткиње Изабеле. Пре свега страдала је сама грофица Котек. Цар је такође обавештен, али тиме се баш ништа није постигло јер заљубљени пар се и даље потајно састајао и њихови односи су остали непромењени.

Треба знати да су надвојводе у аустријском царском двору код жена, па чак и најугледнијих аристократкиња, имали великих и лаких успеха, и да су мушкарци из царске породице сваки час мењали своје пријатељице. У таквим приликама је живео и престолонаследник Фрања Фердинанд, али он се ипак није дао заводити бајним осмесима лепих дама, које су једва чекале, „да његова сенка падне на њихово скромно биће"...

Па ипак, престолонаследник је до краја остао веран грофици Котек и волео је из дубине своје душе. Њих је у истини везивала искрена љубав.

Одиста, после венчања, они су живели хармоничним, идеалним браком и ништа није могло помутити њихову срећу. Они се скоро никада нису растајали, а главна им је брига била да своју децу што лепше васпитају. Грофица Котек, доцније херцогиња Хоенберг, била је до краја верна и одана супруга Фрање Фердинанда, па је тако и погинула с њим за једно

ЗАБАВНИ ДЕО

Први утисак је најтачнији

Једног јутра, Луј Четрнаести рече маршалу Грамону:

— Господине маршалу, прочитајте, молим вас овај мали мадригал и видите, да ли сте икада прочитали тако нешто неразложно. Пошто се сазнало да волим стихове, почели су ми доносити и којештарије.

— Ваше Величанство расуђује савршено добро о свима стварима; заиста то је најглупљи и најбедастији мадригал који сам у опште прочитао.

Краљ се стаде смејати и рече:

— Није ли истина да је његов творац прави уображенко, који безразложно верује у свој смисао за духовитост?

— Величанство! није могуће дати му друго име.

— Е добро! — рече краљ — веома сам задовољан што сте ми говорили тако искрено и тачно, ја сам писац мадригала.

— Величанство! Какве ли лудости учиних! Нека ми Величанство врати мадригал да га још једном прочитам, читао сам га сувише брзо и непажљиво!

— Не, господине маршалу, први осећаји и утисци су увек најприроднији, најтачнији и најискренији.

•

ХЛАДНОКРВНОСТ. — Када је Луј Четрнаести 1672 године, био на улазу Амстердама, који је, у том тренутку, не могући се одупрети Француизима, био у општем страху, сакупили су се општински часници да одлуче шта се има да уради. Једногласно је донета одлука да се варошки кључеви предаду Лују. Међутим, примећено је да један стари кмет, који је дремао, није дао своју реч. Пробудише га, али он упита шта су одлучили.

— Ми смо решили да одемо и краљу Француске да понудимо кључеве вароши.

— Да ли их је тражио? настави стари спавач.

— Још не, одговорише му.

— У том случају, господо, рече им он, сачекајте бар бар да их затражи.

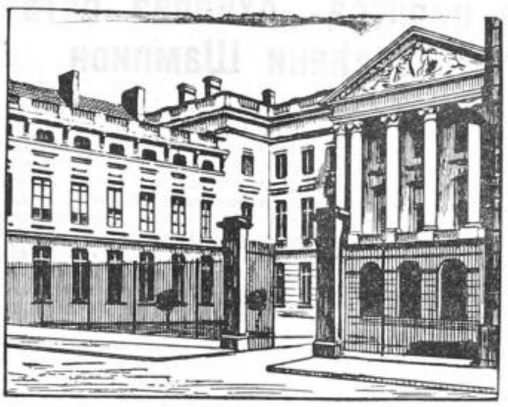
Овим речима има Холандија да захва ли за своје ослобођење.

•

НОВИ ЛАКИ МЕТАЛ: БЕРИЛИУМ. — Ових дана састаће се у Бреслави око 1500 хемичара из свију крајева Немачке. Том приликом ће професор др. Шток одржати једно веома занимљиво предавање о новом лаком металу берилиуму. Овај метал је већ много раније пронађен, скоро у исто време када и други лаки метал алуминиум, који је за веома кратко време постао неопходан у индустрији и приватном животу. Данас постоје свега три лака метала: алуминиум, магнезиум и берилиум. Тешкоће код берилиума показале су се у томе, што је ово фабриковање било скопчано са извесним препрекама и незгодама. Нарочито је био компликован поступак око електризовања берилиумских соли. Данас се, по тврђењу професора Штока, све те тешкоће преборене и велика немачка фирма Сименс-Халске већ је у могућности да производи на велико овај лаки метал, чија практична вредност је огромна.

•

КАЖЊЕН НЕВЕРНИ ЉУБАВНИК. — У Пешти се ових дана десила једна језовита љубавна драма. Портирка Марија Хорват већ дуже времена је живела у конкубинату са младим радником Михајлом Јера, кога је она у ствари издржавала. Једнога дана Хорватова је приметила да се њен пријатељ удвара другим, млађим женама и с тога му је она претила да ће га убити. На то је Јера изјавио да ће је одмах напустити. Он неколико дана није долазио кући, али када је остао без новаца. он се ипак врати својој старој пријатељици. Она га је дочекала веома љубазно, спремила му добру вечеру и тепала му. Када је младић заспао, љубоморна жена је узела један кухињски нож и пререзала грклан свог неверног пријатеља. Жена је по том попила већу дозу камене соде. Јера је услед претрпљених повреда умро, а стање Марије Хорват је веома тешко.

Зграда белгијског парламента у Бриселу

Како су умирали поједини француски краљеви

Луј Четрнаести је умро после једне тешке болести која му је задавала много болова.

Гангрена и други болови су призвали Краљево тело, које је у последње време страховито заударало. Одаје су биле пуне дворјана и свештеника који су чекали свечани тренутак.

Пошто је гангрена изјела сву бутину, препоручен је краљу известан лек опатла Етна-на, који је био одличан против малих богиња. Лекари су од тога одступали. Допустили су да болеснику даду све што се хтело, знајући да је крај неизбежан и врло близак.

Најзад, око једанаест сати су свештеници дошли на ред да посредују, не за спас тела, већ за спас душе. Почели су читати молитве у пратњи присутних.

Сен Симон тврди да је та гласна молитва мало повратила к свести Краља, који се почео гласније молити од свих осталих.

На крају молитве препознао је кардинала Ролана и рекао му:

— То су последње милости цркве.

Ролан је последњи човек, коме је краљ говорио. Поновио је више пута:

— Nunc et in hora mortes, и рекао:

— О Боже мој, притеките ми у помоћ, пожурите да ме спасете!

Затим је издахнуо.

• •

•

Луј Петнаести је био, или изгледао врло болестан, а две партије су се биле на самом узглављу његовог кревета: партија принчева на челу са де Фиц Јамом, краљевим опатом и партија госпође де Шатору, Лујеве љубазнице, партија на чијем је челу био гроф Ришеље.

За извесно је време, окретни Ришеље успео да одложи сат службе и исповести, али најзад краљ, под претњом и страхом од пакла, пристаје.

Победоносни Фриц Јам припреми све што је потребно за свечано молепствије и „припремање", и захтевао је, под претњом отказивања службе Божје, да се госпоја Шатору и њена сестра избаце и удаље, пошто не може да управља церемонијом докле год кон кубина не буде удаљена.

Луј петнаести није био човек јаке воље и способан да се томе одупре, стављен између две претње: будуће скоре смрти и вечног пламена.

Пристао је на све оно што се захтевало: удаљење његове љубимице, лишењем свију његових жеља; одлазак Ришелие-а војсци. Најзад, јадни суверен би осуђен на јавну исповест.

Изнећемо један пасус из лене књиге Робера Хоноре-а и Марсела Огањера: Живот маршала Ришелие-а.

„Пре но што прикали свето уље, бискуп рече пред свима:

— Господо принчеви и ви остали великаши краљевине, краљ нам је наложио, господину бискупу из Меца и мени, да вам саопштимо његово свечано кајање због скандала који је изазвао у краљевини, живећи као са госпођом од Шатору-а. Моли Бога за опроштај. Дознао је да је она на три километра одавде и наредио јој је да се не приближи двору мање од педесет километара. Његово јој величанство одузима службу у кући престолонаследниковице.

— И њеној сестри такође изговори самртник који није могао да се уздржи од страха, и који је одобравао покретом главе, сваку реченицу свога опата.

После јавне исповести, болест се погоршала. Петнаестог је краљ пао у агонију од шест сати. Господин де Фиц Јам и принчеви, на узглављу краљевог кревета, читали су смртне молитве. У два сата, сматрајући да му нема лека и да је завршио са животом, лекари су се повукли, остављајући га бризи и нези овим другим, искуснијим надзиекарима. Жељни да покушају срећу, лечници су хвалили и стицали своја искуства. Један од њих даје краљу да пропута неко средство за бљување; нерасположења нестане. боје се повратиле, краљ би спашен".

Ево шта се све могло чинити са једним краљем апсолутним у праву, ако не у делима, господарем Француске по милости Божјој! Шта се онда не може учинити са људима мањег значаја?

• •

•

Дешавало се чак и то да су поједини обузети веровањем, изискивали смртне молбе, продужавали су их, обнављали по некад у више махова.

То би са шпанским краљем

ФИЛИПОМ ДРУГИМ

који је умро на страховити начин, шавреći од себе одвратан смрад, да су сами лекари бежали од њега, само кад су прилике допуштале. Кад је стање болесниково било безнадежно, лекари су о томе говорили краљевом исповеднику, Фрају Дијего де Јенез, који је сматрао за најприроднije да о томе обавести краља.

Филип му је био захвалан, „као неком који би му саопштио неку добру вест или донео неку важну новост".

Изјавио је да је спреман да учини с о оно, што би Божји изасланик сматрао за потребно за спашење његове душе...

Његова је исповест трајала три дана, после чега му би очитана са највећом помпом, свечана служба.

Но ипак је још више проживео но што се држало — педесетину дана — за које је време у више махова издржавао свету исповест, тражећи да му се донесу реликвије, којих је имао велику колекцију и којом је управљао са пуно страсти. Кад је добио последње свечење, хтео је да његов син присуствује церемонији, па је умирао са савршеном свечаношћу, у пркос грозних патњи и болова. Али, колики су други умирали од страха, као што у мало не учини Луј Петнаести?

•

БАЛЗАК КАО ГРАФОЛОГ. — Балзак се бавио графологијом и сматрао је да се одлично разуме у тајне рукописа. Нека му госпоја донесе једну ћачку писан ку:

— Реците ми, молим вас, драги учитељу, каква је будућност овог детета?

Балзак прегледа лист по лист, затим се намршти и упита:

— Јесте ли мати овог детета? рођака?

— Ништа, господине!

— Онда вам слободно могу рећи праву истину: ово је дете површно и тупо. Никада он неће учинити ништа доброг...

Госпоја се тада насмеја:

— Али, господине Балзак, како не можете упознати свој рукопис? То је једна од ваших дечачких свезака!

Прича није донела Балзаков одговор.

•

НАПОЛЕОН И СТРАЖАР. — Неколико дана после једне велике и сјајне победе, француски су војници дотеривали по завршетку дугог пешачења, на један километар далеко од аустријских стражара.

Генерал Бонапарт, бојећи се изненађења, обиђе, ноћу, околину пољане.

Примети једног стражара, који је заспао, прође му, лагано му скину пушку, замени га у дужности и сачека смену.

Војник се најзад пробуди. Лако је замислити његов страх и збуњеност, кад виде свог генерала на положају стражара.

— Генерале! ја сам пропао! — узвикну он.

— Умири се, пријатељу, одговори генерал, после толиког замора, дозвољено је једном храбром војнику као што си ти, да заспи; али други пут бирај боље време.

•

ЈЕДАН СКУПОЦЕНИ РУКОПИС. — Пре кратког времена у Лондону је одржан конгрес енглеских књижевника, на коме је познати драматичар Џон Галсворти одржао дужи говор и том приликом поклонио друштву енглеских књижевника рукопис своје драме „Друштво", која је скоро на свима њеним европским и америчким позоришима давана са великим успехом. Тај рукопис се састоји из 151 странице, а писан је на писаћој машини. Такав рукопис не би вредео много, да није сам Галсворти вршио по њему својеручне поправке. Галсворти је овластио друштво да рукопис прода и новац употреби у друштвене сврхе. Пре два дана одржана је лицитација на којој је рукопис продат за милион динара. Ово је први случај да је за један рукопис писан на писаћој машини постигнута овако баснослов на цена.

ЧАРАПА
са марком
РОМАНО"
вајбоља је
БЕСПЛАТНО
ОПРАВЉАМО ЧАРАПЕ
И РУКАВИЦЕ
Депо чарапа и рукавица
БР... РОМАНО
Краљице Љубице 14. 16883

МУДРО ТУМАЧЕЊЕ. — Перикле, пошто је спремио флоту од сто педсет лађа и укрцао велики број одморних људи, пешака и коњаника, наредио је полазак. Бродови су били спремни да пођу и Перикле се попе у своју галију, кад их изненади помрачење сунца, које дивни дан претвори у суморну таму. Сматрајући то као кобан и рђав знак, цела се посада уплаши и изгуби храброст.

Перикле, видећи свог крманоша забринутог и узнемиреног, стави му свој огртач на очи и упита га да ли у томе види чега кобног Пилот одговори да у томе не види нешто чега би се имао да боји.

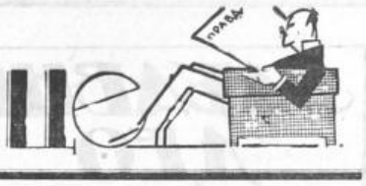
— Па добро! — рече му Перикле; која је друга разлика између мог огртача и оног што проузрокује помрачење, него само то, што је проузроковач те садашње таме много већи од мог огртача.

Кад један професор станује у хотелу!

(L'Humoriste)

Хроника Престонице

Београд, 30

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ:

Зграда код Књежевог Споменика: (20) „Коњиц вилењак".

Зграда на Врачару: (20) „Бродвеј".

Народна Универзитет: (велика дворана у 18.15) Концерт Удружења Студенткиња. (Сала бр. 36 у 19.15) — Предавање г. Лорана: Курс из француског језика.

Београдска Оперета: (21) »Pas sur la bouche.«

Башта „Топлица" — Макензијева 69. Концертира Оркестар Краљеве Гарде. 1780)

Народни Музеј: (Милоша Великог бр. 58) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9 — 12 часова а за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.

Етнографски музеј: (угао Бирчанинове и Милоша Великог улице). Отворен од 9 — 12 и од 16 — 18 четвртком и недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан.

Читаоница Савеза Трезвене Младежи (Скопљанска бр. 5-II.) — Отворена од 14—19½ часова

БИОСКОПИ:

Наркипо: „Принц без земље" (Рикардо Кортец, Грета Нисен) и „Дрски јахач" (Ричард Бартелмес).

Корзо: „Грешна страст" (Грета Гарбо).

Парамунт Палас: „Господин кућевласник" и „На странпутице".

Дежурне апотеке: Свет. Прендића — Краља Александра улица. Душана Тасића — Кнез Михаилова улица. Нисима Алмузнино — Краља Петра 91. Свет. Трајковића — до Народног Позоришта. Брозинчевић — Босанска ул. 8. Симе Протића — Краљ Милана.

Недељни распоред радио-концерата

— Београд 455 м., Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9, Берлин 475.4, Бреслава 321.2, Брно 432.3, Франкфурт 421.3, Кели 263.2, Лајпциг 364.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.2, —

БЕОГРАД

— Таласна дужина 455 м. — У антени 2 и по киловата —

—:—

ЧЕТВРТАК, 30. МАЈ:

16.30: Час за децу (прича тетка Мица Банић). 17.25: Из наших публикација и часописа. 17.45: Евент. пренос концерта Војне Музике приликом смене дворске страже, или радио-квартет. 18.25: Вежбање српског језика (проф. г. др. Јован Максимовић). 20: Новости из живог света (проф. г. др. Б. Милојевић). 20.25: Г. др. Милан Кашанин чита из својих новела. 20.50: Новинарски извештаји. 21: Црквени концерт (преноси Радио А. Д. Београд у католичкој цркви).

ПЕТАК, 31. МАЈ:

12.10: Грамофон. 12.30: Привредне вести, берзански курсеви. 12.45 до 13.15: Грамофон. У паузи 13.15: новинарски извештаји (даје уредништво „Правде").

17.45: Евент. пренос Војне Музике приликом смене дворске страже. 20. Из античког света (говори проф. г. др. М. Будимир) 20.25: Тамбурашки оркестар војвођанских студената. 21.15: Гђа Јелена Димитријевић чита своја необјављена писма с пута око света. 21.40: Радио-квартет. 22.45: Новинарски извештаји. После тога шаховски извештај г. Овадија.

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

ЧЕТВРТАК, 30. МАЈ:

Загреб 11.30: Концерт. 19.30: Пренос симфонијског концерта из Прага. 21.40: Лака вечерња музика.

Љубљана 11: Цаобанд. 20: Ораторијско вече. 21: Црквена музика.

Беч 11: Концерт женског симфонијског оркестра. 19.20: Камерна музика. 20.15: Популарно вече.

Берлин 17: Забавна музика. 18.30: Нове дечје песме. 20.45: Оркестарски концерт. По том дансинг.

Бреслава 12: Концерт. 17.10: Црквене песме.

Брно 9: Црквена песма. 20.15: Војна Музика. 22.20: Дансинг.

Катовиц 16: Концерт. 20.30: Вечерњи концерт.

Праг 9: Црквена музика. 11: Музика. 19.05: Концерт мандолина и гитара. 20: Војна музика.

Штутгарт 16.15: Концерт. 21.40: Оркестарски концерт.

Пешта 12.05: Камерни концерт. 17.45: Лака музика.

НАЈИНТЕРЕСАНТИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО ПРОГРАМА ОД 26. МАЈА ДО 1. ЈУНА

ЧЕТВРТАК, 30 мај

Бреслава 19.30: „Кнез Игор" опера од Бородина.

Лондон 20: „Дон Жуан" опера од Моцарта.

ПЕТАК, 31. мај

Праг 19.30: „Продана невеста" од Сметане.

Минхен 19.35: „Ригоето" од Вердина.

Лангенберг 20: „Хофманове приче" од Офенбаха.

Штутгарт 20.15: „Мамзел Нитуш" од Ервеа.

Напуљ 21: „Цингари" од Леонкавала.

Палермо 21.35: „Тирандо" од Пучинина.

СУБОТА, 1. јун

Берлин 19.30: „Блаубарт" опера од Офенбаха.

Франкфурт 20.15: „Цамиле" опера од Бизеа.

Пешта 20.15: „Баронеца Лили" оперета од Хуске.

KРОНИКА ШЕРЛОКА ХОЛМСА

Тајна циркуса „Ахилова пета" или освећени Шампион

Родриго Квадриго, директор циркуса „Ахилова пета", познат у свим већим варошима света по дуговима, које је тамо оставио, задовољно је протрљао руке, пребројавши приход од представе. Али његово лице одмах је изгубило весео и задовољан израз, чим се на вратима директорове собе појавио хрвач Аксентије Камчатка, који је у циркусу имао титулу шампиона Русије.

— Један мали пословни разговор, господине директоре...

— Карамба! Какве послове можете да имате ви, хрвачи?

— Већ три месеца сам шампион Русије.

— Желите ли да вам честитам на томе звању?

— Желим, али бих хтео да ми се честита са доларима.

— Ја нисам емисиона банка.

— Али ви сте директор. „Ахилове пете", која је сваке вечери препуна, а ја нисам добио за ова три месеца никакву повишицу...

— Звање шампиона само по себи представља повишицу.

— Али...

— Чему ово „али"? Ви сте добар артист, али сте рђав говорник.

— Ви сте, можда, добар говорник али врло рђав платиша.

У овом тону разговор се наставио. Хрвач је јуришао на директорове приходе са свирепошћу разјареног тигра. Директор је у почетку спретно и дипломатски одбијао ове нападе, али је на крају крајева почео да употребљава у веома великом избору изразите шпањолске псовке. Камчатка је одговарао дуго руским псовкама али се после получасовног објашњавања исцрпео и изјавио Квадригу:

— Излазим из циркуса и јамчим вам својим мускулима да ћу се паклено осветити.

Квадриго, бесан и запенушен, одговорио је Камчатки речима, које, пристојности ради, цитирамо на следећи начин:

. . . . . .

У Камчаткиној души кувала се грозна освета. Он се решио да учини крај благостању Квадрига. Али како? У циркусу су остали хрвачи Зелена маска, шампион Норвешке Мерстрем Керстрем, југословенски шампион Џока Петровић и Црнац Џим Пимпим. Хрвачи нису били нарочито јаки, као и Аксентије Камчатка, али су, у накнаду за то, били веома сложни. Они би се у очи представе увек договорили: ко има да буде побеђен, у коме минуту и на који начин.

Иначе је Зелену Маску сталну тукла његова жена, не обавештавајући га никад унапред у коме ће минуту нанети најснажнији ударац и на који начин. Џим Пимпим чинио је у снажној раси изузетак, који му није сметао да се бави хрвањем. Приликом путовања, он је увек морао да узима носача да му однесе до станице кофер. Шампион Русије решио се да открије јавности ове тајне и да на тај начин уништи репутацију Родрига Квадрига. Помишљао је на то да обавести локални лист „Вечерњу бомбу" о томе да директор „Ахилове пете" вара публику, показујући јој у улози хрвача људе најпросечније снаге, које је он, уз то плаћао веома мало. Али Камчатка, свршивши само разред и по основне школе, био је слаб на перу.

Један његов пријатељ саветовао га је да посети мудрог детектива Шерлока Холмса. Камчатка је то учинио и славни детектив нашао је начина да помогне бившем шампиону Русије. Он је позвао свог помоћника Кортона, човек веома велике физичке снаге.

— Кортоне, покажите господину ваше мускуле. Шта мислите, господине шампионе?

— Да су мени овакви мускули, ја бих био шампион насионе...

— Вечерас ћемо заједно посетити Родригову представу. Ја мислим да ће ово бити последња представа „Ахилове пете".

Увече су се Холмс, Кортон и Камчатка појавили у циркусу. Родриго је у најбољем реду, не слутећи шта му се спрема, заповедио хрвачима у девет часова увече, пошто је музика засвирала марш:

— Парад але! Све су карте продате...

Хрвачи су прошли поред публике у круг, показујући мршаве руке.

— Ови су оставили мускуле код куће! — иронично претпостави један посетилац.

Али остали ни су показивали нарочито расположење за иронију. Први сусрет био је поздрављен одушевљеним пљескањем. Хрвали су се Џока Петровић и Џим Пимпим. У деветом минуту Џим, као што је унапред било уговорено, подлегао је Џоки. За време одмора шампион Русије и детективи сишли су на арену и Холмс је објавио: пошто је Кортон навукао маску:

— Црна маска позива све хрваче „Ахилове пете" да се боре против њега . . .

— Невероватна ствар! Како се усуђује! Они ће га смрвити! — чуло се у публици . . .

— Ја прихватам, али не одговарам за последице. Моји су хрвачи опасни! — рече Родриго са привидном лежерношћу, али већ слутећи да се ово неће добро завршити.

— Не одговарамо за последице ни ми... Може ли Црна Маска да почне? — упита Холмс.

— Можда бисмо могли изабрати други дан? — упита слатким гласом Родриго.

— Хоћемо одмах! Сместа! — заорило се у публици, која је инстинктивно осетила да ће се десити нешто необично.

Родриго је морао да пристане. Хрвачи, дрхћући од страха, бацили су коцку и Мерстрем Керстрем изашао је први на арену... Он је био смртнички блед. Пред излазак написао је опроштајно писмо својој вереници, која није била Норвежанка, већ права Американка као, у осталом, и сам Керстрем, који се у ствари звао Бил Тајмор и био раније продавац сендвича.

•

Двадесет минута касније пред циркусом су се заустављала амбулантна кола. Ђутљиви болничари унели су у кола Мерстрема, Џоку, Џима. Зелену Маску, свирепо побеђење од Кортона и, Родрига, кога је, по завршеном хрвању, истукла публика.

Недељу дана касније Бил Тајмор поново је продавао сендвиче. Родриго је напустио варош, праћен општим подсмехом и презрењем.

Аксентије Камчатка беше освећен!

Сељак који је убио своју вереницу

—:—

Петар Вучићевић, из села Борча, осуђен је од Крагујевачког Првостепеног Суда на четири године робије због тога што је 16. новембра прошле године нанео својој вереници Насти Вучетић тешку повреду, од које је она неколико дана касније умрла. Вучићевић је ранио Насту штилетом, т. ј. штапом са ножем. Он се бранио да је био изазван, пошто је Наста на његова питања о будућем њиховом заједничком брачном животу одговарала веома грубо и изазивачки. Крагујевачки Првостепени Суд, приликом одмеравања казне, узео је оптуженом три олакшавајуће околности. Признање, добро владање и изазвано стање.

Апелациони Суд, међутим, стао је на гледиште да је Првостепени Суд погрешио, узевши Вучићевићу у обзир изазвано стање, пошто Настино држање за време трагичног разговора ипак није било такво да је гонило оптуженог на извршење дела. Стога је Апелација повисила Вучићевићу казну на шест година робије. Касациони Суд оснажио је апелациону пресуду.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

—:—

ДОЛАЗАК Г. ДР. ТАРТАЉЕ

Г. др. Ивo Тартаља, раније председник општине у Сплиту, допутовао је у Београд.

Г. ДР. РАЧИЋ У БЕОГРАДУ

Г. др. Јакша Рачић, предс. општ. у Сплиту, допутовао је у Београд. Г. др. Рачић посетио је готово све министре и надлежне у Београду и упознао их са приликама и потребама Сплита. Г. др. Рачић задржаће се још неколико дана у Београду и ако се Њ. В. Краљ врати ових дана из Топole биће примљен у аудијенцију.

ЗЕМАЉСКИ КОНГРЕС ШТАМПАРА У НОВОМ САДУ

Власници штампарија одржаће свој годишњи конгрес у Новом Саду 28.—29. и 30. јуна о. г.

ПРЕСЕЉЕЊЕ УПРАВНОГ СУДА У БЕОГРАДУ

Управни Суд у Београду преселио је своје канцеларије из Космајске улице бр. 30 у Крунску улицу бр. 40 (зграда бив. Министарства Вера).

СПОМЕНИЦА ВОЈВОДИ СТЕПИ СТЕПАНОВИЋУ

Да би се одужио сени свога великога вође и доживотнога председника покојног Војводе Степе Степановића, Средишни Одбор Народне Одбране спрема за штампу Споменицу посвећену Војводи Степи.

Како Народна Одбрана овај свој подхват сматра за општи наш народни, југословенски дуг према покојном Војводи Степи, то моли сва лица која имају шта (из рата или мира), што би било нарочито занимљиво и значајно, што би помогло бољем разумевању духа и карактера Војводина са разних страна, — да своје написе упуте што пре на адресу Средишњег Одбора Народне Одбране за Споменицу Војводе Степе, Београд, Милоша Великог бр. 14.

ВЕЛИКИ ДАР И ПРИЗНАЊЕ „ПРИВРЕДНИКУ."

Г. Светозар Гоњевац познати београдски трговац прославио је ових дана 40-годишњицу свог успешног рада и 25-годишњицу срећног брачног живота са својом вредном госпођом Зорком, па се у тој реткој слави сетно „Привредника" са поклоном од 50.000 динара. Колико је то лепа помоћ за „Привредник", још више вреди признање и пажња према овом друштву, које је до сада извело преко 23.000 ваљаних ђачића из наших сиромашних и пасивних крајева на пут рада, среће и напретка.

КОД ПОРЕМЕЋЕНОГ ВАРЕЊА, боло ва у стомаку, љутине, невољкости, главобоље, севања пред очима, раздражених живаца, несанице, слабости, нерада црева очистиће наравна Франц-Јозефова горка вода црева и олакшава крстање крви. Покушаји у универзитетским клиникама доказали су, да су и алко холичари који су боловали од стомачног катара, потпуно оздравили употребом старе и гласовите **Франц-Јозефове воде.** 16745

ПОЗИВ ЧЕТНИЦИМА

Позивају се чланови Четничког Удружења да се јаве у канцеларији Удружења — Милоша Великог ул. број 14. — у петак 31. овог месеца у 6 часова по подне, ради споразума око извођења Четничког Дана. Из Канцеларије Удружења Четника.

ИЗЛЕТ НА ЈАДРАН И У БОСНУ

Друштво „Путник" приређује излет на Јадран и у Босну са следећим редом:

16. августа полазак из Н. Сада у 17.36 часова на Сушак. Одлазак са Сушака 18. августа за Црквеницу. Одлазак из Црквенице истог дана брзом лађом и долазак у Сплит 18. авг. Одлазак из Сплита истог дана и долазак у Дубровник 20. авг. Одлазак из Дубровника 21 и долазак у Сарајево 22. Излет у Илиџу 23 и одлазак истог дана за Н. Сад.

Трошкови за пут, под којима се такође подразумева преноћиште и храна од доласка на Сушак до одласка на Сарајева, износе: Вос 2 разреда, лађа 1 разр. Дин. 2.100; воз 3 разр., лађа 1 разр. 1.800; воз 3 разр. лађа 2 разр. 1.650.

Пријаве слати до 1. августа код Путника у Београду, Н. Саду и Суботици. Уз пријаву полаже се Дин. 300,— а остатак до 5. августа.

САЈАМ У СУХОПОЉУ

У Сухополју ће од 5. до 9. јуна одржати веки сточни сајам. Сва стока мора имати прописни сточни пасош. Деветог јуна ће се у истом месту одржати велики сајам разне робе.

ОПРАВКА ЦРКВЕ У РИПЊУ

Министарство грађевина одобрило је кредит од 346.516.41 динара за оправку цркве у Рипњу. Почетком јуна одржаће се лицитација а после тога одмах приступиће се раду.

ОПРАВКА ФАСАДЕ СРЕСКОГ ПОГЛАВАРСТВА У ВЕЛИКОМ ГРАДИШТУ

Министарство грађевина одобрило је кредит од 147.176 динара за оправку фасаде на згради среског поглаварства у Великом Градишту.

ИЗЛЕТ НА ЂЕРДАП

Друштво „Путник" приређује излет на Ђердап са овим програмом:

Полазак из Новог Сада 22. јуна за Београд. Истог дана полазак из Београда за Радујевац, где се стиже 23. истог дана полазак за Београд где се стиже 24., а 25. повратак у Нови Сад.

Целокупни трошкови износе 800 динара са храном и преноћиштем од 22. до 24 у вече. Пријаве треба слати „Путнику" у Београду, Новом Саду и Суботици до 12. јуна. Уз пријаву полаже се 200 динара, а остатак до 15. јуна.

Фељтон „Правде"

ГИЛНЕХАЛ

— Цавидан Ханум. —

Гилнехал је била ропкиња.

Ропкиња између многих других у отменом харему пребогатог Омар Паше. Можда је Гилнехал била лепша од осталих и њена плава нежно грађена лепота падала је на њу саму, као плашљиви мирис који не напушта дивне листиће ружине. Само њене дубоке плаво-зелене очи биле су далеко од њеног бића. Кроз дуге трепавице оне су сјале пуне очекивања, увек спремне да изазову љубљеног. Али, она није била свесна тога погледа, јер она није ништа знала о љубави. Њен живот састојао се само од ситних потреба и дужности. Светлост и тама тих дана нису помућивали светлост сунца, ни наоблачена небеса, него само њена лепа господарица — Аиша Ханум. Оних дана када је она за свој труд добивала као милостињу само један осмех своје господарице, тада је за њу велика палата била пуна и препуна светлости. Али, када је непажња њене господарице равнодушно преко ње прелазила и када ниједан поглед, ниједна реч, ниједан осмех нису хтели да сићу са горде висине у чедну дубину, тада је мутни вео застирао њене сјајне зенице.

Гилнехалине мисли и жеље припадале су лепој господарици. И када је сусретала младог Пашу, њен дубоки наклон није био упућен само господару него и вољеној Аиши Ханум. Једнога дана у харему је настала узнемиреност. Паша је био незадовољан. Робиње, које су га послуживале постале су заборавне. Њихово остарело, од непрекидно једнаких покрета помућено памћење, није их више служило. Аиша Ханум позвала је Гилнехал. Дрхтећи стајала је она пред својом господарицом несвесна да је учинила какав нехат. Аиша је дуго посматрала младу ропкињу. Да ли би јој могла веровати? Да ли јој је она заиста одана?!

— Од данас ћеш послуживати Пашу. Тешко теби, ако злоупотребиш моје поверење!

Гилнехал је у знак велике захвалности за ово велико одликовање пољубила руб хаљине своје господарице. Аиша Ханум била је задовољна са својим избором.

Лепе и фине руке младе ропкиње спремале су богату одећу господареву у дубоке и свилом постављене ормане. Паша је био задовољан. У свако време налазио је све у реду и приправљено. Па и када је касно стизао у харем увек је налазио Гилнехал будну на њеном месту у малом предсобљу гардеробе. Окрет но и спремно помагала му је да скине златом и орденьем украшену униформу удаљујући се понизно са спуштеним очима. Једне вечери, када је Гилнехал после довршеног посла чекала да буде отпуштена, приметила је да Паша узнемирено нешто тражи. Џепови су били празни — па ни на столу није могао да примети заметнуту ствар. Гилнехал је приметила на поду комад угуживане хартије, коју је подигла. Неки опојни мирис продирао је из ње. Подигнуту хартију пружила је Паши. Њихови су се погледи први пут сусрели. Паша се насмешио... Збуњена, Гилнехал је оборила очи. Када је одлазила, он је гледао за њом.

Те ноћи Гилнехал није спавала. Прогонио ју је онај мирис. То није био онај њене господарице — и зашто јој се Паша тако чудно насмешио? Мујезин је већ позивао вернике на јутарњу молитву, — али Гилнехал је још увек била будна, горућих очију. Није се ништа десило, па ипак — све се промењило! Сваки је дан од сада за Гилнехал био пун чежње за вечери. По дану Паша је без пажње пролазио крај ње, која је била једна од многих. Али у вече били су увек сами. Тада га је она послуживала и бринула се за њега. Она је то све чинила са нежним рукама. Слатки и опојни мирес избијао је сада и из господареве одеће. Она је мрзила тај мирис, који се дрско ширио. Паша је почео да долази у саму зору. Једног дана сунчани зраци пробудили су Гилнехал, која је уморна од чекања заспала на једној столици. Господарица њена Аиша Ханум стајала је пред њом.

— Где је Паша?

— Ханум, ефендија Паша још није дошао!

Погледи жена сусрели су се. Ропкиња је оборила очи. Аиша Ханум савладала се:

— Заборавила сам... јуче је била велика забава... Паша ми је то рекао...

Гилнехал је укочено стајала.

— Зашто стојиш ту беспослено? Какав је ово неподношљив мирис овде?

Мирним гласом Гилнехал је одговорила:

— Нека ми моја узвишена господарица опрости што сам купила и што употребљавам овај мирис...

Аиша Ханум није ништа одговорила. Још само један поглед и дуги крај јутар ње хаљине ишчезао је.

Гилнехал је била срећна. Она је бранила моћног господара. Она више није знала да је њена љубав припадала господарици. Када је Паша дошао, нашао ју је како чека на уобичајеном месту. Без покрета, тихим гласом саопштила му је шта се догодило. Осећала је да се његов поглед уставио на њој и први пут он је приметио да је она лепа и лепша од осталих. Она је заборавила на обичаје, на строге прописе и забране и она, Гилнехал, незнатна мала ропкиња подигла је своје дубоке, плаво-зелене очи и насмешила се свом господару...

Паша се више није касно враћао. Опајајући мирис одавно је изветрио. Остале ропкиње приметиле су промењено биће своје лепе и плаве другарице. Оне су зазорно шапутале... Ово шапутање дошло је до Аише. И опет је позвала Гилнехал. Без страха она је стајала пред својом господарицом. Њихове су се очи укрстиле.

— Јеси ли злоупотребила моје поверење? питале су њене тамне очи.

— Он ме љуби! одговарале су смело плаво-зелене очи.

Ове очи гледале су тако смело и отворено да је Аиша Ханум спустила очи и без речи изашла.

Паша је био изненађен, када је приметио мир, којим је Аиша примила саопштење да ће му Гилнехал бити друга жена.

— Она је моја сестра, ја је љубим! биле су једине речи Аише.

У великој палати биле су од сада две господарице. Свака је имала засебне просторије и засебну послугу. Оне су могле да живе независно једна од друге али оне су у век биле заједно и код јела, и у шетњи, и у посетама. Оне су заједнички избирале драгоцене хаљине, носиле су исте наките и мале цвећем накићене шешириће.

Пашу су послуживале ноне ропкиње. Он је и опет долазно касно, али га једна чежња није дочекивала.

И када је кроз отворене прозоре продирао топот кола, која су се уставила пред палатом, обе су се жене смешећи погледале:

— Нека је благословена твоја ноћ, сестро моја! рекле су обе и пољубиле се пре одласка на починак.

Аутомобилска несрећа на путу Клек-Велики Бечкерек

—:—

Ђорђе Шнајдер, земљорадник из Лазарева, услед хитне потребе за ветеринара, узео је свој аутомобил из гараже у којој је био на оправци. Не прегледавши детаљно, да ли је оправка извршена Ђорђе је пошао у Вел. Бечкерек и на сред пута му се деси велики квар у мотору тако да, услед низбрдице, није могао да заустави ауто и свом јачином је ударио о једно стабло. Сви су путници избачени из кола али су срећом сви лакше повређени. Аутомобил је разрскан и упропашћен.

Рањеницима је указао прву помоћ срески лекар који је случајно туда пролазио својим мотором.

Хенрик Четврти и сељак

—:—

Једног дана Хенрих Четврти бавећи се у лову, мало се удаљио од своје свите. Тада је сусрео неког сељака, који је под једним дрветом, на увици друма, седео и приметио нешто очекивао:

— Шта радиш ту? — упита Краљ

— Чекам да видим краља, чуо сам да ће овамо проћи.

— Ако хоћеш да седнеш за мном, на коња, рече Хенрих, одвешћу те на једно место, где ћеш моћи да га видиш колико ти је год драго.

Сељак пристаде и уз пут, упита:

— Како ћу препознати краља у кругу остале господе?

— То је врло лако, одговори овај. Видећеш који ће од господе задржати шери на глави, док ће сви остали пред њим скинути шешире.

Тако причајући, они стигоше на место ловачког састанка, где је Хенрих затекао целу свиту.

— Е, рече он сељаку, знаш ли сада ко је краљ?

— Ви или ја, рече прост сељак са чуђењем, сви су скинули шешире пред нама!...

•

ШАЛА

Учитељ: Реци ми Перице, шта је било најстрашније за време општег потопа?

Перица: Било је најстрашније, што онда још није било кишобрана!

•

На састанку.

Он. — Ево, већ читав сат чекам.

Она. — Али, ја сам вам била рекла да ћу можда задоцнити пет минута.

•

Трговац слика (трудећи се да протури једну од рђавих) — Један ми је Американац понудио 2000 долара за њу.

Купац. — Ја не дам више од 5 долара!

Трговац. — Ваша је... Нећу да допустим да најбоље слике буду однете у Америку!

Роман „Правде"

Острво страсти

— МАВРО ЈОКАЈ —

— Наставак —

Тимар је пак у себи мислио како би се ове две жене могле усрећити. Требао би да им каже само две речи. Али он је штедио са тим речима, није још хтео да им каже.

Вечера је била довршена. Сунце је већ било зашло, а спустило се топло, пролетње вече. Ни један лист се није помакао на грани.

Обе жене су отишле са гостом на врх стене, одакле се пружао диван изглед на околину. Изнад врхова дрвета види се широки Дунав са својим мирним током. Све је унаоколо било дивно и испуњавало човека неким дубоким мирисом и спокојством. Ваздух је био пун мириса лаванду.ла.

— Дивно је овде! рече Тимар.

— Али тек да видите острво лети, када се по острву простире море цвећа, рече Ноеми одушевљеним гласом. Све изгледа као да је озевено у једно шарено, свеачно рухо.

— Дођите једном лети и погледаћу ту панораму, примети Тимар.

— Одиста? упитала је девојка радосно и пружила руку Тимару. Он је у том часу осетио срдачан, топао стисак женске руке, какав дотле никада није осетио.

Тереза је срећно посматрала ову сцену.

Настао је већ мрак. Жабе су почеле са својим монотоним крекетањем, што је само допринозило оном пријатном расположењу које је већ постојало.

— Чујеш ли, шта причају жабе? упитала је Тереза своју ћерку.

Ноеми је одговорила:

— Како не бих чула! Мужјаци се удварају женкама и кажу им: о, како си лепа, о, како си бајна! Да, то они сада разговарају.

И она је љубила своју мајку.

Михајло је заборавио и на себе и на цео свет. Тако је тога момента био спокојан, смирен. Нови месец појавио се на ивици хоризонта. Овога пута није био црвен, као оно некада, не, био је сјајан као сребро.

Мушкарчево срце је обузело неко величанствено, дивно, сасвим ново осећање. Је ли то била жудња или страх? Је ли то радост која се рађа или туга која умире? Инстикт или слутња? Месечарство или пролетњи дах?

Није нашао одговор на сва та питања, али је и даље уживао у лепотама природе. И тада се опет сетио оног црвеног месеца, који га је позаравио кроз прозор кафане „Свете Варваре", који му је шапутао неке тајанствене речи, као да му је желео рећи: ;

— Зар ме још нисн разумео? Сутра ћу се вратити и све ћеш разумети...

И одиста. Тимар је био све разумео. Нашао је опромно благо Алије Чорбаџије.

ПАУК МЕЂУ РУЖАМА

Али запослени људи баш немају много времена да посматрају лепоте природе са врха стене; овце и козе које се враћају кући треба да буду дочекане и смештене у стају; Тереза треба да их помузе и напоји. Ноеми треба да спреми траву за други дан. Тимар се наслонио на врата од стаје и пушећи лулу посматрао како жене раде.

Пре поласка на спавање Тереза је пресула из казана ружину воду а по том је пошла да спава.

Тимар је молио Терезу да му дозволи да спава у близини пчелињака. Тереза му је направила постељу од свежег сена, а подлагање му је удешавала Ноеми, тако да је Тимар имао одлично одморите. Тек што је спустио главу, он је већ и заспао и целу ноћ је сањао да је постао баштовански момак и сада стално кува ружину воду.

Када се пробудио, сунце је већ било високо на небу. Добро је спавао. Око њега пчеле су зујале. Да га је већ рано изјутра неко обилазио, видео је по томе што су се поред његове постеље налазили сви потребни прибори за мушку тоалету. Тимар је морао сва свакодневно да се брије и тешко њему ако није имао прилике за то. Док је Тимар био готов са својим улепшавањем, даме су га већ чекале са свежим млеком, путером и сиром, меом и хлебом. А одмах после доручка почео је дневни посао: берба ружа.

Михајло је брао и ломио руже, а Ноеми се налазила у његовој близини и кидала поједине листиће ружиног цвета. Тереза је била запослена код казана.

Тимар је дуго причао Ноеми о ружама. Није јој говорио о томе како оне неизмерно личе на њено лепо, румено лице, већ јој је испричао да се ружа у целом свету необично цени и воли. Он јој је навођио поучне стварчи и при томе је показивао толико знање, да га је Ноеми још више почела ценити.

Младе девојке необично поштују људе, који много знају.

— У Турској, на пример, рече Тимар, ружина вода се употребљава и као зачин за јела и пића. Онде се руже гаје по читавим шумама. Али постоји на Истоку и једна нарочита врста руже, од које се прави ружино уље. То је такозвана балзамска ружа, која личи на право дрво. Мирис овог цвета надмашује мирис свију ружа на свету. Ако се лишће овога цвета просторе по води, вода за тили час добије боју дуге. Затим јој је причао о џелонској ружи, о разним другим ружама и Ноеми га је задивљено посматрала. Има ружа које слатко успављују човека.

— Јесте ли ви обишли сва та места у којима те руже расту? упитала га је Ноеми

— О, да, Ја сам пропутовао скоро цели свет! Био сам у Бечу, Паризу, Цариграду.

— Јесу ли они далеко одавде?

— Када би човек пошао пешке, стигао би за тридесет дана у Беч, а за четрдесет дана у Цариград.

— Али ви сте онамо одлазили лађом?

— То је још дужи пут, јер смо путем морали да утоварујемо робу.

— За кога?

— За мога шефа, који ме је послао са лађом.

— Је ли још и сада ваш шеф г. Бразовић?

— Ко вам је то рекао?

— Ваш крмилар, када сте прошли пут били овде.

— Бразовић је умро.

Сада је Тереза живо добацила:

— Умро је! Дакле је ипак свршио! А његова жена? Кћи?

— Изгубили су сву своју имовину после његове смрти.

— О, праведни Боже! Дакле клетва се испунила!

— Мајко! Мајчице! опоминала је Ноеми благим гласом.

— Господине! Ономе што сам вам већ испричала додаћу још следеће: када смо ми онако пропали у Панчеву, ја сам пошла богатом и надуваном Бразовићу у Коморан, са својим малим дететом на руци. Молила сам га и преклињала да нам се смилује, али он ме није хтео саслушати. У ходнику на степеницама њихове лепе палате, суочила сам се са његовом женом, која је водила своју петогодишњу ћерку за руку. Ја сам пред њом пала на колена и молила је да ми се смилује та и она је мајка, разумеће ме! И тада ме је та сверепа жена ухватила за руку и гурнула ме низ степенице. Ја сам при паду пазила на то да се моја ћеркица не повреди. Ја сам изгрувала главу, али ништа за то... Ово петогодишње дете, онде горе, тако се слатко смејало нашој несрећи, нашем плачу. Ја сам проклела руку која ме је гурнула низ степенице и изгледа да је моја клетва имала дејства. Нека је благословен Свевишњи који сваког праведно награђује и кажњава!

— О, мајчице, немој говорити тако!

— Наставиће се. —

Поручник Кнежевић осуђен на 33 године заточења

Други дан претреса оптуженом административном поручнику у пенсији, г. Чедомиру М. Кнежевићу, почео је данас пред судским колегијумом Војног Суда за официре, нешто пре девет часова пре подне. Данас је претресу, у публици, присуствовала и жена оптуженога г. Кнежевића.

На питања председавајућег судије, поручник г. Кнежевић, код извиђања сваког појединог рачуна и признаница, утајене суме, понављао исту одбрану:

— Признајем. Примио сам ту суму, али је за себе, господо судије, нисам задржао. Нисам ништа утајио!

— Јесте ли ви казали јуче, на претресу, суду: „Ја сте пристрасни! Ја не могу на питања више одговарати!?"

— Јесам, — каже оптужени г. Кнежевић, када је судија мајор г. Поповић упитао за ово дело, дело увреде суда, које је јуче учинио на самом суђењу. — То сам учинио, прво: што је мени саопштено, приликом јављања дисте судија, да је, између осталих у судском колегијуму одређен и судски пуковник г. Бранко Секулић; међутим, он у колегијуму није, а нису ми саопштени ни разлози зашто је он замењен. Употребио сам тај израз „пристрасан" што ме је државни тужилац оптужио из дела §-а 113 казненог законика, које не постоји у новом закону по коме се мени требало судити. Суд није, ипак, учинио примедбу да ту квалификацију измени. Затим, пре почетка извиђања тражио сам, да се овај суд огласи ненадлежним за извиђање и суђење мојих кривица. Али, суд је, напротив, донео решење да је он надлежан...

— Молим суд да уђе у записник, да је оптужени под речи „пристрасан" мислио на „ненадлежан", — каже бранилац туженог, капетан г. Д. Стојадиновић.

— Зна се шта значи „пристрасан", а зна се како се разуме реч „ненадлежан"! — додаје државни војни тужилац мајор г. Милетић.

РЕЧ ДРЖАВНОГ ТУЖИОЦА Г. СЛАВКА МИЛЕТИЋА

Војни државни тужилац мајор г. Славко Милетић дао је, на крају, своју подужу реч. Г. Милетић је, у једном разложитом и темпераментном говору, који је импресивно деловао на слушаоце, прво нагласио, да је свима добро познато како се бране они који се дрзну да узму новац из државне касе. Ипак, ма како се он бранио, макар г. Кнежевић био и толико безобзиран да вређа и државног тужиоца, па чак и судски колегијум да је „пристрасан", стаће чињеница остаје и даље у овоме: новац се у каси није могао претворити у прах, нити каквим волшебним начином да ишчезне из касе. Најстрожија казна треба да постигне оптуженог поручника г. Кнежевића за дела из §-а 113 казненог законика, — завршио је реч тужилац мајор г. Милетић.

РЕЧ БРАНИОЦА

После одмора од пет минута дао је реч и бранилац оптуженог капетан г. Драг. Стојадиновић. Г. Стојадиновић сматра да у случају г. Кнежевића нема дела и моли суд да оптуженог пусти испод суђења. Иза речи браниоца г. Стојадиновића, говорио је оптужени г. Кнежевић. Оптужени чита своју написану одбрану од двадесет табака. Тражи да се претрес одложи како би суд саслушао извесне сведоке и додавано ради детаљног прегледа новчане, преддовољствене књиге и рачуне. Оптужени г. Кнежевић баца сву кривицу на друге, говорећи „да је он жртва туђих пљавих махинација". Каже, да никада у ствари није знао право стање касе и, на крају, узвикује:

—Нисам одговоран ни материално ни морално, за све те суме, које се набацују мени на терет!

ПРЕСУДА

После једноатног већања, суд је изрекао пресуду г. Кнежевићу. Суд је претходно нашао да нема места одлагању претреса. За друго дело, суд је нашао да је укупни мањак од 567.000 динара. Ту суму оптужени је узео у продужењу, те стоји дело из треће алинеје §-а 113. к. з. у вези другог става истог параграфа. Суд је нашао да не стоји дело из §-а 136 војног казненог закона, јер кад је оптужени утајио новац није га могао и слати. Зато што је рекао на самом суђењу да је суд пристрасан, суд је нашао да стоји дело увреде у званичној дужности.

На основу свега, суд је г. К. ћевића казнио: за прво дело 12 година заточења, за друго 20 година заточења, за треће, увреду, 1 годину дана затвора, укупно 32 године и 8 месеца заточења, с тим да издржи максимум 20 година, а пошто је већ нешто издржао у притвору, онда има да издржи 18 година 1 месец и 20 дана заточења.

Еманди г. Куманудиу

—:—

Румунски посланик у Прагу г. Еманди упутио је заступнику спољних послова г. др. Куманудију, следећу депешу.

„ПРАГ, 29. маја. — Враћајући се у Праг ми хитамо, моја жена и ја, да краљевој влади а нарочито вашој екселенцији изразимо нашу топлу благодарност и сву нашу захвалност на тако пријатељском пријему, на који смо наишли у вашој лепој земљи коју смо имали толико среће да поново видимо.

ЕМАНДИ".

Прослава Брашинчева у Загребу

—:—

ЗАГРЕБ, 30. маја. — (И. Н. изв. „Правди") — Данас је у Загребу на свечан начин прослављено Брашинчево. Кроз варош је прошла велика поворка, с надбискупом Бауером на челу. Поред великог броја грађанства, присуствовали су градоначелник и представници свих власти, као и удружења.

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА
ЛИКВИДАЦИЈА
Галантеријске трговине
Свете Милића
Краља Милана ул. бр. 111.
завршава се у законом одређеном року
10. ЈУЛА Т. Г. КАДА СЕ ИСТА ИМА ЗАТВОРИТИ на основу чл. 27. Зак. о радњама и решења Трговачке Коморе бр. 3668. До поменутог дана потрошачи могу користити прикику снабдевајући се добром и јефтином робом као: мушким шеширима (филц и сламним); женским и мушким вешом; обућом (кожном и платненом); чарапама, краватама, марамицама, летњом трикотажом и др. 17293

Избори у Енглеској

—:—

ЛОНДОН, 30. маја. — Данас се у целој Енглеској врше избори за нови парламенат.

Број бирача износи 28,828.890. Жена са правом гласа има више него мушких бирача и то за 1,510.831.

Вероватно је да ће избори резултати за једно 200 мандата бити познати још у току ноћи.

У чему је споразум о репарацијама

—:—

ПАРИЗ, 30. маја. — Авас јавља да су репарациони стручњаци нашли заједничку основу за тумачење г. Јанговог предлога. Међутим, има да се постигне споразум у погледу извесних услова за примену г. Јанговог плана, пошто ти услови још нису довољно расветљени. Поверилачки стручњаци утврдиће данас коначни став. Председник ће да ће се преговори између поверилачких и немачких стручњака водити у току идућих 48 часова, и постоји нада да ће конференција бити у могућности да у суботу утврди принципе општег споразума.

ПАРИЗ, 30. маја. — Авас јавља да је споразум између немачких и поверилачких стручњака постигнут, независно од анунитета у суми од 2.050 милиона марака, на томе да Довесов план престане да се примењује 1. септембра.

Какво ће бити време

—:—

НОВИ САД, 30. (А. Б. изв. „Правди"). — **Прогноза за 31. мај за све покрајине изузев Приморја:** облачност ће се множити од севера ка унутрашњости, али ће бити местимично ведро. Ветрови слаби из северног квадранта. У изгледу слабија киша у северњим крајевима. Температура ће мало опасти.

За Горње и Доње Приморје: делимично облачно са умереном буром.

За Београд—Нови Сад: делимично облачно са слабим ветром из северног квадранта. У изгледу слаба киша. Температура ће се кретати између 13 и 25 степени. Сунце излази у 3.56, а залази у 19.15 часова.

СУЂЕЊЕ У АРАНЂЕЛОВЦУ

Данас је изречена пресуда Драгиши Недељковићу и Велимиру Балтићу-Радовановићу

—:—

АРАНЂЕЛОВАЦ, 30. маја. — Јуче и данас било је пред овдашњим судом суђење Драгиши Недељковићу и Велимиру Балтићу—Радовановићу. Председавао је председник суда г. Чохајић, а судије су били г. г. Томић и Борисављевић.

Драгиша Недељковић и Велимир Балтић—Радовановић оптужени су да су 1926. године извршили убиство над трговачким помоћником Милорадом Срећковићем, из Шума. Те вечери били су на свадби код Петра Јаковљевића, где је Милорад био са својим родитељима. У 10 часова пошао је са оптуженима. На пола пута Милорада је нестало, незнано где. Његови родитељи ништа нису знали за њега све до јуна 1927. године. У јуну дошло им је једно анонимно писмо, у коме се јавља да се он оженио и да живи у Петрињи. Доцније је дошло једно писмо из Смедерева. Поводом ових и оваквих писама поведена је истрага и оптужени су ухапшени. Доцније је пронађен један леш у једној јами.

После претреса, суд је нашао да не постоји разбојништво јер се није могла утврдити кривица оптужених.

Оптужени Драгиша Недељковић и Велимир Балтић—Радовановић одговарали су и за крађу ћурака, али суд је нашао да нису криви, пошто крађа није утврђена.

Драгиша је међутим кажњен са 10 месеца затвора за треће дело фалсификована меница.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

—:—

ГОСПОЂА МИНИСТАРКА

Данас се у Новој Згради Народног Позоришта даје комедија г. Бран. Нушића „Госпођа Министарка". Остајући при свој оштрини својих запажања и друштвене сатире г. Нушић да је београдској публици једно дело које ће остати у сталном репертоару наше позоришта и које даје нашим глумцима могућности да сво јим креацијама попуне овај већ богати низ пишчевих типова који живе на нашој позорници.

У главним улогама су г-ђе Стокић, Павловић, Бобић, Златковић, Бошњаковић, Хаџић, Поповић, Н. Паранос и г. г. Н. Гошић, Миловановић, Златковић, Драгутиновић, М. Милутиновић, Павловић, М. Мариновић, Туришки, Антонијевић, Новаковић, Стојановић и други.

Редитељ г. Богић. 17321

ЗАЉУБЉЕНА ЖЕНА

Данас се у Позоришту на Врачару даје после дуге паузе одлична и врло интересантна комедија „Заљубљена жена" од Порторишла.

У главним улогама су запослени: г-ђе Дугалић, Паранос, Хаџић, Милошевић и Петровић и г. г. Богић, Б. Николић.

Редитељ г. Ракитин. 17322

ПРЕМИЈЕРА ОПЕРЕ „КНЕЗ ОД ЗЕТЕ

У суботу 1. јуна т. г. даје се у Новој Згради Народног Позоришта прва пут опера „Кнез од Зете" од Петра Коњовића. Г. Коњовић познат је већ у нашој публици са успеха своје прве опере „Милошева женидба" која је давана на београдској позорници и побудила највећи интерес. У своју нову опери који је написан на прерађени текст „познате трагедије Лазе Костића „Максим Црнојевић" и који се одликује својом музикално драматском обрадом као и занимљивим националним калоритом и показао снажан импулс у стварању нашег музикалног драматског стила.

У главним партијама су запослени: Анђелија г-ђа Попова, Јевросима г-ђа Пинтеровић, Филета г-ђа Сфилогој, Максим г. Пихлер, Иво Црнојевић г. Св. Писаревић, Милош г. Шимењ, Дужде од Млетака г. Трифуновић, Лоренцо г. Петровић, Надан Бојимир г. Ст. Јанковић, Радо је Црногорац г. Б. Стефановић, Други Црногорац г. А. Тушаковић, Момак у Ива г. Б. Николић, Први играч г. М. Фроман.

Диригент г. Ловро Матачић. Редитељ г. Бранко Гавела. Сценограф г. Загорудњак. Технички радови инж. г. Јовановића.

Цене места: од дин. 15 до 65. 17323

ОГЛАС
Сунчање!
ОГЛАС
Ваздушна купања!
Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ
Ваздух и сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.
ДРУГО ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ. ЦЕНА 10 дин.
У књизи се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце.
Добија се у књижарама и код писца Јованова 83.

БЕРЗЕ

—:—

БЕОГРАД, 30.

На данашњем берзанском састанку код дева за није било знатнијих промена. Берлин, Лондон и Праг су нешто јачи, док је Милано мало Слабији. Осатле девизе без промена. Код ратне штете интересоване врло живо; направљено је промпт свега 1600 комада. Иначе штета још увек у паду, са тенденцијом врло лабавом.

Код акција изузев Народне Банке, других закључака није било.

ДЕВИЗЕ. — Понуда — тражња; Лондон 276.51—275.7; Париз 223.58—221.58; Њујорк 56.915—56.715; Женева 1097.40—1094.40; Милано 297.03—297.03; Прат 169.03—168.23; Берлин 13.60—13.57; Беч 8.0117—7.9817; Пешта 9.94 до 9.91; Амстердам 22.915—22.855.

ДРЖАВНИ ПАПИРИ. — Ратна штета рађено промпт 1.600.000 номинала по 400—398. Последњ пон. 399 — тр. 398. Од термина рађено: за ултимо јуни рађено 2300 комада по 403—401; за ултимо децембар 1400 ком. по 422—421.50.

7% инвестиционо зајам рађено 4.000 комада по 83.75. Последња понуда 84.50 — тражња 84. 4% аграрне обвезнице без посла. Пон. 51.50 — тражња 50,50.

АКЦИЈЕ. — Народна Банка рађено 32 комада по 7740—7720; Прометна Банка тражња — 966; Београдска Трговачка Банка тр. — 420; Београдски кредитни завод пон. — 920; Есконт на Банка тр. — 1500; Бели Орао тр. — 1400; Кластица тр. 110.

Зија Вучитрнац се упућује у Београд на посматрање

—:—

СКОПЉЕ, 30. — (К. изв. „Правди"). — Зија Вучитрнац, убица инспектора Завишића и осталих, био је због извесних знакова душевног поремећаја упућен у овдашњу болницу на посматрање. Пошто је болница утврдила код њега знаке абнормалности, то ће он сутра бити спроведен у душевну болницу у Београд, ради дефинитивног утврђивања његовог душевног стања.

Правилник о продаји соли

—:—

Министар Финансија решењем својим К. Бр. 132 од 30. тек мес. одобрио је решење Самосталне Управе Државних Монопола Бр. 11841 од 17. маја тек. год. којим се укидају чл. 4. и 14. а мењају чл. 2. и 13. Правилника за велико и малопродају соли.

Самоубиство општинског стражара

—:—

БИТОЉ, 30. маја (Б. изв. „Правди"). — Ноћас је извршио самоубиство Тихомир С. Зарић, општински стражар, родом из села Мале Сугубине у срезу трстеничком. Самоубиство је извршио у спаваћој соби касарне, кад никога није било у соби, испаливши један метак у срце. Оставио је два писма, једно упућено команди страже а друго своме стрицу.

БЕЛЕШКЕ

БРАК између мене и бивше моје жене Данице Николић **РАЗВЕДЕН** је пресудом Великог Духовног Суда.

17276 **ЧЕДА Ј. ВУКОВИЋ**, трговац

БЕОГРАДСКА ОПЕРЕТА

Вечерас: „Pas sur la bouche" (Не у уста) са г-ђом Микулић и г. Трбуховићем. Цене снижене. Спрема се премијера „Свадба у Холивуду". 17319

УПРАВА УДРУЖЕЊА ПОЖАРЕВЉАНА у Београду приређује за чланова и пријатеље Удружења заједничку вечеру, у суботу 1. јуна у 8 и по сати увече у сали хотел „Империјал". Вечера се по карти. Поче вечере играчка.

Моле се чланови и пријатељи да на ово другарско вече дођу у што већем броју.

ДРУГАРСКИ САСТАНАК. — Моле се другови из двадесет и четврте класе Војне Академије да дођу у идућу суботу (1. јуна) у осам сати у вече код „Касине" на Теразијама.

ХУМАНО ДРУШТВО „РОДИТЕЉСКА БРИГА" одржаће на дан 2. јуна тек. год. у 10 часова пре подне у кафани код „Бледа", утао Будимске и Војводе Добрњца улице своју Годишњу Скупштину са **дневним редом:** 1.) Извештај Управног Одбора о раду у прошлој години; 2.) Извештај Надзорног Одбора са биланосм; 3.) Преглед Управног Одбора о измени правила; 5.) Бирање нове управе; 6.) Предлози и питања чланова друштва. Умољавају се г.г. чланови друштва да неизостано изволите доћи и присуствовати годишњој скупштини.

17296 **Управа**

РЕЗЕРВНИМ ОФИЦИРИМА — Резервни Официри, који су позвати на вежбу а немају своје одело, или га од удружења нису примили, добиће на привремену употребу једну униформу у команди где ће вежбу издржавати.

Са собом треба да понесу: капу са кокардом, еполетушке, ципеле и кожне камашне (или чизме) ешарпу и сиве рукавице.

Из канцеларије Удружења Резервних Официра и Ратника у Београду 29. маја 1929. године.

БАШТА „ТОПЛИЦА" Макензијева 69 концертира оркестар Краљеве Гарде. Почетак у 18 Часова. 17316

ВЕЛИКИ ИЗБОР модерних сандала; сопствена израда, добијете код Мандиловића. — Теразије 6. 17320

ПОМЕН. — Опште Грађанско Друштво за међусобну помоћ у болести и смрти основано 1881. године. Према пропису својих правила приредиће 3. јуна на **Јелену и Константина** опште помен свима својим умрлим члановима, редовним легаторима и добротворима у 10 часова у своме дому улица Баба Вишњина број 37. Друштво ће кроз две године прославити 50 година свога непрекидног рада, стога заслужује пажњу грађанства.

„КОРЗО"
Од данас, најлепши, најбољи и најузбудљивији филм сјајне
Грете Гарбо
ГРЕШНА СТРАСТ
17326
у режији:
Фред Ниблo-а
Почетак у 4, 5·45, 7·15, и 9·20

У једном малом немачком месту, зв. Фечау, инсценирана је приликом једне економске изложбе један историјски обичај: венчање више парова

ДРУГО ИЗДАЊЕ

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 152 | ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.220 | БЕОГРАД СУБОТА, 8. ЈУНА 1929. ГОДИНЕ | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 16-02. | ГОДИНА XXV

Пресуда Пуниши Рачићу, Драгутину Јовановићу-Луну и Томи Поповићу

На прозору суда председник г. М. Петровић у моменту када одлази аутомобил са осуђеним Пунишом Рачићем

У току претреса оптужени Пуниша Рачић, Драгутин Јовановић — Луне и Тома Поповић дали су своје одбране, али ипак њихова данашња завршна реч очекивала се и честрпљиво и с великим интересовањем. Шта ће оптужени на крају претреса рећи? То је данас занимало свет у највећој мери, као и пресуда, о којој се говорило.

Одбрана је, исто тако, праћена до краја с интересовањем, ма да овај други ред бранилаца и није био мали: први је био говорио, као што се зна г. Зорц, затим г. Кордић, онда г.г. Ж. Николић, др. Љубић, Новаковић, Јова Миловановић (његова је одбрана синоћ на претресу прочитана), Б. Николић, В. Поповић, др. В. Благојевић, Војислав Павловић, Лазовић, Ружић, др. Никола Петровић, Љуб. Максимовић, Драг. Тодоровић, Буда Павловић, Илија Ковачевић, Панајотовић, Вишњић, Павле Мијатовић, Бока Јовановић, др. Милан Орељ, Драг. Љубибратић, Душан Илић, Драгослав Ђорђевић, Драгослав Стојадиновић, Павле Тодоровић, Тома Милосављевић (чији је говор нарочито с пријатне стране оставио врло леп утисак), Миро Стојановић, др. Илија Јелић, Бора Поповић.

За данашњи претрес, у осталом са свим логично, пошто се очекивала завршна реч оптужених, владало је велико љубопитство. У судској згради било је нешто живље, него обичних дана за време одбране.

Браниоци излазе из суда после изречене пресуде

Оптужени

Завршна одбрана Пунише Рачића

Тачно у 8 сати судски колегијум улази у салу. Браниоци су, у великом броју, на својим местима. Такође и новинари. Оптужени се уводе: оптужени Рачић улази нешто живље.

Председавајући г. М. Петровић даје одмах реч оптуженом П. Рачићу.

ЗАХВАЛНОСТ Г. МОРУ ЂАФЕРИУ И БРАНИОЦИМА

Пуниша Рачић устаје и обраћајући се колегијуму, вели:

— Пре него што бих прешао да обновим успомене из оног догађаја, дозволите, господине председниче да изјавим своју захвалност браниоцима. Нарочито захваљујем великом пријатељу нашег народа г. Моро Ђаферију, који се радо примио да ме брани, не знајући да га законски прописи у томе спречавају. Исто тако изјављујем захвалност свим својим браниоцима, који су дали сјајне одбране. Ја њихове одбране примам као своју одбрану.

Вама захваљујем што сте дошли до истине о мени, а једини надлежан суд за мене јесте народ, који може да донесе дефинитивну одлуку о мени. И иследник је радио добро. Код њега је заступљена правна традиција. Он ми је постављао унакрсна питања, да би дошао до стварне истине, да сам тешко понекад могао да дајем одговоре, ма да сам био изазван и натеран да ово дело извршим.

Не желим да приговорим својим браниоцима, „он мора да буде правичан" и тако даље. Суд је светиња и на његову правичност не треба нарочито апеловати. Ако икад будем поново члан законодавног тела, ја ћу предложити да се овакви позиви на суд не смеју чинити.

Ми смо у Парламенту радили на стварању будућности, да трасирамо пругу, да идемо кроз завијутке и превоје. Да није било политике Стјепана Радића, последња Скупштина била би боља од ранијих. Ја познајем партијске праваке и могу да то посведочим. За мене је највећа несрећа што Стјепан Радић није ту, што је мртав, ја не бих хтео ружно о њему да говорим, али морам. Осам месеци био сам редован посетилац скупштинских седница и утврдио сам да код њега нема континуитета.

ГЛАСАО ЈЕ И С ОПОЗИЦИЈОМ

Са њима сам ипак гласао у извесним приликама, увек кад се то показивало као добро. Барем педесет пута сам гласао. Последњи пут гласао сам 19. маја 1928. поводом дискусије о титули бег у имену Храснице. Гласао сам за предлог Кошутића, јер сам знао да бег не може бити саставни део имена, како је то представљено, јер је Устав био укинуо титуле.

Ја примам једну анкету да се види како су Стјепан Радић, Пернар, Крњевић и други дошли до свог имања и шта су радили са књижарама. Кад су демократи дошли на власт ја сам се био бацио на приватни терен да радим. Плаћао сам интерес од 25%, да бих могао да радим. Кризман је потписао решење о тим радовима. Из диспозиционог фонда никад нисам примио. Кад сам путовао мисијом у иностранство, примао сам само путни трошак. У том погледу у мени је потпуно мирна савест. Нека се погледају гробови Ковачевића и Прелића, сетимо се атентата на Жику Лазића.

ПОК. ЛУКИНИЋ ОДОБРАВАО ЈЕ ЊЕГОВО ДРЖАЊЕ У СВОЈЕ ВРЕМЕ

После једног великог сукоба у Скупштини, Лукинић ми је честитао на држању. На неколико дана пред своју смрт он ми је рекао да је добро оно државно уређење, које ја замишљам. Ја вам се кунем на крст и Јеванђеље да је то тако било.

Оно што рече Тома: „Очекивао сам да видим културне људе Западне Европе"... онда када се чује она дарма и псовка у Скупштини, постаје разумљив овај његов узвик.

Али они су прелазили преко свега тога. Они су истакли једног тужбу против Душана Суботића, а нису давали да се пређе на претрес ове оптужбе. Истицали су ужасе о Главњачи, а има притвореника, који неће да је напусте и кад им прође казна. Једном — то сам видео — дадоше четрдесет динара, и он неће да иде, и ако је издржао казну. Неће да иде и плаче.

Кад сам казао 19. јуна да Радић треба да добије батине, био сам у улози правичног арбитра. Пре подне сам и гласао са њима. Радњеви поступци натерали су мене да тог дана поднесем предлог да се он лекарски прегледа.

ЈОШ О 20. ЈУНУ

Петнаест минута сам тражио 20. јуна реч. Кад сам почео да говорим, председник је рекао да је записник свршен. Председник чинећи им концесију, дао ми је реч за лично објашњење. Онда су они осули псовке Пернар је рекао:

— „Клали сте људе, јели сте људско месо, Пуниша је убијао људе!"

А касније казао је: „убијао си људе на друмовима, покрао си бегове".

Онда сам тражио извињење. Прекипело је у мени. Сви су се они накострешили против мене. Ја тврдим да се Пернар у том моменту ухватио за револвер. Овакав му је био став. (Ту Пуниша Рачић показује како се г. Пернар био ухватио руком за десни џеп).

„Да је мој отац био с њима, и он би страдао у оном тренутку..."

Он се први машио за револвер. Све је било у моменту. Један јуриш против мене. Отац тада пашо са њима, и он би страдао. Оног момента сам одбио јуриш против себе. Осећао сам се као да сам био у рову, крај барутног магацина. Ја нисам био побегао. Једни сам остао на месту. Онда као што знате, изишао сам депо напоље. Воде ме у Управу, хапсе ме. Неке жене сазивају збор да ме осуде. Али на збору у Сиску Прибићевић је рекао да се морамо борити против тога што се деца крсте именом Пуниша.

НИЈЕ ШЕСТ САТИ ПОСЛЕ ДОГАЂАЈА ЗНАО ШТА СЕ ДОГОДИЛО...

Ја нисам шест сати после догађаја знао шта је било. Судите онако како сте иследили ствар и како су браниоци својим одбранама припомогли. Да је Пернар овде и да му ви поставите нека питања, верујем да би сте ме ослободили, па да сам ручио у њега свих девет метака. Али нека то остане, јер ја сматрам да овде недостају у иследњу многи елементи.

Догађај се збио за време трајања седнице. Она је била пуна, а седница траје док није свако из ње изашао.

У одбрану људи, чији сам био представник и уживао поверење у том крају нема куће, која не шаље ђака у школу. На једном мом збору, 1923. године, било је 8.000 људи. Ту је било људи одличних.

КАКО ЈЕ И ЗАШТО ИЗАБРАН

Мој је отац неписмен сељак, народ ме је једногласно био кандидовао. Тако сам стајао у Васојевићима. Они су имали много школованих људи, али су послали мене, имајући пуно поверење. Кад будем изашао у слободу, изаћи ћу пред Хрвате. Не може се пред Црногорце ићи пређаве части и не оправдавши поверење. Мени мора да се призна да сам био представник народа. У интересу је мојих бранилаца да одштампају своје одбране.

Оптужени Рачић говорио је, нарочито при крају, доста емотивно. Пошто је завршио, он мирно седа.

Завршна одбрана Драг. Јовановића-Луна

Затим устаје оптужени Драг. Јовановић-Луне. Он вели:

— Овом приликом трећи пут сам пред судом. Два пут сам био пред преким војним судом бугарским и осуђиван сам на смрт. Сада сам пред нашим судом.

Пуниша је изнео шта је био циљ тим људима. Пре извршења дела од Рачића, седео сам на своме месту. Ларма је била таква да нисам реч ни једну могао да чујем. Видео сам да се Драган Бојовић објашњава о мени са Пернаром. Овај ме је називао „шиптар војводом", „кафанским војводом" и тако даље. У моменту пуцања био сам на своме месту. Рекао сам им по свршеном догађају:

— Ето шта сте урадили вашим претњама! Ви не знате какав је Црногорац. Њихове сведоџбе скроз су нетачне. Њима, а нарочито Пернару, био је циљ да ме умешају у овај процес. Ја сам био убеђени националиста и тако сам

Драг. Јовановић-Луне даје завршну одбрану

Пуниша Рачић осуђен на 60 година и 4 месеца, што је претворено у 20 година робије, Драг. Јовановић-Луне и Тома Поповић ослобођени

радио. Само сам са Перишером имао два сукоба јер ме је нападао да сам лажни четник. Видео сам да он мој рад не познаје.

Категорички одбијам да сам Рачићу у ма чему помагао да дело изврши. Он је ту па нека каже. Нарочито морам да се осврнем на г. Дрљевића. Он је отишао 'ако 20. јуна у последње клупе, а кад се догађај десио није био ни пленуму. Свака достава пуштна мене од стра не опозичије измишљена је. Лаж је да сам Пернару казао:

— Ако те не убије Рачић, убићу те ја!

Нисам претио Пернару револвером. Моја је част таква да никог не бих помагао или наговорио да ово дело изврши. Ја бих позвао народне посланике на двобој, како и доликује једном официру, који је више пута одликован и учествовао у свим ратовима.

Дозволите ми, господо судије, да закључим својим браниоцима на њиховим речима, које усвајам, — рекао је најзад оптужени Драг. Јовановић-Луне.

Реч Томе Поповића

После Драг. Јовановића-Луна устаје Тома Поповић. Он каже:

— Видим у свему овом трагедију моје свештеничке породице. Мој деда протојереј прогнана је од Турака у Малу Азију. Зато што се код њега приликом претреса нашла једна ирукопна књига штампана у Београду. Изложио сам вам све о страдању свога оца, а ево стојим сад пред вама да ви донесете одлуку о томе да ли сам ја крив или не за догађај од 20. јуна.

Оптужени Поповић тронутно и кратко говори. Пошто је завршио своју реч, седа.

Када је Тома Поповић завршио своју реч, оп-

Тома Поповић

тужени су потписали записник. Затим је председавајући г. Петровић позвао присутне да сачекају одлуку Суда.

ИЗЈАВА Г-ЂЕ БАСАРИЧЕК

У десет часова пре подне, док се чекало на одлуку Суда, дошла је г-ђа Басаричек, коју је пратио г. др. Иван Рибар.

Она је отишла у секретаријат Суда, а г. др. Рибар умолио је новинаре да објаве ову изјаву г-ђе Басаричек штампи.

„Моју представку нисам поднела суду ради каквог обезбеђења, како се пише, пошто моја деца уживају благодат за њих установљеног закона за издржавање породице наше. Захваљујући високој Влади посебице Његовом Вел. чанству, од којег су добила и Високо Покровитељство, моја деца гледају мирно у будућност. Моја је жеља била да се баштина сачува од поверилаца. То сам учинила зато јер сам мисли да је то и жеља целе поштене јавности".

Пошто су новинари забележили ову изјаву, г-ђа Басаричек је отишла. Она је хтела да при суствује претресу за време последње речи оптуженик, али је била закаснила.

У ОЧЕКИВАЊУ ПРЕСУДЕ

Када се судски колегиум повукао и саопштио да ће се одмах донети пресуда, наступила је једна изванредно велика живост. Интересовање које је за претрес стално владало, сада је достигло своју кулминацију.

Међу браниоцима настали су живи разговори о исходу суђења.

— Каква ће пресуда бити? то је било питање које се чуло од свих присутних.

У судским ходницима нервозно се шетају пријатељи и сродници оптужених. Питају, уз то, шта ће бити.

— Да ли ће их, Боже ослободити? По ономе како су браниоци говорили, мало верујемо! говорили су они.

Браниоци, још увек осврћу се на поједине моменте из одбране и истичу да нема предумишљаја.

— Главно је да се могло доказати да нема предумишљаја!

Неки браниоци тек су дошли по завршетку суђења. Нису знали да ће пресуда одмах пасти, ма да се још јуче чуло да судски колегиум хоће одмах да донесе и пресуду.

— А... завршено?

— Добро је!

Јер мислило се да ће пресуда пасти најдаље у понедељак.

*

Оптужени су, за време чекања, били у крајњим собама архиве.

— Како изгледају? питају неки.

Ишчекивање је, разуме се, пролазило у највећој нервози, највећем нестрпљењу. Када се чуло да је судски колегиум завршио рад, настала је велика радозналост.

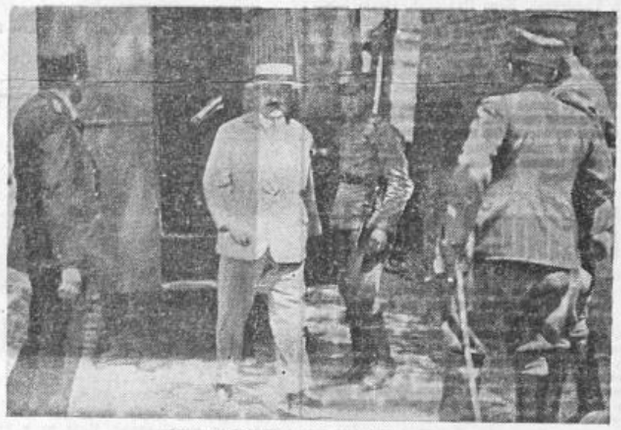
Једва се чекало на позив у салу.

Судски колегиум

Лево: браниоци; десно: новинари, после пресуде излазе из судске зграде

Пуниша Рачић, при улазу у суд

Пресуда

У 11 часова одацији је позвао браниоце оптужених и новинаре да уђу у судницу. Присуствовало је тесnаест бранилаца. Све су клупе за публику биле пуне. Присуствују брат Томе Поповића, његова сестра од ујака г-ђа Симоновић, брат Пунише Рачића. Одмах затим улази судски колегиум.

Председник г. Милутин Петровић наређује:

— Нека се доведу оптужени!

Уводе се оптужени и седају редом: Пуниша Рачић, Драг. Јовановић-Луне и Тома Поповић. Г. Петровић приступа читању пресуде.

ПРЕСУДА

По свршеном извиђању, Суд је конста товао да је надлежан за пресуђење с обзиром на карактер извршеног дела и на то што је Касациони Суд оснажио решење о стављању оптужених под Суд. Стога су неосновани приговори појединих бранилаца у погледу примене правних прописа Црне Горе с обзиром на персоналитет. Није потребно одлагање претреса ради реконструисања догађаја у Народној Скупштини као и ради прибављања мишљења психијатра, пошто је дело досадашњим испитивањем потпуно изведено. Суд има да констатује да дело извршено 20. јуна у Народној Скупштини није припремано, како је он стекао уверење, и да је чин једног а не од више лица. Догађај је индивидуално дело једног лица извршено без ичијег помагања.

Затим читање пресуде наставља судија г. Вукајловић:

„Суд налази да у делу према Пернару стоји покушај хотимичног убиства без предумишљаја у афекту, а не дело хотимичног убиства са предумишљајем како је то квалификовано у тужби, јер предумишљај није утврђен, а искључен с обзиром на околности под којима је дело извршено.

Рачић је био доведен у јарост тешком увредом да је покрао бегове, а за веровање тог тврђења није било никаквих индиција. Стање јарости у коју је био доведен, појавило се у толико пре, што је у том тренутку вршио своју посланичку дужност. Увреде које му је тада Пернар упутио поновљене су и у његовом акту Суду.

Суд налази да је Пуниша Рачић ово дело извршио на мах руковођен увре дама. Између његовог [illegible] и извршења дела прошао је веома мали размак времена. Но како је напред утврђено да је дело извршено у разјареном стању, то је искључено размишљање које би предходило његовом извршењу. Кривична одговорност оптуженог утврђује се његовим признањем и исказима сведока. Драгутин Јовановић Луне није саучесник у овом делу, јер његово саучесништво није ничим доказано. Речи које је он раније био упутио Пернару, ни најмање не могу да послуже као доказ за његово саучесништво, а исто тако није утврђено помагање тиме што је по завршеном догађају Драгутин Јовановић-Луне рекао да се тако пере част и да је Пуниша Рачић Црногорац.

Пунишин начин извршења дела искључује помагање. Његова радња извршена је пре но што би могла наступити ма каква веза између Пунишиее намере и Лунетових речи. Пуниша Рачић признао је да је дело извршио сам без ичије помоћи. Лунетово одобравање по свршеном делу не може да му се стави на терет, јер је то манифестација његовог мишљења, које и ако је неосновано, ни је кажњиво.

Суд је нашао даље да је према Ђури Басаричеку извршено дело хотимичног убиства без предумишљаја, предумишљај није утврђен, а искључен је по мишљењу Суда, јер је оптужени живео у добрим односима са Басаричеком и ни је се с њим свађао пре дела. Оно се десило муњевитом брзином, која искључује сваку могућност хладног мишљења а самим тим и предумишљај.

По оптужењу за треће дело, Суд је нашао да је Пуниша Рачић извршио над Иваном Грањом покушај хотимичног убиства без предумишљаја. Суд то налази са разлога изнетих у делу према Ђури Басаричеку. Дело пре[illegible] Грањи извршено је под истим окол[illegible]а као и друго дело.

У томе што је оптужени пуцао из револвера на Стјепана Радића стоји свршено дело покушаја хотимичног убиства без предумишљаја. Извиђањем је утврђено да је предумишљај био искључен.

Сведок Керец тврдио је, да је Пуниша Рачић још 1926. године у разговору с њим рекао да Радића треба убити. Али кад би имао ту решимост, оптужени не би тако дуго чекао на извршење свога дела. Сем тога, за време Рачићевог разговора са Керецом у друштву је био и Љубисав Петровић, који је као сведок исказао да су они — Рачић и Керец — исказивали своја гледишта у политичким питањима и да је Рачић то рекао у дискусији и на начин, који се Петровићу није учинио озбиљним. Керец је са Рачићем водио спор и то умањује вредност његове сведоџбе.

Саслушање г. Мишка Рачана у коме овај тврди да му је Пуниша Рачић рекао, да се с Радићем мора обрачунати, не обелодањује његову намеру за убиство, већ само намеру за извесно обрачунавање. Сведоџбе Јордана Костића и Славка Чизмића о некој жени, која је по свршеном догађају признала да јој је Пуниша Рачић 19. у вече рекао да ће убити Стјепана Радића, без вредности су у погледу утврђивања предумишљаја јер мало је вероватно да би Пуниша Рачић, кад би имао овакву намеру, дао изјаву о томе једној проблематичној жени. С тога ове сведоџбе не могу се у зети озбиљно, у толико пре што је та жена остала непозната.

Пуниша Рачић договарао се 19. јуна с неким својим пријатељима који су то посведочили, да с њима 20. иде у Ракови цу. Сем тога поднео је 19. предлог да се Стјепан Радић прегледа лекарски. Ове околности сведоче сведоче да предумишљаја није било.

Суд налази да постоји свршено дело убиства, пошто узрочна веза између повреде нанете Стјепану Радићу и његове смрти није прекинута. Особена телесна својства повређеног не прекидају ту везу. Сва дела Пунише Рачића учинио је сам без ичијег помагања и подстрекавања, и не стоје наводи тужбе да у изјави Томе Поповића, датој дан пре извршења дела, да ће пасти глава Стјепана Радића, има дела подстрекавања.

Околност да је Пуниша Рачић носио револвер, без вредности је пошто су многи носили у скупштини револвере. Што се пак тиче оптужења против Томе Поповића да је за ово дело био подстрекач Пунише Рачића, Суд налази

После изречене пресуде, на улици

да оптужење ничим није доказано. Изјава Томе Поповића у Скупштини 19. јуна учињена је као опомена посланицима Радићеве групе и била је манифестација осећања Томе Поповића, а ова је манифестација правно ирелевантна за квалификацију дела.

Сем тога од важности је околност што је Тома Поповић за време извршења дела био у министарству грађевина, што потврђују искази г. Гачића, г-ђе Новаковић и других чиновника. Ова одсутност утврђује да он није ни знао да ће Пуниша Рачић говорити у Скупштини.

По петом делу Суд је нашао да је Пуниша Рачић извршио према Павлу Радићу хотимично убиство без предумишљаја као и према Ђури Басаричеку и Стјепану Радићу. Узвик Пунише Рачића који је претходио извршењу овог дела: „Ха тебе тражим!" ничим не утврђује предумишљај. Ове речи Пунише Рачића изговорене су услед моментане одлуке и нем оже се узети да их је оптужени изрекао после размишљања и припремања, већ моментано, пошто је Павле Радић дотрчао пред Рачићеву револверску цев. Узвик „ха!" не одаје предумишљај већ изражава страх. Међутим неумесно је тврђење бранилаца да су друго, треће и пето дело извршена у праведној нужној одбрани или у прекорачењу те одбране, пошто оптужени Пуниша Рачић није био ни у каквој животној опасности, што је потребно за постојање нужне одбране.

Према свему изложеном казна Пуниши Рачићу има да се одмери с обзиром на признање и добро владање и исто тако и с обзиром на то, да има реалног стицања. Драг. Јовановић-Луне и Тома Поповић одговорни су за кривичне трошкове. Приватним тужиоцима ништа се не досуђује пошто нису тражили.

Ту г. Вукајловић завршава читање и пресуду чита даље председник г. Милутин Петровић. Приликом помињања имена Њ. В. Краља, сви присутни устају, а затим седају:

Првостепени Суд за град Београд у име Њ. В. Александра Првог, Краља Срба, Хрвата и Словенаца пресудио је: да се Пуниша Рачић казни: за прво дело (покушаја убиства над Иваном Перваром) са шест месеца затвора, што претворено у робију износи четири месеца.

За друго дело: (убиство Ђуре Басаричека) са двадесет година робије;

за треће дело: (покушај убиства Ивана Граниће) са пет година робије;

за четврто дело: (убиство Стјепана Радића) са петнаест година робије;

за пето дело: (убиство Павла Радића) са двадесет година робије.

Свега да се казни са шездесет година и четири месеца робије. Али како ова казна прелази законски максимум од двадесет година, то оптужени Пуниша Рачић кажњава се са двадесет година робије, у коју ће му се урачунати више одлежани притвор. За дела наведена у тужби државног тужиоца пушта се.

Драг. Јовановић-Луне и Тома Поповић пуштају се као невини. Оптужени имају да плате сваком браниоцу који је тражио награду, 20.000 динара. Приватним тужиоцима не досуђује се никаква накнада. Депозит Пунише Рачића од 1300 динара има да се употреби на извршење ове пресуде, а револвер којим је дело извршено, предаће се криминалном одсеку.

Ко овом пресудом није задовољан има право жалбе београдском Апелационом Суду у року од три дана.

Читање пресуде завршено је у 11.35. У пратњи жандарма, Пуниша Рачић је одмах по завршеном читању изведен је из суднице. Затим су изашли г. г. Тома Поповић и Драг. Јовановић-Луне, који су одмах пуштени, пошто их је суд огласио за некриве.

ЗА ВРЕМЕ ЧИТАЊА ПРЕСУДЕ

За време читања пресуде, сва тројица оптужених стајали су непомично, исправљени, привидно хладни. Већ по првом делу пресуде видело се да је Суд на гле дишту да г. г. Драг. Јовановић-Луне и Тома Поповић нису криви и да ће они бити пуштени. Читање пресуде трајало је у пуном ћутању пола сата.

Г. Г. ТОМА ПОПОВИЋ И ДРАГУТИН ЈОВАНОВИЋ-ЛУНЕ НА СЛОБОДИ

Одмах после изречене пресуде, Пуниша Рачић је одведен у Управу Града, а г. г. Тома Поповић и Драгутин Јовановић-Луне пуштени су на слободу Г. г. Тома Поповић и Драг. Јовановић-Луне изашли су из суда из Узун Миркове улице и пошли пешке. Уз пут су узели један ауто и одвезли се у Општу Државну Болницу.

Са њима заједно у аутомобилу био је и давокат г. Душан Илић, бранилац Драгутина Јовановића-Луна. Г. Илић свратио је код „Лондона", а г. Тома Поповић и г. Драг. Јовановић продужили су за болницу. Г. Тома Поповић се у болници задржао кратко време, па је отишао на ручак, а г. Јовановић је легао да се одмори.

ВАНРЕДНО ИЗДАЊЕ „ПРАВДЕ"

У Београду се није знало да је изречена пресуда све до дванаест сати. Како се у неколико претпостављало да пресуда не може одмах пасти, то је било велико изненађење када се појавила „Правда" тачно у 12 сати и 5 минута на улици.

Ванредно издање „Правде" обавештило је цео Београд одмах о пресуди. Пресуда је била изречена у 11 и три четврти сата, а само после двадесет минута грађанство је читало у „Правди" последње одбране оптужених и пресуду.

На улици се могло видети како грађанство нестрпљиво граби „Правду" од продаваца.

Италијански хидроавион у Варни

—:—

СОФИЈА, 7. јуна. — Синоћ је отпутовао за Варну италијански отправник послова са војним италијанским изаслаником, а јутрос је отпутовао и бугарски министар саобраћаја г. Рашко Мађаров и још неколико службених представника, који ће узети учешћа у дочеку италијанске хидравионске ескадре.

Софија, 7.

Јутрос је кренула за Варну једна бугарска авионска ескадра да тамо дочека италијанску хидроавионску ескадру, која остаје у Варни само један дан и после одлази за Одесу.

За дочек италијанских авијатичара учињене су велике припреме у Варни.

Владу ће на дочеку представљати министар железница и ваздухопловства г. Рашко Мађаров, заједно са опуномоћеним министром г. Радевом, генералним секретаром унутрашњих послова г. Расукановом и са представницима министарства војног.

Постављења у општини

—:—

Г. Живојин Б. Пандуровић постављен је за шефа кабинета Председника Београдске Општине, а за секретара кабинета г. Др. **Сташа Ценић.**

Досадањи шеф кабинета г. **Сима Сасо** постављен је за помоћника шефа Извршног Одељења.

Повластица за скупштину адвоката

На молбу Удружења Јавних Правозаступника, Генерална Дирекција Државних Железница под Г. Д. Бр. 44793/20. одобрила је повластицу у пола цене свима адвокатима-учесницима на Скупштини Адвоката, која ће се одржати 9. овог месеца у Београду и Загребу. Карте купљене на полазној станици важиће и за повратак уз потврду учешћа на Скупштини. — Повластица је одобрена за време од 7. — 11. јуна ове године.

Пут наше флоте

—:—

ПАРИЗ, 7. јуна. — Авас јавља из Бизерте да је југословенска ескадра јуче напустила Бизерту.

Југословенска ескадра стигла је у Бизерту 30. маја, пошто је претходно посетила Крф и Малту. У част југословенских морнара биле су приређене многе свечаности, на којима су изражене везе које спајају Француску са Краљевином Срба, Хрвата и Словенаца. Адмирал г. Прица у пратњи југословенских официра и адмирал г. Халие, поморски префект у Бизерти, посетили су гробља у Бизерти и Тунису, где су сахрањени српски војници који су помрли за време рата. Адмирал г. Прица посетио је француског генералног резидента и туниског беја. На дан 3. јуна приређен је пријем у палати „Ла Марса" у част југословенске ескадре. У очи одласка ескадре, адмирал г. Халие приредио је такође пријем у салонима и вртовима поморске префектуре у Бизерти. Адмирал г. Прица изјавио је у више махова да су он и по сада били дирнути дочеком из који су наишли у Тунису.

БЕРЗЕ

—:—

НОВОСАДСКА ПРОДУКТНА БЕРЗА

НОВИ САД, 7. — (А. Б. Изв. „Правди"). — ПШЕНИЦА: бачка, потиска и сремска 79-80 207.50—10, банатска: 79-80 паритет Вршац 205—7.50.

КУКУРУЗ: бачки, банатски и сремски 215—20.

БРАШНО ОГГ и ОГ бачко 307.50—15, бр. 2. 287.50—295, бр. 5. 577.50—80, бр. 6. 272.50—75, бр. 7. 257.50—65, бр. 8. 172.50—180. МЕКИЊЕ: непромењене.

ТЕНДЕНЦИЈА: пријатна.

ПРОМЕТ: 98 вагона пшенице, 12 вагона брашна, 38 вагона кукуруза, 4 вагона мекиња, свега 112 вагона.

Какво ће бити време

Прогноза за 8. мај за све крајеве осим Горњег и Доњег Приморја:

Већим делом облачно у северним и западним крајевима. Делимично облачно на југу. Местимице може бити кише. Ветрови из западног и јужног квадранта. Температура се неће знатно изменити.

За Горње и Доње Приморје:

Већим делом облачно са умереним ветром, из западног квадранта.

За Београд и Нови Сад: Већим делом облачно са ветровима из западног и јужног квадранта. Температура ће се кретати између 14 и 24 степени. Сунце излази у 3.53, залази у 19.21 часова.

Стечај кафеције Петковића

Јуче је у првом одељењу Београдског Трговачког Суда отворен стечај над имовином Петка Петковића, кафеције у Кумановској улици, зато што је у немогућности да плаћа своје обавезе. Актива радње износи 400.000 динара, док пасива, према његовом прорачуну, премаша суму од 500.000 динара. Отварање стечаја је Петковић сам тражио.

За браниоца стечајне масе одређен је г. Александар Хаџи-Растић, адвокат, а за старешу г. Александар Нешковић, пензионер.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

ГОСПОДА ГЛЕМБАЈЕВИ

Данас се у Новој Згради Народног Позоришта даје најновија драма Мирослава Крлеже „Господа Глембајеви". „Господа Глембајеви део су великог циклуса у којему Крлежа хоће да прикаже у најширим линијама социјалне и психолошке базе предратног нашег друштва. „Глембајеви" нису фотографија, нису репродукција онога што се одиграва у интуитивне и сконцентрисане сликe најинтимнијих и скривених мотива којима је проткана историја нашег новијег друштва. У глембајевима" поред све верности детаља и дубине анализе куца снажно било крвавог драмског живота. Својом драматском снагом и полетом та драма мора да побуди интерес сваки публике којој је стало до правог и чистог позоришног ужитка.

Главну женску улогу креирање и овога пута супруга самога аутора г-ђа Бела Крлежа. Поред тога у главним ролама су запослени: г. г. Гавриловић, Д. Гошић, Златковић, Плаовић, Туришки, Новаковић, Душановић, Ђ. Мариновић и г-ђа Мидошевић.

Редитељ г. Гавела.

Цене места: од 6. до 30 динара. 17479

ХАСАН-АГИНИЦА

У Позоришту на Врачару даје се данас „Хасан-Агиница" драма од М. Огризовића, која је доживела велики успех и код најбољих песника и писаца Европе изазвала највеће одушевљење.

Углавним улогама су г-ђе Таборска, Павловић, Поповић, Бобић, Текић Златковић, Хаџић, Урбанова и г. г. Раденковић, Б. Николић, В. Јовановић, Бошковић, Мариновић.

Редитељ г. Гавела.

Цене места: од 3 до 15 динара. 17480

„НАРКИПО"

МЕТРО-ГОЛДВИН НЕДЕЉА

На општи захтев само данас

БИГ ПАРАД

Режија: КИНГ ВИДОРА

У гл. ул.

Џон Џилберт, Рене Адоре, Карл Дане (Слим)

и 2 шале по 2 чина.

Субота недеља 2 метро Голдвин филма

1) ГОЛГОТА наших дана

узбудљива социална драма у 6 чин. у гл. ул.

Џемс Мурej и Ел. Бордман

реж. Кинг Видер

НЕ БОЈ СЕ БРАКА

Комедија у 6 чин. у гл. улози

Норма Ширер Дороти Сабактијан Лев Коди Кармен Мајерс Лионе Белморе

Ускоро **БЕЛФЕГОР** роман Полтитике

Долази:

РИФ и РАФ као кавалjери

ИГРАЧИЦА са маском

Хајнрих Георг Владимир Гајдаров — Арлете Маршал

БЕЛЕШКЕ

—:—

ВЕЛИКИ ИЗБОР модерних сандала: сопствена израда, добијате **код Мандиловића.** — Теразије 6. 17320

„СРПСКА МАЈКА" са својим подмлатком — Одбором Госпођица — приређује 8. овог месеца у суботу, кермес у башти и просторијама топчидерске ресторације. Почетак у 9 часова. Улазнице 15 дин. Трамвајем радиће до 2е часа. 17414

ПРОМОЦИЈА. — Соломон, Моиз А. Адања, син Стереје и Мике С. Адања, трг. овд., промовисан је 7. овог месеца на Бечком Универзитету за доктора целокупног лекарства. 17481

ГОДИШЊА СКУПШТИНА. — Управа Друштва за руске ђаке и Руски Дом старања и старица моли своје чланове: добротворе, утемељаче, помажуће и редовне, да изволе доћи на Годишњу Скупштину, која ће се одржати у Колу Српских Сестара 9. овог месеца у 10 часова пре подне.

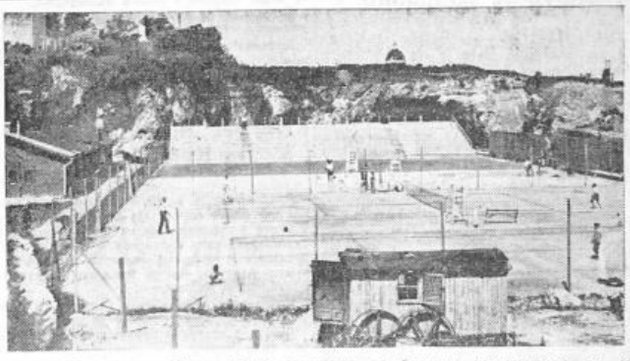
ДРУШТВО КАРАЂОРЂЕ са певачким хором за међусобно помагање у болести и смрти под покровитељством Њ. В. Краља Александра Првог, приређује забаву са играњком у корист свог болесничког фонда у недељу 9. јуна у просторијама баште „Боров парк" (Краља Александра улица). Улазна цена 10.— динара од особе. Добровољни прилози примају се са захвалношћу. Свираће салонски оркестар. Почетак у 9 часова увече. Долазак у обичном оделу. Сваки члан-ица дужан је да посети ову забаву.

БЕОГРАДСКА ОПЕРЕТА. — Данас у 8 час. „Циганин Барон" са г-ђом П. Јесић и г. Митровићем. Цене снижене. 17473

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА купцима непокретних имања, да ће Државна Хипотекарна Банка, на дан 12. овог месеца на јавној лицитацији продавати непокретно имање своје дужнице г-ђе Јохавете ж. Аврама Габаја, трг. овд. постојеће у Београду — Балканска улица бр. 8 и 10 — зв. „Палата Луксор". Продаја ће се вршити у банчиној канцеларији Дирекције за Извршења где се и услови продаје могу видети. 17469

ЗАХВАЛНОСТ. — Главни Одбор Удружења Старих Четника у име својих чланова, породица изгинулих и умрлих четника и њихове сирочади најтоплије захваљује родољубивим Београђанима и свима дародавцима на њиховим приложима о Четничком Дану, 3. овог месеца.

ПОМЕН УНИВЕРЗИТЕТСКОЈ ДОБРОТВОРКИ. — Г-ђа Даница поч. Петра Протића, професора, рођена П. Срећковић, одржаће у суботу 16. овог месеца у 10 и по часова пре подне у цркви Св. Николе на Новом Гробљу, четрдесетодневни парастос својој милој тетки поч. Драгињи М. Катић, великој добротворки Београдског Универзитета.

Игралиште Београдског Тенис Клуба са новим трибинама, подигнутим за сутрашњи сусрет светског првака у тенису Коше-а са нашим играчима

Рад Привилеговане Аграрне Банке

Комесар Привилеговане Аграрне Банке и управник Државне Хипотекарне Банке г. др. Војин Ђуричић отпутовао је данас у Загреб, где ће сутра одржати конференцију са привредницима односно рада Аграрне Банке.

Г. Ђуричић се сутра враћа и путује у Нови Сад, где ће 9 овог месеца одржати сличну конференцију са привредницима из Војводине.

Истовремено ће у Руми одржати конференцију с привредницима г. др. Милорад Недељковић, ген. директор Поштанске Штедионице.

МИНИСТАР ФИНАНСИЈА У ЗАГРЕБУ

Министар финансија г. др. Ст. Шврљуга отпутовао је синоћ у Загреб, да присуствује прослави десетогодишњице рада Савеза Новчаних Завода.

ПРЕГОВОРИ С ПОЉСКОМ

Наша делегација за преговоре о трговинском уговору с Пољском наставља рад са пољском делегацијом у сали министарства иностраних дела. Делегати сада прво прегледају и израђују тарифни део уговора.

МИНИСТАР ГРАЂЕВИНА У ДВОРУ

Њ. В. Краљ примио је данас у аудијенцију министра грађевина г. Ст. Савковића.

ДЕЛЕГАТИ СКОПСКЕ ОМЛАДИНЕ У ДВОРУ

Њ. В. Краљ примио је данас у аудијенцији изасланство скопске трговачке омладине, које се захвалило Краљу на престолонаследниковом покровитељству њихове прославе.

ПУТ Г. Г. БАЈЛОНИЈА И НОВАКОВИЋА

Гувернер Народне Банке г. Игњат Бајлони и ген. директор Народне Банке г. др. Драг. Новаковић отпутовали су синоћ у Загреб. Из Загреба путују на Сушак, Сплит, Дубровник, Цетиње, па се враћају преко Сарајева у Београд. На путу ће провести 20 дана. Г. г. Бајлони и Новаковић ће извршити инспекцију рада филијала Народне Банке.

СИНОЋНИ ГОВОР БЕНЕША У СЕНАТУ

Корак Мале Антанте у Пешти због мађарских агитација

ПРАГ, 7. — (Б. изв. „Правди"). — Министар иностраних дела г. др. Бенеш говорио је синоћ о спољној политици у Сенату у одбору за спољне послове, а прекјуче је говорио о Малој Антанти у одбору за спољне послове.

Г. Бенеш

Прво је говорио о путу пољског министра иностраних дела г. Залеског у Будим Пешту и изјавио да су приређене многе комбинације о тој посети, али је томе придат већи значај него што је то у ствари.

У извесним круговима говорило се да се ради и на комбинацији Мађарске, Пољске, Румуније и Италије. Међутим је то једна бесмислица. То се могло родити само у глави оних, који мисле да се политика прави у ваздуху.

То не одговара ни политичкој ситуацији у Европи.

Г. Бенеш вели: — Треба стрпљиво све посматрати, и имати поверење у сопствене снаге, тако се напредује. Г. Залески има држање према Малој Антанти и Чехословачкој потпуно лојално.

После овога је г. Бенеш говорио о иредентистичкој пропаганди неких мађарских политичара, па је рекао: — „Мала Антанта се не боји, али мора са пуном пажњом пратити такве манифестације и ако оне прећу извесну меру, она мора приступити интервенцији. Пре велико стрпљење је охрабрило ове кругове, те су они и даље агитовали."

За тим је саопштио да је Мала Антанта учинила у Пешти у овом смислу дипломатски корак.

Г. Бенеш се за тим осврнуо на последњи говор мађарског министра иностраних дела г. Валка, у коме је овај протестовао против хапшења неких Мађара у Чехословачкој. Изјавио је да таквих случајева хапшења има свега пет и да је то учињено само у духу и напређењу закона. Друге мађарске жалбе су неоснован, јер та лица нису ни ухапшена. Може се очекивати — рекао је г. Бенеш — и даље хапшење које се не чини без оправданих разлога.

Чињеница је да стална агитација Мађара прави утисак на непросвећене људе у Чехословачкој. Зато власти да не би погазиле закон морају га извршивати.

Треба сваки да покаже добру вољу и искреност, па ће онда доћи до добрих односа.

Чехословачка чува мир и хладнокрвност, да се не би штогод изненада догодило.

Везув и даље ради

—:—

ПАРИЗ, 7. јуна. — Јављају из Напуља да се појачала делатност Везува. Често се чују јаке детонације.

РИМ, 7. јуна. — Агенција Стефани јавља из Напуља да су приликом ерупције Везува причињене следеће штете: срушено је педесет кућа, које су имале 147 станова, у којима је становало 79 породица. Површина земље прекривена лавом износи око 50 хектара, од којих су око 40 хектара били виногради, а остало шуме. Становништво Терцињa, које је у почетку евакуисало село, постепено се враћа на своја огњишта.

Балфур је оздравио

—:—

ЛОНДОН, 7. јуна. — Рајтер јавља да се лорд Балфур, који је од пре неког времена оболео, сада се много боље осећа и да већ може да напушта постељу.

Поверење француској влади

—:—

ПАРИЗ, 7. јуна. — Парламенат је после завршене дискусије о интерпелацијама поднетим о штрајку поштара и изјаве министра финансија г. Шерона усвојио дневни ред поднет од стране радикалне левице, којим се влади изјављује поверење и којим се влада позива да спречи пертурбације у јавним службама и да обезбеди праведне плате чиновницима. Парламенат је изгласао овај дневни ред са 325 гласа против 260 гласова.

Концерт подмлатка Црвеног Крста

—:—

Подмладак Црвеног Крста приређује у недељу 9 јуна, у 16 часова, у великој дворани Црвеног Крста свечани омладински концерт подмлатка Црвеног Крста, који изводе чланови Дунавске Основне Школе са својим ђачким хором „Јанко Веселиновић".

Г. Макдоналд ће у владу увести и конзервативце

ЛОНДОН, 7. — (Б. Изв. „Правди"). — Листови Јутрос, јављају да састав владе г. Макдоналда може направити велика изненађења.

Говори се, да ће у владуући и личности ван радничке странке.

Г. Макдоналд је изгледа решио, да затражи помоћ конзервативне странке и ради тога ће у владу увести и неколико конзервативаца, да би могао са успехом сузбити беспослицу.

Конгрес пољопривреде у Букурешту

—:—

БУКУРЕШТ, 7. — (Б. Изв. „Правди"). — Данас пре подне свечано је отворен међународни конгрес пољопривреде, на који је дошло 400 делегата из свих европских држава. У име Југославије је присутан министар г. Франгеш, а у име Аустрије бивши председник аустријске републике г. Хајниш.

Конгрес се држи у сали парламента, који је због тога одложио седнице до уторника.

Делегати су гости румунске владе. Дочек је био врло свечан.

По свршетку конгреса делегати ће у разним правцима посетити Румунију.

Прослава Савеза Новчаних Завода у Загребу

— Г. ДР. ПЛИВЕРИЋ О ЗНАЧАЈУ УДРУЖЕЊА БАНАКА —

ЗАГРЕБ, 7. (И. Н. изв. „Правди"). — Данас слави Савез новчаних завода у Загребу своју десетогодишњицу. Прослави присуствује и министар финансија г. др. Станко Шврљуга и многи други делегати. Из Београда је дошао г. др. Влада Марковић, председник удружења банака. Тим поводом обратио се ваш дописник председнику Савеза г. др. Бранку Пливерићу, замоливши га, да за „Правду" изнесе своје мисли о задатку савеза. Г. др. Пливерић био је љубазан да одговори:

— Намера да се у Загребу оснује овакав савез постоји још од 1916. године. Сврха тога савеза била је, да окупи новчане заводе у једну организацију и омогући јачи ослонац и снагу око промицања њихових интереса. Међутим, ми нисмо тада добили дозволу од власти за организоване савеза, и ако је то захтевало 129 новчаних завода. После уједињења престале су те тешкоће и потврђена правила и тако конституирана прва главна скупштина која је закључила да се оснује савез. У новим приликама раније намеравани Савез Хрватских Новчаних Завода променио се у Савез Новчаних Завода Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Тако се савез проширио на целу земљу. Приликом прве конституирајуће главне скупштине изложени су главни циљеви које ће савез спроводити да ова институција буде за подизање благостања нашег трменог народа. Већ тада било је истакнуто да је наш главни и највећи политички народни проблем уједињење решен, а да треба да се држава изгради и постави на солидне и чврсте темеље. Најважнији задатак за уређење наше државе јесте ваљана организација кредита, од чега зависи процват народног господарства и народне привреде и где треба да суделују новчани и повериачки заводи, којима појединци поверавају своју имовину да њоме управљају и настоје да се штедња сигурно и плодоносно пласира. Како је раније овдашње новчарство много више било упућено на заводе у иностранству а сад мора да се ослони на своју сопствену снагу, то је једна таква организација неопходно потребна.

Новчани заводи морају своје деловање десити тако да буде у складу са општим моралним светлима, да њихов рад служи напретку државе и унапређењу народне привреде. То су биле прве интенције које су нас водиле при оснивању савеза и којих се стално држимо. Савез се кроз десет година већ запао у жариште најважнијих и најделекосежнијих економских и финансијских реформа, то је имао прилике, да одмах покаже свој резон датер, па је у свим тим питањима и расправама заузео јединствено и отворено становиште, које економски и финансијски може да унапреди интересе државе и привреде. Савез се код тога водио идејом у корист домаће привреде и употребио искуствене резултате историјског развоја код других народа држећи се увек строго реалности. Велики део свога рада извршио је Савез у сарадњи са осталим банкарским удружењима и привредним организацијама, нарочито са удружењем банака у Београду, које су организације увек иступале заједнички без трвања, што је био такође доказ да смо ипак пошли корак напред — организовању наше привреде. Специјално морам истаћи наш рад у највећем складу и потпори свих банкарских удружења у држави, јер смо у свима питањима били увек једнодушни и хармонични.

— Како је на дневном реду конгреса и одређивање делегације Удружења и Савеза Новчаних завода СХС, какав задатак замишљате, господине докторе, да ће имати та делегација?

— Ми смо то замишљали на тај начин, да оставимо ту делегацију да увађењу трајну и програматску везу између свију банкарских удружења. Давно се већ дошло до идеје да удружења треба да одржавају састанак најмање једанпут у години. Свакако је потребно истаћи да се на тим заједничким састанцима имају претресати наше заједничке банкарске ствари и зато смо одлучили да одредимо обилатну делегацију свију банкарских удружења у земљи. Она ће се делегација наизменично састајати у разним крајевима, било у једном сталном и одређеном месту. Међутим то је још само предлог и не зна се како ће он бити на конгресу примљен.

— На питање вашег дописника шта мисли о нашем новчарству, господин др. Пливерић је одговорио:

— Наше је новчарство данас упућено највише само на себе и средства у земљи и наравно да није могло да удовољи свима захтевима, које привреда на нас ставља, па је такође узела у разматрање која је форма најподеснија да се омогући улазак страног капитала у нашу земљу у једној форми која не би ни у чему или би бар незнатно уплисала јер привреда има да задржи националан карактер. Како је сада омогућено већ многим заводима издавање заложница, то се управо сада ради на томе да се донесе закон о индустријским обвезницама, чија емисија и пласман у иностранству најбоље одговара. Држим да је форма већ нађена и да се сада ради само о томе да се увери иностранство у солидност нашег пословања и сигурнос правне заштите и сигурности страног капитала, све то омогућује улаз страног капитала у нашу земљу. После инфлационог периода који је нанео како на страни тако и код нас и нашој привреди ране, наступило је најригорозније просуђивање у погледу нових ангажмана, па како је тај процес оздрављења општих привредних прилика код нас већ далеко напредовао држим, да смо сада дошли у нормално стање и да наша привреда стуца, и ако полагано а сигурно ка јачању и унапређењу. Важна је чињеница да данас наша држава као аграрна земља због стране утакмице не може више получивати највећом својих пољопривредних продуката оне резултате, које је получивала раније, услед чега и стварне навозне трговине жали боже назадују. Ради тога је дужност свију нас да барем одтеретимо наш трговачки биланс увозом индустријских продуката, а то ћемо моћи само онда учинити, ако се било у консуму иностраних индустријских продуката стегнемо, појачањем домаће индустрије и тако покријемо наше потребе у земљи.

На крају ваш је дописник упитао господина др. Пливерића, шта мисли о банкарству.

Господин др. Пливерић љубазно је одговорио:

— Држим да наше банкарство води у целој држави исправну политику уважавајући опште економске прилике, подупирајући и пољопривреду и индустрију и где год налази да расирани капитал служи стварању нових привредних јединица, знајући добро да је и његов просперитет уско везан са тиме, да привреда буде одјачана, јер где нема здраве и јаке привреде, тамо нема ни здравог банкарства. Главно настојање наших завода било је управљено у том правцу да се одржи што већа мобилност наложених капитала да се раније теже ликвидирани ангажмани ликвидирају, те да се у нове послове улази са највећом опрезношћу. Проводећи ту годину у знаку превазних година инфлације наше је новчарство постепено потпомагало нормализовање и консолидацију наших општих привредних прилика, омогућујући селекцију по броју мањих, али зато јачих привредних јединица. Та се селекција вршила у круговима самога новчарства, па је дошла до наражаја у већем броју ликвидације и фузија и такође у неколико стечајева. Значајна је у нашем новчарству концентрација капитала, која има свој основ у реализацији економског рада, а већим је делом последица све јаче и интернационализације банака и привреде. Досадашњи резултати такве концентрације капитала могу нас задовољити, јер су нам удовољан домаћи утицај намакли и страни капитал без којега се наша привреда не може развити и напредовати. Велика задаћа чека домаће банкарство у Савезу са решењем питања аграрне реформе, јер ће у томе моменту треба многос редстава да се обрала земље започне интензивније провађати него што је то до сада био случај, где нема правог анима код појединих надељења и где не знају што ће бити са тим недељеним земљиштем и где је то земљиште, пошто то још није решена његова судбина, не може служити као подлога кредиту. Само интензивна обрада земљишта омогућиће нам да наши пољопривредни продукти буду у стању да издрже светску конкуренцију, која данас организована наступа као такмац нашој држави.

СВЕЧАНА СЕДНИЦА

У згради загребачке берзе одржана је најпре редобна годишња скупштина савеза. Скупштина је трајала до 12 сати, па је почела свечана седница поводом десетогодишње оснивања савеза. Поред министра финансија г. др. Шврљуге, који присуствује у име владе, присутни су г. г. Игњат Бајлони, гувернер Народне Банке, др. Драгољуб Новаковић, генерални директор Народне Банке, др. Влада Марковић, председник удружења банака, др. Шнајдеревић, потпредседник удружења банака, др. Милан Радосављевић, секретар београдске берзе, Алојз Цикас, председник удружења банковних завода из Љубљане, и секретар г. Алоја Рант, г. Жарко Слепчевић, потпредседник удружења војвођанских банака, г. Никола Берковић у име новчаних завода на Босне и Херцеговине као и други многобројни делегати. Осим њих присутни су командант армије генерал г. Светомир Матић, велики жупан г. Зорчић, комесар загребачке самоуправе г. др. Зрелец, градоначелник г. др. Сркуљ, ректор универзитета и многи други делегати.

Свечану седницу отворио је председник г. Пливерић. Он најпре поздравља присутне, подвлачећи важност овог састанка ових удружења и савеза. Сећа се Првог Сина земље — нашег дичног Краља и позива скупштину да поздрави Краља узвиком: Живео, што скупштина и чини одушевљено. Предлаже да се пошаље поздравни телеграм Краљу. Скупштина једногласно одобрава, уз узвике:

— Живео Краљ!

ТЕЛЕГРАМ Њ. В. КРАЉУ

Одмах је упућен овај телеграм Њ. В. Краљу:

„Њ. В. Краљу Александру Првом Карађорђевићу

Београд

Савез новчаних и осигуравајућих завода Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Загребу слободан је поднети са прославе своје десетогодишњице Вашем Величанству изразе непоколебљиве верности и одапости са жељом да Бог поживи и на срећу и задовољство целог нашег народа Ваше Величанство и цели род Карађорђевића.

Председник, др. Бранко Пливерић".

Скупштина прима овај телеграм бурним узвицима:

— Живео Краљ!

Затим је министар финансија г. др. Станко Шврљуга у име владе поздравио савез. У име Народне Банке г. Бајлони поздравља савез, у име удружења банака г. др. Влада Марковић, у име загребачке коморе г. М. Цринадак.

— 1 сат у берзи је приређена закуска.

У 4 сата по подне одржан је први састанак свих удружења савеза. Први реферат поднет је од стране сарајевских новчаних завода о босанским новчаним заводима. Поднети су још неки реферати, па је дискусија одложена за сутра.

АФОРИЗАМ ТРИСТАНА БЕРНАРА.

— Славни француски драматичар Тристан Бернар је познат по свом цинизму. Тако је он недавно у једном друштву рекао: „Да би човек импоновао својим ближњима, није потребно да много зна. Довољно је само да све боље зна од осталих..."

Госпође и Госпођице

Данас и сутра завршава се **сретна недеља код МИЛКИЋА,** Кнез Михајлова 3.

Ко жели да добије **ЖЕНСКЕ ШЕШИРЕ У ПОЛОВИНУ ЦЕНЕ**

нека не заборави да се користи овом доиста ванредном приликом. 17468

ЗА ДАМЕ

Највећи и најлепши избор **ХАЉИНА** — маркизетских у дезену од **Дин. 180** до **230 комад.**

Хаљина фуларских свилених у ванредно лепим дезенима од **Дин. 650 до 780.—**

Хаљина свилених креп де шинских најновије дезенираних од **Дин. 980 до 1500.—**

Хаљина свилених вечерњих и дневних **особито** леп и велики избор од најновијих тканина. — **Последње Париске Новости.**

Блуза батистаних и свилених.

Мантлова свилених и штофаних најновијих фазона црних и у боји.

Мантлова гуменних за кишу свилених и обичних од **250 дин.** комад па на више.

ДОБИЛА је трговина женске конфекције

Косте М. Јовановића

Београд, Краља Милана 76 до Хотел „Лондона" 17484

Jardin de Paris

Хотел Национал башта „JARDIN DE PARIS"

Jardin de Paris

Сензационалан програм за фамилије

Група Rodrigo - Акробатска атракција. Група (4) Leigton - невиђено - феноменално
Г-ца Karancitas - шпанска играчица. Г-ца Gamila Petrouv, румунска плесачица
Sister, duo „Roy" duo, ексцентрич. играч. M-me Waly D'Ohr - morfi. orient. играчица

Остале тачке невиђене у Београду. Башта најбоља у Београду. Кујна домаћа — **СВАКИ ДАН**

Аласке вечере са нарочитим специјалитетима. Вино ледено из Смедер. Задруге.

17121 РЕСТОРАТЕР **ЖАРКО**

Jardin de Paris

Jardin de Paris

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

ЧАСОВЕ из француског и немачког језика — конверзација и граматика — врло повољна цена. Упитати Кнежев Споменик бр. 2. Колонијална радња код „Мораве".

СЛУЖБА

ТРАЖИМО ЗАСТУПНИКЕ или изкупче за сва већа места у држави за пласирање и продају енглиских грата, које израђујемо на велико светлостиском. Заступници да су дматер фотограф. **Деспоткула Врашд.** 18461

МЕХАНИЧАРА тражим за трикотаж машине ради оправке вештога о-вим машинама. Јавите се одмах **Јованова 29.** і Марушићу. 17453

МАГАЦИОНЕР-НАДЗОРНИК, са женом, која би држала кантину са капиталом 20.000.— дин. треба једном предузећу у унутрашњост. Понуде слати на адм. листа под „Магационер надзорник". 17441

КЊИГОВОЂА, перфектан биланс-ста, предузео би вођење књига на неколико сати дневно или свеотудно на цели дан. Цењ. упите на Милан Тошић, Босанска 42 стан бр. 1.

ЗА ХАУЗМАЈСТОРА нуди се млад брачни пар без деце. Понуде су рентабилне и без плате ако је кућа мала и близа центру. Слати Миливоју Атанашковићу, Дечанска ул. бр. 10.

ТРАЖИМ НАМЕШТЕЊЕ за канцеларијског послужитеља или томе слично. Стар сам 19. год. исто сам и до сада радио у канцеларији. Ступити може одмах. Адреса Добривоје Вић, Господарски пут 134.

Од Реуматизма, Назеба Ишијаса,

излечиће Вас најбрже и најсигурније

РАДИО-БАЛСАМИКА Dr. И. Рахлејева

Добија се у свима апотекама или у Лабораторијуму Београд, Сарајевска ул. бр. 70. 17066

СТАНОВИ

ИЗДАЈЕ СЕ врло леп и модеран стан од 3 собе, предсобља, купатило, подруи и т. д. у Битољској 28 у дворишту. 16815

ЛОКАЛИ

У ШАПЦУ велики магацин издаје те под закуп од 1. Јула т. г. Пи-сати Ж. Лазаревићу Београд, Косеч Ненкар Престолонаследникова улица број 32. 17392

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

СТАРИ ГРАЂЕВИНСКИ МАТЕРИЈАЛ на грађевини у улици Балканској бр. 6, кафана „Тунел"; цигле, цреп и грађу, продаје ДУНАВО ПОСАВСКА БАНКА, Кнез Михајлова 54, Телефон 22-32 по врло умереној цени. 17401

БЕОГРАЂАНИ! Букове првокласне суве цепанице Дин. 160.—; букове цепанице друге класе Дин. 125.— увек само на дрвари ЧЕЛЕ ПЕТРОНИЈЕВИЋА Царинска 14 тел. 50-53 Достављам Ресо кући првокласне 175 другокласне 140. За вагонску робу попуст. 17369

ТРАЖИМ БИЦИКЛ полован на отплату спогодбом недељно плаћање јавити се сваког дана од 6-8 Е. Х. Даматкинска 44 прва врата лево.

ПЛАЦЕВИ на најлепшем месту, са дивним изгледом, у близини трамваја, на Топчидерском Брду, један од 1.000 м.² или два по 500 м.² продају се по солидној цени. Обратити се Дунаво Посавској Банци, Кнез Михајлова 54, Тел. 32-22. 17303

РАЗНО

САМО ФЛАШЕ са контролном пломбом (пречишћим купоном) садрже ОРИГИНАЛ ШАМПАЊ-ЛИМУНАДУ. Флаше без пломбе одбите као имитације! 17015

МОДЕ САЛОН женских шешира тражи компањона са малим капиталом ради проширења радње. Компањон не мора бити стручњак. Понуде слати на администрацију листа под „Драги". 17486

САВРШЕНСТВО против трипера — капавца. Лек даје могућност да свако буде излечен. Писати на поштански фах број 182., са пошиљком једне марке од динара. 17408

СТАНИША ХРИСТИЋ, механичарска радња за канцеларијске машине преселена је у улицу Обилићев Венац бр. 25. 17454

РЕТКОСТ Вук Караџић: Речник. I. изд. 1818. год. II. изд. 1852 год. III. изд. 1898. год. Ниа Попов: Србија и Русија целокупно 1870. В. Ђорђевић: Крај једне династије целокупно, има на продају З. Спасојевић, Сремска ул. 5. у дворишту. 17474

ПУСТИЛИ СМО У ПРОДАЈУ ВЕЛИКУ ПАРТИЈУ

МУШКОГ ШТОФА

чија је вредност Дин. 300.— продајемо сада по 200.— Дин. мет.

Преглед слободан без обавезе на куповину, а могу се видети у излогу из Јакшићеве улице.

ПРИБОР СА ВУНЕНИМ СЕРЖОМ ДИН. 200.—

Браћа Х. Габај код „Круне"

Београд, Кнез Михајлова бр. 33. 17452

СПАВАЋЕ СОБЕ и ТРПЕЗАРИЈЕ

домаће и стране израде у лепо избору добићете најповољније 13437

КОД „ДАЧЕ" ВУКА КАРАЏИЋА 9. **Леп избор плишаних салонских гарнитура, ДИВАНА и ОТОМАНА**

Где ћеш вечерас

Зар још питаш!! Идем да гурмански вечерам, напијем се природна вина и са извора киселе воде у Аранђеловцу. Преноћићу у хотелу „НОВО ЗДАЊЕ".

Пази! Аутобус креће од хотел Славија у 5 ч. по подне а сутра у 5 ч. изјутра поћи ћу за Београд. 17356

Хотел „НОВО ЗДАЊЕ" реновиран, кујна гурманска.

ЗИДАЊЕ, оправке као изолацију од влаге израде солидно Ж. Алпар, предузимач, Зетска 4. Понуде и план бесплатно.

ДОМАЋИЦАМА — пружа прилика да науче справљати 156 разних торти и десерт за 30.— динара, код Петровића, Краљице Наталије 60.

ТАЈНО ПРАЋЕЊЕ и надзор особа врши Детективски Биро „Безбедност", Чика Љубе 19-П. Телефон 35-87

ГРАМОФОН са **16** великих плоча по избору у вредности **1500.-** дин. може свако купити

НА ОТПЛАТУ за 13 месеци са **100** дин. месечно **без камате**

КОД ЕДИСОНБЕЛ ПЕНКАЛА Д. Д.

Београд, Академија Наука — Пасаж | Скопље — Американ Палас

КОЛУМБИЈА № 109 А са плочама месечна рата **200** дин.
HIS MASTER'S VOICE № 101 Е са плочама месечна рата **300** дин.
Отплатне се цене не разликују од цена за готово. 17485

ОСНОВАНО 1862 УВОЗ КАФЕ

ЈУЛИЈО МАЈНЛ

ОСНОВАНО 1862 УВОЗ ЧАЈА

БЕОГРАДСКЕ ФИЛИЈАЛЕ
приређују на дан 10. — 11. и 12. о. м.

Пробно кување ЧОКОЛАДЕ и КАКАО

и то: 10 и 11 пре подне **Господар Јованова 33**
10 и 11 по подне **Академија Наука**
12 преко целог дана **Његушева 21.**
13 цели дан у Земунској филијали 17477

Позива поштовано грађанство да у горње дане посете наше филијале.

КОНКУРС

Општини Шабачкој потребан је књиговођа; плата и остале принадлежности по буџету износи до три хиљаде динара за самца а за жењене још и породични додатак од 150 динара месечно, на члана.

Кандидати који желе конкурисати на овај положај нека се обрате писменом молбом и осталим потребним документима суду општине Шабачке до 10. јула ове године.

Из суда општине Шабачке 4 јуна 1929 год. Бр. 4891. 17459

НАБАВКА
ЛЕТЊЕГ ОДЕЛА ЗА ТРАМВАЈСКО ОСОБЉЕ

Дирекција Трамваја и Осветљења у Београду расписује оферталну лицитацију за набавку 500 ком. гарнитура летњег одела (бауза, панталоне и капа) за трамвајско особље на дан 14. Јуна 1929. године у 11 часова пре подне.

Уз понуду се мора положити каушија од 10% односно 20% за стране понуђаче од укупне понуђене цене, и то у готовом новцу, гарантном писму какве веће Банке, које морз бити регистровано у Министарству Финансија или државним папирима.

Каушија се полаже најдаље до 10 часова пре подне т. ј. пре лицитације.

Нови измењени услови могу се добити сваког радног дана од 8-12 и 3-6 часова у Економату Дирекције Трамваја и Осветљења Бр. 9408 од 6. Јуна 1929. године, у Београду. 17470

Продаје се:

6 комада мотора глајхштром ¾, НР, 220 волти, марке АЕГ, Велокса и Бергман;

1 мотор Велкселштром (две фазе) 125 волти, 1,1 К. W. марке Бровн Бовери.

Мотори су потпуно исправни.

Обратити се администрацији „Правде" под „Мотори". —

Подзаступнике

тражи првокласна немачка аутомобилска фирма са седиштем у Београду у свим већим обласним центрима.

Опширне понуде са референцијама и условима на огласни завод ШМОЛКА, Нови Сад, Јеврејска 7. 17448

ЦЕМЕНТ
Беочински - Портланд
увек свеж на стоваришту
Браће Ъ. Поповић
Београд, Карађорђева 28.
Телефон 23-17. 17421

ГРАМАФОНИ и ГРАМОФОНСКЕ ПЛОЧЕ

марке: ХИС МАСТЕРС ВОИС, КОЛУМБИЈА и ПОЛИДОР у највећем избору могу се добити само код:

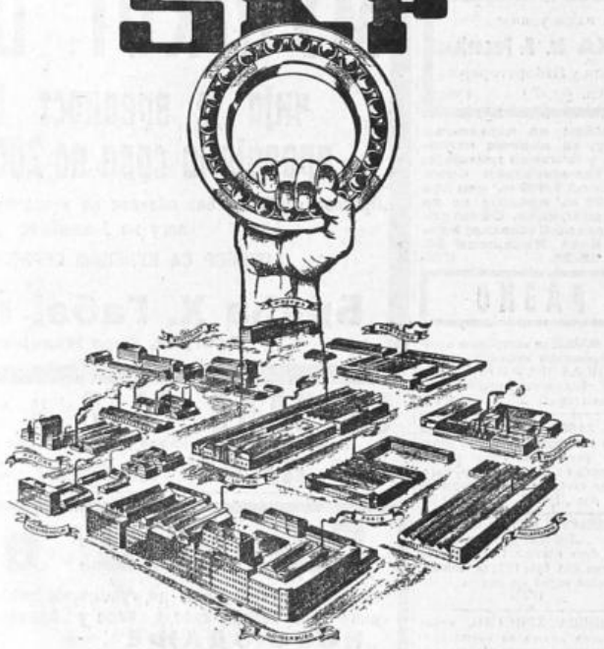
ГЛАВНОГ ГРАМОФОНСКОГ ДЕПОА
БЕОГРАД
Кнез Михајлова ул. бр. 18.
ПРОДАЈА ЗА ГОТОВО И НА ОТПЛАТУ.

Илустрован каталог грамофона и списак плоча на захтев шаљемо бесплатно. 17490

Највеће фабрично стовариште SKF фабрике у Гетеборгу, Шведска

Кугличних и ваљкастих лежаја за аутомобиле.
Специјалних лежаја за жељезнице, трамваје и т. д.
Трансмисије на кугличним лежајима и ремените Шведског производа.

SKF

А. Д. за промет производима SKF

Филијала: **Београд, Јакшићева 3.** 17365

ПЛАЦЕВЕ ПРОДАЈЕ

УДЕОНИЧКА ЗАДРУГА

између Професорске Колоније и Кнез Милетине улице, уз трамвајску пругу за готово и на отплату уз повољне цене.

Питати Удеоничку Задругу
Кнез Милетина ул. бр. 86.
Телефон 19-30. 17360

Наш премили и непрежаљени супруг, отац, деда, свекар, таст и т. д.

† Војислав Веселиновић

трг.

После дугог и тешког боловања, премину 28. маја у 6 часова по подне у 64. години живота, сахрањен уз пратњу многобројних сродника, пријатеља и познаника, 29. истог месеца.

Поражени овим тешким ударом, сматрамо за дужност, да и овом приликом изјавимо своју благодарност свима, који нам се у нашој несрећи најпре и утехе пружиште.

Нарочито благодаримо г. Милошу Симићу учитељу који се је на гробу са покојником опростио.

Г. г. Храниславу Кожетинцу свешт. Врбском и Бошку Миленковићу свештенику из Катрге, који из почасти при погребу чиводејствоваше.

Топло благодаримо г. г. Милану Савићу и синовима. Трговачком Удружењу и Женској Подружници на приложеним венцима.

Благодаримо свима грађанима који при спроводу радње затвориште.

Најзад благодаримо свима грађанима и грађанкама из вароши Краљева, који у опако великом броју испратиште нашег милог покојника, као и онима, који нам писмено и путем телеграма саучешће изјавиште.

ОЖАЛОШЋЕНИ:
Супруга ПЕРСА; син ВЕЉКО пешад. п.поручник; кћери: ДАНИЦА уд. адв. Мих. Аћимовића, ЈЕЛА А. КОВАЧЕВИЋА и МИЛЕНА ученица I разреда гимназије; унуке и унуци: РАДМИЛА, РАША, ВОЈА, НАДА и ЉУБИЦА; сиња ПЕРСА; зет АНДРА КОВАЧЕВИЋ полицијски писар.

Краљево, маја 1929. године. 17460

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА 1. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА". ДЕЧАНСКА 10

Г. Чемберленова депеша Савету Друштва Народа

—:—

МАДРИД, 7. јуна. — Савет Друштва Народа састао се као и шири мањински одбор. Председник г. Шалоја прочитао је телеграм г. Чемберлена, који жали што не може присуствовати седницама Савета. Г. Шалоја и г. Бријан изразили су жаљење што г. Чемберлен није дошао.

Данас је почело читање извештаја од бора тројице, које ће бити настављено сутра.

Енглеску представља мадридски амба садор сер Џорџ Грахам. У кулисама Енглези изјављују да немају никаквих инструкција за одлагање дискусије, као што су донели многи листови.

Аутономија румунских железница

—:—

БУКУРЕШТ, 7. јуна. — Румунски парламенат изгласао је закон којим се даје аутономија железницама.

Министар г. Мацару, који је израдио овај закон, одржао је у парламенту велики говор и истакао недостатке старе организације, констатовавши да ће но ви закон, који је базиран на финансијској аутономији, омогућити да се сви расходи покрију приходима од железни ца.

Швајцарски парламент о разоружању

—:—

БЕРН, 7. јуна. — Швајцарски парламент одбацио је са 103 против 48 гласова социјалистички захтев да влада поднесе извештај и предлоге о начину како да се евентуално изврши разоружање Швајцарске.

У току дискусије г. Мота је изјавио да обавезе, које проистичу из неутралности онемогућују укидање швајцарског система милиције који сачињава најбоље јемство за одржање неутралности. Међународни уговори признају швајцарску неутралност као корисну по Европу.

Шампион шаха умро од шарлаха

—:—

ПРАГ, 7. јуна. — Рихард Рети, чехословачки шампион у шаху, који је учествовао у многим међународним утакми цама и који је познат као теоретичар играња шаха, умро је јутрос у 40. годи ни од шарлахне грознице.

Прослава Црвеног Крста у Скопљу и у скопској области

—:—

СКОПЉЕ, 7. (Д. М. К. изв. „Правди") — Данас су чланице свих месних удружења у Скопљу са представницима Обласног Одбора и мно гим грађанима прикупљали прилоге за Црвени Крст. Прилози ће се прикупљати и сутра, а прекосутра у недељу свечано ће се прославити дан Црвеног Крста.

Да би прослава дана Црвеног Крста била што свечанија и лепша одржана је у сали Прве Мушке Гимназије ширa конференција Обласног Одбора Друштва Црвеног Крста и свих хуманих и просветних друштава. Овој конференцији је председавао митрополит г. Варнава, који је председник Црвеног Крста у Скопљу.

На овој конференцији је митрополит г. Варнава изнео велику важност и високи циљ Црвеног Крста и напоследку је утврђен програм свечаности.

Прекосутра у недељу, после литургије на којој ће се одржати проповед о значају овог рада. После тога велика поворка подмлатка, скаутa, сокола, ученика и грађана кренуће од Саборне Цркве до центра града. На челу поворке биће војна музика.

У подне ће концертирати војна музика на Тргу Краља Петра.

Митрополит г. Варнава издао је наређење да се у свима православним црквама у недељу одр же предавања о значају Црвеног Крста. Исто тако упућен је апел грађанима Скопља и целокупном становништву скопске области да помогне материјално Црвени Крст према свом имовном стању.

Земунска кроника

ЧОВЕК КОМЕ СЕ ВИШЕ СВИЂАЛО НА РОБИЈИ НЕГО КОД КУЋЕ

—:—

У кафани „Тошин Бунар", која се налази на периферији Земуна, недалеко од аеродрома „Београд", догодио се јуче један крвав догађај. Г-ђа Ружица Ковач, жена газде од кафа не „Тошин Бунар", повређена је тешко ножем. У друштву двојице својих пријатеља дошао је јуче у кафану Душан Брза. Једног тренутка, кад је Душан покушао да сече ножем столови чаршав, пришла му је газдарица г-ђа Ковач, која га је опоменула да то не чини. У препир ци, Душан је, сасвим изненада, налетео на г-ђу Ковач и ранио је ножем у руку. Онесвешћену гостионичарку одвезли су у земунску болницу, а Брзу, који је покушао да побегне, ухапсила су. На саслушању, Брза је признао да је био осуђиван због разбојништва.

— Ја морам неког да убијем. Више ми се свиђа на робији но код куће, — казао је Душан.

Ако се рана г-ђе Ковач не компликује, живот њен није у опасности. **Н.**

ПРЕД ДОНОШЕЊЕМ ЗАКОНА О ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВИ

Спорна питања

Црквено питање све више занима и најшире кругове. Пројект Закона о српској православној цркви изазвао је и дискусију. Поводом тога сарадник „Правде" добио је са меродавног места следећа интересантна обавештења:

Одмах после ослобођења и уједињења наше троимене Краљевине, у првим данима њеног живота, осетила се потреба да се изврши и уједињење цркве. Ово је де јуре и учињено, али де факто свака црквена област продужила је и даље да живи својим самосталним животом. Познато је да у нашој Краљевини постоје пет црквених области са пет разних законодавстава, и тако једно законодавство важи за карловачку митрополију, друго за Босну и Херцеговину, треће за Далмацију, четврто за Црну Гору и пето за Србију са Јужном Србијом.

Током времена, ових пет црквених покрајина живећи тако свака за себе, почеле су да дисхармонизирају и да иду у раскорак, док најзад нису дошле у једну скоро немогућу фазу. Због таквога стања ствари верници цркве почели су да губе веру и у само уједињење њено, које је у ствари само било и остало на папиру. Дакле због тога, а с обзиром и на неке административне немогућности, које у осталом нису толико важне као оно прво, наишла је неминовна потреба, да се спроведе једно једнообразно законодавство које ће за свих пет црквених покрајина подједнако важити, и отклонити све досадашње парадоксе како у црквеном, тако и у др жавном животу, колико је он у вези са њиме. Чим се та идеја појавила, још пре него што се приступило њеноме реализовању, још одмах у почетку се увидело, да је приликом доношења таквога закона, безусловно потребна апсолут на сагласност између цркве и државе.

Е, ту се сад појављује тако звани проблем црквеног питања. Али потребно је још у самоме почетку нагласити, да то у самој ствари и није никакав проблем за чије би решење било потребно дуго време или некакви неприхватљиви компромиси, јер ни црква ни држава начелно се не разилазе у односу једне према другој. Неспоразум је избио око стилизације појединих одредаба пројектованога закона и у њиховом практичном спровођењу у живот.

Једна од првих ствари која је проузроковала тај неспоразум, јесте начин надзора државе над материјалним животом цркве. Црква, сасвим природно, не бежи од тога надзора, али тражи да се он појави у другој форми од оне коју држава жели. Укратко, држава тежи да цркву подведе под закон о Државном Рачуноводству, док међутим црква тежи за једном широм верском аутономијом. До сада је код цркве било у пракси, да све своје материјалне издатке чини по своме нахођењу преко целе године, и тек на крају исте да своје рачуне шаље Главној Контроли на одобрење. Сада пак, по тежњи државе, та би пракса требала да буде прекинута, и између масе других ствари, које по мишљењу цркве спутавају њену аутономност, налази и та да црква никакав издатак не може учинити преко 160.000 динара, ако га предходно не санкционише Државни Одбор за Набавке. Поред овога, наравно, држава својим пројектом тежи и за тим да црква на себе прими и све остале обавезе које јој Закон о Државном Рачуноводству као такав намеће.

Друго је питање, које је такође проузроковало размимоилажење у гледиштима јесте питање црквеног прireза. Црква тежи својим пројектом, да кад исцрпе средства, да може на своје верне разрезати прирез одређујући висину стопе по своме нахођењу. Начелно се и у овоме црква и држава не разилазе, али држава тражи корекцију таквих тежњи да би на тај начин могла да води надзор над потрећењем својих држављана. Црква начелно пристаје на то, али само тражи извесне измене у извођењу тога, у колико то извођење не спутава њену аутономију која је неминовна по њеноме учењу, божанском праву и утврђеним принципима.

Треће питање је чисто спиритуалног карактера. Држава својим пројектом тражи, да верска настава потпадне под компетенцију Министарства Просвете, док међутим црква то тражи за себе сматрајући се најмеродавнијом за то, јер располаже и квалитативно и квантитативно већим стручним особљем за верску наставу од државе.

Није без интереса напоменути, да црква у својим тежњама, иступа компактна, дакле свих пет црквених покрајина укупно, наравно са малим изузецима, а за државу је то само по себи разумљиво. Те изузетке чине неколико црквених општина, нарочито из Босне. Ево у чему се састоји њихова несолидарност: црква као целина својим пројектом предвиђа да свештеника поставља сам епископ, а они желе да свештеника бира народ. Затим црква тежи за тим, да уредбе, које би на бази тога пројектованог закона регулисале сав унутарњи материјални и спиритуални живот цркве израђује Архијерејски Сабор, а те општине желе да те уредбе израђује сам народ, то јест људи из народа нарочито у ту сврху изабрани. Али све су то, према уверавању меродавних, ствари локалног карактера и дугогодишње навике.

Ето, све укупно узевши, то би био један резиме тога тако званог црквеног питања код нас.

Г. Мусолини је данас пре подне у Ватикану изменио потписе споразума

—:—

РИМ, 7. — (Б. изв. „Правди"). — Данас пре подне у Ватикану је извршена измена ратификованих инструмената латеранских споразума. Г. Мусолини је ушао аутом у Ватикан, у дворište Да-

Г. Мусолини

маска. Ту га је дочекала и поздравила почасна стража швајцарске гарде.

Г. Мусолини је одведен у свечану салу Ватикана, где се потписују уговори са страним државама. Дочекао га је г. Гаспари, државни секретар Ватикана.

Г. Мусолини је предао г. Гаспарију писмо италијанског краља Папи, којим потврђује ратификацију. На то је г. Гаспари предао Мусолинију писмо Папе у истом смислу.

Пошто је то извршено, састављен је протокол у два примерка о измени ратификације и протоколе су потписали обојица.

Предвиђање измена у грчком кабинету

—:—

ПАРИЗ, 7. (Изв. „Правди"). — Авас јавља из Атине да се тамо предвиђа да ће г. Венизелосов кабинет бити доста измењен. Поред г. Карапаноса и г. Доксиадеса имали би да се повуку и министри пољопривреде и правде. Садашњи министар узео би портфељ иностраних послова. Парламенат је одложио своје седнице док се не образује нова влада.

ПАРИЗ, 7. (Изв. „Правди"). — Јављају из Мадрида да су делегати Друштва Народа јуче присуствовали борби са биковима. Господи Примо де Ривера и г. Бријан седели су у почасној ложи.

ЛЕШ НОВОРОЂЕНЧЕТА У ЂУБРЕТУ

—:—

Јуче по подне један општински службеник преручујући сандук са ђубретом, који се налази на Обилићевом Венцу, изненада је наишао на један детињи леш. Леш новорођенчета је пренет у просекутуру, а власти су повеле енергичну истрагу ради што бржег проналаска детоубице.

НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

Михаило Мацаров против амнестије у Бугарској

—:—

СОФИЈА, 7. (Изв. „Правди"). — Бугарски режим најзад је увидео, да је ипак потребно да иностранству пружи какве год доказе да је вољан да чини кораке, ма какве природе они били, ка престанку познатих бугарских међусобних борби и ка ублажавању фаталне так-

Г. Мацаров

тике режима, који је дошао као природна последица крвавог режима Панкова. Ти се кораци јављају у виду претреса питања амнестије на последњој седници владе, амнестије политичких криваца осуђених на затвор или прогонство из Бугарске.

Ова привидна игра бугарске владе има и један свој практични унутарњи циљ, јер овај манифест има једино ту сврху да рехабилитује бившег председника владе Радославова и министра Тончева, до чега је г. Љапчеву врло много стало. За остала пак лица, за која би овај законски пројекат о амнестији требао да буде доминантан, није скоро ни од каквог практичног значаја.

Да би ствар била јасна потребно је напоменути да г. Љапчев врло добро зна шта значи либерална странка ако се коалира са некима, у неколико већ ишчезлим странкама, па да би привукао себи поједине ситне десничарске странке, а избегао незадовољство оних прих, г. Љапчев је одлучио да у извесним границама изађе на сусрет захтевима који су у већини приликa били упућивани г. Љапчеву од стране пријатеља г. Радославова. С друге стране, овај гест г. Љапчева био је симпатично примљен и у самоме Двору, јер рехабилитацијом извесног дела ове врсте криваца, индиректно се рехабилитују и слични остали, а међу њих долази и бивши цар Фердинанд.

Али, да би се ова замисао реализовала, постоји велика подељеност у погледима на амнестију, па чак постоји и велика група отворених противника којој је на челу г. Михаило Мацаров. Присталице г. Цанкова из специјалних разлога врло ће тешко пристати да гласају за овај закон, маскирајући своје праве разлоге некаквом нетактичношћу која би, по њиховом мишљењу провлачила по Бугарску, из амнестирања људи који су узимали видног учешћа у познатим догађајима од септембра 1923. године.

Имајући све ово у виду врло тешко би се за сада могло рећи да ли ће и у колико ће овај пројект закона о амнестији г. Љапчева бити оживотворен.

Југословенски рекорд

—:—

Поручник бојног брода Гогола постигао је југословенски рекорд трајања лета 29. маја о. г. Лет је трајао 12 часова 5 минута без слетања, а на хидроавиону поред пилота г. Гогола било је 3 путника. Укупно је прелетено 1.900 км., што од прилике у правој линији износи пут Београд—Петроград. Лет је извршен са хидроавионом Дорније Д. О. Д. мотор Б. М. В.—

Бугарска штампа о односима са нашом државом

—:—

СОФИЈА, 7. (Изв. „Правди"). — Софијски лист „Знаме" у једном од својих последњих бројева коментаришући на свој начин боравак у Софији бугарског опуномоћеног министра у Београду г. Вакарелског истиче сумњу, да је тај боравак приватне природе како је то већ објављено, већ тражи други смисао његовог удаљивања из Београда „баш у ово време". За тим констатује да су бугарски односи, од Павелићевог инцидента па на овамо, осетно погоршани, и да се они налазе у прилично грозничавом стању. За пиротске протоколе и прави нички каже, да је не после Павелићевог инцидента београдска влада врло много позабавити разгледањем и одобрењем истих, и подвлачи да су се та предсказивања до сада у неколико и обистинила.

Осврћући се на одлазак г. Љубе Нешића из Софије на лечење у Наухајм, каже да чудно пада његово задржавање у Београду пре одласка на лечење, као и његов изгли одлазак из Софије.

Најзад указује на то, да ће корак учињени у Пироту остати мртво слово на хартији, ако мадридска сесија Савета Друштва буде ма у колико изменила процедуру за мањине у корист истих, и ако се за то у Београду буде веровало да је то резултат бугарских пристиј.

Укинуће експозитуре Генералне Дирекције Железница

—:—

Са 1. јуном ове године укидају се Експозитуре Контроле Прихода Генералне Дирекције Државних Железница у Сарајеву и Суботици. Рад ових двеју Експозитура прелази у делокруг рада Одељења за Контролу Прихода Генералне Дирекције Државних Железница у Београд.

Упозоравају се заинтересовани да од 1. јуна т. г. сва писма, у место Експозитури Контроле Прихода Сарајево-Суботица, шаљу О дељењу за Контролу Прихода Генералне Дирекције Државних Железница—Београд.

ЈЕДНО ТРОВАЊЕ

Јуче по подне покушала је да изврши самоубиство Јосифа Бисеровић са станом у Врањској улици бр. 6., испивши већу количину сублимата. Узрок овоме тровању још је непознат, пошто се Јосфа налази у бесвесном стању.

Кроника Престонице

Београд, 7

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ:

Зграда код Књежевог Споменика: (20) „Кнез од Зете".

Зграда на Врачару: (20) „Пркосни мишо".

Народни Универзитет: (сала бр. 36 у 19.16). — Предавање г. др. А. Шмауса: Курс из немачког језика.

Београдска Оперета: (21) „Циганска барон".

Народни Музеј: (Милоша Великог бр. 58) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9 — 12 часова а за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.

Етнографски музеј: (угао Бирчанинове и Милоша Великог улице). Отворен од 9 — 12 и од 15 — 18 четвртком а недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.

Читаоница Савеза Трезвене Младежи (Скопљанска бр. 5-II.) — Отворена од 14—19½ часова.

БИОСКОПИ:

Наркино: „Бег Напад" (Џон Гилберт, Рене Адоре).

Корзо: „На путу славе" (Џорџ О' Брион, Дугласс Фербенкс млађи).

Парамунт Палас: „Креола" (Клара Бов, Клив Брук).

Дежурне апотеке: М. Живковића — Малованијева улица. „Содаковића" — Кнез Михаилова улица Димитрија Николића — Битољска улица. Косте Антонијевића — Балканска улица. Ова Мрђајовић — Теразије.

Недељни распоред радио-концерата

— Београд 455 м., Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9, Берлин 475.4, Бреслава 321.2, Брно 432.3, Франкфурт 421.3, Келн 263.2, Лајпциг 364.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.2, —

БЕОГРАД

— Таласна дужина 455 м. — У антени 2 и по киловата —

Сталне тачке свакодневно: 11.20: Званични извештај о водостају. 11.35: Објављивање дневног програма. 11.45: Званични извештај о водостају. 12: Тачно време.

ПЕТАК, 7. јуни:

20: Везе између пољопривреде и индустрије (предавање г. др. Цветка Грегорића). 20.25: Оперетско вече (суделовачи: г-ђе Ења Микулић, г. Евгеније Габајев, г. Плецити са својим квинтетом. 21.30: Новинарски извештаји. 21.40: Читање списа Љубе Ненадовића. 22.45: Наша есма.

СУБОТА, 8. јуни:

12.20: Грамофон. 12.30: Привредне вести, берзански курсеви. 12.45 до 13.45: Радио-квартет. 13.15: Новински извештаји. (Даје уредништво „Правде".)

17: Час за децу (г-ђица Мица Бандић). 17.25: Радио џаз-оркестар. 18.30: Час народног здравља (предавање г. др. Уроша Ружичића). 20: Читање из хумористичне поезије Змаја Јована Јовановића. 20.25: Из античког света. (Предавање г. др. Милана Будимира). 20.50: Радио-квартет. 22.15: Новинарски извештаји. 22.25: Мува (сцена од Нушића). 23 до 23.45: Оркестар српских Цигана (капелник г. Анта Грујић).

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

ПЕТАК, 7. ЈУНИ:

Загреб 20.30: Лака вечерња музика. 22: Лака музика (продужетак).

Љубљана 17: Концерт радио-оркестра.

Беч 11: Музика. 20: „Травната" опера од Вердија.

Кошице 12.05: Концерт салонског оркестра.

Кенигсберг 22.30 до 24: Дансинг.

Букурешт 21.39: Соло на клавиру.

Напуљ 21.03: „Бал под маскама" опера од Вердија.

Познањ 22.45: Дансинг.

Лајпциг после програма до 24: Дансинг.

Катовиц 17.55: Популаран концерт.

Франкфурт од 0.30 до 1.30: Оперски одломци.

Виена 20.25: Симфонијски концерт.

Пешта после програма циганска музика.

Цариград 18: Турска музика.

Варшава 20.30: Симфонијски концерт.

Париз 20.20: Радио концерт.

СУБОТА, 8. ЈУНИ:

Загреб 20.30: Пренос из Љубљане.

Љубљана 17: Концерт радио-оркестра. 20: Пренос из Загреба.

Беч 11: Музика. 17.30: Камерна музика.

Кошице 12.05: Концерт салонског оркестра.

Кенигсберг 22.30: Дансинг.

Букурешт 22.15: Дансинг.

Бреслава 22.30: Дансинг.

Познањ 24: Ноћна музика.

Лондон 22.36: Џазбанд.

Лајпциг после програма до 0.30: Дансинг.

Катовиц 12: Концерт.

Рим 21: Војна музика.

Пешта 20.20: Оперско вече.

НАЈИНТЕРЕСАНТНИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО-ПРОГРАМА ОД 3. ДО 8. ЈУНА

ПЕТАК:

Берлин 20: „Електра" од Р. Штрауса.

Франкфурт 20.15: „Лучија ди Ламермор" опера од Доницетина.

Рим 21: „Ла чита роза" опера од Рапјата.

СУБОТА:

Праг 19.05: „Женидба" од Чехова.

ТЕНИС

А. Коше данас, 8. јуна, игра у Београду

Г. Анри Коше у разним моментима своје игре

У суботу пре подне стиже у Београд најбољи тенис играч на свету г. Анри Коше. С њиме долази г-ђа Коше и његов тенис партнер г. Дане. На путу од Беча придружиће им се одличан тенис играч у Аустрији г. Брик. Госте ће на станици дочекати чланови Београдског Тенис Клуба и многи љубитељи тениса.

*

У последње време тенис престаје бити само забава по један озбиљан спорт који је култивише веома интензивно и у коме се долази до ванредних резултата. Данас је за тенис исто тако велико интересовање као за фудбал; данас се клубови, покрајине, државе, делови света, рецимо, Европа—Америка такмиче у тенису за првенство. У овој светској тенис утакмици су најбољи Француз са А. Кошеом на челу. Доласк г. Кошеа у Београд је значајан датум у нашем развитку тениса. Долази нам најбољи играч на свету да нам покаже своју уметност, и тиме одушеви свеи граче и гледаоце, чиме ће им дати подстрека за усавршавање и помагање тениса.

*

Београдски Тенис Клуб на Ташмајдану је за ову велику спортску манифестацију подигао трибину која је ванредно успела јер су седишта комотна а преглед игралишта одличан.

Почетак утакмице је у 3 сата по подне.

Карте се унапред могу добити код Урошевића и Танасковића. И. Р.

*

У петак у 10 сати пре подне, спортски тим авиона „Мис Далмација" бацио је над Београдом летке на којима је стајало: „Анри Коше први света у тенису, гостује на игралиштима Београдског Тенис Клуба Битољска 7а (Ташмајдан) у суботу 8. о. м. у 16 часова".

*

У суботу, 8. о. м., после егзибиције Анри Коше-а, Београдски Тенис Клуб приређује чајанку за госте и своје чланове у својим клупским просторијама.

Рудници без експлоатације

—:—

Уредништво је примило следећу исправку преко суда:

Поводом жучне и неистините исправке упућене од стране пуномоћника наследнице повластичара „Таковских" и „Качерских" рудника која је оштампана у Бр. 105. од 18. прошлог месеца у „Правди" а са чиме се хтело прикалити, да је допис вашег дописника, који је изашао у Бр. 100. од 13. прошлог месеца у „Правди" — неистинит и смишљен, Вашем дописнику је част, на поменуту исправку последњи пут, с обзиром на закон о штампи, одговорити у следећем:

Пуномоћнику наследнице повластичара, ако се исти и као такав може и назвати, јер у колико сам тачно обавештен, на исту није пренешена ни једна повластица нити регистрована код рударске дирекције, већ повластице и даље гласе: — „Качарски" рудници на име пок. Мише П. Михаиловића, и „Таковски" рудници на име Крнелна Драшкоци и Комп. из Београда; — не само да није у својој исправци успео ни десети део дописа да демантује, већ је напротив скоро све признао као истинито, нагласивши, да рудници у истини нису експлоатисани, да се не може радити услед немања капитала; да су се наследници стварно позавадили, али да зато нема нико законско овлашћење да о томе води рачуна, као и да завирује у туђи џеп, и т. д...

Вашег дописника руководила је једино свакодневна навала околних сељака и сиромашног радништва, који као особао сунце чекају да они рудници једном прораде те да би се у њима могли запослити, како би искранили себе, фамилију и децу. Деца ових сиромашних сељака силазећи на села у школу, толико су изгладнела да је за опште жаљење. Месецима долазе у школу само са сувом пројом у торбици, па им њихов учитељ г. Добрица Ђокић, из хуманитарних побуда скоро свакодневно не кува варива, из скромних својих средстава те како би изгладнела дечица незапослених сељака поред суве пројe окусила и друго што?!.. О томе се Ваш дописник лично уверио, па је једино због тога и послао допис, а никако да би користио једној котерији неосвашћених агената за продају тих рудника, већ да се сиромашни свет о вога краја запосли када им се пружа прилика и има где. У колико сам увидео, никакви неовлашћени агенти нису долазили да купују те рудниче, већ многи озбиљни купци, који су доста новца потрошили око те експкурације, али су сви отишли разочарани и незадовољни поступцима продавца тих рудника.

Смешно је помислити, а камо ли изрећи, да се има захвалити једино повластичару што су ови рудници од велике вредности, како то г. пуномоћник изјављује, јер по тој логици треба да значи, да је пок. повластичар проналазио и открио ове геолошке наслаге са богатом рудом. Док је истина да су поменуте рудниче пронашли Римљани, дошље радили Сеси, а извлачиле у доба Немањића, па је околним сељацима и остала легенда „Рудници са 300 насапница" — из чега се изводи закључак, колики је број запослених радника у оно време био.

У својој исправци г. пуномоћник изјављује, да је његова властодавка пуномоћја у стању да ове руднике експлоатише. Зашто пак после толиких година није приступљено експлоатацији, то је делокруг надлежних фактора да се заинтересују; главно је да сада, на овој тешкој кризи, треба почети рад, и само рад, на овим тако драгоценим и неискоришћеним рудницима, па ма то било и од садање г-ђице повластичарке.

Г. пуномоћник изјављује да није истина да је шума сечена, док за гвоздену конструкцију која је продата за 200.000 дин. ни речи не спомиње; са чиме признаје неистинитост навода Вашег дописника, који ће лако затреба и на суду документовати. Намеће се питање, ако је у опште мишљено на експлоатацију рудника, зашто је продата конструкција, када се без исте не може ни замислити рад, а камо ли експлоатација!

Поред тога г. пуномоћник сам признаје да се рудници не експлоатишу, већ се само врше припреме за експлоатацију, и то ништа мање него 10 и више година, или боље рећи траже добри купци. Док се, међутим, државе то ништа не тиче, и она се не сме задовољити са оним припремама, већ се са експлоатацијом морало почети одмах, а најдаље за 6 месеци од прве опомене. У колико је Ваш дописник тачно обавештен, и задњој опомени да се почне са експлоатацијом рудника истекао је рок први пут, после тога повластичар губи сва права, и неће моћи почети рад.

У осталом, Ваш је дописник обавештен, да се на надлежном месту води енергична истрага по истој ствари, па ће ускоро јавност бити и званичним путем обавештена, а дотле молим, да се г. пуномоћник задовољи и са овим.

С обзиром на закон о штампи, молим Вас г. уреднице да поменуту исправку ради истине пустите у следећем броју „Правде".

Никола В. Николајевић

САВЕЗ ВАТРОГАСНИХ ДРУШТАВА ОСЛОБОЂЕЊ ТАКСЕ

Министарство финансија донело је решење, по коме се ослобађа од плаћања свих такса по Т. Бр. 1. таксене тарифе Савеа Ватрогасних Друштава и Чета за Босну и Херцеговину, са седиштем у Брчком.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

—:—

ПУТ Г. Г. БАЈЛОНИЈА И НОВАКОВИЋА

У току овог месеца обићи ће г.г. И. Бајлони, гувернер Народне Банке и др. Д. Новаковић, ге нерални директор Народне Банке, Сушак, Сплит, Дубровник, Мостар и Сарајево, где ће одржати конференције са финансијерима и представницима банака.

ЖЕНСКА УЧИТЕЉСКА ШКОЛА У БЕОГРАДУ

Изложба цртежа и ручног рада ученица Женске Учитељске Школе биће отворена 9. и 10. јуна. Улаз бесплатан. Краљице Наталије улица број 100.

ПОВИШЕЊЕ ЦАРИНА НА ЖИТО У ФРАНЦУСКОЈ И ИТАЛИЈИ

Услед великог пада цена житу на светском тр жишту, у Француској су повишене царине на увозно жито од 35 на 50 франака по квинталу, а у Италији од 11 на 14 златних лира по метру. Ова решења су сполштена нашим коморама.

ЈУГОСЛОВЕНСКО ДРУШТВО ЗА ЧУВАЊЕ НАРОДНОГ ЗДРАВЉА

Југословенско Друштво за Ч. И. З. одржаће своју годишњу скупштину у недељу, 16. јуна, у 10 часова пре подне у сали Црвеног Крста — Симина 21. Умољавају се чланови и пријатељи Друштва да на скупштину дођу.

ЗАДРУЖНИ ПОЉОПРИВРЕДНИ КУРСЕВИ ЗА УЧИТЕЉЕ ОСНОВНИХ ШКОЛА СА СЕЛА

Министарство пољопривреде решило је да се у току јула и августа месеца ове године одрже задружни пољопривредни курсеви за учитеље са села. У ову сврху одобрен је кредит од 60.000 динара. Курсеви ће се одржати при пољопривредним школама у Ваљеву, Краљеву, Бутмиру (код Сарајева) и у Крижевцима. На сваки курс може се уписати до 40 учитеља, који ће имати за све време трајања курса бесплатан стан и храну, те ће платити само путне трошкове. На курсу ће се предавати теориски и практично све пољопривредне гране и задругарство. Слушаоци ових курсева имаће првенство на продужне основне школе, које се оснивају по новом закону о основној настави.

БУДУЋЕ МАЈКЕ морају поправити неуредну столицу, употребом наравне Франц-Јосефове горке воде. Управници универзитетских клиника за жене фале једногласно праву **Франц-Јосефову** воду, јер је угодна за пиће а њено се благо чишћење дејством показује брзо, и без сваких неугодних споредних појава. 17336

ПРОСЛАВА СВ. ИВАНА КРСТИТЕЉА У ПОДМИЛАЧЈУ

У Подмилачју, код Јајца, прославиће се ове године, 24. овог месеца, веома свечано дан Св. Ивана Крститеља (католичког), којом ће приликом бити и освећење цркавног звона и застаре. Министарство свобраћаја одобрило је повластице са 50% учесницима ове свечаности.

ОПРАВКА ГИМНАЗИСКЕ ЗГРАДЕ У СР. МИТРОВИЦИ

Министарство просвете дало је потребне кредите за оправку и реновирање намештаја гимназијске зграде у Сремској Митровици. Радови ће се извести у току ферија.

ЦАРИЊЕЊЕ ЖИВЕ У ЦИЛИНДРИМА

Министарство финансија издало је наређење о царињењу живе, која се увози у нашу земљу. Жива ће се царинити заједно са цилиндрима (боцама) према бруто тежини, а увозници треба на листи да означе бруто цилиндара.

ОПРАВКА ПУТА ИВАЊИЦА—УШЋЕ

За оправку пута Иваљица—Деспотовица—М. Студеница—Ушће одобрило је министарство грађевинна кредит од 105.000 динара.

ИСПЛАТА ДУЖНИХ КИРИЈА КУЋЕВЛАСНИЦИМА

Финансијској дирекцији у Сарајеву одобрило је министарство финансија кредит од 723.000 динара, са којим ће се исплатити дугујуће суме од кирија на зграде, у којима су биле смештена државна надлештва у Сарајеву.

ДЕСЕТОГОДИШЊИЦА УЈЕДИЊЕЊА СВИХ ГЛУМАЦА

Удружење Глумаца Срба, Хрвата и Словенаца на најсвечанији начин прославиће у Београду 2., 3., 4. и 5. јула 1929. год., десетогодишњицу свога оснивања и уједињења српских хрватских и словеначких глумаца. Седница ће се одржати ради договора о састављању распореда прославе, у недељу, 9. јуна ове године у 10 часова пре подне у драмској сали у позоришту на Врачару.

ТРКЕ ШУМАДИЈСКОГ КОЛА ЈАХАЧА „КНЕЗ МИХАЈЛО У КРАГУЈЕВЦУ

Шумадијско Обласно Коло Јахача „Кнез Михајло" у Крагујевцу одлучило је да још у току ове године одржи три трке, и то: пролетњу 24. јуна, летњу 25. августа, и јесењу (са изложбом грла) 22. септембра. Укупна сума награда износи 60.000 динара.

Осим тога 22. септембра биће велика обласна изложба грла.

ПАЖЊА ГРАЂАНСТВУ

У суботу 8. овог месеца између 2 и 4 часа изјутра биће местимичних прекида електричне струје у варошн због вешања нове машине за трамвајску струју.

О горњем се извештава грађанство ради знања и управљања.

Из Дирекције Трамваја и Осветљења ДБр. 9702 од 6. јуна 1929. године. 17471

ЗАБАВНИ ДЕО

МАЈНЛ кафа
МАЈНЛ чај
МАЈНЛ чоколада
МАЈНЛ какао
МАЈНЛ пралине
МАЈНЛ кекси и вафли
МАЈНЛ ликери
МАЈНЛ коњак и рум
МАЈНЛ мармелада
МАЈНЛ зејтин
МАЈНЛ сирће
МАЈНЛ малинов сок
МАЈНЛ оранжада
17478

Г-ђа Доротеа Фројдентал, постала је шеф криминалног одсека берлинске полиције.

Љубавни роман једног краља

—:—

Ових дана умрла је у америчкој вароши Лиса некада чувена и слављена певачица Илза Хенслер, стара 93 године. Ова жена умрла је у највећој беди, просјачећи по улицама Лисе. Живот некада веома лепе Илзе обилује у занимљивим појединостима. Врхунац свога романтичног живота постигла је она када се венчала са португалским краљем Фердинандом Другим. То је био морганатични брак, о коме се у европској јавности много говорило. Илза је била првокласна лепотица, дивног стаса, која је поред лепе спољашности располагала дивним гласом. Она је са великим успехом певала 1869. године у лисабонској опери. Фердинанд Други је баш у то доба остао удовац. Он је присуствовао једној оперској представи, у којој је певала Илза Хенслер и он се одмах заинтересовао за лепу певачицу. Упркос строге дворске етикеције и нерасположења у народу, краљ је одлучио да се венча са овом лепотицом, именујући је грофицом. Краљ је био необично занет лепотом ове жене. Доцније Фердинанд је дошао у комбинације као будући краљ Шпаније, али је он као свој услов за ступање на шпански престо поставио и то да се Илзи Хенслер призна право на титулу шпанске краљице. То се наравно никако није слагало са строгим прописима шпанског двора и тако је португалски краљ за љубав једне жене жртвовао шпански престо. Краљ и грофица Илза су још дуго времена живели веома срећно, а после краљеве смрти грофица Хенслер је напустила Холандију и преселила се у Америку. Своје последње дане провела је у прилично великој оскудици.

*

НАЈМЛАЂИ ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ. — Председници општине су обично старији, угледни људи, који су обично превалили четрдесету или педесету годину. Ипак, проширавањем демократских институција на свима пољима, данас се дешава да веома млади људи доспевају на положај председника општине. Најмлађи председник општине у Француској — вероватно и у целом свету — је Шарл Малви, доме је данас двадесет и пет година. Он је председник општине Казињак, у департману Ло. Отац овог младог председника општине је Луј Малви, познати француски државник, који је раније такође био председник општине у истој вароши, у којој је сада његов син. Млади председник општине је необично популара и уводи многе реформе.

*

ЗУБКОВИ СУ СВИ ЈЕДНАКИ... — Полиција у Прагу ухапсила је једног келнера, који је био пријављен због туче и вређања гостију. На саслушању је келнер изјавио да се зове Константин Зубков и да је брат од стрица екскајзеровог шурака Александра Зубкова, који је већ давно познат по својим испадима и грубости. Келнер се пред полицијом необично поносио што је у сродству са бившим немачким царем и пошто је кажњен са неколико дана затвора, он је изјавио да су сви Зубкови једаки, ратоборни и свађалице...

Младић који је као служавка зарађивао свој хлеб

Полиција у Њујорку открила је ових дана један необичан случај, који је усамљен у полицијској кроници после рата. Полицијски одгани су пуким случајем открили да је један младић годинама живео у Њујорку и радио као служавка а да то нико није приметио. Младић-служавка није извршио никакве криминалне подвиге, али пошто амерички закони забрањују облачење у одело другог пола, то је „служавка" ипак ухапшена и против ње се води истрага.

После рата мушки и женски позиви толико су се помешали и жене у толиком броју учествују у ранијим мушким професијама, да многи мушкарци услед тога остају без посла, јер су их жене истиснуле. Стога има мушкараца који долазе на најоригиналније идеје, само да би дошли до зараде и упослења.

Карл Милер, младић од својих 24 године, пореклом Немац из Франкфурта, иселио се у Сједињене Државе још пре неколико година, али чим је стигао у Америку, он је видео да се жене много лакше и брже могу да упосле него мушкарци. Сем тога женска послуга је много боље награђена од мушке. Стога је Милер дошао на оригиналну идеју. Пре обукао ес у женско одело па пошто се веома вешто маскирао, он се пријавио у биро за смештање служавки.

По изгледу снажна и отресита служавка брзо је добила упослење. У Њујорку домаћице нарочито воле служавке Немице, пошто су оне онде познате као највредније и најчистије девојке. Свака домаћица тражи пре свега од посред ника Немице. Оне су наравно најбоље награђене. То је Милер добро знао и стога се преобукао као служавка.

Карл Милер је ступио у једну веома богату и угледну кућу у Бруклину и веома брзо је ту стекао титулу „бисера куће". Сви су били задовољни с њим, а он је умео да пере судове и намешта со бе боље него ма која друга њујоршка служавка. Служавка-младић успела је да добије и лепу плату, какву ретко која служавка у Америци добија. Милер је прем тамошњим приликама добијао сјајну плату, и домаћица, код које је ос тао пуне четири године, стално му је по висавала плату.

Милер би можда још веома дуго живео у Њујорку као девојка, да се није десио један случај, који га је одао и ко ји га је најзад предао у руке полиције. Неки Милеров рођак из Немачке умро је и Милер је од њега наследио 20.000 марака. Власти су почеле да траже Милера и пошто је он дошао са пасошем на име Карла Милера, полиција га је тражила због преузимања наследства из Немачке.

Милер је одмах био пронађен. Полиција је утврдила да је он преобучен у женско одело годинама живео у Америци. Због тога је кажњен са три недеље затвора, после чега намерава да се врати у Немачку.

БОРБА ЗА РАВНОПРАВНОСТ ЖЕНЕ У ФРАНЦУСКОЈ. — Француске жене у многоме у својим правима нису изједначен са мушкарцима. У тој лепој земљи изједначење женских права и еманципација жена тече много спориje него у суседној Енглеској. Један велики парис ки дневник приредио је недавно читаву анкту, тражећи објашњења и погледу женске еманципације у Француској. Сла вни француски романсиер Марсел Прево, који је познат као одличан познавалац женске душе, позабавио се ових дана овим проблемом и његово мишљење је за жене прилично неповољно. Према Прevoу највећа мана француске жене је та што је она у интелектуалном погледу дорасла мушкарцу и често га чак и надмашује у томе. А сваки мушкарац гледа на жену-интелектуалца као неко више биће, у најмању руку као на мушко створење, које мало располаже са женским особинама. Мушкарац тражи често код жена незнање, наивност и детињасте особине.

*

КОЛИКО ЖИВИ КОСА? — Немачки научник Феликс дуго времена је проучавао рашћење косе на глави при чему је дошао до занимљивих резултата. Та ко је он отврдио да код људи коса у пролеће и у јесен најјаче расте и рашћење тада достиже највећу брзину. Власи које израсту у пролеће трају око 210 дана, али расту свега 140 дана. Седамдесет дана може најдуже да се одржи влас која је већ достигла врхунац свог рашћења. Коса која расте у јесен, краћег је века. Она може да остане у живо ту свега 189 дана, а од тога јој је за раш ћење потребно 124 дана. Најдужа влас која израсте у пролеће може да буде 45 милиметара, а јесење власи су дуге свега 38 милиметара. Пролетње власи су и јаче и чвршће од јесењих.

*

СКРОМНОСТ ТЕНОРИСТЕ ВОЛПИ-А. — Славни италијански тенориста Лаури Волпи, који је недавно гостовао у Берлину и Бечу, једном приликом певао је у њујоршкој опери. Један богаташ позвао је Волпа да дође у његову кућу и отпева неколико арија у част гостију који ће се онде окупити. Волпи је тражио огромну своту. Богаташ је сматрао да је то много, али се није ценкао. Домаћин је поставио један једини услов: да се Волпи после свршеног концерта не прикључи „отменом и ексклузивном" друштву које се буде у његовој кући том приликом окупило. На то је Волпи одговорио: „У том случају пристајем да певам за половину утврђеног хонорара..."

Чувена слика италијанског мајстора Гирландаја која је недавно продата за 750.000 марака

*

Г. ХУВЕР ЈЕ НЕОБИЧНО ВРЕДАН ЧОБЕК. — О вредноћи и истрајности пред седника Америчке републике г. Хувера причају се праве легенде. Он проводи непрекидно дванаест до четрнаест часова у својој канцеларији и ради са толиком ревношћу да му се сви његови сарадници диве. Око г. Хувера су запослени многи стенографи и дактилографкиње, а један специјални стенограф ради с њим од 6 до 12 часова ноћу. Г. Хувер је сада најзаузет важним реформама закона, а ради и на национализацији разних великих предузећа. Десило се једном, да је г. Хувер за непуна два сата своме стенографу издиктирао пројекат важног и великог закона, који је без коректуре могао да се поднесе законодавном одбору. Г. Хувер ручава и вечерава у својој канцеларији, а долази на посао два сата пре свију чиновника Беле Куће. Председник америчке републике је веома миран и сталожен човек, ни када се не нервира и не грди своје чиновнике. Једино је зло што пуши необично много цигара.

*

ПРАКТИЧНА ЖЕНА. — Г. Михајловић долази у вече кући, али не може да уђе у свој стан, јер је његова жена отишла и закључала врата. Г. Михајловић је необично љут, али му најзад полази за руком да уђе кроз прозор унутра. Када је ушао у собу, на столу је нашао ову цедуљицу, коју је написала пре одласка његова жена: „Отишла сам у биоскоп, кључ од стана налази се испод ћилима пред вратима." Одиста паметна жена!...

ПАНТАЛОНСКИ ФОНД ЈЕДНОГ БОГАТОГ ЕНГЛЕЗА. — Панталонски фонд! Мало необичан назив, али тако се у исти ни зове фонд који је основао у свом тестаменту један недавно умрли школски директор. Директор Џон Гвион, из енглеске вароши Сериј, оставио је целу своју имовину за оснивање једног фонда, који ће носити назив „Гвинов фонд за снабдевање мушке деце панталонама". Овај фонд износи у нашем новцу око 3 милиона динара. У свом тес таменту умрли директор је наредио да се његов новац може употребити само за набавку панталона мушкој деци. Сем тога он је поставио и ове услове: сиромашна деца, која већ уживају неку помоћ, не могу добити панталоне, такође ни деца ирначких родитеља; сем тога на панталонама, на видном месту морају бити исписане ове речи: „поклон Гвиона". Које је то видно место на панталонама, Гвион је навео у свом тестаменту....

*

НАЈЦРЊА ВАРОШ У АМЕРИЦИ. — Најцрњом вароши у Америци зове се велика варош у Сједињеним Државама Маунд Беју, и то зато што у тој вароши станују све сами Црнци. Ту нема ни једног белог човека. Од ваикада је та варош позната као насеобина Црнаца и они ту уживају нарочите привилегије од стране америчке владе. Ту варош основао је пре педесет година богати Црнац, трговац по занимању, који је убрзо успео да окупи око себе читаво племе Црнаца. Ти Црнци су веома побожни, већином су католици или баптисти, а њихов морал је на високом нивоу. Већ пуне две године полицијски и судски затвори у Маунд Беју су стално празни, а цркве увек пуне. На тај начин за Маунд Беју се може казати да је не само најцрња него и најморалнија и најпоштенија варош у Америци. У Маунд Беју постоји један нарочити хотел за беле људе, који овамо веома ретко залазе. Беди људи које пут ипак наведе у ову црну варош већином су представници власти, свештеници и учитељи.

*

РАДИО ЗА СВАКО ДЕТЕ. — Нова парола бачена је у америчке масе: Радио за свако дете. Доказ, колико је радио у Америци популаран и како се све више и више шири. Ова парола ће у следећој сезони да донесе трговцима радна и радио-материјала приличну свотицу, јер кад Американац нешто каже, он ће то и извршити, макар да је вероватно, да још следеће сезоне „баш свако дете" неће имати радио.

*

РЂАВ ПЛАТИША. — А: Господине, жалим али вам не могу позајмити тражену суму. О вама сам добио веома рђа ве информације. — Б: О, немојте на то ништа давати! — А: Па ја и не дајем ништа...

*

КАКО СЕ ПОСТАЈЕ ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ? — Џонс Клерк, богати трговац у америчкој варошици Милтон, у држави Месечусетс, имао је и једну велику палату, у којој је издавао станове под кирију. Ова кућа морала се једнога дана рушити, јер је по регулационом плану сметала изградња нових улица. Клерк на то није хтео дапристане и стога је водио процес општине. Он је истина процес изгубио, али је зато добио положај председника општине. Суд је спор решио на одиста амерички начин: половина куће мора се безусловно срушити, јер та половина смета новој улици, али у другој половини Клерк може и даље становати. Тако је и било. Пошто после рушења Клерк није предузео ништа да улепша преполовљену кућу, становници Милтона су били у великој недоумици: та кућа наружавала је целу нову улицу! Шта да се ради? Најбоље ће бити да се Клерк изабере за председника општине, он ће у том случају срушити и другу половину куће. Пошто су општински избори били на прагу, Клерк је кандидован и изабран огромном већином гласова за председника општине Милтон. Преполовљени део куће нестао је већ три дана после његовог избора....

СПОРТ

ИЗА ЛЕЂА...

НЕЗАПАЖЕНИ ПОДВИЗИ

Важне лоптачке утакмице скренуле су на себе сву пажњу и свету је остало сасвим непознато да су ових дана у лако-атлетским борбама постигнути веома значајни исходи.

У Бечу је приређено огледање између Чехословачке, Мађарске и Аустрије, које је представницима из Прага донело сјајне победе. Где далеко је било необично мало, јер ни меѓан нису изашла чувена имена, већ прави подмладак, који је међутим оспособљавао образ. Управо та околност била је важна, пошто се доказало да је лакоатлетика у дотичним земљама на добром основу и од велике будућности.

Изненађење дана била је победа Гајслера (В. А. Ф., Беч), који је на 100 метара постигао изванредно време од 10.6. Толико су показали сви часовници и праређивачи су остали скоро запрепашћени. Одмах се приступило проверавању. Да ли је помогао ветар? Маромица се додуше заносила у правцу циља, али тако слаб да је отпала свака сумња. Затим је измерена стаза, при чему се нашло да је дужа од 100 метара за читавих једанаест центиметара. Није било дакле разлога да се ремек-дело прогласи као рекорд. Ваља узгред напоменути да је на олимпијади у Амстердаму са временом од 10.6 однесена победа.

Резултати гласе овако:

Скок са мотком: Кореје (Моравска Славија, Брно, 3.50 метара).

Диско: Ваноучек (Универзитет у Прагу, 42.21).

400 метара: Барши (Б. Б. Т. К., Будимпешта, 49.6).

800 метара: Нас (Славија, 1:57.6).

Скок у вис: Мартинек (Моравска Славија, 1.86).

300 метара: Косак (Моравска Славија, 9.01.2).

Штафета 4 пута 100мет ара: Б. Б. К. К., Будимпешта (Барши, Одри, Салај, Флук, 43.8).

Скок у дальину: Хелфрих (Г. А. К., Грац, 6.57).

Ђуле: Емелих (Славија, Брно, 13.52).

100 метара: Кнеички (Универзитет у Прагу, 10.8, чехословачки рекорд). Гајслер је постигао 10.6 у уводном тркању. У одлучном је пошао пребаво.

Копље: Будавари (Б. Б. Т. К., Будимпешта, 57.03).

1500 метара: Стрнисте (Жиденице, 4:08.6).

5000 метара: Косак (Моравска Славија, 16:38).

Штафета 400+300+200+100: Б. Б. Т. К., Будимпешта (Флук, Салај, Одри, Барши, 2:00).

После успеха Гајслера највећа сензација био је пораз Кешмаркиа, који је у скакању у вис заслужно међународни реноме.

Вонаучек се приказао као бацач диска изванредних способности. Примећено је додуше да више постиже снагом него чистом техником, што уосталом не мора значити да се младић неби могао исправити стилски.

Од Мађара највише се свидео стари Барши.

*

Радничко првенство у Будимпешти. — На овом занимљивом митингу суделовали су репрезентативни из Берлина, Лајпцига и Беча.

Постигнути су следећи резултати:

200 метара са препрекама: Шуберт (Беч, 28.4). — 100 метара: Хелд (Берлин, 11.8). — 800 метара: Роса (Будимпешта, 2:03.4). — 1500 метара: Волферт (Лајпциг, 4:15.6). — 5000 метара: Волферт (Лајпциг, 15:58.8). — Скок у вис: Фухслохер (Берлин, 1.60). — Ђуле: Фухслохер (Берлин, 12.25). — Диско: Најман (Лајпциг, 36.68). — Копље: Најман (Лајпциг, 50.58).

Штафета Потсдам—Берлин. — Традиционална штафета донела је заслужену победу „Шарлотенбургу", чији су трчачи превалили размак за одлично време од 57 минути и 44.9 секунди.

*

Француска је закључила читав низ међународних утакмица. Први јула огледа се у Паризу са Финском, 14 у Италији, 28 са Енглеском, док првог септембра у Паризу са Немачком.

ПЕСНИЧЕЊЕ

— Пред споразумом? —

Између Бокс Клуба „Београд" и Б. А. К-а воде се живи преговори ради приређивања једног великог меча. Судећи према досадашњем споразумевању, изгледа као да би се могао утврдити следећи програм:

Петровић—Топаловић,
Чобановић—Борчанин,
Костић—Лонгавер,
Станковић—Стаменковић,
Ризман—Радић.

Највише се запело око овог последњег пара, премда су оба боксера у средњој тежини. Спортски узевши (нарочито ако се рачуна о пређашњавању рачуна: превиства, превласти и тако даље) разлика у тежини не игра никакву улогу ако су такмаци у истој врсти. Б. А. К. међутим налази да је Радић млађи, неискуснији и да би најзад могао сићи у полу-средњу категорију, у ком би случају заиста вредело да добије другог, лакшег супарника.

Занимљиво је да оба друштва не располажу добрим члановима за полу-тешку, тешку, као ни за мува врсту.

Ако се икак постигне споразум по горе наведеном споразуму, онда се љубитељима боксовања у Београду указује прилика да присуствују једној заиста сјајној представи „племените вештине".

КОНКОРДИЈА—Б. С. К.
Хазена

У суботу после подне гостује овде бивши првак државе. Његово наступање могло би се, по свој прилици, завршити победом, јер је чета преко целе зиме била у оштром тренингу.

Плава хазена је тек у пролеће стала да се вежба и појавила се у знаку разних успеха, али икак њена снага није довољна да се одупре одличној Конкордији. Ваља дакле рачунати да Загрепчанке после жилаве борбе остане на игралишту поражени Б. С. К., који међутим уме да се такмичи врло забавно.

У недељу зелене наступају против Југославије. Како је црвена чета у доброј форми, рачуна се са узбудљивом утакмицом.

Б. С. К. У СКОПЉУ
Без бојазни...

И поред оних 17:2 плави су врло озбиљно схватили реванш-утакмицу са Победом. Једном

Са фудбалске утакмице између Немачке и Шкотске, која се завршила са резултатом 1 : 1.

наредбом савеза били су у осталом приморани да пошљу у Скопље бар шест играча из првог тима, али је Б. С. К. ипак нашао за сходно да се обезбеди против сваке евентуалности па је одлучио да пошље на пут осам чланова из главне чете: Стојановића, Тошића, Томашевића, Арсенијевића, Маринковића, Ђорђевића, Марковића и Најдановића, које би допунили Алимпић, Н. Марјановић и К. Поповић. Одређе није бранич Петковић као резерва.

Као што се види, плави су предузели све мере за сигурно одређење, а околност је и добро-дошла Победи, којој се указује прилика да наступи против свог победиоца и не доживи нову срамоту у такмичењу са резервом.

Кад се узме у обзир њихова чврста воља да се освете, могло би се веровати да Скопљанци овог пута часом.

ЗАБАВА РУСКОГ С. К.-а

Симпатично друштво приређује у Суботу у вече забаву у Француском Клубу. (Краљевски Трг број пет).

Сличне приредбе донеле су увек сјајне забаве посетиоцима, па и ова заслужује сваку препоруку. Само би се могли наћи заједно многи спортмени Београда и лепо провести летњу ноћ.

НА СИЛУ!...
НЕРАЗУМЕВАЊЕ ИЛИ ИНАТ

Плаве играчице немају довољно вере у себе. Боје се да наступе против бившег државног првака. Њихов воља је довитљив и споразумева се на брзу руку са надлежним човеком из подсавеза да се изведе одабрани чета жупе.

Црвена дружина је далеко боља од свих овдашњих. Недавно је с успехом заступала престоницу, али два ортака су из ње узели свега две чланице: десно крило и вођу напада, коју су једногласно помакли у лево. Да би шега испала крупнија, нису одредили за заповедника Јовановићеву, која је 4 пута навукла државну кошуљу, већ једну младу играчицу о којој се годину и по дана није чула реч.

Сперова важи данас као најбољи помагач у држави, што је „меродавне" навело да је поставе као замењеницу.

Чудно је уопште ово присвајање права да се слободно располаже са чланицама једног друштва, кад се не ради о међуградској или сличној утакмици.

Југословија је заказала утакмицу у недељу. Зашто подсавез верује да сме умарати њене играчице?

Или је по среди обичан испад?

Ако се Б. С. К. не усуђује да сам изађе Конкордији на мегдан, зар је црвена чета дужна да извлачи кестење?

Добио сам утисак да Југославија није сујетна. Њој свакако није потребна пажња почетника у подсавезу. Али она је прва и не мора дозволити да буде запостављена.

Пошто пак подсавез има власт, није кадра (вероватно: нити вољна) да исправља његове погрешке. Међутим, својим исправним радом и заслугама стекла је бар обавезу претпостављених да је у сличним случајевима остане на миру.

Можда је некоме стало да Јовановићеву доведе у незгодан положај на левом крилу, да се запостављањем смањи углед Хаџићеве, Ристићеве и Сперове, као и да убијањем духа звуставп напредовање Барловчеве и М. Шкорићеве, али би господа морала знати да се њиховом рђавом раду може учинити крај.

Кад подсавез прогласи чету Ајзеле—Константиновић—Б. Киклић—Живојиновић—Бунушевац—С. Киклић—Јовановић за одабрану Београдске Жупе, онда му се није само поткрала омашка, него је тиме и приказао да не заслужује у корист свог подручја.

Конкордија може кроз извесно време показати „црно на бело" да је поразила Београдску Жупу и онда нико неће питати за узгредне околности.

В. К.

СЛУЖБЕНО ИЗ С. К. ЈУГОСЛАВИЈЕ

За недељну утакмицу против С. А. Н. Д-а, одређени су следећи играчи: Ивковић, Љубурић, Др. Јовановић, Петровић, Ст. Поповић, Хрњичек, Димитријевић, Б. Поповић, Добријевић, Ђурић, Милошевић, М. Николић, Младеновић, Вирић, С. Николић.

Поменути играчи треба да буду у свлачионици на нашем игралишту пола часа пре почетка утакмице.

Позива се Ч. Николић, вођа функционера да буде са свима функционерима у недељу на игралишту.

За секретара Вајс

ЛАКОАТЛЕТСКИ МИТИНГ У ПАНЧЕВУ

Панчевачки Спорт Клуб на дан 23. јуна о. г. у 3.30 на своме игралишту приређује народни лакоатлетски митинг, за првенство града Панчева и прелазан дар дворског јувелира М. Стефановића, из Београда, са следећим програмом:

Трчање 800 метара. Бацање кугле. Предтрка на 100 м. Скок у вис. Предтрке на 400 мет. Скок у даљ. Финале 100 мет. Бацање диска. Трчање на 1500 м. Троскок. Финале на 400 м. Бацање копља. Трчање на 5000 мет. Скок са мотком. Штафета 400X300X200X100 мет.

Митинг је народни и одржава се по правилима Ј. Л. А. С. те право учешћа имају само верификирани чланови овог савеза.

Пријаве се шаљу на адресу К. Телеско, Панчево, Милорада Драшковића ул. 7, најкасније до 16. јуна. Улог по тачки 10 дин. и дин. 20 по штафети, има се најкасније на лицу места положити. Награде се дају свакој прво тројици а клуб који постигне највећи број бодова добија прелазан дар дворског јувелира М. Стефановића из Београда.

ЈОШ ЈЕДНО СЕНЗАЦИОНАЛНО УБИСТВО У САНЏАКУ

Због убиства председника општине затонске Ајдарпашића ухапшени су деловођа и благајник општине, један учитељ и један угледан земљорадник као убице

БЕЛО ПОЉЕ, 7. — **Афера са убиством председника општине затонске у срезу белопољском Фехима Ајдарпашића, бившег обласног посланика ужичке области, направила је овде огромну сензацију. Поглавар среза белопољског повео је, још од дана убиства, 30. прошлог месеца, најенергичнији истрагу. Резултати истраге запрепастили су овдашње грађанство,** јер су као убице притворене познате и угледне личности из овога краја и то учитељ из села Иванја Ђука Корач, земљорадник из села Дубове Новица Тешић као и Вукашин Обрадовић, благајник, и Милоња Балевић, деловођа општине затонске.

Да ли су они само иницијатори и организатори убиства или и извршиоци, још се не може утврдити, јер је истрага тек у току, али са налажне стране тврде, да су они заиста умешани у овај злочин.

Тако се у овим крајевима забаченим и запуштеним, баш у моменту када се пречишћава афера са убиством попа Ненадића, где су такође умешане веће личности, међу којима и бивши поглавар среза, појавила још једна афера, која је запрепастила цео Санџак са личностима, које су за сада означене као убице.

Интересантно је нарочито то што су у затвор стављене личности, које су биле у пријатељству са убијеним Ајдарпашићем, његови добри пријатељи у које нико није посумњао у првом моменту.

Попис становништва у Новом Саду

—:—

НОВИ САД, 9. јуна. (А. Б. Изв. „Правди"). — Данас у Новом Саду почели су припремни радови за попис становништва, који ће се извршити 8 јуна. Пописивачи су се данас равнили по целом граду и разделили пописне листе. Нови Сад подељен је на 6 пописних округа и 145 пописних кругова. Данас и сутра завршиће се разделивање формулара за попис а 8 јуна извршиће се попис. Ко год се тога дана затекне у Новом Саду мора се пописати. 9,10 и 11. биће прикупљене листе а 12 јуна објавиће се колико становника има Нови Сад.

МЕМОАРИ СОБАРА ПРЕТПОСЛЕДЊЕГ АУСТРИЈСКОГ ЦАРА

Фрања Јосиф без круне и плашта

— ФРАЊА ЈОСИФ НА ПУТУ —

55.

ФРАЊА ЈОСИФ КОД КАЈЗЕРА

Фрања Јосиф је у више махова путовао у Немачку где је обично посећивао немачког владара, кајзера Виљема Другог. Још пре него што сам ступио у службу у двор, као је 1889. године бора вио у Берлину, а тада је отишао да поздрави новог немачког цара Виљема Другог, који је онда заузео престо. Идуће, 1890. година Фрања Јосиф је посетио велике војне маневре у Шлезији. У то доба, може се рећи, монархију и Немце везивало је искрено пријатељство и братство, па су чак и увек надувени и поносити пруски официри били веома љубазни и срдачни према својим аустро-угарским колегама.

Приликом ових шлеских маневара Немци су се дивили царевој вештини у јахању, а нарочито су се чудили да при лично стар човек тако дуго може да остане у седлу. Сам Фрања Јосиф је такође учествовао у маневрима и суделовао и у најсмелијим коњичким нападима.

1895. године цар је поново отпутовао у Немачку, да присуствује великим маневрима, а тада сам већ и ја пратио цара. Фрања Јосиф је био командант шестог пруског коњичког пука, али он овом приликом ипак није обукао униформу тога пука, него се појавио у униформи пруских гардијских пешака.

Цар се са кајзером састао на берлинској железничкој станици Вилдпарк. Пријем је био веома свечан а становништво је Фрањи Јосифу приредило бурне овације. Кајзер је био веома љубазан према аустријском цару и видио га истакао као свог старијег брата или оца. Том приликом је Виљем Други цару поделио титулу пруског генерала.

На крају маневара педесет ескадрона је продефиловало испред владара у највећем реду, а коњаници су пружали одиста лепу, импозантну слику. Коњаници су били снабдевени челичним шлемима дугим три метра, на чијем крају се налазила мала, шарена застава. То су биле заставе разних немачких покрајина. Најинтересантније је било дефиловање коњичких трубача, који су и у највећем галопу несуморно и снажно трубили

У том дефилеу били су заступљени сви немачки коњички пукови: кирасири са сребрним шлемовима, хусари у својим шареним доламама, драгони у плавој униформи и улани са шлемовима накривљеним помало у страну. Војна музика је за време дефилеа свирала маршеве појединих коњичких пукова.

Фрања Јосиф је дочиње водио шести пруски коњички пук чији је командант био. Он је том приликом показао да је одличан официр и вешт командант.

ЦАР ЈЕ ВОЛЕО МИНХЕН

Цар је и дочије одлазио у Немачку и посећивао маневре. 1898. године цар је отпутовао у Кисинген да посети тада већ веома болесну царицу Јелисавету. Царица је тада била већ толико јако болесна, да је после свака два-три корака морала да седне. За време лечења у Кисингену, цар ни једног момента није напуштао царицу и стално је питао да ли нешто треба. Кад је приметио да је нерасположена, он је покушавао да је разним причама и досеткама забави и насмеје. Чак и ноћу је седео крај њене постеље и пазио на њу.

Цар је највише волео Минхен. Мајка Фрање Јосифа, а и његова жена биле су баварске принцезе, а сем тога цара су веома блиске родбинске везе стално привлачиле у Минхен. Ту се увек налазила на окупу породица Вителсбах.

Те године цар је Божић провео у Лих тенегу, крај аустријске вароши Велс, али већ сутрадан отпутовао је у Минхен да посети своју старију ћерку, надвојвоткињу Гизелу. Тада је породица Вителсбах у част аустријског цара Бадње вече прославила тек на други дан Божића. Дочије, када је уређен дворац у Валзеу, цар је сваке године проводио божићне празнике у том дворцу, крај своје ћерке надвојвоткиње Марије Валерије. Све до своје смрти, цар је остао веран овом свом обичају и ништа га није могло навести да своју одлуку у погледу провода божићних празника измени.

1916. године цар је кренуо на свој последњи пут, а тај пут је водио у гробницу Капуцина. Ја сам и на томе путу отпратио цара, али сам га дочије, први пут за време мог дугогодишњег службовања, морао оставити на само.

Фељтон „Правде"

НЕЗАХВАЛНОСТ

— Песер Ару —

Она је била висока, крупна и јака, већ нимало намрштеног погледа. Он напротив танак, скршен, плашљив и кратковид. Она је имала око двадесет и осам година, а он око седамдесет. То је био господин Малмас, професор виолине, и његова служавка Ерманс. Они су већ дуго година живели у малој варошици Х... Зли језици нису престајали да о њима говоре без икаквих обзира. Међутим г. Малмас, удовац већ тридесет и пет година, живео је беспрекорно. Што се тиче Ермансе, њено змајевско срце остало је све до данас без јачих прохтева. Па и ако их нисте видали једно без другога, било је то због тога што се кратковиди професор Малмас није усудио да изађе без руке ове снажне Антигоне.

Њена помоћ била му је потребна нарочито у време када је ишао у општинско позориште где је свирао трећу виолину. Ерманси је било дозвољено да седи у једном углу оркестра, између црне кутије контрабаса и пламшавих пултова за ноте. Хермански је то у почетку причињавало задовољство. Она се у својој чедности и наивности осећала са несрећном Мињоном. Авантуристички живот Манон-е сасвим ју је збунио, а перипетије удаје Клерет Анго и Помпонете пружиле су јој много разоноде... Она је била тако наивна!

Али човек се лако замара. Једне ноћи, она се своме господину тужила да јој је све ово постало несносно и тешко, и није скривала своју мисао да би десет пута пре волела да буде у свом кревету, него да на столици зева пуна три сата. Јака узнемиреност запажала се на старцу. Наједанпут он се ударио по глави: пала му је на памет једна мисао, која је изненадила и њега самог.

— Да се Ермански допадну ове лирске манифестације — размишљао је он у себи — потребно је да она буде директно заинтересована. Зашто она не би ушла у хор? И већ сутрадан са тачном одлучношћу, која се не би могла очекивати код једног старца његовог кова, господин Малмас, оставио је виолину и постао професор певања.

Ах! То није била лака ствар. Из грла снажне Ермансе продирали су страховити гласови, на којима би јој могли да буду завидни и водени коњи. Међутим, дојмије њен глас постао је слабији, тако да би био способан да појача један концерат комарица. То, наравно, господин Малмаса није могао победити. Тешкоће овог његовог предузећа подстрекивале су га у најзећој мери. Из овог ломног старца избијала је једна монструозна енергија. Балодарећи Ермански која је била прави анђео стрпљивости и добре воље после осам месеци и учитељ и његова ученица могли су да буду задовољни. Директор општинског позоришта ангажовао је Ермансу за свој хор.

Господин Малмас сасвим инћурен триумфовао је и плакао од радости.

Од сада је Ерманса морала да иде на пробе. Када је изостајала, изговарала се на све могуће начине. То више није била — разуме се — служавка, она је постала — уметница. Она се бар тако држала. Ерманса се почела удешавати и пудровати. Њен вечито намрштени поглед ублажио се. И једнога дана господин Малмас, који је понајвише остајао код куће, приметио је упркос свој јој великој кратковидности да је снажна Ерманс постала врло привлачна женица.

У његовој професороској расејаној глави породила се једна за њега нагрђена мисао: Ја више нисам млад, констатовао је он. Али шта је то младост? Осим тога Ерманс је изменила социјални положај, јер је она данас његова — колегиница. То неће бити месалијанса... То ће Ерманси много ласкати. То ће за њу да буде врхунац њеног дизања а за мене, то ће да буде најлепши начин да се са њом за увек вежем. Бедни господин Малмас залепио се у царство сањарија.....

То је била његова тајна радост. За своју намеру одушевљавао се дан и ноћ. Оно неколико ученика примећивало је његову расејаност. У оркестру га је капелник морао често опомињати. Често су га виђали како задовољно трља руке, као да очекује неку блиску срећу. Ду го је размишљао о свом плану и опијао се својом фантастичном намером. У његовој малаксалној имагинацији долазиле су препреке једна за другом. И само његова плашљивост спречавала га је да ствар убрза. Месецима задовољавао се он само тиме да Ермансу са чежњом посматра кроз своје дебеле наочаре, а када би са њоме излазио значајно би јој стискао руку.

Једнога дана ипак се одлучио. Сакупио је последњу резерву своје смелости, и баш када се Ерманса враћала спремао се да јој све призна и каже.

Проклетство! Ерманса није дошла сама. Њу је пратио дебели Ежен, механичар, који је гужвајући своју капу збуњено саопштио господину Малмасу нешто што овај није одмах разумео. Ипак је схватио толико да ће се Ежен на крају позоришне сезоне венчати са Ерманом...

Један снажни шамар захватио је изненађеног механичара. Бедни господин Малмас дерао се нељудским гласом и трчао по кући обарајући намештај и предмете на које је наилазио. Морали су га везати. Ова нервна криза није на срећу дуго трајала.

Данас је господин Малмас један од најпитомијих пацијената среске — лудница.

ОГЛАС ОГЛАС

Сунчање! Ваздушна купања!

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ

Ваздух и сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.

ДРУГО ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ ЦЕНА 10 дин.

У књизи се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце

ЛЕТО И ДЕЧЈЕ ДОБА. — КУДА ЋЕМО НАШУ ДЕЦУ НА ЛЕТО?

Са списком свих места у нашој земљи која се могу искористити као дечја летовалишта и лечилишта. Цена 6 динара.

Обавезне књиге добијају се у свима књижарама и код писца: Јованова 83.

Док је спавао...

—:—

За једним столом у кафани „Радојловић" у Сарајевској улици бр. 59, синоћ око 8 часова спавао је слатким сном Станоје Петровић. За то време пришао је код њега Милан Нешковић трг. помоћник, Станојев стари познаник. Потапшао га неколико пута по раменима, али овај се није будио.

— Спавај, спавај, одиори се. Затим је завукао руку у џеп Станојев и из њега узео новчаник у коме је било 1200 динара, и изгубио се.

Кад се Петровић пробудио и завукао руку у џеп у намери да плати цех, тргао се не нашавши тамо ништа.

— Ко ми је украо новчаник?

Ко је пријазно близу мене?

— Ко ти је могао украсти! Једино је пријазио Милан Нешковић, али он је твој стари познаник, ваљда не сумњаш на њега!

Станоје је заврзео главом и изашао. Отишао је право у кварт савамалски и пријавио крађу осумњиченог Нешковића. Полиција је убрзо пронашла осумњиченог и код њега је нашла покрадени новац. Виђени да је ухваћен Нешковић је признао све, али се правда да је то учинио због беде у којој се већ дуже времена налази.

КРАЂА У СТАНУ Г. НИКОЛЕ ПОПОВИЋА

Јуче по подне непознати крадљивац отворио је калузом стан г. Николе Поповића професора у Балканској улици бр. 16-а, па је из њега украо разних ствари у вредности 6000 динара. Г. Поповић није осумњичио никога, а власти су наредиле истрагу.

Рекламна продаја

Чоколада за мешање и јело:

1/8 кгр. . . . Дин. 5·—

1/4 кгр. . . . Дин. 10·—

1/2 кгр. . . . Дин. 20·—

Квалитет најбољи — Уверите се.

Препоручујем мој велики избор бомбона и чоколада за бање 17347

КОД „БОМБОНИЕРЕ"

Кнез Михајлова 15. Тел: 58-59

Краља Милана 58. Тел. 32-06

Тајанствени злочин у Тонави пред аранђеловачким судом

—:—

АРАНЂЕЛОВАЦ, 6. (С. Р. Изв. „Правди"). — Пред аранђеловачки првостепени суд изведени су данас: Јован Марковић, Душан Срећковић, Живота Милошевић и Радојица Милошевић, земљорадници из Трнаве, који одговарају за једно убиство и три опасне крађе.

Поротни суд састављају г. г. Чоханић, председник суда, Тонић и Михаиловић, судије, два поротника, а деловођа је г. Антоновић.

Претрес почиње читањем тужбе приватне тужиље Даринке Срећковић, из села Трнаве. У тужби се наводи, како је ноћу између 7. и 8 марта 1928. године непозната разбојничка банда, маскирана и до зуба наоружана, напала на њену кућу. Неко је почео да лупа на врата. Њен син, Влада Срећковић, изашао је да отвори. У кућу, затим у собу, улетела су два добро наоружана човека, под маскама и са шлемовима на глави. Тражили су новац. Није дао. Они га почну тући. Тада је притрчао у помоћ Владин млађи брат и почела је права битка. У том су улетела у собу још два лица и један од њих одмах опалио револверски метак у груди Владине. Његов млађи брат је успео да побегне, а док су се они гушили и мајка њихова успела је да скочи кроз прозор и почне дозивати у помоћ. Када се почео народ окупљати непознати су побегли.

Сутрадан је поведена истрага и поглавар среза г. Обрадовић ушао је у траг убицама, који је сада налазе на оптуженичкој клупи. Јован Марковић је оптужен и због тога што је држао оружје и маске. Он не признаје дело. Каже да је оружје и маске држао да се брани у случају потребе.

Други оптужени, Душан Срећковић, рођак убијеног Владе, такође не признаје дело, али је истрагом утврђено, да је те ноћи био са убицама.

Трећи оптужени, Живан Милошевић исто тако не признаје дело. Каже да је тог дана био у Наталинцима и око пола ноћи дошао кући. Сутрадан је чуо да је Влада погинуо. Како је истрази доста допринео и учитељ из Трнаве, оптужени каже, да га учитељ тера због мржње. Каже да се са Војином и Драгишом није дружио, јер су познати као рђави људи.

Оптужени Радојица такође не признаје дело. Наводи где је био тог дана и ноћи. Затим се прешло на испитивање сведока којих има близу сто.

Заступник приватних тужиоца је адвокат г. Димитријевић.

Роман „Правде"

Острво страсти

— МАВРО ЈОКАЈ — 59

— Наставак —

— Немам ни најмање разлога да се шалим. Би сте ме хтели убити ја морам да оси гурам свој живот. Не могу да вас убијем, јер то се коси са мојим схватањем. Морам да сматрам од вас честитог човека, корисног члана друштва. Ако ви будете честит и срећан човек, ја се немам чега бојати, мој живот ће увек бити у сигурности. Ви ме сада разумете, зар не? Да ствар узмемо сасвим озбиљно, могу вам списима доказати. Ево мога новчаника. Узмите га. У њему имате довољно новаца за путни трошак, а биће још и толико да вратите г. Скрамелиу проневерену своту. Када ви будете стигли у Трст, тамо ће се већ налазити моје писмо за Скрамелина, који ће вам саопштити шта имате даље да радите. А сад ви на једну, ја на другу страну.

У Тодоровим рукама је дрхтао примљени новчаник.

Тимар је подигао са земље свој пробушени шешир.

— А сада ова два хитца које сте испалили на мене, схватите онако како је вама драго. Ако су то били хитци убице из заседе, онда ћете ви имати свакако разлога да ме избегавате у животу и да се не састанете самном на оном месту где закони владају. Ако сте пак пуцали као увређени витез, имајте на уму, да ћу приликом идућег сусрета ја први пуцати!

Кришћан је поцепао своје одело на прсима и узбуђеним гласом узвикнуо:

— Пуцајте овамо, ако ме још једном сусретнете у животу! Убите ме као бесног пса.

По том је подигао пиштољ са земље и тутнуо га Тимару у руку.

— Убите ме са мојим сопственим пиштољем, ако ме будете ма где видели. Немојте ме ништа питати, немојте ништа говорити, само пуцајте!

И није дао Тимару мира све дотле, док овај није пристао да стави пиштољ у своју ловачку торбу.

— Збогом! рече Тимар и по том је отишао.

Тодор је једно време стајао а затим је потрчао за Тимарем и заустављао га.

— Господару! Још једну реч. Ви сте од мене направили новог човека. Дозволите ми, да када вам будем писао кадгод, смем почети писмо са овом речи: „Оче!" До сада сам се стресао и гнушао ове речи, мој отац напустио ме је као мало дете. Нека од сада та реч за мене значи све, оно најплеменитије и најлепше. Оче, Оче!

Кришћан је хитро доскакао Тимареву руку и неколико пута је пољубио. Затим је овај несрећни младић побегао, сакрио се у први већи грм и бацио се на земљу, лијући горке сузе. Овога пута је од срца, истински плакао.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Сирота, мала Ноеми, она је још сатима стајала на обали испод лисната багрема. Налазила се на истом месту, где је била када се опростила са Тимарем. Тереза је већ била узнемирена због њеног изостанка и стога је пошла да је потражи. Тереза је села поврх Ноеми у траву и почела да ради на једном везу. Знала је она шта се одиграва у унутрашњости њеног детета и стога је није хтела бунити.

Ноеми је одједном уплашено узвикнула:

— Јеси ли чула мајко?... Одјекнула су два пуцња на другој обали!

Оне су ослушкивале. У великој тишини није се ништа ни помакло.

Сада су се чула још два пуцња.

Тереза је приметила:

— Ловци то пуцају, дете моје.

Али Ноеми је пребледела у лицу, као што су били багремови цветићи над њеном главом. Узнемирено је ставила руке на своје срце.

Она је после краће паузе промуцала:

— О, не! О, не! Он се никада више неће вратити!

И тада је нешто заболело у срцу. Кајала се што није удовољила Тимаревој молби и рекла му „ти". Та он је тако лепо молио.

— — — — — — — — — — — — — — — —

— Г. Фабула, рекао је Тимар своме верном ађутанту, некадашњем крмилару. Ове године нећемо превозити пшеницу ни у Тур ин у Коморан.

— А шта ћемо то радити с њом?

— Овде на лицу места ћемо је самлети у брашно. На моме властелинству у Леветинцима имамо две воденице, сем тога ћемо изнајмити и трећесет дунавских воденица, па ће они ствар моћи да спекулишу.

— Али та трговина брашна мора да је огромна, када ће толико брашно моћи да прими!

— И ту трговину ћемо убрзо ширити. Терет ћемо утоварити у две лађе, које ће пловити Савом до Сиска. Ту ћемо товар водовским колима пренети у Трст. У Трсту је већ спремна лађа која ће ту пшеницу да носи у Бразилију.

— У Бразилију?! узвикнуо је Фабула и није знао шта ће од чуда још да каже.

— Не бојте се, не мислим ја да овамо пошаљем Фабулу, други човек ће овамо поћи. Ви ћете само обавити посао до Трста.

Фабула је био дубоко замишљен када је изашао из Тимареве канцеларије.

— Каква му је опет нова глупост? Ко је још чуо да се из Европе шаље брашно у Бразилију? Та знам ваљда и ја шта је то Бразилија! Мој учитељ је знао географију од свих осталих предмета. Престоница Бразилије је Рио де Жанеиро. Одатле се у Европу увози памук и дуван, кафа и шећер; тамо су чувени рудници дијаманата. Сем тога тамо расту такозвана хлебна дрвета. Човек само прије дрвету и одреже комад хлеба, оноликo колико му је потребно. У ту земљу да ми сад увозимо пшенично брашно?

Фабула никако није могао да схвати свога господара.

— Сем тога брашно ће до Бразилије побуђавити. Новац за брашно Тимар никада неће видети, јер пропаси путем кроз сто руку и док дође у Европу неће остати ништа. Е, баш је чудан овај г. Леветинчанин који брашном хоће да снабдева Бразилију!

Имао је право г. Фабула. Чак и Тимар се у том погледу поштено слагао с њим.

Тимар је овим транспортом ставио на коцку око сто хиљада форинти од своје имовине.

Није то нова акција код њега. Одавно се он већ бавио мишљу да као мађароки трговац покуша са неким домаћим артиклом на страним пијацама, како би не само зарадио и створио нове изворе за трговину, него још и проширио продукцију своје отаџбине. Зашто да се не, на пример, не створи у иностранству марка одлично млевеног мађарског брашна? За добар квалитет људи се свуда отимају.

Ово трговање са иностранством била је већ стара Тимарева идеја. Он је већ раније усавршио свој велики млин, а у Трсту је дао саградити нов океански брод. Но узрок његове брзе одлуке ипак је био само Ноеми. Што је пак одлучио да свој план што пре оствари, навео га је његов сусрет са Тодором Кришћаном, који није хтео да га убије.

Извоз брашна сада није било тако важно питање. Важно је било да растојање између Тимара и Тодора Кришћана буде што веће: пола земљине кугле!

Они који су видели како је Тимар неделама трчао од млина до млина, како је сам надзирао своје раднике и убрзавао млевење брашна, па како је чак и ноћу надгледао утовар у лађе, морали су признати ово је узор од трговца!

(Наставиће се)

ДОМАЋИЦЕ које воде рачуна о својим издатцима снабдевају се код МИТИЋА
17429

ПОДВИЗИ ЈЕДНОГ ОПАСНОГ ХОХШТАПЛЕРА

Човек који је ухапшен за време свог погреба на гробљу

— ФАНТАСТИЧНЕ АВАНТУРЕ ШОФЕРА АНДРЕА РИМБОА —

ПАРИЗ, 6.

Француска метропола никада не оскудева у оригиналним, необичним криминалним сензацијама. Сенска варош увек крије у себи леп и занимљив материјал за најфантастичније романе. Један од таквих романа је и авантуристички живот париског шофера Андреа Римбоа, који је ових дана ухапшен у Паризу, под веома чудним околностима. Овај препредени хохштаплер је извршио читав низ превара и крађа у Паризу и околини и у два маха успео да побегне из затвора. Ма колико да фантастично звучи, Римбо је ухапшен за време свог сопственог погреба, на једном париском гробљу.

Андре Римбо, тај рафинирани и веома вешти злочинац, стар је двадесет и осам година. Прошле године ухапшен је у Паризу због тога што је једном путнику покрао све кофере за време вожње аутомобилом. Римбоова пријатељица је тада успела да потплати једног полицајца и овај му је омогућио бегство из затвора. У фебруару ове године је Римбо поновно ухапшен због крађе. За време истраге откривена су и сва његова раније извршена недела, тако да је полиција саставила читаву листу његових не малих кривица.

За време једног саслушања, Римбо се одлично претварао и имитирајући намеру да изврши самоубиство, он је успео да обмане полицијске чиновнике, који су поверовали да је он прогутао неколико игала. Одиста, по поду пред њим лежале су многе игле. Пренет је одмах у болницу. Сутрадан Римбо је почео да се жали на страшне болове у стомаку и цревима. Један болничар га је тада испратио у ходник. Римбо је изненадно скочио кроз један отворени прозор, и док је пренеражени болничар обавестио чуваре, Римбо је већ био нестао без трага.

Утврђено је да је Римбо побегао кроз болничку башту. После извесног времена Римбо се појавио у Паризу „тражећи посла". Да би прибавио потребни „обртни капитал", Римбо је украо један теретни аутомобил и продао га за пет хиљада франака. Тада му је већ у Паризу постало вруће тле под ногама и стога је, да би избегао поновно хапшење, отишао са својом пријатељицом у унутрашњост.

Римбо и његова пријатељица настанили су се код једног старог брачног пара и ту су лепим понашањем и лажима успели ускоро да придобију пуно поверење стараца. Они су ту остали све дотле док нису сазнали где домаћин чува своју уштеђевину. Једне ноћи када су старац и старица мирно спавали ништа не слутећи, Римбо је извадио из њиховог ормана новац, вредносне папире и наките у вредности од сто хиљада франака. Они су наравно одмах напустили Марсон на Марни.

Вратили су се поново у Париз, где су обоје живели под лажним именом. Али тада је долазило до свађе између Римбоа и његове пријатељице. Римбо је с њом био веома груб и тукао је скоро сваког дана. Она га је најзад напустила. Римбо је преклињао да се врати и да с њим продужи заједнички живот, али девојка никако није хтела да пристане на то. Римбо је чак претио да ће извршити самоубиство, пошто не може да живи без ње, али девојка ни тада није попустила.

Да би ипак дошао у везу са изгубљеном пријатељицом, Римбо је измислио један оригиналан трик. Он је преко једног свог пријатеља обавестио да је умро и да ће његов погреб из те и те болнице стићи на гробље тачно у девет часова пре подне. Римбо је веровао да ће она већ и из радозналости доћи да види његов спровод, а он ће тада већ лако наговорити девојку да му се врати.

Али баш овај трик била је његова пропаст. Полиција је на неки начин сазнала за ову имагинирану смрт злочинца Андреа Римбоа, а како је она ту птицу већ давно тражила, заинтересовала се за овај погреб. У болници је наравно брзо утврђено да онде није умро никакав Римбо. Стога су се два маскирана детектива упутила на означено гробље, па пошто су шофера Римбоа већ од раније познавали, није им било тешко да га препознају и ухвате. „Мртвац" је ухапшен и сада се на њега будним оком мотри, како не би и по трећи пут побегао из затвора.

Римбо је приликом хапшења био необично изненађен, јер у место да је угледао љубљену жену, пред њим су се појавили они, које је он најмање желео да види. Пошто Римбо одговара за многе кривице, вероватно ће бити осуђен на дуги низ година, које ће морати провести у колонијама за робијаше. Полиција је ухапсила и његову пријатељицу, која ће одговарати као његов саучесник.

Сенатска палата у Мадриду у којој заседа Савет Друштва Народа

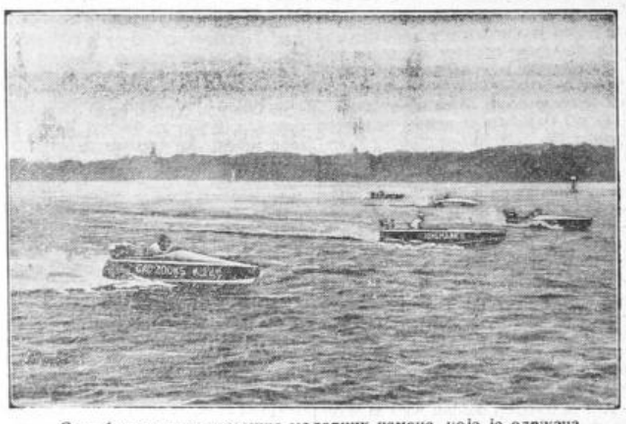
Евроцске краљице лепоте налазе се у Галвестону, (Америка), где ће се 21. јуна одржати конкурс за избор „Мис Универзум". С лева на десно: мис Румунија, Луксембург, Холандија, Немачка, Француска, Енглеска и мис Аустрија.

Херцог од Анхалта који се сада разводи са својом женом, бившом глумицом. Слика је из ранијих времена, када су се венчали.

Сигфрид Вагнер, син славног композитора Рихарда Вагнера, прославља ових дана свој шездесети рођендан.

Са међународних утакмица моторних чамаца, која је одржана у Потсдаму крај Берлина.

Научници и уметници одликовани орденом „Пур ле Мерит": (с лева на десно) капелник Пурт Ленглер, графичарка Ходвиц, и философ др. Штунк

Изглед једне свечаности у Минхену

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 190 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.220 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД ЧЕТВРТАК, 18. ЈУЛА 1929. ГОДИНЕ | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 16-02. | ГОДИНА XXV

Федералне Државе Европе

(ПОВОДОМ ПАНЕВРОПЕ Г. АРИСТИДА БРИЈАНА)

Тежња за сталним миром подједнако је усађена у човечјем духу, као што је страст за ратом усађена у инстинкту човечанства. Почевши од најстаријих времена, најмоћнији су владари водили рат у име части, док су највећи филозофи проповедали мир у име правде.

Старе хеленске цивилизације познавале су идеју сталног мира, као и прву идеју Друштва Народа што најбоље све дочи савет амфиктиона у шестом столећу, који се одржавао у храму Цереса близу Термопила, или у Аполоновом храму у Делфима. Сваки је народ слао по два своја делегата, и то је био као неки трибунал за Конциљијацију, који је проширивао и примењивао своју јурисдикцију на све оне спорове који су вређали диспозиције... тадањег јус генциум. Та амфиктионија била је међународна скупштина Грчке у херојско доба и служила је као помирљиви орган ове прве конференције. Рим је такође показивао обрисе конфедерације под непорецивим ауторитетом Пакс Романа, али та је конфедерација почивала на апсолутној доминацији свемоћнога Рима, која није имала ничега сличног са принципом бар приближне једнакости хеленске конфедерације.

У средњем веку појављује се цела плејада правника, филозофа и теолога који се одушевљавају универзалним миром, који би по мишљењу једних имао да почива на бази еволуције и слободног развитка држава у Друштву Народа правно организованом, а по мишљењу других на бази европског екилибра са карактером велике хришћанске републике, у којој би свака нација сачувала своју независност. У осамнаестом веку ове се идеје све више прецизују, нарочито са појавом Жан Жака Русоа, који је поставио четири услова за осигурање сталног мира: општа конфедерација држава, успостављање међународног суда, увођење сталне међународне војске и периодично сазивање конгреса држава.

Међутим требало је управо дочекати Канта, аутора критике чистог разума, који се целим својим мислилачким ауторитетом окомио на појаву рата. Рат је за њега највећи уништавалац брже и веће цивилизације. У свом пројекту сталног мира — којим се Вилсон добро послужио — он је изнео услове сталног мира и указао пут којим човечанство може да изађе из дивље анархије. Државе би требале да уђу у Друштво Народа где би свака од њих, па и најмања имала своју сигурност и права загарантована заједничком влашћу и одлукама које ће бити изречене на темељу заједничког законодавства, државе.

После свих ових лепих пројеката о општем миру и конфедерацији држава, дошао је Наполеон који је дао највећи деманти ствари општег мира по мишљењу једних, док је по мишљењу других он желео да помоћу рата и доминације створи општу конфедерацију, нову Свету Алијансу, чији би он био непорецивим монарх. После њега, Европа није могла да нађе свога мира, ратна страст потамнила је њен лепи геније и прошавши кроз више или мање дивља крвопролића, она је појавом светског рата била жртва ратоборних инстинката и данас почиње да се лечи на платформи пацифизма.

Ако се само помисли на катастрофу која би била један нови рат и на огромне штете и жртве које би проузроковао, онда је јасно да Европа нашег столећа, која се налази у аналогној ситуацији у којој су се налазиле жртве античке сфинксе, мора да нађе солуцију, или да пропадне.

Идеја о Друштву Народа која се у разним концепцијама провлачи од старе Хеладе па овамо даље, добила је своју реализацију у женевској институцији. Лига Народа, заснована на правним основама, треба да послужи одржавању светског мира, подређујући и својом акцијом каприсе — суверенитет држава једном правном правилу. Да би њена пацифистичка акција била ефикасна,

Г. Бријан

она би морала да поседује потребну власт и санкције, како би у крајњем случају могла да наметне своју вољу, односно да присили непослушне чланове да респектују њене одлуке. Али баш та власт и материјална сила недостају данашњој организацији Друштва Народа. Додуше било је случајева где је његов вето био поштован, али ту су били већином у питању интереси мањих држава, које већ по своме природном квалитету малих држава морају да показују што већу дозу послушности. Случај се није још десио, али може се унапред предвидети да би послушност великих сила била илузорна.

У ово време кад се хоризонти над Европом врло често облаче, разумљиво је да су покрај немоћи Друштва Народа и сталног међународног Суда у Хагу, прваци европске политике почели помишљати на нову организацију Европе, или у конкретној форми на федералне државе Европе.

Данас су економски циљеви заузели место политичких циљева. У модерној држави индустрија узима место пољопривреде. Формула старе политике која се може резимовати: „повећајте се", уступила је место пароли: „богатите се", пренесена са индивидуа на нације. Политика је данас само средство, које служи искључиво економском империјализму. Извесне државе још сањају о анексији, али не становништва, већ о анексији уљених, петролеумских и металургијских базена. Да би себи осигурале користе размене, индустријске земље настоје да постану што јаче, како би у крајњем случају могле наметнути другим народима производе од којих оне живе. Како им је то двоструко олакшано, и по њиховом многобројном становништву и по самом њиховом индустријском развитку, обадва империјализма — политички и економски, — сусрећу се, војска и поморска флота, наоружане најмодернијим оружјем, којим ће лако парализовати евентуална одупирања.

Цела Европа стоји према Америци као њен презадужени и понизни дужник, и према томе америкаиска економска експанзија постаје све опаснија за независни живот старе Европе. Довољно је само уочити чињеницу да су се амерички дугови иностранству попели од 1914. до 1928. год. на 13.500.000.000 долара, па да сваки Европејац осети потребу заједничког и јединственог фронта против економске експанзије Сједињених Држава Америке. Саме ове цифре морају сваког од нас да запрепасте, па ма којој европској нацији припадао, а прва реакција коју континенталне државе треба да покажу, јесу напори за јединством Европе.

База европског јединства била би снага и право. Орган европске снаге била би федерална европска војска, а орган европског права један федерални европски суд. Само европска војска у стању је да загарантује свим државама Европе њихову сигурност, која би им омогућила потпуно разоружање и према томе уштеду огромних расхода за војску. Једино у томе лежи спас цивилизације и судбине Европе, која је својим генијем расветлила универзум.

Пол Валери поставио је ово капитално питање: „Да ли ће Европа очувати своје преимућство? Неће ли она постати оно што је у ствари, т. ј. мали рт азијатског континента, или ће остати оно што изгледа, т. ј. драгоцени део свемира, перла сфере, мозак великог тела?"

Др. Б. М.

Корак Енглеске у Софији због упада атентатора у Штип

— ФРАНЦУСКА ШТАМПА ОПТУЖУЈЕ БУГАРСКУ ДА ЈЕ ОНА КРИВА ЗА ДОГАЂАЈЕ НА ЈУГОСЛОВЕНСКО-БУГАРСКОЈ ГРАНИЦИ. —

Софија ни овога пута није гледала право у очи. Увек она, по старом маниру и подму као што јој Радославов говораше да ради, остаје на погрешном путу. Неће мирне суседске односе и стално прелази Балкан и мисли тобоже на неко осигурање мира у Европи.

То је та комична софијска политика, која се стално, лажно и нескрено, сервира иностранству. Овога пута, пошто није могла да успе ништа са игром односно ратификације са наше стране пиротских споразума она је истакла да је с тога наступила једна велика тешкоћа за двовласнике имања којих треба да има, према софијској статистици, заједно са члановима њихових породица преко 100.000. Више је него скан-

Г. Љапчев

дал, разуме се, када се са бугарске стране не да износи и овако што, пошто је на пиротској конференцији сасвим било утврђено да двовласника има само нешто више од две хиљаде (око 2.200).

Но, ми нисмо ни до сада веровали да Софија тражи истину. Она ју је увек обилазила, јер је истина увек била против ње. Само ако би се када акцептирала неистина, само ако би се и тај скандал догађао да и даље дочека тријумф, онда је Софија извојевала своју победу. У овом случају исто тако. На мало смишљено, увек фантастично, Софија износи цифре. Међутим, на овај начин ни мало се не решава главно питање, питање безбедности на нашој граници. Ту је потреб на пограничној зони: она има да нас спасе бандита. Зашто Софија бежи од ове стварности?....

На граници је, иначе нормално стање, у колико га бугарски бандити не кваре. Ми пак чувамо безбедност, чувамо као и свуда. Искуство је показало да друкчије не може бити. То и влада г. Љапчеви, у осталом, сигурно може да види....

СОФИЈА, 17. јула. — (Б. Изв. „Правди"). — Синоћ је отправник енглеског посланства поново посетио председника владе г. Љапчева и са њим имао дужи разговор о последњем упаду атентатора у Штип.

Г. Љапчев примио је затим и грчког посланика у Софији, који је тражио да већ почну званични преговори о регулисању финансијских питања између Грчке и Бугарске. Г. Љапчев одговорио је да ће се ови преговори наставити, чим се министар спољних послова г. Буров врати у Софију.

ПАРИСКИ КОМЕНТАРИ

ПАРИЗ, 17. јула. — (Б. изв. „Правди"). — Данашњи листови опширно се баве јучерашњом посетом г. Бурова г. Бријану. Они изражавају мишљење да је на овоме састанку било говора и о конфликту на југословенско-бугарској граници, и ако није издато никакво званично саопштење о овом састанку.

„Матен" каже да је бугарска влада у Лондону и Паризу саопштила да она одбија неутралну зону, коју тражи југословенска влада и да тражи установљавање једне међународне пограничне комисије.

„Пти Паризијен" пише да је Бугарска крива за инциденте на граници, који се дешавају највише на југословенској територији и да је Бугарска одговорна што је пиротска конференција донела тако мало задовољавајуће резултате. Бугарска влада тражи међународну анкету, што међутим београдска влада од дана и не без разлога. Свакако је, међутим, потребно да се између ове две суседне државе васпоставе не само нормални него и пријатељски односи. Реч је о миру на Балкану и о миру у Европи.

ЉУБЉАНСКА ШТАМПА О БУГАРСКОЈ

ЉУБЉАНА, 17. — „Утро" на уводном месту пише о покушају атентата у Штипу и каже, да је бугарска влада у вези са најновијим инцидентима на граници почела противу нас велику интернационалну кампању. У тој ствари дошла је Бугарској у помоћ Италија. Ми се додуше не бојимо никакве контроле, али у пркос томе морамо да одбијамо од себе свако туђе мешање у ствари, које су искључиво наше. Тако мешање је сувишно. Бугарска нека пристане на наше добро промишљене предлоге па ће бити одмах мир и поредак. Жалосно је да бугарска влада на једној страни тражи интервенцију страних сила, а на другој страни саботира сваки покушај, да се уреде добри односи између Југославије и Бугарске. Бугарска влада — жали Боже — још је увек у рукама Македонског Комитета.

ВЛАДА Г. МАКДОНАЛДА И ЊЕНА ВЕЋИНА

Раднички посланици нападају своје министре у Лондону

—:—

ЛОНДОН, 17. јула. (Б. изв. „Правди"). — Парламентарни раднички клуб одржао је синоћ своју последњу конференцију у овом заседању парламента. На овој седници било је много говора о нападу радничког крила на неке радничке министре. То је чињено у Доњем Дому. Г. Макдоналд и г. Хендерсон изјавили су да ови маневри морају престати, ако посланици желе да радничка влада остане и даље и да изврши свој програм. Министри су нагласили да је основан саветодавни одбор, који има за задатак да посредује између посланика и владе, тако да посланици помоћу овог одбора могу да утичу на владу и због тога не треба јавно да нападају министре.

Лопов белгијског краља — угледан кројач из Брисла

—:—

БРИСЕЛ, 17. (Изв. „Правди"). — Полиција је успела да пронађе и ухапси човека, који је онамад покрао белгијског краља за време купања у Остенди. Он је ухваћен у моменту када је код једног јувелира у Остенди покушао да прода златан џепни сат белгијског краља. Јувелир је одмах знао да је то краљев сат, јер се на унутрашњој плочи налазио овај познати натпис: „Бог нека те чува!" Лопов се зове Александар Иткин, Рус је по народности, а има велику кројачку радњу у Брислу. Он је у белгијској престоници уживао углед богатог и угледног грађанина. Иткин се брани да је сат купио од једног непознатог човека, али не може тачно да опише тог човека, нити зна где је сат купио. Постоји оправдана сумња да је он сам извршио крађу. Иткин је предат суду.

Протест Шведске и Италије у Америци

—:—

ВАШИНГТОН, 17. јула. — (Б. изв. „Правди"). — Министарство спољних послова примило је сад протесте и Шведске и Италије против повишења америкаиских царинских тарифа. Сенатор Слаус изјавио је у финансијском одбору сената да он не може да разуме одакле имају ове државе дрскости да се мешају у унутрашње послове Сједињених Држава.

Њ. В. Краљ у Београду

Њ. В. Краљ допутовао је данас у поподне у Београд у пратњи маршала Двора, пуковника г. Аце Димитријевића.

Дворски воз стао је у Топчидеру и одатле је Њ. В. Краљ аутом дошао у Београд.

ЧИНОВНИЦИ МИНИСТАРСТВА ПРОСВЕТЕ ЗА АГРАРНУ БАНКУ

Чиновници министарства просвете уписали су 284 акције Привилеговане Аграрне Банке.

ЗАКОН О РУДНИЦИМА

Министарство шума и руда израдило је пројекат закона о рудницима. Овај пројекат ће се претрести на претходној конференцији стручњака и заинтересованих, која је сазвана за 29. јули т. г. у Београду.

Од стране радника на анкету је позват једино Централни Секретаријат Радничких Комора. Секретаријат је тражио да се на анкету позову све Радничке Коморе и све радничке рударске организације, али је министарство овај захтев одбило наводећи за разлог да ће и од стране Индустриске Коморе бити само један делегат и један од стране Савеза Рудара.

Централни Секретаријат Радничких Комора одредио је као своје делегате — за рударску анкету г.г. Филипа Уратника, секретара љубљанске Радничке Коморе и Луку Павићевића, секретара београдске Радничке Коморе. Да би ови делегати могли у свему потпуно обавестити анкету о гледишту рударских радника за законски предлог, Централни Секретаријат Радничких Комора сазвао је за 26. јули т. г. у Београду једну ширу конференцију преставника рударских радника из целе државе, на којој ће се, у присуству представника рударске дирекције, претресати законски предлог. За 27. и 28. јули т. г. сазвана је у министарству шума и руда конференција рударских сатника (надзорника) из целе државе која ће се бавити истим питањем.

Основни захтев рударских радника јесте да рудари не смеју бити мање заштићени него остали радници. Као што је и до сада општи закон о заштити радника важио и за рударска предузећа, то треба да буде и у будуће. О заштити рударских радника треба да се стара министарство социјалне политике и народног здравља. Генерална дирекција шума и руда као највећи рударски послодавац треба у погледу заштите рударских радника да буде везана за исте обавезе као и остали приватни послодавци у држави.

СЕДНИЦА ОДБОРА ЦЕНТРАЛНОГ СЕКРЕТАРИЈАТА РАДНИЧКИХ КОМОРА

За 27. и 28. јули т. г. заказана је седница Одбора Централног Секретаријата Радничких Комора у Београду, на коју се сакупљају пред ставници Радничких Комора из целе државе. На овој ће се седници претресати: пројект закона о радњама, што га је израдило министарство трговине и индустрије; пројект закона о рудницима, што га је израдило министарство шума и руда; предлози о измени закона о осигурању радника, о заштити радника и о инспекцији рада. Представници заинтересованих министарстава позвани су да на овој седници учествују.

ПРЕМЕШТАЈИ И ПОСТАВЉЕЊА У ПОЛИЦИЈСКОЈ СТРУЦИ

Последњим решењем председника владе и министра унутрашњих дела постављени су: Павле Ђорђевић, секретар скопског привременог суда за вишег пристава среза доњо-полошког у 7. групи прве категорије и Андрија Вандоро, дипломирани правник за политичког управног приправника полицијске управе у Битољу у 9. групи прве категорије.

Премештени су: Душан В. Костић, поглавар среза доњо-полошког за вишег пристава у белићој жупанији скопској у 7. групи прве категорије и Теофан П. Илкић, приправник среза прокупачког за полицијског управног приправника среза грделичког у 9. групи друге категорије.

Отпуштени су без права на отпуснину: Милорад Д. Мисаљевић, полицијски чиновник среза босанско-новог и Милан Н. Кошанин, архивски приправник среза тимочког.

Г. К. ФОТИЋ НА ЗЛАТИБОРУ

Г. К. Фотић, директор политичког одељења министарства иностраних дела, путује сутра на Златибор, да реферише о пословима министру г. др. Марковићу.

БАЧКА ОБЛАСТ УПИСАЛА ЈЕ 44 И ПО МИЛ. ДИНАРА АКЦИЈА АГРАРНЕ БАНКЕ

СОМБОР, 17. јула. — (А. Б. извештај „Правди"). — Велики жупан бачке области г. Добрица Матковић издао је званично саопштење о упису акција Привилеговане Аграрне Банке на територији бачке области. По његовом извештају, уписано је акција у Новом Саду 11,800 комада, у Суботици 9,102, у Сомбору 7,955, у срезу сомборском 10,207, у батинском срезу 2038, у срезу Дарда 2128, у срезу бачко тополском 6655, у оџачком 8738, у кулском 11,281, у Бачкој Паланци 5,311, у новосадском срезу 7100, у апатинском 6,413. Према томе, на целој територији бачке области уписано је укупно 88,814 комада акција, у вредности 44,450,500 динара.

ЗАХТЕВИ НОВОГ САДА

Под вођством новосадског градоначелника г. Бранислава Бороте министар грађевина примио је депутацију трговаца и индустријалаца из Новог Сада. Они су г. министру предали писмену представку у којој моле да поштанска дирекција не буде премештена, јер то захтевају интереси Новог Сада. Г. Министар је обећао да се премештање дирекције неће извршити дуже времена. Ипак, ако буде потребно да се поштанска дирекција премести, у Н. Сад биће основан један поштански инспекторат, са персоналом, тако да и са привременог гледишта Нови Сад неће имати штете, јер ће исти чиновнички кадар остати у Новом Саду.

Г. Борота био је и у министарству унутрашњих дела ради одобрења измене статута новосадске штедионице. Министарство је одобрило измене, с тим да их прегледа и министарство трговине.

ЧИНОВНИШТВО НИШКЕ ФИНАНСИСКЕ ДИРЕКЦИЈЕ ЗА ПРИВИЛЕГОВАНУ АГРАРНУ БАНКУ

НИШ, 17. јула (М. Изв. „Правди"). — Одзив чиновништва за упис акција Привилеговане Аграрне Банке на територији нишке финанси ске дирекције био је врло леп. До данас чинов ници су уписали око 5.000 акција. Највише је уписао Ниш а затим Пирот.

КОМАНДАНТ ПЕТЕ АРМИСКЕ ОБЛАСТИ У ИНСПЕКЦИЈИ

НИШ, 17. јула (М. Изв. „Правди"). — Командант пете армиске области г. Милан Јовановић отпутовао је у Књажевац ради прегледа тамошњег гарнизона. Затим г. Јовановић пу ће у Пирот, Цариброд и друга места на терито ији ове армијске области да изврши пре лед свих гарнизона. Г. Јовановић ће у ин спекцији провести неколико дана.

Велика експлозија муниције у Бугарској о којој бугарска штампа ни речи није написала

—:—

СОФИЈА, 17. — (Изв. „Правди"). — У Севлијеву пре неколико дана дошло је до велике експлозије топовске муниције, која је била смештена у подземном магацину. Експлозија је наступила због електричног кратког споја

Бугарска штампа није донела ни реч о овој експлозији, јер је ова муниција била сакривена. Не зна се тачно да ли је ова муниција остатак ратне муниције или је то нова муниција, која је постепено увозе из италијанских фабрика.

Напад 17 качака код Струге

—:—

СТРУГА, 17. — (М. изв. „Правди"). — Јуче су се у околини Струге појавили качаци, који су прешли из Албаније. По околним селима покушали су да покраду сељацима стоку, али су примећени од жандармерије и сељака, који су их почели гонити. Качака има око 17. Борба с њима се још води; Качаци се повлаче ка граници.

ПОЈАВА БУГАРСКИХ КОМИТА И КАЧАКА НА ГРАНИЦИ ПРЕМА СТРУГИ И РЕСНУ

БИТОЉ, 17. — (Изв. „Правди"). — Синоћ, око десет часова, једна група качака од седамнаест људи напала је код Лабуништа у сеоску стражу, која је ишла на једну бачију. Ту су качаци отерали стоку, везавши претходно чобане. Било је око шест стотина оваца и нешто говеда, што се код бачије затекло. Одмах је дигнута потера у ће лом крају. Сељаци са жандармима сустигли су качаке који су терали украдену стоку. Приметивши потеру, качаци су напустили овце и успели да се пребаце на територију Албаније. Борба са њима још се води.

РЕСАН, 17. — (Изв. „Правди"). — Од пре неколико дана у Албанији се налазе бугарске комите, који са качацима организују упаде на нашу територију. У једном селу близу Ресна они су се појавили прекуће код неких мештана, тражећи хлеба. Комите и качаци су већ почели заједнички да раде и упад у срезу струшком и ково је дело.

СОВЈЕТСКО КИНЕСКИ СУКОБ

Јапан ће интервенисати у случају совјетско-кинеског рата

ШАНГАЈ, 17. јула. (Б. Изв. „Правди"). — У овдашњим политичким круговима држи се да није вероватно да ће Русија почети рат против нанкинг шке владе. Ово се држи нарочито због тога што Јапан има велико интересоваље у Манџурији. У случају рата свакако би Јапан интервенисао у корист Кине. За мирољубиве намере совјетске владе сведочи и чињеница да совјетска влада до сад није одговорила ни једним протестом против многобројних протеривања консуларних чиновника у Манџурији.

1000 лешева у једној експлозији

—:—

ПАРИЗ, 17. јула. — Авас јавља: Индопацифистичка агенција извештава да је 11. о. м. експлодирало слагалиште муниције у Ју-Нзи-Фу-у, која је тамо чувана за случај напада противничке стране. Експлозија је наступила из непознатог узрока. До 16. овог месеца више од 1000 кинеских лешева извађено је испод рушевина. Сама француска болница примила је око 800 рањеника. Око 4.600 лица налазе се без крова.

Пољски авиони у Загребу

—:—

ЗАГРЕБ, 17. — Једна мања ескадрила пољских ратних авиона стигла је јуче у Загреб. У тој је ескадрили пет авиона под командом генералштабног капетана Крнцћанског. Пољски авијатичари дочекани су у Загребу од својих колега врло срдачно. Они ће се из Загреба повратити директно у Варшаву.

Одговор Кине Совјетима

ПАРИЗ, 17. јула. — Јављају из Нанкина да је кинеско министарство иностраних послова упутило московској влади једну ноту којом одговара на совјетски ултиматум. У том одговору каже се да је Кина увек показивала пријатељско држање према Совјетској Унији али да су совјетски агенти вршили у Кини комунистичку пропаганду са намером да се нашкоди кинеској влади.

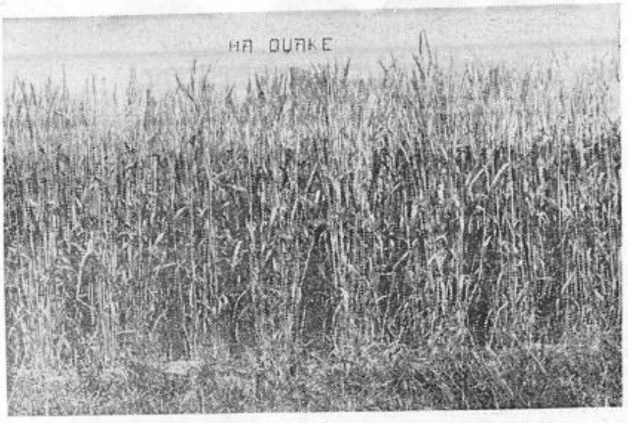
БЕРЛИН, 17. јула. — Комунисти су синоћ полупали прозоре на овдашњем кинеском конзулату. Полиција је морала да интервенише.

ЛОНДОН, 17. јула. — „Морнинг Пост" јавља из Риге да је неколико хиљада радника зефиловало испред кинеске амбасаде у Москви. Комунисти су полупали прозоре на згради кинеске амбасаде.

ЈУЛСКИ ДАНИ У МАЧВИ

Док сељак весео пева и класје зри...

— ЖЕТВА ЈЕ ОТПОЧЕЛА. — ГОДИНА ЈЕ ЈЕ ДНА ОД РОДНИЈИХ. — ОЧЕКУЈЕ СЕ ДИЗАЊЕ СЕЉАКА ИЗ ТЕШКОГ СТАЊА. — КАКО СЕЉАЦИ УПИСУЈУ АКЦИЈЕ АГРАРНЕ ПРИВИЛЕГОВАНЕ БАНКЕ. —

НА ОЊАКЕ

БОГАТИЋ, почетком јула.

Још чим је се отопио снег сељак је упро очи у њиву, упро очи у дане који долазе са великим поуздањем. Радити тако у неизвесности, радити целу јесен, бринути целу зиму и чекати јул, очекивати жетву с надом а често и задужити се с тим да се, када се скине сноп врати дуг, све то није ни тако лака ни тако згодна ствар за сељака. И очекивао се и прижељкивао јул. Падале кише увек, падале и расла пшеница. А када се облачило и грмило сељак се плашио, потајно страховао и поред тога што му је свака киша благословена. Бојао се он града. Падне град, па куда онда и шта онда? Пропаде све оно што се радило целу јесен, пропаде бачено семе, пропаде и он. И отуда разумљива је сазања раз драганост и веселост сељака. Сељак је распложен: шумн му у ушима класје и питра у очима злато полегло поља. Ето, већ сноп је, хвала Богу пао, већ је запевао дуг и оживео. Запевала је коса у полеглом класју и запевала жетелица. Пао је откос дуг, бескрајно дуг и дигнут је први тешки сноп у крстину. Залупала је вршалица и запиштала сирена: Дорана! Дорана! Први вршаји показали су да је овогодишњи жетвени принос у неколико, а местимично и знатно бољи од прошлогодишњег. То га је обрадовало. Клас је крупан и дуг, тако да при најмањем ветру пшеница полеже али све то није ни тако опасно, ни штетно, јер пшеница се већ узрнила, како је ту скоро рекао г. Коста Поповић, тако да је све то без последица, једино што знатно отежава брзину жетве. А и поред свега тога сељак ради са одушевљењем, јер срећан је он и задовољан кад је све тако у реду и тако лепо приспело.

И мачванска села дуга и уширена распевана су. И јутра, и подне, и вече пева се и поцикује. Тхе, Боже драги, тако је топло сељаку и равно све до мора. Ето, пала је пред жетву киша и кукурузу и повртњу неће је требати за читав месец дана, а дотле моћиће сељак и пшеницу пожњати, и извести, и подићи у сноп, и овршн и унети у кош и хамбар. И тек онда настаће весеље. А ето клас је зрео, кукуруз је модар као позно јесење небо.

И само треба чути те одушевљене разговоре мачванских сељака. Њихова уста пуна су хвала и за жетву и за род и за дане. Ту тек испоља се тако јасно оно што сељак воли и осећа. Он нима тако један читав култ и према Богу, кога поштује скрушено и побожно, има тако урођено убеђење о неком вишем бићу и да он постоји ради тог бића а никако ово ради њега.

Па тек оне славопоје кад се сретну они на путу, на раскршћу:

— Како је у потесу, пита весео пријатељ пријатеља и познаних познаника.

— Добро, ово је брате милина погледати.

— Милина, јес', милина...

— 'Вала ти Боже!..

И не само ту: на сваком кораку, на сваком месту, Ето, пуна су им уста хвале као очи сунца и зрелог жита. И жито се таласа, таласа дуго низ луг до бескрајa... Па ту су «косачи, па ту су жетеоци, па рисари, скупљени са свих страна идући за срећом и хлебом. Носе косе преко рамена и српове под пазухом. Носе данима, овим жарким јулским данима, када зној натапа и кошуљу и гуњ, и главу, лагана тешки зној што заудара животом, сиагом и мушкошћу. У девојак што купе откосе, са благим магдаленским погледом пуни су длановн и пољрнеле руке, од боце и трња изгребене, али оне су поносне, јер су вредне, а то им је поност, то им је благо.

Последње године неродне или делимично родне, уназадиле су и укочиле напредак сеља и сељака. И ова година требала би да га економски дигне, у колико је могуће. Сељак се томе нада и очекује принос. Жетва јечма донела је задовољавајући принос, жетва пшенице у главном надмашиће прошлогодишњу жетву, а кукуруз ће, бар су такви изгледи, бити врло добар, што је врло важна чињеница кад је и јањски и прекањски као што је познато подбацио. И отуда кукуруз, као главно средство за исхрану у пасивнијим пределима, увек кала је подбацно изазивао је оскудицу у храни и велике тешкоће па често и глад. Тако да већи принос кукуруза има велики значај и за нашег сељака и радника. А кукуруз све годиие изгледа врло добро. Радовање је велико, и осећа се великн подстрек код сељака за рад баш отуда што је принос овогодишње жетве повећан. Слаб принос прошлих и минулих година је доводио сељаке до двоумљења: да ли остати ту и можда пропадати или њи на калдрму, у град, па радити као обичан амалин и радник?

Треба истаћи, кад се већ пише о раду мачванског сељака и његовом животу, на какав је одзив наишла акција за упис акција Аграрне Привилеговане Банке. Самим тим што је иранце јатор покрета Њ. В. Краљ народ налази разлог и основ за чеминовни успех. Држава гарантује за уложени новац и Њ. В. Краљ је ту, а тиче се опште ствари, значи потхват треба помоћи. чује се често. Упис је великн и одзив неочекиван. Само док падне сноп и најсиромашнији ће уписати по комад, два јер кад се тиче опште куће, мачвански сељак показује своју оданост и вољу дајући све што може дати од себе.

Р. Н.

† Војвода Ђуро Петровић-Његош

—:—

Преминуо ј у 76. години живота можда и по следњи црногорски Војвода Ђуро Петровић—Његош.

И ако најмлађи међу старим црногорским војводама и сердарима, он се са пуним правом убраја у плејаду оних црногорских војвода и по чојству и по јунаштву, који су зборили и творили у тешкој и пуној искушења борби за крст часни и слободу златну.

Војвода Ђуро, син Драга Јакова Петровића—Његоша, рођен на Његушима, и ако без нарочите школе био је по рођењу и по крви прави господин. Мало је који Црногорац његова времена давао од себе толико урођеног господства и центлменства као Војвода Ђуро.

По црногорским схватањима и појмовима у погледу чојства и јунаштва био је Војвода Ђуро један од најбољих, ако не и најбољи Петровић. Чврст и не поводљив карактер, несаломљив и често до тврдоглавости отпоран, био је у исто време горд и поносан, али и пун племенитих осећаја.

Ко је имао прилике да Војводу Ђуру посматра у време када је краљ Никола даровао народу Устав и уједнио неискусним параграфом искључио своје прве рођаке из књажевског дома, могао је опазити са каквим је болом, али такав командовао у Балканском и Светском Рату дивизијом црногорске војске, где је показао искуство урођене му војничке вештине, а и среће.

Војвода Ђуро Петровић—Његош оставио је нарочито у Црној Гори, једну трајну, дуто година течену лепу успомену и као војник, и као човек, и као Петровић—Његош.

Лака му земља и вечити мир и покој!

С. П.

Несреће од поплава у Трапезунту

—:—

АНГОРА, 17. јула. — Анадолска Агенција јавља да је у области Трапезунта, услед поплава, погинуло око 700 душа, док је 3.500 лица остало без крова над главом. Одроњавање земље на неким местима и даље угрожава станов ништво.

Авијатичар Кост наново ће летети за Америку

ПАРИЗ, 17. јула. (Б. изв. „Правди"). — Авијатичар Кост који је био, приморан да се врати са својима виноом „2" приликом покушаја лета преко океана извршио је да ће на крају ове недеље, пошто је потпуно прегледао свој авион, покушати нов лет преко океана у Америку. На овом последњем лету он се уверио, да је за лет преко Океана потребан авион који може да предети најмање 10.000 километара, јер се мора рачунати са јаким ветровима.

Г. Сркуљ у Бечу

—:—

БЕЧ, 17. јула. — Загребачки председник општине г. др. Сркуљ стигао је у Беч да разгледа општинске установе. Г. др. Сркуљ примљен је данас у општинској згради од стране општинског одборника г. Линдера који је заступао председника бечке општине. Г. Сркуљ захвалио се бечкој општини на пријатељском пријему. Гости су већ разгледали многе општинске установе.

Данас пре подне настављено је суђење др. А. Павелићу и Густаву Перчецу у Државном Суду

Државни Суд за заштиту државе одложио је 11. овог месеца суђење у контумацији д-ру Анти Павелићу и Густаву Перчецу, чланови за потребно да саслуша сведоке, који су присуствовали дочеку оптужених у Софији и чули њихове говоре. Данас је претрес настављен. Суд ски колегијум сачињавали су: председавајући г. др. Никола Огорелица, судије г.г. Љубомир Арнери, Вицко Дубоковић, Мирко Кошчец, Русомир Јанковић, Трајко Стаменковић и Светомир Вукајловић, и деловођа г. Радосав Миловојковић.

У девет часова пре подне заузели су своја места судије, државни тужилац г. др. Иво Уцовић и бранилац г. др. Риналд Чулић. Саслушан је један сведок, који је присуствовао дочеку Павелића и Перчеца и слушао њихове издајничке говоре, одржане са балкона хотела „Унион Пале".

Пошто је сведок заклет, председник судског колегијума г. др. Огорелица захтева да он изложи све појединости подробно и хронолошким редом. Сведок је раније био саслушан у Софији.

Он вели да је, по његовом мишљењу, дочеку Павелића и Перчеца на софијској железничкој станици присуствовало око 10 хиљада људи. На челу дочека био је пврак „македонствујућих" др. Станишев. Писање софијских новина о дочеку апсолутно је тачно, према изјави сведо-

Др. А. Павелић

ка. Само су неке новине писале о дочеку краће, а неке са више појединости, исцрпно и китњасто, хвалећи ренегате и истичући своје одушевљење за њихов издајнички рад.

Даље сведок каже да је Густав Перчец у свом говорима био још жешћи и необузданији од Павелића. На сведока је Перчец оставио утисак апсолутно непромишљене личности.

Банкету у част Павелића и Перчеца, на коме је примљена позната декларација савеза између њих и македонствујућих, сведок није присуствовао, али зна да су софијски листови забележили ову декларацију.

— Јесу ли листови у томе објављивању декларације били демантовани? — пита државни тужилац г. др. Иво Удовић.

— Нису — одговара сведок. — Никаквог демантовања није било.

Сведок даље изјављује да је тек у очи доласка Павелића и Перчеца сазнао да су они предузели издајничку акцију против наше државе

Густав Пер е

Суд поставља сведоку питање о писању софијских листова „Зора" и „Македонија" о боравку Павелића и Перчеца у бугарској престоници. Сведок одговара да су ови листови тачно приказали говоре и све остало, само је „Македонија", која излази касније, била исцрпнија. И на прошлом претресу и данас написи ових листова прочитани су у преводу на наш језик.

О извештају листа „Утро" сведок вели да у многим наводима није тачан. „Утро" је један сензационални лист, чији је сарадник разговарао са Павелићем, а није га разумео потпуно, јер не зна ни српско-хрватски ни немачки језик — а оптужени су говорили из ових језика.

СТВАРИ НАЂЕНЕ У СТАНУ ПЕРЧЕЦА

Сведок који је саслушан у Софији зна да је Павелић давао изјаве, одмах по доласку, неким америчанским и софијским листовима. То је прво изашло у „Македонији". Перчец је, још у Видину, дао изјаву једном сараднику листа „Македонија".

На питање државног тужиоца г. д-ра Уцовића сведок је тврдио да Павелић није, колико се он сећа и колико је он пратио новине, нигде демантовао своје изјаве на интервјуе.

После одмора од петнаест минута председник је констатовао да су приликом претреса стана Густава Перчеца нађене ствари које су, и ако не у вези са самим делом за које је он оптужен, веома карактеристичне за рад Перчеца. Председник г. др. Огорелица их је редом набрајао: једна отворена, велика коверта са натписом редакције „Хрватско Право", која је дошла из иностранства, устав и правила Македонске Револуционарне Организације, две три брошуре Христа Матова о македонској бугарској организацији и неке друге ситније ствари.

По пре[illegible] државног тужиоца прочитан је Павелићев [illegible]ак у „Македонији".

На крају, председник г. др. Огорелица

Г. Никола Огорелица, подпредседник Државног Суда

ставио примедбу да се тужилац и бранилац осврћу на чињенице које су изнесене на данашњем претресу и тако да избегавају понављање.

ДРЖАВНИ ТУЖИЛАЦ ТРАЖИ СМРТНУ КАЗНУ ЗА ОПТУЖЕНЕ

Државни тужилац г. др. Уцовић рекао је:

— Високи суде, свој говор на прошлом претресу завршио сам захтевом да оптужени буду осуђени на смртну казну, јер сам сматрао да би свака друга казна била илузорна и да тај пресуда стоји на оној висини овог срамотног дела. Тај свој захтев понављам и данас, јер нас кад је сведочима још више утврђено дело оптужених. По мом дубоком уверењу, сваки наш држављанин, који би ступио у сарадњу са Македонским Комитетом, пропагирао његову акцију, заслужује једну једину казну, смртну казну. А да су оптужени и пре својих изјава били у вези са бугарском револуционарном организацијом види се најбоље из дочека, који им је припремљен, спреман још из раније, знат унапред. Они су и раније били у споразуму. То је чињеница. Они долазе у Софију само у циљу пропаганде. Они се само не скривају. Јавно су хтели показати, особито нашем домаћем свету. Они су желели разорни дух тог Комитета да подигну. Један такав разорни рад, који је ишао противу наше државе, заслужује само смрт.

Сведоци су потврдили своје раније наводе. И по њиховом исказу доказани су наводи у оптужници. А затим — то је важно — оптужени ни једном речи нису демантовали све те изјаве и писања новина, јер су, очигледно је, имали намеру да пропагирају противу наше државе. Доказана су два дела. Она се не могу ничим оповргнути. Нема сумње за основе све тачке наведене у оптужници. И зато, за извршиоце овако срамотног дела тражим смртну казну.

БРАНИЛАЦ Г. ДР. ЧУЛИЋ

Бранилац, по дужности, г. др. Чулић је кратак. Чини кратке напомене у погледу навода државног тужиоца. То што они нису демантовали ништа, није доказ, вели бранилац. На крају своје одбране бранилац сматра да је квалификација дела по члану 3, 4, и 5. закона о заштити државе праведница од оне у тужби. Мо ли да суд буде блажи при осуди ако није да су оптужени криви.

После тога претрес је завршен.

Председник владе и г. Корошец у манастиру Студеници

ВРЊЦИ 17. јула. (П. изв. „Правди"). — Г. др. А. Корошец, министар саобраћаја, који се налази већ неколико дана на лечењу у Врњцима, отпутовао је јутрос, у пратњи шефа свог кабинета г. Костића, аутом у Матарушку Бању, где се састао са председником владе г. Петром Живковићем. Г. г. Живковић и Корошец одмах су продужили пут за манастир Студеницу, где су врло срдачно дочекани од масе сељака и сељанки у живописном народном оделу. За време бављења у Студеници разгледали су историјске знаменитости и старине манастира Студенице, па су се вратили у Матарушку Бању.

Председник владе г. Петар Живковић остао је у Матарушкој Бањи, а г. др. Корошец се вратио у Врњачку Бању.

ПРЕМЕШТАЈИ ЧИНОВНИКА У РЕСОРУ МИНИСТАРСТВА ГРАЂЕВИНА

Решењем г. министра грађевина, а у сагласности са г. председником министарског савета, премештени су по потреби службе: Аџанић Драгутин, п. т. приправник из Тутина у Кос Митровицу; Ренко Венцеслав, п. т. чиновник из Ђеновића у Метковић; Франушић Фран, п. т. чиновник из Метковића у Ђеновић; Сердаревић Смаил, п. т. чиновник из Љубиње у Столац; Хаџи Омеровић Махмуд, п. т. чиновник поште Столац у Љубиње и Илић Боривоје, п. т. чиновник из Велике Плане у Сурдулицу.

ПРЕГОВОРИ НАШИХ ДЕЛЕГАТА НА СУШАКУ

СУШАК, 17. јула. — Италијанско-југословенска комисија за утврђивање штете причињене италијанским и југословенским држављанима за време италијанске окупације ових крајева прекинула је рад на неколико дана. До исплаћивања одређене одштете није још дошло а неће ни доћи тако скоро, како се очекивало. Ових дана комисија је радила у Љубљани, Трсту и Сушаку испитујући поједине захтеве и утврђујући висину штете. Делегат наше владе, инспектор министарства социјалне политике др. Крмпотић враћа се у Београд, где ће референсати о раду комисије и добити нове инструкције. Тако исто реферисаће италијански делегат својој влади. После тога комисија ће се поново састати у Трсту и Сушаку, па ће кренути за Далмацију, где ће се задржати дуже времена, јер у Далмацији има највише оштећених Делегат наше владе др. Крмпотић задовољан је са постигнутим резултатима и ако сматра да би ови могли бити и бољи, кад би општи односи између наше државе и Италије били бољи. Осим тога др. Крмпотић се жали на спорост, којом се решава ово питање, јер нема још ни сада изгледа, да ће тако скоро моћи доћи до исплате утврђене одштете, и ако се ради о хиљадама породица, које већ пет до шест година узалуд чекају на исплату штета, почињених за време италијанских окупација.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА ВОДОВОД У ПРИМОРСКИМ МЕСТИМА

Велики жупан Приморско-Крајишке Области сазвао је за 27. о. м. конференцију заинтересованих за грађење пројектованог водовода у Жировници, који би снабдевао питком водом наша приморска места Нови, Сељце и Црквеницу, позната морска купалишта. Конференција ће се одржати у уреду општинског поглаварства у Сељцима. Сем представника великог Жупана, који ће председавати конференцији, учествоваће још: делегат комесара области самоуправе, шеф хидротехничког одељка у Сушаку, који има читав елеборат пројектованог водовода, затим општинско поглаварство и купалишна повереништва у Новом, Сељцима и Црквеници, савез за унапређење туризма, представници хотелијера из поменутих места. Питања која ће се претресати на тој конференцији, интересују у највећој мери наша приморска места Сељце, Црквеницу и Нови, јер би се по овом пројекту дефинитивно решило питање снабдевања тих места довољном количином изврсне питке воде. Трошак око грађења овог водовода предвиђен је на 9. милиона динара, а потребна сума добила би се од државе, области самоуправе и интересованих општина, које би у ту сврху закључиле зајам.

ОДОБРЕН РЕГУЛАЦИОНИ ПЛАН БИТОЉА

Господин министар грађевина одобрио је данас регулациони план за варош Битољ.

НОВЕ ПОШТЕ

Решењем господина министра грађевина, а у сагласности са г. председником министарског савета отворена је пошта, телеграф и телефон у Извору, срез Велешки. Истим решењем добиле су телефон поште у Блату, Завалу (срез Кореница) и Нова Рача срез Беловар).

Нова хапшења службеника београдске општине

Кварт палилулски ставио је у притвор службенике Општине града Београда, одсека возног парка, Милоша Михаиловића, Милоша Стојковића и дневничара Радомира Јовсића за дело опасне крађе.

Њих тројица су договорно извршили крађу већне количине општинских већади, која су сакривала у општинским шталама за покривање кола, које се налазе на општинском имању на Таш-мајдану.

Поред њих тројице, јуче је општински пуномоћник г. Богомир Богић, адвокат, поднео кварту палилулском тужбу још противу Божидара Николића, надзорника општинских штала на Таш-мајдану, који је осумњичен да је крађљивцима ишао на руку да ову крађу изврше. У тој својој тужби г. Богић је још тражио, да се саслуша и Божидар Здравковић, жандарм, који према достави г-ће Анке Илић има да посведочи, да је Божидар раније био осуђиван на 15 година робије за разна кривична дела.

Суд четворицу г. Богић тужи за дело опасне крађе из параграфа 223 казненог законика.

Када смо се по овоме обратили г. Богићу ради провере и евентуалних детаља, г. Богић то није демантовао, али је био као и увек резервисан и изјавио је, да у интересу истраге не може да да ништа детаљније. Међутим у колико смо могли добити на другој страни објашњења по овој крађи, изгледа да је докази материјал и сувише јак, тако да кривци ни у ком случају неће моћи да избегну казну.

Г. др. Шаховић у Скопљу

—:—

СКОПЉЕ, 17. — Професор медицинског факултета г. др. Шаховић допутовао је у Скопље ради испитивања могућности сузбијања гувано сти. Прегледао је све државне установе и да нас отпутовао у срез скопски. Г. Шаховић ће обићи целу Јужну Србију.

Какво ће бити време

—:—

НОВИ САД, 17. — (А. Б. изв. „Правди"). — **Прогноза за све крајеве изузев Приморја:** ведро у току дана у целој држави. У другој полвини дана местимично кратке олује. Температура се неће знатно изменити.

Приморје: ветар са слабом буром.

Београд—Нови Сад: ведро. Температура ће се кретати између 16 и 28 степени. Сунце излази у 4.08, а залази у 19.19 часова.

Самоубиство у Кратову

—:—

КРАТОВО, 17. — (Изв. „Правди"). — Емин Еминовић отровао се јуче арапским катраном; утврђено је да је био у напитом стању. Кад је био при свести, изјавио је, да му је живот досадио. Синоћ је Емин умро.

Румунска Краљица у Суботици

СУБОТИЦА, 17. јула. — Данас у 11 и по часова пропутовала је кроз Суботицу на путу за Букурешт Румунска Краљица Марија са Принцезом Илеаном специјалним дворским возом. На станици су их дочекали сви официри трећег коњичког пука који носи име Краљице Марије Румунске, на челу са командантом Другe Коњичке Бригаде коњичким пуковником г. Ивом Јовановићем и командантом Трећег Коњичког Пука г. Живорадом Тодоровићем. Г. Иво Јовановић поздравио је Краљицу која је изашла на прозор од вагона, једним краћим пригодним говором на француском језику у коме јој је уверио у име официра, подофицира и војника трећег Коњичког Пука у њихову оданост. Командант Пука Живорад Тодоровић предао је Краљици један букет цвећних ружа а Принцези Илеани један букет розе ружа. Комесар полиције г. Мештеровић отпратио је дворски воз до границе.

БЕРЗЕ

Београд, 17.

На данашњем берзанском састанку код девиза није било готово никаквих промена, изузев Лондона који је сасвим мало слабији и Париза, који је мало јачи.

Код ратне штете је данас било врло живо. Промпт је закључено 3750 комада, док термиских закључака није било.

ДЕВИЗЕ: — Понуда — тражња: Лондон 276.83—276.03; Париз 224,15—222.15; Њујорк 56.97—56.77; Њујорк кабл 57.085—56.885; Женева 1097.40—1094.40; Праг 169—168.20; Берлин 13.59—13.56 Беч 8.0349—8.0048; Пешта 9.9482—9.9182. Милано, Амстердам, Солун и Букурешт нису рађени.

ДРЖАВНИ ПАПИРИ. — Тенденција код ратне штете чврста. Рађено је промпт 3.750.000 номинала по 406.50—406. Последња пон. 406.50 — тр. 406. Терминских закључака није било. За уљтимо јули пон. 407 — тр. 406; за август пон. 412 — без тражње; за децембар пон. 424 — тр. 423.

7%. — Инвестициони зајам рађено 121.000 по 87,50—86.75; последња пон. 87,50 — тр. 87.

4% — аграрне обвезнице рађено 130.000 по 51. Пон. 51,50 — тр. 50.50.

АКЦИЈЕ. — Народна Банка рађена 20 комада по 7950; Београдска Задруга тр. 7500, Извозна Банка тр. 830. Прометна Банка тр. 910.

ПРОДУКТИ: — Тенденција код продуката мирнија. Рађено је:

ПШЕНИЦА: Главна српска пруга промпт 79—80, 4—5% по 220.

КУКУРУЗ. — Промпт бели Бачка по 212.50.

ОВАС. — Српски, шлеп Београд по 205.

НОВОСАДСКА ПРОДУКТНА БЕРЗА

НОВИ САД, 17. — (А. Б. Изв. „Правди"). — ПШЕНИЦА бачка стара 79-80 кгр. 212.50—215; лађа Тиса, стара 79-80 225—230; горњо-банатска стара 79-80 207.50—210; сремска стара 79 80 210 —212.50; бачка нова 210—215; бачка нова за август 215—217.50; лађа Тиса нова банатска 225 —230; банатска нова за август 210—212.50; сремска нова 210—212.50; сремска нова за август 212.50—215.

ЈЕЧАМ бачки нови 63-64 кгр. 150—155.

КУКУРУЗ бачки и сремски 205—210; банатски 202.50.

БРАШНО Ог Огг 305—315; бр. 2 285—295; бр. 5 270—275; бр. 6 255—265; бр. 7 230—240; бр. 8 140—150.

МЕКИЊЕ бачке, банатске и сремске у јута врећама 115—120.

СВИЊСКА МАСТ у кантама од 25 кгр. бруто за нето 2300—2350.

ТЕНДЕНЦИЈА непромењена.

ПРОМЕТ 116 вагона пшенице, 2 вагона јечма, 39 вагона кукуруза и 2 вагона зоби. Свега 165 вагона.

Стање температуре у земљи

Прва цифра означује максимум јучерашње температуре, друга минимум данашње, а трећа цифра означује данашњу температуру узету у 8 часова:

Љубљана	26	15	21
Загреб	28	11	19
Петроварадин	26	16	19
Београд	25	13	20
Велико Градиште	27	11	19
Ковиљача	26	11	19
Сарајево	25	10	18
Ужице	24	9	18
Крагујевац	26	12	19
Врање	25	10	20
Ниш	27	10	18
Косовска Митровица	24	7	19
Скопље	27	10	22
Прилеп	24	11	21
Пећ	—	9	20
Краљево	26	10	17
Котор	30	20	24
Сплит	30	20	24

Кише у току јучерашњег дана није било нигде и у целој земљи владало је лепо време.

БЕЛЕШКЕ

ВЕЛИКИ ПОУЧНО-ЗДРАВСТВЕНИ ФИЛМ ХИГИЈЕНА БРАКА КОД „ЛУКСОРА" и КОД НАРКИПА. — Културно хигијенски филмови представљају у опште огромну добит за човечанство. Једна од нарочито успелих творевина ове врсте то је чувени поучно-здравствени филм „Хигијена Брака" који је снимљен под надзором најславнијих бечких и прашких професора и хигијеничара. „Хигијена Брака" приказује се у недељу пре подне у два београдска биоскопан то у једном за женску публику, у Луксору, а у другом, за мушкарце код Наркипа. Код Наркипа представа почиње у 10 и четврт, (за мушкарце), а код Луксора у 10 и по (за женску публику). Ова подела мушке и женске публике мора се спровести услед деликатности теме коју филм „Хигијена Брака" обрађује. Овај филм је за младеж испод 16 година најстрожије забрањен. 18117

УДРУЖЕЊЕ РЕЗЕРВНИХ ОФИЦИРА И РАТНИКА извештава, да је Вуку Табурну одузело право скупљања огласа за Ратнички Гласник. 18118

БЕОГРАДСКА ОПЕРЕТА. — Данас оперета **Свадба у Холивуду.** Цене снижене. Сутра премијера оперете **Лунока.** 18123

ДРАГОЉУБ—ЉУБЧЕ, трговац и фабрикант бомбона у Лиону, син покој. Анке и Јована Антонијевића, члана Главне контроле, преминуо је 27. јуна и сахрањен 29. прошлог месеца на тамошњем лионском гробљу. 18122

Из дана у дан

Већ им је то стара обичај. Старо и друштво би лепо (то јест има и лепих међу њима), па богато, па онда и од позајања. Ако не од активног, оно од бившег... Скупе се код неког пријатеља, а има их доста, па онда настане весеље.

Зором се оно завршава и нико не мрзи. Чик ко да каже у 2 по поноћи да је време одласку.

— „Свак гледа свој посао!"

А „посао је посао". То вам је тако, и ако сте чули још нешто горе, то је друга ствар. Тога вечера било је веома пријатно. Млад па леп свет: он се лепо осећао. А зашто и старији да се не осећају. Замислите када стари има такво друштво? Он је з'те — изгуби главу....

Е, то биш можда и не, али извесно да не пази много за ли ће доћи до инцидента или не. И тога пута није се пазило. Друштво је било „изван себе" од весеља.

— Само да знате: просто је било канредно пријатно!....

— Да, да, чула сам. Али ипак волим што нисам била због тог инцидента....

— А... Зар сте за њега чули?...

— Па да. Зашто? Ви мислите да нико не зна за њега?....

— Не, ја не мислим, али ми је ипак мало чудно да се већ о њему препричава....

А „монденско" друштво једва дочекало озу причу: она је била „као поручена". Без ње, осећало би се као „риба без воде". И онда се не престаје са козирањем.

— Он је већ познат!

— Да, не пази много. А и сувише много полаже на свој престиж....

— Јест, јест, и онда мисли и са младим девојкама да може да кокетира!

— Замислите, почео човек — „за се игра"...

— Та није могуће...

И цео случај за мало није било добио нешто трагичан завршетак.

— Он се шалио! један пријатељ је хтео да ублажи трагичност случаја.

—Али то је скандал! Шта он мисли! Ваљ да за су ово....

Мала узбуна. Али само мала. У њиховој средини. Даље, друштво је настављало забављање. Ви већ и сами знате: они су били „изван себе"...

А, наравно, није се једном то догађало. Толико пута! А свет живи. Хоће да живи и, каже често, „упркос"... То треба да значи да неће да се обзире на „друштвене конвенционалности". Замислите, дивна логика! Зар у осталом нису у праву? Никакав захтев не закључују да бисте им спорили то право или их сумњичили: уживају, „живе", како се то каже у њиховом друштву, и тако, по неки пут, уживају у овакним „доживљавањима"....

А, осим тога, и можда припадају „вишем друштву".

— Је з'те?

— Да, вишем друштву!

И нека се смеју. Јер зашто баш да овакви догађаји морају да се догађају у овоме друштву?

— То најбоље знају они, је з'те?....

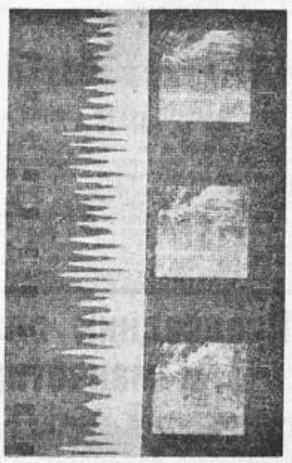
На крају је биланс овакав: увреда, узбуна, без једног шамара, само три револверска пуцња, претње, смех и страх, свађа, скандал. И још ово: сад све знате!

Филм

Последице тон-филма

Прелаз филмске индустрије од немог филма тон-филму доноси промене у досадашњим техничким методама, о којима стручњаци нису ни сањали.

Можемо почети са самим сценарием. За време снимања, режисер често пута дође на идеју да мења сиже. Код тон-филма то је немогуће. Јер за време снимања тон-филма не сме ништа да се мења, а још мање крати, јер би свака промена у снимању значила истовремено прекид континуитета саме музике.

Тон филм

Код продукције тон-филма важну логу игра метроном, јер сваки снимак мора се слагати са музиком.

Режисер, аутор, композитор, па чак и оператер, морају строго водити рачуна о дужини и квалитету снимака у свакој секунди. Из свега овога излази, да су припреме за продукцију једног тон-филма далеко веће и опсежније него код немог филма. И сама кинематографска архитектура мораће претрпети знатне реформе, јер ће се приликом постављања потребних конструкција морати водити рачуна о акустици, што до сада није било потребно. Тиме се искључује употреба извесног материјала у градњи таквих конструкција.

Осим тога, у будућности ће бити и сасвим други избор уметничких снага. Мораће се пре свега тачно испитати квалитет гласова, то јест да ли су они подесни за микрофон.

У техници тон-филма повећаће се и број сарадника. У првом реду долазе у обзир композитор и капелник, који ће код тон-филма играти најважнију улогу. Положај аутора мења се у толико, што ће у будуће речи у тексту морати бити исто тако јасно изговорене као и на позорници.

У атељеу за тон-филм појављује се и једно ново лице. То је акустичар, или тон-режисер, који режира гласове. Он ће за време снимања морати бити наоружан слушалицама на ушима, а пред собом ће имати безброј тастерских дугмета, помоћу којих ће моћи појачавати или ослабљивати микрофон за време снимања.

Најзначајнија промена догађа се код самог снимања, јер ће помагање глумца од стране режисера у будуће бити искључено. Режисерски послови у будуће морaће се обављати потпуно у тишини. Филмски глумац мораће се привикти на то и настојати да све изведе са уметничком тачношћу. Пре свега, он ће морати тачно да научи своју улогу на памет. И што је најгоре, он неће моћи имати шапатача јер би се и шапатачев глас чуо у микрофону. Тако ће у будуће положај филмског глумца бити много тежи но позоришног глумца.

Од сада ће бити омогућено непрекидно играње читавих сцена. Осим тога, једна велика уметничка могућност, која није до сада постојала ни на позорници, ни у филму, у томе је што ће тон-филм глуму једне особе моћи да прикаже потпуно, а да та особа не буде узнемиравана дармом или шумовима слушаоца.

Снимање изван студија за тон-филм наилази на велике тешкоће. Често пута то ће бити апсолутно немогуће. Јер покретни тон-филм апарати неће се моћи у свакој прилици употребљавати. Они, наиме, неће моћи добро функционисати, ако су споредни гласови или шумови у природи јачи, него потребни гласови и шумови. Тако, на пример, сцене на улицама, где је саобраћај веома жив, неће се моћи снимати.

Интернационализовање филма неће бити скучено тон-филмом, јер тонови свију народа исти су. Није исти случај и са говорећим филмом. Сто од сто говорећих филмова моћиће се експлоатисати само у границама оне земље чији је језик у њима заступљен. Али помешан са тон-филмом, он ће се моћи разумети у свима земљама. То ће бити олакшано тиме, што ће се знање важни делови говорећег филма два пут снимити: једном као нем филм, а други пут као говорећи филм. Важнији делови дијалога биће на главним светским језицима: немачком, француском и енглеском.

Тон-филм неће никада бити једна врста „филмованог позоришта", као што мисле његови малобројни противници. Он ће ударити сасвим новим и нарочитим путем, који води специјалној тон-филмској уметности. Нарочито ће публика у мањим варошима са искреним задовољством поздравити тон-филм, јер музичка пратња филмова неће у будуће бити поверована трећеразредним клавиристима. Ова ће публика у будуће моћи да слуша најбоље оркестре и најлепше гласове најславнијих глумаца и других уметника.

И најзад, тон-филм ће се морати приказивати нормалном брзином, у тачно одређеном броју слика у секунди (24). До сада су неки оператери често пута достизали 32 или 34 слике у секунди чиме се покрети глумаца на платну чине сувише брзим и неприродним, а тиме се мења и квари и сам смисао радње. Тон-филм ће томе учинити крај.

Нови руски филмови

У току прних шест месеци 1929. Совкино (државно филмско предузеће) издало је следеће филмове:

„Гафир и Мариам", сценарио према В. Иванову, режисер Јохансен.

„Плави оковратници", сценарио од Блемена, режисер Спис.

„Златан кључ", према роману Караваjева, режисер Червијаков.

„Побуна", сценарио од Фурманнова, режисер Тимошенко.

„Крилати Бог", режисер Фанинберг.

„Нови Вавилон", режисери Козинцев и Трауберг.

„Лењинова адреса", режисер Петров.

„Потемкинова лађа", режисер Јуркевић.

„Рибарев син", режисер Ивановски.

„Спасавајте милионе!", режисер Војништок.

„Ратни коњи", режисер Бреснев.

„Срце Азије", режисер Ерофејев.

„Земља седам река", режисер Јохансен.

„Комади царства", режисер Ермел.

„Неурастеније", режисер др. Галкин.

„Човек са сервијетом", режисер Сабински.

„Мртвачки број" режисер Г. Крол.

„Каин и Артем", сценарио од Максима Горког, режисер Петров-Битав.

„Генерал Топтигин", режисер С. Глаголин.

„Неприкосновени сеоски кореспондент", режисер Сироштин.

„Квалитет продукције", режисер Пресњаков.

„Пошта", режисер Бешановски.

„Мртваци је жив!" режисер Голсев.

„Шум земље", режија Гемчуганикова и Мушина.

Смрт Маријете Милнер

Позната немачка филмска глумица Маријета Милнер, коју смо гледали у веома успелој улози као партнерку Светислава Петровића, у фил-

Светислав Петровић и Маријета Милнер

му „Царевић", умрла је пре неки дан. Она је била отишла у Холивуд, где је играла у филму „Модел са Монпарнаса" са Лилијан Харвеј. Ради одмора била је отишла у једно место, где је изненада умрла.

Предавање о филму преко радија

У понедељак, 15. јула, у вече, одржано је прво предавање о филму преко београдске радио станице. Предавање је одржао г. Војин Ђорђевић, новинар, један од најбољих познавалаца кинематографских прилика код нас. Г. Ђорђевић је изнео преглед досадашњих покушаја оснивања филмске индустрије код нас, као и узроке досадашњих неуспеха у томе погледу. На основу тога искуства указао је на чињенице, о којима би се у будуће имало водити рачуна при оснивању домаћих кинематографских предузећа. Г. Ђорђевић ће одржати још читаву серију предавања о кинематографским приликама код нас и у иностранству.

Око женидбе Чарли Чаплина

До скора се шапутало, а сада се све више гласно говори, да ће се Чарли Чаплин венчати

Чарли Чаплин

са Џорџијом Хајд. Међутим, Чаплин, када су пред њим направили алузију на те гласове, категорички је изјавио да су он и Џорџија само пријатељи.

Удружење Гружана из Шумадијске Области

Правила хуманог и просветног Удружења Гружана Области Шумадиске одобрена су под Бр. 5778 од 3. јуна тек. год. и одштампана.

За Управни и Надзорни Одбор Удружења изабрати су: г. г. Мих. Благојевић, адвокат, Вука Ђоковић, абадија, Ђорђе Којић, пенз. школ. надзорник, Алимпије Сенчић, потпуков. у пенз. Илија Павловић, чин. Велимир Луковић трговац, Чедомир Јевђовић абадија. Петар Петровић кустос етног. музеја. Радован Аћелковић, столар, Василије Василијевић, трговац и Димитрије Радовановић, пензионер.

Почињући свој хумани рад, Управа извештава, и моли сва она лица, која станују у Београду и ближој околини а родом су или поседком из среза Гружанског Области Шумадиске да се заинтересују за ово хумано Удружење и да се упишу за чланове истог.

Канцеларија Удружења за сада је у сали кафане „Шумадија" у Краља Милана улици бр. 101.

Редовне седнице Управе одржавају се сваког 1. и 15. у месецу у 19 часова.

Упис у чланство врше чланови управе а нарочито г. г. Ђ. Ђоковић, Балканска ул. 49. А. Сенчић Краља Петра ул. бр. 38 и Добровољска бр. 50 и г. П. Петровић етнографски музеј, улица Милоша Великог.

МЕТЕОРОЛОШКА СТАНИЦА У В. ГРАДИШТУ

Ових дана приступиће се подизању зграде за метееролошку станицу у Великом Градишту, у коју су сврху одобрени потребни кредити и расписана лицитација за 17. август, у рачуноводству команде ваздухопловства у Петроварадину.

НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

Златна вилица у употреби сома

—:—

КЛАДОВО, 17. — (И. Ђ. изв. „Правди"). — Командант реморкера „Велика Србија" г. В. Брајер пре кратког времена изгубио је на један комичан начин вештачку вилицу са златних зубима. Један морнар бацио је непажњом вилицу у Дунав. Капетан је већ био изгубио сваку наду да ће се вилица наћи. Сада, међутим, налазећи се у Великом Градишту, он је добио из Кладова телеграм да су зуби нађени у утроби једног сома. У почетку је г. Брајер мислио да је по среди неумесна шала, али се касније убедио да су зуби заиста нађени. Аласи су уловили у околини Кладова великог сома, у чијој је утроби нађена г. Брајерова вештачка вилица.

Вести из Ваљева

ПОЉОПРИВРЕДНИ ТЕЧАЈ

ВАЉЕВО, 17. — (М. Т. изв. „Правди"). — У овдашњој пољопривредној школи основан је двомесечни пољопривредни течај за учитеље основних шкла. Курзиста има тридесет и пет Течај се одавља веома успешно.

ГОСТОВАЊЕ КОМИЧНОГ ПОЗОРИШТА

Комично позориште из Београда гостује у Ваљеву, приређујући представе пред великим бројем посетилаца. Управник овог позоришта је г. Милош Рајчевић.

Седница општинских бележника винковачког среза

—:—

ВИНКОВЦИ, 17. — (Изв. „Правди"). — Овде је одржана седница општинских бележника винковачког среза. Расправљало се о сталешким питањима. Изабрана су два делегата за главну скупштину савеза општинских бележника.

Вести из Зајечара

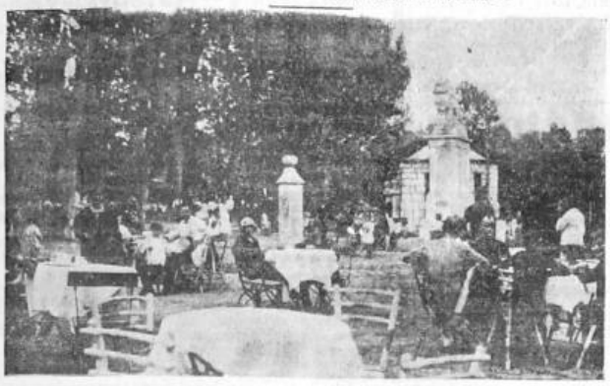
—:—

Г. МИЛОШ ЈОВАНОВИЋ У ЗАЈЕЧАРУ

ЗАЈЕЧАР, 17. јула. — (Изв. „Правди"). — Да нас је овде стигао из Ниша командант армије г. Милош Јовановић. Г. Јовановић је данас обишао све зајечарске гарнизоне. Синоћ су официри зајечарског гарнизона, у част г. Јовановића приредили другарско вече у Официрском Дому. Међу многобројном публиком запажени су од виших официра поред команданта армије, командант тимочке дивизије г. Владимир Милојковић, начелник штаба, помоћник и други. Т.

Кроз Шумадију

— ОД БЕТОНА ДО АРАНЂ ЕЛОВАЧКИХ ПЛАТАНА. —

Аранђеловац: Поред извора киселе воде.

Јутра ме затичу у колима, а већ при праском сунчевом млазу, полако, клатим се у седишту поред дозрелих њива и модрих кукуруза, остављајући лево и десно шумадијске честе шуме, плаве као позориште кулисе. Небо бело; тек који облак над далеким руменим висовима. Друм жут, за шумом црвен као посут легуром бакра.

Већ недељу дана од како сам напустио Београд за ову сентименталну шетњу, испим друмовима младости и ђаковања, немилосрдно ме плачкају друмски крчмари, још незасићење него флорентинске изелице покојног А. Г. Матоша на мосту Боболи.

Човек који носи машну кроз села а америчке жуте ципеле сигурно да има и дубок џеп. Бар тако мисле „наивни“ Шумадинци, нарочито они поред друмова са жутим крчмама и стотинама под озеленелим багремовима.

Вино је бистро и топло. Пилеће печење скупо. За салату се добије бели лук. Ипак је ракија најјефтинија и жути се као растопљена слоновача. Кочијаши сви дремовни, имају црвене носеве и кијају до зла бога. То су једини људи којима су све шуме фатаморгане од перманентног пића; држе лево дизгине, тек форме ради, иначе коњи и њорави знају толико пута исти пређени друм.

— Шта има ново, господине?

— Ништа нарочито. Носим за Ужице нову серију амрела.

— Ама, бога ти, како је у Београду?

— Као и овде. Гледају се људи и реже једни на другога.

Разговор почиње о летини.

— Неке ваши нам појеоше шљиве. Иначе, даће Бог.

Никад неће пшенице не видох кроз ове крајеве. Набујале, једре и ниску се позлаћених врхова у ритму ропсодије.

С вечери мириша сена, певају жабе у засеоцима и с времена на време концертира по неки шаров, изваљен под тремом или уз доксату беле шумадиске куће.

Куда ћемо? Опет у крчму. Овога пута скидам машну, бар да добијем изглед трговчића, који носи од села до села чешљеве, огледалца, дугмад и разноврсне шарене брошеве, огрлице и прстење за сеоске сваше.

Мислим у себи: ово путовање потсећа на Чичикова, али шта ја купујем, до ђавола! — Мртве душе, или речи, које изветре још на уснама?

Па ипак, ето, сазнао сам за неке ваши из лишњу шљива, а један попа ми је чак добровољно испевао једну сеоску песмицу:

„Од ракије нема лепшег пића,
Питај Марка Краљевића“.

Јели смо пржено пиле на кајмаку, а поп је та два стиха изговорио да би наговестио како је он љубитељ само овог националног пића.

Шта сам могао? Пристао сам да му прави друштво на мессчини, под ладњаком, а тек сутра сам осетио колико ме то коштало када сам устајао из кревета.

Сада ми је тек јасно зашто мрзовољно и са извесном морбидношћу гледају на свет људи са бетона. Овде све пева: бескрајна је поема небо што пада тежином топле дојке на шуме и жита.

Хамлет каже: „Ништа није ни добро ни зло, него га таквим чини наше уверење“.

Кад човек помисли, онако, уз пут, како су тегобна и саката многа уверења градских „дого стола“, дође му да никад из овог романтичног декора не завири и тај „виши“ свет духа, што се рађа на степеницама библиотека и универзитета.

Можемо се ми учити, тамо на Калемегдану, колико хоћемо, етичком идеализму, социологији; сви ћемо ми имати времена да дођемо до неких теорија, а опет, када нас попут тропске грозничне обузима талас атавизма жалићемо што не можемо као у младости, босих ногу, да прођемо овим друмовима. Али, ето, и најпленентнијег побеђује терезијски аривизам и дуританизам.

Излетео из пртених гаћа и пеленгира, госпођи носи монокл, игра танго, зна четири латинске изреке и спава у пиџами као некад у то плоз августовској слами.

Ми, поварошени сељаци, ево где последње своје гађење претварамо у градске радости, да вечито у овој земљи стварамо један те исти ред аривиста, скоројевића и полутана, чије идеје миришу пола на овас а пола на бензин.

*

Вече ме затиче у Аранђеловцу Свеже летње вече под Букуљом. Улазим у бањски парк и пролазим широким уређеним алејама, створеним за мирне шетње за два три месеца летњега одмора.

Још је публике у главној алеји између високих дрвореда старих топола, у чијим крошњама шуми вече.

Најзад седам на тераси Старог Здања, и слушам чувени оркестар „Еко“. Власник Стари Здања, г. Мика Радовић, бивши гајмиџ, удесио је овај стари замак за најпријатније забавиште и забавиште публике. Суфлер Народног Позоришта чувени Баћа из школске, дочекује госте и аранжира столове за излетнике. Елитни београдски свет је ту, као да је Аранђеловац предграђе Београда.

Ни цене нису скупе. Бању посећују људи из свију крајева наше земље.

До касно у ноћ музика и песма. Још увек уз вине терасе шуме стари платани, доцветали кестенови и јаворови, а овај фантастичан ресторан, обмотан свежином и плаветнилом, добија у ноћи изглед прекоокеанског брода. Некадања скупштина Кнеза Михаила, ево, где се претворила у најпријатније забавиште за крат ку сезону лета.

Кроз зору, са правим дахом јутра са Букуље, односи ме аутобус даље кроз Шумадију, сањиву и меланхоличну.

РАДЕ ДРАИНАЦ

После петнаест година робовања у Русији, вратили су се опет својим домовима

— У РУСИЈИ ЈОШ УВЕК ЖИВЕ ЗАРОБЉЕНИЦИ У НАЈВЕЋОЈ БЕДИ. —

НОВИ САД, 17. јула. — Прошле недеље стигли су у Нови Сад Коста Нинков, берберин и Марко Шипавац трговац, који су од 1914. године стално боравили у Русији као заробљеници и којима је тек сада, после толико труда успело, да се врате у своју државу. Живот ове двојице заробљеника пун је занимљивих и жалосних догађаја. Они причају о читавом низу авантура, које својим језовитим детаљима, нарочито о животу за време превирата грађанског рата, прикивају слушаоце. Наш сарадник имао је данас прилике да посети ону двојицу бивших заробљеника који са својим женама, доведеним из Русије, станују у заједничкој кући у Футошкој улици број 108.

КАКО ЈЕ ЗАДОБЉЕН КОСТА НИНКОВ

Када улазимо у малу собицу ниске и сиромашне кућице пред нама се касарне, пада нам у очи одмах традиционални руски самовар, око кога седе две младе жене. Једна је са Урала а друга из Казанске губерније. Оне су пратиље своје мужеве за време њиховог робовања и преживеле са њима све трагичне моменте живота у Совјетској Русији. Љубазно приступају када се интересујем за њихов повратак и разним руским дијалектима, свака на свој начин, причају историју једне читаве деценије. Међутим улази Коста Нинков, врло симпатичан и пристојно одевен човек, на коме се уопште не познају трагови претрпљених патња.

Коста је 1914. године отишао на фронт као редов шестог пешадијског пука у Новом Саду, а већ 21. новембра исте године заробљен је од Руса код Новог Радома на руско-пољској граници. Са првим транспортом упућен је у Омск, у заробљенички табор, а одатле из земљорадничке послове у разна руска села, где се задржавао до 1915. године, све док није у пљен у Тјумен, главни град уралске области. Овде га је затекао позив да ступи у Српску Добровољачку Легију, са којом је 8. априла 1916. године пошао у Одесу, где га је примила српска команда. После два месеца отишла је Костина чета на Добруџу, а 25. августа 1916. године, он је учествовао већ у првим борбама на фронту. Године 1917. пошла је добровољачка чета на одмор у Вознесенск, а одатле у Екатеринослав, где је Коста ступио у болничку службу. Неки добровољци били су касније присиљени од бољшевика да се повуку у Сибирски Тјумен. У Тјумену није било више могућности да се добровољачке чете реорганизују и тако је Коста отворио берберску радњу, коју је са разним прекидима водио све до свога одласка.

ЈОШ УВЕК ИМА ЗАРОБЉЕНИКА У РУСИЈИ

Овде је имао Нинков прилике да се упозна са још неколико Срба, од којих неколицина још и данас живе у Русији, немајући могућности да се врате у своју домовину, јер их бољшевици у томе спречавају. Од Нинковљевих познаника живи у Тјумену Васа Продановић из Српског Крстура, који се налази на дужности лекарског помоћника. Затим Стеван Средојевић, трговац из Босне, Милан Бранчић, из Војводине и још неки Срби, од којих су се Стојан Татомиров, трговац из Драгутинова и Данило Дејанов из Бачког Градишта с њима заједно вратили.

КОСТА НИНКОВ О ПРИЛИКАМА У РУСИЈИ

— Живот у Русији за време мог ропства није био толико несносан као сада за време бољшевизма. Занатлије се сматрају за буржоазију и само радници уживају све привилегије овога режима. Највише трпе сељаци, којима су бољшевици све одузели, разорили им домове, обесчастили им жене и децу, а оно мало хранс што им је остало, морају да отпреме у такозване централне магацине, из којих се бољшевици снабдевају.

Скупоћа је ужасна; за један комад црног хлеба плаћа се 28 динара, за један килограм меса 2 рубље, што одговара по прилици једном долару. Сем тога плаћају се страховито високи порези. Ја сам на пример за своју радњу морао плаћати месечно 45 долара порезе.

„Два пута покушали смо да се вратимо у нашу државу. Године 1922. продао сам своју радњу и отпутовао у Петроград, где нам је речено да ћемо добити дозволу за повратак у домовину. Међутим бољшевици искористили су прилику да нам одузму сву готовину, коју смо имали. После тога били смо принуђени да се опет вратимо у Тјумен, где ме је мој наследник једва чекао пошто је изгубио муштерије — није умао да брије. А то није ни чудо када се узме у обзир да у Тјумену нисмо могли да бавити ни бријаче, ни сапун, ни камена, а чак најједноставније потребе за радњу. Све сам то морао за златне рубље да набавим од кријумчара из Москве.

Писао сам такође и у Нови Сад мојим познаницима, који су ми послали потребан алат, али су тај алат бољшевици у Москви украли и послану кутију вратили натраг.

За време мог боравка у Тјумену видео сам мојим очима како су агенти чеке стрељали сељаке, код којих су нашли сакривене животне намирнице.

А проживео сам и доба наступања генерала Колчака са чеховима легијама. После отступања Колчаковог бољшевици су све сумњиве људе поубијали; ја сам се тешком муком спасао од сигурне смрти.

У последњим годинама преузео сам све да се могу вратити у моју државу. Како сам добијао београдски „Привредник“ и читао да се помоћу Привредника могу наши људи вратити својим кућама, писао сам „Привреднику“ писмо и молио да ми набави документа наше владе за повратак. Та свеодока стигла ми је после 6 месеци, а само четири месеца морао сам чекати док сам добио за себе и за своју жену бољшевичку визу.

Пре два месеца кренули смо на пут и стигли до границе у Горелово. Ту смо имали нових дванаест, јер су нам погранични органи скинули одело и претраживали да ли имамо новаца. Код жене моја друга Шипавца било је успешно у хаљине три стотине рубаља, али је ипак успела да бољшевици тај новац не приметне. Међутим ми смо понели новчанице, и то царске рубље за које су у Варшави плаћали велике своте. За 500 царских рубаља давали су 18 пољских злота.

Ове новце морао сам неприметно тоцепати јер бољшевици казне сваког код кога пронађу царске рубље. Само један део успели ми је да пренесем неопажено на пољску територију.

Мом другу Шиповцу одузели су бољшевици два златна сата, нешто златног накита и неколико златних рубаља. По доласку у Пољску дали смо се одмах наше конзулате у Варшави, а одатле смо већ несметано путовали до наше државе“.

КОСТА ЋЕ ОТВОРИТИ БЕРБЕРСКУ РАДЊУ У НОВОМ САДУ

Коста Нинков био је ожењен са Катицом Илесин кад је пао у заробљеништво. У томе браку рођено је троје деце — Зорка, Љубомир и Душан, који су одрасли и које је отац после свог повратка једва препознао. Док је Нинков био у Русији, растала се жена од њега, и он се по повратку није оженио.

Марко Шипавац налази се сада у посети код својих рођака у једном банатском селу па смо стога разговарали само са његовом женом, коју је такође довео из Русије.

Нинков ће отворити у Новом Саду берберску радњу, а Шипавац ће се бавити трговином.

ЗА ПОВРАТАК НАШИХ ЗАРОБЉЕНИКА

Како се из причања Нинкова види, излази се још велики број наших заробљеника у Русији. Они живе у највећој беди и оскудици. Било би свакако хумано ако би надлежни предузели све потребне кораке да се ова наша сиротиња врати из бољшевичког пакла својим домовима.

Андрија Бауер

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Изгледи на овогодишњу бербу дувана у Јужној Србији

СКОПЉЕ, 17. јула. — Несумњиво је да производња дувана у Јужној Србији заузима једно од главних места. Одгајивање дувана у овим крајевима, као какав закон, прелази од оца на сина.

Пре 1912. године у овим крајевима је владала широка слобода у погледу одгајивања дувана, а такође у његовој продаји. Услед те слободне производње и продаје по свима градовима, а и назабаченијим селима, могао је се наћи како најфинији тако и дуван последњег квалитета на ћепенцима неуглених дућанчића. Оволика слобода у одгајивању и продаји имала је и добре и рђаве стране. Добра се стра на састојала у томе што су произвођачи са села услед конкурешће, која је постојала међу трговцима, добијали већу награду за свој труд. Разуме се да је ова добра страна корисна само за финансиски независне произвођаче. Али за малог — ситног и сиромашног произвођача била је непогодна у толико, што је он приношењем немаштином морао свој труд и муку тешњем немаштином морао свој труд и муку тешњем немаштином морао свој труд и муку тешњ

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

ШКОЛА ПРОФЕСОРА ПАВИЋА Милоша Великог 7-б до Ексцелзиора има курсеве за све разреде. Вила у Раковици — Санаторија — прима 2—3 деце од 10—16 година. 17961

ГИМНАЗИЈА ПРОФЕСОРА ЈОВАНОВИЋА, Мишарска 8, Цветни Трг, спрема ученике-це **пале из једног, два предмета; приватне за цео разред.** Хонорар 200 дин. По жељи спрема **са гаранцијом.** Упис целог дана. Предавања целога дана.

ГИМНАЗИЈА ПРОФЕСОРА АНДРИЈАШЕВИЋА ради и преко лета. Спрема приватне и редовне ученике. Има интернат. Дачићева 8.

СЛУЖБА

ВИНОГРАЦИЈА тражи се и **може ступити одмах. Јавити се Топчидерски Венац 24 и 25.**

СОПСТВЕНИК ПОГРЕБНОГ ПРЕДУЗЕЋА „Конкордија" у Сенима у Београду і Београдску Грађанску блех музику под вођством г. Косте Гавриловића, музичара. Заинтересовани музичари који би желели ступити у ову музику нека се обрате за обавештења у канцеларији, Гробљанска ул. бр. 16.

ДЕВОЈКА за сав кућевни посао потребна за одмах. Славујев Венац 10.

ТРАЖИМ НАМЕШТЕЊЕ за канцеларијског послужитеља или томе слично. Стар сам 19 год исто сам и до сада радио у канцеларији. Ступити може одмах. Адреса Добривоје Вицић, Господарски пут 134.

БОЉУ ДЕВОЈКУ која зна самостално кувати тражи за све, породица од три члана без деце, Војводе Драгомира 15 (Каленићево Гувно.)

ПАЖЊА ПОСЛОДАВЦИМА Бивши дугогодишњи чиновник Окружног Уреда прима се за скромни конорар да обавља за Вашу фирму све послове за Уред. Исто тако даје потребне информације. Обратити се на телефон 30-36.

ДЕВОЈКА за сав кућевни посао, а пречистено са знањем кувања тражи се Влајковићева 30, П, г-ђа Миленовић.

ПОТРЕБАН НАСТОЈНИК КУЋЕ са женом без деце, који разуме браварске и електричарске послове. Обратити се у ул. Милоша Великог 49 у двориште десно.

ТРАЖИ ДЕВОЈКУ, која зна добро за кува и за сав кућевни посао, Јаношевић, ада. Дечанска 4.

ВЕШТЕ ШТРИКЕРКЕ приме одмах „Моравија" А. Д. Ђирја за и Методија ул. 10

ДРОГЕРИЈИ „ЗДРАВЉЕ", Крагујевац потребан је дрогеријски или апотекарски помоћник. Ступити може одмах. За услове и остало обратити се исто;

НАМЕШТЕНЕ СОБЕ

СОБА намештена у тихој кући издаје се за 500 дин. Проте Матеја 33 у дну авлије.

ИЗДАЈУ СЕ ДВЕ СОБЕ на међуспрату за самце, самице. Има лифт. Обратити се настојнику куће. Страх. Бана 66-а.

ИЗДАЈЕ СЕ елегантно меблирана соба са засебним улазом у центру одмах. Космајска 8-1, степ. стан 4.

ИЗДАЈУ СЕ ОДМАХ две лепе празне собе. Обилићев Венац бр. 3. 1 спрат десно.

СТАНОВИ

ИЗДАЈЕ СЕ врло леп и модеран стан од 3 собе, предсобље, купатило, подрум и т. д. у Битољској 8 у дворишту. 16815

ИЗДАЈУ СЕ 2 собе са балконом, велико предсобље за трпезарију, кујна са засебним улазом, купатило, соба за младе и остало, чисто и сунчано. 1. спрат Сарајевска 50.

ЛЕПИНИ СТАНОВИ у Кнез Милетиној улици бр. 55 има 4 стана по соба, кујна, шупа и остале принадлежности за издавање под кирију одмах. Обратити се газдарици у истој кући.

СТАН, од собе, предсобља и кујне издаје се у Лозничкој улици бр. 26

„Не купујте" НАМЕШТАЈ

док не прегледате 18067

Стовариште АНТОНОВИЋА

Краља Петра 54. БЕОГРАД Телефон 15-40

Сигуран лек да се одгоји коса

НОВО ПРОНАЂЕНА

француска ПОМАДА „МИШЕЛ"

заштићена, одобрена од Државне хемијске Лабораторије, од данашњих професора и хемичара сматра се да је сигуран лек. Помада „МИШЕЛ" обустави опадање и седење косе оздрави косно ткиво и ојачрани прут, сврбеж и све боље од којих коса опада и седи.

ДЕПО ЗА ЈУГОСЛАВИЈУ: МИШЕЛ, Васина 8, Београд, II спрат. ПРОДАЈЕ

Апотека ДЕЛИНИ, Кнез Михајлова 1, и Дрогерија ЕСКУЛАП, Коларчева 8. 17720

БЕОГРАДСКА 35 издаје се зи ше станова за одмах, 2 стана у партеру са 4 велике собе пар кетиране, купатило и остале принадлежности; 1 стан са две собе и предсобље, сунчана стра на. Упитати за услове сопстве ника у истој кући.

ИЗДАЈЕ СЕ за први август, стан од две собе са балконом, предсобље, кујна, шпаја и оста ло на првом спрату. Упитати Радничка 18, сопственика.

МОДЕРАН СТАН од три собе, купатилом и осталим принадлежностима издаје се од 1 августа, у Поенкареовој 35. Упитати настојника куће.

СТАН близина Позоришта 2 со бе, кујна, купатило, соба за де војку, подрум, 4 Добрачина изда је се одмах. Цена 1.500 дина ра.

ЕЛЕГАНТАН СТАН део II спр. 3 собе са лица, предсобље, ку патило, сав остали конфор, по десан за адвокате издаје се од 1 августа. Призренска 17, код Теразија. Видети целог дана. Упитати телефон 27-69.

СТАНОВИ ЗА ИЗДАВАЊЕ у Мајданској ул. бр. 48 у новој згради више Бајлона, Стојн Сењак. Чист ваздух.

ЕЛЕГАНТАН СТАН од 4 собе са осталим конфором издаје се у Проте Матеја ул. 25-а. Упитати настојницу.

СТАН 3 собе, кујна и остало издаје се у Кичевској 3 на кра ју Крунске од 1 августа. Упитати на спрату.

СТАНОВЕ три мање собе и од собе и кујне издајем по врло умереној кирији. Гробљанска 4.

СТАН ОД 4 СОБЕ (1 соба 6Х6 м.) 2 предсобља, купатило, употреба једног дела баште. Прва три месеца кирија унапред. Зрињевска 56.

ИЗДАЈУ СЕ више малих стано ва. Упитати Херцег Степана ул. 4.

КАПЕТАН МИШИНА 28 издају се 2 стана од 2 и 3 собе са целокупним конфором по сниженој цени. Видети од 10—12, 3—7. Упитати настојника.

ИЗДАЈУ СЕ 3 стана од собе и шупе. Цена 250. дин. Усели ти се може одмах. Ђупринска бр. 10 (код Вшетачког млина).

ЛОКАЛИ

ДУЋАН у Чарапићевој ул. бр. 2, преко пута „Народног Позоришта" издаје се под закуп од 1. Новембра о. г. За услове обратити се Прометној Банци г. Барјактаровићу од 10—12 и од 4—5 час по подне. 18115

ДУЋАН са станом, Краљице Наталије бр. 4 (Пијаца Зелени Венац) издаје се одмах. Упитати на другом спрату. 18056

ИЗДАЈУ СЕ ДВЕ СОБЕ за кач целарију у згради Колонијалне Банке на углу улица Узун Мир кове и Цара Уроша 6-а. Упи тати Банку.

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

ПРОДАЈЕ СЕ ПЛАЦ на врло лепом месту у Бањи Ковиљачи у површини око 2000 км². Упитати у администрацији под бројем огласа 18121

ПРОДАЈЕ СЕ ПЛАЦ на врло лепом месту у Бањи Ковиљачи у површини око 650 км². Упитати у администрацији под бројем огласа 18120

КУЋА НА ПРОДАЈУ у Дурмиторској ул. бр. 8, има 2 собе, 2 куће и поврум, укупна површина земљишта 516,84 мет. За цену и услове обратити се Жики Милојковићу, Васина ул. бр. 13. (Средишници искључени или Данвау Романовићу. 17971

ШИВАЋА МАШИНА марке Вертхајм сасвим нова на продају. Хиландарска 22а хаузмајстор.

ТЕРЕН КАМЕНОГ УГЉА који се налази око Пирота продаје се. Упитати Дубљанска 81, господу Ђорић.

ПРОДАЈЕ СЕ КУЋА И ПЛАЦ Плац 328 кв. м. Кућа се састо ји из једног одељења зиданог од тврдог материјала, (4 са 4, висина 3 метара), зидане шупе и остало. Цена 48 хиљада динара. Продужење Веселиновe 16. Питати целог дана.

КУЋА НА ПРОДАЈУ, плац површина 327,27 квадратних метара од тврдог материјала са четири одељења и верандa, електрично осветљење у Љубе Давидовића ул. бр. 46. Трамвај бр. 6, последња станица, пет минута иза Цветкове кафане. За услове обратити се код Бановића обућара, Београдска 37.

ТРАЖИМ БИЦИКЛ полован на отплату сгодобом вођење плаћање јавити се сваког дана Таковска број 2 лагирер Е Х.

КАНЦЕЛАРИЈСКИ НАМЕШТАЈ продајем: писаћи амери канки сто растовине, одман са три ролетне, 54 фаха, растојање; писаћу машину „Ерика"; нивел инструмент са летвом, рам за копирање планова; богату архитектонску литературу. Телефонирати 26-32 од 7—9 пре подне и од 1—4 по подне.

Кашкаваља

ПИРОТСКОГ, БАЛКАНСКОГ, масног, младог и превареног I-ОГ КВАЛИТЕТА, шаљемо поштом уз доплату, од 5—20 кгр. на више железницом, по цени од 24 дин. по кгр. Особито препоручујемо наш БЕЛИ СИР у кантама од 18—20 кгр, по 14 дин. кгр.

РАНЧИЋ — ИГИЋ, Пирот 18114

ПЛАЦЕВИ

НА ТОПЧИДЕРСКОМ БРДУ

на најлепшем месту, по врло јефтиној цени. Продаје ДУНАВО ПОСАВСКА БАНКА, Кнеза Михајлова ул. 54. Тел. 22-32. 18089

КУЋА НА ПРОДАЈУ са шест одељења и остало, Прешевска 12, Смедерев. Ђерам.

ИНВЕНТАР ГРАЂЕВИНСКОГ ПРЕДУЗЕЋА подајем поводно: машину бетонску, дизалицу цигље, дизалицу малтер, ће лику пумпу, машину бушење, трегера, разне справе, алате и скеле, телефонирати 26-32 од 7—9 пре подне и од 1—4 по по дне.

23 ПЛАЦА НА БАНОВОМ БР ДУ до виле апотекара Викторовића. Цена од 70—90 дин. 1 м² на трогодишњу отплату. Инжењер Младеновић, Лауданова 23. Телеф. 52-84.

ПРОДАЈЕ СЕ нова шиваћа Сингер кабинет машина уз по вољну цену ради хитног од ласка. Упитати Краља Мила на 48 настојника куће.

ПРОДАЈУ СЕ плацеви за зи дање више Господарске Ме хане, већи и мањи, за услове обратити се ул. Милоша Вели дикот 17, 1 спр. десно и на телефон 18-85.

КУЋА на Пашином Брду са 3 одељења, 200 квад. метра Це на 38.000 дин. упитати Свето јавска бр. 37, у дворишту партер десно.

АУТО „ЦИТРОЕН" такси Ландолет у добром стању про даје се. Упитати код же лезничке стнице ауто бр. 404.

ПРОДАЈЕМ КУЋУ са баштом, осигурана пореза, Ивковића 19 Стари Смедеревски Ђерам. Посредници искључени

ЛЕДЊАЧА за касапе и кафеџије. Рафови стакленн, тезга са мермерном плочом, роштиљ модеран за ћевабџије, продаје се невероватно јевтино, Јована 29.

Продаје се:

6 комада мотора глајхштром ¾, HP, 220 волти, марке АЕГ, Велокса и Бергман;

1 мотор Велкселштром (две фазе) 125 волти, 1,1 K. W. марке Бровн Бовери.

Мотори су потпуно исправни.

Обратити се администрацији „Правде" под „Мотори". —

НАМЕШТАЈ

18053

Најјевтиниjим доброг квалитета спаваће собе, трпезарије, плишане салон гарнитуре, отоманa, сопствене израде код

ПЕТРА ДЕДИЋА, Београд Кнез. Љубише ул. 15-а. Телеф. 31-63

Угодни и брзи аутобуси за Крагујевац — Краљево — Врњачку Бању — Матарушку Бању — Рашку и Нови Пазар саобраћају свакодневно и то:

Нови аутобус „ЛАСТА" полази у 5·45 сати ујутро пред кафаном „Топола";

Нови аутобус Интернационал бр. 1021 полази 1 сат по подне пред кафаном „Топола".

Сва обавештења даје АЦА ПОПОВИЋ, трг. телефон 32-04; Велауто тел. 21-48 и кондуктер Интернационала у кафани „Топола" тел. 54-46.

РАЗНО

ПЛАЦ у Кнез Милетиној улици бр. 55 даје се под закуп одмах. Површина 240 кв. м., може се за ма какву сврху употребити. За исти план тражи се Банка или предузеће које бих дидало на експлоатацију за више година. Упитати газдарицу Катарину М. Јовановић, Кнез Милетина бр. 55.

МАЈСТОР СПЕЦИЈАЛИСТА из рађује дрвене мостове и за набијање шипова, вештачки макаре који ударају шипове у кисому до 15 метара дубине, радна снага на мањ 1000 килограма 10 људи као и све шимерманске послове. Мишарска бр. 5, стан 10.

ПЛИСИРАЊЕ, прање, пегланье и хемијско чишћење хаљи на, луксузног већа и искваре ног плиса. Јакшићева 11, П. спрат лево.

ДВА МУШКА ДЕТЕТА од 10 и 7 год. потпуно здрави дајемо под своје. Добротвори јавити се Пожаревачка 18 у пе кари.

ОВЛАШЋЕНИ ИНЖИЊЕР И ГЕОМЕТАР Брадиловић, Космајска 46, ради премере и пар целације земљишта и остале инжињерске и геометарске по слове.

РАДЕНСКУ МИНЕРАЛНУ ВО ДУ, Гизела врело и лековито врело успешно кућно лечење болести: бубрежне, стомачне, срчане, тражите од Генералног стоваришта Бање: телефон 29-20.

КОНКУРС

за шефа канцеларије Адвокатске Коморе у Београду

На основу Одлуке Одбора Београдске Адвокатске Коморе расписује се конкурс за шефа Коморине Канцеларије.

Кандидат кора испуњавати ове услове:

1.) Да је поданик Крал. С. Х. С.

2.) Да је способан за вршење правних радњи

3) Да је свршио правни факултет

4) Да је провео у адвокатској канцеларији или судској и административној служби најмање пет година.

5) Да није млађи од 30 ни старији од 45 година.

Првенство ће имати они кандидати који знају перфектно бар један страни језик (немачки или француски).

Плата до 4.000.— дин.

Молбе са свима доказима у смислу горе наведених услова имају се предати (послати) Београдској Адвокатској Комори (угао Кнез Михајлове и Ускочке ул. бр. 6) до 10. августа 1929. год. у подне. — Молбе без потребних доказа неће се узимати у обзир.

Из канцеларије Београдске Адвокатске Коморе Бр. 96 у Београду 9. јула, 1929. год. 18100

БЕЗПЛАТАН плац у близини центра (3 минута од Позоришта трамвајем), лице 12 м. да је се за зидање једне грађеви не на дужи низ година, по спораузуму. Озбиљни рефлектанти нека се јаве Верољубу Рашковићу, чиновнику Мин. Грађевина.

ПУТНИЧКИ БРОДОВИ

Бродарства Ташка Наумовића

саобраћају на следећим линијама и по ниже означеном реду почев од 22. маја 1929. године и то:

БЕОГРАД - СМЕДЕРЕВО СВАКОДНЕВНО

Брод полази из Београда у 5 час. по подне и низводно до дирује следеће станише:

1) Панчево (Тамиш-варош) стиже у 6 час. по подне а полази у 6.10 час. по подне.

2) Ритопек, стиже у 6.55 у ве че а полази у 7 час. у вече.

3) Грошку, стиже у 7.25 у ве че а полази у 7.30 час. у вече и стиже у

4) Смедерево у 8.20 у вече. Овај брод има везу у Сме реву са бродом за Ковин-Град.

СМЕДЕРЕВО - БЕОГРАД СВАКОДНЕВНО

Брод полази из Смедерева у 11 часова ноћу и додирује следеће станише:

1) Грошку, стиже у 12.15 ноћу а полази у 12.20 ноћу.

2) Ритопек, стиже у 1 час у јутро а полази у 1.05 у јутру.

3) Панчево, (Тамиш-варош) стиже у 2.15 у јутру а полази у 3.20 у јутру и

4) Београд, где стиже у 4.45.

БЕОГРАД - ДУБРАВИЦА

Овај брод саобраћа сваког дана сем уторника. Брод полази из Београда у 12.45 по подне и додирује следеће станише:

1) Ритопек, одакле полази у 2.25 по подне.

2) Грошку, одакле полази у 3 часа по подне.

3) Смедерево, одакле полази у 4.10 по подне.

4) Ковин-Град, одакле полази у 4.50 подне и

5) Дубравица, где стиже у 5.25 по подне.

Овај брод има везу са возом за Пожаревац.

ДУБРАВИЦА-КОВИН-СМЕДЕРЕВО

Брод полази из Дубравице сваког дана, сем уторника, у 7 час. у вече из Ковин-Града полази у 9.30 ноћу и стиже у Смедерево у 10.15 ноћу. Овај брод има везу у Смедереву са нашим бродом који полази за Београд у 11 час ноћу.

СМЕДЕРЕВО-БЕОГРАД

Овај брод саобраћа сваког дана сем, среде, и полази из Смедерева у 3 часа у јутру и додирује следеће станише:

Грошку, одакле полази у 4.30 у јутру,

Ритопек, одакле полази у 5.30 у јутру и стиже у

Београд, у 7.55 часова у јутру.

БЕОГРАД - ПАНЧЕВО И ОБРАТНО.

БЕОГРАД - ПАНЧЕВО

Брод полази у 11.30 час. пре подне и у 5 час. по подне.

ПАНЧЕВО - БЕОГРАД

Брод полази у 3.20 часова у јутру и у 2 час. по подне.

БЕОГРАД - ВЕЛИКИ БЕЧКЕРЕК СВАКОДНЕВНО

Брод полази из Београда у 1 час. по подне и узводно додирују следеће станише:

Земун, одакле полази у 1.23 часова по подне.

2) Нови Бановци, одакле полази у 2.15 по подне.

3) Стари Бановци, одакле полази у 2.30 по подне.

4) Сурдук, одакле полази у 3.20 по подне.

5) Тител, одакле полази у 4.30 по подне.

6) Ечка, одакле полази у 6.40 по подне и

7) Велики Бечкерек где стиже у 8 часова у вече.

ВЕЛИКИ БЕЧКЕРЕК - БЕОГРАД СВАКОДНЕВНО

Брод полази из Великог Бечкерека у 3 часа изјутра и низводно додирује следеће станише:

1) Ечку, одакле полази у 4.25 часова изјутра.

2) Тител, одакле полази у 6.30 часова изјутра.

3) Сурдук, одакле полази у 7.20 пре подне.

4) Стари Бановци, одакле полази у 8 часова пре подне.

5) Нови Бановци, одакле полази у 8.15 пре подне.

6) Земун, одакле полази у 8.45 пре подне и стиже у

7) Београд, у 9 часова пре подне.

Сви наши путнички бродови примају на превоз за све станише које наши бродови додирују, денчану и вагонску робу. Вршимо у Панчеву реекспедицију за цео Банат. Са свију наших агенција прима се роба за Пожаревац, Мало Црниће, Батушу и Петровац, која се директно упућује преко Дубравице. У Нов. Бановцима и Сурдуку брод ће примати путнике чамцем ако време за то буде повољно.

Биоскоп „ЛУКСОР"

САЛА И БАШТА — ТЕРАСА

Среда и Четвртак:

Блудна крв

(Грешница)

Дирљива драма једне несрећне девојке у 7 чинова. — У гл. улози чувена руска трагеткиња

Елизабет Пинајеф

Анђело Ферари

Ханс Мирендорф

и ШАЛА У 2 ЧИНА

Следећи програм у петак:

ПОВРАТАК

„НАРКИПО"

Само два дана: среда и четвртак дупли програм. На општи захтев

1)

ОРЛОВ

Ремек дело кинематографије према истоименој ОПЕРЕТИ. У гл. улози:

Светислав Петровић

Вивијан Гибсон

Бруно Кастнер

2)

ТИМ и ТОМ

Карл Дане и Жорж К. Артур

у комедији

МОЈА БЕБА

(BABY MINE)

Следећи дупли програм две премијере: 1) **ЦИРКУС БАРНУМ** — Виола Дана и Ралф Инце; 2) **АРИЗОНСКЕ НОЋИ** — Фред Томсон. 18116

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА 1. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА", ДЕЧАНСКА 10

Г. Слободан Јовановић као историчарски портретист

Рад г. Јовановића на историји политичког деветнаестог века Србије широког је замаха. Он је у студију нашег деветнаестог века ушао са једним огромним талентом уметника-портретиста и са извесним несумњивим историчарским смислом, који га издваја, дајући му изабрано место у нашој историографији. И ако би се могло рећи да историчару Јовановићу кад год нешто уде и одлични портретист и првредни правник, који је у наше Јавно Право унео нове методе, чистећи правни критеријум од свих осталих примеса и одлазећи у том погледу чак и у крајност, — Јовановић је дуњо врло много живота и дао динамике нашем хаотичном и разбијаном деветнаестом веку. И нека Јовановић, који је, више од свих нас, балканаца, западњачки интелектуалац, нека још и чешће пута лебди између две опасности: било да нашу средину одвеђ „европеније" било да је на, њему својствен, начин ту и тамо сувише банализује, — Јовановић је пружио највише што се до сад на том пољу дало.

Време и средину он осећа. У његовом најбољем делу **Уставобранитељи и њихова влада,** и ако је, као што би сваки европски интелектуалац чинио, својом концепцијом наших уставобранитеља доста затрпао оно што беше карактеристично у тим нашим рајетинама-великашима, лукавих и подмуклих сујетника чије се родољубље мирило са давањем уступака страницу кад је год власт у питању и на чије се великаштво благонаклоно осмејкује Порта, и ако је у њима видео и оно што у њих не беше, Јовановић је дао је дну пластичну слику времена. Исто тако, Јовановић чује и Михаилово доба. И Милановo, ма да узгред буди речено, поред тога што му је Миланов портрет најслабији, није, како нам бар изгледа, у праву када је готов да уствари како је Милан погрешио што радикале није довео одмах на власт. Странка би ударила сасвим другим правцем, постала би опортуна и државотворна. Радикалским тадашњим бољим људима из срца народног не може се оспорити ни једна јека љубав према груди, нити се може тврдити да њихове екстремности

Г. Слободан Јовановић

нису имале често пута потстрека у тадашњем режиму, али програм и методи странке у њеном почетку беху разорачки. Странка је била тада у налету и да се тада, почетком осамдесетих година, дочепала власти, држави би нанела знатне штете и ометала би модернизовање наше државе. Милан, који, са свима својим незгодним особинама и са свим својим несналажењем у новцу, беше, ипак, бранилац и државе и њеног модернизовања, врло би се брзо видео деградован и као државник и као монарх. Са тим Миланом, који је поклецнуо пред радикалијом, лако би се већ, нарочито кад је ту Русија! То је Милан осећао и није се у то доба дао. И да ни је у том брањењу починио грех Краљевице, његова би улога била још огромнија, а његова трагедија још трагичнија. Тек пошто је излупала главу о отпор Миланов и примајући у себе и елементе који нису били паланачки букачи, странка се оспособљавала за власт, коју ће доцније, наравно, злоупотребити. Али, крај свих таквих спорних места и покрај Јовановићеве готовости да чак и у нашој чаршији, нашој отачаственој и родољубивој чаршији из времена Александра Обреновића, пронађе као неку крупнију европску буржоазију, Јовановићево историчарско дело о нашем деветнаестом веку је, као што казасмо, знаменито.

*

Ту знаменитост појачава портретичар Јовановић. Он је наш најуспелији портретист. Од старијих наших историчара портретичарских особина има, донекле,

Краљ Александар Обреновић

Чедомиљ Мијатовић, али је Деспот Ђурађ овога нашега историчара, на чијем се писању примећује да је рођен у једном фрушкогорском манастиру, једна орнатски раскошна, али избледела икона, која представља христољубивога владара, и једна фигура за њаке. У његовом делу, које мири момент спољне политике са романтичарским улепшавањем наше историје и њеног бола, Деспот Ђурађ је недовољно израз времена и недовољно психолошки могућан. Мијатовић га је ударио на један свој патриотско-богоугодни калуп. Од наших нових историографа савестан је био радник и солидан зналац Михаило Гавриловић, али из онога целога материјала што га је Гавриловићева опсежна монографија систематизовала, ваља нам тек створити Милоша. У најновије време Јован Радонић је показао извесних портретичарских способности евоцирајући време Ђорђа Бранковића, Деспота „Илирика". Па, ипак, да ли је Радонић у своме знаначком, а врло занимљиво писаном делу успео да нам потпуно оживи тога нашега славјанина? Тога мистика, маштара и варалицу, који се налазио на раскрсници лудачке самообмане и обмане и чија је лаж имала неказане лукавости, али и извесне егзалтације. Једне егзалтације храњене мртвим остатцима наше пропале државе, што их чуваху и неговаху манастири и цркве, а подржаваше Аустрија својом рафинованом игром са људима, њиховим слабостима.

Јовановић је рођени мајстор у портретисању. Његови портрети Илије Гарашанина, Вучића, Мацинија, Јована Ристића, Милутина Гарашанина, и многих још, ако не одговарају увек стварности, увек су, као портрет и, високо уметничке творевине. Он има око да једнога човека види као сликар, његову фигуру, карактеристичне детаље лица, чак држања. Своју сјајну студију о Недићу почиње примедбом како је Недић везивао кравату, па онај Вучићев улазак у Савет, Ристић у Позоришту и т. д. и т. д. Нека и није редовни случај да Јовановић крв то спољно уђе потпуно у душу дотичне историске личности, тај човек, како га он види, живи. Ми тога човека гледамо и слушамо његов ход и глас, његово присуство. Најбољи је пример за то Јовановићев Илија Гарашанин. Његов Илија Гарашанин, изгледа нам, не одговара довољно историској истини. Јовановић је тога, у себе увученог, олигарха нашега, са уроченом позом сељачког оџаковића и државника, сувише „европеизовао" и, у исто вре ме, учинио чак и човеком чија је грађанска врлина као по Смајлсу. Јовановић, на пример, верује да је Илија Гарашанин могао силом да спречи Преврат, али да то није учинио зато да се не би проливала крв. Изгледа нам мало као из добрих прича схватити тако једнога властољупца, чија је гладна амбиција досезала до самога престола, а који, по причању Јована Ристића, исход кошутњачког догађаја чекаше код „Господареве Механе". Илија Гарашанин из Јовановићевих **Уставобранитеља** није, бар није сасвим, наш балканско-србијански тип, али је тај Јовановићев портрет, као портрет, готово ненадмашан. Јовановић је написао једну врло добру монографију о Макијавелију. Он, свакако, није решио проблем макијавелизма својом духовитом реченицом, да у макијавелизму има зрно тачнога, — јер се макијавелизам може, у његовој основи, само усвојити или одбацити, — али је Јовановић у томе свом раду посматрао Макијавелија са више вештине, но што нам га је представио романсиер Мерешковски. Великн уметник кад год од једне личности има одређену импресију, Јовановић, чим нема одређене импресије, или чим му је једна личност недовољно симпатична, сувише се разра њује, гони поједине црте, или их изналази. И, тако, тражећи да све то, што је видео и што је чак и навлаш пронашао, усклади, изгуби се личност. Личност тада, као по неком парадоксу, наличи фрески која се није могла отргну ти зубу времена, или као да је из више портрета састављен један портрет. Зато је погодан пример његов Михаило Обреновић. Јовановић је умео да уочи оно што нико до њега није ни погледао, али је, ипак, његов Михаило Обреновић испао и државник и меднокритет, и прави аристократ и лаћарски надувен. Још драстичнији је пример за то његов Милан Обреновић. То је и видовити државник и манијак и добар отац и морална пропалица и нагли модернизатор Србије и левента! По Јовановићу, Милан је и државник и родитељ, који мисли на просто свога сина, али и човек код кога су паре увек „биле главно". Треба оставити на страну то да би Милан, да су му паре увек и свагда „биле главно", у животу долазио чешће и до много већих пара, сва

Г. Душан С. Николајевић

нам та психологија, ипак, није довољно јасна. Сумњиво је да неко може пасионирано газити у једну игру политичку као државник, а бити већа морална пропалица но што је државник. Ако, пак, неко врши једну радњу као добар родитељ, онда он ради само зато што му је главно, не пара, него добро детета његовога. У свакоме случају, ако је „главни" мотив морално пропалиштво, онда немамо ни државника, а још мање родитеља.

Из мржње на Милана, Јовановић, који је расуо у две књиге што износе Миланову владавину неизброј оштрих опсервација и више него интелигентних схватања, подбацио је у портретисању даровитога страсника. Ту је подбацио, али је зато његов портрет Александра Обреновића далеко успелији. Тај портрет ће имати тек да се коначно довр ши у другој књизи његовога дела **Влада Александра Обреновића,** али су извесне црте и у овој књизи интуитивно запажене. Потребно је само јаче истаћи да оно што је било недовршено у бићу дечачко-женском Александровом, а што се кроз везу са Драгом све више испољавало у један физиолошки цинизам, који није презао, застајао ни кад се ближио оцеубиству, није искључивала могућност да је Александар у своме дегенерисаном деспотству осећао на свој начин државу. Осим тога, овај генијално почети, а идиотски дочети владар беше баш вредан за свакодневни канцеларијски рад, а располагао је једним смислом за административна и финансиска питања. Да ли је Александар био духовно спор у оном смислу како Јовановић мисли? То је доста тешко одговорити. Љубомир Лешјанин причао је Јовановићу да се Александар својих разговора са људима сећао као кроз маглу. Тек постепено су му долазили ти разговори у памет све разговетније, да је најзад, могао цео разговор поновити од речи до речи. Лешјанин је рекао Јовановићу како је овај процес присећања трајао недељама. Могла би се, међутим, навести сасвим супротна тврђења других људи из околине Александрове. По њиховом казивању, било је часова када се Александар **одмах** опомињао и разговора и свих ситница. Можда Лешјанин, причајући Јовановићу, није мислио на особину Александрову, да упорно крије своје мисли, једну особину, коју Јовановић са пуно права подвлачи. А психолошки најтачније, што је о Александру Јовановић рекао, то је: „Сво је планове носио је дуго у глави, враћајући се на њих и дубећи их непрестано". Због тога је тачно и оно што Јовановић бележи да је Александар стално, понављао реченицу: „Јел' те, овако не може дуго трајати?"

*

Дело Јовановићево које говори о нашем деветнаестом веку то је најјаче, најснажније што је наш духовни живот последњих деценија избацио. И све, и ако се извесна тврђења Јовановића не могу примити, он је прави, истински стваралац. Од свих његових многих талената, можда му је најјачи портретичарски. По том свом дару он није само заузео једно од првих места у нашој историографији, него и у нашој лепој књижевности. Самим тим и Јовановић показује да између историчара и уметника мора постојати једно пријатељство, да би се могла стварати дела трајне вредности. Тацит, један од највећих историчара, беше и један од највећих портретиста. У Јовановићевом знаменитом стварању има места где се не слажу потпуно портретичар и историчар, али је претежно више места где су се они потпуно споразумели. Зато је Јовановић кренуо, подједнако, не само нашу историографију напред, него и нашу белетристику.

ДУШАН С. НИКОЛАЈЕВИЋ

Г. БОГДАН ПОПОВИЋ ПРОТИВ Г. ДР. ВИНКА ВИТЕЗИЦЕ

„Две ненаучне научне књиге"...

— ЈЕДАН ИНТЕРЕСАНТАН КЊИЖЕВНИ СЛУЧАЈ. —

Поред нејасности, и све остале мане, невештине и неправилности стила налазе се и сувише често у **Прегледу** Г. Витезице: немоћ да грађу среди, нелогичан ред реченица и параграфа, одсуство везе између њих, одступања у страну по **случајним, аутоматским** асоцијацијама, контрадикције у тексту које долазе од невешта стила, изливши, логично неприкладни, и други наводи који лабаво и замршено ткиво излагања још већма мрсе и лабаве, враћање на оно што је већ једном казано. Примера за све ово, наравно, овде није могуће дати; ко жели добити праву и потпуну представу, и утисак који такав стил оставља, мора поћи самој књизи, и прочитати неколико страна једну за другом, на ком хоће месту, и нарочито у одељку „Француска Класика", где ће за све врсте стилистичких ружавих навика и невештина наћи један дуг и добар пример на девет непрекидних страна (Стр. 78—87).

Језик Г. Витезице — синтакса и граматика — неправилан је као и његов стил. Заменице и остали изрази за референцију, упућују нејасно, или погрешно, или двосмислено, на претходне појмове и именице, као у примеру из „Предговора"; „подмети" реченица (и параграфа) нису запамћени, или су остали само у глави пишчевој те се њихови „прироци" с њима ређано везују, или немају уопште за што да се вежу; конструкција реченице је анаколутска, нпр: „још недостигнут у величанству слика, **благошћу** духа..., у јединству композиције и у трагичној снази конфликта".

Граматика и речник код Г. Витезице исто су тако непоуздани. Ово досада су биле више ствари логике и књижевног образовања, — и, наравно, зато и јесу од велике важности; док знање правилних облика речи **није** битно за научно излагање; неки учен страпац могао би и са несавршеним знањем нашега језика написати врло умну логичну научну расправу. Али, као што је горе речено, незнање језика у том ужем смислу показује код домородаца делимичан недостатак у општем образовању, који чини, нарочито у књизи намењеној школској употреби, нелагодан утисак. Г. Витезица не разликује придевске облике на **ан** и на **ски** и њихова значења („естетичан" према „естетички", „ритмичан" према „ритмички", „логичан" према „логички", и тако даље). Он употребљава неправилне облике: „аполинијски" (као да придев долази од неке замишљене именице „Аполинија") место „аполонски" или „аполински"; он стално пише: „Демократички", „романтичан стил", „органички наставак"; он каже: „трагедичари", „ритмус", „лирика у латинском језику" (у смислу: на латинском језику), — „Корнејове" (место „Корнељеве", „Корнејеве"), — „укрштавају се", „трпе и истрају у неслободи", „изразују", — „ускрсна драмска игра"; — „бли жи сврхи", „у колевки човечанства", „у Антики", „у **Утехи филозофије** (Боетиуса)", — „преводиоц", „носиоц", „гледаоц", „чиниоц", „мислиоц", — „делење", „стремење", „такмење", — „закон кога је историја доказала", „свет кога она хоће да изрази", „часовник кога ми зовемо време", „идеал којег је од Антике примио"...

НАУЧНА ИСКРЕНОСТ

Најзад у овим књигама није испуњен ни шести и последњи захтев, до кога сам једва стигао у овој предугој оцени. Тај захтев, и ако је чисто моралне природе, такође је од великог значаја у научним радовима, из више разлога; и од многих се ставља на једно од првих места. То је: искреност, научничко поштење.

— Свршене се —

РАДОВИ НА АЕРОДРОМУ У КРАЉЕВУ

Са одобреним кредитима од министарства војске и морнарице приступиће се на аеродрому у Краљеву изради изолације подрума, затим изради канализације и изради водовода и електричне инсталације.

Хроника Престонице

Београд, 17

Београдска Оперета: (21) „Сваћба у Холивуду". **Уметнички Павиљон:** Архитектонска изложба.

Народни Музеј: (Милоша Великог бр 68) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9 — 12 часова а за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.

Етнографски музеј: (угао Бирчанинове и Милоша Великог улице). Отворен од 9 — 12 и од 15 — 18 четвртком а недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.

Читаоница Савеза Трезвене Младежи (Скопљанска бр. 5-II.) — Отворена од 14—19½ часова.

БИОСКОПИ:

Наркино: „Орлов" (Светислав Петровић) и „Моја беба" (Карл Дан и Жорж Артур).

Парамунт-Палас: „Блудна крв" (Елизабет Пинаџеф, Анђело Ферари).

Париз: „Живи лешˮ (Пудовкин).

Дежурне апотеке: Свет. Прендића — Краља Александра улица Душана Тасића — Кнез Михаилова улица, Николе Аџијанић — Краља Петра 91. Свет. Трајковића — до Народног Позоришта Брозничевић — Босанска ул. 8 Симе Протића — Краља Милана.

Недељни распоред радио-концерата

— Београд 455 м., Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9, Берлин 475.4, Бреслава 321.2, Брно 432.3, Франкфурт 421.3, Келн 263.2, Лајпциг 364.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.2, —

БЕОГРАД

— Таласна дужина 455 м. — У антени 2 и по киловата —

—:—

Сталне тачке свакодневно: 11.20: Званични извештај о водостању. 11.35: Објављивање дневног програма. 11.45: Званични извештај о водостању. 12: Тачно време.

•

СРЕДА, 17. ЈУЛИ:

Час за децу: читање прича. 17.25: Радио-квартет. 20: Радио-оркестар. 21.20: Из историје новинарства (предаваље г. Светислава Шумаревића). 21.4 Новинарски извештаји. 21.55: Јеврејско синагогално вече. 23: Х. Ибзен: Терје Виген (песничка новела).

ЧЕТВРТАК, 18. ЈУЛИ:

12.10: Грамофон. 12.30: Привредне вести. 12.45: Грамофон. 13.30: Новинарски извештаји (даље уредништво „Правде"). 17.30: Радио-џаз-оркестар. 18.30: Жена у кући и друштву (предаваље г-ђе Љубице Сладојевић). 20: Музичка природа истока и запада (предаваље др. Е. Фелбера). 20.30: Оркестар српских Цигана (капелник г. А. Грујић). 21.30: Новинарски извештаји. 21.40: Хумористички диалог. 20.05: Радио-квартет.

ПЕТАК, 19. ЈУЛИ:

12.10: Грамофон. 12.30: Привредне вести. 12.45: Грамофон. 13.30: Новинарски извештаји (даље уредништво „Правде"). 17.30: Час за жене: Лепо рубље. 17.55: Радио квартет. 20. Излети на Сави и Дунаву. 20.20. Народне песме (пева г-ђица Паулина Јесић). 21.05: Час народног здравља (предаваље г. др. Ст. З. Иванића). 21.30: Новинарски извештај. 21.40: Радио џаз-оркестар. 22.50: Приповетке из криминалног живота од г. Михаила Ђокића. 23.15: Радио џаз-оркестра.

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

СРЕДА, 17. ЈУЛИ:

Загреб 20.30: Пренос из Љубљане.
Љубљана 20.30: Концерт гудачког квартета.
Пешта 9.15: Концерт салонског оркестра.
Минхен 21.45: Џазбанд.
Беч 20-05: Шарено вече.
Милано 22.10: Варијетска музика.
Лангенберг после вечерњег програма музика за игру.
Берлин после вечерњег програма до 0.30: музика за игру.
Штутгарт 20.15: Клавирски концерт.
Познањ 23: Лака музика.
Торино 22.30: Музика за игру.

ЧЕТВРТАК, 18. јули

Загреб 22: Лака забавна музика.
Љубљана 18: Грамофон.
Беч 11: Музика. 20.05: Симфонијски концерт.
Берлин 17: Арије.
Бреслава: После вечерњег програма дансинг.
Франкфурт 20.15: Три опере у једном чину (Перголези, Моцарт и Офенбах).
Катовиц 22.45: Оркестарски концерт.
Лајпциг 16.30: Симфонијски концерт. 20: Одломци из оперета.
Праг 12.20: Подневни концерт. 21.35: Вацлер Сметана.
Пешта 9.15: Концерт из студија. 12.05: Бечка музика. После вечерњег програма циганска музика.

НАЈИНТЕРЕСАНСНИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО-ПРОГРАМА ИЗМЕЂУ 14. и 20. ЈУЛА:

СРЕДА:

Пешта 20: „Мадам Бетерфлај" опера од Пучинија.
Рим 21: „Пријатељ Фриц", опера од Маскањија.

ЧЕТВРТАК:

Милано 20.30: „Кавалерија рустикзна", опера од Маскањија.
Напуљ 21.02: „Силуете", опера од Белинија.

ПЕТАК:

Лајпциг 21: Композиције од Листа.

Наплата заостали потраживања београдске општине

— ИЗВЕШТАЈ ОПШТИНСКОГ ПУНОМОЋНИКА Г. БОГОМИРА БОГИЋА. —

У јучерашњем броју завршили смо извештај, који је пуномоћник Београдске Општине г. Богић поднео на прошлој одборској седници о стању неприкупљених општинских прихода. Одборници који су са великом пажњом саслушали овај извештај и из њега се уверили о рђавом газдовању, које је у прошлим годи-

Г. Б. Богић

нама у Општини владало, одали су једнодушно признање овоме референту г. Богића.

Неколико говорника изјавило је, да треба Одбору саопштити шта је урађено, да се стање поправи и неплаћени приходи прикупе и обезбеде.

По томе захтеву одборника председник г Савчић изложио је све мере, које је Општински Суд предузео, да се прекине се системом газдовања, који је до сада у Општини владао, па је затим дао реч г. Богићу да прочита свој извештај, који је поднео Општинском Суду на дан 14. јула ове године о наплати заостали потраживања из ранијих година.

Тај извештај г. Богића гласи:

Као адвокат Општине Београдске добио сам од Општинског Суда налог, да предузмем корраке за обезбеду и напрату заостали из ранијих година општинских потраживања за неплаћену струју, воду, сметалиште и канализацију.

Поступајући по томе налогу част ми је известити Општински Суд, да сам од дана ступања на дужност — дакле од 12. априла до 12. јуна ове године — то јест за два месеца, у погледу наплате и обезбеђења ових општинских потраживања урадио следеће:

РАЧУНОВОДСТВО ОСВЕТЉЕЊА

Прегледајући рад Рачуноводства Осветљења приметно сам да се велики број претплатника по књигама Рачуноводства у 1928. години воде као дужници.

Тражио сам да ми се израде спискови свих таквих лица, за које време и колику суму Општина од њих потражује.

До данас ми је Рачуноводство доставило 91 такав списак а Благајна 41 у којима је уведено 2.942 разних претплатника, који се воде као дужници за укупну суму од 9.000.632 динара за прошлу 1928. год.

Од тога сам броја до данас адвокатским писмима позвао један део дужника, да своја дуговања регулишу и успео да ликвидирам општинска потраживања за струју у износу од 4.886.303 динара, делом на тај начин, што сам утврдио да известан број претплатника притежава оригиналне признанице, као доказ да је овај дуг измирио, док су други приступили исплати ових заосталих потраживања.

Из извештаја благајне Трамваја и Осветљења од 11.-6. 1929. АУБр. 8379, види се: да сам од тих заосталих потраживања из 1928. год. успео да за два месеца Општинска Благајна наплати до 10. јуна ове године укупну суму од

Динара 2.276.903

Исто сам тако успео, да за други део заосталих потраживања из 1928. год. прибавим од дужника, који дугују веће суме, писмена признања о дугу у орми јавних исправа и обезбедим и она потраживања о којима није било сигурних доказа.

Број таквих дужника који су дали обавезе има 101 у суми од

Динара: 421.732.

Сви су се ови писмено обавезали, да све зао стале дугове из 1928. год. исплате у року до 31. августа 1929. год.

У истом смислу наставио сам наплату и ликвидацију осталих потраживања од ненаплаће не струје.

КЊИГОВОДСТВО ВОДОВОДА

Прегледајући рад Књиговодства Водовода утврдио сам велики број дужника, који Општини нису измирили своја дуговања за утрошену воду, изношење сметлишта и канализаци ју од 1926. до 1929. год.

Од књиговодства Водовода захтевао сам, да ми се израде и пошаљу спискови таквих лица са износом њиховог дуга и времена за које дугују.

Све сам ове дужнике до данас позвао писме ним позивом, да ова дуговања регулишу на општинској благајни. Из извештаја књиговодства водовода у акту К. В. Бр. 975 од 10 јуна 1929. год. види се, да сам успео да од тих потраживања благајна наплати од 16. априла до 6. јуна о. г. суму од

Динара: 5,693,903

Такође сам успео да до 10. јуна о. г. од 493 дужника, који нису одмах били у могућности да заостали дуг исплате, прибавим пуноважно писмено признање у форми јавне исправе у укупном износу од

Динара: 4.442.882

заједно са њиховом изјавом, да дуговања из мире у ратама до 31. августа тек. год.

Рад на наплати ових заосталих потраживања за воду из 1926, 1927. и 1928. год. као и за текућу годину наставио сам и даље.

Према томе сума наплаћених потраживања износи:

Динара: 7,970,806

а укупна сума за коју су прибављена писмена признања износи:

Динара: 4.964.614

Изјава Обласне Управе болесничког фонда за државно саобраћајно особље

—:—

Уредништву „Правде" **Београд**

У 188. броју „Правде", од 16. јула т. г., на трећој страни, при дну четвртог стулца, а под насловом: „Један бивши банкарски чиновник из Ниша....." и т. д., изнето је:

1) Да је „Михаило Марковић бивши чиновник Савезне Банке", „наплатио на каси Обласне Управе Болесничког Фонда Државног Саобраћајног Особља суму од 19.000 динара за рачун г. Боре Павловића, апотекара."

2) Да је г. Павловићу, кад се је јавио за наплату рачуна, у Управи Фонда „саопштено да је његов рачун наплатио неки Марковић, кога је како је он изјавио — овластио г. Павловић."

3) Да је Управа Фонда, пошто се уверила да је г. Марковић са фалсификованом признаницом наплатио рачун", доставила случај Управи Града и тужила г. Марковића.

Предњи наводи не одговарају истини, а из следећих разлога:

1) Овој управи јавило се је 27. јуна 1929. год. једно лице, представило се и **легитимисало** као Бора Павловић и затражило исплату рачуна за лекове. Ово лице било је упућено у све детал послова и потраживања Боре Павловића према овој Управи. Како је рачун био ликвидан, то је исти био одмах исплаћен, пошто је легитимисано и у односе упућено лице, на самој благајни Управе написало и потписало признаницу као **Бора Павловић.**

2) 10. јула 1929. године јавило се је друго лице, изјавило да је Бора Павловић и затражило исплату истог рачуна. Њему није саопштено оно што се у напису тврди, већ му је речено, да је једно лице тај рачун наплатило као Бора Павловић, и да је се тако и легитимисало. На тврдњу тога другог лица, да је оно прави Бора Павловић, Управа Фонда обавестила је о случају, одмах, Комесаријат Топчидерске Полицијe и учинила писмену пријаву Управи Града, којој је, то друго лице, одмах привео орган Управе Фонда.

3) Управа Фонда није се још уверила ни у шта друго, сем да је једно од ова два лица варалица, па је само случај, као такав, доставила Управи Града, молећи да поведе истрагу и евентуално на превари начин подигнут новац обезбеди, што је и учињено.

Моли се Уредништво „Правде" да ову исправку штампа у првом наредном броју.

Обласни Управник,
Васа П. Кнежевић.

Заоставштине пок. Доброслава Косића

—:—

Данас је у масеном одељу пуномоћник општине београдске г. Богомир Богић, адвокат, извршио предају заоставштине која је наћена после смрти пок. Доброслава Косића, бившег шефа ликвидатуре општине београдске, у његовој канцеларији.

О самоубиству пок. Косића писано је опширно и том приликом изнет је и списак свих ствари као и меничних потраживања које су нађене у канцеларији пок. Косића. На основу тога објављеног списка, одмах су почеле да стижу г. Богићу разне представке од појединих лица, која су у томе списку поменута као дужници. У тим представкама излагало се да све то у самој ствари нису никаква менична потраживања пок. Костића, већ преваре.

Тако г. Александар Ж. Којадиновић, чиновник у пенсији, у својој преставци до казује, да је пок. Косићу исплатио меницу од 5.000 динара која се у списку помиње, али да од пок. Косића није добио меницу на уништење.

Г-ца Наталија Марковић, чиновница општине београдске, која се такође у томе списку помиње као дужник на 3.500 динара, својом пред ставком доказује, да је ту меницу својевремено заменила другом у коју је унела и главницу и интерес, али да од пок. Косића није добила прву меницу на уништење, јер јој је пок. Косић рекао, да му та меница моментано није при руци већ код адвоката, и да ће јој дати када је буде узео од њега. Међутим меницу г-ци Марковићевој није вратио све до своје смрти.

Оваквих представки, речено нам је, има још неколико.

Поред овога, поједини општински службеници саопштавају да им се жалила једна маса радника са водовода да је пок. Косић свакоме од њих узимао по 500 динара да им изради да могу да приме своје ратне плате, које је општина једном делу својих службеника признала.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

—:—

11-ГОДИШЊИЦА СМРТИ ЦАРА НИКОЛЕ

У среду, 17-ог јула, на дан 11-то годишњице убиства Цара Николе Другог и Његове породице у Руској Цркви биће приређен парастос у 7 часова а вече.

У недељу, 21 јула, у 15 часова у Официрском Дому приређује се комеморативна академија у част Цара Мученика. Говор ће одржати Његово Преосвештенство господин Доситеј, епископ нишки, а исто тако и господа др. Кранјски и ђенерал В. Агапеев. Улаз је слободан и бесплатан.

ИНДУСТРИЈАЛЦИ ЗА Ђ. РАДОЈЛОВИЋА

Централа Индустријских Корпорација у место венца пок. Ђорђу Радојловићу приложила је Црвеном Крсту 1.000 динара. Црвени Крст је захвалан Централи на овоме прилогу, а покојнику нека је лака земља.

ПРЕМЕШТАЈ ПОГЛАВАРА СРЕЗА

Поглавар среза преспанског г. Слободан Д. Петровић премештен је за поглавара среза пре шевског; за поглавара среза дарданског постављен је г. Никола А. Благојевић, дипломирани правник, војно-судски капетан у оставци.

ФИНАНСИСКА КОНТРОЛА У ВРАТАРНИЦИ

Министарство финансија одлучило је да се финансиска контрола из Малог Извора премести у Вратарницу, — подручје среске финансиске управе у Зајечару.

КОД РЕУМАТИЗМА У ГЛАВИ у слабини и у леђима, код живчаних болова, у куковима, код сеавања у костима, употребљује се наравна Франц-Јосефова горка вода са одличним успехом за дневно испражњење канала за варење. Универзитетске клинике сведоче, да је **Франц-Јосефова** вода особито у средњим и старијим годинама одлично средство за стомак и за чишћење црева.

17973

ЗАХВАЛНОСТ ГЛУМАЦА

Удружење Глумаца С. Х. С. изјављује своју најтоплију захвалност свима пријатељима и добротворима, који су својим учешћем и интересовањем допринели да Велики Конгрес Удружења добије овако величанствен облик.

ЈЕДНА ИСПРАВКА

Г. Никола Аксентијевић, кафеџија „Гроцке", замолио нас је да исправимо чланак „Туча двојице добрих пријатеља" („Правда" од 16. о. м.), у коме је наведено да се туча одиграла у његовој кафани. Међутим, туча се, по његовим речима, није догодила у кафани „Гроцка", нити о њој кафеџија „Гроцке" зна.

ПАНАЂУРИ У СВИЛАЈНЦУ, ГРОЦКОЈ, БОЉЕВЦУ И МАЛОЈ КРСНИ

У току овога лета одржаће се панађури: у Свилајнцу 26.—28. јула и 11.—13. септембра; у Бољевцу 26.—28. јула и 27.—30. септембра; у Гроцкој 2.—4. августа и 19.—21. октобра и у Малој Крсни 2. и 3. августа и 19. и 20. октобра.

ГОДИШТЕ ЛАКИХ ЈАХАЧА У КУТЈЕВУ

На државном пастуству у Кутјеву отвориће се 16. августа ове године ново годиште лаких јахача, на које ће се примити десет ученика. Годиште траје две године. Пријаве ће се примати до 6. августа ове године.

ЈЕДНО ОБАВЕШТЕЊЕ

Јучерања нотица „Правде" о проневери у Инвалидском Удружењу не односи се на чланове Сред. Одбора Удружења Рат. Инвалида.

КОНГРЕС САВЕЗА БЕРБЕРСКО-ФРИЗЕРСКИХ УДРУЖЕЊА

Овогодишњи Земаљски Конгрес Савеза Удружења Берберских, Фризерских и Власуљарских Мајстора одржаће се у Сплиту 27., 28. и 29. августа; на овом конгресу нарочито ће се претрести питање цена у берберским радионицама. Савез има организованих око 2000 мајстора, док у Југославији има око 20.000. бер бера и фризера.

НАДЗОРНИЦИ ПУТЕВА ЗА СКОПСКУ ОБЛАСТ

Техничка управа грађевинске секције у Скопљу расписала је стечај за петнаест упражњених места надзорника државних путева. Пријаве треба поднети до 10. августа ове године.

ДОВРШЕЊЕ ЗГРАДЕ ИНТЕРНЕ КЛИНИКЕ У БЕОГРАДУ

Са одобреним кредитима приступљено је довршењу зграде за Интерну Клиniку Медицинског Факултета Универзитета у Београду, на Врачару, тако да ће зграда бити потпуно готова до краја идућег месеца.

ОБНОВА САВСКОГ МОСТА У ЗАГРЕБУ

За обнову — бојадисање и друго — моста преко Саве у Загребу, на путу за Карловац, одобрило је министарство грађевинна кредит од 123.400. динара.

ОГРАНИЧЕЊЕ РЕЖИСКИХ ВОЗНИХ КАРАТА

Министарство саобраћаја прописало је специјалне формуларе, по којима ће чиновници добијати режи-карте за вожњу на железницама, тако да чиновници неће моћи само са легитимацијама да користе режи-вожњу. Истовремено је ограничен број путовања за чиновнике министарства саобраћаја са режи (бесплатним) картама.

ЗАБАВНИ ДЕО

Најстарија цигара на свету

—:—

Амерички фабрикант цигара и цигарета Дорели има једну кутију цигара, којима се необично поноси и не да никоме да их дирне. То су најстарије цигаре на свету. Ове цигаре су фабриковане 1866. године, дакле, старе 63 године. Ове цигаре — има их у кутији педесет — изгледају сасвим обично, као и данашње, али њихов мирис и арому нико не познаје, јер их Дорели никоме не да да их puши. Чак ни сам их није пробао. Када су те старе цигаре прављене у Америци су људи веома слабо пушили. Према писању њујоршког листа „Њујорк Сен" из 1835. године, један трговац је кажњен са пет долара глобе, јер је пушио на улици. Присталице дувана у Америци необично се боје да ће једнога дана влада донети закон којим се забрањује пушење, као што је то учињено и са алкохолним пићима. Противници пушења су у Америци у великом броју заступљени. Нарочито је порастао број противника пушења од како жене много пуше. И може се једнога дана десити да противници дувана победе и тада ће брзо да се донесе закон против пушења! Дорели може тада своју збирку старих цигара да прода неком музеју.

*

НАЈУЧТИВИЈА ПОЛИЦИЈА НА СВЕТУ. — Знате ли у којој земљи се налази најучтивија полиција на свету? Несумњиво у Швајцарској. Чујте само: учтивост не кошта новаца а доводи до истог циља, каже полиција у швајцарском кантону Апенцел. Тако на другу у том кантону можете прочитати ово на таблама: У интересу сваобрађање без бедности, молимо све шофере најучтивије, да своја кола на овим местима не заустављају, пошто имају за то много згоднија места, означена са плавим таблама и словом „П". С поштовањем: полиција у Херизау". Многе присталице гумене палице и грубе полицијске интервенције само ће се осмехивати на ово, а у ствари, колико се они варају! Резулат ових учтивих опомена је био изнад сваког очекивања. Стара је истина, да је учтивост најбоље средство да се противник разоружа. А швајцарска полиција је прва уочила да оно што важи у приватном животу мора важити и за односе између полиције и публике. Има неких села у Швајцарској, у којима на улазу, шофер може прочитати ову таблу: Молимо, возите лагано! А када шофер излази из села, он види другу таблу: Хвала лепо! Такве и сличне табле нису ретке ни у Аустрији, а има их и код нас у Словеначкој.

*

ЛЕКАРСКО МИШЉЕЊЕ О ЖЕНСКИМ ЦИПЕЛАМА СА ВИСОКИМ ШТИКЛАМА. — Један француски лекар пише у једном стручном часопису о женским ципелама са високим штиклама следеће:

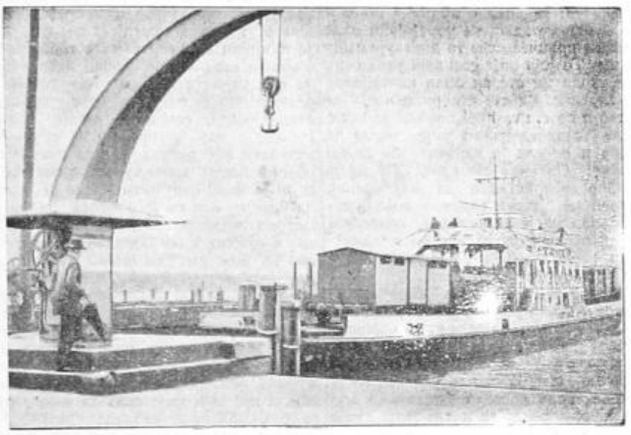
„Ове ципеле су у правом смислу страшан атентат против здравог разума и против самог здравља. Те ципеле стисну прсте на ногама, нога се потпуно изобличи, кожа постаје дебља, нокти лако зарашћују, мишићи слабе, настају велики и неизлечиви жуљеви, женин ход постаје несигуран. Стога и није никакво чудо што се данашње жене после кратког ходања толико замарају. Врло често се дешава да цела нога оболи, жена осећа страшне болове у доњем делу ноге; доцније ти болови се преносе и на листове, на колено и на горњи део ногу. Практична, хигијенска женска ципела мора имати широк ђон, тако да се прсти могу слободно кретати у ципели, а штикла ни под којим условом не сме бити виша од четири сантиметра. Али и тада штикла мора бити широка, како би тело имало потребну равнотежу и слободно кретање. Стога је најбоље да се ципела не купује готова, него поручује по мери код обућара."

*

ЧУДНА СЕОСКА ЦРКВА. — Странац долази у једно село и распитује се код неког сељака:

— Како то, да овако велико село има тако малу црквицу? Ту не могу сви људи из села да стану!

Сељак: Кад би сви људи ишли у цркву, они не би сви стали у њу, али пошто сви не иду уцркву, ипак сви стану у њу...

Лађа која на баденском језеру превози читаве возове

Живот Индијанаца Европе

— ФИНЦИ И ЛАПЛАНЂАНИ, КОЈИ НЕ ПОЗНАЈУ МУЗИКУ. —

Експедиције европских културних народа испитују још и данас наш континент, а највише његове северне делове, који су и за нас Европљане једна велика тајна. Недавно је једна немачка експедиција, под вођством једног научника, посетила северне делове Европе, у којима живе Финци и Лапланђани.

Експедиција се прво дуже времена задржала у Хамерфесту. И овој малој трговачкој вароши долазак експедиције направио је праву сензацију. У позно лето је права сезона у овој вароши, тада су сви хотели пуни странаца, иначе у овом месту влада тишина и мир.

Из Хамерфеста експедиција је кренула пароброда даље и најзад су се задржали у малој вароши Колвиг. После Колвига, чланови експедиције су се дуже времена задржали у већој вароши Карасјоку. Ту већ постоје пошта и телеграфи, црква и велике радње, али кафана, локала за разоноду и биоскопа у Карасјоку нема. У тој вароши станују искључиво Лапланђани, који се баве риболовом и ловом. Интересантно је да ови људи у опште не знају шта су то коњи, мазге или волови; њихове животиње за вучу су козе и пси. Имају много живине, пилића и патака.

Ови Лапланђани сами праве своја одела. Материјал њиховог одела је зими кожа од фоке, а лети плава чоја. Ципеле и бунде праве од јеленове коже. Они не шију са концем, већ са влакнима направљеним од животињских црева, које израђује старе жене. Ово влакно се не може поцепати.

Лапланђанке су скоро све, без изузетка, страсне пушачице. Оне пуше из дугих лула и може се рећи да више дувана попуше од мушкараца. Занимљиво је колико ове некултурне жене мазе своју децу. Оне пружају сјајан пример материнске љубави и често и претерују у том погледу. Али и од своје деце Лапланђани више воле — новац.

Ако дођу до новца, они га сакривају, не троше.

Лапланђани су веома примитиван народ и могу се с правом назвати „Индијанцима Европе". Када су се Европљани појавили међу њима, Лапланђани су их дочекали са чуђењем и дивљењем. Нарочито су се дивили грамофону, а од фотографског апарата су се плашили, као и дивљи Индијанци или афрички Црнци.

Немачки научник, вођ експедиције је утврдио, да су Лапланђани потпуно немузикалан народ. Њихови појмови о музици су минимални, они у ствари и не знају шта је то музика или песма. Тај народ никада не пева, јаке зиме које владају скоро преко целе године, начиниле су од ових људи хладан, суров, скроз невесео народ, коме се никако не пева.

Лапланђани се поглавито баве ловом на јелене. Они су прави робови лова на јелене. Но то није ни чудо, када се има у виду да им је то главни извор за живот. Њихова ловишта су огромне, бескрајне шуме, покривене вечитим снегом. Лов на јелене је у тим крајевима веома тешка ствар и многи ловци се и не враћају својим кућама после већих ловова, који су скопчани са великим напорима и опасностима.

Ако неки Лапланђанин умре од напора и зиме за време лова, његови другови га сахрањују онде где је умро, без свештеника, без мртвачког сандука и без икакве помпе. Чак и молитва је непозната „Индијанцима Европе".

БЕБЕ КОЈЕ ПУТУЈУ СА ПАСОШЕМ ПРЕКО ОКЕАНА. — Пре извесног времена стигла су заједним океанским паробродом из Њујорка у Ливерпул два необична путника, за које се може казати да су несумњиво најмлађи путници који су икада прешли океан а који су имали прописне пасоше. Ови путници су близнаци Вилием и Даниел О'Бриен, стари четири месеца, који су под надзором једне жене прешли тај велики пут. Пасош је написан у Вашингтону и гласио на Даниела О'Бриена, америчког грађанина, који у пратњи свога брата путује из Енглеске у Америку. Слика на пасошу је такође веома оригинална. Близнаци су снимљени за пасошу моменту када су слатко спавали! Близнаци су деца једног инжењера из Ватерфорда, који се пре много година из Енглеске иселио у Сједињене Државе. Инжењер се пре извесног времена оженио у Амрици али је мајка близнака умрла за време порођаја. Тада је инжењер одлучио да своје мале синчиће пошаље у Енглеску својој мајци, која ће се постарати о доброј нези и васпитању својих унучића. Мали путници су за све време путовања били предмет опште пажње путника са брода, који су их мазили и играли се с њима. Њихова баба у Ливерпулу са сузама у очи дочекала је близнаце.

КОМУНИСТИЧКИ БРАЧНИ ПАР УБИЈЕН НА ДАН ВЕНЧАЊА. — У Варшави се пре неколико дана десио један тајанствен злочин. Један радник венчао се са једном радницом из исте фабрике, у којој је био запослен. Они су раније обоје били чланови комунистичке партије у Варшави и упознали су се и спријатељили за време партијских састанака. Доцније, када су се одлучили да се венчају, они су решили да иступе из комунистичке странке. На дан венчања, после скромне свадбене свечаности, они су нађени мртви у свом стану. Полиција води истрагу и верује да су они жртве комунистичке освете. Комунисти су их на овај начин хтели да казне због иступања из партије.

*

ГРОЗНО ДЕТЕ. — Мамица са својим синчићем посматра велику модну ревију. Пет шармантних манекена излазе у пикантним пиџамама, украшеним чипкама. Оне пружају веома леп изглед. Мали Перица узвикну: „Мама! Штета што и тату нисмо повели да ово види!"

*

ЗНАК МЛАДОСТИ. — Прва госпођа: Г-ђа Павловић изгледа још тако млада, а знаш ли да она има већ педесет и пет година? — Друга госпођа: Одиста, та жена је веома младолика. Помисли, чак и младићи устају у трамвају и нуде јој своја места!

ТАЈАНСТВЕНА СЕДМИЦА. — Седмица, као што је познато, од најкада важи као мистичан број. Енглески трговац мистер Кари могао би нам о томе много причати. Он је недавно у Монте Карлу покушао да добије мало новаца у коцкарници, на рулету. Али срећа га није служила и он је са неколико франака у џепу хтео да напусти коцкарницу. У вестибилу коцкарнице приметио је он једну жену, оријенталски одевену, која му је прстима давала неке чудне знаке. Показала му је седам прстију. Кари је сматрао да је то прст судбине, и стога се вратио у коцкарницу и ставио оно мало новаца на седам. Он је тринаест пута добио узастопце на цифри седам и напустио коцкарницу са 3. милиона 375.000 динара... Овај човек има разлога да буде сујеверан.

*

ПОЗИВИ НОВИХ ЕНГЛЕСКИХ ПОСЛАНИКА. — Подела нових енглеских посланика у Доњем Дому показују нам да енглески парламент није, као француски, парламент адвоката. Па ипак та је професија и у Доњем Дому прилично заступљена. У новом Доњем Дому имају своја седишта укупно 91 правник. После ових, долазе шефови појединих индустријских и занатлијских предузећа (52), рударски радници (40), војска (40), новинари (23), док у новом парламенту има свега пет издавача листова. Најзад има међу посланицима десет свештеника, петнаест директора разних предузећа, али има и таквих енглеских народних посланика код којих је рубрика занимања овако попуњена: без професије...

*

СТРОГИ МОРАЛ У СТАРО ДОБА. — Један стари лондонски лист доноси с времена на време белешке и чланке, који су тачно пре сто година излазили у истом листу. Неки од ових чланака су веома интересантни, јер карактеришу стара времена. Нарочито су интересантна судска и полицијска крониа. Из једног записа пре сто година види се да је један жена кажњена са пола пенија, тј. 10 линга што је је једно пре подне изишла на улицу и била претрана накарминисана. Један фабрички радник кажњен је са 14 дана затвора што је за време посла запалио своју лулу. Један чиновник кажњен је са пет дана затвора, што је користио са женом исти сапун. Један реформатски свештеник је са 100 фунти стерлинга, јер је у својој црквеној проповеди правио алузију на немоћ власти према све већем неморалу.

Веома су честе белешке о кажњавању кривца батинама. Ове се нису могле заменити новцем. Било је случајева да су кривци умирали од повреда које су задобили приликом батињања. У таквом случају судија, који није имао у виду слабу конструкцију кривца, лишаван је свога положаја.

*

ЖРТВА НАУКЕ. — Шеф лабораторије Пастеровог завода у Паризу др. Мари постао је недавно жртва науке. Др. Мари је дуже времена вршио експерименте са једним новим серумом против бацила, који су у науци познати под именом ботулизмус. Тај бацил задржава се већином на поквареном јелу и ако доспе у стомак изазива непријатно осећање и укоченост стомачних мишића. Др. Мари се за време експериментисања отровао баш тим бацилима и премда је предузета одмах операција, лекар је после неколико сати умро.

ЛЕЧЕЊЕ НА — ОТПЛАТУ. — Данас, у доба велике финансијске кризе, која се осећа у целом свету, цео живот се састоји из — отплата. Живи се на рате. Чак и у Америци, за коју ми Европљани мислимо, да је прави Ханан, осећа се прилично јака криза. Лекарско удружење у Чикагу завело је недавно једну оригиналну реформу. С обзиром на то што постоји веома велики број сиромашних пацијената, који не могу уједанпут да плате лекарски хонорар, чикашки лекари су одлучили да лече — на отплату! Лекари су склопили споразум са једном банком, код које ће болесници или њихови рођаци уплаћивати одређене рате на име лекарског хонорара. Ова новина примљена је у Чикагу са великим одушевљењем и болесници — бар за сада — уредно плаћају рате... Ако их не буду уредно плаћали, излажу се опасности да их сви чикашки лекари бојкотују!

ЕГИПАТСКЕ МУМИЈЕ И ЕНГЛЕСКИ ЦАРИНИЦИ. — Недавно је Британски Музеј добио из Египта неколико мумија из доба фараона Рамзеса Другог. Благајник музеја је исплатио транспорт не трошкове и тада је прочитао акт енглеских царинника, који су још у Египту прегледали мумије. Они се запрепастио када је видео како су цариници кастили славне остатке египатских фарона. У товарном листу било је назначено: „транспорт конзервираног меса".

Генерал А. КОШКО:

Мемоари једног криминалисте

— Сцене из криминалног света царске Русије. —

11.

Послао сам у Лапинову кућу детектива Леонтијева, неку врсту Дон Жуана, који је знао када је то устребало задобити женска срца. За неколико дана, помоћу бомбона и колачића, Леонтије је освојио срце Еудокије Феодоровне. Он је од ње сазнао да је Лапин већ један пут био ожењен и да се прича да је у наступу љубоморе убио своју прву жену. Ожењен по други пут једном богатом девојком, није добро живео с њом. Често су се свађали. Неки лепи принц се удварао госпођи. После једне свађе са господином, он је ишчезао за два месеца, али од како је муж отпутовао, долазио је сваког дана. Леонтијев је још сазнао да су господин и госпођа Лапин сваки дан читали „Новоје Времна" и „Дневник Петроградски".

Све ове чињенице појачале су моју сумњу. Трудио сам се да представим себи понашање госпође Лапин, претпостављајући да она зна за убиство њеног мужа и слутио сам да ће се она трудити да уклони најближег сведока свог брачног живота, своју служавку. Затим сам претпостављао да ће она можда, хтети да избегне оговарање и променити стан и кварт. Није прошло ни осам дана, а моје се предвиђање обистинило. Она је Авдотију отпустила због разбијеног посуђа, а после осам дана се одселила у једну кућу у Васини — Остров.

Наредио сам да се пази на њеног пријатеља, кавкаског принца (заборавио сам његово име). Он је био професионални коцкар, а живео је на рачун жена.

Било је врло важно да сазнам, какво ће држање г-ђа Лапинова заузети у новом стану. Она није сматрала за потребно да промени своје име или пасош, осећајући се у потпуној сигурности.

Извршио сам претрес намештених соба у којима је становао „јунак" госпође Лапинове. Овде су моји детективи открили нешто што је било од великог важности. Иза једног ормана они су нашли један кавкаски кафтан са две рупе од антрикола (то је потврдила и хемијска анализа.) И док сам разгледао и (песничспитивао кафтан, пала ми је на памет једна мисао: брзо сам из мог стола извадио мистериозне штапиће са куглицама од кости, који су нађени у вагону (даје ... метнуту их је у празна места реденика на кафтану и одмах видео да су они и други (предава замењивали набоје.

Слаба репутација кавкаског принца у српских Новинар. диалог. Петрограду, а нарочито проналажење кафтана, дали су ми право да га ухапсим а то сам и учинио. Што се тиче Лапинове, нисам располагао доказима 12.10: Г 12.45: Гра (даје ур 17.30: ... могла у свом порицању да тврди да квартире имала појма о судбини њеног мужа Народ ... ја и да је стан променила у споразуму 21.0 ... са принцем, користећи се привременим одсуством мужа и т. д. Зато је било врло важно да од ње измамим пред сведоцима тврђење да је она удовица или разведена жена. И тада, кад она буде изрекла ту лаж, моћи ћу од ње добити потпуно признање.

Једнога дана, неки млади студент, обучен у један отрцани капут и још две младе девојке са кратким косама, ушли су у салон г-ђе Лапинове и казали јој:

— Да ли би сте ви хтели узети једну улазницу за концерат у корист сиромашних студената петроградског универзитета. Велики уметници као што су: Шаљапин, Северски, Собинов, Батистини, Киакшт и други обећали су своје суделовање. Лапинова је оклевала...

— Дозволите ми да вам оставим две улазнице за вас и вашег господина мужа — рекао је студент.

— Ко: ћете место?

— Не, дајте ми само једну. Ја сам сам; три су већ године од како сам у то ...

Дигнувши се, студент је рекао одсечно:

— Доста са том комедијом! Ове две госпођице и ја смо детективи криминалне полиције. Ви сте оптужени да сте убили вашег мужа Антона Антоновића Лапина. Ми располажемо необоривим доказима и ми смо преобучени дошли овамо само зато да чујемо признање вашег злочина са још другим лажима. Ваш ортак принц ухапшен је и све је признао. Не поричите вашу кривицу.

Ви сте пропустили да полицији прија вите нестанак вашег мужа, и поред оп ширног писања овдашње штампе, ви сте уклонили једног сведока вашег брачног живота; изненадна промена стана и ваше данашње лажи не убрајајући овде признање причево све то доказује вашу кривицу. То још није све: ваш ухапшени ортак тврди да сте ви били иницијатор овог злочина. Ви сте створили идеју за убиство и ви сте га преклињали да ћути.

Овде Латинова више није могла да издржи и почела је викати: Он лаже! Он лаже! Он је за све крив! Он ме је присилио да пристанем на овај злочин, заводећи ме сјајним сликама моје будућности! Он ме је недостојно издао! Ја знам да ме он вара са другим женама!

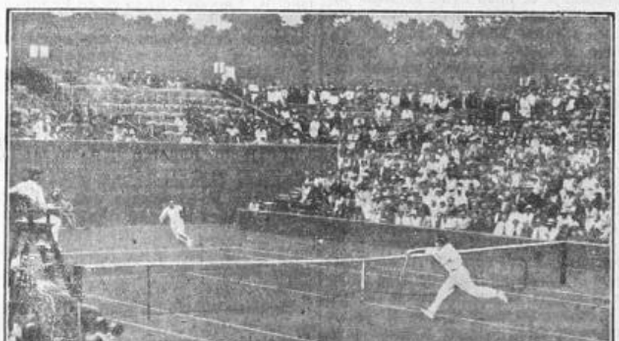
Госпођа Латинова била је ухапшена и на саслушању је рекла ово:

— Имала сам 18 година када сам се удала за Антона без икакве љубави. Била сам без оца и мајке, нисам познавала живот и била сам сама себи на доста ди. Сусрела сам Антона Антоновића, запросио ме је и ја сам се удала. То је био човек врло досадан, болешљив мучан и љубоморан. Тек после моје удаје сазнала сам да је убио прву жену у једном наступу љубоморе и да је после тога ослобођен. Био је 25 година професор географије у једној мушкој гимназији, а у време нашег брака пензионисан је. Био је на сваког љубоморан, а нарочито на принца, са којим се и по свађао, и напослетку му је забрањено даме посећује. Али ми нисмо могли живети једно без другога и ми смо се тајно састајали: страхујући од његове освете. Ова је ситуација постајала све несносни ја и принц ме уверавао да треба овоме учинити крај. Он је сковао план. Морала сам уверити Антона Антоновића да је потребно да оде на лечење у иностранство. Обећала сам му за лечење хиљаду рубаља и највећу раскош на путу. Мој муж није био расположен да путује, али обзири према здрављу забринули су га и он је ипак отпутовао. Хтео је и мене да поведе, али га је од тога задржало његово тврдичење. Принц је сео у исти воз и грабио један погодан моменат, зарио му нож у груди полио му лице витриолом, његове ствари и новчаник баци о кроз прозор и користећи се помрчином изишао је на прву станицу и првим се возом вратио у Петроград. Признајем сву страхоту мога држања, али шта сам знала да чиним? Мужа нисам љубила, без принца нисам могла да живим, а мој муж није хтео да чује о разводу. Судба ме је казнила. Мој Ђорђе није онај човек, каквог сам замишљала. То није била моја љубав, него новац, и он га је привлачио. Мој злочин и моје тешко разочарење убијају ме! Нека људска правда продужи! Сада ми је све свеједно!

СПОРТ

Глас победника

КРОЗ ЗУБЕ ПРОЦЕЂЕНО ПРИЗНАЊЕ

Први дан тенис-утакмица за Девисов по кал у Берлину-Груневалду. Сами Немци веле да су они не очекивано победили.

ЈЕДАН ВАРЉИВИ ЗАНОС

У средишту савеза толико су задовољни победом државног правка да је потпуно заборављена истина. Тамо је сад главно исход.

— Шта нас се тиче игра и питање о бољем! Зар је баш неопходно нужно улазити у тугаљиво разјашњење о злој судбини црвених!? Зашто се даје стручан приказ догађаја кад су нам већи добили своје!?!...

И штампа је вешто избегла да подробно обавести о чудној утакмици, која се свршила поразом бољег. Једино су „Новости" биле љубазне да унесу нешто светлости у ствар. Поједини ставови извештаја гласе:

„Обе момчади играле су мирно и фер, (што свакако не би могао посведочити сироти Младеновић. — Примедба уредништва), баш као на каквој пријатељској игри. У фернеси, стилу, па и снази били су потпуно равноправни, и да није било голова утакмица не би имала никаквих интересантних момената.

Гост је играо лепо и добро, а може се рећи да није заслужио толики пораз. Толико сигурних и лепих шанса запуцала је десна страна навале Југославије и кроз то изгубила утакмицу.

Грађански је такође запуцавао, али је ипак, колико је било потребно, учинио. Два гола је лепим комбинацијама получио и заслужио да изнесе победу (Ова опаска је у великој супротности са претходним објашњењем. — Прим. уредништва). За тај вредан успех носи већи део славе Михелчић сам, (Гле, гле! То нехотично признање почиње да бива занимљиво!. — Прим. уредништва) чијим парадама је била заустављена Југославија, баш на овом месту, где се надала најмање. Да није било његовог доброг расположења и великог знања, могло се је догодити, да Грађански и Југославија поделе бодове. (Зар и то? — Прим. уредништва)."

Лист завршава овако:

„Још много утакмица предстоје за овогодишње првенство, још је и много изгледа и времена да нам загребачки клубови Грађански и Хашк подигну реноме, који је почео падати на веселе Сплита и Београда".

Доста пакосни закључак је свакако био неуместан. Бар у колико се тиче престонице, која никад није била злурада.

„Јутарњи Лист", који увек показује своје право лице кад је макар и посредно упетен међуградски однос, разлегао је на следећи начин:

„Грађански је против Југославије играо доста слабо. Крај свега тога изнела је момчад јелну лепу и значајну победу. Околност, да је и таква игра достајала за победу против Југославије, свакако је утешна околност, јер, да је Грађански играо боље, његова победа била би куд и камо лепша и већа". (Да је нечија страна имала точкове „била би трамваји! — Примедба слагача).

„Премда је Југославија играла боље од Грађанског, (јуче је лист забележио да је победа модрих била заслужена! — Прим. уредништва) она нам није показала ништа нарочитог и тек су се истакла два-три играча".

И тако даље.

РЂАВ ЗНАК
ВАЉА ОБЕЗБЕДИТИ ЈУГОСЛАВИЈУ

Утакмица између престоничког правка и „мајстора с мора" протекла је приличко мирно и правилно. Свршила се победом госта и белима, као и њиховим присталицама, свакако се учинило да су баш зато и прошли зло.

Случај је дао повода „Новом Добу" да изнеде следећу опаску:

„Морамо навести да се увела превелика строгост при друкању публике. Кад један на публике повиче, одмах је опомену. Ми схватамо: то је реакција на нестишито писање оних клубова, који су до сада губили у Сплиту. Него, ми ћемо посебно писати о публици и како се друкао у страном свету. Ми смо зато да се свакога, који друкањем вређа, казни, но сваки гледалац има право да пристојно друка.

Сувише иза гола увела се строгост да нико не сме прећи. Ми бн смо на пример споменули игралишта Загреба, Београда, Бечу, Будимпеште пак да виде тамо како увек код гола своје десетак особа. Те особе не стоје да руше мир, већ имају своју сврху. **Ми смо зато, да се не пушта иза гола ако ма ко утиче на игру.** Ово смо напоменули, јер се увела иза голи таква строгост, какву нисмо забележили нити у Тунису".

После утакмице Хајдук—Хашк постало је међутим савршено јасно да би се у Сплиту морала завести много већа строгост него што би требало у Тунису, јер се показало да је већи део гледаоца злоупотребило дозволу да може слободно навијати против правка Загреба. Посматрачи су наиме довели у забуну судију из иностранства, заповедали му скоро и подстрекли своје љубимце на једну сасвим недозвољену игру.

Хашк је одмах по повратку у свој град поднео савезу жалбу, у којој је подвукао да су бели играли опасно по живот и да се уопште нису понашали као што ваља.

Тужба није поднесена да би се поништила утакмица, и ако је свирач био под кобним утицајем присутног света, него једино да би се јавност упозорила на незгодне прилике у Сплиту. Тиме је правк Загреба учинио несумњиво лепу услугу осталим друштвима, која свакако неће пропустити згоду да за своје лоптаче, који крену на огледање у Сплит, затраже од меродавних извесно обезбеђење.

Следеће недеље тамо игра Југославија, која је, као што је познато, била прекинула све односе са Хајдуком, и савез би одговорио својој дужности ако предузме кораке да Београђани на игралишту Хајдука не буду изложени каквим недаћама.

Нека се упозоре надлежне власти — поред подсавеза и редарство — да зајамче сигурност црвенима. Несумњиво је да бели намеравају играти претерано оштро, па би се морао упозорити и судија да обрати пажњу на Хајдуке, који је својим испадима толико изазвао иначе мирног Хашка, да је овај морао поднети жалбу.

Ако Ј. Н. С. не учини св што треба, онда би морао знати да га чичимо одговорним!

УСПЕХ НАШИХ ПЛИВАЧА
Победе пливача из Сушака у Милану

Чланови „Викторија" (Голубић, Павешић, Марчета, Љ. Смоквина, Арчанин, Марграјтнер, В. Матковић и Колано) пливали су утакмицу са Сосиета Конотери, који међу својим члановима има италијанских рекордмеја.

Наши су оставили одличан утисак. Држали су се свуда добро и однели две заслужене победе.

У пресном пливању на 100 метара стигао је први Павешић. Д. Марчета је победио у борби на 100 метара на леђима.

Ватер-поло утакмица изгубљена је после врло живахне игре са 2:3.

Овим гостовањем успостављене су пријатељске везе са италијанским пливачким друштвима. Сосиета Канотиери обавезала се да у августу дође на реванш-утакмицу. Вредно је поменути да су наши пливачи имали на италијанским железницама попуст од 50 од сто.

ПРОТИВ ПЛАВИХ БОДОВА
Јаче перо од ноге

„Правда" је јуче забележила непријатну вест да у Загребу спремају поништење свих утакмица, које је Б. С. К. одиграо у државном првенству.

Не би се дакле оспорила важност само игре Б. С. К.—Хајдук (3:1), него и оне са Југославијом, па чак и нехајских са Победом из Скопља.

Разлог је, као што се зна, у неправилности наступања играча Марковића.

Плави нису нашем уредништву објаснили ствар да би се могло заузети једно одређено становиште и вероватно узети у одбрану престонички правк. Зато се ограничујемо на извештаје из околине савеза, која је стала на овакв гледиште.

Марковић није само играо до 26. априла за „Хајдук", него је и обавестио подсавез у Сарајеву да жели учествовати на пресудним утакмицама поменутог друштва у овој години.

Ову обавезу није повукао. Свакако је дао плавима нетачне податке, на основу којих је Б. Л. П. признао право. Али за све о.о је најмање крив Б. С. К. Он је од Б. Л. П-а имао одобрење за Марковића и у напорним и важним борбама стекао већ водећи положај. Поништити све то не само да је сумњиво због позадине целе ствари, него је и ружно и неспортски.

ГРАЂАНСКИ У БЕОГРАДУ
„Модри" против плавих

У недељу ове наступа првак државе.

Грађанском је пошло за руком да на свом игралишту победи црвене. Он није био бољи противник, али баш ова околност говори да се уме борити за победу. Прошле године у престоници је направио изненађење кад је планма отео оба бода. Сад се опет нада нечему сличном и човек збиља нема разлога да не верује...

Б. С. К. је несумњиво вештији и уопште вреди више од „пругера", чији се састав измењао знатно. Овдашњи су такође оштри и истрајни и умеју да се боре за исход, али и крај све среће, која их верно прати, није поштеђени од бесмртне немаштине.

Грађански има најбољег вратара у држави. Буде ли успео да ухвати сигурно прве лопте и да се отресе страха, тада је с њим тешко изаћи на крај. У толико пре што га штите два брза, окретна и поуздана бранича. Средњи ред модрих је замашно спретан, а напад је вођен искуством једног прекаљеног лоптача, Першке, и силином продорног Циндрића. Ту је још и упорни Бабић, поред два хитра и присебна крила.

Ми верујемо у победу Б. С. К-а, али не сумњамо да ће се битка водити живахно и „напето".

Мале занимљивости

—:—

Дужина дана није се још од 729. године пре Христа ни за стоти део секунде променила. Да би дан постао дужи за једну секунду потребно је 167.000. година.

*

Аргентина данас извози за време једне сезоне пшенице у вредности 25 милијарди динара. Пре двадесет година ова земља није могла да производи ни толико пшенице колико је потребно за саму земљу.

Фељтон „Правде"

Амерички двобој

— МОРИС ДЕКОБРА. —

Седели смо у раскошној вили г-ђе Диланжет, у Ници. Та жена је знала шта значи лепо, рафинирано живети. Њене године није било лако утврдити, могла је имати тридесет, а исто тако и педесет година. Г-ђа Диланжет је веома интересантна дама, сјајна за друштво. Говорило се о двобојима. Г-ђа Диланжет говорила је о последњем двобоју свога мужа. Г. Кастему је јетко приметио:

— После рата постали су смешни ти дуелски хероји. После митраљеске паљбе, танкова и огромних топова, одиста је смешно и говорити о двобоју, у коме два назови јунака у Булоњској шуми стану на растојање од тридесет корака и пуцају — у ваздух...

Један Американац је додао:

— Ипак су Американци у праву. Нама не требају сведоци, не тражимо много објашњавања. Кад већ дође до сукоба, мушкарци поскидају код нас капуте на сред улице и поштено, мушки одмере снаге својих песница... То је и најкраћи и најправеднији поступак. Време је новац, чак и у двобоју.

Боб Фицџералд, богати фармер из Канаде, испричао нам је један интересантан случај. Он поче да прича:

— Има и у Америци романтичних двобоја. Имао сам у једној канадској варошици доброг пријатеља, уредника локалног дневника. Звао се Фергусон. Тај човек је и најзначајнију ствар претварао у светску сензацију, само да би повећао тираж свога листа, јер је од издавача добијао проценат, а не плату. Једнога дана он је оштро напао свог озлојеђеног политичког противника Обриена. Тај напад завршавао се овим речима:

„У нашој вароши одржава се ових дана конгрес свију лекара из Канаде. Изгледа да је тај конгрес сазват искључиво због тога да се дефинитивно утврди да је г. Обриен потпуно луд човек прави манијак. Не би било рђаво када би га стрпали мало у лудницу или макар и у Синг-Синг".

Био је то страшан чланак. Двобој је био просто неизбежан. Ја сам одмах упозорио свога друга Фергусона:

— Друже, зло ће бити! Знаш ли да си ти ипак отишао и сувише далеко? Обриен има образ дебео као ђон, али је твоја уврела продрла и кроз тај ђон. По ред велике новчане казне, имаћеш да седиш још и у затвору због клевете...

Фергусон је љутито одговорио:

— Не марим чак ни да пуца на улици на мене. Нисам ја нека кукавица. Умем се и боксовати. Спреман сам на све евентуалности. Тачка.

Тек што је Фергусон ставио тачку на свој говор, ушли су у редакцију два отмена и веома надувена господина.

— Џое Блед.

— Силас Фут.

Ово је личило на неко представљање. Ускоро смо сазнали за намере ове господе. То су били секунданти г. Обриена. Ствар је постајала озбиљна. Фергусон је процедио кроз зубе:

— Господо, стојим вам на расположењу!

Он је именовао своје секунданте Мене и још једног господина. Приметио сам да је уредник за неколико пријатеља постао блеђи у лицу.

Обриенови секунданти су строгим гласом изјавили, да се Обриен никако неће задовољити са неком исправком ни ти би желео да ствар износи пред суд. Крв мора да падне. Двобој, и то двобој најопасније врсте.

Силас Фут је додао:

— Г. Обриен као увређени има права да поставља услове. Ти услови су веома строги. Његова је жеља да се двобој обави у једној потпуно мрачној соби и то са револверима са шест метака.

Фергусон и ја морали смо пристати на ове тешке услове. На крају крајева Фергусон је у своме чланку отишао и сувише далеко, сада је морао повлачити конзеквенце за своје дрско писање.

Сутрадан у вече, нешто пре девет часова, пошли смо у собу која је била одређена за двобој. Мој пријатељ Фергусон био је више него узбуђен. Дрхтао је и нисам знао шта жели да каже. Најзад ме је скоро плачним гласом упитао:

— Пријатељу, не би ли било згодно да пред лекара позовемо и неког свештеника на овај страшни двобој?

Погледао сам га зачуђено. Нема сумње, говорио је озбиљно. Као човек који се спрема на последњу исповест. Као човек који се налази на ивици гроба.

Обриен и његови секунданти дошли су тачно у девет. Ја сам већ почео да се плашим за живот свога пријатеља Фергусона кога сам и поред његових крупних мана, волео и ценио. До последњег часа надао сам се да ће се Фергусон и Обриен загрлити и изљубити. Али не. Уместо тога почеле су озбиљне припреме за двобој.

Обриен је нама секундантима наредио да удаљимо. За двобој је одређена лепо намештена соба, са старинским камином и једним гломазним столом и још гломазнијим столицама и орманом.

— Можемо почети! узвикнуо је Обриен.

Они су ушли у мрачну собу. Ми смо морали остати у предсобљу.

Са великим нестрпљењем очекивали смо први пуцањ. Минути су нам изгледали као месеци, као године или читава вечност.

Одједном одјекнуо је први пуцањ! Још један пуцањ! Или мање... Зависи од тога који ће погинути. У мраку се може и не погодити, али исто тако и добро погодити... Боже мили, како ће се овај двобој свршити?....

После првог пуцња настала је дуга пауза. Дужа него што смо очекивали. Прошло је десет минута и други пуцањ још увек није одјекнуо. Шта то има да значи? Да није неко од њих двојице већ од првог пуцња погинуо? Али зашто онда чека онај који је остао у животу?

Налазили смо се пред великом тајном. Од наше забринутости била је већа само наша радозналост.

Одједном ја и Силас Фут појурили смо према вратима и запалили електричну лампу.

На поду нема мртваца. Али зато је Обриен херојски стајао на камину са револвером у руци. Он нам је дрхтећим гласом саопштио:

— Ја сам га убио... Шта ћу... Жалим... Нисам хтео... Ипак [illegible]

Ми нисмо хтели да плачемо пре него што не пронађемо Фергусонов леш. Али тај леш је нестао!

Не, није нестао. Најзад смо га ипак пронашли. У орману, али не у облику леша него живог Фергусона, који је чучао у орману и блесавио се смејао. Револвер је био испуштен из руке...

Фергусон је показио задњи горњи део својих панталона.

— Поцепао ми је панталоне, лупеж један!.....

ОГЛАС Сунчање

ОГЛАС Ваздушна купања

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ

Ваздух и сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.

ДРУГО ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ. ЦЕНА 10 дин.

У књизи се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце

ЛЕТО И ДЕЧЈЕ ДОБА — КУДА ЋЕМО НАШУ ДЕЦУ НА ЛЕТО?

Са списком свих места у нашој земљи која се могу искористити као дечја летовалишта и лечилишта. Цена 6 динара

Обадве књиге добијају се у свима књижарама и код писца Јованова 83.

Упис акција у Смедеревској Паланци завршен

—:—

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА, 16. (Д. Ј. Изв. „Правди"). — Данас је дефинитивно завршен упис акција Привилеговане Аграрне Банке. У Паланци је уписано 1500 комада. Тај је број уписан само код овлашћене Трговачке Банке, а иначе упис је вршен и у другим местима у околини. Крајњи број још није познат, јер сви извештаји из околине нису стигли.

Вести из Новог Сада

—:—

ЖЕЉЕЗНИЧАР ОПТУЖЕН ЗБОГ ПРОНЕВЕРЕ

НОВИ САД, 16. — (А. Б. изв. „Правди"). — У среду пре подне је одржано суђење по кривици Всеволда Хаџикова, дневничара дра. железничара у Новом Саду, који је оптужен због утаје државног новца.

Државни тужилац оптужује га да је као благајник новосадске жељезничке станице у времену од фебруара 1928. до марта 1929. од новца који му је званично поверен присвојио преко 20.000 динара а осим тога извршио је и превару у 4 случаја.

Као благајник преварио је Александра Нађ, заступника апатинске пивare у 10 случајева и Милана Ковачевића, шефа Експозитуре Англо Југословенског Петролејског Друштва узевши од њих по 1000 динара. Он им је лажно представљао да је за пошиљке које су му стварно примили, случајно, потребним рачуном мање но платио, и издао им нове признанице.

Суд је саслушао ове сведоке, а пошто говора одбране и државног тужиоца доњеће се пресуда.

ХАПШЕЊЕ УПРАВИТЕЉА ШКОЛЕ У ТЕМЕРИНУ

ТЕМЕРИН, 16. — (А. Б. изв. „Правди") — Жандармерија у Темерину ухапсила је Виххелма Хајнца, управитеља основне школе и јучас га је предала суду, јер је осумњичен да је почињено деликт по закону о заштити државе.

Истражни судија ће данас саслушати апелатора и утврдити његову кривицу.

РОСИНИ КАО ЉУБАВНИК. — Славни италијански композитор Росини био је у својим млађим годинама заљубљен у једну певачицу миланске Скале. Али певачици композитор није импоновао толко, колико члан миланске Скале чувени басиста. Росини је наравно био страшно љубоморан на Гарија и спремао му пакосну освету. Росинијево завршено уво ускоро је приметило да Гали не може да издржи дуге арије. Композитор је на томе засновао своју освету. Написао је оперу „Гаша Ладра" у којој басиста има да се бори са веома тешким речитативом. Улога је додељена Галију, који није могао да издржи дуге арије и стога је већ на премијери извиждан од публике. Лепа певачица је Галију одмах окренула леђа, али да ли је после тога пала Росинију у наручја, о томе галантни кроничар ништа не пише.

МОДЕРНА ДЕЦА. — Мала Евица: Јесте ли ви наша нова гувернанта? — Гувернанта: Да, ја сам, мала моја. — Евица: А ја сам дете с којем ће те ви имати посла. Али вам кажем, пазите и лепо поступајте са мном. Јер иначе, казаћу мами да се љубите с татом!

Роман „Правде"

Острво страсти

— МАВРО ЈОКАЈ — 88

— Наставак —

Ето, то је Поликратов прстен, који је он бацио у море. То је био први Тимарев губитак за време целе његове сјајне каријере.

Затим је подигао писмо са пода и продужио да га чита.

„Али што је од ове материјалне штете још теже, то је да је овај злочинац последњих година фалсификовао мађарско брашно и продавао обично, лоше брашно из Луизаније, чиме је једном за сваґда покварио добар глас нашег брашна. Американци су у нама изгубили свако поверење. Не знам шта да радимо.

Овај је био први удар, који га је погодио баш на оном месту, где је био најосетљивији! Његова трговина са брашном, којом се он толико поносио! Због које је добио и титулу краљевског саветника!

Тимар је продужио да чита писмо:

„Млади злочинац пошао је овим грешним путем због тога што се дружио са лакомисленим и раскалашним женама. Он је одмах ухапшен, али код њега није ништа нађено од украденог новца. Он је признао, да је новац расипао на све стране, поклањао га блудницама и губио га у коцкарницама. Није искључено да је неку суму и сакрио негде. Овдашњи суд осудио је Тодора Кришћана на 15 година робије на галијама".

Тимар није могао даље да чита писмо; бацио га је на сто и почео немирно ходати по соби.

— Петнаест година робије на галијама!

Страшно је било и помислити на то. Један млад човек који воли живот, прикован је сада за клупе на галији и мора по цео дан да весла и да се зноји за проклиње све што га подсећа на његову прошлост. Зашто? Једино за љубав г. Леветичачког, који није хтео да буде узнемираван на острву страсти! Да не би постојао човек, који би одао Тимара Ноеми и Тимеи.

Зр ниси помишљо на то, када си Тодора Кришћана послао у Бразилију, да ће све овако испасти? Наравно, рачунао си и на то, јер си ти тог човека добро познавао и знао си да ће он првом приликом постати злочинац.

Ниси хтео да га убијеш обичним метком, као што то чини прави мушкарац у двобоју, не, ти си га послао онамо, где га је очикивала сигурна пропаст. Послао си га три хиљаде миља далеко од себе и сада ћеш петнаест година посматрати како он умире на галијама... вас растављa тако велика даљина...

Соба у којој се Тимар налазио, није била наложена: у њој је била зима, прозори су се замрзли и тресли од снажног ветра. Па ипак, Тимар је брисао са свог чела крупне грашке зноја, када је на све ово помишљао. Он је немирно ходао горе доле по соби.

Дакле, сваки човек мора да постане несрећан, само ако доспе у Тимареву близину.

Његова рука, његов поглед, све на њему је проклето!

Некада је самог себе обмањивао да је он је одиста „злаан човек", који само треба да дотакне људе и да их направи срећним створовима. Мислио је да врши доброчинства и да поправља грешнике!

А, ето, сада долази страшни деманти! Проклетство и патња ничу на путу којим он пролази.

Његовом кривицом пати прва жена, коју је некада обожавао, али која га ни је могла волети. Унесрећио је и ону другу жену, чију љубав је просто отео и коју он нигде у свеу сада не може да смести.

А онај несрећник ће пуних петнаест година носити тешке окове на својим рукама и ногама, само због Тимара!

О, како је страшна ова хладна ноћ!

Зар никада неће сванути?

Тимар се у овој соби осећао као да је у некој тамници или гробници. Као да је затворен у кавез, из кога нема излаза.

Тимар још није довршио читање овог ужасног писма. Када се мало примирио, он се вретио столу и почео да чита.

„Баш у последњем часу добио сам писмо из Порт о Пренса, у коме ми саопштавају, да су са оне галије на којој се налазио наш бивши чиновник, три робијаша побегла. Они су понели са собом и један чамац. Власти су приредиле потеру за њима. Бојим се да се и Кришћан налази међу бегунцима".

После читања Тимара је спопао ужасан страх. До сад се знојио, али сада је почео да дрхти целим телом.

Он се бојажљиво осврнао. Од чега се плаши.

Био је сам у соби, па ипак се бојао, као дете, коме су старији мало пре причали неке страшне приче о змајевима и вештицама.

Није мога да стане даље у својој соби.

Потржио је свој пиштољ погледао је да ли је напуњен. Затим је дуго посматрао свој штилет, пробајући да ли се лако вади из корица.

Што пре одавде!

Још је мрак, ноћни стражар напољу саопштава да је један сат после поноћи. У овој кући је немогуће јутро сачекати.

Тимар је одлучио да пређе на другу обалу Дунава. Није му за то потребан мост; Дунав је залеђен, прећиће он преко ледене коре. За то је потребан сам такав човек, који се не боји од мрака и зиме, бар се не боји толико колико од оне собе и онога писма из Бразилије!

Он је писмо заплио на пламену свеће и пошто је сасвим изгорело, угасио је и свећу. По том је тетуравим корацима напустио собу.

Када је ушао у ходник, чинило му се као да га неки фантом жели руком да дохвати. Он је почео бежати. У истини у ходнику никога није било сем њега.

Тимару је било лакше при души, када се дочепао улице. Почела му се враћати изгубљена мушка храброст.

За то време падао је дебели слој свежег снега. Он је пошао Српском улицом, стигао је шкрипао под његовим ногама. Тимар је погодио пут који води до Дунава.

ЛЕД

Дунав је био залеђен све до Братиславе, преко њега се свуда могло пешке и колима прећи. Да би се из Коморана доспело на другу обалу у Нови Сенц, требало је направити велики заобилазни пут, како би се избегле стене које су се уздизале на дунавској ди.

Тимар је одлучио да оде до Моноштора и чим онде сагледа свој летњи ковач, он ће прећи преко Дунава.

Али је дошло нешто што је потпуно покварило Тимарев рачун. То је била магла. Он је рачунао да ће бити звездана ноћ, а кад је стигао на обалу Дунава, приметио је да се спустила густа магла. Тада се још могло видети на два-три корака предасе, али чим је Тимар ногом крочио на лед, магла је постала још гушћа, тако да он ни два корака није видео пред собом.

(Наставиће се.)

ЖАЛИ БОЖЕ ТРУДА.

Снабдети се са старим лањским дезенима и са тим се појавити на улици — то је жали боже труда и шивења. Наше стовариште не купује остатке по фабрикама чија је мода прошла. Наш је принцип набавити оно што је најлепше и најмодерније чиме се у том моменту поноси и сам ПАРИЗ. Свет се жури, тканине за бањску сезону у велико се бирају код

МИТИЋА

СТРАХОВИТЕ ТРАГЕДИЈЕ НА ДНУ МОРА

Катастрофа енглеске подморнице „Х. 47." у којој су двадесет и два морнара нашла смрт у морској дубини

— СВАКА ЉУДСКА ПО МОЋ УЗАЛУДНА! —

Лондон, 17.

„Правда" је у једној депеши већ саопштила вест о пропасти енглеске подморнице „Х. 47." која је под веома трагичним околностима доспела на морско дно. У тој катастрофи двадесет и два човека изгубили су своје животе. Детаљи ове језовите трагедије на морском дну тек сада су у целини познати јавности. Ево шта прича о томе репортер „Дејли Експреса" који је био на броду који је покушао да спасе несрећне морнаре:

Енглеска ратна подморница „Х. 47." кренула је пре неколико дана на дужи пут. Она је по наређењу адмиралитета требала да обиђе целу Енглеску и изврши патролу у близини енглеских обала. Испочетка је вожња текла веома повољно. На половини пута, у такозваном каналу Светог Ђорђа, десила се страшна несрећа, која подсећа на најстрашније катастрофе последњих година.

Највећу опасност за подморнице значе корали и стене под морем, којих се вешти управљач подморнице мора клонити, ако не жели да се брод разбије у парампарчад. Енглески морнари располажу са тачно израђеним мапама већих корала и стога је ову опасност донекле лакше избећи, него једну другу опасност, против које нема заштите. А та опасност је: судар са једном другом подморницом!

Друга енглеска ратна подморница „Л. 12" кренула је без знања претпостављене власти такође у патролу у близину енглеских вода. У каналу Свети Ђорђе обе подморнице јуриле су невероватном брзином и судар је био страшан. У обе подморнице настала је страховита паника, тако да су и сами команданти за неколико минута изгубили главе.

Ипак, командант подморнице „Л. 12." био је присебнији и одмах констатовао да је она друга подморница много јаче оштећена. Требало је предузети акцију за спасавање момчади са подморнице „Х. 47.". Јесте, али су се и морнари са подморнице „Л. 12." налазили у великој опасности, не знајући када код њих самих може да наступи катастрофа.

Пожртвованошћу морнара са „Л. 12." и захваљујући одлучности команданта подморнице, неким до сада необјашњеним чудом спасена су свега два морнара са подморнице „Х. 47.". Остала двадесет и два морнара морали су бити пре пуштени својој грозној судбини. Њихова подморница је ускоро почела да тоне. Ништа се није могло учинити. Подморница је запала у једну морску провалију, веома тесну и дубоку, тако да ни бродови који су одмах позвати у помоћ нису могли ништа учинити за спас потонулих морнара, који су се тада још налазили у животу.

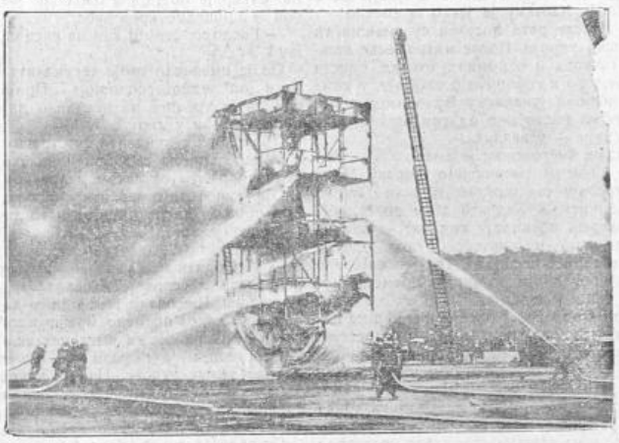
Са једног великог брода су спуштени огромни ланци са шиљастим кукама, али премда су се две куке закачиле у труп подморнице „Х. 47." она се није могла извући из провалије. Тек после два дана извучена је на морску површину потонула подморница, али тада је већ све било узалуд.

Двадесет и два морнара налазили су се у часу катастрофе у херметично затвореном простору подморнице, али је та соба била и сувише мала за толико људи. Ваздух се ускоро толико искварио, да су се морнари угушили. Њихови дешеви нађени су на гомили, они су се морали страховито борити са смрћу, судећи по њиховим унакаженим лицима. Два морнара су не могући да издрже несносну атмосферу у подморници извршила самоубиство, док је један сам себе изгребао и раздерао по прсима и трбуху. Призор који се указао пред онима који су несрећне морнаре хтели да спасу био је толико страшан, да су они минутима укочено посматрали испретуране лешеве.

Друга подморница „Л. 12." знатно је оштећена, али се људима ништа није десило. Поведена је строга истрага, да би се утврдило кога терети одговорност за ову катастрофу. Изгледа да ће за ову трагедију у морским дубинама одговарати командант подморнице „Л. 12." који је без знања претпостављених власти пловио у водама, где је постојала опасност од судара са другом подморницом.

Међутим као олакшавајућа околност узима се храбро држање команданта подморнице „Л. 12." који је све учинио да се морнари са друге подморнице спасу, а двојицу је и успео да спасе. При том и он и његова посада били су изложени највећим опасностима. Ипак ће командант морати да одговара пред војним судом, ако се његова кривица утврди.

СВЕТ У СЛИЦИ

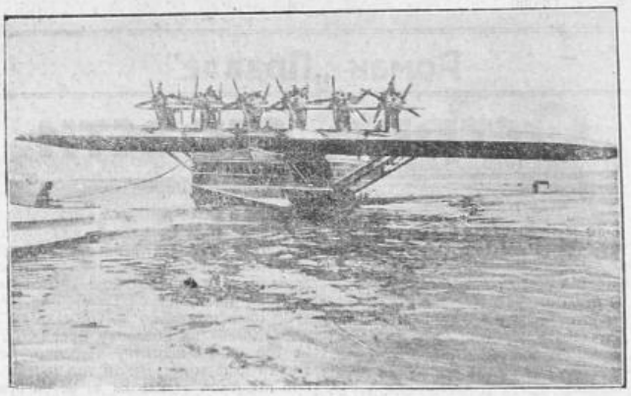
Поводом катастрофе у Гилингхему, када је погинуло петнаест људи. (О томе је „Правда" ових дана писала).

Немачки авијатичар фон Кент-Вартхау-зен настрадао је приликом једне аутомобилске вожње у Тексасу.

Председник савеза немачких официра адмирал фон Шредер прославља свој 75. рођендан

Огромни хидроплан инжењера Дорние са 12 мотора стартовао је ових дана први пут на Бо денском Језеру.

Шлајз у близини варошки Сест је највећа монтажа ове врсте у Европи.

Најновији тип варошког водоскока, подигнут у Франкфурту на Мајни.

Пруска влада поклонила је римском папи стари рукопис од 141 немачког минезенгера. Слика на корицама представља цара Хенриха.

ПОСЛЕ ПРВОГ ЧАСА БОКСОВАЊА. — Један младић обратио се једном познатом тренеру за бокс, да га поучава у боксовању. После првог часа, изнурени и испребијани, ученик, упитао је клонулим гласом:

— Мајсторе, не бисте ли ми могли давати поуке писменим путем?...

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 192 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.220 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД СУБОТА, 20. ЈУЛА 1929. ГОДИНЕ | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 16-02. | ГОДИНА XXV

Један нечувен скандал извесних наших аферашких спекуланата

У питању наших предратних дугова никако нисмо бежали од свете обавезе да их исплатимо. Ниједна наша влада није гледала да ово питање баци у позадину или да изигра сопственике обвезница нашега предратнога зајма. На против, желећи да своје обавезе као солидан и јак дужник извршимо, ми смо само истицали потребу да се ово питање правилно реши, правилно и што пре, јер у колико би решење било правилније и правичније у толико би и његово окончање дошло раније.

И, према томе, очигледно да не бисмо морали да идемо у Хаг. Нисмо бежали од исплате дугова, пристали смо да их платимо, доиста не у злату, јер на то сопственици обвезница и немају права, и требало је да портери увиде да је целисходна по њих и правична по нас солуција у оваквом решењу исплате наших дугова. Али велика је несрећа по среди била у томе што су неки наши аферашки спекуланти дошли до обвезница нашег предратног зајма. Они су купили ове обвезнице и истакавши још поодавно захтев да своје предратне дугове платимо у злату, они су видели да би „само на овоме послу", како се то каже у њиховом речнику, имали милијардерску зараду да добију. Због тога је њихова нечасна и аферашка, затим и неродољубива упорност била у одбијању сваког споразума према коме не бисмо плаћали своја дуговања у златним франциma.

Прави сопственици наших обвезница предратних зајмова извесно да не би бежали од овога здравог и целисходног споразума, који смо нудили. Чист њихов интерес, интерес да добију што пре до пара, и то великих пара, водио би их ка споразуму. Али у место њих појавили су се други, нови сопственици обвезница наших предратних зајмова и они на њима хоће да изврше чисто један велики банкарски посао. Без икаквог компромиса са државом дужником, компромиса који би био задовољавајући са својим решењем и за једну и за другу страну, она су остали при својим захтевима, аферашки покушавајући да победе у овоме случају. Ми смо пак већ рекли да наша држава не бежи од плаћања својих дугова: она жели да их се што пре ослободи, али наравно на могућан, на правичан начин. А пресуда Хашког Суда мимоишла је правичност. Она, пре свега, не може ни бити легална, јер Хашки Суд није био меродаван да је доноси у овом случају. Наш судија у овоме спору, г. др. Милета Новаковић одвојио је своје мишљење и потребном аргументацијом нашао да Хашки Суд није био надлежан као орган међународне правде да доноси пресуду у овоме спору, јер по среди нису биле две државе. Али догодило се да је пала и хашка пресуда у корист сопственика обвезница наших предратних зајмова. На овај начин нема сумње дошло се у једну врло тешку ситуацију. Али ситуацију која није тешка само за нас него, заиста, исто тако и за имаоце наших обвезница. Јер ма колико били неправедно погођени овом пресудом, ма колико исто тако били њом револтирани, ми бисмо још одмах радо ликвидирали своја дуговања. Али када велике европске државе траже смањење својих дуговања и с обзиром на тешку економску ситуацију, шта да радимо ми?...

Осим тога, и то је врло значајан моменат у овоме случају, француски грађани који су били први портери наших обвезница предратних зајмова, нису више притежаоци ових обвезница. Они су их продали, и продали су их јевтино. Берзански спекуланти куповали су једну обвезницу од сто франака за 48 папирних франака. Сада пак они траже за једну обвезницу од сто франака — сто златних франака, док је наша држава зајам добила у папирним франциma. Оваква једна банкарска спекулација са аферашким белом ни у ком случају не може се дозволити и нашој влади остаје да потражи реалан и правичан споразум на бази исплате наших дуговања у папирним франциma. А нечувен је доиста скандал да су за нашу државу наступиле тешкоће око ликвидирања овога дуговања због тога што су постали сопственици наших обвезница и неки аферашки спекуланти из нашега финансијског света...

Г. Венизелос о резултатима свога рада

—:—

АТИНА, 19. јула. — Атинска Агенција јавља да је председник грчке владе г. Венизелос одржао један велики говор на годишњем банкету либералне странке и изложио резултате који су постигнути у току једне године. Г. Венизелос поменуо је стварање сената и државног савета, потпуно угушење хајдучије у Епиру, уређење полицијске службе и жандармерије, продужење рада на исушавању Вардара и Струме, грађење путева, давање одштете жртвама рата, стварање нових кредита за смештај избеглица и за јевтине станове, доношење радничког законодавства које проширује примену осмочасовног рада и побољшава судбину радника, доношење закона против повратничке комунистичке акције, доношење санитарних мера, извођење административне децентрализације, судске и пореске реформе, стварање аграрне банке, решење питања о злотној резерви у Народној Банци и т. д. Затим је г. Венизелос изложио финансијску ситуацију и подвукао да је последња буџетска година дала вишак од 200 или 250 милиона драхми, док приходи у првом тромесечју ове године показују вишак од 150 милиона. Говорећи о спољној политици, г. Венизелос поменуо је закључење пакта пријатељства са великом средоземном сусетком и са Југославијом, као и коначно уређење југословенског транзита преко слободне солунске зоне. „Жалим, наставио је г. Венизелос, што уређење отворених питања између нас и Бугарске и Турске није још било могуће до сада. Добра воља инспирише владе ових трију земаља. Треба се надати да ће се доћи до решења која ће задовољити све заинтересоване. Међутим, нерешена финансијска питања између Грчке и Турске тако су важна и она се тичу интереса толико хиљада грађана у двема земљама да се не треба чудити што њихово решење не напредује брже као што би то желеле обе заинтересоване владе. Г. Венизелос поменуо је такође и закључење трговинског уговора са Француском.

Застој у преговорима Грчке и Турске

—:—

АТИНА, 19. јула. Атинска Агенција јавља: Атинска штампа подвлачи да су преговори са Ангором, за ликвидацију грчко-турских питања у застоју због одбијања Турске да прихвати нека решења која су предложили неутрални арбитри, којима су обе стране биле ставиле у задатак да измире две тезе. Штампа се нарочито задржава на одбијању Ангоре да одобри враћање у Турску и повратак имања лицима која су напустила турску територију са пасошима издатим од стране отоманске царске владе у време када је та влада имала власт у Цариграду. Међутим, по среди су права која су загарантована уговорима потписаним у Лозани, које неутрални арбитри желе да сачувају у својим предлозима за решење спорних питања. Оспорено је такође неколико других тачака, штампа се ипак нада да ће ангорска влада показати више помирљивости, јер је Грчка, чинећи важне уступке, изишла у сусрет турској тези у готово свима важним питањима.

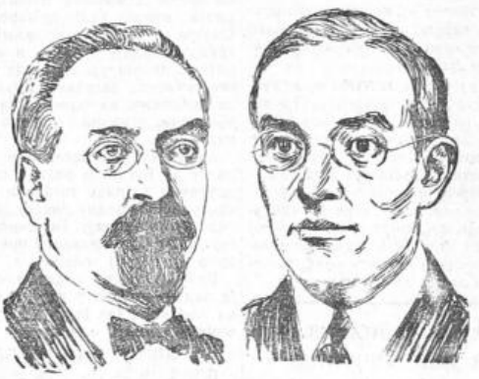
Г. Диран о зближењу Француске и Немачке

—:—

ПАРИЗ, 19.. јула. — Бивши радикалсоцијалистички министар г. Диран доказивао је данас у парламенту да велики економски просперитет Сједињених Америчких Држава допушта одржавање и високих надница и продавање робе по врло ниској цени. Г. Диран изложио је да су пореска оптерећења у Француској много тежа него у Сједињеним Америчким Државама. Устао је против прохибитивног карактера америчких царинских тарифа и инсистирао на потреби федерације европских држава и француско-немачког зближења.

КОНФЛИКТ СОВЈЕТА И КИНЕ

Совјети прикупљају трупе на граници Манџурије

Лево: Карахан заступник руског министра иностраних дела; десно: Ванг, кинески министар иностраних дела владе у Нанкингу.

ЕНГЛЕСКА ЧЕКА НА ЈАПАН

ЛОНДОН, 19. јула. — (Б. извештај „Правди"). — У енглеским званичним круговима изјављује се да је конфликт између Русије и Кине врло озбиљан. Ипак се мисли да неће доћи до рата. Истиче се да има већ неколико преседана да су прекинути дипломатски односи а ипак рат није објављен. Нарочито би било тешко Русији водити рат на тако великом простору као што је Манџурија. С друге стране предпоставља се да Кина нема никакве интересе да продире на руску територију. У Лондону се мисли да ће одлучујући утицај на даљи развој ситуације имати држање Јапана, који жели одржање ситуације статус кво, због јужне железнице у Манџурији која стоји под покровитељством Јапана.

НЕМАЧКА ЗАСТУПА И РУСИЈУ И КИНУ

БЕРЛИН, 19. јула. — (Б. изв. „Правди"). — Сазнаје се да је немачка влада одлучила да прихвати захтеве Русије и Кине и да прими заступништво руских интереса у Кини а кинеских интереса у Русији.

БЕЛИ РУСИ ПРОТИВ СОВЈЕТА

НАНКИНГ, 19. јула. — (Б. извештај „Правди"). — Министарство спољних послова синоћ је примило текст руске ноте, којом се прекидају односи између ове две земље. Нота је одмах предата председнику Чанг-Кај-Чеку, који је сазвао конференцију вођа нанкинске владе. О резултатима ове конференције ни је издато никакво званично саопштење. У информисаним кинеским круговима мисли се међутим да нанкингска влада није изгубила сваку наду да ће се конфликт ипак мирно решити. Ситуација је свакако врло озбиљна и концентрација и покрет трупа у Манџурији и даље траје. Говори се да су на северозападној граници Манџурије концентрисани сибирски козаци, као и монголска кавалерија.

Са интересовањем се прати држање белих Руса који живе у великом броју у Кини. Већина од њих се изјаснила да ће се, у случају рата, борити за нанкинг шку владу против совјета. Говори се да је у Манџурији већ почело регрутовање у редовима белих Руса.

Пошто је кинеска влада окупирала источну кинеску железничку пругу, која омогућује везу између Централног Сибира и Владивостока, совјетска влада је упутила Кини тродневни ултиматум, у коме тражи да се ослободи та железничка пруга и да кинеска влада престане са прогањањем руских грађана у Кини. Русија је већ сконцентрисала трупе на граници према Манџурији, а кинеска влада у Нанкингу послала је своје дивизије у Мукден и Харбин. У Мукдену се налазе и два батаљона јапанске пешадије, која има да штити јапанску железничку мрежу у Манџурији.

Суђење циганима у Кошицама

—:—

КОШИЦЕ, 19. јула. — (Б. Изв. „Правди"). — После процеса који је трајао неколико месеци против словеначких цигана, оптужених да су јели људско месо и за неколико убистава и разбојништава најзад се дошло дотле да је јавни тужилац могао да одржи свој пледоаје. Он је тражио за двојицу смртну казну, а за остале строгу тамницу.

Аутомобилска несрећа Вилијама Фокса

—:—

ЊУЈОРК, 19. јула. — (Б. Изв. „Правди"). — Чувени фабрикант филма Вилијам Фокс тешко је повређен приликом једне аутомобилске несреће. Он је изгубио толико крви да је било потребно да се изврши трансфузија крви. Један филм ски глумац понудио је своју крв и операција је јуче извршена. Ипак је стање г. Фокса и даље врло озбиљно. На њујоршкој берзи вест о случају г. Фокса изазвала је пад његових акција од 92 на 87.

Хапшења комуниста у Француској

—:—

ПАРИЗ, 19. јула. — (Б. Изв. „Правди"). — Полиција је извршила претрачину у Лилу у просторијама тамошњег комунистичког листа и штампарије. Заплењен је један део брошура и плаката, које су биле припремљене за први август, којим се позивају радници на демонстрације. Пословођа штампарије је ухапшен.

ОДАСВУД

—:—

Безочност господина Нурикана

Софијска „Зарја" доноси интервју са неким Жоржом Нурикаиом, Италијаном, који борави у Бургасу и коме је, свакако, главно занимање да даје овакве интервјуе. „Зарја" препоручује г. Нурикана, као „одличног познаваоца балканских проблема", пређутавши, не без разлога, да је ово познавање — позукат бугарске кујне, и то прилично очевидно рђавог квалитета. Редови „македонствујушчих" пуни су оваквих „познавалаца" као што је г. Нурикан.

О нашој земљи овај македонствујушчи Италијан говори са пристрасношћу очевидне мржње, са бестидношћу аналфабете, који се размеће непостојећим знањем. „Зарја", која је у своје време одушевљено дочекала из дајнике Павелића и Перчеца, гурмански ужива у изјави г. Нурикана, која би могла изгледати шинчина да није овако јадна и глупа.

Г. Нурикан говори о „културној недоразвијености" нашег народа, сматрајући, свакако да су културни само они, који шаљу атентаторе на наш Југ.

У осталом, од човека г. Нуриканове културе не би могло да се очекује друкчије мишљење. Даље он сервира читав низ безочних измишљотина, којима бугарска штампа, са очевидном тенденцијом, пружа очински нежну заштиту. Прелазећи преко пашистичке умерене и тактичне спољне политике наше земље, г. Нурикан јој приписује неке намере, које постоје сам у његовој оскудној машти. Још један документат невероватне безочности и глупости оних, за које стварност и здрава логика не постоје.

Тешка аутомобилска несрећа код Огулина

—:—

ЗАГРЕБ, 19. јула. — (Ј. Изв. „Правди"). — Јуче се на 15 километара од Огулина према Јасенку догодила једна велика аутомобилска несрећа. Велики аутомобил предузећа „Тапрел" превлачила су даске. На путу су била једна сељачка кола. Аутомобил је имао и приколица. Како сељачка кола, која су била на путу, нису могла да се оријентишу и да заузму један правац, него су сваки час мењала свој положај то је ауто такође морао мењати свој положај. Због тога су се задња кола закачила за сељачка кола и аутомобил се срушио у једну провалију од 15 метара. Ауто са задњим колима заустављено се поред неких букава. Поред шофера седела је јед на жена, која је тешко повређена, док је шофер лакше повређен.

Дипломати на Бледу сматрају да Бугарска води кампању за измене уговора о миру

МИНИСТАР ВОЈСКЕ У ДВОРУ

Њ. В. Краљ примио је данас у аудијенцију министра војске и морнарице генерала г. Стевана Хаџића.

Г. ДР. Ж. СПАСОЈЕВИЋ КОД КРАЉА

Њ. В. Краљ примио је данас у аудијенцији г. др. Жив. Спасојевића, професора универзитета, који је био у Хагу на суђењу о предратним дуговима.

О БУГАРСКОЈ КАМПАЊИ

БЛЕД, 19. — (М. изв. „Правди"). — Овде се међу дипломатским представницима прати са великом пажњом развој односа између наше државе и Бугарске. Сматра се да је то све акција оних који траже ревизију уговора о миру. Та акција се проширује и иде за тим да се за септембарско заседање Друштва Народа припреми кампања, која би измене мировних уговора ставила на дневни ред.

Многи страни посланици изјављивали су да Бугарска ради у споразуму са другим и да ради тога она и тражи некакву међународну анкету, што велике силе не прихватају. Но сматра се да Бугарска има да прихвати предлог Београда да о граничној зони.

Врло је важно подвући чињеницу да је акција Бугара у вези и са нападима из Арбаније, јер је то све упућено на измене уговора о миру.

ДИПЛОМАТИ НА БЛЕДУ

БЛЕД, 19. — На Блед се вратио француски посланик г. Дар.

Мађарски посланик г. Ферстер приредио је дипломатски ручак, на коме су били г. Принц, амерички посланик, господа Филодор, г. др. Нинчић и др.

КРАЈЕМ АВГУСТА КРШТЕЊЕ ТРЕЋЕГ КРАЉЕВИЋА

БЛЕД, 19. — (М. изв. „Правди"). — Њ. В. Краљ је отишао у Београд ради вршења редовних дужности. Пошто ће се крштење трећег краљевића обавити тек у августу, то се повратак Краља на Блед не може скоро очекивати. Припреме за крштење се још не чине. То ће се тек учинити у августу, а акт крштења ће бити између 20 и 27 августа.

ФИНАНСИЈСКА ДИРЕКЦИЈА ПРЕЛАЗИ У НОВУ ЗГРАДУ

НИШ, 18. јула. — (М. изв. „Правди"). — Финансијска Дирекција у Нишу, која се сада налази у згради Окружне Банке, почетком идућег месеца прелази у нову зграду, прећашњи хотел „Европу", која је за ту сврху наročито преправљена и реновирана.

Хотел „Европа", који је у Нишу био највећи, недавно је продат на лицитацији и сада је од новог власника г. Јовановића преудешен за Финансијску Дирекцију.

ОБОЛЕО ЧЕХОСЛОВАЧКИ КОНЗУЛ У СКОПЉУ

СКОПЉЕ, 19. — Господин Владимир Зноемски, чехословачки конзул у Скопљу већ неколико дана лежи болестан.

До опорављења у дужности ће заступати г. конзула секретар конзулата г. Лудвиг Хорак.

УБ И ТАМНАВА ЗА ПРИВИЛЕГОВАНУ АГРАРНУ БАНКУ

УБ, 18. — На заузимање начелника среза тамнавског г. Драгољуба Танацковића срез Тамнавски и Уб уписали су 3500 акција Привилеговане Аграрне Банке. Од овога броја чиновници су уписали око 500 комада, остали 3000 иде нешто мало на варошицу, а остало су уписали земљорадници.

Срез Тамнавски, који по своме природном положају — по Богом даним ливадама, њивама, пашњацима и т. д. требао би да се броји међу економски најјаче срезове предратне Србије, данас не стоји на завидном степену. Он се готово налази у економском опадању. Разлог томе лежи свакако у чињеници што је Тамнава приличо презадужена и што је огромним делом својим одсечена од железнице. Тако ова два проблема представљају заиста болну рану овога краја, који би под неке повољнијим условима могао своју економско-привредну делатност развити до максимума. Приватна иницијатива ни је довољна за овај подухват. Покушаји у томе правцу остајали су увек без успеха.

У оснивању Привилеговане Аграрне Банке, тамнавски сељак гледа у свој спас, и отуда се и да објаснити, што је тамнавски сељак и ако у тешком преджетвеном добу похитао да упише акција Аграрне Банке помогне и себи и својој Отаџбини.

— Моје је мишљење, изјавио ми је један отресит сељак, да је број уписаних акција у Тамнави довољан за садање прилике. Број би се утростручио да је рок уписа био бар до половине августа. Дошао би тада сваки до новца од продатог жита и не би било сељака који не би уписао бар два-три комада. Нека је хвала Његовом Величанству што се својски заузео за свој народ. П.

ЧИНОВНИЦИ У ЉУБЉАНИ ЗА АГРАРНУ БАНКУ

ЉУБЉАНА, 19. — „Словенец" јавља, да је чиновнички пензиони фонд у Љубљани уписао милион динара акција Аграрне Банке.

Г. Ж. ЛАЗИЋ КОД ПРЕДСЕДНИКА ВЛАДЕ

Г. Жив. Лазић, помоћник министра унутрашњих дела, отпутовао је данас у Матарушку Бању на реферат председнику владе генералу г. П. Живковићу.

Г. Бенеш ликвидира спор са Мађарском

—:—

ПРАГ, 19. — Чехословачка штампа јавља да се по инструкцијама г. Бенеша при

Г. Бенеш

ступило мирољубивом ликвидирању спора између Мађарске и Чехословачке због хапшења железничара Пеха.

Преговори у Паризу о предратним дуговима

—:—

ПАРИЗ, 19. — „Енформасион" јавља да ће се после пресуде у Хагу повести преговори између београдске и француске владе о предратним дуговима. Преговори ће се водити у Паризу.

Спајање Петроварадина са Новим Садом

— НЕОДГОВОРНА АГИТАЦИЈА НЕКИХ ПЕТРОВАРАДИНАЦА ПРОТИВ СПАЈАЊА. —

—:—

НОВИ САД, 18. јула. — Пре неколико дана „Правда" је јавила да су поново отпочели незванични преговори између Петроварадина и Новог Сада за уједињење. Вест о спајању изазвала је велику сензацију, јер су преговори вођени у највећој тајанствености.

Јуче је наш дописник посетио градског начелника града Петроварадина г. Антуна Милера, који је с њиме провео краће време у разговору по овом питању. Прво је г. Милер потврдио, да се фактички воде незванични преговори и да грађанство Петроварадина неће ни да чује о спајању. Г. Милер је изјавио да је Петроварадин стари град, који има своје традиције и историју. Друго, због великог имања његовог града тешко би било спровести уједињење, а осим тога је, по изјави начелника, грађанство Новог Сада оптерећено разним порезама, које Петроварадинци не плаћају нити желе плаћати.

„Ми не желимо спајање — изјавио је начелник г. Милер — и све ћемо учинити да сачувамо нашу аутономију, а у случају потребе отићемо Њ. В. Краљу, да га замолимо да сачува нашу самосталност. Евентуално спајање без пристанка нашег грађанства изазвало би непредвиђене последице".

По информацијама, које сам добио од врло угледне личности, један део Петроварадина одлучно тражи спајање, и то нарочито интелигенција, док су многи други неодговорни усвојили становиште против тога.

Тај угледни господин, који врло добро познаје питање спајања, дао ми је следећу изјаву:

„Уједињење Новог Сада и Петроварадина виталин су интереси самих тих градова, па чак и саме државе. За сада, додуше, нема законске могућности, али вероватно ће нови закон о општинама регулисати и ово питање, кад се ради о спајању градова који припадају двема разним областима. На пример, потребно је спајање у преом реду Београда са Земуном, Новог Сада са Петроварадином, Босанског Брода са Славонским, Илока са Б. Паланком, и т. д.

Извештај, који је „Правда" донела о спајању, изнео је све околности, које говоре за спајање. Од врло замашног значаја било би спајање Петроварадина и са верског гледишта. У Новом Саду римо-католичка црквена општина скупља око себе већином католике, који су мађарске народности, па према томе у самом устројству општине, а нарочито у вођству доминирају Мађари. Нема сумње, да је то с националног гледишта врло неповољно по статистику града Новог Сада, односно по расподелу становништва, за строго национално верско питање. Прилажењем Петроварадина добио би Нови Сад скоро 6.000 католичких душа, који би у равнотежи црквене општине играли свакако веома важну улогу. По нашим информацијама Хрвати су, Словенци и остале народности католичке вероисповести само са тог разлога пасивни према црквеној општини, јер у њој доминирају Мађари католичке вероисповести. Све то нестало би тим актом, када би национални католички елементи одлучили у питању тог важног момента, који је данас свакако и од политичког значаја. Када се дакле ради, да Нови Сад и са националног гледишта добије, онда не смеју играти улогу неке сентименталне и необразложене жеље Петроварадинаца.

А. Б.

МЕМОАРИ ЛАВА ТРОЦКОГ

МОЈ ЖИВОТ

— Творац руске бољшевичке револуције прича своје доживљаје —

5.

У данашњем броју настављамо објављивање мемоара Лава Троцкога, бившег совјетског диктатора, који у својим мемоарима у великој мери демаскира и многе друге бољшевичке прваке не само себе. Мемоари Л. Троцкога изазвали су велико интересовање у Европи, и то нарочито због тога што се жели да види шта сам о себи вели овај иницијатор великих покола у Русији и убица многих невиних жртава...

ДРУГА ГЛАВА

ПОДЗЕМНА АКЦИЈА

У јесен 1896. године требао сам, по жељи свога оца, да посећујем неку вишу техничку школу, како бих после завршених студија добио инжењерску диплому. То је био давнашњи сан мога оца. Ја сам се у то доба колебао много. Још нисам био одлучио да ли ћу се посветити чистој математици или идеји револуције, која ме је све више обузимала.

Премда ме је отац у више махова опоминьао да се упишем на техничку школу, ја сам то уписивање стално одлагао. И даље сам живео у Одеси и тражио нешто, тада још нисам ни сам знао шта. Шта сам тражио? У првом реду хтео сам наћи самога себе.

Случајно сам се упознавао са радницима, прототиповима незадовољника и с њима по читаве сате разговарао. Набављао сам за њих забрањену лектиру, давао сам поред тога часова, а често сам држао тајна предавања у школи занатлијске омладине. Долазило је и до озбиљних дискусија између мене и огрезлих марксиста, али требало је да прође још много времена па да се предам и потпуно приволим тим новим идејама.

Исте јесени одлучио сам да се не упишем на технички факултет. Првим паробродом отпутујем у Николајев и тамо посетим баштована Звиговског. Он ми је понудио да опет станујем код њега.

Чинили смо обојица велике напоре да дођемо у везу са радницима. Неки од нас сетили су се старог стражара са Николајевског булевара. Овај стари стражар био је члан секте „библијских људи". Старца смо посетили у његовој трошној шупи и он нас је упознао са једним младим радником. Овај опет до вео је једнога вечера у Звиговскову кућу још два своја пријатеља. То је био почетак.

После неколико недеља учињени су први кораци за покретање подземне акције. Основана је прва марксистичка подземна револуционарна група. Тада већ није било потребно да тражимо раднике, присталице наших идеја, у то време радници су почели нас да траже. Млади и неискусни „вођи", Звиговски и ја, ускоро смо утонули у дубину покрета, који је био и опасан и сувише јак, а да би могао одговарати нашим снагама. Свака наша реч нилазила је на одјек. Тајне седнице и предавања одржавани су у приватним становима, по шумама, поред реке и на сличним местима. Број посетилаца тих седница износио је обично око двадесет и пет. Међу овима је било већином људи сред њег доба, али је било и таквих радника који су на седнице доводили и своје синове.

Ноћу смо у својим становима помоћу хектографа умножавали прокламације. Дошло је и штампарију и штампали летке и брошире. Један од наших налазио се на стражи у дворишту. Пред отвореним шпоретом налазила се канта са петролејем и кутија палидрваца, како бисмо у случају по лицијске потере могли све стварне доказе спалити и уништити.

Све то било је извођено на веома наиван начин, али опасности у то време није било, јер полиција у Николајеву била је исто толико неискусна и наивна као и ми сами.

Доцније смо своју штампарију преселили у стан једног радника четрдесетих година, које је услед неке несреће у радионици изгубио очни вид. Он нам је без икаквог предомишљања ставио свој стан на расположење. Он нам је са горким осмехом на уснама говорио:

— Не бојим се тамнице, јер слеп човек, гдегод се налазио, увек је у тамници...

С времена на време ми смо у стану слепог радника нагомилавали огромне количине хартије за штампање, глицерина и желатина. То је био прави магацин и да је полиција случајно наишла у овај стан, имала би шта да види.

Овај наш наивни покрет ипак се ширио и власти дуже времена нису знале где се налази гњездо подземних револуционара. Прошло је годину и по дана, па су тек тада власти ушле у траг нашој организацији и за нас настали су тешки дани. Почела су хапшења и прогањања на све стране. Наши људи су страдали, али организација се и после тога одржала.

ЕПИЦЕНТАР НАЛАЗИ СЕ ОПЕТ ОКО РУДНИКА

Данас пре подне осетио се велики земљотрес

— Управник Сеизмолошког Завода г. Јеленко Михаиловић изјављује да ће се потрес поновити. —

Јутрос између 9.30 и 9.32 часова осетило се у Београду доста велико кретање земљине површине. Управник сеизмолошке станице г. Јеленко Михајловић дао је нашем сараднику ово обавештење о земљотресу:

У сеизмолошкој станици осетили су се предходни таласи много раније. Главни талас који се осетио у Београду дошао је у 9.31 минут. Епицентар се налази 97 километара јужно, или евентуално југозападно од Београда. То је обнављање сеизмолошких радова у систему рудничких планина. Јачина земљотреса на лицу места износи 7. То је доста јак удар, и ако је то место насељено могло је бити знатнијих штета. Није искључено да се у току данашњег дана јаве нови таласи, но они ће бити једва осетни. Г. професор Михајловић каже да предео између четрдесетог и стотог километра око Београда веома је подложан трусовима, те се према томе могу очекивати потреси у Подрињу и око Млаве. Пошто овај потрес преставља обнављање сеизмолошких радова у Руднику, то је вероватно да ће се у току 3—4 месеца осетити, с времена на време, мањи потреси. Данашњи потрес не представља никакву опасност, а потреси који се буду осетили на апаратима можда се неће осетити у Београду.

У БЕОГРАДУ

Данас у 9 и по часова пре подне Београђани су се поново сетили оног скоро катастрофалног земљотреса који их је пробудио једног мајског јутра 1927. Ма да данашњи земљотрес није био онако јак, ипак је изазвао велику узрујаност у Београду.

Сећајући се земљотреса од 1927, многи су данас, чим су осетили први удар, у паничном страху излетели на улицу или у двориште, онако како су се затекли. Било је веома комичних сцена. Пред једном великом палатом у Краљ Милановој улици, пролазници, који, идући улицом, нису ни осетили земљотрес, застали су изненађени пред једним необичним призором. Из куће је излетела сва успаланхирана једна млада дама, боса, разбарушене косе и само у летњој спаваћој тоалети. Судећи по преплашеном изразу њеног лица, пролазници су мислили да она бежи од некога и двојица млађих људи стали су одмах код излаза спремни да задрже тога грубијана.

Међутим, за младом дамом није јурио нико, а она, истрчавши до пословне улице, стала је окренула се и погледала на зграду из које је изашла.

Око ње се већ била искупила велика група радозналих пролазника. И они су погледали горе, али нису видели ништа. Погледали су затим у њу и неки су се почели смејати, док су је други запиткивали шта се догодило.

Дама је збуњено погледала око себе, затим је погледала саму себе и видећи у каквој се тоалети налази пред толиким радозналим погледима, поцрвенела је, покрила лице рукама и нагло побегла унутра, праћена гласним смехом присутних.

Тек тада се све објаснило. Млада дама је била још у кревету, када се осетио први удар Била се тек пробудила и још онако сањива, а уз то сетивши се земљотреса од 1927, скочила је из кревета и безобзирце излетела на улицу, немајући ни кад да се обуче.

Сличних сцена било је на више места.

У једној кафани на Чубури, чим се осетио земљотрес, настала је паника. Гости су поскакали и заглавили на врата. За њима је излетео и кафеџија, али не толико ради тога да спасе главу, већ да наплати попијено пиће. Док су гости застали пред кафаном очекујући да се кафана сруши, он је зашао од једног до другог и почео наплаћивати.

— Море, шта да ти платим, избрецијо се један на њега, кад нисам ништа ни пио.

— Па што ниси, брате, попио. Ја сам ти лепо донео што си поручио.

— Јес, да изгубим главу за полић шљивовице.

У том се из кафане чула крештава песма из неког промуклог грла:

„Оће чича, оће, рано..."

Изненађени, гости су полако пришли вратима и погледали унутра.

За једним столом, за којим је мало час седело једно веће друштво, седео је сам чича Триша. Он је још рано јутрос био „мокар", па није ни осетио земљотрес. Под њим се земља још око осам сати из основа љуљала. Зато кад су сви излетели на улицу, он је лепо сео за сто на коме је остало највише непопијене пића, почео је да пије и, сав блажен, запевао је:

„Оће чича, оће рано,
Оће, душо, полагано...
Оће да се напијеее."

Као и увек, потрес се најјаче осетио на горњим спратовима великих зграда.

Зато је највећа паника и била у становима и канцеларијама на трећем и четвртом спарту.

Земљотрес је највише посла задао сеизмолошком заводу. Ова мала кућа на Таш-Мајдану; која је била скоро већ заборављена, данас је опет постала предмет опште пажње.

Управник завода г. Јеленко Михаиловић постао је главни јунак дана. Његов телефон је не прекидно звонио. По неколико стотина њих тражили су га у исти мах. Неки су хтели да се уверс да ли је донста био земљотрес, а други, којих је било много више, хтели су да се обавесте хоће ли бити још потреса.

Многима је то било потребно, јер су били у опасности да остану без ручка, пошто су куварице, нарочито на вишим спратовима напустиле кујну и нису смеле да се врате.

И г. Михаиловић је као неко натприродно биће повраћао мир међу узрујано становништво, обећавајући да више нема опасности.

— Будите спокојни, објашњавао је он. Глав на опасност је прошла.

— А хоће ли бити још потреса?

— Вероватно ће бити још мањих потреса, али њих нећете ни осетити. Осетићемо их само ми овде, то јест наши апарати.

И Београђани су се ускоро умирили, сазнавши да ће се у будуће, у место њих, трести само г. Јеленко на Таш-Мајдану. И многи су му били захвални, сматрајући да је он опасност, која је претила њима, примио на себе.

— А где је био епицентар, г. Михаиловићу?

— На неких 100 километара од Београда.

— То значи негде око Рудника.

Г. Јеленко Михајловић

— Да, да, опет код Рудника, понављао је г. Михаиловић по хиљадити пут, већ промуклим гласом.

КОМИНИКЕ СЕИЗМОЛОШКОГ ЗАВОДА

Ноћас је у неколико махова забележено више слабих потреса у систему рудничких планина. Поремећени блокови у малом обиму кречући се се јаче јутрос у 9 сати и 23 минута на простору Горње и Доње Врбаве и Белог Поља, среза таковског. Тамо је била јачина потреса 7 степени са незнатним штетама. Епицентар налази се 97 километара јужно од Београда.

Овим потресом отворена је нова серија рудничких потреса. Могу се очекивати врло слаби незнатни потреси још за неко време, али су ти потреси практички безначајни. О свакоме ма и најмањем потресу извештаваће Сеизмолошки Завод.

Јутрос је захватио потрес до Чачка на југу и Сремских Карловаца на северу. До Пожаревца на истоку и до Лознице на западу.

СТРАХ У АРАНЂЕЛОВЦУ ОД ЗЕМЉОТРЕСА

АРАНЂЕЛОВАЦ, 19. — (Изв. „Правди"). — Данас пре подне осетно се овде 20 минута пре десет часова јак земљотрес. Снажни талас долазно је од Рудника, а са јужне стране Аранђеловца и губио се према северу. Био је само један јачи удар, после кога се више није понављао. Овај је удар био ипак толико снажан да је изазвао општу панику. Људи су сећајући се прошлих катастрофалних земљотреса око Рудника бежали из кућа, али су се убрзо примирили када се ударци више нису поновили. Материјалне штете није било.

СЛАБИЈИ ЗЕМЉОТРЕС У КРАГ. ЈЕВЦУ

КРАГУЈЕВАЦ, 19. — Око пола десет часова данас пре подне осетно се овде земљотрес, али знатно слабији него 1927. године. Трајао је до 3 секунде. Неки га нису ни осетили. М.

ПАНИКА У ГОРЊЕМ МИЛАНОВЦУ

ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ, 19. — (Изв. „Правди"). — Тачно у 9 часова и 32 минута осетно се овде врло снажан земљотрес, који је изазвао велику панику код становника. Снажни и једини удар трајао је само око два секунда. Талас, праћен подземном тутњавом изгубио према северу. Земљотрес није нанео никакве штете. Грађани су се почели скланьати, али су се убрзо прибрали.

У ЛАЗАРЕВЦУ СЛАБИЈИ ПОТРЕС

ЛАЗАРЕВАЦ, 19. — Овде се земљотрес осетио после девет и по часова врло слабо. Али око Рудника је био јачи и по селима изгледа да има штете. У.

ПОШТА БЕОГРАД 2

Највећа поштанска зграда на Балкану

— НА ЖЕЛЕЗНИЧКОЈ СТАНИЦИ У БЕОГРАДУ ПОДИЖЕ СЕ ШЕСТОПРАТНА ЗГРАДА ЗА ПОШТУ БЕОГРАД 2, КОЈА ЋЕ КОШТАТИ ОКО 15 МИЛИОНА ДИНАРА. —

Нова поштанска зграда на железничкој станици биће једна од најлепших грађевина у Београду.

На београдској железничкој станици подиже се једна од најлепших поштанских зграда у држави и највећа поштанска зграда на Балканском полуострву. Али што се нарочито запажа код те зграде, то је оригиналиа спољашност, која представља и нов, и оригиналан, и усамљен пример стила у Београду. Цела спољашност зграде, нарочито фасада, комбинована је од изродних мотива, т.ј. мотива стила сељачких кућа, али тако складно комбинованих на једној палати.

Зграда је већ под кровом и довршују се последњи спољни радови. Налази се са десне стране станичне зграде, до садање зграде поште Београд 2, управо пред станицом узаног колосека. Делимично је на шест спратова, а крила зграде на пет. Зграда је намењена, сем поштанско-телеграфског и телефонског посла за пријем пакета и царинарске послове.

Фундирање зграде представљало је најтежи део радова, пошто се она подиже на подводном месту, на терену где је раније била „Бара Венеција"; пошто је вода испрљена, темељи су постављени на дну баре, тако да је много труда требало док се дође до здравог фундамента. Са техничке стране ово је било једно од најтежих фундирања у Београду, с обзиром на величину зграде.

Пројект за ову највећу поштанску зграду у земљи израдио је архитекта г. Момир Корунović, инспектор министарства грађевина, а грађевинске радове „рше инжењери г.г. Риста Аранђеловић и Зоран Васиљевић. Зидање ће бити завршено кроз два и по до три месеца, а зидарски радови коштаће купно десет милиона динара.

Остали унутрашњи радови са инсталацијама коштаће више од пет милиона динара. Зграда ће имати, сем лифтова и осталих модерних инсталација, апарат за усисавање прашине, пнеуматички апарат (пнеуматична пошта) аутоматски кућни телефон и куаатила у приземљу.

У приземљу зграде биће две велике сале, једна од 350, друга 300 кв. метара и две мање по 100 кв. метара, а ово се понавља са малим изменама до претпоследњег спрата. Сем тога на сваком спрату имаће по десет одељења за канцеларије, т.ј. око шездесет канцеларија укупно. На шестом и једном крају петог спрата биће дест станова за поштанско особље.

Унутрашњи радови, инсталације и други намештај, завршени ће бити до пролећа, тако да ће се вероватно тек у априлу месецу идуће године зграда свечано предати саобраћају.

Интересантно је напоменути да су први пут до сада у Београду код ове зграде извођени бетонски конструктивни рамови са чистим распоном од 18 метара. Сем тога, што је ово највећа поштанска зграда у земљи и на Балкану, она по својој унешни спада у највеће зграде у Београду, ако није и највећа. За Београд, ова зграда представља још једну добит више и у томе, што се налази на самој железничкој станици, где је преко потребно да се изгради још која овако репрезентативна зграда.

ИЗ ТРГОВАЧКОГ СУДА

РАВНАЊЕ Г. МИЛАНА МИШИЋА

Пре извесног времена одржано је у другом одељењу Београдског Трговачког Суда рочиште за принудно равнање г. Милана Мишића, ресторатера код „Империјала" и „Дедиња". Повериоци су пристали на учињену понуду и Суд је донео решење о скидању стечаја. На ово решење изјавио је жалбу Касационом Суду г. Радован Никодијевић, као бранилац масе Гостионичарске Банке.

Сада је г. Никодијевић одустао од своје жалбе и на тај начин решење је постало извршно.

Полицијска Кроника

ДВА ТРОВАЊА ЛИЗОЛОМ

Ленка Вулкановић са станом у Расинској улици бр. 7. покушала је синоћ да изврши самоубиство испивши већу количину лизола.

Пренета је у болницу, где јој је указана лекарска помоћ. На саслушању је изјавила да се на овај корак одлучила још одавно, наводећи као главни разлог дуготрајну болест.

Готово у исто доба покушала је да изврши самоубиство, такође лизолом Јозефина Стојчевић са станом у Книћаниновој улици бр. 12.

На саслушању датом властима, изјавила је да је то учинила због несложе са својим „милосником".

Г. Брађану полемише са председником румунске владе

БУКУРЕШТ, 19. јула. — У интервјуу датом листу „Универсул", г. Винтила Братиано одбија оптужбу г. Маниу, изјављујући да су узастопни либерални кабинети, који су после рата највише били на влади, имали потпуно уравнотежене буџете, да су плаћали иностране зајмове и да су почели дело техничке обнове земље које је сада у току. Последња година показала је мањак због рђавих пољопривредних прилика. Чак је и Енглеска у последње време имала буџетске мањке.

Министар финансија г. Поповићи одговорио је г. Братиану на седници парламента и изјавио да су предлашњи буџети били уравнотежени само на хартији. У ствари од 1922. до 1928. године расходи су много превазилазили приходе. Ови узастопни дефицити и неликвидирани дугови износе 17 милијарди леја. Само дефицит у прошлој години прелази 5 милијарди. Крив је г. Братиано што није предузео мере када је видео да ће буџет у 1928. години бити у дефициту. Садашња влада предузела је мере да ликвидира ово тешко наслеђе и она је један велики део дефицита попунила новим порезима. У данашњим приликама влада неће да прибегава зајмовима, него, апелујући на дух пожртвовања на циље, смело повећава намете и трошаринске таксе, јер је потребно поставити финансијски живот на чврсте основе.

Парламент је после тога изгласао законе о повећању неколико пореза.

Из архиве маршала Фоша

ПАРИЗ, 19. јула. — Г. Рајбел поменуо је јутрос у парламенту једно писмо које му је маршал Фош упутио 18. августа 1924. године, али је одмах додао да не жели да слаби владин положај изјављама за јавност, док влада преговара са иностранством. Међутим, ако влада, доносећи из Лондона више или мање неповољан споразум покуша да бази одговорност на Фоша, он ће објавити његово писмено мишљење, које је упутио Ерио-у у Лондон посредништвом Дестикера и Думерга. Г. Рајбел прочитао је такође ноту која је предата г. Думергу 30. јула 1924. године, у којој маршал Фош каже, прво, да је због неизвршења Версајског Уговора немогуће евакуисати Келн на дан 10. јануара 1925. године; друго, да ће евакуисати Рур постепено према стварном извршењу одредаба и плаћања по Довесовом плану и, треће, да чисто војничка окупација Рура не спречава примену Довесовог система.

Како Америка посматра дебату у Паризу

ПАРИЗ, 19. јула. — Авас јавља из Вашингтона да амерички званични кругови са интересовањем прате дебате у француском парламенту и да се надају повољном решењу питања ратификације. Значајни експозе г. г. Поен кареа и Бријана начинили су дубок утисак на јавно мнење, које се радује због више пута поновљеног уверавања о пријатељству Француске према Сједињеним Државама. Сматра се да резерве односно плаћања не би биле од интереса, јер у случају да Немачка обустави плаћања, ситуација би била измењена, тако да би требало изменити закључени споразум.

ПАРИЗ, 19. јула. — Народни посланик г. Рено, умеrени републиканац, заступао је у парламенту мишљење да ратификација споразума о дуговима ставља парламенат пред дилему: или да не ратификује споразум, а то значи су коб не само са Сједињеним Америчким Државама и са Енглеском, него и са свима земљама које су ратификовале споразуме, или ратификовати споразуме са резервама и направити јединствен европски фронт и тога дана г. Бријан ће говорити као г. Мусолини.

Г. Рено моли парламенат да послуша г. Ериоа који је јуче изјавно да је по среди једно национално питање и да не треба да пружамо призор нације коју су разједниле политичке странке, него да треба да прихватимо примирје и да примимо на себе одговорности.

Смртоносан пад са нове грађевине министарства саобраћаја

Милош Зарић, тесачки радник, запослен је већ дуже времена на изградњи нове зграде министарства саобраћаја у Сарајевској улици бр. 1-а. Радио је свој посао врло брижљиво. Од пре неколико дана због подизања крова, он је био запослен на петом спрату. При преласку са једне стране на другу, поред саме ивице, био је прилично неопрезан. Његови другови су га неколико пута опоминали.

— Чувај се Милошу. Не вреди ићи баш ивицом; случајно се омакнеш и онда је свршено. Висина је ово, кад би неко пао ништа од њега не би остало.

Опет, и поред честих опомена, ишао је смело; изгледа да се није много плашио.

Јуче по подне пак, случајно, само својом непажњом, пао је са петог спрата, на земљу. Притрчали су радници, подигли га, гледали да га спасу, али је он после два минута умро.

Амерички лекари у Скопљу

СКОПЉЕ, 19. — (Т. Изв. „Правди"). — Јуче по подне допутовали су у Скопље амерички лекари г. г. Хекет са госпођом и професор Виндсор. Неколико дана пре тога допутовали су амерички лекари г. г. Мичел и Струд. Г. Мичел стигао је из Пеште, да као делегат Роксфелерове Фондације испита постигнуте резултате Хигиенског Завода, који је подигнут из те Фондације. Г. Струд допутовао је из Бугарске у истом циљу. Сви се они интересују за појаве маларије и желе да се упознају са околностима, које у оболењу проузрокује ова болест. Г. Виндсор ће специално да се упозна са органи зацијом и спровођањем здравствене политике у Јужној Србији. Г. г. Мичел и Струд обишли су хигиенске институције у Тетову, Прилипу, Извору иза Бабуне и Велесу. Јутрос рано, они су у друштву г.г. Хекета и Виндсора и управника овдашњег Хигиенског Завода г. Ранкове отпутовали за Криву Паланку, где ће данас присуствовати вршењу опита са париским зеленилом против ларва комараца.

Они се сви враћају још вечерас, када ће раз гледати дрвчевску стеницу.

Амерички лекари путују затим у Ниш и Београд.

РИНГОМ И УЛИЦАМА

Viena Madile

У БЕЧУ: ПАРЛАМЕНТ

БЕЧ, овог месеца

...И Штука Штукић, „трговац овдашњи", из „неку нашу" паланку доплови у Беч, у цивилизацију, Европу. Море у — Паневропу!...

Допловио је полако и тихо, као што се штука прикраде млаком плићаку на икрење. Дошао човек да купи нешто робе, и да се мало проигра. Поће лево, погледа десно, поће овамо, гледа онамо, кад — ништа: отегао се Беч и уздуж и попреко и нормално и ненормално. А допловио је из паланке, и Дунавом пре ко Београда у бечку мекоту... И Штука Штукић и у јутру и у вече и на подне плови од Дијана-Бад до Амалије-Бад.

— Од кад је Сајпел увео дефлацију и пусто женско постаде стандард ко свињ ски њон.

А Бечлика, виена мадиле, „из канцеларије" у трамвај. А у трамвају књигу у шаке, ко у школи, па тако до краја. Кад сиђе, све касом кући.

— Хабе ди ере! довикује јој Штука Штукић пратећи је до улаза.

— Шмекс, кробот! — одпоздравља га она из ходника.

Ко врела вода полише га ове речи, а он назикао на вино, пиво и ликере.

А код Опере, између Сигфридовог и Дон Жуановог канделабра, где сам се дочекивао са мојом Катом (врло важно), сре тоше Штуку Штукића неки Србљи из Баната, а пословни му пријатељи.

— Ооо! како ти?

— Ооо! од куд ти?

— Ооо! где ћеш ти?

— Ооо! а што се не јавиш нашем посланству или консулату?

— Море шта ћу им? Знају ме. Да одем тамо и они ће ми, ко ви да окну три пута: „Ооо! од куд ти?"... Него, овај, здраво! Имам баш сад паневропску кон ференцију.

И Штука Штукић улете у први трамвај. А трамвај га, пун жена, одведе у неко старо и масно предграђе. И ту је Беч весео, заудара на шваргле, пиво и штелцне.

Кад пред неком црквом — ама зваше ли се Калварией или Кавађериен Кирхе? Нешто сам поборавио, — уђе у трам вај једно детенце. Још једна „Виена Мадиле". Плава, витка, обла, гргураве косе, голих ногу до изнад колена, голих руку до груди. Прстење, гривне, нокти глонцовани. Све свила на њој, а лице — проводацијски да се изразим — ко од ала-бастера. А ако хоћу искрено да кажем, ко моја Ката. А личи по мало и на унуку Марије Терезије. Види се: ил је гро фица, ил бароница, ил сиротица: све отмено на њој.

— Ама ко све ово љуби, да ми је да знам? — са нешто бриге помисли Штука Штукић.

Бечлика од детињства па целог свог живота гаси жеђ само белом кафом. И ко модеран агроном, што гоји свиње да би од њих добио ред меса, па сланинице, и облу шунку, тако и Бечлика од кафе и млека сва је постала путераста: на њој ред сланинице, па ред меса, па ред путера. А шункице су јој обле, беле, сомотасте, чврсте.

И мала Виена Мадиле, маде ин Аустрија, искочи из трамвајa, а Штука Штукић за њом. И пресече јој пут нешто са храбрости и са нешто узбуђеним кукавичлуком, изможденог у очекивању кесежице:

— Сервус, ту клајне!

— Сервус. Кристи-Гот! рече и пружи му ручицу, коју он цмокну, као после „Оче наш".

Упознаше се. Одоше на гулаш.

Зове се Нуша. Пољска Јеврејка из Беча. Зна све словенске језике. Таман, згодно, да подупре његов немачки, и да га на даље изобрази. Иначе, главна је секретарица директора тешке индустрије Монтана Геселшафт.

— Море, ово ће дете да ми буде згодно и за спољну политику и за трговину, — помисли Штука Штукић.

После вечере и пива узе реч Штука Штукић:

— Ви личите на озбиљну алузију срца мога, госпођице. И ја бих ве због тог молио да изађемо, па да свршемо мало лево, мало десно — шетње ради, па после у мој хотел....

— Вос... Цо?...

— Јо, јо! — проговори одлучно швапски Штука Штукић. — Напољу ћу ви све објасним, — шапутао је пригушено срп ско-ческо-немачки.

Кад изађоше, она ће тек њему:

— Хајдмо прво у кафану. Ја тако волим модне журнале, а треба ми нешто за нову сезону.

— Гилт! пљесну језиком ваздух Штука Штукић.

У кафани свет се тиска. Ту је елек трика, мрамор, фотеље, клозети за мушке и женске, са малим апотекама за кожне и венеричне болести.

— Дајте ми новине, часописе, белу кафу пасирани и шлагобрст, — поручује она.

— Шта ли је то: шлагобрст. Српски му то значи: „удри пуковниче!"... Ух, славца јој њеног, да не зове брата или мужа официра у помоћ.

Да би се окуражио, наручи ликер, и упита је:

— А јесте ли се изволели удати?

— Имам једно дете.

— Шта?

— Да, дошло ми је пре месец дана. Ја и мама смо се изненадили.

— Па како да дође?

— Не знам. Ја у канцеларији и са директором и са мушким светом општим цео дан, па мама мисли од тога. Иначе мужа до данас нисам имала, не знам како је дошло дете!

— Па неко мора да му буде отац.

— Право кажете. Могли би и ви да му будете... Ја и ви се још из раније знамо. Тачно пре десет месеци на једном сам вас излету видела. Да ме нисте ви увра чали?

— Можда сам вам познат али се не знамо. Знате ја, збиља — рече и сдага — долазим често у Беч. Знате, трговина и тако даље.... Знате, ту је Ротилд, и тако даље...

— Хајдмо у кур-салон да играмо блуз и мексикански танго.

— Не знам да играм!

— Тамо има тако много света, да се не види како ко игра. Играћемо по осветљеном и шареном стакленом поду.

Кад тамо, а оно збиља како она каже. Из стакленог пода бије јака црвена, жута, плава светлост. Келнери око њега: „хер доктор", „хер барон"...

— Ама де, спекулант сам и трговац са кратку робу и вирк-варе — хтеде да им објасни, али нека милина му стеже грло.

У Бечу је сваки човек са наочарима доктор, а са испеглaним панталонама барон. Али он је мислио да га тако због њене отмености титулишу.

Александар Илић

— Свршиће се —

ОПШТИ ПРЕГЛЕД НОВЕ ЖЕТВЕ

Упоређење између нашег и жетвених приноса у прекоокеанским државама

НОВИ САД, 19. јула.

У јучерашњем броју једног београдског дневника изашао је чланак од сомборског дописника истога листа, који објављује, како властима сваки дан пристижу извештаји, да се у редовима овдашњих привредника опажа велика забринутост због наглог пада цена житу, а то се појавило, по извештају тога дописника, на нашим и светским тржиштима. Ово тврђење сада већ нетачно мора се демантовати, јер је познато да је око 10. о. м. наступила хоса не само код нас, него и на свима светским тржиштима, каква се не памти, а која личи на прилике из 1914. год. када се куповало не питајући за цену. Први повод за дизање цена на нашим берзама била је околност, што су се цене знатно поправиле на винипешкој и чикашкој берзи. Од тога времена на свим светским тржиштима опажена је велика потражња.

Писац чланка у београдском дневнику говори о неповољним изгледима за пласман овогодишњег рода пшенице. Да би могао информисати читаоце „Правде" о овим питањима, обратио сам се на власника једне велике житарске трговине, који ми је дао ову изјаву:

„Пре неколико недеља појавила се бојазан код наших привредника због наглог пада цена житу на светским тржиштима, али данас може се са сигурношћу констатовати, да је то било сувише рано. Пшеница као најплеменитија наша житарица опет је заузела свој доминирајући положај и са огромним скоковима поправљају се цене према данашњем високом стабилном курсу. Пошто су процењивања у току, можемо следеће утврдити: Цена пшенице на светским пијацама зависи у првом реду од жетвеног приноса највеће произвођачке државе, т. ј. од Сједињених Држава и Канаде, тим пре, јер просечне експортне залихе ових држава износе нормално око 150 милиона мет. центи. По данашњим подацима, који нам стоје на расположењу, може се констатовати да од пољопривредних држава Европе Румунија како прошле тако и ове године неће бити у стању да експортира. У Мађарској жетвени принос пшенице мањи је од прошлогодишњег за 7—8 милиона мет. центи. Жетвени принос наше државе износио је прошле године 29 мили она мет. центи, а ове године, по стручњачкој оцени, износиће око 22 милиона мет. центи.

По досадашњим извештајима из У. С. А. и Канаде може се закључити, да ове велике произвођачке државе очекују минимално за 50—60 милиона мет. центи мањи жетвени принос. У Сједињеним Државама, истовремено као и код нас, почело се са жетвом па су нам познати и ресни службени резултати, али најтачнију слику нам даје званични извештај У. С. А., издат 10. јуна о. г., који објављује на супрот приватним проценивањима најпознатијих и најугледнијих статистичара као г. г. Снов, Клемент Кур тис, Брнан и т. д., који су проценили овогодишњи жетвени принос У. С. А. са 610 милијуна бушела, замских пшеница само 582 ми лијуна бушела, док принос пролетње пшени це утврђују на 251 милијуна бушела, према про шлогодишњем од 322 милијуна бушела. Од о[illegible] ова званична процена жетве ног приноса објављена владало је врло непо[illegible] Сједињеним Државама, тако, да ће стварни допринос бити мањи од предвиђе ног 10. јуна о. г.

Жетвени допринос у Канади износиће према приватним проценама познатих статистичара према прошлогодишњем 530 милијуна бушела свега око 360 милијуна, док канадски званични извештај очекује 25% мањи допринос. Исто као у Сједињеним Државама, од дана издат извештаја примењено је ово погоршање и то такво да се више не може поправити

Мора се још приметити, да у Аргентини, која са својом пшеницом слабијег квалитета врло успешно конкурише робе европских држава, које долазе у обзир у погледу експорта, а исто тако у Аустралији сејање је извршено за највеће жеге, а осим тога ове је године знатно мање засејано, па се мора рачунати са неповољним резултатима. Жетва ће отпочети у овим крајевима тек месеца децембра.

Многи тврде, да су цене на чикашкој берзи скочиле од 95 цента на 144, на винипешкој од 113 цента на 176, на буенос-аирескоj од 785 пез. на 1125, и све то захваљујући несолидним и вештачким манипулацијама. Али са друге стра не мора се констатовати, да су цене почеле скакати непосредно пред жетву, а делом за време жетве, т. ј. онда када се већ могли ко начни резултати приближно прегледати. Овај покрет много се разликује од хосе, која је вла дала априла месеца прошле године и која је настала поводом неповољних извештаја о жетвеним изгледима.

Постоји нада, да ће се кампање 1929-30 године обавити најиделније нако ће жетвени допринос пшенице наше државе опасти са 25%. Узимајући у обзир, да наша Краљевина троши годишње око 16 милиона мет. центи, можемо и ове године рачунати са експортом од неких 4 милиона мет. центя. Од те количине, по мом рачуну, експортираће се у месецима јулу, августу и септембру око један а по милион метарских центи.

Док је југословенска пшеница у прошлим годинама експортирана у главном у Аустрију и Чехословачку и само једна мања количина од 100 вагона отпловила према Браилу за потребе Леванта, ове године наш извоз гравитира према Холандији, Белгији и Немачкој. Већ су унапред трговци тих држава купили веће количине наше пшенице, па ће се наш експорт ове године вршити преко Браиле.

У случају да цене иноземној пшеници буду још веће можемо, наравно, рачунати са још већим извозом. Узимајући у обзир добру жетву пшенице и веома повољну жетву кукуруза зна чи, да ће цене како се данас развијају, свакако конвенирати нашим произвођачима.

О резервама старе пшенице биле су фантасти чне цифре али мора се констатовати да је у месецима мају, јуну и јулу извежено из наше државе, око 8000 вагона старе пшенице, која је остала од прошле године непродата. Данас по мојим информацијама, нема више старе пшенице од 6—800.000 мет. центи у целој држави. Ова количина није необична нити абнормална после прошлогодишње жетве.

Стање кукуруза је сјајно и може се очекивати рекордна жетва, претпостављајући потребну кишу у месецу августу. Ја ценим овогодишњу жетву у кукурузу на 32—34 милиона мет. центи, тако да ће до ове количине отпасти на извоз 8—9 милиона мет. центи. Пошто ће по званичном извештају Аргентине жетвени принос у кукурузу бити у 1929. години око 30 милиона мет. центи мање него дане, можемо се надати да ће наше резерве занста и бити извежене. По добивеним информацијама продате су већ количне сушеног кукуруза за ли ферованье у јесен, које ће преко Браиле бити експортиране на разна тржишта континента. на Дунаву узводно пловиће исто тако велике количине кукуруза, које су продате Аустрији, Чехословачкој а нарочито Немачкој, где наша пшеница ужива тарифне олакшице према осталим државама.

По изјави нашег информатора може се очекивати најсретније време, са великим привредним полетом, захваљујући делом доброј жетви, повољним ценама и пробитачним могућностима за пласман.

АНДРИЈА БАУЕР

Наше Село

— Од Др. Милослава Стојадиновића —

Кроз све мучне периоде наше историје, село је било и остало будан чувар националних тековина и извор снаге у свима лепим израждајима народног генија.

Радити у правцу културног и привредног подизања нашег села, уз строго чување његовог националног карактера, значи одговорити дужностима садашњости и потребама нашег здравог и успешног развијања у будућности.

Александар.

Овај напис Њ. В. Краља, који је у њему изразио читав национални програм рада у садашњости и у будућности, стоји на уводном месту дела „Наше Село" које је уредио г. др. Милослав Стојадиновић, уредник „Савремене Општине", први потпредседник општине града Београда и члан Врховног Законодавног Савета.

Ово монументално дело, посвећено искључиво проблемима која су у непосредној вези са приликама нашег села, представља без сумње и по својој техничкој обради и по своме богатом и одабраном садржају и целини, прво дело своје врсте у светској литератури, те тим је заслужа г. др. М. Стојадиновића већа. Ово је дело дошло да попуни велики део огромне празнине у нашој стручној литератури о питањима ове врсте. Сви ми знамо да је наша активност на пољу систематског проучавања односа на селу најминималија, док бисмо напротив на том подручју требали да сконцентришемо највећи део наших напора. Како и сам уредник примећује и наше је уверење да се велики национални препород не да извести без непосредног наслона на неисцрпне снаге сељачког народа нити по цену кидања традиционалног континуитета који се пред нама указује у свој раскоши националног стварања", те према томе дева: натраг на село не значи враћање на примитивне облике рада и живота заостало сел него је том девизом наглашен захтев стављања у службу села ради његовог бржег привредног и културног просперитета.

Дело се одликује и по својој методи чији је избор врло срећан, јер се састоји у омасовљавању и систематизовању проблема, обрађених по групама. Сусрећемо најпре општи део, историју, географију и етнографију, техничко уређење, хигијену, право, просвећивање села, културу, пољопривреду, економско-социјалне проблеме, наше националне установе и живот на селу. Свака од тих група садржи по неколико основних проблема који су зналачки и исцрпно обрађена и надати се да ће ова књига, чија је заслуга по третираном материјалу и систему огромна, остати као драгоцени документат у нашој литератури све врсте, који ће свакако дати новог и већег подстрека нашим интелектуалцима и другима да се с више интересовања и разумевања позабаве проблемима села.

Др. Б. М.

Велике проневере у кладовској општини

9. јула 1929. године изашао је у Вашем цењеном листу напис о проневерама у кладовској општини, те се с тога моли уредништво да на основу чл. 26 зак. о штампи изволи, ради истине, донети следећу неправку:

Напис, који говори о проневерама у кладовској општини, у колико се односи на Драгутина Цингалашевића, бившег председника општине, нетачан је од почетка до краја. Нарочито подаклачим то да никада нисам нападао Вашег дописника. Што се тиче изјава садањег председника г. Пљачковића у њих сумњам због тога што ја нисам њему подносио никакве признанице, нити су оне по ма каквим рачунима, или деловоднику одбивене. У осталом зна се да је г. Пљачковић био и до сада самном у одбору.

Уредништву захвалан Драг. Цингалашевић, бивши председник општине кладовске.

Пољопривредни курс за учитеље

САРАЈЕВО, 18. — Иницијативом Области Самоуправе отворен је у Бутмиру код Сарајева двомесечни пољопривредни курс за учитеље свих области Босне и Херцеговине. Курс води инж. агроном г. Шериф Бубић уз помоћ још тројице наставника, а похађа га 36 учитеља. Предавања са практичном обуком држе се из свих грана савремене економије. Питомци овог курса добили су у заводским просторијама бесплатне станове и прехрану а расположу и одлично уређеном стручном библиотеком. Учуе су, предвођени наставницима корпоративно посетили овдашње пољопривредне установе и тргове, а на свршетку курса посетиће и неке пољопривредне центре у нашој држави.

Повратак председника владе у Београд

МАТАРУШКА БАЊА, 19. — Председник владе и министар унутрашњих дела ђенерал г. Петар Живковић доћи ће данас у Београд.

Г. ПРЕДСЕДНИКУ КРАЉЕВСКЕ ВЛАДЕ ДИВИЗИЈСКОМ ЂЕНЕРАЛУ ПЕТРУ ЖИВКОВИЋУ — БЕОГРАД

КОЧАНЕ, 18. јула. — Са данашњег великог протестног митинга, одржаног у Кочанима, поводом атентата од 14. о. м. у Штипу, цео народ вас поздравља и уверава да ће се сам борити против ових зликоваца све до њиховог истребљења. У име народа среза кочанског председник збора.

Г. ДРИНКОВИЋ У ДВОРУ

Данас пре подне примљен је у аудијенцију код Њ. В. Краља министар Социјалне Политике г. др. Мате Дринковић.

КОД ПРЕДСЕДНИКА ВЛАДЕ

Министар финансија г. Шврљуга отпутовао је у Матарушку Бању на реферат код г. Живковића.

На реферат је отпутовао и г. Милан Марјановић шеф Централног Пресбироа.

ИЗЛЕТИ Г. ДР. КОРОШЦА

ВРЊЦИ, 19. — (П. изв. „Правди"). — Јуче у пет и по часова по подне министар грађевина г. др. Антон Корошец који се налази на лечењу у Врњачкој Бањи, предузео је излет на планину Гоч и то преко села Станишинаца у пратњи председника обе општине г. Томановића. У Станишинцима народ је г. др. Корошца лепо и срдачно дочекао. На планини Гоч г. др. Корошцу је приређен планински ручак.

АРБАНСКИ ПОСЛАНИК КОД КРАЉА

Данас, у 12 часова, примио је Њ. В. Краљ у свечану аудијенцију новопостављеног арбанског посланика на нашем Двору г. Џафер Вилу, који је том приликом предао своја акредитивна писма.

Овој церемонији присуствовали су маршал Двора г. Димитријевић и шеф протокола министарства спољних послова г. Б. Христић.

Г. САВКОВИЋ КОД Г. ЖИВКОВИЋА

МАТАРУШКА БАЊА, 19. јула. — Јутрос је овамо стигао министар грађевина инжињер г. Савковић и одмах био примљен од стране пред седника министарског савета, коме је реферисао о пословима свога ресора. Уз пут је г. Савковић прегледао радове у Врњцима.

ПУТ Г. ЂУРИЧИЋА

Г. Војин Ђуричић, комесар Привилеговане Аграрне Банке, отпутовао је данас по подне у Рогашку Слатину да посети председника управног одбора Привилеговане Аграрне Банке г. др. Богдана Марковића. Г. Ђуричић обавестиће г. Марковића о резултатима досадашњег рада на организовању Аграрне Банке и у исто време договорити с њим о предстојећој унутрашњој организацији Банке.

ПРЕНОС НАШИХ ИЗГИНУЛИХ РАТНИКА ИЗ ФРАНЦУСКЕ

Као дан преноса посмртних остатака наших изгинулих у Француској одређен је 27. о. м., када ће ратни брод „Далмација" примити све оне посмртне остатке, који су спремљени за репатрирање. Долазак брода у Сплит објавиће се накнадно.

УКАЗ МИНИСТРА ГРАЂЕВИНА

На предлог министра грађевина указом Њ. В. Краља стављен је у пензију Плаценријално П. Виктор, инспектор техничке секције у Ваљеводини, пошто је напунио 35 година ефективне државне службе.

НОВА ЗГРАДА ЗА ПАТРИЈАРШИЈУ

Поводом данашњег земљотреса питање смештаја Патријаршије постало је нарочито актуелно, пошто садања зграда Патријашрије не може да издржи ни нормалне прилике. С тога је ово питање министар правде провизорно решио на тај начин, што је расписао конкурс за изнајмљивање једне куће од 10—12 одељења поред 4 одељења за млађе. Та би кућа требала да буде у мирном крају вароши, евентуално на Врачару, Милоша Великог улици или Топчидерском Брду по могућству са баштом. Исто тако морала би имати и гаражу.

КРЕДИТ ЗА КОСТУРНИЦУ У КРУПЊУ

Министар правде издејствовао је кредит од 100.000 динара за довршење радова на костурници у Крупњу. Та се костурница, као што је познато, подиже у форми помен-цркве у коју ће се сместити посмртни остатци свих оних, који су изгинули у борбама на Мачковом Камену.

ДОЛАЗАК ЈУГОСЛОВЕНА ИЗ АМЕРИКЕ

„Чикаго Бли Трибјун" јавља да је са великим бродом „Аквитанија" приспело око стотину Југословена из Америке у Париз на свом путу у Југославију, где ће посетити далматинску обалу и друге важније делове државе. На челу ове групе налази се г. Јован Паландечић, југословенски издавач новина и председник Удружења Стране Штампе у Чикагу. Г. Паландечић заступаће ово Удружење Стране Штампе на једном конгресу у Берлину. Његов долазак је и у вези са светским сајмом у Чикагу 1933. године.

ТРОШАРИНА НА ПИВО

Пошто је донесен општи правилник о наплати трошарине у министарству финансија се приступило изради специјалног правилника о наплати трошарине на пиво. Овим правилником ће се нормирати они специјални случајеви код наплате трошарине на пиво а општи правилник ће служити као надопуњавајући правилник поред овога специјалнога.

НЕМАЧКИ ЛЕКАР У ДАЛМАЦИЈИ

Немачко друштво за лекарска научна путовања приређује, од 14. до 29. септембра ове године, једну екскурзију за Далмацију, којом ће се приликом посетити и ова места: Загреб Сушак, Црквеница, острво Раб, Сплит, Авлон. Трогир, острво Хвар, Дубровник, Цетиње, Требиње, Трстено, Локрум и Сарајево. На том намераваном путу учествоваће око 100 немачких лекаре. Сврха овог пута је да се лекарима пружи непосредан утисак о одличној лековитој способности далматинског Приморја.

Побољшајте Ваш ūријемник
са Philips „Miniwatt"

Најважнији део сваке радио инсталације јесу ламūе за ūријем. Лоша ламūа квари и најбоље дејсūво доброг ајūараūа.

Захūевајūе сūога најбоље шūо Вам наука иūехника ūружају и куūујūе искључиво
Philips »Miniwatt«
ламūе за ūријем.

PHILIPS
RADIO
ТРАЖИТЕ КОД ВАШЕГ РАДИО ТРГОВЦА
16146

Совјетски авиони лете над Манџуријом

ЛОНДОН, 19. јула. — Рајтер јавља из Шангаја да тамошњи листови извлаћују да кинеска националистичка влада неће одговорети на другу ноту из Москве.

По вестима из руског извора, совјетски авиони лете изнад кинеске територије у северној Манџурији и бацају штампане летке у којима позивају кинеске масе да помажу Совјете.

Додаје се да се трговачка флота са Амура концентрише код Благовешченска, одакле јаке трупе могу да се убаце уМанџурију.

Пред комунистичким претресом у Државном Суду

24. овог месеца одржаће се у Државном Суду за заштиту државе суђење Јакову Раши, Мустафи Пашићу, Јозу Галићу, Мији Рајићу, Карлу Батеку и Анти Фијали, који су оптужени да су у Мостару растурали комунистичке летке. Раша, Батек, Галић и Рајић оптужени су за дела, предвиђена тачкама 1. и 4. члана првог о заштити државе. Мустафа Пашић оптужен је за саучесништво, а Фијала за покушај из тачке прве члана првог поменутог закона.

Оптужене ће бранити адвокати г. г. Милан Матић и Милош Царевић, одређени од стране Адвокатске Коморе.

Шефови одсека београдске дирекције пошта

Уредбом министарства грађевина укинута је дирекција пошта и Телеграфа у Новом Саду, а обновљена у Београду. У истој су наредбом господина министра грађевина одређени за шефове одсека и то: за шефа персоналног одсека г. Бранко Павловић, секретар; за шефа поштанског одсека г. Велибор С. Пантелић, инжењер; за шефа економног одсека г. Љубојевић, досадашњи шеф, и за шефа рачуноко-контролног одсека г. Фрања Петнички, досадашњи шеф истог одсека.

Пожар у фабрици бонбона Браће Магдића

Јуче по подне изненада се појавио пожар у фабрици бонбона Браће Магдића, која се налази у Шајкашкој ул. 21. Пожар је убрзо ухватио шире размере, тако да је постојала опасност да не изгори цела фабрика. Срећом, пожарна чета која је позвана, одмах је изашла на место пожара и убрзо успела да га локализује.

Поведеном истрагом, полиција је утврдила да се пожар појавио на тај начин, што је из једне пећи, која је горела, испао жар, који је прво захватио под, а затим и целу просторију.

Штета износи преко 12.000 динара. Зграда и материјал у њој, осигурани су.

Три нова стечаја

Београдски Трговачки Суд отворио је стечај фирми Игњат Фрајденфелд, чији су јавни ортаци г.г. Јосиф и Алфред Фрајденфелд. Фирма се налазила у Васиној улици број 20. Рокови су 27. август и 2. септембар.

Отворен је стечај и г. Леону Х. Азриелу, трговцу. Рокови су 23. и 27. август.

Г. Милоју Јовановићу, трговцу у улици Краља Александра, број 277 такође је отворен стечај.

БЕРЗЕ

БЕОГРАД, 19.

На данашњем берзанском састанку готово све девизе нешто мало слабије, изузев Прага који је незнатно јачи.

Код ратне штете интересовање живо као и обично, али је ипак направљен минималан број закључака. Иначе штета у доста великом паду.

Интересовање за Народну Банку врло живо. Закључци на данашњем састанку прављени су по 8000 (прошлог пута 7950).

ДЕВИЗЕ. — Понуда-тражња: **Лондон 276.77—275.97; Париз 224.12—222.12; Њујорк 56.965—56.765; Женева 1097.40—1094.40; Милано 299.03 297.03; Праг 169.06—168.26; Амстердам 22.895—22.835; Берлин 13.595—13.565; Беч 8.037—8.007; Пешта 9.9476—9.9176; Брисел 7.9295—7.8995.**

ДРЖАВНИ ПАПИРИ. — **Ратна штета рађена промпт 550 комада по 403.50—403. Последња пон. 404 — тр. 403. За уплатимо јуни пон. 405 — тр. 403.50. За децембар 500 комада по 421. Последња пон. 422 — тр. 421.**

7% — инвестиционо зајам без посла. Пон. 87.50 — тр. 86.50.

4% — аграрне рађено 34.700 по 51. пон. 51.50 — тр. 51.

ЛОЗОВИ. — **Дувански пон. 33; Црвеног Крста пон. 42.**

АКЦИЈЕ. — **Народна Банка рађено 13 комада по 8000; Београдска Задруга тр. 7500; Извозна Банка пон. 880 — тр. 850; Прометна Банка пон. 950 — тр. 915; Земаљска Банка пон. 23.50; Бродарско Друштво тр. 580.**

ПРОДУКТИ. — **Тенденција код продуката лабавија.**

Рађено је:

ПШЕНИЦА. — Главна српјанска пруга промт 79—80, 4—5% по 230, узана пруга промт 79—80, 3—4% по 230.

КУКУРУЗ. — промпт паритет Вршац по 210.

НОВОСАДСКА ПРОДУКТНА БЕРЗА

НОВИ САД, 19. (А. Б. Изв. „Правди"). — ПШЕНИЦА: бачка, стара 217—222, лађа Тиса, стара 233.50—40, сремска 215—17, бачка нова 217.50—222, лађа Тиса 235—40, банатска 215—17, сремска 217—22.

ЈЕЧАМ: нови 63—64 150—55.

ЗОБ: бачка нова 180—5, банатска 177—82, сремска 180—85.

КУКУРУЗ; бачки 205—19 банатски 202—7, сремски 205—10.

БРАШНО: Ог Ог 315—25, број 2. бачко 295—305,5. 275—85, 6. 260—70, 7. 230—40, 8. 140—50. Мекиње бачке, банатске и сремске у ђута врећама 120—3.

ТЕНДЕНЦИЈА: непромењена.

ПРОМЕТ: 235 вагона пшенице, 3 вагона кукуруза, 5 вагона брашна, 5 вагона мекиња, свега 249 вагона.

Кинези су спремни за рат

ЛОНДОН, 19. јула. — Рајтер јавља из Нанкина да је вечерас примљен потпуни текст совјетске ноте, којом Совјети прекидају дипломатске односе са Кином. Председник је одмах сазвао конференцију шефова.

Шеф законодавног савета изјавио је после одржане конференције да влада није узнемирена, пошто је нота очекивана и мисли се да ништа озбиљно неће наступити. Он је додао да је рат између Кине и Русије нешто најневероватније, али после конференције у Пекингу између Чанг Каи Шека и Чанг Шу Лианга националистичкаа лада је спремна за свем огуће евентуалности.

Г. Поенкаре у парламенту

ПАРИЗ, 19. — Г. Барту изјавио је да ће г. Поенкаре присуствовати сутрашњој седници парламента.

Румунски студенти у Сплиту

СПЛИТ, 19. — 18 румунских академичара стигли су из Атине у Сплит. Јадранска Стража их је дочекала и испратила за Загреб.

Студенти питомци француске Републике и министарства просвете

Ректорат Универзитета јавље да су за школску 1929-30 годину изабрани кандидати за питомце Министарства Спољних Послова Француске Републике морају јавити у одређене школе најдаље до 15 новембра 1929 г. Свако закашњење после овога рока, повлачи и смањење стипендије за закашњено време.

Какво ће бити време

НОВИ САД, 19. — (А. Б. Изв. „Правди"). — **Прогноза за 20. јули за све крајеве сем Приморја:** већим делом ведро и лепо време. Пролазни облаци биће у северним и источним крајевима. Ветрови слаби. Температура се неће знатно изменити.

Приморје: већим делом ведро са слабом буром.

Београд — Нови сад: већим делом ведро са слабим ветром и пролазним облацима. Температура ће се кретати између 16 и 32 степена. Сунце излази у 4.10, а залази 19.17 часова.

Занатска школа у Прилипу

ПРИЛИП, 19. — Ове године било је уписано у прилипској Занатској Школи 368 ученика. У току школске године школу је престало похађати 104 ученика тако да је на крају школске године остало 261. Наставника је било 14. Похађање школе је боље од прошлогодишњег. Српски језик био је врло слабо заступљен. Од њега само један час. С обзиром да се ста новништво Прилипа ретко служи књижевним језиком било би добро одржавати најмање два часа. Исто тако као допуну у другом и трећем разреду требало би завести по један час народне историје.

У току године било је одобрено свега осам одељења. За Прилип који броји 25.000 становника био би потребан један већи број одељења.

Најважније питање састоји се у слабом похађању школе од стране ученика и то искључивом кривицом послодаваца. Требало би, ради тога, предвидети строге казне тако да деца могу добијати у потпуности потребно основно васпитање.

Т.

„Лупта" оптужује Бугарску

БУКУРЕШТ, 19. јула. — Коментаришући последње догађаје на југословенско-бугарској граници „Лупта" констатује да је искључиво Бугарска крива за све сукобе и препоручује бугарској влади да заузме друкчији став према Југославији, која искрено жели мир као и сви њени пријатељи.

БЕЛЕШКЕ

БЕОГРАДСКА ОПЕРЕТА. — Данас шлагер ове сезоне ноз-оперета. Соба бр. 139 (Зенебоња). Цене обичне. 18147

ДОБРОТВОРИ ДОМА ЗА ДОЖИВОТНИ СМЕШТАЈ СЛЕПИХ. — Г-ђа Милица и господин Петар Васиљевић, трговац из Београда, положили су Дому Слепих „Краља Александра Првог" у Земуну 500. динара у сврху зидања Дома за доживотни смештај наших слепих сугрђана и уписали за добротвора свог поч сина Николу Васиљевића, бив. секретара Генералног Конзулата Краљевине С. Х. С. у Буенос Аиресу (Јужна Америка), место трогодишњег парастоса покојнику. За слепе је положила 500 динара породица Франтловић, из Београда, и уврстила у ред добротвора слепих свог поч. Јована Франтловића, бив. капелника војне музике из Београда и 500 динара господин Милан Г. Живковић, индустријалац из Босанског Брода и уписао за добротвора свог поч оца Гавру Живковића, бив. државног чиновника из Грачанице у Босни. Приложеницима, Управа Дома и слепи изражавају највећу захвалност а покојницима желе рајско насеље. 18142

НА МОРЕ! — „ОДМОРИШТЕ". — Друштво Београдских Женских Лекара у Прчању [illegible] 50 дин. дневно) и одрасле (60 дин. дневно). По [illegible] дух, купање и сунчање испред саме зграде са професором пливања. Храна изврсна, лекарски надзор. Друга група деце уз пратњу учитељица полази из Београда 30. јула. Пријаве прима **др. Марија Вучетић-Прита**, Краља Милана ул. 72. Телефон 311. 18148

ПУТ БЕОГРАД—ОБРЕНОВАЦ. — Комесар Обласне Самоуправе Области Београдске одобрио је кредит од дин. 292.680. за набавку трупланика за реконструкцију обласног пута Београд—Обреновац деоница од км. 23½000 до км. 27+000. лицитација ће се одржати дана 5. августа. 18145

ЧЛАНОВИ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА У ЗЕМУНУ. — У недељу 21. ов. м. трупа чланова Народног Позоришта отвара циклус забавних вечери у земунској башти „Београд".

На програму су лежерне мале комедије, певачке и балетска сола дуети, продукције и т. д. — Извођење програма поверено је најистакнутијим члановима драме, опере и балета, који су остали у Београду.

Представе почињу у 8 и по часова увече. Улазне цене су врло ниске, и, према томе, приступачне свакоме. — За Београђане ово ће бити изванредна прилика за пријатан провод у најближој околини Београда. — У случају непогодног времена игра се у сали. — Лаће саобраћај до једног часа по поноћи.

КУРС ЗА ДОМАЋИЦЕ ПРЕКО РАДИА. — Дирекција радна Београд, дошла је на добру идеју и са г-сп. Александром Петровићем посластичарем, куваром и дописником стручних листова, како код нас тако и на страни; који је познат нашим домаћицама са његовом поучном књигом: „155 разних торти", уговор склопила по којем ће г. Петровић почевши од 26. ов. м. па надаље сваке недеље по једанпута једно стручно и поучно предавање о посластичарству и кувању преко истог одржати.

Дирекција Радна Београд и г. Петровић уверени су, да ће се његова предавања са пуним интересовањем слушати и да ће се кроз њих наше вредне домаћице коначно усавршити.

18152

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

ШКОЛА ПРОФЕСОРА ПАВИЋА Милоша Великог 7-б до Експозитора има курсеве за све разреде. Вила у Раковици — Санаторија — при ма 2—3 деце од 10—16 година. 17961

ЗА ЧЕТИРИ МЕСЕЦА можете постати перфектан стенограф. Школарина 150 динара месечно. Краља Милутина 48-а, 1 спрат.

ГИМНАЗИЈА ПРОФ. МАРЈАНОВИЋА (Симина 21) спрема ђаке за Војну Академију и сваки осам разреда гимназије. Ко не положи, новац се враћа.

СТУДЕНТ ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ тражи се за поучава ђаке средње техничке школе. Кнез Милетина ул. 71.

ПРАВНИКЕ појединачно и по групама спремам за јесење испите. Др. Мојсије Стојков, Поповића 16. Телефон 42-46.

ШКОЛА ПРОФ. ЂОРЂЕВИЋА И РАДОВАНОВИЋА, Кр. Александра 26, спрема: ученике свих разреда гимназије пале из појединих предмета; приватне за испите крајем августа, за Војну Академију и Војно Административну школу, матуранте и техничаре из Више математике. Предају само стручни професори.

ГИМНАЗИЈА ПРОФЕСОРА ЈОВАНОВИЋА, Мишарска 5, Цветни Трг, спрема ученике-пе пале из једног, два предмета; приватне за цео разред. Ховоро 200 дин. По жели спрема са гарантијом. Учас целог дана. Прелазна целога дана.

ГИМНАЗИЈА ПРОФЕСОРА АНДРИЈАШЕВИЋА ради и преко лета. Спрема приватне и редов не ученике. Има интернат. Да ничићева 8.

СЛУЖБА

ВИНОГРАДИЈА тражи се и може ступити одмах. Јавити се Топчидерски Венац 24 и 25.

ТРАЖЕ СЕ вешти експлоатери за скупљање огласа. Обратити се администрацији „Правде“. 18136

МАСЕРА са знањем хидротерапије са свим вештог са добрим уверењима тражи Саватије Фарић, Кнез Михајлов Венац 23. Место стално.

ДУГОГОДИШЊИ ВОЈНИ БЛАГАЈНИК - КЊИГОВОЂА, руковалац слагалишта, магационер и архивар, тражи службу у приватном предузећу у Београду или околини, за скромну награду. Примао би се и као надзорник у котелу или прис. кући. Упитати у Дечанској 1, т. Миту.

ДВЕ ШТЕПЕРКЕ веште на ко же стварп потребне су радионици Милан Ј. Стојановић и Комп., Кнез Милетина ул. 78, стални посао, ступити могу одмах.

МЛАЂЕГ ЧИНОВНИКА са перфектним знањем немачког и француског и по могућству и енглеског језика, потребује радња Анастаса Павловића, Кр. Петра ул. 53. Писмене понуде лично донети.

СОПСТВЕНИК ПОГРЕБНОГ ПРЕДУЗЕЋА „Конкордија“ с седиштем у Београду у Београдску Грађанску блех музику под вођством г. Косте Гавриловића, музичара. Заинтересовани музичари који би желели ступити у ову музику нека се обрате за обавештења у канцеларије, Гробљанска ул. бр. 16.

ДЕВОЈКА за сав кућевни посао потребна за одмах. Славујев Венац 10.

ТРАЖИМ НАМЕШТЕЊЕ за канцеларског послужитеља или томе слично. Стар сам 19. год. исто сам и до сада радио у канцеларији. Ступити може одмах. Адреса Добривоје Вишић, Господарски пут 134.

НАМЕШТЕЊЕ СОБЕ

ИЗДАЈЕ СЕ одмах намештена соба засебним улазом купатило за 600 дин. осветљење, послуга, Карађорђева 79, I, 4.

ЕЛЕГАНТНА намештена соба са засебним улазом употребом купатила издаје се, Васина улица 21, III спрат.

СОБА НАМЕШТЕНА с улицп, употреба купатила, издаје се одмах. Томић, Кн. Михајлова ул. 20-П.

У ЦЕНТРУ код Москве издајем елегантну собу с посебним улазом, употребом купатила, бољем господину. Призренска 4 десна капија, 4. спрат, лево.

СТАНОВИ

ИЗДАЈЕ СЕ одмах леп и модерно стан од 3 собе, предсобље, купатило, подрум и т. д. у Битољској 28 у дворишту. 16815

ИЗДАЈУ СЕ 2 собе са балконом, велико предсобље за трпезарију, кујна са засебним улазом, купатило, соба за младе и остало, чисто и сунчано. 1. спрат Сарајевска 50.

ЈЕВТИНИ СТАНОВИ у Кнез Милетиној улици бр. 55 има 4 стана по соба, кујна, шупа и остале принадлежности за исељење под кирију одмах. Обратити се таљаиџији у истој кући.

Велике пролетње моде

РО-САИДЕ глат у више боја, ЈАПАН СВИЛЕ дезениране за прање, КРАГНИЦЕ и РИШЕВЕ плисиране на креп жоржету, РИШЕВЕ од узаних чипака, ЧИПАКА финих за веш, ШАЛА и ГИРТЛОВА.

Стовариште луксузне робе

Ј. Д. НИКОЛИЋ

Чика Љубина 7. 18134

ИЗДАЈУ СЕ 3 стана од собе и шупе. Цена 250. дин. Усељити се може одмах. Тупринска бр. 10 (код Вшетачког млина).

СТАН, од собе, предсобља и кујне издаје се у Лозничкој улици бр. 26.

НОВА КУЋА, сунчана страна, стан од 2 собе, кујне, предсобља, шпаја и остало. Услове: иста кућа Његушева—Кочина 36, сопственица.

СТАН ВЕЋИ и мали са принадлежностима, издаје се. Катићева 15-а (Славија, код Учитељског Дома).

ДАНИЧИЋА 24 удобан стан од две собе, предсобље, шпаја купатило.

УДОБАН ХИГИЈЕНСКИ СТАН од две собе са осталим принадлежностима, према парку, за издавање од 1 августа. Упитати сопственика или настојника Краљев Трг 21.

ДО НОВЕ ТРГОВАЧКЕ ШКОЛЕ, Кнез Милетина 37, две собе, предсобље, купатило, веранда, сунце изврсно, цена повољна.

СТАН з СОБЕ, ОСТАЛО, трам вај 50 метара издајем 1 августа, Молерова 57 (крај до Александрове).

СТАНОВА од две, три и четири собе модерно уређени са потпуним конфором у новој кући, Загребачка ул. 6 и 3 и Босанска 24 издају се одмах.

СТАН ЗА ИЗДАВАЊЕ 1 спрат 4 велике паркетиране собе, предсобље, купатило и остале принадлежности, етажно грејање. Све модерно и луксузно. Мутапова 71.

ИЗДАЈЕ СЕ један стан од три собе и остало и један од две собе у Дечанској 28. Упитати настојница.

КРУНСКА 19, две собе, предсобље, кујна.

ЛОКАЛИ

ДУЋАН у Чарапићевој ул. бр. 2, преко пута „Народног Позоришта“ издаје се под закуп од 1. Новембра о. г. За услове обратити се Прометној Банци т. Барјактаровићу од 10—12 и од 4—5 час. по подне. 18115

ЛОКАЛ У УЛИЦИ КРАЉЕВ ТРГ БР. 23.

издаје се одмах. Локал је подесан за дућан, кафану или магацин. Закупац може употребити локал са рафовима и канцеларијом, који се налазе смештени у локалу, или без њих. Писмене понуде поднсити г. Др. Предрагу Кашиковићу, адв. овд. Даничићева улица 43. 18141

ИЗДАЈУ СЕ два дућана у Гробљанској улици бр. 31, подесна за сваку врсшку. Нелеровитно јевтино.

ЗАСЕБНУ КУЋУ са великим двориштем са најмање шест одељења од Славије до „Ловћена“ и од Немањине до Александрове улице на више година тражи А. Д. за Трговину и Индустрију, Краља Милутина 22.

КАФАНА на добром месту издаје се са и без једнка. Цена повољна. Браће Рибникара 16.

ДУЋАН У ЈОВАНОВОЈ 25 на Јовановој Пијаци издаје се под закуп.

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

ПРОДАЈЕ СЕ ПЛАЦ на врло лепом месту у Бањи Коњарчи у површини око 2000 кв². Упитати у администрацији под бројем огласа 18121

ПРОДАЈЕ СЕ ПЛАЦ на врло лепом месту у Горњачкој Бањи у површини око 650 кв². Упитати у администрацији под бројем огласа 18120

ЗАСЕБНА КУЋА на продају од 4 собе, башта и остало. Код пијачке. Адреса у одних. 18138

ШИВАЋА МАШИНА марке Вертхајм скоро нова на продају. Хаџипаповић 22а ћурчијстор.

ТЕРЕН КАМЕНОГ УТЉА који се налази око Пирота продаје се. Упитати Дубљанска 81, господу Ђорђ.

ДВА ПЛАЦА СА ЗГРАДАМА у вел. 1135 кв. метара продава ће се на лицитацији 8 јула пред кафаном „Загорина“ Краља Александра 144. Исто имање налази се на најважнијем месту, угао Војвођанске и Војводе Петка. Врло згодно за радиостоваришта и то: дућа, утља, грађе, сена и т. д.

КУЋА НА ПРОДАЈУ, плац површина 327,37 квадратних метара од тврдог материјала са четири одељења и верандо, електрично осветљење у Љубе Давидовића ул. бр. 46. Трамвај бр. 6, последња станица, пет минута изо Цветкове кафане. За услове обратити се код Банковића обућара, Београдска 37.

ТРАЖИМ БИЦИКЛ полован на отплату спогодом исплаћивање једном сваког дана Такође сва бој 2 лагирер Е Х.

ШТРИКАЋУ МАШИНУ полов ну испрачну Бр. 6 или 9 за чарапе ко има да прода доставити Которска 24.

Угодни и брзи аутобуси за Крагујевац — Краљево — Матарушку Бању — Рашку и Нови Пазар

саобраћају свакодневно и то:

Нови аутобус „ЛАСТА“ полази у 5·45 сати ујутро пред кафаном „Топола“;

Нови аутобус Интернационал бр. 1021 полази 1 сат по подне пред кафаном „Топола“.

Сва обавештења даје АЦА ПОПОВИЋ, трг. телефон 32-04; Велауто тел. 21-48 и кондуктер Интернационала у кафани „Топола“ тел. 54-46.

ШИВАЋЕ МАШИНЕ разне као астал, потпуно нове, нераспаковане, продаје за дин. 1800 Банкарско Заложно К. Д. Краља Милана 64.

ПРОДАЈЕ СЕ КУЋА И ПЛАЦ Плац 328 кв. м. Кућа се састоји из једног одељења зиданог од тврдог материјала (4 са 4, висина 3 метара), зидане шупе и остало. Цена 45 хиљада динара. Продужење Весељнове 16. Питати целог дана.

Кашкаваља

ПИРОТСКОГ, БАЛКАНСКОГ, масног, млавог и превареног ОГ КВАЛИТЕТА, шаљемо поштом уз повољну, од 5—20 кгр. на више жељеним, по цени од 24 дин. по кгр. Особито препоручујемо наш БЕЛИ СИР у кантама од 18—20 кгр. по 14 дин. кгр. 18114

РАНЧИЋ — ИГИЋ, Пирот

АПАРАТ ручни мали исправан као и велики за клађење меса продаје се јевтино. Упитати у кафани „Добро Јутро“ код ж. станице.

ПОТРЕБУЈЕМО неколико вагона рабљених у добром стању шина тежине 7 кг. Понуде на Ореншгаја и Копел Д. Д., Београд, Ресавска 58-а. Тел. 4-65.

НА ТОПЧИДЕРСКОМ БРДУ продаје се кућа са великим плацем веома јефтино. Има хипотекарног дуга, Петрињска 10 крај Сењачке улице.

ПИСАЋА МАШИНА, ћирилица, латиница америчкиња писаћа астал крстом, продаје се, Бошњанска салонска гарнитура рушни рад, шиваћа машина нова 1300 динара, златан сат чоџеран 900, слика лајсне. Платеа гарнитура фина. Јапанска трска, Јовановић 29.

ЗБОГ ОДЛАСКА продајем своју кућу улица осмо уране бр дворишни соба 4,4 кујна, шпаја шупа, ашинарник, зидани клозет, около бетон, испред великп воћњак, осветљење за 69.000 у готово и дуг 21.000, Резонска 34, Котеж Немањ.

КУЋА НА ПРОДАЈУ за уметање за чиновника, најздравије место. Пријаа Томислава бр. 54, на Вождовцу.

АУТО ФОРД, полу теретан, са новим гумама, ајлајсер пале њем исправан, на продају и ли замену са моторцикло са корпом, за услове и виђети Поп-Ташкова 26. Вождовац.

НАТЕЧАЈ

Шписка Шпедиционпа у Шиду потребује благајника.

Првенство имају млађи пензионери и инвалиди. У обзир се неће узимати кандидати који нису навршили 30 година живота.

Рефлектанти нека пошљу пријаснице до 6. августа 1929. својеручно писане молбе са сведобом о досадашњем занимању и способностима, као и своје захтеве из породајности, те изјаком рока, када би могли ступити.

У Шиду, 18. Јуна 1929.

18144 УПРАВА

ПЛАЦЕВИ НА ТОПЧИДЕРСКОМ БРДУ

на најлепшем месту, по врло јефтиној цени. Продаје ДУНАВО ПОСАВСКА БАНКА, Кнез Михајлова ул. 54. Тел. 22-32. 18089

ПРОДАЈУ СЕ двоја деца колица. Упитати пазикућу, Кнез Михајлова 42.

КЛАВИР — МИЊОН, готово нов, продаје јевтино Банкарско Заложно К. Д. Краља Милана 64.

ЗАВОД ЗА ДРЕСИРАЊЕ ПАСА Л. Аурада, има за продају мали и једни од 9 месеци. Пре мам на дресуру псе, и ја чува њу за време банске сезоне. Кашцелармја Балканска 10 4. спр. Луксор. Примам од 10 до 11 часова пре подне.

РАЗНО

ОДЛИЧАН ДОМАЋИ КОСТ Скопљанска 12. 18132

ПЛАЦ у Кнез Милетиној улици бр. 55 даје се под закуп одмах. Површина 240 кв. м., може се за ма какву сврху употребити. За исти плац тражи се Банка или предлеже које бих хидало на сагласштању за више година. Упитати гаваџирицу Катарину М. Јовановић, Кнез Милетина бр. 55.

ЉУБИТЕЉИМА ГОЛУБОВА! Позивају се сви оснивачи чланови Управног и Надзорног Одбора, да дођу на пријатељски састанак љубитеља голубова, у кафани „Синђелић“ у недељу 21. ов. мес. у 5 часова по подне.

ТАПЕТАР И ДЕКОРАТЕР ра ди по кућама врло јевтино, превлачи салонске гарнитуре. Јавити картом: Кабиљо, Принца Евгенија 6.

САВРШЕНСТВО противу трипера — капавца. Лек даје могућности да свако буде излечен. Писати на поштански фах бр. 182, са пошиљком једне марке од динара.

КРОЈАЧИЦА г-ђица Богосављевић иде по бољим кућама. Ради хаљине, мантлове, вечер ње тоалете. Упитати Битољска бр. 2, П спрат десно.

ЕЛЕКТРИЧНО ТРАЈНО ОНДУЛИРАЊЕ КОСЕ по најновијој методи са гаранцијом годину дана без обзира какву је коса можете добити само у салону искључиво за електрично ондулацију Петковића“, у тао Крунске и Београдска 37. У вашем је интересу да мс што пре посетите.

Продаје се:

6 комада мотора глајхштром ¾ HP, 220 волти, марке АЕГ, Велокса и Бергман;

1 мотор Велкселштром (две фазе) 125 волти, 1,1 K. W. марке Бровн Бовери.

Мотори су потпуно исправни.

Обратити се администрацији „Правде“ под „Мотори“. —

ПУТНИЧКИ БРОДОВИ

Бродарства Ташка Наумовића

саобраћају на следећим линијама и по ниже означеном реду почев од 22. маја 1925. године и то:

БЕОГРАД - СМЕДЕРЕВО СВАКОДНЕВНО

Брод полази из Београда у 5 час. по подне и низводно долази следеће станице:

1) Панчево (Тамиш-варош) стиже у 6 час. по подне а полази у 6.10 час по подне.

2) Ритопек, стиже у 5.55 у вече а полази у 7 час. у вече.

3) Грошку, стиже у 7.25 у вече а полази у 7.30 час. у вече и стиже у

4) Смедерево у 8.20 у вече. Овај брод има везу у Смедереву са бродом за Ковин-Град.

СМЕДЕРЕВО - БЕОГРАД СВАКОДНЕВНО

Брод полази из Смедерева у 11 часова ноћу и долази следеће станице:

1) Грошку, стиже у 12.15 ноћу а полази у 12.20 ноћу.

2) Ритопек, стиже у 1 час у јутро а полази у 1.05 у јутру.

3) Панчево, (Тамиш-варош) стиже у 2.15 у јутру а полази у 3.20 у јутру и

4) Београд, где стиже у 4.45.

БЕОГРАД - ДУБРАВИЦА

Овај брод саобраћа сваког дана сем уторника. Брод полази из Београда у 12.45 по подне и долази следеће станице:

1) Ритопек, одакле полази у 2.25 по подне.

2) Грошку, одакле полази у 3 часа по подне.

3) Смедерево, одакле полази у 4.10 по подне.

4) Ковин-Град, одакле полази у 4.50 подне и

5) Дубравица, где стиже у 5.25 по подне.

Овај брод има везу са возом за Пожаревац.

ДУБРАВИЦА-КОВИН-СМЕДЕРЕВО

Брод полази из Дубравице сваког дана сем, среде, и полази из Смедерева у 3 часа у јутру и долази следеће станице:

Грошку, одакле полази у 4.30 у јутру.

Ритопек, одакле полази у 5.30 у јутру и стиже у

Београд, у 7.55 часова у јутру.

БЕОГРАД - ПАНЧЕВО И ОБРАТНО.

БЕОГРАД - ПАНЧЕВО

Брод полази у 11.30 час. пре подне и у 5 час. по подне.

ПАНЧЕВО - БЕОГРАД

Брод полази у 3.20 часова у јутру и у 2 час. по подне.

БЕОГРАД - ВЕЛИКИ БЕЧКЕРЕК СВАКОДНЕВНО

Брод полази из Београда у 1 час. по подне и узводно долази следеће станице:

Земун, одакле полази у 1.25 часова по подне.

2) Нови Бановци, одакле полази у 2.15 по подне.

3) Стари Бановци, одакле полази у 2.30 по подне.

4) Сурдук, одакле полази у 3.20 по подне.

5) Тител, одакле полази у 4.30 по подне.

6) Ечка, одакле полази у 6.40 по подне и

7) Велики Бечкерек где стиже у 8 часова у вече.

ВЕЛИКИ БЕЧКЕРЕК - БЕОГРАД СВАКОДНЕВНО

Брод полази из Великог Бечкерека у 3 часа изјутра и низводно долази следеће станице:

1) Ечку, одакле полази у 4.35 часова изјутра.

2) Тител, одакле полази у 6.30 часова изјутра.

3) Сурдук, одакле полази у 7.20 пре подне.

4) Стари Бановци, одакле полази у 8 часова пре подне.

5) Нови Бановци, одакле полази у 8.15 пре подне.

6) Земун, одакле полази у 8.45 пре подне и стиже у

7) Београд, у 9 часова пре подне.

Сви наши путнички бродови примају на превоз за све станице које наши бродови додирују, дечану и ваговску робу. Вршимо у Пančеву реекспедицију за цео Банат. Са свију наших агенција прима се роба за Пожаревац, Мало Црниће, Батушу и Петровац, која се директно упућује преко Дубравице. У Нов. Бановцима и Сурдуку брод ће примати путнике чамцем ако време за то буде повољно.

Биоскоп „ЛУКСОР“

САЛА И БАШТА — ТЕРАСА

Данас велики Уфа-филм из руског живота:

ПОВРАТАК

10 чинова потресне драме, према новели „КАРЛ и АНА“ од ЛЕОНХАРДА ФРАНКА.

Режија: **Жое Мај.**

У главној улози: 18140

Ларс Хансон, Дита Парло и Густав Фрелих

У недељу у 10·45 пре подне приказиваће се САМО ЗА ЖЕНСКЕ хигијенско-културни филм

Хигијена брака

снимљен на бечком и пражком клиникама и институтима.

За младеж строго забрањено.

„НАРКИПО“

Данас две ПРЕМИЈЕРЕ као допуна програма:

1)

Аризонске ноћи

Пустоловна авантура у 6 ч. у гл. ул.

Фред Томсон

и његов чувени КОЊ.

2) 18139

Циркус Барнум

Драма из циркуског живота у 6 чин. У гл. ул.

Виола Дана и Ралф Инце

У недељу у 10-30 пре подне приказиваће се САМО ЗА МУШКАРЦЕ културно-хигијенски филм

Хигијена брака

снимљен на бечком и пражком клиникама и институтима.

За младеж строго забрањено.

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА 1. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА“. ДЕЧАНСКА 10

КЊИГЕ И ПИСЦИ

Приповетке Боривоја Јевтића

— КРОНИКА ЈЕДНЕ УЛИЦЕ: „ТАБАШНИЦА". —

Као што се цела наша новија књижевност, са свим својим настојањима и у роману, и у поезији (у њој највећма), и у драми, прежи-вљује дане извесног дефинитивног обрачунавања са старим, али са једном дозом неповерљивости, збуњености и неодлучности, налажећи се на једној раскрсници, тако и један данашњи писац у свом културном ставу, у свом становишту према свету и животу, у оном ставу важнијем но сви принципи о формама једног литерарног дела, једном речи у **свом моралном ставу**, потрајава једно немогуће схватање, које се писцима хологијом старања духа, загађеном, инфекционом, одозго намеће, алиивише не тако снажно и неодољиво. О овом **моралном ставу једног писца**, који је много важнији но припадност овој или оној формалистичкој школи стиха, говорили бисмо дошније. За сада, да напоменемо само то због потребне оријентације према једном данашњем приповедачу и драматичару Босне. Реч је о аутору нове приче **Табашнице.** Боривоје Јевтић је име које се за последњих пет шест година, у нашој књижевној прози, наро чито у приповетци, мора свакоме наметнути као име с којим се мора рачунати. Писац неколико драма (последња ми је драма **Царске** Кохорте, а већ часопис **Мисао** објављује и једну нову, **Дете на сну),** аутор великог броја прича и есеја, Боривоје Јевтић долази у ред оних босанских списатеља, који имају и **свој став.** То је занимљиво. Јер, у поратној босанској књижевности, која немилостиво и неумољиво фратира својом безидејношћу (Зар би се смело рећи да су Хумо, Мурадбеговић и цела она фаланга, нарочито ориентално-муслиманског дела, малих стихотвораца и прозатера, — зар би се смело рећи, кажемо, да су они какви идеолози?!), Јевтић исто толико зачуђава својом израђеном физиономијом, својом оличеном фигуром, која далеко интелектуално стоји изнад тог мноштва сензуалаца у литератури. Није, дакле, за једног писца довољно да има сензибилитета и хистеричности нерава (у једном разговору, Сибе Миличић нам је то подвукао, илуструјући дивно сву ону мизерију данашњег мора безидејности у књижевности), па није довољно имати ни смисла за севдах и некакав ориентални дерт (та као је цео Хамза Хумо, а тим трагом полазе некако и млађи Исак Самоковлија, Марко Марковић, Бурина кад пише прозу, и други). Ово се особито могло приметити на порођаним прозним писцима Босне, у књизи **Са страна за магљених.** Једине изузетке чинили су ту Боривоје Јевтић, Иво Андрић и Верка Шкурла-Илијић, Јевтић својом дубоко националном, нашом, јасном мишљу, која се ипак осведочава кроз сву анималност приче **Шуме,** а Верка Шкурла својом женском религиозном фантасти чном, словенском, болећивом мистичношћу.

Кад смо, мало пре, тврдили да је Јевтић идеолог, да има као писац свој став, нисмо мислили да је овде у питању каква надугачко и на-широко спроведена теорија о каквом гледишту на свет, на друштво, на човека, **без присуства оног дубљег духа, оног интуитивног стваралачког даха,** без кога би савршено немогућа и бедна изгледала сва идеологија овог света. Зар није такав под крај живота био свемогући горостас Толстој? Зар нису, без **те потенције духа,** изгледали јадно Ибзен, Иго, Вагнер каткад, Шилер, а данас Ролан?

Не. Ми смо у Јевтића видели нешто друго што нас је и навело да кажемо ово. Боривоје Јевтић у себи има ту драгоцену двојност у једном писцу: дух и сензибилност. За његов случај тачније је речево: психологијско разрачунавање са догађајима и људима, а да им уз то, поврх тога, намеће своју прекаљену мисао. (Напомена: овде не узимамо у обзир оне многобројне, на брзу руку, писане фељтоне Јевтићеве, по новинама, за недељу).

Јевтић је до сада написао велики број приповедака, које су објављене по разним часописима и ревијама. И пре но што почнемо писати о његовој новој приповетци **Табашница,** која је за његов рад ванредно карактеристична, треба да одамо дужну хвалу оној финој причи **Шуме,** коју је Јевтић штампао у сарајевском алманаху **Са страна замагљених.** У тој причи, која се са Андрићевим прилогом, нешто највредније у том алманаху босанских приповедача, Боривоје Јевтић је до краја одржао ону висину што читаоца приморава да прочита причу а да не одахне. **Шуме,** то је дивно свежа, снажна и полетна прича, ипак са дубљом психологијом но што се у таквим причама сре ће. Један свакидашњи, обични ратни догађај, једно обично лудило у ратном вртлогу, једна епизода дивљаштва и ужаса ратног, који запе чати судбину једне девојке, мале и чедне девојке, у причи Јевтићевој порасло је, достигло је висину трагичног, незаборавног преживљавања једног грандиозног окрета судбинског крвавог точка.

Табашница, то је већ друга ствар. Дужа по форми, више конструктивна, детаљније и претенциозније рађена, она нам открива Јевтића, Јевтића класичног психолога и доброг стилисту. Хроника једне сарајевске улице добила је овде шире сразмере и рељефније сликање што је то у једној хроници. Четири личности „духовна елита Табашнице", носе целу причу, чији се догађај одмотава, у време кад је „градом владао шесарски комесар Берксе". Спечени, жилави живот старседеоца Табашнице, Јунуза, постепено се шири до тих граница да постаје централно догађање у целој овој причи, чији нас изванредни почетак сећа на **Бивше људе** Горкога. Јунузова дичина несрећа расте и постаје општа, закрвави све оне чудне животе становника **Табашнице.** И над генијалном, свеопштом, неминовном, судбинском олујом, која прождире разум и разборитост у пословима свакидашњице, диже се та **морално** челична, и ако нагрижена несрећом, личност Јунуза, чија је трагедија закрвавила очи целој оној улици, беспомоћној и примитивној, нагој и анималној.

И ако целом причом витла горостасна сенка једног носиоца несреће (Јунуз има свест о слободи, о моралу, жилав је и зато дубоко несрећан), ипак деус екс махина, писац уме да вајредно вешто сврста у главне редове и личности Фрању, Варуха и Јохана. Овај мекопутни, дегенерисани, светски човек Варух, који је овде технички виновник несреће Јануза и његове кћери Зурнете, тако је добро насликан и представљен, да је то управо једна жива личност, која се знатно распознаје из целе оне гомиле у **Табашници.**

Занимљиво је да је у овој приповетци Јевтић показао смисао за лагано, постепено, цизелирање психолошких момената. То су они моменти кад се Мађарица, она дебела, ружна, одвратна жена, свети Јунузу, па они моменти кад се горди жилави Босанац Јунуз разговара са њесарским комесаром, тврдоглавим и глуплавим, и најзад, од многобројних, онај моменат, интересантан, кад радници, у незнању, а по пакосном повику Мађарице, нападну и сврше Јунуза, занемелог и поноситог. До ситница, тачно, приказана је перверсна сексуална прождрљивост Варуха на младу Зурнету, сву крепку и мирисаву од здравља. Лудило и цео процес губљења свести код Варуха управо је мајсторски описан. А она несрећа, крвава и неразјашњива, која ће до краја, до одласка у јавну кућу, да прати Зурнету, тако као трагични лајтмотив промиче, светлуца, чује се кроз ту сваку судбоносног збивања.

И онда Јунуз свршава, свој жилави, **намогрђени,** суви и напаћени живот:

„У сумрак задрема. Ћумур се разгори, горак, љут дим стане да се диже из њега и удари Јунуза у очи које постају све теже и склапају се као да су им капци оловни. У ушима почиње да зуји, у свести слике све мрачније, у слепоочницама притисак крви, све жешћи. Тако ће Јунуз да полети рукама у разгорели жар, а измучену главу тек мало искрене у страну, у некој мирној, изненадној смрти. Уста су му упола отворена"...

Тако се завршн прича **Табашнице.** А изнад догађаја и људи, изнад оне мрачне гомиле, ви ди се лик писца, Боривоја Јевтића, који је ми ран, као очевидац, све видео и слушао и кон статовао једну људску, од многобројних, несрећу.

У приповедачком раду Јевтићевом **Табашница** је једно плус, али и добра перспектива за појаву једног занимљивог психолошког ро мана из пера Јевтића.

Д. Б.

Дочек г. др. Св. Зарића у Куршумлији

—:—

КУРШУМЛИЈА, 19. — Јуче око 7 часова приспели су овде г-ђа Оливера, кћи г. Николе Узуновића и др. Светислав Зарић, који су се у недељу венчали у Београду.

Грађани варошице Куршумлије и околине у великом броју, на аутомобилима, колима и коњима и са бајрактаром на челу, дочекали су младенце на Барловском Виру, који је за десет километара удаљен од Куршумлије. Младенци су засути цвећем и цела поворка кренула је у најлепшем реду за Куршумлију. Кад су се младенци, на челу поворке, појавили на брду испред Куршумлије, са другог брда од задужбине „Стевана Немање" пуцањ прангија огласио је њихов долазак. Грађанство Куршумлије на улазу у варош чекало је младенце, поздрављајући их са „Живели". Поворка је младенце отпратила до стана, где су они примили честитања.

Овим дочеком су грађани изразили љубав и поштовање према своме вредном и заслужном лекарру г. др. Зарићу.

Срез колубарски за Привилеговану Аграрну Банку

—:—

МИОНИЦА, 19. — (Д. Т. изв. „Правди"). — Према дефинитивно срећеним резултатима, срез колубарски уписао је преко две хиљаде акција Аграрне Привилеговане Банке.

ПОДИЗАЊЕ ЦРКВЕ У ПАУНИМА

МИОНИЦА, 19. — (Д. Т. изв. „Правди"). — У селу Паунима приступило се иницијативом вредног свештеника г. М. Милошевића подизању нове цркве. Освећење камена-темељца обављено је на веома свечан начин.

Стање температуре у земљи

—:—

Прва цифра означује максимум јучерашње температуре, друга минимум данашње, а трећа цифра означује данашњу температуру узету у 8 часова.

Љубљана	30	18	22
Загреб	32	18	22
Брод на Сави	30	14	22
Вршац	32	16	22
Петроварадин	31	19	20
Београд	30	16	21
Велико Градиште	30	13	21
Ковиљача	30	15	22
Сарајево	27	14	19
Ужице	29	12	19
Крагујевац	29	15	23
Зајечар	31	13	24
Врање	28	13	20
Ниш	29	13	22
Косовска Митровица	28	9	22
Скопље	32	13	25
Штип	—	15	23
Прилеп	—	15	22
Пећ	29	17	22
Краљево	29	14	22
Котор	29	19	22
Сплит	33	22	28

У целој краљевини је било ведро и киша није падала нигде.

ДЕЧИЈЕ ЧАРАПЕ

СА ЖИГОМ

КЉУЧ

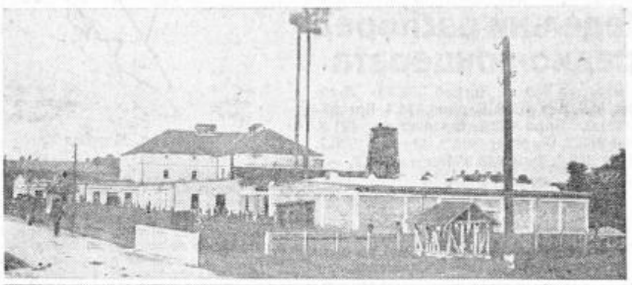
НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

ЈУЛА, ПО УНУТРАШЊОСТИ

Младеновац, младеновачки Селтерс и младеновачки живот

Сеоске девојке из околине Младеновца. — Црква Св. Богородице у Младеновцу — На имању браће Бацак. — Црква коју је подигао г-ђа Даница, удата Љубомира Бацовић индустријалца

ИЗГЛЕД ФАБРИКЕ ЏАКОВА „ТКАЧНИЦА" У МЛАДЕНОВЦУ

МЛАДЕНОВАЦ, 18.

За неколико последњих година Младеновац се тако развио, и економски и друштвено, да данас он чини једну веома пријатну и лепу варошицу. До скоро Младеновац није имао електрично осветлење. Фабрика џакова г. Драг. Савића данас снабдева младеновачке улице и куће електричном светлошћу. Сама фабричка зграда спада међу најбеље младеновачке грађевине. Иначе у њој је све конструисано по најмодернијој техници. И **сновара,** и **ткачница** и друга одељења снабдевена су централним грејањем и инсталацијама за вентилацију и влажење.

У „сновари" се јута сноје, преправља и намотава на вратила, а затим односи у ткачницу. Ткачницу представља једна велика сала снабдевена механичким разбојима. Човек би, ужижавајући, сатима остао у њој да није оне дупчункова који великом брзином прелећу разбоје. После долази друго одељење где се јута израђена у сарџије прерађује у разне сврхе. У одељењу за шивење раде на нарочитим машинама само жене. Фабрика може да избаци дневно 10—15.000 џакова. Фабрична електрична централа има енергију од 250 коњ. снага, и то два генератора, један за дневну фабричку потребу а други за осветлење Младеновца. Ова фабрика џакова је једна од већих и најмодернији фабрика у нашој држави. Њена продуктивност види се најбоље по томе што фабричке машине раде сваког дана, и што производи увек исту количину џакова који се односе у наше пољопривредне крајеве.

После ове индустријске тековине, оно што уделшава Младеновац и што га је прославило јесте „Селтерс". Некад је то био само извор лековите воде. Сад је ту иницијативом г. др. Ста вре Анастасијевића створена читава бања. Санаторијум „Здање" има 25 соба са потпуним конфором. Сем тога могу се добити собе и у приватним становима, а има на Селтерсу и једна одлична ресторација. С вечери Младеновчани уживају у изванредно лепим пејсажима који се пружају на све стране са Селтерса. Г. г. Анастасијевић се постарао да омогући Младеновчанима што угодније шетње, створивши на Селтерсу угодне стазе и мали парк.

У Младеновцу је недавно подигнут импозантан и леп споменик Младеновчанима палим у рату. Такође, украшава варош лепа црква, која је пре две године подигнута на имању браће Бацак. Асваптиран, осветљен, чист и питом, Младеновац је једна од најлепших наших варошица. У вече, ако се није пошло на Селтерс, главном улицом „корзира" безбрижна младеж. Пред кафанама људи, уморни од дневног рада, забављају се мешајући карте уз хладне шприцере, са сифоном или селтерсом, причају, препричавају сећања из старих дана.

По каткад преко дана хуктеће долети какав ауто из Београда или које друге вароши. То су тренутни младеновачки гости. Оду до Селтерса, одахну у оној свежини, мезете мало кајмака са чувеном младеновачком погачом, попи ју по чаш лековите воде, па се врате натраг. Неки produже даље. Одлазе доле на Јадран. Поред Селтерса води друм за наше море. А некоји, после овакве кратке посете, дођу наново. Тад остану по десетак и више дана. Благотворан је Селтерс. Не само да селтерска вода лечи многе болести, већ и без тога пејсажи, шуме, свежина која допире са свих страна, чине на Селтерсу пријатно, стварно одмориште, где се освежава и тело и душа.

А. А.

Повластице за подвоз жита за експорт продужене на неизвесно време

—:—

НОВИ САД, 19. — (А. Б. Изв. „Правди"). — Новосадска Трговачка Индустриска и Занатска Комора упутила је својевремено представку министру финансија, да снижену тарифу за подвоз жита на природима, чија важност 20. јула о. г. престаје, а с обзиром на тешке привредне прилике, продужи. За време конјуктуре стара тарифа, која је у осталом најскупља од свих тарифа суседних држава, није тако тешко погађала привредника, као за време депресије конјуктуре. Престајање важности снижене тарифе значило би пропаст извозне кампање, која ће ове године бити ванредно повољна.

Како дознајем, овдашња Трговачка, Индустријска и Занатска Комора примила је обећање од министарства финансија и тарифне комисије, да ће се важност снижене тарифе с обзиром на наведене околности продужити на неизвесно време, како би се тиме омогућио експорт наших жита. То наређење приспеће већ за који дан у Нови Сад.

Поновно продужење снижене тарифе изазвало је у овдашњим привредним круговима велико задовољство.

Г. СИМА М. НИКОЛИЋ ДОПУТОВАО У НОВИ САД

НОВИ САД, 18. — (А. Б. Изв. „Правди"). — Данас после подне је допутовао у Нови Сад новоименовани заменик шефа новосадске полиције г. Сима М. Николић, који ће за неколико дана примити нову дужност. У току данашњег дана г. Николић је посетио градског начелника г. Бран. Бороту и великог капетана г. др. В. Момировића.

„ПРАВДА" СЕ СВАКОГ ДАНА ПО ПОДНЕ ПРЕНОСИ АВИОНОМ СА ЗЕМУНСКОГ АЕРОДРОМА У ЗАГРЕБ ТАКО ДА СЕ У ЗАГРЕБУ МОЖЕ ДОБИТИ ЈОШ У 6 САТИ ПО ПОДНЕ!

Кроника Престонице

Београд, 19

Београдска Оперета: (21) „Лутка".

Уметнички Павиљон: Архитектонска изложба.

Народни Музеј: (Милоша Великог бр. 58) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9 — 12 часова а за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан.

Етнографски музеј: (угао Бирчанинове и Милоша Великог улице). Отворен од 9 – 12 и од 18 — 18 четвртком а недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан.

Читаоница Савеза Трезвене Младежи (Скопљанска бр. 5-II.) — Отворена од 14—19½ часова.

БИОСКОПИ:

Наркипо: „Аризонске ноћи" (Лон Шанеј, Нилс Астер) и „Циркус Барнум" (Виола Дана.

Парамунт-Палас: „Повратак" (Ларс Хансон, Дита Парло).

Париз: „Живи леш" (Пудовкин).

Дежурне апотеке: Свет. Прендића — Краља Александра улица. Душана Тасића — Кнез Михаила улица. Николе Алмулово — Краља Петра 91. Свет. Трајковића — до Народног Позоришта. Брозничевић — Босанска ул. 8. Симе Протића — Краља Милана.

Недељни распоред радио-концерата

— Београд 455 м., Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9. Берлин 475.4, Бреслава 321.2, Брно 432.3, Франкфурт 421.3, Келн 263.2, Лајпциг 364.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.2, —

БЕОГРАД

— Таласна дужина 455 м. — У антени 2 и по киловата —

—:—

Стално тачке свакодневно: 11.20: Званични извештај о водостању. 11.35: Објављивање дневног програма. 11.45: Званични извештај о водостању. 12: Тачно време.

•

ПЕТАК, 19. ЈУЛИ:

12.10: Грамофон. 12.30: Привредне вести. 12.45: Грамофон. 13.30: Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде")

17.30: Час за жене. Лепоруб̂е. 17.55: Радио-квартет. 20. Излети на Сави и Дунаву. 20.20. Народне песме (пева г-ђица Паулина Јесић). 21.05: Час народног здравља (предаваће г. др. Ст. З. Иванића) 21.30: Новинарски извештај. 21.40: Радио џаз-оркестар. 22.50: Приповетке из криминалног живота од г. Михаила Ђокића. 23.15: Радио џаз-оркестра.

СУБОТА, 20. ЈУЛИ:

12.10: Грамофон. 12.30: Привредне вести. 12.45: Радио-квартет. 13.30: Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде").

17: Час за децу (тетка Мица Бандић чита бајке). 17.25: Радио-квартет. 20: Култура Индије (предаваће г. др. Павла Јевтића). 20.25: Час певања. 21.30: Новинарски извештаји. 21.40: Читање из дела Ђуре Јакшића. 22.05: Радио-квартет. 23: М. Метерлинк: „Уљез" драма у једном чину.

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

ПЕТАК, 19. јул

Загреб 20.30: Лака забавна музика. 22: Забавна музика.

Љубљана 18: Концерт радио-оркестра. 22.30: Концерт певачког друштва „Љубљана".

Беч 11: Музика. 16: Пополдневни концерт.

Берлин: после вечерњег програма музика за игру.

Бреслава 20.15: Популарни оркестарски концерт.

Франкфурт 20.30: Оперетско вече.

Катовиц 20.30: Пренос концерта из Варшаве.

Лајпциг 21: Листов концерт.

Праг 16.30: Пополдневни концерт. 19.05: Дувачки концерт.

Штутгарт 20.15: Серенадно вече. 23: Шлагери.

Пешта 9.15: Концерт балалајке. 20.30 Војна музика. После вечерњег програма циганска музика.

СУБОТА, 20. јули

Загреб 20.30: Славенски концерт. 21.30: Концерт сељачког певачког друштва „Франкопан".

Љубљана 19.30: Есперантско предавање. 30.30: Пренос из Загреба.

Беч 11: Музика. 16: Концерт. 18.15: Камерна музика.

Берлин 17: Забавна музика. 20.15: Комедија из позоришта Билов.

Бреслав 16.15: Радио-трио. 22.30: Музика за игру.

Франкфурт: после вечерњег програма музика за игру.

Катовиц 22.45: Музика за игру.

Лајпциг 22.30: Радио-кабаре и музика за игру.

Праг 20.25: Тамбурашки концерт. 21.15: Музика за игру.

Штутгарт 20: Шарено вече. 22.45: Кабаре и музика за игру.

Пешта 9.15: Војна музика. 12.05: Циганска музика.

НАЈИНТЕРЕСАНСНИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО-ПРОГРАМА ИЗМЕЂУ 14. и 20. ЈУЛА:

ПЕТАК:

Лајпциг 21: Композиције од Листа.

СУБОТА:

Торино 21.05: „Три девојчице" од Шуберта.

Хамбург 17: Концерт Брамсових, Бстовенових и Моцартових дела.

КРОЗ БЕОГРАДСКЕ БОЛНИЦЕ

Енглеско-српска дечја болница

Још одмах после рата, 1919. године, неуморна хумана радница и осведочени пријатељ нашег народа докторка Мис Макфел почела је да окупља око себе сиромашне и неуке мајке и да им пружа своју свесрдну помоћ, саветујући их како да негују своју децу. Три године касније она је успела да купи у Вишеградској улици једну кућу где је смештена садашња Енглеско-Српска дечја болница. Без ларме, тихо,

Мис др. Макфел

са пуно преданости ова социјално-хигијенска установа ради већ десет година. Ово је прва болница, дечја болница у Београду, која је основана у оне дане кад је требало обратити највише пажње на децу. Истовремено, то је први добар пример, после којег су се јавиле још неке врло добре установе за одгој деце и чување њиховог здравља. Мис др. Макфел је још на солунском фронту показала своју љубав за наш изгнани народ, а сад се сва посветила српској деци. За нашу децу умела је да заинтересује многе енглеске кругове, и на тај начин је обезбедила, добрим делом, опстанак болнице. Такође нашла је разумевања и сарадње и у самом Београду, нарочито код лекара који раде у болници. Нашег сарадника примила је веома љубазно и показала рад болнице и њеног особља. Беспрекорно чиста, пуна свежине и сунца, с белим дечјим постељицама, ова болница је доиста дом дечјег здравља. У постељицама лешкаре мали болесници, неки спавају, неки се смеше и праћакају. Неколико питавших гласића дозваше у глас: „Мис!", а она са задовољним смешком објашњава:

— Они су већ прездравили.

А има их веома малих. Једно новорођенче од четири дана, најмлађе међу њима, спава невиним анђелским сном. Енглеске сестре Мис Огливи и Мис Рорк и дању и ноћу бде над њима. Остале болничарке су Српкиње. Мис Макфел их хвали, каже да су то праве милосрдне сестре, вредне и марљиве.

Болница је подељена на интерно и хируршко одељење. Хируршко одељење се сматра као дечје хируршко одељење Опште Државне Болнице, јер се издржава из државног фонда. Интерно одељење постоји предусретљивошћу Енглеза и мис др. Макфел. Свако одељење има по 25 дечјих постеља. Сем тога, при једном и другом одељењу врше се и амбулантна лечења деце. С тога се сваког дана види пред болницом велики број колица за бебе и мајке са децом у наручју. Преко педесет прегледа дневно, које интерних које хируршких случајева, изврше болничке амбуланте. У прошлој години извршено је 16.601 лечење, 187 операција и 212 гипсавоја. Свако дете, поред лекарског прегледа и помоћи, добија и потребне лекове бесплатно. Мајке добијају савете, упућују се како да негују децу, да одржавају чистоту у кући и чим се дете разболи да траже помоћ болнице. Теже болесници, они који се не смеју сваки дан доносити од куће до болнице, смештају се у болничке собе. Прошле године лежало је и излечено у болници преко 600 сиромашне деце.

Са управницом болнице докторком Мис Макфел ради у интерном одељењу и интерној амбуланти г. др. Владислав Богдановић. У хируршком одељењу и амбуланти ради и др. Јовчић са својим лекарима г.г. др. Стојановићем, др. Радојевићем и др. Васићем. Сви су они одлични сарадници Мис Макфел и искрени пријатељи дечјег здравља. Лечење, како амбулантно тако и болничко, врши се на најмодернији клинички начин. У целој болници се опажа да и овде она дивна енглеска практичност има потпуног успеха. Колики је тај успех, како рада болница, најбоље се види по оном великом броју мајки са децом, које сваког дана пре подне чекају на ред да добију лекарску помоћ и лекове за своју децу. А сваког дана дође нови мали болесници. Неки кашљу, неки су покварили стомачић, неки немају апетит и врађају храну натраг, неки имају болест костију, има их с разним болестима. Но, не мари, безбрижно говоре мајке у чекаоници, хвала Богу и овим лекарима, сад је боље. И мора да буде боље, мора да буде дете здраво, ако се на време обратите дому усрдне Мис Макфел.

БЕОГРАДСКА КОЗЕРИЈА

Што сте видели као да нисте видели

Већ два дана дупа главу, превртне, окрене, пипка тамо, пипка амо, мучи се, па ништа. Никако да се сети. Никако да дозна шта је он то видео, а што би требало да буде као да није видео. Прекључе? Јесте, прекључе је он то видео. Тако каже господин шеф. Али шта?

— Господине Панто, ја знам да сте ви увиђаван и паметан човек — рекао му шеф увече, кад је полазио кући. — Оно што сте данас по подне видели... То је ситница.

Ситница! Ма, добро, ситница, али каква, која? Шта све он није видео то поподне. Идући у кан целарију, на пример, видео је како је једној дами на сред улице спао комбинезон. Затим, видео је у једном затвореном ауту, који је ишао лагано, једну познату личност у загрљају неке даме. Онда, у ходнику пред шефовим вратима, служитеља Стеву како је испио пола чаше пива, долио затим воде и однео шефу. Пхи, ко зна шта је све видео и шта од тога не би требао да је видео. А и овај шеф! Шта се прави тајанствен. Кад га пита, каже:

— Море, диван сте ви човек! С вама се може радити...

Диван човек! Лепо, али тај дивни човек може тако, нехотице, да се излаже. Може коме рећи, а онда? Оде служба, вајка се господин Пчта и све више пада у забринутост. Постао чекако нутљив. Кад нешто и каже, све грицка речи. Боји се. Ни у својој кући не говори. Жена му млада, љупка, као забринула се, умиљава се и пита га чупкајући му брчиће:

— Је си ли болестан.

Он одрече главом.

— Љут си на мене?

Он опет главом. Усхана ни да мрдне.

— Па, забога, реци шта ти је!

— Ето, — провали се најзад из њега мука — ето, то ми је... Знаш, прекључе, оног дана кад сн сврашала код мене, пошао ја код шефа да нешто потпише, па стао. Чуо сам за он нешто с неким шапуће. И ништа више... После он дошао код мене и каже: „Оно што сте данас видели нек буде као да нисте видели"... Добро... Шта сам видео? Ето лупам главу шта сам видео, то по подне па никако да дознам... А могао бих се изланути, тад би се шеф љутио...

— Хм, — учини његова женица осмехујући се — па сигурно да нисн ништа видео... Твој шеф, можда, мисли само да сн видео.

То по подне, враћајући се из неке друге банке где га шеф послао, господин Панта се одлучи да поново пита шефа шта је он то видео. Та, не може се више! Не сме човек да говори. А онда и њега самог занима пита је то видео. Ситница? Добро, ситница — ситница, али бар нек зна. И, дошавши до шефових врата, прстима зачешља косу, па се тргне. Врата су била отшкринута. Чуо се неки шапат. Он се нагну, инстинктивно провири кроз кључаоницу и...

Његова женица се увијала у загрљају господина шефа.

Њему као да лакну нешто са душе. Усправи се, блажено се осмехну, пљесну се руком по челу и шапну:

— Ах, сад тек зиви, сад тек знам! **Пл.**

Поштанска Штедионица за исељенике

—:—

Имајући у виду велике губитке, које су претрпели наши исељеници услед падова Прве Српске Земаљорадничке Банке, Београдске Уједињене Банке, Балканске Банке, Славенске Банке, Банке и Штедионице за Приморје, и т. д. наша Држава предузела је мере, да се исељенички улози у будуће боље чувају и да се код исељеника поврати изгубљено поверење према Старом Крају. У јануару о. г. донете су законске измене, по којима Поштанска Штедионица као државни новчани завод може да прима од исељеника неограничене суме улога. Каматна стопа утврђена је са 6% годишње за исељеничке улоге до 250.000.— динара, (а преко тога важи општа камата од 4%).

Организација исељеничких улога изведена је овако:

из Француске новац се шаље на чековни рачун бр. 900-06 који наша Поштанска Штедионица има код Поштанско-Чековног Завода у Паризу. Новац се може уплатити код сваке поште, а уплатни листови добијају се бесплатно;

из Немачке новац се такође шаље на наш чековни рачун бр. 509-36 код Поштанско-Чековног Завода у Минхену. Новац се може уплаћивати на свакој пошти, где се добијају и уплатни листови;

из Сједињених Америчких Држава и Канаде новац се шаље преко сваке поште упутницама »money order« — Обрасци за упутнице добијају се на пошти бесплатно. Пошто је у тим земљама врло развијен промет банкарских чекова, предвиђено је, да се улози могу слати и на тај начин;

из Јужне Америке за сада новац ће се слати само помоћу банкарских чекова, а доцније ће се успоставити директне везе са свима поштама преко поштанских управа у јужно-америчким државама.

Исељенички улози воде се код Централе Поштанске Штедионице у Београду, и то у динарима, а страна валута коју они шаљу претвара се у динаре код Народне Банке по оригиналном берзанском курсу без одбитка. Но исељеници могу добити натраг свој улог у новцу оне земље где живе, по дневном берзанском курсу.

Ради упознавања наших исељеника с овом службом штампано је 50.000 брошира са детаљним упутствима. 16137

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

—:—

НАРОДНА ОДБРАНА ЗА АГРАРНУ БАНКУ

По до сада добијеним извештајима Одбори Народне Одбране и разна лица преко Одбора уписали су укупно 5.897 комада акција од кога броја пала на одборе 173.

Дефинитивног резултата Народна Одбрана још нема, а верује се да ће овај број бити и много већи.

ТЕХНИЧКЕ СЕКЦИЈЕ У ЈУЖНОЈ СРБИЈИ

На територији обласне т[illegible] министарства гра[illegible] о подели — класификацији путева, установиће се техничке секције за изградњу и одржавање државних путева у местима: Охриду Битољу, Кавадару, Штипу, Куманову, Скопљу, Тетову, Призрену, Приштини, Врању и Прокупљу).

ПОВЛАШЋЕЊА ЗА ПРЕВОЗ ВЕШТАЧКОГ ГНОЈИВА

Министарство саобраћаја издало је нове одредбе о повлашћењима за вожњу у превозу, утовару и промету вештачког ђубрива, по којима повластице важе само на зонама оних пруга и путева, које су царинске власти одредиле.

ЗАДРУГА ЗА ИСУШЕЊЕ СРЕМА

У Земуну, у градској већници, одржаће 29. јула ове године скупштину „Задруга за исушење Југоисточног Срема", а према наређењу дирекције вода.

АВИОНСКЕ ОВОГОДИШЊЕ УТАКМИЦЕ

Треће интернационалне авионске утакмице одржаће се 21. и 22. августа ове године. Ове године такмичиће се и једноседишни авиони. Одређене су ове линије: Букурешт—Београд; Београд—Загреб; Загреб—Брно; Брно—Праг; Праг — Краков; Краков—Варшава, а другог дана: Варшава—Лавов—Јаши—Букурешт.

ПОВЛАСТИЦЕ ЗА ЉУБЉАНСКИ ВЕЛЕСАЈАМ

Љубљанским велесајам приређује од 31. августа до 9. септембра ове год. своју четврту изложбу „Љубљана у јесен".

На железницама важи 50 од сто попуст за посетиоце и за превоз робе. Интересенти могу добити све информације код свих трговачких, индустриских и обртничких установа у земљи или директно од уреда велесајма у Љубљани. Пријаве за учествовање и излагању примају се до свршетка овог месеца.

Друштво за ваздушни Саобраћај А. Д. у Београду дозволило је посетиоцима јесењег сајма у Љубљани, који се одржава од 31. августа до 9. септембра ове год. вожњу у пола цене на свој ам авијонима. Повластица важи од 25. августа до 15. септембра ове год. за вожњу Београд—Загреб и обратно.

МЛАДЕЖИ КОЈА РАСТЕ треба дати ујутро једну мању чашу наравне Франц-Јозефове горке воде јер она има одлично дејство код дечака и код девојчица — чистећи стомак, црева и крв. У клиникама за децу употребљују **Франц-Јозефову** воду и код малих болесника, који су обично јако затворени. 17973

ДОБРОТВОРНО ДРУШТВО „МИЛОДАР"

Министарство финансија ослободило је од плаћања такса за све молбе и представке које упућује државним властима Добротворно Друштво „Милодар" из Осијека.

ПУТ ЂУПРИЈА—ДЕСПОТОВАЦ

За оправку обласног пута Ђуприја—Деспотовац одобрила је моравска обласна самоуправа накнадним предрачун од 299.200. динара и расписала лицитацију за 20. август ове године.

ПРОДАВАЊЕ ДУКАТА

Министарство финансија, на питање многих заинтересованих приватних страна, издало је обавештење, по коме се дукати у продаји немају сматрати као роба, а не као валута, те према томе није потребно тражити за продају дуката специјално одобрење од министра финансија, те спадају у промету под закон о радњама (обртима) и могу се слободно продавати сходно његовим одредбама.

СЛУЖБЕНО ИЗ С. К. „БРЂАНИНА"

Пошто Београдски Пливачки Подсавез ни до данас није донео никакву одлуку по извесним тражењима и жалбама овога клуба го је Управни Одбор на својој редовној седници од 17. јула о. г. закључио, да у знак протеста против оваквог рада Подсавеза, НЕ ЕУЧЕСТВУЈЕ на овогодишњем утакмицама за првенство Београда Пливачког Подсавеза.

Секретар П.председник
Душ. Поповић С. Јоксимовић

СЛУЖБЕНО ИЗ С. К. „ЈУГОСЛАВИЈЕ"

За утакмицу са С. К. „Банатом" у Панчеву у недељу 21. т. м. позивају се следећи играчи:

Смиљанић, Бекер, Вељковић, Бокић, Ђукановић, Божић, Б. Николић, Предојевић, Валок, Живковић, Ђурђевић и Митровић.

Именовани играчи имају бити на Савском Пристаништу у два и по сата по подне са потребним стварима и јавити се вођи пута г. Христофору Митровићу. **Управа**

ЗАБАВНИ ДЕО

Бели робови

—:—

Постоји једно место у коме су бели људи робови Црнаца. Реч је о насељу Молополе, далеко у пустињи Калахари, у најмрачнијој јужној Африци. У том месту живе дивљаци, који су познати под именом Бушмани, а припадају једној од најпримитивнијих раса на земаљској кугли. Те дивљаке служе потомци некада богатих и угледних белих људи из Холандије.

Енглески истраживач В. Ц. Макин недавно је пропутовао ове необичне крајеве Јужне Африке. Макин и његова пратња је путовала кроз пустињу Калахари на аутомобилима. Макин о своме путу прича следеће:

„Пре сто година извастан број Бура (директни потомци Холанђана који су се населили у Јужној Африци) дошао је у пустињу Калахари, у намери да у близини пустиње пронађу неки плоднији крај, где би могли основати своје ново насеље. Кроз пустињу су ишли недељама, не могући нигде наћи ни живе душе. У међувремену појавила се код њих велика окудица у пијаћој води и прво им је угинула сва стока. После су почели умирати деца и жене, па и многи мушкарци. Они који су остали у животу, успели су да се дочепају бушменског насеља Молополе. Ту су посетили поглавицу и тражили од њега воде за пиће.

Временом Бури са својим женама морали су увидети да немају куд и стога су сами понудили своје услуге Бушманима. Постали су обични робови, слуге, који су дивљацима носили воду, секли дрва по шумама и вршили најтеже послове. Њихова деца преузела су тешку дужност својих родитеља и тако је то ишло с колена на колено. Данас живе међу Бушманима прауњуци правих Бура и они се према приликама добро осећају, помирили су се са својом судбином, јер на бољу нису навикли. Једино што им је остало, то је њихов језик, који нису заборавили. Шта више Бушмани су научили многе бурске речи и преузели чак и неке њихове навике. Дешава се да роб Бур узима неку младу Бушманку. Расе се мешају, али су бели људи међу овим примитивним дивљацима ипак поносити. Поносе се својом белом — кожом...

*

МЕТУЗАЛЕМИ КОД ИНСЕКАТА. — Много се пише и расправља о старости животиња, па ипак ни данас не постоје још потпуно тачни податци о томе, колико могу појединг животиње најдуже да живе. Ипак научници располажу данас већ са приближно тачним теоријама у том погледу. Што се тиче инсеката, ту се научници највише ослањају на њихе скелете буба, по којима се најтачније може утврдити колику су старост достигли. Немачки професор Шмид у једном стручном часопису наводи интересантне податке о животу буба. Тако он тврди да има неких инсеката који живе и у европским водама, а који могу да достигну старост од сто година. Велики морски пужеви могу да живе тридесет година, док глиста живи просечно десет година. Мрави достижу старост од 15 година; кресница пет година. Неке пољске бубе живе веома дуго. Тако има црви који се задржавају по њивама и хране пшеницом или кукурузом; ти црви могу да живе и 35 година. Инсект морска ружа живи обично педесет година. Речни рак живи 20 до 30 година. Виноградски пуж живи највише 9 година, док пужеви из слатких река просечно достигну век од пет година Пијавица из ритова живи три године, морска пијавица десет година. Мањи инсекти живе наравно много мање. У опште је утврђено, да бубе у ропству, у зоолошким баштама и збиркама научника много мање живе него у слободи.

*

КЛЕОПАТРА И ЗМИЈА. — Две даме посетиле су изложбу слика. Оне су се нарочито дуго задржале пред уметничким делом, које је представљало Клеопатру са змијом. Дивно Клеопатрино тело било је испреплетано телом једне прилично велике змије. Једна дама примети: — Видиш како Клеопатра има дивно тело! Ја сам била модел сликару који је ово мајсторско дело израдио!

Друга дама: — Тако? А ко је био модел за Клеопарту?

Утакмице на куглани у Лајпцигу завршавају се 24 јула

Грозоте тамнице у Манили

— КАКАВ ЖИВОТ СЕ ПРОВОДИ У КАЗНЕНОМ ЗАВОДУ ЗА ТРОПСКЕ КРАЈЕВЕ. —

Тропски крајеви су најплоднији крајеви на свету; топло сунце све обухвата, воће брже и раније сазрева, а ако је добра година, за једну годину има и по три жетве пшенице. Прави је то рај и многи завиде људима, којима је пало у део да живе у том земаљском рају. Али тропска врућина од 40—50 степени има и својих непријатних страна.

На острвима источне Азије, која се налазе у тропској зони, људи су и сувише темпераментни, узбудљиви и немирни. Топло сунце просто изазива врење крви код урођеника, па боме није редак случај да се због најмање ситнице вади оштар нож... Ту се одигравају најсвирепији злочини. Убиства, крвне освете, крваве туче ту су свакодневне. На овим острвима полиција и судови су претрпани послом.

У престоници Филипинских острва, у Манили, налази се највећа и најмодернија тамница тропских крајева. У том казненом заводу долази до изражаја модерни дух културног човечанства; овамо доспевају људи који су кажњавани на основу модерних правних принципа. Највише се има у виду ово начело: робијаше не треба само казнити, већ и лечити. Треба их навикнути на нормалан живот и то путем нормалног, систематског рада.

Па ипак много се прича о грозотама казненог завода у Манили. Са робијаши ма се необично строго поступа, толико строго, да се културном човеку који долази из Европе или Америке чини да је тај поступак и сувише строг и свиреп, нечовечан. Међутим они, који робијаше боље познају, имају снажне аргументе, који обарају сажаљење белих људи. Управник казненог завода у Манили и његови надзорници су мишљења да се дисциплина у тамници мора равнати према распојасаности, обести и разузданости робијаша.

У манилском казненом заводу „Билибид" спроводи се начело продуктивног рада робијаша. Њихов претерано бујни темперамент и наклоности према рђавим делима могу се лечити само помоћу тог продуктивног рада. Циљ је да робијаши, када напусте тамницу, постану поштени, вредни и трезвени људи.

Већина робијаша у „Билибиду" су Кинези и Малајци. Кинези који станују у тропским крајевима далеко су жустрији и необузданији од своје северне браће. У томе се толико разликују, да изгледају као да припадају двема различитим расама.

У тамници се робијаши највише баве плетењем ужади, корпи и столица, шивењем одела и ципела, печењем хлеба и т. д. Али има толико необузданих робијаша, којима овакав посао није довољан да би своје страсти стишали. За такве људе, управа казненог завода измислила је нарочити посао. Најнепокорнији и најнеобуздавији робијаши морају сва кога дана пре подне, у највећој врућини са каменим маљевима да нивелирају огромно тамничко двориште, у коме се ће испревр̌ће толико да у дворишту наналази песак. Тај песак чувари преко но стају прави брежуљци. Необуздани робијаши морају све дотле да ударају маљем по песку, док двориште не постане равно и глатко као огледало. Страшан је то посао, када се има у виду, да за време рада влада температура од 40—50 степени Целзијевих.

Према искуству овај тежак посао најподеснији је за „омекшавање" непослушних робијаша, ни временом, баш услед тога рада, постају меки као памук и питоми као јагањци.

Па, поред свега тога, упркос страшне строгости и згоздене дисциплине, које су заведене у „Билибиду", број злочинаца на Филипинским острвима је необично велики. „Билибид" је увек пун робијаша. Надзор над овим робијашима је веома тежак, а у најгорем положају налазе се њихови чувари, чији живот се налази стално у опасности. Побуне нису ретке, али су до сада увек угушене.

*

ЈАДИ ПАПИНОГ КОЧИЈАША. — У Ватикану живи већ деценијама папин кочијаш Риналдо Ђакини, старац од 80 година, који је за време свог дугог службовања променио пет господара, пет римских папа! Овај човек је данас веома несрећан. Он је годинама жудео за моментом, када ће се папа одрећи свог добровољног ропства и напустити Ватикан. Тај моменат је сада дошао; папа Пије Једанаести је озбиљно одлучио да напусти своју резиденцију и мало се провоза по улицама Рима. Али на жалост? не на кочијама Риналда Ђакинија, већ на једном елегантном Фиату најмодернијег модела! Риналдо и његове каруце данас спадају већ у ватикански музеј..

*

КАД КИША ПАДА... — Један туриста залутао је у забачено планинско село, у малу гостионицу. Преко целог дана падала је киша, тако да он није могао направити излет у околину. Морао је цело време провести у малој, чађавој и мрачној кафани. Кад му је већ било сасвим досадило он упита гостионичара:

— Имате ли неких књига?

Гостионичар га зачуђено погледа, па па затим упита:

— Да нисте и ви, господине, неки финанц?

*

ГАЛАНТНИ ШВЕЂАНИН. — Шведски државник Елвингс посетио је једном Беч и био примљен у аудијенцији код Марије Терезије. Краљица га је упитала:

— Познајете ли ви добро шведску краљицу, сестру пруског краља?

— Одлично.

— За њу кажу да је најлепша краљица на свету...

— Да, величанство, одговорио је галантни Швеђанин, то сам и ја до сада веровао!

БРАК СИЈАМСКИХ БЛИЗНАЦА. — Сијамским близанцима се данас називају они близанци, који су телом срасли један за другога и не могу према томе никада да се одвоје. Они су силом прилика и неким чудним каприсом природе осуђени на непрекидни живот у двоје. У престоници Филипинских острва Манили живе сијамски близанци браћа Лучио и Симплично Годино, стари двадесет и пет година. Они су недавно одлучили и поред свог великог и заједничког телесног недостатка, да ступе у брак са двема сестрама, Натом и Викторијом Мотос. Оне истина нису близанци, али су се ипак решиле да постану жене браће Године. Матричар, који венчава паре ве, није хтео да венча ова два необична пара, али су се они тада обратили судукоји је брак одобрио на основу једног сличног преседана, који се десио у Енглеској. Свадба је протекла веома свечано, у присуству око 5000 званица.

*

У КОЈИМ ЗЕМЉАМА СЕ НАЈВИШЕ ТЕЛЕФОНИРА? — Према статистици, који је недавно објавио француски часопис „Ла Натир" највише се данас телефонира у Сједињеним државама, где је број телефонских спојева највећи. У Сједињеним Државама на првом месту налази се Њујорк. У тој гигантској вароши телефонске централе дају дневно 1,415.108 спојева, тако да на сваких сто становника долазе 24 телефонска разговора. После америчке Уније долази Енглеска, на првом месту Лондон са 488.500 телефонских разговора дневно. После Лондона долази Берлин, Париз, Торенто, Токијо, Копенхаген, Штокхолм, Буенос Ајрес, Ливерпул. Беч, Рим, Пешта и остале европске престонице далеко изостају у статистици иза наведених вароши.

*

НАЈБРЖА ЖЕЛЕЗНИЦА У ЕВРОПИ. — Енглези и Немци су се дуго времена препирали око тога, да ли у Енглеској или Немачкој јуре најбржи возови у Европи. Ове две земље с правом захтевају првенство на том пољу. Сада је коначно одлучен и овај спор Немци морају да признају да су енглеске железнице најбрже у Европи. Брзи воз, који саобраћа између Челтенхема и Лондона, стварно је данас најбржи воз на нашем континенту. Тај воз превалио је између Свиндона и лондонске железничке станице Педингтон пут од 77.25 миља за 68 минута, што значи да је јурио брзином од 110 километара на сат. То је одличан рекорд на овом пољу. Тај рекорд једино туку железнице Сједињених Држава, где има експресних возова, који јуре брзином од 122 километара на сат.

ЕНГЛЕСКИ МИНИСТРИ — У ОСКУДИЦИ. — Енглеска штампа се већ дуже времена жали како је Лондон постао најскупља варош на свету. Живот у енглеској престоници је данас одиста веома скуп. Лондонском скупоћом најтеже су погођени — министри! Ово мало чудно звучи, али је ипак тако. Министри у Енглеској немају бог зна какву плату, а морају много да троше на репрезентацију. Председник енглеске владе г. Макдоналд — као и сви досадашњи премијери — има годишњу плату од 3600 фунти стерлинга (око 1 милион динара) али се не сме заборавити да је енглески премијер обавезан да сваке недеље приређује бар два пријема у Даунинг-Стриту, који много коштају.

„Дејли Хералд" пише како су многи енглески премијери живели формално у оскудици. Једини Вилием Пит био је изузетак, јер он је у исти мах попуњавао неколико ресора. Ако премијер не располаже са приватном имовином, као што је случај са г. Макдоналдом, он мора са својом породицом да проводи најскромнији живот, да би могао — репрезентовати! Лист додаје, да се г. Макдоналд бави пројектом закона о борби против скупоће. Сваки човек је мање или више егоиста а г. Макдоналда нико не може укорити због овог малог себичњаштва.....

ГУШТЕРОВА КОЖА КАО ТАПЕТА. — У последње време змијина и гуштерова кожа необично је у моди. Отмене и елегантне даме не могу се данас ни за мислити без ципела и ручних торбица од змијене или гуштерове коже. Али поред све финансијске кризе, која у свету влада, људи ипак не могу да се одрекну луксуза. Тако сада париски тапетари израђују оригиналне зидове у аутомобилима. Цела унатрашњост аутомобила тапетира се са гуштеровом кожом, што пружа веома пријатан и леп изглед. Један париски тапетар примио је недавно са острва Јаве 8000 гуштерова, чија вредност је износила 10.000 франака. О ва количина гуштерова биће довољна за тапетирање 20 већих аутомобилских кола.

Генерал А. КОШКО:

Мемоари једног криминалисте

— Сцене из криминалног света царске Русије. —

13.

Одговори су били скоро сви негативни: купљене су једна или две, али не четири наједанпут. Једанаест карата узето је на петроградској станици. Ово је дозвољавало предпоставку да су убице селе на воз на станици у Петрограду.

Три дана доцније Мислук се вратио из Дна, где није ништа ново сазнао. Он је испитао суседе Правнукова, отишао је у Островски затвор, где је саслушао кочијаша, који није хтео ништа да каже. Он је ипак могао да констатује да су у време злочина три индивидуе, које нису биле из тога краја узеле карте за Витебск и ушли у воз који је дошао из Петрограда. Али ова чињеница није изгледала од велике важности, прво зато што су овде биле по среди само три особе, а друго што злочинци нису могли бити тако неопрезни да седну у воз за Дно, готово на месту где је извршен злочин. Разуме се да је полиција у Витебску била сместа извештена.

Ја сам већ мобилисао један велики број дедектива, који су имали да зању по локалима и скровиштима у нади да ће тамо чути изненада реч која би се односила на убиство. Резултати су били врло слаби. Само један од њих могао је у једној пивници да чује делове једног разговора чија садржина није била сувише јасна. Један скитница причао је другом да се у једном затвору, који није добро означио, приповеда то да један богати сељак живи у близини једне станице и да се ради о томе да он буде опљачкан. Било је тешко из ове индиције извући неку корист, јер у престоници има велики број затвора. Било их је око педесет.

У намери да искористим слабе индиције које је мој агент прикупио у пивници, а познавајући психологију многих лопова, издао сам заповест мојим детективима да предузму потере по свима местима, где се састају сви сумњиви елементи, а нарочито они који су се налазили у полицијском регистру. Сви су ови притворени морали бити упућени у наш биро да овде буду строго саслушани. Они који су на својим леђима имали једну или две осуде били су повereни мојим помоћницима, а ја сам за себе резервисао све оне који су имали више од две осуде.

Један бескрајан низ ових бедних одпадника од рода људског дефиловао је предамном.

Ја сам свакоме говорио отприлике исту ствар. Почео сам да их испитујем да ли су чули да се штогод говори о страшном злочину код Дна. Одговор је увек био негативан, ја сам им приповедао злочин са свима страшним детаљима у циљу да у њима побудим сажаљење према несрећним жртвама и њихову одвратност према грозним џелатима.

Обраћајући се неком Иванову, Петрову или Карпову ја сам говорио: Ти кажеш да ниси ништа видео, ни ништа чуо о овом злочину. Најзад, то је могуће... Али можда се ти бојиш да издаш бандите. Размисли, ови људи незаслужују да се штеде. Они су без икаквог разлога убили осам људи! Да су их само једноставно убили, али они су им поломили удове, ископали очи, трели су им стопале на ногама! Они нису имали милости ни према старцима ни према сасвим малој одојчади.

Читалац, који мало познаје психологију злочиначког ћефа рећи ће можда да овај апел на њихова осећања није могао да дирне ни њихово срце ни бунити њихову савест.

Колико ли су њих који овако мисле далеко од истине! За ово неколико тужних дана предамном су продефиловале стотине бедника и могу да тврдим да су готово сви, са малим изузетцима, били дирнути мојим речима.

Међутим, првих дана, моји су напори остали без резултата. Најзад, после недељу дана један од мојих помоћника, коме је било поверено саслушавање кошкара, саопштио ми је да неки Федор са надимком „Друга Соња" жели да говори самном. Овај Федор био је знаменитост своје врсте. Он је свој надимак добио поводом позоришног комада. „Соња са златним рукама", коју је он могао... имитирати са много талента. Његова ме је жеља донекле изненадила, јер је једва прошло неколико дана када сам га ја сам саслушао.

— Е, добро Федоре, шта ми имаш да кажеш?

— Ево, Ви сте ме пре неколико дана питали о злочину код Дна. Ја сам вам рекао да нисам ништа чуо, али то није била истина... Нисам хтео да говорим! Од тада сам променио своје мишљење. Ја непрестано имам пред очима сироту децу окупану у крви. Велико сажаљење за ове невине жртве обузело ме је. Одлучио сам да вам дам неке податке и ја ћу вам помоћи да пронађете убице.

— Е, добро Федоре, твоја је одлука лепа. Причај ми шта знаш.

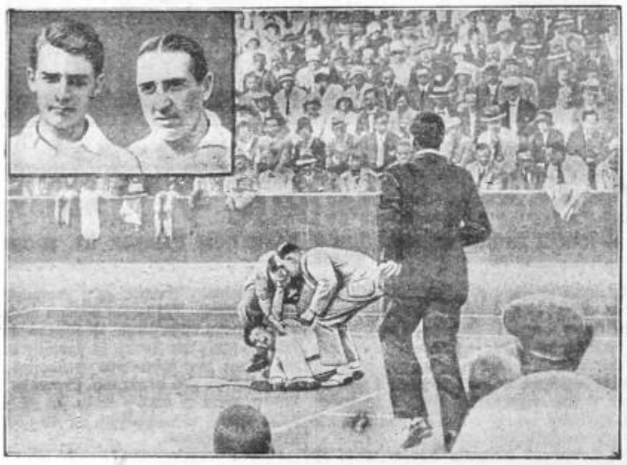
— Не, ја вам нећу ништа рећи све док ми се пред светом иконом не закунете, да ће оно што вам будем рекао остати између нас. Ви знате шта нас чека ако издамо: удараџ ножем у слабине и све је свршено!

— Тако је Федоре. Ја ти обећавам и ако ниси и сам умешан у овај злочин ти немаш шта да се бојиш. Ја знам да ћутим!

СПОРТ

Изнова...

ПОНИШТЕНЕ ЗАСЛУЖЕНЕ ПОБЕДЕ

Тенис утакмица за Давис-покал завршена је између Енглеза и Немаца са 2:3 у корист Немаца. Слика показује драмски завршетак ракете-двобоја: Остен лежи на земљи. У углу: Остен (лево) са Преном који га је победио

НАДА ПРЕСТОНИЦЕ ДОВЕДЕНА ЈЕ У ПИТАЊЕ

Савез је нашао да је овдашњи мајстор бесправно искористио свог вођу напада и наредио да поново одигра утакмице са црвеним суседом и белима са мора. Овом одлуком веома је угрожена нада нашег лепог града за назив правца државе опет дође где треба.

Плавима је пошао за руком изванредни подвиг да Хајдуку, на његовима врелом игралишту, без поговора отме два драгоцена бода, који су били канда довољни за крајњи успех. Стање је сад наиме тако да се уопште није смело рачунати са поразом домаће чете. Ако је пак који такмац кадар да као гост савлада свог супарника, онда се претпоставља да је тиме себи отворио пут завршној победи. Плави су показали способност да изведу неочекивану ствар и више ником није падало на памет да посумња у срећни исход.

Данас положај плавих није тако добар, јер се не вериује да би одлична дружина и други пут на мору могла прегазити одличног Хајдука, који је поучен ћавним искуством и спреман валда да у следећој борби окрене сасвим други, боли лист.

За нас, грађане ове вароши, мање је важно питање новог огледања између плавих и црвених, пошто је свима пре свега на срцу успех Београда, али је неоспорно да присталице Југославије нису биле неугодно изненађене решењем из Загреба. Оне су уопште биле против по ништењ, иако је Марковић утерао три лопте у мрежу њихових љубимаца, али сад, кад се догодила несрећа, поуздано да нису равнодушни другчијим изгледима.

Управа дружине са детелином није хтела да се жали и листом сви пријатељи исте биле су сложни са таквим поступком. Имао се дакле један диван другарски обзир према плавима.

Савез је међутим поништио црвени пораз и они се не љуте, пошто су убеђени такође да је учествовање новог вође стрелаца код противника било неправилно.

Једино се жали, неподељено и искрено, што је избрисана победа у Сплиту, премда је јасно да је и Хајдук из наше заједничке отаџбине и да има право на исту законску заштиту. Ако је збиља било неправилности у наведеном случају, нама је немогуће да нападнемо савез, све док се не уверимо да ли је било другог излаза.

Једо бих међутим хтео да признам отворено. Ако плави не буду могли да надокнаде губитак, ваља утврдити смело да данас најбољи у држави и да заслужују назив правца.

Можда плави неће бити више на овој висини, али сад су заиста били заслужни да се свиме друштвима у Краљевини стане на чело.

Владимир Кустудић.

ИЗ НОВОГ СВЕТА

Необузданост у Јужној Америци

Енглески спротски лист „Атлетик — Њус" носи доживљаје Челзее, лоптачког друштва из Лондона, у Јужној Америци.

Челзеа је, као што је познато, кренула на једну турнеју по Јужној Америци. Своју четврту утакмицу имала је да одигра у Буенос Аиресу и тамо је била жртва невероватних сцена.

У присуству 50.000 гледалаца Енглезима је пошло за руком да победе аргентинску репрезентацију са 1:0 Гости су знали да у тој земљи имају огромно много поморанџи, али су очевидно били неугодно изненађени кад су на својим леђима и главама осетили праву киту од слатког воћа.

Два играча противника, Еваристо, (средњи нападач) и Скопели (воћа напада), несумњиво спадају међу најбоље лоптаче на свету. Директор Челзее, стари Крипс, био је веома одушевљен њиховом вештином и изјавио како би га радовало веома да у Лондону види један тим Аргентине. Њега би додуше донекле спутала међународна правила, која му не би дозволила да свуда игра као код своје куће, али би посматрачи свакако у њему нашли најбрже играче под небом, који и поред велике хитрине умеју да владају са лоптом мајсторски.

Приликом следеће игре, против једне репрезентације вароши, дошло је на очиглед 40,000 гледалаца до једног жалосног скандала.

Чим би пао који гол публика је покушавала да скочи преко високе бодљикаве жице, која раздваја гледаоце од играча. Кад је Челзеа пред крај борбе постигла стање од 3:2, избило је страховити неред. Гомила је некако успела да продре на бојно поље и онда је изгледало да ће ствар завршити крвопролићем. Полиција је једва могла да одржи ред.

Судија се показао као приличан боксер. Он је неком навијачу, који је долетео на њега, показао све звезде једним „силним" апперкатом и онда стрпљиво у облачињицу. Кад се свршила борба, игралиште је било преплављено помоћницима и камењем. Енглези су након пола сата (већ су сви гледаоци били отишли) изашли на терен и поступили веће „примерке" да би их понели са собом. Присутне су уверили да ће то необично оружје аргентинске публике доћи у британски музеум.

Домаћа штампа је оштро осудила испаде и умолила Енглезе да њихову изјаву приме као извињење. Гости су то и учинили.

ВЕЛИКА ДЕЦА

Мишљење о Египћанима

Тарџана (Арсенал) из Канра подлегла је у Будимпешти једном комбинованом тиму са 1:3. Она је оставила доста добар утисак. Нарочито код „Немзети Спорта", који се на занимљив начин изразио о игри и стилу синова Канра.

Лист је написао следеће:

„Гости, који су после једне дуге и каморне турнеје наступили у Будимпешти, испољили су многе одлуке, вредне да буду споменуте. Египћани играју брзо, жестоко и сваки потез изводе крајњим залагањем. Они не дозвољавају да противник одахне, док сами изгледају неуморни. Некаква урођена снага даје игри мрких лоптача из пустиње једну фасцинирајућу ноту. Њихови мишићи изгледају гдекад као исковани а њихов дух је наиван и поштен. Од њих нико није видео скривене или намерне фаулове.

Они су велика деца, која се само играју и воле фудбал. Наравно, у тактичком погледу имају још много да уче, али је ипак јасно да би један добар тренер из њихове хитрине и техничке спретности могао извући пуно."

И тако су Египћани добили једну врло повољну оцену. Негде су прекршили уговор, негде су узели аконто и отишли да се не врате, негде су играли бедно, али гдекад су успевали техничке спремности могао извући пуно".

ПИТАЊЕ МАРКОВИЋА

Од једног присталице плавих уредништво је добило овај чланак. Премда је већ пала одлука, износимо мишљење господина, да би се читаоци упознали и са гледиштем неког из круга пријатеља лоптања.

Ево шта каже:

Већ је десетак дана како се у свима дневним и спортским листовима третира питање, како ће се решити жалба „Хајдука" против наступа Марковића на утакмици за првенство државе, коју је „Хајдук" потпуно заслужено изгубио. Овдашњи листови сви скупа сталиу са гледиште, да Б. С. К. није учинио ништа противно правилима стављањем у тим Марковића, јер је управа имала прописну верификацију дозволу за његов наступ. Противно томе загребачки листови и још неколи стали су на гледиште да се Б. С. К. поништи све утакмице одигране за првенство у којима је наступио Марковић.

Како ће решити надлежни ово питање, посматрајући њихов досадањи рад, није тешко погодити. О томе нам сведоче и изјаве неких загребачких меродавних личности. У осталом нека реше како хоће, па нека их њихово вести. Ја пак хоћу да изнесем своје мишљење, а мислим да неће бити ни један једини човек, који би поштено рекао да се са овим не слаже.

Дакле, Марковић је прописно верификиран и на основу тога и играо. Обзиром на то да је он већ играо првенство утакмице за Сарајевски Хајдук то не би имало права да игра и за Б. С. К. Према овоме неко је крив. По моме мишљењу, а то је и тачно, крив је Београдски Лоптачки Подсавез. Дакле кривац је пронађен и сада треба суђење да се изврши над њим. Господа, која су ту кривицу учинила нека стојички изађу и нека прме казну, па ма она била и доживотна.

Кажњавати клуб или ништити утакмице или одређивати поновне била би највећа бламажа за Савез и за сва лица, која њиме командују. Тиме би се и последње пут доказало да на управу тога најјачег спортског савеза стоје људи, који ниђега спортског у себи немају. Какве би се последице таква одлука донела и за не говоримо, али да би наш спорт — ногомет — пао испод нивоа на коме је Албански то је сигурно. О томе нам сведоче примери не само у спорту већ и у сваком другом послу па било код друштва, било код појединаца, јер кад се нешто крвавo и поштено стекне или уради, па се то оспорава, онда од тога радосника више се ништа не може тражити да ради са вољом и из својих побуда.

Господи пак, која мисле да би Б. С. К. без Марковића тукли, препоручујем да се припреме јер имају играти још по једну утакмицу у којима он свакако неће учествовати, па нека мрежу Б. С. К. пуне до миле воље. Но нека се не заборави да на његово место долази млади Чупић у кога ми више гледамо но у Марковића.

Стари Спорташ

СВЕЧАНО ОСВЕЋЕЊЕ ТРИБИНЕ ШАБАЧКЕ „МАЧВЕ"

Мачва (подмл.) — Војводина (подмл.) 4:1 (2:0).

Мачва (олдбој) 1. — Мачва (олдбој) 2. 1:1 (1:0).

Мачва (1. тим) — Војводина (1. тим) 10:1 (4:1).

ШАБАЦ. — Преподневне свечаности посетио је велики број пријатеља „Мачве", међу којима председник шабачке општине г. Јанко Јовановић, директор шабачке гимназије г. Душан С. Коњевић и др. На јектењју одговарало је Шабачко Певачко Друштво. После свечаности приређена је гостима закуска.

По подне број се посетиоца упетостручио. Места на новој трибини — која може да прими преко три стотине лица — била су распродата. Запажено је и неколико званичних лица. У 3 часа подмладак слављеника заиграо је са подмлатком новосадске „Војводине". Слављеникови малишани и ако физички мало слабији, убедљиво су савладали госта са 4:1 (2:0) голове дали: Шљивић 2, В. Живковић и Милановић. За госте Загорац. Судио добро г. Илија Паранос.

Највећи интерес владао је за утакмицу олдбојаца. Они су играли сваки на свој начин. Бањац је све редом хватао за прса у доброј намери. Г. Спасојевић је све редом потплетао и обарао. Максимовић, шампион за ондулацију и ако мали највише је скакао. Играли добро обе Петровића, Исаковић, Стефановић, Лазаревић, Гашић пожртвован и Ђенадић. Једино цело такмичење схватио је најозбиљније Илија Поповић. Мања је био прави виртуоз са лоптом, да се већ за Стеву Кујунџића и Мињића то не може рећи. Остали нису се ни видели ни свидели. Голове дали Пангалос и Чечак. Судио мали Брана слабо.

Требало је да прође десетак минута да би публика могла да се уозбиљи, и да г. др. Хајдија одржи кратак поздравни говор у име „Војводине" предајући трофеј „Мачви", и да му одговори г. Петровић у име „Мачве" па да отпочне главни сусрет.

Мачва: Николић, Војисављевић, Цветковић, Врачарић, Николић (Пантазијевић), Гајић, Божовић, Ђ. Јовановић (Киш), М. Јовзновић и Кесић.

Војводина: Косић, Живић, Кричков, Поповић, Немеш, Алексић, Гргоров, Палић, Митровић, Митровић, Марсовић, Антонић.

Мачва је у сјајној игри прегазила праваке Новог Сада. То је у исто време највећи пораз који је доживео и један новосадски клуб у Шапцу. Мачва није играла у свим линијама изврсно али је фор бно врло ефикасан, и врло добар. Кесић изврсан. У халф линији Врачарић на моменте био је испод просечног, на моменте изврстан. У одбрани најбољи Војислављевић. У фору добри М. Јовановић и Гајић. Код Војводине Косић је био врло добар. Од бекова врло добар Кричков, халф линија пожртвована у фору добри Марковић и Гргоров. Тек што се почело Марковић је са дваесет метара погодио у леви горњи угао. Ускоро Божовић је егализирао и поново. Киш је са пенала повисио на 3:1. по том М. Јовановић на 4:1. Серију голова у другом полувремену отворио је Божовић из лепе комбинације са Гајићем. Кесић даје шести и један гол, Божовић осми, Киш девети и Кесић улази у мрежу дајући десети и последњи гол.

Војводина је, ипак, дала пожртвовану игру и жилав отпор. Њени људи су се лавовски борили против изврсне и разигране „Мачве". Циљ публика бяла је у чуду шта „Мачва" ради. Њена победа је очекивана али нико није ни слутио да ће она бити двоцифрена. Судио изврсно г. Милан Николић из Београда.

Р. М.

Фељтон „Правде"

САН

— СЕЛМА ЛАГЕРЛЕФ —

Пре једно педесет, шездесет година живео је један човек, који је био надничар код поседника Доберихсена. Да ли је био млад или стар, вредан или неспособан? Највероватније је да је њему било као већини из његовог сталежа. Он је цео дан радио на поседу и када је у вече стизао кући дочекивала га је једна испијена жена и дерњава читаве легије деце.

Какав је био поседник Доберихсен, код кога је он служио, не знам ни то рећи, ја чак не знам где је лежао тај његов посед и да ли је био мали или велики. Било би лепо када би ја о томе знао причати, али то са овом приповетком нема баш ништа заједничког. Исто тако ништа не значи да ли ја знам, или не знам какав је био тај поседник. Може се увек помислити да је он био поседник старог кова, који је од својих радника тражио што више посла, а за живот им је давао тек толико да су тешко одржавали свој опстанак.

Догодило се да је овај човек, који је био надничар код поседника Доберихсена отишао на састанак побожних људи да чује једног проповедника.

Какав је био тај проповедник ни то вам не могу рећи. Можда је он био путујући проповедник изаслан од једног мисионарског друштва, а можда је проповедао из сопственог подстицаја. Али једно можемо бити сигурни да је то био човек честит, и богоугодан који је ово сигуран у своја блаженства и који је хтео што више њих да пробуди из грешног сна. И пошто није знао на који ће други начин да освести своје људе, он је говорио цело вече о паклу и шта се тамо догађа.

Зацело да је он добро обављао свој посао и више њех пробудио и обратио. Али овај човек, који је био надничар код поседника, није био међу онима над којима се милост излила. Он је цело време побожно слушао и веровао сваку реч, али није имао правога уверења. Он није осећао ни мало кајања или радости што ће моћи одбацити свој терет грехова и пошто је тако било, њему је било јасно да је пакао једно место коме неће моћи избећи.

Када се у ноћи враћао кући, ишао је са још неколико људи који су били над ничари код Доберихсена као и он. И са свим је природно да су они сви скупа мислили на проповед.

Да ли је то била замореност или је проповед на њих толико деловала, једно је сигурно, да ни један од њих није ни речи прозборио све док човек о коме сам баш причао није дигао свој глас и саопштио им закључак до којега је дошао: Ако је неко целог свог живота био надничар код Доберихсена и ако има на крају да дође у пакао, онда тај неко нема више радости што је дошао на свет.

Сви су остали слушали. Њима се чинило да су то значајне речи и да је њихов друг изговорио баш оно, што су они сами осећали, док су ишли тако уморни и потиштени. Можда су и месец и звезде биле на небу и обасјавале ноћ, али они на то нису ни помислили да уз дигну свој поглед. Пре су можда гајили лаку наду, да ће један пут моћи да се крећу по пространој звезданој дворани, али сада они су знали да су искључени из ове дивоте.

Они су можда зажелели да окају своје грехове и да уђу у блаженство, али када се то није могло постићи ни на који други начин него женским уздисањем и јадиковањем, што им је било немогуће, онда ту није било никакве сумње каква их судбина чека. Они су у души понављали изречене речи. То је била истина. Када је неко цео живот надничар у Доберихсену! То није никаква шала! Сама тегоба и рад целе године! Никаква друга награда него крпе и глад. И још поред тога очекивати пакао! Не, онда не може бити радости што су дошли на свет!

Људи који су чули ове речи били су толико њима обузети, да су то испричали својим женама. Да ли је то дочуо поседник из Доберихсена не знам, али је сигурно, да су се они проширили по целој провинцији, па чак и по целој земљи. Ове су речи употребљаване као пословица и ко је год имао тешки посао а малу надницу он је често сам себи мрмљао: „Када је неко целога живота надничар код Доберихсена".

И ја сам чуо ову пословицу када сам био дете. И она ми се тако упила у памет да је ни данас нисам могао заборавити. Ја нисам могао да схватим да је тим радницима могло бити тако рђаво код Доберихсена. Зар за њих више нема наде?

Ако се радник није могао покајати и обратити, он је могао и на други начин да стече блаженство. Он је могао једног човека да спасе од смрти. Али ово, то су добра дела и то не би могло да важи.

Често сам опет помислио да би он могао имати ћерку, која би се богато удала и да би му у његовим старим данима могло добро бити. Нисам могао да подносим да би један човечји живот могао да буде тако бедан и без радости на овом и будућем свету. Овоме човеку поклонити пар срећних дана не би достајало. Како би му могао прибавити вечност, то нисам могао да схватим.

Ипак не би било праведно да он дође у пакао. Тамо долазе велики грешници, а не добри и безазлени људи као он. Али како било да било, ја нисам могао да дођем до правог закључка. И како су пролазиле године, моје су се мисли бавиле са другима. Али ја нисам сасвим заборавио Доберихсеновог надничара. Све до у последње време питао сам да ли је он ипак било на који начин дошао до небеског спасења.

И баш сада последње године ноћи сањао сам га. Сањао сам како ходам по једном широком путу. Крај мене је ишао један висок, мршав човек. У истом моменту чим сам га приметио знао сам да је то надничар, који је био код Доберихсена. Ја сам знао да је он умро још исте ноћи и да је сада био на путу у небо где ће пред престолом божјим да чује осуду: блаженство или пакао.

Био сам неизмерно радостан што сам га сусрео. Сада ћу коначно да сазнам како ће му бити на другом свету. Понешто ме је изненађивало да је све до сада живео на земљи. За кратко време нашли смо се пред рајским вратима. Ме ђутим то није било никакво небеско царство, него једноспратна кућа једне парохије. Али, то нас ни најмање није сметало: надничар и ја схватили смо да то тако мора да буде.

Нисмо требали дуго чекати и већ следећег момента стајали смо пред Свемогућим. То баш и није био Бог него је то био парох Вернер из Суне-а, који нас је мерио седећи за широким писаћим столом. Препознао сам његово велико и широко лице са црном брадом, која га је чинила још ширим, али то није ништа сметало, јер је то у сваком случају био Бог. Одма десно крај писаћег стола била су једна врата и ја сам знао да се иза њих налази парохијски салон. Одмах сам схватио да су се иза ових врата налазили они којима је одређено блаженство.

И док сам ја тако стајао и упирао поглед у та врата Бог је упитао надничара, како се зове, одакле је и потражио га у једну огромну књижурину. Погледао је примедбе које су биле уписане и без и једног питања показао је врата салона.

— Изволите, рекао је он човеку, који је био надничар код Доберихсена. Човек се приближавао вратима и ја се више нисам могао уздржати:

— То ваљда није забуна? рекао сам баш у моменту када је надничар положио руку на кваку од врата.

— Како то? питао ме је Бог. Исто тако је имао навику да седи парох Вернер и трептао очима када је очекивао да ће му неко поставити једно глупо питање.

—Хтео сам да питам да ли је он заиста заслужио небеско спасење?

— Па зашто да није заслужио небеско спасење, зар он није радио од јутра до мрака од свог најранијег детињства па све до високе своје старости?

— Зар то важи? питао сам.

— Свакако да вреди, одговорио ми је Господ Бог, то више вреди од другога! И он је сам устао и отворио врата човеку, који је био надничар код Доберихсена.

Али ја, ја сам био радостан што сам се — пробудио.

И док сам тако у полусну лежао, осетио сам како је једна велика радост прострујала мојим целим бићем и ја сам неколико пута једно за другим самом се би рекао:

— Рад није само једна светиња! Истински и тешки рад је у цени код нашега Господа Бога, а можда и сваки други рад!

У истом моменту сетио сам се да је данас Нова Година.

— Сањао сам тако леп сан да ћу бити радостан цео дан, па можда и — целу годину! шапутао сам док ме је звокупљала неописана срећа што имам један посао који ћу моћи вршити и љубити!

Главни депо за Краљевину Срба Хрвата и Словенаца, МИШКОВИЋ И КОМП. дрогерија на велико — Београд. 1808

ОГЛАС ОГЛАС

Сунчање! Ваздушна купања

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ

Ваздух и сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.

ТРУГО ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ ЦЕНА 10 зин

У књизи се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце

ЛЕТО И ДЕЧЈЕ ДОБА. — КУДА ЋЕМО НАШУ ДЕЦУ НА ЛЕТО?

Са списком свих места у нашој земљи која се могу искористити као дечја летовалишта и зимилишта. Цена 6 динара.

Обадве књиге добијају се у свима књижарама и код писца: Јовановa 83.

Роман „Правде"

Острво страсти

— МАВРО ЈОКАЈ —

90

— Наставак —

У крчми је појео чинију пиктија од говеђег меса, које он да је био у другим приликама ни окусио не би. Али сада му је то просто јело необично пријало. Попио је читав бокал вина, а затим је отишао да спава. Он је спавао до вечера.

У вече је кренуо са сељачким колима за Балатон. Стигао је тек сутрадан, касно у вече. Он је одмах отишао у свој дворац који се налазио у близини језерске обале.

Магла је Тимара пратила све до дворца, чак ни тада није престала. Ни само језеро није се могло сагледати.

У исте ноћи позвао је своје рибаре у дворац и од њих је сазнао да они сутра почињу радове око зимског риб ова.

Стари рибар Галамбош рекао је Тимару да се нада богатом лову, тим пре што је и Тимар присутан... А Тимар увек доноси срећу...

Михајло се на речи старог рибара јер ко осмехнуо.

Пошто је за сутра све уговорено, Тимар је рибарима дао доста вина и ракије и послао их кући.

Сада је тек осећао колико је уморан. Чим је легао он је заспао, не сањајући ништа. Када се пробудио осећао се потпуно добро. Изгледало му је као да су јуче и прекјуче били тако давно.

Још није било свануло, али га је изненадило, да кроз незастрти прозор у собу продире месечева светлост. Време се, дакле, разведрило.

Брзо је устао, опрао се у хладној води и одмах пошао да види Балатон.

На залеђеном језеру, које је било глатко као огледало, видели су се само трагови кола. Околина је била ванредно лепа. Ускоро су дошли и рибари који су са секирама морали да праве отворе, како би могли на залеђеном језеру убацити своје мреже и уловити што више риба.

Пролазили су сати, а тек у подне могло се помишљати на хватање риба. Двадесет људи почели су да извлаче огромну мрежу, у коју је као што изгледа, залутао богат плен. И одиста, плен је био изнад сваког очекивања. Мрежа је била пуна крупних и ситних риба, могло је ту бити три метарске центе.

Рибари су још два пута бацили мрежу и извукли још већу количину рибе.

Пред вече сакупили су се сељаци из околних места, они су радознало посматрали овај несвакидашњи призор. Тимар је наредио да се из његовог подрума изнесе неколико буради вина и приреди свечана вечера на залеђеном језеру.

Дошли су и цигани свирачи, а када се на небу појавио месец, весеље је било већ у пуном јеку. Играло се и певало.

И Тимар је играо. Тог вечера он је много пио. Весеље на леду била је одиста дивна ствар!

Тек после поноћи свет се почео разилазити својим кућама, благосиљајући дарежљивост г. Леветиначког, који их је тако сјајно угостио.

Највећу рибу коју су ухватили, упаковали су са највећом пажњом у један велики сандук. Наређено је кочијашу да буде спреман за пут, јер ће ту огромну рибу морати однети у Комран... Тимар.

Тимар је за време ових припрема написао једно писмо Тимеи; оно је било написано у нежном, чак и веселом тону. Он је Тимеу назвао својом милом женицом. Описао је детаљно свечаност на леду, како је био расположен и како је играо са сељацима.

Оваква писма пишу људи, који се баве идејом самоубиства.

Када је писмо било написано, сам Тимар га је однео кочијашу.

Стари Галамбош још није био отишао кући.

— Идите кући, Галамбош, рекао му је Тимар, ви сте већ уморни.

— Не могу још. Морам да запалим још ватре на леду јер ће лисице и остале грабљивице да се дошуњају до отвора које смо направили и вребаће рибу. Риба се боји лисице и оне ће их толико растерати, да их данима не можемо по купити...

— Оставите ви те ватре, рекао је Тимар. Ја и онако нећу спавати... С времена на време изићићу на балкон дворца и испалити своју ловачку пушку... Четвороножни рибари ће се на то одмах разбећи.

Стари рибар је пристао на овај предлог и пошао својој кући.

Глуви надзорник дворца, једино живо биће сем Тимара у дворцу, већ је давно заспало. Поред тога што је био глув као топ, он је вечерас попио приличну количину вина и његов ноћни мир ништа није могло пореметити.

Тимар је пошао у своју собу и наложио ватру у камину.

Није му се спавало.

Увалио се у наслоњачу и почео да размишља. Месец се још није појавио на небу. Кроз прозор је могао да види чисто, ведро небо пуно звезда. Има момената када човек може да ужива у најобичнијим појавама. Често сатима може да посматра изванредне предмете а при томе ни на шта не мисли. Гледа и ништа не осећа.

И то је одмор.

СТРАШИЛО

Звезде су сјале на небу, њихов одсјај могао се приметити и на глаткој ледној кори Балатона. Ништа не ремети дубоку ноћну тишину.

Тимар је био леђима окренут унутрашњости собе. Потпуно се удубио у посматрање ноћних природних лепота. Од једном иза његових леђа зачуо се глас.

— Добро вече, господине!

Глас је Тимара тргао из сањарења. У соби је на столу горела лампа, а ватра је у камину пуцкарала. Врата од собе била су широм отворена. У оквиру врата, на прагу стајао је један мушкарац. Када га је Тимар угледао он је претрнуо.

Не познаје човека који се сада налази пред њим...

Не познаје га а ипак зна с ким има посла...

О, то је реинкарнисани фантом, који Тимара толико прогања!

(Наставиће се.)

И НАЈБОЉА ПРИЈАТЕЉИЦА завидиће Вам на елеганцији и шику који имате у прекрасним и укусним тканинама набављеним у нашем стоваришту. Свилене шарене тканине у огромном избору од 36.-- Дин. метар па на више код МИТИЋА

ЈЕДАН МИСТЕРИОЗАН КРИМИНАЛНИ СЛУЧАЈ

Таина америчког Дон Жуана Марлова чији су леш непознате убице избацили из аутомобила

— ГОСПОДИНЕ УБИЦО, ПРИЈАВИТЕ СЕ! —

ЛОНДОН, 18.

Целокупну америчку јавност у великој мери занима сада криминална афера у вези са познатим представником њујоршког подземног света Франклином Марловим, који је био чувен под надимком „Дон Жуан америчког подземног света". Овај веома проблематичан тип бавио се у исто време кријумчарењем алкохола, точењем пића, коцкањем, а био је често и мецена разних спортских приредаба. Многе боксерске утакмице у Њујорку финансирао је Франклин Марлов. Полиција га је кажњавала великим новчаним казнама, али на робију никада није доспео, јер се увек вешто извлачио и успевао да докаже свој алиби. Уместо њега страдали су стално други људи, обично његови највернији помагачи.

Пре неколико недеља неки његови тобожњи пријатељи позвали су га на излет аутомобилом у околину Њујорка. После пола сата тај аутомобил јурио је невероватном брзином кроз улицу Фешинг. Одједном врата аутомобила су за време најбрже вожње отворена и кроз њих је на улицу избачен леш Франклина Марлова. Овај леш је био просто изрешетан револверским метцима.

Полиција је одмах покренула свестрану истрагу, али се ова тајна није могла расветлити. Било је ван сваке сумње да су непознате убице у аутомобилу испалиле више метака на Марлова и затим његов леш избацили из кола. У почетку се веровало да је по среди освета неке праварене љубавнице, јер Марлов је био познат као опасан заводник жена, али је та претпоставка ускоро одбачена. Појавила се и претпоставка да су Марлова убили његови конкуренти, кријумчари алкохола, да би га уклонили с пута. Истраге је вођена и даље, али се до позитивног резултата није могло доћи.

У Њујорку се пронела вест да је Марлова убио један боксерски менаџер. Марлов је, по тој верзији био вођ једне њујоршке уцењивачке банде и уценио је менаџера са 4000 долара. Овај је ту своту исплатио Марлову, али је по том потплатио неколико убица, који су извршили освету у име менаџера.

После свега овога нови шеф њујоршке полиције Гровер Вален прибегао је једном необичном средству да објасни ову криминалну мистерију. Он је учинио оно што до сада можда ниједна полиција у свету није учинила. Он је преко јавности позвао убицу да се пријави полицији! У свом позиву г. Вален каже: „Господине убицо, пријавите се што пре полицији у свом интересу!" Шта је тиме постигао шеф њујоршке полиције? Много.

Овај позив показује сасвим јасно да г. Вален зна потпуно сигурно ко је убица Франклина Марлова, шта више он зна и неке друге ствари, па ће се у много томе олакшати положај убице, ако се својевољно пријави полицијским властима. Овај позив шефа полиције јасно говори: убица треба што пре да се пријави, јер ће му се то узети у обзир при одмеравању казне, која, с погледом на то да је убијен један опасан и проблематичан тип, може да буде веома блага. У противном случају шеф полиције ће ухапсити и неке друге личности, што сам убица ни у колико не жели.

Неки њујоршки листови тврде, да се и сам убица Франклина Марлова сада налази у великој животној опасности, па ако се ускоро не пријави полицији, он ће се веома рђаво провести. Његови помагачи могли би га, из страха да ће полицији проказати и њихова имена, једноставно убити. Овај случај је у истини карактеристичан по криминалитет и опште прилике у савременој Америци.

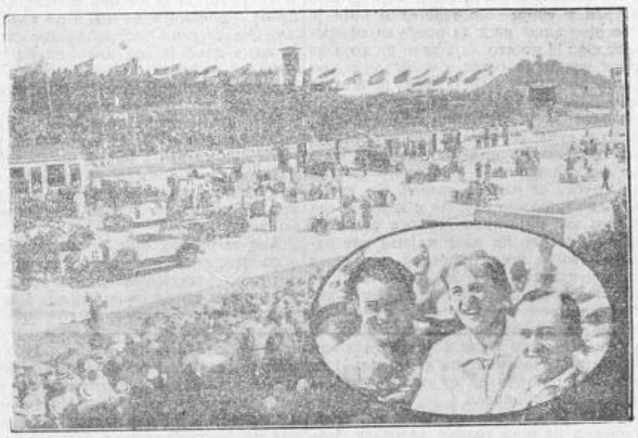
Г. Вален је уложио сав свој труд да овај тајанствен случај расветли. Он је уверен да ће у вези са овом криминалном афером расветлити још и неке друге тајне подземног света велике америчке вароши и стога њујоршка полиција сада најодлучније трага за убицама Франклина Марлова.

Шеф њујоршке полиције одредио је педесет тајних полицајаца да се стално задржавају међу подземним светом у Њујорку и испитају детаљно терен на коме ови оперишу. Али, како изгледа, њујоршки злочинци ни мало се не плаше ових енергичних мера и продужују свој мрачни и пљачкашки занат. Тако позната бандистка организација „Црна рука" и сада врши уцене и пљачке по Њујорку и полиција није у стању да ухвати ни једног члана тог опасног друштва.

СВЕТ У СЛИЦИ

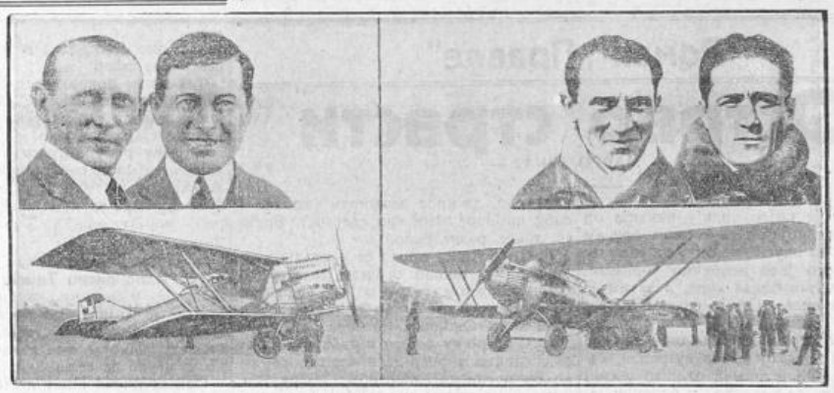
Конгрес социјалистичке омладине који је отворио председник бечке општине Сајц (десно)

Велике ауто трке, у којима су победили Француз Широн (први десно) на Бугатију и Момбергер на Мерцелес-Бенцу (први лево). У средини је пратилац Момбергера

Општинска зграда у Гданском (Данциг)

Десно на слици: Француски авијатичари Кост (десно) и Белон (лево) који су се ономад вратили са Азорских острва. Лево на слици: Пољски авијатичари Кубала (лево) и Идзиковски (десно) који су страдали на лету авијоном „Маршал Пилсудски" за Њујорк

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

Хемичар Либиг је већ пре сто година утврдио да се из хлеба може добити алкохол.

*

У реци Амазону има риба које луче из себе јаку електричну струју. Они са том струјом могу убити човека.

Г. Хувер намерава да за новог америчког амбасадора у Риму постави познатог банкара Томаса Ламонта

Нови председник холандске владе, вођ католичке партије, Јонкер де Берендрук

Посланик Фугер у француском парламенту тражио је савез европских држава против царина Америке које угрожавају интересе Европе.

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 201 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.229 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД ПОНЕДЕЉАК, 29. ЈУЛА 1929. ГОД. | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 16-02. | ГОДИНА XXV

УЗРОК

Има догађаја у животу који, ма да безначајни, остају гравирани у мозгу. Свакако да упечатљивост импресија зависи од околности и субјективног расположења онога који их прима у даном часу. Иначе не би се могла објаснити инкрустација успомена на извесне маленкости.

Сећам се, например, овог детаља: у школском дворишту, чекајући полазак на благодарење у цркви поводом ступања на престо Њ. В. Краља Петра, весела гомила деце. — Баци, још млади и враголасти, играли смо се од свег срца: није било краја скакању, трчању, викању па и — тучи. И један од нас, најслабији, плакао је сваких пет минута. Сви су нагртали на њега, ришкали га и тукли. Он је био вечита жртва своје апсолутне неспособности у одбрани.

Доцније, много доцније, посматрали смо једног дана, мој професор и ја, тучу овнова у вашарском тору. Опет иста ствар: најслабији међу њима је немилосрдно натицан на рогове својих сазатвореника. Сви су, редом, нагртали на њега и увијали му ребра кравичким ударцима. Потпуна аналогија са мојим другом из школе: његова слабост мамила је нагрђавце била **узрок** небројеним ударцима.

И, добро разгледавши, борба је непрекидна у животу. Често се манифестује у сакривеној форми али, у главном, свет почива на њој Један детаљ се нарочито истиче: она е увек последица напада јачег на слабијег. Осећање надмоћности је почетак агресије, поуздање у своју мишиц, **узрок** напада, без мало сваког.

Иста појава у економском и привредном животу. Две фирме исте по природи свог посла и по снази свог капитала и гласа — ако деле исту пијацу и клијантелу — удружују се или спорazумевају. Једнаки по снази не сукобљавају се, изузев кад се добро не одмере. Али две фирме, исте по природи посла а неједнаке по снази капитала и гласа — опет ако деле исту пиацу и клијентелу — боре се. Слабија подлеже, очигледно.

Никакве разлике у односу двеју држава. Исте по снази једног истог продукта, споразумеју се и оделе пијаце. Неједнаке по снази истог продукта, боре се. Слабија пада, фатално. И у тим победама и поразима чисо економског карактера лежи, најчешће прави **узрок** ратовима.

Економска насртљивост одликује се нарочитом смелошћу: она напада слабијег и ако удаљен преко пет граница. Случај са нашом домаћо индустријом обуће која је, слаба и крњава, нападнута и тучена на свом рођеном огњишту страним фирмама. **Узрок** који завтара примитивне радинице наших грађана терајући их у жандарме или емиграцију упркос њиховој занату.

А предпоставимо десета великих фабрика обуће у Југославији фабрика заснованих на домаћим сировинама будући да је земља препун ових. У том случају никаква страна фирма, никакав „Бата" не би могао конкрисати нашој прерађевини и домаћој прошњи исте. Не би, јер домаћа производња добија, самим тим што је домаћа три елемента супериорности. Наиме: не плаћа царину, не плаћа транспорт кроз све-три државе, не купује сировину од странца. Прост, дакле, да јача економски а закон је неумитан: јачи се не напда.

Даље: сировинска пресилност, као база домаће израде обућекод нас, извр нула би полове наших односа са странцем у овој привреди. То јест, након потпуног задовољења домаће потрошње — ствар која би задржавала стотине милиона динара у земљи — она би принудила нашу израђевину на излаз ван граница. Тукла би страну робу на самој њеној пијаци, будући да странац купује (код нас!) своју сировину за израду обуће: **узрок** који мупење цену ко штања исте и тиме га иферирорише у борби.

Идући увек истим путем анализе налазим на овај случај: страни специјалитети фармакопеје прекривају нашу земљу. Међутим постоји у Загребу југословенски лабораторијум савршен. Он продукује исте продукте под именом своје марке. Али, јачи економски, туђи производи још царују по нашим рецептима. Југословенски специјалитети — и ако бољи и солиднији јер намењени рођеној браћи — не држе још наше пијаце, о туђим тржиштима није ни потребно говорити. Они се тамо не могу ни помолити јер су туђе пијаце засићене домаћом производњом и јаче на свом прагу.

Велика финансиска средства, на расположењу страних фирми специјалитета, подржавајући интенсивну рекламу, чине те наш свет верује у њихову вредност. У ствари то је заблуда чији је **узрок** у новцу. Јер наши хемичари и фармацајти су исто тако спремни и учени, наши професори великн научници. Најбољи доказ је узвишени пример наше Краљице: Њено Величанство донело нам Трећег Краљевића уз негу југословенских лекара и у југословенској кући, без ичега туђег.

Ниво исувише низак приватне иницијативе у привреди нашег народа је **узрок** слабе економске одбране и надирања странца. Али зато он треба да буде и руководни **узрок** државе на организовању колективне привредне одбране. Треба јер је сутрашњица туђа ако чекамо; наша, потпуно наша и сигурна ако прегнемо. У акцији — ми смо непобедни.

Др. Ђ. [illegible]

Преговори Румуније и Бугарске

—:—

СОФИЈА, 28. јула. — (Б. изв. „Правди"). — Овлашћи румунски посланик Билчуреску јуче је отпутовао у Букурешт, пошто га је румунска влада телеграфски позвала. Мисли се да је његов нагли одлазак у вези са румунско-бугарским преговорима, који су ушли у нову фазу.

Конференција радника у Цириху

—:—

Б. ПЕШТА, 28. јула. — (Б. извештај „Правди"). — Листови јављају да је вођство мађарске социјалне странке донело на последњој својој седници одлуку да је представља на конференцији радника, која се одржава 28. јула у Цириху, г. Ерне Гарами, бивши вођ мађарских социјалних радника. Ова одлука изазвала је општу сензацију у мађарским политичким круговима, јер се г. Гарами већ 10 година налази у емиграцији.

Аманулах иде у Турску

—:—

ЦАРИГРАД, 28. јула. — (Б. извештај „Правди"). — Турска влада дала је дозволу бившем авганистанском краљу Аманулаху да се настани у Турској. Мустафа Кемал Паша понудио му је новчану помоћ. Бивши краљ Аманулах у половини августа стићи ће са својом породицом у Цариград.

Г. Блерио у Лондону

—:—

ПАРИЗ, 28. јула. — Авас јавља, да је стигао у Лондон г. Блерио, поводом двадесетогодишњице када је први пут прелетео авионом преко канала Ла Манша. Министар ваздухопловства и друге личности поздравиле су г. Блериоа.

Сукоб кнеза од Монака и Државног Савета

—:—

ПАРИЗ, 28. јула. — (Б. Изв. „Правди"). — У малој државици Монако опет је избио озбиљан конфликт између државног савета и владајућег кнеза. Државни савет на својој последњој седници утврдио је, да кнез није одржао обећање, које је дао народу и за то је позвао обећање, да се у року од 14 дана врати из Париза и да задовољи жеље народа. У противном случају он ће бити збачен и Монако ће се претворити у савезну републику у заједници са Француском.

Г. Аристид Бријан саставља владу

Више него сигурно изгледа да ће г. Бријан саставити владу. Ту су, сада, на дневном реду тешкоће због разних чисто страначких захтева, али г. Аристид Бријан иде сигурним кораком ка образовању свога кабинета.

Г. Бријан

Г. Поенкаре је болестан, али његов одлазак са власти има у очима политичког иностранства чисто један политички смисао везан за предстојећу репарациону конференцију у Хагу и, исто тако, лондонско дражење. Европа је приметила да је Париз умео да премести план о предстојећој репарационој конференцији из Лондона у Хаг и стога промене у Паризу схватају се као француска потреба с обзиром на значајну конференцију која ће се, ускоро, одржати у Хагу. На г. Бријана, великог радника на [illegible] последица и стварно [illegible] међународном поверењу, гледа се са [illegible] поверења у Берлину и влада г. Макдоналда као други став према њему. Г. Поенкаре одлази у позадину и он је увек, како то и сада тумачи иностранство које је великн пријатељ Француске, ту за прихвати нову ситуацију ако раније промене не би показале да је Француска учинила концесије, али с тим да се о њеним интересима води рачуна . . .

ТЕШКОЋЕ ЧИНИ ДОСАДАШЊИ, МИНИСТАР УНУТРАШЊИХ ДЕЛА Г. ТАРДИЈЕ

ПАРИЗ, 28. јула. — (Б. изв. „Правди"). — Г. Бријан, пошто је синоћ примио мандат за састав нове владе, данас је имао разговоре са разним политичарима који долазе у обзир за нову владу. Још у току данашњег дана реферисаће председнику републике о досадашњим резултатима свога рада.

У политичким круговима влада уверење да највећу сметњу за брзо образовање нове владе чини личност министра унутрашњих дела г. Тардијеа. Републиканска концентрација, на коју жели да се ослони г. Бријан, не може имати већину без извесних група центра. Ова група међутим као предуслов за своје учешће у влади истиче захтев да г. Тардије остане и даље у влади министар унутрашњих дела. Међутим радикали, које г. Бријан намерава да увуче у владу, одлучно су против Тардијеа и траже да он буде уклоњен из владе. Још више су против г. Тардијеа народни социјалисти.

Синоћ су све парламентарне групе одржале седнице, да би претресле ситуацију и да би одредиле своје становиште према влади г. Бријана. Социјалисти још нису донели одлуку да ли су вољни да учествују и даље у влади или ће се само ограничити на то да показују добронамерну неутралност према влади г. Бријана.

Јуче су се социјалисти одлучно изјаснили против сваке владе реакције и фашизма. Левичарски републиканци, који имају свега 116 посланика, изјаснили су се за владу републиканске концентрације, чија спољна политика мора да буде утврђивање европског мира.

Демократска народна странка, у којој се налазе и неки посланици из Алзаса, која броји 18 чланова донела је одлуку у којој тражи да се досадашње стање не промени.

После седнице парламентарних клубова постало је још јасније да влада г. Бријана има изгледа на успех само у томе погледу, ако се нађе какав компромис поводом министра унутрашњих дела г. Тардијеа.

СОЦИЈАЛИСТИ ПРОТИВ БИВШЕ ВЛАДЕ

ПАРИЗ, 28. јула. — Авас јавља да је социјалистичка парламентарна група из гласала веома оштру резолуцију против владе која се налази у оставци.

ПРЕМЕТАЧИНЕ СТАНОВА КОМУНИСТА

ПАРИЗ, 28. јула. — Авас јавља да је полиција извршила данас многе претачине у становима истакнутих комуниста. Полиција је узаптила велики број документата и ухапсила два лица. Издата су још нека наређења за хапшење, али полиција није могла да их изврши, пошто су дотична лица побегла у иностранство.

Пасива бугарског трговачког биланса

—:—

СОФИЈА, 28. — (Изв. „Правди"). — Према дефинитивно утврђеним податцима, пасива бугарског трговинског биланса за прву половину 1929. године износи око осам стотина милиона лева, колико је износила у целој 1928. години.

Бурцев тврди да је глумица Рашевскаја агент Совјета

ПАРИЗ, 28. — В. Л. Бурцев, који живи у Паризу, и даље ради на послу, коме је посвећено цео свој живот. У времену пре револуције Бурцев је изобличивао агенте Заштитног Одељења, који су гонили револуционаре, као и провокаторе. Исто [illegible] сада је Бурцев целу своју способност [illegible] разоткривању рада совјетских тајних агената, који раде у иностранству.

Париски лист „Илустрована Русија" донео је нова открића В. Л. Бурцева, која бацају светлост на рад тајних совјетских агената у круговима руске аристократије у Паризу Бурцев пише: „Опште је познато, да је Европа преплављена совјетским агентима, почињући од професионалаца који иступају као гости и који су одређени да врше агитацију међу европским радницима и завршујући младим, красним женама, које се нарочито интересују за тајне емигрантских организација и за европске војне штабове. Нарочито су опасни они агенти, који на основу својих ранијих веза могу врло лако да продру у противбољшевичке организације.

Многи од тих агената, нарочито даме, чија прошлост је беспрекорна и привидно пружа довољно гаранције за њихово непријатељство према бољшевицима, бораве сада не само у Паризу, него и у Берлину и тамо раде у интересу ГПУ. Један од тих агената, који никако не крије свој рад и чији цинизам прелази сваку границу, што нас приморава, да објавимо његово име, — јесте дама, глумица Александровског позоришта Н. С. Рашевскаја, по мужу Колчинова. Њезине везе са ГПУ тичу се највиших кругова те организације. У иностранство је послао страх и трепет северног рејона Русије, заповедник лењинградске ГПУ Месинг. Од њега добија Рашевска све инструкције, а њему полаже и рачун за свој рад.

Још пре две године — примећује Бурцев — ми смо обратили пажњу на рад тога женског агента. Тада је у листу „Борба за Русију" објављен чланак, који је упозорио на рад Рашевске. Озбиљност те опомене је била тим већа, јер је Рашевска с обзиром на своје порекло (она је сестра жене великог кнеза Бориса Владимировича) могла врло лако да продре и у најодговорније антибољшевичке кругове. Прва Бурцева опомена имала је успеха и пред Рашевском су се затворила многа врата западне Европе.

Међутим се утврдило да Рашевска и даље весело врши свој посао. Пре неколико дана — пише даље Бурцев — нашу пажњу је обратио на себе број немачког листа „Хелмске Илистроване Новине" у коме је објављена фотографија на којој се Рашевска налази у друштву великог кнеза Бориса Владимировича. У првом моменту нам је — вели Бурцев — изгледало, да је то некаква погрешка. Да ли је то могуће? Зар је после открића, којим је Рашевска означена као агент совјета, упућена са стране ГПУ на рад у противбољшевичке кругове у Западној Европи, имала још толико дрскости не само да се појави у друштву великог кнеза, него да се од немачког кореспондента са великим кнезом фотографише?

Али сумња није на месту. Разуме се не верујем, — вели даље Бурцев, да би велики кнез Борис Владимирович, поштo зна у чијем се друштву налази, рекао пред Рашевском нешто, што би могло одати противбољшевичку тајну. Али зар није већ сама појава совјетског агента на јавном месту у друштву великог кнеза исто што и улазак у противбољшевичку организацију? — пита В. Л. Бурцев и завршава свој чланак новом опоменом: Будите из опрези!"

На крају свога чланка В. Л. Бурцев обећава још многа изобличења совјетских агената, који се крећу у западно-европским круговима.

Шетње Њ. В. Краљице

—:—

БЛЕД, 28. — (А. изв. „Правди"). — Њ. В. Краљица осећа се врло добро и последњих дана се шета врло често по парку. Краљевић Павле се развија нормално. За крштење чине се већ припреме и тврди се да ће се тај чин обавити средином августа.

Нове инструкције г. Бурова

— „УТРО" О ОДГОВОРУ НА НОТУ Г. НЕШИЋА. —

—:—

СОФИЈА, 28. — У своме данашњем броју „Утро" истиче да, према обавештењима од меродавног лица, г. Буров се спрема за други састанак са г. Бријаном.

Г. Бурову дате су нове инструкције и широка пуномоћја. Одговор на ноту г. Нешића биће дат по повратку г. Бурова у Софију.

Нове штете на Цепелину

—:—

БЕРЛИН, 28. јула. — Дирижабл „Цепелин" извршио је пробно летење и том приликом ветар је на дирижаблу проузроковао мале штете.

„Далмација" у Марсељу

—:—

ПАРИЗ, 28. јула. — Јављају из Марсеља да је тамо допловила југословенска крстарица „Далмација", која је дошла да пренесе посмртне остатке српских војника умрлих за време рата.

Тајна комунистичка штампарија у Паризу

—:—

ПАРИЗ, 28. јула. — Париска полиција извршила је претрагу у тајној комунистичкој штампарији и ухапсила њеног директора. Полиција је исто тако извршила још неке претраге и запленила велику количину брошура о организацији манифестација за први август.

Изборни скандал у Дебрецину

—:—

БУДИМ ПЕШТА, 28. — Недељу дана пре општинских избора констатовано је, да на изборном списку од 30.000 бирача фали 8.000 Опозициони кругови оптужују за ово данашњи режим, који и на тај начин настоји да појача своју позицију. Међутим није то једина изборна смицалица. Дебрецин је типичан мађарски провинцијски град, чије се становништво већим делом бави земљорадњом. Због тога је територија места врло велика и многи бирачи живе око града на салашима. То становништво са далеке периферије и околине гра да увртено је у изборне списокове квартова у средини града, тако да су многи бирачи при сиљени да иду по неколико сати колима на гласање. Социјалисти и опозиционе странке, реформаторска црква и Јевреји туже се да су овом поделом изборних срезова намерно пр ићани, док су за владину странку установљ ни компактни срезови.

Сидрена 15 Енглеза у Грчкој

ПАРИЗ, 28. јула. — Авас јавља из Атине да је у Волосу сахрањено 16 Енглеза који су погинули приликом катастрофе на „Девонширу". Погребу су присуствовали представници грчких власти, енглески официри и конзули и велика маса света.

Мађарски примас Середи биће именован папиним државним секретаром

БУДИМПЕШТА, 28. јули. — У вези са скорим одласком кардинала Гаспарија у пензију, као најозбиљнији кандидат спомиње се кардинал Середи, који се родио у Ђаковцима, те се доцније помазарно. Середи је познат као црквени правник и кодификатор, а поред тога је и у добрим везама са папиним двором.

Треба нагласити, да мађарска влада не би жалила одлазак кардинала Середина у Рим. Знано колико је труда у своје време уложила мађарска влада да Середи не буде изабран за мађарског примаса. Она се ни данас не може помирити са чињеницом да на столици мађарског кардинала не седи мађарски племић, него син обичног словачког лончара.

Стање температуре у земљи

—:—

Прва цифра означава јучерашњи максимум, друга минимум, а трећа стање температуре јутрос у 8 часова.

Љубљана	22	15	18
Загреб	26	17	16
Брод на Сави	32	16	20
Петроварадин	32	15	16
Београд	33	16	17
Велико Градиште	34	16	18
Бања Ковиљача	—	16	19
Сарајево	32	15	17
Ужице	32	14	18
Крагујевац	35	17	20
Зајечар	37	16	20
Ниш	37	17	21
Косовска Митровица	32	17	21
Скопље	37	19	25
Прилеп	—	16	20
Краљево	35	16	20
Котор	31	22	28
Сплит	33	22	26

Кише је јуче било на територији Петроварадин—Београд—Ковиљача—Вел. Градиште—Ужице—Крагујевац—Краљево и мало у Зајечару.

Данас је у целој земљи облачно време, само је на Приморју ведро.

Вешање у Сенти

СЕНТА, 27. јула — (М. изв. „Правди"). — Јуче је овде извршио самоубиство вешањем Михајло Сабадош, стар 33 године и отац четворо деце.

Узрок самоубиства је сиромаштво и дуготрајна неизлечива болест.

Сукоб Совјета и Кине

Банкротство бољшевичке политике у Азији

— КАКО ЈЕ У ИСТИНИ ДОШЛО ДО ДАНАШЊЕГ СУКОБА ИЗМЕЂУ КИНЕ И РУСИЈЕ —

Свечан дочек у Москви совјетских железничара који су протерани из Кине

МОСКВА, 28.

Како су одузете источно-кинеске железнице од Руса? То је једна компликована ствар, која широј јавности није довољно познато. Пре неколико месеци, кинеске власти су, по наређењу из Нанкинга, одузеле сва она земљишта, која су била својина руских железничких чиновника и службеника. По том су окупиране све телефонске станице на подручју источно-кинеских железница, руски чиновници су протерани, а на њихово место постављени Кинези. Најзад Руси су располагали и са прилично јаком речном флотом, која се налазила у служби источно-кинеских железница; та флотила им је такође одузета. Кинези су поставили своје официре и морнаре на руске бродове, а Русе отерали. У сваком поједином случају, дошло је до дипломатских сукоба између Кине и Русије. Кинеске власти су сем тога шиканирале и руске конзуле у Манџурији, хапсиле су и убијале руске званичне представнике, извршивале су пометачине по кућама Руса у Манџурији. Кинези су, мора се признати, ишли веома далеко, па нису чак поштовали ни најосновније принципе међународног права.

Тако је дошло до последњег конфликта. Источно-кинеска железница је сада дефинитивно прешла у руке Кинеза. И они сматрају да су те железнице стварно већ прешле у њихов посед; о томе не може више бити ни говора, да се оне врате Русима. Преговори између кинеског и руског конзула у Харбину могу бити речи само о томе да ли Кинези и Руси споразумеју у погледу цене и осталих услова за те железнице.

Руси и данас владају над многим азијским народима, па ипак они су се и овом приликом показали као веома рђави познаваоци психологије азијских народа.

Азијским народима под владавином царизма било је много боље, то они и данас тврде. Била је велика психолошка заблуда Руса бољшевика, који су веровали у то, да се Азија може купити са идејама о слободи. Азијатски проблем је много замршенији. Оно што је за једног Европљанина идеал, то Азијати сматрају за лудост. Један угледни руски политичар, стручњак за спољна питања, недавно, приликом једног конфликта са Кином дао је ову значајну изјаву:

— Тешко је, веома тешко у Азији водити такву спољну политику, која базира на принципима мира. Ми Руси немо при таквом вођењу политике увек извлачили дебљи крај и морањемо најзад дозволити да нам се наши непријатељи у Азији попну чак и на главу.

Ово најбоље доказује, да руска спољна и унутарња политика у Азији није имала до сада никаквих успеха, јер није могла да дође у склад са психолошким моментима, који су код тамошњих народа пресолаћивали. А то је великог зло. Руси су се показали као слаби и дивљи Азијати су победили. Бар до сада увек.

Једно време бољшевички политичари и владаоци су веровали да ће бар Персија и Авганистан бити згодан терен за њихову пропаганду на истоку. Стварно, у Персији су духови до данас, а још и данас, највише расположени за совјетску политику и симпатишу са радом оних у Москви. Али то није доста. Сами Персијанци данас воде реалнију политику него икада и стога се они не могу заваравати сентименталним аргументима. Персијанци су много захвални бољшевицима, јер су ови одиста много жртвовали за Персију, из разлога да их што више придобију и везу за себе. Упркос свега тога, Руси данас морају, хтели не хтели, да се одреку коначно и Персије. Са Авганистаном је сличан случај, с том разликом што шире масе у Авганистану никада нису симпатисале са бољшевичким покретом.

И Персија и Авганистан су за увек изгубљени за Совјетску Русију. Москва је бацила милионе и милионе у циљу да освоји терен у Азији а нарочито у Кини, Персији и Авганистану, како би тиме задала осетан удар Енглезима, који су баш ту били највише заинтересовани. Русија данас и сама увиђа да је Азија за њу изгубљен терен, место где она нема ништа више да тражи и сада мора своју азијску политику водити у сасвим новом правцу: у правцу очувања својих постојећих тековина че помишљајући и не сањајући више о неким новим освајањима.

Банкротство бољшевичке политике у Азији данас је историјска чињеница. Совјети и сами увиђају да тамо немају шта да траже. Револуционисане азијских маса није успело, јер те масе ни у колико нису сазреле за то, а сем тога Руси су радили у потпуно супротном правцу, не разумевајући менталитет тих оријенталских маса. И ту леже њихова велика, кобна грешка. Љенинови нас ници нису успели ни у својој киноској по а задаш удар дорили су сада одузимањем источно кинеских железница.

Милитаристичка акција совјета у Кини је једна веома ризикантна и опасна ствар. То совјетска влада најбоље зна. Совјетима је, пре свега, веома добро познато, да совјетске трупе и не би могле продрети тако далеко. Оне би се морале вратити са кинеског подручја, јер би их на то приморали друге велике силе. Знају то и они у Нанкингу и на томе су и засновали сву своју политику и више него агресивно држање према совјетима. Али Кина је тиме доказала да уме да води реалну политику. И та политика, како изгледа, мораће дати пуна победити моћне совјете.

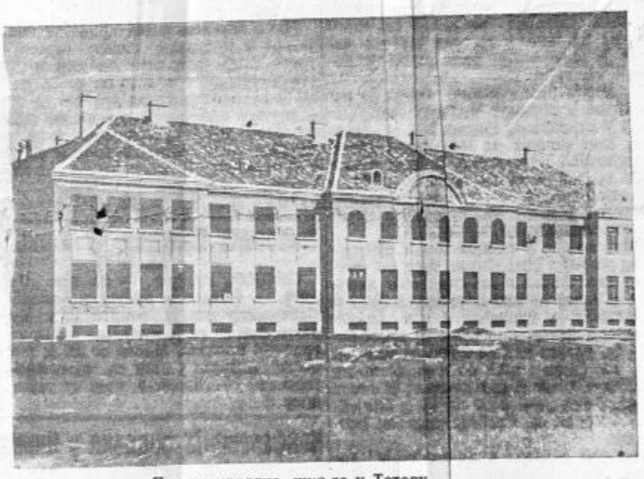
Још једна важна појава треба да се истакне, као последица овог по совјете мучног стања. Неуспех у спољној политици совјета, довешће до врло неповољних реперкусија по саму комунистичку странку у Совјетској Русији. Има совјетских политичара, који су већ раније били против досадашње политике бољшевика у Азији. Те људе су руски властодршци називали најгорим именима, а званично их жигосали као опозиционаре. То је благ израз у осталим земљама, али у земљи бољшевика то значи нешто најгоре.

Прилике и догађаји су сада потврдили колико су опозиционари совјетске владе имали право. То в руски народ мора увидети и мора, хтео не хтео, признати да су опозиционари људи који воде реалнију, разумнију политику од данашње совјетске владе. А шта то значи? Значи да ће масе приступити опозиционарима, расцеп и те највећи расцеп до сада у комунистичкој странци данас је неизбежан. Каквих последица ће тај расцеп имати, за сада се не може знати, али је јасно да совјетска влада стоји пред одсудним, крупним изненађењима. Изненађења која ће њу најтеже погодити. Али: како ко ради, онако и пролази.

МОСКВА ТВРДИ ДА ЈОШ НЕ ПРЕГОВАРА С КИНОМ

ПАРИЗ, 28. јула. — Московска Агенција Тас демантује вест из Шангаја, у којој се тврдило како се воде преговори између совјетског амбасадора и кинеског министра иностраних послова.

Пољопривредна школа у Тетову

Пољопривредна шко ла у Тетову

ТЕТОВО, 28. јула.

У Тетову отворена је, крајем прошле године пољопривредна школа самоуправне скопске области. Задатак школе је да унапређењем пољопривреде и њене производње подигне ниво пољопривредне културе скопске области и да у заједници са свима осталим пољопривредним установама омогући што брже спровођење државног програма на унапређењу целокупног економског и социјално културног живота.

Да до овога дође управа школе ради у разним правцима. Систематским, пољопривредним стручним образовањем ученика — будућих земљорадника, домаћина и грађана — она ствара код њих пољопривредни менталитет и подобност да схватањем тековина пољопривредне културе омогуће себи и примену у пракси, на својим имањима. На тај несумњиво практичан начин створиће се нове генерације школованих, квалификованих, систематски и пољопривредно-стручно образованих земљорадника. Кад се има у виду да у нашој држави има око 2.000.000 газдинстава онда није тешко оценити да ће доцније пољопривредне генерације имат код нас тим већи утицај на развој привреде.

Школа располаже, поред осталога, и са интернатом, збирком, књижницама, читаоницама, — својом економијом од 33 хектара, потребним бројем грла, стајама за стоку и стоком разне пасмине, као и справама, алатима и потребним резерва сировина. Све то скупа служи ученицима за практичну, очигледну наставу, за вежбање ученика у пољопривредним радовима.

Цела школска економија има карактер сталне педагошко-пољопривредне изложбе и музеја. Основни педагошки принципи наставе у овоме Заводу, поред фиорирања култа физичког рада, представљају и ред у очигледним примерима праксе и дватности њених питомаца. Као таква она својо економијом, организацијом, економским и културним планом биљне производње; плодородом, сточарством и сточарским планом, кар у економском тако и у техничком погледу, представља пример и један расадник пољопривредне културе целе скопске области.

Б. Т.

Вести из Руме

—:—

РУМА, 28. — (С. М. Ј. изв. „Правди"). — У варошици Инђији (срез румски) напао је писара ложионице госп. Светолика Љубинковића „Лилу" радник Леополд Кениг, ударивши га ножем у главу и леђа те му је задао смртне телесне повреде. Љубинковић је одмах упућен у болницу док је Кениг ухапшен. Узрок је међусобна свађа у гостионици.

*

Румска општина набавила је један велики и модерно уређен ауто за поливање улица.

*

У селу Великој Радинци (срез румски) посвађали су се браћа Митар и Душан Томић са Михајлом Курекашем, и у тучи са њиме ударио га Митар Томић ножем у стомак наневши му по живот опасну повреду.

*

Прва Хрватска Штедионица из Загреба, купила је за своју филијалу зграду од поседника г. Н. Корхаута.

Промена полицијског капетана у Великој Кикинди

—:—

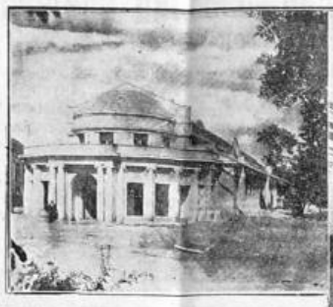
ВЕЛИКИ БЕЧКЕРЕК, 27. јуда (Б. Изв. „Правди"). — Одлуком великог жупана, г. Емил Путник, вршилац дужности полицијског капетана у Великој Кикинди враћен је на своју редовну дужност подкапетна у Вел. Бечкереку, а за вршиоца дужности подицијског капетана у В. Кикинди постављен је г. Максимовић, подкапетан из Вел. Бечкерека

Смрт Људевита Растка у возу

—:—

НОВИ САД, 27 јула. — (А. Б. изв. „Правди"). — Бивши директор удружења за заштиту повереница у Новом Саду Људевит Растко умро је јуче у возу од Суботице према Новом Саду од силне врућине. Њему је позлило у возу код Прибићевића. Једа лекар, који се налазио у возу, указао му је лекарску помоћ. И поред тога, он је после кратког времена умро. Његов леш сметнут је у бициу у Новом Саду. Његова смрт изазвала је саучешће у целом Новом Саду.

Напредак Крагујевца

С лева на десно: зграда нове пијаце у Крагујевцу;

друге две слике, Крагујевац некад и сад

КРАГУЈЕВАЦ, 28.

Јурили смо кроз равна и плодна поља лепе Шумадије у великом аутобусу „Ласта", који саобраћа на путу Београд—Крагујевац—Краљево—Рашка.

На путу од Краљева према Крагујевцу сусрели смо први теретни, пробни воз, на новој прузи за Јадран.

После краће, веома удобне и пријатне вожње стигли смо у престоницу Шумадије. Крагујевац у последње време показује велики напредак у сваком погледу. Пада у очи већи број веома лепих и великих нових грађевина. Исто тако заслужују пажњу и неке старе зграде од историјског значаја. У порти старе цркве налази се једна мала трошна кућа, која нема на себи ничега нарочитог. Међутим, та зграда је била први српски парламент, а у њој су заседале и свештеничке скупштине.

Вредна и предузимљива општинска управа, којој је на челу председник г. Калановић, улаже све силе да од Крагујевца учини једну модерну варош.

Пројектовани су многи радови већег обима. Између осталог предвиђена је регулација Лепенице, у врошком рејону. Затим водовод, канализација електрично осветљење, израда трамвајских пруга, подизање моста на Лепеници, подизање сиротињског дома, подизање велике модерне пијаце, израда бране у сабаничкој клисури и т. д.

Нацрте је израдио инжењер г. Нинковић. Предрачунска сума износи око 90 милиона динара. Општина је добила зајам од Државне Хипотекарне банке у износу од три милиона динара.

Ускоро ће бити завршени радови на изради регулационог плана Крагујевца. За тај посао ангажован је г. Милан Нешић, инжењер из Београда. Радови на подизању нове пијаце већ се приводе крају, под сталним надзором г. г. Тунера и Вагнера из Београда. Израда ове велике и модерне пијаце коштала је око три милиона динара. Подижу се такође клаоница и мермерни трг, који захвата простор од три хектара, а подељен је на житни, воћни и дрвени.

Неки паркови и скверови такође су у раду. До сада су постојала два парка: горњи, на вашаришту, и доњи, код горњег моста. Предвиђен је још један сквер, пред крагујевачким првостепеним судом.

У парковима је у току 1928 г. постављено шездесет комада нових клупа, а извршена је и оправка постојећих. За одржавање паркова увек се у буџету предвиђа сума од 100.000 динара. Сада се ради на проширењу парка, пре ма плану г. Ковалевског, у коме је предвиђено једно језеро у центру парка.

Крагујевац такође показује велики напредак у просветном и културном погледу.

Поред три основне школе са укупно 31 учионицом, и гимназије, недавно је подигнута на вашаришту и нова, модерна учитељска школа.

Крагујевац нагло напредује, а вредни општинари труде се да накнаде време изгубљено за време рата. Њихов труд је до сада крунисан успехом.

А. А.

ЈУБИЛАРНА ПРОСЛАВА Г. БАУЕРА

Њ. В. Краљ одликовао је г. Бауера орденом Белог орла првог степена

Г. Бауер

ЗАГРЕБ, 28. јула. — (К. М. Изв. „Правди"). — Цео Загреб већ јуче био је искићен заставама у знак прославе загребачког надбискупа г. др. Антуна Бауера који је навршио 50 година рада. Синоћ у 8 сати приређена му је серенада. Серенаду су му приредили градски заступници и многобројна друштва и корпорације. Надбискуп г. др. Бауер провео је последњих 24 сата пред почетак јубилеја потпуно усамљен, затворивши се у колегијум језуита. Изашао је тек синоћ пред вече.

Приликом серенаде одржао је говор градски заступник г. Јосип Крушелић. Пред надбискупским двором било је преко 20.000 људи. Кроз целу Илицу пролазила је непрекидна поворка.

Данас у 9 сати почела је свечана служба по импозантном церемонијалу. Дошло је око 30 црквених великодостојника. Ваљду су заступали министар финансија г. др. Станко Шварљуга, министар социјалне политике и народног здравља г. др. Мате Дринковић и министар нољопривреде г. др. Отон Франгеш, министра правде заступао је начелник г. др. А. Чичић.

Краља је заступао командант армије генерал г. Матић, који је надбискупу предао високо одликовање Њ. В. Краља, орден Белог Орла првог степена.

После службе приређен је банкет у надбискупском двору, где су били представници власти и црквени великодостојници. Други банкет приређен је у семеништу.

Нови укази у министарству грађевина

Постављени су за управнике пошта:

Ивовић Максим у Цетињу, Бранковић Петар у Котору, Бранћолица Антон у Дубровнику Михаиловић Мирослав у Тузли, Вукмировић Љуба у Мостару и Ковачевић Живојин у Бања Луци.

У обласној П. Т. Управи Београд: за инспекторе 3. групе 1. категорије, Николић Милан, Дадић Милан, Хаџи-Нинић Душан и Квиџен Гвидо; за секретара 6. групе 1. кат. Павловић Бранко, Вукашиновић Драгољуб, Назор Владимир и Бартол Фрањо; за административне чиновнике 2. групе 2. кат. Штанцл Антун, Густавић Рудолф, Јобаћ Никола, Кучибела Ђуро, Матијевић Петар, Пливолић, Милан, Буран Владимир, Савић Богољуб, Перас Рудолф, Луцкарс Иван, Пећар Јаков, Радовић Антун, Мишић Јован, Матић Михаило и Тодоровић Александар; за рачунског чиновника 1. групе 2. кат. Вуканић Станица; за рачунске чиновнике 2. групе 2. категорије Вигњевић Александар, Сакетић Иван, Петровић Велко и Колаковић Катарина; за техничаре 2. групе 2. кат. Корбони Вилим и Јован Станко и за архивског чиновника 1. групе 3. кат. Лукавински Живко, — сви бивше дирекције пошта и телеграфа у Новом Саду. За стање решине 1. групе 2. кат. Банкеровић Светислав у Суботици 2, Јанковић Сава у главном радио телеграфу Београд—Раковица, Марковић Велимир у главном телеграфу, Београд, Димитријевић у главном телефону Београд, Шапоњић Лука у пошти Београд 1. и Вујић Војислав у Суботици 1; у главној т. т. радионици Београд, за техничара 1. групе 2. кат. Борђевић Петар и за техничара 2. група 2. категорије, Хабер Густав; за старешине 2. групе 2. кат. Спајић Властимир у Шапцу, Јовановић Милан у Земуну, Јовановић Сретен у Руми, Ђорић Радомир у Ст. Бечеју, Јовановић Софроније, Крагујевац 1, Стојановић Стеван у Ћуприји, Грујић Петар у Новом Врбасу, Хаџимовић Дана у Ср. Митровици, Вукадиновић Драгољуб у П. Ц. Магацину Београд, Сербеџија Мила у Ваљеву, Гребенаровић Василије у Пожаревцу, Рус Стјепан у Смедереву, Грлић Стеван у Вел. Бечкереку, Змејановић Божидар у Винковцима, Зорић Тома у Апатину, Веселиновић Стеван у Новом Саду 1, Младеновић Александар Београд 17, Живковић Војислав у Сомбору, Јефтић Милош у Београду 4, Драгићевић Драгољуб у Зајечару, Нешко Милорад у Сенти, Милошевић Душан у Панчеву и Мирковић Тихомир у Вршцу 1; у теренским т. т. секцијама за техничаре 2. 2. кат. Борђевић Радмило и Трифунац Александар у Београду, Штанцл Матија у Новом Саду, Ручевић Антун у Винковцима, Алексић Родољуб у Ваљеву, и Хаџи Павле у Вел. Бечкереку.

У обласној П. Т. Управи у Загребу, за инжењера 4. групе 1. кат. Катушић Драгутин; за инспекторе 5. групе 1. кат. Крмпотић Дујо, Кос Владимир, Випаух Др. Владимир и Врклан Томислав; за секретаре 6. групе 1. кат. Рупчић Рудолф, Берут Иван, Блаухорн Јосип, Чачић Стјепан, Бенвер Ватрослав, Брикс Антон, Грајнер Улрих, Биондић Мијат, Хитрец Јанко, Коруси Милан, Биндер Милан, Фридрих Крешимир и Мајнарић Иван; за инжењере 6. групе 1. кат. Франковић — Перић Никола и Брајткут Драгутин; за административне чиновнике 2. групе 2. кат. Соколић Антон, Домшић Фердо, Рукавина Иван, Хрњак Милош, Бакарчић Јосип, Ковачевић Стева, Жердик Лав, Илић Душан, Кемпвеш Михаило, Митак Владоје, Белчак Ернест, Дабић Милан, Бешлић Ђуро, Томашин Иван, Батур Фридрих, Перинић Калист, Јерко Оскар, Арнолд Владимир, Памер Фрања, Аркус Коломан, Распор Венерап, Лалић Љубомир, Павлић Драгутин, Кучера Славољуб, Витезић Јерко и Верић Мира; за рачунског чиновника 1. групе 2. кат. Качеровски Драгутин; за рачунске чиновнике 2. групе 2. кат. Ферлан Сал ватор, Будак Јосип, Колуси Силвије, Сабљ ак Фрања, Вујичић Милутин, Раверта Фрања, Конаковић Јосип, Кунц Стјепо и Богнар Војислав; за техничаре 2. групе 2. кат. Маркс Рудолф и Бах Срећко, — сви бивше дирекције пошта и телеграфа у Загребу. За старешине 1. групе 2. кат. Пешељ Петар у Загребу 2. и Стрњика Божидар у Загребу 1.; за старешине 2. групе 2. кат. Дурни И..., у Вараждину, Луначек Адолф у Сушаку, Тодоровић Љубивоје у Сл. Броду, Рубин Антон у Карловцу, Дружевић Дујан, у Сплиту 2., Зец Милан у Загребу 6., Брозовић Никола у П. Ц. Магацину у Загребу, Николић Радмило у Осијеку 1., Гардун Хуго у Шибенику, Симић Димитрије у Вировитици, Стојановић Драга у Бихачу; у теренским т. т. секцијама за техничаре 2. групе 2. кат. Сертић Фрања у Сушаку, Роичевић Јурај и Целебин Мата у Сплиту и Нађ Јосип у Загребу.

У Обласној П. С. Управи у Љубљани: за инжињера 4. групе прве категорије Коларић Матевш, за инспектора 5. групе прве категорије Сукач Антон; за секретара 6. групе прве категорије Штукељ Јошко; за административног чиновника 2. групе друге категорије Шемров Фран, Катић Милош, Кампјур Мирослав, Брумат Мирослав, Урбанчић Карел, Пучелик Војхтех, Кафу Адолф, Епих Сиден, Матјан Франц, Коман Валентин, Чех Карел, Шалерах Франц, Верч Антон Цизељ — Алеш Јанко, Пирц Франц, Когој Антон, Зупанец Иван, Оливичич Роберт, Коруи Иван, Јурман Франц, Брус Лавослав, Напотник Иван, Јереб Франц, Штампар Милан, Перко Франц, Млач Иван и Биндер Марија; за рачунске чиновнике друге групе друге категорије Глазер Павел, Клавора Матко, Ферјанчић франц, Габершчик Станко, Лукеш Рудолф и Погачник Јосип, за техничара друге групе друге категорије Перко Антон и Брежник Штефан; за архивске чиновнике прве групе треће категорије Чучек Антон и Легат Франц, — сви бивше дирекције поште и телеграфа у Љубљани; за старешину прве групе друге категорије поште Љубљана 1, Кобе Јакоб, за старешине друге групе друге категорије Пшеничник Карел, у Зиданом Мосту, Иргопић Фран у Марибору 1, Клеменчић Антон у Марибору 2, Боц Антон у Целју, Цоф Иван у Љубљани2, и Илаш Финко у Љубљани 4, за техничара 2. групе друге категорије Фајгељ Лудвиг, Змазек Франц теренске т. т. секције Марибор.

ОТПУШТАЊА И СТАВЉАЊА НА РАСПОЛОЖЕЊЕ

На предлог г. министра грађевина а по саслушању г. председника Министарског Савета Њ. В. Краљ потписао је ове указе:

Да се отпусти из државне службе у интересу исте с правом на отпуштнину у суми шестомесечних прнналежности, Оберстер Анка, п. т. чиновник 2. групе друге категорије осмог степена основне плате поште и телеграфа Дубровник 2;

Да се Мараковић Милан др. управник 1. кат. 5. групе, завода за метеорологију у Сарајеву стави на расположење;

Да се на основу пресуде Државног Савета бр. 14034 од 27. јануара 1929. године указ од 9. децембра 1927. г. у колико се односи на постављење Кучере Славољуба секретар 2. кат. 2. групе за секретара 1. кат. 6. групе, при дирекцији пошта и телеграфа у Загребу стави ван снаге.

Да се преместе у министарство грађевина: Мирков Никола инжињер 1. кат. 5. групе техничке секције у Новом Саду и Франковића Анте Д-р инжењер 1. кат. 6. групе техничке секције у Загребу.

У техничку секцију у Приштини за архиварског чиновника 3. кат. 1. групе Вуканић Бисенија исте категорије исте групе техничке секције у Тетову.

У пошти и телеграфу у Врање:

За архивског чиновника 1. групе 3. кат. Симоновића Гангорија, архивског чиновника исте групе и категорије поште и телеграфа Скопље 1, по молби. У пошти и телеграфу Скопље 1, за п. т. чиновника 2. групе 2. категорије Стефановића Димитрија п. т. чиновника исте групе и категорије поште и телеграфа Јагодина, — по потреби службе и Лилића Милана п. т. чиновника исте групе и категорије поште и телеграфа Зајечар по молби. У пошти и телеграфу Беновић за п. т. чиновника 2. групе 2. категорије Марковића Фрању п. т. чиновника исте групе исте категорије поште и телеграфа Котор. У пошти и телеграфу Нови Сад 1; за п. т. чиновника 2. групе 2. категорије Арсеновић Зорку п. т. чиновника исте групе и категорије главног телеграфа у Београду, по молби и Кваса Антуна п. т. чиновника исте групе и категорије поште и телеграфа Београд 1, по потреби службе. У пошти и телеграфу Нови Бечеј, за старешину 2. групе 2. категорије Радуловић Јована управника исте групе и категорије поште и телеграфа у Јагодини за старешину 2. групе 2. категорије Луткарса Фрању п. т. чиновника исте групе и категорије поште и телеграфа Сомбор. по потреби службе. У поштанско царинском магацину Београд за п. т. чиновника 2. групе 2. категорије Илића Богосава п. т. чиновника исте групе и категорије поште и телеграфа, Нови Бечеј по молби.

МИНИСТАР ВОЈСКЕ У ТОПОЛИ

Министар војске и морнарице генерал г. Стеван Хаџић отпутовао је јуче по подне у Тополу. Њ. В. Краљ примио је г. Хаџића у аудиенцију.

Г. Хаџић се данас вратио у Београд.

УВОЗ ПО ГЛАВНИМ ПРЕДМЕТИМА ЗА ЈУНИ

Према званичним подацима, у месецу јуну увезли смо 162.712 тона разних артикала, у вредности 614,556.592 динара. За месец јуни прошле године извезено је 135.94 тона у вредности 587,682.767 динара. Према томе у месецу јуну ове године увезли смо 26.718 тона више него јуна прошле године, односно за 26,974.015 динара више него у јуну прошле године. Процентуално у месецу јуну ове године увоз износи 19,65% више него у месецу јуну прошле године, односно за 4,59% више него прошле године.

Укупно за прво полугође ове године увезли смо 733.061 тону у вредности 3,678.686.196 динара. За прво полугође прошле године увезли смо 712.648 тона у вредности 3,801.938.158 динара. У првом полугођу ове године увезли смо више 20.353 тона за мање 123.252.017 динара него у првом полугођу прошле године. Процентуално увоз у првом полугођу ове године повећао се за 2,86% а појефтиљао за 3,24%.

У току јуна највише је набављано са стране машина, справа и апарата за 79,906.433 динара, тканине за 43,090.960 динара, предива за 29,136.294 динара, разних предмета од гвожђа за 29,803.675 динара, угаљ свију врста за 23,167.780 динара, кафе сирове за 18,048.805 динара, превозна средства за 16,551.114 динара, тканине од вуне за 14,540.508 динара, тканине од свила за 10,175.565 динара, коже домаћих животиња неприређене за 13,354.118 динара, бензина за 18,563.458 динара, шине и жељезнички материјал за 15,690.030 динара, сиров памук за динара 8,782.065, овча вуна за 8,777.140 динара, електрични предмети за 11,354.936 динара, воће за 8,080.666 динара, бакарне талије за 7,739.477 динара, пиринач ољуштен за 7,470.436 динара, маст свињска топљена за 4,150.396 динара, биљна уља за 5,092.655 динара, разно уљано и друго семење за 8,155.290 динара, готови лекови за 2.415.200 динара, вештачке органске боје за 2,471.275 динара, хартија за штампање за динара 6,273.094, израде од дрвета за 3,458.919 динара и т. д.

Делегати Енглеске за Хаг

ЛОНДОН, 28. јула. — Министар иностраних послова г. Хендерсон и министар финансија г. Снауден учествоваће на репарационој конференцији у Хагу.

Ратно сироче из Ужица, Станка Андрић, тражи своју сестру и брата

НОВИ САД, 27. јула. — (А. Б. изв. „Правди"). — Као једна од прних ратних сирочади стигла је у Нови Сад и била смештена у Државној Свилари једна мала лепа девојчица по имену Станика Андрић. Малу девојчицу јако је заволела учитељица Добрила Кекић, која се је касније удала за г. Емила Гураја, инжењера врбачке Шећерне Фабрике. Учитељица је обећала девојчици, да ће јој узети код себе ако се буде удала, заиста чим се удала у споразуму са својим супругом узела је малу Станику код себе.

Станика је у међувремену порасла и данас има 17 година. Она је задовољна својом судбином, али стално чезне за својом сестром и братом. Наиме млада девојка се сећа, да су јој причали, кад је још била мала, да јој се покојни отац звао Андрија Андрић, Ђурчија, а мати Рокса из Ужица, и она је тамо рођена око 1912 године. Гђица је чула и по мало се сећа, да је имала брата Љубомира и сестру Љубицу, који су били смештени такође у Новом Саду код сирочади у Дому Трандафила. Ту је Љубомир учио обућарски занат код неког Петровића, који се одселио у Београд и повео са собом Љубомира и Љубицу. За Љубицу су касније причали, да је изучила за болничарку.

Судбина Станике, која је ето сада добротом племените учитељице дорасла до велике девојке, побудило је искрено радост код свију грађана, јер се зна, да је племенити гест њене доброчинитељке спасао ратну сиротињу од евентуалне сигурне пропасти и спречио је да девојка не скрене са правог пута, како се то често догађа у животу. Она је сада пуна радости и весеља, свим осећајима свога срца задужена својој добротворки једина јој је жеља да нађе своју сестру и брата и зато моли свакога, ко их познаје или зна њихов боравак да јој то писмено јаве на адресу Божидар Кекић, Нови Сад, Његушева улица бр. 10.

Изгорело жито и Србобрани

СРБОБРАН, 27. јула. — Јуче по подне око пет часова деси се велики пожар на имању Стевана Манојловића, велико-поседника. На место несреће позвана је одмах ватрогасна чета но како је спахилук г. Манојловића удаљен од Србобрана, ватрогасцима је требао читав сат да стигну на место несреће. Пожар чим је букнуо обухватио је две велике камаре жита донесене са двадесет јамаца и вршалица.

Када су ватрогасци стигли камара и вршаџи на биле су већ изгореле. Зато су се ватрогасци одмах бацили на чување осталог жита, које је донето исто тако у камаре, и то близу оних камара које су изгореле. Штета се цени до 250.000 динара. Жито и вршалица били су осигурани.

Утврђено је да је пожар настао из оџака машине вршалице, која је ложена одпадцима од кудеље. Интересантно је да је сам г. Манојловић рекао неки дан изјавио своме управнику имања да се боји да му летина не изгори.

Исушивање бара у Мачви

— РАД ХИДРОТЕХНИЧКОГ ОДЕЉКА ЗА ВАЉЕВСКУ И ПОДРИНСКУ ОБЛАСТ — ИНЖИЊЕР БАГЕНСКИ, БИВШИ ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР ЖЕЛЕЗНИЦА ЦАРСКЕ РУСИЈЕ, О ВОДНИМ ЗАДРУГАМА И ЊИХОВОЈ ВАЖНОСТИ

Подизање новог пристаништа у Шапцу

Кад се пође од савског пристаништа до Дреновца и Подринске Митровице па затим преко Ноћаја, Глушаца и Табановића ка Шапцу, човек добије утисак да се налази на каквом америчком тлу. Не пружа ту необичност само обиље зрелог жита, већ и сам терен. Простране ливаде, пашњаци и њиве испресецане су, ту и тамо, дубоким водоводним каналима. А до пре две године велики део овог земљишта био је под водом. Биле су то баре, врбаци, жабокречине са густом ситом, које по катастарским књигама, уопште нису завођене као дажбинска имања. Сељак који је имао овакво имање није ни рачунао да га има, нити га је водио у инвентару својих њива као имање. Таква земљишта су се ценила као без вредности, као терен на ком се 80% пре може изгубити но добити. Данас пак добрим делом ове баруштине, представљају одличне њиве оранице на којима се већ дену крстине зрелог жита, пластови сена и зелене бујни кукурузи. Богата Мачва се обогатила још са десет хиљада хектара нове зиратне земље. За слугу за ово има Хидротехнички Одељак за Подринску и Ваљевску Област, а особито шеф одељка инжињер г. Багенски. Пролазећи ономад кроз Подриње наш сарадник је посетио и Хидротехнички Одељак у Шапцу, где му је на самом терену показан рад на исушивању Мачве и организовању водних задруга за одбрану од поплаве.

— Било је пуно тешкоћа. На првом месту недовољан буџет за овако огроман рад, а онда неповерење сељака — рекао је г. Багенски, показујући пумп станицу на главном каналу код Дреновца. — Требало нам је много времена да убедимо сељака у несумњиве користи које доносе водне задруге. Он никако није могао да верује да се од оних бара могу створити овакве њиве. Од вајкада су то баре и, мисли, да је то тако природа одредила, да другче не може бити. Сад пак верује. Ово што смо створили за две године, очигледно је. Одбрандбени кеј од Подринске Митровице до Шапца онемогућава провалу Саве, а вода која пада на сам терен одводи се каналима до пумп станице. Имамо две пумп станице, једна код Дреновца а друга код Чевриће. Ова код Дреновца је мања, има 60 коњских снага а избацује за једну секунду 500 литара воде. Она код Чевритиje много је већа, има 340 коњских снага а избацује око 4500 литара за секунду. Мотор који ставља пумпу у акцију најмодерније је конструкције. Притиском једне ручице он истог момента почиње да ради, што је веома важно за брзу службу. Кад вода почне да долази, слева се у канале а одатле се пумпама исисава и пребацује преко кеја у Саву. Дабоме то се увек чини благовремено. Видели сте, сва села која су ушла у водне задруге спојена су телефонском мрежом са пумп станицама, и чим се вода појави чувари канала обавештавају о евентуалној опасности. Одкако су изграђени канали и инсталиране пумпстанице, у Мачви ни је било поплаве. Разуме се, све је ово пак коштало и новаца и труда. За исушивање једног хектара утрошено је просечно 1000 динара. Данас тај хектар вреди много више, јер ће производњом усева не само надокнадити утрошени новац већ донети и велике добити. Од двадесетпет хиљада водоплавих хектара исушено је десет хиљада. Сад је рад нешто у застоју због несташице новца, но код меродавних има разумевања за потребе овог краја те ћемо вероватно ускоро продужити рад.

Сем исушивања Мачве и подизања одбрањбеног кеја, хидротехнички одељак подиже велико пристаниште код Шапца. Изградња кеја већ је при завршетку. Добила се нова пристанишна обала у простору од пет хектара новог плаца. Хидротехнички одељак уз то има велики број одобрених пројеката, које услед финансијских прилика не може да узме у рад. Између осталих налази се пројекат за исушивање земљишта код Шапца и подизања паробродског зимовника, пројекат о регулисању корита Обинце код Ваљева, пројекат регулисања горњег дела Колубаре и многи други. Г. Багенски, који је до пре четири године радио у Француској, каже да кад би се половина ових одобрених пројеката извршила, ваљевска и подринска област би биле потпуно обезбеђење од опасности поплава, а временом би биле најкултурније хидротехничке покрајине које би се могле поредити са покрајинама у подручју Роне, Рајне, или ма којег европског и америчког хидротехнички уређеног земљишта.

ПАЛ

Изложба слика г. Марсела Амигоа

—:—

У малој сали Уметничког Павиљона отворена је данас пре подне изложба сликарских радова г. Марседа Амигоа.

Г. Амиго је швајцарски сликар, који се на своме путу око света задржао у Београду.

Изложба приказује г. Амигоа као потпуно израђеног уметника. Уљане слике рађене су смелим потезима, са умешним нагомилавањем боја, чије су комбинације често упечатљиве и од ефекта. У овим сликама, лишеним лирског елемента, долази до израза добра техника г. Амигоа, а исто тако и његово развијено осећање за боје.

Радови у жанру гравура, прецизни су и укусни. Истичу се репродукције ликова савремених композитора, издате у облику луксузног албума. Од овог париског издања сдикар је изложио дванаест ликова славних композитора данашњице.

Свирепи злочин пијаног мужа

—:—

СУБОТИЦА, 26. — (М. изв. „Правди"). —У малом селу Бајши, недалеко од Суботице, одиграо се јуче један грозан злочин.

Јован Паштек, богати посединк из Бајше, жи вео је доста дуго времена у браку са својом женом Маријом. Јован је желео децу, и у колико их је више желео у толико је мање имао наде да ће се његова жеља испунити. Због тога у последње време почео је да седи у кафани до касно у ноћ и да се напија. Кад дође пијан у вече, убичајио је да немилосрдно туче жену и прави велику галаму по комшилуку, док се јуче тај његов обичај није завршио трагедијом.

Јован је синоћ, као и обично, дошао кући доцкан у ноћ пијан и почео се свађати са женом. Она га је умиривала и молила га се свуче и легне, али у томе није успела. Јован је после свађе отишао у башту и изгледало је да се мало примирио, док је Марија поново заспала. Јован је међутим само то и чекао. Кад се уверио да спава, пришао је кревету, ухватио за гушу и тако немилосрдно стезао док је није удавио.

Кад је видео шта је учинио, да би заметнуо траг, однео је мртву жену у шупу и тамо обесио за једну греду, а он сам отишао у кафану и продужио да пије.

Тек ујутру кад се вратио кући, узбунио је комшилук вичући да му се жена обесила. Убрзо затим стигла је полиција на лице места, и како је било и сунише јасних доказа о злочину, Јован је убрзо дело признао изговарајући се да је дело извршио у пијанству.

Полиција ће Јована ускоро предати државном тужиоцу.

Изложба наше кућне индустрије у Ротердаму

—:—

Супруга југословенског конзула у Ротердаму, госпођа Вилхелмина Ван-Кеес, учинила је све припреме за приређивање једне изложбе југословенске домаће индустрије у Ротердаму, која ће се одржати од 1. новембра до 31. децембра ове године.

И извршном одбору је списатељица холандска Л. Н. Тертс, г-ђа Штефанија Гранид (Загрепчанка која живи 20 година у Холандији) г-ца Јо Цвартендијк и г-ца Кремер.

За сада су обећале суделовање: Женска Удруга у Загребу, Коло Српских Сестара у Београду и фабрика ћилимова у Сарајеву.

Било би потребно да се што више излагача јави из наше земље јер, на тај начин, створили би нове пијаце за пласирање наше кућне индустрије.

Пожар у Араду

ВЕЛИКИ БЕЧКЕРЕК, 27. јуда (Б. Изв. „Правди"). — Ноћас се подигла велика узбуна у оном селима. Ватрогасци су похитали према Араду, где се упалила једна кућа са кожарском радионицом. Штета износи око 200.000 дин.

МИСТЕРИЈА ЈЕДНОГ ЗЛОЧИНА

Трагични доживљаји мис Ане Мередит која је за време слушања радија убијена

— УБИЦА ЈОШ НИЈЕ ПРОНАЂЕН. —

Лондон, 28.

Један веома интересантан криминалан случај занима сада целокупну енглеску јавност. У једном забаченом крају Лондона десио се злочин, који се одиграо на веома тајанствен начин, а кога полицијске власти до сада нису успеле да расветле. Убици за сада нема ни трага, а ни сам повод овог мистериозног злочина није довољно познат. Реч је о убиству богате рентијерке мис Ане Мередит из Лондона, која је распомагала са неколико милиона динара и живела прилично скромно и повучено у својој вили, у једном усамљеном предграђу енглеске престонице.

Пре неколико дана становници суседних вила приметила су да мис Мередит никако не излази из своје виле, што је било ван њеног обичаја. Она је обично већ рано изјутра излазила у своју башту и заливала цвеће. Тога дана први пут после толико дугог времена мис Мередит се није појавила ни у дворишту ни у својој башти. Суседима је то одмах било сумњиво и стога су о томе обавестили полицију.

Полицијски органи с' одмах изишли на лице места и куцали на врата од спаваће собе мис Мередит. Али премда је кључ био изнутра у брави, нико се није одазивао. Тада су полицајци провалили врата и продрли у собу. Пред њима се указао страшан призор. На поду је окрављена и мртва лежала мис Мередит: било је одмах јасно да је она жртва зло чина. Лекарским прегледом је утврђено да је она умрла услед метка који јој је продро кроз потиљак у мозак. Према томе убица је пуцао иза њених леђа, пошто је у собу ушао нечујно кроз отворени прозор.

Што је било најинтересантније у положају леша, то су биле слушалице које су се у моменту откриће злочина још налазиле на ушима мис Мередит. Она је по свој прилици убијена за време док је слушала емисију радио-станице. Изгледа да је убица тај момент изабрао као најзгоднији за извршење свог гнусног дела. Са слушалицама на ушима мис Мередит није могла чути кораке убице који јој се с леђа приближавао.

Према извршеном увиђају утврђено је на несумњив начин да је убиство морао извршити неки мушкарац, што се видело и по отисцима прстију откривених на прозору. Интересантно је још и то да овде није по среди разбојништво, јер убица није понео из стана ни једну ствар од вредности, премда је орман, у коме су се налазили накити био широм отворен, а сем тога на столу се налазила већа свота новаца. Убица тај новац није ни дирнуо, премда га је морао приметити.

Полицијска истрага је према томе кренула у одређеном правцу. Почела је испитивати с којим људима је мис Мередит долазила у додир. При томе је утврђено да се она веома ретко дружила са мушкарцима и није скоро никуда одлазила. Једина и најмилија забава јој је био радио, који је стално слушала у свој вили. Мис Мередит је била прилично ружна жена, па је због тога и избегавала друштво мушкараца, јер је знала да се они интересују само за њено богатство, а не за њу саму.

Ипак она је пре неколико година одржавала пријатељске везе са једним морнарским официром, за кога се веровало да ће постати младожења богате мис Мередит. Али њихово пријатељство нагло се прекинуло и морнарски официр, капетан по рангу, изненадно је нестао из Лондона. Од тада мис Мередит је проводила још повученији живот и није марила ни за кога.

Полиција сада верује да је овај морнарски официр уплетен у ово убиство. Нађена су у стану мис Мередит нека писма, која ову полицијску претпоставку у великој мери потврђују. Он је у тим писмима прекињао мис Мередит да му обећа своју руку и да престане са пребацивањем да он њу жели да узме само ради њеног новца. Последња писма капетанова садржавала су већ и опасне претње, у којима се могло много штошта наслутити. Изгледа да је капетан био озбиљно заљубљен у мис Мередит и да је можда за то и убио.

Досадашњом истрагом капетан Никелс није се могао пронаћи. Неки капетан Никелс служи у енглеској морнарици, али он се за време убиства и сада још увек налази на једном ратном броду у Индији. Према томе он сам и није могао извршити убиство над мис Мередит, али зато није искључено да је неко по његовом налогу то учинио.

Пожар у Вел. Кикинди

—:—

В. БЕЧКЕРЕК, 27. — (В. изв. „Правди") — На главној улици, преко од општинске управе, у Вел. Кикинди јуче је избио пожар у спецерајској радњи Ивана Мунћана. Пожар је уништио целу радњу. Услед јачине и запаљивог материјала ватрогасци нису могли локализовати пожар. Штета износи преко пола милиона динара. Срећом, особље је у последњем моменту успело да напусти радњу и тако људских жртава није било.

Ова је била једна од најјачих српских радња у Вел. Кикинди.

Хапшење војног бегунца и дефрауданта

—:—

СУБОТИЦА, 27. — (М. Изв. „Правди"). — У току јучерашњег дана суботичка полиција имала је један врло успео лов који је изазвао сензацију у свим овдашњим круговима. Наиме, ухапшен је јуче изменада Стеван Марјанушић, који се пре неколико дана вратио из Пеште, где је био запослен као поштанско-телеграфски радник са врло добром платом. Марјанушић је наш поданик. Он је 1921. године на непознат начин побегао из свога пука у Сарајеву, где је био на одслужењу војничког рока. После тога дошао је натраг овамо у Суботицу, где је не само успео да завара траг, него је шта више успео да се упосли у градској служби. Добио је место трошаринског чиновника на бајској капији. У тој служби остао је он дуго времена. Потерница била је послата али према извештају власти, у траг није му се могло ући. Као трошарински чиновник живео је врло добро. Прихода било је довољно. Мало дозвољеног, мало недозвољеног. Једнога дана пошто је дошла комисија и из градске куће, ради прегледа књига, Марјанушић је почео да избегава преглед књига и ревизију рада. Бранио се неодбиљним и неоправданим аргументима. Комисија и поред тога прегледала је књиге и на велико изненађење свију, пошто је Марјанушић важио као врло озбиљан, савестан и необично поштен градски службеник, констатовала је један мањак од 16.000 динара. После дужег саслушања комисија је пристала, да га одмах не преда полицији, него да у року од 24 часа депонује ову своту. Како тај новац Марјанушић није могао створити за толико кратко време, он се, још исте ноћи, пребацио непримећен преко границе у Мађарску. Отишао је у Пешту, где се запослио. Пре неколико дана, рачунајући да је то све већ пало у заборав а гоњен жељом да види још једном своје место, узео је одсуство и за то време поново непримећен пребацио се преко границе у нашу државу. Овде је боравио неприметен неколико дана. Тек јуче пуким случајем ушло му се у траг. У ново израђеној евиденцији, који је израдио по свим модерним полицијским принципима шеф кривичног одељења г. Миодраг Цанковић, налазила се и стара војна потерница за Марјанушићем. Полицијски органи помоћу те потернице препознали су га и ухапсили. На саслушању призвао, је све и још у току данашњег дана биће предан државном тужиоштву, које ће против њега одмах повести опсежнију истрагу.

Пут г. Бурова у Софију

—:—

Данашњим експресом пропутовао је кроз Београд г. Буров, бугарски министар иностраних дела. Г. Буров се враћа из Прага за Софију.

Г. Бурова је на београдској железничкој станици дочекао бутарски посланик у Београду г. Вакарелски и са њим је заједно отпутовао.

Какво ће бити време

—:—

НОВИ САД, 28. јула. — **Прогноза за 29. јули:** Преовлађивање ведро време са повременим облацима и слабим ветровима. Температура ће још мало опасти.

Приморје: већим делом ведро са умереном буром.

Београд—Нови Сад: преовлађивање ведро време са повременим облацима и слабим ветром Температура ће се кретати између 12 и 28 степени. Сунце излази у 4.20, а залази у 19.08 часова.

Полицијска Кроника

—:—

ДРЗАК ПОДВИГ ЈЕДНОГ КОЦКАРА

Јуче је Илија Булатовић, трговачки помоћник, био жртва једног дрског коцкара. Он је пошао у Монопол да купи дуван и марке. Како је било још рано Булатовић је шетао пред Монополом чекајући да уђе у зграду. У џепу од мантила имао је 6.500 динара. Са њиме су били још многи помоћници и сопственици киоска.

Кад је ушао унутра и хтео да затражи дуван, видео је да у његовом џепу нема новца, пребле део је као крпа и узвикнуо:

— Мене су покрали! Мене су покрали!

— Где ти је био новац? упитао га је неко?

— У џепу од мантила. Мало пре је био код мене. Неко ми је баш сад извукао.

Крађа је пријављена полицији и истрага је поведена.

Свечано отварање првог конгреса Југословенско-чехословачке Лиге

САРАЈЕВО, 28.

У свечаној дворани градске већнице отворен је данас први конгрес Југословенско-Чехословачке Лиге. Конгрес је отворио министар правде г. др. Милан Сршкић, у присуству делегата и представника свих војних и цивилних власти.

Г. др. М. Сршкић

Отварајући конгрес г. др. Милан Сршкић је рекао:

ГОВОР Г. ДР. СРШКИЋА

— Особита ми је част да вас, делегате републике Чехословачке као и вас делегате Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца могу поздравити на овом првом конгресу, који се одржава у нашој Краљевини у овом нашем малом, лепом и историјском месту, чије је име уско везано за историју наших заједничких напора и страдања и наших победа и зала нашег обостраног ослобођења и уједињења.

Два братска народа која су се у прошлости толико пута сретала у борбама против заједничког непријатеља, која су своје искрено пријатељство и солидарност манифестовали на тако еклатантан начин, нарочито послељих предратних, ратних и послератних година, чије везе не проистичу само из једног порекла и крви словенске, него чије су везе заједничке у заједничком идеалу, састају се данас да преко својих угледних представника утврде план рада за народно зближење и најширу узајамност на свима пољима нашег обостраног народног живота. Није то случајност да су два наша братска народа у исто време постигла своје интегрално уједињење и извојевали себи пуно ослобођење. 28. октобар 1918. године и 1. децембар 1918. године, то су природне последице и резултати упорне стремљења, борби и координираних напора и безбројних обостраних жртава наших најбољих синова, који падоше за ове идеале.

Баш тим поводом што се овај први конгрес одржава у Сарајеву, у срцу Босне и Херцеговине, треба да евоцирамо укратко само са неколико речи и да споменемо наш обострани рад. Напаћена Босна и Херцеговина још пре 30 годи на диже свој глас протеста против аустро-мађарске тиранције и под великим заузимањем чеш кога народа и у делегацијама аустро-мађарским и у целој јавности словенској и европској. Брат ски чехословачки народ има много заслуга, јер је он својим држањем и радом много допринео и он је сав културан свет брзо упозорио колика је била велика провокација не само нас Јужних Словена него и целога Словенства, колико су тешко повређена основна права једног слабог народа, који је требао да живи слободним и независним животом.

Велики поборник слободе и правде, наш заједнички учитељ и великан г. Тома Масарик баш се у то време посветио целим својим бићем и снагом овој нашој праведној ствари. Он је ставно на расположење велико име, сву своју политичку мудрост и искуство, све своје драгоцене незамењиве услуге Краљевини Србији, која је под својом славом овенчаном династијом Карађорђевића високо држала заставу ослобођења свих Јужних Словена. Следећи његов пример сваки брат Чехословак, својим држањем, својим радом и на фронту и позадини где се год нашао у великом светском рату, одужио се достојно идеји ради којих су се два наша братска народа борила. Наш народ то добро осећа, па му то и не заборавља и то су најбољи услови нашега успеха.

Стога је логично и разумљиво да су се наша два братска народа нашла заједно у истом раду и пре конференције мира и на конференцији мира и да су се одмах иза извршног ослобођења повезали у трајни искрени савез да бране тековине извојеване безбројним жртвама, з гарантоване уговорима о миру, да чувају стабилитет и мир Европе и да тако постану активни еленанат у општем стишавању и консолидовању нове ситуације у Европи.

Наш данашњи рад треба да буде наставак једног отпочетог великог дела да између два ослобођена братска народа, који теже да у миру живе, и да се развијају, одржавајући пуно поверење и пуну љубав за искрену сарадњу на обостраном општем добру за срећу и мир, за будућност и Чехословачке републике и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Захваливши вам, у име савеза Чехословачко-Југословенске Лиге, што сте се тако лепо одазвали нашем позиву, дозволите да вам пожелим срећан и успешан рад.

ОДГОВОР Г. ПЕКАРЕКА

На ово је одговорио г. Јанко Пекарек, народни посланик чехословачки. У почетку свог говора захваљује се на лепом дочеку и овом приликом извињава чехословачког министра председника г. Хоуу, који због болести није могао при суствовати овом конгресу. Међутим г. Хоуа послао је телеграм у коме шаље своје поздраве председнику г. Сршкићу и целом конгресу, желећи да овај конгрес прође у интензивном раду у корист ова наша народа.

— Још ћу рећи, каже г. Пекарек, на станици истакао сам радост чехословачке делегације што ће конгрес одржава у Сарајеву, у месту које је тако значајно за ослободилачку борбу. То је место пуно традиција, које нас је увек водило на заједничке путеве у борби против непријатеља. Од увек смо радили на међусобном зближењу наших двају народа и у парламентарним делегацијама и на састанцима што показује да постоји нешто више што нас веже. То је и стога што смо се заједнички борили под туђим јармом и подносили исте жртве за наше ослобођење. Наше братство по крви је импулсивно, а дужност је да се ова импулсивност претвори у конструктивне путеве, како би наша сарадња била продуктивна. Ми треба да утврдимо данас наш заједнички рад. Славенска политика од увек је боловала од велике сензибилности. Њу морамо сад отклонити и тражити остварење практичних циљева. Ми смо пре рата одлазили у Русију и утврђивали наше братство, пошто се међусобно нисмо познавали. То су чинили и Руси долазећи код нас. Тек је светски рат донео да смо се боље упознали и у много чему разочарали.

Главни циљ наших настојања треба да буде културно и економско ослобођење без чега нема ни политичке самосталности, па се не сме остати само на лепим речима, како је то пре рата било наш словенски обичај. Било би неправедно порицати сваку вредност словенским настојањима, јер су она ипак довела до нашег ослобођења и уједињења.

ПОЗДРАВ Г. МУТАВЕЛИЋА

Затим је говорио председник општине у Сарајеву г. Мутавелић.

— У име града Сарајева, у чије име имам част да говорим, необично сам радостан што се овај конгрес одржава у Сарајеву. Тиме нам је дата могућност да манифестујемо нашу заје-

Г. Салих Баљић

ничку љубав. Сарајево преко мене данас поздравља почетак рада овога конгреса који у то сам уверен, мора да донесе позитивне резултате. Дужност је да се овом приликом сетимо пионира узајамног рада једног од највећих живих Словена председника републике г. Масарика и да му кликнемо: живео пан Масарик!

Затим је говорио г. Салих Баљић и други, па је конгрес завршен.

У подне је приређен банкет код „Европе" а по подне су гости разгледали Илиџу. Г.

Конференција пекарско-хлебарских радника

— ПЕКАРСКИ РАДНИЦИ У БЕОГРАДУ ТРАЖЕ УРЕЂЕЊЕ РАДНОГ ВРЕМЕНА И ПОЈАЧАЊЕ ХИГИЈЕНСКОГ НАДЗОРА НАД РАДОМ И УРЕЂАЈЕМ У ПЕКАРНИЦАМА. —

Данас је одржана у Београду у синдикалној сали Дома Радничке Коморе конференција пекарско-хлебарских радника, коју је сазвала Подружница Савеза Нивежарских Радника Југославије у Београду. О положају радника ове струке реферисао је секретар Подружнице г. Мустафа Турк. О важности овог проблема, о уређењу радног времена с обзиром на природу посла са социјално-политичког гледишта реферисао је г. Јосип Бекер, представник Месног Међуструковног Одбора Уједињеног Радничког Синдикалног Савеза Југославије.

На крају конференције прихваћена је једногласно ова резолуција:

Пекарско-хлебарски радници града Београда сакупљени на општем струковном састанку сазваном од стране Подружнице Савеза Жнежарских Радника Југославије у Београду а одржатом на дан 28. јула о. год. по саслушању реферата и по проведеној расправи о законској заштити радника и положају пекарско-хлебарских радника констатују:

а) Економски положај пекарско-хлебарских радника далеко је испод физиолошког минимума а камо ли да обезбеђује најосновније потребе нормалног стрендарда живота.

б) Радни услови београдских пекарско-хлебарских радника неиздржљиви су у многим пекарницама хигијенски услови рада не само да не одговарају законским одредбама већ су они за раднике по здравље убитачни.

ц) Законске одредбе о радном времену у опште не извршују се, радно време у пекарницама премашује 12, 14 и је сати дневно, недељни одмор је сасвим прекршен, а о ноћном миру ни говора нема.

д) Експлоатација младеначке радне снаге куминира: омладина употребљена на раду у пекарницама изврнута је најтежој дегенерацији

е) Правни положај пекарско-хлебарских радника погоршан је до те мере, да се о некој заштити из радних односа не може ни говорити.

Траже: а) да се законске одредбе о радном времену стрикно спроводе, а надлежне власти врше законом предвиђену контролу и да се преступници најстрожије казне, да се законске одредбе о забрани рада ноћу и о поштовању недељног одмора стварно примењују; б) да се скраћењем радног времена омогући што већем броју неупослених упослење и тиме сузбије велика беспосличја пекарско-хлебарских радника у Београду; ц) да се посвети нарочита пажња заштити младеничке радне снаге и да се број упослених шегрта ограничи доводећи га у смер са бројем упослених одраслих радника; д) да надлежне здравствене власти и Инспекција Рада посвете најећу пажњу хигијенском уређењу пекарско-хлебарских радионица у Београду.

Најзад пекарско-хлебарски радници окупљени на свом састанку позивају све раднике запослене у пекарско-хлебарској струци да приступе у своју стручну организацију и да поведу енергичну борбу за остварење напред истакнутих захтева.

Коначно састанак закључује: да се ова резолуција достави: Обласној Инспекцији Рада, санитетским властима Општине града Београда, Радничкој Комори у Београду, Земаљској Централи Уједињеног Радничког Синдикалног Савеза Југославије и Покрајинском Одбору Уједињеног Радничког Синдикалног Савеза Југославије у Београду.

Мотоциклистичке трке Београд Крагујевац

На старту: лево, победилац г. Луј Пелерен

Сивоћња киша је створила пријатно и веома погодно време. Око девет часова данас пре подне на месту поласка окупило се велики број љубитеља овог спорта. Тркачи су нестрпљиво очекивали знак за полазак. Сунце, с часа на час, видело се између облака и давало изгледа за један ужарени дан. А сви су желели да пођу по хладовини. Најзад, мотори су зафрктали. Пао је знак. Жагор, узбуђење, махање руку и, кола полазе умереном брзином.

Утакмица је подељена у три категорије према врсти мотоцикла.

Прва категорија мотори 500 кубика, тркачи г. г.: Бора Мићић, Станислав Васић, Света Маринковић и Михајло Бирчанин.

Друга категорија мотори 300 кубика тркачи г. г.: Александар Мијатовић, Хајрих Дунелд, Миле Богосављевић и Радослав Стајић.

Трећа категорија мотори са приколицама. Возн господин Војин са балансером г. Рад. Ристићем и г. Славко Пинтер са балансером г. Анђелком Јовановићем.

Ван конкуренције трчао је г. Луј Пелерен.

Прву награду за постигнуто најбоље време даје фирма Шел А. Д. а припашће оном тркачу који двапут однесе прву награду Сем тога има још десет мањих награда, које ће се разделити тркачима према постигнутој брзини њихових мотора.

Око 11 часова на старту мотоциклистичких трка на седмом километру код кафане „Соколић" сакупила се велика маса Београђана, која је нестрпљиво чекала повратак такмичара.

На месту је први стигао г. Луј Пелерен у 11.56 часова са мотором марке „Харлеј" који има јачину 1200 кубика. Пелерен трчао је ван конкуренције. Са старта је пошао у 5.40.

Други је стигао г. Бора Мићић са мотором марке „Жилет" са 500 кубика. Г. Мићић је пошао у 8.10 часова. Као награду г. Мићић је добио пар чизама од фирме „Лектрес".

Трећи је стигао г. Богосављевић у 12.04 и педесет секунада на мотору „Цицдак" од 300 кубика. Као награду добио је сат и табакеру.

Четврти је стигао г. Света Маринковић са мотором „Жилет" од 500 кубика. Пошао је у 8.10 часова а стигао у 12.12 и четрдесет секунада. За овим су долазили остали.

Награде су од ових фирми: „Нателбек", Аца Поповић, „Београдска галванизација металне робе", заступништво „Д. К. В.", „Азриел" Светозар Вучковић, Дуцер и други.

Г. Радомир Стајић, који је до сада однео 12 победа и имао највише изгледа да добије данашњу трку, имао је на тридесетом километру од Београда већи малер. Пред њега је истрчао један пас, а он да би га обишао ударио је у један каменим ост на другу и сав мотор здробио али је сам срећом остао неповређен.

Свечана академија поводом двадесетпетогодишњице смрти оснивача циионистичког покрета Теодора Херцла

Данас пре подне, у великој дворани црквенојеврејске општине, одржана је свечана академија поводом двадесетолетогодишњице смрти творца цијонистичког покрета д-ра Теодора Херцла. Академији је присуствовао и врховни рабинер г. др. Исак Алкалај, као и мноштво београдског угледног јеврејског света.

Свечаност је почела јеврејском химном **Хатиквом**, коју је отпевало Јеврејско Певачко Друштво, а затим је о значају Теодора Херцла одржао један леп, топао говор г. **Моша С. де Мајо.**

Г. МОША С. де МАЈО О ЗНАЧАЈУ ТЕОДОРА ХЕРЦЛА

Г. де Мајо је свој говор о Херцлу почео речима:

— Јеврејски народ дао је човечанству велике таленте, али сан ти таленти, ć обзиром на само биваше нишет народа, биля су фрагментарни. Хајрих Хајне певао је о љубави, Рајни и „ходочашћу на нашој пресветлој богородици од Кефлара"; Халеви је био једна хармонична лирика; Дизраели је само створио енглеску империју; Менделсон, апостол западне цивилизације поучавао је да се не треба придржавати наших националних блага... И тек, после две хиљаде година, појавио се први пут у чашој средини, изникао је из нашега народа човек, који је био исто толико европејац колико и одушевљени Јевреjин; који је у себи садржавао најрадикалније напредне идеале, а поред свега тога није излазио из оквира нашега предања; који је био песник, и државник за јеврејску ствар, говорник, организатор, самаљица и пуз стварности. Предострожан где је то требало да буде, офанзиван где је то морало бити, готов на сваку жртву у колико је његова личност била у питању, а спреман да ништа не жртвује од свога народа.

Тај човек био је Теодор Херцл, прави творац цијонизма.

Све донде док се он није појавио, цијонизам Јевреја састојао се у реченици: „Лешња хаба би Јерушалајим", реченице коју су генерације вековима шапутале, а када је дошао Хејцл то шапутање претворило се у бојни узвик нашега народа.

Наглашавајући да говори само о вођи Херцлу, г. де Мајо је рекао:

— И дошао је Херцл. Дошао са својом конкретном идејом о оснивању једне слободне јавноправне осигуране јеврејске домовине у Палестини. Он је говорио попут пророка, али док су пророци маштали, он је радио са стварношћу.

Јер пре Херцла, шта смо ми Јевреји били?

Наш народ у своме мистицизму, вајда је у доба прогреса застајао за неколико векова. Били смо сколастицн у доба Лутера и Ројхлина; мистичари и присталице Сабатеја Цеви, када су филозофи постојање света објашњавали по законима природе; били смо космополити, кад је цео свет запао у националистичке теорије и водио крваве борбе за своје ослобођење.

Јеврејски народ, тај народ пророка, осећао је потребу за новим пророком, али за таквим чије ће пророчање бити приближно стварности. То пророчање, приближно стварности, Херцл је изнео у свом капиталном делу „Јуденштат" Та књига дала је нашем народу нови живот, организовала Јевреје на борбу за националну опстанак.

Херцл је био тај који је Јевреjима, после дугог низа година, створио идеал у животу.

Г. де Мајо је завршио свој говор стиховима из **Хетикве:**

Где је нада још'те пала,
Нада давна, вјечна нада,
Вратит се у дом крај жала,
Покрај двора Давид — Граја.

Г. де Мајо је, на крају, присутнима узвикнуо: Хедад!

После говора г. де Мајо одржан је један концертни део. Јеврејско Певачко Друштво отпевало је две песме. Мала ученица Сара Перец рецитовала је на хебрејском језику **Ал мут Херцл.** Њено рецитовање на свом стародревном, необичном и занимљивом јеврејском језику, наишао је на допадање код свију учесника на академији.

Г. Аронолд Грусман, надкантор Ашкенаске Општине, уз пратњу г. Гринберга на клавиру, отпевао је две песме: **„Минхат Хадаш"** и дивну народну песму **„Јерушалијим"**, жаргоном немачко-јеврејским, којим говоре око 9 милиона Јевреја.

После отпеване **Јерушалајима** г. Раде Калиић рецитовао је Биаликову песму **Птиџи**, превод са хебрејског.

На крају је Јеврејско Певачко Друштво отпевало једну песму, па је академија на спомендвадесетпетогодишњице овог знаменитог Јевреја, творца цијонистичког покрета, д-ра Теодора Херцла, завршена.

БЕЛЕШКЕ

—:—

БЕОГРАДСКА ОПЕРЕТА. — Данас сензација г. **Бука Трбуховић** пева насловну улогу у оперети **Барон Тренк.** Цене обичне. Спрема се оперета Фифи. 18304

РЕПЕРТОАР БЕОГРАДСКЕ ОПЕРЕТЕ. — Недеља: „Барон Тренк"; понедељак: „Свадба у Холивуду"; уторак „Лутка" (гостовање г-ће Софије Драусаљ); среда: „Александра"; четвртак: „Зенебона"; петак: „Фифи" (премијера); субота „Фифи"; недеља: „Фифи". 18303

УДРУЖЕЊЕ БЕОГРАДСКИХ ШОФЕРА — прославиће своју славу „Св. Илију" 2. августа 1929 год. у сали код „Два Сокола" угао Дечанске и Скопљанске улице. Богослужење и се чење колача у 10 часова пре подне. 18269

ПОМЕН. — **Јелисавета** супруга покојног **Лазара Пантића** — Чика Лазе — београдског хотелијера и ресторатера ниште железничке реституације са децом, даваће своме незаборавном супругу четрдесетодневни парастос у понедељак 29. јула у 11 часова у цркви св. Николе на новом гробљу. 18084

ЗАБАВНИ ДЕО

Немачки ботаничар др. Ото Варбург прославља ових дана свој 70-рођендан.

Приходи америчког радија

—:—

У Сједињеним Државама све емисионе радио-станице су у рукама приватних предузећа. Да би осигурали своје приходе, они се на велико баве пропагандом трговине и индустрије, дакле обичном рекламом. За ту рекламу радио-предузећа добијају огромне паре и то им је у истини и једини приход. Међутим трговци и индустријалци у Њујорку су недавно одржали велику анкету и утврдили да оглас путем радија много мање вреди од огласа у новинама. Један фабрикант дао је свој оглас прво радију и платио за то око 200.000 динара. На тај оглас добио је око 250 поруџбина. Неколико дана доцније, фабрикант је објавио свој оглас у њујоршким дневницима, и одмах је добио око 4000 поруџбина. Оглас у новинама коштао га је 20.000 динара.

*

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ЗБОГ РАТА РАЊЕН ПОСЛЕ ЈЕДАНАЕСТ ГОДИНА. — Један радник из немачке вароши Регенсбург га имао је недавно чудан сан. Он је сањао да се налази у рату. Он је биоу немачком рову на фронту и Французи су се баш спремали да изврше напад на тај ров. Честити Сепика није се збунио ни у сну, већ је узвикнуо:

— Французи долазе! Дајте ручне гранате!

И још увек у сну, Сепика је дограбио једну флашу са ормањића поред његове постеље, мислећи да је то граната и уда рио своју жену, која је лежала поред њега, по глави. Али жена се пробудила од добивеног ударца и мислећи да је муж намерно бије, зграбила је флашу и њоме поштено опалила свога мужа по челу. Он је добио прилично тешке повреде по глави, али се још увек није пробудио, већ је у сну узвикнуо:

— Убиће ме Французи!

Тада је жена приметила да њен муж сања. Она га је пробудила и дозвала лекара. Тако су нашег честитог Сепику Французи, једанаест година после рата — ранили!

*

ТОНФИЛМ НА ОКЕАНУ. — На великим трансокеанским паробродима посто јале су већ и до сада праве и велике био скопске сале, у којој су океански путници тражили разоноде за време дуге вожње. Међутим сада се први пут десило да је на једном пароброду, који је путовао из Европе у Америку, приказан и један тон-филм. Ових дана велики океански пароброд „Мажестик" понео је собом и један апарат за тон-филм. Премијера тон-филма на океану је одлично успела и стога није искључено да ће и остали велики пароброди завести тон-филмске представе.

*

НЕОБИЧНО БУЂЕЊЕ. — У последње време нису ретки случајеви, да аутомобили и остала превозна средства у брзини налете на куће и зидове и проваљују их. При томе се дешавају разни несрећни случајеви. Жена једног обућара из Хајделберга пробуђена је ових дана на један чудноват начин. Када се уздигла у својој постељи, она је пред собом угледала коња и предње точкове једних кола! Теретна кола налетела су на зид куће, у којој се налазио обућарев стан и који су с рудом провалили лабави зид и упали у собу, у којој је обућарева жена спавала. Пуким случајем није се десила никаква несрећа, а материјална штета није велика.

КАП ВИНА КОЈА ВРЕДИ 160.000 ДИНАРА. — Стара вина су веома ретка и скупа. Али најскупље вино на свету је бесумње такозвано „ружино вино", које поседује немачка варош Бремен. То вино је из подручја Рајне, а потиче из 1624. године. Стручњаци тврде, да је то вино дивно и необично јако. Ово вино чува се у нарочитом бурету и што је старије, вредност му постаје све већа. Општинска управа ово вино не продаје и не даје никоме, а и да га продаје тешко да би се нашао човек који би то вино могао платити. Стручњаци су израчунали да би једна кап тог вина коштала 12.000 марака, дакле око 160.000 динара. Последњи пут вадило се из старог бурета ово најстарије вино на свету, 1824. године, када је прослављена 75. годишњица рођења великог немачког песника Гетеа. Тада је песник од магистрата у Бремену добио 12 боца „ружиног вина". У оно доба то вино је представљало вредност од 150 милиона марака.

*

ДУХОВИТОСТ СЛИКАРА ДРАГОНА. — Познати италијански сликар Виторе Грубичи де Драгон био је под старост веома глув човек. Једнога дана један његов пријатељ упознао га је са једном не баш младом дамом. Она је одмах приметила сликарев недостатак и стога се овим речима обратила сликаревом пријатељу:

— Изгледа да је ваш пријатељ Драгон одмах добацио:

— Да, госпођо, ја сам глув. Али није лепо од вас да то у мом присуству кажете!

— Како зар сте чули шта сам рекла?

—Нисам чуо, али сам сваку вашу реч прочитао са ваших усана, јер сам одлич но верзиран у читању старих пергамената...

*

КАДА РОДИТЕЉИ НЕ ПОЗНАЈУ СВОЈУ ДЕЦУ. — Редак је случај да родитељи не познају своју рођену децу, па ипак се дешавају у животу и такви случајеви да отац не зна које је његово дете. Један интересантан случај десио се недавно у чехословачкој варошици Меркелс у близини Карлових Вари. У недељу изјутра, у цркву су донета на крштење два детета од разних родитеља, једно мушко и једно женско дете. Када су се родитељи и кумови враћали из цркве, они су свратили у једну гостионицу и ту су у час крштења попили неколико чаша пива. Приликом повратка кући, очеви су заменили децу. Тако је отац, који је носио мушко дете на крштење донео кући девојчицу, на највеће запрепашћење мајке. Забуна је ускоро објашњена и исправљена.

*

ГЛУМАЦ КОЈИ СЕ СНАШАО НА ПОЗОРНИЦИ. — Славни француски глумац Гобер био је веома слабог сећања. Стога он никада није пропустио прилику а да не напише оно што треба да прочита на позорници, а не да говори. Сценариста је о томе морао водити најстрожији рачуна. Једног вечера давао се један комад из ратног живота. Гобер је креирао Наполеона и у једној сцени требао је да прочита неку дужу наредбу својим официрима. Његов ађутант, који је био и сценариста, пружио је Гоберу том приликом један табак празне, неписане хартије. Гобер се није збунио, али је одлучио да е освети ађутанту сценаристи. Он је погледао хартију и вратио је табак ађутанту са речима:

— Прочитајте ви, г. ађутанте, ову наредбу!

Несрећни глумац се толико збунио, да је покварио целу сцену и стога га је публика извиждала.

*

ТРАГИЧАН ЗАВРШЕТАК ЈЕДНЕ СВАДБЕ. — Једна свадба у америчкој вароши Витбургу завршила се ових дана веома трагично. Неки свадбени гости, који су се већ били напили, одлучили су да се мало нашале са младожењом и с то га су га одвели до оближњег језера и бацили у воду, да се „мало расхлади..." Пијани гости заборавили су међутим да младожења није умео пливати. Он се у давно у језеру. Невеста је истога дана када се венчала постала и удовица. Она је сада нервно оболела а гости који су приредили неслану шалу, ухапшени су и одговараће за убиство.

Београд, 28

Београдска Оперета: (21) „Барон Треск").

Уметнички Павиљон: Архитектонска изложба.

Народни Музеј: (Милоша Великог бр 68) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9 — 12 часова а за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.

Етнографски музеј: (угао Бирчанинове и Милоша Великог улице) Отворен од 9 — 12 и од 15 — 18 четвртком а недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.

Читаоница Савеза Трезвене Младежи (Скопљанска бр 5-Ш.) — Отворена од 14 -19½ часова

БИОСКОПИ:

Луксор: „Чај за троје" (Елен Принга, Лев Коди, Овен Море).

Наркипо: „Алахов врт" (Свеислав Петровић, Алис Тери) и „Ева на јабука" (Монте Бенкс).

Парамунт-Палас: „Јаки и слаби пол" (Норма Ширер, Конрад Нагел).

Париз: „Живи леш" (Пудовкин).

Дежурне апотеке: М Живковића — Мали-пијаца бр 1, Димитрија Николића — Битољска ул. 5, Косте Антонијевића — Балканска ул. 13, Саве Марјановић — Теразије

Недељни распоред радио-концерата

— Београд 455 м., Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9. Берлин 475.4, Бреслава 321.2, Брно 432.3, Франкфурт 421.3, Келн 263.2, Лајпциг 364.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.2, —

БЕОГРАД

— Таласна дужина 455 м. — У антени 2 и по киловата —

—:—

Сталне тачке свакодневно: 11.20: Званични извештај о водостају. 11.35: Објављивање дневног програма. 11.45: Званични извештај о водостају 12: Тачно време.

*

НЕДЕЉА, 28. ЈУЛИ:

17: Народна свирка (дружина Тодоровић—Миленковић). 18: Час песама (дупли Квартет оперског хора). 20: Је ли филм уметност или није? (предаваће г. Косте Јовановића). 20.25: Радио-оркестар. 22: Тачно време, по том новинарски извештаји. 22.10: Час орија и песама (суделују г. г. Драг. Петровић и Бора Стефановић, чланови београдске опере).

ПОНЕДЕЉАК, 29. ЈУЛИ:

12.10: Грамофон. 12.30: Привредне вести. 12.45: Радио-квартет. 13.30: Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде").

17.30: Радио џаз-капела. 18.30: Читање песама Владимира Назора. 20: О пливачком спорту (предавање г. Ђоке Лукића). 20.25: Час певања (г-ђа Надежда Стајић и г. Драг. Стефановић, тенор опере у Братислави). 21.30: Књижевне козерије од г. Симе Пандуровића. 21.55. Тачно време, по том новинарски извештај. 22.05: Радио-квартет 23.05: Грамофон.

УТОРАК, 30. ЈУЛИ:

12.10: Грамофон. 12.30: Преврадне вести. 12.45: Грамофон. 13.3: Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде").

17.30: Читање новела Едгарда Алена Поа (Црни мачак). 17.55: Радио-квартет. 20: Српско-немачки диалози (проф. г. Франичевић и г-ђа др. Липовска). 20.35: Српски народни мотиви (свирају српски Цигани г. Грујића). 21.40: Тачно време по том новинарски извештаји. 21.50: Радио-квартет (оперски час). 22.50: У старом нишком двору (успомене старог телеграфисте, предаваће г. Димитрија Ц. Бођевића).

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

ПОНЕДЕЉАК, 29. јул:

Љубљана 18: Концерт радио-оркестра. 20.30. Концерт.

Беч 11: Музика. 21.45: Популарни концерт.

Берлин 16.30: Дувачки концерт.

Бреслава 16.30: Забавна музика.

Франкфурт 22.30: Левеове баладе.

Кенигсберг 22.30: Концерт балалајки.

Лајпциг 16.30: Оркестарски концерт; 22 Дансинг.

Праг 16.30: Концерт. 20: Радио-кабарет.

Пешта 9.15: Концерт. 20.45: Оперски концерт. 22.15: Џазбанд.

УТОРАК, 30. јули:

Љубљана 20: Словеначко књижевно предавање. 20.30: Весело вече. 21.30: Концерт радио-оркестра.

Беч 11: Музика. 19.50: Оперски одломци, по том џазбанд.

Берлин 17: Клавирски концерт. 20: Лака музика.

Бреслава 16.30: Забавна музика. 20.15: Немачке песме.

Франкфурт 16.10: Концерт.

Кенигсберг 16.30: Забавна музика.

Лајпциг 15.15: Забавна музика. 22: Дансинг.

Праг 24: Виолински концерт. 22.20: Дансинг.

Пешта 19.50: Бизеова опера „Кармен". 22: Циганска музика.

НАЈИНТЕРЕСАНТНИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО-ПРОГРАМА ОД 29. ЈУЛА ДО 3. АВГУСТА

ПОНЕДЕЉАК:

Београд 21.45: Шубертов час.

Праг 21.30: Шопенов концерт.

УТОРАК:

Кенигсберг 20: Концерт Жана Жилбера.

Франкфурт 13.30: Оперски одломци.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

—:—

КИША У БЕОГРАДУ

У Београду је падала синоћ обилна и јака киша, која је ублажила неподношљиву врућину. Кише у престоници није било већ две недеље.

НОВИ КОМЕСАР МОСТАРСКЕ ОБЛАСТИ

Велики жупан мостарске области постављен је, у сагласности са министром унутрашњих дела, за комесара области самоуправе у Мостару г. др. Аурелија Нарделаја.

ОВОГОДИШЊИ КОНГРЕС ЛЕКАРА

Конгрес лекара из целе Краљевине С. Х. С. одржаће се ове године у Загребу између 7. и 16. септембра, којом ће приликом и ветеринарско удружење одржати годишњу скупштину, а у истом времену приредиће се у Загребу велика изложба медицинско-хигијенска и ветеринарска.

ЖЕТВЕНИ ИЗГЛЕДИ У ПОСАВИНИ

У Посавини, нарочито у околини Нове Градишке овогодишња жетва дала је одличне резултате. Кукуруз обећава изванредне приносе, нарочито ако време буде и даље повољно. Ових дана ливаде су по други пут почели да косе. Пасуљ и бундеве биће првокласни и даће обилан принос. У Посавини су и шљиве родиле боље него прошле године.

РЕВИЗИЈА ЦАРИНСКЕ ТАРИФЕ

У споразуму са министарством трговине и индустрије приступиће се ових дана у Министарству Финансија генералној ревизији царинске тарифе. Досадашња царинска тарифа, која је ступила на снагу 20. јуна 1925. године, већ је претрпела многе измене разним наредбама, додатцима и изменама, а сада ће се извршити генерална ревизија с обзиром на прилике садашњег извоза, увоза и унутрашњег промета. У дирекцији царина већ је узет у рад технички део опште царинске тарифе, а министарство трговине и индустрије, индустриско одељење, израдиће пројект политичког дела ове тарифе.

ПРАВИЛНИК О КОНТРОЛИ ЦЕПИВА

Министар пољопривреде потписао је правилник о контроли цепива против сточних зараза, којим је регулисано лечење стоке од заразних болести. Правилник је ступио на снагу од 27. овог месеца.

УНАПРЕЂЕЊЕ

Г. Стеван Милосављевић, бивши капетан земунске полиције, унапређен је за шефа економата града Земуна. 18296

КОД ПОЧЕТКА ЗАГРЕЧЕЊА КРВНИХ СУДОВА омогућује употреба наравне Франц-Јозефове горке воде уредну столицу као и умањење високог притиска крви. Учитељи лекарства препоручују код свих појава старења **Франц-Јозефову** воду јер она сигурно запречује сакупљање материја у каналу стомака и црева, оживљује варење и умањује раздражености живаца. 17973

ХИРУРШКИ ПАВИЉОН У САРАЈЕВУ

За препраке хируршког павиљона у Сарајеву, у кругу зграда Војне Болнице, одобрен је кредит од 60.541.46 динара.

НОВА ЖЕЛЕЗНИЧКА ПРУГА РОГАТЕЦ—КРАПИНА

У току ове седмице биће завршени и последњи радови на пруги Рогатец—Крапина. Кроз неколико дана пустиће се пробни возови, а затим ће се одредити дан предаје ове нове пруге саобраћају. Пруга Рогатец—Крапина дуга је 21 километар, а њена изградња коштала је око 28 милиона динара. Нови крак пруге Рогатец—Крапина подпадаће под железничку дирекцију у Љубљани.

ПОДИЗАЊЕ ЗАГРЕБАЧКЕ КЛАНИЦЕ

За изградњу нових кланичних зграда у Загребу одобрени су накнадни кредити, тако да се радови у овој грађевинској сезони неће обустављати. Нова кланица у Загребу састојаће се из четири групе кланичних зграда, а последњи радови завршиће се најдаље до краја ове године.

Нестанак пакета са обвезницама ратне штете

—:—

Филијала Прве Хрватске Штедионице чз Гуме послала је београдској филијали 370 комада ратне штете и тај пакет је стигао јутрос у Београд, на београдску поштанску станицу. Надлежни поштар је примио тај пакет и унео га у аутомобил. Међутим на путу од станице до поште овај пакет је украден.

Пошта је одмах предузела све мере да се лопов што пре ухвати.

НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

Фељтон „Правде"

Напишимо једну комедију!

— АРНАЛДО ФРАКАРОЛИ. —

Славни аутор врло је љутит. Сада више није могао рећи да је одсутан. Слуга је рекао да је господин код куће. Сем тога посетилац је већ често долазио, а никада није био примљен...

— Нека уђе!

Посетилац је ушао. Он је млад и понешто збуњен.

— Мајсторе, рекао је он славном ауто ру, написао сам један комад...

— Тако!

— За све на свету, не прекидајте ме и не одузимајте ми ни оно мало снаге што још имам. Хтео бих да се овај комад приказује...

— Обратите се директору позоришта.

— То је већ учињено. Директор је одбио не само да га приказује, него није хтео ни да га прочита. Ја сам непознат, и директор не може како они то кажу, тиме губити своје драгоцено време да читају дела непознатих. Они хоће да се аутори сами популаризују

— То ми се чини оправдано.

— У највећој мери оправдано. Али нико неће да ми каже на који би начин могао постати популаран; како да започнем, па да будем познат? Пала ми је на памет смела мисао. Помислио сам на вас који сте велики књижевник дана, једна од првих величина француске позорнице...

— Продужите!

... најпризнатији аутор нашег времена, да ми ви помогнете... да прочитате моју комедију... и ако вам се допадне да ми помогнете. Само једна ваша реч и ме ни су сва врата отворена.

— Млади мој пријатељу, ја имам толико посла, ја не могу. Најзад, ако ми оставите рукопис — али необавезно. До ћете опет за четрнаест дана.

Четрнаест дана доцније појавио се млади незнанац код славног аутора. Славни аутор пустио га је да чека пуна два часа и двадесетдва минута.

— Пријатељу ви сте велики ранорани лац.

— Врло поштовани мајсторе, ја сам нестрпљив и плах.

— Седите дакле. Ја сам прочитао вашу комедију.

— Ах, хвала вам!

— Један моменат. Рећи ћу вам да ниште сасвим лоши.

— Ах, хвала!

— Али рукопис треба коректура — много и то знатних коректура.

— Ах!

— Не очајавајте, ја сам пријатељ младих и радо их понажем. Спреман сам да с вама сарађујем.

— Ах!

— Схватам вашу радост, али не говорите о хвали. Ви ћете ми тиме покварити весеље да чиним добра дела. Ова се комедија мора сасвим прерадити. Не плашите се ми ћемо је заједно написати.

— Али, дозволите, мајсторе.

— Не кварите моју инспирацију. Почнимо од наслова. Комедија има ироничну тенденцију а ви сте јој дали наслов: „Сенке судбине". То је наслов који ништа не каже. Ми ћемо комедију радије назвати: „Подсукња части".

— Како кажете?

— Не прекидајте ме! Овај наслов може да буде глуп, али је привлачљив. То вам је осим тога један од таквих наслова, који лако прелазе у дневни разговор. Ако говори о части, онда може неко ко је тај наслов читао тада рећи: „Подсукња части". То има велики значај и популарише комедију. Осим тога потребна је још једна основна измена. Ваша се јунакиња зове Марго. Немогуће! Оваква жена као што је ова, верујте ми, мора се звати Беранжер. Онда на крају другог чина, застор се спушта после речи: „Да!" То је велика погрешка. „Да" то је једна одлучна реч, а такве се речи морају резервисати за последњи чин, који је у овом случају трећи. Уместо „да" рећићемо: „Видећемо".. Како и сами видите комедија на овај начин добија сасвим другу форму, — она добија другу физиономију и један шири, сасвим нови хоризонт. Само под овим условима могао бих потписати своје име.

— Ви? са вашим именом?

— Да, да, ту ја не попуштам Ја сво је име не стављам под једно дело, које није јасно и које не носи обележја моје личности.

— Ви хоћете да потпишете моју ко медију?

— Не вашу, мој драги. Ја потписујем нашу комедију са основним изменама, које сам ја учинио. Зар вам то не иде у рачун? Ако не, а ви лепо хајте лепо ку

ни са вашом комедијом коју нико неће.

— Али моје име?

— Имајте поуздања у мене, ја сам пријатељ младих, ја ћу свакако настојати, да ваше име на позоришном плакату буде штампано одмах иза мога. Ако право уочимо и ви сте унели по једноју писао у ову комедију.

*

Писмо које је славни аутор упутио младом незнанцу:

Драги мој пријатељу,

Морам вам јавити једну вест која ће вам с обзиром на вашу наклоност мени приредити велику радост. Моју комедију „Подсукња части" који смо заједно прегледали, примио је господин Пјер Лери, директор позоришта де ла Порт и пробе су већ отпочеле. Покушао сам да и ваше име метнем покрај свога на позоришном плакату, јер нисам могао да заборавим вашу не безначајну помоћ, коју сте ми пружили код овог мог по следњег дела. Али господин Пјер Лери је приметио — и то не можда са непра вом — да једно ново и непознато име поред једног славног (ја понављам само његове речи) не би комедији користило. У сваком случају не плашите се због ва ших финансијских права. Леп поздрав од вашег

Мишела Гело-а".

Роман „Правде"

Острво страсти

— МАВРО ЈОКАЈ — 99

— Наставак —

После вечере, Ноеми је положила Додија у постељу а затим је изашла на терасу села на клупу поред њега, ухвативши Михајла за руку.

Пуни месец бацао је своје зраке кроз гра ње на њих; овога пута Тимар је у месецу гледао свог доброг друга, а не оно страшило, које га је тако дуго прогањало.

А по том је Михајло све испричао Ноеми; ништа није прећутао.

Напрасну смрт тајанственог путника на „Светој Варвари", пропаст лађе, налажење огромног блага.

Испричао јој је како је он неизмерно богат човек; а био је велики господин, људи су га ценили и поштовали, располагао је са неколико великих морских бродова.

Испричао је Ноеми и то како се венчао са Тимеом. Њене патње у браку. Тимар је пред Ноеми говорио о Тимеи као о некој све тици. А када је Тимар испричао Ноеми сце ну, када је он иза оног тајног зида посма трао Тимеу и мајора Качуку у њеној соби, Ноеми је лила сузе. Она је жалила Тимеу...

Затим је Тимар испричао колико је он сам морао пропатити услед тог необичног начина живота; он је у истини проводио двоструки живот. С једне стране био је при кован за друштво, своје богатство и Тимеу, а с друге стране га је превлачила несебична, велика љубав према Ноеми и малом Додију. Када је о томе говорио, Ноеми га је тешила својим жарким пољупцима.

И најзад, када је Михајло испричао ону страшну сцену, која се одиграла последње ноћи у Тимаревом дворцу поред Балатона са оним пустоловом Кришћаном, Ноеми је снажно загрлила Тимара, као да је хтела да га заштити од непознатог непријатеља.

— Да ли сада знаш шта сам све оставио тамо у свету и шта сам нашао овде? Да ли ми можеш опростити, што сам те толико намучио и што сам толико пребио?

Уместо Ноеми, одговор су дали њени по љупци и сузе.

Прича је трајала веома дуго, кратка летња ноћ већ била прошла, почело је свањивати, када је Тимар завршио своју велику исповест.

Разрешен од великих грехова!

— Тиме сам исплатио све своје дугове! рекао је Михајло. Тимеа је наследила све моје богатство, она ме сматра за мртвог, јер је Кришћан свакако пронађен у проле ће у Балатону у мом оделу и према томе он је сахрањен уместо мене; цео свет сматра да је г. Леветинички умро. Ја сигурно имам сад у Коморану диван мраморни споменик и чисто бих волео никоганто да отпутујем тамо и видим свој надгробни споменик... Ни то не може свако..

После краћег ћутања, он је продужио:

— Да, Тимеа је данас удовица и слободна жена. Можда се већ и венчала са мајором Качуком. Било би ми необично мило да то сазнам.... Да, да. Рачуни су сада потпуно ликвидирани!

Ноеми је обгрливши Тимара пошла с њим у собу, у којој је спавао Доди

Дете се пробудило од родитељских пољу баца, отворило је своје очи, а чим је видео да је већ јутро, он је искочио из своје по стеље, помолио се Богу и молитву је почео овим речима:

— Драги Боже, благослови моју добру мајку и доброг оца!..

...Михајло, ти си се свима и свакоме одужио!...

Јер ето, анђели се моле Богу за тебе!

Ноеми је обукла Додија и дуго замишље но посматрала Махајла. Није још никако могла да се отресе утисака, која је имала од Тимаревог причања. Треба доста времена да човек схвати такве крупне, дубоке ства ри!

А познато је да жене веома брзо мисле...

Једном је Ноеми рекла своме мужу:

— Михајло! Ти нечим још увек дугујеш некоме..

— Чиме? И коме?

— Па Тимеи си дужан да откријеш ону тајну, коју ти је саопштила Аталија, а која се односи на ону тајну собицу, иза њене спаваће собе.

— Чему би то било потребно? Сем Ата лије то склониште нико не познаје.

— Па баш ту лежи пас. Када Тимеа сазна и ништа и не слути, могла би се ова зла же на увући у њену собу и убити је...

— На што ти пожмишљаш?

— Михајло! Ти не познајеш још увек довољно нас жене Ти не знаш ко је та Аталија? Али ја знам, премда је никада у животу нисам видела. Ја сам оплакала Тимеу, јер сам осетила све њене болове и патње, кроз које је пролазила, живећи као твоја законита жена. Била је несре ћна, јер није могла тебе да љуби... Али ако она још увек воли оног мајора Ка чуку, као што ја на пример волим тебе, онда тешко Темеи сада, када си ти за цео свет мртав и када Аталија зна да Тимеа нема коме да полаже рачуна за своја дела!

— Ноеми, ти ме плашиш.

— Такве смо ми жене! Зар ти то ниси знао? Похитај, обавести о тој тајној со бици Тимеу, јер њој прети велика опа сност. Ја хоћу да Тимеа буде срећна же на и ужива потпуну безбедност.

Тимар је пољубио Ноеми у чело.

— Ти си једно велико, добро дете! ре че јој он. Ја не могу писати Тимеи, јер она познаје добро мој рукопис и тада би јој било јасно да она није удовица и да сам ја васкрсао мртвац.

— Па онда ћу јој ја сама писати!

— Не! Не! Нипошто! Твој рукопис не сме она видети, то ја не дозвољавам! Ја сам је обасуо златом, драгим каме њем и свим земаљским благом, али твој рукопис она не сме и неће видети. То је сада моје благо! Ја и онако ништа ни сам донео Ноеми од Тимее. Али баш за то ни Тимеи не дам ништа од Ноеми. Ти не можеш писати тој жени.

— Добро је, рече Ноеми благо се осмехујући. Знам ја још једно треће ли це, које ће тај посао моћи обавити. Пи смо ће написати Доди.

Тимар је почео да се смеје, толико му се ова идеја допала.

Колико шале, колико детињасте наив ности, колико животне озбиљности у тим једноставним речима: нека мали До ди напише писмо Тимеи и нека је то де те упозори да јој прети велика опасност од стране оне зле жене...

Доди да пише Тимеи!...

Тимар се смеје... Сузе му навиру...

А Ноеми је ствар озбиљно схватила. она је сама написала текст писма, које је Доди имао да препише и пошаље Ти меи у Коморан. Ноеми је свом сичиљу дала парче шпартане хартије и дете је, веома бистро и паметно, без погрешке преписало писмо. Садржину наравно ни је могло разумети.

Доди је умакао своје перо у љубичасто мастило, а затим је Ноеми писмо-запечатила. Печат је била једна златна бу ба, која је у близини пролетала и слу чајно се залепила за восак.

После два дана на острво је дошао је дан пиљар. Он је примио писмо с тим да га у Панчеву преда на пошту.

Писмо малог Додија отишло је Ти меи...

О, АЛА СИ НЕВШТА!

Тимеа је имала и једно друго кален дарско име. Име које је добила прили ком прелажења на хришћанство: Суза на. Прво име добила је од своје мајке, која је била Гркиња друго од протестан тског свештеника, који је крсти. То дру го име стављала је она на званична до кумента и писма и тај дан је прослављала као свој имендан.

(Наставиће се.)

ОГЛАС Сунчање! ОГЛАС Ваздушна купања!

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ

Ваздух и сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.

ДРУГО ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ. ЦЕНА 10 дин.

У којини се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце.

ЛЕТО И ДЕЧЈЕ ДОБА. — КУДА ЋЕМО НАШУ ДЕЦУ НА ЛЕТО?

Са списком свих места у нашој земљи која се могу искористити као дечја летовалишта и ле чилишта. Цена 6 динара.

Обадве књиге добијају се у свима књижарама и код писца: Јованова 83.

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

ГИМНАЗИЈА ПРОФ. МАРЈАНОВИЋА (Симина 21) спрема ђаке за Војну Академију и све разреде гимназије. Ко не положи, новац се враћа.

ПРОФЕСОР МАТЕМАТИКЕ спрема ђака ђачке и своје куће. Настава индивидуална. Хонорар 300 дин. Војводе Путника 41.

БЕРЛИЦОВА ШКОЛА ЗА ЈЕЗИКЕ, Скопљанска 2, даје приватне часове и курсеве у малим групама из француског, немачког, енглеског, талијанског језика и из српско-хрватског за странце уз умерене цене.

СА ГАРАНЦИЈОМ спремају за разредне испите стручни познати професори. Нарочити курс матурантима и кандидатима Војне Академије, Звечанска 29 (Топовске Шупе).

ЗА КРАТКО ВРЕМЕ можете се спремити за јесење испите уз сигуран испит. Нарочито из језика и математике, Таназевић, студент, Босанска 14.

Др. ПРОФЕСОР спрема аспиранте фармације из ботанике и фармакогнозије. Јавити се на телеф. 11-95. Успех загарантован.

ГИМНАЗИЈА ПРОФЕСОРА ЈОВАНОВИЋА, Мишарска 9, Цветни Трг, спрема ученике-це пале из једног, два предмета; приватне за цео разред. Хонорар 200 дин. По жељи спрема са гаранцијом. Упис целог дана. Предавања целога дана.

СЛУЖБА

ЗУБОТЕХНИЧАР са 15 годишњом праксом перфектан у свим техничким пословима, тражи место. Цењене понуде моли у Редакцију под насловом „Испитиван Зуботехничар“. 18283

ТРАЖИ СЕ ДЕЧКО од 12—15 година за послуживање код мање породице. Јавити се Светосавска 43.

ТРАЖЕ СЕ вешти аквизитери за скупљање огласа. Обратити се администрацији „Правде“ 18136

ТРАЖИМ НАМЕШТЕЊЕ за канцеларијског послужитеља или томе слично. Стар сам 19 год. исто сам и до сада радио у канцеларији. Ступити може одмах. Адреса Добривоје Вицић, Господарски пут 134.

ПОТРЕБАН ЈЕ ученик за колонијалну радњу. Јавити се Јованова ул. 56.

Агенте или агентице уз провизију тражим. Сертић — Пословни Адресар. Добрачина 33 авлија I спрат.

НАМЕШТЕНЕ СОБЕ

ЗАЛОЖНА БАНКА II степенице, IV спрат елегантно намештена соба са купатилом издаје се одмах.

ИЗДАЈЕ СЕ елегантно намештена соба са засебним улазом, Косовска 36, лево.

СОБУ ПРАЗНУ са засебним улазом за канцеларију, у партеру, (двориште) по могућству са телефоном тражим за 1 август у центру. Драг. Поповић, Краља Милана 42.

ИЗДАЈЕ СЕ меблирана соба са засебним улазом одмах, има лифт, Кнез Михајлова ул. бр. 17, 4 спрат лево.

ЕЛЕГАНТНО намештена соба са засебним улазом, купатилом, центар издаје се одмах. Упитати Зетска 4, П, Стазић од 13—17 часова.

СТАНОВИ

ИЗДАЈЕ СЕ врло леп и модеран стан од 3 собе, предсобље, купатило, подрум и т. д. у Битољској 28 у дворишту. 16815

ИЗДАЈУ СЕ 2 собе са балконом, велико предсобље за гардеробу, кујна са засебним улазом, купатило, соба за младе и остало, чисто и сунчано 1. спрат Сарајевска 50.

ЛЕПИ СТАНОВИ у Кнез Милетиној улици бр. 55 има 4 стана по соба, кујна, шупа и остале приналежности за издавање под кирију одмах. Обратити се газдарици у истој кући.

ВАНРЕДНА ПРИЛИКА

Мушки Енглески Штофови у најмодернијим бојама и десенима.
Скрећемо пажњу на квалитете што продајемо по
200·— ДИН. МЕТ. ЗА РЕКЛАМУ.
Права вредност овом штофу је 300·— дин. мет.

Права Јапанска Ро-Свила ЗА МУШКА ОДЕЛА
од цене 140·—, 150·—, 160·—, 180·—, 200·— дин. мет.

Листера за мушке капуте црни од Дин. 90·—, 100·—, 120·—, 180·—;
Тегет од Дин. 100·—, 120·— Грао од Дин. 140·—, 160·—, 180·—.

Енглеска Панама ЗА МУШКА ОДЕЛА 140. СМ. ШИР.
од цене 80·—, 110·—, 120·— дин. мет.

Крем штофа ЗА ПАНТАЛОНЕ 150 СМ. ШИР.
од цене 200·—, 230·—, 240·—, дин. мет.

Прибор за одела са вуненим шержом 200.- дин.

Браћа Х. Габај код „Круне“
Кнез Михајлова 33.
18265

ПЛАЦ

на Топчидерском Брду више Господарске Механе површина 1000 и нешто више м.² може се купити за врло повољну цену. Плац се може поделити на два дела. За обавештења упитати админ. „Правде“. 18247

У ВИДИНСКОЈ 42 издаје се две собе, предсобље, кујна, шпаја, и соба предсобље кујна и шпаја.

СТАН, од собе, предсобља и кухње издаје се у Лозничкој улици бр. 26.

ЛОКАЛИ

ЦЕНТАР, издаје се одмах мослеран дућан са две собе. Обилићев Венац 36. Преко пута „Шира“.

Издаје се пекарница, видети Београдска 3. За услове питати Јевремова 58.

СОБА подесна за канцеларију преко пута Трговачког суда, засебан улаз издаје се, Балканска 16а.

ДВА ОДЕЉЕЊА за радионицу у околини нема обућара, кројача, слично, најживље место, пролаз за Немањ трамвајска станица, Браничевска 15.

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

ТЕРЕН КАМЕНОГ УГЉА који се налази око Пирота продаје се. Упитати Дубљанска 81, госпођу Ђорић.

ПРОДАЈЕ СЕ КУЋА И ПЛАЦ Плац 328 кв. м. Кућа се састоји из једног одељења зиданог од тврдог материјала. (4 са 4, висина 3 метара), зидане шупе и остало. Цена 48 хиљада динара. Продужење Веселиновe 16. Питати целог дана.

КУЋА НА ПРОДАЈУ, плац површина 327,27 квадратних метара од тврдог материјала са четири одељења и веранда, електрично осветљење у Љубе Давидовића ул. бр. 46 Трамвај бр. 6, последња станица, пет минута иза Цветкове кафане. За услове обратити се код Банковића обућара, Београдска 37.

АПАРАТ шиваћи мали исправан као и велики за клањење меса продаје се јевтино. Упитати у кафани „Добро јутро“ код ж. станице.

ТРАЖИМ БИЦИКЛ полован на отплату спогодбом недељно плаћање јавити се сваког дана Таковска број 2 лагирер Е. Х.

РАЗНО ПОКУЋАНСТВО јефтино и хитно продајем, Гундулићев Венац 25, испод Бајлонове пиваре.

ИНВЕНТАР ГРАЂЕВИНСКОГ ПРЕДУЗЕЋА подајем повољно: машину бетонску, дизалицу цигље, дизалицу малтер, белику пумпу, машину бушење, тегрегра, разне справе, алате и скеле, телефонирати 811 од 1-е после подне.

Продаја школских клупа. Управа IV м. гимназије у Београду има за расходовање око 200 ђачких клупа. Ове клупе излазе продаји на дан 29 јула т. г. у 8 часова пре подне у згради гимназије, Студеничка бр. 83. Исте се могу видети сваког дана од 9 до 12 часова пре подне. Из канцеларије директора IV Мушке Гимназије у Београду.

КУЋЕ НА ПРОДАЈУ

Продаје се
лепо имање у центру вароши које излази на две улице.
Фронт 7 м.² дубине око 60 м.²
Агенти искључени.
Цена 900.000 динара
За обавештења упитати админ. „Правде“.
18246

КУЋЕ НА ПРОДАЈУ
изванредно лепо, солидно зидане, на врло здравом месту, спроведен водовод и осветљење, трамвај пред кућом, у Јове Илића ул., обратити се ДУНАВО ПОСАВСКОЈ БАНЦИ, Кнез Михајлова ул. 54. Тел. 22-32. 18255

МЕД чист природан са свог пчеланика: багремовца, липовца и од пољског цвећа са гаранцијом. Продајем и на мање и на више. Поштанска 17., или на пчеланику — Мокри Луг седми километар код „Механе Влајкове. К. Ж. Младић.

18 ПЛАЦЕВА НА ПАШИНОМ БРДУ — кафана Златав Праг Продаја на трогодишњу отплату. Цена од 50—70· динара 1 м². Инжењер Младеновић, Лауданова 23. Телеф. 52-84.

ШИВАЋЕ МАШИНЕ равне као астал, потпуно нове, нераспаковане, продаје за дин. 1800 Банкарско Заложно Х. Д Краља Милана 64.

ФОРД потпуно нов отворен
ЛИТОГРАФСКЕ РУЧНЕ ПРЕСЕ потпуно нове неупотребљене (два комада),
ПЕЋИ КАЉЕВЕ најбољег квалитета (чувене Мајстнер).
ПРОДАЈЕ
ДУНАВО ПОСАВСКА БАНКА
Кнеза Михајлова 54. Тел. 22-32.
18251

АУТО такси у добром стању, отворен, марке „Рево“ 11 НР, продаје се и на отплату. Упитати од 10 до 11 сати сваког дана на адресу Браће Магдић фабрика бомбона, Пашајашка ул.

20 ПЛАЦЕВА НА БАНОВОМ БРДУ до виле апотекара Викторовића. Цена од 70—90 дин. 1 м² на трогодишњу отплату Инжењер Младеновић, Лауданова 23. Телеф. 52-84.

Продаје се
врло лепо имање у центру вароши, површина око 1000 км.² Дуг код Управе Фондова 500.000 динара.
Цена 1,600.000 дин.
За обавештења упитати у администр. „Правде“ 18245

Угодни и брзи аутобуси за Крагујевац — Краљево — Матарушку Бању — Рашку и Нови Пазар саобраћају свакодневно и то:

Нови аутобус „ЛАСТА“ полази у 5·45 сати ујутро пред кафаном „Топола“;

Нови аутобус Интернационал бр. 1021 полази 1 сат по подне пред кафаном „Топола“.

Сва обавештења даје АЦА ПОПОВИЋ, трг. телефон 32-04; Велауто тел. 21-48 и кондуктер Интернационала у кафани „Топола“ тел. 54-46.

Etudiants désireux d'aller en France,
à NANCY, Grand Centre Universitaire,
vous trouverez des facultés de Droit, Médecine, Sciences, Leitres, Pharmacie, des Instituts techniques conduisant au diplôme d'ingénieur:

Chimique — Electrotechnique et de Mécanique appliquée — Agricole et Colonial — Géologie appliquée — Comercial — Dentaire — Sarothérapique — Ecole supérieure de la Métallurgie et de l'Industrie de Mines — Ecole de Brasserie.

Les diplômes d'Ingénieur déiivrés par l'Université de Nancy sont enregistrés au Ministère de l' Instruction Publique.

ÉTUDIANTS ÉTRANGERS: ENSEIGNEMENT SPÉCIAL DU FRANÇAIS

Préparation aux Examvns de lAlliance Française.

Cours de l'année scolaire: 15. XI. — 1. VII. — Cours de vacances: 4. VII. — 1. X.

Diplômes d'Etudes françaises.

Relations àvec des Familles françaises assurées par un Comité de Patronage.

Pour tous renseignements, s'adresser à:

L'Office de Renseignements de l'Université, 13, Place Carnot.
POUR LES VACANCES DES ETUDIANTS ÉTRANGERS.

„Не купујте“ НАМЕШТАЈ
док не прегледате
Стовариште АНТОНОВИЋА
Краља Петра 54. БЕОГРАД Телефон 15-40
18067

ПУТНИК

ДРУШТВО ЗА САОБРАЋАЈ ПУТНИКА И ТУРИСТА У КРАЉЕВИНИ С.Х.С.
— БЕОГРАД —
расписује

КОНКУРС

за израду уметничких рекламних плаката наше земље у боји за пропаганду нашег туризма у иностранству.

Обрадити се имају ови типични мотиви из главних туристичких предела наше земље и при обради истаћи њихово карактеристично обележје:

1.) БОСНА (Ориент — народне ношње);
2.) ДАЛМАЦИЈА (тропска вегетација — архитектура — море);
3.) ХРВАТСКА (ПЛИТВИЦЕ — природне појаве);
4.) ЈУЖНА СРБИЈА (задужбине, архитектура - народна ношња);
5.) СЛОВЕНИЈА (БЛЕД — језера и алписки мотиви);

Плакати имају бити израђени којим било техничким начином, али подесни за репродукцију у боји. Формат оригинала треба да буде 63x95 см., при чему горе око 10 см. а доле 20 см. за натписе и текст.

Поднесене нацрте прегледаће нарочити Оцењивачки Суд, а првих пет нацрта, оцењених као најбољи откупиће се са свима правима са овим наградама:

1) 5.000 Динара 3) 2.000 Динара
2) 2.500 Динара 4) 1.500 Динара и 5) 1.000 Динара

За остале нацрте ПУТНИК задржава право откупа по слободној погодби. Нацрте треба предати најкасније до 15. септембра 1929. г. Дирекцији ПУТНИК-а, Београд, Коларчева улица бр. 1/I.
18279

Канта за смотлиште, прописаних немачког типа, већу партију продајем по изузетно јефтиној цени од Динара 200.—. Упозоравам да једино моја радионица фабрикује канте са специјалним машинама те ћете добити гарантовано добру и прописну канту за цену по којој вам нико ни приближно и може дати. Тражите на телефон 42-66 да вам се пошаље кући. Браварска радионица Драг. Радуловић, Краља Петра 94.

НОВ АУТОМОБИЛ
првокласне немачке марке, продаје се веома повољно.
Обратити се: Централи шиваћих и штрикаћих машина, Београд, Краља Петра 64. 18891

РАЗНО

ПЛАЦ у Кнез Милетиној улици бр. 55 даје се под закуп одмах. Површина 240 кв. м., може се за мањ какву сврху употребити. За исти плац тражи се Банка или предузеће које би хтело на експлоатацију за више година. Упитати газдарицу Катарину М. Јовановић, Кнез Милетина бр. 55.

САВРШЕНСТВО против трипера — капавца. Лек даје могућности да свако буде излечен. Писати на поштански фах бр. 182, са пошљком једне марке од динара.

ПЛИСИРАЊЕ, прање, пеглање и хемијско чишћење хаљи на, луксузног веша и искваре ног плиса. Јакшићева 11, П. спрат лево.

БЕЗПЛАТАН плац у близини центра (3 минута од Позориш та трамвајем), лице 12 м. да је се за зидање једне грађеви не на дужи низ година, по споразуму. Озбиљни рефлектанти нека се јаве Верољубу Рашковићу, чиновнику Мин. Грађевина.

ТАЈНО ПРАЋЕЊЕ и надзор особа врши Детективски Биро „Безбедност“ Чика Љубина 19-П. Телефон 35-87.

ВЛАГА У СТАНОВИМА. Изолацију зидова од влаге извршујем са гаранцијом као и друге грађевинске радове. Писмено Дубљанска 124, предузимачу.

ПУТОВАЊЕ НА ЈАДРАНСКО МОРЕ. Ових дана идем са луксузним аутом и могу узети 2—3 сапутника по умереној цени. Видети од 12 до 15 сати ул. Косте Стојановића 15 (близу Битољској и Гундулићевој) партер. 18300

КУПАТИЛО ПЛАЖА
на најлепшем месту дунавског Кеја најприступачније пешке и колима, звано „Моја - Плезир“. Продаје се у јеку рада са најуређенијом ресторацијом и целокупним инвентаром. Ради бржег обавештења јавити се истом купатилу или Тел. 18-18. Кнез Михајлов Венац бр. 57. 18197

Продаје се:

6 комада мотора глајхштром ¾ НР, 220 волти, марке АЕГ, Велокса и Бергман;

1 мотор Велкселштром (две фазе) 125 волти, 1,1 К. W. марке Бровн Бовери.

Мотори су потпуно исправни.

Обратити се администрацији „Правде“ под „Мотори“. —

Аутобуски Саобраћај БЕОГРАД-СМЕДЕРЕВО
Од 4 јуна 1929. год. пустили смо у саобраћај свој „Доџ“
НОВ и МОДЕРАН АУТОБУС
„ВЛАДИМИР“

са уведеним грејањем у хладне дане, са којим ћемо сваког дана и редовно без обзира на број путника, саобраћати
Смедерево — Београд и натраг.

ПОЛАЗАК ИЗ СМЕДЕРЕВА сваког дана од Гранд-Хотела и код каф. „Доџе“ у 5·30 часова у ујутро.

ПОЛАЗАК ИЗ БЕОГРАДА сваког дана од кафане „Топола“ у Кр. Александра улици у 16·30 час. односно у 4·30 по подне.

ПРИМАЈУ СЕ ПУТНИЦИ И НА КРАТКЕ СТАНИЦЕ.
ПРИМАЈУ СЕ СВАКЕ НАРУЏБИНЕ И ПАКЕТИ

ПАКЕТИ и РОБА: 10 динара за наруџбину (ако ми купујемо) и пакет до десет кила 10 динара, а више по погодби.

Места се могу заузети код Гранд-Хотела у Смедереву, а у Београду код кафане „Топола“ у Краља Александра улици.

Ред вожње:

5·30 ч. Смедерево—Грошка	6·15	16·30 ч. Београд—Грошка	17·15
5·30 ч. Смедерево—Београд	7·35	16·30 ч. Београд—Смедерево	18·35
6·20 ч. Грошка—Београд	7·35	17·50 ч. Грошка—Смедерево	18·35

По погодби аутобус може да иде на трке и утакмице за Београд.

Од 5 сати изјутра до 15 сати Аутобус стоји на расположењу у Београду за шетњу на Авалу, Кијево, Раковицу и т. д. Погодба код кафане Тополе. Телефон 54-46.

Владимир Заболотњи

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА 1. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА“, ДЕЧАНСКА 10

Л 63
Унив. библиотека
Ф. И. Бр. 3411
Универ. библиотека „Светозар Марковић" Београд

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 218 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.220 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД ЧЕТВРТАК, 15. АВГУСТА 1929. ГОД. | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 16-02. | ГОДИНА XXV

РАЦИОНАЛИЗУЈМО СЕ!

Овогодишњи четврти конгрес научне организације рада у Паризу на коме, на жалост, није био ни један званични представник са наше стране, узео је у претрес све гране рационализације, и то у индустрији, пољопривреди, трговини, администрацији, домаћинству, просвети.

И код нас се опажају зачетци рационализације, али само спорадично, то јест у појединим предузећима, чије су газде директори и инжењери радили у западно европским, или америчким рационализованим творницама и своје, тамо стечено искуство применили и у свом предузећу. Међутим, према другим земљама ми смо јако заостали што се на крају крајева преводи у један део повећавања производних трошкова. Било је до душе и код нас организација и људи (Национални комитет научне организације рада у Загребу; Централа индустријских корпорација у Београду; па г. г. Стипетић, Домијанко и др.), који су уложили много труда да пробуде интерес за овај проблем, али су слабо нашли одзива и то не само код владе, већ и у самој привреди. Узрок оваквом стању ствари лежи наравно, у главном, у несташици новца, јер се рационализација у великом стилу без знатних инвестиција у нове машине, које својим рационалним радом допуштају уштеду у људској снази, не да извести. Али се под рационализацијом разумева сваки, па и најситнији корак у побољшању вођства, поделе рада, избора радника и искоришћавања њихове радне снаге и т. д., што би се подесним поучавањем и целисходном пропагандом без даљих тешкоћа могло постићи.

Ове године међународна конференција рада донела је препоруку о предупређењу несрећних случајева, чије појединe одредбе о истраживању околности несрећних случајева стоје у органској вези са научном организацијом рада. Без сумње ће се ове одредбе према приликама све више примењивати код нас, па како је за њихову примену надлежно министарство социјалне политике, то се пружа згодна прилика да ово министарство, заједно са министарством трговине и индустрије, у вези са спровођењем мера предупређења несрећних случајева испита могућности увођења у живот стеченог искуства у другим земљама на пољу научне организације рада, за сада на тај начин, што би већ постојећу установу националног комитета уз сарадњу осталих послодавачких и радничких организација, материјалном и моралном потпором подстрекла на живљи рад, било пак да сама, скупа створи једну полузваничну установу. За унапређење заната, трговине и индустрије у правцу научне организације рада у нашим не само приватним већ и у полузваничним и званичним предузећима.

У економској борби која се данас одиграва између Европе и Сједињених Држава, рационализација игра видну улогу. Она је омогућила Америци да, заједно са другим чиниоцима, као што је јефтини новац и томе слично, снизи своје трошкове производње и поједи наднице, и на тај начин ојача потрошачку моћ у земљи. И ако се сав део те рационализације састоји у производњи у серијама, што се у Европи с обзиром на њену распарчаност не даје спровести, то се остало поље рационализације у западним индустриски развијеним земљама Европе данас већ успешно обрађује. Не само у Немачкој, Француској, Швајцарској, Белгији и Италији, већ и у консервативној Великој Британији рационализација предузећа гигантским корацима напредује, снижавајући на тај начин своје производне трошкове. Ако и ми земље источне Европе не прионемо на систематско увођење рационализације у нашу администрацију и приватну иницијативу разлика између наших и њихових производних трошкова биће све већа, а наша тактична способност све ће више изостајати иза оне наших конкурената на светским тржиштима.

Ђ. Ђ.

Паника на Њујоршкој берзи

— Подизање есконтне стопе. — Крах спекуланата. —

Подизањем есконтне стопе америчке Савезне Резервне Банке од 5 на 6 процената, које се тумачи извесним политичким мотивима, изазвана је права паника на Њујоршкој берзи. Спекуланти који су последњих неколико месеци веома много подигли курсеве великих америчких предузећа есконтујући њихове просперитете у текућој години, изгубили су огромне суме новца. Поред тога велике банке су, због догађаја, који су се одиграли у току последњих дана на Њујоршкој берзи, смањиле кредите, а на преостале јако повисиле стопу.

Многи мали капиталисти, занесени спекулацијама, које већ дуго времена доминирају финансијским животом целе Уније, изгубили су сву своју уштеђевину.

Овог је трећи по реду, за ову годину, велики поремећај, који се десио на америчким тржиштима. Први је био крајем марта, а други крајем маја. Амерички фанансијски стручњаци су стално упозоравали америчку јавност, да ће настављање спекулација довести до краха.

Хартије, које су последњих неколико месеца имале ненормалан пораст вредности, бе-

Гувернер њујоршке савезне резервне банке г. Џорџ Л. Херисон

леже огромне падове. Акције „Џенерал моторс компаније" нуђене су за 65, дакле за 3¼ ниже него на предходном састанку, што представља губитак од 22,000.000 фунти стерлинга на 20,000.000 акција, које су последњег дана нуђене. „Радио корпорација" спала је за 3 поена; „Интернационална телеграфска и телефонска компанија" за 5 и пет осмина; а „Вестинго Хаус" за 8¼.

На берзи стижу налози за продају из целе земље.

Промет акција на берзи је достигао невероватне сразмере. На првих тридесет милиона њујоршкој берзи изгубљене су стотине милиона долара зараде на папирима. Продато је у петак, 9. августа, за време од пето-часовног рада на берзи преко 13.000,000 акција.

Дизање есконтне стопе од стране Резервне Банке учињено је, у главном, да би се један пут учинио крај спекулацијама. Ипак се у берзанским круговима овоме кораку приписују извесне политичке тенденције, јер се сматра да ће услед подизања есконтне стопе доћи до јачег повлачења америчког злата из Енглеске, специјално Енглеске Банке, која се у овом тренутку излази у незгодној ситуацији због сталног повлачења великих количина злата од стране Француске.

Припреме за дочек г. Ериоа у Атини

—:—

АТИНА, 14. августа. — У Атини и у целој Грчкој очекује се са великим интересовањем долазак г. Ериоа. Г. Ерио ће за време свога боравка у Грчкој бити гост грчке владе.

У Атини ће г. Ериоа да дочека и прими Савез грчких општинских председника, на челу са бившим председником атинске општине г. Пацисем, уз присуство и новог председника атинске општине г. Меркуриса.

Сукоби у Варни

—:—

СОФИЈА, 14. августа. — У Варни је прошле недеље дошло до сукоба између власти и масе Добруџанаца који су на силу одржали збор против Румуније. У овом сукобу полиција је пребила мотку заставе „Дружества Млада Добруџа" и извршила неколико хапшења.

Удружење добруџанских емиграната протестује против оштрих мера полиције.

Споразумевања у Хагу

Ревизија Јанговог плана извршиће се у Женеви

У бањи Севенингену, у коју делегати одлазе ради одмора, после „дуелирања" на конференцији

„ДЕЈЛИ ТЕЛЕГРАФ" О ХАШКОЈ КОНФЕРЕНЦИЈИ

ЛОНДОН, 14. — (Б. изв. „Правди"). — О моментаној ситуацији на хашкој конференцији дипломатски кореспондент „Дели Телеграфа" даје ову слику:

Према мишљењу лондонских званичних кругова, одлагање седнице финансијске комисије сматра се као знак да се иза кулиса озбиљно ради на томе да се енглеским захтевима покаже извесна предусретљивост. Међутим, енглески званични кругови мисле да концесије Француске, Италије и Белгије свакако неће задовољити енглеске захтеве. Енглеска може сматрати као задовољавајуће решење целог питања само такво решење, по коме ће се енглески удео у репарацијама сматрати као неусловљени део анунитета.

У вези са овим питањем у званичним енглеским круговима показује се бојазан да ће на крају крајева конференција у Хагу бити одложена и да се неће донети никакав важан закључак. Ово би створило врло непријатан утисак, нарочито ако се узме у обзир да сада предстоји заседање Друштва Народа.

ПОВОЉНО РАЗВИЈАЊЕ ПРЕГОВОРА СА МАЛИМ СИЛАМА

ПАРИЗ, 14. августа. — Авас јавља из Хага да се у политичким круговима конференције подвлачи, да ће резолуције политичке комисије постати извршне тек када ступи на снагу Јангов план и када Немачка буде изгласала потребне законе.

Што се тиче енглеских потраживања, могућно је да ће оправдани захтеви бити задовољени. Не пристајући на укидање репарација у натури, Француска је ипак пристала на извесна ублажавања предвиђеног режима.

Истиче се такође врло повољно развијање преговора са малим силама, како у погледу Јанговог плана, тако и у погледу њихових репарација.

Наглашава се озбиљан напредак у погледу уређења питања која се односе на Румунију и Србију.

АМЕРИЧКИ НАПАДИ НА Г. СНАУДЕНА

ПАРИЗ, 14. августа. — Авас јавља из Вашингтона да америчка штампа и даље напада држање г. Снаудена на хашкој конференцији.

ЈАНГОВ ПЛАН ЋЕ БИТИ ПОПРАВЉЕН У ЖЕНЕВИ

ЛОНДОН, 14. — Дописник „Ивнинг Стандарда" јавља из Хага да се тамо верује да ће се енглеским захтевима изаћи у сусрет. Један од најугледнијих европских државника изјавио је дописнику, да ће Јангов план бити евентуално преправљен од једне комисије која ће радити у Женеви. (А.)

ОБЕЋАЊЕ Г. БРИЈАНА Г. ШТРЕЗЕМАНУ

ЛОНДОН, 14. — По вестима из Хага г. Бријан обећао је г. Штреземану да ће му у суботу, ако у Хагу буде постигнут коначни споразум реч када ће Француска евакуисати Рајнску Област. Изгледа, да је Немачка расположена да расправља о предлозима Француске и Енглеске, по којима би Немачка у замену за рану евакуацију Рајнске Области пристала да се одрекне неких финансијских захтева и да би поднела један део окупационих трошкова. (А.)

ОДАСВУД

—:—

У очекивању једне важне одлуке

Пише нам један читалац:

„Крајем прошлог месеца одржан је у згради Прве Хрватске Штедионице годишњи збор акционара грађевинског друштва „Пионир". На том је збору донесена одлука, да се, најзад после губитка скоро целог капитала од десет милиона динара, приступи ликвидацији „Пионира". Један од мањих акционара поднео је, међутим, одмах после збора, акт министарству трговине у коме је, наводећи укратко разлоге за то, тражио, да министарство пре образовања ликвидационог одбора пошаље свог комесара ради прегледа стања друштва и констатовања узрока који су довели једно друштво са великим, здравим капиталом, до тако жалосног краја.

Како је, као повериоац ангажована Прва Хрватска Штедионица, која је још пре збора понудила извесном броју мањих акционара извесну суму по свакој акцији, у циљу откупа истих, па после збора, како изгледа, одустала од тога, цела ствар ће вероватно удружити све мале акционаре, који мисле да до пропасти друштва не би ни дошло да није наплаћивана висока камата.

Од решења министарства трговине зависи даљи развој ове ствари, која може да изазове и много озбиљније потресе у вези и са законом о Акционарским Друштвима".

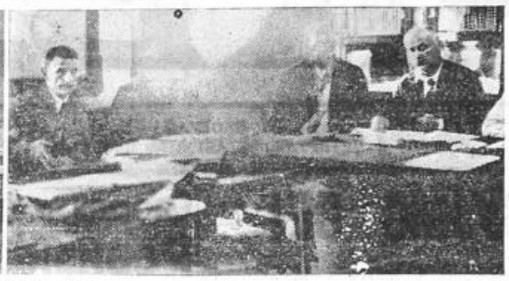
Ратификација факултативне клаузуле хашког суда од стране Мађарске

—:—

ЖЕНЕВА, 14. — (Б. изв. „Правди"). — Секретаријату Друштва Народа поднет је документат о ратификацији факултативне клаузуле статута хашког међународног суда од стране мађарске владе. Досада је ову клаузулу ратификовало осамнаест држава. Ратификацијом факултативне клаузуле државе признају обавезност арбитражног суда у Хагу у свима међународним споровима у којима се није могао постићи споразум дипломатским путем или путем измирења.

Први састанак железничког саветодавног одбора

СА КОНФЕРЕНЦИЈЕ

У београдској железничкој дирекцији састао се данас у прву седницу саветодавни одбор који је образован према прописима члана 26. уредбе о реорганизацији министарства саобраћаја и саобраћајне службе. Тај члан прописује да при свакој железничкој дирекцији постоји саветодавни одбор, састављен од осам чланова, представника свих комора и главног задружног савеза, који ће давати мишљења у свима важнијим питањима, нарочито у питањима редова вожње и железничких тарифа.

У саветодавном одбору при београдској железничкој дирекцији су г. г. Ранко Живковић и Стојадин Аћелковић, представници Занатске Коморе, Стеван Секеровић из Трговачке Коморе, Миливоје Костић из Извозничког Удружења и Миливоје Николић и Милоје Варга из Гл. Задружног Савеза, Васа У. Јовановић и Драган Милићевић, представници Индустријске Коморе.

На данашњој првој седници дневни ред саветодавног одбора био је проучавање и решавање путничког и теретног саобраћаја за нови ред вожње. Седници је било присутно пет чланова одбора, председник инж. г. Димитрије Наумовић, директор београдске дирекције, референт г. Фрања Бохановски, начелник саобраћајног комерцијалног одељења и деловођа г. Адам Угриновић, виши саобраћајни контролор.

Отварајући прву седницу саветодавног одбора, г. Наумовић пожелео је да сва питања буду споразумно решена на корист и саобраћаја и наше привреде. Нада се да ће у будуће привредници бити у још тешњој сарадњи при решавању питања која интересују привреду. Затим је замолио чланове да изнесу сва питања која тангирају њихове организације, а на наредној седници изнеће се на дискусију и у детаљима израдити елаборат за генералну дирекцију и министарство саобраћаја. Затим г. Наумовић поздравља представнике штампе, који будно прате и потпомажу развој нашег саобраћаја.

Г. Васа У. Јовановић, заблагодаривши се на срдачном поздраву, обећава свесрдну сарадњу од стране представника привредних организација надајући се да ће саобраћај бити упућен оним правцем, који ће на првом месту задовољити опште привредне потребе у нашој земљи. Пошто дневни ред данашње седнице није раније достављен члановима, то они не могу дати никаква детаља мишљења и предлоге, јер нису консултовали своје организације, па налази да би требало данашњу седницу одложити, како би чланови саветодавног одбора могли говорити са познавањем ствари.

Г. Наумовић објашњава да је ова седница сазвата ради прелиминарних послова, а референт ће дати детаљна обавештења о појединим тачкама дневног реда, како би могли донети извесне начелне одлуке. Привредне организације могу после овога и писмено давати своја мишљења, а на другој седници поново може бити речи и о свима овим питањима.

После примедбе г. Милићевића, да уз тачке дневног реда нема никаквих мотивација нити објашњења, као и да се саветодавни одбор може састајати најмање два пута, али и више пута годишње, г. Наумовић, објасниво је да су прикупљени податци од саобраћајне службе и великих жупана односно од појединих месних организација из унутрашњости о њиховим жељама у погледу реда вожње и на данашњој седници чланови ће се с тим упознати, те према томе могу и дискутовати и давати своја мишљења. Затим се прешло на дневни ред.

У првој тачци дневног реда, побољшање веза возова у Руми са пруге Рума—Кленак, према возовима главне пруге Београд—Загреб, чланови одбора били су мишљења да је важније успоставити добру везу са Шапцем, а затим, по могућности, удовољити жељама грађана из околине Руме, који захтевају да чешћу везу са возовима ради доласка у Руму. Г. Наумовић наглашено је да нису фреквентни возови на овом крају, који скоро једино служе за превоз школске деце. Најзад је решено да се уведе један воз у траси данашњег воза број 4332, који ће имати у Шиду везу, а да се за мештане набаве по могућности моторна кола.

У измени реда вожње на пруги Угљевик—Б. Рача, у циљу једнодневане везе Бијељина—Београд и натраг, што би се постигло променом рада вожње возова 3031—3032 Угљевик—Б. Рача и воза 4432 Рача Сава—Шид, ради одржавања везе у Шиду са возом број 5, сложили су се у томе да даду Бијељини ту везу. Што се тиче треће тачке дневног реда, укидање воза број 4032, а увођења воза 4034 на пруги Бољевци—Батајница, ради боље везе Бољеваца са возовима главне пруге у Батајници, бољевачка општина је тражила да се укине ђутарњи воз, а да се заведе поподневни. Г. Васа Јовановић мисли да у овом случају треба поступити тако да локални интереси буду више заступљени, јер је ту у питању локална пруга. Са тиме се слаже и г. Наумовић. Најзад, решено је да се изађе у сусрет тражењу бољевачке општине.

Поводом везе возова 111, 4831 и 311 у Београду са возовима са севера, развијена је жива дискусија. По овом питању постоје две молбе, супротне. Док шеф београдске станице предлаже да у интересу живог брута које се преноси из Пожаревца на Београдску Кланицу воз 4831 полази раније но до сада, у 0.30 часа по поноћи, а не у 2.20, дотле трговачко удружење тражи да воз полази касније и од досадашњег времена поласка. Најзад, постигнута је сагласност да воз мора у Београду имати макар последњу везу са кланичким возом, како би брутo било још одмах пребачен на Кланицу.

За воз 111 решено је да се помери време за пола сата, јер и ту постоје три молбе: шеф београдске станице тражи да се ухвати веза и са Суботицом и са Загребом, Удружење Трговаца у Нишу, међутим, тражи да воз поће касније неких 5 часова, док Младеновац тражи да остане онако како већ јесте.

Затим се прешло на предлог Трговачког Удружења у Лесковцу да воз 762-761 измењу Ниша и Лесковца вози суботом путнике треће класе у случају ако не буде било подесних путничких возова у новом реду вожње. Предлог је учињен због тога што је субота у Лесковцу пијачни дан, који велики број путника из Ниша и успутних станица искоришћава. У овом смислу упућен је предлог генералној дирекцији. Из Ниша би воз полазио у 4.25, а долазио у Лесковац у шест часова. Повратак би био у 19.34 часа са доласком у Ниш у 20.24.

Шеф службе Ниш и шеф службе Зајечар предложили су да се на пруги Прахово Пристаниште—Ниш укину путнички возови 5311-5312 као некорисни, а да се на њихово место уведе један пар мешовитих возова. На седници је подвучена потпуна умесност овог предлога, који ће се спровести. Биће обраћена пажња на то да вожња буде што краћа и удобнија за путнике.

У септембру месецу биће предата саобраћају пруга Крагујевац—Краљево. У вези с тим појављује се као актуелно питање промене реда вожње на пруги Београд—Ниш и Ниш—Прахово Пристаниште. Саобраћај ће се уредити тако да ће бити погодан за привреднике, који долазе у Краљево да преко дана обаве своје послове.

Предлог да живо и покварљиво брутo за Београд и Београд—Кланицу са станица пруге Ћуприја—Београд вуче воз бр.183. уместо воза 149, такође је третиран као потпуно уметан Воз 149 саобраћа и сувише рано, полазећи из Јагодине у подне, кад су трговци још на пијаци. Воз 183. вршио би рационално и брзо отпремање живог брута, стижући у Београд погодно за његово упућивање на кланицу.

Затим се прешло на евентуалније. Представник Занатске Коморе г. Ранко Живановић истакао је потребу снижења тарифских ставова на сировине, а у првом реду на гвожђе, даске, креч, цемент. Ово снижење створиће нашим занатлијама погодније услове за рад и за пласирање њихових производа. Занатлије, који довозе сировину са мањих дистанца, потискују оне занатлије, који су лишени овако повољне могућности. Спровођењем што мањег подвозног оптерећења сировина, занатство ће доћи у повољнији положај.

Г. Димитрије Наумовић предложио је г. Живановићу да о томе поднесе писмен предлог, што ће се и учинити. Представник Удружења Извозника г. Миливоје Костић говорио је о извесним тешкоћама нашег извоза. Г. Наумовић одговорно је да је између наше државе и Грчке склопљена директна тарифа, веома повољна за наш извоз. Стављено је овом тарифом бити смањени у пола. У најскорије време ова ће тарифа ступити на снагу. На питање учесника конференције о стању нашег возног парка директор београдске железничке дирекције изјавио је да је стање повољно. У поређењу са прошлом годином, побољшање је веома осетно и експедитивно. Поручен је извесан број локомотива. Пређашњи министар саобраћаја г. др. Корошец и садашњи г. Радивојевић обратили су нарочиту пажњу на брзе оправке саобраћајног парка: Оправка вагона у приватним радионицама убрзана је, према издатој наредби, а у државним радионицама оправке се врше брзо. У наступајућој сезони привредницима ће се додељивати сразмерно могућан број вагона и превоз ће се, сваками, моћи задовољавајуће обављати.

По питању подизања магацина на београдској железничкој станици за потребе трговаца, који би у тим магацинима сместили своје артикле (угаљ, намирнице) г. Наумовић је напоменуо да је између дирекције, београдске општине и царинске дирекције направљен један споразум, којим ће се ово питање регулисати. У Железничкој улици биће подигнута велика царинска зграда, у којој ће се сместити и пристаништа и железничка царинарница. Биће подигнути царински магацини, а и магацини, који би се дали општини на уживање, за потребе трговаца. Средства за подизање ове зграде биће узета из калдрминског фонда. Ових дана биће коначно изабрано место за подизање зграде.

Пошто су расправљена још нека питања од интересног значаја, дневни ред конференције је исцрпљен. Представник Индустријске Коморе г. Драган Милићевић у име свих представника привредних организација, који су учествовали у раду конференције истакао је да ће третирање саобраћајних питања у светлости интереса наше привреде бити од повољног резултата. Оваквим третирањем надлежни доказују своју позваност и бригу за опште интересе. Г. Милићевић захвалио је топло г. Наумовићу и његовим сарадницима из дирекције.

У почетку извозне сезоне одржаће се још једна конференција, на којој би се узеле у претрес евентуалне жалбе и жеље из привредних кругова, с тим да хитна питања добију одмах своје решење.

РАЗМЕШТАЈ У МИНИСТАРСТВУ ТРГОВИНЕ И ИНДУСТРИЈЕ

Њ. В. Краљ је, на предлог министра трговине, потписао указ о размештају наставника у стручним школама.

ПРЕМЕШТЕНИ СУ:

Мартел, професор средње техничке школе у Сплиту, за професора у Сарајево; **Михаило Бањатин,** професор трговачке академије у Битољу, за професора трговачке академије у Подгорици; **Илија Кецмановић,** професор трговачке школе у Панчеву, за професора средње техничке школе; **Иван Ото,** професор трговачке академије у Сарајеву, за професора трговачке академије у Битољу; **Иван Груден,** професор трговачке школе у Љубљани, за професора више трговачке школе у Љубљани; **Стјепан Шлехта,** професор трговачке школе у Брчком, у загребачку Обртничку Школу; **Риста Васићевић,** суплент трговачке академије у Скопљу, за суплента трговачке академије у Битољу; **Вјекослав Рејмон,** суплент трговачке академије у Винковцима, за суплента трговачке академије у Нишу; **др. Јосип Челан,** суплент средње техничке школе у Сарајеву, за суплента трговачке академије у Сарајеву; **др. Јошка Презл,** суплент трговачке академије у Марибору, за суплента трговачке академије у Љубљани; Мирослав Мркоњић, суплент из Дубровника у трговачку академију у Брчком; **Антун Балдуха,** суплент средње техничке школе у Сплиту; **Милутин Аврамовић,** суплент трговачке академије у Скопљу.

За суплента трговачке академије у Битољу; **Анте Рељић,** наставник которске трговачке школе у Винковце; **Асима Дрљевић,** наставник трговачке академије у Сарајеву, за наставника трговачке академије у Подгорици; **Еуген Клајн,** наставник новосадске трговачке академије, за наставника трговачке академије у Суботици.

ПОСТАВЉЕНИ СУ:

Божа Благојевић, за суплента трговачке академије у Скопљу: **Арсен Гашић,** за суплента трговачке академије у Скопљу; **Лоен Пољокан,** инжењер, за суплента новосадске трговачке академије, Море Павличек, инжењер, за суплента суботичке трговачке академије; **Крешимир Дорчић,** за суплента трговачке академије у Беловару.

Отпуштен је из државне службе **Душан Гроачанкић,** суплент трговачке академије у Скопљу.

ГЛАВНА ЗАДРУГА ЗА ПОЉОПРИВРЕДНИ КРЕДИТ КОНСТИТУИСАЛА СЕ ДАНАС

У дирекцији за пољопривредни кредит образована је данас главна Задруга за пољопривредни кредит. У управни одбор изабрани су: г. г. др. Милорад Недељковић, генерални директор Поштанске Штедионице, Сретен Стошић, земљорадник из Бачке, др. Антон Шустер, директор Дирекције за пољопривредни кредит, Бранко Аврамовић, парох из Ирита, Нико Павловић из Осјека, Стеван Стевановић из Скопља и Јанаћко Ђорђевић из Ћуприје.

У надзорни одбор изабрани су: г. г. Стеван Секулић, парох из Кумана, Симе Бенџија из Сплита и Алекса Јовановић из Маглаја.

За директора Главне Задруге изабран је г. Иван Милошевић.

Главна Задруга преузима све послове Дирекције за пољопривредни кредит, сем новчаних, којима ће управљати Привилегована Аграрна Банка.

Председник и чланови владе данас су примљени код Њ. В. Краља на Бледу

ГОТОВЕ СУ ПРИПРЕМЕ ЗА КРШТЕЊЕ КРАЉЕВИЋА

БЛЕД, 14. — (Р. изв. „Правди"). — Да нас пре подне стигли су на Блед председник владе, генерал г. Петар Живковић и министри г. г. Узуновић и генерал Хаџић.

У подне је дошао аутомобилом г. Корошец, а по ручку г. др. Мате Дринковић.

Пред подне је стигао на Блед и дворски прота г. Мића Поповић, са ђаконом г. Лонгином.

Њ. В. Краљ примио је пре подне г. председника владе, а по подне министре.

За сутрашње крштење Краљевића све је припремљено. Крштење ће извршити дворски прота. Крштењу ће присуствовати чланови владе који се налазе на Бледу са председником на челу.

ПРЕДСЕДНИК ВЛАДЕ НА БЛЕДУ

ЉУБЉАНА, 14. — (Изв. „Правди"). — Данас ујутро у 4 и по часа допутовао је ориент експресом министар шума и рудника г. др Антон Корошец. На станици га је дочекао велики жупан Љубљанске Области г. др. Андрејка, директор полиције г. др. Куштрин и директор железничке дирекције у Љубљани г. Васа Кнежевић. Г. др. Корошец одвезао се са станице у свој стан.

У 9 часова г. др. Кодошец одвезао се опет на станицу, где је дочекао председника владе генерала г. Живковића са поменутим представницима власти. Из Љубљане председник владе г. Живковић продужио је до Јесенца, где су га дочекали представници Двора. Г. Живковић одвезао се одмах у Двор.

Г. др. Корошец остао је у Љубљани, где ће дан провести у разговору са пријатељима, а на вече путује за Блед.

ОДЛАЗАК ПРОТОЈЕРЕЈА Г. ЈАНКОВИЋА

ЉУБЉАНА, 14. — (Ј. Изв. „Правди"). — Љубљански протојереј за Словеначку г. Димитрије Јанковић, који је недавно извршио знаменовање трећег принца, добио је данас позив од маршалата Двора да дође на Блед, где ће извршити крштење најмлађег Краљевића. Крштење ће протојереј г. Јанковић извршити уз асистенцију дворског проте г. Поповића.

Маршалат Двора позвао је представнике штампе и саопштио им да ће после крштења бити издато саопштење.

ПРИПРЕМЕ ЗА СВЕЧАНОСТ

ЉУБЉАНА, 14. — (Ј. Изв. „Правди"). — Поводом крштења трећега принца грађани Бле да спремају велике свечаности. Око поднe једна специјална депутација Блећана отићиће у Суобор, где ће предати честитке и уписати се у дворску књигу. У вече ће на језеру бити свечана илуминација. Словенци очекују да ће најмлађи принц свакако добити име из словеначке историје.

УПИС АКЦИЈА ПРИВИЛЕГОВАНЕ БАНКЕ ДОСТИГАО 700 МИЛИОНА

Комесар Аграрне Привилеговане Банке, г. Војин Ђуричић, примио је извештај о упису акција Аграрне Банке, који ће поднети сутрашњој скупштини. Према том извештају, упис је достигао 700 милиона динара.

То ће бити први основни капитал Аграрне Банке.

КОНФЕРИСАЊА ПРЕД ПРВУ СКУПШТИНУ АКЦИОНАРА ПРИВИЛЕГОВАНЕ АГРАРНЕ БАНКЕ

Синоћ су министри др. Сршкић и др. Франгеш имали конференцију са г. Војином Ђуричићем, комесаром Аграрне Привилеговане Банке.

Данас су имали састанак са г. др. Богданом Марковићем, председником Управног Одбора банке и извршили су све техничке припреме за сутрашњу велику скупштину акционара.

„Граф Цепелин" полази сутра у 4 часа на лет око света

—:—

ФРИДРИХСХАФЕН, 14. — (Б. Изв. „Правди"). — „Граф Цепелин" је већ потпуно спреман за пут око света. Његов одлазак дефинитивно је одређен за сутра, у четвртак, у 4 часа ујутру.

Мотори су још јеларед детаљно прегледани, као и цео дирижабл.

Тачан правац лета још није коначно утврђен, јер то зависи од временских прилика, правца ветра. Др. Екенер изјавио је да ће прво узети правац ка Шведској, па ће одатле летети у североисточном правцу.

Синоћ је др. Екенер приредио пријем, коме су присуствовали сви путници и посада „Графа Цепелина". Ту је дискутовано о правцу којим ће летети дирижабл над Немачком.

У разговору наглашен је нарочито значај лета „Графа Цепелина" над Централном Азијом, где ће бити прилике за врло важне по географију фотографске снимке.

У Фридрихсхафену се окупио велики број Јапанаца, који показују огромно интересовање за покушај, да за време од пет дана „Граф Цепелин" стигне из Немачке у Токијо.

Све до данас прима се пошта за Јапан на ваздушној лађи. Данас ће бити потпуно завршене све припреме за велики лет.

Осуда на смрт Пашкелидијуса

БЕРЛИН, 14. — (Б. изв. „Правде"). — Јављају из Ковна, да је тамошњи јавни суд осудио на смрт у својој тајној седници вођу литванских емиграната Пашкелидијуса. Он је био оптужен да је са тридесет метака убио познатог литванског фашисту Пушчила, зато што је Пушчил издао неке емигрантске организације.

Председник републике, на молбу осуђеног Пашкелидијуса, одбио је да потпише указ о помиловању и над Пашкелидијусом јуче извршена је смртна казна стрељањем.

Г. Апоњи иде у Женеву

ЖЕНЕВА, 14. августа. — На заседању Савета Друштва Народа, поводом оптантског питања, Мађарску ће заступати г. Апоњи.

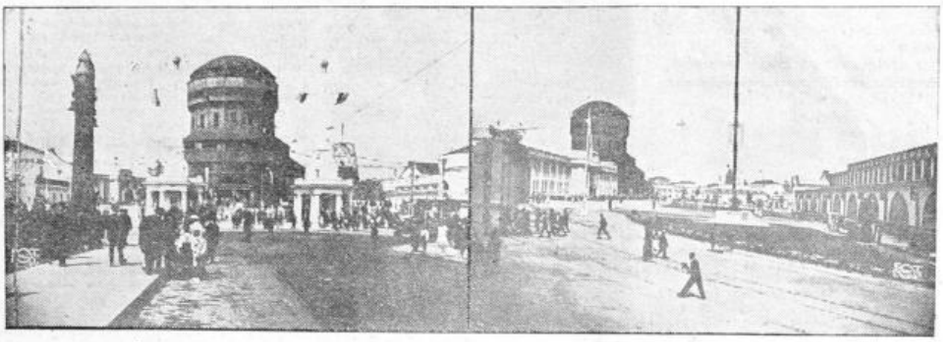

Зар да штедим с пеленама?

„Ме" каже госпођа Марија, „то данас није више потребно. Добро неговано одојче, као моја Радојка, добива сваки пут чисто, свеже рубље, јер за прање употребљавам јединствено средство

Шихтов РАДИОН

Општа изложба Пољске у Познању

Лево: улаз и павиљон металургијске индустрије; десно: изглед павиљона.

ПОЗНАЊ, августа 1929.

Поводом десетогодишњице васкрса пољске државе и стицања пуне националне слободе и државне независности, приређена је ове године у Познању Општа пољска изложба. Ова изложба је отворена 16. маја т. г. и трајаће све до краја септембра. Њен главни задатак је да покаже шта су све на свима могућим пољима људске делатности и привреде за десет година самосталног живота урадили пољска држава и пољски народ. Са тога гледишта, познањска изложба у првом реду представља више једну грандиозну националну и државну манифестацију према иностранству, једну демонстрацију богатства младе Републике и виталитета, радљивости, прегалаштва и креативности пољског народа него какав трговачки сајам, срачунат искључиво на куповину и продају. Грандиозно шћу познањске изложбе, замашношћу њених размера, многобројношћу и разноврсношћу изложених објеката, савршеном организацијом изложбе и дивним функционисањем целог овог огромног апарата, Пољска је боље и речитије него икаквим брошурама, књигама или пропагандним списима доказала своје велике животне способности, своје право на живот и достојно место међу осталим културним државама.

Да би се што лакше схватила огромност димензија пољске изложбе у Познању, да учинимо само неколико напомена.

Површина земљишта, на коме се простире познањска изложба, износи преко 600.000 м. т. ј. преко шест хектара земље. За релативно крат ко време, на тој огромној површини изграђен је читав један град, снабдевен модерним водоводом, канализацијом, електричним осветљењем, асфалтираним улицама, дивним алејама цвећа и енглеске траве, свима савременим саобраћајним средствима. Да би се то створило, само за нивелисање терена морало се пренети 150.000 м. земље, што представља пуних 15000 вагона. За разне инсталације било је потребно 15 километара електричних каблова, 15 километара канализационих цеви, 20 вагона гвожђа итд. итд. На целој изложбеној површини налази се 112 павиљона, величанствених и оригиналних, од којих већина представљају огромне вишеспратне палате, испуњене најразноврснијим производима људског духа и руку и модерне технике.

Очевидно је да се једна тако огромна изложба, са толиким димензијама и разноврсношћу експоната, не даје прегледати и потпуно упознати ни за недељу дана. Имајући врло мало времена на расположењу, ми смо то морали учинити за нешто више од једног дана. Јасно је да се при таквом стању ствари, пре може имати једна општа импресија о огромности самог изложбеног предузећа него стећи какво подробно познавање свих појединости.

Изложбени објекти подељени су на пет група, које се налазе на пет великих површина. Поље „А" има 62000 м² и обухвата павиљоне тешке индустрије, државних монопола, текстилне индустрије, конфекције и сродних грана.

На терену „В", чија је површина 52000 м², налазе се владини павиљони са изложеним средствима саобраћаја, авијације, аутомобилске индустрије, а за тим са предметима науке и уметности, хигијене физичког васпитања и спорта. У овој групи су изложиле своје објекте и поједине самоуправне јединице, веће и мање обита.

Терен „С", са површином од 86000 м², обухвата поште и телеграфе, термалне станице, експонате Пољака у иностранству, женске радове, музичку индустрију.

На терену „Д", чија је површина 57000 м², изложени су објекти трговине и помоћних грана, са многобројним базарима за продају објеката са изложбе за успомену и великим радиофонским центром.

Терен „Е", са преко 300000 м² површине, обухвата предмете агрикултуре и шумарства и једну спортску арену у коју може да стане око 4000 лица. Као што се види само за земљорад и шумарство употребљено је скоро половину изложбеног терена. Околика пажња земљораду је потпуно схватљива у једној земљи, у којој се преко 66% становништва бави искључиво аграрном производњом.

Врло атрактиван део изложбе представља т. зв. **Весело место**, које у ствари није ништа друго до један импровизован али не и умањен бечки Пратер. У вечерњим часовима и до дубоко у ноћ, ово привлачи многобројне посетиоце из Пољске и иностранства и пружа им обилне разоноде.

Владин павиљон представља једну огромну, вишеспратну палату, у којој је на јасан, видљив и опипљив начин изложено шта су све пољске владе урадиле за последњих десет година. Ова палата представља читав свет и само она могла би се без икакве досаде разгледати скоро недељу дана. У одељењу министарства спољних послова, импозантном више озбиљношћу него грандиозношћу, изложени су у витринама разни рукописи, историјски документи, стари уговори и разна дипломатска акта, која сведоче о старој слави и величини Пољске. У непосредној близини је и одељење за водне ствари а у партеру је изложен развитак новог пољског морског пристаништа Гдиње, које представља сјајан успех напора и прегнућа обновљене Пољске и заслужује најлепшу пажњу.

Као једно велико и значајно национално прегнуће, општа пољска изложба у Познању је показала на непобитан начин, да је за последњих десет година у Пољској урађено врло много, да је постигнут један неочекиван успех, да су више него оправдане жеље и наде пољских пријатеља и да је пољски народ и на овај начин документовао своје животне снаге, свој велики смисао за више културни живот и своју снажну вољу да себи очува и обезбеди достојно место под сунцем. А то место он с пуним правом заслужује како по својој сјајној прошлости тако и по својој прегалачкој, активној и мирољубивој садашњици. Познањском изложбом и њеним величанственим успехом то је истакнуто више него јасно и више него речито и убедљиво.

М. Ж.

ФОРД ПОДИЖЕ БАЛКАНСКУ ФИЛИЈАЛУ СВОГА ПРЕДУЗЕЋА У ЈУГОСЛАВИЈИ

Амерички милиардер, „краљ аутомобила", Хенри Форд подиже фабрику својих аутомобила у Бару

Заузимањем арцибискупа Барског — примаса српског г. др. Николе Добречића чувени амерички фабрикант и „краљ аутомобила" решио је, и добио од над

Форд са својим пријатељем Едисоном

лежних дозволу, да подигне у Бару, у Приморју, филијалу фабрике за израду аутомобила, која би снабдевала са аутомобилима све балканске државе. За Фордову фабрику већ су израђени пројекти и приступљено је првим припремама за подизање фабричне зграде. Коначно још није одређено, на коме ће се месту у Бару подићи фабрика.

Капацитет фабрике, нарочито у прво време, биће велики. Форд ће за своју филијалу донети из једног одељења фабрике из Америке машине и остали материјал за аутомобиле, у колико истог нема код нас, док ће међутим, према обећању Форда, бити искоришћене све сировине за израду аутомобилских делова из наше земље.

Како ће се увозне царине овим путем свести на минимум, то ће филијала Фордових аутомобила у Бару бити у могућности, да продаје нове аутомобиле по минималним ценама, управо да туче са огромним процентом све остале изразе аутомобила, које се продају у заступништвима на Балкану.

Ова балканска филијала Фордових фабрика аутомобила израђиваће све категорије аутомобила, од најлуксузнијих, до обичних теретних, тако да ће у многоме припомоћи, да се аутомобилизам у балканским земљама развије много бржим темпом, а уз то да се дође до много приступачнијих цена аутомобилима, па према томе и мањих такса за превозе.

За нас је, поред осталог, од великог значаја ова филијала Фордових фабрика и у томе, што ће се запослити више стотина радника, а по готову што се она подиже у месту, одакле је, услед бе спослице, осетна емиграција.

Како смо обавештени, Фордова фабрика у Бару биће готова и почети рад најдаље до краја идућег лета, т. ј. до октобра 1930. године, а ако буду елементарне прилике у току идуће зиме омогућиле рад, онда ће фабрика и пре почети рад.

Ових дана допутоваће у Далмацију представници Фордових фабрика, инжењери, који ће радити на подизању фабрике, набавкама сировина за израду аутомобилских делова и тако даље.

Како је Форд изразио жељу да посети Балканско Полуострво, специјално нашу земљу, врло је вероватно, да ће и он доћи у Југославију, кад почне у његовој балканској филијали рад.

Нећете имати никакве тешкоће при бријању,

ако се бријете оштрим и савршено израђеним Жилет ножевима.

Жилет ножеви се израђују од најбољег челика.

Не заборавите да увек имате уза се један пакет резервних Жилет ножева.

MADE IN U.S.A. Gillette KNOWN THE WORLD OVER

Gillette

Енглески трговински биланс

ЛОНДОН, 15. августа. — Према извештају британског министарства трговине, у току месеца јула ове године увоз је био мањи од прошлогодишњег увоза у јулу месецу за скоро 2 милиона фунти стерлинга, а извоз у јулу месецу ове године већи је од прошлогодишњег извоза у јулу месецу за преко 5 и по милиона фунти стерлинга.

Кад се сравни увоз и извоз у току 7 месеци ове године, са одговарајућим периодом времена прошле године, види се да је увоз опао за скоро 2 и по милиона фунти стерлинга а извоз порастао за више од 9 милиона фунти стерлинга.

Један говор г. Черчила о светском миру

ОТАВА, 14. — (Б. Изв. „Правди"). — Бивши енглески министар финансија г. Черчил одржао је јуче интересантан говор у Канадском Клубу у Монтреалу. У овом говору г. Черчил се бавио изгледима обезбеђења трајног светског мира. Г. Черчил је нагласио да енглеска искрено жели да се осигура светски мир и да је главна подлога светског мира задовољавајуће решење питања разоружања. Интересантно је да је г. Черчил у вези са овим питањем говорио о становишту Француске. Он је нагласио да и остали свет мора да покаже веће разумевање за становиште Француске, јер Француска, која не би била способна да се брани, не би била већа гаранција за светски мир од једне достојно наоружане Француске.

Подизање нове цркве у Урошевцу

УРОШЕВАЦ, 14. августа. — Одбор за подизање нове цркве у Урошевцу, на челу са овдашњим протом г. Антонијем Никшићем као председником, почео је још половином јуна ове године посао на изградњи цркве, која већ има темељ и зид у висини од једног спрата. Црква ће бити велика и естетички сграђена, тако, да ће имати облик Грачанице са пет кубета и представљаће реткост за ове крајеве.

За изградњу и уређење цркве предвиђена је сума од преко милион динара. Међутим, црквени одбор за сада не располаже тако великом сумом. Због тога је овдашњим грађанима упућена писмена молба, у виду прогласа, којом се апелује на њихову обилату помоћ. Тако исто, затражена је и потпора добротвор них друштава из целе земље.

Извршујући

Да би неко мислио да они нешто раде, они онда нешто измисле. И измисле, да видите, врло занимљиво. Човек прото за не верује ни да су то они измислили. Тако један њихов пријатељ прича њуче о тој измишљотини, и он — да видите, — прича интересантно, а сам се остали „згледају" и констатују да је ствар авантуристички замишљена...

А на име „све се у свему" састоји у озоне: њих двојица идали, па бујни, па живахног духа и доброг здравља, наумили за оду из овог живота у земунички живот на врх Кајмакчалана. Ту би се „усидрили", сместили и одали се, у превеликом надахнућу на том врху до кога су се једва физички допребили, књиженом стваралаштву.

А мисао им је велика, грандиозна, достојна мотива кога хоће да пренесу на позорницу...

Да народ наш најпосле види кајмокчалански грандиозни подхват, то хоће они. Да та представе онаквог какав је био, и то у свој својој величанствености, да данашњи свет гледа како су се отачественици борили бесмртно херојски, то они хоће. А, заиста, велики су кад су овако велику идеју замислили па је и не остварили и ма ви са прави том не веровали да ће је они остварити...

Лепо ће да сеђе у једној земуници. Али сами. Да, сами. Неће имати друштва, пошто су га овде имали. Седеће и — певаће. Па да. Певаће онако како умеју. А дело ће бити „с пенђьем". Све ће да буде, као што видимо, занимљиво и „надасве" велелепно. А то је главно. Они су то, кажу, и хтели.

Да се одуже отачеству. Кад други нису хтели и нису „умели", они то хоће. Младаћи, храбри „тићи". И на добром су путу. То и ништа друго да не ураде, па је ту слава: бар за неким столом или испод стола код „Москве"...

И имају права када им завиде на слави...

РВАЊЕ

Црно вече

— ДВЕ ХИЉАДЕ ГРЛА ПОБЕЂУЈЕ ПРИРЕЂИВАЧЕ. КРАЈ РВАЊУ? —

Синоћ је опет била пуна башта крај Позоришног Трга. Поново је вођена огорчена борба око столице и места..... Један непознати разлучивао је две хиљаде радознали гледалаца, који као да су ускакнули купити мачку у џаку. Зар је неко могао знати какав се човек крије под црвеном маском? Зашто ова „звезда"

Мартинов

не би смела бити какав дебели кафеџија или касапин?

Шта се све, до ђавола, није зуцкало пре тако мичења! За судачким столом причало се да је Жика „Паралажа" обријао главу и читаво после подне код „Младог Арапина" узнемиравао Сашу Рајковића стручним питањима. Можда је том шаљивџији било пало на памет да преко главе наљуте чарапу жалосне боје..... Брбљало се затим да се покривен може појавити неки од оних побеђених..... Најзад се тај дилo упорно да постоје две или три маске.

Кад је судија прикашао прве супарнике, Јага и Крауса, посматрачи су викнули сви у један глас:

— Нерешено!

У том смислу је збиља протекла читава утакмица. Противници су једнотавно привлачили вештину рвања и ово је наравно донело да леко бољи спорт него што би канда једна права бора. Естонац је био очигледно спретнији, док се француз постарао да огледање добије у брзини и жестини.

Јаго је хтео да покаже како није само умешан рукама него и са језиком, па је поручио свом противнику:

— О мађије!

— Шта каже? — пита ме један сусед.

— Сваканко се договарају да после битке заједно вечерају код Милије.

Француз, који се иначе такмичи увек фер, запушио је био нос супарнику. То се не допада једном гледаоцу, који се сав бринуо распитује:

— Како ће да дише?

Неко му добацује:

— Учили сте вађла у школи: кроз кожу!

Рвање Јага и Крауса, које се — као што је остало било предвиђено! — свршило нерешено, остављо је извршеан утисак, јер је упо знало гледаоце са разноврсним трикоима..... Поздрављени су бурно.

Решавајућа борба до победе између Арокила и Штурма, протекла је веома занимљиво.

Француз, који се иначе такмичи увек фер, запушио је био нос супарнику. То се не допада једном гледаоцу, који се сав брижан распитује:

— Како ће да дише?

Неко му добацује:

— Учили сте вађла у школи: кроз кожу!

Рвање Јага и Крауса, које се — као што је остало било предвиђено! — свршило нерешено, остављо је извршеан утисак, јер је упо знало гледаоце са разноврсним трикоима..... Поздрављени су бурно.

Решавајућа борба до победе између Арокила и Штурма, протекла је веома занимљиво.

Француз је сад у сјајној форми. Његово напредовање је потпуно упадљиво..... Једном је био ухваћен у дубл — Нелсон, али је успео да се извуче. Овде је, вала признати, био обилно потпомогнут звиждањем.

После другог одмора Немац је био сасвим изнемогао. Његова старост није могла да иде упоредо са великим напорима и жилавом Арокилу пошло је за руком да победи пакон пола сата живахног огледања.

*

И заиста!

Појавиле су се две Црне Маске. Једна лажна и једна права. Али која је била тора? Да би се расправљала ова крупна загонетка, предао жено је да се оне ухвате у коштац међусобно. Такав „иллаз" направио је ужасан лом у публици. Гомила се разбеснела и ништа је више није могло уразумити. Увалуд су покушавали да објасне ствар. Одлено је већ била створена одлука, која би задовољила сав свет, али гомила није хтела да слуша.

Људи, којима је било наложено да равложе случај, чупали су косе од очајања. И ко зна колико би трајао општи нереда са срећом расплет није почео благодарећи интервенцији полиције, која је једноставно најурила са ринга физички слабије развијену Маску, на коју су гледаоци стали да бацају многе предмете.

Она већа Маска, дивног телесног склопа, же лела је да потпуно забави публику, па је изразила готовост да пре борбе са Мзртиновом, обрачуна са ситнијом Маском.

Наравно да се пристало радо и за неколико тренутака видело се која је од њих лажна. Она мања срушена је брзо. Кад су је открили препознали су у њој Иварин, из Суботице.

Онда је настала борба између Црне Маске (праве) и Мартинова.

Два колоса носила су се бурно и жилаво. Бугарин је искористио сва недозвољена средства. Био је врло суров, али је успео, захваљујући својој великој снази, да се изучре пред вештином Црне Маске, која се заиста држала добро, али и не онако као што се очекивало. Ова није њиме остављо утисак да може обрати тако као је тврдило у реклами. Морала се после двадесет минута доста нечитересантне утакмице задовољити нерешеним резултатом.

Али публика је хтела победу..Настао је ужасан скандал. Сви до последњег викали су или лупали у столове. Сад више вишта није помагало. Избезумљена гомила, каквог Београд вероватно никад није имао, није више хтела да чује ни реч..... А шта је управо хтела? Несумњиво борбу, до победе између Црне Маске и Мартинова, јер није више могла да прихвати никакво другчије решење.

Мартинов је изашао на ринг и покушао да говори, али се није чуо ни три корака даље. Показивало је пет хиљада динара које жели да преда Црној Маски. Публику је ово раздра жило још више. Као да је неко поднео бесном бику црвену крпу. Онда је Бугарин легао на леђа да би показао како се признаје побеђеним, али је само добио пуно кора од љубитеље у главу. Са свих страна летеле су чаше..... Гомила се толико била обеаслановила да није знала шта ради. Они из последњих редова у вишали су сигурно да не могу бацити стакло на ринг, али су изнад гађали и погађали сасвим неповне гледаоце у потиљак.

Нескакав грлати поематрач зауралао је громко:

— Хип — хип — ура!

И то су прихватили сви. У слозном такту и темпу поновљали су ово сто, две, три и више стотина пута тако јако да се морало чути на Теразијама.

Црна Маска је била нестала. Није се дакле могло урадити ништа, па баш и да је Мартинов одустао од својих „болова" у стомаку. Утакмица између Томсона и Копа, која је била предвиђена, програмом, одбачена је превише.

Скандал се погоршавао.

У добар час — у двапесети! — изашао је дежурни писар са жандармом и једва успео да саопшти:

— Прекида се рвање. Сутра између десет и двапест часова пре подне врећа се поново.

Поквасти навијач Цене устао је и захтевао да се оне паре устуне инвалидима. Није се могло погодити шта је на то рекла публика, али се видело да је свако тражио по цепоњи, не под столова и свуда купљене уланиште.

И они, који су се увукли муфте, и они су тражили улазницу са којом би на јсетни начин прибавили џепарац за данас.

Требало је најмање пола сата да и последњи гледалац изађе код Кнежевог Споменика.

В. Кустудић.

Састанак новосадских лекара

—:—

НОВИ САД, 14. — (А. Б. изв. (Правди"). — Синоћ је овде одржана ванредна седница Удружења Новосадских Лекара. На упражњено место председника, изабран је г. др. Адолф Хемпт, шеф Бактериолошког Завода и наш познати научник, а за подпредседника г. др. Јован Поповић, овдашњи лекар. Осим тога, одређено је десет лекара, који ће извршити процену прихода новосадских лекара по званичном тражењу пореске управе.

филм

Драж униформе на филму

— НАПИСАО ИВАН МОЖУХИН. —

—:—

Када су се филмски гардероберн и кројачи припремали за неки мој филм, они су увек имали много главобоље и нису се баш много радовали ономе што им ја припремам. Није ша ла: треба униформу изљети на филм онакву

Иван Можухин

каква је била у истини, дакле историјска верност нигде се не мора толико прецизно одржавати као баш у погледу избора униформе.

Сећам се једном, гардероберн и кројачи држали су праву конференцију: они су расправљали о томе каква је била униформа царских гардиста. Било је међу тим гардеробернма бивших руских официра и виших чиновника и ја сам се морао насмејати: како брзо људи заборављају!

Пре двапест година свако мало зеле-у Русији знало је како изгледа царска гардијска униформа. А сада, ни одрасли људи на памте то. Двапест година није много, па ипак, то је све тако далеко, веома далеко. Руски кројачи данас не кроје више гардијске униформе. Данас се такве униформе фабрикују једино још у Берлину, Паризу и Холивуду.

Ја лично необично волим те старе униформе у филму. У униформи сам играо Михајла Строгова, царевог гардиста, великог кнеза у „Лион Лен", а у своју филму „Царев гардиста" играо сам главну улогу, опет у лепој, толико елегантној и фином гардиској униформи. Ја сам сматрао да униформа, па било која униформа, има у себи извесну драж, лепоту, нешто што уздиже. Нарочито не миле и лепе успомене о бунимају када обучем руску униформу. Поново замишљам да сам у московском театру и да играм са оним младалачким еланом са којим сам почео своју уметничку каријеру.

Што се тиче публике, ја као режисер и глумац могу слободно рећи, да и она воли униформу. Воли је и одушевљава се њом, јер осећа њему драж, која се са филма благо разлива и буди само пријатне утиске.

Није то само случај код жена. И мушкарци воле да виде елегантног, отменог филмског глумца у униформи, али он мора имати јунаштво и апсолутно сигурно кретање, ако крећа симпатичну улогу, јер у противном случају све се губи, па и драж униформе.... А догоди буде филма и догод буде публике, одржаваће се увек и ова мало романтична, а више реална драж униформе...

Лон Шанеј у новим улогама

Сјајне маске Лон Шанеја створиле су му славу широм целог света. Заиста, овај глумац дао у низу филмова ремек-дела вештог и духовитог маскирања. Његова вештина прела-

Лон Шанеј маскиран као ... које се тек излегло из јајета

зи понекад и уметност, а достиже кулминацију, свакако, у филму „Незнанац", у коме Лон Шанеј игра човека без руку. У овом филму сугестивност Шанејеве игре је толико велика да ванредна лепота и љупкост Џоан Крафорд, која такође игра једну од главних улога, пада у засенак.

Исто тако веома су занимљиве Лон Шанејеве маске у „Чвеку кога шамарају", „Вампиру", „Фантому париске опере", „Звонару Богородичине цркве" и другим филмовима, који засивају махом тежиште своје интересантности на тим маскама. Разноликост, психолошка снага и интелегинтисст Лон Шанејеве глуме створили су му велики круг поштовалаца у филмофилском свету, ма да је очевидно да он ипак има слабијих филмова, у којима талент не долази до пуног израза.

Нови филмови Лон Шанеја ипак ће, свакако, међу његове боље креације. У „Закону Конга", Лон Шанеј има улогу, која не захтева никакву нарочиту маску на лицу, али, у накаду за то, он игра богаља, од кога су жаокке и ударци живота направили злочинца, и ако је раније био добар и поштен човек. Филм обилује интензивнсм радњом, која кулминира у моментима злочиначке решености. Рола (Лон Шанеј).

Филм „У мутном царству" приказује нам краља маске" у улози укротитеља дивљих зверн у Сиаму, а у „Мачем оку" он игра скромног и добронудног детектива.

Рамон Новаро — незнабожац

Чувени филмски глумац Рамон Новаро често је мењао вероисповести — у филмовима, наравно. Он је играо католике, протестанте, Јевреје, а његова најновија је улога незнабожац у истоименом филму.

Незнабожац живи на једном од острва Јужног мора. Он је наиван, примитиван, полунаг, ужива у лепотама природе и не мари ни најмање за беле мисионаре, који често посећују острво.

Метро Голдвин Мајер снимао је „Незнабошца" на једном острву Јужног мора, т. ј. „на лицу места", како би се то рекло језиком полицијских крсничара. Експедиција за снимање свог филма боравила је дуго на овом острву, где је снимила готово све призоре „Незнабошца". Снимака, направљених у атељеу, има ве-

Рамон Новаро

ома мало. Сугестивности филма, допринела је, поред Рамона Новара, и дивна природа, у којој је „Незнабожац" снимљен.

Партнерка славног глумца је млада Индијанка Дороти Џенис, звезда, која је ту скоро откривена у филмском небу.

У „Незнабошцу" она је добила своју прву већу улогу. Филм лепо приказује наиван, поштен и примитиван живот становника острва, са доста иронције и скепсе према мисионарству људи беле расе.

Пре но што је приступио снимању „Незнабошца", Роман Новаро одиграо је једну ефектну улогу у филму „Беле ноћи". Ова улога подсећа на ранију Новарову улогу у „Старом Хајделбергу". Између сва два филма иначе постоје извесне сличности, и ако је завршетак „Белих ноћи" филмски у правом смислу ове речи: срећан завршетак са облигатним пољупцем. Партнерка Рамона Новара у овом новом филму је љупка Рене Адоре, док је у „Старом Хајделбергу" он играо са Нормом Ширер, којој се, несумњиво, мора приписати један знатан део заслуге за успех овог добро примљеног филма.

КРОЗ ФИЛМСКИ ЖИВОТ И СВЕТ:

Шта се спрема

У свима филмским фабрикама тече грозничаво посао. Пошто су фабрике увиделе да су изгледи тонфилма, бар за ову годину, још вео ма слаби, ове су сада са удвостручењем снага ма почеле да раде на фабрикацији нових филмова, наравно немих. А у појединим студијима ради се дању и ноћу. Септембар, почетак сезоне, није далеко, а биоскопи траже нове филмове. За један филм чине се нарочито велике припреме. Режисер Стрижевски ради на новом филму „Тројка" Сиже овог монументалног филма је необично интересантан, па је сасвим сигурно да ће успети, и да ће се уложени трошкови, — до сада око 10 милиона динара — обилно надокнадити. Овај филм ће бити најјача атракција идуће сезоне. Посебна занимљива страна овога филма налази се у томе што је режисер Рус, глумци Руси, статисти Руси и руска средина у којој се драма одиграва. Овај огромни и интересантни филм биће готов тек почетком месеца новембра.

ДУШАН С. НИКОЛАЈЕВИЋ

Х. Џ. Велс: ИСТОРИЈА СВЕТА

(Свршетак)

Велса више занимају оснивачи религија, од којих је сваки имао своје десне руке, помоћнике, што су организовали масе и стављале их у покрет. И ако нема онако дубок нагон трансценденталности и ону религиозност, што Карлајла одведе обожавању историских хероја, нарочито оснивача религија, и ако је сувише рационалист, Велс је, ипак, знатно изразитији кад нас не упознаје са војсковођама и државницима, него кад нам прича о Брами, Конфучију, Мојсију, Буди, Христу, Мухамеду. Конфучио је велика памет и велики државник, а најмањи из тог кола је, по Велсу, Мухамед. И ако је од Јевреја присвојио идеју једнога Бога и ма да је стајао и под утицајем хришћанства — што је Велс требао више да образложи — Мухамед је највише од свих оснивача религија земаљски. Сам телесник, подложан страстима, он је одвећ земаљски, а његова се наука углавном састоји из практичних упутстава, како да се на земљи живот што боље уреди. Мухамед испада један епикурејац своје врсте. Најтоплије, са највише симпатија Велс пише о Буди. Може се рећи да у његовом писању о Буди нема толико једног психолога, познаваоца људске природе, ни једног матефизичара, колико поета, и то поета са једном истинском сензитивношћу. Он није назрео немогућност, и психолошку и метафизичку, апсолутнога измирења божанскога духа и земље, материје, али је у причање о Буди унео једно осећање Индије, њеног сањивог и еротичног пејзажа и света ограђеног од осталога, а преданог лову и љубавима, будном сањању и лепоти.

Хришћанство, у коме највећи живи историчар Старога Века, берлински универзитетски професор Едуард Мајер у делу **Постанак Хришћанства** види синтезу из Јеврејства и Персијанства, учења Заратустриних, нарочито учења о борби добра и зла, у делу Велсовом није довољно дато. Није дат, такође, Исус Христос. „Назарећанин, уопште, није још објашњен. Ренан у своме класичном делу **Живот Исусов,** где је, поред врло много душе и пејзажа Галилеје и суморне посне Јевреје, не ски ће вео са мистерије Исуса Христа. Има недостатака у Ренановом делу. Он је поделио живот Исуса Христа у три епохе на такав начин да је доста нарушио јединство личности. Није психолошки одржива Ренанова комбинација из човека-Бога, познаваоца маса и вођа, што свесно врши „чуда" да би појачао веру маса. И, најзад, Ренан, и ако беше искључен из цркве, није се могао до краја еманциповати католичанства. Па, ипак, крај свих тих недостатака, Ренанов Исус Христос је жив као јунак једног романа. Осећамо га. Историски лик Исуса Христа, што га црта Велс, је блед и сакрио је психолошки лик онога од кога поче религија многих народа и векова. Велс је, радећи историски лик Исуса Христа, требао да се дуже задржи на ономе месту кад говори да су Јевреји у апостолу из Назарета гледали онога који ће срушити јелинизовану династију Ирода и правласт римску и доћи на јерусалимски престо. Велс је донекле под утицајем Ренана, али не под оним што је најбоље у **Животу Исусовом.** Од Велса далеко јаче осећа једнога, свога Исуса Христа модерни италијански писац Ђовани Папини у делу **Историја о Христу,** које ће ускоро изићи на нашем језику у одличном преводу Михаила Добрића, али је Папини сав прожет католицизмом. За њега је Исус Христос безусловно „надприродна природа". Ниче је по Папинију „бедни паралитични Антихрист" па је чак и Ренанова идеализована историја Исуса Христа грешна и обичан дилетантизам. — „једно дело које могу читати и они који нису ни верни ни специјалисти".

Исус Христос, међутим, психолошки остаје и даље нерасветљен. Зашто? Назарећанин се неће никада објаснити ако се не узму сви моменти у обзир, а на првоме месту то да је тај човек, чија наука беше антитеза Јеврејству — сам Јевреjин. Ото Вајнингер је у своме делу **Пол и Карактер** покушао да Исуса Христа спасе од Јеврејства на тај начин што ће рећи да је овај надвисио себе, своју расу. То објашњење Ота Вајнингера, који ће увек остати необично интересантан мислилац, ипак, је апсурдно. Нико не може себе надвисити и нико не може постати оно што није, други човек, друга раса. Истина је да Јеврејство

Јан Хус пред Сабором у Констанцу

даје своју одбрану по оптужби за јерес: одбио је да опозове своје учење и ако му је цар дао јемство слободног доласка и одласка. Хус је жив спаљен.

хоће новац и хоће освету, а да Христос у ономе што говори окомио на богаташе, а да у то исто време, на место начела „око за око" истиче милосрђе и према непријатељима. Стара јеврејска раса је нашла у Христу своју перверзију. Нагон богаћења и нагон одмазде жеље да се потврђују, али у исто време сами се ти нагони иманентно буне на себе. Што су упорнији ти нагони у човеку утолико је човек више на неки начин **мученик.** Кад то мученичко оболи онда то оболење, та перверзија тера у крајност, али **у учењу,** јер је перверзија баш у томе што жели једну немогућност, један апсурд, па чак и верује у тај апсурд, у уништење онога што се не да никада савладати и уништити, у уништење наших страсти, наших нагона.

Нагон новца и нагон осете најсилнији су у Јеврејству, а зато је перверзија Јеврејства најдаље добацила у Христовој науци. Да хришћанска наука, да то оболење буде јаче придонело је сирома штво Исусово. Сиромаштво Исусово и ропство Јевреја, јер Јевреји робоваше једној моћној империји и Ниче је то јасно осећао када је у импулсивној мржњи ударао по ропском карактеру хришћанског покрета.

Јеврејство у перверзији, ипак, остаје Јеврејство и нагони новца и одмазде, не само што их не може у животу нико уништити, него се у самој хришћанској науци, и ако **изпервёрзовани и ма да на негативан начин,** казују. Назарећанин учи да је новац зло, али је баш то његово учење једно негативно признање вредности новца. Ми смо за ствари везани не само нашим љубавима, него и болесним мржњама. Христова наука болесно мрзи новац, али она самим тим, не само зна, него и одређује велику вредност новца. Кад се каже да Бог мрзи оне који имају новаца онда је самим тим на један негативан начин призната неизмерна вредност и значај тога новца, чији је противник, нико други, него главом и брадом сам Бог. Новац је, ипак, уздигнут до једне апсолутности. А и осветa је добила моћ васионску. Проповедник праштања каже, учи да ће Бог казнити оне који имају новаца, све богаташе, јер их неће пустити у царство небеско. Јеврејин Исус Христос пита чији је лик на пари и заповеда да се да новац цару. И дајте што више новаца туђинскоме цару, цару туђе крви, јер ће га онда Бог све мање волети. Осветa, која живи вечно у Јеврејству, у Хришћанству се згрчила, па саму себе отровно ујела, али таква, отрована, отрована ропством и тиме што мора да даје новац, освета је увек ту. Ма колико се скрила, увила у науку о љубави, она је ту, у Хришћанству, за које Ниче каже да је било вампир империје Римљана.

Оно што би још могло потврдити нашу тезу, да је Хришћанство перверзија Јеврејства то је да је сва наука Христова утопљена у море сажаљења. Његово праштање произилази из сажаљења Он, који своју науку проповедаше на Генезаретском језеру — а и оно је помогло да се Христова наука егзалтује на лажи алтруистичког уништења својине, јер је инстинкт приватне својине везан највише за земљу — разлио је то Генезаретско језеро. Разлио је то комунистичко језеро у једно општељудско сажаљиво море.

Шопенхауер, који, и када се не слажемо са њим, остаје један од најмудријих људи прођош овом земљом, доказиваше да се у сажаљењу изражава чулна љубав. А Ото Вајнингер, који је и сам имао и јеврејске крви, у својој мржњи на Јевреје, што га је одводила до параксизма, није казао нетачност када је доказивао да су Јевреји најчулнији. Христос је, изгледа нам, чул но сажаљење трансформисао у једно меко учење о човекољубљу.

Христос је Јевреjин по свему, а и по томе што је његов историски лик еротичан. Буда је оставио жену пре но што је пошао путем који води у Нирвану, а Христа на његовом путу прате безбројне Марије и Марте. Ренан пише како су га жене воленте. Чак је и жена Понтија Пилата молила свога мужа да се смилује на Исуса Христа, а Ђовани Папини у своме делу, нарочито у глави **Марта и Марија,** пише како су тога Назарећанина који беше „чисти, непорочни путник" воленте жене како никада никога нису воленте. Папини објашњава ту појаву тиме што је Исус Христос, који је осудио прељубу и блуд, имао над женама ону моћ невиности. И она, жена, — „ропкиња тела, своје жудње и жудње мушкарца привлачи је онај који од ње не тражи ништа осим чашу воде, осмех и мало пажње". Жене су му прале ноге, мазале дугу косу што се спуштала низ плећа, па га чак и помагале материјално, финансирале.

Ђовани Папини у одушевљењу каже како у Светом писму стоји да су са Исусом Христом били дванаесторица и неке жене из којих је изагнао зле духове и исцелио од болештина. Марија звана Магдалена из ко је је изишло седам ђавола, и Јована, жена Кузина, управника дома Иродовог, и Сузана и многе друге које га помагаху материјално. Жене га прате до саме смрти. Тај човек који беше у пуној мужественој снази, вероватно беше уздржљив. Тиме је његова егзалтација била егзалтованија, а његова воља насртљивија.

Умео је кад и кад да буде благ и млак као млака вода, којом му жене праше ноге, али и раздражен. Умео је да буде страстан полемичар овај проповедник праштања. Ренан добро и правилно запажа ту црту. А и Велс примећује да је био плаховит и страстан, а из легенда и прича се осећа да учитељ милосрђа зна да буде нетрпељив, чак и свиреп. Сиротани Јевреји, гоњени болом и перверзијом сиротиње, прилажаху тој егзалтованој вољи, која подрива империју Римљана и богаташа, а жене залуђено гледаше тога лепог човека тридесетих година, са очима у којима се никако не гаси ватра. И за том науком, перверзијом Јеврејства, пођоше, што је сасвим разумљиво друге расе.

*

Велс није успео да улије читаоцу веру у прогрес свеопштег човечанства, а његов пацифизам демантују људска природа и историја света. Кад смо прочитали Велсову пацифистичку Историју Света ми смо се сетили оне грандиозне визије његовога сународника Бајрона. У Бајроновом спеву **Мрак** сунце се угасило. Настало је ћутање. Сви су људи на земљи изумрли, сви људи и све што је живо. Остадоше само два човека. Они су седели крај угашене ватре и, да би се видели, распирише последњу жишку. Видеше се, упознадоше се као смртни непријатељи и појеше један другог. Из тога мрака Човечанство не могу спасти ни пацифистичке илузије ни све могуће и немогуће технике. Може га спасти само онај дух који продире смело до

Odis

И најјачи пушачи

имаће беле, здраве, зубе и стално свежа уста, дневном употребом

Odis paste.

Све што никотин преко дана Вашим зубима нашкоди, то увече отклања

Odis паста.

МЕРИМА-1839

људских дубина и у једно небо чије божанство осећамо тако дубоко да га не смемо нарушити земаљским милосрђем, мисионарским лажима. **Нека на земљи влада јаки Демон, сав из позитивних наших страсти, а на небу нека господари један Бог који је сваком истинском духу утолико ближи уколико је даљи од земље, недокучивији.** И нека се техника још више усаврши, мира на земљи неће никада бити, а ми никада нећемо моћи нагнати Бога да се умеша у наше страсти и у наше послове.

*

А дужност нам налаже да одамо пуно признање труду одличнога преводиоца овога дела г. Оверовића.

Ционистички конгрес

—:—

ЖЕНЕВА, 14. августа. — Ционистички конгрес у Цириху примио је огромном већином устанобу једног новог јеврејског представништва које је састављено пола од циониста, пола од осталих Јевреја.

Ово представништво састало се и образовало управу. У том представништву учествују најчувенија јеврејска имена. Представништво ће бити од сада најглавнији орган за питања Палестине. Делегат из наше државе је великн рабин г. др. Алкалај.

Зашто постоји криза у Матици Српској?

—:—

НОВИ САД, 14. августа. — (А. Б. изв. (Правди"). — Прецењивање сопствене снаге појавило се и у вођству Матице Српске. Управа Матице Српске од 1919. године па до данас није била активна ни у једном правцу. Традиције Матице Српске почевши од 1827. године биле су занемарене после рата: обустављено је штампање стручних, забавних и поучних јефтиних књига за народ; на политичком пољу Матица се, додуше, у слободној Отаџбини није морала истицати, но, верна традицијама, није покушала дати било какву иницијативу за политички напредак Српства у покрајини. Поред свих брига на месту главног секретара измењују се после Тихомира Остојића, Васа Стајић, најзад др. Марко Малетин, да и овога ускоро наследи четврто лице. Узме ли се у обзир, да је од 1919. године и административна страна Матице Српске била у сталним непријакама, онда је сасвим јасно, да је криза наступити морала.

У редовима Војвођана, Новосађана опажају се три струје, али у обзир долазе само екстремисте и тако звани умерењаци. Први тврде, а исто тако агитују да ће Матицу Српску подићи са финансијским могућностима на онај ниво, на коме је Матица била пре рата. Тврде, да ће око Матице прикупити довољно јаких продуктивних снага. Према томе Матица би поново оживела, ојачала и постала би важан фактор на територији Војводине. Друга, умерена група, води рачуна о материјалним средствима, не прецењује своје снаге, а једновремено тврди, да је Нови Сад територијално и политички одбачен у страну, да су јаке интелектуалце из Војводине дали Београду, па се ни у ком случају не сме надати спољном приливу стваралачких снага. Ова група намерава, да „Летопис" учини приступачним и широким народним масама. У „Летопису" би се имало мање критиковати, а уносили би се чланци оригинални, јаки и корисни за унапређење Војводине. У границама могућности издавале би се периодично стручне књиге из шире масе.

Како је између ових двају група борба жилава, не може се унапред ни из близа погодити која ће струја победити. Сигурно је толико, да се агитује са пуном паром и да ће Матична скупштина, која ће се одржати 1. септембра бити борбена, као ни једна за последњих 10. година.

Кроника Престонице

Београд, 14

Београдска Оперета: (21) „Грофица Марица".
Башта „Руска Круна": Комично Позориште 9.30.
Уметнички Павиљон: Архитектонска изложба.
Народни Музеј: (Милоша Великог бр. 58) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9 — 12 часова а за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.
Етнографски музеј: (угао Бирчанинове и Милоша Великог улице). Отворен од 9 — 12 и од 15 — 18 четвртком а недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.
Читаоница Савеза Трезвене Младежи (Скопљанска бр. 5-II.) — Отворена од 14—19½ часова.

БИОСКОПИ:

Наркипо: „Судански лав" и „Најновије из Париза".
Луксор: „Споменик Љубави" и „Заручница као модел".
Париз: „Живи леш" (Пудовкин).
Дежурне апотеке: Боже Јелића — Краља Александра улица; Др. Петра Живковића — Душанова ул.; Јевремовића — Краљев Трг до Универзитета; Душана Јанковића — Сарајевска ул.; „Делини" — Кнез Михајлова ул.; Др. Синише Ђаје — Шумадиска ул.

Недељни распоред радио-концерата

— Београд 455 м., Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9. Берлин 475.4, Бреслава 321.2, Брно 432.3, Франкфурт 421.3, Келн 263.2, Лајпциг 364.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.2, —

БЕОГРАД

— Таласна дужина 455 м. — У антени 2 и по киловата —

Сталне тачке свакодневно: 11.20: Званични извештај о водостају. 11.35: Објављивање дневног програма. 11.45: Званични извештај о водостају. 12: Тачно време.

СРЕДА, 14. августа:

17: Час за децу: г-ђица Јелена Билбија чита бајке за децу. 17.25: Радио-квартет. 18.25: Радио-новеле од Војина Пуљевића „Нина" 20: Војин М. Ђорђевић: филмска школа. 20.30: Концерт г-ђа Софија Драусел, певање, г. Александар Слатин, чело, г. Ловро Матачић, клавир. 21.30: Тачно време, затим чоинарски извештаји. 21.30: из дела Тургењева, чита г. Ј. Антонијевић, члан Нар. Позоришта. 22.10: Радио-оркестар.

ЧЕТВРТАК, 15. АВГУСТА:

12.10 Мали концерт грамофонских плоча; 13.30 Приврелне вести; 12.45 Концерт грамофонских плоча; 13.30 Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде").
17.30 Час за жене; 19.00 Радио-џаз капела; 20.00 Риста Кисић: О другом браку обудовелих православних свештеника; 20.30 Српске песме свирају цигани г. А. Грујића; 21.30 Тачно време, затим новинарски извештаји; 21.40 Читање из дела Петра Прерадовића; 22.00 Проф. Т. Кофина: О пореклу музике; 22.20 Радио-квартет: Оперски час;

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

СРЕДА, 14. августа:

Загреб 20.30: Пренос из Љубљане.
Беч 16: Концерт. 20: Оперски одломци.
Бреслава 16.30: Забавна музика. 20.15: Кабаретска представа.
Брно 16.30: Концерт.
Катовице 20.30: Вечерњи концерт.
Кенингсберг 16.30: Забавна музика.
Милано 1.15: Музика. 2.25: Вечерњи концерт.
Праг 12.20: Подневни концерт.
Пешта 12.05: Циганска музика.

ЧЕТВРТАК, 15. август:

Загреб 16: Међународни пренос. 19.30: Пренос из Прага.
Беч 11: Популарни концерт. 15.30: Концерт. 18.15: Моцартове сонате.
Бреслава 9.30: Радио џака. 21.15: Радио-музика.
Брно 8: Црквена музика. 10.30: Шетни концерт. 19: Концерт дувача.
Катовице 17: Популарна музика. 19.20: Концерт. 22.45: Дансинг.
Лајпциг 20: Војна музика.
Милано 11.15: Концерт. 16.30: Радио за децу. 17: Џазбанд.
Праг 9: Црквена музика. 16.30: Војна музика. 19: Концерт дувача. 21.35: Клавирски концерт.
Пешта 10: Црквена музика. 1.20: Циганска музика.

НАЈИНТЕРЕСАНТНИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО-ПРОГРАМА ИЗМЕЂУ 11. и 17 АВГУСТА

СРЕДА:

Беч 20: Оперски одломци.

ЧЕТВРТАК:

Беч 18.45: Моцартове сонате.
Милано 20.30: „Андре Шенје" опера од Ђорџана.

ПЕТАК:

Праг 16.30: Камерна музика.

СУБОТА:

Беч 20.15: Југословенске песме.
Штутгарт 21: Пренос салцбуршких мајсторских игара.

Катастрофа на корзу

— ПОУЧНИ ДИЈАЛОГ. —
(Догађа се у Кнез Михајловој).

— Ово више не може да траје!
— Мислиш на врућину?
— Да спазим ту девојку и на северном полу, букнуо би ми пожар у срцу. А како ми је тек овде, на тридесет и шест у сенци. Њен поглед је Везуз и ја сам — Помпеја, која доживљава своје последње дане...
— Зар ствар стоји тако трагично?
— Веома трагично. Морам да пресечем Гордијев чвор.
— Пресеци и чвор, и самог Гордија заједно са њим... Али ко је она?
— То бих и ја хтео да знам. За сада је она само дама, која на мене баца погледе...
— Видим резултате ових погледа.
— Осећам их и ја. Али ништа друго о њој не знам.
— Обавести се.
— Где ћу се обавестити? У енциклопедији?
— Не мораш да узимаш штампану енциклопедију. Има у Београду људи, које у стварн и нису људи већ живе, покретне енциклопедије престоничког живота и личности. Али објасни ми подробније овај случај.
— Случај, како изгледа, није од ретких. Да ти испричам:

ИСПОВЕСТ

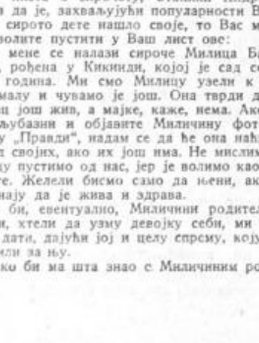
— Ти знаш да сам ја веома озбиљан младић. Не пушим, пијем само пилзенско и шприцере, не лежем никад после три часа изјутра. Једном речју, скроман човек са свим одликама умерености. Али имам једнуману...
— Само једну?
— Не више. Заљубљив сам до крајности. У целој Макензијевој улици, нема ни једне куће, у којој би становала нека моја симпатија. Бивша, наравно. Један мој познаник рекао је да се становнице Београда деле у три групе: То су моје бивше симпатије, садашње и будуће. То је, наравно, мало претерано.
— Врло мало...
— Симпатисати још не значи бити симпатисан. То ми је веома добро познато. И то из искуства. Горко искуство! То су састанци, на које ја увек дођем, али она друга страна — готово никад. То су неуспела познанства, узалудни уздисаји, писма која су остала без одговора, и ако су написана по сам правилима љубавне тактике и стратегије. То су, једном речју, Танталове муке...
— Али ти си хтео нешто да причаш о Гордију и његовом чвору, а не о Танталу.
— Дођи нам одмах и на Гордија. Једног дана ја и она срешемо се у Кнез Михајловој.
— О коме је реч?
— Наравно, не о глупачама, што не долазе на састанке. За овом још нисам имао састанак из тог простог разлога што се ми не познајемо.
— А да се познајете, ти би забележио још један недолазак на састанак.
— Али она би дошла. Да видиш како ме посматра!
— Са иронијом, свакако?
— Са симпатијом, драги мој...
— Она је, свакако, нека особа са мало укуса.
— Не бих рекао. Међутим, никако не могу да јој приђем... Кад је у друштву својих познаница, она ме посматра тако да се ја осећам на седмом небу, а кад је сама — неће ни да ме погледа. И ја са седмог неба одмах у пакао. Не бих смео ништа да јој приђем. Не гледа ме као да не постојим. Али чим се осети осигурана од мог приласка, из њених очију избија читав вулкан симпатије...
Шта човек да ради у оваквој ситуацији? Ни једног заједничког познаника...
— Овај проблем заиста је од европске важности.
— Мени није до ироније. Али... да ли је то она? Дабоме. Иде према нама са неком познаницом. Ћути. Немој да упропастиш ствар. Буди озбиљан.
— Како да не будем озбиљан кад имам посла са једним опасним болесником!

КАТАСТРОФА

(Пола минута касније разговор се наставља).
— Болесник си ти. Болујеш од пакости, а нећеш да ми даш пријатељски савет.
— Од саветованије заиста не болујем. Али ћу напак да ти дам један савет. Сеци одмах Гордијев чвор.
— То бих и ја хтео. Али на који начин?
— Заборави ове погледе, који ништа не значе. Све је то глупо и празно. Зар ти мислиш да си неки нарочити изабраних оне особе, која је малочас прошла, па те погледала? Каква наивност! Зар ти није позната она врста младих створења, која сваког лепо обученог и радо виђеног у друштву човека гледају истим погледом. Код њих овај поглед ништа не значи. Управо значи да оне не улажу том приликом ништа од срца и душе. Једна конвенција ништавна и недостојна пажње... Зашто ти да уложиш ма и најмањи део осећања тамо, где се оно не улаже са друге стране? Зашто да одговориш душевном узнемиреношћу и симпатијом тамо наилазиш само на кокетерију? На ово „зашто" ти, свакако, нећеш моћи да се одговориш...
— Али...
— Знам шта хоћеш да кажеш. Сумњаш у тачност мојих констатација. Истина је веома често непријатна, али то није разлог да се она прогласи за лаж. Зашто, најзад, да волиш у овој кокети оне особине срца и ума, које код ње и не постоје? Зашто да јој приписујеш врлине, која је створила своја машта, одушевљена, без икаквог разлога, погледом једне мале кокете? (Ниже и даље свемогућа „зашто" у истом духу). Већ одлазиш? Изгледаш страховито невесео и утучен... Видим да сам те убедио. Шта ћеш, једно неизбежно разочарење. Једна мала катастрофа... Али напак боље је овако. У колико више оваквих катастрофа, у толико мање глупих илузија и заблуда.

Опет једно сироче тражи своје родитеље

Наш лист је, ту скоро, пишући о Станики Андрић, учинио да је сирото дете нашло своје родитеље. Данас смо добили писмо од једне племените госпође из Новог Сада, код које се,

Милица Барбуловић

такође налази једна девојчица за чије се родитеље и рођаке не зна. То писмо гласи:

Поштовани г. Уреднче,

Како сам имала прилике да пратим писање Вашег листа о сирочету, Станики Андрић и видела да је, захваљујући популарности Вашег листа, сирото дете нашло своје, то Вас молим да изволите пустити у Ваш лист ове:

Код мене се налази сироче Милица Барбуловић, рођена у Кикинди, којој је сад седамнаест година. Ми смо Милицу узели к себи врло малу и чувамо је још. Она тврди да јој је отац још жив, а мајке, каже, нема. Ако будете љубазни и објавите Миличину фотографију у „Правди", надам се да ће она наћи неког од својих, ако их још има. Не мислимо да Милицу пустимо од нас, јер је волимо као своје дете. Желели бисмо само да њени, ако их има знају да је жива и здрава.

Ако би, евентуално, Миличини родитељи и рођаци, хтели да узму девојку себи, ми ћемо им је дати, дајући јој и целу спрему, коју смо спремили за њу.

Онај ко би ма шта знао о Миличиним родитељима, молим га да то достави вашој редакцији.

Миличин отац је Иван Барбулов, мајка Ленка, рођена Терзинова.

УРЕДНО ВАРЕЊЕ и здраву крв, добићете дневном употребом пола чаше правве **Франц - Јосефове** горке воде. Стручњаци лекари за поремећену исхрану фале **Франц - Јосефову** воду јер она помаже раду стомака и црева, отстрањује оптерећеност цигерице, повећава множину мокраће, оживљује измену тварн и освежује крв. 18338

Стање температуре у земљи

Прве цифре означују јучерашњи максимум, друге температуру јутрос у 4 часа, а треће температуру узету данас у 8 часова.

Љубљана	20	16	17
Загреб	26	18	21
Вршац	33	19	25
Петроварадин	31	19	20
Београд	32	19	21
Велико Градиште	31	19	22
Ковиљача	29	20	20
Сарајево	28	18	20
Ужице	26	16	22
Крагујевац	31	20	21
Зајечар	35	16	20
Врање	34	20	23
Ниш	33	20	22
К. Митровица	—	16	20
Краљево	31	19	20
Скопље	36	20	27
Штип	35	20	24
Прилеп	—	21	23
Котор	—	22	24
Сплит	29	20	24

Кише је било у Љубљани, Градишту, Зајечару, К. Митровици и Краљеву. Највећа киша (13 мм) у Љубљани.

ПРОСТА СТВАР. — А: Чујем да ви још никада ни једну пару нисте изгубили на коњским тркама. Реците ми каквом методом се служите да имате тако колосалну срећу? — Б: Ја још никада нисам ни паре уложио за коњске трке...

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

НОВИ КОМЕСАР БАЊАЛУЧКЕ ОБЛАСТИ

За новог комесара бањалучке области постављен је инж. г. Лазар Марковић, из Пријавора, који је познат као врло стручан агроном.

КОНГРЕС ДРУШТВА ДОМАЋИЦА И МАТЕРА У ВАРШАВИ

Пољско Друштво Домаћица и Матера у Варшави одржаће од 10. до 15. септембра ове године конгрес. Удружење је упутило истовремено удружењу у Београду специјални позив, молећи га, да узме учешћа на овом конгресу. Познато је још и Удружење Домаћица из Праге. Од стране нашег удружења Домаћица и Матера ићи ће на конгрес у Варшаву г-ђа Мара Трифковић, са још две чланице управног одбора.

ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА У ЦЕЉУ

У Цељу ће се обавити 1. септембра ове године једна ретка свечаност: освећење камена темељца за православну цркву, која ће се саградити у Љубљанској улици, а за коју су већ осигурани кредити за грађевинске радове. Према пројекту, ово ће бити једна од најлепших православних цркава у Словеначкој, где их има врло мало иначе.

БЕРБА ОПИЈУМА У ЈУЖНОЈ СРБИЈИ

Концем јула месеца завршена је берба опијума у Јужној Србији. Због необично сурове и дуготрајне зиме мак је јако настрадао, те је берба била минимална. Док је у 1928. г. добијено око 200.000 кгр., ове године једва је наћено нешто преко 20.000 кгр. опијума. Цене су ове године скочиле од 6-700 на 900 и 1000 динара.

ШТЕТА ОД ГРОЖЂАНОГ МОЉЦА

Још прошле године појавио се у виноградима око Шибеника грожђани мољац, једна од највећих штеточина грожђа, тако да је претила опасност, да потпуно затре винограде. Прошла јака зима у многоме је уништила ову опасну штеточину, али се она одржала напак за толико, да је и ове године оштетила грожђе, те га има кварног за 60—70%. О овоме је обавештено министарство пољопривреде и оно је предузело све мере, да сузбије заразу на грожђу.

ПРИПРЕМЕ ЗА ОТВАРАЊЕ ПРУГЕ КРАГУЈЕВАЦ—КРАЉЕВО

Пошто су завршени радови на изградњи железничке пруге Крагујевац—Краљево, то ће се ових дана пустити пробни возови, а одмах затим биће одређен и свечани дан отварања нове пруге. За ову свечаност чине се већ увелико припреме.

КУРС ЗА СЕОСКЕ ДОМАЋИЦЕ

Министарство просвете отворило је курс за сеоске домаћице у месту Копривни, срез Сански Мост, област тузланска. Курс ће трајати до краја ове године, а уписано је око 40 курсисткиња. Предаваће се практична и теоријска настава из писмености и домаћинства.

КОНГРЕС ГЛАВНОГ ЗАДРУЖНОГ САВЕЗА

Овогодишњи конгрес Главног Задружног Савеза Краљевине С. Х. С. одржаће се у Љубљани, 1. септембра. На конгресу ће поднети реферате о многим актуелним питањима познати агрономи г. г.: Иван Варга, Јоже Балај, Војислав Ђорђевић, Милан Штиблер, Никола Јагатић и Марин Главина. Сутрадан, 2. септембра, учесници конгреса направиће излете у околину Љубљане.

МАЛАРИЈА У ЈУЖНОЈ СРБИЈИ

Од стране државних, самоуправних и општинских власти, као и од стране приватне иницијативе предузете су још од прошле, а нарочито у овој години све мере, да се маларичност у Повардарју сведе на минимум. Ма да се маларија епидемично појављује крајем лета и почетком јесени, према досадашњем стању може те рећи, у колико је званична статистика вођена, да у Повардарју, (Јужној Србији) за 50% —60% има мање маларичних оболења, него у истом времену прошлих година.

СКУПШТИНА ЖЕНСКИХ МУЗИКАНАТА

Удружење женских музиканата одржаће ванредну скупштину у четвртак, 15. овог месеца, у 10 часова, код хотел „Париза" на Теразијама.

„СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ"

Изашао је из штампе „Статистички преглед спољне трговине за прво полугође 1929. године". Може се добити, по цени од 30. динара, у свима царинарницама и књижарама Геце Конз и С. Б. Цвијановића у Београду.

ПАЖЊА ГРАЂАНСТВУ

Од 15. ов. м. трамвајн пруге бр. 2. који сада саобраћају само до Жагубице продужују возњу преко Палилуле и Душанове улице до Калемегдана и обратно. Локална Палилулска пруга бр. 8 укида се.

Овим се извештава грађанство ради знања и управљања.

Из Дирекције Трамваја и Осветљења Д.Бр. 15291. 18563

НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

ЗАБАВНИ ДЕО

Цео је живот шаблон

—)—

Левин је о навици, о шаблону написао ово:

Секретар партијске ћелије Чичиков ходао је по соби тамо амо и набрана чела диктирао дактилографкињи: „Непартијска маса..."

Прсти госпођице ударали су, не чекајући даљи диктат, брзо и окретно: „...биће повучена на рад".

— Главне... „рекао је Чичиков и трудио се да се осталог сети, али дактилографкиња је безбрижно левом руком поправљала косу, а са десном је ударала: „...скупштине теку врло повољно".

Једва је секретар изговорио реч: „Референтима", већ је на хартији стајало: „биће постављана писмена као и усмена питања".

Служитељ је ушао у собу:

— Друже секретару, зову вас на телефон.

Госпођица, која је остала сама, мало је размишљала, а затим је брзо продужила да пише: „Покрет омладине у последње је време знатно порастао. Код комунистичке омладине примећује се ин тензивни рад. И у великом и у малом рад иде својим током..." И када је Чичиков ушао, она му је мирно рекла:

— Ваш је извештај реонском комитету готов.

— Како готов? Ја сам прекинуо код „Референтима..."

— Не мари! Ја сам остало сама написала.

— Каква је то опет лудост! Како сте могли нешто написати што вам ја нисам диктирао? Одакле ви знате шта сам ја реонском комитету хтео саопштити?

Госпођица је уверљено одговорила:

— Друже Чичикове, већ две године пишем ваше извештаје. Зар ви мислите да сам ја тако глупа да не могу запамтити ситнице упамтити!? Можда само запете нису на месту, али остало је све тачно.

Секретар је прочитао извештај, поправно запете и рекао:

— Но да, интерпункција није на месту, али остало је све у реду.

•

ЦРКВА ГЛУВОНЕМИХ У ЧИКАГУ. — Једна од најнеобичнијих цркава на свету је несумњиво чикашка црква глувонемих. Свечани мир, којим се одликују скоро све цркве, овде се претвара у гробну тишину, коју не ремети ни један глас, ни најмањи звук. Проповед се одржава такође без гласа, потпуно нема. Молитве се такође читају немо и нема у цркви никада песме. Сам парох је глувонем човек. Црква постоји већ пола столећа, али црквеним властима није увек лако да се постарају о пароху ове цркве. Кад један парох умре, тешко је другог наћи, јер глувонемих свештеника има веома мало на свету. Сада ову дужност има већ пуних двадесет одина свештеник Флик, кога његови ерни необично поштују и цене. Глувонеми људи су веома побожни и редовно посећују храм Божји. Проповед коју свештеник одржава, обавља се, наравно, помоћу познатих знакова глувонемих. Слушаоци увек одлично разумеју свог свештеника. Цело Свето Писмо може се лепо објаснити знацима глувонемих.

•

ЖЕНЕ ПРОТИВ ПРОХИБИЦИЈЕ. — Према саопштењима полицијских власти у америчкој савезној држави Арканзас, у тамошњем кријумчарењу алкохола, жене воде главну реч. Сем тога, у тој земљи су и највеће пијанице — жене. Тако је само за два дана ухапшено четрнаест жена, које су приликом хапшења биле трештене пијане. За то време приведен је полицијским властима свега један мушкарац. Жене у Арканзасу одржале су већ и до сада неколико зборова на којима су одлучно подигле свој глас против забране алкохолних пића и тражиле да се прохибиција у Сједињеним Државама што пре укине. Шеф прохибиционе полиције у Арканзасу изјавио је ово:

— Жене су код нас страшни алкохоличари. 75 од сто жена у нашој држави стално троше алкохолна пића. Против тога нема лека. Ових дана биће изведено пред суд због преступа против прохибиције неколико стотина жена, али све то ништа не помаже. И у прошлости кажњаване су жене најстрожије због трошења односно крijумчарења алкохола, али све узалуд, оне су стара занат продуживале чим су пуштене из затвора.

Председник обласне владе у Јужној Баварској г. Клингеншперг.

ТРАГИЧНА СУДБИНА ЈЕДНОГ ПРОНАЛАЗАЧА. — Грчки математичар и проналазач Перил пронашао је једном једног вола од челика, који је могао одлично да послужи за погубљивање на смрт осуђених. Осуђеник се имао ставити у унутрашњост челичног вола који се тада на нарочити начин имао загревати и осуђеник је лагано имао да буде испечен. Његово стењање и јаукање чуло се кроз вешто конструисани отвор који је представљао волова уста, и та конструкција је на тај начин верно имитирала рикање вола. Перил је тај свој проналазак поклонио злогласном тиранину Паралису, који је био познат по својој крвожедности. Један Перил није имао прилике да чује прво рикање из своје чудотворне машине, јер чим је тек дао поклон тиранину, овај је наредио да први Перил легне у унутрашњост вола. Он је испечен и на овај начин награђен за свој генијални проналазак.

Самоубице о којима се говори

— САМОУБИЈСТВО ПУТЕМ УЗДРЖАВАЊА ДИСАЊА. — У ЛАВОВОМ КАВЕЗУ. — РАСТРГНУТ ОД ЛЕДЕНИХ МЕДВЕДА. — ДАВЉЕЊЕ У ШАМПАЊЦУ. —

У данашње доба, када су самоубиства широм света толико честа и обична појава, неке екстравагантне самоубице морају да пронађу веома оригиналне и скроз необичне начине одузимања живота, да би се о њима говорило и после њихове смрти. Јер, мора се признати, има и частољубивих самоубица. Ти људи и пред самом трагичним догађајем, који они спонтано изазивају, воле по[illegible] и то да се о њима још дуго прича.

Данас је већ из несумњив начин утврђено да је бугарски банкар и многоструки милионар Левенштајн — о коме се прошле године толико писало — извршио самоубиство, искочивши из свог авиона. Он је хтео да се дуго и много пише и говори о његовој „тајанственој" смрти. Постигао је свој циљ.

У тврђави и Инголштату био је у заточењу неки официр по имену Ерих Курц. Он није имао ни мало изгледа да се ослободи ускоро из страшне тамнице и стога је одлучио да изврши самоубиство. Да, али како? Није имао ножа, па чак ни чаршава. Одлучио је да изврши самоубиство на тај начин, што се уздржавао од дисања. Лекари нису веровали својим очима, када су прегледали леш несрећног официра. Он је на тамничком зиду исписао како ће себи одузети живот. Лекари су констатовали све симптоме дављења и срчане капље, као последице уздржавања од дисања. Самоубица је морао одиста располагати челичном вољом.

У Рио де Жанеиру један особењак, професор из љубоморе је одузео себи живот на прилично чудан и скроз необичан начин. Он се дуже време мирно шетао по зверињаку и питао надзорника у ком кавезу су најглавнији дивови. Надзорник је мислио да се он као професор за то интересује, па му је показао кавез, у коме су се налазила два лава, који већ два дана нису добили хране. У једном тренутку, кад га нико није посматрао, професор је отворио кавез и јурнуо у њега. Лавови су своју жртву растргли на комаде.

Један други самоубица скочио је у базен у коме су се купали севрни ледени медведи. Они су га наравно одмах шчепали и дуго мучили, пре него што су га растргли и прождрали. Овој страшној сцени присуствовао је огроман број света, а нико није могао да интервенише, јер су медведи били ван себе кад су угледали свој плен.

Самоубиства у зверињацима у последње време и нису тако ретка појава. Једна гувернанта у Франкфурту сакрила се у вече у зверињак и ноћу је ушла у кавез тигрова. Ови је нису одмах напали. Наишли су чувари, који су позвали гувернанту да одмах изиђе из кавеза, али је она тада уперила револвер на њих и изјавила да ће свакога од њих убити, ко се приближи кавезу. Људи су веровали да имају са умоболном женом посла. Доцније, она је толико надражила и изазвала тигрове да су је убрзо растргли.

Један мање страшан случај самоубиства десио се недавно у Питсбургу у Америци. Један доларски милионар одлучио је да себи одузме живот због несрећне љубави. Он је послуши наредио да му донесе неколико великих сандука шампањца. Сав шампањац изли је у каду за купање и по том се свукао и зарио у шампањац. Он се удавио. У писму, које је оставио, нагласио је да је зато изабрао ову необичну смрт, јер је увек необично волео шампањац.

•

ХАЈКА ЗА РАЗБОЈНИЦИМА УПЕРСИЈИ. — У Персији су се многобројне разбојничке банде толико осилиле, да је становништво живело у сталном страху; јавна безбедност је постала веома критична. Последњих дана једна велика разбојничка дружина у близини Техерана напала је један државни караван, убила тридесет људи, међу њима два виша државна чиновника и опљачкала их потпуно. Седам стотина војника пошло је у потеру за бандитима и они су успели да све чланове дружине похватају. Становништво је такође учествовало у хајци. Разбојници нису извођени пред суд. Сто новници су их све повешали на дрвета крај друма.

РЕУМАТИЧАРИ

и оболели од гихта и камена у бешици треба **безусловно** да пију ТУЦАКОВИЋЕВ ЧАЈ. Добија се у апотекама и дрогеријама. Безбројно захвалница чак и од оних који су годинама посећивали бање. 18457

ОШТРЕ МЕРЕ ПРОТИВ ПИЈАНИЦА. — У Целовцу у Корушкој у последње време број пијаница знатно се повећао. Полицијске власти су имале много кубуре са овим често несносним, а често и опасним људима и тога су одлучили да приступе енергичнијим мерама. На сред трга изложена је једна огромна плоча, на којој полиција исписује имена оних пијаница, који су већ у више махова били кажњавани од полиције због пијанства. Полиција наводи и њихов тачан опис, адресу и занимање. Изгледа да ће ова мера помоћи. Једне ноћи полицијска патрола је на главном тргу наишла на једну групу људи, која се била окупила око „пијаничког стуба". Када су се полицајци приближили, имали су шта видети. Пијана група људи покушавала је да скине таблу, која их је толико компромитовала. Јер међу сакупљенима већина су већ били заведени у „тефтер"...

•

ЈЕДНА ВЕОМА НЕЗГОДНА ТРГОВИНА. — Славни немачки хумориста Сафир, причао је једном у друштву: Једном богатом, али исто толико глупом банкару, продао сам за два дуката један свој виц. То је била веома лоша трговина за нас обојицу. Јер гдегод се банкар појавио и испричао тај виц, питали су људи у чуду:

Од куда толика духовитост код нашег банкара?! А гдегод сам се ја појавио са два дуката и хтео да их разменим, нико ми није веровао да су прави и сви су се у чуду питали: Од куда Сафиру два дуката?"

Д'АРТАЊАН У РУМАНУ И У — СТВАРНОСТИ. — Дима Отац лепо је овековечио славног француског капетана краљеве гарде Д' Артањана тог неустрашивог и духовитог Гаскоња. Дима је, наравно, много што-шта додао што се и слаже са историјском истином, али ипак није толико претеривао као што се мисли.

Д' Артањ је у истини био капетан мускетира. Рођен је око 1610. године, а погинуо је у бици код Местрихта. Његова храброст и одлучност у борби била је одиста онаква, како је Дима у своме чувеном роману „Три мускетара" описује. Има историјских забележака о животу овог храброг војника.

Д' Артањан је био ожењен човек и имао је двоје деце (по роману он је до краја остао стари момак). Са својом женом се доцније развео, јер није могао као боем и весељак да подноси брачни живот. Једном је Луј Четрнаести позвао Д' Артањана к себи и пребацио му што је напустио своју лепу и добру жену и тако милу дечицу. На то му је поносни капетан гарде одговорио:

— У погледу верности према женама угледао сам се потпуно на ваше велико чанство!

Ово је историјски доказана изјава Д' Артањанова. По смелости капетана судећи, он је морао бити веома утицајна личност на француском двору, јер краљу није смео ништа због ове дрске примедбе; он се само гризао за усне и никада више није Д' Артањану давао моралне лекције.

•

ПЕТРАРКА И ЛУДИ БАНКАР. — За живота великог италијанског песника Франческа Петрарке (1304—1374.), папска резиденција налазила се привремено у француској вароши Авињону. Французи су се тиме необично поносили, а Италијани су били веома огорчени. Они су желели да се папа врати у Рим или бар у Фиоренцију. Један богати банкар из Фиоренције био је пословно заузет у Авињону и тек се после пола године вратио у своју варош. Тада га је у једном већем друштву упитао Петрарка

— Како се осећају наши Италијани у Авињону.

— Море манните, проклет био онај ко је и измислио да се папска резиденција пресели у Авињон. Лепше би то било у Риму...

— Па добро, шта раде наши Италијани?

— За годину дана сваки мора да полуди у оној француској средини.

— А колико сте ви били у Авињону?

— Пола године.

— Браво! Ви сте за пола године успели да постигнете оно што други Италијани постижу за годину дана!

•

ЊУТОНОВА БИБЛИОТЕКА СЕ ПРОДАЈЕ НА ЛИЦИТАЦИЈИ. — Пре неколико месеца на необичан начин је пронађена велика библиотека чувеног енглеског научника и проналазача Њутона. Сада су законити сопственици ове библиотеке одлучили да сва дела продаду на јавној лицитацији. Енглески научни кругови чине све могуће да у последњем часу спрече продају библиотеке на лицитацији, како би се ова задржала у Енглеској. Према предлогу неких научника, библиотеку би требало да откупи. Британски Музеј. Поштоваоци великог научника су покренули акцију да још пре лицитације створе потребну своту како би се спречило да библиотека оде у иностранство. Минимална цена за откуп ове библиотеке износи 30.000 фунти стерлинга.

ЧОВЕК ПОЗНАЈЕ СЕБЕ. — Нови чиновник кога шеф жели да ангажује: А колико ћу имати плате? — Шеф: То зависи од ваших способности. — Чиновник: Од тако мале плате не може се живети...

ХУМОР

— Охо, земљотрес!

Добро је што сам се раније закачио за прозор! (Џеј)

Генерал А. КОШКО:

Мемоари једног криминалисте

— Сцене из криминалног света царске Русије. —

32.

— Ево, господине директоре. Ми смо били у стану. Чим сам чула кораке на степеницама ја сам притрчала клавиру и почела певати, док ме је мој професор пратио. Цео ручерашњи дан прошао је тако. Овога јутра смо наставили. Пре једног часа неко је закуцао на врата. Силентијев са сазфетом испод руке отишао је да отвори, а Иванов и ја интонирали смо једну обичну песму.

Ушао је један младић јеврејског типа, око 18 година стар. Обративши се Иванову рекла сам му:

— Извините, господине професоре!

— Изволите, рекао је он излазећи. Окренула сам се младићу.

— Вам желите, господине?

— Јесте ли ви господица Несимова?

—Да.

— Јесте ли ви дали анонсу, која се односи на табакеру?

— Да, то сам ја дала. Јесте ли је донели?

— узвикнула сам, глумећи узбуђење.

— Не, али вам могу рећи где се налази!

— То је врло лепо, рекла сам му ја као изненађена, али зашто да вам ја у то верујем?

— Вероваћете, јер ћу вам је тачно описати и ви ће те се уверити да је то ваша мила успомена!

— Говорите!

Он ми је тачно описао табакеру, па ми је чак споменуо и име „Вера", гравирано у њој.

— Да, то је сигурно моја табакера! Где је она?

— Ах не, драга госпођо, немогуће, прво плаче!

— Маестро! викнула сам.

„Професор" и „слуга" ушли су са ревољверима.

Показујући гестом запрепашћеног Јевреја рекла сам:

— Ухапсите га, господо!

— Метнули су му лисице на руке и довели га овамо. Он је рекао да се зове Симон Шмулевић, ортодоксне вере, шегрт код сајџије Федорова, чија се радња налази у Возњесењској.

— Хвала вам, што сте тако добро извршили вашу мисију, а сада ми поиалите Шмулевића.

Младић је ушао тресући се од страха и неодлучно се заустављао у сред собе.

— Но Симоне, ти си ухапшен у једној пљачкој стварн!

Шмулевић је скочио као опарен и почео да говори артоглавом брзином:

— Ах, господине директоре, екселенције! За љубав божју пустите ме. Ја сам невин, ја вас заклињем. Ја сам поштен Јеврејин, никада никоме нисам ни жао што-год учинио. Хтео сам да учиним један мали „шефт". Али шта има рђавог у томе? Госпођа ми је обећала хиљаду рубаља у новчаницама и ја сам хтео поштено зарадити!

— Врло добро! Табакера, коју си ти тако тачно описао, нађена је код убијеног човека. Како си ти могао знати да је у њој било име Вера. Да нисн ти случајно убица?

Шмулевић се сав стресао и готово хистерично узвикнуо:

— Не говорите ми то, господине профе, како би ја то могао учинити!? Ја верујем у Бога и ја то нисам у стању! Рећи ћу све што знам, без лажи.

— Дакле, причај!

гестикулацијом Шмулевић је рекао:

Када сам онога јутра у новинама читао да је неко убијен у ростовском брзом возу и да се код њега нашла табакера, ја сам се толико уплашио да сам се разболео. Управо недељу дана, раније, мој је шеф купио ту табакеру од једног војника за 24 рубље. Ова ми се табакера много допала и ја сам је дуго посматрао. Два дана доцније, она је нестала. Шеф ју је однео. Када сам јуче прочитао господњану анонсу одмах сам рекао: Ej Симоне, овде би ти могао нешто зарадити. Хиљаду рубаља! Огромна свота! Истина је да је табакера нађена код убијеног, али ја ту нисам умешан.

Имао сам намеру да кажем госпођи да је може наћи у полицији, а ја сам добио хиљаду динара. Ето, то је све! Ја сам поштен човек, господине директоре!

Ово што је Шмулевић рекао могло је бити неистинито. Ја сам у праву тога узео његове отиске прстију, и ако ови нису ни под сећали на онај који сам тражио и задржао сам га у притвору.

Два су детектива потражила сајџију Федорова и већ после једног часа овај је у ушао у моју канцеларију. То је био човек висок, руског типа чија би физиономија била доста пријатна да није било погледа ко ји је нешто избегавао. Наступао је сигурно и исправно да је заиста купио табакеру од једног војника и да ју је два дана доцније продао једном непознатом

Ништа друго од њега нисам могао извући и већ сам мислио да га пустим. Слабо расположен, седео сам у кабинету, настојећи да нађем неки нови начин којим ћу продужити истрагу, када је ушао један чиновник, носећи две фише т. ј. фотографије отисака прстију Феодорова и убице. Узбуђеним гласом рекао ми је да су идентични. Ја сам их тачно разгледао. Није било никакве сумње. Озлојеном убица ухваћен је. Поново саслушан Федоров није ништа при знао нити је отворио скровиште опљачке. Он није имао ни појма, како је то изгледало, о тачности дактилоскопске методе и није знао колико је необорив овакав један доказ.

Поново сам позвао Шмулевића.

— Симоне, твој гласа је убица. Он неће због тешког раду. Али он би те могао умешати у ствар, јер си ти хтео да подигнеш хиљаду рубаља. Добро би било да ми ништа не сакријеш и да ми искрено одговараш на моја питања, иначе ћеш лако доћи у тамницу.

— Питајте ме само, господине директоре. Нећу вам ништа сакрити. Зашто би то учинио? Ја сам невин и нећу да покривам убицу. Спреман сам, господине директоре!

— Јеси ли ти дуго код Федорова?

— Четири године, господине директоре.

— Кога је Федоров посећивао? Где је имао најчешће? Ко је к њему долазио?

— Он је живео сасвим спротњачки. Пословни су слабо ишли. Он није примао пријатеље и није ишао осим код своје мајке.

— Где ова станује?

— У предграђу, код Драгомиловских врата.

— Је ли је често посећивао?

— Не врло често, једанпут недељно.

— Одакле ти то знаш? Је ли ти он говорио куда иде?

— Да, он ми је рекао, и често ме водио са собом.

— Да ли је прошле недеље био одсутан?

— Шмулевић је оклевао, а затим:

— Да, господине директоре.

— Када то? — питао сам брзо.

— Пре шест, седам дана.

— Хајде, сети се баш тачно.

Шмулевић је затворио очи, протрљао чело и рекао:

— Да, то је било у уторак. (Дан када је нађен леш). Отишао је у понедељак, затим радњу и вратио се у уторак око три часа. Поштo се одморио четири часа, предвече је изашао и вратио се мало доцније.

— Куда је ишао?

— Први пут не знам куда, али други пут вероватно код мајке.

— Зашто ти то мислиш?

— Зато што су путеви у предграђу слаби и он се увек враћао каљаве обуће. Тако је било и у уторак.

Размишљао сам, а затим рекао:

— Слушај Симоне Твој ће газда у тамницу, његова ће радња бити затворена и ти ћеш остати без посла. Ако будеш тачно урадио оно што ћу ти рећи даћу ти сто рубаља и намештићу те код другог сајџије. Али пре тога ти нам мораш помоћи.

СПОРТ

Одјек поделе бодова

Чувени играч теписа Фајцхајх

СЕДИШТЕ САВЕЗА ЈЕ ИЗГУБИЛО СВАКУ НАДУ

Признање црвенима

Загреб је веома разочаран. Свог правка грди немидосрдно што је дозволио да на сопственом терену изгуби пропадне један драгоцени бод. До недеље се ниме веровало да назив правка државе може бити само пресељен на Котурашке Шесте у Максимир али је нерешен исход поврвао све рачуне. Сад се говори једино о другом месту... Тамо би се свакако необично радовали кад њихова два друштва не би била последња.

„Јутрања Лист" пише овако:

„Јучер је момчад академичарја поновно доказала, да је најнеоузданија момчад, а дока зала је на жалост и то, да она није звана а нити способна, да на себе преузме једну тако велику и одговорну задаћу, па да заступа за гребачки ногометни спорт на тако важним и одлучним утакмицама".

„Хашк је наиме све до ове недеље имао много шанса, да заузме евентуално и прво место у табели, јер из оштрих борба и ривалитета између Хајдука и Б. С. К-а могао је Хашк за себе извући највећи капитал. Крај добрих играча и резултата Хашка у овим преостадим утакмицама, могао је Хашк испрани и своја два пораза против Југославије и Хајдука, јер је те реванш-утакмице имао и има одиграти на властитом терену. Јучер је момчад Хашка пропустила најлепшу прилику да получи оба бода, а испустио је ту прилику против момчади; против које је имао најбоље и најлепше шансе, јер је на папиру била и најслабија.

Својом јучерашњом игром Хашк није нити заслужио бољи резултат. Не дај Боже, да нам тако игра репрезентант Загреба и првак државе, јер такова игра крај нормалних прилика не би достајала нити против једног много слабијег противника него што је јучер била Југославија. Тиме наравно не мислимо рећи да је Југославија била слаба. На против, она је у много-чему била боља од Хашка."

О игри престоничких лоптача лист наводи следеће:

Југославија играла је добар ногомет. Неодлучан резултат крај доста неповољних прилика, је свакако најбоља свједоџба за њену момчад. Оба гола, која је примила Југославија, била су мање више случајна. Први гол досудио је судац након једног нехотичног ханса а други гол пао је након слободног ударца и то само зато, јер је одбрана неспретно покрила свог вратара Пантића, који је могао интервенирати тек онда, када је лопта била већ у мрежи. Југославија играла је свршихдиљу игру. Брзо се додавало, без оклевања настојавало се, да се лопта преноси до слободног играча, који је онда сустао тек код добре одбране Хашк. Југославија играла је темпераментније и са много више полета од Хашка. Плус момчади Југославије састајао се у томе, што у момчади није било толико слабих точака као у момчади Хашка. У првом полувремену брињарала је одбрана и халфеслинија са врло добрим центархалфом, док је навала у неколико на врата предвела добру и лијепу игру. Лубурић је више пута мајсторски проиграо своје сунграче. У другоум полувремену халфеслинија је попустила, јер је она примила на себе сав терт, који је настао искључењем Лубурића. Одбрана Југославије била је изврсна, особито Ивковић, који се сам супрот ставно цјелој навали Хашка. У 17. минути искључен је Лубурић због сурове игре, но та околност није ослабила момчад, која је још увек била толико јака, да получи изравнање. Вратар Пантић није имао прилике, да се искаже. Импотентна навала Хашка није му зато дала прилике."

О последицама утакмице у Загребу мисли овако:

„Резултат ове утакмице одсудан је за Хашк. Не само за Хашк, него вероватно и за Грађански, јер је Југославија тим бодом престигла Грађански и ухватила тај бод тамо, где се није надала и где га Грађански није могао постићи. Хашк има за сада до душе 7 бодова, но он је играо за две утакмице више од Хајдука и БСК. Неодлучна игра у Београду могла је корисно утицати на добре изгледе Хашка. Рачуналo се наиме, да ће Хашку успјети, да освоји оба бода против Југославије и Хајдука, јер те утакмице игра на властитом игралишту. С тим бодовима получио би Хашк 10 бодова с којим би се могао онда такмити са БСК-ом па евентуално и са Хајдуком. Након неодлучног резултата Хашка против Југославије, шансе за прво мјесто су најминималније и Хашк сада још има добре шансе, да заузме друго место."

Наше читаоце свакако занима какав је утисак оставио нерешен исход утакмице плавих против „мајстора с мора". Зато доносимо коментар поменутих исвина, који гласи:

„Хајдук и БСК одиграли су утакмицу неодлучно и свршили је са хазенски резултатом. Момчад је имала изврстан штарт, но у даљним утакмицама момчад је рапидно попустила. Од утакмице против Хашка датирају слабе игре БСК-а и јучер је момчад још морала бити срећна да је на властитом терену постигла неодлучан резултат прстив оне момчади, коју је на страном терену побиједила премоћно са 3:1. Изједначење БСК пало је у последњим минутама игре и то након очајних напора, да барем некако спаси ситуацију. Хајдук се држао врло добро и није много фалило, да се је на БСК-у ревашширао за свој пораз у Сплиту. То току игре имао је Хајдук више шанса да победи и да нису пред голом запуцане неке сигурне шансе, Хајдук би се већ сматрао сигурним прваком државе. У недељу смо рекли, да нас први наступ Хајдука на страном терену веома интересира. До ове недеље получио је Хајдук све своје успехе на властитом терену а реваши утакмице мора одиграти на терену свога противника. Својим првим наступом у Београду Хајдук је оправдао свој добар глас. Против свога најопаснијег противника играо је неодлучно, на је и тај резултат због одбиром на коначну сврху врло повољан. Изгледи Хајдука су се и овако још више поправили, јер је Хајдук сада једнак, којему је успело, да на те рему противника получи па и један бод. Успело је то дедуше јуче и Југославији, но тај један бод нема за Југославију толикот утицаја, колико за БСК, којему је Хашк отворно добре изгледе за друго место".

„Новости" су очигледно утучене због полуneуспеха првака Загреба. Оне највише нападају десну спојку:

„Један од главних криваца у Хашковом теаму је најмлађи члан момчади Хитрец. Дриблинг у вечност покварио је систем у момчади, а крај тога је у најважнијим моментима показивао нехатност. Не знамо, што је с Хитрецом, но морамо констатовати, да његова игра није више онаква каква је била. Неки код њега праве воље, а зашто је то тако. Настави ли Хитрец овако, мсгао би у скоро време више штетити, него користити својој момчади".

За Југославију „Новости" немају много лепих речи. Од играча спомиње као светле тачке Хрњичека и Ивковића.

О судији каже да је био слаб.

СИТНИЦЕ

Наше и туђе

Првена двојка. У свакој утакмици за државно првенство Југославија је била дала или примила два згодитка. Њени појединачни исходи гласе: Хајдук 2:4, Хашк 2:0, Б. С. К. 1:2, Грађански 0:2 и поново Хашк 2:2. У пет игара појављује се двојка шест пута. Било би занста убојито ако и у осталим њеним борбама искрене овај уобичајени број.

Грађански је направио једно неочекивано и (у толико) врло пријатно изненађење. У недељу је наиме гостовао у Манхајму (Немачка) против тамошњег В. Ф. Р. и однео заслужену победу од 3:2. Овај успех направио је код нас одличан утисак, јер се сав свет плашио због слабе форме модрих. „Пругери" су међутим запели својски и осветлали образ свом завичају. Данас они играју у Вормсу.

Б. С. К. се жалио савезу. (Ово свакако не одговара горњем наслову). У туђи је наведен разлог да Чулић — исто тако као и Марковић — није имао право играња у недељу. Овде је занимљиво што плави признају да Марковић није имао право наступања и ипак су толико викали против одлуке Ј. Н. С-а... — Ако се утврде њихови наводи, онда је више него сигурно да ће бити поништена фамовна утакмица са хазенским исходом.

Живојиновић је изабран за другог секретара овдашњег лоптачког подсавеза. Свега за један глас победио је М. Николића. Загребачке „Новости" су поред његовог имена у загради ставиле Б. С. К.. Можда се у осталом овде ради о једној ситној погрешци, пошто ни поменути господин нмао бити — бар званично! — члан Б. У. С. К-а.

Илирија је у Бечу страшно обрукала љубљанско лоптање. У присуству две хиљаде гледалаца тучена је од Винер Спорт Клуба са 12:1 (6:1). Тога дана резултат осталих утакмица био је овај: Рапид—Симеринг 6:4, Б. А. К.—Николсон 1:1, Слован—Херта 4:2, Винна—В. А. К. 2:2, Флоридсдорф—Викторија (други разред) 3:3.

Ференцварош је доста несрећно завршио своју турнеју по Јужној Америци. Последњу утакмицу у Буенос Анресу (против репрезентације вароши) изгубио је са 0:2.

Летњи одмор југословенског лоптања траје закључно до 25 овог месеца. Тога дана у Београду укрштају ноге Југославија и Грађански, као и Хајдук и Хашк у Загребу.

Соко је успео да набави једног изванредног тренера, тојн је у лоптању поучавао Барцелону, ишао у Амстердам као масер шпанске репрезентације и написао једну одличну стручну књигу. О овом спортнему уредништво намерава да пише опширније првом приликом. Засад је важно да се „шумски људи" под његовим надзором савесно вежбају за правенство престонице. Они ће вероватно добавити ускоро и једног јаког противника из иностранства.

СКПШТИНА СКОПСКОГ ЛОПТАЧКОГ ПОДСАВЕЗА

СКОПЉЕ, 11. — Данас је сдржана у Скопљу друга редовна скупштина Скопског Лоптачког Подсавеза, на којој је од 26 клубова, колико их свега има скопски подсавез, било заступљано 23. Скупштину је отворио председник подсавеза г. Ђорђе Ристић, кмет правник општине скопске Пошто је верификациони одбор оснажно сва пуномоћја, прешло се на читање секретарског и благајничког извештаја, који су после краће дискусије примљени, након чега је старој управи дата разрешница. Избор нове управе био је набурнији део скупштине. Био је повод бескрајних погађања и објашњавања, док изјзад један део делегата није напустио скупштину. Остатак од 15 клубова изабрао је нову управу која је с малим изменама дссадања управа, и то: председник г. Ђорђе Ристић, први потпредседник г. Коста Кријски, други подпредседник г. Александар Ристић, први секретар г. Војислав Маленица, други секретар г. Драгиша Јеремић, благајник г. Станко Рађеновић. Чланови управе: Тихомир Мисаљевић, Вотко Настасијевић, Стеван Тривунац, Станислав Петровић, Тома Динић, Исак Амалуф, Тоша Ничота, Владета Петковић, Веби Рагиб, Синто Коен и Шефериновић.

ОГЛАС ОГЛАС

Сунчање! Ваздушна купања!

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ

Ваздух и сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.

ДРУГО ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ. ЦЕНА 10 дин.

У књизи се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце.

ЛЕТО И ДЕЧЈЕ ДОБА. — КУДА ЋЕМО НАШУ ДЕЦУ НА ЛЕТО?

Са списком свих места у нашој земљи која се могу искористити као дечја летовалишта и лечилишта. Цена 6 динара.

Обадне књиге добијају се у свима књижарама и код писца: Јованова 83.

Фељтон „Правде“

ПРОКЛЕТСТВО

— КРАЈС СЕВЕЛ. —

Сунце је баш залазило, а у златном сјају Египат је изгледао као прича, у којој се могу прочитати најневероватније ствари. Нил је текао бакаран, а обичне барке изгледале су као старе фараонске лађе. Све је било као у сну. И боје и сјај. Кретао сам се туда и очекивао да ће ми се усред стена указати бар Аладиново благо. Али, уместо свега тога, стајао сам усред белих, црвених и љубичастих маковних цветова, а крај мојих ногу лежали су мртва жена и један жив човек, који је чувао.

Жена је лежала на леђима. Старац је нејасно нешто изговарао и по кат-кад је са једним дуга-листом растеривао чете мува, које су се окупљале око покојнице. Високо на вечерњем небу кружила су два орла. Застао сам. Можда јеу израз мога лица одавао моје мисли, јер ми се старац обратио:

— То је моја ћерка, Кавага, моје једино дете...

— Нека ти Алах буде милостив, — рекао сам. — Како се то догодило?

— Она је синоћ крадомице изишла и легла у маково цветове, док смо ми спавали. А то значи тражити смрт, Кавага, јер њихов је мирис опасан у ово доба. Она, која је у њима тражила одморште, није се више пробудила!

— Али она је тако млада и — смем ли да кажем, да не повредим њену част — тако лепа!

— Тако је! Старац није дизао очи, нити је мењао укочени израз лица. Увек је тако, да се најлепше воће још зелено убере, проба и баци... Сувим рукама додиривао је он црни вео, који је покривао косе младе покојнице. — Онај који је обешчастио, био је из твоје земље, Кавага! Тада је узвикнуо: — Нека је проклет! Моје је срце било лудо, када је први пут дошао к нама. Говорио је, да је наш пријатељ и показао нам је један нови начин, како да побољшамо жетву, а знао је да увећа плодност урме. Због његовог знања, а и за то што је била суша примили смо га са поверењем. С нама је јео со и ноћу седео крај наших ватара, а ова моја ћерка, Нефиза, лежала је сакривена у тами шатора и слушала када смо разговарали.

Отворене очи јасно су виделе, али ја, њен отац (она је била ћерка мојих последњих дана, и много сам је волео) био сам слаб и лежао сам у грозници. И уместо да је пазим, лежао сам на улазу шатора и муцао бесмислене речи, јер је грозница сагоревала мој старачки мозак. И када сам дошао к себи, он је већ био отишао, а Нефиза почела је да вене као млади плод, који су опржили сунчеви зраци. Наше жене, када су на обали Нила прале и разговарале, обешчашћавале су њено име и у злобном брбљању титрале се с њиме као са лоптом. И пошто су оне биле жене, истицале су пред њом своје врлине, а Нефиза, која је била горда — а она је пре имала право да то буде — није више могла да под носи. И она је отишла у маково цвеће, да нађе заборав. Није узалуд ишла. И ја њен родитељ, нашао сам је ту. Сада чекам, да дођу они, који ће је однети и спремити за погреб.

— Нека Алах да мелем твојим ранама, оче, — рекао сам. Моје је срце тужно због тебе!

Први пут старчеве су се очи широм отвориле, а његов се поглед упио у мој:

— Четири часа седео сам крај моје покојнице, рекао је он, за ово време моје су мисле могле да направе дуги пут Кавага! Задубио сам се у ствари, које сам од мог деде научио, а које је он опет знао од свог деде. И тако сам изрекао једно проклетство, једно велико проклетство... Да, да! Странац који је обешчастио мој дом искусиће моје проклетство, горче него што ће му гроб бити. Јер то није обично проклетство, Кавага, које сам изговорио пред бледим лицем мога детета...

У томе тренутку приближили су се носачи са носилима. Старац се једва дигао, а ја сам стајао откривене главе, све док девојку нису дигли на носила. Носили су је лаганим корацима, а старац је корачао крај њих, пун достојанства. И када су прешли неколико корачаја, старац се окренуо и довикнуо ми:

— Нека ти Алах буде милостив због самилости коју си имао према једном странцу, Кавага!

*

Лондон је тонуо у густу маглу која је чежњом пунила моје срце, што је више љубио ориент и боље га познавао од отаџбине. Седео сам у својој западноевропској соби за ординацију, у једној отменој лондонској улици. Магла је продирала унутра. Бацио сам поглед на моју најмилију слику, која је висила на зиду. То је била слика Анри Барона, а представљала је девојку из племена Фелах са тестијом на обали Нила. Чезнуо сам за египатским небом.

Ушла је моја служавка:

— Ту је један господин, који моли да га примите, и ако се није претходно пријавио.

Положила и његову посетницу на сто. На њој је стајало: Гилбај Век, Асиут. Нисам га познавао, али ме је занимала његова ствар.

— Нека уђе! рекао сам.

Девојка је увела једног високог човека са врло бледим, упалим лицем, чији је израз био карактеристичан за оне људе који су на Ориенту проводили разватни живот.

— Морам се извинити, промуцао је он, што се усуђујем да без пријаве улазим код једног лекара вашег гласа. Чуо сам да сте ви специалист за египатске болести. Мислим да је моја болест очију последица поновљених напада грознице, која тамо...

— Седните, господине Век!

Сео је и ја сам га посматрао: био је толико необичан. Пре него што је сео прешао је руком преко столице, а онда је нагло сео.

Кад се, најзад, примирио, почео сам га испитивати: — Испричајте ми вашу болест.

— Ја добро видим, али често пред собом виђам разне ствари и тада сам толико узбуђен, да ништа више не видим

— Шта видите? Боје призминог спектра, нејасне тачке, звезде и слично? — питао сам га

— Не! — Оклевао је, погледао ме заплашеним погледом. — Истину ћу вам рећи, господине докторе, нешто сасвим необично: цветове.

— Цветове?

— Да!

Чудноватих ствари има код обољења очију, рекао сам му. Имам баш једног старог пацијента који непрестано види водоскоке, чија је вода светла. Али цвеће, то још нисам имао. Хм! Можда су то само шарене мрље, које су сличне цветовима?

— Не то су јасно и лепо оцртани цветови. Ево баш је сада један на мојем лицу, а други цвет управо преко ваше косе. И зато ја не видим ваше десно уво.

— То је врло интересантно. Јесте ли ви баштован?

— Не, ја се бавим економијом.

— Тако? Какви су то цветови? Опиши те ми их тачно!

Плашљиво се освртао по соби, као да жели да га нико не чује осим мене:

— Макови цветови, као крв црвени, бели и понеки љубичасти са дршцима и прашницима. Ах, ја знам да је то смешно. Ви ћете по свој прилици рећи да је то „халуцинација“, али ја сам се уверио, да је то једна болест очију.

— То је заиста чудновато. Прегледаћу вас, одговорио сам и одвео сам га у замрачени простор, прегледао га са офталмоскопом и испитивао оштрину његовог погледа. Његове су очи биле сасвим здраве. Био је то типичан случај нормалног вида.

— Када сте то први пут приметили?

— На дан мога венчања, пре три године. Био сам тада намештен код египатског народно-економског института. Моја је вереница стигла из Енглеске. Приметно сам да сам на церемонији венчања обратио мање пажње него на мале црвене мрље на одежди свештеника, које су прелетале преко књиге у његове руке. То су тада биле неоцртане магловите ствари, које су се све више увећавале и умножавале. нарочито онда када сам бивао узбуђен. Ево, баш је сада један цвет изнад ваше главе, бео и велик као глава купуса.

— Ви кажете да их видите у великом броју када сте узбуђени. Када на пример?

— Још као младић био сам добар играч голфова и годину дана после мог венчања био сам фаворит за аматерски шампионат Велике Британије. Тога лета боравио сам у Енглеској. Ја и мој једини озбиљни такмац започели смо утакмицу, али ја сам наједанпут видео толико густо збијених маковних цветова, да ни сам могао да изводим ударце. То сам рекао људи су мислили да сам добио сунчаницу.

— Јесте ли када имали јачи потрес живаца?

— Не, не, пре овог оболења. Његово се лице тргало, а израз његових очију био је очајан. — Наш мали, један слатки дечак од две године пао је прошле зиме у Асиуту у једну бару. Била би најједноставнија ствар на свету да га човек спасе. Само да сам могао да видим. Али, када сам то покушао, сва је вода била по површини од маковних цветова, великих белих, стиснути једни уз друге, сакривајући моје дете.

— Је ли се удавило?

Мој је пацијент потврдио. — То је мој јој жени сре уништило. Не. Она није мртва, али од тада је све друкчије. Она ми је пребацивала. Чинило јој се, да сам био кукавица да у воду скочим. И када је она дете из воде извукла, оно је било — мртво.

Био сам код три лекара специјалиста за нерве. Узимао сам лекове и путовао, али ствар се све више погоршавала.

— Да нисте ви можда у животу радили какав посао, у коме су ти цветови играли какву улогу?

— Никада!

— Дакле добро! Допустите ми да једну недељу дана о томе размишљам. Ваше очи су здраве. Једите доста и добро. Крећите се на свежем ваздуху. Дођите опет кроз недељу дана.

Напустио је собу.

Два дана био сам врло запослен и на све сам био заборавио. У вече, трећег дана, узео сам новине и у њима прочитао једну вест која ме је толико потресла, да сам читави пола часа остао непокретан и буљио преда се. Вест је гласила:

Смртоносно јахање изнад једног обронка. — Један човек отменог изгледа, чија је цепна марамица са ознаком „Г. Век“ после нађена, данас је код Тарабеја у Кенту нашао грозну смрт у валовима. Један очевидац, који га је видео како јаше на коњу каже да је видео да је јахач изненада скренуо са уске стазе крај обронка и да се у једном скоку стрмоглавио низ стрми обронак у море. Јахач и коњ остали су на месту мртви.

Знао сам тачно, ко да сам се налазио у кожи г. Века да тамо за њега није био обронак ни море, него једноставно велико маково поље. И у томе тренутку дошла ми је пред очи слика, која ми је до сада измицала. Све око мене: соба са ћилимима и књиге све је ишчезло и ја сам видео.

Ја сам видео једног старца покрај леша једне младе девојке. Покојница је лежала у пољу као крв црвених, белих и љубичастих маковних цветова, а глас старчев рекао је:

— Изрекао сам, Кавага, једно велико, једно страшно проклетство!

НАМЕШТАЈ
све врсте од једноставног до најлуксузнијег израђује под гаранцијом
Владимир Вуковић
уметнички столар 18252
МИЛОША ВЕЛИКОГ 7 скоче до Екцелзиора

Нови роман „Правде“

Проклета кућа

— ЛУДВИК БИРО —

5

— Наставак —

— Знаш ли ти, шта је најстрашније? — рече Геза. Што у ствари већина људи тако мисли, или бар тако осећа. Само се тако да објаснити, што они могу пре рата мирно да посматрају стање, коме би могли помоћи: тешку беду, која испуњава свет; и што они за време рата мирно раде своје послове, смеју се, једу, пију, док тамо на бојном пољу по десетине хиљада умиру. У ономе, што каже Золтан, има немилосрдне логике. По неки пут осећам као да ће ми се мозак завртети, па и ја сам главачке срљам у његову хладну немилосрдност. Познајеш ли ти Золтана? Знаш ли ти како је он леп? Његово је лице, до душе човечје, али не и човечанско. То, можда, долази отуда, што су његове кости танке као хартија. Сасвим домаћив. Кад би Золтан сломио кост, не би се могла залечити. То, свакако, има своје медицинско име, ти га мораш знати.

Рапапорт га је знао.

То је, можда, симптом тешког поремећаја. Наша је крв постала умрла. Зар не? Је ли то случај? Али овом особином његовог тела објашњава се зашто Золтан мисли онако, како мисли. Свет је или у опреци са скромном, опојном љубављу, или са надменом охолошћу. Човек је или свети Франја Асишки или Торквемада. Или Будиста или људождер. Золтанов пут би могао да иде и уз брдо. Он је изабрао пут, који води низ брдо. То је јест, откуд ја знам, да баш његов пут не води уз брдо? Можда у овоме лежи будућност човечанства: бити на чисто са тим, да ми морамо међу собом да се истребљујемо и прождиремо. Једно је сигурно, кад говорим са Золтаном и посматрам с времена на време болну немоћ те његове опаке мудрости и душевног лажног осећања, знаш ли ти, шта ја после тога закључујем? Ја долазим до закључка, да човек, који седи преко пута мене на енглеској фотељи и чија ме лепота и надчовечанска елеганција збуњује, није ништа друго до сатана. Ја се борим са одвратним...

Он се горко насмеја и узвикну, сажеже главу, и тако продужише пут, ћутећи. Најзад изиђоше из варошке шумице и зауставише се пред кућом Молитора.

— Сутра ћу ти јавити телефоном своју нову адресу, рече Геза. Тешко ће се наћи стан — у овој пржавој, препуној вароши. Кад би ти знао какав —

— Мислићу на то.

Иза мале капије зачуше се кораци.

— Да, збиља, Рап, рече Геза, како су твоји нерви?

Мирно лице Рапапортово замрачи се.

— Ох, њима је врло добро, рече он брзо. Ја сам потпуно у реду. Болова је нестало.

— Дакле, здраво стари. До виђења сутра.

— До виђења.

Капија се отвори и Геза уђе унутра. Капију је отворио полицајац надзорник куће Молитор.

— Шта има ново, Бересц? запита Геза.

— Ништа важно, господине капетане. Је ли истина да ви одлазите од нас?

— Да, Бересц.

Хм. Зна ли господин капетан ко је био овде? То је, у осталом, једина новост. Господин фон Барањи. Милостиви господин га је хитно позвао и дуго се са њиме саветовао.

Барањи је био адвокат старога Арпада Молитора. Искључење из наследства, помисли Геза са нарочитим расположењем.

Надзорник је посматрао Гезу, док су улазили у кућу. Његово честито, опљачено лице, дрхтало је од унутрашњег узбуђења. Видело се да би хтео нешто да каже. У ствари, он је знао зашто је Барањи био позват, и ко ради на томе, да из наслества буде искључен баш онај човек, који му је највише прирастао за срце од свих укућана. Али Геза није хтео о овој ствари са њим да разговара и пресече му реч, пре но што је могао да проговори. Он му стави руку на раме и запита га:

— Реците ми Бересц, шта има ново код вас?

На узбуђеном лицу надзорниковом огледа се утученост. — Шта може имати? рече он тужно. Једе се, ако се има шта јести.

Дакле, једнако то?

— Кувар нам тек сад ништа не даје. Милостиви господин му је дао за право, милостиви господин мисли да се сиромаха човек не може навићи на фина јела. Ако што год преостане у кујни, то се прода. Кувар то покраде за себе. А моја деца гладују.

—Наставиће се. —

ЗА НАШУ ДЕЦУ

Где је Миленина мајка?

Милена је изишла са својом мајком у шетњу, али се одједном Милена на

шла сама. Где јој је нестала мајка? Милена се необично уплашила и сада је на све стране тражи? Да ли је нашли и ако је нашле где је?

КОКИЦА СА ЗЛАТНИМ ЈАЈИМА

Тетка Мара је позвала Пајицу и Јелицу да проведу ферије код ње на селу. Пајица и Јелица нису још никад били на селу. Родитељи су им много причали о лепотама сеоског живота, па су већ били радознали и обрадовали се позиву тетка Маре. Сад им се пружала прилика да својим очима виде лепоте села. Тетка Мара им је писала да ће им, кад дођу на њено имање, показати и нешто што никада нису видели: кокицу која носи златна јаја!

Пајица и Јелица су бројали дане и нестрпљиво очекивали дан поласка на село. Најзад је и тај срећни дан дошао. За децу која никада не напуштају варош, одиста је велики догађај када први пут одлазе на село. Пајица и Јелица су волели свој лепи Београд и мало им је било тешко што ће морати да буду без тате и маме, али село их је толико привлачило, да су полагано и на то заборавили.

Пут железницом био је диван. Прво су пролазили кроз планине обасле густим шумама, а затим кроз плодне равнице пуне жутог класја. Тетка Мара је своје рођачиће лепо и срдачно дочекала. Показала им је све што их је занимало и док су они све обишли, пао је већ и мрак. Пајица и Јелица су се толико одушевљавали виђеним лепотама да су потпуно заборавили, да још од Београда нису ништа јели. Тетка Мара им је спремила фину вечеру, све таква јела која они у вароши нису познавали. После вечере тетка им је причала лепе приче и децица су доцније слатко заспала.

Сутрадан већ рано изјутра, тетка Мара је одвела Пајицу и Јелицу у двориште да им покаже коку која носи златна јаја! Пајица и Јелица су толико већ сањали о тој чаробној кокици, да су једва чекали овај тренутак!

У кокошињаку је у гњезду од сламе седела лепа, пуначка и шарена кокошка. Када је угледала децу, она је уплашено скочила и побегла у двориште. Пајица и Јелица погледаше у гњездо: где! одиста у њему се налазило крупно, дивно златно јаје! Колико су се томе деца обрадовала! Они су скакутали од весеља, узели златно јаје у руке и разгледали га дуго. Право златно јаје!

Тетка Мара је задовољно посматрала децу, било јој је мило што су се њени мали гости добро осећали код ње.

Пајица и Јелица су целог дана вијали чудотворну кокошку, да виде као она изближе изгледа, али се кока није дала ухватити.

Идућих дана Пајица и Јелица су стал но вребали кокицу кад носи јаја, али она више није снела ни једно златно јаје; њена јаја била су обична бела јаја. Питали су тетку зашто кока не носи више златна јаја, а тека им је у шали рекла:

— Наљутила се на вас што сте је толико вијали по дворишту... Никада више неће она носити златна јаја!

Пајица и Јелица били су због тога веома ожалошћени. Али друге сеоске радости и игре по зеленилу и дивним сеоским пољима ускоро су учинили да Пајица и Јелица забораве на кокицу која због њих неће више да носи златна јаја.

При крају ферија када су се деца спремала кући, тетка им је у смеху објаснила тајну коке са златним јајима:

— Лудице сте ви варошке! Па зар сте веровали да једна кока може да сне се златно јаје? Видите, децо, ја сам оно златно јаје подметнула у кокино гњездо, да вас мало обрадујем и развеселим. То и није било право јаје, него од дрвета и позлаћено....

Пајица и Јелица су се дуго смејали овој теткиној шали, али када су се вратили у Београд, никоме нису причали о кокошки са златним јајима! Нису хтели да им се друга деца ругају....

ПУСТОЛОВ КОЈИ ЈЕ КРОЗ СВЕ ШКОЛЕ ПРОШАО...

Доживљаји Чарлса Гордона, „краља варалица", који је млађим злочинцима држао предавања о бандитским подвизима

— ЕНГЛЕСКА ЈЕ ЕЛДОРАДО ВАРАЛИЦА И ХОХШТАПЛЕРА —

ЛОНДОН, 14.

Недавно се појавио у Шведској злогласни варалица Енглез Чарлс Гордон, који је у целој Енглеској познат под именом „краљ варалица". Чарлс Гордон је извршио читав низ разних превара и опасних хохштаплераја и због својих подвига седео је дуго година и у затвору. Последњи пут, кад је пуштен из затвора, он је изјавио да се толико обогатио да више не мора варати свет и да може постати поштен човек. Полиција га је наравно због ове изјаве, дате једном лондонском репортеру, позвала на одговорност и тражила објашњења о његовом богатству. Но препредени хохштаплер се и овога пута показао достојан своје титуле. Он је одговорио да је мислио на богатство у искуствима у животу. Пуштен је с тим да по могућно сти што пре напусти Енглеску. Чарлс Гордон се преселио у Шведску, где је купио вилу и сада живи, бар тако изгле да, животом поштеног човека...

Овај препредени бандит је имао сензационалних случајева у свом животу. Он је помоћу једне рафиниране превареоштетио једног Американца са преко пет милиона динара. Гордон се Американцу представио и легитимисао као благајник Британске Државне Банке и овај га је тада замолио да му изузетно прими уплату на велику своту, пошто мора још исте ноћи да отпутује и према томе нема времена да чека до сутра, када се банка поново отвара. Гордон је имао чак и бланкете Државне Банке и тако вешто све удесио, да је Американац био уверен да је услужен од правог благајника Државне Банке. Чак је и једну сребрну табакеру са дијамантима поклонио „благајнику" у знак захвалности.

Доцније Американац је имао прилике да се увери како је скупо платио своју лаковерност. Али мора се признати и Гордон је необично вешто оперисао.

Једном другом приликом Гордон се необично вешто маскирао као директор једне велике банке у Лондону. Помоћу својих другова, он је правог директора банке задржао неколико часова у његовом стану. Сам Гордон пошао је на конференцију банкара, на коју је требао отићи прави директор банке. На том састанку он је чак и директоров глас необично вешто имитирао. Радило се о некој заједничкој финансијској трансакцији, коју је водио баш лажни директор банке. Он је том приликом успео да на самој конференцији смота преко педесет хиљада фунти стерлинга.

Једно време Чарлс Гордон је у једном забаченом куту злогласног лондонског кварта Вајтчепла одржавао редовна предавања младим бандитима о томе како да врше преваре и разни хохштаплерације. Школарина је, наравно, била необично висока и младићи су се — као што се полиција доцније морала уверити — одиста добро „ишколовали" код „краља варалица". За то је Чарлс Гордон био ухапшен и кажњен, али је после изласка из затвора опет изаршио неколико опаснијих хохштаплерских подвига.

Једно време Гордон је радио заједно са познатим лондонским адвокатима бучаклијама, који су познати као опасне варалице и закон их ипак толерира. Верује се да је Гордон учествовао и у трговању са белим робљем и помагао да многе младе девојке доспеју ван Европе и изложе се највећој беди и неморалу, али у том погледу није му се могло ништа доказати.

Сам Гордон стекао је стварно читаво богатство помоћу својих грешних махинација. Он је на вешт начин скривао новац, а полиција је веома ретко нашла нешто код њега.

Недавно је Гордон једном шведском новинару изјавио следеће:

— Енглеска је прави Елдорадо за злочинце, а у првом реду за варалице, хохштаплере и разне друге швиндлере. Ни у једној земљи се не може тако сјајно живети од глупости и лаковерности људи, као баш у Енглеској. Ко добро упозна тајне енглеског друштвеног живота и ко све навике Енглеза у прсте зна гај не мора ништа више да зна, ништа да ради, па ипак да лепо, кнежевски живи.

Гордон би свакако још и данас вршљао по Енглеској да му је то полиција дозволила. Али човек са толико опасних особина не може имати места у тој земљи, која пре свега води ред. Шведска за сада трпи овог хохштаплера, из простог разлога што су закони те земље веома либерални и толеришу страна све док се не огреши о законе... А Гордон се до сада није о њих огрешио.

1. Елегантна спортска блуза од свиле.
2. Леп пуловер са мотивима.

Најновија мода шерија

МЕМОАРИ ЛАВА ТРОЦКОГ

МОЈ ЖИВОТ

— Творац руске бољшевичке револуције прича своје доживљаје —

14.

ТРОЦКИ СЕ ЖЕНИ

Љењин је дошао у Париз, да на руској високој школи одржи неколико предавања о аграрном питању. Одлучили смо да одведемо Љењина у Оперу и стога смо замолили г-ђицу Седов да учини потребне припреме. Она је била париска студенткиња, члан наше групе и ускоро постала моја жена. Љењин је дошао у Париз са оном истом кожном торбом, са којом је посећивао сва своја предавања. С том торбом пошао је и у Оперу Комик. Ми смо направили једну групу на галерији а та група се састојала из Љењина, г-ђице Седов, Мартова и мене.

Из Париза смо сви отишли у Женеву. Под „сви" разуме се група око „Искре". Партијска конференција била је на прагу. Ја сам имао мандат од сибирске уније за конференцију, која је у ствари била прва комунистичка конференција организованих чланова... Пре тога била је одржана једна конференција у Минску, али та се конференција завршила без икаквог резултата. Конференција сазвана за пролеће 1903. године имала је у првом реду да учврсти положај људи око „Искре" и на тај начин да се освежи централни апарат партијске организације.

У друштву др. Уљанова — млађег Љењиновог брата, који је заступао Тулу, кренули смо у Брисел, где се конференција имала одржати. Ја међутим лисам сео у воз у Женеви, већ у једном малом селу, Риону, како бих на тај начин затро траг пред шпијунима.

Конференција је одржана у Бриселу, у „Мезон ди Пепл" у згради кооперативне радничке уније. Да нас не би полиција изненадила и у опште да би били заштићени и од руских шпијуна, морали смо се сместити у подруму зграде који је био страховито нечист и пун задаха. За време конференцијских пацови су трчали по подруму и скакали преко наших ногу. Време проведено у подруму значило је за све нас праву тортуру.

ПОЛИЦИЈА НАС РАСТЕРУЈЕ

Наша конференција је имала да траје неколико дана. Другог и трећег дана неки делегати су изјавили да их неки сумњиви типови прате. Ја сам имао часом једног Бугарина, кога нисам лично познавао.

Осмог дана нашег конферисања ја сам у друштву са г-ђом Заслуич доцкан ноћу напустио ресторан „Код златног фазана". Делегат из Одесе З. прошао је поред нас и не гладајући нас тихо нам је добацио:

— Вас већ дуго посматрају, ви морате раставити. Шпијун ће поћи за мушкарцем! (Дакле замном?).

З. је био велики специјалиста за пошљу шпијунаже и стога је располагао са оком соколовим. Он је становао у хотелу поред „Златног Фазана" на највишем спрату и његов прозор је био одлично место за посматрање. Ја сам се наравно одмах растао са г-ђом Засулич и после тога осећао сам да ми ходање пада веома тешко.

Пола сата доцније био сам у својој соби. Када сам упалио лампу, видео сам на столу једно писмо, које је било адресовано на моје бугарско (лажно) име. У писму је г. Симоковљеву (мени) саопштено да се сутра у 10 часова изјутра пријавим полицији и понесем собом и свој пасош. Било је јасно да је полиција већ у велико сумњала на мене и да је онај ноћни шпијун био само ради контроле послат да ме прати.

У исто време сличне позиве добили су и остали чланови учесници наше конференције. Они који су се овом позиву одазвали, добили су позив да у року од 24 сата напусте Белгију. Ја нисам отишао у полицију, већ сам одмах отпутовао за Лондон, где се наша конференција требала наставити.

У ПАРТИЈИ ВЕЛИКЕ НЕСУГЛАСИЦЕ...

У току конференције примећено је да између појединих водећих чланова постоје огромне супротности и размимоилажења. Чак и међу људима око „Искре" владале су велике несугласице. Људи су се делили у „меке" и „тврде" присталице марксизма. Иза кулиса такође се водила огорчена борба и за сваког делегата, да би се придобио за ову или ону страну, чинило се све могуће.

Љењин је — то сам позитивно утврдио — све чинио да мене придобије за себе. Он и К. шетали су једног вечера дуго самном и за то време су покушали да ме увере да Мартов није човек за мене и да ја не бих требао да останем поред њега. Мартов је „мек" човек. Ови разговори били су згодни за то да ме само озловоље, а никако не да ме привуку било једној било другој страни.

СИЛОМ ПРИЛИКА. — Неко сусретне г. Мошу у првој класи брзог воза. Не може довољно да се начуди, јер је г. Моша познат као велики тврдица.

— Како, зар ти првом класом путујеш?

— Морам. У трећој путују моји повериоци!

† Живојин Златановић

—:—

Јутрос у 9 и по часова преминуо је после краћег боловања у својој кући у Косовској улици познати београдски адвокат Живојин Златановић.

Златановић је свршио Велику Школу у Београду, а затим је постављен за писара у Јагодини. Касније да је оставку на писарски по-

Живојин Златановић

ложај и положе адвокатски испит. Адвокатску праксу је почео у Јагодини, где остаје неколико година, па онда коначно прелази у Београд. Још као студент узимао је видног учешћа у разним омладинским покретима, а 1912 године у моравском округу буде изабран за народног посланика. Посланички мандат имао је све до 1921 год. За време окупације по наређењу радикалне странке остао је у домовини да колико толико заштити остављени народ. Аустриске власти су га киниле, затварале и протеривале. Био је заробљен са осталим нашим заробљеницима. На њега су нарочито пазили због тога што је народни посланик а уз то резервни пешадиски мајор са орденом Белог Орла с мачевима. И под окупацијом а и пре рата радио је на идеји Југословенства.

Јутрос је нестало овог нашег заслужног националног радника и познатог београдског адвоката. Његов дом и његова породица обавила се у црнину и тугу. Оставио је за собом три кћерке и сина. Ми породици и овом приликом изјављујемо најискреније саучешће, а врлом покојнику рајски мир.

БУГАРСКА МАНЕВРИСАЊА

Две истовремене кампање из Софије: комитска и штампе

Влади г. Љапчева стало је, само и једино, до разговора, и то безуспешних разговора, о спорним питањима. Она остаје увек на немогућној и нереалној бази и, тврдоглаво, хтела би да баци кривицу за неспоразум на другу страну. Међутим улажемо најреалније труд да би дошло до југословенско-бугарског споразума, који Софија стално омета и не жели.

Пошто смо рекли што је било потребно, оставили смо ствар потребном и логичном развоју. Међутим, по уобичајеној команди софијска штампа од јутрос пише да штампа Југославије ћути и не пише ништа о југословенско-бугарским односима да би, у ћутању, дошао септембар и прошла Женева... Неистинито и нетачно као и увек, и овога пута софијска штампа поставља тезу погрешно. Њој, дакле, до неке истине није ни стало. Она увек иде поред ње, њено стално заобилажење ствар је која је нама врло добро позната.

Поред свега тога бугарска штампа треба да зна да о Женеви не може ни речи и да је сваки разговор о томе беспредметан. Ни говоримо због ње нити бисмо имали разлога да ћутимо због ње. Ово наше споразумевање треба да се изврши између нас и за Бугарску је корисно, и једино правилно, да пређе једном отвореном разговору и споразуму. Женева није за то да расправља о тенденцијама једне реваншарске политике нити свој став да компромитује у оваквим случајевима. Женева није позвана да о овоме претреса ни из тога разлога, када се већ о томе хоће да разговара, што би и после ње остала она иста ситуација каква и данас постоји...

КОМИТСКИ НАПАД

Једна бугарска комитска четворка 11. о. м. у 22 часа покушала је да пређе нашу границу код Алибара. Она је примећена од наших стражара. Бугарске комите припуцали су, али су били одбијени пушчаном ватром. Поводом овога догађаја и грчке власти предузели су са своје стране извињење и мере да се ова бугарска четворка не пребаци на грчку територију.

*

Поред осталих сличних покушаја који су се десили последњих дана и овај покушај напада на нашу границу дело је Панче Михаилова, који на тај начин гледа да обнови своју терористичку акцију да би добио нову помоћ од бугарске владе и да би у исто време скренуо пажњу на своју акцију и самога Друштва Народа, чији ће редовни састанак бити у Женеви почетком идућег месеца.

ПОЛОЖАЈ Г. ЉАПЧЕВА

СОФИЈА, 14. — (Изв. „Правди"). — Један члан бугарске владе изјавио је сараднику „Зоре" да су вести о предстојећим променама у Љапчевљевој влади неосноване. Састанци и конференција г. Љапчева у току последњих дана, према тврђењу овог министра, нису била ни у каквој вези са положајем владе.

Вести о томе да ће у круговима Демократическог Згворога ускоро доћи до промена одржавају се, међутим, и даље, а исто тако говори се да није искључена оставка г. г. Љапчева и Молова.

Највеће београдско стовариште свих врсти ГУМЕНИХ МИДЕРА и ЧАРАПА готових и по мери уз фабричке цене.

18570

Г. Брукези у Београду

—:—

Јуче је допутовао у Београд г. Жан Брукези, научник, професор универзитета у Монтреану. Он на овоме универзитету држи катедру политичке историје. Пријатељ је свог једномишљеника сенатора Дапдирана, вође и шефа Канађана који говоре француским језиком.

Брукези је дете једне судијске породице која се преко двеста година бавила правном науком. Студирао је у Паризу у „Екоа де сизне политик". Писао је великог обима књига и расправа научног правног карактера између осталог написао је и две књиге чисто књижевне садржине. Овом приликом он је пропутовао Грчку, Турску, Румунију и Бугарску а сад путује по нашој земљи. После неколико дана посетиће Аустрију и Мађарску. Он чини та путовања да би прикупио импресије за једну књигу о Балкану и централној Европи. У току данашњег дана посетио је Етнографски и Зоолошки Музеј као и Музеј Принца Павла и врло је задовољан са оним што је видео. Јутрос је разговарао са многим угледним личностима и познатим јавним радницима, обавештавајући се специјално о економским проблемима наше државе. Данас по подне посетио је неколико сеса у околини Београда. Г. Брукези је о свему имао похвално мишљење и са задовољством је говорио о напретку Београда и целе наше земље.

Сутра пре подне посетиће научне институције у Београду а увече ће у клубу новинара одржати једно предавање о Канади. Г. Брукези ће дати укратко преглед канадске историје и изнеће данашњи економски положај Канаде.

Ухваћен ученењи хајдук Бучичевић

—:—

АРАНЂЕЛОВАЦ, 14. — Жандармеријска патрола ухватила је у селу Буковику, недалеко од Аранђеловца, озлоглашеног ученењог хајдука Русима Бучичевића, рођеног у селу Пелугама среза Трновски. Хајдук Бучичевић спроведен је поглавару среза трнавског који је над њим одмах повео истрагу.

Повратак сиромашне деце из опоравилишта

—:—

Београдска деца, послата у опоравилиште Црвеног Крста у Старом Граду стижу сутра у вече у 21 час.

Деца, која су била на опоравку у Краљевици стижу сутра у један час по подне.

БЕЛЕШКЕ

—:—

ВЕНЧАЊЕ. — Г-ђа Даница Михајловић—Станковић из Крушевца и г. Војислав Бајозовић из Приштине, венчани 11. августа т. г. у Крушевцу. 18564

ДОБРОТВОРИ ДОМА ЗА ДОЖИВОТНИ СМЕШТАЈ СЛЕПИХ. — У жељи да овековечи име заслужног сина, а сем тога помогне оне којима је помоћ других неопходно потребна, Уредништво „Политике" положило је Управи Дома Слепих „Краља Александра Првог" у Земуну 1000 динара у сврху зидања Дома за доживотни смештај слепих и тиме уписала за великог добротвора ове хумане установе поч. проф. др. Аршибалда Рајса, место венца на одар покојнику. За зидање поменутог Дома истој управи приложили су још: 255 динара среско поглаварство у Кутињи и 200 динара Среско Поглаварство у Подр. Слатини, а преко г. великог жупана Осијечке Области; 100 динара општинско поглаварство Сесвете и 50 динара редарствена капетанија из Сомбора. На ово хуманом и племенитом гесту, Управа Дома и слепи — приложеницима најсрдачније захваљују, а поч. добротвору жеље рајско насеље. 18567

ДОБРОТВОРИ СЛЕПИХ. — Г-ђа Славка уд. Мих. Јанушевића, бив. инж. инспектора Мини старства Саобраћаја из Београда, положила је Управи Дома Слепих „Краља Александра Првог" у Земуну 500 динара и уписала за доживотног слепих свог поч. оца Љубомира Симића, бив. касационог судију у пензији, а поводом шесто-месечног помена покојнику 16. августа 1929. године. Истој Управи положио је 500 динара и г. Милорад Крстић, трговац из Лознице Подринске и тиме уврстио у ред добротвора ове хумане установе своју поч. кћер Љубицу Крстић, у знак шестомесечног помена покојници. Приложеницима, Управа Дома и питомци изражавају најдељу захвалност, а поч. добротворима жеље рајско насеље. 18566

БЕОГРАДСКА ОПЕРЕТА. — Даје вечерас „Грофицу Марицу" са прваком њене опереге г-ђом Микулић и осталим члановима оперете. Сутра премијера „Шпански Славуј". 18559

ПОРОДИЦА ПОК. МИЛИВОЈА СИМИЋА, бившег ректора Више Педагошке Школе, уместо четрдесетодневног помена, уписала га је са уплогом од 500 динара за члана утемељача Професорског Друштва, коме је покојник био први председник после уједињења. Управа Професорског Друштва захваљује породици и клања се сени племенитога покојника.

ЧИТУЉА. — Живојин А. Златановић, адвокат, преминуо је 14. о. м. у 10 часова. Сахрана ће бити о. м. у 10 часова пре подне. Опело у цркви Св. Марка. Стан Косовска ул. 28. 18573

БЕРЗЕ

—:—

БЕОГРАД, 14.

На данашњем берзанском састанку код девиза није било скоро никаквих промена. Једино је Париз нешто мало слабији.

Код ратне штете интересовање прилично живо, али су закључки доста слабо рађени.

Од новчаних завода једино је било посла код Народне Банке. Рађено је 20 комада. Код инвестиционог и аграрног зајма посла је такође било.

ДЕВИЗЕ. — Лондон 276.65—275,85; Париз 223.82—221.82; Женева 1097.40—1094.40; Милано 298.86—296.86; Праг 169—168.20; Амстердам 22.86—22.80; Берлин 13.5825—13.5525; Беч 8.0402—8.0102; Пешта 9.9602—9.9302. Њујорк, Брисел, Букурешт и Солун нису рађени.

ДРЖАВНИ ПАПИРИ. — Код ратне штете тенденција непромењена. Рађено је промпт 500 комада по 406—405.40. Последња пон. 407 — тр. 406. За уплимо август рађено 700 комада по 408.25 — 408. Последња пон. 408.50 — тр. 408. За децембар није било посла. Пон. 422.50 — тр. 421.

7% — инвестициони зајам рађено 10.500 номинала по 89. Пон. 89.50 — тр. 88.50.

4% — аграрне обвезнице рађено 200.000 номинала по 54.25. Последња пон. 54.25 — тр. 53.75.

Тенденција код зајмова чврста.

ЛОЗОВИ. — 2% — дутријски лоз тражња 80; Дувански тр. 28.

Акције. — Народна Банка рађено 20 комада по 8260—8240; Београдска Задруга тр. 7500; Извозна Банка тр. 880; Београдски Кредитни Завод тр. 820; Земаљска Банка пон. 21; Савиначка Штедионица рађено 14 ком. ексекутивно по 330; Бродарско Друштво тр. 610.

ПРОДУКТИ. — Тенденција код продуката лабавија. Понуда-тражња:

ПШЕНИЦА. — Бегеј 77—78,2% за август 220—215; Тиса 77—78, 2% за август 222.50—216; Дунав 77—78, 2% — 222.50—216; Сава 76, 4% 210—200; Дунав 76, 4% 210—200; главна пруга 76, 4% 195—180; Вршац 77—78, 2% 205—200; Дунав 76, 2% за септембар 207. — 202.50; Сава 77, — 4% — за август 202.50—197.50.

КУКУРУЗ. — Промт паритет Вршац 210—200; Бачка, Срем промт 210—200; промпт бели Бачка 210—205; промпт паритет Иињија 210—200.

ОВАС. — Српски, шлеп Београд 205—195; главна пруга 190—180; вагон Београд 205—195; ноћи, Бачка Срем, утовар станица за септембар 185—177; исти, за август 180—175.

ЈЕЧАМ НОВИ. — Главна пруга промпт уванс 170—160; шлеп Смедерево 180—165; Банатске станице 170—160.

НОВОСАДСКА ПРОДУКТНА БЕРЗА

НОВИ САД, 14. — (А. Б. Изв. „Правди"). — Пшеница бачка нова 200—202.50; бачка лађа Тиса нова 210—212.50; банатска и сремска 197.50—200; јечам бачки нови 63-64 кг. 157.50—162.50; зоб бачка, банатска и сремска 175—180; кукуруз бачки и сремски 202.50—205; банатски 200—205.

КУКУРУЗ: бачки и сремски 202.50—205, банатски 200—205.

БРАШНО Огг. и Ог. 307.50—312.50; 2. 287.50—292.50; 5. 267.50—272.50; 6. 242.50—247.50; 7. 212.50—217.50; 8. 135—140.

МЕКИЊЕ бачке, банатска и сремске 115—120.; пасуљ бели бачки 380—390; свињска маст у кантама 2300—2350.

ПАСУЉ НОВИ: бели бачки 388—90.

СВИЊСКА МАСТ: у кантама по 25 килограма, бруто за нето 2300—350.

ТЕНДЕНЦИЈА лабава.

ПРОМЕТ: 6 вагона пшенице, 2 јечма, 19 зоби, 5 кукуруза, 5 брашна, укупно 46 вагона.

Једна експлозија у Порту

—:—

ПАРИЗ, 14. — „Авас" јавља из Порта да је у тамошњем пристаништу експлодирао као и једном осталом торпиљеру. Рањено је једанаест лица, од којих неколико теже. (А).

Г. Ерио на Косову

СКОПЉЕ, 14. — (Т. Изв. „Правди"). — На своме путу кроз Јужну Србију, г. Ерио је посетио неколико наших националних тековина и знаменитости, које су га нарочито одушевиле и заинтересовале. Симпатични француски премијер, срдачно дочекан у свима местима где је учинио своје посете, био је у неколико маховао одушевљено поздрављен од народа, нарочито бивших ратника, који су у великом Французу поздрављали читаву француску нацију, савезницу из рата и најбољу пријатељицу у мору.

Преноћивши у Дечанима, срдачно и скромно дочекан од старешине манастира, г. Ерио се јутрос кренуо ка Скопљу.

Изразио је жељу да проће кроз сва историјски важна места и замолио г. Дучића да му и данашњег дана буде онако пријатан и свестран тумач националне историје, као што је до сад био. Г. Дучић је са задовољством примио и данашњи позив г. Еријоа.

Од Дечана, пут је био изванредно занимљив. Требало је проћи кроз Качаник, за тим кроз читав низ ванредно лепих крајева, који су г. Ериоа уверили, како је сам рекао, „да је Југославија једна од најлепших земаља на свету. Кад будете имали боље путеве, у вашу ће земљу долазити туристи исто онако одушевљено као у Швајцарску".

Г. Дучић му је подвукао да код нас има још далеко бољих природних лепота и позвао г. Ериоа да једном дуже времена пробави код нас. Рекао му је, уз то, да би требало, ако је могућно, да види Охридско Језеро, које представља једну од најлепших природних лепота не само на Балкану, већ у читавој Европи.

НА КОСОВУ

Из причања г. Дучићевог, г. Ерио се нарочито заинтересовао за Косово. Одушевљен раније причу у манастирима, желео је да види фреске из Грачанице.

У Грачаници му је г. Дучић указао на неколико изванредних фресака. Г. Ерио је видео дивну фреску Симонида, са ископаним очима. Чудно се томе. Објашњено му је да су Арнаути и на тај начин скрнавили наше националне светиње.

Пред црквом му је показано место где је, по предању, убијен Обилић, заједно са кнезом Лазарем и осталим војводама из косовске битке.

Затим су се аутомобили кренули ка Приштини. Са десне стране пута, привукла је пажњу г. Еријоа једна мала, округла, чудна кућица. Било је то Муратово турбе. Затим је г. Дучић у оштрим цртама приказао г. Еријоу ток косовске битке.

У СКОПЉУ

У Скопљу је г. Еријоу припремљен свечани дочек од стране клуба „Пријатеља Француске". Г. Чемерикић директор Вардар-Банке, председник, уз сарадњу чланова клуба, учинио је све да дочек француског државника буде што свечанији.

Велики жупан г. Наумовић поздравио је срдачно г. Ерио, при дочеку.

У дочеку г. Еријоа узели су учешћа не само чланови клуба, већ и многи угледни грађани, изражавајући своју љубав према француској нацији.

Г. Ерио ће преноћити у Скопљу, а сутра одлази за Грчку.

Г. ЕРИО НА ПУТУ КРОЗ НАШУ ЗЕМЉУ

Г. Дучић молио ме је да саопштим да је цео пут прошао без икаквог инцидента и да се пред седник Ерио не може да нахвали депотом и гостољубивости којом је дочекан. Од техничких радова на путу видео је радове и фабрике аероплана у Краљеву и пажљиво посматрао си лазећи долином Ибра огромне радове за Јадранску Железницу. За путеве каже да су изванредни и да ће учинити велике користи међународном туризму. Осим тога видео је манастире Жичу и Студеницу и узео велике опширне белешке о свима депотама старе наше уметности с намером да о томе нарочито пише. Сутра продужује пут преко Ђаковице и Призрена за Грачаницу и одатле правац Гњилане, Куманово, Скопље. За преноћиште делегати аутоклуба учинили су велике услуге да овај излет испадне што бољи, а то је др. Викторовић, адвокат београдски. Од Дечана до Призрена пратиће га на челник срески из Ђаковице Миодраг Томић уз осталу пратњу. Као нарочито интересантно г. Дучић саопштава да је грађанство Пећи спонтано у великој маси изишло пред г. Ериоа, који нирало Француску и њега, а говор је држао председник општине из Пећи што је нарочито тиинуло председника Ериоа.

† Милан Марковић

—:—

НОВИ САД, 14. (А. Б. изв. "Правди"). — Ју че је овде умро подначелник новосадског среза Милан Марковић.

Питање исплате наших предратних зајмова

— ПРЕД РАЗГОВОРИМА Г. СПАЛАЈКОВИЋА СА ПОРТЕРИМА. —

—:—

ПАРИЗ, 14. — (Б. Изв. „Правди"). — Југословенски посланик у Паризу г. др. Спалајковић вратио се са представником Југославије у репарационој комисији, г. Бошковићем, у Париз. Г. др. Спалајковић претресао је у Београду одлуке хашког арбитражног суда о исплати предратних српских зајмова и сад намерава да отпочне о том преговоре са портерима предратних српских зајмова. Г. др. Спалајковић изјавио да ће одмах доћи у везу са француским портерима, да ће утврдио тачан рок почетка конференције, која мора да отпочне што пре.

Загребачки банкар Рупчић ухапшен је као саучесник фалсификатора таксених марака

—:—

БЕЧ, 14. — (Б. Изв. „Правди".) — О хапшењу загребачког банкара Петра Рупчића, које је извршено јуче на овдашњој јужној станици, сазнаје се још и ово:

Рупчић је ухапшен у моменту кад је хтео да отпутује у Загреб, а под сумњом да је учествовао у фалсификовању југословенских таксених марака. Он је у Бечу био у вези са трговачким заступником Лангером, коме је стално у изгледу велику зараду ако му помогне у фалсификовању таксених марака. Лангер је дао пристанак на сарадњу, али само у намери да изврше што већу своту новаца од Рупчића. Он је од Рупчића затражио за набавку клишеа прво 2.200 шилинга, а затим 2.500 динара. Овај је новац Лангер задржао за себе. Лангер је ухапшен и оптужен због преваре. Обојица су предати бечком окружном суду.

Какво ће бити време

НОВИ САД, 14. — (Изв. „Правди") — Прогноза за све крајеве осим Приморја: већим делом облачно у јужним, а делимично облачно у северним крајевима. У северним и северозападним крајевима наступиће ведрина у другој по ловини дана. Ветрови слаби. Температура ће у северним крајевима порасти мало у другој половини дана.

Приморје: слаба бура.

Београд — Нови Сад: делимично облачно. У току дана разведравање. Температура ће се кретати између 19 и 32 степени. Сунце излази у 4.300, а залази у 18.45 часова.

Хапшење руских чиновника

ПАРИЗ, 14. — Јављају из Токија да је ухапшено 60 руских чиновника на источно-кинеским железницама, који су оптужени да су изазвали поплаву једног рудника.

ЗАВЕСЕ ТЕПИХЕ МЕБЛШТОФ

плиш, мокет, свилени дамаст и брокат, све најбољег квалитета,

има на стовариштy у великој количини трговина

ЈОСИФ ЈАРОЛИМЕК и СИНОВИ

Београд. Кнез Михајлова 14.

18562

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

ТРГОВАЧКА ШКОЛА ПРОФ. МАРЈАНОВИЋА (Симина 21) преуређена је, предаје само проф. Трговачке Академије. Има двогодишњи, једногодишњи и вечерњи курс. Школарина 200 дин. Има пансион. Тражите проспект. 18557

ТРГОВАЧКИ КУРС ЈОСИФА ПРЕДИЋА враћи ушес у школу до почетка септембра. **Тражите програм предавања** са условима. Адреса: Битољска ул. бр. 29, Београд. 18542

СЛУЖБА

ИНКАСАНТ уз кауцију од 5000 динара може добити одмах место. 18547

ВЕРКСАЈГ. ШЛОСЕР потребан је одмах. Јавити се Краља Петра 94. 18508

ТРАЖЕ СЕ вешти аквизитери за скупљање огласа. Обратити се администрацији „Правде" 18136

ХОНОРАРНИ КЊИГОВОЂА запослен код једне овд. велике фирме тражи хонорарни рад. Писати на Азбахари, Ратарска 17.

ПАЖЊА ПОСЛОДАВЦИМА Бивши дугогодишњи чиновник Окружног Уреда прима се са скроман хонорар да обавља за Вашу фирму све послове за Уред. Исто тако даје потребне информације. Обратити се на телефон 30-36.

Шнајдерка потребна за боји мушки веш, А. Шаргас, Балканска 46.

Агенте за продају штофова на одплату — за Београд потребујемо, а који познају исти посао — Американски Магацин, Кнегиње Љубице 6.

Колонијално бакалнској радњи потребан је шегрт за одмах. Нека се јави код Чеде, Високог Стевана бр. 12.

ТРАЖИ СЕ спремна вредна домаћица, са добрим препорукама. Јавити се Фабрици Запушача, Његошева 85.

Потребне су за одмах две девојке фрајла поред двоје мале деце, собарица са добрим препорукама. Може ступити одмах, Београдска 35/I.

НАМЕШТЕНЕ СОБЕ

ИЗДАЈЕ СЕ намештена соба употребом купатила засебан улаз Бранкова 20/I спрат десно. 18561

ЛЕПО НАМЕШТЕНУ СОБУ са употребом купатила, засебним улазом издајем отменом господину одмах. Упитати Косовска 24 I спрат стан бр. 7.

НАМЕШТЕНА СОБА издаје се, велика, врло лепа у центру, поседа за канцеларију. Електр. осветљење, улаз засебан са басамака. Краља Милана 6 (Теразије) II зграда, II врата лево.

Самостална госпођа издаје за госпођина или даму лепу пространу собу у партеру Цетињска 6, иутарња зграда. Госпођа Костић.

СТАНОВИ

СТАНОВА МАЊИ 2. собе предсобље кујна и остало **1. соба кујна** и остало, издаје се **Косанчићева 35.** Упитати надзорника куће. 18490

СТАНОВИ од собе, кујне и собе, кујне, предсобља и остало издаје се повољно. Сарајевска 50.

ЦЕНТАР, издаје се стан од 4 собе и припадлежности за приватан, канцеларије, 3/I Обилићев Венац.

ЛАМЕНО ПЛАТНО за хаљине 120 см. шир. Дин. 50.-

Свилени крепови са жигом

B. H. G.

јесу најпостојанији и најјефтинији.

Креп де-Шин са жигом B.H.G. Дин. 80.-
Креп Радио са жигом B.H.G. Дин. 100.-
Креп Елегант са жигом B.H.G. Дин. 110.-
Креп Манон са жигом B.H.G. Дин. 120.-
Креп Дибари са жигом B.H.G. Дин. 140.-

Креп Ренесанс B.H.G. у најмодернијим бојама својом истрајношћу побија стране жигове као и ценом а да би сузбили несолидну конкуренцију продајемо по Дин. 160.—

Креп Жоржет са жигом **B.H.G** у свима бојама Дин. 140.—
Жоржет за рекламу црни, тегет и бео Дин. 90.
Креп Сатен у боји Дин. 180.— црни, тегет и бео од Дин. 160.— до 250.—
Дезенирани Креп Сатен, новитет Дин. 190.—
Дезенирани свилени крепови последњи новитети Дин. 120.— 140.—
Дезениран Креп Де-Шин . . . . . Дин. 100.—
Дезенирани свилени Фулар . . . . . Дин. 65.—
Тоал де соа у свима бојама . . Дин. 50.— 65.— 75.— 80.— 85.— 90.—
Силскин свилени за зимске капуте приспео и продајемо по веома повољним ценама . . . . . Дин. 360.— 380.— 400.— 450.—
Вуненн Силскин: Дин. 250.— 280.— 300.— 350.—.

Браћа Х. Габај код **„Круне"**

Кнез Михајлова 33. 18473

СВИЛЕНИ АТЛАЗ за јоргане 160 см. шир. 175.— 210.— дин.

Повољна куповина

повећава Ваш промет и Вашу добит.

Посетите зато

од 25 Августа 1929.

Лајпцишки Јесењи Сајам

који Вам пружа НАЈПОВОЉНИЈЕ ПРИЛИКЕ ЗА КУПОВИНУ!

Сва обавештења даје **Званични Биро**

Лајпцишког Сајма

Београд, Кнез Михајлова 33.

и

LEIPZIGER MESSAMT Leipzig

18440

ИЗДАЈЕ СЕ стан: две собе, предсобље, кујна и остало. Са осветљењем и водом 900 дин. Дубровачка 29. — Дорћол. 18569

ИЗДАЈЕ СЕ један већи стан са 5 соба са осталим припадлежностима од 15. августа. Има лифт и вода у свако доба. Кнез Михајлова 17. За услове обратити се хаузмајстору у истој згради.

ЦЕНТАР, Ђуре Даничића 6, издаје се две собе, предсобље, кујна и остало.

КНЕЗ МИХАЈЛОВА 18 две и три собе, купатило, припадлежности и соба, кујна издаје хаузмајстор.

У ВИДИНСКОЈ 42 издаје се одмах две собе, предсобље, кујна и шпаја, и соба, кујна и предсобље за септембар.

ИЗДАЈУ СЕ врло јефтино, лепе светле собе са намештајем и без. Собе се могу видети сваки дан од 9—1 и 4—8. Кумановска 15.

У Позоришној улици 34, издаје се врло леп стан од две собе, предсобља, кујне и шпајза. Све са лица и улице, паркетиране собе, а цена повољна. Упитати хаузмајстора у кући.

ИЗДАЈЕ СЕ соба и кујна у сутерену. Чиновничка 1.

Леп сунчани приземни стан, соба, кујна предсобље и остале припадлежности, Сарајевска 38.

ИЗДАЈЕ СЕ одмах три собе, предсобље, кујна, купатило и остало у Ђуре Даничића 9.

Сунчани станови од 2 и 3 собе с припадлежностима издају се Његушева ул. 85.

СТАН ЗА ИЗДАВАЊЕ 2 собе, кујна и остало. На 2 спрату, упитати на првом спрату. Душанова 5.

Милоша Великог улица 49 издаје се стан: 4 велике собе, предсобље, купатило и остале потребе. Цена умерена. Телеф. 46-02.

СТАНОВА од једне, две, три и четири собе са потпуним конфором најмодерније уређени на углу Загребачке и Босанске улице издају се одмах.

ЛОКАЛИ

ЛОКАЛИ — МАГАЦИНИ већи и мањи модерно зидани врло згодно за **Индустријска Предузећа** и за сместај робе. Издаје се **Косанчићева ул. бр. 35,** упитати надзорника куће. 18491

ЛЕП ДУЂАН у непосредној близини пијаце Калечића Гувно. Подесан за све бранше. Издаје се одмах, или од 1. септембра. Може се примити и дуванџиница. Упитати Кичевска бр. 35 у дуванџиници.

Подрумн бетонирани са инсталацијом водовода и осветљења, улаз са улице, издају се одмах, угао Загребачке и Босанске улице.

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

КУЋА НА ПРОДАЈУ у Дурмиторској ул. бр. 8, има 2 собе, 2 кујне и подрум, укупна површина земљишта 516,84 мет. За цену и услове обратити се Жики Миловановићу, Васина ул. бр. 13. Посредници искључени или Данилу Романовићу. 18524

ПРОДАЈУ СЕ флаше од минералне воде од 1 лит. и 1½ лит. Упитати на тел. 21-96 18438

ПРОДАЈЕМ на отплату намештај за 2 год. у 26 рата, спаваће собе букове и чамове, а израђујемо и све грађевинске послове. Јавити се у Ратарској бр. 3. Код Николе Петковића столара. 18545

ДАСАКА ЗА ШАЛОВАЊЕ подгостошне каратаван шупа и ограде по ниској цени продаје Михаило С. Леви, Београд, Високог Стевана 9. Телефон бр. 34-31. 18556

ПИАНИНО потпуно нов најбоље немачке марке продаје се врло јевтино. Добрачина 7. 18559

РЕТКА ПРИЛИКА. Дошао је из Немачке заступник најпознатијих фабрика клавира и донео са собом 2 пианина за продају по врло јевтиној цени, 1 ком. 13.000.— динара. Искористите прилику. Добрачина 7.

НА ПРОДАЈУ кревети, отомане, канабе, кревете са мадрацима и кухињске ствари у дворишту, Добропољска 13.

ПЛАЦЕВИ у Раковици поред обе пруге у близини Железничке Колоније на десном месту, врло јевтино продају се 40 плацева, **нарочито згодно за железничаре.** За услове обратити се г. Стевану Јовановићу, Краљев Трг, бр. 11 или на телефону бр. 8-67 од 2-5 часова

КУЋА НА ПРОДАЈУ за уживање на најлепшем месту Београда, плац 500 м. са две зграде на њему од по 2 собе, предсобље и кујна, Ламартинова бр. 3. Цена 300.000 дин.

ПРОДАЈЕ СЕ полован полутерет ни „Форд" потпуно исправан. Упитати на тел. 21-96

ПРОДАЈЕ СЕ засебна кућа са пет соба паркетираних и тапетираних, купатилом и баштом, ослобођена порезе. без дуга за 400.000 динара, усељење 1. септембра. Обратити се за преглед куће између 5 и 6 по подне, Кочина 67.

КСИЛОЛИТНЕ ПОДОВЕ

Квалитета без конкуренције и са гаранцијом израђује 18560

ТЕХНИЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ

„ФУНДОБЕТОН"

Васина ул. бр. 13 II. — Телефон 20-12.

„Не купујте" НАМЕШТАЈ

док не прегледате 18067

Стовариште АНТОНОВИЋА

Краља Петра 54. БЕОГРАД **Телефон 15-40**

У ЦЕНТРУ. Услед преузимања већег посла продаје се веома повољно бифе ужичких производа. Упитати за услове Скопљанска 18 тел. 31-76.

Хитно продајем кућу код Паласа са дућанима и становима, 750 кв. м. све лице (воће). Цена 750.000 дин. Рента 120.000 дин. год. Хитно продаје „Петковић", Теразије бр. 5. Тел. 43-32.

Мотоцикл „Пух" потпуно нов нераспакован услед одласка продаје се јефтино. Упитати ар. Стевана Црнобарића, адвоката, Земун.

Купујем виолине скеле, ко има нека јави предузимачу, Ситничка 5, телеф. 51-22.

КУЋА НА ПРОДАЈУ за ренту и уживање, Бакоичка ул. бр. 18 и 1 плац бр. 20, Стари Смедеревски Вером. За цену упитати у истој кући

РАЗНО

Узмите пример од „Енглеза". Штедите време шпарајте новац због тога немојте за Земун, него код кројача Бонди. Зетска 2 где добијете првокласан рад одела, најмодернији крој по 400 динара иберцигер, зимски капут исто 400 дин.

САВРШЕНСТВО против трипера — капавца. Лек даје могућности да свако буде излечен. Писати на поштански фах бр. 182, са пошиљком једне марке од динара.

БЕЧКИ САЈАМ

1—7 септембра 1929 (У Ротунду до 8. септембра)

Нарочите изложбе:

МЕЂУНАРОДНА РАДИО ИЗЛОЖБА

Изложба животних намирница. / Италијанска Нарочита Изложба / Изложба У. С. С. Р. / Изложба Јужно Афричке Уније. Техничке новости и проналасци. / Изложба потреба за градњу путева. / Аустријско рударство. Изложба француског вештачког заната и луксузне робе. / Изложба бечких салона кризене робе. Изложба за канцеларијске потребе. / Рекламна изложба. / Пољопривредна и шумарска изложба.

IV. аустријска изложба јечма. / Изложба уређење баштованства. / Изложба млечних производа и мале стоке. Изложба вина.

II. АУСТРИСКА ИЗЛОЖБА СТОКЕ

/ 5—8 септембра 1929. /

ИЗЛОЖБА СТОКЕ ЗА ПРИПЛОД. ИЗЛОЖБА ДОМАЋЕ СТОКЕ.

ИЗЛОЖБА КОЊА

Виза пасоша непотребна. Са сајамском легитимацијом и путном исправом слободан прелаз аустриске границе. Мађарска транзит виза даје се на граници при предочењу сајамске легитимације. Знатно снижене цене на југословенским, мађарским и аустријским железницама, на дунавским и јадранским бродовима као и у ваздушном саобраћају. Сва обавештења и сајамске легитимације / по Дин. 55.— / могу се добити код

WIENER MESSE A. G. WIEN VII.

као и за време Лајпцишког јесењег сајма информациони биро у Лајпцигу, Аустр. Изложбени Павиљон.

ЗАСТУПНИШТВА У БЕОГРАДУ:

Аустријско Посланство, Кнез Михајлов Венац 16.
Трговачка и Занатлијска Комора.
Банкарско и Трговачко А. Д., Краља Милана 5.
„Дрина" Индустријско и Трговачко А. Д., Краља Милана 56.
„Путник", Коларчева 1.
„Путник", Краља Милана 7.
Прво Југословенско Транспортно А. Д. Шенкер и Комп., Краља Петра 13. 18128

СНИЖЕЊЕ ТАРИФА А. Д. КАНАЛА КРАЉА ПЕТРА I.

Извештавају се овим сви заинтересовани, да је Дирекција Канала Краља Петра I одлучила, да се каналске таксе за реморкажу тела лађе (тарифа А.) и за товар (тарифа Б.) смање и то на следећи начин.

1.) постојећа тарифа Б. (товар) мења се у погледу расподеле робе у толико, да ће се угаљ возити до даљег наређења по ставовима V. разреда товара.

2.) Од постојеће тарифе А. (тело лађе) и промењене тарифе Б. као горе наведене, наплаћиваће се у свим случајевима само 90% (деведесет процената) до даљег наређења.

Ова одлука већ је ступила на снагу.

Сомбор, 8. августа 1929 год. **УПРАВА**

18552 **А. Д. Канала Краља Петра I.**

ДРВИМА за гориво

Треба се ранише снабдети добрим квалитетом, најјефтинијим дневним ценама и одличном мером, добија се само у дрварској трговини

БОЖИДАРА Ф. КОВАЧЕВИЋА

Београд - Сава

Херцеговачка ул. бр. 17.

ПРОДАЈА на МАЛО и ВЕЛИКО. 19459

ОГЛАС

На дан 19. Августа 1929. године одржаће се закључивање директних погодаба у канцеларији Интендантуре Управе Војне Академије за набавку следећих артикала:

Масти 250, брашна № 0. т.т. 120, брашна № 2. 170, чаја 8, какаоа 3, алеве паприке 10, макарона 100 и соли 200 килограма.

Кауција полаже се на каси Управе Војне Академије по пропису чл. 88. Закона о Државном Рачуноводству.

Из канцеларије Управе Војне Академије Е.Број 7951 од 13. Августа 1929 год. у Београду. 18565

КОНКУРС

Општини Града Београда потребан је деловођа Општинског Одбора.—

Услови под којима би се кандидат могао примити следећи су;

1.) Да је поданик Краљевине С. Х. С.

2.) Да је дипломирао на Правном Факултету у Краљевини С. Х. С. или на страни,

3.) Да има праксе у државној или самоуправној служби.

4.) Да није млађи од 30 ни старији од 45. четрдесет и пет година.

5.) Да је душевно и телесно потпуно здрав (доказ лекарско уверење издато од два општинска лекара) и

6.) Плата и остале припадлежности по спорazуму.

Кандидати који испуњавају горње услове, поднеће своје понуде са документима најдаље до 20. августа тек. год. Персоналном Одсеку Општине Града Београда Узун Миркова ул. бр. 1.

Из Суда Општине Града Београда АБр. 17339 од 12. августа 1929. године. 18551

Угодни и брзи аутобуси за Крагујевац — Краљево — Матарушку Бању — Рашку и Нови Пазар саобраћају свакодневно и то:

Нови аутобус „ЛАСТА" полази у 5·45 сати ујутро пред кафаном „Топола";

Нови аутобус Интернационал бр. 1021 полази 1 сат по подне пред кафаном „Топола".

Сва обавештења даје АЦА ПОПОВИЋ, трг. телефон 32-04; Велауто тел. 21-48 и кондуктер Интернационала у кафани „Топола" тел. 54-46.

БРОДАРСТВО

В. Јездића и И. Бакарића

Београд — Телефон број 26-62.

1. Свакодневни локални саобраћај Београд—Панчево и обратно

Из БЕОГРАДА за ПАНЧЕВО полазе: 8, 9·30, 13·50 и 19 часова;
Из ПАНЧЕВА за БЕОГРАД полазе: 2·15, 9·20, 11·15 и 15·10 ч.

2. Свакодневни, сем недеље, саобраћај Београд—Обреновац и обратно

Из БЕОГРАДА за ОБРЕНОВАЦ полази у 16 часова
Из ОБРЕНОВЦА за БЕОГРАД полази у 5·30 часова.

Врши превоз денчане робе.

ВЛАГУ ПО СТАНОВИМА

и продирање воде у подрумима одстрањује најуспешније по најновијој стручној методи и пракси са опробаним немачким специјалним средствима **„ЈУГОАСФАЛТ" Београд** Јованова улица бр. 19. Телефон бр. 51-74. 18545

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА 1.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА", ДЕЧАНСКА 10.

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 202 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.229 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД УТОРАК, 30. ЈУЛА 1929. ГОДИНЕ | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 16-02. | ГОДИНА XXV

ПРЕД ПРВИМ АВГУСТОМ

Бољшевичка офанзива

Европа, већ неколико дана, има још једну бољшевичку офанзиву. Велику и нагу, али заиста немоћну и са трзајима који показују слабост бољшевичке агресивности према иностранству и његовог плана да упали Европу.

Г. Стаљин

Према телеграмима из многих држава, њихова офанзива је велика и треба углавном да доведе до нереда првога августа. Бољшевички лидери, од првога маја, никако нису мирни. А нису мирни због тога што им није било пошло за руком да изазову првога маја озбиљније потресе ма у којој држави. Били су тада, на свима странама тучени и сада желе нове нереде. Због тога су сада развили преко својих агената у иностранству акцију да првога августа изазову нереде и доведу до тешких догађаја. Но, како се већ види, овај рад бољшевичких агената у иностранству наишао је одмах на јак отпор власти и полиција, на пример у Паризу, Берлину, Прагу, похапсила је велики број комунистичких агитатора.

Значајно је, несумњиво, да се овако већ очигледно види крах бољшевичке офанзиве у иностранству.

Бољшевизам је немоћан да изазове какве догађаје у европским државама и када своје агенте баца у тешку судбину где се губе главе, он само наставља да још једва живи у Русији над главама својих купљених и плаћених жртава... Сада већ он ствара други датум за изазивање нереда: до сада се држао социјалистичког првог маја, од сада ствара и прави август. Али ниједна европска држава, као што се види према садањем стању, не плаши се ове нове московске офанзиве. У Паризу, још од 1919 године, са комунистима се обрачунавају ефикасно. У Берлину, првога маја, било је дошло до крвавих сукоба, али немачка полиција умела је да одржи на достојној висини снагу државне власти. Исто то могло се констатовати и према случајевима у другим европским земљама: бољшевичка агресивност наилазила је на јаку отпорност и пропадала. Фијаско ван Европе, фијаско у Европи. За време садањег совјетско-кинеског сукоба очи европске јавности биле су упрте у рад Совјета. Да ли ће изићи као победиоци? Од првога момента видело се да је то врло тешко питање, јер Лондон је објављивао да Совјети не могу да воде рат, пошто немају новаца. А, до сада, Совјети су милионе бацили ради своје пропаганде у азијске земље. Међутим, Москва је доживела нечувен пораз у Азији са својом политиком и њена садања офанзива у Европи само је знак њених последњих напора које улаже да би још прикривала своју немоћ и стварала нетачан утисак о својој моћи.

Овога пута њена офанзива на Балкану није ништа слабија него ван њега. Бољшевичка Москва, доиста, усредсредила је у многоме своју офанзиву на наше полуострво, али Балкан је највећим делом постао имун за комунизам. Као ретко која земља, Југославија је показала највећу отпорност према комунизму. Бољшевичка навала биза је са наше стране снажно одбијена и здравље и стабилност државе по рату могла је да се оцењује према овој отпорности с обзиром на комунистичку офанзивност. У нашој држави појављују се још кат-кад плаћени московски агитатори, али њихова је судбина у сваком случају извесна: под удар закона они брзо долазе и сви њихови случајеви ликвидирају се онако како заслужује паклена умишљајност бољшевичких агитатора и правка. За нашу државу врло је значајно да се могу наћи у земљи само још бољшевички агитатори, разни пустолови плаћени за овај бољшевички посао. Комунизам је уништен у нашој држави брзо по рату, и пре него у многим европским државама. С тога бољшевички лидери од увек гледају на Југославију као на земљу где нема терена за развијање комунистичке епидемије. Исто тако, доиста, бољшевичка агресивност не може наћи терена ни у другим јаким државама: бољшевизам је такле уокварен на широкој руској земљи...

Г.

Г. Хендерсон је почео преговоре са Совјетима

—:—

ЛОНДОН, 29. (Изв. „Правди"). — Руски амбасадор у Паризу г. Довгалевски стигао је синоћ у Лондон у пратњи свога секретара. Дочекао га је један секретар министарства спољних послова и се кретар немачког амбасадора, који је до сада заступио руске интересе у Лондону.

Данас је био први састанак између г. Довгалевског и енглеског министра спољних послова г. Хендерсона. Они су отпочели преговоре о успостављању дипломатских односа између Енглеске и Совјетске Русије.

Суђење завереницима против Кемал Паше

—:—

АНГОРА, 29. јула. — Анадолска Агенција јавља да је државни тужилац тражио да се пусте на слободу Кадрије Ханума и сва она лица која су са њом оптужена због спремања атентата на пред седника републике, а којима суди суд у Смирни. Браниоци ће дати реч у уторак.

Хапшење комуниста у Софији

—:—

СОФИЈА, 29. јула. — Бугарска Агенција јавља:

С обзиром на манифестације које комунисти намеравају да приреде 1. августа, полиција је упала у клуб независне радничке странке и у локал националног савеза синдиката и запленила многе про гласе и брошуре. Ухапшена су 33 лица.

„Работническо Дело", орган независне радничке странке, обустављен је.

Полиција је извршила преметачине и у софијском предграђу Књажеву.

Због неуспелог лета преко океана

—:—

МАДРИД, 29. (Б. Изв. „Правди"). — Чувени шпански авијатичар Франко, чији последњи лет преко Океана, као што смо јавили, није успео, лишен је краљевим указом дужности команданта ваздухопловног пука.

Овакав указ је последица конфликта, који је избио између Франка и главног команданта ваздухопловства у Шпанији. Франко је наводио, да је за неуспели лет на првом месту крив главни командант ваздухопловства.

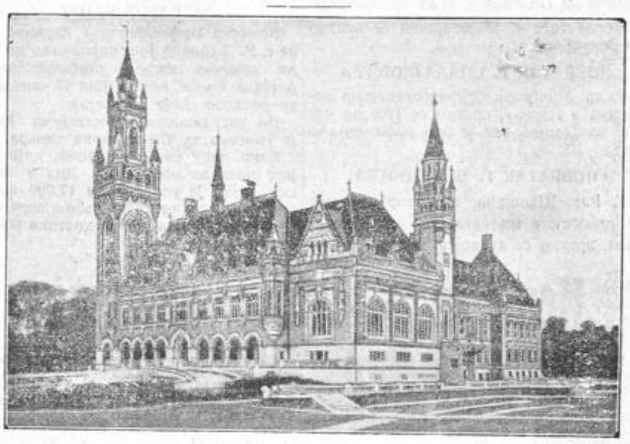
Г. Вирт о слободној Рајни

—:—

ПАРИЗ, 29. јула. — Говорећи на конгресу рајнских занатлија у Триеру, г. др. Вирт изјавио је да ће Немачка моћи да приступи решавању великих задатака једино тако ако репарациона конференција у Хагу буде срећно завршена. Г. Вирт одбацује идеју сталне контролне комисије у Рајнској области, изјављујући да се та идеја не слаже са Паневропом о којој је говорио г. Бријан. „Рајна је немачка, завршио је г. Вирт, и она мора бити слободна".

ПРЕД РЕПАРАЦИОНУ КОНФЕДЕНЦИЈУ

Г. Макдоналд одлази у Хаг

Палата у Хагу, где ће се одржа ти конференција сила 6. августа

ЛОНДОН, 29. (Б. Изв. „Правди"). — Припреме за међународну репарациону конференцију врше се са највећом ужурбаношћу. Сматра се као сигурно да ће конференција почети свој рад 6. августа у Хагу. На њој ће учествовати: министар спољних послова г. Хендерсон и министар финансија г. Снауден. Г. Макдоналд је вероватно бити присутан само на првој седници приликом свечаног отварања конференције.

ИТАЛИЈАНСКА ШТАМПА НАПАДА ЕНГЛЕСКОГ МИНИСТРА ФИНАНСИЈА

РИМ, 29. — У италијанској штампи пише се врло оштро о репарационом питању, због тога што је енглески министар финансија Снауден изјавио да струч њаци нису били овлашћени да снизе проценте Енглеској, Југославији, Грчкој и Румунији.

„Горнале д' Италија" тврди да г. Сна уден нема права кад захтева да се споразум утврђен у Спа не сме мењати. Лист се чуди да Снауден сматра како је Енгле ска поднела жртву што јој је мало умањен процент.

Остали листови тврде да је у Спа Италији дат мањи процент у репарацијама зато што је имала да добије накнаду од Бугарске, Мађарске и Аустрије. Међутим од њих није добила и зато тражи повећање процента.

КАБИНЕТСКА КРИЗА У ПАРИЗУ

Влада г. Бријана

ПАРИЗ, 29. — (Изв. „Правди"). — Када је г. Бриан синоћ напустио Ке д' Орсеј, новинари који су га дочекали приметили су да је слабије расположен него што је био пре подне. Изгледа, да

Г. Бријан

преговори не напредују тако глатко, како се то очекивало. Синоћ је г. Бриан конферисао са радикалским вођом г. Саро-ом, који је после тога новинарима изјавио, да ће по његовом мишљењу криза владе потрајати дуже него што се мислило.

Осим питања, ко има да буде министар унутрашњих дела, имају још да се реше и други проблеми. Сазнаје се, да је г. Бриан радикалима предложио, да досадашња влада остане и даље непромењена, а да радикали, који до сада нису учествовали у влади, уђу у владу као државни подсекретари, и то: г. г. Малви, Даладије, Саро и Ерио. Није искључено, да ће г. Бриан исту ствар предложити и социјалистима. Радикали још нису дали званични одговор.

И ако преговори још нису знатно напредовали „Ле Соар" ипак објављује једну листу вероватног састава владе. Према томе председник владе и министар спољних послова имао би да буде г. Бриан, министар правде г. Барту или г. Стег, министар финансија г. Шерон или Даладије, министар унутрашњих дела г. Тардје или г. Диран, министар за јавне радове г. Лушер, министар просвете г. Ерио или Маро, министар пољопривреде г. Кеј или г. Ламуре.

Група Марена донела је резолуцију у којој изјављује, да је приправна да пот помаже политику националне уније, како ју је водио г. Поенкаре.

У „Ентрансижан-у" г. Бриан изјављује, да не намерава састављати једну пот пуно нову владу, него само да жели да изврши делимичну реконструкцију досадашње владе.

ПАРИЗ, 29. јула. — У току јутрошњих консултација г. Бријан изјавио је да он жели да око будућег кабинета окупи што ширу већину, како би дао што већи ауторитет француским преговорачима на репарационој конференцији у Хагу.

ПРЕД ОБРАЗОВАЊЕМ ВЛАДЕ

ПАРИЗ, 29. — (Изв. „Правди"). — Г. Бриан дао је новинарима изјаву о својим намерама у погледу нове владе. Он је изјавио, да ће саставити нову владу са једним одређеним циљем и да сада тражи пута и начина како би проширио базу, на коју би се ова влада могла ослонити. Ове се речи г. Бриана тумаче тако да је због кратког времена које преостаје до отварања хашке конференције влада, г. Бриан одустао од намере да прошири владу према левици и да ће сада образовати владу, која ће му пружити довољно ауторитета да Француску заступа у Хагу. После ове конференције, а још пре заседања парламента, извршиће ширу реконструкцију владе.

Према томе је вероватно, да ће у новој влади остати сви досадашњи министри. Г. Бриан се нада, да радикали и ако неће учествовати у влади, да неће чинити никакве тешкоће.

Свакако постоји нада да ће нова влада бити образована још у току данашњег дана.

ЈЕДАН ДОКУМЕНТ О ВЕЛЕИЗДАЈНИЧКИМ АФЕРАМА У БИВШОЈ АУСТРИЈИ

Трогодишњица смрти покојног др. Жарка Миладиновића

На данашњи дан пре три године преминуо је напрасно овај велики Србин и национални радник у Београду као министар на расположењу Уједињене Краљевине и бивши народни посланик а сахрањен о народном трошку у Риму.

Одужујући се успомени на његов патриотски рад за време аустриског режима у Војводини нашој као старом другу и пријатељу посвећујем ове редове, износећи две епизоде из политичког и националног рада овога великог покојника да покажемо каквим је тешким оптужбама био изложен од тадашњих власти за свој политички и национални рад.

Ни једна крупнија политички припремљена афера у Аустрији није могла обићи пок. Жарка, па се против њега одмах предузимала истрага и редовно бацан у затвор.

За време „велеиздајничког процеса" у Загребу Жарко је одмах ухапшен и свим мерама радило се да му се створи кривица и да буде осуђен.

У то време дошао је у Србију један познати новинар из Далмације и посетио пок. др. Милована Миловановића, тада министра иностраних дела и дао му потребна обавештења, да су у Загребу испитивани под пресијом сведоци против др. Жарка, већином Срби рибари из Кленка, који су често прелазили преко Саве у Шабац. Њима је наређено да сведоче против Жарка и диктирано им шта против њега имају сведочити. Под претњом и терором, дотерани сведоци стражарно, држани као сведоци у притвору и заплашавани, неки су сведочили а неки нису.

Новинар из Далмације у пролазу кроз Загреб имао је могућности да све ово сазна и имена сведока и да доставу у Београду на надлежном месту.

На основу тога издата је поверљива наредба начелнику окр. у Шапцу, да прибави те сведоке рибаре, ако случајно прећу у Шабац, и да их саслуша о тим датим сведоџбама код истражне власти у Загребу.

Ово наређење министарства унутрашњих дела начелство је срећом извршило и један од тих сведока Цвеја — Цветко Дабић из Ковина, показао је на протоколу саслушања код начелства у Шапцу све махинације и уједурме, које су аустријске истражне власти спроводиле.

Кад је добављено ово саслушање дотичног сведока оверено је од министарства иностраних дела и достављено погодним путем у Загреб за одбрану д-ра Жарка. Тада је расветљена сва срамна радња тадашње политике аустриске у Хрватској и Срему.

Ова пак операција наших власти спасла је тада главу пок. Жарку.

Доносимо саслушање овога сведока, прибављено у начелству шабачком, да се види, шта се од њега све тражило да сведочи и какве се све гадне патворе износиле да се нашкоди и угледу наше земље и тим људима, који се као „ослоглашени" треба да означе и да прогоне.

Чед. А. К.

РАЂЕНО 21. АПРИЛА 1909. ГОД. У ШАПЦУ.

ПРЕСТАДЕ ЦВЕЈА - ЦВЕТКО ДАБИЋ, ИЗ КЛЕНКА, ПО ИЗЈАВИ:

Родом сам из Кленка, Србин православне вере. Право ми је име Цветко а имам у Кленку рођеног брата Цвеју Л. Дабића. Нисам ништа сведочно рђаво противу Срба у Загребу који одговарају за велеиздају, напротив, ја сам једини од Срба у Кленку кога су везана отерали аустријски жандарми у Загреб, где сам одмах притворен и у притвору био два месеца. Сваки дан извођен сам из притвора и од иследног судије Урбана испитиван о следећем:

Да ли сам носио писма из Кленка у Шабац секретару Вујичићу, да ли сам вијао, да иде — прелази у Шабац др. Жарко Миладиновић и кога све познајем у Шапцу.

Какво си оружје преносио на твојој дереглији из Шапца у Кленак и да ли познајем кога од официра у Шапцу;

да ли познајем др. Мојића из Митровице, Буду Будисављевића, адв., и шта ми је овај говорио, Стевана Јаношевића, учитља из Кленка и како с са овим живим; Антоија Апостоловића, свештеника и да ли долази поп из Голубинаца у Кленак да држи говор.

У притвору сам био тучен но и поред тога на сва ова питања одговорио сам: да све именоване из Кленка познајем, јер су то наша господа и да они нису ништа радили против Аустрије нити да ја знам шта је то велеиздаја. Не ја, већ мој брат Цвеја сведочно је да познаје Жарка Миладиновића и да је прелазио у Шабац. Ја сам казао једино то: да је Буда Будисављевић долазио у Кленак у агитацију да заједно са Хрватима бирамо посланика.

У Шабац сам дошао да предам на пошти једно писмо, које ми је био дао учитељ кленачки Ст. Јаношевић а било адресирано на учитеља у Скели. Кад сам спровођен са Тумрука у начелство ово сам писмо бацио — испустио на путу у близини кафане „Златна Лађа" бојећи се да због овог писма на бих што овде одговарао. Садржину писма не знам, а без сумње мора да је патриотско, јер је наш учитељ добар Србин. Мој брат Цвеја био је у Загребу по позиву као сведок и у главноме не знам шта је он све сведочио.

Писмен сам
Цветко Дабић

Присутни грађани:
Петар Д. Вуковић
Лазар Бркић

Саслушао га и оверава

Писар начелства
Ф. Ненезић

Да је овај препис веран своме оригиналу који се налази у актима министарства унутрашњих дела, тврди министарство унутрашњих дела.

По наредби
Министра Унутрашњих Дела
Начелник,
Чед. А. Костић

КПБр. 1072
28. маја 1909. год у Београду

28. маја 1909. год у Београду

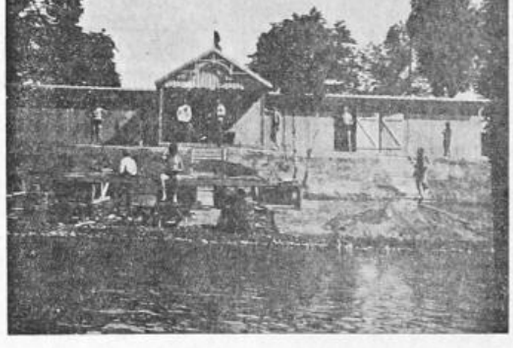
Истинитост горњег потписа и печата Министарства Унутрашњих Дела, Министарство Иностраних Дела тврди.

По наредби
Министра Иностраних Дела
Начелник,
Ј. Д. Миланковић

Бр. 6364

28. маја 1909. год — Београд

Модерно купатило Официрског Дома у Нишу

Купатило Официрског Дома

НИШ, 29. — (М. М. изв. „Правди"). — Од данас је на нишкој плажи отворено купатило Официрског Дома, подигнуто у непосредној близини Градског Парка, на најлепшем месту Ниша ве. Примитивна нишка плажа добила је лодижењем ове плаже потпуно модерн изглед. Купатило је саграђено трећи пионирски батаљон, група дрводељаца. Надзор је водио инжењер г. Черијков, а радовима је руководио наредник — њак г. Никола Белчић. Нарочита заслуга за подизање овог купатила припада команданту места генералу г. Скубици, чијом иницијативом оно је саграђено.

Кабине су одлично уређене. Свака кабина има огледало. За зиме команданте остављене су кабине у средини. Право приступа у купатило имају активни официри са породицама, резервни официри и лица, која располажу сталним позивницама за Официрски Дом.

У изгледу је такође да ће ускоро нека приватна лица приступити подизању једног модер ног купатила. Сем новоподигнутог купатила Официрског Дома, постоји на Нишави само једно, без икакве удобности. Стога би ново купатило у овим вредним данима било веома потребно Нишлијама.

Свечана седница Извозничког Удружења

—:—

У недељу 4. августа у 10 часова пре подне одржаће се свечана седница Извозничког Удружења и сели Есконтне Банке. На ову седницу позват је Њ. В. Краљ, министри привредних министарстава са председником владе, представници Београдских Комора, Народне Банке, Дирекције Железница, Речне Пловидбе, Српског Бродарског Друштва, страни конзули, представници штампе и т. д.

На седници ће се само прочитати извештај десетогодишњег рада Извозничког Удружења. После подне у 4 часа приређује се конференција која се одржава сваке године у првој десетини августа пред сезону извоза воћа, а нарочито шљива са представницима привредних министарстава ради припреме и предавања о начину брања шљива за извоз у свежем стању, за сушење, за пекмез, о паковању, прегледу тржишних комисија и комесара по новом правилнику који је израђен у министарству трговине и индустрије споразумно са министарством пољопривреде и Извозничког Удружења.

ЛЕТЊА РАЗОНОЂЕЊА

Weekend загребачких новинара

— ЕЛЕГАНТНО КУПАЛИШТЕ НА САВИ. — СПЕЦИЈАЛИТЕТИ ЗА ГУРМАНЕ. — СУВА И МОКРА ХЛАДОВИНА. — ШАЉИВИ СПОРТ. — МИС САВА. — ФИЛМ. — ТЕШКО ДОЧЕКАНИ МРАК. — ОБЛИГАТНА ПИЈАЧА. — ОПТИМИЗАМ НОВИНАРА —

Десно: Публика гледа дефиле лепотица; лево: лепотице које долазе у ужи избор за „мис Саву".

Иако далеко од центра града тече у давно регулисаном кориту загребачка Сава, иако човек има да се дуго бори, док уграби парче местанца на препуњеним трамвајима и малим аутобусима, ипак је она једина утеха загрепчана у ове несносне омориче дане.

Два купалишта, једно поред другога налазе се на загребачкој Сави. Једно приватно, старо и традиционално. Тамо долазе готово искључиво староседеоци Загреба: старе, отмене породице Загреба и патрицијски остаци горњега града, који су се одважили да напусте своје засенчане курије у уским улицама славног Грича. На овом приватном купалишту публика је равнодушна и мирна као у неким светским бањама, у којима се за вечеру облачи смокинг и вечерња тоалета. — Једино недеља нарушава отмени мир овога купалишта. Зато стални гости недељом изостају и препуштају плажу празничкој буци широкога плебса.

Друго купалиште, новије и веће јесте градско. Кроз целу седмицу има оно више спортски карактер, док се у недељу сјати онамо све што хоће да се спасе од уличнога асфалта, који гори. — У недељу су препуњене све елегантне кабине, којих има седам стотина...

Загребачки новинари добро су искористили ову безусловну гужву на Сави за једну забаву у корист доградње Новинарског Дома. Та забава звала се — Викенд на Сави.

Нема дворане, у коју би се уз ову температуру домамила маса на забаву. Једино у баштама, где се точе хектолитри пива могла би да се приреди каква забава и то само увече. Ово је била боља идеја: нека се људи забављају — голи. Ту им се уз конфор воде, у коју су могли сваки час да уђу, уз конфор сунца, на којем су могли цео дан да се пеку, пружио и специјални конфор за гурмане: цео дан пекли су се прасићи и патке на ражњу, у свим ћошковима, иза сваког грма чучио је по који ражњичар са специјалним хрватским ражњићима, који се у толико разликују од српских, што због величине стану само три на ражњу; ту је било пива и шприцера, а била је и безалкохолнога пића, Ту публика није много оклевала, већ се одмах поделила у присташе сухог и мокрог режима. Тако се хладовина искоришћавала двоструко.

То су нема сумње биле оне главне атракције „викенда", које су интересовале већину публике. Али да ова приредба новинара не би задржала тек један овакав прозаични карактер, некоји су новинари причврстили на своје костиме за купање врпце са написом „Савска гарда" и бринули се за ред: на једној кабини писало је „Пресбиро" и ту је славни Славко **Водваршка** водио једну акцију, која је овој забави требала да даде идеално-поетично значење.

Ту су се онда приређивале некакве трке у пливању, те неки ватер-поло, па избор најцрњих купача, па затим најбељих, па кад још ни то није било доста, најдебљих и најтањих и највећих и најмањих и вазда овако неке шаљиве спортске сензације у којима је публика уживала, смејала се и са задовољством могла је да добацује своје примедбе. — Пустили су и једну „новинарску" патку да плива низ Саву. Та није била штампана, већ од гуме.

О току ових забавних сензација обавештавао је публику козерски глумац Јосип **Павић** мегафоном.

Врхунац забаве требао је да буде избор најлепше жене у најлепшем костиму за купање. Тој дами имао се поделити наслов Мис Сава.

Људи имају већ много комичних искустава што се тиче избора различних „мисова", па је зато и код овог дефилеа младих што лепших, што мање лепих девојака учествовала углавном млађарија.

Чини се, да је било и сувише лепе младости на овој савској забави, или су новинари можда хтели да остану непристрасни кавалери све до краја забаве: они нису изабрали ни једну дефинитивно, већ њих — тринаест.

Ову оцену дефилеа кандидаткиња за „мис" сминмило је једно загребачко аматерско филмско предузеће, па је тако међу савском публиком сачуван још ни терес за коначни резултат овога избора, који ће се свршити у једном кинематографу.

Уз овакве атракције, смех и примедбе тешко се чекао мрак. Ово нестрпљиво ишчекивање приписивало се коначној сензацији забаве: ватрометy на другој обали Саве. Али кад је мрак уистину и пао и када су се на другој обали Саве почеле пуштати у ваздух разнобојне ракете уз прасак и моментано осветљење простора, могло се констатовати, да су многе парове мање интересовале те ракете, колико њихова приватна, интимна и идилична обрачунавања у летимичним загрљајима, и дакако украденим пољупцима.

Још је била једна предност мрака: ражњићи су се вртили још интензивније, шприцери су се захтевали још хладнији, бурета пива празнила су се још брже.

Па када је најпосле група новинара са благајником Иваном **Крзнарићем**, који су церберски чували улаз у купалиште, ушли такође у ресторан да се након напорног скупљања десетодинарки освеже, њихова лица била су уморна, али задовољна.

Тај дан посетило је купалиште преко дванаест хиљада људи. Ако се који и прокријумчарио, а да није дао банку, новинари су за резултатом ипак били задовољни.

Загреб **К. М.**

Стање температуре у земљи

—:—

Прва цифра означује минимум, (максимума осим у Београду нема због недеље), друга цифра означује температуру у осам часова у јутро.

Београд макс. 25, мин. 16, у 8 ч. 20.

Загреб	14	17
Љубљана	13	14
Петроварадни	16	19
Вел. Градиште	14	18
Ковиљача	14	18
Сарајево	12	17
Ужице	13	19
Краљево	13	18
Крагујевац	11	21
Зајечар	15	21
Врање	11	20
Ниш	13	19
Косовска Митровица	13	19
Скопље	18	22
Штип	17	22
Прилеп	16	21
Пећ	15	18
Котор	22	24
Вела Лука	22	25
Сплит	22	24
Брод на Сави	15	18

Облачно је било у свима крајевима. Кише је било само у Пећи и Славонском Броду.

Наседање лађе „Цар Никола" код Ритопека

—:—

Јуче после подна лађа „Цар Никола" на повратку из Дубравице насела је између Ритопека и Панчева због тога што је био пао велики ленгер, те се није могао извући. У првом моменту је код путника било страха, али су се убрзо умирили.

После двосатних напора ленгер је извађен, те је лађа продужила пут.

Други дан конгреса Југословенско-Чехословачке Лиге

САРАЈЕВО 29.

После банкета, који је одржан јуче у подне, гости су трамвајем и возом кренули на Илиџу, где су се разишли да разгледају природне лепоте. Њих неколико отишли су на плажу реке Железница, а већа група отишла је на вредо Босне. За то време пред хотелом „Босна" где је имао да се одржи банкет, чиниле су се велике припреме.

Цео простор пред хотелом, једна велика зелена ливада, окружена је низом лампиона, а на хотелској тераси стајао је непрегледан низ столова.

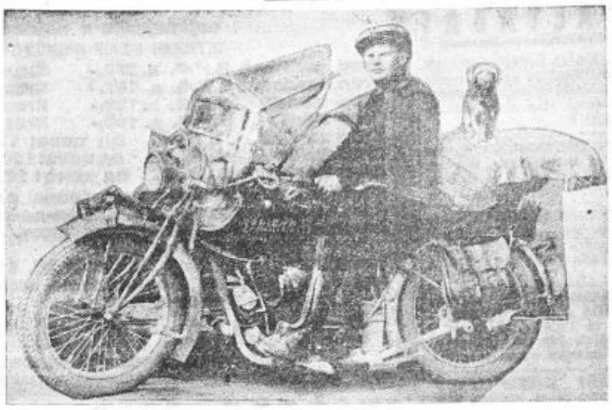
Нешто пре девет часова, почели су се скупљати гости. Тачно у 9 часова пуштена је једна ракета, која је означавала почетак вечере. Вечера се продужила уз необично расположење све до у касну ноћ, када су се окупиле разне певачке групе па су се редом низале једна за другом чехословачке и наше песме. Играле су се наше и разне чехословачке игре.

Данас пре подне у 9 часова заказани конгрес почео је тек у 10 часова и то у малој сали градске општине.

Конгрес је отворио г. др. Милан Сршкић, министар правде, који је јуче изабран за председника конгреса. Он је са неколико речи приказао шта је на дневном реду, а затим се прешло на избор разних одбора и секција. По том су прочитали своје реферате: професор г. др. Аранђеловић о теми „Наши законски односи". Г. Аранђеловић је у свом реферату иста као да се поред осталог мора порадити и на томе, да дође до сарадње двају братских народа и у законодавном деду; затим је прочитао реферат г. Милорад Недељковић, директор Поштанске Штедионице у Београду о банковно-финансијским приликама у Чехословачкој: Његов је реферат умножен на чешком језику и подељен делегатима. Затим је говорио о културним везама председник Југословенско-Чешке Лиге секције Београд, њен председник г. Момчило Милошевић, начелник министарства просвете, а после тога узео је реч београдски вајар г. Пера Палавичини о културно-уметничким везама двају братских народа. Он је истакао да су чехословачки уметници слабо познати у Југославији и да је је дини познат Чермак због своје чувене слике (Црногорски рањеници". Тиме је конгрес данас пре подне завршио рад.

По подне конгрес наставио је рад. Г. Милан Марјановић, шеф ЦеЦитралног Пресбироа из Београда, прочитао је свој реферат.

Путник око света Дуфнер у Београду

Светски путник г. Дуфнер на свом мотоциклу „Индиан"

Данас пре подне стигао је у Београд са својим мотоциклом „Индиан" механичар г. Габријел Дуфнер, који је пре извесног времена кренуо из Сједињених Држава (Детронта) да пропутује цео свет. Он је до сада пропутовао кроз 23 државе Сједињених Држава, Шпанију, Италију и нашу државу. Он путује стално са теретом од 12 и по метарских центи, а у његовој пратњи се налази његов верни пратилац мали пас, као једини сапутник.

У Београду ће се г. Дуфнер задржати два дана а затим продужује свој пут за Бугарску, Грчку, Египат, Азију, Аустралију, одакле ће прећи у Јужну Америку и вратити се у Сједињене Државе, одакле је и пошао. Његов пут трајаће још годину и по дана.

Радозналци пролазници окупили су се у великом броју око новог путника око света, у која Београд никада није оскудевао. Број радозналаца је стално растао, тако да је најзад и жандарм морао да интервенише и позове оне, који су се већ нагледали да се разиђу. Г. Дуфнер се на свом путовању издржава од продаје својих дописница.

Стрељање хајдука Милосава Крстовића

— ЈУТРОС У 5 ЧАСОВА, КОД БЕЉОЉИНА, НЕДАЛЕКО ОД ПРОКУПЉА, СТРЕЉАН ЈЕ ЗЛОГЛАСНИ ХАЈДУК МИЛОСАВ КРСТОВИЋ —

ПРОКУПЉЕ, 29. — (М. изв. „Правди"). — Код Бељољина, који је удаљен од Прокупља 16 километара на једној равној коси, пред мноштвом света, у присуству власти, јутрос, у 5 часова, извршена је смртна пресуда стрељањем над чувеним хајдуком Милосавом Крстовићем, који, као што је познато, носи терет греха на души за преко тридесет својих жртава.

МНОШТВО СВЕТА ПРИСУСТВУЈЕ СТРЕЉАЊУ

Још рано јутрос, пре заказаног времена извршења казне, радознали свет почео се купити на место, које је означено за стрељање Крстовића.

Долазио је свет не само из Прокупља и околних села, већ из Расине, Топлице, Јабланице, са копаоничких села, да присуствују стрељању човека, који је толико времена био страх и трепет за све оне крајеве. Купљење света није престајало све до доласка власти и све до оног часа кад је осуђен доведен на место извршења казне. Бељољине, једна пространа коса, недалеко од Прокупља, била је око 5 часова при тиснута мноштвом света, који је нестрпљиво и радознало ишчекивао довођење осуђеника.

Кад је у пратњи жандарма Крстовић доведен, радозналост је код присутних толико порасла да су се многи гушали и гурали само да га виде. Крстовић је доведен нешто пре пет часова.

ЗЛОГЛАСНИ КРСТОВИЋ, ВЕДАР И РАСПОЛОЖЕН, ПРЕД САМУ СВОЈУ СМРТ

Најзанимљивије је то било да се Крстовић појавио некако свечано обучен, затегнут, у новој кошуљи, новом прслуку, са чистим и добро намазаним опанцима, који су били добро притегнути. Цео изглед Крстовића био је изглед човека који не иде у смрт но у — свагове. Такав је био и у лицу. Његово крупно лице, високо чело, на које је спретно намакну та шајкача, одаје једно храбро држање, ведро расположење и једну велику немарност.

Кад је Крстовић проведен кроз редове сељака настало је жагорење:

— Пази, како се удесио! Он кад је чуо ове речи, окренуо се и смешећи се добацио:

— Видиш, брате, тако умире Крстовић!!

КАД ГА ЈЕ СВЕШТЕНИК ХТЕО ИСПОВЕДИТИ...

Мало касније ту су били дошли, поред капетана г. Веровића одред жандармерије, који су га довели, и поглавари среза прокупачког и добричког г. г. Крста Перовић и Милутин Лозанић. Кад је Крстовић приведен испоповраци, прочитана је прво пресуда Првостепеног Суда у Прокупљу, затим оснажено решење Касационог Суда и, најзад, решење министарства правде да се помиловање одбије, које се, по обичају, претходно увек тражи. За време читања пресуде Крстовић је био миран и слушао је пажљиво.

Затим, пре но што је везан за колац и пре но што су војници стали у ред, чекајући знак за пуцање, пришао је свештеник г. Михаило Спиридоновић осуђенику. Свештеник га је упитао да ли има што-год да каже, да се повери. Питао га је да ли се каје.

— Ни за што се не кајем! — поновио је Крстовић, снажно јако, да су сви чули, гледајући отвореним насмејаним очима све около себе...

ЧАС СТРЕЉАЊА

После тога, кад се свештеник удаљио са крстом и јеванђељем, један одред војника постројио се у једну равну колону и узео пушке на готовс.

Командир је командовао у 5 часова и 5 минута:

— Пали!

Чуо се прасак од десет испаљених пушака.

Крстовић, онако крупан, стасит, само се пре кренуо на страну, није ни пустио гласа од себе, само је нешто мало побледео, док су му очи добиле туп израз.

Лекар г. Јуришић пришао је Крстовићу, прегледао га и констатовао да је мртав.

После извршене пресузе, нешто око пола шест, свет се већ почео разилазити, као уплашен, бојажљива да се окрене оном месту, где је остао мртав овај свирепи човек, који је тридесет жртава носио на души, па ипак тако био безбрижан.

И над Крстовићевом телом, које је још било врело од живота, над телом овог злогласног хајдука, била је за час подигнута гробна хумка.

БЕРЗЕ

БЕОГРАД, 29.

ДЕВИЗЕ ни данас нису имале већих промена, у пословима није било веће живости.

ДЕВИЗЕ ПОНУДА — ТРАЖЊА: Амстердам 22,87½—22,81½, Берлин 13,59½—13,56½, Беч 804,02—801,02, Б. Пешта 994,81—994—181, Женева 10,90740—10,904,10, Лондон 276 80—276,60, Милани 298,992—298,692, Њујорк 56,94—56,674, Париз 224,34—224,234, Прат 169,820.

АКЦИЈЕ: Народна Банка 8200, извозна банка 880, бродарско друштво 600, земаљска банка 22, Црвени Крст 42, лутрија 86, дувански зајмови 35.

НОВОСАДСКА ПРОДУКТНА БЕРЗА

НОВИ САД, 29. — (А. Б. Изв. „Правди"). — ШЕНИЦА НОВА: бачка 77—78, 215—217.50, банатска 8 месеци 77—78, 217,50—222.50, лања Тиса 77—78 8 месеци 217.50—232.50, банатска 77—78, 212.50—217.50, банатска 77—78, 8 месеци 215—220, сремска 77—78, 212.50—217.50, сремска 77—78, 8 месеци 215—220.

ЈЕЧАМ: Бачки нови 63-64 150—155.

ЗОБ: Бачки нови, сремски нови за за август 180—185.

КУКУРУЗ: Бачки и сремски 205—210; банатски 202.50—207.50.

БРАШНО: ОО г Ог бачко 317.50— 327.50; бр. 2. 227—307.50; 5. 277.50—87.50; 6. 260—70; 7. 230—40; 8. 140—50.

МЕКИЊЕ: (без промене).

ТЕНДЕНЦИЈА: непромењена.

ПРОМЕТ: 38 вагона пшенице, 9 вагона јечма, 1 вагон зобя, 11 вагона брашна, 1 вагон мекиња, 5 вагона кукуруза, свега 65 вагона.

Славa Опште Грађанског Друштва

Опште Грађанско Друштво за међусобно помагање у болести и смрти основано 1881. године, прославиће своју славу „Светог Илију" 2 августа у своме дому улица Баба Вишњина бр. 37.

Домаћин је славе г. Радош С. Недић, добротвор друштвени.

Припреме за ову славу чине се у велико. Резање колача извршиће се у 10 и по часова, а за тим примаће гостију и послужење до 7 часова у вече.

Ова стара и хумана установа заслужује сваку пажњу и посету грађанства.

Напад петорице младића на две девојке

У суботу у вече у Карађорђевој улици десио се један непријатан инцидент, који је за час окупио око себе масу света.

Две сестре, г-це Радмила и Смиља Андрејевићеве, обе благајнице у дирекцији речне пловидбе, враћале су се у вече са посла својој кући поневши и дневну касу којом рукују у дирекцији. Једна од њих продаје карте за лању Београд — Земун, а друга за лању Београд — Пан чево, и пошто је уобичајено да новац тек сутра дан предају главној благајни, то су оне дневни приход, који је износио око 15.000 динара поцеле са собом.

Кад су биле близу куће, пет младића искрсну пред њих, и један од њих почео их ударати кишобраном по глави. Мислећи да су их напали да би им отели паре, једна од сестара пребаци ташну са парама преко ограде у авлију, и почне да вичу у помоћ. На њену вику истрчи надзорник куће и упусти се у борбу са нападачима.

Кад је почео да се скупља свет, свих пет младића успели су да побегну, али само за кратко време. Један дечко, који је све то гледао упутио се трчећи за нападачима и видео их како су ушли у кафану „Босфор". Чим је то видео, јавио је праоме жандарму кога је срео цео случај. Жандарм је сву петорицу одмах одвео у кварт самамалски.

У кварту се утврдило да младићи нису имали намеру да отимају паре, нити су знали да их оне са собом имају, већ да је се сваћа и туча ме њу њима појавила из других узрока.

Један од младића тврди, да је инцидент насту пио због тога, што је он почео да се објашња ва са једном од сестара.

Полиција је међутим констатовала да су сви били пијани, и одмах су упутени сви али ће према изјави г. Св. Поповића члана кварта самамалског бити кажњени за прављење нереда.

Шоферн ће и даље добијати дозволе од управних власти

Министарство трговине и индустрије издало је наређење 12. јула т. г. да се све дозволе издате од полицијских власти за управљање моторним колима имају у року од три месеца поништити и лица, која су на основу тих дозвола радила, да се подвргну поновном испиту пред комисијом, коју ће одредити министарство трговине и индустрије.

То своје наређење базирало је министарство трговине и индустрије на решењу Државног Савета, који се по захтеву министарства трговине и индустрије упустио у разматрање спора, који је настао поводом питања надлежности испитивања и давања дозвола возњом моторним колима. Та наредба била је обнародована и изазвала је велико узбуђење код свих управљача моторних кола. Министарство унутрашњих дела стало је на гледиште, да је то наређење министарства трговине и индустрије у супротности са постојећим законским прописима, који тачно одређују власт која има да врши испитивање и способност лица, која имају да управљају моторним колима. Наиме уредба о заштити јавних путева и безбедности саобраћаја не њима од 17. јуна т. г., која је прописана на основи овлаштења и закона о државним путевима од 8. маја т. г., одредила је, да управне власти имају испитивати стручност и способност управљача моторним колима и по положеном испиту давати дозволе за рад. Министарство унутрашњих дела сматра, да покрај овако јасне одредбе не може постојати никакав спор о надлежности. И због тога је упутило акт министарству трговине и индустрије, да оно своје решење у колико се односи на управља че моторним колима (ауто-шофери) измени и доведе у сагласност са поменутом одредбом.

Какво ће бити време

НОВИ САД, 29. (А. Б. Изв. „Правди"). — **Прогноза за све крајеве осим Приморја:** променљивање облачно време са повременим падавинама и умереним ветром промењивог правца. Температура се неће знатно изменити. Местимично може бити слабе кише.

Приморје: делимично облачно са умереном буром.

Београд-Нови Сад: већим делом облачно са умереним ветром промењивог правца. Температура ће се кретати између 10 и 24 степена. Сунце излази у 4.21, а залази у 19,17 часова.

Анкета о рударском закону

У генералној дирекцији руда отворена је данас прва седница анкете за претрес пројекта закона о рудницима. Анкети су били при сутни делегати свих индустријских и радничких комора и представници рударских предузећа из целе земље, тако да је било више од тридесет делегата, сем представника министарстава трговине и индустрије и социјалне политике.

У присуству министра шума и руда г. Л. Радивојевића и стручњака из дирекције руда анкету отворио генерални директор руда г. Виктор Костић.

Поздрављајући делегате г. Костић је изразио задовољство што се у овако великом броју заинтересоване организације и установе одазвале позиву на сарадњу у доношењу овако важног закона. Затим је г. Костић изнео циљ ове анкете и жељу надлежних, да се на њој чују сама начелна мишљења, корисни предлози и да се одреди правац рада на рударском закону. Министарство ће настојати, да овим законом регулише на првом месту односе рударских радника и послодаваца тако, да обе стране буду задовољне. Искрена сарадња обеју страна користиће и министарству и рударским радницима, и рударским предузећима, и нашој привреди уопште.

После говора г. Костића делегати индустриских комора из Загреба и Сплита, као и још неки представници изнели су, да они нису имали пројекат рударског закона раније, те нису могли ни да га простудирају. Због тога је делегат из Сплита предложио, пошто сви не би могли узети учешћа у дискусији, да се анкета за извесно време одложи, а да се израђени пројекат достави на проучавање свима заинтересованим установама.

Министар шума и руда г. Радивојевић, саглашујући се са овим предлогом, такође се захвалио учесницима и предложио да се одложи анкета за месец дана, у ком ће међувремену сви интересенти моћи да проуче пројекат, како би се чуле жеље и мишљења свих и како се не би при изради овог закона пошло ни за корак кривим путем.

Г. М. Топаловић, представник Радничке Коморе из Београда, истакао је, да су радници уложили сав труд да се у овом раду успе и да израђени пројект даје довољно гаранције и здравог основа. Министарству неће сметати и коморе да узме начини и правац рада, али моли да се чују мишљења стручњака.

Г. Л. Радивојевић, на ову примедбу одговорио је, да министарство ни у ком случају не жели да прекрати учешће радника. Ово одлагање значи само тежњу да се овако важан посао сврши заједнички и добро.

Анкета је на крају прихватила предлог да се још за месец дана простудира пројект, а затим да се сазове друга седница анкете, када ће почети дискусија о пројекту. У том међувремену све организације и интересенти изнуђеремене сву организације и интересенти изнуђеремене сву организације и интересенти изнуђеремене сву

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

ГИМНАЗИЈА ПРОФЕСОРА АНДРИЈАШЕВИЋА ради и преко лета. Спрема приватне и редовне ученике. Има интернат, Дачићева 8.

ГРУПА НАСТАВНИКА спрема ђаке из математике, физике, језика и др. Јавити се Вујисићу, Иванковачка 26.

ЗА ЧЕТИРИ МЕСЕЦА можете постати перфектан стенограф. Школарина 150 динара месечно, Краља Милутина 48-а, I спрат.

ГИМНАЗИЈА ПРОФ. МАРЈАНОВИЋА (Симина 21) спрема ђаке за Војну Академију и свих осам разреда гимназије. Ко не положи, новац се враћа.

СТУДЕНТ ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ тражи се да поучава ђаке средње техничке школе. Кнез Милетина ул. 71.

СЛУЖБА

ТРАЖИ СЕ ДЕЧКО од 12—15 година за послуживање код мање породице. Јавити се Светосавска 43.

ТРАЖЕ СЕ вешти аквизитери за скупљање огласа. Обратити се администрацији „Правде" 18136

ТРАЖИМ НАМЕШТЕЊЕ за канцеларијског послужитеља или томе слично. Стар сам 19. год. исто сам и до сада радио у канцеларији. Ступити може одмах. Адреса Добривоје Вицић, Господарски пут 134.

ПОТРЕБАН ЈЕ ученик за колонијалну радњу. Јавити се Јованова ул. 56.

Агенте или агентице уз провизију тражим. Сертиф — Пословни Адресар, Добрачина 33 аванија I спрат.

НАМЕШТЕНЕ СОБЕ

У ЦЕНТРУ ВАРОШИ Издаје се лепо меблирана соба за отмено господина. Електрика, купатило, телефон 26-81. Обилићев Венац 13. 18315

ЗАЛОЖНА БАНКА II степенице, IV спрат елегантно намештена соба са купатилом издаје се одмах.

ИЗДАЈЕ СЕ елегантно намештена соба са засебним улазом Косовска 36, дево.

СОБУ ПРАЗНУ са засебним улазом за канцеларију, у партеру, (двориште) по могућству са телефоном тражим за 1 август у центру. Драг. Поповић, Краља Милана 42.

ИЗДАЈЕ СЕ меблирана соба са засебним улазом одмах, има лифт, Кнез Михајлова ул. бр. 17, 4 спрат лево.

СТАНОВИ

ИЗДАЈЕ СЕ врло леп и модеран стан од 3 собе, предсобље, купатило, подрум и т. д. у Битољској 28 у дворишту. 16815

ИЗДАЈУ СЕ 2 собе са балконом, велико предсобље за трпезарију, кујна са засебним улазом, купатило, соба за младе и остало, чисто и сунчано. 1, спрат Сарајевска 50.

СТАНОВИ у Кнез Милетиној улици бр. 55 има 4 стана по соба, кујна, шупа и остале приналежности за издавање под кирију одмах. Обратити се газдарици у истој кући.

СТАН на 1 спрату, 4 собе, предсобље, купатило, кујна и остало. Употреба телефона, Баба Вишњина 46—42.

ВРЛО ПОВОЉНА КИРИЈА станови од три мање собе, исто соба кујна. Гробљанска 4, издајем одмах.

КАПЕТАН МИШИНА 28 издаје се 2 стана од 2 и 3 собе са целокупним конфором по сниженој цени. Видети од 10—12, 3—7. Упитати настојника.

ЕЛЕГАНТАН СТАН: 4 собе, предсобље, купатило и остало издаје се се одмах, улица Милоша Великог 49. Телефон 46-02.

СТАН од собе, кујне и остало издаје се јевтино у Далматинској 61. Упитати настојника.

СТАН, од собе, предсобља и кујне издаје се у Лозничкој улици бр 26

Доказано је да су свиленни крепови са марком

В. Н. G. 18266

најтрајнији и најпостојаннији

— ОГРОМАН ИЗБОР НАЈМОДЕРНИЈИХ БОЈА —

Krep Sublime	B.H.G. д. 220.-	Krep Saloma	B.H.G. д. 190.-
Krep Renesans	B.H.G. д. 160.-	Krep Dibari	B.H.G. д. 140.-
Krep Manon	B.H.G. д. 120.-	Krep Elegant	B.H.G. д. 110.-
Krep Radio	B.H.G. д. 100.-	Krep de Sin	B.H.G. д. 85.-
Krep za veš	B. H. G.	од цене: 110, 130 и	150 дин. мет.
Krep Saten	B. H. G.	од цене: 150, 160, 170, 180, 190 - 240.-	
Krep Žoržet	B. H. G.	од цене: 100, 110, 125, 140 - 165 д. м.	

Велики избор свила за мантлове од дин. 170.— до 320.—
Велики избор дезенираних Креп-де-шина од цене 100-140 д. м.
Велики избор дезенираних свил. фулара, постојани за прање 65 дин. мет.
Свиленн тоал - де соа од цене: 50, 60, 70, 80 и 85 дин. мет.
Атласа за јоргане у ванредном избору боја 160 см. шир. 175 и 210 дин. мет.

Браћа Х. Габај КОД „Круне"
Београд, Кнез Михајлова ул. бр. 33.

СПАВАЋЕ СОБЕ и ТРПЕЗАРИЈЕ
домаће и стране израде у лепо избору добићете најповољније 17962
КОД „ДАЧЕ" ВУКА КАРАЏИЋА 8. Леп избор плишаних салонских гарнитура, ДИВАНА и ОТОМАНА

Велике летње моде
РО-САЈЕ глат у више боја, ЈАПАНСВИЛЕ дезенирано за прање, КРАГНИЦЕ и РИШЕВЕ плисирано на креп жоржету, РИШЕВЕ од узаних чипака, ЧИПАКА финих за веш, ШНАЛА и ГИРТЛОВА.
Стовариште луксузне робе
Ј. Д. НИКОЛИЋ
Чика Љубина 7. 18286

ЛОКАЛИ

ЦЕНТАР, издаје се одмах модеран дућан са две собе. Обилићев Венац 36. Преко пута „Цара".

Издаје се пекарница, видети Београдска 3. За услове питати Јевремова 58.

КАФАНСКА РАДЊА
врло добро позната и разрађена предаје се под врло повољним условима а због смртног случаја у породици. Упитати КОСТУ КРИТИЋА, трг. Васина ул. бр. 25.
18309

ПЛАЦ
на Топчидерском Брду више Господарске Механе површина 1000 и нешто више м.² може се купити за врло повољну цену. Пл ц се може поделити на два дела. За обавештења упитати админ. „Правде".
18247

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

ТЕРЕН КАМЕНОГ УГЉА који се налази око Пирота продаје се. Упитати Дубљавска 81, госпођу Ђорић.

ТРАЖИМ БИЦИКЛ полован из отплату сиогодом недељно плаћање јавити се сваког дана Таковска број 2 лагирер Е. Х.

АУТО НА ПРОДАЈУ
марке САУЕР врло добро очуван. Обратити се фирми А. ШУТЕЈ, Дубровачка ул. Београд. 18310

Продаје се
лепо имање у центру вароши које излази на две улице.
Фронт 7 м.² дубине око 60 м.²
Агенти искључени.
Цена 900.000 динара.
За обавештења упитати админ. „Правде".
18246

КУЋА НА ПРОДАЈУ за готов новац у Душановој ул. 25. Лице 18 метара површина око 1000 м.² са излазом у Скендербегову ул. 8. Посредници искључени. Јавити се г. Тихомиру Антовићевићу Кр. Петра 18. 18312

ПРОДАЈЕ СЕ КУЋА И ПЛАЦ Плац 328 кв. м. Кућа се састоји из једног одељења зиданог од тврдог материјала. (4 са 4, висина 3 метара), зидане шупе и остало. Цена 48 киљада динара. Продужење Веселинове 16. Питати целог дана.

КУЋА НА ПРОДАЈУ, плац површина 327,27 квадратних метара од тврдог материјала са четири одељења и веранда, електрично осветљење у Љубе Давидовића ул. бр. 46 Трамвај бр. 6, последња станица, пет минута иза Цветковог кафане. За услове обратити се код Банковића обућара, Београдска 37.

АПАРАТ пиваки мали исправан као и велики за хлађење меса продаје се јевтино. Упитати у кафани „Добро јутро" код ж. станице.

РАЗНО ПОКУЋАНСТВО јефтино и хитно продајем, Гундулићев Венац 25, испод Бајло нове пиваре.

Продаја школских клупа. Управа IV м. гимназије у Београду има за расходовање око 200 ђачких клупа. Ове клупе излазе продаји на дан 29 јула т. г. у 8 часова пре подне у згради гимназије, Студеничка бр. 83. Исте се могу видети сваког дана од 9 до 12 часова пре подне. Из канцеларије директора I Мушке Гимназије у Београду.

КУЋА НА ПРОДАЈУ у Дурмиторској ул. бр. 8, има 2 собе, 2 куће и подрум, укупна површина земљишта 516,84 мет. За цену и услове обратити се Жики Миловановићу, Васина ул. бр. 13. Посредници искључени. Илија Давидовић, Романовића. 18313

18 ПЛАЦЕВА НА ПАШИНОМ БРДУ — кафана Златан Праг Продаја на трогодишњу отплату. Цена од 50—70 динара 1 м². Инжењер Младеновић, Лауданова 23. Телеф. 52-84.

ФОРД потпуно нов отворен
ЛИТОГРАФСКЕ РУЧНЕ ПРЕСЕ потпуно нове неупотребљене (два комада),
ПЕЋИ КАЉЕВЕ најбољег квалитета
(чувене Мајстнер).
ПРОДАЈЕ
ДУНАВО ПОСАВСКА БАНКА
Кнеза Михајлова 54. Тел. 22-32.
18251

Канта за сметлиште, прописаних немачког типа, већу партију продајем по изузетно јефтиној цени од Динара 200.—. Упозоравам да једино моја радионица фабрикује канте са специјалним машинама те ћете добити гарантовано добру и прописну канту за цену по којој вам нико ни приближно и може дати. Тражите на телефон 42-66 да вам се пошаље кући. Браварска радионица Драг. Радуловић, Краља Петра 94.

КУПАТИЛО ПЛАЖА
на најлепшем месту дунавског Кеја најприступачније пешке и колима, звано „Мон - Плезир". Продаје се су јеку рада са најуређенијом ресторацијом и целокупним нивеатром. Ради ближег обавештења јавити се истом купатилу или Тел. 18-18. Кнез Михајлов Венац бр. 57. 18197

Продаје се
врло лепо имање у центру вароши, површина око 1000 км.² Дуг код Управе Фондова 500.000 динара.
Цена 1,600.000 дин.
За обавештења упитати у администр. „Правде"
18245

Данас
„ЛУКСОР"
САЛА И БАШТА — ТЕРАСА
Забрањен за младеж испод 16 год.
Песма љубави
Режирао: Димитри **Буховецки**
у гл. ул. **Ме Мурej**
Род Д'Арси
и **Лоји Хуџес**
ДОЛАЗИ: 18307
Маријон Девис
и **Конрад Нагел**
у Метро-Голдвин премијери-комедији
ТИХА УЛИЦА

„НАРКИПО"
Данас 12 чинова
Луда младост
6 чинова из спортског живота. У гл. ул.:
Вилијам Хајнес,
Алиса Деј
и Жан Холт
и 6 ЧИНА УРНЕБЕС ШАЛЕ
ДОЛАЗИ: 18308
Књегиња из Одесе
ЛИА МАРА

БРОДАРСТВО
В. Јездића и И. Бакарића
Београд — Телефон број 26-62.
1. Свакодневни локални саобраћај Београд—Панчево и обратно
Из БЕОГРАДА за ПАНЧЕВО полази: 8, 9·30, 13·50 и 19 часова;
Из ПАНЧЕВА за БЕОГРАД полази: 2·15, 9·20, 11·15 и 15·10 ч.
2. Свакодневни, сем недеље, саобраћај Београд—Обреновац и обратно
Из БЕОГРАДА за ОБРЕНОВАЦ полази у 16 часова
Из ОБРЕНОВЦА за БЕОГРАД полази у 5·30 часова.
Врши превоз денчане робе.

КУЋЕ НА ПРОДАЈУ

ванредно лепе, солидно зидане, на врло здравом месту, спроведен водовод и осветљење, трамвај пред кућом, у Јове Илића ул., обратити се ДУНАВО ПОСАВСКОЈ БАНЦИ, Кнеза Михајлова ул. 54. Тел. 22-32. 18255

РАЗНО

ПРЕДАО БИ, А ПРИМИО БИ и ортака, у моју кафанску-хотелску радњу, која се налази у центру Београда, пошто услед старости немогу више сам да обављам посао. **ПЛАСИРАО БИ ДО 800.000** хиљ. дин. на хипотеку имања, у веће и мање суме, или би купио добро рентабилно, мање или веће имање. За обавештење упитати писмом Светозара Госића Костолачка 33. 18298

САВРШЕНСТВО против трипера — капавца. Лек даје могућности да свако буде излечен. Пиcати на поштански фах бр. 182, са пошиљком једне марке од динара.

ТАЈНО ПРАЋЕЊЕ и надзор особа врши Детективски Биро „Безбедност". Чика Љубина 19-П. Телефон 35-87.

НОВО НОВО
НОВЕ ИНДУСТРИЈЕ и НОВИ ЗАНАТИ НА ПОМОЛУ.
Патент Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца Бр. 5846, под именом: **Нови Грађевински материјал чији је главни састојак слама,** створиће стотинама нових индустрија и заната а запослиће и даће живота и зараде милионима послодаваца и радника у нашој Краљевини и целоме свету.

Горњим патентом се праве од сламе: врата, прозори, намештај, калдрма, друмови, плоче, даске, гредо, летве, бандере, цигле противу влаге, линолеум, цреп и ћерамида, дах папир за покривање грађевина и изолацију од влаге, бурад, цеви за подовод и канализацију, вагонски, авионски и цеплински делови, чамци, лађе, шлепови, разне конструкције, куће, бараке, астали, столице, кутије, сандуци, фабричке ципеле, шлипер за железнице, вештачка острва за спуштање авиона на морима итд. итд.

Траже се купци лиценце за горњи патент у свима Општини а патент се продаје такође и само једном предузимљивом предузећу, банци или финансијеру.

Може се створити и **акционарско друштво за експлоатацију патента како у нашој држави тако и у свима државама целога света.**

За сва обавештења обратити се провалазачу: инжењеру Тодору Шубаревићу, Кнез Михајлова ул. 41. — Палата Јефта М. Павловић и Комп., Београд. 18263

ПЛИСИРАЊЕ, прање, пеглање и хемијско чишћење хаљина, луксузног веша и искварног плиса. Јакшићева 11, П. спрат лево.

ПУТНИЧКИ БРОДОВИ
Бродарства Ташка Наумовића

саобраћају на следећим линијама и по ниже означеном реду почев од 22. маја 1929. године и то:

БЕОГРАД - СМЕДЕРЕВО СВАКОДНЕВНО
Брод полази из Београда у 5 час. по подне и низводно до дирује следеће станице:
1) Панчево (Тамиш-варош) стиже у 6 час. по подне а полази у 6.10 час по подне.
2) Ритопек, стиже у 6.55 у вече а полази у 7 час. у вече.
3) Грошку, стиже у 7.25 у вече а полази у 7.30 час. у вече и стиже у
4) Смедерево у 8.20 у вече.
Овај брод има везу у Смедереву са бродом за Ковин-Град.

БЕОГРАД - ДУБРАВИЦА
Овај брод саобраћа сваког дана сем уторника. Брод полази из Београда у 12.45 по подне и додирује следеће станице:
1) Ритопек, одакле полази у 2.25 по подне.
2) Грошку, одакле полази у 3 часа по подне.
3) Смедерево, одакле полази у 4.10 по подне.
4) Ковин-Град, одакле полази у 4.50 подне и
5) Дубравица, где стиже у 5.25 по подне.
Овај брод има везу са возом за Пожаревац.

СМЕДЕРЕВО - БЕОГРАД СВАКОДНЕВНО
Брод полази из Смедерева у 11 часова ноћу и додирује следеће станице:
1) Грошку, стиже у 12.15 ноћу а полази у 12.20 ноћу.
2) Ритопек, стиже у 1 час у јутро а полази у 1.05 у јутру.
3) Панчево, (Тамиш-варош) стиже у 2.15 у јутру а полази у 3.20 у јутру и
4) Београд, где стиже у 4.45.

ДУБРАВИЦА-КОВИН-СМЕДЕРЕВО
Брод полази из Дубравице сваког дана, сем уторника, у 7 час. у вече из Ковин-Града полази у 9.30 ноћу и стиже у Смедерево у 10.15 ноћу. Овај брод има везу у Смедереву са нашим бродом који полази за Београд у 11 час ноћу.

СМЕДЕРЕВО-БЕОГРАД
Овај брод саобраћа сваког дана сем, среде, и полази из Смедерева у 3 часа у јутру и додирује следеће станице:
Грошку, одакле полази у 4.30 у јутру.
Ритопек, одакле полази у 5.30 у јутру и стиже у
Београд, у 7.55 часова у јутру.

БЕОГРАД - ПАНЧЕВО И ОБРАТНО.

БЕОГРАД - ПАНЧЕВО
Брод полази у 11.30 час. пре подне и у 5 час. по подне.

ПАНЧЕВО - БЕОГРАД
Брод полази у 3.20 часова у јутру и у 2 час. по подне.

БЕОГРАД - ВЕЛИКИ БЕЧКЕРЕК СВАКОДНЕВНО
Брод полази из Београда у 1 час. по подне и узводно додирују следеће станице:
Земун, одакле полази у 1.25 часова по подне.
2) Нови Бановци, одакле полази у 2.15 по подне.
3) Стари Бановци, одакле полази у 2.30 по подне.
4) Сурдук, одакле полази у 3.20 по подне.
5) Тител, одакле полази у 4.30 по подне.
6) Ечка, одакле полази у 6.40 по подне и
7) Велики Бечкерек где стиже у 8 часова у вече.

ВЕЛИКИ БЕЧКЕРЕК - БЕОГРАД СВАКОДНЕВНО
Брод полази из Великог Бечкерека у 3 часа изјутра и низводно додирује следеће станице:
1) Ечку, одакле полази у 4.25 часова изјутра.
2) Тител, одакле полази у 6.30 часова изјутра.
3) Сурдук, одакле полази у 7.20 пре подне.
4) Стари Бановци, одакле полази у 8 часова пре подне.
5) Нови Бановци, одакле полази у 8.15 пре подне
6) Земун, одакле полази у 8.45 пре подне и стиже у
7) Београд, у 9 часова пре подне.

Сви наши путнички бродови примају на превоз за све станице које наши бродови додирују, денчану и вагонску робу. Вршимо у Панчеву реекспедицију за цео Банат. Са свију наших агенција прима се роба за Пожаревац. Мало Црниће, Батушу и Петровац, која се директно упућује преко Дубравице. У Нов. Бановцима и Сурдуку брод ће примати путнике чамцем ако време за то буде повољно.

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА 1.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА". ДЕЧАНСКА 10

Пожар у Пиреју

—:—

ПАРИЗ, 29. јула. — Авас јавља из Атине, да је у Пиреју избио жесток пожар. Штета се цени на 18 милиона драхми.

Концерт шабачког певачког друштва „Занатлија" у Бањи Ковиљачи

—:—

БАЊА КОВИЉАЧА, 29. — (Р. Н. изв. „Правди"). — У недељу 28. јула у вече приредило је код „Подриња" Шабачко Певачко Друштво „Занатлија" врло успео концер. Мешовит збор „Занатлије" отпевао је неколико композиција Јоксимовића, Милојевића, Мокрањца и др. После концертног дела настала је игранка. Многобројна публика која је присуствовала овом концерту на крају бурним аплаузом поздравила је извођаче. „Занатлија" се је у понедељак повратио у Шабац са ове кратке успеле турнеје.

У блаженом очекивању

радосног догађаја врши госпођа Марица све припреме. Већ је спремљена за ново биће дражесна одећица, мирисна и бела као снег, јер је за прање узето јединствено средство

ШИХТОВ РАДИОН

Одговор г. др. Винка Витезице на критику г. Богдана Поповића

Професор г. Богдан Поповић

— „Monumentum aere perennius" —

П. Г. Директоре,

Пошто сте у Вашем цењеном листу донели готово у целости критику г. Б. Поповића на две моје књиге, молим Вас објавите у целости и овај мој одговор на ту критику, као што сте већ у јучерашњем броју почели.

*

Наставак од говора г. др. Витезице гласи:

Ко хоће да добије слику „научничке искрености", „акрибије", објективности и „поштења" треба да прочита последњу главу критике г. Богдана Поповића.

Г. професор се овде на врло провидан начин чува да објасни шта је управо Упоредна историја књижевности, и не само то, него иде даље и хоће да побрка појмове Упоредне историје књижевности са појмом светска књижевност. То се г. професору чини врло лако, јер је он то исто радио кроз цело време своје каријере, тако да данас, посде 36 година његовог наставничког рада, није јасно ниједноме професору књижевности на београдском Универзитету шта је то шта је г. Богдан кроз то време предавао. Ни један од њих не зна шта је то Упоредна историја књижевности, ма да она деценијама стоји на челу једног пуног испитног групи предмета и заведена је као обилигатни предмет у свим осталим књижевним групама! Још мање знају шта је то Упоредна историја књижевности они који су код г. професора Богдана Поповића у томе предмету дипломирали.

Зашто то у својој критици г. Поповић хоће да сакрије? — Неоспорно из своје научничке акрибије. „Акрибија је" — каже г. Б. Поповић — „особина ума, али је она и великим делом и особина морална, и дужност је сваког научног радника да однегује у себи навику савесности, брижљивости и прецизности". И све су те особине г. Поповића, интелеуталне и моралне; јесу неоспорно! — — — Г. Б. Поповић неће да дели један појам од другога, јер би тиме јасно показао где је пукотина његове велебне зграде, коју је он на тако чврстим темељима сазидао! Г. Б. Поповић међутим не зна шта ће са тим депим научним именом његове катедре које му је било дато „ad personam" јер ни пре ни после њега нема те главе која би могла да засија тим ореолом! Али то ништа не смета што се г. Поповић за цело време своје каријере није потрудио да изведе на чисто тај појам и тај метод литерарне историје, што је предавао без икаква система, фрагментарно и на дохват — све према своме личноме расположењу, само поједине главе из совјетске књижевности — преводећи их из поменутих компендија — и то оне које су студентима научно и практички било од потребе. Г. Богдан Поповић предавао је т. зв. светску књижевност, а не Упоредну историју књижевности, како су Закон и Универзитет од њега тражили. Он се у главноме закланьао за своју „Теорију књижевности", која је такође са том катедром била здружена, — са пуно поверења од стране факултета, коме он није по савести одговарао. Тешко ономе који би имао куражи да сведе ту воду на прави ток, јер би се онда имале да покажу застојале воде и пли ћаци би показали своје дно!

Од год. 1923. када сам ступио на Универзитет као асистент за ту катедру, па до данас, као доцент исте катедре, радио сам са студентима онако, како сам после великог и тешког студија дошао до убеђења да треба радити. Проучио сам свесно упоредне методе историског приказивања литературе које је наука данас дала, и створио један метод рада, један систем који је одговарао карактеру овакве катедре. Г. Богдан Поповић већ од првог почетка није могао то да поднесе, ма да је с почетка врло вешто крио своје негодовање, ограничујући се критиком само на вечерама у кругу својих пријатеља — у духу једне загрижљиве сусетке, — како ја читам ауторе које не би требао да читам. Сасвим је природно, да је тај однос морао да једнога дана вулкански избије. Што се ишло даље, ситуација је била све тежа, јер сам ја радио неуморно, са одушевљењем, са великом љубављу према онима који су ми били поверени и који су почели да осећају оријентацију и лакоћу у сређивању историских факата, једном речју: литература је почела да им прелази у доживљај, у живот, у философију живота! Ја сам за г. Б. Поповића све више био проблем, и није се само он трудио око тога како да се нађе модус којим би се пријајшле стање рехабилитирало. Све ово што је г. Б. Поповић ове године урадио противу мене у факултету и изван њега, цела ова његова плеяменита акција има за циљ рехабилитацију!

Није то била стара од ситног домаћаја коју је требало решити. Универзитет, кад је престао да буде „Велика школа", добио је засебне катедре појединих националних књижевности, и тада је ранија катедра, коју је држао почивши професор Светомир Николајевић и Б. Поповић једно време, постала немогућа. Требало је наћи место тога нешто ново, што уноси нове и најновије резултате литерарног историског испитивања. Г. Б. Поповић се окружио том титулом: створила се на Универзитету катедра за Упоредну историју књижевности и дали су је њему. То је било год. 1906. Дакле пре више од 20. година. Када сам године 1923. дошао на Универзитет, затекао сам оно исто што је било године 1906. Није ми сврха да овде износим трактат о упоредном приказивању историје књижевности. Ја сам то у безброј мојих предавања учинио

Г. др. Витезица

теориски и практички, и понављао то исто на почетку сваког семестра за нове студенте, али сем мојих ђака, нико од господе професора није се никада потрудио да дође и види шта је то, што на једном обичном предавању сакупља толику младеж, и дупком пуни највеће сале на Универзитету слушаоцима међу којима је увек био и један број са других факултета и поред њих и неколико интелектуалаца различитих професија. Ја позивам г. Богдана Поповића и сву осталу господу професоре књижевности на нашем Универзитету, да ми докажу да су знали против каквог метода литерарног испитивања гласају када су противу мене гласали на предлог г. Богдана Поповића који је у своме реферату a priori тврдио да мој метод не ваља, и то говорио људима којима ни свој метод није никада објаснио а камо ли мој! — Поред тога позивам г. Поповића и осталу господу да ми објасне какав је то предмет за који су мени изабрали заменика на предлог г. Богдана Поповића.

Г. Богдан Поповић је деценијама држао у заблуди цео философски факултет тиме што никада није био у стању да изведе на чисто задатак поверен му као професору. Он је умео својом речитошћу да створи велики нимбус око своје делатности и знао да фасцинира оне који су му приступали. Сваки изгред, ма са које стране дошао, морао је или да се утопи у море његовога „великога" ауторитета, или да га нестане са лица земље!

Др. В. Витезица

— Наставиће се —

ЈУЛСКИ ДАНИ У ПОЦЕРИНИ

Поцерином у дане жетве и дане сељакових радости...

— СА ВЕЛИКИМ ЖУПАНОМ ОБЛАСТИ ПОДРИНСКЕ Г. СТЕВАНОВИЋЕМ КРОЗ РАВНО ПОЦЕРЈЕ И ВАЛОВИТИ ЈАДАР. — ПРАЗНИК ЗРЕЛОГ ЖИТА. — ЖЕТВА, ШЉИВЕ И ВИНОГРАДИ. —

ТЕКЕРИШ, крајем јула. — Топал и сунчан јулски дан. Аутомобилима дижемо се заталасаним Поцерјем. Надлежни иду у инспекцију, г. Бора Стевановић велики жупан Области Подринске, г. Милован Петровић, шеф финансијске Управе у Шапцу и г. Милан Н. Станојевић, школски надзорник.

Прво град, па поља, па села, па поља... По њиви растурени радници или жњу или загрћу кукуруз. Певају весели, раздрагани. Пред очима титра нам у затвореном плавом небу горостасни Цер. Идемо, журимо ка њему. И он нам је сваког минута све ближи и јаснији. Дижемо се лагано и спуштамо. Пролазимо мирну Варну, ту баш где се почиње Цер да загиба, а онда, губимо се кроз њена родна поља. Таласа се зрео клас ту из подножја, испод наших стопа. Запева тај пожутели, озлаћени пејзаж у очима, у небу. Диже се тамо негде на ивици гај да уковири ту златну зреліну. И све тако као да је неки бесмртни сликар радио кичицом. А сунчан дан, топао и спарав. Пада нам зној са лица и чела. Топло је, а тако мирно

Човек, или се дизао први или десети пут овим загибастим брежуљима, има у истину исто осећање. Лепотом проткани су ови пејзажи, а овако озлаћени сунцем и успавани тишином јулског дана, они се некако несвесно и тако јасно уписују у меморију. И тако увек остају драги у сећању.

И све што се више дижемо уз огранке и заталасане брегове, све нам даље равни, а ближи Цер. И нехотично обузима нас неко осећање тако болно. Намеће нам се питање, а ћутимо. Идемо баш оним странама и стазама где се борила два народа пре петнаест година. Прошло је тих петнаест година као петнаест дана. Прошло, и рекао бих да се није ништа изменило а толико се изменило. Колико је ту пало жртава и проливено крви. Ето, крв је проливена баш овим странама. Ту се таласа сад зрео клас и модар кукуруз. Ето виноград срушен, уништен сад је обновљен и огрождао. Јули је, скоро ће август, петнаест година од битке и крви, скоро Преображење и зрео гроздј.

Срећемо сељаке. Иду у град, неки се враћају. А они ето пролазе ретко. Па ради се, нема се кад. А сваки тако раздрагани и весео. Скида капу. Погнуо се а торба виси о рамену. У дворишту живина. Воњњак мало родио. Тхе, не мари родила је летина и поврће. Шљива где где омашила, пропала, а где где ето савила се до земље, крха се већ. У једном дворишту хујн дреш. вршај. Дохрана. Јечам већ порађен, у крстине саденут. Скоро ће и пшеница, мало још само да провене. Ваљда ће бити добро времене моћиће се. Има времена, Боже мој, чекао је он целу јесен и зиму може и сад. Може још који дан чекати, него тако скосити и у стогу забуљати, увенути.

Прелазимо преко низа малих дрвених мостова. Окука, горе, па доле, па мост. Па онда даље. Луг, па шљивик, па виноград, па опет луг. И ево нас дижемо се дагано. Ту смо. Текериш. Пред очима на пуклој голети диже се споменик церских хероја. Идемо ка њему. Заустављамо се и силазимо. Ограђен, а око њега засађене руже и јоргован. Руже процвале. Горе цвеће и кандило. Засађен шимшир зелени се. Подигнуте и камене клупе за одмор оних који дођу ту да разгледају споменик и да се поклоне сенима хероја. Ту је и неколико пушака из церског окршаја нађених доцније. Дижде се крај споменика и депа капела и кућа за чувара. У капели ће бити смештени венци којих има преко стотину. Велики број донесен је прошле године о прослави и свечаном освећењу, а велики број и доцније. Тако ове године на Видов-дан положили су венци и руски козаци са шабачком руском колонијом.

Пуштамо се одатле доле у село. Дочекује нас већи број сељака. Велики жупан Области Подринске долази! Инспекција! Прилазе сељаци и говоре о себи и другом. Подаваче своје радости и износе своје јаде. Ту је и г. Милован Петровић који неуморно ради на упису акција привилеговане Народне Банке. Та искоришћује и овај моменат док је г. Стевановић у инспекцији. Ту је и г. Обрад Ђекић биб. председник Обласног Одбора Самоуправне Области Подринске. Доста се прича највише о жетви и воћу. Ето Текериш је у Јадру. Удаљен од Шапца 32 километра. Прослављен из битке из 1914. године, и обележен познатом песмом:

Доћи Швабо да видиш
Где је српски Текериш!

А реч Текериш и јесте мађарског порекла. У оригиналу она значење има вулгарно и отуда говорило се да се Текериш назове Војвода Степа, у знак сећања на бесмртног војводу победника са Цера и Доброг Поља. Иначе Текериш су изгледа и основали Мађари. Можда још Саксонци. Ту су у близини били велики рудници на којима су у главном радили Мађари. Можда још за време Цара Уроша! Данас нема ни помена о мађарима, сем што се једно рудиште, од Текериша удаљено два километра, назива „мађарско гробље". А ето судба је хтела да Мађари баш ту вођени Поћореком буду разбијени, баш ту у месту који су можда засновали њихови претци рудари.

Седимо ту и разговарамо о свему и свачему. Причају сељаци, причамо ми. Г. Ђекић навађује да сиђемо до Бање Бадање да видимо како је.

— Да видимо дрвени порцулан, добацује му један из групе, уз уринебесан смех. Позива нас све редом. Неће нико. Скоро ће мрак а када да се вратимо? Други пут. Ту је и свештеник г. Туфегић чија парохија износи четрдесет кило метара у квадрат. Раштркана села. Он јаше коња са бисагама. Сад ће мале бисаге, каже, да замени великим јер је дошла жетва, а родна година, има се. Он врши своју дужност и зна! Зна он, знају сељаци! Смех, хоћемо да идемо. Г. жупан је завршио инспекцију и смењо председника. Новог довели с њиве. А добар човек кажу. Хоћемо да сватимо, седамо у кола и полазимо, а г. Ђекић раздрагап довикује:

— Дођите у Бадању, да видите бању будућности, да видите шта раде наши и како живе...

А вече пада. Сутон се уморно спушта, на загибани Цар. Ноћ је, ни прва ни последња. Врањају се уморни тежаци са њива и копачи из лугa и потеса. Журимо, магле се вечери ћуштају и мир. Јасно се уписује у ведро небо врлет и врх где леже рушевине Тројанова града...

Шуми до неба зрео клас и модри кукуруз а мири јулски запарна ноћ. Враћамо се низ доле, низ брг у ноћи ведрој и мирисној...

Дивна је земља Србија!...

Судар бродова у Грчкој

—:—

ПАРИЗ, 29. јула. — Авас јавља из Атине да су се два брода сударила у Арголиском заливу. Један од њих је потонуо. Осам лица се удавило.

Крвава туча између цигана и коцкара на вашару

—:—

СВИЛАЈНАЦ, 29. — (Е. изв. „Правди"). — На овдашњем вашару догодила се једне страховита туча, у којој су пале две жртве.

Богосав Стефановић, најбогатији цигански из Ћуприје био је дошао са својом жељом на вашар да пазаре. После доброг пазара, они су сратили у једну вашарску кафану, где су почели да пију.

У том је у кафану наишао и један познати коцкар Петар Викелић из Крушевца. Он је такође био дошао на вашар са својим другом Хамдијом Накићем, да врше своје операције код иоивних сељака. Викелић је приметио на Богосављевој жени једну скупоцену гривну и тражио је згодну прилику да је се дочепа. Приашао је столу за којим су седели Богосав и његова жена, упознао се и почео пити са њима. То пијанчење је трајало неколико сати. Петар је хтео да опије Богосава и његову жену, па тада да отме гривну. Кад му се учинило да су Богосав и његова жена довољно пијани, он је невероватном брзином прискочио Богосављевој жени Ружи, зграбио је за леву руку, отео јој гривну и почео да бежи. Све се то догодило за неколико секунди.

Ружа је одмах надала вику и потрчала за њим. Чувши вику, неки људи ухватили су Петра на самом излазу из крчме. У том је стигао и Богосав са Ружом. Онако загрејани алкохолом и разјарени дрскошћу лопова, почели су обоје да се бију са Петром. У тој тучи и гужви Богосав је извадио из џепа џепан стари брауниг и почео с њим ударати Петра по глави и врату. Крв је из рана пошурила, а Хамдија, видећи да је му друг настрадати прискочио је и додао му нож. На то је Петар скочио и једним замахом сјурио нож Ружи испод леве дојке. Жена се срушила и после неколико тренутака издахнула. Видећи то Богосав се још више разјарио и полетео на Петра да му отме нож. У гушњу Петар му је задао неколико тешких убода у слабину, услед чега је Богосав са обливен крвљу онесвешћен пао на земљу.

Обавештена о овоме полиција је одмах ухапсила Петра и Хамдију, а Богосав је пренет у болницу где му је указана хитна лекарска помоћ. Лекари сумњају да ће остати у животу. Његова жена је, после обдукције, сахрањена уз велико саучешће мештана.

ДЕЧИЈЕ ЧАРАПЕ
СА ЖИГОМ
КЉУЧ
НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

Генерал А. КОШКО:

Мемоари једног криминалисте

— Сцене из криминалног света царске Русије. —

20.

А затим сабравши се продужио је:

— Ако већ има који човек који ме жели, то је мој бивши помоћник Синкин. Он је био врло непоштен и отпуштене две године пре мојег повлачења ја сам га отерао називши га лоповом. Напуштајући ме он ми је претио:

— Чекај само, стари враже, ти неш то скупо платити! али од тога времена већ је прошло пет година.

— Имате ли ви можда његов рукопис?

— Сигурно, имам га у старим трговачким књигама.

Плошкин је отворио једну, прелистао је па ми затим пружи:

— Ево његовог рукописа!

Прочитао сам га. Називи робе и цифре били су означени доста неправилним рукописом. Упоређујући га са оним у писму, који сам тобоже сам да је био различит.

Сутрадан, пошто сам добио добра обавештења о Плошкиновом сину и пошто сам добио фотографију раскасапљеног леша, отпутовао сам у Пензу.

Овде сам позвао директора криминалне полиције и шефа варошке полиције В. Андреја и запитао их да ли су добили обавештења о нестанку 14-годишње девојчице. Обојица су ми одговорила да је нека Ефамова, продавачица у државном стоваришту вина обратила се полицији молећи да се пронађе њена 14-годишња кћерка Марија, која је нестала. Она није могла ни на кога да посумња да ју је одвео. Полиција је повела истрагу али без икаквог резултата до сада.

Одлучио сам да саслушам Ефамову и младог Плошкина.

Сећање на ову растужену мајку је једно од најмучнијих у мом животу. Она је испричала да је годину дана раније њена кћерка ступила као радница код једне кројачице, неке Знаменскаје. Испочетка живот јој је био доста тежак, али у последња два месеца Знаменскаја је сасвим изменила држање према девојци и постала је трпељива и добра. Маша је нестала на сам први дан Ускрса, дана којег је она провела са својом мајком. У два часа по подне она је замолила мајку да јој допусти да се мало прошета у Лармонтовом парку, али се она више није вратила кући.

Узнемирена мајка тражила ју је по целом граду, отишла је и до кројачице, али Маша је сасвим нестала не оставивши никаквог трага. После једне ноћи великих мука, сирота мајка пријавила је нестанак девојчице полицији.

Врло узбуђен пружио сам јој слављену и шарену пантљику и упитао сам је да ли је позна. Мајка ју је грчевито зграбила и са очима пуних суза муцала је радосно:

— Да, да! То је најмилија пантљика моје Машенке.

Нећу да вам приповедам мучну сцену која је настала, када сам несретној мајци саопштио страшну истину.

Саслушавши Михајла Плошкина понешто је растерало тугу која ме је била азокупила за време разговора са Ефамовом. Сретни верник појавио се предамном, нафризиран као овца, са краватом исте боје као и лице, а на кажипрсту је имао прстен са огромним амстистом.

— Јесте ли ви имали намеру да пошаљете пакет вашим родитељима у Москви?

— То сам требао учинити, јер родитеље, ви разумете, њих треба поштовати, али љубав ме је занела и ја сам заборавио на своју дужност.

— А ви им нисте писали за Ускрс?

— Не, нисам имао времена да им честитам.

— Упркос томе, они су од вас добили један пакет од три пуде.

— Ви се шалите сами.

— Читајте!

Пружио сам му писмо. Он га је пажљиво прочитао и остао отворених уста, укочен са погледом управљеним према мени.

Пошто сам у Москви већ упоредио његов рукопис са овим у писму, и како нисам нашао никакве сличности, пустио сам га у миру не објашњавајући му необичну тајну. Он ме је уверавао да осим његове верене њених старих родитеља нико не зна адресу Плошкина у Москви.

Одлучио сам да их за моменат оставим у миру и да неопходно посетим кројачицу Знаменскају. Обавештена о њој, која сам добио од локалне полиције нису била за њу ласкава.

Преобукао сам се и маскирао као скитница у дроњама, црвеног носа, рашчупане косе, носио сам испод руке један пакет у којем сам имао дугмета, пантљике, везове и другу сличну робу. Попео сам се спорединим степеницама у њен стан. У кујни за једним великим столом седеле су две девојчице од око 14 година и једна од седамнаест, које су прождрљиво јеле кашу од бунгура из једног великог лонца.

Закашљао сам се и са промуклим гласом прогунђао:

— Пријатно, госпођице!

Све три су се окренуле и када су ме виделе у мојим дроњама ништа ми нису одговориле, и продужиле да једу.

Најзад ме старија упита:

— Шта хоћеш?

— Хтео сам да говорим са вашом госпођарицом.

Десет минута доцније чуо сам кораке, а у кујну је ушла једна жена још млада са којим већ унапред припремљеним смешком, али када ме је видела намрштила је обрве и строго ме је упитала:

— Ко си ти и шта хоћеш од мене?

Смејући се бестидно, одговорио сам:

— Ко сам — то можда зна сама мајчица Волга, али ја вам заиста имам нешто да понудим. Ја ћу вам искрено рећи, да ме је спопала жеља да пијем, а ја немам ни копејке у џепу. Помислио сам да одем до једне кројачице и да јој понудим корисну и јефтину робу. Изволите погледати госпођо.

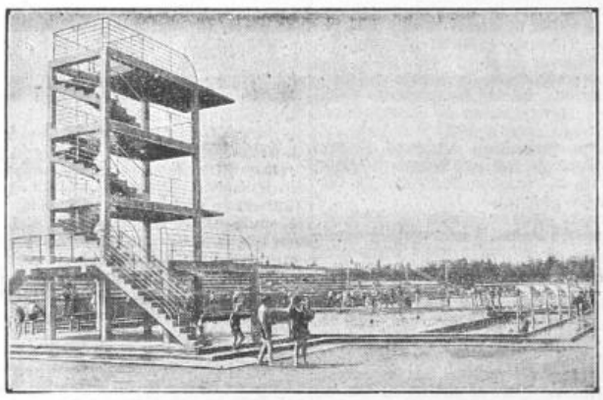
Кројачица је почела пажљиво прегледати робу, после чега је настало једно бесомучно погађање. Ја сам тражио само половину цене, али она ми није понудила ни четвртину, говорећи ми да она врло добро зна да је то украдена роба. То је трајало најмање пола часа. Обоје смо већ промукли када је она најзад купила за четири рубље, што сам ја платио осамнаест.

Сад се више нисам двоумио са које стране да отпочнем истрагу. Послао сам телеграм моме помоћнику у Москву тражећи да у Пензу упути детективе Сергијева и госпођу Тихомирова. Сергијев је био човек педесетих година, бивши коњички официр са физиономијом једног бонвивана. Госпођа Тихомирова била је од велике користи, када је требало да се одигра улога једне „даме". Она је имала лепо понашање, говорила је доста добро француски и енглески и облачила се укусно.

Оба детектива, по њиховим пасошима господин и госпођа Сергијев, стигли су у Пензу за тридесет и шест часова и узели најлепше собе у оближњем хотелу Трајман. Ја сам их одма потражио и пошто сам их упознао са целом ствари, поверио сам им да сами израде план, али да ме стално обавештавају.

СПОРТ

Успела освета

Место великих немачких утакмица: стадион у Бреслави

ВАНРЕДАН ПОЧЕТАК, ТРАЉАВ СВРШЕТАК

Црвени су јуче опет укрстили ноге са „шумским људима", јер су хтели да врате мило за драго, и нису прошли рђаво. Кад се узме у обзир да су наступили без Ивковића, Б. Поповића, Р. Добријевића и Вирића, онда је њихова победа од четири према два над одличном дружином црно-белих добар знак снаге. Њихов састав је гласио овако: Пантић, Петровић, С. Поповић, Димитријевић, Лончаревић, Младеновић, Хрњичек, Јовановић, Лубурић, Милошевић, Чичановић.

Вратар се постављао изванредно и био сигуран у хватању лопте, макар хитац долазио из близа. Десни бранич је био главни стуб одбране, док се леви прилично снашао у новој улози. Десни бранич је пао у очи снажним дејством, леви просечним али равномерним отаљавањем посла, средњи пак сјајним потезима до одмора и постепеним попуштањем касније. Десно крило и лева спојка су надвисили остале стреље и истакли се опасним јуришањем. Лево крило је радило несрећно, воља слично и десна спојка недовољно живахно.

Чета је дакле била неуравнотежена и колебљива. Често је сва зависила од држања појединаца и готово никад није могла да узме мах као целина. Што је ипак успела да савлада живаног супарника ваља приписати вољи да се прикаже гледаоцима као друштво које не игра споредну улогу у великом лову на савезне бодове. Требало се представити као стварни изабраник.

Али Југославија крај свега није била на висини задатка. Први четврт часа играла је изврсно и онда се готово распала. Узрок би се могао наћи у околности да су отсутни били најбољи чланови, као и да је један новајлија са завидљалком покварно сво расположење. Несумњиво, да је и мушка игра Сокола била уплетена у ову ствар.

„Шумске људе" је у почетку збунио полет домаћина. Затим су јевтино затресли мрежу и онако раздрагани убацили свесни исправно још једну лопту, па су урадили много да изједначе и почели равноправну борбу. У другом полувремену били су више у нападу и смело се слутити да могу получити изједначење, али црвени су четврти пут преварили ваљаног капицију и тиме је судбина госта била коначно запечаћена.

Пре него што је Соко могао да се прибере супарник је утерао три лопте. Прво је, због некакве „руке", Лубурић тукао слободан ударац високо пред циљ. Лончаревић је лопту главом скренуо унутра. Нешто касније један спораузам, какав ове године није виђен у престоници, донео је нов згодитак. Лопта је као на концу вучена брзо ишла без задржавања између играча и најзад је Лубурић препустио Јовановићу, који је у пуном трку левом ногом спровео неодбрањиво у десни доњи угао. Тек што се стишала радост навијача, судија је морао да укаже прстом на беду тачку, одакле је Милошевић убацио лопту поуздано испод стативе.

Ово је очигледно раздражило црно-беле, који су кидисали жестоко и изнудили два удара с угла. После једне луде гужве десно крило је добацило лопту Томашевићу који је (у друштву са још једним санграчем) био у савршено неправилном положају и из непосредне близи не забио по земљи. Тај исти играч је ускоро продро; вратар му је истрчао у сусрет, али је стрелац у сукобу некако задржао лопту и с њом се једностано ушетао у капију. Догађај је био силно занимљив и леп. Соко у пуној пари ради на изједначењу, које виси у ваздуху.

Међутим, друге половине и првени се тразају. Преко истрчалог Јакшића Милошевић бије у празна врата, али Ранојевић притрчава и спаса неизбежно ало. Лубурић туче оштро у леви доњи угао; вратар у паду одбија и одмах потом се баца у ноге левој спојци Југославије. Пантић сад има пуне руке посла, али све лопте држи сигурно. Пред крај домаћин опет узима игру у своје руке. Милошевић додаје Лубурићу, који са огромном вољом јури напред и забија високо. Њему се затим Јакшић баца у ноге на граници казненог простора. Једна бомба Милошевића завршава игру.

Победа првених је испала заслужено, али би требало напоменути да се Соко држао ваљано и пропустио доста згода.

Судио је на штету Југославије Бикар, из Пан чева, о коме би сутра вредело казати још коју реч.

ПЛАВИ СИЛАЗЕ...
У НЕПРИЈАТНОМ ИЗНЕНАЂЕЊУ СПУШТА СЕ НА ТРЕЋЕ МЕСТО
Један неочекивани пораз

Изврсна дружина плавих запела је на половини пута.

Овде се додуше знало да њој особито не прија улога госта, али је скорашња победа над „мајстором с мора" створила опште убеђење да је престонички прван данас и сувише јак и да његово наступање ван завичаја не представља нарочиту запреку. Остали такмаци су у задње време нагло попустили. Особито прван у седишту савеза, који је у очи велике утакмице дошао био у безизлазну забуну.

Догодило се међутим да је Х. А. Ш. К. у последњем тренутку ипак нашао прави излаз и остави при старом саставу. Од пресудног значаја биће и његова огромна воља да спасе Загреб од бруке. Црвени су схватили да јучерашња борба не значи само сусрет двеју чета, него и разрачунавање о међуградску превласт. Зато су уложили изванредан напор и успели да однесу сасвим заслужену победу.

Судећи према изјави учитеља плавих, господина Енгела, као и играча Марјановића, пораз је испао без приговора.

Управо ова чињеница највише боли Београд, јер се надао сигурном освајању бодова. Мање занесени навијачи рачунали су бар са нерешеним исходом, али је место свега дошло зло. Уједно се упозорено на згоду и наведени разни савети.

Б. С. К. није био на висини свог задатка. Његова је збунила висока игра, у којој се једино снашао пожртвовани Мариновић. Бочни помагачи су тешко излазили на крај са слабим крилима противника. Браничи су се показали непоуздани. Једино су добри били нападачи и вратар.

Х. А. Ш. К. је имао одличну одбрану и тачно повезани унутрашњи део напада, који је доцније радио споро, али се ипак пробијао и пуцао чистито.

Премда се не може ништа написати против победе домаћина, смело би се напоменути да плави нису играли потпуно подређену улогу. И они су јуришали често, али је супарников капицијја имао среће. Њима је спасао част Марјановић, који је главом завршио један сјајни споразум с десне стране. То је уједно било и изједначење, па је изгледао као да би се ствар могла окренути у прилог Б. С. К-а, али црвени су узели мах и добили битку благодарећи вољи и присебности.

Згодитке за победника получили су Лајнерт (2) и Јереи.

Судио је без омашке Браун из Беча.

ХАЈДУК ВОДИ
ЛАКА ПОБЕДА НАД ДРЖАВНИМ ПРВАКОМ

Бели су са четири према један испрашили Грађанског. Можда би исход испао нешто неповољнији за госта, да Михаљчић није имао добар дан.

У пркос великој врућини игра је вођена живо. До одмора Хајдук је запео свом снагом, јер је знао да Грађански због топлоте мора попустити другог полувремена. Рачун је наравно био тачан. Загрепчани су могли бити опасни свега до размене стране.

Једини погодак „пургера" извело је лево крило, Краљ, после једног лепог продора.

За Хајдук мрежу су погодили Бакотић (три пута) и Гузина једном.

Судио је добро Гере из Будимпеште.

*

Првенствена таблица добила је сад следећи изглед:

Хајдук	3	3	0	0	13:5	6
Хашк	4	2	0	2	8:9	4
Б. С. К.	2	1	0	1	6:4	2
Југославија	3	1	0	2	4:6	2
Грађански	4	1	0	3	5:12	2

Бројеви по реду значе: играо, добио, нерешено, изгубио, разлика згодитака, бодови.

У НЕЗГОДАН ЧАС
Издајство?

Један престонички лист забележио је данас чудну вест да су Б. Поповић и Добријевић, изврсни чланови Југославије, неочекивано утекли у Француску. Ако се ствар потврди била би збиља непријатна, јер је дошла у незгодан час. Играчима се збиља не може пребацити ако добију вољу да „промене ваздух", или не би било особито лепо да се изневери своје друштво у току државног првенства.

Пре него што се испита случај не желимо да дајемо своје мишљење. Касније свакако!

ЈУГОСЛАВИЈА—З. А. Ш. К. 13:1
Хазена

Чета црвених девојака имала је јуче у почет ку врашки тежак посао. Стање од 1:0 и од 2:1 провлачило се прилично дуго, — све док се није досадило ненадмашној Јовановићевој, која је личном заслугом донела сигурну победу.

Земункиње су често биле у нападу и доста и добро пуцале, али Шкорићева је у вратима била одлична и бранила без погрешке. Сперова је два пута бола била у одбрани него у нападу, док Барловац обратно; наиме далеко успешнија у навали.

ПОБЕДИЛАЦ НА УТАКМИЦИ „ТУР ДЕ ФРАНС"

ПАРИЗ, 29. јуда. — Белгијанац Девеал победио је на велосипедској утакмици „Тур де Франс", преваливши одређени пут за 186 часова, 39 минута и 14 секунди.

УТАКМИЦА ЗА ДЕВИСОВ ПЕХАР

ПАРИЗ, 29. — (Изв. „Правди"). — Синоћ се завршила велика тенис утакмица за Девисов пехар. Овај је пехар Француска освојила већ по трећи пут са три победе према две америчке. Шампион Француске Боротра тукао је Американца Тилдена са 4:6, 6:1, 6:4 и 7:5, а Коше тукао је врло лако Американца Лоти са 6:1, 6:0, 6:3.

Фељтон „Правде"

ALLEZ!

— Александра Куприн —

Овај одсечни, заповедајући узвик био је прва успомена из њеног мрачног, једноличног и скитничког детињства. Још пре него што је могла да изговара друге речи њен слаби детињи језик већ је тепао ову реч, па чак и када је сањала Нора је слушала ову реч. А са овом речи пред очи су јој долазили: хладни и неугрејани циркуски мањеж, задах штале, тешки кас коња, суво пуцкетање дуге канџије и болни ударац, кога је изненада надмашивао минутама дуги, лебдећи страх.

— Allez!

Мрачно је и хладно у празном циркусу. Око једва може да продре до првога реда фотеља, а седишта су се иза ложе као и она галерија сасвим губила у тами.

Дневни је рад започео. У средини мањежа стајао је један кратконоги човек, са цилиндром на глави, са црним заарнутим брковима. Око нежног струка петогодишње девојчице, која је пред њим дрхтала од зиме и узбуђења, омотао је он један дуги конопац. Дуж барисре слуга је водио једног циновског, белог коња, који је гласно хркао, бацајући тамо амо свој гипки врат. Мала Нора чула је иза својих леђа, нервозне покрете животиње и још је више дрхтала.

Две снажне руке зграбиле су је око струка, и са лакоћом је баците на леђа коња, на једно широко, кожно седло. У истом моменту столице, бели стубови и застори на улазу почели су се окретати у шареном кругу. Узалуд су се њене ручице грчиле придржавајући се за велику гриву. Узалуд је она затварала очи, заслепљена вртоглавим светлуцањем круга. Човек у цилиндру, усред мањежа, држао је један крај дугачке камџије пред главом коња и пуцкетао је њоме заглушно:

— Allez!

После тога она је у малој прозирној сукњици, голим упола дечијим рукама стајала тамо сасвим горе, испод куполе електриком осветљеног циркуса, на љуљајућем трапезу. На истом трапезу испод девојчице висио је главом доле, држећи се коленима за полугу трапеза један човек у ружичастом златом искићеном трико-у, чешљан и намазан помадом. Руке, које су висиле дигао је сада, раширио их, погледао је Нору својим оштрим, хипнотизирајућим акробатским погледом и лупио руком о руку. Срце девојчице као да се следило и од ужаса престало да куца. Још је грчевитије ухватила танки конопац. Слабе руке опет су се испружиле, а поглед акробате био је још оштрији. Простор испод ногу изгледао је као бескрајни понор:

— Allez!

Једва је имала шеснаест година, а била је врло лепа. Једног дана, за време представе омакла се са трапеза, пала по крај мреже на песак мањежа. Онесвешћена сместа је пренета иза кулиса, где су је по старој циркуској пракси дрмали и тресли све док се није освестила. Када је дошла к себи јаукнула је, јер јој је болела ишчашена рука.

— Публика је узбуђена. Неки људи хоће да оду, говорило се унаоколо. Изађите на поље и покажите се публици!

Послушна, она је наместила усне на уобичајени смешак. Али већ после два корака, она је вриснула и посрнула због неподносивих болова. Тада су је зграбиле две снажне руке и снажно су је гурнуле пред застор, који јој је делио од публике:

Ове године у трупи је „радио" један гост: Клаун Меноти — који није био обични сиромашни клаун, него звезда од клауна, први соло-клаун, светски укротитељ са наградама и т. д. Он је на прсима носио тешки ланац пун златних медаља. За сваки наступ тражио је 200 рубаља. После сваке вечери осећао се „сломљен" и са претераним огорчењем говорно је:

— Тја, ми смо будале, ми морамо насмејавати публику!

У арени он је искварено певао старе куплете или је декламовао сопствене стихове, ругајући се властима, што је код публике изазивало досаду. Иначе у животу био је прилично пријатан и радо је тајанственим гласом приповедао о својим односима са необично лепим и богатим, али већ одвратним грофицама.

Када се Нора опоравила и први пут дошла у циркус на преподневној проби сусрела је Менотија. Пошто јој је поздравио, задржао је њену руку у својој и тихим је гласом питао, како се осећа. Она се збунила, поцрвенела и извукла руку. Овај је тренутак одлучио њеном судбином.

Недељу дана доцније Меноти је после велике вечерње представе Нору пратио кући и позвао је на супе у првокласни хотел, где је одсео.

Сепареи су били у горњем спрату, и када су горе стигли. Нора је један моме нат застала, нешто од умора, а нешто због узбуђења и неодлучности. Али Меноти је чврсто стиснуо њене лактове. Из његовог гласа избијала је животињска страст и грозна заповест некадашњег акробате:

— Allez!

Она је пошла. Она је у њему гледала неко необично, више биће, готово божанство. Она би у ватру скочила, када би њему пало на памет да јој то заповеди.

У току те године она је с њиме ишла од града до града. За време његовог наступа, она је чувала његове бриљанте и медаље, скидала му трико, држала у реду његову гардеробу помагала му код дресирања пацова и свиња, мазала му лице Колдкремом и што је најглавније — она је са пожртвованошћу једне свештенице веровала у његову херојску величину. Када су били сами, он није знао о чему да говори и изгледао је као презасићени човек, али који је дозвољавао да га она обожава. После једне године, она му је била одвратна. Њеров уморни поглед обраћао се једној од сестара Уилсон, које су изваљале лупинге. Он са Нором није више имао обзира и често јој је тукао у присуству артиста и послуге због ситница, због несашивеног дугмета. Она је то подносила са истом стрпљивошћу као што би стари, паметни и верни пас примао ударце од свог господара. Најзад једне вечери после представе, када је први кротитељ света био извиждан, зато што је своја пса одвише истукао канџијом, Меноти је Нори рекао да га се безусловно окани. Она је послушала, али када је већ сасвим била код врата, она је застала и окренула се са молећим погледом. Меноти је притрчао бесно је ударио ногом и викнуо:

— Allez!

Али после два дана она се опет вратила своме господару, као какви испремлаћени и отерани пас. Било јој је црно пред очима, када јој је хотелски служитељ дрско се смејући рекао, да у Менотијеву собу не може ући, јер је он баш сада забављен једном госпођицом...

Нора се попела уз степенице и застала је код врата сепареа којега је пре годину дана посетила са Менотијем. Да, он је био ту. Она је чула његов мукли глас, испрекидан ту и тамо срећним смешком риђокосе Енглескиње. Нагло је отворила врата.

Јасна светлост двеју сијалица, сјај кристала, брег од воћа и флаше у сребреним хладилима. Менотије лежао засуканих рукава на дивану, а крај њега Уилсонова раскопчане блузе. Парфем, вино, цигарете, пудер — свето скупа спојало је Нору. Бацила се на Уилсонову и ударила је неколико пута по лицу. Ова је вриснула и настала је гужва.

Меноти је са муком раздвојио разбешњеле жене. Нора му се бацила пред ноге, љубила је његове ципеле и заклињала га је да га опет прими. Меноти ју је одгурнуо пограбио је за врат и рекао:

— Ако се сместа не изгубиш, ти гаде, позваћу слугу да те избаци!

Она се дигла, изгубила је дах и шаптала је:

— Ах тако, ако је тако, онда...

Поглед јој је пао на отворени прозор. Брзо и лако, као извежбана гимнастичарка скочила је на даску од прозора, нагнула се држећи се још рукама.

Дубоко доле, на калдрму грмела су кола, која су одавде одозго изгледала као мале, чудноватe животиње. Тротоар се сјао од кише и на њему су се одражавале уличне светиљке.

Главни депо за Краљевину Срба Хрвата и Словенаца, МИШКОВИЋ И КОМП. дрогерија и велико — Београд. 180

Норини се прсти следили, срце јој је од великог ужаса престало да куца. Тада, са заклопљеним очима, дубоко дишући, подигла је руке преко главе и борећи се са својом слабости, викнула је као и у циркусу:

— Allez!

Мале занимљивости

—:—

Индијски народ састоји се из 180 разних касти, од којих сваки има свој дијалект и друге обичаје.

*

Први заложни завод отворен је у Нирнбергу 1498. године.

*

У париском ратном музеју има око 110.000 књига, која се баве само ратним проблемима.

*

1900. године било је на земљиној кугли укупно 278 великих варошн, данас их има преко 400.

*

У реци Амазону живе око 2000 врста риба.

*

Пуни месец располаже са оам пут јачом светлошћу од месеца у последњој мени.

ОГЛАС ОГЛАС

Сунчање! Ваздушна купања!

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ

Ваздух и сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.

ДРУГО ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ. ЦЕНА 10 дин.

У књизи се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце

ЛЕТО И ДЕЧЈЕ ДОБА. — КУДА ЋЕМО НАШУ ДЕЦУ НА ЛЕТО?

Са списком свих места у нашој земљи која се могу искористити као дечја летовалишта и лечилишта. Цена 6 динара.

Обавезне књиге добијају се у свима књижарама и код писца: Јованова 83.

Роман „Правде"

Острво страсти

— МАВРО ЈОКАЈ — 100

— Наставак —

У оно доба свет је имендан свечано прослављао . Рођаци, пријатељи и познаници и без позива долазе у кућу и ту се приређују гозбе и пијанке. Тимеа је прослављала оба своја имендана, али дан Тимее био је свечанији.

Коморанци су морали дуго да траже по календару док су најзад пронашли да се тај дан налази тамо негде у мају. У време, када је Тимар био далеко — путовао?...

Тимеа је још за живота Тимаревог сваке године у мај на свој имендан примала букет дивних белих ружа и једну безимену честитку... Ко је то могао слати?...

Није се могло сазнати, јер је букет долазио поштом, а био је убек пажљиво упакован.

Када је био дан Сузане, Тимеа је разашиљала позивнице својим пријатељима и познаницима. То је било још за „живота" Тимаревог.

Мајор Качука је редовно добијао позивницу да дође на гозбу у Тимеину кућу, али он никада није лично долазио: једино је својом посетницом, предатом вратару Тимареве палате, захвалио на пријатељском позиву.

Ове године Тимеа није прославила дан Сузане. Још је увек била у жалости за својим „п ним" мужем.

Тимеа је и после смрти била верна Тимару.

Али исте године, у месецу мају, када су обично првом јутарњом поштом стигле беле руже, лакеј Тимеине куће, донео је мајору Качукиједно мало писамце, у коме је била позивница за имендан Позив је гласио за у вече истога дана.

Качука није могао да разуме ову ствар. Каква је то идеја од Тимее? Зар она већ више није у жалости за својим мужем? Што позива госте, када још увек треба да жали... То се коси са свима друштвеним појмовима...

Али Качука је ипак одлучио да се овом позиву одазове тим пре што сада онај други већ није у животу...

У вече је ствар тако удесио, да не испадне први гост. Позват је био за осам и по часова; он је отишао тек у девет и по. Када је дошао до Тимеине капије, он је упитао вратара, да ли већ има већи број гостију на окупу?

Вратар је одговорио да нема никога.

Качука је био запрепашћен! Шта то значи? Остали гости су се, по свој прилици, договорили да не дођу, јер по њиховом мишљењу Тимеа није још требала да скида црнину.

О, ала ће бити скандала!

Овај страх мајора Качуке био је појачан тиме, што је, ступивши у свечане одаје, приметио да су све собе луксузно расветљене и све је тако припремљено као када се очекују отмени и многобројни гости.

Собарица, која му је пошла у сусрет, упозорила га је, да га њена господарка чека у суседној соби.

— Ко се налази с њом?

— Она је сама. Г-ђица Атлија је са својом мајком данас по подне отишла кочијама на имање Јована Фабуле; г. Фабула приређује вечерас велику рибљу вечеру.

Сада тек Качука ништа није разумео. Имендан се прославља — без гостију! Како то?

Али он је морао да лупа главу и са новим загонеткама.

Тиеа га је очекивала у салону. А за ову велику и дивну свечаност, Тимеа је била обучена у — црно! Зашто?

Она жали свог покојног мужа и у исто време прославља свој имендан!

Али њено лице није било у сагласности са црнином и жалосном ношњом.

На Тименном лицу појавио се свеж осмех и благо руменило. Она је срдачно и веома љупко примили свог јединог госта.

— Ах! Ви сте прилично дуго стављили на пробу моје стрпљење! рече она пружајући Качуки руку.

Мајор са дубоким поштовањем пољубио је пружену руку.

— Баш на против, ја сматрам да сам ја први гост!

— Не, не! Сви су ту које сам позвала!

— Где су? упита мајор зачуђеним гласом и осврћући се на све стране.

— Ето, овде у соби! Сви су већ за столом, само смо још на вас чекали.

Затим је зачуђеног мушкарца ухватила под руку, одвела га до врата трпезарије и отворила их.

Сада тек мајор није знао шта да ради и шта да мисли о свему овоме.

Трпезарија је такође била сјајно осветљена; на столу у тешким сребрним чирацима биле су многобројне воштане свеће. Поред стола налазиле су се једанаест столица у стилу рококоа, а било је постављено за једанаест особа. Али за столом нико није седео.

Ни жива душа.

Али када је мајор боље погледао — тада је све одједном разумео, била је решена велика тајна и у његовим очима су се појавиле крупне сузе.

Пред девет тањира стајало је девет букета белих ружа, покривених са стаклетом, последњи, десети букет био је још свеж и непокривен; остали су били већ сасвим осушени.

— Ето, ту су сви гости, рече Тимеа свечаним гласом, сви они моји драги гости, који су ми једини честитали имендан. Има их свега девет. Хоћете ли и ви да будете десети међу њима? У том случају биће сви моји драги гости, које сам позвала, на окупу...

Мајор је уживао у својој немој срећи и поново прислонио лепу, белу руку на своје усне. Затим је покрио лице руком.

— То су све моје драге руже!..

Тимеа му није бранила да јој више пута пољуби руку, можда би му и то што више дозволила. Али она је била још увек у црнини и то је Качуку спречавало да постане још нежнији. Тимеа је то добро приметила.

(Наставиће се.)

ДВЕ ПЕШТАНСКЕ СЕНЗАЦИЈЕ

Полиција у судској дворани хапси педесет опасних кесароша који су присуствовали суђењу свога друга

— ПОДВИЗИ ЈЕДНОГ МИЛИОНАРА ХАРПАГОНА —

ПЕШТА, 29.

Пештански кесароши су каста за себе. Они себе сматрају специјалистима и не желе да имају ништа заједничко са осталим криминалним типовима као што су обијачи каса, разбојници или уцењивачи. Они себе сматрају за нешто боље и стога су у добрим и рђавим данима увек подједнако сложни и солидарни. Пештански полицајци добро знају за ову солидарност и стога до сада није било ни једног случаја, да је један професионалан кесарош одао свог друга, на кога је можда пала нека сумња.

Поред тога мађарски кесароши су „чувени" у целом свету, све европске и америчке полиције имале су већ доста посла с њима. Ти опасни кесароши регрутују се у Пешти из разних нација, доминантни елемент су наравно Мађари. Они располажу са таквом вештином прстију, да би им и многи клавирски виртуози могли позавидети. Колико је велика солидарност пештанских кесароша, доказује случај који се недавно десио.

Једном младом кесарошу десио се недавно малер да је у једном трамвају ухваћен на делу. Био је то по свему специјалан случај, који се већ давно није десио. Претрес овом младићу морао је са гледишта кесароша бити необично интересантан, јер на таквим претресима може се што-шта научити. Пештански кесароши су већ одавно познати као одлични познаваоци кривичног законика и стога њих сваки претрес против кесароша у великој мери интересује.

На претресу, који је одржан младом кесарошу, окупило се око педесет професионалних кесароша. Они су заузели места која су одређена за публику. Ова „лоповска елита" имала је много шта да научи у току претреса, који је био веома замршен и пружао многе поуке овим лоповима. Председавајући је постављао многа таква питања, која су засецала „у струку". Суђење се лепо свршило за оптуженог, пошто је младић осуђен на минималну казну.

Али права комедија настала је тек после претреса.

Када су кесароши хтели да напусте судску дворану, на своје велико запрепашћење приметили су да су сва врата поседнута од полиције. После неколико минута ушли су полицајци у дворану и похапсили све кесароше на окупу. Полицији је по свој прилици неко доставно да ће они присуствовати претресу и тако је она своје птичице, које већ одавно тражи, без по муке и све одједанпут похватала. Приликом саслушања утврђено је да се међу кесарошима налазе шесторица, које скоро све европске полиције траже због разних опасних злочина. Међу њима налазио се међународни кесарош Емануел Кон, који је тек недавно у Берлину придигао новчаник једног фабриканта, у коме је било 100.000 марака.

Кесароши су спроведени суду и тек мали број је пуштен на слободу, пошто се за њих није могло утврдити да ли су у последње време извршили неку крађу.

*

Пештански централни суд позабавио се ових дана једним веома занимљивим и несвакидашњим случајем. Један познати пештански лекар тужио је суду једног богатог трговца угљем и дрвима, многоструког милионара, тражећи од њега оштету од 3000 динара. У мотивацији своје тужбе лекар наводи да га је тужени на ординаран начин обмануо. Трговац је једнога дана дошао у његову ординацију, одевен у веома сиромашно, поцепано одело. Он је изјавио да је отпуштени државни чиновник и да му је жена тешко болесна. Пошто је потребна операција, а он нема новаца, то је умолио лекара да то бесплатно учини.

Лекар се сажалио на овог „сиромаха" и не само да је његову жену бесплатно лечио, већ му је дао и новчану потпору, коју је овај милионар цинички примио.

Тек доцније лекар је, пуким случајем, сазнао за препредени трик милионара тврдице. Сазнао је да овај има огромна стоваришта дрва и угља у Пешти и да је сопственик неколико вишеспратних кућа у мађарској престоници. Лекар сада тражи да се милионар Кир-Јања казни и затвором због преваре. Пресуда по овог интересантној ствари пашће када се буду саслушали још неки сведоци.

СВЕТ У СЛИЦИ

Експлозија у фабрици ацетилена у Бер лину која је изазвала велики пожар. Слика доле: радови на спасавању

Лудвиг Фојербах вођ материјалистичке философије рођен је пре 125 година

Алберт Грженски пруски мин. ун. дела прославља свој 50. рођендан

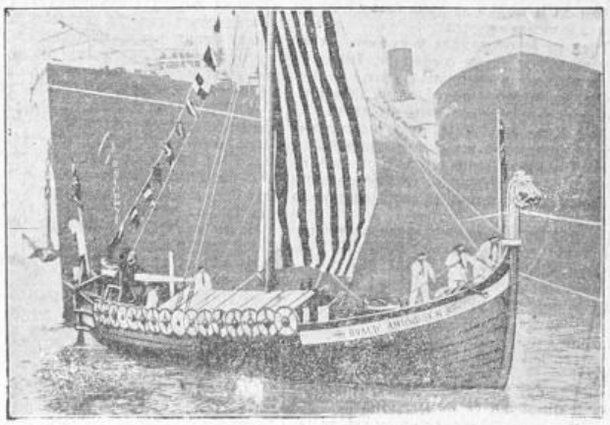
Оставка енглеског врховног комесара за Египат лорда Лојда, који је оставку поднео по жељи министра иностраних дела г. Хендерсона

Немачки морнар Хуго Цене, једини човек који је спасен са немачког брода „Визбаден" кога су за време рата потопили.

Из Калеа у Довер на малом чамцу

Брод из доба Викинга који носи име Роалда Амундсена путује ових дана преко океана у Америку

Пејсаж са мора: поштанска кола на обали Северног Мора за време плиме.

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 203 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.220 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД СРЕДА, 31. ЈУЛА 1929. ГОДИНЕ | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 16-02. | ГОДИНА XXV

Америка и Паневропа

— ОДБРАНА ПРОТИВ АМЕРИЧКОГ ПРОТЕКЦИОНИЗМА —

— Написао: Бенито Мусолини, председник италијанске владе. —

(Copyright by United Press.)

Г. Бенито Мусолини

Земља која је у стању да производи шездесет од сто петролеја, педесет од сто гвожђа и челика, девет десетина аутомобила од целокупне светске потрошње, а сем тога угаљ и пшеницу производи у фантастичним количинама, — мора у ствари да тражи тржишта по целом свету. То су Сједињене Државе, које располажу са унутрашњом пијацом од огромне потрошачке моћи. Вишкове од домаће потрошње они продају у иностранству, при чему им успешно полази за руком да се према земљама конкурентима одлично учврсте. Такав завидан положај заузимају данас Сједињене Америчке Државе.

Премда се с правом може рећи, да велико спорно питање — протекционизам или слободна трговина — између две велике партије постоји већ пуних пет деценија, ипак се може утврдити да су Сједињене Државе као основни политички принцип од увек поштовале начело заштитних царина. Повишење или смањивање царина зависи потпуно од тога у којој мери Америка жели да заштити своје пијаце од иностранства. Када се пак њихова пијаца налази у пуној сигурности, онда је Сједињеним Државама веома лако да поведу снажну борбу на светским пијацама.

Где је та земља која би се данас са Сједињеним Државама могла успешно борити? Џиновска и неупоредива моћ производње, којој се придружују сва привредна преимућства, начинила је Америкање у вези са њиховим гледиштем у погледу производње у маси правим вештацима на пољу светске продукције. У томе се може јасно распознати жиг, који су Американци дали данашњем добу. Ова експансивна снага, која се појављује на свима светским пијацама, отворила је очи осталим народима и навела их на то да увиде потребу заштите својих пијаца. Они морају да се боре са конкуренцијом америчке хиперпродукције, а у исто време су америчке пијаце за све народе затворене, услед америчке заштитне царинске политике. Ту нема трговања ни резоновања. Јер америчка пијаца је страницу одиста веома неприступачна, она је скоро потпуно затворена пред њим.

Царинска политика Сједињених Држава, која је у почетку представљала чисто интерно питање, претворила се у проблем међународног значаја. Међународно обележје овог проблема подалачи се тиме, што су тридесет и осам држава до закључка овог чланка поднеле протест државном департману у Вашингтону због царинских компликација. Нико не спори да Сједињене Државе имају права да уреде питање својих царинских ограничења онако како се то њима најбоље свиђа. Али ипак политика заштитних царина повлачи за собом далекосежне и тешке последице.

Док централне и јужноамеричке државе, изузев Аргентине, могу да искажу према Сједињеним Државама активан трговачки биланс, дотле су трговински биланси европских земаља, скоро без изузетка, у сообраћају према Сједињеним Државама увек пасивни. Проблем се за Европу све више компликује. Европа купује од Сједињених Држава двапута више него што оне купују од ње. Европа је приморана да увози велики део својих животних намирница, много сировина, а сем тога и велике количине готове, прерађене робе. Овом злу придружује се код већине европских земаља и трновити проблем дугова, чији утицај је на финансијски и привредни живот необично јак.

Ако Европа буде морала продужити с тим да за увезену робу, за ратне дугове и остале обавезе плаћа у злату, то је сасвим природно да ће прилив злата у Америку постајати све већи, а у тој сразмери ће се осећати све већа оскудица у новцу код нас у Европи. А чему је то нагомилавање злата? Појести се не може. У грчкој митологији се прича, да се све оно што је краљ Мидас додирнуо својим рукама, претворило у злато, тако да је најзад и он сам морао умрети од глади. К томе долази још и појава, да се услед нагомилавања великих резерви злата цене вештачки повећавају и тиме се постављају такве тешкоће, које у првом реду и веома тешко погађају радничке масе. Та околност доводи до фиксирања таквих цена, чијом висином ће бити најтеже погођени они, који су економски најслабији.

Сједињене Државе су код куће научиле да се конзум повећава и тиме и производња проширује, ако све класе појединаца учествују у народном благостању. Ако радници добијају веће плате, они могу више и да купују, они набављају и оно што иначе не би набављали. Тиме се затвара круг; а тај круг када је затворен, значи да је и питање унутарње пијаце решено.

Овај принцип може се протегнути и на међународне односе. Ако сиромашни је масе народа достигну релативно благостање, то они у исто време постају и јачи потрошачи и трговински промет расте. Треба помишљати само на Кину и Индију. Какве би тек пијаце ове земље пружале да ступе у ред нормалних потрошача? И стога се може рећи да ни једној земљи на свету не лежи толико на срцу благостање осталих народа, као баш Сједињеним Државама. Амерички ин тереси не изискују само повољан развој спољне трговине, него и платежну способност својих дужника. Један банкар или трговац заинтересован је у питању благостања своје муштерије, јер оно зна чи и његово сопствено благостање. Исто тако и Сједињене Државе само добијају, ако њиховим дужницима добро иде.

Сада су тридесет и осам разних држава подигле свој протест, јер ће предложене америчке царинске одредбе осакатити њихову спољну трговину. Ова повишења шкоде свима народима, који протестују, док Сједињеним Државама донесе тек минималну корист. Италија је протестовала, јер су царине повишене на специјалне италијанске продукте, које троше искључиво Италијани, који живе у Сједињеним Државама. Ако америчке царинске одредбе ступе на снагу, тада Италијани у Америци поједине артикле због превисоких цена неће моћи куповати. Тако ће италијанска трговина претрпети штету, а при томе америчка индустрија неће имати никакве стварне користи.

Владе и трговачке коморе се већ баве проучавањем одбрамбених мера против ових америчких одредаба. С тим је у вези и план француског министра спољних послова г. Бријана, који, према новинарским извештајима, тражи привредно уједињење целе Европе. У ствари само високи положај који г. Бријан заузима даје овом плану већу важност; у истини предлог о привредном уједињењу Европе није нов. Што се овај план сада појавио у озбиљној форми, може се приписати немиру који је изазвала реформа америчких царина.

Има још и једна друга мера, којом би се могло са успехом борити против америчког продирања. То је образовање трустова и картела у разним индустријским гранама. Овај покрет на први поглед нема ништа заједничког са царинским питањима, али је позват да појача моћ међународног такмичења. Европа, која може много што-шта да научи од Америке, треба да се користи стеченим поукама и према томе прибегне комбинацијама, помоћу којих ће успешно конкурисати Америци.

Али да би се отклонила привредна криза потребно је да Европа и своју потрошњу ограничи. Мора се правити разлика између потребних артикала и луксузне робе. Европи су потребни пшеница, петролеј, памук, и остале неопходне намирнице, али чак и на овом пољу треба се што више ограничавати и штедети. Потрошња луксузне робе, као што су аутомобили и филм, мора се безусловно смањити и ту робу по могућности у што већем обиму производити у сопственој земљи. Једна стриктно спроведена политика штедње најпре ће обезбедити привредну независност Европе.

Италију ће тешко погодити нове америчке заштитне царине, ако буду ступиле на снагу. Већ данас Италија има у сообраћају са Сједињеним Државама пасиван биланс. 1928. године Сједињене Државе су импортирале у Италију робу у вредности од 4 милијарде лира, док је наш извоз износио свега 1.522.000.000 лира. Такво неповољно стање влада већ пуних десет година. Ако се сада још више отежа италијански увоз у Америку, онда ће ствари постати просто несносне.

Америчка индустрија данас не треба више заштите, јер нема ко да јој конкурише. Није више проблем у томе да се још више производи, него пре у томе да се што више прода. Америчке унутарње пијаце су до засићености задовољене и стога су оне и без заштитиних царина обезбеђене од европске инвазије. Америка је битку за првенство и апсолутно господство у индустрији већ добила. Европи не преостаје ништа друго већ да своје сопствене, домаће пијаце заштити.

Декларација владе г. Аристида Бријана

ПАРИЗ, 30. јула. — (Б. Изв. „Правди"). — Изгледи нове владе г. Бријана нису најповољнији. Влада је одлучила да сазове парламенат за среду по подне у 3 сата. На овој седници председник владе г. Бријан прочитаће декларацију нове владе. Владина декларација биће крат ка и бавиће се поглавито питањима спољ не политике. Прва седница нове владе одржана је синоћ под председништвом председника републике г. Думерга.

Данашње службене новине доносе указ о наименовању нове владе, која се састоји из истих чланова као и досадашња влада г. Поенкареа, са једином изменом да је на челу владе г. Бријан.

Радикална странка била је одлучна да влади г. Бријана не изгласа поверење. У политичким круговима то се сматрало, да радикали неће правити опозицију вла

Г. Бријан

ди, него да ће се само уздржати од гласања после прочитане декларације нове владе.

Касно увече међутим сазнало се да је фракција г. Даладијеа у радикалној странци одлучила да у току дискусије о владиној декларацији гласа против владе. И од стране десног крила владине већине показују се узнемирујући знаци. Г. Луј Марен на јучерашњој седници своје фракције врло жучно је напао спољну политику г. Бријана. Око 20 чланова ове фракције гласаће вероватно протнв нове владе.

Расположење у кулоарима било је синоћ доста песимистично.

ПАРИЗ, 30. јула. — Авас јавља:

„Журнал де Деба" и остали вечерашњи листови објављују, да ће после владине декларације, која ће бити врло кратка и која ће говорити скоро једнно о спољној политици, парламенат повести дискусију о општој политици нове владе.

Г. Бријан неће пристати да парламенат дискутује о пројектима закона о смањењу пореза и амнестији у Алзасу и Лорену.

После гласања ставиће се на дневни ред интерпелација, по којој ће парламенат имати да се изјасни о закључењу садашње сесије.

ПОЛИТИКА Г. БРИЈАНА

ПАРИЗ, 30. јула. — (Б. изв. „Правди"). — Данашње службене новине објављују декрете о новој влади и сазиву сената. Сенат се сазива за 31 јули у ванредну седницу.

Један радикални посланик, тројица комуниста и вероватно један социјалиста поднеће интерпелацију на владу г. Бријана о општој ситуацији.

Г. Бријан је изјавио сараднику „Ексцелзиора" да он не мисли да се конференција у Хагу одложи. Ако се ништа нарочито не догоди, француска делегација још крајем ове недеље отпутоваће у Хаг.

„Ексцелзиор" овом приликом још један пут објављује француско гледиште у питању Јанговог плана и заузима општар став против немачке тезе, по којој се тражи за пријем Јанговог плана евакуације рајнског подручја. „Ексцелзиор" каже да о томе не може бити говора. Тек кад Јангов план буде примљен од Немачке и кад интернационална репарациона банка буде основана, онда се може питање евакуације рајнске зоне дискутовати на конференцији.

Што се тиче евакуације рурске области о томе нема ништа да се тражи на конференцији, јер се то питање тиче искључиво Немачке и Француске и мора бити између њих решено путем непосредних преговора.

„Ексцелзиор" се даље изјашњава против намере извесних мањих сила, као и против Енглеске, које би хтеле на конференцији да предложе измене у Јанговом плану. Француска би вероватно овим изменама била оштећена и због тога она мора са највећом енергијом да заступа начело да Јангов план у садашњој форми представља максимум концесија, које је Француска учинила, и да Француска не може да поднесе више жртава.

Хапшења комуниста у Белгији

БРИСЕЛ, 30. јула. — (Б. Изв. „Правди"). — У току последњих дана полиција је извршила многобројна хапшења комуниста у Бриселу и многим градовима да би спречила демонстрације првог августа. Извршене су претметачине у организацији комунистичке странке и других сличних организација. 30 комуниста били су ухапшени, али су касније опет пуштени на слободу. Многи странци су протерани.

У недељу 600 немачких комуниста покушали су да код Верзиеа продру на белгијску територију и тамо демонстрирају. Међутим, жандармерија брзо алармирана спречила је прелаз комуниста из Немачке у Белгију.

Повратак министара

—:—

Министар социјалне политике г. др. М. Дринковић и министар финансија г. др. Ст. Шварцута допутовали су јутрос из Загреба, где су били на јубиларној прослави надбискупа г. Бауера.

ПУТ Г. СПАЛАЈКОВИЋА У ПАРИЗ

Г. др. Мирослав Спалајковић, наш посланик у Паризу, отпутовао је јутрос за Париз.

НАЧЕЛНИК ЦАРИНСКОГ ОДЕЉЕЊА

Г. Слободан Здравковић, досадашњи начелник одељења Генералне Царинске Дирекције утврђен је указом Његовог Величанства Краља за начелника Царинског Одељења по новој организацији Министарства Финансија.

ОДАСВУД

—:—

Трезвењачка размишљања

Ту скоро, прича се, била је у Београду једна трезвењачка свадба. За младожењу, који је један од наших познатих трезвењака, познато је да се везао брачним везама после трезвеног размишљања. Према томе — трезвена свадба у правом смислу ове речи. Пила се зимуница и малинац са содом, па су ипак младенци били пијани. Од среће, наравно.

Ко би смео после ове свадбе да мисли и говори неповољно о нашем трезвењачком покрету? Лако је правити пакосне вицеве — као што је, на пример, виц о оном љубитељу шљивовице, блатине и жилавке, који се био решио да не пије четрдесет дана, издржао је херојски до краја и, радостан што је истрајао, напио се горе но икад до тада. Лако је правити вицеве, али треба признати да антиалкохолни покрет код нас напредује одлично.

Појавила се, шта више, једна кафана, на чијем је излогу исписано да је трезвењачка. Ко би смео да уђе у ову кафану и да поручи:

— Један шприцер више вина, мање соде!

Овакав шприцер, са гледишта трезвењачког морала, представља инструмент једног тешког кривичног дела. Тај морал признаје само бозаџијске шприцере (поза боза, поза зимунада). У овим временима, кад Реомир и Целзијус показују веома велике цифре, укус Београда поклапа се, срећом, са овим моралом. Али и поред тога има људи, који се некако онерасположе кад прочитају натпис „антиалкохолна кафана". Понеко само процеди кроз зубе:

— Ево ја пијем већ педесет година па ми није ништа.

И сврати у оближњу ракицињицу. Овакви су непоправљиви. Никада они неће уживати у шприцерима од зимунаде и бозе. За њих су они други шприцери. По њиховом мишљењу грожђе постоји само због вина, а вино — због њих, љубитеља алкохола. А кад бисте неког од ових људи упитали: каква је корист од писмености? — одговор би гласио:

— Да можете прочитати фирме: „ракицињица", „пивара", „винарска радња".

Данашњи младићи под тешком осудом

Један заиста катастрофалан случај.

Никад модерним младићима није претила већа опасност. Замислите само: једна млада балерина изјасниће се против њих одлучно и отворено. Шта ће јадници сада да раде? Ситуација је у пуној мери трагична. Своја запрепашћујућа открића балерина је саопштила сараднику једног јутарњег листа, који оптимистички уверава читаоце да је она симпатична и позната.

„Наслањајући се на јастучиће и затворивши очи" (веома погодна поза за давање ненијалних изјава!) балерина је изјавила за јој се код данашњих младића не допада слобода, са којом јој прилазе. „Не умем ја за флертујем" — гласи крај изјаве.

После овако одсечне изјаве данашњим младићима остаје само да повуку конзеквенце.

У овом тренутку од првокласног је значаја питање: како ће страна јавност примити саопштење симпатичне и познате...

Смртне пресуде социјалистима у Литванији

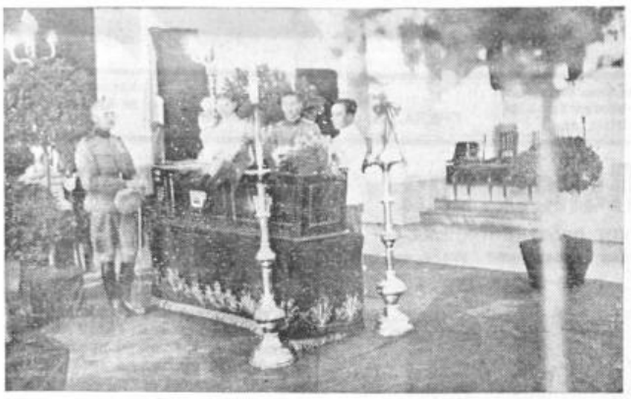
—:—

БЕРЛИН, 30. јула. — (Б. Изв. „Правде"). — Из Ковна јављају да је литвански ратни суд од среде до суботе вођао у литванској вароши Шаулен о деведесет четворици литванских социјал демократа, који су били оптужени да су стајали у уским везама са литванским емигрантима и да су припремили покрет против режима г. Валдемараса. Пресуда у овоме процесу није саопштена јавности, али се говори да су 8 до 10 социјалиста осуђени на смрт и да је пресуда извршена после 24 часа.

Овај процес је у вези са пребачином извршеном пре неколико месеци у бироу социјалистичке странке у Ковиу, којом су приликом запљењена разна документа, која доказују везу странке са емигрантима. Међутим, социјалисти су одлучно одрицали ове везе и тврдили да су документа прокријумчарена у њихов биро од стране полиције.

СМРТ ГЕНЕРАЛА МИРКА МИЛИСАВЉЕВИЋА

Генерал Мирко Милисављевић сахраниће се сутра пре подне на свечан начин

НА О ДРУ

После тешког десетодневног боловања од запаљења плућа, отежаног астмом, испустио је, јутрос нешто после 2 часа, своју јуначку племениту душу армиски генерал Мирко Милисављевић.

*

Јуче, око пола дана, донео је болеснику у стан секретар пољског посланства високо одликовање Пољске Републике, орден Полонија Реститута првог реда. Примивши га из руку

Генерал Мирко Милисављевић

свог брата, покојни Милисављевић је неколико тренутака немо, замишљено гледао у леп одликовања. Кроз његово сећање тада су прошле све ратне успомене, оне многе успомене које сваког нашег војника увек подсећају на тешке и болне дане из недавне прошлости. И у оку старог борца заблистала је суза, последња радост, последње сећање на ратничку прошлост. А само после неколико сати умро је...

Мирко Милисављевић рођен је у Књажевцу, 10. јуна 1868. године. Једва му је било седамнаест година када је произведен за каплара у Војној Академији у Београду, а још исте 1885. године, учествовао је у српско-бугарском рату (1885—86. г.). Војну Академију свршио је 1888. године и као артиљериски потпоручник дошао на службу у Крагујевац. Убрзо је командовао артиљериском колоном. Свршивши Вишу Војну Академију, послат је као питомац у Русију ради специјализирања у артиљериској струци.

Вративши се из Русије Милисављевић је постављен за управника артиљериске школе гађања која је баш тада отворена поштo је Србија увела француске топове од 75. Један низ младих официра припремио је Милисављевић у овој школи, који су доцније, у ратовима, та ко корисно послужили својој отаџбини.

Својим војничким способностима, вредноћом, савесношћу и иницијаторским духом Милисављевић је био у реду најбољих официра. Привлачно је све више пажњу претпостављених и поверавање су му све деликатније дужности.

Прошавши у миру све степене војне хијерархије, у Балканском Рату, учествује као командант наше тешке артиљерије, где се нарочито одликовао код Једрена. Затим је био командант дивизије.

У почетку Светског Рата као пуковник, Милисављевић је командовао тимочком дивизијом, у коме је звању одступио преко Ар банције, делећи патње и беду са својим војницима. У Солуну је добио пуно признање и одликовања за своје витештво, а затим, при реорганизацији на Крфу, постављен је за начелника артиљерије у ћенералштабу.

Са Солунског Фронта вратио се као генерал и после рата био командант армиске области (1925. године) промењени командовање трећом, другом, првом и четвртом армиском области. Од 1925. године генерал Милисављевић је и члан војног савета, а затим и командант Београда, на коме га је положају и смрт затекла.

У приватном животу покојни Милисављевић је био благ, дружељубив, а према потчињенима увек на служби строг, али без икаквог грубости, а ван службе родитељски добар. Ма да се није женио он је нарочито у рату био прави отац, саосећао је са војницима, делио њихове невоље и радости, а у бој био је пример и млађим официрима и војницима.

Нестанком генерала Мирка Милисављевића ми губимо једну видну војничку фигуру.

Бог да му душу прости!

*

Јутрос у 8 часова пренет је из стана у улици Зрињског 4 у Официрски Дом катафалк са телом покојног генерала Милисављевића, где је изложен.

Сахрана ће бити сутра, у среду, у 9 часова пре подне са свима војничким почастима.

ПОГРЕБ АРМИЈСКОГ ГЕНЕРАЛА МИРКА МИЛИСАВЉЕВИЋА

Погреб посмртних остатака армијског генерала Мирка Милисављевића, команданта Београда, почасног ађутанта Њ. В. Краља кренуће 31. овог месеца, у девет часова пре подне, од зграде Официрског Дома.

Командант спровода биће пуковник г. Перивоје Илић, вршилац дужности команданта Дунавске Пешадијске Бригаде. Ред при спроводу одржаваће пуковник г. Петар Љубичић, командант другог артилеријског пука. У спроводу ће учествовати једна чета, ескадрон и батерија. Погребу ће присуствовати цео генералитет и адмиралитет београдског гарнизона, сем оних, која буду спречени хитном и неодложном службом, као и г. г. официри.

Спровод од Официрског Дома кренуће улицама Масариковом до Вознесенске Цркве, затим — Милоша великог, Краља Милана до Теразија, Александровом и Гробљанском, и то овим редом:

Крстача и кољиво; венци; музика; чета другог пешадијског пука; покојников коњ; одличја; свештенство; ћафет са телом покојниковим; породица; чланови владе; више чиновништво; грађанство; официрски кор; ескадрон коњице Краљеве Гарде и пољска батерија другог артиљеријског пука.

На погребу ће чинодејствовати сви православни војни свештеници београдског гарнизона.

Завршен конгрес Југословенско-Чехословачке Лиге

САРАЈЕВО, 30. јула. — (Г. Изв. „Правде"). — Синоћ је у целој згради градске општине приређена велика свечаност у част гостију Југословенско-Чехословачке Лиге. Цела зграда била је искићена ћилимима, заставама и цвећем. Градска већница била је врло лепо и укусно декорисана. Кад су сви гости заузели своја места, у 9 сати почела је закуска. Све је приређено тако лепо да је заиста изненадило присутне. Било је и босанских ђаконија, које су се необично свиделе званицама. Столови су били постављени у ауди и сали. Закуска је трајала до 11 сати, па је отпочела игранка. Било је заступљено цело отмено Сарајево. Напоље се са купила велика маса публике и посматрала сјајну илуминацију од дивних, великих почетних слова Њ. В. Краљ и Краљице.

Данас пре подне настављен је и завршен рад конгреса. Од јутрос па све до подне радило се у „Империјал Кино". Импозантна позорница била је украшена ћилимима, и сликама Њ. В. Краља Александра и Томе Масарика. Председавао је г. др. Влада Андрић.

У „Европи" г. др. Берингер и г. Милан Марјановић, шеф централног пресбироа, израђивали су дефинитиван текст разолуције. У „Империјал Кино" држана су предавања. Г. др. Живојек, шеф одсека за туризам министарства трговине, говорио је о туристичким депотама Чехословачке, професор г. др. Чокић о туризму Босне и Херцеговине. Ова веома интересантна предавања била су саслушана са највећом пажњом. Приказани су дијапозитиви Сарајева, Босне и Херцеговине. Инжењер г. Јосип Раушер предавао је о депотама Југославије и Чехословачке.

После предавања одржан је састанак новинара и туристичких секција.

Г. Пекарек се у име гостију из Чехословачке захвалио на озбиљном раду конгреса и срдачном дочеку.

По подне су обишли гробове видовданских хероја. Г. Фикулка одао је пошту видовданским херојима, па су положени венци.

Г. Јан Пекарек са ћенералом г. Јовановићем обишао је данас пре подне државну болницу и обишао чехословачког официра, који је рањен приликом последње несреће. Г. Пекарек је срдачно захвалио на пажњи чехословачким официрима.

РЕЗОЛУЦИЈА

Трећи конгрес Савеза Југословенско-Чехословачких Лига донео је данас резолуцију у којој се каже:

Да је рад оба министарства просвете на остварењу културне декларације толико напредовао да ће официјелне културне везе обе државе ускоро моћи да добију обавезну правну основу. Остварење ове декларације значиће не само једну нову етапу културне узајамности, него и настојање за продубљивањем културних односа уопште.

Конгрес жели да ове просветне управе што пре одреде заједничку комисију, која би урадила рецинроцитет високо-школских студија.

Да Лиге у најкраћем времену пређу на систематску пропаганду свог идеалног развитка, како би резултат њиховог заједничког деловања и резултат рада обе просветне управе нашао на пун одзив у највишим народним слојевима.

У резолуцији се даље говори о узајамном школском курсу; да се посвети пажња уметничким експедицијама; да Лиге врше утицај на над лежном месту, како би се јавне књижице биле у народу довољно заступљене и нарочито преводном књижевношћу, да се у што краћем времену приступи заједничком оснивању југословенско-чехословачких часописа; да се отварају свесловенске изложбе у Београду и Прагу; да радио-емисионе цертале обеју држава у својим програмима пораде на упознавању на културном и економском пољу; да се потпомогне приватна иницијатива женских удружења.

Даље се у резолуцији изражава жеља да министарства правде обеју држава пораде на томе да се изједначе закони у обема државама; да конгрес налази да има много реалне могућности за развој економских и финансијских кредита. Месне Лиге настојаће да у своје коло уведу новинаре обе земље и да им омогуће међусобне везе, како би што лакше дошло до измене материјала. Конгрес жели да се туристичка пропаганда сконцентрише, да се уреди информациона служба, да се приређују конгреси културних и привредних организација, да се поради на уклањању недостатака у саобраћају, да се поради на уређивању летовалишта и хотелијерства, да се чехословачким туристичким канцеларијама препоручи долазак на Јадранско Море и у Краљевину С. Х. С. и да се пажња туриста обрати на лепоте Црне Горе и Јужне Србије.

Г. Љапчев о директним преговорима са нашом државом

—:—

СОФИЈА, 30.

„Знаме" вели да је г. Љапчев изјавио земљорадничким представницима по питању југословенско-бугарских инцидената следеће:

„Још са отварањем границе бугарска влада позвана је од југословенске владе да пошаље једну делегацију, која би се на југословенској територији састала са југословенским представницима ради уређења и искоришћавања двовласничких имања, пасошке службе и уређења сталне мешовите комисије, која би уређивала пограничне спорове, кад се појаве. Тако фиксирана питања од саме југословенске владе била су разгледана на Пиротској конференцији, чија су решења унесена у Пиротске конвенције. Из држања једног од југословенских делегата разумело се да се са друге стране жели ликвидација двовласничких имања а не њихово искоришћавање, на шта бугарска влада није пристала. Решено је, међутим да се то питање дефинитивно уреди непосредно између двеју влада. У том циљу наша влада послала је и формулисала услове, али ни до овога момента није добијен одговор. На против, из последњих инцидената на граници треба да се закључи да се има за циљ образовање једне мртве зоне а не мешовите комисије. Неке велике силе, које желе да се појављени спорови уреде мирним путем, предложиле су своје посредништво, да се ово питање изнесе пред Друштво Народа. Бугарска влада међутим, сматра да ће се то питање уредити директно између двеју заинтересованих земаља. У томе смислу дате су инструкције г. Бурову."

Као што се види из горње изјаве, и сам председник владе говори о некој мртвој зони, какву наша влада никад није тражила. Наша је влада тражила само да се из одређене зоне уклоне људи који не припадају граничним покрајинама ни по рођењу ни по послу. Г. Љапчев намерно изврће чињенице да би унео забуну у јавност, јер му чиста ситуација не иде у рачун.

Г. БУРОВ РАЗГОВАРА СА ЕНГЛЕСКИМ ПОСЛАНИКОМ

СОФИЈА, 30. јула. — (Б. изв. „Правди"). — Синоћ је г. Буров, министар спољних послова, имао састанак са отправником послова енглеског посланства. Било је говора о путу г. Бурова у Париз.

КУЛТУРНИ НАПОРИ У УНУТРАШЊОСТИ

Летњиковац Друштва за чување народног здравља у Шапцу

— ПОХВАЛАН РАД ДРУШТВА. — ИНТЕРЕСОВАЊЕ ЗА ЛЕТЊИКОВАЦ Г. Г. ДР. АНДРИЈЕ ШТАМПАРА, ДР. ИВАНИЋА И ДР. ОВОГОДИШЊИ ВАСПИТАЧ Г. БОРИВОЈЕ ЈОСИМОВИЋ. —

Горе: Управа друштва за чување Народног Здравља у Шапцу са г. др. Михаилом Дуњићем и децом коју бесплатно Друштво издржава; доле: летњиковац друштва за чување Народног Здравља у Шапцу.

ШАБАЦ, 30. — Иницијативом и заузимањем уваженог шабачког лекара и управника окружне болнице у Шапцу г. др. Михаила Дуњића подигнут је и отворен недавно од Шапца 1921 год. летњиковац друштва за чување народног здравља у Шапцу. Купљено је три хектара земље на Бећином Брду, удаљеном два и по километра од Шапца. Ту су подигнуте прве зграде и започет први интензивнији рад. Благодарећи угледу и положају г. др. Дуњића друштву се ста излазило у сусрет. И већ првих година са својим скромним средствима друштво је успевало да изнесан број деце о своме трошку исхрани и омогући да деца проведу ферије у летњиковцу. Из године у годину друштво је проширивало делокруг свога рада, увећавало број чланова и цифру својих прихода. Тако да данас друштво располаже са седам хектара земље и у могућству је да из године у годину прими све већи број сиромашне деце на двомесечно летовање — од 1 јула до 1 септембра. Последњих година годишњи расходи друштва прелазе преко шездесет хиљада динара. Друштво не добија никакву субвенцију, оно броји преко четири стотине чланова који улажу као годишњу чланарину по 30 дин. Летњиковац располаже са три најмодерније бараке за преноћиште деце. На расположењу се налази 70 кревета, затим летњиковац има трпезарију за хладно и топло време, купатила са кадама и тушевима. Све справе за гимнастику и спортове. Једну велику доста уздигнуту терасу са хладњаком, са терасе има се врло леп поглед на Шабац и околину.

Летњиковац је отворен 1921 год. Пре рата имала је општина шабачка свој летњиковац, док га после рата није ни обнављала. Првих година у летњиковцу је проводило лето тридесет до четрдесет деце. У 1927 години у летњиковцу је боравило 38 сиромашне деце. Број деце која су плаћала мењао се пошто дете може остати у летњиковцу како један тако и више дана. У 1928. год. такође је боравило 38 деце, а за ову — 1929 год. — број деце попео се на 63, пошто је друштво на заузимању г. др. Андрије Штампара успело да добије од надлежног министарства извесну помоћ. Исто тако на заузимању г. др. Штампара министарство социјалне политике и Народног Здравља испослало је при пут ове године у летњиковац једну свршену ученицу школе за неудиље у Београду г-цу Наду Анђелковић из Битоља, као и сталног лекара г-цу Др. Загорску Поповићеву из Пожаренца. И лекар и неудиља раде као делегати министарства које их плаћа. Иначе до овог заузимања г. др. Штампара друштво није добијало никакву помоћ, ни од државе, ни од области ни од општи не шабачке ма да највећи број сиромашне деце која борави у летњиковцу је из Шапца.

Г. др. Штампар приликом прошлогодишње посете најпохвалније се изразио о летњиковцу и обећао да ће учинити колико он може. Он је нарочито похвалио успех летњиковца као дела приватне иницијативе. Исто тако о летњиковцу се најпохвалније изразио и г. др. Иванић, начелник дома за народно здравље у Београду. Г. др. Иванић је обећао да ће порадити да се поред овог летњиковца откупи још неколико хектара земље и да држава ту подигне велики модеран санаторијум за болешљиву децу из целе Краљевине. Тај санаторијум дошиље би био предан шабачком друштву за чување народног здравља.

Ових дана у летњиковац је ступило и десетак ученика шабачке гимназије који ће ту провести ферије о трошку Министарства Народног Здравља. И ова индиректна помоћ летњиковцу дата је на заузимање уваженог г. др. Штампара.

И уистину и ако напоран рад друштва је за велику похвалу. Треба човек само да сврати ту на један сат, на један дан па да види шта је у стању приватна иницијатива да учини, без икакве ларме и хуке. Радити и само радити, су начела највише освештана. И човек мора да има тај пријатни утисак кад гледа ведра лица те деце која ту проводе лето, кад слуша њихов детињи кикот у игри. Само провести час и видети много. Чист планински ваздух, изванредна вода за пиће. Деца добијају пет оброка дневно. Све се ради по утврђеном распореду: устајање, сунчање, играње, купање, излет све на пољу, где је ваздух ванредно чист и пријатан. А после вежби на дисање прописаних од Министарства Народног Здравља, настају часови учења за деца плету котарице и друге предмете од прућа и рафије, сламне шешире, дрворез и др. Затим веселе дечје игре. Прошле па и ове године васпитач у летњиковцу је познати шабачки учитељ г. Боривоје Д. Јосимовић, а помоћник васпитача млади учитељ г. Бла гојевић. Врло често у летњиковац долази г. др. Михаило Дуњић, затим г. др. Рамер, г. др. Живковић и др. Сваког јутра децу која долази у летњиковац само на један дан довози аутомобил, који је ставио друштву на расположење за извесно време великн жупан области поринске г. Бора Стевановић. То је прва помоћ учињена друштву са званичне стране, што ми је васпитач летњиковца г. Јосимовић са задовољством подвукао.

Собе за преноћиште деце су врло сунчане и кревети су раздељени по кубатури. Прозори су дупли, дакле, просторије су подешене по свим принципима хигијене. Досадашњи резултати ра да у летњиковцу су одлични. Деца се невероватно брзо развијају и добијају повећање крви. Кујна је такође хигијенска. Употребљавају се у првом реду сва поврћа, што је за децу врло хранљиво. На храну се обраћа нарочито велика пажња. Деца су врло здрава и расположена. Њима је као занимање још одређено да гаје воћњак, башту и уређују новозасађени боров парк. Летњиковац поред тога што распо лаже са свим потребама има на расположењу и малу домаћу апотеку са најпотребнијим лековима.

Тако се без икаквог претеривања може рећи да летњиковац друштва за чување Народног Здравља у Шапцу, преставља најбољи пример шта може урадити приватна иницијатива на подизању народног здравља. А за то несумњиво највише има заслуга г. др. Михаило Дуњић, агилни председник друштва.

Не би требало пропустити када се дође у Шабац а да се не обиђе и не види овај летњиковац. Он ту пажњу заслужује и по своме значају и по својој лепоти.

Р. Марковић.

Стање температуре у земљи

—:—

Београдска Опсерваторија издала је следећи комуникс о стању температуре за 30. јули.

Цифре по реду значе: јучерашња максимална температура, јучерашња минимална температура, температура узета у 8 часова изјутра.

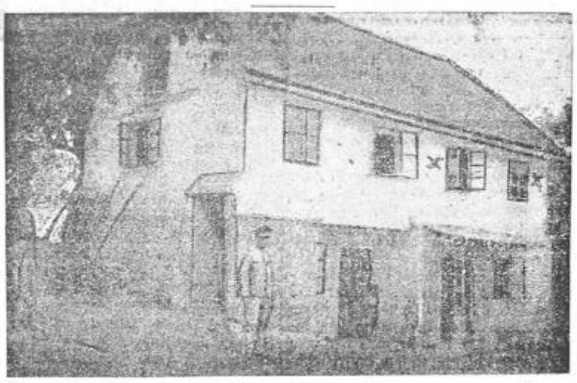
Београд	25	15	19
Љубљана	21	13	15
Загреб	26	15	19
Петроварадин	26	23	23
Велико Градиште	26	15	21
Бања Ковиљача	26	14	20
Сарајево	25	13	17
Крагујевац	25	12	20
Зајечар	27	14	20
Врање	25	13	21
Ниш	28	15	21
К. Митровица	27	11	19
Скопље	30	14	21
Прилеп	28	13	20
Пећ	24	14	20
Сплит	30	21	24
Брод на Сави	26	12	19

Кише је било у околини Краљева, Ужица и мало у Скопљу. Данас свуда ведро и без облака.

ЕЛИДА

Како је откривена комунистичка централа у Самобору

Кућа у Шмидхеновој улици број 35, у к ојој су убијени комунисти. Прозори (х) са којих су комунисти пуцали.

ЗАГРЕБ, 30. — (М. изв. „Правди"). — Сада се тек сазнају појединости о откривеној централи комунистичке пропаганде у Самобору. Те по јединости показују да су комунисти продужили своју незакониту акцију. На основу пронађених документата и писама, самоборске полицијске власти располажу са свима подацима, који се односе на ову комунистичку централу.

Пре извесног времена загребачка полиција је обавештена, да се у Самобору, у Смитеновој улици број 36, окупљају неки младићи, по чијем се понашању могло судити, да се не баве чистим пословима. Загребачка полиција је упутила своје људе у Самобор и наредила им да у назначену кућу упадну у зору, јер ће тада моћи да похапсе све чланове ове дружине, за коју се већ знало да се бави комунистичком пропагандом. Рано изјутра, полицајци су опколили кућу у Смитеновој улици број 35. Дуже времена владала је око куће дубока тишина. Али одједном, сасвим изненадно, чуо се један пуцањ. Људи се тргоше. Полицајци око куће били су узнемирени. Прошло је неколико минута у најдубљој тишини, а затим је одјекнуо и други хитац. По том је ужурбано пуцање трајало читавих четврт часа. Чули су се узвици, не ке заповести, шапат. Најзад се све смирило. Ра дознали грађани почели су се окупљати око тајанствене куће и распитивати код полицајца о чему се ради. Али на сва питања полицајци су одговарали са ћутањем. Место њих одговорила су троја носила. На носилима су лежале три лешине у обичном радничком оделу. Лешеви су однети у мртвачницу, а свет се радознало распитивао за догађаје.

О тим догађајима председник самоборске општине дао је следећу изјаву:

— Јутрос између 4 и 5 часова један јак одред полицајаца и детектива дошао је у Самобор и опколио у Смитеновој улици кућу број 35. Мало после тога чула се јака пуцњава а после пола сата су полицајци отишли у Загреб. Доцније су на лице места изишли и жандарми.

Власник куће у којој се одиграла крвава трагедија, изјавио је да су три младића пре неколико месеца узели стан у његовој кући и већином се задржавали код куће. Сва тројица били су врло млади, једва ако је најстарији међу њима имао 25 година.

Доцније сазнале су се и следеће појединости.

Већ раније се наслућивало да у Самобору, а у непосредној близини Загреба постоји централа комунистичке организације, чији је главни циљ ширење комунистичке пропаганде у нашој земљи. Када је загребачка полиција провери ла те вести, она је у суботу изјутра послала већи одред полицајаца у Самобор, како би ови похватали све чланове ове организације.

Полицајци су продрли у кућу број 35, позвали комунисте да се предаду, на што су ови одговорили пуцњавом. Полицајци су морали такође да одговоре са пуцањем и тако је дуже од четврт сата трајала борба, у којој су праскали револвери комуниста и пушке полицајаца. Када је пала од стране комуниста престала, полицајци су успели да продру у њихов стан, у коме су нашли три леша, која су били изрешетани куршумима. Лешеви су пренети у мртвачницу, а затим је одржан претрес њиховог стана.

По пронађеном материјалу, међу којим, је била и једна писаћа машина, слагачка слова, хемијско мастило и више динамита као и већи број летака, могло се лако утврдити да су убијени били комунистички агитатори и то који те пристичке акције, која се имала проширити по целој држави.

Полиција у Загребу наставља истрагу по овој ствари, па је вероватно да ће доћи до новијих и многобројних хапшења.

Вардар-Југославија 3:2

ВАЉЕВО, 30. јула. — (Т. изв. „Правди"). — Јуче по подне одржана је утакмица између ваљевског Спорт Клуба „Вардар" и резерве београдске „Југославије". Игра је била врло добра, нарочито са стране Вардара, који је дао много лепшу игру од београђана. Утакмица се свршила са 3:2 за Вардар.

ПИСМО ИЗ БЕРЛИНА

У Берлину, као у сваком светском граду, где се забавља и гладује

Један крај Берлина: зграда Државне Штампарије

БЕРЛИН, јула. — После петодневне кише берлинско сиво небо данас се разведрило, а сунце, оскудно и бојажљиво, расуло зраке на тмурне, громазне зграде Берлина. Луксузни аутомобили пуни су господина милионера и намазаних жена, надземне железнице радништва и студената, омнибуси и трамваји чиновничког света, а подземни возови распуштених пимпазијалаца. Све што се креће из Берлина, односи Берлинце изван града. Радништво осећа сиг ню задовољство да може неколико часова провести на тој пешчаној земљи, једва покривеној полужутом и ретком травом, под разгранатим јелама, где они кувају кафу, у којој има само двадесет и пет процената чисте кафе.

Дашим се немачкој техници да јој је пошло за руком измислити машину, која може од кобасица листиће да прави. Поменуте ствари, сакривене у хлебу, јесу чувене немачке штуле. Радник ради ели једе штуле. Благајник на благајничком прозорчету, издајући вам новац, жваће штуле. Медицинар, парајући ножем по леш у, наслађује се штулама. Било то имућњији или сиромаши ји, сваки носи под пазухом ручну торбу, у којој су — штуле.

Као што наш сељак не би могао живети без шљивовице, а паланчанин без вођења политике, тако не би могао Немац без штула.

Ситна буржоазија одмара се у својим „лаубама" и „обрађује" земљу. То су мале колибице, растављене једна од друге тол ико, да би мој пријатељ Фриц који је висок преко два метра, левом ногом био на прагу једне, а десном на прагу друге „виле". То парчење једне земље власник њи ни, они зову то обрађивањем, по читава три месеца.

Цео Берлин је опкољен језерима, у којима се када су лепи дани, а има их неколико у години, купају Берлинци. Данашњи је дан један од тих, те се одмах мора искористити у здравствене сврхе. Стотине хиљада Берлинаца налази се на обалама језера, сунчајући и купајући се. Површину прљаве воде, — вода је толико прљава да се човек после купања у њој мора код куће најмање двапут опрати, — секу луксузне једрилице берлинских милионера. Пуни су кабински столови најскупљег вина, сардина најфинијих сирева, шампањца, разних ликера и меса, почевши од свињског па до фазанског. Једе се и пије. На луксузним камбенма извалују се скоро нага тела же на и протежући се, жале се како им је све досадно.

Кад почне махагонски грамофон „Рамоу" или „Барбару" људска се тела почну трзати, клатити и знојити. Уживају! Па ипак нису срећни. Незадовољни су. Увек се нечега боје. Изгледа да се понајвише боје онога срећног сиромашка, што седећи на песку мирно једе своју штулу и — размишља.

Боје се његовог јаког погледа изгладнелог тела и црних руку, које су тако снажно бранile своја права маја месеца у Ное-Келну. Завиде му, јер је пун идеала. Гладује, али има у себи света онога, што човека прави човеком.

Фриц ми рече, да их треба жалити. Можда има права?

Брује обале од једноличке дреке грамофона, смеха, вике и песме. Брчкају се голишава тла у води и блату. Фриц је прао тамо где треба неку гојазну плавушу из блата извлачити.

Фричева пријатељица, овде их свако има ју неколико, мала, симпатична плавуша са скоро белим очима, настоји да ми докаже, како је њена прабаба била пријатељица великога Конта; те зато она има тако здра ве погледе на све што је ново. Напрезах мозак да у свему томе ухватим неку везу, али ми не пође за руком.

Свакој Немици невероватно импонује да потиче од неког великог имена, да је и сад у вези само са чувеним именима. А већ са Максом Шмелингом, по његовој победи у Њујорку, сви су у сродничким везама. Ако не отац или брат, а оно неки дални рођак мора да је „Гехајмрат".

Зна ли само неколико речи енглески, француски, руски или ма који било језик, онда вам проби главу показујући, по стотине пута, неколико страних речи, тврдећи да тај језик одлично говори.

Сад су са једним у „пријатељству", — сад са другим. Нико вам тако лако не може објаснити обичаје, нико интелигенције и финансијско стање једне нације, као мале Немице. Мрзе хладне западњачке крај.

Кад хоће да проводе истинску, праву љу бав — онда траже Словене. Ако им је до излажења по лепим локалима, у друштву су са Египћанима или Персијанцима. Уже ле ли се провода већега стила, хватају Кинезе и Јапанце.

Живе мале Немици слободно, не полажу ћи о свему томе никоме рачуна, весело и — паметно. Знају оне шта раде. Имају довољно искуства. Познају живот. Слободно му иду у наручје и не боје га се.

Фриц се дере и млатара огромним рукама. Не може Немац да напусти купање. Има неколико дана када се може брчкати и уживати, а већ се мора кући. Већ се и ве че спушта. На Фричево наваљивање друштво се креће.

Седимо на удобним и врло чистим клупама електричне надземне железнице. Над нама и испод нас тутње возови. Укрштени мостови, тунели, светлећи сигнали разних боја, многобројни колосеци, огромни станични рефлектори, блештећи станични сводови; механизам целог и до секунде тачног саобраћаја, тутњава локомотива, дизање неуморних фабричких димњака — а над целом симфонијом велеграда доминира, прекосно се уносећи, Радио-кула.

Већ смо у Шарлотенбургу, једном кварту Берлина. Велике уличне лампе бацају раскошну светлост на асфалт, који се пресијава. Из неколико машинских казана, кључајући, просипа се и разлива по свим улицама Берлина асфалт, који је у стању да одржава чистоту улица, боље него ли ма што друго. Захваљујући асфалту, а у многоме и само једној немачкој чистоти и педантности. Берлин је једна од најчистијих варошн на свету. Две су ствари пред којима се мора капа скинути: чистоћа и тачност. И поред четири милиона становника, и поред огромног промета, сваки омнибус, трамвај и т.д. у тачно је време на својој станици. Те и ми тачно стигосмо у Цоо. Ту се договорисмо да ће мо и сутра ићи изван Берлина.

Осванu и сутрашњи дан, али, хвала Богу, пада киша, не може се ићи на купање.

*

На Курфирстендаму, најбогатијој и најраскошнијој улици Берлина, налазе се најлуксузније хотели, кабареи и варнетеи. „Хиљаду голих жена" важи као последња сензација берлинских кабареа. У истини има их три до четири стотине. Оно што се баш морало покрити, покривено је. Уживају гледаоци са пресићеним укусом. На њих делују још само што их може сексуално дражити. Немају више осећања за лепом и чистом уметношћу.

Уз тутњаву и звеку чаша, скакуће и

ЈЕДНА ИНТЕРЕСАНТНА СКОПСКА СЕНЗАЦИЈА

Васкрс једног мртваца у Скопљу

СКОПЉЕ, 30. — Јучерашњи дан у Скопљу, нарочито у оном делу вароши идући ка доњем Водну, био је сензационалан и узбудљив. Већи број жена шапатом и нарицањем изражавале су жалост за напрасно преминулом својом пријатељицом госпођом Радојком, женом познатог пријатеља свих скопских веселих и гурманских друштава Ланчета Станојевића, кафеџије из Скопља. И док су оне при премале све што обичаји налажу у таквом слу чају, дотле су друге њихове сугрђанке са чуђењем говориле о свему овоме и жалиле рано преминулу г-ђу Радојку и њеног Ланчета.

Пожурила је и госпа Перса из Дебар Мале да над одром госпође Радојке ужеже свећу и да јој окити ковчег цвећем. Успут је сусрела једну комшиницу госпође Радојке и упитала је — од чега је Радојка умрла тако изненадно. Комшиница није умела у први мах да се снађе; а после и не одговарајући на питање госпође Персе питала је сама:

— Па кад је умрла?... Сирота Радојка! Шта ће сад господин Ланче без ње? И ја да не знам!? Пошла сам код ћерке чак у Чаир Малу и да тебе нисам срела остала би тамо цео дан и Радојку би сахранили да је не видим још једанпут.

Госпа Персу је ово трагично жаљење и чу ђење дирнуло и она је сад почела да плаче заједно са њом, идући ка стану покојнице. На самом раскршћу улице, пред кафаном „Топчидер" нашле су на гомилу других жена.

Свака је од ових држала у руци свећу и по нешто цвећа. Расправљало се о чудноватом догађају са госпођом Радојком, јер је баба Вишња тврдила како је пре пар сати видела госпођу Радојку живу и здраву. Сујеверне жене почеле су се крстити и чудити.

Док се догађај препричавао пристизале су нове групе жена тако да је све то личило на некакав конгрес ожалошћених. Истовремено дошли су и пријатељи господина Ланчета да му изјаве саучешће. Овима је, тужну вест са му изјаве саучешће. Овима је, тужну вест са му општио побратим Ланчетав г. Аца Огњановић. Они су такође пожурили да своме симпатичном пријатељу и другу изјаве саучешће и да му се нађу при руци.

Ту је настало саветовање: шта да се ради? Најзад су неколико њих одлучили да оду Ланчетовој кући и да виде у чему је ствар. Кад су тамо отишли кућу су нашли затворену. У њој није било ни живог Ланчета ни мртве госпође Радојке. Најближе комшије нису знале ништа да кажу. Ствар је постала у пуној мери тајанствена. Изасланици су се вратили.

Кад су дошли до кафане „Топчидер", група је већ седела за столовима и испијала флаше пива, које је газда Никола са задовољством служио. Ствар се никако није дала објаснити.

Баш у том моменту наилази господин Ланче весео и расположен. Баба Вишња која га је пр ва видела одједном узвикује:

— Ено видите га како се креће!

— Сигурно је госпа Радојка оживела.

— Не би се он иначе смејао.

Сви су тада поустајали и пошли у сусрет Ланчету са разним питањима. Ланче је почео да се превија од смеха кад је видео оволике свеће и чудо какво је направио. Најзад кад је од смеја дошао себи он је почео да прича.

„Јуче сам преморен од врућине и сав малаксао свратио код мога побратима у Загорданској улици да се мало окрепим. Наручио сам један чокањ и још га нисам испио он ме спопаде са питањем: шта ти је бре Ланче — што си тако невесео? Ја му одговорих: Остави ме бре — не знаш зар каква ме је невоља снашла: умрла ми Радојка! Мој побратим поче да ме жали. Почеше то исто и остали. Ја се и сам ражалостих при помислих да једнога дана то може бити истина. Ту сам остао још мало. Поцмсмо са побратимом још по коју. Пили смо и плакали још неко време. Ја сам пио због тога што ми је добро упалило, а он због искрене жалости. Тако је испало да се мори пријатељи и пријатељице моје жене овде састану.

И док је цела та трагикомедија добијала свој весео завршетак госпођа Радојка је жива и здрава припремала код „Балкана" своје мезелуке, док је г. Ланче отишао његовом побратиму да питу за њено здравље.

ЗА ВРУЋИХ ЛЕТЊИХ ДАНА

ОВОМАЛТИНЕ

крепи и освежује тело. Она се најпре растапа у топлом млеку, а затим хлади у леду. Овомалтине ствара снагу, а да не терети желудац, што је за летње жеге врло важно. 18330

Г. Венизелос је пошао у Европу

—о—

АТИНА, 30. јула. — (Б. Изв. „Правди"). — Председник владе г. Венизелос отпутовао је за Бриндизи, одакле ће наставити пут за Рим, Лондон и Париз. У овим градовима грчки премијер ће преговарати о Јанговом плану и о неправдама које су Грчкој нанете Јанговим планом о репарацијама. Г. Венизелос биће у четвртак у Паризу а у недељу у Хагу. После овога одмараће се у Француској до заседања Друштва Народа.

Вести из Војводине

—о—

САМОУБИСТВО ЈЕДНЕ ОПШТИНСКЕ ЧИНОВНИЦЕ У АДИ

АДА, 30. јула. — (А. Б. изв. „Правди"). — У суботу пре подне извршила је самоубиство, испаливши један хитац из револвера у груди, 26-годишња општинска чиновница Божика Валајин.

Изгледа, да се чиновница давно спремала на самоубиство, јер је то пред више чиновника на глашавала. Установило се, да је тог дана спала да неколико писма у пећи и да је исти дан примила једно писмо, које ју је јако ражалостило. Божика је била 12 година чиновница. Полиција води истрагу да установи узрок самоубиства.

НЕСРЕЋА НА СКЕЛИ

БАЧКО ПЕТРОВО СЕЛО, 30. јул. — (А. Б. изв. „Правди"). — Ђорђе Пеце, трговац житом из Бачког Петровог Села, враћао се својим аутомобилом из суседне општине у пратњи трговца Лајоша Чонградије, према Бачком Петровом Селу. Када су дошли до скеле на Тиси управљач аутомобила изненадно се покварио и ауто је по стрмом путу силном брзином појурио према Тису. Лајош је остао на површину и спасао се пливањем, док је Пеце доспео под кола. С тешком муком су га спасли неки рибари. Аутомобил је потпуно уништен.

СЕДНИЦА УПРАВЕ НОВОСАДСКЕ ПРОДУКТНЕ И ЕФЕКТНЕ БЕРЗЕ

НОВИ САД 30. — (А. Б. изв. „Правди"). — Удружење „Голуб" за унапређење живинарства и голубарства у Новом Саду приредиће под покровитељством министра г. Франгеша међународну и земаљску изложбу од 17.—21. новембра ове године. Председник изложбе је г. др. Гедеон Дунђерски, велепоседник а за почасне одборнике позвало је удружење виђене личности као г.г. Добрицу Матковића, великог жупана бачке области, др. Бранислава Бороту, градског начелника града Новог Сада и друге.

УХВАЋЕН ЛОПОВ НА ДЕЛУ

НОВИ САД 30. — (А. Б. изв. „Правди"). — Јуче око подне у Ст. Футогу непознати лопов ушао је кроз прозор у собу Магдалене Масолд. Непознати је одмах почео да пакује разне ствари. Андрија и Адам Сабо приметили су када је лопов ушао и ухватили су га на делу.

Ухваћени лопов је предат жандармерији где је признао, да се зове Павле Ђина, по занимању шлосер из Бачког Петровца. Павле је предат новосадском Првостепеном Суду.

Штипски соколи у Ваљеву

ВАЉЕВО, 30. јула. — (Т. изв. „Правди"). — Јутрос су у Ваљево допутовали соколи из Штипа. На станици су их дочекали овдашњи соколи са војном музиком. Г. Никола Настић, старешина штипских сокола, захвалио је овдашњим соколима на лепом дочеку. Соколи су затим кор поративно прошли кроз варош и отишли у гимназију, где су се пре подне одмарали. По подне су разгледали варош и околину.

Вечерас је у сали хотел „Секулића" велика соколска академија.

Сутра пре подне приређује се штипским соколима банкет. По подне настављају свој пут.

Крађа у железничком магацину код Суботице

СУБОТИЦА, 30. јула. — (Б. изв. „Правди"). — Ноћас око 12 сати непознати лопови извршили су у Филипову на железничкој станици једну опасну крађу. Неким тешким оруђем обили су врата магацина, у коме је била смештена огром на количина разне робе. Обивши врата ушли су у унутрашњост магацина, где су несметано узели робу из разних пакета и бала. Пошто су са успехом извршили ову крађу, све украдене ствари натоварили су на једна кола и отишли у непознатом правцу. Шеф станице и станично особље ништа те ноћи нису приметили, вероватно због тога што је магацин прилично удаљен од станице на једном празном простору.

Крађу је први приметио магационер тек у трос, када је дошао да издаје робу. Чим је при метио крађу отрчао је код шефа станице и известио га о крађи.

Полиција, заједно са суботичком полицијом, повела је за непознатим провалницима истрагу.

Вредност украдене робе прелази 40.000 динара. Управа суботичке железничке дирекције такође је извештена о овоме случају и она је са своје стране повела истрагу. Међу трговцима, чија је роба смештена и покрадена, влада велико огорчење, пошто су у ова тешка времена прилично оштећени.

Превијају се скоро нага тела девојака по читава два сата. Једна је њина зарада. За бесрамно показивање свога тела и двочасовно играње, добија мала играчица три марке од вечера. С тим се једва дан може проживети.

Док мала игра, показујући оно што је њој сва имовина, њен стари отац стоји на улазу кабареа и продаје шибице; боље рећи — проси. Благим погледом моли да му купе робу; а на дну тих очију спајају се два страха. Страх за својом ћерком и страх од помисли да ни вечерас неће продати ни једну шибицу. Пружа суху руку, али се на њега нико не обзире, нико му не купује. Ко би се још на њега сетио. Знају да је до садан. Иде на нерве. Требало би познати полицајца и отерати га. У раскошним тоалетама седају у аутомобиле, задовољне, јер су задовољне и срећне што су добро вече провеле.

Он у сенци стоји, бојећи се, да их не узнемири и — чека.

Погасиле се лампе на улазу кабареа. Мене под капут кутију са шибицама, гла дан и сањив.

Његова кћи, са старим и отрцаним коферчетом у руци, прође му и нежно га ухвати под руку. Пођоше лаганим корацима.

Две сенке се изгубише у једној попречној уличици чувеног Курфирстендама.

Н. Поповић

Одговор г. др. Винка Витезице на критику г. Богдана Поповића

Професор г. Богдан Поповић

— „Monumentum aere perennius" —

(3)

Г. Богдан Поповић има дакле својих разлога када и сад, у овој критици, на крају још једном хоће да поистовети ова два појма: Историје светске књижевности и упоредне историје књижевности. Врло поштено и објективно је и то када г. Поповић у овој истој глави хоће да убеди читаоце да сам ја написао уџбеник за „Упоредну књижевност". (Он врло потрешно употребљава и име тога предмета; не постоји упоредна књижевност већ упоредна историја књижевности). Међутим мој „Преглед Светске Књижевности" није уџбеник за упоредну историју књижевности већ је хронолошки ред догађаја у светској књижевности, а хронологија је веома далеко од компаративног метода у историји књижевности. Свакоме ко отвори моју књигу биће то одмах јасно колико по садржају толико по форми и саставу саме књиге. Г. Богдану Поповићу је стало до тога да ма како докаже читаоцима да сам ја том књигом дао уџбеник за упоредну историју књижевности, ма да је ово само анализа материјала, да је то само прикупљање материјала за једну синтезу која има да дође доцније, за једну философију књижевности која је резултат компаративног изучавања литерарних догађаја, за једно дело које већ више година спремам и за које би се могло рећи да је прерањено без једне претходне хронолошке анализе.

Врло је симптоматично што г. Б. Поповић то неће да види, а међутим, када сам му једне године казао да ја радим на томе, он ми је супериорно одговорио: „То је философија литературе, ћу могу само да радим ја, ви имате да исписујете календарске цедуљице". Где је та философија литературе Богдана Поповића, свако данас види. Она се даје „на крају каријере", — каже г. професор мудро и смишљено у лице свему свету и целоме Универзитету. Доиста узвишена концепција рада! — Plaudite cives! —

Тенденција г. проф. Богдана Поповића јесте јасна: Ја сам дао уџбеник за Упоредну Историју Књижевности и он је толико рђав! Он је рђав због тога што сам га дао на почетку каријере! Међутим знам то, да ми се г. професор у више махова много жално како је студентима тешко јер немају уџбеника. Он би га, посигурно био написао и то у почетку своје каријере — казао ми је једнога дана Богдан Поповић, — али велике незгоде при његовоме наступању за професора „Велике Школе" онемогућиле су му тај рад. У првоме реду — каже г. Богдан — узрок је што он већ тада није израдио уџбеник — поч. Светомир Николајевић, његов предшасник. Он кад је видео да ће га на катедри наследити Богдан Поповић, узео је библиотеку као своју.

То су дакле моралне квалификације којима г. професор куша да покрије своје поступке, и то је аргументација једнога редовног професора Универзитета и Академика којом хоће да оправда и испуни тај големи вакуум од 36 година у којима је „васпитао" толико генерација. Неоспорно, овакво оправдање значи један високо морални акт који није „на уклин" него на част и понос народу!...

*

Један од „доказа" г. Богдана Поповића, којим хоће да дискваліфикује моје књиге, јесте тај што он тврди, да студентима упоредне историје књижевности уџбеници нису потребни, јер да они познају француски или немачки језик, па се могу служити уџбеницима страних литература. Г. професор долази тиме у контрадикцију са самим собом, јер је целога свога живота говорио противно, ма да то није и дело доказао. Жалио се већито на то фатално непознавање страних језика и он је заједно са мном пре две године при реконструисању испитних група унео у нову испитну групу за упоредну историју књижевности један модеран западни језик и један класични, баш због тога што их студенти не познају толико, да би се могли са њима научно служити.

Г. Б. Поповић долази тиме у контрадикцију и са својим колегама — у истини не са онима који на универзитету поучавају та два модерна језика, јер ни они, као ни он нису дали никаква уџбеника — али долази са многобројним другим из различитих струка који су дали и по више уџбеника.

Г. Б. Поповић долази у контрадикцију и са факултетом и са научним тенденцијама целокупног Универзитета, који данас више него икада иде за тим да на своме језику створи научну литературу. Данас је јасно свакоме да Универзитет не постоји ако нема научне литературе на своме језику. Г. Богдану Поповићу то није јасно, јер ето, у одбрани самога себе без обзирно дискваліфикује своје предшаснике, своје колеге, Универзитет на коме је цео живот провео. То је морал који је врло добро формулисан оном у истини неестетичном реченицом, коју нека ми се дозволи да овде употребим, ма да ће она повредити естетски осећај г. професора Б. Поповића: „Нити пас коску гложе нит' је другом даје!"

Најстручнији и најнаучнији савет у питању мога рада на Универзитету који је г. Б. Поповић мени небројено пута управио, био је тај, да ја из свих историја књижевности по мало исписујем имена, године и поглавито факта појединих писаца, на малим цедуљицама, које би се на крају сабрале алфабетски и стручно, и тако би, вели г. Б. Поповић, имали сабран материјал, који би могао да нам послужи за предавања. Кад устребаш неко предавање, ти само извучеш тај рецепт! и по њему израдиш своју тему! У истини један савршен метод! У ствари то је требао да буде материјал кога г. Богдан није имао времена да прибере кроз 36 година своје службе. Али којим редом, којим критеријем треба да се то уреди, шта треба истаћи при сабирању, то ће он показати једним примером на једноме писцу. Не треба бити научник да се одмах увиди како је тај лексикански материјал далеко од научног апарата и метода, од научних резултата којима је требала да служи катедра г. Богдана Поповића. У осталом, све је то сабрано у лексиконима и не разумем зашто да се то годинама понова преписује! Нема сумње, г. Б. Поповић је имао и зато својих разлога! Ма да је сва моја „диламичка" природа бежала од тога дангубног посла, ја сам ипак био спреман да извршим ту његову „добронамерну" жељу, али године су пролазиле, а г. Б. Поповић није могао „да нађе времена" и „расположења" да ми тај важни посао на једноме писцу демонстрира!

Год. 1923. г. проф. Веселин Чајкановић дође на сретну мисао, да се изради један уџбеник „Светске књижевности". Са много воље и са много вере у добар успех предложи он то г. Б. Поповићу, који пристане на то, да сваки од нас изради по 1—2 књижевности врло кратко и концизно тако да студенти једном добију на матерњем језику један компендиум који би им дао један макар мали преглед целокупне светске књижевности. Г. Богдан Поповић је требао да изради шему груписања појединих литература. По мом мишљењу, то је посао од неколико дана. Књига је требала да буде готова за 2—3 месеца. Одржала се једна седница сарадника на којој је „г. Богдан" примио улогу уредника. Све је чекало тај његов пројект, о чијој потреби је г. Б. Поповић говорио толико, да не би стало у једну целу књигу! Али тај његов пројект — без кога он није дозволио да посао почне — није израђен ни данас. Чекало се неколико месеци и ствар је пропала. Зашто? Свакоме је било јасно зашто, али требало је ћутати и чекати: можда ће сам г. Богдан да изврши ту дужност и посвети своју душу! Али, ето он данас, после своје каријере, каже: Није потребан уџбеник за упоредну историју књижевности!

Г. професор Б. Поповић сматрао је за непотребно чак и то, да студентима да у руке своја scripta. Можда за то што их није никада спремао. Тек у последње време, г. 1923. и 1924., покушао је са једним малим прегледом 16—17. столећа од неких 100 стр. рукописа, који сам ја поред мојих обилатних предавања морао да диктујем у перо студентима (валда за то што им не треба уџбеник!) — са допунама које сам сматрао за сходне. Г. Б. Поповић чак није ни за то „имао времена". Та scripta су се заустављена пред Романтиком. Г. професор је обећавао да ће да пише и даље али то није никада извршио, тако да сам морао са тешком муком пред студентима да браним наставничку пожртвованост г. професора који ни толико није могао да уради за своје ђаке за које он каже при својој свечаној промоцији за доктора honoris causa, да је све то заслуга његових ђака!

Ето, за то сам написао уџбеник, г. професоре, и то при почетку своје каријере, уџбеник који није савршен, као што није ни један почетак, сем Вашег; уџбеник коме сте Ви дали високо научан карактер јер кажете, да сам ја први од европских професора за упоредну историју књижевности који је написао њен уџбеник. То сте урадили стога, да бисте покушали да што лакше докажете да је тај рад ненаучан! „Има методу" тај поступак г. Богдана Поповића!

Др. В. Витезица

— Наставиће се —

Катлановска Бања, крај Скопља

Један део бање са купатилом и околином.

СКОПЉЕ, јула. — Познато је да Јужна Србија обилује хладним и топлим лековитим водама. Многе од тих вода до данас нису дефинитивно испитане, а и оне чија је анализа позната, не служе још за општу употребу, нити се њихова вредност искоришћава. Узрок овоме лежи у томе што експлоатација вода није модерно уређена, нити располаже свима потребама које су болесницима неопходно нужне. Може се рећи да готово сви извори леже некултивисани, са најпримитивнијим уређењем. — Један од тих лековитих топлих извора, који увек привлачи велики број посетилаца, свакако је Катлановска Бања. — Ова Бања је власништво Скопске Области. Самоуправе и до 1. маја ове године била је издавана под закуп, приватним лицима. Маја је увек много полагано на приватну иницијативу, за Катланово се не може рећи да је ову овоме унапређено. На против, мирне душе можеш се констатовати факат да је приватна режија уназадила Бању и кад се зна још да се две до три године налазила у приватним рукама, онда је јасно да би она за врло кратко време пропала. — Закупци се нису старали да бар оно неколико бањских зграда и купатила одрже у реду, већ им је главна брига била да на уложени капитал извуку што већи интерес. Бањски круг око старих конака био је прекривен разним отпацима и нечистоћом.

Доласком за комесара Области Самоуправе у Скопљу г. Момчиловића, Област је узела бању у своје руке 1. маја, ове године. За време од два месеца прилике у Бањи у знатној мери су побољшане. Благодарећи љубазности комесара г. Момчиловића посетио сам Катланово и одмах уочио промену. — Стари су конаци у бело окречени и чисти. Саме зграде су старога типа, подизане без икаквог плана. — Унутрашњост зграда је савршено чиста. Управник Бање г. Лукашек објашњава колико је труда утрошио док се бар у овој мери успостано ред и чистоћа.

После разгледања конака, упутили смо се са лекаром Бање г. д-ром Крстићем у купатило. — Зграда купатила потпуно је реновирана: крош је покривен новим модерним црепом. Г. др. Крстић уводи нас унутра и како је зграда подигнута на самом извору, то се у њој налазе и врела топле воде, којих има два — замолио сам г. д-ра Крстића да ми каже неколико речи о самом саставу воде као и о њеној лековитости. Вода Катлановске Бање, рекао је г. д-р Крстић, по хемијској анализи спада у ред алкално земне слабо муријатичне и сумпоровите „оде — хипертерме.

Услед тога што до сада није било сталног бањског лекара, већ је лекар у прошлим сезонама долазио један пут недељно из Скопља, ни је се могло установити које се све болести овом водом могу лечити. — Међутим у овој години води се тачна евиденција посетилаца и њихових оболења. Болесници се прегледају при доласка и после завршеног лечења. На основу тих прегледа установљава се какво је дејство воде на поједине болести. Из искуства се зна да Катланово лечи: хроничан реуматизам зглобова и мишића, невритис, нарочито и-

шијас. Велики број посетилаца који се већ лечио долази сада поново, задовољан са постигнутим резултатима у прошлој години.

Топлота воде на врелу првог извора износи 42 степена, а на врелу другог 38 степени. У базену извори дају топлоту од 38 до 39 степени. Оба врела у току од 24 сата избаце 150 кубних метара воде. Раније се вода добијала у већој количини, али пре извесног времена једна јака жица отишла је негде на другу страну, те услед тога раде само два базена, док су каде избачене из употребе. У току ове године, а најдаље идуће извршиће се каптажа и чим се добије већа количина, одмах ће у употребу бити стављене и засебне каде. — То је све што вам за сада могу као бањски лекар рећи — завршио је своје излагање г. др. Крстић.

Према изјави комесара г. Момчиловића, до сада је извршено снимање терена за регулацију Бање. Када се утврди бањски реон, приступиће се изради регулационог плана и подизању потребних зграда, на првом месту бањске управе као и једног модерног хотела. — Како сама Бања лежи на нерегулисаној обали Пчиње, још овога лета подиће се кеј који ће служити за одбрану од поплаве, а сама тераса која насуче се песком и служиће за сунчање. — Према пројекту на левој обали Пчиње, где сада нема ни једне зграде, на једном веома погодном платоу, који је окодним висовима заклоњен од ветрова, има се подићи зграда за управу Бање и модерни хотел. Тај нови део везаће се са старим помоћу моста, који ће поред тога још служити посетиоцима Бање да своје шетње проширују и на леву обалу Пчиње.

Када се узме у обзир у каквом је стању била бања када је предузета од стране области и када када је у њеној сопственој режији, долази се до закључка да је обласна самоуправа постигла заиста леп успех. — А то најбоље сведочи обилна посета тако да нема ни једне празне собе. За сада управа Бање располаже са 40 намештених соба, у којима има 21 комплетна постеља и 92 кревета без постељних ствари. Празних соба има 20. За сиромашне подигнут је један велики шатор са душецима а за становање у њему сваки посетилац плаћа 3 динара дневно.

Без ласкања може се рећи да заслуга што је скопска област добила бар ову бању, (и ако за сада не на модерној основи уређену, али зато пријатну и чисту) припада комесару г. Момчиловићу.

РАСКОШНЕ ЖЕНЕ. — Стари Мајер стоји пред излогом једне радње, у коме су изложене уметничке слике и фотографије наших жена. Мајер нарочито дуго посматра фотографску репродукцију Венере од Милоса и каже: „Такве су се данашње жене! Нема новаца да купи кошуљу, али за фотографисање има па-ра . . ."

КЊИГЕ И ПИСЦИ

Једна антологија ни млађих, ни старијих, ни репрезентативних српскохрватских песника

—:—

После **Антологије љубавних песама,** коју је тако несрећено, једнострасно и безобзирно састављао њен приређивач, прва од песничких антологија појавила се на књижарској пијаци **Антологија „Одабрана страна",** по избору самих песника. (Сличне алманахе „Наша Искра", „Лирика најмлађих", неке групације до зла бога сиромашне идејама сарајевске „Младе Босне", не треба, због њихове беспредметности, ни узимати у обзир). Ову антологију, коју је њен састављач т. Миливоје В. Књежевић, уредник „Књижевног Севера", приредио читаоцима „Севера", о петогодишњици излажења часописа, назвасмо под именом „Одабрана страна". Због са мог тог назива, који, признајемо искрено, није баш тако несмео, ову антологију дочекујемо са радозналошћу, тако ретком и истрошеном у нашу и васкрсавању тако великог броја безвредних књига из литературе. Ту радозналост појачавамо с респектом овој антологији и с тога што ју је саставио један од врлих наших књижевних радника, Миливоје Књежевић, у чији смо дугогодишњи рад, испрван и трудољубив, били још и раније уверени. Али, исто тако, са извесном поштованом жалошћу морамо извесне неоспорне чињенице констатовати, овде, на крају, као што ће се то из каснијих радова видети. И баш само ради тога унапред можемо рећи да се Књежевић у свом раду преварио, да му је овде цео труд, ама баш цео труд, био узалудан, кад се овако доказано једног незахвалног посла као што је посао око уређивања једне антологије са овакним сићушним песницама, од којих су само неколико реномираних и вредних пажње.

Зашто ова антологија под називом „Одабрана страна" није направљена како треба? Да ли је она у ствари антологија? Каква је потреба изазвала појављивање ове књижице?

Уредник антологије, у уводу антологији, при знаје, „нас је интересовао избор који би од свој их песама извршили сами песници, и то сваки да да по свом нахођењу своју „одабрану стра ну" — једну песму између толико других..." Заиста, ово би и нас интересовало. Да је уредник Књежевић успео да задовољи овај наш ин терес, оправдао би и појављивање ове књиге. Али он, на сву жалост нашу, није успео. Зашто? Из простог разлога. Књежевић је покупио од пе десет песника више од половине неинтересантних, неталентованих, безвредних, ништавих по четника, стихотворача и дао им пристојно место у антологији. (Ту су „песници" Вера Обреновић — Делибашић, Витомир Павловић, Добромир Прокић, Душан Муждека, Ивај Јевтић, Јакша Кушан, Мамузић, Јованка Хрваћанин, Константин Ђорђевић, Делибашић, Петар С. Петровић, Момир Вељковић, Радован Јовановић, Чедомир Протић и многи други.)

Какви су прилози њихови? Видеће се најбоље ако наведемо једног од њих. Песма се зове **Нано** и овако почиње:

„Јутрос ми се отуђило сунце,—
Мила нано, пружи руке ближе!
Реци, нано, зашто мазга пије?
Зашто јутрос сунце лице крије?"

Или кад један од „песника" зажели:

„О да ми је да полатим
У оне светле даљине
Што се изнад брегова
У недоглед пружају
Преда мним!..."

Тако, или слично, рећају се песме ове поло вине почетника. Па зар су њихови прилози о ваки могли дати једну вредну антологију?!

Но, да ли је онај други део, део дат од бољих песника добар? Не бисмо рекли. Пре свега, ту су, махом, њихове најслабије песме. Та ко је, по овој антологији, песма, **Ave Serbina** најбоља песма Дучићева! Од Густава Крклеца **Излет у небо,** пред онако свеже и зубље **Сребрне цесте и Четири** песме о смрти!

То би, рецимо, уредник оправдао оним речима: сами песници изабрали су те своје песме. Е, онда није требало састављати антологију. Онда је требало написати студију о томе како наши песници мало имају укуса, самокритике и културе. А саставити антологију било је у овом случају смешно. Још пре тада кад је мањи део њих песника, који не чене себе.

Ова антологија није састављена ни с обзиром на млађе песнике. Где су Јерковић, Ратковић, Динаци, Петровић, Туфегџић, Драинац, Шоп, Симић, Добриша Цесарић, Ристић, Мартић, Вучо? И други. Ова антологија ни је приређена ни с обзиром на старије: нема фановића и других. Антологија „Одабрана страна" није ни репрезентативна из разлога што није испунила ова два горња услова. И не но појављивање је бесцилно и непотребно јер антологија која није антологија ни млађих, ни старијих, ни репрезентативних српско-хрватских песника, не може носити назив „Одабрана страна".

ДА ЛИ ЈЕ ПОЗНАЈЕ. — У позоришту две пријатељице у дожи разговарају. Једна ће рећи: „Мени се све чини да онај господин преко пута стално мене посматра. Изгледа да ме познаје!" — Друга пријатељица: „Искључено је да те познаје... Јер да те познаје, не би гледао овамо!"

НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

Хроника Престонице

Београд, 30

Београдска Оперета: (21) „Лутка“.

Пивница „Велика Србија“ (Престолонаследника Петра улица): Свако вече концертира Душко Попаз са својим оркестром.

Руска Круна: Концертира војна музика без биоскопа. Улаз бесплатан. 18316

Уметнички Павиљон: Архитектонска изложба.

Народни Музеј: (Милоша Великог бр. 58) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9—12 часова а за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан.

Етнографски музеј: (угао Бирчанинове и Милоша Великог улице). Отворен од 9—12 и од 15—18 четвртком и недељом од 9—12 часова за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан.

Читаоница Савеза Трезвене Младежи (Скопаланска бр. 5-Ш.) — Отворена од 14—19½ часова.

БИОСКОПИ:

Наркипо: „Луда младост“ (Вилијам Хајнес, Жак Холт, Алиса Деј) и шала.

Луксор: „Песма љубави“ (Ме Муреј, Рој Д'Арси, Лојд Хуџес).

Парамунт-Палас: „Јаки и слаби пол“ (Норма Ширер. Конрад Нагел).

Париз: „Живи леш“ (Пудовкин).

Дежурне апотеке: М. Живковића — Маленовића улица „Селаковића“ — Кнез Михаилова улица Димитрија Николића — Битољска улица. Косте Антонијевића — Балканска улица. Саве Мрњавчевић — Теразије

Недељни распоред радио-концерата

— Београд 455 м., Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9, Берлин 475.4, Бреслава 321.2, Брно 432.3, Франкфурт 421.3, Келн 263.2, Лајпциг 364.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.2, —

БЕОГРАД

— Таласна дужина 455 м. — У антени 2 м по киловата —

—:—

Стално тачке свакодневно: 11.20: Званични извештај о водостају. 11.35: Објављивање дневног програма. 11.45: Званични извештај о водостају. 12: Тачно време.

•

УТОРАК, 30. ЈУЛИ:

17.50: Читање новела Едгарда Алена Поа (Црни мачак). 17.55: Радио-квартет. 20: Српскохемачки диалози (проф. г. Франичевић и г-ђа др Љиповска). 20.35: Српски народни мотиви (свирају српски Цигани г. Грујића). 21.40: Тачно време по том новинарски извештаји. 21.50: Радио-квартет (оперски час). 22.50: У старом нишком дворцу (успомене старог телеграфисте, предавање г. Димитрија Ц. Ђорђевића).

СРЕДА, 31. јули:

12.10: Грамофон. 12.30: Привредне вести. 12.45: Радио-квартет. 13.30: Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде“).

17: Час за децу (г-ђица Јелена Билбија чита бајке). 17.25: Радио-квартет. 18.20: Хигијена лепоте (предавање г. др. Александра Цветковића). 20: Г. Гаидо Тартаља чита своје песме. 20.25. Радио дувачки квартет. 21.30: Тачно време, по том новинарски извештаји. 21.40: Радио џез-оркестар. 23.10: Читање на немачком језику.

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

УТОРАК, 30. јули:

Љубљана 20: Словеначко књижевно предавање. 20.30: Весело вече. 21.30: Концерт радио-оркестра.

Беч 11: Музика. 19.50: Оперски одломци, по том џазбанд.

Берлин 17: Клавирски концерт. 20: Лака музика.

Бреслава 16.30: Забавна музика. 20.15: Немачке песме.

Франкфурт 16.15: Концерт.

Кенигсберг 16.30: Забавна музика.

Лајпциг 15.15: Забавна музика. 22: Дансинг.

Праг 21: Виолински концерт. 22.20: Дансинг.

Пешта 19.50: Бизеова опера „Кармен“. 22: Циганска музика.

СРЕДА, 31. јули:

Љубљана 18: Бајке за децу. 20: Словачка лирска антологија. 20.30: Концерт словеначког вокалног квинтета.

Беч 11: Музика.

Берлин 17.30: Забавна музика. 20.30: Музика за игру.

Бреслава 16.30 Забавна музика. 20.15: Радио-комедија.

Франкфурт 21: Забавна музика.

Кенигсберг 20: Старе италијанске арије. 22: музика за игру.

Лајпциг 22 Дансинг.

Праг 10.05: Концерт чехословачких филхармоничара.

Пешта 9.15: Војна музика. 22.45: Циганска музика.

НАЈИНТЕРЕСАНТНИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО-ПРОГРАМА ОД 29. ЈУЛА ДО 3. АВГУСТА

УТОРАК:

Кенигсберг 20: Концерт из дела Жана Жилера

Франкфурт 13.30: Оперски одломци.

СРЕДА:

Кенигсберг 20: Старе италијанске арије.

ЧЕТВРТАК:

Беч 20.05: „Циганска љубав“ оперета.

КРОНИКА ШЕРЛОКА ХОЛМСА

Таjне Холивуда

— (ИЗ МЕМОАРА ДОКТОРА ВАТСОНА.) —

Ушао сам у Холмсову спаваћу собу. Славни детектив био је тек завршио ручак. Он је спавао у трпезарији, а ручавао у спаваћој соби. Холмс ме одмери својим проницљивим погледом.

— Ви данас нисте били у пивници!

— Нисам! — потврдио сам његову генијалну констатацију. — Ја никад и не идем у пивницу. Али како сте погодили да нисам тамо био?

— По томе што сте трезни...

— Тако је! Ја са своје стране могу да приметим да ви нисте гладни...

— То су у веома наивне констатације! Дабоме да нисам гладан кад сам тек пре пола минута устао од ручка!

Као и увек, Шерлок Холмс је испао по бедник. Ово је већ почињало да ме љути. Зато сам суморно попио пола литра виски а и завалио се у фотељу.

— Да пређемо на важније ствари, драги Ватсоне — рече Холмс.

— Ја сам већ прешао! — одговорих, поносито показујући празну флашу од виски а.

— Најважније ствари тек предстоје. Да ли би сте путовали у Холивуд?

— Свакако, кад би ми тамо био понуђен хонорар Бастера Китона или Грете Гарбо.

— Али ви нисте филмска звезда...

— А ви нисте филмски астроном да о томе судите...

Холмс ми објасни да су му нека тајанствена лица понудила да најбудније прати сваки корак холивудске звезде Марије Калорије.

— Пошто сам ја моментално спречен болешљу мог ујака, који обећава да ми остави своје имање, отпутујте ви у Холивуд... Ја сам се мислио- Холмс изброја преда мном пет стотина фунти стерлинга.

— Ово је путни трошак. Мислите ли се још?

Отпутовао сам истог дана.

•

Холивуд је веома пријатна варош, која би била још пријатнија да није у њој филм ских великана и кандидата за филмске величине. Одмах по доласку био сам изложен овој анкети:

— Ви сте филмски глумац?

— Не бих рекао.

— Онда желите да то постанете?

— Не желим ни најмање.

— Свакако сте писац филмских дела?

— Којешта!

— Шта радите онда у Холивуду?

— Моментално разговарам са једним глупаком...

— То бих ја могао да кажем.

Један вешт ударац у лице оборио је радозналог становника Холивуда на земљу. Разговор се водио на улици, али нико од пролазника није обратио пажњу на боксерски завршетак анкете, сматрајући свакако, да је ово проба неке филмске сцене. На тај начин, радозналом је пропала последња реч, а мени — иницијатива и извођење ударца, који је достојно завршио ову анкету.

Ја се нисам, наравно, задовољио овим пр вим ловорикама. Ваљало је ући у траг Марији Калорији. Успео сам да је пресретнем пред уласком у филмско предузеће „Плави орангутан“. Бајна звезда чалазила се у друштву неког џиновски развијеног младића. Пођем за њима, али ме младић убрзо примети.

— Зашто нас ви пратите? — упита ме он, показавши песницу, способну да обори слона.

Нисам му, наравно, одговорио да га пратим зато што сам добио пет стотина фунти на име трошкова и репрезентације у Холивуду. Али младић није чекао одговор. Он је стегао песнице и полетео на мене...

Ловорике моје прве боксерске победе у Холивуду биле би уништене, али се у том тренутку догодило чудо. Између мене и непознатог џина паде одједанпут велика гвоздена бандера. На бандери су се отворила потајна врата кроз која је изашао Шерлок Холмс, држећи у једној руци револвер, а другом учтиво скидајући сламни шешир.

— Мистер непознати хтео је да удари мистера Ватсона? — упита велики детектив. — Ја бих рекао да ће то имати неповољних последица!

Џин је суморно погледао револверску цев и, како изгледа, сложио се са Холмсом. У друштву Марије Калорије он је ушао у такси.

— Где изволите? — упита шофер.

— Само даље од револверске цеви.

— Шта сте то значи, Холмсе? — упитах изненађено свог генијалног пријатеља.

— Видећете! — одговори Холмс и скочи у отвор канализације.

Мени је остало само да слегнем раменима и да попијем пола литра виски а, до кога сам дошао са великим моралним и материјалним жртвама.

•

Пратио сам и даље Марију Калорију. Сутрадан су ми сви детаљи њеног живота били познати. Пре подне звезда је проводила у купању. Прво се купала у млеку, затим у лимунади, затим у бассену. По завршетку свих тих купања сачекао сам Марију на улазу у ресторан „Ихтиозотавр“. Она се овог пута налазила у друштву неког младића, обученог у костим шпанског тореадора. Пролазећи поред палми, звезда ме примети и обрати се своме пратиоцу:

— Овај ме опет шпијунира!

— Шпијунира! Милион вештица! Шта мислите ви, карамба!

Тореадор замаху огромним ножем У том тренутку жажалио сам што у близини нема ни једне бандере да се из ње појави Шерлок Холмс.

У том грозном тренутку једна од палми паде и у њеном лишћу показа се Шерлок Холмс са митраљезом, напереним на Шпанца.

— Ја бих вам препоручио да овај нож оставите за боље прилике и да обратите пажњу на овај митраљез...

— Милиарда вештица! — узвикну тореадор и ишчезну са својом дамом.

— Шта све то значи? — упитах поново Холмса.

— Видећете! — одговори детективски генијe и скочи у кафански шубер.

Истог дана осигурао сам живот у друштву „Сигурна смрт.“

•

Ипак сам остао жив. Шта више, ствар се објаснила, после неколико сличних призора, у којима се Холмс појављивао из ормара, из баса у оркестру, „спасавајући ми живот“.

Мој живот није ни био у опасности! Вршила су се снимања филма, у коме сам ја, не слутећи ништа, одиграо улогу љубоморног мужа. Џин, Шпанац и други одиграли су улоге његових дрских ривала, Марија Калорија улогу верне жене, а Холмс — улогу мужевљевог спасиоца.

Треба ли додавати да сам ја играо најприроднije?

Конкурс Београдског Гајрета „Осман Ђикић“

—:—

За пријем питомаца и питомица у интернате Београдског Гајрета „Осман Ђикић“ у Београду.

У школској години 1929./30. примиће се седам десет питомаца и тридесет питомица. Сви кандидати досадашњи као и нови имају поднети своје пријаве, ученице Више Занатске Школе најдоцније до 15.-VIII; сви остали до краја августа.

Уз пријаве поднеће молитељи:

1. Сведочанство (уверење) о последњим својим испитима односно о последњем свршеном разреду. 2. Родни лист. 3. Домовницу. 4. Уверење о плаћању непосредне порезе са свима прирезима родитеља односно масе ако нема родитеља. 5. Уверење општинске власти о броју чланова у породици, малолетних и пунолетних. 6. Лекарско уверење. 7. Изјаву да ће се покоравати прописима интернатског живота. 8. Тачну адресу свога пребивања.

Управни Одбор ће према поднесеним подацима одредити који ће бити примљени бесплатно, а који ће и колико према своме имовном стању плаћати.

Кандидати биће у своје време извештени кад треба да дођу у Београд и шта треба да донесу. Дефинитивно ће бити изабрани кандидати по доласку свом у Београд, кад их друштвени лекари прегледају.

Нико неће бити примљен у интернат пре дана који му се назначи за долазак.

Београдски Гајрет „Осман Ђикић“ основан је за школовање муслиманског подмлатка у правом реду. Према томе ће остали кандидати моћи бити примљени у недостатку ових.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

—:—

ДОЦЕНТИ ФИЛОСОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

Управа Универзитета у Београду расписала је конкурс за два доцентска места на филозофском факултету у Београду и то прво за катедру српско-хрватског језика (експериментално-фонетичка испитивања) и друга за катедру италијанског језика и књижевности.

СУШАК И ОКОЛИНА НА ФИЛМУ

Ових дана завршено је снимање Сушака и околине за један пропагандистички филм, који је снимљен о трошку Инвалидске Задруге. Филм ће се приказати прво у Сушаку, а затим ће се умножити и разаслати у разне земље. Приказивање овог филма трајаће око 20 минута.

ИЗРАДА ТУНЕЛА КОД БЕЛЕ РЕКЕ

У министарству грађевина образована је теренска секција за израду тунела код Беле Реке, на прузи Београд—Лазаревац, која је саставни део Јадранске пруге. За шефа секције одређен је инж. г. Живота Обрадовић. Седиште секције биће у селу Багрдану.

ШЕФ ЕЛЕКТРО-МАШИНСКОГ ОДСЕКА

Наредбом министра грађевина г. Савковића постављен је за шефа електро-машинског одсека у одељењу за железнице инж. г. Димитрије Вујић, чиновник министарства.

НОВА МЕТЕОРОЛОШКА СТАНИЦА

Иницијативом управника пољопривредне огледне и контролне станице у Високом отворена је ових дана у истом месту метеоролошка станица. Станица је снабдевена са потребним апаратима и рад је почао.

УКИДАЊЕ ОДЕЉАКА ФИНАНСИСКЕ КОНТРОЛЕ

Решењем министарства финасија укидају се одељци финасиске контроле у Сл. Шамцу и Винковцима (2), а њихови реони придодати су првом одељку у Брчком, а други одељку у Винковцима (1). Исто тако укинут је одељак финасиске контроле у Гружу, а његово подручје додељује се финасијској контроли у Дубровнику.

КОЛИКО ЈЕ ИНВЕСТИРАНО НА ДРЖАВНЕ ГРАЂЕВИНЕ

Од свршетка рата, управо од уједињења до краја 1928. године, краљевина С. Х. С. утрошила је на подизање државних зграда и њихове оправке укупно једну милијарду и 11,600.000 динара. Од ове суме утрошено је на подизање нових зграда 690,400.000 динара а за поправке државних зграда 312,200.000 динара. Највише је утрошено на подизање и оправке школских зграда и то на гимназије 68.900.000, на стручне школе 30,500.000 а на основне школе 110 милиона и 500 хиљада динара.

ОГРАНИЧЕЊЕ ВРЕМЕНА ЗА ТОРБАРЕЊЕ

Како је, према новој уредби о отварању и за тварању радња, прописано и време рада за торбареље, то су велики жупани издали наређења, да торбари имају право радити само до 18 часова, а недељом и празником (државним) не могу радити.

НОВЕ ТЕЛЕФОНСКЕ ВЕЗЕ

Од 1. августа уводи се директан телефонски саобраћај између Домжале и Беча, Марибора и Брегинца и Шошња и Беча.

КОД ИШИЈАСА једна чаша наравне Франц-Јосефове горке воде потрошена у јутро на наште без муке чисти стамак. После које следи обично угодно осећање олакшања. Лекарски стручни часописи спомињу да **Франц-Јосефова** вода успешно дејствује код притиска цигерице и дебелог црева, код грчева у жилама, шујева, код болести простате и код катара у бешици.

17973

Г. Анте Ружић Баћо нуди 100.000 динара ономе ко се покаже бољи тркач...

—:—

Уредништу „Правде“

Београд.

У броју 196. Вашег цењеног листа „Правда“ од 24. јула 1929. г. на страни осмој, у четвртом ступцу при дну изашла је нотица: „Изјава једног који је издржао“, а подписата од стране г. Влајка М. Николића. Част ми је умолити уредништво да на основу закона о штампи да места овој мојој изјави:

Оглас је благовремено изашао и из истог се видело где ће и кад бити тркање. Ја нисам позивао само јахаче са коњима, или шофере са аутомобилима, већ и људе који хоће да се са мном такмиче. Што се тиче самог г. Николића, он на време није почео тркати нити је тркао цело време, већ је у приликама ишао ходом.

У осталом да бих дао прилике не само г. Николићу већ целој Краљевини С. Х. С. и Европи, позивам овим сваког ко хоће да трчи самном, тркач, коњ, па се покаже издржљивији, добија (100.000) сто хиљада динара. Ако се јави такмац положићу у уредништву „Правде“ ову суму. Дан трчања одредићу у споразуму са пријављеним конкурентом. Трчање ће се објавити пред објективном комисијом.

С поштовањем, светски тркач

Анте Ружић-Баћо.

ЗАБАВНИ ДЕО

Стари и савремени сликари

—:—

— Позната је ствар да уметничке слике рађене пре сто и педесет или две стотине година у последње време губе своју боју, потпуно избледе и, према томе, губе и своју вредност. Стари сликарски радови, израђени пре 400 или 500 година сачували су своје боје и своју оригиналну свежину све до данас. На тим сликама ништа се није у тоју времена мењало. Енглеска Академија Наука недавно је ангажовала једну стручну комисију, у којој је било и неколико хемичара. Комисија је имала да испита узроке ове појаве. Стручњаци су после дужег испитивања дошли до непобитног уверења да су стари сликарски уметници много савршеније и вештије мешали и употребљавали боје, док млађи сликари том вештином не располажу. Сликари и данас употребљују исте боје и исто уље, као и стари сликари, али са мање успеха. Важна је сразмера мешања уља и боја. Та сразмера мора се најтачније одржати, јер чим има више боје или више уља него што треба, то већ иде на уштрб слике, која временом избледи и губи своју оригиналну боју. Данас највише су криве фабрике боја, које из материјалних разлога не праве онакве боје какве би сликарима требале да осигурају трајност својим радовима.

*

ДЕТЕ РОЂЕНО У МРТВАЧКОМ САНДУКУ. — У круговима судских лекара и медицинских стручњака много се расправља сада о једном необичном случају, који се може убројити у најзанимљивије медицинске феномене. Реч је о једном порођају, који се десио у мртвачком сандуку. Званично саопштење о овом случају гласи: „Жена једног областног чиновника надала се скором порођају; то је требало да буде њено прво дете. Бабица је утврдила да ће до порођаја доћи кроз осам до четрнаест дана. Али већ сутрадан млада жена осећала је јаке болове. Позват је лекар, али пошто у истом месту није било лекара, муж је морао отићи у суседно место. Кад се с лекарем вратио кући, његова жена већ је умрла. Лекар је констатовао да је и дете у мајчиној утроби мртво. Мртво тело младе жене је покривено једним белим чаршавом. Истога дана у вече муж је приметио да је чаршав знатно помакнут с леша, а знао је добро да се нико није приближавао одру. Када је подигао чаршав, на своје велико изненађење утврдио је да је мртва жена родила дете, које је наравно такође било мртво. Порођај се десио после женине смрти. То су лекари на несумњив начин утврдили".

*

РАЗВОД БРАКА ПОШТО МУЖ НИЈЕ ХТЕО ДА ОМРШАВИ. — Г-ђа Дори Самуелс поднела је тужбу суду тражећи развод брака са својим мужем из једног мало чудног разлога: њен муж није никако хтео да омршави! Он је тобож издржавао дијету за мршављење, али је у ствари јео као и раније. Жена га је једнога дана ухватила на делу и одмах учинила кораке за развод. Дебели г. Самуелс на суду није порицао да је својој виткој невести још пре венчања обећао да ће све могуће учинити да што више омршави. И само под тим условом пристала је Дори на венчање. Код куће г. Самуелс скоро ништа није добијао да једе, али је он зато по најбољим ресторанима обилно попуњавао претрпљени губитак. Жена га је једног дана изненадила у ресторану, када је у сласт јео повећи бифтек. Суд је развео овај брак, а г. Самуелс сада тражи жену, која ће трпети његову дебљину...

*

ЈЕДАН СКРОМАН ВОЈСКОВОЂА. — Македонски краљ Пердикас, пријатељ Александра Великог и његов одани војсковођа, био је велики пуританац и веома скроман човек. Када се Александар Велики вратио са свога похода против Персије, он је све своје војсковође богато наградио, делећи им краљевска имања. Тада га је Пердикас питао:

— А шта ћеш себи задржати?

— Наду, одговорио је Александар Велики.

— Е, кад је тако, делићу се с тобом! Зар нисмо ратни другови?

Он је најодлучније одбио поклон који му је Александар велики понудио.

Медаље, које су израдила немачка спорт ска друштва, да деле на дан доношења немачког устава

Кроз џунгле острва Суматре

— КАКАВ ЖИВОТ СЕ ПРОВОДИ У ЗЕМЉИ ВЕЛИКИХ СУПРОТНОСТИ. —

Острво Суматра може се с правом назвати земљом највећих супротности, јер у овој земљи џунгле можемо се сусрести са најмодернијим тековинама савремене технике, а исто тако и са праседеоцима, који још и данас проводе најпримитивнији живот и верују у магије. Па ипак те супротности се трпе и мирно живе једна поред друге.

Још пре сто година Холанђани су имали велике и огорчене борбе са храбрим борцима, урођеницима Суматре, такозваним Атјерецима. Услед ових борби култура и цивилизација дуже времена није могла напредовати на овом острву. Тешком муком Холанђанима је пошло за руком да изграде железнице, али при томе су морали бити веома опрезни. Била је саграђена свега једна кружна линија, која је поред обале обилазила цело острво. Кроз острво било је немогуће подизати железничку мрежу.

Последње деценије на острву Суматри запажен је знатан напредак. У првом реду велика пажња је обраћена производњи дувана, каменог угља и петролеја. Суматра у многоме личи на амерички дивљи запад. Ту се дешава да у сред дана претрчи испред аутомобила преко друма неки крокодил или тигар. Ту постоје велике опасности по живот човечији, а нарочито има велики број змија, које су отровне и радо посећују села. Но на Суматри не живе само дивље животиње, већ и многи дивљаци. Малајци станују у средњем и на западном делу остр ва, али сем њих ту живе и батаки, планински народ, с којима власти имају мно мо муке, премда су они већ давно примили хришћанство. Али батаки се могу назвати културним народом, ако се упореде са другим урођеницима, кубу-има, који и данас живе онако како је некада прачовек могао живети. Њихов примити ван начин живота је легендаран и у многоме подсећа на живот животиња. Они се крију по огромним џунглама Суматре, које све до данас нису потпуно испитане, па према томе има у њима још много места, у које нога белог човека још није крочила. Сами кубу-и називају прашуму „римбу" и колико они воле џунглу, највише карактеристише то, што о ни у свом говору, после сваке треће ре чи, помињу реч, „римбу".

Кубу не зна за ватру, не носи одело, нема у истини ни сталног пребивалишта, а са великим страхом избегава сваки додир са културом. Кубу-и се баве интересантном трговином замене. Они се највише баве ловом на дивљачи. Када неку дивљач желе да замене са неким другим предметом, они свој плен остављају на морској обали, а поред њега, на једном већем зеленом листу нацртају примитивно оно што желе да добију у замену. Кинези и Малајци, који овај обичај знају, долазе и узимају дивљач Кубуа, а остављају им оно што траже у замену.

Ипак најинтересантније племе острва Суматре је племе батака. Премда су батаки много културнији од кубуа, они имају такође такве навике по којима се у многоме разликују од цивилизованих људи. Пре неколико столећа батаки су се налазили под јаким индијским утицајем, а међу њима се почео ширити и Мухамеданизам. Они су у 14. веку имали и свога владара по имену Адитавармана, који је био одушевљени присталица будизма. Доцније батаки су будистичку веру преиначили према свом схватању. Али шездесетих година прошлог столећа Холанђани и разне европске свештеничке мисије са успехом су ширили хришћанство међу батакима.

Са овим племеном Холанђани и данас имају много муке. Они су веома неповерљиви, повучени и не трпе странце. Још недавно били су и људождери, али су их холандске власти, применом строгих казни одучили од тога. То су веома озбиљни и мрзовољни људи. Ретко је ко чуо да се неко из племена батака смеје. Но колико год да су очували своју дивљу примитивност, у тим људима је необично развијен уметнички осећај. Њихове куће, које сами граде, могу се сматрати за мала ремек-дела једне сасвим нове архитектуре, која обилује у уметничким и финим линијама. Пред својим кућама батаки подижу лепо израђене споменике, обично ликове умрлих чланова породице. Зидови њихових кућа често су украшени дивним сликама, које представљају разне сцене из лова.

*

ЈЕДНА ГРОЗНА ЂАЧКА ДРАМА. — У немачкој вароши Дортмунду одиграла се ових дана једна језовита ђачка трагедија, чији мотиви су још увек обавијени тамом. Једно је сигурно, да је по среди била љубомора једног седамнаестогодишњег младића, тамошњег гимназијалца. Око два сата ноћу ученици седмог разреда Хелмут Штајнбах, син једног архитекте и Фриц Делер, син грађевинара, изишли су из једне пивара, у којој су се гимназијалци веома често састајали и пијући пиво проводили време у другарским разговорима. На путу пре ма кући изгледа да је између оба гимназијалца дошло до свађе и објашњавања. Делер је изненадно извадио револвер из свог џепа и опалио. Штајнбах је тешко повређен пао на земљу. Штајнбах је после тога одмах испалио један метак себи у слепоочнице и срушио се мртав на тротоар. Штајнбах је у болници умро. Полиција је повела истрагу. Код Делера су нађена нека љубавна писма, из чије са држине се може видети, да су гимназијалци Штајнбах и Дедер били ривали, пошто су се удварали истој девојци. Саслушана је и девојка, али она, из страха од родитеља, ништа није хтела да призна.

*

ПЕСНИКОВА КРИТИКА О ПЕСМАМА. — Славног француског песника Жила Менажа (1613.—1629.) посетио је једном Пол де Гонди, чувени кардинал. Кардинал је рекао песнику:

— Дошао сам к вама, да ме научите на правила о поезији, како бих могао до носити увек правилан и тачан суд о песмама, које ми се шаљу у великом броју.

— То би био и сувише дуготрајан и за вас веома досадан посао. Али ја вам пре поручујем следеће: Кадгод прочитате неку песму, реците да је скроз рђава. Верујте, да ћете скоро увек бити у праву.

ШТА ЈЕ ПИСАНО О ЛЕТЕЊУ ПРЕ 200 ГОДИНА? — Недавно су објављени мемоари маркиза Аржансона. Маркиз је у своје доба био необично интересантан, напредан човек и стога су га његови савременици често исмејавали. Сен-Симон га је називао безопасном лудом. Данас, у двадесетом веку, када читамо његове мемоаре, морамо признати да је то био паметан човек, који је много што-шта предвидео пре две стотине година. Он је, између осталога писао:

— Ја сам уверен да ће људи најдуже кроз сто година изумети справу која ће моћи летети по ваздуху. То се данас сматра за лудост, али ја ипак тврдим да је све могуће. На тим справама ће се осим људи преносити и роба и људи ће од тога имати велике користи. Највише користи ће имати војска, која ће апарате за летење употребљавати са успехом у ратовима против својих непријатеља. Топције ће морати научити да пуцају у ваздух, како би те опасне справе оборили на земљу. Тада ће се морати у појединим државама образовати и посебно министарство за ваздухопловство. Ово пророчанство се у целини испунило. Први француски министар за ваздухопловство био је Енак.

*

РАДИО КАО СПРАВА ЗА ПРОГНОЗУ ВРЕМЕНА. — Амерички научник др. Колвел из вароши Моргентаун опазио је да његов радио апарат може да пред виђа време за сутрадан. Он је пре свега следеће запазио: ако је његов апарат после заласка сунца чисто и потпуно ја сно примио емисију радио-станице из Пистбурга, тада је сутра дан било лепо и ведро време. Ако је пријем био супи ше јак, сутрадан је било густих облака, а вечином и кише. На основу ових својих запажања, Колвел је почео систематски да се бави прогнозом времена. Од његових 40 прогноза 38 су биле апсолутно тачне, а два приближне. Локални лист објављивао је у исто време прогнозу оближње метеоролошке станице и та прогноза листа показала су у 50 од сто случајева као скроз нетачна. Ова прогноза времена, по тврђењу др. Колвела, може се простирати само на мали круг око дотичног радио-апарата, дакле на територији од неколико хиљада метара.

*

ВОЋНИ ШЕЋЕР НЕ ШКОДИ ДИАБЕТИЧАРИМА. — Опште је мишљење да шећер, било у ком облику, шкоди у великој мери људима, који пате од шећерне болести. Али то није тачно. Дијабетичарима (болесницима од шећерне болести) шкоди само онај шећер, који је прављен од шећерне трске или шећер не репе. Воћни шећер никада не може да шкоди организму диабетичара. Пошто у артичоки има прилично великих количина чистог воћног шећера, то се сада у Америци оснивају нарочите фабрике, које производе на велико воћни шећер, који диабетичари без опасности по своје здравље могу да троше.

*

ПТИЦЕ ЧУВАРИ. — Познато је да многе дивље птице, као што су дивља пловка, дивља гуска, ждрал и друге, нису ни мало приступачне па је чак тешко и њихова гнезда пронаћи. Најсштијим ловцима се веома ретко дешава да нађу таква гнезда. Ове птице бо је се свакога, а нарочито човека, и сто га су оне предузеле нарочите мере да осигурају своју безбедност. Оне пред гнездо једноставно постављају своје чувале, који већ унапред наговештавају долазак странца или приближавање неке опасности. Птице чувари обично изаберу неко узвишење место и одатле посматрају целу околину. Ако се поја ви ма и најмања опасност, оне дају знаке осталима, и све птице одмах напуштају гнездо.

*

НИСКО ПАО. — Неко је упитао пропалог банкара: Да ли још увек станујете у свом стану на првом спрату? — Ба кар: Не. Преселио сам се на пети спрат! — Тако. О, али си ниско пао!

*

ХУМОР

Када продавачица чоколаде постав чувар деце.

(London opinion)

Генерал А. КОШКО:

Мемоари једног криминалисте

— Сцене из криминалног света царске Русије. —

21.

Локална полиција такође се бавила овим случајем, концентришући своју пажњу на станицу. Она се трудила да установи дан и час одашиљања сандука, персонал експедиције и т. д., али још јој није пошло за руком да открије нешто интересантно.

Пет дана отприлике доцније Сергијев ми је саопштио:

— Када сте нас оставили Тихомирова и ја смо сковали план и отпочели смо одмах своју кампању. Узели смо један луксузни фијакер и одвезли се до Знаменског. Она нас је лепо примила, смешећи се веома пријатно.

— Много су нам хвалили ваш рад, рекао сам ја. Моја жена желела би да поручи једну хаљину.

Кројачица и моја „жена" повукле су се у суседну собу, а ја кад сам остао сам почео сам да разговарам са девојчицама које су радиле. За кратко време оне су се спријатељиле самном. За то време „моја жена" погађала се за костим и причала јој да смо у срезу Нижни Ломов купили имање, и да ћемо се у Пензи бавити само кратко време и да ће се морати брзо вратити да урели кућанство и да ће јој муж још неко време остати у Пензи због неких послова. Најзад смо се опростили. „Моја жена" и кројачица пошле су напред, а ја за њима. На пролазу ја сам погладио по лицу старију девојчицу. Знаменскаја је то приметила и смешећи се припретила ми је руком.

Пробање хаљине било је трећи дан. Ја сам са својим понашањем показивао да сам сит брачног живота и да бих волео да се иначе где позабавим. Знаменскаја није ништа рекла, али није сакривала своју наклоност и симпатију. Онога дана када је било уговорено коначно испоручивање хаљине, дошао сам сам, оправдавајући недолазак „моје жене" изненадном болешћу. Цена тоалете била је претерана скупа, али ја нисам показивао ни најмањи знак нерасположења и извукао ши један добро напуњени новчаник, платио сам без речи.

— Остајете ли још неко време у Пензи? питала ме је Знаменскаја.

— Да, то зависи од послова. Сутра имам од банке Фонсиер да примам 25.000 рубаља за продату земљу. Моја жена путује сутра, ако се буде опоравила, а ја ћу по свој прилици остати још осам дана. То ми је страшно и помислити, јер се овде може умрети од досаде. Нема баш ни једног места где би се човек могао забавити.

— Како ниједног? А код Шевског?

— Не хвала! За моје године није више кабарет и кафе-шантани!

Знаменскаја је онда позвала Сергејева да проведе вече код ње „у фамилији". Сергејев је то одма прихватио и у одређено време дошао оптерећен воћем, десертом и вином. Радније су биле на окупу. Знаменскаја се држала неусиљено, празнила је чаше и није штедела са циничким шалама.

После вечере Сергијев се причинио да је пијан и почео поверљиво да разговара са кројачицом молећи је да му прибави какво „интересантно" познанство.

— Зашто не? рече она, то је могуће, само ако не штедите новац, јер око тога има доста муке, не говорећи овде о ризику. Ако будемо неопрези, то би нас могло одвести на робију. Једном речи ја не могу предузимати ништа без 500 рубаља, ни копејке мање. То би имао бити мој део. Али најбећи издатак иде на Петра Ивановића, који неће ништа предузимати без 1.000 рубаља.

— А ко је тај Петар Ивановић?

— То је један мој познаник, специалиста у тим стварима. Један врло исправан човек.

Сергејев се почешао као да оклева, а затим извукавши новчаницу од 100 рубаља рекао је:

— Добро! Ја се не ћу пењкати. Ево капара.

Знаменскаја је пожудно зграбила новчаницу и препоручила Сергијеву да не одустаје од посла него да сместа оде до Петра Ивановића који је становао у једној малој улици, недалеко трга.

Сергијев је пристао. Њих је дочекао Петар Ивановић и једна дебела жена, ко ја је била господарица. Затворивши врата она је нешто шапутала са Знаменском, али ова ју је умиривала речима:

— Ништа се не бојте, то је човек сигуран, ја сам ликеровала хаљине његовој жени.

Са неколико речи она их је информисала о њему. Сергијев је додао још неке потанкости и брзо се споразумео са Петром Ивановићем, који му је обећао да ће његовој жељи удовољити за најкраће време. На њихово наваљивање Сергијев је морао ући у један салон где је неколико девојака играло полку. И пошто је попио бутељу вина Сергијев се опростио и вратио се у хотел. Сутрадан ујутро Сергијев је затражио од полиције обавештења о Петру Ивановићу. Ту је сазнао да је то сељак из тверске губерније, округа бежецког, да је у његовом пасошу означен као предузетник и да му је било име Сивукин.

Једна важна чињеница била је тако констатована. Могло се предпостављати да је Сивукин једно те исто лице које је служило код Плошкина За пет година, он је могао променити своју професију. То бих могао лако установити, ако младом Плошкину покажем Сивукинову фотографију. Поверио сам Сергијеву да ми прибави потребну фотографију.

— То ће бити лако, рекао је овај. Проституја у којој су ме примили то је њихов салон. Тамо сам ја приметио једну целу колекцију Сивукинових фотографија и њене пријатељице Прањинове. Отићи ћу тамо још вечерас и добавити једну фотографију.

Саслушао сам још кочијаше фијакера, који су обично стајали на тргу или на угловима најближих улица Сивукинове куће, да сазнам да ли је који од њих одвезао на станицу један велики сандук тежак три пуда упућен у Москву.

Сутрадан ми је Сергијев донео фотографију и донео ми још једну новост. После многих запиткивања, лукавштина и обећања чувања тајне био је толико срећан да му је једна од Сивукинових девојака признала једну ствар од највеће важности.

СПОРТ

Рђав лов

Нови авион „Докс" извршио је пр обу са повећањем терета од 23 тоне

ПРЕВАРЕНА НАДА ПРЕСТОНИЦЕ ПЛАВИ ИСПУШТАЈУ ПРВУ ВЕЛИКУ ЗГОДУ

У часу кад је овај град сигурно очекивао победу свог првака над посрнулим мајстором у седишту савеза дошао је неочекивани пораз да обуда наше ратничко расположење. Зар није могао поћи за руком бар нерешен исход? Зашто се морало догодити да плави изгубе са један према три?!

Х. А.-Ш. К. је обично добар противник. Али последњих недеља био је толико слаб да није уливао веру својој вароши. Овде су дошле о њему неповољне вести и нико више није сумњао у потпун успех госта, јер је домаћин у очајању и безглављу погрешно био изменио поставу и леви помагач, који је иначе главни ослон дружине, одређао је своје суделовање услед болести. Приликa је дакле била изванредна за Б.С.К., који се налазио у одличном стању. Већина је рачунала са два бода, остатак са једним.....

Нерешен — за плаве! — црвени су остали доследни свом старом саставу, који је досад много пута био крштен и прекаљен у тешким борбама. Такав је уморан и сложан и од њега тражило да укрсти ноге пожртвовано и са вољом. И он је одговорио обавези. Јаче него противник схватио је двоструки значај утакмице. Разумео је да се бори једино за савезне бодове, већ и за међуградски престиж, па је запео надљубавчански и довео у питање превласт престонице.

Иако овај пораз не значи коначну пропаст наше наде, изазвао је овде приличну забуну, јер се створило мишљење, да је плава чета почела да силази са врхунца своје снаге. Још у игри против Грађанског могло се јасно приметити да код плавих није све у реду. Бочни помагачи и бранични су показивали извесне знаке опадања и читаво држање дружине није остављало онако повољан утисак као неколико недеља раније. Настало је упадљиво колебање целине, која је задржала свој храбри дух, али канда малаксала у нотама. Остало је и даље изврсно дејство напада, али би ваљало имати на уму да није више подупрет тако брижљиво као пре. Ту би се свакако могао пронаћи главни узрок злу.

*

Сад је донекле погоршан положај најозбиљнијег такмаца. Судећи према јучерашњој игри Б. С. К. би могао изгубити битку против Грађанског и несумњиво у Сплиту. Значи, да би био упућен на освајање бодова у престоници, што није особито повољно с обзиром на околност да Хајдук може добити осам бодова на свом игралишту и бар два у Загребу или Београду. Уосталом, ствар је неизвесна, пошто није искључено да плави подбаце и овде.

Склапање завршног рачуна унапред доста је неблагодарно. Има да се игра.

РАДОСНИ ОДЈЕК
Глас штампе победника

У Загребу је победа Хашка изазвала појачано одушевљење.

Пошто наше читаоце свакако занимају примедбе листова из седишта савеза, наводимо да је „Јутарњи Лист" у свом првом извештају забележио овазле опаске:

„После пола сата плави су се снашли и играли врло лепо, док су његови противници трпели много од уплашености Крижа и слабог рада Јерема.

Код стања од 2:1. Хашк је наставио грозно, као да је победа у џепу, али се касније тровао. Тешко онда биша све јачи и гледаоци живо суделују и бодре домаћина.

Превацује се Вилфу што је излишно прешао у одбрану, јер је прван Загреба био онда очигледно јачи.

Х. А. Ш. К. је друге половине надемоћан и има више од напада.

„Победу је заслужио потпуно, јер је био апсолутно бољи. Овога пута није предњео само добру игру, него и корисну. Момчад је играла пожртвовано и силни темпо одржала је све до краја игре. Заслужила је потпуно признање.

Б. С. К. је играо у пољу доста лепо, али не и много корисно. Момчад је показала да уме да игра ногомет, али није могла да искористи ситуације.

Судија је био добар и објективан и ако је превише свирао."

„Новости" пишу:

„Овом победом рехабилитирали су Хашковци загребачки спорт. Хашк је био пожртвован и зато је победио. У свима линијама играло се озбиљно и сабрано.

Технички и тактички били су наши бољи, и Б. С. К. је био опаснији у продорима. У првом полу времену био је Хашк премоћан и морао водити бар са 3:1 У другом полу времену притискује на моменте Б.С.К., али тврда и одлучна одбрана Хашка одузима му сваку иницијативу. Хашковци су играли са целом публиком, која их је својски подупирала у њиховој пожртвованој борби. Б. С. К. је имао изврсне играче у навали и бочним халфовима.

Ова игра је била борба, каква треба да буде свака првенствена борба.

Врло добро и енергично је судио г. Брауи, који је показао каквим суверенитетом ваља да судија води овакову првенствену борбу."

Приказ даље гласи:

„Целокупна публика ишчекује са напетошћу ову велику борбу, која има да квалификацира снагу загребачког и београдског ногомета".

„Публика одушевљено носи играче Хашка са терена. Овације су пренесене и у град".

ХАЈДУКОВ УСПЕХ
Вера у победу

Мајстор с мора је данас једини који још није изгубио бод. Ваља међутим нагласити да је наступао једино на свом игралишту и да су у осталим утакмицама губили само гости.

Бели се надају да поред четири победе у Сплиту постигну и друге успехе и чврсто веру ју у свој коначни успех.

Хајдук има свега једно слабо место, браћа Чумића, који је некад обећавао много и онда подбацио сасвим. Остали су добри и играју специјалним њиским комбинацијама и са великим полетом. У одличној је форми млади Бакотић, воља напада, десни халф Гудина и леви бек Родин.

ПЛИВАЊЕ
Два југословечка рекорда

У Сплиту, на првенственим утакмицама тамо њег подсавеза, постављена су два нова државна рекорда.

Изврсниаш пливач, Анте Севлаковић, прешао је 100 метара у слободном стилу за изврсно време од 1:04.1 Прећашњи рекорд је такође припадао њему и гласио на 1:05.2

Јуниорска женска штафета на 4 пута 50 метара у слободном стилу са девојкама Иванчић, Дружић, Карготић и Шерић постигла је време боље од досадашњег југословенског рекорда, којег је држао дубровачки Југ.

Нови рекорд је 2:49.3.

ПРВЕНСТВО ЗАГРЕБАЧКОГ ПЛИВАЧКОГ ПОДСАВЕЗА

На Сушаку је прекјуче одржаво такмичење за подсавезно првенство. Суделовали су: Викторија (Сушак), Карловачко Спортско Удружење и Грађански Спорт Клуб из Карловца.

Резултати су били ови:

Натјецања прије подне: Јуниорке 100 м. прса 1. Писмер Ида КСУ 1.42.4, друга Летоња Љубица (Викторија) 1.44,43, трећа Рачић Карла К. С. У. и четврта Матејан Викторија.

Сениори 1500 м слободни стил. Арчанин (Викторија) 25.36, Хахн Тоцо КСУ 27.04.

Скокови јуниорке: Бакарчић Мира (Викторија) јуниори Смоквина Даворин)(Викторија).

Јуниорке 50 м слободни стил. Рачић Херта (КСУ) 38.4, Летоња Љубица (Викторија) 41.50, Фран Слава (Викторија) 42.6, Рачић Карла.

Јуниори 100 м прса, 1 Мишкектор (Викторија) 2.29,8, 2. Лисац (Грађански) 1.30, 3. Гаврилович (КСУ) 1.36,2, 4. Чертан (КСКУ), 5. Шпачек (Грађански) и 6. Чурчин Викторија. Овде је била врло оштра борба између првога и другога, те је у последњем моменту побиједио Мини са једном минималном диференцијом.

Сениори 200 м прса: 1. Франковић (Грађански) 3.15,8, 2. Брозичевић (Викторија) 3.21, 3. Мајурец (Грађански) 3.24,8, 4. Сеилер (Викторија) и 5. Туркаљ (Грађански).

Сениорке 400 м слободни стил: 1. Жупан Ружа Викторија) 7.06, без конкуренције.

Штафета 4×50 м слободни стил јуниори: 1. Викторија 1. 2.08.2, друга Викторија 2. 2.10, Грађански је дисеавалифициран ради прелаза у пругу. Овај резултат је врло добар, јер је он само за 1.2 секунде слабији од државног рекорда.

Ватер поло прије подне КСУ против Грађанскога 6:1, полувреме 3:1.

Игра је била врло лепа. КСУ је изненадио са овако лијепом побједом. Грађански је на пољу врло добар, али пред голом је врло неодлучан. КСУ је технички врло добар и пред голом се сналази тако, да изразлучује сваку ситуацију. Судио је г. Блажина добро.

Послије подне. Сениори: 400 м слободни стил 1. Маргрентнер (Викторија) 5.50,2, 2. Балаш (Грађански 6,10. 3. Крајовић (Викторија) 6.45, 4. Луцијанић (КСУ) и 5. Чубић (КСУ). Врло интересантна је борба била између првога и другога и све до 50 м пред циљем није се знало, тко ће побиједити, у последњем моменту Маргентнер ипак сигурно побјеђује.

Сениорке 100 м слободни стил: 1. Жупан Ружа (Викторија) 1.28, 2. Есаповић (Викторија) 1.53,6.

Јуниори 500 м слободни стил финале: Матковић (Викторија) 28.2, Смоквина Давор (Викторија) 29.4, 3. Вранић (Викторија) 32, 4. Кларичић (Грађански), 5. Балаш (Грађански) и 6. Колацио (Викторија). Резултат, који је овде постигнут, врло је добар и само је за двије десетине секунде слабији од државног рекорда.

Јуниорке 100 м леђа: 1. Рашић аКрла (КСУ) 1.50,60. 2. Бакарчић Мира (Викторија) 1.51, 3. Фран Слава 2.13, врло оштра борба била између прве и друге и на самом циљу одлучила је прва у своју корист.

Сениори 100 м слободни стил: 1. Смоквина Љубо (Викторија) 1.07, 2. Шпанчић (КСУ) 1.15, 3. Пагач (КСУ) 1.16, 4. Балаш (Грађански) и 5. Марчић (Грађански). Други је стигао Голц од (Викторије), за 1.10, али је био дисквалифициран због прелаза у пругу.

Јуниори 100 м леђа: 1. Мими Октавио (Викторија) 1.25,2, 2. Лисац (Грађански) 1.32. 3. Колацио (Викторија) 1.33, 4. Рибар (КСУ) 5.Кефер (КСУ) и 6. Буторац (Грађански).

Јуниорке 4×50 м слободни стил: 1. КСУ 2.56,7, у постави Рачић Карло, Черенић, Рнзнер, Рачић Херма. 2. Викторија 2.59,5 у постави Бакачић, Манеста, Фран Летоња. И овђе је била оштра борба и до последњег момента се није знало, тко ће стићи први на циљ.

Сениори 100 м леђа: Марчета Душан (Викторија) 1.21,2, 2. Франковић (Грађански) 1.31 3. Сеилер (Викторија) 1.32,6, 4. Мајурец (Грађански). Марчета је са својим резултатом ту као југословенски рекорд.

Скокови са торња и са даске Гриац, КСУ без конкуренције.

Штафета 4×100 м сеиморке, слободни стил: 1. КСУ 6.36,8, 2. Викторија 6.37,22, исто врло оштра борба, као и код свих женских штафета.

Сеиморке 4×100 м слободни стил: 1. Викторија -1. 10.51,8 у постави Маргрентнер, Смоквина Даворин, Смоквина Љубо, 2. Викторија 2. 11.072. 3. КСУ 1. 11.58, 4. Грађански и 6. КСУ 2.

С. К. ХАЦИ-ПОПОВАЦ—МОРАВАЦ 7:3 (4:2)

28. о. м. одиграли су С. К. „Хаци Поповац" и С. К. „Моравац" пријатељску утакмицу на игралишту Југословије, у предигри којом се за вршила побједом „Хаци-Поповца" са резултатом 7:3 (4:2). С. К. „Моравац" био је добар само 10. мин. док их није фор Х. Поповца разбио и диктирао оштрим темпом све до краја, који му је темпо и издржљивост и донео победу. Код „Моравца" оба голмана слаба, бекови бољи, лева халф линија добра, у фору једнино што је опасан и спасао им част центар?

Код „Х. Поповца" голман добар, бекови врло добри, леви више се показао одузимањем док десни боље стартира, халф линија добра, леви халф могао би боље чувати крило, десно крило и лева полутка били су најбољи у фору док су остали задовољили као целина иначе је добро једино лево крило.

Голове за „Моравац" дали су десни халф 1. и центар 2 за „Х.-Поповац" десно крило 2. центар 2 лева полутка 1 центар халф. 1. леви бек 1. С таквом игром „Х.-Поповац" може увек да репрезентује свој крај.

Фељтон „Правде"

Срећа у несрећи

— АНРИ ФАЛК —

Виолиниста Леон Спансил добио је већ као дванаестогодишњи дечко прву награду на конзерваторијуму, али данас он је био ближи својој четрдесетој години него ли једном положају који би одговарао његовом таленту. Био је плав и тих, имао је као снег беле зубе, а свирао је растрешеног погледа на концертима, мјузик-холима, дансинзима и по касинама, али мирисаво крило среће није помиловало његове образе. Данас је он изненада на углу улице Марбеф срео господина Жилбера, који је у своје време држао московски бар — још онда када је имао навику да за вечеру узме једну паштету и чашицу водке. Изгледало је да господину Жилберу добро иде. Имао је на себи лепо љубичасто одело, велики дијамант на прсту и са задовољним лицем пушио велику цигару.

— Одакле ти овде? Шта ради музика?

— Слабо, господине, Жилбере, баш тражим посла.

— Онда мени иде боље. Ја сам набавио новаца и баш вечерас отварам нови бар: Крокет-бар...

— Да ли вам је оркестар комплетан?

— ...Да..., барем за данас.

Леон је уздахнуо. Господин Жилбер одмерио је виолинисту од главе до пете и створио једну одлуку:

— Нешто ћу ти рећи... Пре свега, како стоји са твојим репертоаром?

— Имам све, од најстаријих класичара, па све до најновијих шлагера.

— Имаш ли пристојан смокинг?

— Имам! Од прошле године. Један отмени кројач сашио га је за барона Пармлена.

— Дакле слушај: наша прва виолинисткиња мис Обелиска добиће ускоро дете. Ако наш капелник Б[illegible]мис вече рас не ангажује кога дру[illegible]онда ћу те ја узети. Јеси ли увежбан?

— Вежбам сваког дана по три сата. Узмите ме, господине Жилбере. То ће вам срећу донети.

— Дакле добро! Ти ћеш ићи са тањиром за бакшиш да обилазиш локал, а наша публика није неталантна. Буди у бару око седам часова.

Уместо вечере, Леон је купио једну тврду крагну и једну лептир — кравату. Обукао је аристократски смокинг и тачно у седам часова био је у Крокет-бару, који је својим безбројним сијалицама обасјавао један угао Монмартра. Дворана је била украшена ланцима од жутог и црвеног цвећа. Жилбер је погледао Леонову тоалету, рекао: Добро је, и додао:

— А сада промени ту своју тужну физиономију, ти си блед као крпа.

— Нисам имао времена да вечерам.

— Рене, донеси једну порцију супе, неколико сендвича и вина!

— Молим, господине Жилбере, рекао је келнер.

Били није никога нашао. Леон је поздравио капелника чије је лице имало боју чоколаде, као лимун жутог бањо-а, црног саксофонцију и зеленог пианисту. Извршили су малу пробу и Били је убрзо рекао:

— Ол рајт!

Око десет часова мора сваки бити на свом месту.

Тачно у десет часова ђаз је заузео место у блиставој дворани. У плаво и црвено обучено мали бој утрчао је вичући:

— Гости долазе!

— Напред! рекао је Жилбер.

И импортирана прекоморска музика започела је.

•

Отварање је било изванредно свечано. Жилбер је крај многобројних гостију поздравио и нарочито позвао „париске личности" које су у стању да лансирају један ново-отворени локал. Жилбер је задовољно стезао безбројне руке и готово у исто време налазио се у свима деловима препуне дворане. Већ је било и неколико пијаних гостију... Одличан знак! Леон је свирао, а цело његово тело подрхтавало је као и његов инструмент. Једно уз друго приљубљени парови пљескали су му, а он се клањао.

— Ало, виолинист!

Један елегантни џин, који је са неколико жена седио поред фласа са шампањцем, позвао га је. Леон се приближио:

— Хоћете ли да чујете нешто специјално?

— Да... пре свега никакве нарочите галаме... Волим сентименталне ствари — ти разумеш, зар не? нешто слатко... Берсезу од Годара... Знаш ли ти то?

— Знам, господине.

Леон се вратио у оркестар. Целу своју душу уложио је у познати чежњиви комад. Парови, који су устали да играју заморено су падали на своја места. И када је био готов, чуло се са другог стола:

— Ало! Нека солиста дође!

— Ми нисмо дошли овамо да слушамо берсезе, драги пријатељу. Свирајте нам „Ујкулели Леди"!

— Молим лепо.

Када се је хтео да врати на своје место, високи му је блондин довикнуо:

— Браво, Жослена си добро одсвирао. Брзо још једанпут.

— Мало доцније, молим, поручено је нешто друго.

— То ме се не тиче. Добићеш пет златника...

— Ево ти десет за „Ујкулели Леди", довикнуо је други гост.

Новчанице су летеле око расположеног и понешто збуњеног Леона.

— Али ви нисте сами овде! довикнуо је Ујкелели — господину љубитељу сентименталне музике

Једним налетом полупијани гости насрнули су један на другог. Жилбер се умешао али узалуд. Пријатељи завађених умешали су се у свађу. Свађа и галама прелазила је са стола на сто. Песнице су се стезале, шамари су одјекивали, а жене вриштале. Џаз је засвирао један обесни фокстрот.

По климавим столовима разбијале су се фласе и чаше. Наједанпут тишина: неколико је гостију бесно отишло; а други су се посрамљени враћали на своја места. Келнери и послуга уклонили су разбијене чаше и фласе, очистили и помели паркет. Жилбер је бесно скочио на Леона:

— Глупане! Како се могу у једном дансингу свирати класичне ствари? Могао си рећи, да ти комад није познат. Клавир је пун ђусака од банана! Цело је порцуланско посуђе уништено. Цело остварење је једна бламажа! Гледај да се изгубиш или ћу те убити!

Очајни Леон је напустио Крокет-бар. Опет ништа! А тако је лепо започео! У У празној дворани чланови оркестра почели су да играју покера. Жилбер је седео сломљен на једној клупи. Око њега окупили су се келнери туробних лица. Изненада у дворану је упало једно весело друштво:

— Овде се нешто лепо догађало. Вероватно су вам све разлупали? Зар не? Идиот виолиниста... где је виолиниста?

Жилбер је схватио ситуацију: већ је био на улици, стигао Леона на крају улице.

— Брзо натраг! Лети! На тебе се чека!

Леон се вратио не[illegible] ништа и сео на своје место у оркестру.

Жилбер се испричао код [illegible]гију:

— Послужите се са посуђем онаквим какво је... Неколико су се гостију тако страшно понашали...

Око један час дворана је опет била препуна. Следећег јутра новине су писале о догађају. И исто вече свако се гурао у Крокет-бар, сваки је хтео да види бојно поље и идиота-виолиниста. Знали су га само под тим именом. Жилбер је био и сувише послован човек, па је све разбијено посуђе поређао по бифеу.

Данас је ово „разрађен" локал. Леон је сваке вечери са великим успехом свирао свога Жослена: прво у оригиналу, а онда у џаз преради. У Крокет-бару постало је модерно да су супира из полуразлупаног посуђа. Жилбер лично лупа и удешава потребне тањире. Он зна да признаје да му је Леон донео срећу Свестан његове вредности, Жилбер му даје сјајну плату и баца чежњиве погледе на присутне даме.

Своме шефу Леон се данас обраћа са ти!

ОДМЕЊУЈЕ МАМУ

Моја мамица окупала мене и опрала у кади а сада ја хоћу да оперем каду, да помогнем мами а хоћу да свршим посао пре него што се моја мама врати. **Узела сам Мерима-Ленгер сапун баш као што ради моја мама, и већ сам опрала каду.**

С МЕРИМА ЛЕНГЕР-САПУНОМ то је тако лако

МЕРИМА-ЛЕНГЕР САПУН

Добива се свуда! 18287

МЕРИМА А.Д.-КРУШЕВАЦ

Роман „Правде"

Острво страсти

— МАВРО ЈОКАЈ — 101

— Наставак —

— Желите ли, можда, да ову своју црнину заменим са неком другом хаљином? упитала га је Тимеа љупко се смешећи.

— Од тога дана почеће за мене нов живот! узвикнуо је мајор радосним гласом.

— Рецимо на дан мог првог рођендана, када га званично прослављам.

— О, то је тако далеко да ми се чини читавом вечношћу!

— Не плашите се! То је дан свете Сузане, овога лета.

И то је далеко!

— Али није вечност! Зар ви, баш ви, нисте довољно научили да чекате и да будете стрпљиви. Видите, мени је потребно извесно време да научим шта је то радост. Не иде то тек тако, одједанцут! Морам пре свега научити како је то кад се човек нечему добром и лепом нада;то није лака ствар. Морам да сањам о својој срећи. Дотле, ми се можемо свакодневно виђати; испочетка само мало, доцније више, а најзад вечито! Зар није тако најбоље?

Мајор није могао да се противи, толико су љупко звучиле Тимеине речи.

— А сада моја имениданска гозба је приведена крају. Тимеа је ове речи изговарала шапатом. Јесте ли задовољни? Остали гости желе да пођу на починак. Пођите и ви кући. Али чекајте још. Хоћу да вам вратим једну реч из ваше последње имениданске честитке.

После тих речи, Тимеа је откинула једну полурасцветалу ружу из свежег букета, додирнула је својим уснама и заденула је на мајорова прса. Али мајор је пре тога такође пољубио ружу са побожношћу и великом љубави.

Када је мајор отишао и на улици још једном погледао на прозоре палате Леветиначки, тамо је већ владао густи мрак. Он је био први и последњи гост...

— — — — — —

— — — — — —

Тимеа је лагано научила шта значи радовати се и надати се лепим стварима

Имала је доброг учитеља. Од тога да на мајор Качука био је свакидашњи Тимеин гост. Али мајор већ одмах у почетку није се придржавао Тимеиног прописа: „испочетка мало, доцније више..." Не, он је одмах у почетку остајао веома дуго код ње, а она се зато ни је срдила...

Дан венчања одређен је на дан свете Сузане, кад је Тимеа обично прослављала свој званични имендан.

Изгледа да се Аталија сасвим помирила са својом проклетом судбином; она је пристала да постане жена г. Јована Фабуле.

Боме, није први случај да стари удовци изводе пред олтар младе девојке. Баш ти брачни умеју бити срећни, јер је мушкарац искусан и уме много више да цени своју младу жену. Бољи је свакако од неког каваљерчића, који још увек мисли на којекакве глупости и не може ни у браку да се смири.

Нека је благословен њихов брак!

Тимеа је Аталији на име мираза понудила 100.000 форинти. Она то није одбила.

Г-ђа Софија била је срећна и пресрећна оваквим исходом ствари. Сваки на своју страну! говорила је она. Она је била уверена, да је све то дело њених руку. Она је показала сву своју интригантску способност када је настојавала да постојеће везе што више учврсти. Пред Тимеом је величала до неба мајора Качуку, а пред Аталијом га је називала најгорим човеком на свету.

Када је Аталија примила од Фабуле бурму, г-ђа Софија је изјавила да она никада у животу није видела тако леп прстен.

Она је чак и миловала Аталију по руци.

— То је права срећа за тебе дете моје. Боме већ си била на путу да плетеш седе. Фабула није сиромах човек, она има нешто; док онај други сем зарђане сабље ништа друго и нема. Сем тога тај човек те никада и није искрено волео, јер те је за љубав новца одједном одбацио. Смела бих се опкладити да је он и сада преко главе задужен, да дугује и кафеџији за храну и кројачу за униформу. Имаће Тимеа шта да плаћа после венчања. Боме у мојим очима г. Фабула је много бољи и чешћи човек. Кад он изгледа лепо своје бркове и обуче своју лепу доламу, нико му није раван. Па онда, какву част ужива Фабула у целој вароши! Сваки човек га поздравља на улици! Чак и попови му се клањају. Он пак иде улицом као да је велики жупан. Биће ти велика дама поред тог Фабуле, ја ти кажем!

Аталија је дозволила својој мајци да је на овако чудан начин теши. Од како је мајор Качука почео да долази у њихову кућу, она се умела толико да претвара, да је чак и према својој мајци веома благо поступала.

(Наставиће се.)

ЈЕДАН ДРУШТВЕНИ СКАНДАЛ

Три мужа траже љубавника својих жена

— ПОДВИЗИ ЈЕДНОГ О ПАСНОГ ХОХШТАПЛЕРА —

КОПЕНХАГЕН, 30.

У данској престоници одиграо се ових дана један интересантан случај, који је у целој Данској изазвао огромну сензацију. Од дужег времена говорило се о љубавним авантурама једног младића, који је код свих жена у Копенхагену имао великог успеха.

Три угледна трговца из Копенхагена добијали су већ неколико недеља анонимна писма, у којима се говорило о томе, да их њихове жене варају са једним елегантним младићем, а по опису, изгледало је да је то један те исти мушкарац.

Цео случај не би био ни мало интересантан, да се у међувремену није десило у Копенхагену један страховит злочин, који је скренуо на себе пажњу не само полиције него и целокупне јавности. У предграђу Копенхагена убијена је једна млада жена, која је била чиновник електричног друштва у Копенхагену. Полиција у почетку није знала којим правцем да поведе истрагу, али ускоро је сазнала да је ова млада жена живела у интимним односима са једним младићем, за кога се ускоро утврдило да је то онај познати Дон Жуан данске престонице, који је дуже времена био страх и трепет свију оних мужева, који су имали лепе жене.

Полиција је узалуд трагала за лепим младићем, он се нигде није могао пронаћи. При увиђају преметачине у стану убијене младе жене утврђено је да је убица однео све ствари од вредности, дакле по среди је било и обично разбојништво. Отисци прстију показивали су да је умешан један злочинац, кога су полиције разних земаља већ давно тражиле.

Када су мужеви сазнали да је љубавник њихових жена био опасан злочинац, кога траже све европске полиције, они су преко листова издејствовали, да су на основу једне заблуде тражили своје жене и њихове љубавнике, иначе и сами су се уверили да је по сред била обична интрига.

Ствар још увек не би била толико пикантна, да берлинска полиција није ухапсила Николса Мишела, злогласног бандита, за кога је утврђено да је по Копенхагену вршио разне злоупотребе. На њега је пала сумња и за убиство оне младе жене.

Он у полицији у Копенхагеу није ништа порицао. Све је искрено признао, навео је да је убио ону младу жену, јер му је обећала да ће поћи за њега и дати му већи мираз. Међутим пред сам дан венчања она му је признала да нема ништа. То га је толико наљутило, да је одлучио да је убије тим пре што му у данској престоници и онако није било пријатно да се дуже задржава.

Овај препредени бандит именовао је све жене које су с њим имале било какве везе. Он је успео да компромитује веома угледне даме из копенхагенског друштва. Та ко се десило да је на интервенцију неких мужева Мишел уз велику каудију, коју су платили презарени мужеви, пуштен да се из слободе брани.

Целокупна данска јавност са великим интересовањем очекује претрес против злочинца Мишела, за кога су се сада ангажовали најбољи дански адвокати. Говори се да су те адвокате ангажовали неки угледни грађани, који не би желели да се ствар третира и пред широм јавношћу.

СВЕТ У СЛИЦИ

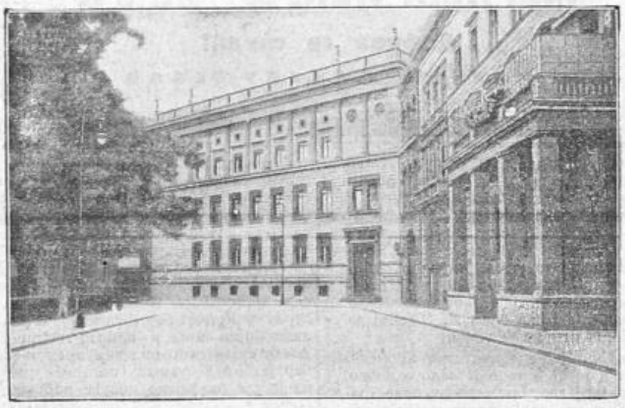
Пожар је уништио највећу млекару у Лондону.

Руски амбасадор у Паризу г. Довгалёвски, који посредује за преговоре између Москве и Лондона

Др. Дорпмилер генерални директор немачких државних железница прославља свој 60 рођендан.

Зграда у којој ће пруско министарство трговине прославити 50 година свога постојања.

Стари цртеж немачке вароши Херенберг која 25. јула прославља 700-годишњицу свог оснивања.

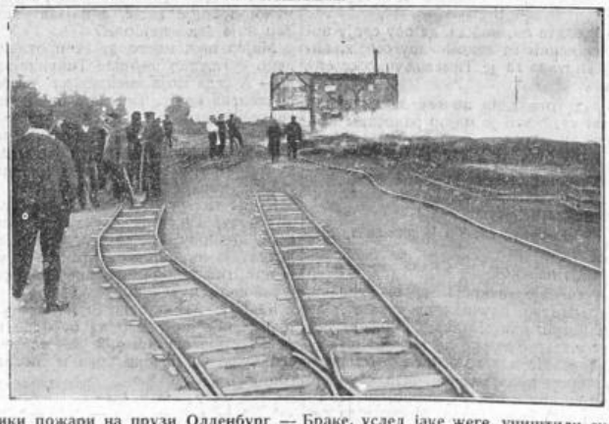
Једна историјска црква у Холштајну изгорела је до темеља. Ово је једна од најстаријих цркава у северној Европи, грађена 1154. године.

Нова модерна кланица у Бохуму која је ових дана почела рад.

Освећење велике фабрике за производњу електричне енергије „Шанон" у Ирској.

Велики пожари на прузи Олденбург — Браке, услед јаке жеге, уништили су не колико фабрика и срушили приличан део пруге

Уцењивачка писма и претње убиством у сред Београда

Пре неколико дана г. Влада Марковић, виши чиновник Народне Банке, са станом у Молеровој улици број 4, нашао је у свом дворишту једно необично писмо следеће садржине:

„На овоме истом месту где нађете ово писмо, оставите већу суму новаца и ствар не пријављујте полицији. Ако не учините тако, поклаћемо све мушко што нађемо у кући".

Писмо је било без потписа и исписано са три разна неисписана рукописа. Г. Марковић је то схватио као неукусну шалу и није томе писму у опште придавао никакве важности, те га према томе није ни дао у руке полицији нити је о томе штогод кога известивао, не из неке бојазни, већ просто зато што је целу ствар узео неозбиљно.

Међутим у петак 26 т. м. догодила се једна ствар, која је г. Марковића натерала да мало озбиљније размисли о томе писму. Г. Марковић има сестру г-ђу Милицу удату за г. Љубу Аћимовића, трговца, чија је кућа у Бајсиној улици број 3. Тога вечера као и обично г-ђа и г. Аћимовић вечерали су у башти, и после вечере г. Аћимовић послао је шегрта, да му из предсобља донесе капут у коме му је стајао новац, да купи једну флашу соде. Шегрт је капут донео, и после тога вратио га је у предсобље на исто место одакле га је и узео, чега се и он као и остали сећају врло добро.

После вечере су се г-ђа и г. Аћимовић повукли у своју спаваћу собу, пошто су предходно закључали сва врата и легли крај отвореног прозора. Изјутра кад је госпођа устала и отклучала врата, на њима је нашла празан бубњар свога мужа, цвикер и неке мењице. Зачуђена тиме, брзо се вратила у предсобље и видела да капута њеног мужа нема на своме месту. Ово је било у толико чудноватије, што је лопов пре него што уђе у предсобље, морао да прескочи врло високу гвоздену капију која стоји увек закључана, затим да прође кроз башту, и што је најчудноватије кроз њихову спаваћу собу, па ушавши кроз прозор висок два и по метра, опет кроз затворена врата која спајају спаваћу собу са предсобљем да би могао да уђе у предсобље.

Са капутом заједно украдено је и 700 динара колико је снега било у њему, једно златно налив-перо и још неке ситније ствари.

Прво је сумња пала на шегрта, да је он то учинио, али пошто су га претресли и испитали све остале околности увидело се да он то није учинио, а сумњи на њега није било места у толико пре, што је он у њиховој кући већ четири године и никада ништа нису приметили. Јасно је било да су по средн лопови. Али, није се на томе саршило.

Сутра дан изјутра, када су укућани поустајали, нашли су једно писмо, које је на необјашњив начин приспело у њихову кућу поред свих позатварани врата и прозора.

То писмо гласи:

„Господо,

Опомените вашега брата, да одмах уклони службавку и балавца шегрта који нам сметају у нашем послу, и рецките му нека поступи по нашем прошлом писму, јер иначе поклаћемо све живо по кући".

И ово је писмо било без потписа и исписано истим рукописом као и оно које је г. Марковић добио.

Сада је већ ствар постала много озбиљнијом. Господин Аћимовић са госпођом одмах је отишао у радњу, где је оставио госпођу, а он сам отишао у полицију и пријавио целу ствар. Полициски органи су убрзо по том изашли на лице места и извршили увиђај.

Од тога момента полициски органи и даљу и ноћу будним окон пазе на куће и г. Марковића и г. Аћимовића, али до данас још ништа нису приметили што би их одвело на прави траг да похватају лопове и уцењиваче.

Два коцкара „на бомбу" пљачкају једном сељаку 10.340 динара

И ако су коцкарски трикови у варању нашег сељака врло добро познати, нарочито „хватање на бомбу" ипак, и поред тога, многи сељаци који не долазе често у Београд, постају жртве ових коцкара. Јер они су махом наши ни, не познају добро варош и свачом верују. Код њих нема ни мало предострожности и зато их коцкари лако вређу.

Јуче је Обрад Милутиновић, земљорадник из села Купаца среза јадранског био жртва двојице коцкара који су га срели код Опште Државне Болнице и узели му на „бомбу" 10.340 динара.

Имао је да плати неки дуг у Београду а и сто тако да регулише и менице у једној банци. Мучно се и купио пару по пару да би на време одговорио својим обавезама. Продао је нешто стоке, нешто од хране и на тај начин скупио је више од 10.000 динара. Пошао је у Београд из свог села Купаца да купи нешто и исплати дугове. Није ни слутио шта ће га овамо снаћи.

Јуче, кад је пролазио поред Опште Државне Болнице пришла су му два човека. Гледали су у земљу као да траже нешто. Одједном један од њих подигао је главу и пришао сељаку Обраду Милутиновићу.

— Стриче, је си ли ти нашао неки новац?

— Нисам господине, нисам ништа нашао! одговорио је сељак Милутиновић.

Коцкар је наставио узбуђеним гласом, бришао је сузе, бусао се у груди.

— Изгубио сам силан новац. И то сам га изгубио оде где си ти сада прошао.

— Ја имам свој, новац, одговорио је сељак, а ништа нисам нашао. Не бих ја господине, ништа туђе ни узео, па баш да је лежало испред мене.

Коцкари су наставили да кукају и да обигра вају око сељака.

— Ти си то нашао, други није могао. Сад смо баш изгубили, овог момента кад си ти на ишао.

Обрад Милутиновић је почео да се правда. да се заклиње свим на свету да он ништа није ни видео а камо ли да је нешто узео. Али коцкари му нису веровали.

— Дај да видимо шта имаш ти у џепу, ми ћемо познати наш новац.

— Како ћете познати банке. Овде су само моје паре.

— Ми смо нумерисали и обележили наше банке, лако ћемо их познати, рекао је један од коцкара.

Сељак је извадио табакеру и клео се да је све то његово.

— Ако је твоје, остаће теби, рекао је други коцкар.

Један од њих је узео табакеру и почео да је претреса. У табакери је било 10.340 динара у хиљадаркама и стотинаркама. Све банкноте су биле увијене у једном парчету новина. Они су извукли сав новац брзо и непримећено а празну хартију увукли у табакеру и вратили је сељаку Милутиновићу.

— Није ово наше! рекли су они и брзо се изгубили.

Сељак је метнуо табакеру у џеп али је одмах брзо извадио. Побледео је као крпа. У његовом новчанику није било новаца, није било ни марјаша. Као луд појурио је у правцу где су они отишли али коцкара нигде није било. Није знао шта да ради. Све његове муке, сав његов труд, све су му за један тренутак однели коцкари.

Отишао је у Управу Града и пријавио да је опљачкан од два непозната лица.

— Мислио сам, каже сељак Милутиновић, да овим новцем посвршавам све послове, кад ово ето шта ме снађе.

Не верује да ће се они пронаћи.

— Тешко је то, каже он, ко ће то допуже пронаћи у оволиком граду. Они ће се изгубити и нико неће знати за њих. Само ја кад бих једног од њих видео одмах би га познао. Знам његов лик, он се урезао у моју памет и ја бих га увек познао.

Обрад Милутиновић је утучен. Не воли да говори. Човек четрдесетих година, сув, опаљен сунцем, тек што не заплаче.

— Тешко је сад! каже.

Полиција је повела енергичну истрагу. Данас пре подне Милутиновић је саслушан код полиције. Он је као једног од коцкара означио Јована Матовића; протингу њега је поведена истрага.

Осуђеник Љубомир Манчић ухваћен је у Пироту

НИШ, 30. јула. — У Пироту је синоћ ухапшен опасан разбојник Љубомир Манчић и данас пре подне је доведен у Ниш. Он је пре извесног времена побегао из притвора нишког првостепеног суда са још 4 своја друга. Они су 29. јуна ове године пресекли гвоздене шипке судског притвора и побегли у непознатом правцу. Манчић је ухваћен синоћ у Пироту у 9 сати пред кафаном „Дринчић". Ухватило га је писар г. Тихомир Маринковић. У пиротском саобраћају дао је Манчић интересантан исказ о бегству, као и о начину како је пресечено гвожђе са затвора првостепеног суда.

— После 29. јуна, рекао је Манчић, баш пред судски одмор ја, Миодраг Борђевић, Србислав Јовановић, Живко Павловић и Урош Благојевић решили смо се на бегство и све смо припремили. Чекали смо само да заспе двојица који су били заједно са нама у притвору, јер смо се плашили да нас не омету.

У 1 сат у ноћи отпочели смо сечу гвожђа на прозору турпијом, који смо раније били припремили и која је била закована. Кад смо пресекли гвожђе и провукли се кроз прозор онако окована отишли смо у правцу Ћеле Куле на непуних 500 метара од споменика и ту смо покидали окове и донели смо одлуку да се растанемо и да сваки иде где хоће. Ту смо се растали. Ни појма немам шта је са осталима било, као ни са оном двојицом из притвора.

Ја сам се кретао по оближњим местима. Како сам сазнао да су за мене издате потернице решио сам се да идем у Јужну Србију, где ми је терен познат и да се пребацим у Бугарску. То ми је било свети задатак. Пошао сам возом за Скопље. Дошао сам у Лесковац и тамо сам био два дана. У Скопљу сам био 10 дана. Ту сам се коцкао са неким мангупима око Вардара и у два маха украо укупно 2400 динара. Од тога новца купио сам у Скопљу пар одела које и сад носим. Возом сам се вратио ка Нишу и пазио да ме не ухвате. Код Ниша сам се скинуо на станици Црвени Крст. Одатле сам отишао у Параћин, па у Књажевац и Пирот, одакле сам хтео у Бугарску. На моју срећу или несрећу пред кафаном „Дринчић" поручио сам једну ракију. У том моменту наишао је полаврар г. Тихомир Мартиновић, који ме је познао и ухапсио.

Интересантно је да је код Манчића нађено доста бугарског новца. Манчић је стављен опет у притвор и води се енергична истрага.

А. Попадић

Језива несрећа двојице радника под рушевинама куће у улици Високог Стевана

На Дорћолу, у улици Високог Стевана бр. 42, срушила се данас пре подне до темеља столарска радионица г. Јосипа Копјара. Под рушевинама страдали су двојица радника који су копали темељ једној новој згради одмах до радионице г. Копјара.

Синоћ, по свршетку рада, радници који раде на овој новој грађевини г. Песеха пришли су предузимачу и опоменули га да предстоји опасност и за њихове животе и за радионицу ако се побо чни зид не „пошпрајзује". Предузимач је одбио да подупре зид радионице, изјавивши да не прети никаква опасност.

— Е, нећеш го! Сто динара да платиш, ја моју главу не турам под врат, — рекли су радници на предузимачево одбијање и удаљили се са грађевине.

Предузимач је довео нове раднике. Гладни, вероватно невични том послу, нису ни слутили шта их чека. Продужили су да копају темељ уз сам зид радионице. И, око девет часова улицом Стевана Високог разлегао се страховит прасак и ломљава. Становници оближњих кућа истрчали су уплашени и угледали огроман об ак прашине над радионицом Јосипа Копјара. Многи су помислили да је експлодирала каква стара граната. Кад се прашина разишла угледали су ужасан призор: на месту радионице стајала је рушевина. При себи притрчали су одмах. Под рушевинама се чуло запомагање:

— Јелс! Јеле!

— То су радници затрпани у темељу!

Копало се свом снагом. Више од двадесет минута је прошло док су напипали г лаву једног радника. Био је још свестан:

— Још један ту је! — изговорио је па се онесвестио.

Ископали су после и другог. Обојица су тешко контузовани. Пренели су их одмах у Државну Болницу где им је указана лекарска помоћ. Срећа је велика што се у радионици тог моемнта нико није налазио. Један шегрт је само стајао на вратима и срећно умакао. Г. Јосипу Копјару су све машинерије оштећене и велики део материјала. Он рачуна да је оштећен преко сто хиљада динара. Полиција је одмах изашла на лице места да утврди чињенице и кривицом дошло до ове рушевине.

Операција г. Поенкареа

ПАРИЗ, 30. јула. — Професор г. Марион оперисаће у четвртак г. Поенкареа на париској клиници.

„ПОЕНКАРЕВ КАБИНЕТ БЕЗ ПОЕНКАРЕА"

ПАРИЗ, 30. јула. — Листови констатују да ће нови „Поенкареов кабинет без Поенкареа" имати задатак пре свега да води спољашње преговоре. Неки листови називају нову владу хашким кабинетом.

Смрт мајке г. Маниу

БУКУРЕШТ, 30. јула. — Радор јавља:

Одушевљења манифестација за Намесништво и председника владе г. Маниуа приликом закључења парламента и сената имала је у толико дирљивији карактер што је г. Маниу, који је чврстим гласом прочитао краљевски указ, примио неколико минута пре закључења седнице телеграм, у коме му је јављено за смрт његове мајке.

Какво ће бити време

НОВИ САД, 30. (А. Б. „Изв. Правди"). —

Прогноза за 31. јули за све покрајине изузев Приморја: делимично облачно у северним крајевима. Већим делом ведро на југу. Ветрови слабији. Местимично биће слабе кише. Температура се неће знатно изменити.

Приморје: делимично облачно са слабим ветром.

Београд—Нови Сад: делимично облачно са слабим ветром. Температура ће се кретати између 14 и 28 степени. Сунце излази у 4.22, залази у 19.06 часова.

Совјети и Кина још не преговарају

БЕРЛИН, 30. јула. — Овдашња совјетска амбасада демантује вести о вођењу руско-кинеских преговора у Берлину.

Експлозија у Шлезији

БЕРЛИН, 30. јула. — Јављају из Валденбурга, у Шлезији, да се у једном руднику десила експлозија запаљивог гаса и да је том приликом погинуло 23 и тешко рањено 12 рударских радника.

Томсон отрован...

— Љубимац београдске публике, нарочито дама, отрован од поквареног меса —

Чувени рвач Томсон, љубимац београдске публике, а нарочито дама доживео је једну велику невољу. Јуче, за време ручка, у једном ресторану у Карађорђевој улици њему је изгло позлило. Одмах су позвана санитетска кола и пренели рвача Томсона у општу државну болницу. Лекари су утврдили тровање, па су одмах употребили средства против тровања. Месо које је Томсон јео однето је на хемијску анализу. Ипак је изјавио да му се тако што још није никад догодило. Он мисли да је то дело неког од његових противника.

Полиција је повела истрагу, да би се тачно утврдило до кога је кривица. Цео дан зврјао је телефон болнице, да би се забринути навијачи популарног рвача обавестили о стању њиховог љубимца.

Вероватно је, да ће данас унутрашње одељење Опште Држ. Болнице имати велики број посета, јер ће многи искористити прилику да виде „Томи-а" и да га изблиза упознају.

Крађа марака у Атини

ПАРИЗ, 30. јула. — Авас јавља из Атине да су непозната лица украла сандуче са маркама у вредности од 1,750.000 драхми.

БЕЛЕШКЕ

БЕОГРАДСКА ОПЕРЕТА. — Данас другог гостовање г-ђе **Софије Драусаљ** у оперети Лутка. Цене обичне. Ускоро пикантна оперета Фи-фи. 18236

РОДИТЕЉИМА КОЈИ ИМАЈУ БОГАЉАСТУ ДЕЦУ. — Почетком септембра ове године, примиће се у Завод за богаљасту децу у Суботици петнаесторо мушке богаљасте деце од 10 до 14 година старости ради школске и занатске обуке. Родитељи, који желе дати своје дете на школовање у овај Завод нека одмах поднесу молбу Одсеку за абнормалну децу Министарства Социјалне Политике и Народног Здравља у Земуну и уз исту приложе следећа документа: а) детињу крштеницу; б) лекарско уверење о здравственом стању детета и в) уверење о имовном стању.

РОДИТЕЉИМА КОЈИ ИМАЈУ СЛЕПУ ДЕЦУ. — Почетком септембра ове године примиће се у Дом Слепих „Краља Александра Првог" у Земуну дванаесторо слепе деце, оба пола, од 4—6 и дванаесторо од 6—12 година старости, ради школског и занатског образовања. Родитељи који желе дати своје дете на школовање у овај Дом, нека одмах поднесу молбу Одсеку за абнормалну децу Министарству Социјалне Политике и Народног Здравља у Земуну и уз исту приложе следећа документа: а) детињу крштеницу; б) лекарско уверење о здравственом стању детета и в) уверење о имовном стању.

ИЗВЕШТАВАЈУ СЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ да се у интернат Београдског Женског Друштва примају ученице са ценом од 1000 динара и 150 динара за употребу ствари. Ближа упутства о пријему добијају се у Базару Женског Друштва, Кнез Михаилова 19. Бесплатно се неће примати ученице ове године јер су сва места попуњена. 18318

ВЕЛИКИ ДОБРОТВОР ДОМА ЗА ДОЖИВОТНИ СМЕШТАЈ СЛЕПИХ. — Г. Драгољуб Савић, сопственик погребног предузећа „Конкордија" из Београда, у жељи да са своје стране што више учини и допринесе повећању фонда, који има послужити за социјално збрињавање најтеже категорије бића наше заједнице, дошао је на једну хуману идеју да помогне младежи але судбине и то на овај начин, што је сав приход који добије од радозналце публике, т.ј. гледалаца његове манажерије, коју га је у кавезу самог дворишта своје радње у Гробљанској 16, посветио у сврху зидања Дома за доживотни смештај слепих. Тако је овај племенити човек, на начин напред наведени, за непуних петнаест дана прикупио у кутију, нарочито за то запечаћену постављену, износ од 3000 динара и 75 пара и предао Управи Дома Слепих „Краља Александра Првог" у Земуну 20 јула т. г. за зидање установе о којој је реч. најхуманије своје врсте у нашој Краљевини. Иначе г. Савић сваке недеље преко месеца, уђе сти код своје куће по 10—15 слепе деце богатом трпезом, т.ј. разноврсним јаконима. На овом свесрдном заузимању и хуманитарном гесту, који може послужити многима за пример, Управа Дома и слепи, које је овај знак пажње пријатно дирнуо, г. Савићу, своме великом добротвору, изражавају најдубљу захвалност, желећи му срећан и дуг живот и пуно успеха у раду, а тако исто и његовим милим и драгим. 18317

ПОМЕН. — Породица **Илије М. Денића**, резервног капетана-инвалида, даваће 40-дневни помен у цркви на Новом Гробљу, у четвртак 1. августа у 10 часова пре подне. 18306

БЕРЗЕ

БЕОГРАД, 30.

На данашњем берзанском састанку није код девиза било знатних промена. Код ратне штете је рађено 2400 комада, изузев децембра други термини нису рађени.

ДЕВИЗЕ. — Лондон 276.85—276.05; Париз 224.45—222.45; Њујорк 56.925—56.725; Женева 1097.40—1094.40; Милано—Трст 298.84—296.84; Праг 169.03—168.23; Берлин 13.5925—13.5625; Беч 8.0402—8.0102.

ДРЖАВНИ ПАПИРИ. — **Код ратне штете је рађено промпт 2400 комада по 407.50—409.50. Од термина закључено је само за уплмо децембар 1200 комада по 424—422. Зајам 7% инвестициони закључено по 87.50—86.50 и то 26600 комада. Зајам 4% аграр. Понуда 52, тражња 50.50.**

ЛОЗОВИ. — **Црвеног Крста, понуда 43. Лутријски, понуда 86. Дувански, понуда 35.**

АКЦИЈЕ: **Народна Банка, тражња 8220; Извозна Банка 880; Бродарско Друштво тражња 600; Београдска Задруга тражња + 600.**

ПРОДУКТИ: **Пшеница: шлеп 78—79, 3—4% промпт паритет Вршац 235—230; Дунав шлеп 79,80 2% 237—233; Вршац 79—80 2% 225—217.50 Пожаревац—Смедерево 79—80, 3—4% 225—215, нова: Бегеј 77—78 2% за август 263—232; Тиса 77—78 2% за август 236—233; Дунав 77—78 2% 233; Главна пруга 76,4% 215—208.**

КУКУРУЗ: Промпт паритет Вршац 215—205; Бачка срем. промпт 215—205.

ОВАС: Српски шлеп Београд 210—200 глав. пруга 200—190; вагон Београд 210—200; вагон уска пруга 210—190.

ЈЕЧАМ: нови: Главна пруга промпт узане 170—155; шлеп Смедерево 1330—165.

НОВОСАДСКА ПРОДУКТНА БЕРЗА

НОВИ САД, 30. — (А. Б. Изв. „Правди"). — ПШЕНИЦА НОВА: бачка 77—78, 215—217.50, бачка 8 месеци 77—78, 217,50—222 50, лађа Тиса 77—78 8 месеци 217.50—232.50, банатска 77—78, 212.50—217.50, банатска 77—78, 8 месеци 215—220, сремска 77—78, 212.50—217.50, сремска 77—78, 8 месеци 215—220.

ЈЕЧАМ нови: 63—4 160—5.

ЗОБ нова: бачка и сремска за август 185—90, банатска за август 180—5.

КУКУРУЗ: Бачки и сремски 205—210; банатски 202.50—207.50.

БРАШНО: ООг Ог бачко 317.50— 327.50; бр. 2. 227—307.50; 5. 277.50—87.50; 6. 260—70; 7. 230—40; 8. 146—50.

ТЕНДЕНЦИЈА: непромењена.

ПРОМЕТ: 92 вагона пшенице, 5 вагона јечма, 1 вагон зоби, 7 и по вагона кукуруза, 8 вагона брашна, 2 вагона мекиња, свега 115 и по вагона.

Стипе Цвијић или Челан

ДУБРОВНИК, 30. јула. — (Г. Изв. „Правди"). — Показало се да је предпоставка о идентитету убице жандарма у Дубровнику нетачна. По изнађеним обавештењима убица је Стипе Цвијић, познати загребачки комуниста и члан редакције „Борба".

редседник врховног суда у Турској у Сарајеву

САРАЈЕВО, 30. јула. — (Г. Изв. „Правди"). — У Сарајеву борави већ неколико дана Сајк бој Прекам, који је трећи председник врховног суда у Турској. Он је рођен Сарајлија, али је још пре 50 година отишао у Турску. Овде је имао више састанака са муслиманским првацима. Састао је се и са Ефендијом Чаушевићем. Г. Чаушевић му је синоћ приредио вечеру.

Судар авиона

ЛОНДОН, 30. јула. — Два авиона сударила су се у пуном лету. Један од њих се упалио и изгорео. Три лица су погинула.

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

МИЛОШЕВИЋЕВА ШКОЛА, Милоша Великог 17, I (до Јадранске Банке) показала одличан успех: 95% ђака положило. Гарантује успех. Предавања по чела: дневни, вечерњи курс за цео разреде, Војна Академија, пале редовне, приватне. Интернат за редовне и приватне. Хоноорар 200. Упис, обавештења цео дан: усмено, (проспект) тел. 51-61.

СЛУЖБА

ТРАЖИ СЕ ДЕЧКО од 12—15 година за послуживање код мање породице. Јавити се Светосавска 43.

ТРАЖЕ СЕ вешти аквизитери за скупљање огласа. Обратити се администрацији „Правде" 18136

НАМЕШТЕНЕ СОБЕ

У ЦЕНТРУ ВАРОШИ Издаје се лепо намештена соба за отменог господина. Електрика, купатило, телефон 26-81. Обилићев Венац 26. 18315

СТАНОВИ

ИЗДАЈЕ СЕ врло леп и модеран стан од 3 собе, предсобље, купатило, подрум и т. д. у Битољској 28 у дворишту. 16815

СТАН од 6 пространих соба, купатило, гаража издаје се одмах Позоришна ул. Бр. 28, I спрат 18319

ИЗДАЈУ СЕ СТАНОВИ у Кнез Милетиној улици бр. 55 има 4 стана по соба, кујна, шупа и остале приналежности за издавање под кирију одмах. Обратити се газдарици у истој кући.

СТАН на 1 спрату, 4 собе, предсобље, купатило, кујна и остало. Употреба телефона, Баба Вишњина 46—42.

ЛОКАЛИ

ЦЕНТАР, издаје се одмах модеран дућан са две собе. Обилићев Венац 36. Преко пута „Цара".

Издаје се пекарница, видети Ђердапска 3. За услове питати Јевремова 58.

ПЛАЦ

на Топчидерском Брду више Господарске Механе површина 1000 и нешто више м.² може се купити за врло повољну цену. Плац се може поделити на два дела. За обавештења упитати админ. „Правде" 18247

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

ПРОДАЈЕ СЕ радња на добром месту, капитал средњи; Радња се налази међу две улице паралелне са три улаза. Продаје се због болести. Упитати Уредништво. 18322

КЛАВИР марке Goetze и једна канцеларија (писаћи сто) од америчке ораховине продаје се повољно. Питати Позоришна 28. 18320

АПАРАТ диски мали исправан као и велики за хлађење меса продаје се јевтино. Упитати у кафани „Добро јутро" код ж. станице.

КАНТЕ ЗА СМЕТЛИШТЕ прописне форме и масивне израде по најсолиднијој цени продаје **Сима Пијаде**, лимар, Дечанска бр. 18. 1852

Продаје се

лепо имање у центру вароши које излази на две улице.

Фронт 7 м.² дубине око 60 м.²

Агенти искључени.

Цена 900.000 динара. За обавештења упитати админ. „Правде". 18240

ШИВАЋА МАШИНА марке Вертхајм сасвим нова на продају. Хиландарска 22а хаузмајстор.

ПРОДАЈЕ СЕ КУЋА И ПЛАЦ Плац 328 кв. м. Кућа се састоји из једног одељења зиданог од тврдог материјала. (4 са 4, висина 3 метара), зидане шупе и остало. Цена 48 хиљада динара. Продужење Веселинове 16. Питати целог дана.

КУЋА НА ПРОДАЈУ, плац површина 327,27 квадратних метара од тврдог материјала са четири одељења и веранда. електрично осветљење у Љубе Давидовића ул. бр. 46 Трамвај бр. 6, последња станица, пет минута иза Цветкове кафане За услове обратити се код Банковића обућара, Београдска 37

Продаје се

врло лепо имање у центру вароши, површина око 1000 км.² Дуг код Управе Фондова 500.000 динара.

Цена 1,600.000 дин. За обавештења упитати у администр. „Правде" 18245

МЕД чист природан са своје пчеланика: багремова, липовца и од пољског цвећа са гаранцијом. Продајем и на мање и на више. Поштанска 17., или на пчеланику — Мокри Луг седми километар код „Механе Влајкове. К. Ж. Млађ.

КУПАТИЛО ПЛАЖА на најлепшем месту дунавског Кеја најприступачније пешке и колима, звано „Мон Плезир". Продаје се у јеку рада са најуређенијом ресторацијом и целокупним инвентаром. Ради ближег обавештења јавити се истом купатилу или Гел. 18-18. Кнез Михајлов Венац бр. 57. 18197

ПРОДАЈЕМ КУЋУ са 315 м. плаца за 180.000 динара, питати Игњатовића обућара, Војводе Глигора 36.

АУТО такси у добром стању, отворен, марке „Рено" 11 HP, продаје се и на отплату. Упитати од 10 до 11 сати сваког дана на адресу Браће Магаић фабрика бомбона, Шајкашка ул.

20 ПЛАЦЕВА НА БАНОВОМ БРДУ до виле апотекара Викторовића. Цена од 70—90 дин. 1 м² на трогодишњу отплату Инжењер Младеновић, Лауданова 23. Телеф. 52-84.

18 ПЛАЦЕВА НА ПАШИНОМ БРДУ — кафана Златан Праг Продаја на трогодишњу отплату. Цена од 50—70 динара 1 м². Инжењер Младеновић. Лауданова 23. Телеф. 52-84.

КАФАНА и ГОСТИОНИЦА „СЕВАСТОПОЉ" код Весела Турчина на углу Краља Петра и Јованове почео је издавати кост са богатом кујном и примати абоноире са 20 поуста и бесплатна супа поред ручка. Сваког дана ставља се један број у јеловнику и ко пронађе добиће бесплатан ручак као награду. Поред јевтиноће чаша пива 2 дин. криглa 3·50 дин. Сваки може доћи и уверити се. Сваки дан свира радио. С поштовањем **Весели Турчин.** 18324

Угодни и брзи аутобуси за Крагујевац — Краљево — Матарушку Бању — Рашку и Нови Пазар

саобраћају свакодневно и то:

Нови аутобус „ЛАСТА" полази у 5·45 сати ујутро пред кафаном „Топола";

Нови аутобус Интернационал бр. 1021 полази 1 сат по подне пред кафаном „Топола".

Сва обавештења даје АЦА ПОПОВИЋ, трг. телефон 32-04; Велауто тел. 21-48 и кондуктер Интернационала у кафани „Топола" тел 54-46.

РАЗНО

ПРОДАЈЕМ МАЊУ КУЋУ код кафане „Куманова" ћошак локал, регулација тачна, згодно за бакале, пиљаре, занатлије и бифе. Цена 130.000. Плаћање повољно Венадић, Светосавска 7, телефон 27-30

НА КОТЕЖУ „НЕИМАРУ", Јанка Веселиновића бр. 2 (угао Престолонаследника Петра ул. сунчана страна, продаје се за уживање вила на спрату од 3 собе и остало, која се препарити у 2 стана (Дан 525 кв. м., башта 300 кв. м., засађена воћем. Полаже се дин. 220.000. Дуг Управи Фонд-ова дин. 80.000.

ПРОДАЈЕМ ЗАСЕБНУ КУЋУ Лауданова улица; нова, ослобођена порезе, сунчана страна 4 собе и остало. Дуг 160.000 Управи; положити 180.000. Венадић, Светосавска 7, телефон 27-30.

РАДИ ОДЛАСКА ИЗ БЕОГРАДА распродајем кућне ствари, као шпорхет, фуруне, стелаже, прозоре и сличне ствари питати Којен, Макензијева 9, двориште.

ПЛАЦЕВИ Престонаследника Петра, Господарски Ћуг, трогодишња отплата, квадратни метар 115- 180 динара. Упитати Бојовића, Студенička 52.

ТЕРЕН КАМЕНОГ УГЉА који се налази око Пирота продаје се. Упитати Дубљанска 81, господу Бошић.

ПРОДАЈЕМ код кафане „Куманова" ћошак локал, регулација тачна, згодно за бакале, пиљаре, занатлије и бифе. Цена 130.000. Плаћање повољно Венадић, Светосавска 7, телефон 27-30

НА КОТЕЖУ „НЕИМАРУ", Јанка Веселиновића бр. 2 (угао Престолонаследника Петра ул. сунчана страна, продаје се за уживање вила на спрату од 3 собе и остало, која се препарити у 2 стана (Дан 525 кв. м., башта 300 кв. м., засађена воћем. Полаже се дин. 220.000. Дуг Управи Фонд-ова дин. 80.000.

ПРОДАЈЕМ ЗАСЕБНУ КУЋУ Лауданова улица; нова, ослобођена порезе, сунчана страна 4 собе и остало. Дуг 160.000 Управи; положити 180.000. Венадић, Светосавска 7, телефон 27-30.

РАДИ ОДЛАСКА ИЗ БЕОГРАДА распродајем кућне ствари, као шпорхет, фуруне, стелаже, прозоре и сличне ствари питати Којен, Макензијева 9, двориште.

ПЛАЦЕВИ Престонаследника Петра, Господарски Ћуг, трогодишња отплата, квадратни метар 115- 180 динара. Упитати Бојовића, Студенička 52.

ТЕРЕН КАМЕНОГ УГЉА који се налази око Пирота продаје се. Упитати Дубљанска 81, господу Бошић.

РАЗНО

150.000 дин. траже се на интабулацију I место, понуде слати на администрацију под „сигурно" 18329

РЕСТОРАН „РЕСАВАЦ" Краља Петра 84 од 1 Августа почеће примати Абоњире и давати кост ван куће. Првокласна кујна. Природно пиће. 18325

ПАЖЊА! Башта „ЦРНОГОРАЦ" до Хотел Паласа. Од данас свира првокласна Дамен Капела. За посету моли дугогодишњи стручњак. Споштовањем Сава Лојановић. 18323

САВРШЕНСТВО противу трипера — капавац. Лек даје могућности да свако буде излечен. Пиктати на поштански фах бр. 182, са пошљком једне марке од динара.

ПЛАЦ у Кнез Милетиној улици бр. 55 даје се под закуп одмах. Површина 240 кв. м., може се за ма какву сврху употребити. За исти плац тражи се Банка или предузеће које би хтело да експлоатацију за више година. Упитати газдарицу Катарину М. Јовановић, Кнез Милетина бр. 55.

ПЛИСИРАЊЕ, пране, пеглање и хемијско чишћење хаљина, луксузног ееша и искваренот плиса. Јакшићева 11, П. спрат лево.

ВЕЧЕРАС СВИ У „ПОДРИЊЕ"

КАЈА — популарна „КАЈЧЕ" љубимче Београда пева вечерас код „ПОДРИЊА" са новом севдалиском музиком. После Дугог одсуства београђани ће имати прилике да уживају у песми популарне КАЈЕ. 18328

ПАРИСКИ ФРИЗЕР „ЈУГОВИЋ" израњује електричну ондулацију најсавршенијег квалитета са једногодишњом гаранцијом. Тепразије 13 преко пута Демајоровића.

ОВЛАШЋЕНИ ИНЖИЊЕР И ГЕОМЕТАР Брадиловић, Косанчића 46, ради премере и парцелације земљишта и остале инжињерске и геометарске послове.

ТАПЕТАР И ДЕКОРАТЕР ради по кућама врло јевтино, превлачи салонске гарнитуре. Јавити картом: Кабиљо, Принца Евгенија 6.

ФИРМОПИСАЦ ЛЕНАРД преселио се у Коларчеву 9 (пасаж) где прима поруџбине познато најсолидније. Телефон 19-86.

ТРАЖИ СЕ: употребљене добро очуване дизалице за цигле и малтер, и бетонска машина за мешање. Грађевинско Техничко Предузеће „Астра" Вука Караџића 11. 4.

КОНКУРС

На основу чл. 53. Уредбе о унутрашњем устројству и пословању Обласне Самоуправе Београдске Области и чл. 6. ал. 2 Уредбе о раду Комесара Обласне Самоуправе Комесар Обласне Самоуправе Београдске Области расписује

СТЕЧАЈ

За шефа Обласне Финансијске Управе, за које се место тражи свршен факултет или виша стручна школа која одговара факултету са прописаним завршним испитом.

Према чл. 32. Уредбе, ко жели ступити у обласну самоуправну службу треба да напише молбу и у њој да означи: Име и презиме; место, дан, месец и годину рођења, држављанство, дотадање занимање, школску спрему коју има, језике које говори и пише, брачно стање, број деце и године њиховог рођења.

Уз молбу има да приложи: уверење, крштеницу или извод из матице о дану рођења, о законитој брачној вези, о годинама деце, школске сведобе, уверење надлежне власти о држављанству, дотадањем занимању и владању, лекарско уверење о здрављу, уверење надлежне власти о регулисању војне обавезе.

Поред плате и приналежности по Уредби ове Обласне Самоуправе, шеф ће имати и специјални активитетни додатак. Положај је предвиђен у V. групи I категорије.

Писмено таксиране молбе треба поднети са документима Обласној Самоуправи Београдске Области, Франкопанова бр. 9. закључно до 14 августа 1929. г. 18331

Из канцеларије Обласне Самоуправе Београдске Области бр 13527 1929 г. од 29 Јула 1929 г. Београд.

ПОРОДИЦА поч.

† Ђорђа П. Радојловића

гвожђарског трговца и Председника Трговачке Коморе

у тренутцима свога највећега бола за изгубљеним им милим братом, стрицем и дедом, осећа се побуђена, да изрази своју најтоплију захвалност Њ. П. Епископу Нишком Господину ДОСИТЕЈУ, Њ. П. Епископу Тимочком Господину ЕМИЛИЈАНУ и Г.Г. Свештеницима који су из почасти чинодејствовали при опелу, а такође Г.Г. Представницима разних корпорација и удружења, који су се дирљивим говорима опростили са покојником, као и онима, који положише венце на одар или га уписаше за добротвора разних хуманих друштава.

Најлепша хвала Г.Г. Новинарима који својим топлим некролозима оцрташе живот, рад и карактер покојников, и свима онима, који су присуствовали опелу и укопу. 18332

Наша мила и никад непрежаљена супруга, мајка и сестра, ташта, тетка и баба

† **ПЕРКА**

испустила је своју благородну душу после краћег боловања у својој 60-ој год. јуче у 2 часа по подне у Чачку.

Тело миле нам покојнице предато је матери земљи данас у 2 часа по подне.

Ивањица, 28. јула 1929. год.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

Супруг БЛАГОЈЕ ЛУКОВИЋ; син ЖИВКО; ћерка ЈЕЛИСАВЕТА; брат НИКОЛА; сестра МИЛИЦА; сестричина КАТАРИНА; зет МЛАДЕН; унук РАШКО и остала многобројна родбина.

РАЗНО ПОКУЋАНСТВО јефтино и хитно продајем. Гундулићева Венац 25, испод Бајлонове пиваре.

Продаје се:

6 комада мотора глајхштром ¾ HP, 220 волти, марке АЕГ, Велокса и Бергман;

1 мотор Велкселштром (две фазе) 125 волти, 1,1 K. W. марке Бровн Бовери.

Мотори су потпуно исправни.

Обратити се администрацији „Правде" под „Мотори". —

Само још данас

„ЛУКСОР"

САЛА И БАШТА — ТЕРАСА

Забрањен за младеж испод 16 год.

Песма љубави

Режирао: Димитри **Буховецки**

у гл. ул. **Ме Мурej**
Род Д'Арси
и **Лоид Хуџес**

ОД ЧЕТВРТКА: 18334

„ТОБОГАН"

(RUTSCHBAHN)

У гл. ул.: **ХАЈНРИХ ГЕОРГ** и **ЛУИС ЛЕРШ**

„НАРКИПО"

Само још данас 12 чинова

Луда младост

6 чинова из спортског живота. У гл. ул.:

Вилијам Хајнес,
Алиса Деј
и Жан Холт

И 6 ЧИНА УРНЕБЕС ШАЛЕ

Од четвртка ДУПЛИ ПРОГРАМ 18335

1) ГЕНЕРАЛ ДОН МАНУЕЛО

Џилберт Роланд и Мери Астор

2) ТИХА УЛИЦА

Марион Девис и Конрад Нагел

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА I. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА". ДЕЧАНСКА 16

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 204 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.220 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД ЧЕТВРТАК, 1. АВГУСТА 1929. ГОДИНЕ | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 15-02. | ГОДИНА XXV

1. АВГУСТА, ПОСЛЕ 15 ГОДИНА

Свима Европљанима!

Акција за стварање Паневропе постаје све живља. Р. Н. Куденхове-Калерги, председник Паневропске Уније, који већ низ година ради на популарисању идеје о Паневропи, написао је следећи чланак за 1. август, за дан објаве рата од стране великих сила.

Пре петнаест година неспособни и цинички државници бацили су Европу у светски рат. Милиони мртвих и рањених, милиони удовица и сирочади морали су да плате ову страховиту авантуру.

Прошло је десет година, а крај рата није донео ни прави мир, ни измирење народа. Европа је опет подељена у два непријатељска табора, само са још више мржње, више изазивања и са још више огорчености него ли 1914. године.

Нове расподеле и подстрекавања духова припремају у Европи нови светски рат.

Усред овога хаоса мржње и лажи један европски државник из првих редова, Аристид Бријан, лансирао је реч, ко ја може довести до осигурања мира и до измирења народа: то је реч која означава Сједињене Државе Европске.

Ова реч значи почетак једне акције. То је наговештавање рата свима националним шовенима и свима реакцијама у Европи. То је у исто време наговештај мира свима добронамерним Европљанима, свима онима који неће нови светски рат, него пацифистичку сарадњу свих европских народа.

Већ за кратко време европске државе имају да се састану на првој паневропској конференцији, да се ту изјасне у корист Паневропе или против ње. За то време анти-европејци покушаваће на све могуће начине да раде против јединства Европе.

Пут напред је одсечен. Националисти непријатељских земаља пружили су један другоме руке и припремају своје аргументе за заједничку борбу против Паневропе. Ово питање превазилази партије, јер одлука за или против Европе није питање партијско, него питање савести.

Здрав разум народа говори за Паневропу, која гарантује мир и економски живот.

Заиста само једна безумна политика може да овековечује европске мржње и да припрема европски рат, чији се судбоносни резултати могу већ сада предвидети: стропоштавање Европе, њене нација, њене цивилизације и њеног економског живота.

И само један безумни економски систем може да подржава царинску политику, која унутрашњим царинама вештачки раздваја европска тржишта и подиже цене робе. И баш зато што Сједињене Државе Америчке немају унутрашњу царину, оне могу повећавањем продукције да спусте цене и повисе наднице. Ништа не спречава Европу да следује овом примеру, стварајући (захваљујући царинској унији) своје интерно тржиште, које ће имати три стотине милиона потрошача и свима Европљанима пружити благодати овог интелигентног економског система.

Антиевропљани не могу да порекну ове чињенице. Они раде друкчије и овако нас опомињу: „Паневропа угрожава вашу националну културу!" Не слушајте ову опомену, јер Паневропа не угрожава националне културе, него их заштићује од једне политике, која доводи до рата и револуције. Паневропа не уништава и не меша европске нације, него организује заједничку сарадњу независних и пријатељских нација.

Избегавајте исто тако и оне који вам добацују ову опомену: „Паневропа значи хегемонију једне непријатељске нације!" Јер, Паневропа ће да буде или конференција држава на основу једнакости — или уопште неће постојати. И најмањи народ Европе био би врло горд да своју слободу замени у борби против превласти једне стране нације.

Разлика у језицима није никакав аргуменат против групације: Швајцарска нам показује, како народи различитих језика могу мирно да живе у заједници.

Европљани! Иза ваших граница живе људи као што сте и ви, са истим мислима, осећањима, интересима, идеалима, бригама и надама, као што су и ва-

Г. Куденхове-Калерги

ше. Они љубе своје породице, своје огњиште, свој језик, своју отаџбину, као и ви. Као и ви они желе да се у миру предају свом раду. Као и ви, ни они не мисле да на вас навале и да вас опљачкају.

Али са једне и друге стране ваших граница има интриганата, који искоришћавају разлику језика да вас више једне против других и да сеју неповерење, мржњу и презир. Вековима овакви су интриганти успевали да мирне народе Европе склоне да убијају и уништавају.

Европљани! Престаните једанпут за увек са овим страховитим насиљем. Размислите! Уједините се! Поверите се једни другима! Опростите једни другима. Спријатељите се ради мира! Спријатељите се због Паневропе.

Моменат је погоднији него икада пре. Месеци, који се приближавају, можда ће нам донети одлуку за или против Европе, одлуку између рата и мира, одлуку о вашој личној судбини, о животу или смрти ваше деце.

Одлучите се за Европу! Уђите у Паневропску Унију, која се већ седам година у целој Европи бори за њено Јединство, а чији почасни председник Бријан жели да оствари груписање Европљана. (Централни биро, Беч — Хофбург).

*

Паневропљани! После петнаест жалосних година пружите руку преко граница, преко данашњих царинских појасева, преко јучерашњих ровова и бојних препрека, а за пријатељство, другарство и заједнички рад. У месецима који следују манифестујте свугде да желите јединство: говорима, на скупштинама, удруженима и партијама. Врбујте присталице Паневропе, ширите организације. Носите значке Паневропе и дигните поносито заставу Паневропе.

Покажите да сте на висини овог великог тренутка. Ако вам ваши вође не предњаче на овом путу, присилите их да иду за вама, јер Европа може бити створена само вођом Европљана и вољом народа Европе.

Помислите на 1. август 1914 године и помислите, да вам само реализовање Паневропе може уштедити враћање оних дана и година, које су за њим дошле.

Р. Н. Куденхове — Калерги, председник Паневропске Уније, Беч, Хофбург.

БЕОГРАД И СОФИЈА

Одговор бугарске владе на нашу ноту

— Г. БУРОВ, МИНИСТАР СПОЉНИХ ПОСЛОВА, РЕФЕРИСАО ЈЕ НА СЕДНИЦИ ВЛАДЕ О СВОМЕ ПОРАЗУ У ИНОСТРАНСТВУ —

Софија још увек никако неће да види да је било доста са заобилажењем главног питања и да је већ крајње време да она престане са својим маневрима, који јој више, нигде, не могу помоћи. Она стално заобилази централно питање, питање осигурања мира између наших граница и, затим, ликвидирања свих нерешених питања. Не желећи ни мирне ни добре односе и желећи на против да води једну немирну и ратоборну политику према нама, она је стално неискрена у својим намерама и бежи од решења свих питања.

Међутим, главно је да се на бази осигурања мира на граници изврши ликвидирање наших спорних птања. Маневри какав

Г. Љапчев

је био Софије са оним познатим комичким са лажним изводима не помажу. Због тога ваља разумети да ми када тражимо зону, тражимо оно што је битно: на име тражимо осигурање мира. А та зона биће средство осигурања мира када се из ње уклоне сви плаћени и професионални бандити који су до сада пљачкали и убијали на нашем Југу. То, само и најпре то, главно је питање и то Софија, ако хоће мир, треба да прихвати, јер то је решавање питања у целини, никако појединачно како би то намештена софијска политика хтела

СЕДНИЦА ВЛАДЕ Г. ЉАПЧЕВА

СОФИЈА, 31. — (Изв. „Правди"). — Листови јављају, да је за данас сазвата седница министарског савета, која ће саставити одговор на јучерашњу ноту југословенске владе. Према „Утру" садржина југословенске ноте изазвала је велику сензацију у политичким круговима, јер се сматра, да предлози југословенске владе значе поништавање протокола пиротске конференције.

РЕФЕРАТ Г. БУРОВА

СОФИЈА, 31. — (В. изв. „Правди"). — На седници министарског савета, која је данас одржана поводом повратка министра спољних послова г. Бурова из иностранства и спремања одговора на београдску ноту, г. Буров је поднео, како се сазнаје, извештај о својим разговорима у иностранству.

Према утиску који је г. Буров оставио са својим рефератом, оцењује се да влада г. Љапчева сматра да је доведена у врло тежак положај и да се у иностранству сматра да је она крива за рђаве односе који владају између Софије и Београда. Г. Буров, како се види, није могао са својим маневрима ништа да успе. Г. Љапчев, као и остали чланови кабинета, није задовољан. Он је мислио да ће г. Буров, и поред тога што се иностранство уверило да Софија изазива сукобе и поремећење односа на Балкану, ипак колико толико успети. Међутим, од свега тога ништа није било. Г. Бурову је само поручено да већ једном поведе мирну политику према својим суседима.

Што се тиче одговора на ноту београдске владе, он ће бити неискрено по мирљив, вели се, и у њему ће се истаћи жеља да се не потржу питања већ ликвидирана, као што је случај генерала Жекова.

ПИСАЊЕ ЉУБЉАНСКЕ ШТАМПЕ

ЉУБЉАНА, 31. — „Јутро" доноси уводни чланак у коме каже, да има много знакова, који указују на то, да однос између Југославије и Бугарске ступа у одлучан стадијум.

Ситуација се је последњих недеља јако изменила и све указује на то да су у Софији дефинитивно увидели немогућност досадашњих метода, којим се сигурно неће доћи до циља. Сасвим је сигурно да је пропала бугарска теза према којој би се бугарско-југословенски конфликт решио интервенцијом страних држава, особито путем међународне анкете. Министар спољних послова г. Буров је због тога решио да повуче консеквенце и неће му ништа друго преостати него директни преговори. Ипак треба нагласити да још нема довољно разлога за оптимизам, имамо исувише искустава са покушајима директних преговора између нас и Бугара. Врло је значајно, да су се баш сада почеле вести о оставци софијске владе. То је стара тактика: кад се укаже могућност споразума онда се у позадини појављују силе, које у одлучном моменту онемогућују споразум. Докле год бугарска влада не буде сматрала за потребно да одлучно иступи противу оних елемената који су главни узрок пограничних конфликата, дотле неће бити разлога за оптимизам.

ГЛАВНА СТВАР

— Јели писмо за госпођу или за господина?
— Свеједно, ко да бакшиш!

Поводом једног „Тајмсовог" чланка

БЕОГРАД, 31. јула 1929.

У своме ју̂черашњем едиторијату лондонски **Тајмс** улази у расматрање односа између Бугарске и наше земље, дајући томе расматрању наслов „Балкански спорови и Лига Народа". Уопштавајући ствар, **Тајмс** иде овим редом и резонује овако:

Упоређен са грчко-турским спором, спор између Југославије и Бугарске изгледа много озбиљнији. Југославија одбија да ратификује Пиротске Протоколе који одређују неименовање једне мешовите комисије ради преуређења дальих пограничних односа. У вези са том нератификацијом, **Тајмсу** се чини да разлози које наводи наша влада због ње нису исти са разлозима које због ње наводи југословенска јавност; југословенска Влада ставља тежиште нератификације у бугарско одбијање да прими увођење једне пограничне зоне а југословенска штампа узима за њен разлог и посету Павелића Бугарској и манифестације које су се развиле том приликом. **Тајмс** констатује да су Павелић и његов секретар у Софији примљени са „нетактичним одушевљењем македонских организација", али он додаје да су Павелић и тај његов секретар из Софије отпутовали по жељи бугарске владе чим је Београд показао своју раздражености због њеиног хучног дочека у Софији.

Исто тако, **Тајмс** узима, према писању наше штампе, да је један од разлога нератификације **Пиротских Протокола** с наше стране и амнестија г. Радославова, која се коси са одредбама Нејског Уговора о Миру. „Најећи број Европљана", вели **Тајмс**, „сматра да је г. Радославов довољно био кажњен од свога народа гиме што је изгубио своје партизане у њему и другим животом у изгнанству, проведеном у сиротињи. Његова амнестија", наставља **Тајмс**, „несумњиво је пала у један незгодан тренутак, тако да се Србима даје повода да занемарују савете британске и других Влада..." Закључак **Тајмсовога** г. уводничара је веома песимистичан. Он каже: Спор између Југославије и Бугарске ће се **вероватно** наставити а пограничном сукобу понављати, тако да ће пограничка ситуација **можда** довести, **изненада**, дотле да ће бити потребна интервенција Лиге Народа, „иако неке државе могу и не волети такав развој ствари." Али, закључује **Тајмс**, „успех Лиге интервенције у грчко-бугарском спору из 1924. године наводи на помисао да би њеною посредовање могло бити ефикасно и у спору бугарско-југословенском"...

Резоновања угледног лондонског листа, ма како искрено забринута, имају две врло велике мане: она нису, **прво**, потпуна а **друго** у њима није довољно одвојено главно од споредног. **Пиротске Конвенције** су чисто „техничке" конвенције, које су требале служити као допуна конвенција о установљењу једне пограничне зоне и конвенције о ликвидацији двовласничких имања. Бугарска делегација је у Пироту изјавила да о тим двема **битним** стварима не може да дискутује, јер нема инструкције своје владе, па је све и остало на томе немању инструкција, односно овлашћења. Месеци и месеци су пролазили а влада г. Љапчева није нашла времена да изради та упутства и изда та овлашћења да би се ове две конвенције могле закључити. Међутим, без тих конвенција за нас све остале немају никакве практичне важности. У томе су резоновања **Тајмсова** непотпуна.

Што **Тајмс** у разлоге нератификације узима и посету Павелића Софији, то је за нас само повод да напоменемо да се у проблему односа Београд—София заиста у Лондону често не одваја споредно од главног. Главна ствар у тим односима је питање обезбеђења мира и реда на српско-бугарској граници а у томе питању Павелић је једна тако ситна чињеница да о њој не треба ни водити рачуна. Нису у питању манифестације и демонстрације Павелића по Софији, у питању су конкретне мере које једино могу оживотворити гаранције да ће нам Нејским Уговором, који нам је одредио источну границу а који не може да се обезбеди без споменуте зоне и без ликвидације конфузије с двовласничким имањима, јер македонствујући чи често шетају с једне и друге стране те границе с маском двовласника, вршећи пљачке, убиства и друга недела о којима је и **Тајмс** потребно обавештен.

Тајмсу се мора дати за право што узима за разлог нератификације и амнестију Радославова, — јер та амнестија заиста ум ногоме показује сама собом да Бугарска води једну „ревизионистичку" политику, — али је чудно да се баш код толике оштроумности **Тајмсовог** г. уводничара код њега још није створила импресија да бугарско отезање да се установи једна зона и њихово одбијање да се отвори ликвидација двовласничких имања нису нешто друго него опет саботажа једног Уговора о Миру, једне границе међународно утврђене, једне суверености признате толиким међународним актима... **Тајмс** прелази преко тих ствари ћутећи. Он чини своје опсервације као да нема довољно података за главни закључак и пада у заблуду да усвоји тезу о ефикасности евентуалне интервенције Лиге Народа, иако тој иницијативи не само нема места, него је она и излишна и ни мало опортуна у смислу у коме је предвиђа **Тајмс**. Лига Народа и Енглеска, која треба да буде главни стуб у њој, треба да гарантују пре свега Уговоре о Миру, јер је Лигин Пакт њен **саставни** део. Уговори о Миру представљају **један систем**, који се мора чувати у свим својим појединостима, иначе ће се довести у питање стање створено 1918. Ради тога система, потребно је установити једну зону на једној граници гарантованој једним Уговором о Миру, јер се тој граници друкчије не може да обезбеди потребан респект; ради њега, потребно је исто тако ликвидирати бугарско-југословенске двовласничке проблеме на начин који тражи Београд, надахнут искреном жељом да обезбеди мир; ради тога свега, Енглеска и Лига Народа не морају ништа притиснути на Софију, али оне не треба ни да јој дају одушке омогућивањем зајмова, који немају ни мало инвестиционог карактер и који бивају употребљени баш на то да компромитују дело мира, темеље Лиге Народа и лепе намере Велике Британије.

ПРЕД ХАШКУ КОНФЕРЕНЦИЈУ

г.г. Бријан и Хендерсон такође иду у Хаг

— ФРАНЦУСКА ДЕЛЕГАЦИЈА ЗА ХАШКУ КОНФЕРЕНЦИЈУ. —

ПАРИЗ, 31. — (Изв. „Правди"). — Француска делегација, која у недељу или понедељак путује у Хаг на конференцију састављена је овако: председник владе г. Бријан, министар финансија г. Шерон, генерални секретар министарства спољних послова Бертело, гувернер Француске Народне Банке г. Моро, шеф кабинета г. Бријана, г. Леже, као и неколико стручњака између осталих као правнички стручњак г. Фромажо и финансијски стручњак г. Кенеј.

Г. Хендерсон

ПУТ Г. ХЕНДЕРСОНА

ЛОНДОН, 31. — (Изв. „Правди"). — Министар спољних послова г. Хендерсон отпутоваће крајем ове недеље из Лондона у Хаг, где ће учествовати на конференцији влада. Крајем месеца августа г. Хендерсон ће отпутовати у Женеву.

ЦИЉЕВИ Г. БРИЈАНА

ПАРИЗ, 31. — (Изв. „Правди"). — Председник владе г. Бријан, који је за време своје јединствене каријере био 18 пута министар и 10 пута председник влада, вечерас ће представити парламенту, који је сазван у ванредну седницу, своју једанаесту владу. Ово заседање биће још у току ноћи закључено. Г. Бријан прочитаће владин програм, који има само 1 и по откуцану страну. Овај програм не садржи ништа о унутрашњој политици, јер влада не жели да покреће унутрашње проблеме, све док се не заврши конференција у Хагу. Г. Бријан у свом програму наглашава само, да салашња влада намерава да коначно заврши споло-политичке преговоре, што он сматра једним својим залатком. Влада г. Бријана позива зато све странке да је помажу у њеном раду.

ЖАНИЋУ ОДУЗЕТО НОТАРСКО ПРАВО

Јавља се из Осијека, да је нотарска комора Милану Жанићу, који је био осуђен по закону о заштити државе одузела право на нотарску службу.

Г. Ситон Ватсон код г. Буздугана

БУКУРЕШТ, 31. — (Изв. „Правди"). — Г. Ситон Ватсон, који се сада налази у Румунији сигао је у Клуж, где се налазио и регент г. Буздуган. Г. Буздуган примио је енглеског публицисту у аудиенцију, и задржавао га на ручку.

Пут г. Венизелоса у Рим

ПАРИЗ, 31. јула. — Јављају из Бриндизија да је г. Венизелос допутовао тамо и одмах наставио пут за Рим.

Хапшења комуниста

ШАНГАЈ, 31. — (Изв. „Правди"). — У француској концесији полиција је ухапсила 300 комуниста међу којима и тамошњег вођу комуниста. Приликом претреса нађен је велики број пропагандистичког материјала и тачан план велике комунистичке демонстрације првога августа. Шангајска полиција предузела је најоштрије мере, да би спречила демонстрације. Војска је добила неограничено овлашћење за одржавање реда.

Прекид лета О'Бриена и Гастона

НЬУЈОРК, 31. — (Изв. „Правди"). — Рекордна летења авијатичара О'Бриена и Гастона ноћас је прекинут. На позив приређивача овога летења, који су се почели бојати, да би мотор због непрекидног рада могао толико ослабити, да би могло доћи до катастрофе, авијатичари су се спустили ноћас у један час на аеродром у Сен Лују. Они су били у ваздуху свега 420 часова т. ј. седамнаест и по дана. Досадашњи рекорд износио је 247 часова. Поштo авиатичари за сваки час летења добијају премију, то њихова укупна зарада износи 18.316 долара.

Арбитража између Турске и Грчке

АТИНА, 31. јула. — (Б. Изв. „Правди"). — Грчка влада предложила је турској влади, да се сва питања, која нису била решена приликом преговора, буду поднета једном арбитражном суду на решење. Грчка влада предлаже, да председник међународног хашког суда именује 3 судије у овом арбитражном суду.

Авион у пламену

ПАРИЗ, 31. јула. — Јављају из Тирлемона, у Белгији, да се један војни авион запалио у току летења. Пилот се спасао падобраном и остао неповређен. Запаљени авион пао је на једну рафинерију, где је радио један радник.

Зграда се брзо запалила и радник је изгорео.

Стање здравља г. Поенкареа

ПАРИЗ, 31. јула. — Авас јавља да је здравље г. Поенкареа задовољавајуће.

Г. Поенкаре редовно отправља своју кореспонденцију и прима извесне посете.

Г. Манину на погребу своје мајке

БУКУРЕШТ, 31. јула. — Мати председника владе, Клара Манину, умрла је у 85. години живота.

Председник владе г. Јулије Манину отпутовао је у Бадачини да присуствује сахрани своје мајке, која ће се обавити сутра.

Букурешт, 31.

Коментаришући престону беседу, листови одају хвалу интензивном раду владе г. Маниуа на реформама у свима гранама законодавства.

Пренос посмртних остатака наших ратника

ПАРИЗ, 31. јула. — Авас јавља:

Југословенски брод „Далмација" упловио је данас у 10 часова у Тулонско пристаниште, поздрављен од стране француске морнарице са 21 топовским пуцњем.

Командант „Далмације" са својим штабом учинио је посету представницима поморских и цивилних власти.

Приликом преноса посмртних остатака српских војника, који су лежали у депоу Тулона и околним местима, на брод „Далмацију", приређена је велика свечаност, којој је присуствовао и изасланик француског министра пензија.

По свршетку церемоније, „Далмација" ће отпловити за Вилфранш и Ајачио.

Мађарски делегати у југословенско-мађарском арбитражном суду

ПЕШТА, 31. јула. — Корбиро јавља: Мађарска влада наименовала је г. др. Лујза Месароша, судију апелационог суда и г. др. Паула Себастијана, секретара министарства иностраних послова, за делегате мађарске владе у мађарско-југословенском арбитражном суду, образованом у смислу члана 239. Тријанонског уговора.

Ова именовања не умањују својство првог делегата, опуномоћеног министра г. др. Ладислава Гајзага, ни делегата др. Беле Кевеша.

Катастофалан судар авиона

ПАРИЗ, 31. јула. — Јављају из Ремса да су се два војна авиона сударила и да је том приликом погинуо један поручник.

Хапшење у Паризу

ПАРИЗ, 31. јула. — Полиција је синоћ ухапсила Форестјеа, члана средишњег одбора комунистичке странке и сарадника „Иманитеа", као и једног секретара комунистичке групе.

Одреди пешачке и коњичке жандармерије стигли су у Париз ради одржавања реда на дан 1. августа.

Г. Д-Р. ШАХОВИЋ У ВЕЛЕСУ И ШТИПУ

Научна испитивања г. др. Шаховића на Југу

ШТИП, 31. — Г. др. Шаховић је ју̂че у пратњи вашег дописника допутовао из Велеса преко Овчег Поља у Штип. Научна испитивања г. др. Шаховића су од врло велике важности. Г. Шаховић на свом путовању тражи места са гушавим становницима а поред тога испитује и болести и оболења од рака.

Он је добротом великог поглавара, који му је ставио на расположење једна кола, обишао цео велешки срез и упознао се са хигијенским приликама сељака, као и са разним болестима, нарочито је испитивао гушавост и рак.

У разговору г. професор Шаховић рекао ми је, да је утврдио како стоји оболење од гушавости и рака у ћелешком срезу. Сад је прешао на леву обалу Вардара у Брегалничку. Област да и овде испита појаве ових болести.

— Г. професоре, јесте ли на овом путу пронашли гушавост, ма где у овој области. И у којој размери постоји рак? упитао сам г. Шаховића.

— Ја сам за ово неколико дана мога бављења у овом крају у пратњи управника Дома Народног Здравља г. др. Крсте Харамбашића и околишног санитетског референта г. др. Јакова Зарубиће обишао оба подножја Плачковице и Беласице, и утврдио сам у овом делу овог краја постоји гушавост и у каквом је стању. Жалим што овом приликом не могу да обиђем језеровеласки и малешки срез, али се надам да ћу то други пут учинити и то што скорије. Степен оболења гушавости није велики. Само у неколико села оболење гушавости је изразитије а постоји код одраслих. Док у многим другим селима постоји слабији степен оболења код деце, које оболење ишчезава чим се појави пубертет; као и код других болести и овој је женски пол наклоњенији.

— Како стоји са раком, г. професоре, у овој области?

— Значајна је ствар да је рак у овим крајевима много ређи него ма у ком другом крају наше земље. Према исказима мојих колега који сваде живе ова је болест врло ретка. Ово је у толико интересантније, што се становништво у овом крају искрањује примитивно.

— Има ли ту каквих веза између броја оболелих од рака и начина исхране?

— То је питање које треба дубље испитивати. Наше друштво за изучавање и сузбијање рака, чије је седиште у Београду и чији је председник професор г. Борђе Јовановић, наш угледни научник, труди се да добије што више података из појединих крајева о случајевима оболења од рака. Осећа се неопходна потреба за оснивањем института за рак, у коме би се питање рака у нашој земљи, као и чисто научна испитивања, вршило у већим размерама.

Велика би срећа била за нашу земљу када би се нашли добротвори који би овековечили своја имена, подизањем једног таквог института, из својих средстава као што је то случај у другим земљама.

Г. Шаховић је обишао и овдашњу окружну болницу. О болници није хтео ређи скоро ништа. Рекао је само да ове има жалосних појава. Обећао је да ће код мердавних прогворити, да се што пре дође до модерног хигијенског завода у Брегалници који је у овом времену прешно потребан.

Г. др. Шаховић отпутовао је натраг преко Велеса за Битољску Област у своје родно место.

Ј.

Повратак г. др. Маринковића

Министар иностраних дела г. др. Вој. Маринковић вратиће се сутра у Београд.

ПОВРАТАК Г. ДР. СРШКИЋА

Министар правде г. др. Милан Сршкић вратио се данас из Сарајева у Београд.

ШЕТЊЕ Њ. В. КРАЉИЦЕ

ЉУБЉАНА, 31.

„Јутро" јавља са Бледа да је Њ. В. Краљица ју̂че први пут после порођаја оставила краљевски дворац и отишла аутомобилом на излет, па је сама и шофирала. Свуда где се Њ. В. Краљица по јавила приредило је грађанство бурне овације, а и страни су гости симпатично пратили појаву Њ. В. Краљице која је љубазно отпоздрављала на поздраве. Њ. В. Краљица добро изгледа.

КОНВЕНЦИЈЕ О ПОШТАНСКОЈ ШТЕДИОНИЦИ У БЕЧУ

Данас је у „Службеним Новинама" објављена Уредба о конвенцији између Аустрије и држава наследница односно преноса тражбина и депо-а, који потичу из пословања Поштанске Штедионице у Бечу и о допунском споразуму кочвенције потписане у Риму 6. априла 1922. г. Конвенције су закључене на основу чланова 215. и 273. Сен-Жерменског Уговора о миру и према њима државе-наследнице имају да припреме пренос свих потраживања својих држављана код Поштанске Штедионице у Бечу заједно са потраживањима надлештава и установа, која су остала на територијама дотичних држава.

Аустрија ће, пак, узети на себе она потраживања, која неће бити преузета од осталих народних држава.

Овим обнародовањем конвенције ступају на снагу.

Свечана сахрана генерала Милисављевића

Спровод посмртних остатака армијског генерала Мирка Милисављевића био је величанствен и свечан.

У девет часова пре подне армијски и дивизијски генерали изнели су из зграде Официрског Дома ковчег са посмртним остацима генерала Милисављевића. Ковчег је стављен на лафет, који је дао други артиљериски пук. У том тренутку музика је свирала погребни марш. Огромна маса света посматрала је са тротоара Краљ Милановог и Мисаркинове улице изношење ковчега.

Спроводу су присуствовали: председник владе генерал г. **Петар Живковић**, министри г.г. **Јикола Узуновић, др. Коста Кумануди, генерал Стеван Хаџић, Божа Максимовић, Мата Дринковић, др. Станко Шврљуга и Лазар Радивојевић.** Примећени су такође: вице-гувернер Народне Банке г. Андрија Радовић, врховни рабин г. др. Исак Алкалај, први подпредседник београдске општине г. др. М. Стојадиновић, управник Града Београда г. Манојло Лазаревић, председник удружења резервних официра и ратника г. Милан Радосављевић и веома велики број других угледних личности, које су дошле да одају последњу пошту генералу Мирку Милисављевићу. Генералитет и адмиралитет био је цео заступљен на спроводу, као и остали официрски кор београдског гарнизона. Пошто је ковчег стављен на лафет, помоћник министра војске и морнарице дивизијски генерал г. Радисав Крстић опростио се са покојником топлим и лепим говором.

Полазак спровода од Официрског Дома

Опроштај помоћника министра војске генерала г. Крстића

— Армијски генерал Мирко Милосављевић, командант Београда, испустиће своју душу јуче, 30. овог месеца, у другој недељи започете 62. године живота. Његовом смрћу гаси се још један плодан живот и војска у њему губи једног свог одличног, уваженог и искусног вођу.

Пре но што се у храму Господњем помолимо Богу за покој душе његове, пре но што његово тело предамо матери земљи на вечити боравак, осврнимо се на његову прошлост и видимо шта је и какав је био наш генерал Мирко.

Рођен у Књажевцу 1868. године од оца Јована и мајке Драге, васпитан у скромној чиновничкој и честитој кући на Тимоку, завршава шест разреда гимназије у Крагујевцу, у срцу Шумадије, колевци наших старих бораца, којима беше завет: „Ослобођење од турског ропства". И њему још у младићско доба, пошто је одрастао у таквој средини, војнички позив беше најмилији, њему је желео да се посвети, те у 17. својој години ступа 1. септембра 1885. године у Војну Академију са 18. класом; ступа у редове војске у доба, када се на Балкану са истока већ појављиваху мутни облаци. И одиста, ускоро, после неколико месеца, настаје рат између нас и Бугара; ступа као млад питомац Војне Академије у рат, као ордонанс 7. пешад. пука и у њему добија прво ратно крштење.

По завршеном рату враћа се у Академију и 10. августа 1888. године добија први официрски чин, чин артилеријског потпоручника; бира и добија род војске у коме тече даљу каријеру и на чијем је усавршавању за све време свога службовања неуморно и предано радио.

У жељи да буде од користи Отаџбини и војсци, у тежњи за већим стручним образовањем, ступа на Вишу Школу Војне Академије и исту завршава 1894. године, а доцније, као државни питомац, свршава у Русији, у Царском Селу, једну од најбољих школа гађања за артиљеријске официре. По повратку у Отаџбину продужава користан и плодоносан рад на спреми свога рода војске за епохалне догађаје, за довршење дела ослобођења отпочетог у срцу Шумадије почетком 19. века.

У рат 1912. године, који је поведен ради ослобођења потлачене браће, ступа као артиљериски пуковник, као Командант Нишког градског артиљеријског одреда и командант све наше тешке артиљерије; командује својом у миру спремљеном артиљеријом, целисходно је води, распоређује и употребљује те и њено дејство по бојиштима Овчег Поља и Пелагоније, задаје вековном непријатељу страх и трепет, ломи његов отпор, ствара растројство и прињављава га на опште повлачење а грмљава његових топова потлаченој браћи наговештава рађање сунца слободе. По завршетку операција у сливу Вардара, одлази са својом тешком артиљеријом савезничкој Бугарској војсци, коју бедеми утврђеног Једрена дуго задржаваху и стајаху на путу извођења главних операција. Улази са својом артиљеријом у састав Тунџанске дивизије на јужном одсеку „Картиа Тепе". Распоредом, правилном употребом и силним дејством наше артиљерије, руше се одбрамбени објекти и Једрене пада. Помоћ, учињена савезницима и браћи Бугарима, заслужила је бар признање, али место овог дошли мучки напад код Брегалнице, продирање у долину Мораве и Тимока. Генерал Мирко буде упућен да као командант артиљерије тимочке војске брани свој Тимок, своје родно место од напада незахвалног брата и савезника. И у томе успева.

У 1914. години, када је отпочео рат са другим угњетачем нашег племена, рат са Аустро Угарском, генерал Мирко улази у овај рат као Командант артиљерије 1. Армије. Узима учешћа са својом артиљеријом у операцијама у сливу Јадрана и у Поцерини, у задобијању победе и протеривању непријатеља преко Саве и Дунава.

Почетком октобра 1914. године прима команду над Тимочком дивизијом 2. позива. Брани Дрину, задржава непријатеља при његовом поновном надирању ка Руднику, учествује са дивизијом у контра офанзиви и преко Љига и Уба гони потученог непријатеља до Обреновца.

У 1915. години са Тимочком дивизијом 2. позива, при поновној удруженој офанзиви Аустро Немаца, брани Београд, Космај, Крагујевац, и спречава њихово наступање у долину Западне Мораве па даље при општем повлачењу преко Црне Горе, кршева и барушгина арбанских доводи дивизију у Валону и даље на Крф, где је предаје у састав Тимочке дивизије 1. позива а сам прима нови положај, положај начелника артиљеријског одељења Врховне Команде, прима положај на коме има да изврши реорганизацију наше артиљерије за нове борбе.

Године 1916. добија чин генерала, а по завршетку рата прима команду 3. армијске области и већ исте 1920. године угушује арнаутску побуну и заслужно кажњава арнаутски упад на нашу територију код Дебра. У 1921. години прима команду 2. армијске области а 1922. године команду 1. армијске области. У 1925. години постаје члан Војног Савета а 10. октобра 1927. године прима Команду Београда, на коме га положају и смрт затиче.

Ово је у најопштијим цртама биографија генерала Мирка. Ратна историја описаће опширније његова дела као команданта и поставити га на место и у ред осталих заслужних великана и војника, који су жртвовали своје животе и радили на ослобођењу потлачене браће и на стварању наше нове и уједињене отаџбине.

Драги генерале,

Желео си, постао си; био си и умро си као прави и велики војник;

Идеал ти је увек био да будеш од користи Краљу, Отаџбини и Војсци. Као такав, био си; као такав и умро си;

Лево: породица пок. генерала Милисављевића; десно: чланови владе

Као старешина тражио си ред, исправан и ини цијативан рад, не из личних амбиција и користи, већ рад из осећања дужности, јер такав си и ти био;

Био си строг, али и правичан; ценио си и награђивао рад; нерад ниси трпео;

Као командант, био си користан и умешан вођа; у борбама био си лично храбар, присебан и одлучан;

Као старешина био си ванредно добра срца; из откупља твога срца могла се читати увек племенитост, велика љубав и дарежљивост; о својим војницима, њиховом добру и задовољењу њихових потреба, водио си више рачуна но и о самом себи; свога коња уступио си изнемоглим војницима, а своје залоге давао изглад нелим и ако си и сам био гладан;

Као друг био си омиљен; твоје присуство желео је и старији, раван и млађи; био си готов да сваком помогнеш;

За рад твој као војника и стручњака у знак признања заслуга твојих, украшене су ти груди највећим нашим и страним одличјима; добро си највећи чин, чин армијског генерала 21. октобра 1923. год.;

Напори, које си у рату, у служби Краљу и Отаџбини издржао, утицали су и погоршали стање твога здравља. Ниси имао незбринуту жену и децу те да би њих ради и даље морао да будеш у активној служби; могао си својим бољкама дека да тражиш, али ни то ниси чинио, јер си сматрао да је дужност према Отаџбини преча од свега и у томе си велики.

Према твојим годинама могао си још да служиш и да будеш од користи Краљу, Отаџбини и Војсци, али те неумитна смрт у томе спречи и отрже за навек из редова наших. Умро си пре времена, али драги генерале ти си свој дуг према Отаџбини испунио и зато почиваш спокојно. Благодариост Отаџбине је највећа изграда а ова и теби припада.

Драги Мирко, ниси био само велики патриота, ниси био само велики старешина и војник, ниси си био само добар друг, ти си као најстарији у породици био и отац и племенити брат. Љубав твоја према сестри и браћи и осталој родбини, љубав и старање твоје према сирочићима твога брата, жртве рата, толика је и таква, да може послужити као пример како треба своје волети и љубити. Имаду те зашто и оплакивати и жалити твоју брзу и прерану смрт.

Драги генерале, уз последње збогом, буди уверен, да и ако нећеш више бити у редовима војске, да ће и нова хумка која ће се данас подићи над твојим мртвим телом, уз хумке осталих великих војника, наших ратних другова, у престоници наше велике и уједињене Краљевине коју си и ти јуначки и упорно бранио од најезде непријатеља, бити куле светиље и показивати поколењима пут којим треба ићи, живети, радити и мрети за добро Краља и Отаџбине своје.

Слава ти и вечан помен међу нама!

СПРОВОД

Пошто је генерал г. Крстић завршио свој говор, спровод је кренуо Мисаркином улицом према Вознесенској цркви. На челу спровода, иза крста и кољива ношен је велики, ванредно леп венац Њ. В. Краља. На тракама овог венца исписано је:

„Армијском генералу Мирославу Ј. Милисављевићу, Александар".

Иза венца Њ. В. Краља ношено је још дванаест венаца. На тракама венца, који је дао председник владе, исписано је:

„Свом добром пријатељу генералу Мирку Милисављевићу генерал Петар Живковић".

Министар војске и морнарице генерал г. Стеван Хаџић положио је леп венац од белог цвећа. Натпис на венцу друге армије гласи: „Своме бившем команданту", као и натпис на венцу резервних официра београдског гарнизона, пошто је смрт затекла генерала Милисављевића на положају команданта Београда.

Официри и чиновништво команде Београда дали су укусан венац, а и сто тако — подофицири и војници. Остали венци су: београдске општине, Официрске Задруге и покојникове родбине.

Иза венаца ишла је војна музика. За њом чета другог пешадијског пука. Покојников коњ, покривен црном чојом, вођен је иза чете. Многобројна одличја носило је пет официра.

Као што је већ речено, спровод је кренуо Мисаркином улицом. Ту је на тротоару била постављена почасна стража. Пред Вознесенском црквом, за време уношења ковчега, музика је поново свирала посмртни марш. Командант спровода, пешадијски пуковник г. Перивоје Илић налазио се десно од музике, а лево од ње постројила се чета. У цркву су унели ковчег бригадни генерали са једним руским генералом. У девет и по часова почело је опело. Црква је била препуна, тако да је велики број учесника спровода морао да остане у порти.

ГОВОР ГЕНЕРАЛА МИЛАНА ЈОВАНОВИЋА

По завршеном опелу у цркви се опростио са покојником топлим кратким говором свештеник г. Гавра Милошевић, који је изнео све заслуге поч. Милисављевића за цркву.

Пред црквом, генерал г. **Милан Јовановић**, одржао је говор, у коме је рекао:

ВЕЛИКИ ТОПЦИЈО И УЧИТЕЉУ НАШ!

Ево да се опростим с тобом и твој ђак у стручним - артиљеријским знањима. Прашташ се с тобом хоћу да оживим само оне успомене на тебе док још ниси заменио цркву сомотску — арт. јаку, плавом генералском јаком.

Твоја особита спрема и организаторска способност није могла остати незапажена, те те као млада арт. мајора војна управа одређује у арт. инспекцију да сарађујеш на препороду наше артиљерије. Када се наша артилерија преоружала брзометним топом теби се већ као пот пуковнику поверава да организујеш школу за спрему командира и команданата модерне артилерије. То је било 1909. год., на непуне четири године пре нашега рата са Османлијама.

Мени твоме ђаку а потом наставнику, добро је познато са каквим си се огромним тешкоћама борио и то не само материјалним већ и нарочито идејним, и само и једино благодареи твојој необичној енергији и истрајности најзад је застарела доктрина уступила место новој савременој доктрини — препородио си артилерију, од старе створио си нову потпуно модерну артилерију, што очито доказују наши ратови из 1912. и 1913. године. И тако си, Велики топџијо, потпуно оправдао оно огромно, управо неограничено поверење, када ти је војна управа поверила препород наше артилерије.

Још ми је у живом сећању да си 1916. године на солунском фронту приликом једнога од твојих обилазака арт. положаја дошао на сухоледске положаје према чувеној коти 1050, која је још била у рукама непријатеља, на осматрачници команданта артилерије, где се налазио и командант Руске самосталне особене бригаде.

Како је ту био и бригадир 17. франц. колонијалне дивизије, ти га, Велики топџијо, питаш како је задовољан својом артилеријом, одговор: „артилерија нам је одлична, само нисмо увек сагласни у раду". На то додаје руски бригадир: „ја сам потпуно задовољан вашом артиљеријом и наш је рад увек сагласан.

Никада те нисам видео тако расположена к твоје лице сијало је од неописаног задовољства.

Опрости ми, драги учитељу, што нисам опширније приказао твој плодни рад и заслуге као топџије и творца наше модерне артилерије.

Хвала ти велики топџијо и учитељу, и буди уверен да ћемо ми твоји ђаци и следбеници, по пут Христових апостола, чувати као свети аманет овај темељ, који си дао нашој артилерији и свим бићем заложићемо се за њено непрекидно усавршавање.

Још једном хвала ти и слава ти, драги учитељу!

ГОВОР ПУКОВНИКА Г. МАРКОВИЋА

У име удружења резервних артилеријских официра, на Теразијама, се са покојником опростио резервни артилеријски пуковник г. Миша Марковић. Г. Марковић је дезгровитим кратким говором истакао заслуге покојног генерала и свој говор завршио речима:

— Полажући венац на одар а овлашћен од другова резервних артилеријских официра, којима сте ви били учитељ и командант кроз минуле ратове и године славе, да вам на растанку искажем сав онај наш дубоки бол за добрим командантом и ја молим ваш велики дух да при ми уверење наше искрене жалости за вашим одласком...

После говора г. Марковића, спровод је кренуо Гробљу.

НА ГРОБЉУ

Од Теразија спровод је кренуо у своме импозантном и свечаном реду Александровом улицом. У спроводу су сада примећени министар правде г. др. М. Сршкић, који је био и на опелу и председник Академије Наука г. Слободан Јовановић са главним секретаром г. Александром Белићем.

На гробље тужна поворка стигла је у једанаест и по часова пре подне. После молитве, из вршена је почасна паљба, а музика је у том свечаном тренутку интонирала Бетовенов марш.

Пошто је извршен последњи поздрав армијском генералу Мирку Милисављевићу, ковчег са његовим посмртним остацима спуштен је у раку.

Председник владе генерал г. Петар Живковић са министрима присуствовао је тужној свечаности до краја.

Подизање цркве у варошици Љигу

—:—

Грађани варошице Љига, решени да подигну један видан споменик херојима палим у историјској рудничкој битци 1914. год., сагласили су се у томе да тај споменик овековече овим славним борцима подизањем цркве у своме месту варошици Љигу.

Сама варошица Љиг, сведок је кравих борби, које су вођене у овој великој и славној бици. Земљиште на коме се има подићи храм захваљности нашим неумрлим херојима, засејано је њиховим костима, које ће се сакупити, и у заједничку гробницу сахранити.

Грађани варошице Љига поднеће сваку жртву, како моралну тако и материјалну, да ово дело остваре. Али зато што су још бројно мали, нису у материјалној могућности, да сами цркву подигну. Зато одбор коме је стављено у дужност, да би ово свето историско дело могао са успехом завршити, решио је да се обрати свима племенитим и добрим хришћанима, који умеју ценити жртве на чијем је костима подигнута данашња велика и уједињена отаџбина, да нас својим новчаним прилозима у овом послу помогну.

Најмањи дар примиће се са великом захвалношћу.

Одбор сматра за своју прву дужност, да име на свих добрих људи, који га у овоме послу по могну овековечи на овај начин:

1. Имена свих приложника без обзира на приложену суму, па била она: у готову, разној спази, материјалу или у ма каквом облику дата за ову сврху, биће уписана у нарочито зато фи ну, и у јаком повезу, са златним словима спреи њену књигу, која ће се чувати у олтару новоподигнуте цркве, а у зато нарочито одређеном месту, да би служила доцнијим поколењима као пример и углед на њихове претке, који нису жалили труда и жртава, за опште добро.

2. Имена утемељача чији прилог треба да представља вредност најмање (500) пет стотина динара, биће урезана и уписана на углаченој плочи златним словима у цркви са северне стране на зиду; лево од главног улаза.

3. Имена добротвора чији прилог треба да представља вредност најмање (1000) једну хиљаду динара, биће урезана и уписана на углаченој плочи златним словима у цркви са јужне стране на зиду; десно од главног улаза.

4. Имена великих добротвора чији прилог треба да представља вредност најмање (10000) десет хиљада динара биће урезана и уписана златним словима, више главних спољних врата, са западне стране цркве на углаченој плочи.

Поред имена уписаног великог добротвора, добротвора и утемељача, биће уписано име онога лица које га је за приложника уписало.

Прилоге слати на адресу: **Одбору за Подизање Цркве — Љиг.**

Председник Одбора, **Михаило Радуловић**, свештеник. Секретар, **Тихомир С. Лазаревић**, трговац. Благајник, **Милан Недељковић**, трговац.

Чланови: **Михаило Рушић** трговац, **Игњат Јаковљевић** ковач, **Светозар Илић** опанчар, **Драгослав Андрић** трговац, **Павле Драшковић** индустријалац, **Аца Кубуровић** колар.

Суђење професору Туки у Братислави

ПРАГ, 31. јула. — Јутрос је у Братислави отпочело суђење бившем професору Туки, члану г. Хлинкине странке и главном уреднику партијског органа „Словак".

Професор Тука оптужен је због шпијунаже у корист Мађарске и због завере против Чехословачке Републике.

Са Туком оптужени су због истог дела и Александар Мах, секретар г. Хлинкине популистичке странке и Снички, сарадник „Словака".

На овај процес позвано је 160 сведока, а међу њима налази се и г. Хлинка.

Ово суђење изазвало је најживље политичко интересовање, јер је професор Тука играо главну улогу у организацији странке словачких популара и његово хапшење изазвало је дубоку кризу у странци која има највише утицаја у Словачкој и која се чак излази у саставу садашње владине већине.

Изграђујдан

Стално се то можда дешавало, али се није знало. „Муж последњи сазна за вратоломства брачна своје жене", каже се у фељтону. А јуче било на плажи живо. И пекло, и било исувише топло. Просто се све топило: купало се на суву у зноју као и у Сави. Ту је, поред осталог, било и најјче котирање... На берзи ништа, а, што се тиче личних ситуација, оне су пале.. Тако бар неки кажу. На пример један је од тих и овај о коме је реч и који је био најбољи у положају кад је био пао...

Раније годинa дешавале су се брачне драме (драме у троје), али јуче, рекоше, да се у овој сезони први пут догодила. Муж није довољно на купање: запослен исувише човек, али није хтео ипак да буде немилосрдан према жени. Њу је, око два по подне, ујак са обавештним згоном отпраћао.

— *Хајд сад, па се искупај!..*

И она се, Бога ти, сваког дана врло лепо купала. Јер, доле, на плажи, леп, па изаз свет. И занима се. Уђе у воду и може опет да разговара и да се забавља...

— *Да, ја долазим сваког дана!*

— *А..*

— *Па да! И увек сам у ово доба..*

И он је после био увек на плажи у „то доба".. А она је хитала од куће и раније.

— *Па што журиш толико? Има времена, стићићеш! Не бој се! викао је муж. Али њена радост! Она није видела да су му се очи почеле да отварају: то је било друго отварање после јутарњег буђења.. И пошла је. Јурила тако, а он, муж, све више сумњао. И сумњао с правом. На плажи — „она млада па луда" — рашчуо се све. Кад нађе „показују прстом на њу"..*

— *Ево је!..*

А „трећи" је био херој. Он је „свечано" дочекивао..

И јуче је тако било. Комедија се лепо изводила до трагичног епилога. Заједно су били, а шетња је била нешто већа и даље од купатила..

— *Тамо су, доиста, дивни пејсажи!..*

А ви сад замислите оне баре и блато... „Дивни пејсажи", доиста. И они су у њима уживали..

Али, изненадно, прекинуо их је он, муж „први". Она је била „друга", непознати го сполни — „трећи". „Први" се запрепастио.

— *Зар тако!...*

Једна велика мотка пала је у гомилу. Вршак, али „друга" и „трећи" били су у патичном страху. Када је извадио револвер, настао је плач, а „трећи" је кумио и молио да се избегне скандал пошто се већ одиграо..

После су „пријатељски", сви отишли у кварт...

Пола човек а пола мајмун

— Нова сензационална атракција чувеног имитатора Милоша Радојковића, човека „са четири сисе". —

—:—

Запао у тешке материјалне неприлике, чувени и омиљени имитатор, „човек са четири сисе", Милош Радојковић, који је по вашарима највише забављао публику, данас се жали добродушно:

— Изгубио сам свој рингишпил. Нисам га могао платити! Посао не иде. Није добро. У стрелишту мом, у забавном парку, падне мала пара! Не може да се живи!

„Човек од мајмуна"

И доиста, овај симпатични вашарџија, илузиониста, имитатор, „човек са четири сисе", био је дошао у положај тај да на Карабурми живи у једној кућици, бедној и мемљивој, у којој су по зидовима, између цигала, како сам каже, проклијале траве...

— Био сам изгубио сваку наду — јада се Милош. — Дете ми се у тој кући разболело. Није лако живети са женом и троје деце, без пара. Позвао сам лекара. И хвала г. доктору Рабиновићу! Он ми спасе дете. Кад је дошао, човек се зачудно где ја станујем... А ја, од маја нисам платио кирију за ту собу, у којој је проклијала трава... И зато сам одлучио, борио се и, најзад дошао до циља. Довео сам Београду нову, живу атракцију...

Милош је, заиста, довео једног **човека, с којим, мисли да од првог августа забавља свет.**

То је неки Марко Јоновић, из Брезнице, из среза хомољског. Мајка му је била чергарка.

И сад Милош одушевљен њим, прича:

— Кад га видите, морате се уплашити. Ја сам спавао са црицима, али ово је чудо! Цела једна страна лица му је црна, док му је доња видила као у мајмуна, страшна. И десну руку има такву. Педесет година је живео у планини у Хомољу. Хранио се само корењем као Свети Јован. И сад једе само рибу. Кад говори као мечка. Мумла. Не разбира се из даљине. Иначе, човори три-четири језика, цигански, јерменски и други.

Чудо! Да те страх ухвати!..

Десна рука му је много јача!

Милош ту показује уверење од општине за тог Марка, у коме општина тврди да је Марко „индивидуум" и да путује са својом женом.

Милош развија и плакате за ову нову сензацију, на којима крупно пише: **„Човек од мајмуна. Орангутанска уста. Чувено а и невиђено!"**

— Хоћу да задивим Београд! — каже Милош, а очи му се од радости светле.

— Дођите, да видите!

И Милош га је извео данас у кафану „Млади Арапин". Било је права сензација.

Кад упитате Милоша:

— Кад ће та нова атракција?

Он одговара:

— Од првог августа...

— А где?

— Е то је тајна! То ћемо видети! — завршн Милош, сада задовољан, чекајући дан кад ће са „човеком од мајмуна" да задиви Београђане...

У Нишу ће се одржати четворомесечни мајсторски курс берберско-фризерских занатлија

—:—

НИШ, 31. јула. — (М. М. изв. „Правди"). — Министарство трговине одобрило је да се у Нишу одржи четворомесечни мајсторски курс за берберско-фризерске занатлије. Овај курс ће посећивати занатлије из Ниша, Лесковца, Пирота, Врања, Беле Паланке, Цариброда, Књажевца, Неготина и других крајева у близини Ниша. Курс се држи ради стручног усавршавања берберско-фризерских занатлија. На курсу ће се држати предавања која ће омогућити берберским калфама и млађим мајсторима да дођу до стручног знања које ће бити могли постићи у толикој мери у своме обичном животу. На курс се примају само занатлије.

Курс траје четири месеца. Предавања се држе три пута недељно: понедеоником, средом и петком од 8—10 ч. увече.

За овај курс постављени су и наставници и то: г. Драгољуб Прибошковић, професор, др. Драгољуб Дикић, Јован Јовановић и други.

Финансијска Дирекција у Нишу пресељена у нову зграду

—:—

НИШ, 31. јула. — (М. М. изв. „Правди"). — Данас је пресељена у нову зграду финансијска дирекција у Нишу, у хотел „Европи" који је за ту сврху наročито преправљен. Г. Д. Павловић, директор Ф. Д. завео је једну новину, тако да је, према његовом захтеву, изграђена једна велика општа сала за чиновнике. У тој сали радиће сви чиновници, тако да неће моћи **да воде неслужбене разговоре са публиком.**

ВЕЛИКИ ЖУПАН НИШКЕ ОБЛАСТИ У ИНСПЕКЦИЈИ

НИШ, 31. јула. — (М. М. изв. „Правди"). — Велики жупан нишке области г. Милорад Јовановић провео је два дана у инспекцији у Соко Бањи и околини. Синоћ је г. Јовановић допутовао са свога инспекционог пута у Ниш.

Дефицит у кладовској општини

—:—

КЛАДОВО, 31. јула. — Вођеном истрагом комесара гл. кон. г. Боже А. Машића утврђен је дефицит од преко 74.000 динара за годину 1929. **а за раније године није ни вршен преглед пошто није било књига, а гл. контрола није их ни тражење послала.**

Као што је „Правда" већ раније јавила, за проневере и утаје кривично је одговоран само Милија Ерић, деловођа, који је већ притворен, а материјалну одговара и Драгутин Цинглашевић. И Милија и Цинглашевићу стављене су забране и прибелешке, али с обзиром да им је имање већ оптерећено, то стоји у питању, да ли ће општина моћи обезбедити.

Бившем благајнику Петру Николајевићу нађена је једна неправилност у књигама на име што је будет прекорачио, али како није учињено злоупотребе, то је одмах морао попунити и тако никакву одговорност није могао имати сем што је оштећен.

Како је сада опет постављен за благајника извршен му је преглед касе и нађен вишак.

Г. Тилије Луј у Београду

—:—

У нашој средини се бави г. Тилије Луј са Универзитета у Честеру у Енглеској. Француз и пријатељ наше земље, он је дошао да нашим гимназијским наставницима француског језика одржи један низ конференција из тога предмета, **као и да пропутује неке наше крајеве.**

КЊИГЕ И ПИСЦИ

Песнички лик Александра Вуча

— АКО СЕ ЈОШ ЈЕДНОМ СЕТИМ ИЛ И НАЧЕЛА. СА ЦРТЕЖИМА МАРИНА ТАРТАЉЕ. ИЗДАЊЕ С. Б. ЦВИ ЈАНОВИЋА, БЕОГРАД, 1929. —

Кад једну, не знам коју, будете превртали од страна ове књиге, срушиће се за навек известан правилан покрет одласка и повратка у вашем духу, који вам је изгледао непобедив, а који је само механика навике и наслеђа.

Марко Ристић.

Узалуд ће ме хиљада томова књига и појмова дубокомислених и згрчених од озбиљности писаца уверавати да нема сусрета између онога што се у дух увлачи као самоћа, као индивидуалност, кристално диференцирање, као антисоцијално, и онога што се бригом и љубављу за човека и ствари разастире по мојој или твојој души, по мом или твом духу. То што нас гризе као црв или нас витла олујом судбине неме ма и неће имати никакве сродности, никакве везе са оним смешним и јадним класификацијама појмова и немоћућом деобом на добро и зло, на Бога, анђела и пакао, на смртно и бесмртно, на колективно и индивидуално. У животу, који најмање води рачуна о нама, о коме воту, који најмање водимо рачуна и ми са неком прибраношћу, утишаном свешћу, дијамантном и јасном, најмање водимо рачуна и ми са неком прибраношћу, утишаном свешћу, дијамантном и јасном, све ће се то једно у другo залуђити, све ће се све ће се то једно у друго залуђити, све ће се све ће се то једно у друго залуђити, и једно с другим слити, и све ће ишчезнути, и једно с другим слити, и све ће ишчезнути, и једно с другим слити, и све ће ишчезнути, и **све ће се повратити вечито и бесмртно.** Лудост **све ће се повратити вечито и бесмртно.** Лудост **све ће се повратити вечито и бесмртно.** Лудост живота слива нас и сенке ствари у једно, у живота слива нас и сенке ствари у једно, у живота слива нас и сенке ствари у једно, у сан, у месечину која је пала и по челу и срцу, сан, у месечину која је пала и по челу и срцу, сан, у месечину која је пала и по челу и срцу, и по трагичном и смешном. Литература нас више не занима као литература. Она је једно свеједочанство.

Александр Вучо

Милион крвавих стих за Вијона, Поа, Рембоа, Малармеа одводе нас, бујицом и хучно у непризнате, непознате мисли око тог животног свеједочанства и документа. И ништа више. Естетика је цинизам. И дебела из антисоцијалничке слободе неда и сад мира најсоцијалнијем Максиму Горком. Привиђа му се и и кад се бе зумном, насмејаном љубављу огледа у руском небу, пуном жита и помрлих Ивана Карамазова. Тако су нас одвикли од система, од редовних возова, од ауторитета, од одрицања и заритуалима, од ауторитета, од одрицања и заритуалима, од ауторитета, од одрицања и заритуалима

филм

Бети Аман одмара се код куће

Бети Аман се одмара, а лепа Меј Мак Авој све своје време посвећује спорту

Две филмске звезде налазиле су се још недавно у средишту интересовања европске и америчке филмске публике, великих љубитеља биоскопских представа, у којима се сусрећу са својим старим познаницима, љубимцима. Ове две звезде: Бети Аман, шармантна и веома лепа берлинска филмска глумица и Американка Мак Авој, која је стотинама Американаца завртела мозак, јер како они веле, представља тип расне женске лепоте у Америци!...

Бети Аман је, као што је познато, недавно играла у филму Ивана Можухина „Бели демон", у коме је са великим успехом креирала женску главну улогу. У овом случају она је била стављена пред веома компликован и тежак задатак; режија је од ње тражила максимум онога што уме и зна да да у игри за платно. Љупка Берлинка решила је срећно тешки задатак, пошто се претходно страшно намучила са силним и скроз досадним пробама.

После напорног рада Бети Аман је пошла на заслужени одмор. Чак ни своје најбоље пријатељице и пријатеље није хтела да види; она је у томе отишла тако далеко да се данима није макла из свог раскошног стана у Берлину. Како њена собарица тврди, скоро цело време, када је била будна, проводила је на отоману, у заводљивој пиџами, пушећи и хладећи се лимунадом; а када је почео савлађивати сан, она се једноставно преселила у — постељу.

Меј Мак Авој спортује...

Лепа Бети је оних дана напустила Берлин и кренула за неку бању. Радозналим репортерима изјавила је пред одлазак само оволико:

— Куда одлазим, нећете сазнати! Могу вам само толико рећи да ћу у бањи остати два пуна месеца и нећу ни да чујем за неки филм...

*

Увек насмејана и бајна Меј Мак Авој почела је у последње време нагло да се гоји. А то значи велику опасност за једну филмску звезду, која жели да постиже успехе у Холивуду.

Мак Авој се последњих дана одала свим могућим спортским гранама. Изабрала је оне које највише замарају и које морају довести до толико жељеног мршављења...

Они који је познају ближе и са њом учествују у спортским подвизима по улицама Холивуда — то није тамо ни мало чудна ствар! — тврде да је за шест дана успела да омршави за пуних 660 грама! То је доста, премда саму Меј то ни приближно не задовољава. За сада јој је једина корист од спортова та што је постала најпопуларнија личност у Холивуду и репортери и фотографи просто се такмиче у томе да јој се приближе и нешто чују од ње, односно добију дозволу да је сниме...

Ако од спорта и не омршави, али од новинарских секирација ће сигурно омршавити... Јадна Меј!

КРОЗ ФИЛМСКИ ЖИВОТ И СВЕТ

Стари трик који више не пали...

Недавно је једно берлинско филмско предузеће ангажовало једну младу шведску глумицу, која је већ почела свој рад у студиу. Ова млада глумица је у уговор ставила као свој услов да ће се она сама постарати о својој личној реклами. Када је нова филмска звезда примила један примерак уговора од филмске фабрике, директор јој је у исто време упутио и ово писмо:

„Цењена уметнице! Веома нас радује што ћете ви сами да се постарате о својој личној реклами. Али ми вас најлепше молимо, да не уганете ногу, јер то је већ учинила пре неколико година Аста Нилзен; исто тако немој те импровизовати крађу вашега накита, јер тај рекламни трик употребила је раније Пола Негри...."

„СЛИКА ДОРИАНА ГРЕЈА" У НОВОЈ РЕЖИЈИ

Чувени роман славног енглеског песника Оскара Вајлда „Слика Дориана Греја" снимиће се почетком јесење сезоне у сасвим новој режији за филм. Једна берлинска фабрика чини већ велике припреме за ово снимање. Филм ће бити раскошно израђен и произвођачи неће жалити трошкове. Сценариум за овај филм је по Вајлдовом роману написао познати немачки писац Фердинанд Рудолф Шлакер. Тај сценариум су режисери већ узели у рад.

*

РЕКС ИНГАМ СПРЕМА ТОНФИЛМ У НИЦИ

Познати филмски режисер Рекс Ингрем, који је последњих месеца веома мало радио за филм, одлучио је да ускоро почне интензиван рад на припремању једног великог тонфилма, који ће се израдити у Инграмовом студиу у Ници. Рекс Инграм ће, према писању француске штампе, у будуће да посвети сву своју пажњу тонфилму. Његови јунаци говориће и певати на француском и енглеском језику.

Ф И Л М

Ричард Бартелмес воли историјска дела, пише песме и драме, не пуши, не пије и не коцка се

— ЈЕДАН РАЗГОВОР СА ОМИЉЕНИМ АМЕРИЧКИМ ФИЛМСКИМ ГЛУМЦЕМ —

ХОЛИВУД, крајем јула.

— Ваше име?

— Ричард Семлер-Бартелмес.

— Кад и где сте рођени?

— 10. маја 1895. године у Њујорку.

— Шта вам је био отац? А шта мајка?

— Отац ми је био трговац, а када је он умро, мајка се посветила позоришту. Имала је лепих успеха као глумица.

— Шта сте радили после свршене гимназије?

— Прво сам био ангажован код једног мањег позоришта, а доцније сам путовао као певач. Доцније сам почео и да пишем, драме, песме и есеје. Једна драма ми је приказивана у Филаделфији, али није имала нарочитог успеха. Први пут сам играо на филму у комаду „Рат невеста".

— Волите ли спорт?

— Тенис и путовање на јахти. Фудбал волим само као посматрач. Пливам добро и јашим.

— Јесте ли много путовали?

— Обишао сам Француску, Енглеску, Шпанску, Канаду, Хавајска Острва, Бермуде и Кубу.

— Волите ли музику?

— Само стару класичну музику. Кад год ми се пружа прилика, посећујем оперу или слушам радио.

— Какве књиге читате?

— Најпре волим историјска и сатирична дела.

— Да ли пијете, пушите и да ли се коцкате?

— Ни једно од тога. Рулет просто мрзим.

— Ко су ваши најбољи пријатељи?

— Роналд Колман и Виљем Повел.

— Волите ли животиње?

— У својој кући имам дванаест паса! Обожавам их!

— Коју улогу највише волите да играте?

— Улогу карактерног младића, који је целој публици симпатичан!

— Шта велите за тонфилм?

— Ја му се радујем. Био сам позоришни глумац, умем се на позорници снаћи, а имам и прилично добар глас.

— Ваш највећи план?

— Волео бих да на тенане направим пут око света... Али за то немам ни најмање изгледа, јер ме филм не пушта...

Т. В.

ОДГОВОР Г. ДР. ВИНКА ВИТЕЗИЦЕ НА КРИТИКУ Г. БОГДАНА ПОПОВИЋА

Професор г. Богдан Поповић

»MONUMENTUM AERE PERENNIUS«

(4)

Карактер мога „Прегледа светске књижевности" није научењачки и није уџбеник за упоредну историју књижевности. Он је оно што студенти у први мах требају. Они требају једну прегледну анализу историског материјала који треба савладати, претопити у себе, пре него што се пређе синтеза која је само и једино преко анализе схватљива и могућна. Књига је подељна у два дела. Први део је хронолошки сумарни преглед факата, збијен у једну целину, у један органски оквир у који су ушле све књижевности подељене у три основна периода: Антика, Хришћанство, Ренесанс. Други део су таблице. Оне имају да послуже још тачнијој анализи факата и то у синкроничким и хронолошком реду од прилике у интервалима од пола века. Први део књиге је сумаран и синтетички у своје хронолошком реду излагања и карактерисања појединих епоха, други је аналитичан и лексиконски оријентиран колико за поједине епохе, толико и за поједине писце. Оба дела заједно дају једну органску целину, комплетирају се и објашњавају реципрочно. Књига је писана због велике потребе, са једном племенитом жељом, да помогнем мојим ђацима, да им олакшам тешки посао савлађивања крупног материјала који је само за то ту да буде узидан, да буде средство а не сврха, као што цигља и дрво нису сврха зидања него средство да се дође до зграде. Књига није нарасла из амбиције и парадирања, као што је то обичај код г. Богдана Поповића, који под старост нема шта друго до да прештампава своје чланке расуте по часописима, чланке најразличитијег садржаја, који имају да представе резултат дугога живота, пуног успеха и славе, а не доносе никаквог израђеног система, не да дају одређени сталожени поглед на живот. Моје обе књиге имају своју моралну, педагошку и хуману основу која може да уроди добрим плодом ма како се г. Богдан Поповић блатом на њих бацао. Оне имају својих грешака, јер ко ради тај и греши, и имају их као сви почетци, — изузев почетка г. Богдана, који су били велики — али уз неке мале исправке моћи ће да послуже врло добро нашим студентима, који су се тешко мучили, кад су били препуштени себи самима и долазили на испите код г. Богдана са сасвим кривим појмовима о предмету који имају да полажу. Ја знам да они врло добро схватају и ово познавање г. Богдана Поповића према мени и да их његове егоистичке тенденције заодевене у моралне доктрине, неће смести: „Није умрла баба од корбе већ од празне торбе!"

Држање г. Богдана Поповића према мојим књигама довољно је осветљено његовом критиком која је и најмање ситнице тенденциозно осветлила да се јаче истакну, изменила карактер књиге, а моменте у њој које није могао да схвати — јер је његова „наука" „рационалистичка" — једноставно и a priori назвао хаосом, мистиком, схоластиком, и т. д. Г. Богдан Поповић забравља, да хоће да и ми све то заборавимо, да постоје ауторитети виши од њега у свету и да се може и живети и духовно радити без њега. Такав дух не може да пише критику, најмање научну критику. Основни принцип сваке критике јесте постављање критичара на становиште писца. Интенције пишчеве су полазна тачка при суђењу и оцени једнога рада. Он, г. Б. Поповић, „Отац наше критике", види само себе, слуша само себе, изван њега нема вредности, ни пред њиме, ни поред њега, ни иза њега, били од њега зависни и још данас зависе, он није никада био у стању да себе савлада и да се пренесе у стање и схватање неког ко не иде његовим корацима.

Врло је карактеристично за његов унутарњи живот и за његове „научне" концепције о књижевности и њеној историји особито то, што се толико г. професор задржао на штампарским грешкама моје књиге, док он добро зна под којим приликама сам и под којим условима ту књигу штампао. О тенденцији, о композицији, о главним контурама тога рада, о концепцији уме само да каже: хаос! Стара је ствар, да људи мрзе и прогоне оно што неће да схвате и да то другоме забрањују. Г. Б. Поповић је данас тако далеко, да и не осећа више како оваква његова критика оставља утисак сасвим друкчи од онога који је требао да читалац добије. Онако јефтини ефекти код једног човека толико уваженог, толико чашћеног, толико одликованог свакако нису на правоме месту.

Г. Б. Поповић ми замера између осталог и то, што говорим о неким епохама и писцима које нисам у оригиналу читао. Колико је мени познато, нема у свету човека — сем г. Богдана Поповића — који је истовремено и египтолог, и асиријолог, и индолог, и грецista и латиниста, слависта, германиста и романиста и т. д., и који би могао да о свим књижевностима и писцима подједнако добро говори и пише! Врло је велика штета, што је г. професор толико егоист па да не остави нама неукима толико благо знања у наследство већ хоће да понесе собом у гроб.

Ја сам дао за сад онолико колико сам могао, из убеђења да чиним добро онима који то чекају као огладнели хлеба и смрзнути сунца. Ако мој уџбеник није добар, зашто га није заменио бољи г. професора Б. Поповића? Да постоји неки бољи уџбеник од овог мога на нашем језику, сместа би га повукао и уништио. Али како је ово први, то не налазим да је толико рђав како то налази г. Б. Поповић. Где је Стојан Новаковић стао, кад је дао превод Шерове књиге, ту је требало да његови последници настане, једним правим радом, т.ј. после једног превода треба да дође један оригиналан, и то је дошло, али није добро, јер је дошло од мене!.. За то што је тај интервал био бесплодан, то не значи да моје дело не вреди. Г. Б. Поповић који није стигао да толико уради за своје ђаке, за Универзитет и народ, сада кад пред њиме стоји један рад, он хоће да га мери мерилом сличних дела у европској књижевности, и то у негативноме стању, — хоће да мери оним највишим мерилом којим је он припрван да оцењује и мери ма коју своју ствар разуме се у позитивноме смислу!... Је ли ту нека научњачка тенденција, да брани науку на Универзитету, или је то један себичлук коме на далеко нема равна? Нека свако о томе мирно и објективно расуди.

*

Г. професор Богдан Поповић који кроз дугу своју универзитетску каријеру од 36 година није успео да својим ђацима да практички уџбеник, а камо ли да пише „научне" књиге, прво што је учинио као „научник" било је то да ми је при своме одласку са Универзитета својим рефератом о моме раду онемогућио даљи рад на тој катедри и на факултету. Други акт високе научне квалификације био му је тај што је написао ову критику која има да оправда тај научнички гест његов и његових помагача. Тежиште је било у томе, да ми се одузме катедра, критика је била само оправдање: то је „особина ума" г. Богдана Поповића, а великим делом и особина „морална", „која се не може од сваког научника тражити". Ту се он показао у својој правој светлости, особито у последњем делу критике, када се ишчаурио из свих оних цифара, слова и имена иза којих се скривао његов велики и пожртвовани дух, и пређао да говори о мени као динамичкоме човеку, о себи као рационалисти, о мојем положају на Универзитету и о сукобу у који сам упао са својим друговима због своје „хаотичног" смера, и т. д.

И овде, као врло често, извезао се г. Богдан далеко; подлегао је старој својој болесној навици да мисли говори и да се много понаша и не знајући за то. Г. професор осећа, да овде треба да истакне и ово, што остаје и треба да остане у оквиру факултета. Факултет до сада није никада практиковао да износи у новинама и часописима интимну страну односа једног наставника према факултету и факултета према наставнику. Када то г. Богдан Поповић чини, знак је да г. професор осећа, да је то његовој „научној" критици потребно, да је то потребно због њега и свих оних који су га помагали. Он на томе месту осећа потребу и да истакне како они нису против научне синтезе, „јер цела наука постоји ради синтеза". Г. Богдан раније је са свим друкчије говорио! Ја ћу се у своје време осврнути на те његове синтезе и на његов систем и методе коме сам требао да запостављен све оно што сам у Европи видео и научио!

Др. В. Витезица

— Наставиће се —

Г. Мицкијевић ће посетити Пољску

—:—

ВАРШАВА, 31. јула. — Идућег месеца долази у Познањ да посети тамошњу изложбу г. Јозеф Р. Мицкијевић, једини живи син чувеног пољског песника Адама Мицкијевића.

Јозеф Мицкијевић сада има 80 година и у пољским земљама није био већ неких 60 година. Изразио је жељу да пре смрти посети независну Пољску и да види изложбу у Познању.

Јозеф Мицкијевић долази са својом женом и биће гост комитета познањске изложбе.

Велики пожар у Панчеву

—:—

ПАНЧЕВО, 31. — Јуче у подне избио је велики пожар у атару града Панчева. Код Бахманове циглане су велика гувна где се врши вршидба. У подне у гувну Светозара Томића је од једареда искочила једна варница из вршаће машине и слама је испод машине почела горети. Од сламе се одмах упалила и пшеница и почела са великим пламеном да гори. Опасност је била велика. Али панчевачки добровољни ватрогасци, који су већ много пута показали вештину и бравуру и овога пута су у року од десет минута са својим заповедником Александром Сабо стигли на лице места и с великом бравном су почели гасити. Њима је дошла у помоћ Панчевачка полиција под командом капетана Гена Марковића и једна чета авиатичара војника. Тако су они онда заједно са тешким радом и великим трудом за четири сата успели пожар локализовати и после сасвим угасити. Али на жалост и овако изгорела је једна вршаћа машина и жита у вредности око десет хиљада динара. Жито и машина нису били осигурани.

Л.

ЧАРАПЕ СА КЉУЧ ЖИГОМ

НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

Хроника Престонице

Београд, 31

Београдска Оперета: (21) „Александра“.
Уметнички Павиљон: Изложба светског путника, сликара Амиге-а.
Пивница „Велика Србија“ (Престодонаследника Петра улица): Свако вече концертира Душко Попаз са својим оркестром.
Руска Круна: Концертира војна музика без биоскопа. Улаз бесплатан. 18316
Уметнички Павиљон: Архитектонска изложба.
Народни Музеј: (Милоша Великог бр. 88) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9 — 12 часова а за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан.
Етнографски музеј: (угао Бирчанинове и Милоша Великог улице). Отворен од 9 — 12 и од 15 — 18 четвртком и недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан.
Читаоница Савеза Трезвене Младежи (Скопљанска бр. 5-Ш.) — Отворена од 14—19½ часова.

БИОСКОПИ:

Чаркипо: „Луда младост“ (Вилијам Хајнес, Жак Холт, Алиса Деј) и шала.
Луксор: „Песма љубави“ (Ме Мурej, Роj Д'Арси, Лоjд Хуџес).
Парамунт-Палас: „Јаки и слаби пол“ (Норма Ширер, Конрад Нагел).
Париз: „Живи леш“ (Пудовкин).

Дежурне апотеке: М. Живковића — Маленза је ва улица. „Селаковића“ — Кнез Михаилова улица Димитрија Николића — Битољска улица Косте Антонијевића — Балканска улица Саве Мрњајовић — Теразије

Недељни распоред радио-концерата

— Београд 455 м., Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9. Берлин 475.4, Бреслава 321.2, Брно 432.3, Франкфурт 421.3, Келн 263.2, Лајпциг 364.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.2, —

БЕОГРАД

— Таласна дужина 455 м. — У антени 2 и по киловата —

Сталне тачке свакодневно: 11.20: Званични извештај о водостању. 11.35: Објављивање дневног програма. 11.45: Званични извештај о водостању. 12: Тачно време.

СРЕДА, 31. јули:

17: Час за децу (г-ђица Јелена Билбија чита бајке). 17.25: Радио-квартет. 18.20: Хигијена деце (предавање г. др. Александра Цветковића). 20: Г. Гвидо Тартаља чита своје песме. 20.25. Радио дувачки квартет. 21.30: Тачно време, по том новинарски извештаји. 21.40: Радио џаз-оркестар. 23.10: Читање на немачком језику.

ЧЕТВРТАК, 1. август:

12.10: Грамофон. 12.30: Привредне вести. 12.45: Грамофон. 13.30: Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде“).
17: Час за домаћице (предавање г. Александра Петровића). 17.25: Радио џаз-оркестар. 18.30: Предавање о Цељону. 20.25: Песме из свих крајева наше Краљевине. 21.30: Тачно време, по том новинарски извештаји. 21.40: Брак из љубави, шала у 1 чину од А. де Лорда. 22.05: Радио-квартет. 23.05: Грамофон.

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

СРЕДА, 31. јули:

Љубљана 18: Бајке за децу. 20: Словачка лирска антологија. 20.30: Концерт словеначког вокалног квинтета.
Беч 11: Музика.
Берлин 17.30: Забавна музика. 20.30: Музика за игру.
Бреслава 16.30 Забавна музика. 20.15: Радио-комедија.
Франкфурт 21: Забавна музика.
Кенигсберг 20: Старе италијанске ариje, 22: музика за игру.
Лајпциг 22 Дансинг.
Праг 10.05: Концерт чехословачких филхармоничара.
Пешта 9.15: Војна музика. 22.45: Циганска музика.

ЧЕТВРТАК, 1. август:

Љубљана 20: Концерт.
Беч 11: Музика. 20.05: „Циганска љубав“ оперета“.
Берлин 17: Забавна музика. 20: Популарни концерт.
Бреслава 16.30: Џазбанд. 20:15: Вече руских музичара.
Франкфурт 16.15: Концерт.
Кенигсберг 16.30: Забавна музика.
Лајпциг 21: Симфонијски концерт.
Праг 16.30: Џазбанд. 21.15: Швајцарско музичко вече.
Пешта 9.15: Концерт радио трија. 22: Циганска музика.

НАЈИНТЕРЕСАНТНИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО-ПРОГРАМА ОД 29. ЈУЛА ДО 3. АВГУСТА

СРЕДА:

Кенигсберг 20: Старе италијанске ариje.

ЧЕТВРТАК:

Беч 20.05: „Циганска љубав“ оперета.

ПЕТАК:

Берлин 20: „Љубавни напитак“ опера од Доницетија.
Лајпциг 16.30: Одломци из немачких опера

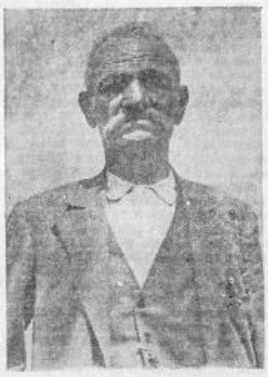
СУБОТА:

Беч 20.15: „Фра Дијаволо“ опера од Обера.
Будимпешта 19.45: „Музички комедијаши“ оперета.

Успомене Вула Миленковића, Јакшићевог ђака, старца што још има душу романтичну и сетну

— УЧИТЕЉЕВАЊЕ ЈАКШИЋЕВО У КРАГУЈЕВАЧКОЈ САБАНТИ. —

Наше доба, са својим назорима, новим стремљењима, друкчијим интересима и карактерима раскинуло је све везе, готово, са временом које је, изгледа, било тако блиско нама да још живи у успоменама стараца, причањима пуним топлине, што мрижу на босиљак и дуње, као собе наших мирних, патријархалних дедова или оцева.

Ученик Ђуре Јакшића Вуле Миленковић

Старо, урођено у те душе што су изгубиле или нису ни нашле везу са данашњим животом нестаје, са свима својим ћеfенџијама, или успоменама на њих, са доксатима и чуваркућама са малим, каменом поплочаним авлијама и голубовима, са кафанишама где су у хладу липа амали, ђаци и учени трезвени људи заједно, причали и сањали. Нови живот, живот, као туђ, старима страи, узео је маха, завитлао и понео новог човека новим путовима. Сентименталац што воли чар старине и што би да осети још једном оживљено „оно старо“, слуша са срцем приче осамдесетогодишњака у коме је још врела она хајдучка шумадијска крв, бистро око и ведар дух да схвати, разликује и воли...

Чича Вуле, терзија и бињецијаз, романтичар не по некој идеологији приступачној човеку „од књиге“, већ по рођеном осећању, по томе што је такво време било у коме је живео, што су били такви његови преци и они с којима је он гледао свет, — прича са заносом али и мелан ходијом успомене из своје Сабанте, у којој је био срећан да га писању и читању, првом разумевању чудне прошлости, научи нико други, него Ђура Јокшић, песник и романтичар по превасходству.

Седамдесет година га дели, читав људски век од тих дана, па ипак је срце пуно љубави, а дух узнемирен лепим успоменама. А то време изгледа, некако, врло давно. Шумадија је после тога преживела многе невоље... Шиље, по којима је име добила и које су биле пуне револуционара — хајдука одушевљених за добро народа и слободу, населили су доцније крволоци, готови да за ћутњић дуката без милости кољу жене и децу и некако чудно сентименталани за сиротињу и готови да „штите правду.. Читав сплет идеализма, заноса, подмуклости, злобе, крволочности и заверстава, — обавио је живот за тако мало времена — и то се све брзо измењало, прошло неповратно и живи само у успомени.

*

Учитељ основне школе у Сабанти, скромни учитељ што уз бардак ракиje препичава народни еп сељацима и заједно са њима се мучи за кору хлеба, за голи живот — био је Јакшић. Аристократа по духу, рођен да буде понос народа, живео је животом далеко тежим него Ти рило из Потапекове „Истинске службе“. Његова служба народу није била само истинска. Она је била нешто много више: жртвовање до крајњих граница, бол који наноше мали великоме, тиха и истрајна борба пуштеног човека са лажи и покварењошћу оних који му не ће бити достојни ни узенгија придржати да скочи на коња. Чудно: сељачки учитељи, попови, па и чобани — толико много пута су задивили свет својим умом и својим срцем. И у најдавнија времена кад су се пели на престоле прих царевина и ту скоро и сада понекад!

*

Јакшић је дошао у Сабанту, пошто је осетио величину духа изражену у племенитој уметности, учећи се сликарству у Минхену и Пешти; пошто је доживео несрећу Мађарске Буне; пошто је радио црквене иконостасе у Србији и учитељевао у Сумраковцу борећи се да не умре од глади. Дошао је у ово мирно, питомо село, где су људи уморни од борабa, после много просуте крви, желели мир, мало среће, коју им је судбина — маћеха шкрто давала.

— Био је добар, сећа се Чича Вуле. Децу је волео. Сељаке исто тако. И сви су њега волели. Сећам га се увек веселог, дружевног. Нама је причао најзише о Карађорђу и Обилићу. Није нас тукао. А кад се наљути, викне:

— Враг ти матер, обесићу те о ово дрво у порти! — После тога се насмеши и као да се покајао за страшну „нечовечност“. Био је сиромах. Знам да се причало да је он великн човек, професор, и да је на село дошао по казни. А какву је он то кривицу учинно, не знам. Можда зато што је волео — да пије — каже чича Вуле.

Затим прича о Липару. Мала порта око старе црквице у којој и данас гори кандило и која није могла да прими више од петнаест људи.

О томе животу, о Липару крај школе, причао је сам Јакшић покојном Вуловићу. Сабанта — то су били, ваљда, најлепши песникови дани. У њу је отишао да издржи казну због својих „грехова“, у њој је испевао једну од најлепших песама наше литературе „На липару“, песма која га ставља у ред највећих песника наших.

Ђаци су му доносили „реграцију“: јаја, сир, кајмак, пилад, да му се одуже за његову доброту. Старији су га звали на светковине и слава. Он је волео све њих и одазивао се њиховим позивима.

Препуштао се одушевљењу, падао у занос и они се, можда, чудили, гледајући како њихов „уча“, великн човек, са бардаком у руци наздравља, разуме и њихове невоље и радости и дели са њима зло и добро. Та друштвеност је усадила у њих љубав, оданост, искрено и дубоко поштовање, а Јакшићу, осетљивом на неправду и душевном према патнику, доносила духовни мир, задовољство, срећу.

Мењутим, био је гада у њему један други, сличан живот, живот великог, умног човека, стешњеног у мало, сиромашно село, у четири школска зида, примораног да се задовољи врло малим, очајно малим, онолико малим и незнатним, колико је то његовој осетљивој души, аристократском и вишем духу било и сувише недовољно. Кажу, будно се ноћу, дохватио кредуи и по поду шарао у полутами, можда само уз бледу светлост месеца, чудне шаре као у бунилу, које су, у ствари, били његови лирски изливи, песме без којих се не дају замислити доцније антологије, састављене у удобним кабинетима са пуно прорачунатог смисла, са пуно захтева за пуну савршеност, уметност и осећања и стиха.

Тај његов живот који се да наслутити, који сугерира његов књижевни рад, остао је за оне с којима је живео непознат. А шта би и мислили сељаци из Сабанте, да су знали као њихов мирни и добри учитељ скаче ноћу из кревета и пише некакве шаре по поду које после шаље некуд и за њих добија некакву малу награду, недовољна да ни у колико олакша његов сиромашни живот.

Из причања његовог ђака, коме су док учитеља са малом, густом брадом и лепе светле и добре очи остали у успомени после толико година, личних брига, несрећа и болова — осећа се како се у то срце, срце сељачког ђачића било урезала дубока, необјашњива љубав за тога човека „каквог сигурно ова земља није никад имала, нити ће га имати“.

Из њега је зрачила величина ума и срца, они су осећали да је он велик и још га више волели ради оне добродушности којом их је загревао, ради оне истинске, нежне пријатељске његове сапатње у њиховим боловима...

Дубоке очи Вула из Сабанте, засвођене густим, хајдучким обрвама, па ипак добре, топле, замагле се на причање:

— Изменило се све то. Ово ми, брате, не разумемо. Наше, старо и добро је неповратно, а ново неразумљиво, туђе.

То свеже причање, та љубав за првог учитеља пронесена кроз један мучан живот и ипак неокаљана, већ топла и чиста, романтичарска и сентиментална, мало наивна, и нама, младима, недовољно разумљива, — све то, заиста мирише на босиљак и дуње са чистих ормана у собама наших баба...

М. Ђоковић

Конвенција о кожама и костима

Како дознајемо из Женеве ову конвенцију која је већ 1. јула о. г. требала бити ратификована од најмање осамнаест држава потписница, до сад је ратификовало двanаест држава међу њима Немачка, Аустрија, Француска, Вел. Британија и Румунија. Према вестима ових дана ће ратификација ове конвенције бити ратификована генералном секретаријату Друштва Народа и од стране Италије, Мађарске и Чехословачке. Наша земља и Пољска нису још изјавиле, да ли ће и када ратификовати ову конвенцију коју су њихови заступници у Женеви потписали.

Према чл. 8. ове конвенције Друштво Народа имаће да сазове конференцију оних држава које су ову конвенцију ратификовале, да би већале о условима под којима би конвенција и поред нератификације са стране неких држава могла ступити на снагу. Није искључено, да би се на овоме састанку појединн услови ове конвенције могли да измене.

Изјава председника „Побратимства“

Уредништву „Правде“
Београд

Молимо Уредништво „Правде“ да на основу закона о штампи изволи оштампати следећу исправку:

Нетачно је представљено у јучерашњем броју „Правде“ да на конгресу југословенских академичара у Сарајеву, у управу сачеса од стране Београдског Универзитета није нико ушао. Исто тако, није тачно ни то да су сви делегати из Београда напустили конгрес. Тачно је само то да је опозиција на броју од 10 делегата, са двојицом чланова старога савеза, напустила конгрес. Иначе, остали, на броју од 20 делегата из београдске секције „Побратимства“, остали су да раде и да образују са делегатима Загреља и Љубљане савезну управу, у ком је случају конгрес располагао са апсолутном већином која броји 50 делегата.

Генерални секретар Савеза, **Светислав Максимовић.**

За групу И. Поповца: **Никола Б. Војводић,** председник Надзорног Одбора „Побратимства“ — Секција Београд, за групу Р. Ивковића: **Предраг И. Павловић,** члан Надз. Одбора „Побратимства“ — Секција Београд, за групу Ј. Хаџи Станковића: **Јован Хаџи-Станковић,** секретар секције „Побратимства“ — Београд.

Београд, 30 јула 1929.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

—:—

ПУТ Г. М. СТОЈАНОВИЋА

Начелник одељења за пољопривредну наставу г. Милутин Стојановић отпутовао је службеним послом за Вршац.

УНАПРЕЂЕЊЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ

Министар просвете г. Б. Максимовић потписао је неколико декрета о унапређењу. Г-ђица Јелена Верлић, асистент шумарског факултета у Загребу у 8. групу 1. категорије, г. др. Јанко Кавчић, асистент техничког факултета у Љубљани постављен је за доцента на том факултету и унапређен у 8. групу 1. категорије и г. Коста Манојловић, учитељ вештина на богословском факултету у Београду, унапређен је у 4. групу 2. категорије.

ПОВЛАЧЕЊЕ НОВЧАНИЦА ИЗ ОПТИЦАЈА

Народна Банка издала је распис о повлачењу из оптицаја новчаница, и то: од 20 динара, које носе датум 5. јануар 1905. године, од 50 динара, са датумом 1. август 1914. г. и од 10 динара са датумом од 2. јан. 1893. г. Ове новчани це повлаче се из оптицаја и од 4. децембра 1933 године губе сваку важност.

Исто тако губе сваку вредност од 25. маја 1934. године динарско крунске новчанице, који су издате после рата и то од 1000 динара (4000 круна) и 100 динара (400 круна).

ОПШТА ПОЉОПРИВРЕДНА ИЗЛОЖБА И КОЊСКЕ ТРКЕ У БЕОГРАДУ

Приликом приређивања велике опште пољопривредне и сточне изложбе у Београду, која ће се одржати од 6.—8. септембра ове године, београдска обласна самоуправа приредиће и коњске трке, на којима ће узети учешћа земљорадничка гарда. За награде на тркама обласна самоуправа одобрила је кредит од 10.000. динара.

КРЕДИТ ЗА ПОШТУ БЕОГРАД 2

За довршење велике зграде поштанско-контролног одељења (пошта Београд 2) која се подиже на железничкој станици, одобрен је предрачун од 749.507 динара. Јавно надметање за преузимање овних радова одржаће се 15. августа у министарству грађевина.

Поремећења у стомаку и у цревима, грчеве у цревима застој крви у жилама, раздражености, нервозност, смањује сновe пуне страха, свеопште невољкости ублажује дневна потрошња једне чаше наравне Франц-Јосефове горке воде Лекари светског гласа хвале особите користи, које се изказале употребом **Франц-Јосефове** воде као благо дејствујуће средство за чишћење, особито пунокрвним, дебелим особама, које су боловале од улога (гихта) и од шуљева.
17973

КОНГРЕС МУЗИКАНАТА

Према наређењу министарства просвете, под чијим надзором стоје све музикалтске организације, одржаће се 7. августа у Београду конгрес свих удружења музиканата из целе земље. Конгрес ће се одржати у хотелу „Америка“, у 9 часова пре подне. На овом конгресу донеће се нова правила за Савез Музиканта, којих има у нашој земљи близу 20.000.

ЕЛЕКТРИЧНА ЦЕНТРАЛА У РАЖЊУ

За израду електро-машинског дела у новој електричној централи у Ражњу, код Крушевца, одобрен је кредит у износу од 299.929. динара.

ИСПИТИ ПОЉОПРИВРЕДНОЈ ШКОЛИ У БУКОВУ

Ученици завршени у средњој пољопривредној школи у Букову испити ће генерације која излази из ове нове школе. Испитима је од стране министарства пољопривреде присуствовао начелник г. др. В. Стојковић. Кандидата је било 21, од којих су четворица одбијена на два месеца; са одличним положио је један, а са врло добрим девет.

ОПРАВКА ПУТЕВА У БЕОГРАДСКОЈ ОБЛАСТИ

Београдска обласна самоуправа одобрила је кредите, и то од 292.680. динара за оправку деонице обласног пута Београд—Обреновац од 23—27 километра и кредит од 1.140.330 динара за оправку пута Велики Бечкерек—Перлез. Литицација ће се одржати 5. и 6. августа ове године.

РУДНИЦИ МАГНЕЗИТА И ЛИТОГРАФСКОГ КАМЕНА У САНЏАКУ

Ових дана пронађен је у требињској општини, близу Сјенице, рудник магнезита. Анализа још није извршена. У селу Трудову, срез новопазарски, откривен је мајдан олова, са 50% чистоће и у селу Тисовици, истог среза, веће количине литографског камена.

КРАЂА РУБЉА И ЈЕДНОГ РЕВОЛВЕРА

Јуче је непознати крадљивац калаузом отворио стан г. Беље Вељовића, приправника и г. Хуга Даренска, златара, у Ломичој улици број 46, ушао унутра и украо разног рубља у вредности 1800 динара. Лопов је претражио цео стан. Узео је и један револвер марке „Бровинг“, са футролом и осталим прибором па је после тога побегао. Истрага се води.

ЗАБАВНИ ДЕО

Експлозија помоћу ваздуха

У појединим земљама на западу већ одавно се врше експлозије помоћу воде, а да се при томе остали експлозиви, као што су барут, динамит и т. д. уопште не употребљују. Сада се у Немачкој врше експерименти са експлозијама помоћу ваздуха у течном стању. Ваздух се увоци у патроне, хемијским путем претвара у течно стање, а затим се ова маса путем електрицитета доводи до експлозије. При томе главну улогу игра оксиген, кога има у ваздуху и који необичном снагом напушта затворени простор. Нов изум је необично практичан, а њиме се могу користити у првом реду радници у рудницима, који морају да уклањају сте не и камење на путу. Справа, помоћу које се праве ваздушни експлозивни патрони, веома је проста и с њом може да рукује сваки рударски радник.

*

ЧОВЕК И МЕСЕЦ. — Немачки публициста Курт Срам у своме недавно изашлом делу „Мистика и магија", пише ово: „Последњих година људи се најозбиљније и на научној бази баве испитивањем утицаја, које поједине планете врше на нашу земљу и испитују ту ствар у засвим новом правцу. Данас наука располаже са најфинијим апаратима за то испитивање. Највише се научника бави утицајем месеца на нашу планету. Већ старији научници су утврдили да месец за 27 дана врши јак утицај на земљу, изазивајући прилично јак електрицитет у ваздуху. На рађање људи месец такође врши непосредан утицај. Људи рођени у месечевом периоду много се разликују и физиолошки и психички од осталих људи. Сасвим је сигурно, да у човечјем организму долази до извесних већих или мањих промена, које изазивају поједине планете око нас, а у првом реду месец. Те промене су у првом реду физиолошке природе. Већ познати француски научник Бертело је утврдио да месец врши јак уплив и на биљке. Има некколико врста црви и мањих животиња, које се из земљине унутрашњости извлаче само онда када се месец појави на небу. То су животиње-месечари. А када се узме у обзир тврђење савремене науке, да је свака ћелија, сваки атом и електрон једна планетни систем за себе, онда је лако схватити везу која мора по стојати између појединих планета у васиони, а у првом реду између земљине кугле и месеца, који су једно другом најближи".

*

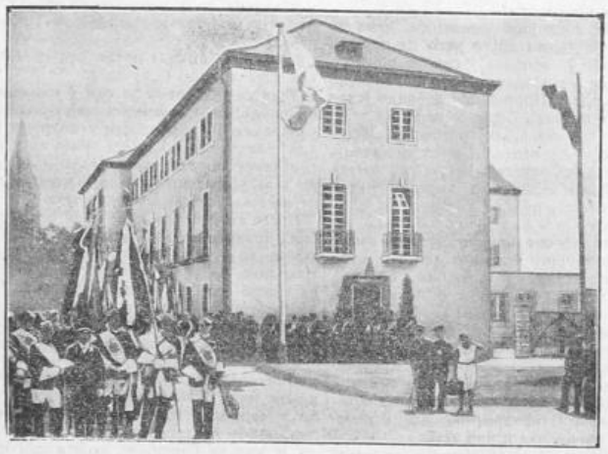
КАДА ГЛУМАЦ 500 ПУТА ИГРА ЈЕДНУ УЛОГУ УЗАСТОПЦЕ... — Каква су осећања глумца који једну те исту улогу игра пет стотина пута узастопце? То питање поставио је недавно један париски часопис, који вели: „Осећања директора позоришта после петстотините представе сасвим су јасни и познати. Каса је препуна. Но наша омиљена Клое Вивиан, која је улогу „Роз-Марије" игра да пет стотина пута једно за другим има о томе сасвим друго мишљење! она нам прича: Грозно је то неколико стотина пута играти исту улогу. Када сам пет стотинити пут играла „Роз-Марију", није прошло ни пет минута како сам ступила на позорницу, а мене је почела да мучи страховити сан. Морала сам се страшно борити да не заспим на позорници, стојећи. Страшна је ствар тако глумити! А будите уверени, увек сам неспавана и када играм неку другу улогу, никада ме то осећање не мучи..."

*

КАЈЗЕР ВИЉЕМ И ФЕМИНИСТКИЊЕ. — 1908. године једна већа депутација феминисткиња посетила је кајзера Виљема у Берлину. Оне су тражиле неке реформе и проширење права слабијег пола. Цар је пажљиво и стрпљиво саслушао ратоборне говорнике, а затим је рекао:

— Не могу да се противим мишљењу своје жене. Царица је наиме мишљења да жене треба да се посвете искључиво четири „к"; а то значи: деци, кући, цркви и оделу (на немачком све те речи почињу са словом „к": Киндер, Кихе, Кирхе, Клајдер.) Према томе о вашим реформама не може бити ни говора.

Феминисткиње су напустиле цара и од тада га сматрале за свог највећег противника, који се налази под папучом своје жене.

Нови студентски дом у Вирцбургу (Немачка) који је ових дана освећен

Једна нерасветљена тајна океана

— БРОД БЕЗ ПОСАДЕ НА ОТВОРЕНОМ МОРУ —

Упркос великом прогресу на пољу савремене технике, упркос бежичној телеграфији и телефонији, велики океани још увек крију тајне, које се никада не могу расветлити. Позната је судбина брода „Марија Селест", који је са набубреним једрима пловио по отвореном мору, а на самом броду није било ни живе душе. Још ни данас се не зна каква је судбина постигла посаду те лађе. О случају „Марије Селест" „Правда" је раније опширно писала.

Један сличан случај десио се недавно са данским школским бродом „Копенхаген", који је 14. децембра прошле године напустио луку Буенос Ајреса и кренуо за Аустралију. На палуби брода, који је располагао са пет великих једра, налазило се 70 кадета поморске школе. Пошто „Копенхаген" није стигао у пристаниште, које је било унапред пред виђено, то је данска влада послала неколико својих бродова да га траже. Али тек у пролеће ове године стигли су први извештаји о нестанку велике данске једрењаче. Први такав извештај добијен је са острва Тристан да Кунха, који лежи у Јужном делу Атлантика, веома забачено од целога света. Становници тога острва су причали, да су видели „Копенхаген" када је у близини острва пристао.

Данска влада је на основу овог извештаја послала брод „Мексико" у правцу острва Триста да Кунхе да ствар поближе испита. „Мексико" је пре неколико дана стигао са свога истраживачког пута у Кеп-Таун и капетан брода прича следеће појединости са свога пута:

— Становници Тристана да Кунхе тврде да су „Копенхаген" последњи пут видели 21. јануара 1929. године. Они нису приметили ништа што би било необично, на броду је било све онако као што је то и на осталим бродовима. Лађа је полако пловила дуж обале острва, пазила је на стене које се ту налазе и пошто се извесно време задржавала у једном мањем пристаништу острва, она је поново кренула на пут, изгубивши се у магли.

На ипак сви становници острва, који су брод поближе посматрали, тврде да на палуби брода нису приметили ни жи ве душе. Код крме нико није стајао, а на заповедничком узвишењу такође никога није било. Утисак је био чудан и у исто време и страшан и становници су морали доћи до овог закључка:

Или је посада из извесних разлога корпоративно напустила брод или су пак сви чланови посаде поумирали од неке епидемије.

Онога дана када је тајанствени брод напустио Тристан де Кунху, становници острва су одржали у својој цркви Богослужење за покој душе несталих морнара.

Од тада нико ништа не зна за „Копенхаген". Брод без посаде је нестао без трага, па премда су поморске власти о свему детаљно обавештене, нико не зна да каже нешто о тој лађи. По среди је једна велика тајна, које океани у толиком броју крију у себи, а које се тешко или никада не расветљавају.

Данска влада још није напустила наду и даље води истрагу за изгубљеним бродом. Хоће ли у томе успети, велико је питање.

ВЕШТАЧКА КИША. — Људи су већ и до сада чинили често покушаје вештачким путем да изазову кишу. Један интересантан случај десио се у Хонконгу. Ту је владала велика суша и становништво није могло да дочека кишу, која је усевима била толико потребна. Када се једнога дана појавио један већи облак, двадесет енглеских војних авиона уздигло се изнад облака. Авиони су тада на облак почели да бацају деолин претворен у прашак. Као што су научници већ раније претпостављали, деолин необично расклаћује ваздушасту масу облака и доводи до обилне кише. Овога пута киша није била тако обилна, али је усевима ипак користила. У случају потребе, овај експеримент ће се поновити. Једина је штета, што је оваква вештачка киша веома скупа и једва се исплаћује.

*

ГЛУМАЧКА ПАКОСТ. — Берлинске филмске глумице Адела Сандрок и Илка Грининг биле су запослене у једном филму. За време два снимања, у паузи, Адела се обратила својој колегиници:

— Реците ми, драга Илка, како умете тако вешто да се шминкате као стара баба?

— Код вас ће то ићи још много лакше него код мене. Скините само ово мало пудера с лица и ствар је у реду!

ЛУКАВИ МАРШАЛ И РАСЕЈАНИ СВЕШТЕНИК. — Чарлс Џемс Напиер, енглески маршал, који је умро 1853. године, после многих бурних доживљаја и у дубокој старости, повукао се последњих година свог живота у једно забачено село, где је у друштву старог свештеника, свог пријатеља, и једног учитеља проводио дане. Недељом је свештеник доносио у кућу маршалову Свето Писмо и читао неке ставове, тумачећи их на свој начин. Једном приликом свештеник се забунио, па је рекао да је Исус Христос са 5000 хлебова нахранио 5 душа. Маршал се на то насмејао и приметио:

— То бих и ја умео!

Свештеник није ништа одговорио, али је идуће недеље поновио читање овог места из Светог Писма. Тада је наравно правилно рекао, да је Исус Христос са 5 хлебова нахранио 5000 људи. Маршал се опет осмехнуо и рекао:

— Па и то бих ја умео!

— Како? упитао га је свештеник.

— Употребио бих онај остатак хлебова од прошле недеље!

*

ПРЕД ЧАС КЛАВИРА. — Мајка: Сине, зар ти нисам рекла да пре клавирског часа увек опереш руке — Син: Мама, знаш, данас имам да свирам само по црним дирикама, па што бих онда прао руке!

ЛУТРИЈА КОЈА СЕ ПРИРЕЂУЈЕ ЗБОГ ПАЦОВА. — Москва спада у ред оних европских варошиа, које највише пате од опасне и гадне великоварошке гамади као што су пацови. Све досадашње мере московских општинских власти да се пацови бар донекле истребе, нису довеле до успеха.

У Москви из дана у дан се повећава. Недавно је општинска управа у Москви дошла на једну оригиналну помисао. Да би се против пацова што успешније поступило, општина је одлучила да приреди велику лутрију. За сваког убијеног пацова московска општина издаје један мали лоз. За пет хиљада малих лозова добија се један прави, велики лоз, који има права да учествује у вучењу великих згодитака. Најмањи згодитак је 250 рубаља, а сваки други лоз добија. Интересовање за ове лозове је велико и људи већ у великом броју предају општинским стрводерима свој плен, за који добијају лозове. Десило се да је једна радничка породица за пет дана похватала преко 10.000 пацова. Ова идеја није нова. Московске власти позајмиле су је од становника острва Формозе, где су сличним методама постигнути сјајни резултати. На том острву, за непуну годину дана потамањено је на овај начин преко два милиона пацова.

*

ВИЦЕВИ СА ФОРДОВИМ АУТОМОБИЛИМА. — Американци веома често воле да се нашале са Фордовим аутомобилима. Изгледа да те вицеве лансира фордова конкуренција, која овим путем жели да смањи углед аутомобила светске марке. Тако се сада у Америци препричава овај виц: један трговац шаљивчина из Детроита купио је гомилу старог лима, један покварени мотор и две поцепане аутомобилске гуме. То је упаковао у један већи сандук и послао Фордовој фабрици аутомобила, без икаквог попратног писма. После неколико дана он је од фабрике примио следеће писмо: Поштовани господине! Ваша покварена кола смо примили и одмах су узета у оправку. Кола ћете примити у најисправнијем стању. Ипак, желели бисмо знати, како је дошло до Ваше аутомобилске несреће. Јавите нам то опширно!"

*

КАД ЈЕ Г. ДЕ ЖУВЕНЕЛ ПРОГУТАО МУВУ... — Уредник „Матена" г. Гастон Бино-Варила није никако трпео муве. Он је сваке године, већ у почетку пролећа покрећао у свом листу огорчену кампању против мува и својим читаоцима давао савете како се та штеточина може најлакше утаманити. Једног дана г. Бино-Варила ручао је код познатог француског публицисте Анри де Жувенела. За време док се јела чорба, де Жувенел је скочио са своје столице и љутито узвикнуо:

— Сто му громова! Прогутао сам муву!

— Дивно! Колосално! радовао се Бино-Варила. Тако ми је мило кад чујем да је једна мува угинула!

*

СКРОМНА ЖЕЉА АМЕРИЧКОГ МИЛИЈАРДЕРА. — Један амерички милијардер посетио је једном Рим и један археолог му је показао рушевине историјског Колосеума. Археолог је настојавао да објасни све лепоте овог античког ремек-дела, а милијардер га је са великим интересовањем слушао. Милијардер се на крају одушевио и упитао археолога:

— Реците ми, колика свота би била потребна да се овако нешто подигне у Америци?

— Не знам, одговорио је научник.

— Ипак, реците ми неку приближну своту!

— Па, рецимо две хиљаде...

— Шта две хиљаде?

— Две хиљаде година, мислим...

*

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

Прве банане донете су у Европу 1613. године.

*

Највише место на Алпима где може зоб да расте и сазре, налази се 1670 метара изнад морске површине.

ХУМОР

Синчић (чији је отац хтео да га прокријумчари без карте): Тата, ја морам напоље!

Генерал А. КОШКО:

Мемоари једног криминалисте

— Сцене из криминалног света царске Русије. —

22.

— Пре једно петнаест дана, дошла је овамо са нашим шефом једна непозната жена са једном младом девојком. Шеф је изашао и ускоро се вратио са једним елегантним господином богатим по изгледу. Господин је отишао у салон. Газдарица са непознатом изашла је из салона и закључала врата. Непозната дама сместа је отишла. Ми се нисмо усудиле да изађемо из наше собе, али ми смо све видели кроз једну пукотину у вратима. Чули смо затим запомагање и пригушени плач. После два часа господин је отишао а газда и газдарица појурили су у собу. Не знам шта се тамо догађало, али није се могло сумњати у озбиљност разговора. За време једног целог часа чули смо гласове девојчице и шефова. Они су час претили час преклињали. Затим смо чули дом и очајни крик девојчице, после чега је настала потпуна тишина. Ми смо остале више мртве него ли живе. Затим опет ларма, али не од гласова. После тога је шеф сишао у подрум и донео један велики сандук. Око пола часа они су се нечим бавили у собн, а затим су за једно однели сандук, вероватно, опет у подрум.

Захваљујући овим податцима наредно сам да се сместа ухапси Сивукин, Прошина и Знаменскаја. Сивукинова фотографија била је показана Плошкину, који га је одмах препознао.

Овим доказима придошао је још један. Исте вечери дошао је у полицију један стари кочијаш и изјавио да је он пре петнаест дана возио на станицу једног човека са једним тешким сандуком.

— Знаш ли ко је он?

— Не, ја не знам његово име, али он станује близу станице.

— Зашто ти то мислиш?

— Зато што за допремање сандука није требало пуно времена. Осим тога он прошли крај мене по неколико пута на дан.

— Би ли га ти препознао.

— Сигурно.

Испред кочијаша сам ставио шест фотографија од којих је једна била Сивукинова. Кочијаш је одмах показао прстом.

— Ево га!

Почео сам саслушавати злочинице. Почео сам са Прошином:

— Шта ми знате рећи о убиству Марије Ефимове?

Са невиним лицем одговорила је:

— Никад нисам чула о том убиству.

— Зар ви нисте никада видели Ефимову?

— Никада.

— Дакле, онда је сам Сивукин убио малу?

— Петар Ивановић не бави се таквим стварима.

— Дакле ви остајете код вашег поricања.

— Ја не знам ништа, господине!

— Е добро! Ми ћемо то убележити, а суд ће расчистити ствар. Знате ли писати?

— Само мало.

Ја сам јој зевајући пружио комад хартије и перо:

— Напишите вашу изјаву.

— Шта морам написати?

— Ја ћу вам диктирати. Пишите: — Овим изјављујем да у погледу убиства Марије Ефимове, старе 14 година немам шта да изјавим и да о овом убиству чујем први пут. Потпишите.

Она је потписала и пружила ми хартију. Извадио сам из акта писмо које су добили Плошкинови тобоже од свог сина и упоредио рукописе. Није било никакве сумње: рукопис је био исти.

Наредио сам да доведу Сивукина и не мајући више разлога да их засебно испитујем, ја сам се обратио и једном и другом:

— Ево, драги пријатељи моји! Ви сте ухапшени због убиства Марије Ефимове. Кројачица Знаменскаја је све признала, ми знамо све детаље убиства. Ево твоје фотографије (ја сам му је показао) по којој те је препознао млади Плошкин исто као и кочијаш фијакера кога си погодио на тргу у понедељак у јутро за 50 копејки. Ево изјаве твоје пријатељице, а ево и писмо које си упутио старом Плошкину — не само човек искусан него и свако ће ти дете рећи да је оба писма писало једно те исто лице (и ја сам показао на Прошинову). Зар ће те још да поричете?

Убице су измењале унезверене погледе, оклевали су, а Сивукин се најзад одлучи да проговори:

— Не, господине директоре, нама не преостаје ништа друго него да признамо. Ствар је пропала у сваком погледу. Људи су ме издали, а исто и ова луда жена (овде је Прошинової добацио један презрив поглед). Више се не може тајити, ми смо извршили то убиство. Истина је да сам у недељу сурео кројачицу, нека је њаво однесе. Рекао сам јој да имам једног господина, који ми је понудио хиљаду рубаља да му нађем једну лепотицу. Он је био врло пробирљив, јер је одбио већ пет. Говори се да ви имате једну девојчицу ванредне лепоте... када би је домамили, посао би био учињен.

— Ви за цело говорите о Марији Ефимовој.

— Да, то је она.

И као да се сам враг умешао девојчица је пролазила кроз алеју. Кројачица ју је позвала, погладила је и рекла:

— Хоћу да ти учиним једно задовољство Мања. Отићићемо на кафу и колаче код овог ујака и код тетке.

Девојчица је један моменат оклевала и одговорила:

— Са вама радо Марија Ивановна!

Узели смо фиакер, који нас је одвезао мојој кући. Остало вам је познато. Једно могу да кажем, да никако нисам имао намеру да девојчицу убијем. Када је господин отишао, ми смо јој нудили бомбоне, новчаницу од сто рубаља, али ни претње ни поклони нису помагале. „Ви сте рђави људи, ви сте ме овамо домамили и сада хоћете да купите моје ћутање. Не, пустите ме, ја ћу све казати мојој мајци"... Ја сам побеснео због страха да би нас заиста могла оптужити. Повукао сам нож и сурио сам јој га у срце. Чуо сам прскање њених малих костију. Она је вриснула, пала на земљу без покрета, њене су усне побледеле лице јој је изгубило боју и она је надахнула. Полако сам обрисао нож рубом мог капута, узео дах и бацио поглед на Авдотју (и опет је показао на Прошинову).

— Шта ћемо сада питао сам ие. Овакав догађај у по бела дана!

Тада сам се сетио да сам у новинама прочитао, како се лешеви шаљу поштом упаковани. Потражио сам у подруму један сандук, сламу, ужета. Узео сам затим секиру и леш раскомадао на четири дела. После тога сам јој изгребао лице да онемогућим препознавање.

После сам сазнао да је мала Ефимова била продата неком Абрамбекову из Тифлиса, који је био на пролазу у Пензу. Неколико дана пре убиства Сивукин је на улици сусрео младог Плошкина и због тога му је пала на памет мисао да пошаље леш бившем газди да му се осveти због одпуштања из службе.

Саслушавање Знаменској је било још компликованије, јер осим Сивукинове изјаве није било никаквих доказа који би је теретили. Као што сам и предвидео, она је тврдоглаво порицала, али ка да је видела Сергијева, којега сам позвао за време њеног саслушавања, она је увидела, како је бескорисно даље порицање.

Још истога дана затражио сам обавештења о Абрамбеку у хотелу „Росија". То је био трговац из Тифлиса, који је отпутовао из Пензе пре осам дана. Послао сам у Тифлис телеграм и Абрамбеков је био брзо пронађен у Пензи и сместа стрпан у затвор.

Њима свима било је суђење после два месеца и осуђени су: Сивукин и Прошина на двадесет година тешког окова, Абрамбеков због насиља на осам година, а Знаменскаја пошто суд није могао да стече уверење о њеном суделовању у убиству, нашао је да је крива због под вођења и прошла је само са три године затвора.

СПОРТ

После првог пораза

Са међународних трка у Берлину: побед ник је „Лафлер" (у слици), који је добио награду Монте Карло

УТЕШЉИВО ПРИЗНАЊЕ ПОБЕДНИКА

ПЛАВИ СУ КРАЈ СВЕГА ОСТАВИЛИ ДОБАР УТИСАК

У седишту савеза је брзо минуо победнички занос и пресвесним размишљањем створен је закључак да је мучно савладана једна изврсна чета.

„Јутарњи Лист" је опширно узео у разлагање последње догађаја и о положају престонич ког правка навео следеће:

„У таблици државног првенства има пораз Б. С. К-а много већи утицај. Не само да је мом чад од другог места спала на треће, већ је ова тим својим поразом много изгубила на добрим шансама за освојење првенства. Наравно, тај пораз у Загребу није одлучан и он се даде лако поправити тим више, што је Б. С. К. играо најзаљи број утакмица. Свакако је Б. С. К. из губио утакмицу тамо, где се је најмање надао и рачунао, да ће себи осигурати два или барем један бод, којег мора осигурати на страном те рену, ако жели, да се успешно огледа и у другом колу. Да је баш Хашку успело, да осујети и спречи намере Б. С. К-а, то је ласкаво за нас и за саму момчад академичара".

Занимљивој е да победа Хашка улива Загре бу велику наду.

Што се пак тиче саме игре плавих, исти лист мисли овако:

Момчад БСК крај свег свог пораза оставила је добар утисак. У првом полувремену играо је БСК врло лијело и био је бољи од Хашка. Ви дело се, да та момчад није своје успехе полу чила сретним испадом једне утакмице, већ да она неоспорно поседује једно знање и да зна играти лијепо и добар погомет. Изврсни су штартери, добри техничари и поседују добру скупну игру. Но БСК као да је замишљено ју чер улогу с Хашком. Крај све своје добре и лијепе игре, навала БСК није била у стању, да својим лијепо смишљеним навалама дађе и ус пјешан свршетак. У казненом простору остала је момчад доследна игри у пољу. Фалила им је свака одлучност. Ту су редом заказали Моша, Вујадиновић Чупић и Најдановић. Халфеслиција имала је свог најбољег играча у центерхалфу. Арсенијевић био је необично несигуран, особито у првом полувремену. Бекови били су слабији од Хашкових, а исто тако и вратар, који је увијек несигурно. Боље је играти у другом полувремену, јер је момчад у другом полу времену после пропустила. Видело се и овђе лијепих потеза, који су пружили доказа о врло доброј квалитети момчади но она као да се је подала својој судбини од онога момента, када је Хашк постигао свој з гол. Својом дисциплином момчад је импонирала. Ниje било пригова рања и грачи су као прави спортсмени остави ли игралиште признавши побједу момчади, ко ја ју је заслужила.

ВЕЛИКИ ПОСАО

ДОСАДАШЊИ ПРИХОДИ ОД ПЕСНИЧЕЊА

Боксерска утакмица између Шмеринга и Пао лина донела је 385,000 долара, што у нашем скромном новцу представља своту од свега 17 и по милиона динара. Такав приход је Европи једноставно несхватљив али у Америци, земљи свих чуда, не значи ништа нарочито. Из следећег јасно се утврђује да је дотична борба у финансијском рангу тек двадесета по реду.

Досад је у Сједињеним Државама приређено 19 великих боксерских мечева, који су донели преко 160,000 долара. Ево, њихове листе:

1.) Танеј — Демсеј, у Чикагу 22 септембра 1927 године, 2,658,660 долара, или 160 милиона динара!

2.) Тенеј — Демсеј, у Филаделфији 23 септем бра 1926 године, 1,680,000 долара.

3.) Демсеј— Карпантје, у Жерсеј Ситиу 2 јула 1921 године, 1,626,680 долара.

4.) Демсеј — Фирпо, у Њујорку 14 септембра 1923 године, 1,188,822 долара.

5.) Демсеј — Шаркеј, у Њујорку 21 јула 1927 године, 1,060,526 долара.

6.) Вилс — Фирпо, у Жерсеј Ситиу 11 септем бра 1924 године, 700,000 долара.

7.) Тенеј — Хинеј, у Њујорку 19 јула 1926 године, 651,000 долара.

8.) Леонард — Тандлер, у Њујорку 26 јула 1925 године, 452,648 долара.

9.) Демсеј — Вилард, у Толеду у јулу 1919 године, 452,622 долара.

10.) Делинеј — Берленбах, у Бруклину 16 ју ла 11926 године, 450,000 долара.

11.) Фирпо — Вилард, у Жерсеј Ситиу 12 ју ла 1923 године, 390,837 долара.

12.) Шмелинг — Паплино, у Њујорку 27 јуна 1929 године, 385,000 долара.

13.) Фирпо — Мек Ауліф, у Њујорку 2 јула 1925 године, 375,000 долара.

14.) Леонард — Тандлер, у Жерсеј Ситиу 27 јула 1927 године, 367,862 долара.

15.) Експибиције у корист Милхфонда, у Њу јорку 12 маја 1928 године, 365,000 долара.

16.) Џонсон — Жефрис, у Рено у у јула 1910 године, 270,750 долара.

17.) Микеј Уалкер — Греб, у Њујорку 26 ју на 1924 године, 250.000 долара.

18.) Демсеј — Џибонс, у Шербиу 4 јула 1923 године, 211,485 долара.

19.) Демсеј — Бренан, у Њујорку 14 децембра 1920 године, 155,000 долара.

Као што се види, најзаслужније је спомиње ње Демсеја, који је био популарнији и привлачнији од свих осталих песничара.

Да би наши читаоци добро увидели разлику између прихода са боксерских утакмица у Аме рици и код нас наводимо да је у Београду бла гајна од једном прикупила максимум од 7500 динара. Кад се ова сума упореди са оном од 2,658,660 долара, колико је 22 септембра 1927 го дине пало у Чикагу на утакмици Демсеј — Те неј, онда излази да би ми морали приредити ра ивно 20,000 (и словима: двадесет хиљада) успе шних мечева ради постизања укупног прихода од 160,000,000 динара!

Овоме наравно није потребан никакав комен тар.

Уосталом, ко зна? Кроз две недеље „Београд" приређује утакмице за првенство престонице, на којим суделују В. Кустудић и М. Сретеновић из „Времена" у међусобној борби, па није искључено да тада благајна потуче рекорд прихода.

ПЕСНИЧЕЊЕ

Првенство престонице

Средином августа приређује „Београд" велику борбу за првенство престонице.

Учествују сви наши најбољи песничари. Поред чланова поменутог друштва слободно је суделовање Топаловића, Стаменковића и других који се буду осетали способни да учествују.....

Да би утакмице добиле нарочиту драж одлучено је да се одржи и занимљив сусрет између Кустудића и М. Сретеновића, сарадника „Времена". Овај други располаже страховитим ударцем, што обећава ванредан призор. Наш спорт ски сарадник је стари боксер, са великом рутином и техником, па се његово огледање са младим и снажним Сретеновићем очекује узбудљиво.

ЦРВЕНИ — ПЛАВИ

Борба око савезних бодова

У недељу овде укрштају ноге плави и Југославија.

Као и сви остали, тај сусрет је занимљив, пре да постоји опште убеђење да су плави бољи и чињени нису кадри пружити улогу правог и првог представника Београда. Југославија сад очевидно није на завидној висини. Ако би се још догодило да збиља не буде могла изнести Добријевића и Б. Поповића, онда је јасно да њени изгледи нису повољни. Постоји међутим и вероваље да црвени играју у толико боље у колико располажу слабијим саставом.

Б. С. К. игра против свог суседа много успешније него против свих других противника. Тада је на њихову напрезања и воље да по беде.

Утакмицу би имао да води један судија из иностранства, пошто се показало да домаћи безобзирно греше увек на штету Југославије.

Овај корак управе је сасвим умесан, јер прве ни и поред свих другачијих обзира према планима, није ничија прћија, нити би остатком морала дозволити да буде неопрезно побеђивана од оних који против њих не играју пријатељски.

18333

НАМЕШТАЈ
све врсте од једноставног до најлуксузнијег израђује под гаранцијом
Владимир Вуковић
уметнички столар 18252
МИЛОША ВЕЛИКОГ 7 скоче до Екселзиора.

ВЕСТИ ИЗ НИША

—:—

СКУПШТИНА ТРГОВАЧКЕ ОМЛАДИНЕ У НИШУ

НИШ, 30. јула. — (М. М. изв. „Правди"). — На данашњој ванредној скупштини Нишке Трговачке Омладине, одржане у сали Трговачког Удружења, председавао је г. Андон Андоновић. После одавања поште великом добротвору Трговачке Омладине Науму Ђеремилу, г. Д. Миросављевић прочитао је извештај о раду у прошлој години. Рад школе је у току прошле године био успешан. То се видело и по ученичком успеху и по финансиском стању школе.

На крају скупштине извршен је избор управе. Изабрани су г. г. Д. Аранђеловић, К. Митић, П. Војиновић, Војислав Ђорђевић, В. Наумовић, Г. Мојић, К. Ђорђевић, Д. Станковић и И. Бераха.

СКИНУТ СТЕЧАЈ

НИШ, 30. јула. — (М. изв. „Правди"). — Нишки Првостепени Суд скинуо је стечај са имовине Браће А. Павловића, књижара, пошто се фирма поравњала са својим повериоцима.

У блаженом очекивању

радосног догађаја врши госпођа Марица све припреме. Већ је спремљена за ново биће дражесна одећица, мирисна и бела као снег, јер је за прање узето јединствено средство

ШИХТОВ РАДИОН

Фељтон „Правде"

Заљубљени смуђ

— АНТОША ЧЕХОНТЕ (А. П. ЧЕХОВ). —

Ма колико да то изгледа чудновато, једини смуђ, настањен у језерцету близу виле генерала Панталикина, заљубио се најватреније у Соњу Мамочкину. У осталом чега има у томе чудноватог? Љермонтовљев се Демон заљубио у Тамару, лабуд у Леду, а зар се не заљубљују практиканти у кћери својих шефова? Сваког јутра Соња Мамочкина долазила је са својом ујном на купање. Заљубљени смуђ пливао је поред саме обале и посматрао. Услед тога што се у комшилуку налазила фабрика гвожђарских артикала „Синови Крандела" вода је већ одавно добила браонкасту боју, али заљубљене смуђеве очи ипак су све виделе. Он је видео лет облака и птица у небу; посматрао како су се свлачиле купачице и како се пуначка ујна, уздишући жалила: „Како то да се ја родим налик на слона?" Соња се бацала у воду са вриском и смуђ би онда допливао до ње и почео да је обасипа ватреним пољупцима.

После купања, даме су одлазиле кући да пију чај са луксузним пецивом, а смуђ је остајао у самоћи и размишљао:

— Наравно, нема никаквих изгледа да ће ми она одговорити на љубав. Може ли она, овако дивна, да заволи мене, смуђа. Не, по хиљаду пута не! Немој се заваравати таштим надама, јадна рибо! Твој је удес-смрт! Али како да умрем? Револвера и палидрваца нема у овој проклетој води. За нашу сорту могућна је само једна смрт — да нас штука прождере. Али овде — штуке ни од корова. А она једина штука, и та је пресвиснула од досаде. О, колико сам несрећан!

И размишљајући тако на смрт, млади би се песимиста заглибио на дно и тамо писао свој дневник.

Једне вечери Соња и њена ујна седеле су на обали, пецајући рибу. Смуђ је пливо поред удица и није одвајао поглед од вољене девојке. Одједанпут му сину кроз главу трагична мисао:

— Ја ћу умрети од њене руке! — помисли он. — О, то ће бити дивна, слатка смрт!

И препун одлучности, нешто мало блед он је допливао до Сонјине удице и дохвати мамац.

— Соњо, пази! — вресну ујна. — Риба повуче твоју удицу.

— Ах! ах!

Соња устаде и из све снаге дигну удицу. Нешто сребрнасто указа се у једном тренутку и поново паде у воду, узбуркавши је за један тренутак.

— Оде риба! — узвикнуше обе даме, пребледевши. — Оде!

Погледаше удицу и спазише рибљу усну.

— Ниси требала, драга моја, овако снажно да повучеш — рече ујна. — Сада је јадна рибица остала без усне.

Измакавши на овај начин смрт, мој јунак беше забезекнут. Он дуго није схватао шта се то десило са њим. Дошавши, на крају крајева, к себи, узвикнуо је.

— Ипак да живим! Ипак! О, иронијо судбине!

Приметивши да му недостаје доња усна, смуђ пребледе и лудачки се насмеја. Он полуде.

Бојим се да ће изгледати чудновато што ја ангажујем пажњу озбиљног читаоца за судбину једног овако ништавног и неинтересантног створења као што је смуђ. То није, најпосле, овако чудновато. Наше књижевнице описују по часописима неке пужеве и птице. А ја подражавам ове даме. Можда сам и ја дама, па се само кријем под мушким псеудонимом?

Смуђ је, дакле, сишао с ума. Несрећник је жив и дан данас. Смуђеви воле, као што је познато да их пре у милераму. Али мој херој пристао би на сваку врсту смрти. Соња Мамочкина удала се за једног дрогериста, а ујна је отпутовала у Липецк код своје сестре.

Идемо даље. У фабрици „Синови Крандела" директор је инжењер Красин. Он има синовца Ивана, који пише песме и, шта више, штампа их по часописима и листовима. Једног врелог дана песник, продајући поред смуђевог склоништа, одлучи се на купање. Он се свуче и скочи у воду. Луди смуђ доплива до песника и мислећи, вероватно, да је то Соња Мамочкина уједе га. То је имало веома штетних последица: смуђ је инфицирао песника својим песимизмом. Неколико дана касније песник је отпутовао за Петроград и, обилазећи редакције, заразио је песимизмом све песнике. Од тог времена наши песници почели су да пишу овако суморне, тужне песме.

Убијен злогласни одметник Ћазим Рамадан

—:—

ПЕЋ, 30. — У Руднику, на пола пута између Пећи у Кос. Митровице, дошло је до кравног разрачунавања између качака Кадрије Мујке и Ћазима Рамадана.

Кадрија је убио из пушке злогласног хајдука Ћазима Рамадана, па се по том пријавио жандармеријској станици у Руднику. Ваш дописник пошао је на Рудник и имао прилике да разговара са Кадријом. На мој захтев да ми све детаљно исприча о току кретања качака и његовом делу, Кадрија је сасвим прибрано и равнокушно почео причати:

— Ја сам убио друга Ћазима, па је застао. — Добро, убио си га, па ми све испричај детаљно. Како је било и одкуд то дође да га убијеш зашто.

— Е, ја нисам био прави одметник. Ја сам прешао у Арбанију без нарочитог циља, никакве кривице до сада нисам учинио. Нашао сам се у друштву качака, који се купе у Арбанији, пребегавши са наше територије. Ту сам се нашао и са мојим комшијом Ћазином.

Знао сам да је великн злиховац, да је уцењен од Југославије са пет или десет хиљада. Знао сам да је он главни учесник у пљачки 2.000.000 динара државног новца, извршеној на путу између Ракоши и Падалишта још 1924. године. Знао сам и за неколико убистава.

Око 3. овог месеца решимо се неколико нас да пређемо преко Ђаковице у Метохију, али како смо нашли на албанску пограничну стражу, саветовали су нас да се вратимо, јер добро се не пролази у Југославију. Вратили смо се. Озмах затим предложио ми је Ћазим да пођемо само нас двојица. Пошли смо. Пошто смо прешли границу, он ми је успут предлагао разне злочине. Ја сам му све то привидно одобравао, али сам био скројио план, да се предам и да више не лутам. Кад смо стигли у рудничке шуме предложио ми је Ћазим да убијемо команлира жанд. станице у Руднику, да опљачкамо први ауто, који наиђе од Кос. Митровице за Пећ и Армеријске поубијамо у њему све. Пошто је заиста знао да вози ауто, предлагао је да најбржим брзином пређемо кроз Пећ, да се у Ругову скинемо, а одатле је сигуран предаз у Арбанију. Мени је све ово досадило. Убио сам га и јавио се жандармерији.

По изјави заступника жандармеријског команлира туче је сахрањен Ћазим, пошто је извршен увиђај, а Кадрија је пуштен на слободу.

Истрага се, међутим наставља.

М. Р.

ОГЛАС ОГЛАС

Сунчање! Ваздушна купања!

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ

Ваздух и сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.

ДРУГО ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ. ЦЕНА 10 дин

У књизи се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце.

ЛЕТО И ДЕЧЈЕ ДОБА. — КУДА ЋЕМО НАШУ ДЕЦУ НА ЛЕТО?

Са списком свих места у нашој земљи која се могу искористити као дечја летовалишта и лечилишта. Цена 6 динара.

Обадве књиге добијају се у свима књижарама и код писца: Јованова 83.

Роман „Правде"

Острво страсти

— МАВРО ЈОКАЈ — 102

— Наставак —

Аталија је г-ђи Софији свако вече кувала чај и послуживала је сама. Према служавкама је била такође добра и блага. Служавке и слуге нису се могли довољно начудити овој наглој промени код г-ђице Аталије.

Г-ђа Софија је веровала да је погодила прави разлог ове изненадне промене код њене кћерке.

— Знам ја зашто се моја кћи сада мени толико умиљава... Сада ће се венчати са Фабулом, па би волела да и ја пођем с њом у нову кућу. Јер она нема ни појма о домаћинству. Не зна чак ни најобичнију чорбу да скува. Зато сам јој сада и потребна! Зато она мене нуди са чајем свако вече! Ех, познајем ја срце сво је јединице добро!

Према Тимеи и мајору Аталија се понашала као обична служавка, као неки роб, који је послушан и понизан до крајних граница. Њено лице, а ни њено понашање није одавало старе жеље и старе страсти. Када је мајор долазио у Тимеину кућу, она га је дочекивала са снисходљивим осмехом, понизна као роб ињa, отварала му је врата и била у сваком погледу до крајности услужна. Када је напуштала собу, у којој су се налазили Тимеа и мајор, њена весела песма разлегала се по ходницима.

Није потребно посебно нагласити да је све то код Аталије било само извештачено, одлична глума. Једном приликом је Тимеа замолила Аталију да свира с њом у четри руке на клавиру. Аталија је, стидећи се пред мајором, одговорила да је она већ давно заборавила да свира на клавиру, а једини инструмент на коме уме да свира је корито у коме се пере рубље. Аталија је у истини често свирала на клавиру, али само онда када је нико није могао чути.

Сви су веровали да она најозбиљније помишља на то да постане одана и верна жена г. Јована Фабуле.

Но једног човека ипак није успела да обмане. То је био мајор Качука.

Његов поглед продирао је у дубину њене душе и он је тамо читао као у отвореној књизи. Знао је он чак и то да Аталија жуди за тим да се обрачуна са Тимеом.

Зар?

Лепа, бела жено, зар не помишљаш на то, да је ова дивна девојка, која се сада скоро потпуно сломила, била господарка у овој кући, а ти си тада била обична служавка, робиња? Она је била богата, живела у раскоши и највећем сјају, а чим си се ти појавила у овој кући, њена несрећа је почела свом брзином да наступа. Ти си је, бела жено, направила просјаком, бацила је у прах, осрамотила и раставила од младожење!

Ниси ти крива што се тако десило, али се све то ипак само због тебе десило.

И ти си лепа, бела жено, усуђујеш да спаваш под једним кровом са Аталијом!

Зар те не плаши њено присуство? Зар њен осмех не значи да припрема паклени план да те уништи? Зар не осећаш језу када те та девојка пољуби у руку? Када се сагиње да ти веже ципеле, не чини ли ти се као да ти се око тела обавија змија отровница? Када ти та зла девојка пуни чашу, што не погледаш на њено дно, јер није искључено да ли је сасула отров који убија?

Не, не Тимеа не сумња. Та она је тако добра и племенита. Она се Аталијом поступа као са својом рођеном сестром. Она јој је на име мираза обећала сто хиљада форинти. То је она већ казала Аталији. Толико је у своје време и Михајло хтео да јој да. Она жели да Аталија постане срећна жена.

Јадна Тимеа, она верује да се изгубљени младожења може надокнадити са толиком свотом? У осталом сама Аталија се у своје време одрекла свог младожење. Она је рекла Тимару, када јој је овај понудио сто хиљада форинти:

— Овај човек ми не треба ни на овом ни на оном свету!

Тимеа наравно не зна, да је Аталија оне по њу трагичне ноћи посетила свог младожењу у његовом стану и преклињала га да је отпрати у Београд, код њених рођака.

Тимеа не зна чак ни то да Аталија ни када неће дозволити мушкарцу кога је некада волела, а кога сада страшно мрзи, да се венча са женом коју она тако ће мрзи. Код ње се љубав већ давно претворила у отров, а тај отров мора једном и да дејствује.

Али мајор Качука се свега тога добро сећа. И баш због тога мајор страхује за живот љубљене Тимее.

Само један дан је још био до венчања Тимее и мајора Качуке. Тимеа је спокојно све на тенане, напуштала своју жалост за првим мужем, као да јој је он што се одвајао од те успомене, која за њу и није била тако пријатна. Није одмах скинула сву црнину са себе; прво је на црну хаљину ставила беле чипке, затим је узела белу блузу и све тако постепено скидала хаљине жалости са себе.

На сам дан Свете Сузане, Тимеа је са великим нестрпљењем очекивала мајора. Он дуго није долазно. Имао је разлога за то. Букет белих ружа који је по ручио чак из Беча, још није био стигао. А без букета Качука није хтео да честита Тимеи имендан.

Дан пред венчања Тимеа је примила огромну рпу писама, карата и разних честитака. Многе рукописе је познавала многе и није; били су то блиски и далњи рођаци, званични и спонтани поштоваоци ове лепе жене.

Та писма сада Тимеа није отварала, није имала времена за то. Она их је стављала у једну сребрну корпу, после венчања видеће шта јој све људи желе.

Међу многим писмима могу се приметити многи дечији ру[illegible]и. Није ни чудо, Тимеа је досада крстила око 124 деце, а та деца сећала су се сваког имендана своје добре куме. То су најприврженија, али и најлепша честитања. Али сада Тимеа није могла много да размишља о овим анђеоским душама.

(Наставиће се.)

БОРБА ЗА МИЛИОНЕ

Непријатни доживљаји трију Енглескиња које су се деценијама борile за једно велико наследство

— РОМАН ЛУДЕ ЖЕНЕ, КОЈА ЈЕ ВОЛЕЛА ЈЕДНОГ АДМИРАЛА —

ЛОНДОН, 31.

Ових дана приведен је крају један велики процес који је трајао неколико деcетина година и прошао кроз неколико судских инстанца, па је чак и сам енглески двор имао да расправља о томе веома компликованом спору. Роман једног наследства, које би Дикенс или Чекерej, ти одлични познаваоци енглеског друштвеног живота, умели тако дивно да обраде и прикажу широј публици. За случај сестара Масон заинтересовала се цела енглеска јавност, а сам процес, као правнички куриозум, заинтересовао је и правничке стручњаке ван Енглеске.

Три сестре Масон, мис Ани, Беси и г-ђа Харисон, које су данас даме у дубокој старости, покренуле су још пре педесет година парницу, како би стекле право на наследство једне своје рођаке која је већ давно умрла. Три девојке су и дању и ноћу радиле и скупљале сваки пени само да би у том процесу успеле и добиле огромну своту, о којој се радило.

1798. године умрла је у лондонској лудници Марија Лепин, једна богата удовица, чији рођаци су и данас још живи у Енглеској. Најближи рођаци су јој биле три сестре Масон. Оне су са правом полагале наду у то да ће једнога дана добити огромно наследство, које је још некада енглески државни ерар узео у руке и није га више издавао. Трећа, најмлађа сестра Масон удала се, али ни тада није престала да заједно са својим сестрама ради на продужењу процеса. Радило се о 2 и по милиона фунти стерлинга, а то је тако велика цифра (преко шест стотина милиона динара) за коју је вредело деценијама се парничити.

Сестре Масон су прво тужиле суду енглески државни ерар, али је овај тужитељке упутио на сам енглески двор, тврдећи да је некадањи краљ Ђорђе Трећи лично наредио да се имовина у лудници умрле Марије Лепин преда ерару. Двор је међутим одбио ову ствар, тврдећи да не врши никакав директни уплив на ствари државног ерара и да према томе не може ни диспонирати.

Сестре су се тада обраћале свим могућим судовима. Новац је постојао, милиони су стварно укњижени у ерарске књиге, али требало је пре свега доказати право на тај новац! И ту је био чвор. Сестре су тек после напорног и дугогодишњег тражења успеле да пронађу крштеницу своје рођаке која је умрла пре више од сто година, а када су набавиле и остале податке, суд је најзад решио да се одржи парница по овој замршеној ствари. И првостепени суд је нашао да сестре Масон имају право на целокупну имовину Марије Лепин, као њене најближе живе рођаке. Али тиме ствар још није решена.

Државни тужилац је у Апелационом Суду заступао гледиште да је покојница, чију је имовину узео ерар у своје руке, у часу када је правила тестамент била умоболна и према томе неурачунљива, а њен тестамент без вредности. Мис Ани Масон, која је адвокат по занимању, одржала је пред Апелационом говор који је трајао два пуна сата, али ништа није помогло, сестре су изгубиле процес у другој инстанци. Највиша судска инстанца ослонила се на једну новију чињеницу: заступник државе поднео је документе да се леди Лепин у своје време венчала са адмиралом Ховом, кога је она страсно волела, који се дуго колебао, јер није хтео да има луду жену. Према томе, заступник државе је тврдио да су Хов односно његови потомци законити наследници леди Лепин. Највиша инстанца је ипак ствар решила у корист сестара, али оне од тога решења ипак немају сада никакве користи! Јер и ако су у праву, оне више не могу доћи до огромне своте, пошто је на несумњив начин утврђено да је ствар још пре сто година застарела и да је имовина правомоћно прешла у државне руке!

Разочарење сестара Масон било је страшно! Дакле ствар је застарела још пре сто година, и то нико није знао! Сада сестре већ немају куд, оне се морају помирити са својом судбином. А је дан од најстаријих процеса на свету ипак је окончан. И правници могу из овог случаја да црпе многу поуку и многа искуства...

СВЕТ У СЛИЦИ

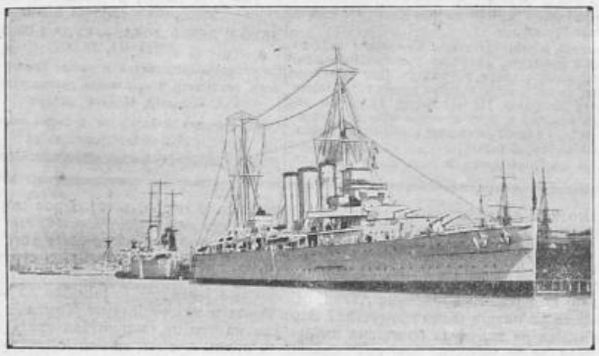
Бања Шевенинген у Холандији, која се налази недалеко од Хага, у коме ће се одржати конференција влада о репарацијама. У тој бањи припремају се станови за делегације.

Победник на утакмицама за Девисов пехар. Коше (лево) са Боротром.

Ханс Франк, познати немачки књижевник прославља свој 50. рођендан

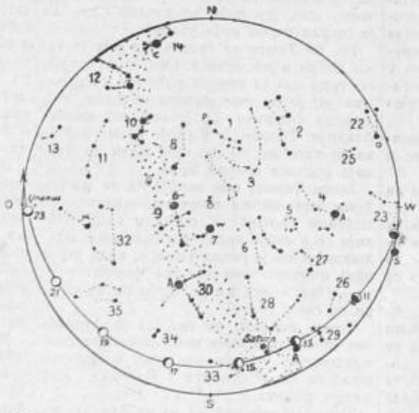
Експлозија на енглеском ратном броду „Девоншир" којом је приликом погинуло 12 морнара.

Са великих мотоциклистичких трка у Нирбургу. На слици се види стартовање такми чара.

и председник суда Бомбе који ових дана на тајанствен начин нестао.

Звездано небо у августу. Карта је састављена за 1. август, у 10 часова у вече, 15. август у 9 часова у вече и 31. август у 8 часова у вече, рачунајући поларну висину од 52 и по степена

Словачки посланик Тука, који је оптужен за велеиздају, суђење је почело 29. јула.

Прва жена лекар професор универзитета, др. Рода Ердман

ОТИШЛИ СУ...

Пред почетак ђачког рока

Ђачки рок у нашој војсци почиње првог августа. Првог дана ступају у кадар млађићи, који имају право на ђачки рок, а регрутовани су за пешадију, артилерију и коњицу. У школама за поменуте родове оружја они се за девет месеци оспособљавају да постану резервни официри. Из Београда веома велики број младића одлази у школу за резервне пешадијске и артилеријске официре у Сарајеву. Ова школа основана је 1925. године и дала је до сада шест генерација младих резервних официра. Школа се налази у великом, импозантном, солидно сграђеном логору Краља Александра. Из свих места наше државе упућују се у њу „ђаци". Првог августа они су обично већ сви у Сарајеву, примају се и распоређују по четама. Тог дана почиње њихов војнички живот, који траје до 1. маја идуће године, када се питомци са положеним испитом за резервне официре пуштају својим кућама. Раније генерације сачувале су најлепше успомене о школи, о раније команданту бригадном генералу г. Борђу Радосављевићу, а исто тако о садашњем команданту, наставницима и командирима. У овој одличној школи војничког заната састајали су се и живели под истим кровом пуних девет месеци младићи из свих наших крајева, што доприноси веома много склапању трајних и искрених пријатељстава и упознавања. На тај начин школа двоструко врши свој високи национални задатак и она их оспособљава за позив резервних официра и верује трајним пријатељствима све младиће из свих крајева наше отаџбине, познане да јој одуже свој дуг.

Војни округи, према њиховој удаљености од Сарајева, упућују регруте-ђаке у школу почевши од 29. јула. Упућивање траје 30. и 31, а од првог у школи већ почиње интензиван живот. Овогодишње регруте ђачког рока, пре ма томе, не одваја од почетка војничког живота више од једног дана.

Сарајевска школа показала је за ових шест година одличан успех. Питомци су сваке године излазили на испит спремни и било је само изузетних случајева неуспеха. Питомци, који нису могли да положе испит, упућивали су у трупу да дослуже још пет месеци. Али овакви случајеви у школи заиста су били ретки, јер се одличном наставом и вредношћом ђака постизавао се веома добар успех. Школа је умела да постигне још један успех: сви њени досадашњи питомци, од прве до шесте класе — учитељи, правници, агрономи, чиновници — сећају се са пријатношћу лепих школских дана. Сећају се ратне службе, егзерцира, теоријских часова, шетњи по романтичном Сарајеву недељом; сећају се пријатељстава, склопљених у војсци.

Све ово предстоји седмој класи, коју сада очекује школа.

*

Синоћ су они отпутовали. Отишли весело певајући, расположени, орни за шалу. На станицу су их испратили родитељи, браћа и сестре, а понекоси — и жена. Између осталих, отишло је у војску пет чланова академског певачког друштва „Обилић". Они су били испраћени од мушког хора „Обилића", који је отпевао на железничком перону, пошто су сутрашњи војници заузели своја места у вагонима „Хеј, трубачу". Лепо отпевана песма сла гала се ванредно са моментом.

Нису изостале на испраћају ни младе даме, симпатије неких „ђака". Опраштало се срдачно, а ни весело. Ипак нису изостале женске сузе.

— Кад ћемо се видети?

— О Божићу, кад будем дошао на осуство.

— Пази, буди добар војник да добијеш осуство...

— Не брини се!

Један регрут дошао је са шајкачом на глави, други са увијачима на ногама. За цео овај млади свет војнички живот је већ почео синоћ, и они су га дочекали радосно и са ведром шалом.

— Пишите свакодневно!

— Немојте нас заборавити...

У једанаест и по часова воз је кренуо, испраћен одушевљеним „ура".

Разбојништво у селу Врчанима среза ресавског

— ПОГИБИЈА ДВОЈИЦЕ ЖАНДА РМЕРИЈСКИХ НАРЕДНИКА. —

Лево: разбојник Драгослав Глигоријевић, у средини: убијени наредник Ђуничковић са својом породицом; десно: убијени наредник Михајло Благојевић

СВИЛАЈНАЦ, 31. — (П. Е. Изв. „Правди"). — У селу Врчанима је извршен страховит злочин над двојицом жандармеријских старешина. Убијо их је сељак Драгослав Глигоријевић зуче по подне око четири часа у среди канцеларије општинског суда села Врчана.

Брат убице Драгослава, Санда, био је председник општине, иначе врло богат сељак овога краја. Међутим, одбијена није уживали довар глас у читавом срезу. Нарочито Драгослав, који је у више махова узиман на одговор зи крвава разбојништва и увек пуштан из недостатка доказа. На њих се и овога пута посумњало, те је срески поглавар послао два жандармеријска наредника: Михаила Благојевића и Лазара Ђуинковића, да оба брата спроведу у срез.

Наредници су сместа пошли да изврше налог али су успут сазнали да се Драгослав налази у селу Тропоњи. Променили су правац свог пута, отишли су у Тропоњу и ухватили Драгослава. С њиме, невезаним, дошли су у Врчане. Како су били уморни од пута и жеге, сели су заједно са Драгославом у хлад пред општинском судницом да се одморе.

КРВАВО РАЗБОЈНИШТВО

Није прошло више од четврт сата, кад се наредник Лазар дигао и рекао свом другу:

— Михаило, време је да пођемо. Михаилу се најпре, још није ишло, али се убрзо одлучио на полазак, да би на време стигли у срез. Пришао је полако Драгославу, хотећи да му веже руке.

Драгослав је задрхтао од изненадног узбуђења и почео да се опире:

Зашто да ме вежете? Зар ћу ја да бежим?

Михаило се тргао Знао је да је Драгослав богат, имућан сељак, брат бившег председника општинског и почео да се извињава:

— Шта ћеш, Драго, ми морамо да вршимо своју дужност, рекао је Михаило приближи ближе Драгославу.

Драгослав се, за тренутак, замислио, затим, изненадно и нагло се машио џепа, одакле је извукао један велики руски револвер. Пружио га је према наредницима и рикнуо:

— Убићу онога ко ми се приближи!

Наредници су се збунили, повукли се мало у назад и са запрепашћењем погледали разјапљеног сељака, чије су крваве очи биле упрте у њих.

Међутим, одјекнуо је пуцањ. Затим други. Оба пута је пуцао на Михаила. Један метак је ударио у фишеклије, други у нож. Михаило је јурнуо на разбојника, али, смртно погођен трећим метком у срце, пао је крај његових ногу.

ЈОШ ЈЕДНО УБИСТВО

Други наредник, Лазар Ђуинковић, видећи да му је друг пао смртно погођен, машио се за револвер. Разбојник је одмах осујетио његову намеру: четврти метак је погодио Лазара у трбух, задавши му смртну рану.

У близини је стојао општински деловођа, једини сведок овог кравог злочина. Разбојник је и на њега наперио револвер, али је, срећом промашио.

БЕГСТВО

Видећи мртве људе, у доквама крви, разбојник се мирно окренуо, оставио револвер у џепу и упутио се својој кући. Тамо се наоружао једном пушком и побегао у непознатом правцу.

Вест о злочину се муњевитом брзином пронела по целом срезу. Срско поглаварство из Свилајнца је упутило једну комисију на место злочина заједно са среским лекаром, др. Николићем. Велики жупан, г. Милутин Нагулић, извештен о злочину, аутомобилом је дошао у Врчане.

Михаило је на месту умро. Лазар је, тешко рањен, у најтежим боловима изалазнуо је у свилајначкој болници, а за разбојником се трага.

Наредници су сахрањени уз велико учешће свилајначког грађанства.

Пленарна седница Београдске Трговачке Коморе посвећена успомени Ђорђа П. Радојловића

—:—

Данас пре подне одржана је пленарна седница Београдске Трговачке Коморе за месец јули. Како је ова седница прва после смрти бившег председника Ђорђа П. Радојловића, то је иста претворена, у комеморативну седницу, посвећену његовој успомени. Седницу је отворио први потпредседник г. Милутин Станојевић, који је у свом говору подвукао велику љубав поч. Радојловића према Краљу и Отаџбини и његове огромне заслуге, како за саму Трговачку Комору, тако и за националну привреду. Сви присутни на седници одали су пошту свом поч. председнику са: Слава му!

Секретар Коморе г. Милан Живановић прочитао је записнике комеморативних седница Хоморине управе, као и скупа представника свих београдских комора и привредних организација, које су одржане на дан 9. јула поводом смрти поч. Радојловића.

Главни секретар Коморе г. Мародић прочитао је изјаве саучешћа, које је Комора примила по смрти председника Радојловића и којих има преко две стотине.

У знак трајног помена, београдска Трговачка Комора према свом бившем председнику, одлучила је једногласно на својој пленарној седници да се 20 хоморских акција Аграрне Банке поклони фонду Ђорђа П. Радојловића при Београдској Трговачкој Омладини. После овога потпредседник г. Станојевић је закључио седницу, а сви су чланови Коморе корпоративно отишли на гроб свог бившег председника.

Г. Станојевић је у име чланова Коморе приналио на гробу свеће.

Г. Драгутин Стојановић, члан Коморе из Смедерева у име свих чланова Коморе, одржао је говор у коме је изнео све ванредне и особите врлине покојникове, као председника Коморе и као привредног радника. На крају је г. Драгутин Стојановић, веома узбуђен дао завет у име свих чланова Коморе да ће и у свом будућем раду ићи стопама свога бившег председника, следујући његовим идејама и његовом великом примеру.

Пленарна седница београдске Трговачке Коморе наставиће свој рад сутра пре подне у 9 часова.

Експлозија флаша са отровним гасовима

—:—

БЕРЛИН, 31. јула. — Радници запослени на једном терену открили су један депо флаша које су биле напуњене отровним гасовима пореклом још из рата. Услед додира са радничким ашовима, неколико флаша је експлодирало, што је изазвало велику панику.

Лица која су се налазила у околини осетила су јаку неугодност.

Према писању листова, на томе земљишту закопано је 100.000 сличних флаша.

ПОЗОРИШТЕ

Представа београдских глумаца у Земуну

—:—

У четвртак је у земунској башти „Београд" пето забавно вече чланова Народног Позоришта. Поред соло тачака балета и певачких соа и дуета које изводе чланови београдске Опере: г-ђе Стаји, Олесиња, Васиљева и г.г. Драг. Петровић и Бошко Николић, на програму су занимљиве комедије „Злочин из љубави" и „Телефон број..." Вече завршава Енкенова „Јета", фарса са примесама еротике и пикантерије.

Почетак у 9 часова у вече. Београђанима повратак осигуран. Улазнице 15 и 10 динара. У случају рђавог времена игра се у сали.

Сутра, у петак, игра се „Дупла дунија", комедија у три чина, са госпођом Катицом Руповић, чл. загребачког казалишта, у насловној улози.

БЕРЗЕ

—:—

Београд, 31.

На данашњем берзанском састанку није било знатнијих промена.

Код ратне штете стање непромењено. Од термина рађено је само за август и децембар. Тенденција лабава.

ДЕВИЗЕ: Лондон 276.82—276.02; Париз 224.23—222.23; Њујорк 56.925—6.725; Женева 1097.40—1094.40 Милано — Трст 298.78—296.78; Праг 169.03—168.23; Амстердам 22.87—22.81; Берлин 13.5875—13.5575; Беч 8.0402—8.0102; Будимпешта 9.9498—9.9198; Брисел 7.9355—7.9055. —

ДРЖАВНИ ПАПИРИ. Ратна штета понуда 407 тражња 406; од термина рађено је за ултимо август по 409. по 1500 комада; за ултимо децембар 100 комада по 420. Инвестиционе 7% зајам рађено је 592.000 номиналано по 87.75—87; зајам 4% аграр. понуда 52 тражња 51.

ЛОЗОВИ: Дуванска понуда 35; дутријска понуда 86; Црвеног Крста понуда 43.

АКЦИЈЕ: Народна Банка тражња 8230; Извозна Банка понуда 880 тражња 830; Бродарско Друштво тражња 600; Београдска Задруга тражња 7.500; Земаљска Банка понуда22. —

ПРОДУКТИ — ПШЕНИЦЕ: Сава шлеп 78—79, 3—4% промпт партет Шабац 230—235; Дунав шлеп 79,80 2% 2330—225; Вршац 79—80 2% 227.50—220; Пожаревац — Смедерево 79,80 3—4 225—215. Нова. Бегеј 77-78 2% за август 232.50—226. Сава 76, 4% 220—215; Дунав 76, 4% 222.50—217.50; Гл. пруга 76, 4% 215—206.

КУКУРУЗ. Промпт партет Вршац 215—210; Бели Бачка 212.50—205

ОВАС: Српски шлеп Београд 210—200; глав. пруга 200—190; вагон Београд 210—200; вагон уска пруга 210—190

ЈЕЧАМ НОВИ: Гл. пруга промпт узане 170—155; шлеп Смедерево 180—165; Банатске станице 170—160.

НОВОСАДСКА ПРОДУКТНА БЕРЗА

НОВИ САД, 31. — (А. Б. Изв. „Правди"). — ПШЕНИЦА нова: 77—8 212.50—15, лађа Гиса 77—8 225—27.50, банатска 77—8 212.50—15, сремска 77—8 212.50—15.

ЈЕЧАМ нови: бачки 63.4 160—5.

ЗОБ НОВА: бачка 185—90, сремск 185—90, банатска 180—5.

БРАШНО: ООг Ог бачко 317.50— 327.50; бр. 2. 227—307.50; 5. 277.50—87.50; 6. 260—70; 7. 230—40; 8. 146—50.

КУКУРУЗ: и остало као ђуче.

ТЕНДЕНЦИЈА: лабава.

ПРОМЕТ: 64 вагона пшенице, 5 вагона јечма, 3 вагона зобн, 3 вагона кукуруза, 13 вагона брашна, 1 вагон мекиња, свега 89 вагона.

Велики пожар у Младеновцу

—:—

МЛАДЕНОВАЦ, 31. — (А. К. Изв. „Правди"). — Ноћас је изненада избио велики пожар у млину г. Цветка Ђорђевића, индустријалца и бившег народног посланика. Ватра се, најпре, појавила на северној страни крова и почела да захвата врло брзо остали део зграде. Први је пожар приметио син г. Чеде Кузмановића, изгудно ноћне пандуре, који су почели да пуцају. Убрзо је дошао на место пожара г. Сибиновић, комесар полиције и један вод војника. Одмах су се дали на локализовање пожара, али, како нису имали никаквих справа, то је ишло врло тешко.

Штета износи 1.500.000 динара. Млин је био осигуран на мању суму.

Какво ће бити време

—:—

НОВИ САД, 31. — (Изв. „Правди"). — Прогноза за 1. август за све крајеве изузев Приморја: превлађиваће већим делом облачно са вединама. Местимично може бити слабе кише у северним крајевима. Ветрови ће мало ојачати. Температура се неће знатно изменити.

Приморје: делимично облачно са умереним ветром.

Београд—Нови Сад: делимично облачно са умереним ветром из западног квадранта. У изгледу је слабија киша. Температура ће се кретати између 13 и 28 степени. Сунце излази у 4.23, а залази у 19.04 часова.

Совјетскокинески преговори још нису почели

ХАРБИН, 31. — (Изв. „Правди"). — Преговори између представника владе у Нанкингу и Совјетске Русије још нису отпочели. Кинеска влада изјављује, да ће тек онда моћи започети преговоре кад Русија врати Кини све речне бродове које је запленила на Амуру и када повуче све трупе сконцентрисане на манџурској граници. Даље је кинеска влада изјавила, да је принудна да опет респектује конвенцију о заједничком управљању источно-кинеских железница.

ЖИВОТ У ХАРБИНУ

ЛОНДОН, 31. — (Изв. „Правди"). — Специјални дописник „Дели Експреса" стигао је у Харбин и саопштава своме листу прве утиске:

У Харбину влада потпун мир и ред. Огромне већина становништва уверена је да ће рат између Кине и Совјетске Русије бити избегнут. Ипак су кинеска предузећа склонила своју робу на сигурно место, прибегавајући веома често заштити јапанских трговина и фирми, којих у вароши има много. У случају сукоба, рачуна се са могућношћу да ће у Харбин доћи јапанске трупе. У јужној Манџурији како се сазнаје, има око десет хиљада јапанских војника. Они би имали да путују до Харбина осам сати железницом.

Четрнаест хиљада руских железничара одбило је да се покоре наредби совјетске владе о напуштању источно кинеске железнице. Последњих дана око две хиљаде Руса, настањених у Харбину, добило је кинеско поданство. У току последњих дана уверење о мирном исходу сукоба постаје све јаче. По селима у околини Харбина влада апсолутан мир и нико не верује у могућност рата.

Стање температуре у земљи

—:—

Прва цифра означава максимум јечерашње температуре, друга данашњи минимум, а трећа је узета јутрос у 8 часова.

Љубљана	26	17	20
Загреб	29	18	20
Вршац	30	16	23
Петроварадин	30	18	24
Београд	29	18	22
Вел. Градиште	28	16	21
Б. Ковиљача	29	16	20
Сарајево	29	15	20
Ужице	28	15	18
Крагујевац	29	16	20
Зајечар	30	13	18
Врање	31	10	19
Ниш	30	18	20
К. Митровица	30	16	23
Скопље	31	16	24
Штип	30	17	24
Прилеп	30	16	24
Пеђ	29	18	24
Котор	31	19	23
Сплит	31	18	23
Краљевица	25	14	22

Кише је било у Београду, Љубљани, Крагујевцу, Врању и Бањи Ковиљачи. Највише је кише падало у ковиљачи 17 м. м.

Предаја друга убијеног одметника Грљановића

ЂУПРИЈА, 31. — (Изв. „Правди"). — Прекју че 29. о. м. убијен је, како је то „Правда" јавила одметник Маријан Грљановић. Његов друг Милан Ракић из Стубице, који је уцењен са 10.000 динара, увидевши да му је живот у опасности, предао се председнику општине у Стубици г. Александру Стојадиновићу. Ракић је доведен у овдашњи срез и узет на саслушање.

БЕЛЕШКЕ

—:—

УДРУЖЕЊЕ БЕОГРАДСКИХ ШОФЕРА — прославиће своју славу „Св. Илију" 2. августа 1929 год. у сали код „Два Сокола" угао Дечанске и Скопљанске улице, Богослужење и свечање колача у 10 часова пре подне. 18269

БЕОГРАДСКА ОПЕРЕТА. — Данас величанствена оперета „Александра". Цене обичне. Ускоро пикантна оперета Фи-Фи. 18342

ВЕЛИКИ ДОБРОТВОРИ ЗА ДОЖИВОТНИ СМЕШТАЈ СЛЕПИХ. — Г-ђа Даница Јовановић, из Београда, поклонила је Дому Слепих „Краља Александра Првог" у Земуну 1000.— динара и уписала за великог добротвора Дома за доживотни смештај слепих свог поч. супруга Владу К. Јовановића, бив. начелника Главне Контроле из Београда, на дан годишњег помена покојнику. За слепе је приложила 500.— динара г-ђа Јелена Ђ. Васиљић, из Београда и тиме увртила у ред њихових добротвора свога поч. сина Војислава Ђ. Васиљића, бив. слушаоца фармације на Градачком Универзитету. Приложницима Управа Дома и слепи овим путем изражавају срдачну захвалност, а покојницима желе рајско насеље и мир њиховој души. 18343

КОНКУРС ЗА ЛЕКАРА. — Главној Братинској Благајни у Београду потребан је лекар опште медецине на једном великом руднику у унутрашњости Србије. Поред медецине за општу праксу, изабрани лекар мора познавати добро малу хирургију и нарочито мора бити спреман за указивање породиљске помоћи (веш тачки порођај).

Рок пријаве до 15. августа ове године. За услове обраћати се на Главну Братинску Благајну — Шумадијска ул. бр. 12 од 11 до 12 часова пре подне. 18336

ДОБРОТВОР УДРУЖЕЊА РЕЗЕРВНИХ ОФИЦИРА И РАТНИКА. — Породица пок. професора Шарла Дусеа, ранијег резервног официра и нашег ратника уписала је породица за члана добротвора са улогом од 1000.— динара.

Ожалошћеној породици дубоко саучешће и благодарност ратника. Покојнику вечан помен. 18337

Госпођа ЈЕЛИСАВЕТА Љубе Протића, бившег управитеља Женске Учитељске Школе у пенсији поклонила је по жељи њеног поч. сина Димитрија, докторанда права, његову библиотеку Правном Факултету Београдског Универзитета.

Управа Универзитета г-ђи Протићки и овом приликом најтоплије захваљује на учињеном поклону.

УСЛЕД ИЗМАКА СЕЗОНЕ ЗНАТНО СНИЖЕНЕ ОКАСИОН ЦЕНЕ ЗА СВУ СЛЕДЕЋУ РОБУ И ТО:

Женских, мушких и дечијих купаћих костима, мантлова, ципела, капа, женске модерне сандале и ципеле, свилених, жерсе и опал комбинезона и спаваћих кошуља, рукавица и чарапа све врсте, мушких сламних и штофаних шешира, сунцо и кишобрана, платнене обуће, моде ташне, мушке кошуље и гаће у боји, пораменице, марамице, појаса ит.д.

Циљ је свакој муштерији да користи наше јефтине цене. Преглед слободан. Обратити се фирми

ПАВКОВИЋ и НИКОЛАЈЕВИЋ

Кнез Михајлова 5. 18344 **Телефон 19-57.**

ВАНРЕДНА ПРИЛИКА

Мушки Енглески Штофови у најмодернијим бојама и десенима.

Скрећемо пажњу на квалитете што продајемо по

200·— ДИН. МЕТ. ЗА РЕКЛАМУ.

Права вредност овом штофу је 300·— дин. мет.

Права Јапанска Ро-Свила ЗА МУШКА ОДЕЛА

од цене 140·—, 150·—, 160·—, 180·—, 200·— дин. мет.

Листера за мушке капуте црни од Дин. 90·—, 100·—, 120·—, 180·—;

Тегет од Дин. 100·—, 120·— Грао од Дин. 140·—, 160·—, 180·—.

Енглеска Панама ЗА МУШКА ОДЕЛА 140. СМ. ШИР.

од цене 80·—, 110·—, 120·— дин. мет.

Крем штофа ЗА ПАНТАЛОНЕ 150 СМ. ШИР.

од цене 200·—, 230·—, 240·—, дин. мет.

Прибор за одела са вуненим шержом **200.- дин.**

Браћа Х. Габај код „Круне"

Кнез Михајлова 33. 18265

ВРЛО ВАЖНО ЗА ПОТРОШАЧЕ

„IMMALIN"-А

Наша широм целог света позната марка **„Immalin"**, за обележавање масти за обућу наше фабрике, предмет је подражавања многих фабрика, које своју потрошачком свету непознату робу, хоће под сличним маркама да продаду.

Између осталих фабрика јесте и Прва Југословенска Кемичка Фабрика А. Д. из Новог Сада, која је успела да чак своју марку састојећу се из речи **„Idolin"** са опремом сличном нашој марци, заштити код надлежне Управе За Заштиту Индустријске Својине под Бр. 4839, и тако без зазора исту употребљава.

По нашој тужби од 8. фебруара 1927. год. надлежни Одбор за осporавање Управе За Заштиту Индусгријске Својине донео је 14. децембра 1928 г. под Бр. 13699 решење, да се заштићени жиг (марка) **„Idolin"** са опремом, будући да се њиме врши подражавање наше марке **поништи и избрише из регистра заштићених жигова.**

Прва Југословенска Кемичка Фабрика из Новог Сада изјавила је жалбу на то решење, али је Касациони Одбор Управе За Заштиту Индустријске Својине 21. јуна о. г. решењем својим бр. 3 исту одбацио и решење, којим је њен заштићени жиг **„Idolin"** под Бр. 4839, поништен, за снажно прогласио.

Жиг „Idolin" бр. 4839 дакле избрисан је из регистра заштићених жигова и не сме бити пуштен у промет.

Ко противно учини има да искуси законске последице.

Извештавајући о предњем потрошачку публику, скрећемо јој пажњу, да ћемо ми према сваком оном, код кога нађемо маст за чишћење обуће под марком **„Idolin"** са сликом, како је регистрована под Бр. 4839 безобзирно гонити и тражити строгу примену закона и то: како кривично, тражећи њихово кажњење казном затвора; и грађански, тражећи забрану и накнаду штете.

ХЕМИЈСКА ФАБРИКА „IMMALIN"

Наш заштићени жиг изгледа овако:

18342

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

ГИМНАЗИЈА ПРОФЕСОРА ЈОВАНОВИЋА, Мишарска 8. Цветни Трг, спрема ученике-це пале из једног, два предмета; приватне за цео разред Хонорар 200 дин. По жељи спрема са гаранцијом. Упис целог дана. Предавања целога дана.

СЛУЖБА

ТРАЖИ СЕ ДЕЧКО од 12—15 година за послуживање код мање породице. Јавити се Светосавска 43.

ТРАЖЕ СЕ вешти акизитери за скупљање огласа. Обратити се администрацији „Правде". 18136

НАМЕШТЕНЕ СОБЕ

ЗАЛОЖНА БАНКА II степенице, IV спрат елегантно намештена соба са купатилом издаје се одмах.

СТАНОВИ

ИЗДАЈЕ СЕ врло леп и модеран стан од 3 собе, предсобље, купатило, подрум и т. д. у Битољској 28 у дворишту. 16815

СТАН од 6 паркетираних соба, купатило, гаража издаје се одмах Позоришна ул. Бр. 28. I спрат 18319

ЧЕТИРИ СТАНОВИ у Кнез Милетиној улици бр. 55 има 4 стана по соба, кујна, шупа и остале приналежности за издавање под кирију одмах. Обратити се газдарици у истој кући.

ИЗДАЈЕ СЕ соба, кујна, празна или намештена соба, Симина 15.

ИЗДАЈЕМ празну велику собу са телефоном одмах за канцеларију на првом спрату са улице, Краља Милана 89, Рајковић. Тел. 30-36.

СТАН з СОБЕ, ОСТАЛО, (шесћин на два), 50 метара, трамвај Александрова, издајем одмах или августа, Моlерова 57.

ИЗДАЈЕ СЕ празна соба са засебним улазом и послугом, Студеничка 12 друга зграда II спрат.

ЦЕТИЊСКА 12 издаје се леп реновиран стан, 4 собе и остало. Услови Битољска 20.

ВРЛО ПОВОЉНА КИРИЈА станови од три мање собе, исто соба кујна, Гробљанска 4, издајем одмах.

ЦЕНТАР КРАЉЕВИЋА МАРКА 20-а стан две собе предсобље и остало, издаје се за први август.

ЛОКАЛИ

ПОДРУМ пространи и леп за уведеном водом и засебним клозетом у Делиградској 15 издаје се. Питати сопственицу у истој кући.

Продаје се

врло лепо имање у центру вароши, површина око 1000 км.² Дуг код Управе Фондова 500.000 динара.

Цена 1,600.000 дин. За обавештења упитати у администр. „Правде" 18245

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

КУЋА НА ПРОДАЈУ за готов новац у Душановој ул. 25. Лице 18 метара површина око 1000 м.² са излазом у Скендербегову ул. 8. Посредници искључени. Јавити се г. Тихомиру Антонијевићу Кр. Петра 18. 18312

КЛАВИР марке Goetze и једна канцеларија (писаћи сто) од америкаиске ораховине продаје се повољно. Питати Позоришна 28. 18320

КУЋА НА ПРОДАЈУ у Дурмиторској ул. бр. 8, има 2 собе, 2 кујне и подрум, укупна површина земљишта 516,84 мет. За цену и услове обратити се Жики Миловановићу, Васина ул. бр. 13. Посредници искључени или Данилу Романовићу. 18313

ПЛАЦ

на Топчидерском Брду више Господарске Механе површина 1000 и нешто више м.² може се купити за врло повољну цену. Плац се може поделити на два дела. За обавештења упитати admin. „Правде". 18247

ПРОДАЈЕ СЕ радња на добром месту, капитал средњи; Радња се налази међу две улице паралелне са три улаза. Предаје се због болести. Упитати Уредништво. 18347

„БИЦИКЛЕ" најсолиднијих марки од 1200 динара 1500-2000- даје „ДРАГОР" Балканска 18. 18350

КУПАТИЛО ПЛАЖА на најлепшем месту дунавског Кеја најприступачније пешке и колима, звано „Мон - Плезир". Продаје се у јеку рада са најуређенијом ресторацијом и целокупним инвентаром. Ради ближег обавештења јавити се истом купатилу или Тел. 18-18. Кнез Михајлов Венац бр. 57. 18197

Продаје се

лепо имање у центру вароши које излази на две улице.

Фронт 7 м.² дубине око 60 м.²

Агенти искључени.

Цена 900,000 динара. За обавештења упитати admin. „Правде". 18246

КУЋА НА ПРОДАЈУ, плац површина 327,27 квадратних метара од тврдог материјала са четири одељења и верандa, електрично осветљење у Љубе Давидовића ул. бр. 46. Трамвај бр. 6, последња станица, пет минута иза Цветкове кафане. За услове обратити се код Банковића обућара, Београдска 37.

МЕД чист природан са свог пчеларника: багремовца, липовца и од пољског цвећа са гаранцијом. Продајем и на мање и на више. Поштанска 17., или на пчеланику — Мокри Луг седми километар код „Механе Влајкове. К. Ж. Млађеновић.

„Не купујте" НАМЕШТАЈ

док не прегледате 18067

Стовариште АНТОНОВИЋА

Краља Петра 54. БЕОГРАД Телефон 15-40

ПУТНИК

ДРУШТВО ЗА САОБРАЋАЈ ПУТНИКА И ТУРИСТА У КРАЉЕВИНИ С.Х.С. — БЕОГРАД —

расписује

КОНКУРС

за израду уметничких рекламних плаката наше земље у боји за пропаганду нашег туризма у иностранству.

Обрадити се имају ови типични мотиви из главних туристичких предела наше земље и при обради истаћи њихово карактеристично обележје:

1.) БОСНА (Ориент — народне ношње);
2.) ДАЛМАЦИЈА (тропска вегетација — архитектура — море);
3.) ХРВАТСКА (ПЛИТВИЦЕ — природне појаве);
4.) ЈУЖНА СРБИЈА (задужбине, архитектура - народна ношња);
5.) СЛОВЕНИЈА (БЛЕД — језера и алписки мотиви);

Плакати имају бити израђени којим било техничким начином, али подесни за репродукцију у боји. Формат оригинала треба да буде 63х95 см., при чему горе око 10 см. а доле 20 см. за натпис и текст.

Подносеће нацрте прегледаће нарочити Оцењивачки Суд, а првих пет нацрта, оцењених као најбољи откупиће се са свима правима са овим наградама:

1) 5.000 Динара 3) 2.000 Динара
2) 2.500 Динара 4) 1.500 Динара и 5) 1.000 Динара

За остале нацрте ПУТНИК задржава право откупа по слободној погоди. Нацрте треба предати најкасније до 15. септембра 1929. г. Дирекцији ПУТНИК-а, Београд, Коларчева улица бр. 1/I. 18279

РАЗНО

РЕСТОРАН „РЕСАВАЦ" Краља Петра 84 од 1 Августа почеће примати Абониране и давати кост ван куће. Првокласна кујна. Природно пиће. 18325

ПАЖЊА! Башта „ЦРНОГОРАЦ" до Хотел Паласа. Од данас свира првокласна Дамен Капела. За посету моли дугогодишњи стручњак. Спошговањем Сава Лојановић. 18323

САВРШЕНСТВО противу трипера — капавца. Лек даје могућности да свако буде излечен. Писати на поштански фах бр. 182, са пошиљком једне марке од динара.

ТРАЖИ СЕ: употребљене добро очуване дивалице за цигле и малтер, и бетонска машина за мешање. Грађевинско Техничко Предузеће „Астра" Вука Караџића 11. 4.

ЂАЧКЕ ТОРБИЦЕ

имам на лагеру у већим количинама на ангро и детаљ. Шаљем и доплатом за унутрашњост. Цене су врло јефтине. 18346

Гаврило Б. Каракланић,
Краља Александра улица број 1

ВЛАГУ ПО СТАНОВИМА

и продирање воде у подрумима одстрањује најуспешније по најновијој стручној методи и пракси са опробаним немачким специјалним средствима **„ЈУГОАСФАЛТ" Београд** Јованова улица бр. 19. Телефон бр. 51-74. 18545

RADIUS

НАЈБОЉА И НАЈСИГУРНИЈА

ЛЕТЊА КУЈИНА

је оригинал шведски

ФАБРИЧКО СТОВАРИШТЕ ЗА ПРЕПРОДАВЦЕ

С. ВАЈС

ЈЕВРЕМОВА 6.

ТЕЛЕФ. 25-65

18282

ЛЕТЊИ ВАШАР ЧАРАПА И РУКАВИЦА

У циљу сузбијања сваке конкуренције **у чарапама и рукавицама.** Прегледајте наше цене без обавезе на куповину и уверићете се да смо још за 20% редуцирали наше цене.

ЖЕНСКЕ ЧАРАПЕ од износ јаке Дин. 8, 10, 12, 15, свилени фил Дин. 20, 28, 30, најфиније кончане 30. Bemberg 40, фине са стрелом 70, у свима модерним бојама. **МУШКЕ СОКНЕ** почев од Дин. 5, па до 25, најфиније.

ДЕЧЈЕ ЧАРАПЕ; кратке, дугачке и до колена у модерним бојама.

РУКАВИЦА од 15, па до кожних 47 дин. пар.

МУШКОГ ВЕША од Дин. 40, па до најфинијег 110 комад.

ЖЕНСКИ СВИЛЕНИ ВЕШ

ДЕЧИЈИХ ЦИПЕЛИЦА, капица и шеширића. Кравата, крагнова, хозентрегера, подвеза и остало.

Посетите нас ради уверења.

БРАЋА М. ЛЕВИ

Централа: Поенкареова 16, угао Дечанске. Филијала: Кр. Милана 116.

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА I. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА", ДЕЧАНСКА 10

Универ. библиотека „Светозар Марковић" Београд
Унив. библиотека Ц. И. Бр. 3711

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 205 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.220 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД ПЕТАК, 2. АВГУСТА 1929. ГОДИНЕ | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 16-02. | ГОДИНА XXV

ПРАВДА

Нисмо се преварили у понедељак 8 јула ове године: у чланку „Идеје" предвидели смо тачно — двадесет дана унапред — да ће француски парламент ратификовати уговоре ратног дуга, без редукције овог од стране Америке и Енглеске, и да ће Поенкаре сачувати свој кабинет тога дана.

Али руку на срца: Ни Поенкаре ни ми лично нисмо веровали да ће ова победа бити у ствари Пирова. — Већина од осам гласова, — свега! Већина слаба, изнемогла, бескрвна, клецајући једва својим несигурним ногама пред једном снажном, моћном, претећом мањином која грми француским парламентом тражећи Правду за ратне жртве.

Кроз уста две стотине деведесет и два посланика из свих група — почев од Кашена па до глориозног слепца Скапини-а, од крајње левице па до крајње деснице — француски народ протестује. Он се не мири — и никад се неће помирити — са фактом да плаћа грантате и топове којима је бранио себе и своје савезнике. Да плаћа мртвачке сандуке и крстаче за два милиона својих палих синова. Да плаћа инвалиду безбројну својих осакаћених људи. Да плаћа реконструкцију за 800.000 својих порушених кућа и многих сатрвених шума.

И тек сада, после ратификације а пред непосредном дискусијом Јанговог плана, реакција француског народа почиње испољавати сву своју горчину. Тек сада, под теретом грдног ратног дуга и недовољном гаранцијом Јанговог плана, поштена француска нација осећа да је велика нада исто као и све што је производ човека: химерична визија пуна сјаја и лепоте кад се за њу жртвује и пада; сурова и неумитна хидра кад јој се затражи очекивано обећање. Али Правда, у чије име жртве падоше, на њој је данас последња реч.

Јер у тешким часовима агоничних трзаја 1916 године Французима је, док су они лили потоке крви своје смеле деце за општу ствар, обећано све што је **праведно** у смислу накнада и помоћи. Пред еминентном опасношћу једни су давали паре и материјал, други своју крв и животе. Обрачун се није вршио.

Доцније, победа у рукама а спокојство у грудима, рачун се спреми. За Французе: милијарде Енглеској, много више Америци. Велика узрујаност у народу: мора се плаћати заиста, плаћати све оно што је требало за четири године, проливања своје вруће крви...

Ратификација парламента иде пред сенат. Овај ће ратификовати такође. Француска законодавна тела морају сачувати достојанства свога потписа. Али народ — он шкрипи зубима, не заборавља своје нечувене жртве. И, Луј Ролен, посланик из Париза, који је **ратификовао** (гласао „за") пише у уводном чланку „Журнала" од 24 јула: „...неправо је да плаћамо и хаљине у којима су закопана наша изгинула деца, изгинула чак за наше тле тако и за осветү мртвих са Лузитаније... Али надајмо се да ће стићи час кад ће захтеви Правде бити саслушани..."

А Андре Фрибур, у уводном чланку истог листа од 23 јуна, бесни од огорчења: ...„Ако су нам позајмили новац да бисмо их ми боље бранили, они су нам дали реч међусавезничке солидарности о приоритету репарација које нам се дугују..." Обећана Правда, али заборављена у времену.

У ствари 15 јуна 1916 године, док је широм фронтова грмео понор и косила смрт (тачно истог дана када се, на Косињу, моја чета и цео батаљон, са потпуковником Д. Арсенијевићем на челу, купали у зноју и крви) држала се трећа седница Економске Конференције у Паризу. Присутни: Белгија, Француска, Енглеска, Италија, Јапан, Португалија, Русија и Србија. Једногласна резолуција: **„Прокламујући своју солидарност за престаурацију земаља жртви деструкција и спољашија, савезници одлучују да аједно траже средства за реституцију им земљама, као привилегованим, или их помогну те да реконституишу је сировине, своје индустриске и аграриколске направе, своје домене и своју трговачку флоту."** Следују потписи присутних сила.

Француси апелују данас, после ратификације и уочи Јанговог плана, на овај глас Правде, пуштен у часовима жртава и од тада заборављен.

Међутим он се односи исто толико и на исполинску Србију која је све заложила, све дала и продужила да даје још једино што јој преоста: крв до Арбаније, кости кроз Арбанију, Јадранско и Јонско Море и — остатак намученог остатка — опет крв на Солунском фрон ту, до краја, до последње капи...

И чим се отвори дискусија Јанговог плана треба показати текст ове заборављене резолуције изговарајући горње речи, понављајући их и завршујући нима нашу формулу ако Јангов план буде хтео открњити ма што Југославији од онога што је Правда обећала Србији у часовима агоничних ропаца.

Др. Д. Смиљанић

ОДАСВУД

Један чир наше комуналне политике

Прича нам један читалац:

— Ми несрећни становници Балканске улице, њеног доњег дела, ваљда смо највеће жртве небрижљивости свих општинских управа. Док је горњи део те улице лепо поплочан, а тако исто и њен продужетак, Сарајевска улица, дотле онај део између Босанске и Немањине данас представља стварно ругло Београда. Турска калдрма коју су пре неки дан радници поправљали, данас је још искварениja. Услед оправке Карађорђеве улице пео је свакидан упућен овамо, те су преко целога дана „крклјанци" непрекидно ходили. Доста је да се на сред улице загази какав „теретњак" па да се за њим отегне низ кола и аутомобила који чекају често по читав час док се „колега" извуче из непризике.

Нека олакшају свакидашњи и уклоне ово ругло на које одмах наиђе странац са железничке станице, а прашина коју смо стрпљиво гутали за све ово време и непријатности од галаме и псовања разјарених кочијаша — све то нека им је Богом просто!

Обнова енглеско совјетских односа

Преговори Енглеске и Русије теку веома споро

— Нове инструкције г. Довгалевског. —

—:—

ЛОНДОН, 1. — (Б. Изв. „Правди"). — Други састанак између енглеског министра спољних послова г. Хендерсона и

Кандидат за енглеског амбасадора у Москви г. Кенварти (лево) и кандидат за руског амбасадора у Лондону г. Соколников (десно)

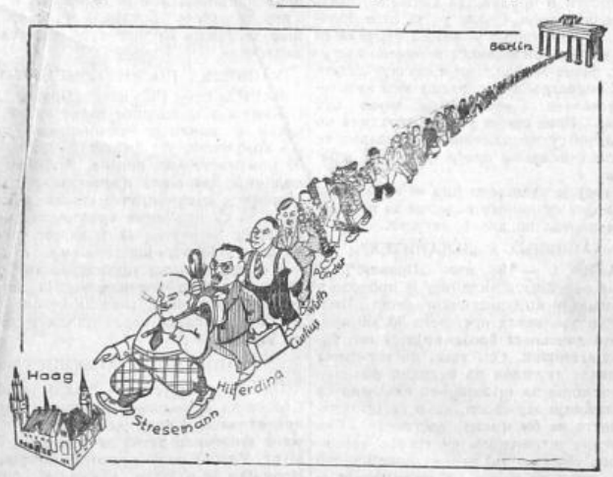
руског амбасадора у Паризу г. Довгалевског одржан је данас по подне у министарству спољних послова. У међувремену г. Довгалевски добио је новије инструкције од своје владе.

У опште влада утисак, да ће преговори око обнављања дипломатских односа између Совјетске Русије и Енглеске тећи веома споро. Питање постављања руског амбасадора у Лондону правиће највеће тешкоће, пошто енглеска влада неће пристати да совјетска влада пошаље неку личност, која се у прошлости већ компромитовала у односима са Енглеском.

Према мишљењу енглеских политичких и правничких кругова, преговоре и не треба убрзавати, јер се све појединости морају најпрецизније утврдити. Није искључено да ће преговори трајати неколико недеља.

ПРЕД РЕПАРАЦИОНУ КОНФЕРЕНЦИЈУ

Г. Снауден шеф енглеске делегације у Хагу

Немачки политичари и репарацио ни стручњаци полазе у Хаг...

ЛОНДОН, 1. — (Б. изв. „Правди"). — Према службеним саопштењима за шефа енглеске делегације на конференцији сила о репарационом питању у Хагу одређен је министар финансија г. Снауден. Поред њега и министра спољних послова г. Хендерсона у делегацији ће учествовати и министар трговине г. Грахам.

Ако америчка влада у последњем моменту не промени своју одлуку, онда је извесно да ће конференцији у Хагу присуствовати и један независан експерт Америке за репарациона питања, који ће суделовати само као посматрач, а присуствовање и седницама техничког пододбора.

Г. БРИЈАН, ЈОШ ЈЕДНОМ, О ХАГУ

ПАРИЗ, 1. јула. — Авас јавља:

На данашњој седници парламента, одговарајући на интерпелације, г. Бријан је нагласио да је влада потпуно сагласна да ради у корист остварења локарнске политике.

Г. Бријан је затим подвукао сву озбиљност задатка, која пада на владу.

„Француска, рекао је г. Бријан, жели на првом месту да влада, парламент и сенат учине све како би се спречио нови рат".

Затим је г. Бријан указао на нужност да се европски народи уједине.

„Данашње економско стање, изјавио је г. Бријан, неодложно изискује да се Европа организује, али то дело не треба да буде уперено против других земаља".

Г. Бријан завршио је свој говор овим речима:

„Ако сваки дође на конференцију у Хагу са лојалношћу, добром вољом и вођењем рачуна о интересима своје земље, као и о интересима других земаља, конференција ће се сјајно завршити".

Енглески краљ оздравио

—:—

ЛОНДОН, 1. — (Б. Изв. „Правди"). — Према званичном саопштењу, стање здравља енглеског краља Ђорђа је веома повољно. Он је потпуно оздравио. Кроз две недеље он ће моћи обављати редован посао и слободно се кретати.

Честитке г. Бријана

ПАРИЗ, 1. августа. — Поводом образовања новог кабинета, г. Бријан је примио многе телеграфске честитке, међу којима и од стране г. Примо де Ривере, британског министра иностраних послова г. Хендерсона и председника британске владе г. Макдоналда.

Комунистички први август

Мир у Румунији

—:—

БУКУРЕШТ, 1. августа. — Радор јавља:

Према извештајима са најзваничнијих места, никакав комунистички покрет није одржан. Објављено је само неколико прогласа, у којима се радници позивају на манифестацију. У Бесарабији и Ердељу ред је савршен.

При свем том влада је предузела све мере предострожности у више варошиа. Двојица тројица комунистичких шефова позвати су у полицију, где су задржани.

Букурешка полиција задржала је у превентивном затвору 40 лица, међу којима се налазе и комунистички шефови г. Коломан и г. Трандафиреско.

Дан је прошао у савшеном миру.

Руско-кинески преговори почели су у Харбину

—:—

ЛОНДОН, 1. — (Б. Изв. „Правди"). — Припремни преговори за решење руско кинеског конфликта због источно кинеских железница у Харбину почели су јуче у Харбину. На овим преговорима совјетску владу заступао је совјетски генерални консул у Харбину, а кинску националну владу комесар владе за спољне послове, који борави у Харбину. Јучерашњи преговори свели су се у главном на то, да се одреди место и време преговора на којима ће се директним путем решити сва спорна питања.

Кинеска влада показује приличну попустљивост у спорним питањима и спремна је да одмах ослободи телефонске и телеграфске линије, као и уреди повољно и на задовољство Русије питање и самих железница, ако се Русија стриктно обавеже да ће обуставити сваку комунистичку пропаганду у Кини.

Побуна у Сибиру

— Два совјетска пука у Сибиру побунила су се. —

—:—

ЛОНДОН, 1. — (Б. Изв. „Правди"). — „Дејли Мел" јавља из Харбина да су се два совјетска пука у сибирском месту Има, северно од Владивостока, побунила и узели у своје руке једну железницу и велики материјал. Преносе се вести о великој дезорганизацији међу војницима црвене војске. Концентрација трупа на граници Манџурије текла је под строгом контролом политичке полиције совјета.

КОМУНИСТИЧКИ ПРВИ АВГУСТ

Париз је данас, као готово и цело иностранство, имао изглед вароши за време рата

Комунисти су, по сталним припремама ко је су вршили у току прошлога месеца, хтели да изазову данас највеће нереде у Европи. Према данашњим телеграмима из иностранства, види се да је због тога на овим странама долазило до великих хапшења. До сада, није дошло нигде до великих крвавих сукоба. У Паризу, нарочито, комунисти су се били припремали да изазову велике нереде.

У нашој земљи прошао је 1. август у реду и миру.

*

ПАРИЗ, 1. — (Б. изв. „Правди"). — Полиција је прошле ноћи била у приправности и продужила хапшење комунистичких вођа. Ноћас у два сата полиција, жандармерија и војска ступили су у појачану приправност и посели све улице, јавне зграде, железничку станицу. У предграђима у радничким кварто вима налази се распоређен читав пук војске. Пред свима јавним зградама по стављени су митраљези и жандарми се налазе у великом броју пред тим зградама.

У зору је ухапшено још 40 комуниста, код којих су нађени планови за припремање нереда на дан 1. августа.

ХАПШЕЊА У „ИМАНИТЕУ"

ПАРИЗ, 1. — (Б. изв. „Правди"). — Ноћас око 2 часа полиција је продрла у штампарију комунистичког листа „Иманите" и запленила пре свега 30.000 примерака данашњег броја, који су већ били одштампани. Сем тога, по наређењу државног тужиоца из великих ротационих машина за штампање извађени су сви важнији шрафови, како се штампање листа не би могло наставити. Сви линотипи штампарије су такође демонтирани. Лист на тај начин данас никако неће моћи да изиђе. У штампарији је остао већи одред полицајаца, који ће преко целог дана пазити да комунисти не покушају са штампањем свог листа.

ОСУЂЕЊЕНИ НЕРЕДИ

ПАРИЗ, 1. — (Б. изв. „Правди"). — Полиција је јутрос ухапсила 48 странаца, за које је утврђено да су учествовали у припремама нереда за 1. август. Они су одмах протерани.

Огромни теретни аутомобили данас већ рано изјутра крстарили су париским улицама преношећи војску, полицију и жандармерију с једног места на друго. Париз има данас изглед вароши за време рата.

ПРОНАЛАЗАК БОМБЕ

ПАРИЗ, 1. — (Б. изв. „Правди"). — Јутрос у шест часова полиција је у капији хотела „Насионал" нашла 31 динамитску патрону и 19 мањих бомби. Верује се да није по среди никакав покушај атентата, већ се мисли да је те експлозиве оставио у хотелској капији неки комуниста, кога је полиција тражила ради хапшења, а који се на овај начин хтео да отресе доказа, који би га тешко теретили. Полиција је експлозиве запленила.

ХАПШЕЊА ПО УНУТРАШЊОСТИ

ПАРИЗ, 1. — (Б. изв. „Правди"). — Полиција у појединим варошима Француске извршила је многобројна хапшења комуниста. У Лијону је ухапшено 59 комунистичких првака. У Дижону је полиција извршила претресачину у просторијама комунистичке странке и утврдила да су дижонски комунисти такође припремали нереде за 1. август. Извршена су многобројна хапшења.

У свим местима унутрашњости Француске полиција и жандармерија налазе се у приправности, тако да ће оне бити у стању да сваки неред одмах у почетку угуше.

УХАПШЕНО 30 КОМУНИСТА

ПАРИЗ, 1. августа. — Јављају из Сент Етиена да је полиција извршила многе претраживање у комунистичким круговима и запленила разна документа и брошуре. Ухапшено је преко 30 комуниста. Пронађен је и један комунист, бивши професор гимназије, кога је полиција тражила већ две године.

У ЦЕЛОЈ ЗЕМЉИ ВЛАДАО ЈЕ ДАНАС ПРИМЕРАН РЕД

— Комиинике министарства унутрашњих послова. —

Према подацима, којима располаже министарство унутрашњих дела, првог августа до подне у целој земљи је био савршен ред и мир као и сваког другог обичног радног дана. Рад ништво је у варошима и индустријским предузећима и изван њих обављало своје редовне послове. Манифестације првог августа неговештене у целој Европи и нашој земљи, нису дошле до изражаја. Предвиђене мере да се изврши спречавање тих манифестација, ако би оне где избиле, нису морале бити ни предузимане.

ПРВИ АВГУСТ У СУБОТИЦИ ПРОШАО ЈЕ У НАЈВЕЋЕМ РЕДУ

СУБОТИЦА, 1. (М. изв. „Правди"). — Данашњи дан прошао је овде у потпуном реду. Целокупно радништво овдашњих творница и железничких радионица било је на раду. На улици је једино ноћас примећена појачана полиција, која је пазила да се не појаве растурачи илегалних летака.

СЕДНИЦА МИНИСТАРСКОГ САВЕТА

Владине одлуке

— УКИДАЊЕ НЕПОТРЕБНИХ ОДРЕДАБА У ФИНАНСИЈСКОМ ЗАКОНУ. — НАШУ ДЕЛЕГАЦИЈУ ЗА ХАГ САЧИЊАВАЈУ Г. Г. ДР. МАРИНКОВИЋ, ДР. ШВРЉУГА, И М. БОШКОВИЋ —

Министарски савет одржао је синоћ седницу под председништвом г. П. Живковића.

На седници су узети у претрес сви досадањи финансијски закони, који су, као што је познато, имали око 2.000 разних одредаба, које су опет биле у ствари законске одредбе. Министарски савет стесрано је претресао све одредбе и, пошто је садањим финансијским законом било остављено свима да до 1. августа прегледају све одредбе које се тичу њихових ресора и учине потребну редукцију, то је на овој седници извршено одбацивање непотребних одредаба и свео њихов број на око 200.

После тога министарски савет одредио је комитет, у коме су министри г. г. Узуновић, др. Сршкић, др. Кумануди и др. Шврљуга, да стилизује оне одредбе које су задржане.

Затим се влада бавила извештајем комитета министара који је ових дана проучавао наше репарационо питање у вези са предстојећом хашком конференцијом. У исто време саопштено је да је наша влада позвата преко овдашњег енглеског и белгијског посланика да узме учешћа преко својих делегата на конференцији у Хагу. У Хаг ће ићи делегација, којој ће бити шеф г. др. В. Маринковић. Са г. др. Маринковићем иду као чланови делегације г. г. др. Шврљуга, министар финансија, и М. Бошковић, шеф наше делегације при репарационој комисији у Паризу.

Г. ДР. МАРИНКОВИЋ У БЕОГРАДУ

УЖИЦЕ, 1.

Министар спољних послова, г. др. Војислав Маринковић, који је у Рибници на Златибору провео око двадесет дана ради опорављања, пропутовао је данас за Београд. Г. Маринковић се враћа са својом супругом и пратњом, у којој су били шеф кабинета г. Аџемовић и писар г. К. Павловић.

ПУТ МИНИСТРА ПРОСВЕТЕ Г. БОЖЕ МАКСИМОВИЋА

Министар просвете г. Божа Максимовић отпутовао је јутрос у Шабац одакле се враћа данас по подне.

ЗА ПРИВИЛЕГОВАНУ АГРАРНУ БАНКУ УПИСАНО ЈЕ ПРЕКО ШЕСТ СТОТИНА МИЛИОНА

У Привилегованој Аграрној Банци још се не може тачно утврдити коначни упис акција. Како се, према јутрошњем извештају, види, упис је прешао 600 милиона динара.

Надаљу се, да ће по накнадним извештајима, који још нису стигли од неколико банака, упис акција износити још неколико милиона динара.

Вести из Новог Сада

СЛАВА ВАЗДУХОПЛОВНОГ ПУКА У НОВОМ САДУ

НОВИ САД, 1. августа. — (А. Б. Изв. „Правди"). — Први Ваздухопловни пук у Новом Саду славиће своју Крсну Славу на дан Св. Илије. Сечење колача обавиће се пре подне у девет и по часова на аеродрому. Домаћин славе биће командант мајор г. Душан Радовић. После подне биће воћичко веселе.

СЛАВА ФИЈАКЕРСКОГ УДРУЖЕЊА

Новосадско Фијакерско Удружење прославиће своју друштвену славу на дан Св Илије у друштвеним просторијама код Мароша, Футошки пут број 71. Кум славе је г. др. Миша Матић. Сечење славског колача обавиће се у вече у 8 сати у присуству домаћина славе г. Стевана Мијатовића и осталих гостију.

КОНЦЕРТ „БИЉАНЕ" У НОВОМ САДУ

НОВИ САД, 1 августа. — (А. Б. Изв. „Правди"). — Охридско певачко друштво „Биљана" даје свој концерт у четвртак, 1. августа у осам и по часова увече на Стрељани. На програму су одабране тачке, нарочито мотиви из Охрида и околине.

За овај концерт влада велико интересовање; тим више, јер је концерт Охрићана у Београду врло добро успео.

УМЕТНИЧКО БАЛЕТСКО ВЕЧЕ

У суботу увече у 9 часова приредиће уметничко балетско вече Мими и Гиги, мале балерине од којих је једној осам, другој пет година у кавани „Стражилово" у Петроварадину. Мими и Гиги су љубимци новосадске публике и сад се спремају на турнеју за иностранство. Пре поласка овом приликом ће се опростити од новосадске публике. За ово вече малих балерина влада велико интересовање.

Есконтна стопа Белгијске Банке

БРИСЕЛ, 1. августа. — Белгијска Народна Банка повећала је есконтну стопу од 4 на 5 од сто.

ПИСМА ИЗ АРБАНИЈЕ

ОКО ГРАНИЦЕ

СКАДАР, крајем јула

Кад се нека места на путу преко Ћафа-Сани поправе, биће најзгоднији њим тим правцем. И сад се путује туда. Само што је пут по гдегде у клисури Шкумбе преузак, возња аутом скупа, у случају кише тле још није поуздано ме стимично. А кад се то уреди моћи ће да пораните ујутру из Тиране, да преко Охрида и Битоља ухватите брзи воз у Градском после подне, па да сутрадан рано будете у Београду.

Њи од Дебра немогуће је. Ваља два дана и ноћ или и две ноћи јашити на коњу преко урвина и планина, козјим стазама и „скалама" с опасношћу по живот.

Из Призрена можете аутом до Кукса. Одатке ваља јашити и пешачити ка Скадру. Од Скадра је ка Ваудансу израђено шест километара пута. Дата је и друга деоница у изради, али док пут до Кукса буде готов требаће још годину, две дана.

Данас се за Арбанију путује или морем на Драч или сувим преко Црне Горе. Два су правца и онамо: један од Подгорице, на Кастрати, па у Скадар, други поред мора — Котор — Будва — Бар. Ако се сећате оног несрећног крша кастратског из одступања петнаесте године, зачудићете се да је ту сад добар аутомобилски пут. Онде, где су нам коњи ломили ноге и где смо живот проклињали, можете сад проћи угодно и брзо. Управо могли бисте да није једнога моста и то на нашој страни. Тај се мост клати као љуљашка на Малом Калимегдану, а нема ни свију патосаница, већ подмећете штапове да точкови аутомобила не пропадну. Додуше саопште вам како држава не одговара за ваш живот, као да она у другим случајевима опет па одговара. Наће се ту и неки настојник моста, који се убије доказујући вам како је опасно ићи преко моста и како он за живу главу не сме да вас пусти. Најзад га умилостивите, те и сам подмеће мотке под точкове и некако се пребаците. После можете невајући у град, око кога расту смокве и маслине. Па зашто не направе тај мост, што је једина сметња сообраћају између две државе? запитаћете ви. Зато ваљада што нема кредита, или ако је тај кредит одобрен, што одобрење није још стигло — знате ли ви где је себе Подгорица? Или је можда кредит стигао писмено, а буџетска година истекла и он се угасио. Па онда има и других могућности: због пречних послова није секција стигла да распише лицитацију. Можда је и расписала, па надметање није одобрено. А може бити и да се води спор између државе и области у чију надлежност спада изградња овога моста и ту се онда акта заводе, разводе, експедирају и већ знате како то све иде. Главно је да моста нема и да га по свој прилици још дуго неће бити.

Уз тај исти правац дошао би и онај Подгорица — Плавница — Језеро. Ту можете ићи возом изјутра, па чекати пароброд до после подне. Или ако то нећете, онда потражите шофера, који ће вас кроз блато и подводну раван од железничке станице довести до воде, одакле ћете чамцем до лађе, која за два и по до три часа стигне у Скадар. Па зашто не наспу пут од триста, четири стотине метара кроз ту мочвар? опет ћете запитати. Да вам не понављам исти одговор: може бити да је кредит одобрен, а може бити да није одобрен... и тако даље.

Остаје вам онај најлепши, најромантичнији, најзгоднији правац Котор — Будва — Бар — Скадар. Возити се украј мора, плавог и широког, видети Свети Стефан, Петровац и Сутоморе, градове Хај и Нехај, бити окружен приморским и копненим прорашћем, то је за ista задовољство. Имате ту и брегова и равни и планинског даха и обалског поветарца. Засењују вас боје и сетним вас чине старине, чујете наш лепи језик и уљушкују вас приче о бојевима Паштровића. И кажем вам били бисте стално у једном песничком расположењу, да се опет не приближује граница.

А њено приближавање значи одмах рђав пут, неповерљиви свет, нељубазне финансе, троме граничаре, маларију и кријумчаре. Ако не рачунате оне опасне окуке код Конфина, пут је до Печурица одличан. Ту још нешто поправљају, али око границе и оно, што је битно и због чега ће се сообраћај сутра угасити, то нико не дира. Камен је истина довучен и сложен странама пута, па тако стоји. Најзад ту ћемо се и којекако провући, него онде ниже карауле у Сутубини, где је земља набацана на пут, биће сутра занимљива представа. Сутра, кад падне киша и она се земља претвори у глиб. Онда сељаци из околине доведу две, три воловске запреге и чекају аутомобилске жртве. Поће грешни шофер донекле, па точкови упадну цели у блато, прскају и њега и сврзи у колима, укаљају га до очију, да већ смешан изгледа. И смеју се у глас и финанси и граничари. Од муке стане и озлојађени шофер да се смеје. Он, који је под метао камење под точкове излетао се и углављивао, прилази сељацима и погађа се да га за две, три стотине динара извуку. Душевни опет неки људи, те га извуку и пожеле му срећан пут на крају.

Данас би се наша веза с Арбанијом могла оцртати овако кратко и тачно: кад киша падне престаје сваки сувоземни сообраћај. Среће је те сам је путовао по лепом времену.

Кад већ пређете границу ви сте у рукама старешине карауле наше или арбанске. И онда све зависи од човека. Док је прошли пут онај арбански налазио за сходно да не пропусти ауто ни до наше карауле и остављао мојој довитљивости како ћу пртљаг пренети, сад је други старешина, неки Тиранац било врло љубазан. Док сам цео час чекао ту у караули да ми дође ауто из Скадра, он ме послуживао дуваном, наредно да се скувају две кафе, „ама добре", и забављао ме. Позвао ме шта више и на рачук, „ако не журим" и штета је одиста што сам хитао.

Што се тиче неке „војне готовости", како би се рекло војничким језиком, ње није ни на нашој, ни на њиховој страни. Јер кад Арбанци хоће по који пут да јаве што у Скадар, успеју после пола часа да добију везу. И споразумеју се на крају крајева: на пример да се види је ли пошао ауто, који сам поручно. А наши уопште и не добију везу с Баром. Молим их ја, рецимо, да јаве у Бар да ми дође ауто и они добију везу с Владимировом, али одатле је више немогуће. Поштар у Владимирову, који је и управник и телефонист изишао је. Куда је изишао — не знају.

— Па празник је и њему, господине, извињавају га граничари.

Тачно је тако.

Али и да се пронађе управник, веза с Баром је немогућа — празник је — не ради се по подне.

— Па добро, војници, кажем ја граничарима, претпоставите ви да вам се нешто деси на граници, како ћете да јавите?

— А,... нема ничега... све је мирно. А баш и да буде нешто, пуцали би...

И јест тако. Што се ја уопште секирам за туђ посао.

Граница је и свуда је мирно, па ипак се непрестано јавља. По дужности. Тако у Тирану стигну извештаји: у дебарском пољу четири пука пешадије и не знам колико пукова артилерије. Брже проверавај. Читава узбуна. Јесте, није. И наравно да није. Или ако к нама стигну гласови како се у Пишкопеји слегла силна војска, онда се из послетку види да су то три батаљона, једна маневарска страна, којом ће командовати г. Гиларди. Другом ће командовати г. Аранитас, па ће се судар десити тамо негде близу моста на Мањи.

Али има и потпуно шаљивих извештаја. Такав би био онај, према коме Југословени намеравају да дигну у ваздух новоподигнуту фабрику цемента у Скадру, пошто ће она да конкурише сплитском цементу.

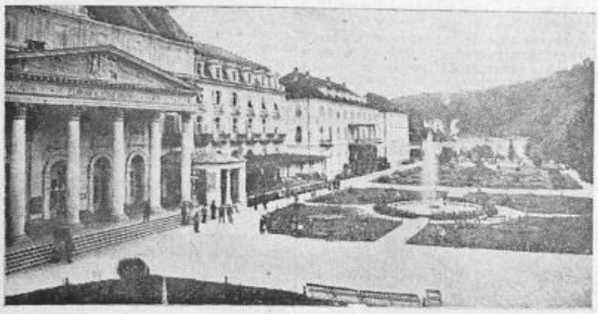
Милосав Јелић

Г. Штреземан у Берлину

БЕРЛИН, 1. августа. — Министар иностраних послова г. Штреземан вратио се у Берлин.

У Рогашкој Слатини сезона је у јеку...

— ОД ШУПЉЕ ВРБЕ ДО ПАЛАТА. — ОД К ИСЕЉАКА ДО БАЛОВА У ЗДРАВИЛИШНОМ ДОМУ. — КОРЗО, МАЦА РИ И БЕОГРАЂАНИ. —

Здравилишки парк

РОГАШКА СЛАТИНА. — После Бледа, несумњиво најелегантнија и најлепша бања у нашој Краљевини Рогашка Слатина — сада је у најјачем јеку сезоне. Сви хотели — „домови", како се овде зову — препуни су. Свет, и то отмен свет, пристаје да станује и по мансардама, само да би био у Рогашкој Слатини.

Овогодишњи главни гости су — Мађари. Београђана има врло мало, тако да се сви међу собом знају и готово познају лично. Има доста и Загрепчана. Али Мађара највише, већином из Пеште. Види се да је наша пропаганда у иностранству за наша летовалишта већ уродила плодом, јер је Јадранска обала пуна Чеха, а Словеначка кипти Мађарима, који ће лепу пару ове године оставити у нашој земљи. Треба напоменути да су ови исти Мађари — тако ми бар сами кажу — раније стално проводили лето у Абацији и на талијанској ривијери. Али још од прошле године прешли су у наше словеначке бање, благодарећи лепој и агилној пропаганди наших у Мађарској и Аустрији. Зато сада цела истарска обала зјапи празна, и Талијани кукају за ранијим гостима.

Није празна реч да је лепа словеначка бања, Рогашка Слатина, најотменија бања у нашој земљи. Дивни и огромни хотели као „Здравилишни Дом", чија велика сала не уступа по лепоти и раскоши ни једној сали у Београду, — треба видети њене огромне стубове од црвеног мермера или оне прекрасне гипсане радове, сала какве је само стара Аустрија знала да зида; — затим дивни „Александров Дом" који по своме положају на брегу, представља ретког у нашој хотелској архитектури; па елегантни „Љубљански Дом", затим оригинални швајцарски „шале" „Београдски Дом" или кокетни „Бели Крижˮ (а да не помињемо нешто старије али удобне зграде, као Штросмајеров или Загребачки Дом), све ове зграде са великим, удобним и сунчаним собама чиниле би част многим светски познатим бањама у Француској и средњој Европи. Чистота је примерна, каква се само може наћи у Словеначкој, на коју би многе наше српске бање требале да се неминовно угледају. Треба само погледати уређени парк и стазе по околним брежуљцима, па видети како су Словенци мајстори за хотелску индустрију, о којој ми ни појма немамо. Сећам се само мука, које је имао прошле године управник једне наше српске бање, када је морао цело пролеће да доказује обласном одбору, у коме су били на несрећу сами сељаци, колико је потребна музика за бању. И није требало много па да не одобре кредит за музику и поливање парка.

— Шта ће музика бањи, говорио је један, кад је и у моме селу нема! Ко долази да се лечи, томе не треба музика...

А бања без музике, то је као супа без соли, казао је једном приликом у Врњцима један стари пензионер.

У Рогашкој Слатини далеко смо разуме се од тога, јер имамо двем узике: воју и џаз. А ових дана управа бањска приредила је читав низ свечаности у част црквене славе мале елегантне католичке црквице Св. Ане. Тако је у очи славе, у четвртак 25. прошлог месеца, приређен сјајан ватромет, каквог скоро ни у Београду нисмо видели. Најлепша је тачка ватромета била велики ватрени крст са исписаним словима у свима бојама: А-Н-А. Сутра-дан била је свечана миса, а у суботу велики бал у Здравилишном Дому на коме су београдске даме и госпођице и ако су имале опасне противнице из Пеште показале и овом приликом своју отменост и укус. На крају игранке изабрана је краљица забаве, г-ца М. Тодоровић из Београда. За почасне даме изабране су г-ца Олга Рацић из Сомбора и једна врло лепа Мађарица.

Кад смо поменули горе католичку цркву, треба додати да у Слатини постоји и православна капела, са изванредно лепим иконостасом и богата у погребним стварима. Њен је свештених уважени београдски прота г. Никола Трифуновић, који је ову капелу сам и основао 1922. године, и којој је остао веран свакога лета, док год бањска сезона траје. Њему помажу у чинодејствовању и свештеници који су у бањи на лечењу.

Иначе, овамо бањска управа у свему гледа да пружи разнољења гостима. Тако смо само у једној, последњој недељи имали неколико гостовања Љубљанске Оперете, концерт загребачког надкантора Јуре, једну егзибицију познатог хипнотизера Свенгалија, који је често долазио и у Београд, а већ сваки дан биоскопске представе сматрају се за облигатне.

Рогашка Слатина даје утисак апсолутно монденске бање. Мада је на сваком кораку, међу и сувише, да нарочито млађи женски свет већ и замара. Рогашка Слатина има и то преимућство над Бледом, што је збијена, груписана, јер је сва у једноме парку, један је корзо, где се све види и све оцењује монденским критеријумом, док је Блед — на пример — раструен око језера, чија обала није мала, и хотели разбацани, често на прилично раздаљини. Бити елегантна у Рогашкој Слатини, за једну даму значи донети најмање десетак, па и више тоалета, које се сваки дан имају мењати, па и по два-три пута дневно.

Овој моди разлог је и лепо време које нас служи већ две три недеље. Свежи алпијски дах са словеначких гора, лепе шуме са уређеним стазама као у најлепшим парковима, пријатна слатинска вода, које има три врсте: за здраве „Темпел", за здраве и болесне („Стирија") и само за болесне („Донат"), елегантни хотели и добра храна, са нарочитом дивном белом кафом и млачним производима у „Швицарији", или отменим дењема са раковима у „Здравилишном Дому", војна музика у парку за време корза и увече „џаз" у великој сали, чине да се да пријатно летовати у овој дивној бањи.

Један оригиналан снимак из Рогашке Слатине

То је за здраве и младе. За старије и оне којима је Рогашка Слатина лечилиште, за њих је важније да напоменем да поред својих на далеко чувених лековитих извора, има два модерна купатила „Стирију" (које је у исто време и хотел, да може примати купаче — болеснике и на стан) и „Терапију". Затим да има више одличних лекара који надгледају лечење болесника, међу којима је Београду нарочито познат г. др. Лаза Ненадовић.

Бања је сада препуна гостију. До краја јула биће више Мађара, а од првог ће августа Београђани преовлађивати, тако ми је бар изјавио шеф уреда за станове. За ову бању, ако желите добру собу у време сезоне, имате се јавити још у априлу и мају. А није мали број гостију, верних Рогашкој Слатини, који осигуравају себи собе још у марту.

Ма да вам се препоручује да у јулу или августу не крећете у Рогашку Слатину, док нисте претходно сигурали себи собу, ипак овде је као у — београдском трамвају. Ма колико да је препуно, још увек један може да стане. Шеф станбеног уреда — најважнија личност за све госте бањске, који немају стана — је љубазни Фр. Новак, који успева да задовољи милион жеља гостију. Треба постајати у његовом уреду само пет минута у времену кад је дошао воз са новим гостима, па чути њихове жеље и захтеве, и човек са слабијим нервима — побегао би. Али хладнокрвни г. Новак отаљава госте са уређеном словеначком предусретљивошћу и хладнокрвношћу.

Да завршимо оним чим смо требали почети — историјатом ове бање. Није без интереса овде укратко развој ове срећне долине — „словеначког раја" како га је назвао не без разлога један захвални гост — од оног дана када се пре три века са извора који је текао кроз суву врбу, ловећи овуда први пут напио свеже киселе воде нико други до Никола Зрињски, познати бан хрватски. Вода му се допала, и он се излечио од болести јетре и слезине. Да ли је Зрињски разнео славу Рогашког извора у високе кругове или не, тек не подлежи сумњи да се вода у боцама ускоро почела извозити у ондашњу „царствујућу Вијену" — Беч. Већ 1679 пишу се научне књиге о њој. А 1721 цар Карло Четврти „привилегиумом привативумом" једанаесторици грађанских апотекара у Бечу даје право да воду извозе и продају. Тада апотекари за прве заграђене паре на киселњаку, ондаше поток и почеше рационално пунити флаше под надзором једног лекара из Птују. Трговина им је толико успела, да су у прве три године само у Бечу продали до 20.000 флаша воде. Из захвалности подигоше они близу извора од белог камена кип Св. Ивана Непомука, који и данас постоји. Од овог времена до данас прошла су два пуна века, бечки апотекари давно су већ изгубили право на експлоатацију ове воде, али она још увек тече. Сада од једног извора има три, два новија су најбоља и најлековитија. Од шупље врбе дотерало се до пуна лата на срећу и здравље оздравелих, до пуна вечити Св Иван Непомук са распећем у руци стоји у сенци столетних храстова...

Т. Н.

КРОЗ НАШ ВАЗДУХ, ИСПОД НАШЕГ НЕБА...

Летимо од Београда до Скопља и натраг...

БЕОГРАД, 1.

Одлетесмо, долетесмо. Прво зебња, па страх, па херојство. Све онако како треба. А кад смо сели, онда је било све дивно: све пријатно, удобно, баш готово и сањани лет. И одосмо и вратисмо се...

А све је опет од почетка до краја ишло овим редом: Велико нестрпљење због првог лета Београд—Скопље, ово прво летење од престонице до Душановог града очекивано је са великим интересовањем, и ако је данас авијонски саобраћај свима обична ствар. Ваздушна линија Београд—Скопље која је благодарећи Друштву за Ваздушни Саобраћај у Београду, отворена, представља један значајан корак у развитку ваздушног саобраћаја. Сасвим је онда разумљиво да се прво летење од Београда до Скопља одележава једном свечаношћу. Та свечаност на Бежаниском аеродрому завршена је једним полетом авиона **Потез 29** у ваздух, према Скопљу. Тако је јуче по подне у 3 часа дочекано стварање нове линије између Београда и Скопља.

Први путници на авиону, који је летео ка Скопљу били су представници штампе, међу њима, ушећи инспекцију овог лета, поред смелог и познатог пилота г. Стрижевског и директор Друштва за Ваздушни Саобраћај г. Тадија Сондемајер, као и дописник америчке уједињене штампе г. Харисон.

Кад се плави авион **Потез 29** устремио у висине и када су новинари кроз прозоре одмахивали на поздраве многобројног света на Бежанији знало се већ да ће авион за пуна два сата прећи једну огромну ваздушну линију од 350 километара.

Авијон лагано устрепти, точкови већ не додирује земљу. Летимо лаганим као птица покретом, уздижемо се, остављајући за собом мали облак прашине. Летимо! Мотор почиње да заглушује уши, затварамо прозоре и удобно се нас петорица намештамо у фотеље и гледамо тако се пред нама указује једно огромно обиље нагомиланих покошених њива и усталасани зелени кукуруза. Лака мала завеса од тила трепери и дрхти, док се цео мотор као огромна птица тресе. Авион је стартовао. Пилот г. Стрижевски окреће се нама и, смешећи се кроз кружни прозор, даје знак да је свршено са поласком. Лагано и сасвим правилно пилот узима висину и пењемо се 200, а онда 500 метара и огромном брзином остављамо за собом ушће Саве и Дунава заинтересујући поглед на београдске прашњаве зграде, које нам остаје са десне стране. Пред нама је велики пут. Авион даје утисак да се не креће и ми се налазимо већ на висини од 1000 метара. Простор пред нама као да се не помиче. Ваздух је готово исти и изнад планинама и изнад ливада. Висина је. Али метар показује сада 1200 метара и ми већ у три часа и 10 минута имамо на видику Смедерево. Испод нас указују се четвртаста пожњевена поља жита, која су од дугог стајања у комарама изгубила своју боју, те нам са наше висине изгледају као какав сиви паркет неке раскошне дворане. Изнад 1200 метара летимо изнад Гроцке. Дунав се испред нас са својим огромним масама замуђене воде лагано ваља, док сунце невероватно жарко пече у наше прозоре и прави сенке на другом крилу авиона. Дунав се и даље вијуга. Господин Сондемајер, окрећући се нама, шапатом, ширећи уста, хоће да нам каже да се на левој страни налази Смедерево. Испод нас промичу таласасти и огромни зелени смедеревски виногради. Од Смедерева видимо град Деспота Ђурђа. Светао дан дозвољава нам да видимо и са 1500 метара. То ће нам се догађати преко целог пута. У 3 часа и 20 минута већ смо напустили леву обалу Дунава и авион лагано заокреће долином Мораве.

Далеко на хоризонту помаљају се испод нас плодне и у бескрај пружене равнице око Мораве. Морава је с наше десне стране. Ево нас изнад Колара. Са десне стране промичу сасвим нејасно оцртане контуре Космаја, док је иза наших леђа један огромаи пожар од сунчане светлости. Мотор зуји и не да да се говори. Довикујемо се. На висини од 1600 метара саопштавамо један другоме да се долином Мораве већ помаљају села и варош.

Испред пилота карта, која означава пут, лагано се одмотава. Висина је сада 1700 метара, а 3 и по часа. Нашу пажњу привлачи велики и невероватно раван као штап, блистав од сунца и песка, пут према Свилајнцу. Морава испред нас кривуда. Алтиметар показује 1800 метара. Ето Лапова! У даљини негде остављамо Крагујевац, а иза леђа остављамо Баточину. Прелазимо 140 километар на час. Помаљају се модре линије планине Хомоља, за вичаја злогласног Бабејића. Ето и Јагодине под нама. Њене куће скупљене у гомилу, чине се са наше висине као простор који би могло дете да прескочи. Летимо брзином од 150 километара.

Авион се тресе, планина остаје иза нас. 10 минута је до четири часа. Прелазимо Јагодину. Рефлекс од светлости сунца удара на Мораву и њене притоке, које се чине као да су огледала. Фабрика у Јагодини распознаје се. Већ су на видику и оцртавају се планински огранци Јухора. У даљини негде са леве стране наше налази се Ниш. Прелазимо лево Ђунприју и Параћин и већ смо улетели у ваздушни регион изнад Велике Мораве.

Планина Јухор задивљује нас чудним својим ограницима. Параћин оставља врло леп утисак. Фабрика Теокаревића указује нам се као каква укаплућена играчка и вагони нас на смех. Видимо Каленичку реку, која се ено оним малим огранком улива у Мораву. На Морави је сасвим ошу сужен и смањен лик моста. Варварин је испод нас. Четири часа и пет минута. Лево се налази Ражањ, док се изглед на Сталаћ указује десно. Ево нас изнад планине Буковика.

Наша радозналост неће се ни после два часа лета задовољити. Никако не можемо једни друге да довикнемо, јер непрестано зујеће мотора пуни нам уши, једном монотоном, али снажном музиком. Сад је Морава десно од нас, а тамо у долини појављује се Јастребац. Лева страна Озрена већ је на видику. У једном брзом лету, који на нас не оставља утисак, јер је апсолутно искључено да се у затвореном авиону осећа летење, прелазимо Алексинац, онда Озрен. Мимоилазимо планину Бање и Шуматовац, који се прибио изнад Алексинца. У 4 часа и 20 минута обишли смо Ниш. Десно од Ниша, Добрич и улазимо у Јужну Мораву. По следњи огранци Јастрепца остају иза наших леђа, док прелазимо авионом брзину од 160 километара на час. Налазимо се на висини од 2000 метара. Она нам неће спречити да и даље видимо зелене и златне пејзаже, које уоквирује Морава и њене танке речице. Лево је Сува Планина. У 4 часа и 20 минута г. Стрижевски нам знаком и рукама показује да смо прелетели 340 километра.

Ево са десне стране од авионског крила Топлице: пуст предео под сунчаном жегом, без и једног села, пукао је у недоглед испод нас, док се у даљини види услед јаке светлости чак до Куршумлије. Лепо се распознаје хидроцентрала у Топлици. Остављамо Прокупље са десне стране, а у позадини таласају се узвишице. У четири и четрдесет минута прелетећемо Лесковац, а пред пилотом г. Стрижевским одмотаће се још једна страница карте. Ветерница без имало воде, сасушена, изненађује нас, с обзиром на пуну и набујалу Мораву.

Најинтересантнији део пута је, несумњиво, овај око планине Јисац. Висина у којој се налазимо сад је највећа 2500 метара. Једва се примећују огромни комплекси шума. Сунце се почело да замрачује. Наступила је мала бура. Ветар се појачао и тресе крилима, која се накрећу сад на једну, сад на другу страну. У сусрет нам иду многи влажни, тамни облаци. Чини се, као да ће сад бити кише.

Авион, под сигурном руком г. Стрижевског, обилази облаке и избегава тренутну буру. Испод нас за мало се разведрава и појављују се контуре планине Пољанице и Ињогошће. Ближу је Врање. Још десет минута до пет. За који час бићемо и у Скопљу. Авион је добио нов малан ток лета и, мирно продужујући истоветним зујањем мотора, у пет часова стижемо у Врање. Сунце је сада у паралелној линији са крилима авиона. Прешли смо и последњу станицу предратне Србије, и улазимо у ваздух Јужне Србије.

Запањује нас невероватно друкчији изглед и пејсажа и околине, који је сазрео, тежак и тврд, према пејзажу око питоме Мораве. Прелазимо Гњилане, где се лелују зелени кукуруз. У близини смо Карадага, скоисце Црне Горе. Пилот г. Стрижевски изненадно се окреће према нама и казује нам да смо већ на крају пута. Пењемо се изнад планине, лево остављамо Куманово, док испод нас лагано миле као дечја играчка путнички воз из Београда, који је пошао још јутрос из престонице. Песковите планине, промичу испод нас. Примећујемо да пилот смањује висину и да се авион спушта. У пет часова и двадесет минута налазимо се опет у висини од 1600 метара. С леве стране указује се Скопље са огромним бројем модерних кућа, над којима бљеште црвени кровови. Вардар мирно протиче...

Моји се другови дижу и чешљају.

Ту смо. Пет часова и двадесет минута. Прелетели смо ваздушну линију од 360 километара. Видимо аеродром и на њему сакупљене чла нове управе Друштва за Ваздушни Саобраћај. Пилот окреће лево и силази, маневришући. Авион под вештом руком г. Стрижевског лагано клизи у понор ваздуха. Ми се још увек налазимо на висини од 900 метара. Пет часова и 27 минута је и ми, опажајући, како с леве стране иза нас изостаје велелепна зграда позоришта и Официрског Дома, спуштамо се на аеродром.

Точкови авиона додирују земљу и ми смо већ у Скопљу где нас је дочекао г. Хоћера, заступник Друштва за Ваздушни Саобраћај за Јужну Србију. Уређујемо свој пртљаг. Једним малим фордом ево нас у царском Душановом Скопљу...

А онда натрат, и све исто, онако као и до Скопља, сасвим исто, и удобно, и забавно и пријатно...

Десимир Благојевић.

Дирижабл „Граф Цепелин" јутрос је кренуо за Америку

—:—

Фридрихсхафен, 1. — (Б. изв. „Правди"). — Дирижабл „Граф Цепелин" који је већ једном приредио лет у Америку, јутрос у 5 часова стартовао је под вођством г. Екенера поново за Америку. Дирижабл је кренуо у југозападном правцу. У 5.15 часова већ се изгубио у јутарњој магли. На дирижаблу се налази 18 путника и 5000 килограма пртљага. Прво је био план г. Екенвера да крену у западном правцу преко Ирске, али пошто је данас јављено да над Ирском бесни јака бура, дирижабл је променио свој ранији план.

„Граф Цепелин" је продужујући пут летео над долином Роне и намерава да прође преко Гибралтара и продужи пут за Азорска Острва. Предвиђају се неприлике на путу, пошто се са свију страна Атланског Океана јављају јаке буре. Ипак „Граф Цепелин" ће, летећи умереном брзином, моћи без тешкоћа да превали 3400 километара колико има до Азора. Код Лисабона и на облалама Португалије дувају јаки пасати, али то неће утицати на лет, само ће ми нимално смањити брзину лета „Графа Цепелина".

„ГРАФ ЦЕПЕЛИН" НАД БАЗЕЛОМ

БАЗЕЛ, 1. — (Б. изв. „Правди"). — Дирижабл „Граф Цепелин" примећен је јутрос у 6.05 часова над Базелом, у пратњи два авиона. Лет је био нормалан. Дирижабл је наставно пут у југозападном правцу.

ЛОНДОН, 1. августа. — Рајтер јавља из Вашингтона да је управа поштa објавила, да ће од сада примати пошту која ће бити испослата дирижаблом „Граф Цепелин", чији је одлазак из Леххерста за Фридрихсхафен утврђен за 7. септембар.

КРВАВА ЉУБАВНА ДРАМА У ДУБРОВАЧКОЈ УЛИЦИ

Радник Милан Глишић прво је заклао на свиреп начин своју љубазницу, па је онда извршио самоубиство

Данас се у три часа после подне одиграла у Дубровачкој улици једна крвава љубавна драма. Лимарски радник Милан Ж. Глишић једним великим касапским ножем заклао је своју љубавницу служавку Грим а по том зарно нож себи у срце. Већ више од годину дана они су били у љубавним односима. Радник Глишић становао је у Дубровачкој улици број 5 код свога брата хаузмајстора. У истој кући је служила и Ана Грим. У последње време дошло је између њих до оштрих сукоба.

Још пре годину дана служавка Ана је водила љубав са једним младим лаћарем. Одазивала је често код њега и избегавала је радника Глишића. Пре извесног времена тај лаћар узео јој је 2000 динара и није јој се више јављао. Ипак, она га је волела и опростила му је то. Пре три дана Глишић је наљућен изишао из стана у Дубровачкој улици. Није могао више да подноси љубомору коју му је причињала Ана. Том приликом јој је он рекао:

— Шта ћемо ми да радимо? Ја те волим и без тебе не могу да живим а ти хоћеш другог!

— Мрзим те! одговорила је Ана. Волим другог и то је све.

Данас у подне радник Глишић је опет дошао код Ане, позвао је у једну собу и упитао је шта она мисли од њега начинити.

— Ништа! одговорила је Ана. Ја те не волим и то је све.

— Па зашто сн ме онда раније варала, зашто нисн и пре говорила искрено?

— Онда сам те волела, а сад те мрзим.

— Лажеш и увек си лагала! Узвикнуо је гневно Глишић, извадио је из појаса један велики касапски нож и зарио га своју љубавницу Ани у грло. Кад се она срушила доле он је сасвим пресекао грло и она је одмах испахнула.

Потом је изишао у узани ходник који води излазу. Пред самим вратима подигао је крвав велики нож и зарио га себи у груд. Нож је закачио срце и радник Глишић је одмах пао, крв је јурила из груди и из уста. Издахнуо је после неколико минута.

Милан Глишић има свега 30 година а служавка Ана Грим око 27.

Лешеви су одмах пренети у Општу Државну Болницу ради обдукције.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Једна задружна манифестација на Косову

— СА СКУПШТИНЕ ЖИТАРСКЕ ЗАДРУГЕ НА КОСОВУ УПУЋЕН ЈЕ ТЕЛЕГРАМ НЈ. В. КРА ЉУ. —

ПРИШТИНА, 1. — (Б. Т. изв. „Правди"). — Јуче је Косовска Житарска Задруга одржала у овдашњем селу Суви До своју другу редовну скупштину.

Поред одличне посете од стране задругара, скупштини су присуствовали г.г. Вељa Ђ. Димитријевић, врховни аграрни повереник, Свето зар Стојановић, аграни директор, Васа Шалетић, управник савеза аграрних заједница и Никола Каданецки, стручни референт савеза.

Пошто је представио присутне госте, пред-

Г. Вељa Димитријевић

се ник задруге г. Сава Милићевић дао је реч врховном аграрном повереннку г. Димитријевићу.

Г. Димитријевић је лепим и пробраним речима изразио своје задовољство што му се са да прилика да и овим путем дође у додир са задругарима и са резултатима њиховог плодног рада. У своме даљем говору г. Димитријевић је пожелео Задрузи и њеним члановима срећан и користан рад који ће са његове стране увек бити свесрдно потпомогнут, исто онако као и сваки други покрет на бази добре заједничке задругарске помоћи и величине задружних идеја и задатака. Подсећа задругаре на потребу њихових властитих интереса и вели да се о тим интересима води рачуна на најважнијем месту и да због тога у сваком свом подухвату треба да осећају блнзу себе љубав Онога који највише брине њихове бриге и чије се проклamовање велике идеје данас постепено шире и остављају у кругу приватне и државне националне привредне и друштвене сфере.

Последње речи г. Димитријевића на Косову биле су су пропраћене спонтаним и одушевљеним усклицима:

— Живео Краљ! Живео! Хвала!...

— Живео први и највећи задругар!

Одмах после онога са збора је послат телеграм Њ. В. Краљу:

ЊЕГОВОМ ВЕЛИЧАНСТВУ КРАЉУ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА АЛЕКСАНДРУ ПРВОМ КАРАЂОРЂЕВИЋУ

БЕОГРАД

Чланови Косовске Житарске Задруге са своје друге редовне годишње скупштине, хитају да са највећом поданичком дужношћу поздраве Ваше Величанство са узвиком: да живи наш славни Владар и сав Његов узвишени Дом

Председник,
Сава Милићевић.

После овог телеграма који је изазвао нове усклике Њ. В. Краљу, одлучено је одмах да се упуте следећи телеграми г. Министру Пољопривреде др. О. Франгешу и његовом помоћнику г. М. Сретеновићу.

Господину
Министру Пољопривреде
Др. Отону Франгешу,
Београд.

Задругари Косовске Житарске Задруге, сакупљени на другој редовној скупштини, хитају да Вам изразе најтоплију благодарност на пажњи према Задругарству коју смо уочили приликом Ваше посете Јужној Србији.

Председник, Сава Милићевић.

Господину
Милошу Сретеновићу
Пом. Министра Пољопривреде
Београд.

Задругари Косовске Житарске Задруге хитају да Вас поздраве са узвиком:

Живела насељеничка мајка!

После овога, говорио је председник г. Милићевић о својој жељи да будући рад Задруге буде још плодији. Он је даље подсетио задругаре на недавно погинулог аграрног повереника у Пришгини Перу Славковића и на његов несебичан, пожртвован, поштен и савестан рад, чиме је оставио трајан спомен себи, а леп пример свима онима задахнутим покојником побудама.

После ових речи сви присутни устајањем одају пошту пок. Савковићу и његовом раду кличући: Слава му!

Прешло се затим на читање извештаја о раду Управног и Надзорног Одбора. Са задовољством скупштина је акламацијом примила оба извештаја. Из биланса Задруге види се да је поред осталога, као позајмица за семе издато 367.000 дин. задругарима и да је чист приход Задруге представљен у вредности од 41.935 динара.

За овим је председник, на предлог управног одбора, предложио скупштини избор заслужних почасних чланова Задруге г. г. Миљоша Сретеновића пом. министра пољопривреде, Вељe Ђ. Димитријевића, врховног повереника за аграрна питања у Јужној Србији и Светозара Стојановића, аграрног директора из Скопља. Скупштина је предлог једногласно и са задовољством прихватила, па још је г. Димитријевић, и у име остале господе срдачно захвалио.

Косовска Житарска Задруга броји 430 правних чланова. Један велики број је, поред ових, такође уписан у чланство и пријављен Суду за регистрацију. У житарским центрима Јужне Србије: Метохији, Куманову, Овчем Пољу, Пелагонији и Брегалници — Косово Поље представља највећи произвођачки крај а Косовска Житарска Задруга најизразитијег организованог представника — косовске житарске произвођаче.

Б. Т.

Самоубиство наредника Крсте Мирковића

Жандармеријски наредник Крста Мирковић извршио је данас самоубиство у Команди Места, у згради бивше Народне Скупштине. Наредник Мирковић убио се због тога што није имао потребне квалификације ради преласка у административну службу и за даље напредовање у њој.

Снабрањ у извозној сезони

И ако донекле звучи парадоксално, наш домаћи угаљ не може се у овој количини која је потребна употребити у домаћој производњи, јер га у том спречавају сметње у нашем снабрању. То се најбоље види у чињеници да нарочито фабрике у Војводини и Сему употребљују данас још једнако пењушки угаљ, и ако би им босански који има довољну количину калорија потпуно одговарао. Како се наиме угаљ не може често пута прикупити у великој количини на стоваришту због лаке горивости и других околности, а како се с друге стране често дешава да босански угљенокопи услед снабрањских тешкоћа не могу да отправе ни један део вагона са својим угљем, то се готово све фабрике покривају у суседним угљенокопима у Мађарској.

Нарочити застој опазио се у последње време откако закупник претовара у Броду предаје цео посао своме наследнику. Већ и само закључивање претовара не спада у најмодерније врсте администрације, а кад још додамо да је предавање дужности од једног на другог закупника узима времена од неколико недеља и да се на тај начин претрпаност бродске станице повећава, онда би природно било да се помиша на неку другу могућност. Међутим ако се већ остаје при овој старој пракси, требало би настојати да се претовар врши у што краћем року и да се за свако закашњење за које крнца пада на закупника овај подвргне казни. Било је времена кад су термини за превоз робе од полазне до завршне станице били краћи, али су се они пре две године продужили, па се и тако продужени не одржавају.

Ако свему овоме додамо да се прављење и набављање вагона и локомотива не врши довољно систематски — и да београдска станица за ускоро очекивану пругу још за извесно време неће бити готова, онда је разумљиво да привредни свет са жељом помишља на извозну сезону која је пред вратима, а која ће по свој прилици бити живља од оних у прошлој години.

КРОЗ БЕОГРАДСКЕ БОЛНИЦЕ

Општа Државна Болница

— БЕОГРАД 250.000 СТАНОВНИКА А ОПШТА БОЛНИЦА СВЕГА 800 ПОСТЕЉА. — БЕЗ САВСКЕ ВОДЕ! — ЗНАЧАЈАН РАД ПОД НО ВИМ УПРАВНИКОМ И НОВИМ ФАКТОРИМА МИН. ЗДР АЗЉА. —

— Знате, ово је за мене право изненађење што сте дошли! — узвикнуо је задовољно љубазни управник др. Пера Илић наставивши као с неким прекором.

— Ето, сви ви који би морали водити рачуна о овој неопходно потребној установи, а ви и ни они други компетентни, пролазите поред болнице као поред гробља, или каквог страшила!... А кад заволрнете, кад вас превари живот,

Управник болнице г. др. Пера Илић

онде сте сви, а онда тек дознате како се мало мисли о овом дому... Него, ипак, сто има изузетака. Почели су да нас упознајете, да брину о нама. Бога ми, не памтим кад се писало о овој болници. После толико времена, ето, „Правда" је дошла на ту одличну идеју да нас посети, да нас прегледа.

Г. др. Пера Илић је већ по своју физиономију, по својим манирима и боји гласа одличне добродушности. Типичан народни човек. Искрен но, без околишења, као да прича пријатељима о својој породици, говори нам о овој највећој здравственој установи у Београду. Његовим заузимањем и потпуним разумевањем уваженог г. др. Штампара, Мин. Народног Здравља је упућено велику и материјалну и моралну пажњу на О. Д. Болницу, што ће се, поред осталог, кроз три четири месеца видно показати отварањем велике модерне хирушке клинике, павиљона за туберкулозну и велике хигијенске савршено тех нички уређене болничке кујне.

Но, државна болница још за дуго неће моћи потпуно да задовољава потребе престонице. Сво седамдесет од сто болесника који не примају више од 10 дин. непосредне порезе у случају оболења траже уточишта у Д. Болници. Сем њих велики је број оних имућнијих и оних који долазе из унутрашњости. Свет из про виције свестан је да се при Др. Болници нала зе лекарски капацитети па не жали да превали велики пут да дође у престоницу. Кад би по једина наша већа надлештва, као што су Мин. Саобраћаја, Општина, Уред за Ос. Радника и др., имали своје болнице, Општа Државна Бол ница би била у сасвим другом положају. Ова ко, сад се догађа да се болесници, који би се морали да приме, враћају јер нема места. А онда, из истог разлога, неке се болесници от пуштају пре времена и упућују на амбулантно лечење. Другог излаза нема. Свега са 800 по стеља болница располаже.

Г. др. Сава Јанковић

Колико је могуће, колико дозвољавају средства, Болница иначе напредује. Оно друго, оне бараке дашчаре, већином су срушене. У бараками где је било одељење за венерične и кожне болести сада су смештене магацинске ства ри. Рушењем ових барака редуцирао се број болесника. То је на први поглед неумесно, али много је боље сместити мањи број болесника под нешто бољим околностима, но дозволити да се већи број лечи у нехигијенским зградама. То је и руководило управу да сруши бараке. Отварањем Хирушке Клинике и Павиљона за туберкулозне добиће се места за преко три сто тине нових постеља. То је значајна добит за Болницу. Сем тога клиника ће бити једна од најбољих и најмодернијих светских клиника. То се види већ сад. До јесени ће, тврде, бити уведене све инсталације и клиника ће се пре дати лекарима и болесницима. Садашња кујна, која снабдева храном око 1800 особа, грађена је још давно пре рата кад болница ни у ком случају није могла да прими више од 300 болес ника. Природно је да оваква кујна ни издалека не одговара потребама болнице, а нарочито броју болесника, па се с тога приступило гра ђењу нове, веће и модерније. А сем ових радо ва, зида се нова капела. Данашњу капелу пред ставља једна обична шупа. А болничке капеле не служе само в обредима, оне морају да буду на првом тигијанска склоништа по којника који вес треба да чекају по два три дана на сахр Нова капела ће имати одељење за православне, за католике и за му слимане и мојсијеце, а испод њих подрум за чување покојника до сахране. Њ. Преосвештенство Патријарх, обавештен о зидању ове капеле, изразио је своје велико задовољство ревнивим да ће бити најсређенији ако буде здрав и жив да је сам лично отвори и освети. Између оста лих детаља о потребама и пројектима Државне Болнице господин управник нам је још нагла сио изгледе да се садашња болничка електрич на централа реставурира тако да се истим трош ковима потпуно снабдевена струјом и Болница и околне клинике, и остале обавезне хигијенско здравствене установе.

После овог подужег разговора у канцелари ји управе, г. управник нас је провео кроз сва болничка одељења. Оно што нам је он већ рекао потврђује се на сваком кораку. Свуда се осећа труд, марљивост, добра воља одличних лекара и настојање да буде све у реду, а свуда се опажа недостатак оног битног: средстава.

Пролазећи кроз одељење др. Крстића и др. Коена око нас се окупило десетак младих лекара, асистената. На лицима им се види да би сваки имао да нешто каже и нама и г. управнику, но... љубазни др. Крстић, кратко, у име свих примећује:

— Ето, немате шта видети код нас. Овде би требало да буде здравље за болесне... Међутим, то иде тешко. Ономад смо, на пример, били принуђени да ставимо по два болесника у једну постељу. Онда, ово је хирушко одељење, и имамо само једну малу салу у којој се врше и операције, и превијања, и испирања ране и сви остали лекарски послови.

Идемо даље. Све је лепо, све је чисто, угледне но, примерно. Ну ипак, они који су ту напора посигнуто, нису задовољни. Има нечег што им смета опсежнији и слободнији рад. Ми тренутни пролазници не можемо то видети на час да смо навикли на луксузне клинике и санаторијуме. Кад се види она чистота, она белина постеља, осети она проветреност, чини се да је то све, да је то довољно. А није. Сви су нам нагласили: тек сад се почело озбиљно мислити на ову болницу.

У дечијем одељењу једино што је све у савршеној потпуности. Ту су нам лекари са задовољством отварали врата. Доиста, онакве постеље, онакве собице, онакву хигијену немају ни најбогатија деца код својих кућа. Све бело, чисто, мирише на свежину. Мале постеље, одељене једна од друге стакленим преградама, а у тим преградама деца су као у малим собама, као птичице у кавезима. При овом одељењу налази се сала с библиотеком Секције Српских Лекара за проучавање дечијих болести. То је једино лекарско друштво те врсте. Лекари нам обрађају пажњу на болести деце. Велики број малих болесника лежи ту због тровања растворењем содом. Колико их је са мо! Сваког дана скоро донесу по једно отрова но дете. Несретне, непажљиве мајке! Као да нема других средстава за прање веша! Што је најгоре, почеле су и сељанке да перу са каме ном содом. Научиле од варошанки па сад и њихова деца страдају. Ето видели смо неколи ко мајки са села како јецају над узглављем своје деце. Шта вреди то! Са осамдесет по сто нема помоћи, јер то је нежан дечји организам. Требало би већ једанпут увидети опасност од камене соде и приморати жене да перу веш са другим неопасним средствима. У другим држа вама о томе се води рачуна и продаја соде строго је забрањена. А онда још нешто: код нашег света влада уверење да се деца не могу разболети од туберкулозе, нарочито плућне. То је погрешно мишљење. Секција С. Л. за проучавање дечијих болести води о томе статистику. Показује се да туберкулоза уништава сићушну децу исто колико и одрасле. С тога, ако вам дете кашљуца, ако има ненормалну темпе ратуру, ако се превећ зноји, немојте на најго ре и потражите лекара благовремено.

Застајемо пред великом зградом интерне кли нике. Требало би нам више од сат да обиђемо све одаје те велике куће. У њој раде наши нај бољи интернисте др. Демонстен Николајевић, професор Радосављевић и још неки веома по знати. Г. управник нам тихо саопштава:

— Овде имамо једног болесника који је ипак ме познат као веома снажан и енергичан чо век...

— Господин Прибићевић?

— Ех, не знам... можда је и он. Уосталом, не чуди ме да ви боље знате од мене.

Предазимо из зграде у зграду. Станица за хитну помоћ и одељење за преглед и хирушко лечење увек пуно. Београд је велики. Сваког часа догоди се нека несрећа. Прело дана ово одељење да око 40 завоја и 60-80 прегледа и амбулантних лечења.

Прнјемно одељење, одакле се болесници упу њују у надлежна одељења, такође увек пуно посла. Др. Јевремовић са својим помоћницима до подне прими преко педесет нових посетилаца који траже помоћ болнице.

Најзначајније одељење, углед болнице и пре стонице, **Радиолошко одељење**, смештено је у једној доста неугледној згради. Г. др. Савица Јанковић шеф овог одељења ипак је задово љан. До пре извесног времена простор за ра диологију је био још скученији. Не само у згради, него уопште. Није се имало поверења. Данас сви увиђају шта значи радиологија у медицини. Г. др. Јанковић ради са 180.000 волти, апаратима најсавршеније конструкције, од којих је особље потпуно заштићено сигурним изолацијама. У свему ово одељење, где ради г. Јанковић, представља огромну вредност и добит не само престонице већ и саме државе, и баш ради те важности ми ћемо о њему ускоро говорити у једном засебном напису.

Најзад, поред свих ваљкања, поред свих не достатака, може се констатовати да се доиста почело мислити о Државној Болници. И, продужи ли се, неће бити дуго, имаћемо једну велику модерну болницу која ће потпуно од говарати потребама престонице. Г. др. Илић има пуно вере да ће се обећања и пројекти убрзо испунити.

ПАЛ.

Пренос посмртних остатака наших интернираца и таоца

—:—

САРАЈЕВО, 1. — (Изв. „Правди"). — Из Београда су се вратили г. г. Милан Божић, свештеник, Влада Сушић и Јован Пешут, који су отпутовали као делегати Удружења Интернираца и Таоца из Босне и Херцеговине. Они су посетили министра правде г. др. Сршкића и изложили му питање ексхумације и преноса посмртних остатака у отаџбину наших интернираца и таоца, који су помрли у Араду. Ми нистар г. др. Сршкић изашао је у сусрет овој делегацији и одобрио кредит од 50.000 динара, са обећањем да ће и даље потпомоћи ову акцију.

ВОЈВОЂАНСКА КОМУНАЛНА ПОЛИТИКА

Изјава г. др. Бороте градоначелника Новога Сада, поводом скупштине војвођанских градова

—:—

НОВИ САД, 1. августа. — (Изв. „Правди"). — Г. др. Бранислав Борота вратио се јуче са скупштине војвођанских градова, која је одржана у Вршцу. Г. др. Борота дао је вашем дописнику ову изјаву:

Г. др. Борота

— Скупштина војвођанских градова сазвана је у првом реду зато што сам желео, да градски начелници појединих градова чују експозе г. Борђа Радина, секретара Америчанско-Југословенског Удружења, који је своје услуге понудио војвођанским градовима, и који врши велику пропаганду у Америци у корист Југославије. Г. Радин је ступио у везу са америчким банкарима, који су приправни да војвођанским градовима дају један већи зајам. Г. Радин упознао је скупштинаре са радом Америчанско-Југословенског Удружења, које је прошле године издало једну књигу. Захваљујући овој пажњи и интересовању за нашу државу, г. Радин је могао већ прошлог месеца да преговара у погледу зајма. Он је америчким банкарима упутио један брзојав, на који су они одговорили да су у принципу спремни, да дају већи кредит, минимално од 10 милиона долара. Али њујоршки банкари интересују се у коју би сврху војвођански градови употребили овај зајам. Они су приправни да тај зајам дају, ако се он буде употребио за инвестиционе градове. Велико је преимућство овога америчког зајма у томе, што Американци не желе да врше техничке радове, за који дају зајам. Према инструкцијама које је г. Радин добио из Њујорка, он је поставио питања начелницима појединих градова, који су одговорили, да ће најкасније до 10. августа дати одговор на предлог америчких финансијера. Своје ће одговоре упутити Новосадској Градској Штедионици, која је центар ове акције.

Г. Радин остаје још два месеца у нашој држави. Верује се, да ће он још пре свог одласка моћи успоставити директну везу са америчким банкарима.

Већи део начелника војвођанских градова из јасно је да ће сваки од њихових градова требати зајам од један милион долара.

У случају да се овај зајам оствари то би било корисно не само за поједине војвођанске градове него и за целу државу, завршио је г. др Борота.

Свршеним богословима београдске богословије школске 1890 године

—:—

Драги другови!

Ове школске године настаје 40 година од како смо богословију свршили. Од бујних млади ња постали смо оронули старци. Изменили смо се у многоме. За тај дуги период времена шта све нисмо дочекали, препатили и искусили! Сме ло можемо рећи, да је у маломе отличена у ма најновија историја црквена и народна. Од нас 64 свршена богослова, преко половине отишло је Богу на истину.

Држим другови, даје у реду, да је умесно и оправдано, да се сви, који смо још у животу, ове године о Свештеничкој Скупштини (која ће се одржати 4. септембра) на два дана раније у Београду **последњи пут** састанемо, видимо, искрено о многим доживљајима поразговарамо, и да уједно скромно, заједнички, онако другарски **ту нашу четрдесетогодишњицу прославимо.**

Знам унапред, да се у овом, за нас веома важном предлогу, потпуно слажете. Како се рок прославе нагло ближи, то да би се она у свима појединостима на наше опште задовољство извела, предходно ми је неопходно потребно, да ми одмах доставите ваше тачне адресе, да бих вам благовремено могао поштом испослати програм прославе....

На другарски састанак сви, без изузетка и без изговора.

Све вас топло поздрављам школски друг

Стеван Самарџић,
парох београдски
Драгачевска улица бр. 46.

31. јула 1929. год.
Београд.

„Ко је најиздржљивији тркач"

—:—

Пошто је већи број мојих познаника упитао да ли и зашто се не јавим Далматингу г. Ружићу на тркачку утакмицу част ми је умолити уредништво да прими следећу моју изјаву:

Пре свега ја сам аматер и правила мојег Савеза за забрањују ми, да се такмичим са новац.

Утакмице у издржљивости без циља бесмислене су и неозбиљне, а такмица на тачна са циљем т. ј. на одређену стазу 5, 10, 15, 20, 30 или 40 км. нашло би се доста за г. Ружића. Г. Ружићу се стављам радо у тренингу на расположење у једном тачаљу на одређену стазу — ако ми то Савез дозвольава. Препоручујем г. Ружићу да се пријави Југословенском Лако Атлетском Савезу па ће имати такмица колико му је год воља. Наравно за његов успех противу савезних тркача не могу му гарантовати.

С одличним поштовањем

Димитрије Стефановић
првак и рекордер државе

ОДГОВОР Г. ДР. ВИНКА ВИТЕЗИЦЕ НА КРИТИКУ Г. БОГДАНА ПОПОВИЋА

Професор г. Богдан Поповић

»MONUMENTUM A ERE PERENNIUS«

(5)

Намера г. Б. Поповића је јасна: хоће да сачува ауторитет свој и својих колега који су за његов предлог гласали. Али тиме се не рехабилитује ауторитет, то би г. Богдан, као педагог, морао да зна; на овакав начин он може само да дискваликује ауторитет свој и својих колега у факултету. И то му је успело! Г. Богдан Поповић овде крије једну очиту тенденцију таквом диалектиком, која је само жалосна констатација за једнога „Оца наше критике", „нашег најбољег естетичара" и „великог педагога".

Какав је систем и метод г. проф. Б. Поповића важио као неприкосновен, као sacrosanctus, то се видело на испитима које је он водио. Моје је мишљење, и мислим да ће ми то признати и потврдити као тачно сваки онај који неће зна шта је наука и шта је Универзитет, да испити на Универзитету не смеју да буду ништа друго до научничка дискусија кандидата са његовим професором. Сав лексиконски материјал, све оно што нам служи као средство да дођемо до закључних, синтетичких резултата, све то се претпоставља као савладано, као пробављено, као узидано у чврсту кулу науке, у велебну зграду истине и лепоте. Дискусија испитна треба да је изнад тог материјала који је само средство а није сврха!

Код г. Б. Поповића је увек било обратно. Кад је после неколико семестара једном присуствовао мојем испитивању из упоредне историје књижевности, тражио је од једног кандида та да му набраја све лиричаре од најпримитивнијих почетака књижевности па до данас. Ја тако нисам испитивао ма да је он тако захтевао, и г. професор је после испита плануо кад сам му казао да је само суви материјал то што он тражи. Г. професор „Упоредне историје књижевности" на дипломске испиту са мајом књижицом Адолфа Штерна у руци, представљујући јој странице и регистар, могао је врло лако да докаже кандидату да не зна „фак та" и да је неспособан за професора! Кад сам ја покушавао мојим предавањима, вежбалним и на испитима да књижевне појаве сведем у групе по њиховоме унутарњем сродству и тако идејно створим једну органску целину, један живи организам из свих књижевности — један живот који пулсира — као у нашем телу — у различитим сферама из појединих својих цен тара, тада сам био проглашен од г. Богдана Поповића хаотичним! — Каква ли је то била тортура за студенте, када су морали приправљујући се за испит да памте факта свих литература редом, меморишући махинално, без мисли, без система, без реда, без логичног континуираног развоја, без идејне везе факата, без испитивања њихових узрока и утицаја! — Иста једно мучење које је учинило да је тај предмет постао страшило за кандидате, а чудовиште и једна немогућност и нелогичност за професоре у факултету за које је тај предмет увек био и остао проблем. Знам, да је понеки професор књижевности питао: Шта то има да значи, да професор упоредне историје књижевности у својим предавањима понавља оно што ја у моме предмету разрађујем. — Фактички је то питање потпуно оправдано код овакве наученачке и стручне праксе г. Богдана Поповића.

На тај начин је годинама у факултету сазре вало мисао да је то у истини један сувишан предмет — у који се за сад не може и не сме дирати — јер је дат »ad personam« господину Богдану у чији ауторитет се није смело сумњати. Тај предмет треба да се укида када буде г. Б. Поповић одлазио са факултета. Али на кога да се баци кривица?... Како ће се мотивирати то укидање најважнијег, најугледнијег, најнаучнијег и најмодернијег предмета? Замашно не са оним мотивом о коме су сви у факултету били на чисто — тиме наиме, да је г. Б. Поповић убио свако поверење у ту катедру; и, те грехове толиких деценија мораће да понесе на својим леђима онај који је био одређен да га наследи и то због тога, што тај човек није умео да стече све интелектуалне и моралне особине г. Богдана Поповића! — Кандидат катедре показао се дакле недостојним и по своме практичноме раду — јер није био „школе" г. Богдана, и по своме теоријском раду кад је написао два уџбеника која дотле његов ordinarius није стигао да изради. Тиме је доказана још једном она истина, да нема главе, ван оне г. Богдана, која би такав терет могла да издржи.

Али пошто се г. Богдану прохтело да и даље остане на Универзитету — као хонорарни професор, да чува своју велику баштину, да не би пала у невредне руке, катедра за упоредну историју књижевности се није укинула него је претрпела једну операцију коју је могла да изврши само једна таква вешта и извежбана рука као што је г. професора Богдана Поповића. Од целога тела остале су само ноге, глава је отсечена и бачена као непотребна; исто тако и труп и руке. У истини чудна операција! Од упоредне историје књижевности којој као материјал служи целокупна светска књижевност, ствара се „Упоредна историја књижевности" новијега доба; значи: без антике и средњега века! Значи: зидати на згради трећи спрат без темеља, значи брати зрело воће негде из ваздуха, значи оставити човека да живи без главе и трупа, тело без душе!...

Овај предлог г. професора Б. Поповића, да се оснује катедра за упоредну историју књижевности само новога доба, још је један доказ какве концепције има он о том својем предмету. Културне и уметничке тековине духа не даду се делити и цепати. То су живи организми који сежу преко свих времена и простора и вежу земље и народе једном духовном везом која се не да обухватити тесногрудим школским шематизовањем, ни рационалистичком мрежом хронологије. Литерарна историја није прагматичко-календарски догматизам развоја ни хронолошки индекс имена и бројева или инвентарна листа материјала како то мисле г. проф. Богдан Поповић и његова школа. Мрежа хронологије јесте погрешно преношење и наметање једне просторне структуре на нешто битно хетерогено, на нешто што се не да ограничити. Из тог шифрирања произашло је много кривог схватања појединих епоха, родило се много некритичке карактереологије. Цело благо људског знања и стварања обрађује се на тај начин само квантитативно и сполно физички моменат добива суверену аутономију.

Др. В. Витезица

— Наставиће се —

Са поштанских кола украден је један пакет у вредности 140.000 динара

Пре неколико дана нестао је са поштанских кола један пакет са обвезницама ратне штете у вредности 140.000 динара.

Филијала Хрватске Штедионице у Сремској Митровици послала је један пакет са 350 обвезница ратне штете филијали исте штедионице у Београду. Пакет је стигао на београдску станицу и одмах је предат аманетном одељењу београдске поште.

После тога овај пакет је имао аутом са осталим пакетима да се однесе у филијалу Хрватске Штедионице. Званичник Миливоје Савић, који разноси пакете и новчана писма од Официрског Дома до улице Краља Петра, а исто тако и у Балканској улици, примио је овај пакет и ставио га у поштански аутомобил. Пакет је био увијен у платну и тежио свега 3 килограма и 650 грама.

Ауто је стао пред Хрватску Штедионицу у Кнез Михаиловој улици. Миливоје Савић је предао једно новчано писмо а затим се вратио да узме и пакет. Међутим на колима није било пакета.

Званичник Савић је био запрепашћен. Није могао да верује својим очима да у колима нема пакет. Пребледео је и одмах је помислио да му је неко украо пакет. Избацио је све што је било на колима на тротоар, прегледао је сва ки угао, али пакета нигде није било. Савић је био очајан. Одмах је известио свог шефа да му је нестао пакет.

Савић је иначе, човек од преко 40 година. Дуго времена је провео у овој служби, а има већ више од шест година како разноси пакете од врло велике вредности и новчана писма. Увек је био савестан радник и у току службе никада му није ништа нестало.

Највероватније је да је пакет украден са кола у дворишту аманатног магацина. Јер, Савић је ставио пакет на кола, па је после тога отишао да пије воде. За то време од неколико минута неко је могао узети пакет са кола и однети га.

Савић је досада био познат као савестан службеник. Он је отац троје деце.

Мобилизација руских резервних официра у Москви

—:—

ПАРИЗ, 1. августа. — Агенција Тас јавља из Москве да се врши мобилизација руских резервних официра који живе на Крајњем Истоку и оних резервиста из класа 1922. и 1923. године који живе у области Владивостока, Хабаровска, Амура и Чите.

„Исушење бара у Мачви"

—:—

Данас, у броју 201 Вашег цењеног листа „Правде", изашао је чланак под насловом: **Исушење бара у Мачви**, у којем је погрешно јављено да сам ја као Генерални Директор железница царске Русије.

Молим Вас лепо да изволите дати у наредном броју Вашег листа (на истом месту и под предњим насловом), да нисам никада био у Русији у напред именованој дужности, као и да сам дошао у Краљевину С. Х. С. почетком 1921. године, а не пре четири године, као што је наведено у истом чланку.

Унапред захваљујући на задовољењу моје оправдане молбе, молим да изволите, Господине Уреднице, примити израз мог одличног поштовања.

Шабац, 29. јула 1929. г.

Инжењер С. Багенски

Влада г. Бријана знатно је учврстила свој положај

— ФРАНЦУСКА РАСПОЛАЖЕ СА ДОВОЉНИМ АУТОРИТЕТОМ ЗА КОНФЕРЕНЦИЈУ У ХАГУ. —

ПАРИЗ, 1. — (Б. Изв. „Правди"). — Јутарњи листови са великим задовољством констатују да се положај нове владе г. Бријана знатно учврстио синоћ после гласања у парламенту. Владина већина од 180 гласова направила је пријатно изненађење код свију, а то значи да су се радикали уздржали од гласања, како би учврстили г. Бријанов положај. Радикали се налазе потпуно под утицајем г. Ериоа који је јуче издао гесло: умереност и лојалност према садањој влади! У владином круговима се сматра да је ситуација сада потпуно јасна и да г. Бријанова влада располаже са ауторитетом, који јој је потребан за репарациону конференцију у Хагу.

Положај владе је дефинитивно учвршћен и лојално држање радикала омогућиће владин рад и у будуће, пошто нема ни најмање разлога да се ситуација компликује у данима, када је Француској толико потребна јасноћа у погледу спољне политике.

Долазак „Биљане" у Београд

Удружење старо-србијанаца моли своје чланове, да у што већем броју дочекају певачко друштво „Биљана", које стиже сутра суботичким возом у Београд.

1. и 2. Комплет: хаљина од цвећем ишараног крепдешина с крагном. Мантил од свила у складној боји, који је постављен материјом хаљине.

3. Спортски рађен мантил са штепованим појасем. 4. Прелаз између лета и јесени: кратак кеп без рукава од памучног жоржета било које боје.

ПОЗИВ

ЗА СКУПШТИНУ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ СА ТЕРИТОРИЈЕ БЕОГРАДСКОГ АПЕЛАЦИОНОГ СУДА

—:—

У смислу § 48. зак. о адвокатима и последњег става Уредбе Министарства Правде Бр. 31.320 од 20. априла 1929. год. у име Одбора Адвокатске Коморе у Београду, сазивам прву редовну скупштину Адвокатске Коморе у Београду за недељу 25. августа 1929. год., у 9 час. пре подне у сали Првостепеног Суда за округ београдски са овим дневним редом:

1) Предлог Одбора о пословнику Адвокатске Коморе, Одбора и Скупштине;
2) Предлог пословника Дисциплинског Већа;
3) Предлог буџета Адвокатске Коморе за 1929-30 год. и члански улози;
4) Одређивање износа уписнине за адвокате и адвокатске приправнике;
5) Правила за добротворне установе адвокатског сталежа;
6) Питања и предлози.

Бр. 160 (М. П.)
29. јула, 1929. год.
у Београду.

Заменик председника,
Др. Драгутин Јанковић

НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

Кроника Престонице

Београд, 1

Београдска Оперета: (21) „Соба бр. 139“ („Зеленебона“).

Пивница „Велика Србија“ (Престолонаследника Петра улица): Свако вече концертира Душко Попаз са својим оркестром.

Уметнички Павиљон: Архитектонска изложба.

Народни Музеј: (Милоша Великог бр. 58) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9 - 12 часова а за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан.

Етнографски музеј: (угао Бирчанинове и Милоша Великог улице). Отворен од 9 – 12 и од 15 — 18 четвртком и недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан.

Читаоница Савеза Трезвене Младежи (Скопљанска бр. 5-II.) — Отворена од 14—19½ часова.

БИОСКОПИ:

Нарципо: „Генерал Дон Мануело“ (Џилберт Ролланд, Мери Астор) и „Тиха улица“ (Марион Девис, Чарлс Реј).

Луксор: „Тоголан — Ручбан“ (Хајнрих Георг, Лоис Лерх).

Парамунт-Палас: „Јаки и слаби пол“ (Норма Ширер, Конрад Нагел).

Париз: „Живи леш“ (Пудовкин).

Дежурне апотеке: М. Живковића — Маџедоније бр. 4, Славковића — Краљ Милутинова улица 2, Антонијевића — Балканска улица 69, Саве Мрђеновић — Теразије 29.

Недељни распоред радио-концерата

— Београд 455 м., Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9, Берлин 475.4, Бреслава 321.2, Брно 432.3, Франкфурт 421.3, Келн 263.2, Лајпциг 364.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.2, —

БЕОГРАД

— Таласна дужина 455 м. — У антени 2 и по киловата —

Сталне тачке свакодневно: 11.20: Званични извештај о водостању. 11.35: Објављивање дневног програма. 11.45: Званични извештај о водостању. 12: Тачно време.

ЧЕТВРТАК, 1. август:

17: Час за домаћице (предаваће г. Александра Петровића). 17.25: Радио џаз-оркестар. 18.30: Предавање о Цецјлону. 20.25: Песме из свих крајева наше Краљевине. 21.30: Тачно време, по том новинарски извештаји. 21.40: Брак из љубави, шала у 1 чину од А. де Лорда. 22.05: Радио-квартет. 23.05: Грамофон.

ПЕТАК, 2. август:

12.10: Грамофон. 12.30: Приредне вести. 12.45: Грамофон. 13.30: Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде“).

17: Час за жене. 17.25: Радио-квартет. 18.25: Излети на Сави и Дунаву. 18.35: Из живота београдских педагога (предаваће г. др. Марка Крстића). 20: Немачко-српски диалози (г-ђа зр. Љупеска и г. Франичевић). 20.35: Час пеања г-ђе Иванке Маленовић. 21.20: Концерт на мандолини (г. М. Островски). 21.55: Тачно време, по том новинарски извештаји. 22.05: Радио-квартет.

СУБОТА, 3. август:

12.10: Грамофон. 12.30: Приредне вести. 12.45: Радио-квартет. 13.30: Новинарски извештаји (да је уредништво „Правде“).

17: Час за децу (тетка Бандић чита бајке). 17.25: Радио-квартет. 18.25: Из живота за живот (афоризми). 18.45: Час народног здравља. 20: Чувене депотице у историји (предаваће г. Велислава Спасића). 20.25: Радио-оркестар. У од мору тачно време и новинарски извештаји. 22: „Честитам!“ шаљива игра с певањем од Косте Трифковића. 22.35: Радио џаз-оркестар.

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

ЧЕТВРТАК, 1. август:

Љубљана 20: Концерт.

Беч 11: Музика. 20.05: „Циганска љубав“ оперета“.

Берлин 17: Забавна музика. 20: Популарни концерт.

Бреслава 16.30: Џазбанд. 20:15: Вече руских музичара.

Франкфурт 16.15: Концерт.

Кенигсберг 16.30: Забавна музика.

Лајпциг 21: Симфонијски концерт.

Праг 16.30: Џазбанд. 21.15: Швајцарско музичко вече.

Пешта 9.15: Концерт радио трио. 22: Циганска музика.

ПЕТАК, 2. август:

Љубљана 18: Концерт радио-оркестра. 20.30: Вече песама.

Беч 11: Музика. 21.30: Вечерњи концерт.

Берлин 17: Финске, шведске и норвешке народне песме.

Бреслава 16.30: Кафанска музика.

Франкфурт 22.30: Модерна музичка дела.

Лајпциг 22: Забавна музика.

Праг 16.05: Дует. 22.20: Војна музика.

Пешта 9.15: Балалајка. 22: Циганска музика.

НАЈИНТЕРЕСАНТНИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО-ПРОГРАМА ОД 29. ЈУЛА ДО 3. АВГУСТА

ЧЕТВРТАК:

Беч 20.05: „Циганска љубав“ оперета.

ПЕТАК:

Берлин 20: „Љубавни напитак“ опера од Доницетија.

Лајпциг 16.30: Одломци из немачких опера.

Хапшења и истраге у београдској општини

— ЂОРЂЕ ГРУЈИЋ ЈОШ НИЈЕ ПРОНАЂЕН —

Шеф Социјалног Одељења Београдске Општине, Ђорђе Грујић, који је оптужен од стране општине за проневеру општинског новца од 60.000 динара, није до данас још пронађен. Изгледа да се он врло вешто крије. Међутим, општински адвокат, г. Богомир Богић, добио је једно анонимно писмо, чији је садржај овај:

„Проневериласт Ђорђе Грујић крио се два — три дана код неких својих рођака из Кикинде, који станују у Београду у улици Св. Николе (прва кућа десно у којој је пекарница). Ту сам њује неки старац Јоца, са својим сином који ништа не ради. Код њих се Грујић њоку склањао, па је једне ноћи као жена преобучен дошао. Ово ће свакако комшилук знати, а полиција нека то провери“.

Верује се, међутим, да се г. Грујић крије у Београду код неких својих пријатеља. Карактеристично је да је један његов пријатељ измирио целокупну суму Општини, за коју је оптужен г. Грујић и настојао да Општина одустане од тужбе. Међутим, сви покушаји који су чињени да се одустане од тужбе, категорички су одбијени од стране општинског суда.

ТИХОМИР ТОПАЛОВИЋ УХВАЋЕН

Тихомир Топаловић, инкасант Општине Града Београда, који је оптужен за фалсификат као и за то да је вршио наплате осигурања и после свог разрешења од службе, ухваћен је у Врању где се издавао за трговачког путника. Сума коју је Топаловић на ове начине проневерио, износи 56.762 динара.

За њим је била издата потерница, али је Управа Града јавила да је побегао и да су агенти утврдили да је заиста био у Београду и отпутовао у правцу Крушевца.

Међутим, срески начелник из Врање је обавестио општинског адвоката да је Топаловић ухваћен у Врању и да се налази у рукама тамошње власти.

МАХИНАЦИЈЕ У КРАЂАМА ЕЛЕКТРИЧНЕ СТРУЈЕ

Општина Града Београда врши преко својих органа врло строгу контролу над прегледом струјомера. Досадашњим прегледом је утврђено да је пет београдских кафана вршило крађу струје на тај начин што је везана директна фаза са линије испред струјомера и прешта у инсталацију преко фиктивних осигурача, који су се налазили испред главног прекидача за целу инсталацију. Међутим, други су вршили крађу на тај начин што је мимо струјомера постављена непосредна веза између кључа и осигурача у сандуку и везана са линијом централе. Такође је утврђено да му пломбе којима су затворени струјомери нађене поврђене, те је, према томе, крађа вршена разним махинацијама у струјомеру.

Полицијске власти по овим тужбама општинског пуномоћника г. Богомира Богића истрагу, али о детаљима ове истраге нисмо могли ништа сазнати.

Велики успех г-ђице Смиљане Мандукић у Аустрији

—:—

Талентована и пријатна симпатична играчица г-ђица Смиљана Мандукић, која сада завршава своје студије игара, имала је већ неколико лепих успеха у иностранству, где је при

Г-ца Смиља Мандукић

казивала своју уметничку и стилизовану игру која обилује у оригиналности. Последњи пут г-ђица Мандукић је приредила вече игара у аустријској варошци Тулн, где је имала огроман успех и тамошња публика је дочекала као великим ентузијазмом. Приход овог вечера г-ђица Мандукић је дала за обнову гробова за време рата овде умрлих српских војника, којих има око 70 на броју.

Угледни бечки часопис „Дер Танц“ поводом вечера г-ђице Мандукић у Тулну написао је следећу лепу критику:

„Недавно је Тулн имао велику уметничку сензацију. Г-ђица Смиљана Мандукић, позната играчица по својим великим успесима у иностранству, играла је овог вечера у корист фон да за обнову ратничких гробова.

Она је премашила сва очекивања и дала чудновато лепу игру, показавши своју унутарњу снагу и инвенцију. Сем тога она је изазвала веома пријатан утисак са својим костимима, који су укусно одабрани. Што се тиче њене технике у игри, у томе је одиста савршена. Њена игра „Смртна пресуда 1793“ по казала је сву јачину њеног великог талента. У игри „На једном персијском тргу“ она је показала идеје, карактер и снагу стварања. У погледу ритма нема такође приговора. Вече је успело и г-ђица Мандукић је награђена бурним аплаузима“.

Г-ђица Мандукић се вратила сада у Беч да дефинитивно довршн своје студије, па се може рећи да ће она те студије са потпуним успехом довршити, јер је већ и као ученица показала да у многоме одудара од просечних уметница, па чак и од оних који располажу са маркантнијим талентом. Млада уметница има стварно лепу, завидну каријеру пред собом.

БУДУЋЕ МАЈКЕ морају поправити неуредну столицу, употребом наравне Франц-Јосефове горке воде. Управници универзитетских клиника за жене фале једногласно праву **Франц-Јосефову** воду, јер је угодна за пиће а њено се благо чишћење дејством показује брзо, и без сваких неугодних споредних појава.

17973

Писмо професора г. Владимира Ткалчића

Најучтивије Вас молим, да изволите у свом листу одштампати овај исправак:

Вративши се из Барселоне, где сам као делегат-аранжер наше државе био званично запослен код уређења секције наше државе на тамошњој интернационалној изложби, уповорем сам на чланак у броју 160. од 16. јула о. г. Вашег цењеног листа, што га је написао г. др. И. Невистић — (делимице на основу мојих усмених саопштења) — под насловом „Изјаве г. Ткалчића, управника Етнографског музеја у Загребу“.

У том чланку има пасус, који гласи: „Индустријалац С. Бергер продао је држави своју врло богату етнографску збирку; тиме је ударен темељ овом самосталном музеју. Затим се сабрао етнографски материјал из свих дотадањих музеја, а неки патриоти су поклонили музеју своје приватне збирке“.

Стилизација тог пасуса веома је незгодна па би се из читавог садржаја могла извести неисправна слика личности г. С. Бергера и његовог деловања. Тога ради сматрам за своју дужност, да као дугогодишњи сарадник г. Бергера и као његов пријатељ дадем ова објашњења.

Истина је, да је г. С. Бергер, бивши велеиндустријалац у Загребу, препустио године 1919. своју голему и на далеко познату збирку етнографских и уметничких предмета држави и то за своту од 600.000 аустријских круна т. ј. 150.000 динара платних у десет годишњих рокова; али ова свота **ни приближно** не одговара фактичној огромној вредности његове унутрашње непрошењене збирке, која великим делом садржи објекте каквих се у опште никаквим новцем не може више набавити. Поврх тога он је половину те своте намењио хуманитарним и гросветним сврхама тако да се према томе посве мирно може рећи, да је он своју збирку држави свесно поклонио, а не продао. Овим патриотским чином напосе а поред ванредних његових опште познатих заслуга нарочито око унапређивања нашег сељачког кућног занатства, стекао је себи непролазну хвалу целога нашег народа. Осниваљем Хрв. Етнографског музеја у Загребу, коме његова збирка чини главну садржину и коме још и сад приклања сву своју љубав и своје силе, окрунио је своје животно дело.

Захваљујући Вам унапред на сусретљивости, молим Вас да примите изражај мога одличног поштовања

Загреб, 25 јула 1929. г.

Проф. **Владимир Ткалчић**,
управник Хрв. Народнога
Етнографскога Музеја у
Загребу.

Изјава г. Шиљанског

Уредништву „Правде“ — Београд.

Молим Уредништво „Правде“ да одштампа следећу исправку: У рефератима господина Б. Богића, адвоката Општине Београдске, о стању ненаплаћене воде и струје изашло је и моје име са дугом за воду у динара 53.908.

Како сам по признаници главне благајне од 11-5.-1929 године исплатио горњу суму то молим да се ова моја исправка у следећем броју одштампа.

31. јула 1929. год. Београд.

С поштовањем
овлашћени инжењер
Драг. Д. Шиљански

СЛАВА ФИЈАКЕРИЈСКО КОЧИЈАШКОГ УДРУЖЕЊА

Фијакеријско-кочијашко и рабацијско друштво за међусобно помагање у случају болести и смрти прославиће своју друштвену славу Св. Илију 2. овог месеца у кафани „Стара Скупштина“. Сечење колача извршиће се у десет и по часова пре подне.

ПУТ СКОПЉЕ—ВЕЛЕС

Министарство грађевина одобрило је кредит од 206.609,45. динара за израду горњег строја на деоници државног пута Скопље—Велес. Лицитација ће се одржати код техничке секције у Скопљу 30. августа ове године.

ДНЕВНЕ ВЕСТ

—:—

Г. ДР. ДРИНКОВИЋ НА АНКЕТИ О ИСЕЉЕНИЧКОМ ПИТАЊУ У СПЛИТУ

Под председавањем министра социјалне политике одржаће се у Сплиту, како је утврђено накнадно, 5. августа анкета о исељеничком питању. Поред стручњака за ово питање од стране министарства социјалне политике, унутрашњих дела и трговине и индустрије, анкети ће присуствовати већи број делегата организација и појединаца, које тангира исељеничко питање. По свршетку ове анкете отвориће се у Сплиту такође под председништвом г. др. Дринковића санитарна конференција, која ће се позабавити условима за побољшање здравствених прилика у Далмацији.

КОНГРЕСИ ВИДОВИЋЕВОГ ЕТИЧКОГ ПОКРЕТА

Половином децембра ове године одржаће се у Сарајеву два конгреса Видовићевог етичког покрета. На првом конгресу узеће учешћа само чланови покрета, а на другом и представници културних организација из целе земље. На овим конгресима одредиће се правац даљег рада етичког покрета и израдити програм јединственог рада у целој држави.

ДОВРШЕНИ РАДОВИ НА МОСТУ ПРЕКО ТИСЕ КОД ТИТЕЛА

Министарство грађевина одредило је комисију која је прегледала и примила нови велики мост преко реке Тисе код Титела. Радови око подизања овог моста коштали су укупно 6.675.659. динара, од које суме на монтажу је утрошено 6.454.576. динара. Тителски мост је највећи друмски мост за сада у нашој држави. Дужина његова износи 434,60 метара.

ВЕЛИКИ ДВАНАЕСТИ ЗАГРЕБАЧКИ ЗБОР

За велики загребачки дванаести збор, који ће се одржати од 7. до 16. септембра ове године, чине се велике припреме. Поред осталог припрема се и пропагандно кино-позориште за посетиоце збора бесплатно. Приказаће се филмови из хигијене и профилактичне заштите здравља, из разних пољопривредних грана и филмови за пропаганду употребе гаса за кување и осталу кућињску употребу, као и из осталих грана, које спадају у општу привреду.

ДОВРШЕЊЕ РАДОВА НА ВОДОВОДУ У ПРИЈЕПОЉУ И ПРИБОЈУ

Министар грађевина г. Савковић одобрио је пројекте и предрачуна за довршење започетих радова на водоводу у Пријепољу, са предрачунском сумом од 353.345,90. динара, коју ће суму дати министарство грађевина и у Прибоју, где ће довршење радова на водоводу коштати 620.000. динара, од које суме министарство грађевина даје помоћ од 300.000 динара, а остатак ће се исплатити из кредита за јавне радове из касе општине прибојске.

УНАПРЕЂЕЊЕ ИНЖЕЊЕРА И КАЗНЕ ПРЕДУЗИМАЧА

Декретом министра грађевина унапређени су у наредну групу инжењери г. г.: Милан Бојић, Михаило Макај и Андрија Шајбер.

Кажњен је искључењем на једну годину дана од учешћа на свима државним и самоуправним лицитацијама г. Миња Дракулић, предузимач из Власенике. Отпуштена је из државне службе г-ца Драгослава Петровић, приправница Поштанске Штедионице.

ОДНОС ВОЗНОГ ЖЕЛЕЗНИЧКОГ ОСОБЉА ПРЕМА ПУТНИЦИМА

Поводом жалби од стране путника на некоректна понашања железничког возног особља и не давања тражених обавештења путницима, генерална дирекција железница и овога пута наредила је свом возном и станичном особљу да се добро упозна се регламентарним и тарифским прописима, те да може бити сигурно у давању информација, као и да буде према публици предусретљиво и учтиво.

ТРОШАРИНА НА КВАСАЦ

За сваки килограм квасца, према наређењу и новом правилнику министарства финансија, наплаћиваће се по 4 .—динара државне трошарине. Исто тако забрањује се повишавање цена квасцу, а у случају да се повише, сразмерно ће се повисити и трошарина. Сем тога наређено је, да се квасац може из фабрика пуштати у продају само у пакетима од по пола килограма.

ПРОЈЕКТ НОВОГ ЗАНАТЛИСКОГ ЗАКОНА

Министарство трговине и индустрије израдило је и доставило свима привредним организацијама на увиђај и примедбе пројект новог закона о занатлијама. О овом пројекту већ је дискутовано на једној анкети са представницима Радничких Комора, а ових дана ће се заказати и друга шира анкета, на којој ће узети учешћа и представници занатлија.

ПАЖЊА ГРАЂАНСТВУ

Дирекција Трамваја и Осветлења извештава све имаоце претплатних, службених и сталних трамвајских карата, да су према новим правилима службе, дужни САМИ при сваној вожњи показати своју карту кондуктеру, а при ревизији и контролору.

Ко се од г. г. имаоца ових карата не буде држао горњег прописа биће лишен карте.

Напомиње се, да изјава путника: „имам стална“, није довољна, већ карту треба припремити и кондуктеру при пролазу показати, да се овај не би задржавао у раду, док путник тражи и вади карту, нарочито када су вагони пуни публике.

Редовни путници, који плаћају карте за вожњу, моле се да траже карту од кондуктера, у случају ако је не би при пролазу кондуктера добили.

Из Дирекције Трамваја и Осветлења ДБр. 13891 од 30. јула 1929. године. 18355

ЗАБАВНИ ДЕО

Остварење немогућег пророчанства једне циганке

—:—

Половином прошлог века се десило у Дрездену да је Циганка врачара прорекла једној осмогодишњој девојчици, ћерци једног трговца, да ће се у своме животу 28 пута удавати. Ова девојчица, која се звала Хелена Петерман, пошла је први пут у позориште када јој је било 14 година. Представа је на њу толико утицала, да је одлучила да постане глумица. Мало позориште у Магдебургу, где је први пут ангажована, отпустило ју је као потпуно неталентовану. Њен први љубавник у Кемницу оставио је после две недеље. Тада се она упознала у Берлину са сопственикоm штале и милионарем Еленшлегером. Када је овај сву своју имовину изгубио на тркама, Хелену је узео у заштиту кајзер Виљем, чијом интервенцијом је она ангажована у берлинско царско позориште.

Доцније се доспела у Беч, где се удала за чувеног аустријског глумца Жирардија. Доцније, кад се с њим развела, она је под именом Хелена Одилон освојила публику Европе и Америке. Она је имала и на позорници и у приватном животу великих успеха. Љубавници су јој били херцог Д' Анрад, барон Алберт Рочилд, а и неке друге угледне личности. Било јој је тек 39 година, када је ова некада дивна ружа потпуно прецветала; њена лепота је нестала без трага и она је последњих година морала да продаје своје фотографије из младости по бечким кафанама. Недавно је умрла у Бечу у шездесет четвртој години.

Један стари пријатељ Хелене Петерман, који ју је од детињства познавао, израчунао је сада, са колико мушкараца је Хелена у свом животу живела као венчана или невенчана жена дуже времена. Дошао је до сензационог резултата да је таквих мушкараца у њеном животу било равно 28. Дакле дрезденска Циганка је ипак имала право, када је прорекла да ће се Хелена Петерман 28 пута удавати. Истина не увек са црквеним благословом...

*

ХОНОРАР ОД ЧЕТИРИ МИЛИОНА ДОЛАРА. — Једном је уредник једног великог листа посетио чувеног америчког „краља челика" Карнеџиа и замолио га да за његов лист напише један већи чланак, у коме ће изнети своја дугогодишња искуства у свом раду. Уједно да опише како треба организовати једно велико предузеће. Карнеџи је написао један одиста интересантан чланак, који је направно праву сензацију у целој Америци. Али одмах сутрадан Карнеџи је уреднику листа упутио једно писмо, у коме га је молио да га поводом хонорара за његов објављени чланак што пре посети. Уредник је одмах отишао Карнеџиу, а тада га је овај дочекао са овим речима:

— Молим вас да наредите благајни вашег листа да ми исплати на име хонорара мој чланак у вашем листу четири милиона долара!

Уредник је био запрепашћен и није могао доћи до речи. Тада му Карнеџи строгим гласом рече:

— Знате ли ви, г. уреднице, да сам ја у мом чланку изнео сва моја дугогодишња и скупо плаћена искуства? Она су мене коштала 4 милиона долара и ја само то тражим, ништа више!

Када је видео уредниково забринуто лице, Карнеџи се насмејао и изјавио да се само шалио и да никада не би могао да прими ни најмањи хонорар од једног листа који заступа јавне интересе.

*

МОЗАК ВЕЛИКИХ СИСАВАЦА. — Према испитивањима професора Вејгана, састављена је једна интересантна статистика о мозговима великих сисаваца. У погледу тежине мозга на првом месту долази кит чији мозак је тежак 7 килограма. После њега долази индијски слон са 5430 грама мозга, па афрички слон са 4379 грама. После овога тежина мозга појединих сисаваца нагло опада. На четврто место долази огромна морска крава, која је већ изумрла, са мозгом текшким 1400 грама. Најзад долази човек на ред. Код мушкараца је просечна тежина мозга око 1340 грама, а код мена 1260 грама. По том се ређају морски слон са 767, коњ и жирафа 680, морски коњ 670, мајмун 450 грама.

Познати немачки школски реформиста др. Кершенштајнер прославља 75. рођендан

ЈЕДНА ЧУВЕНА ВЕГЕТАРИЈАНСКА КАФАНА. — Једна од најстаријих и најчувенијих париских кафана постала је недавно вегетаријанска. Реч је о познатој „Кафе Прокоп". Данас је ова кафана променила своје име и зове се „Кафана код великог Сунца". Ову кафану основао је у 17. веку Италијан Франческо Прокопо; у њу су долазили Мармонтел, Волтер, Пирон, сви енциклопедисти, Дима отац, Зола, Мопасан и остали. Ту су књижевници и глумци веома често одржавали своје бурне протестне зборове против појединих позоришних управа или самих млада, које су према њима окрутно поступале. За време другога царства ова кафана је била окуп отменог париског света и њени посетиоци за неколико дана унапред морали су резервисати столице. Данас, све се променило. Огромна конкуренција, дансинзи и сличне новине, потпуно су потиснули „Кафе Прокоп", коју су нови сопственици претворили у вегетаријански локал. Велики ражањ за печење је изнет из кујне. Ту се сада кува само воћна и бильна храна.

45.000 ШПИЈУНА

— ТАЈНЕ ОБАВЕШТАЈНЕ СЛУЖБЕ ЗА ВРЕМЕ РАТА. —

Енглески публициста Ричард В. Роен написао је недавно књигу „Шпијунжа и контра-шпијунажа", која је ових дана изишла у Лондону. Он одмах у почеку своје књиге констатује да је за време светског рата било од стране разних затујених земаља упослено преко 45.000 шпијуна, и за ову војску конфидента (дошаптача) може се рећи да је за време рата имала много мање губитака, много мање људских жртава него сна права војска. Ровен на основу статистичких података утврђује да је за време минулог рата погинуло (стрељано или обешено) око 1.000 шпијуна, што значи два од сто од целокупног броја. На ратиштима је мало више од 19 од сто војника.

Позив једног шпијуна, према свему томе, није ни близу тако опасан, као што се то верује, али тиме наравно тај позив није постао часнији. Ровен прича веома занимљиве епизоде из шпијунског живота, он се наравно поглавито бавио оним шпијунима који су запажени на страни Антанте. Ровен се у Паризу упознао са једним шпијуном француских власти, који је био Немац по народности и он је присуствовао свима претресима, на којима се судило немачким шпијунима. Он је био тумач. Овај шпијун је са највећом хладнокрвношћу саслушавао смртне пресуде изречене његовим сународницима, а после процеса, хитао је да извести немачке власти о томе који шпијуни су осуђени у Француској на смрт, како Немци не би више рачунали на њих.

Енглези су о стању и приликама немачке флоте били увек најтачније информисани. У британском адмиралитету у соби број 40. био је центар енглеске рат не шпијунаже. Ту се састајали шефови информационе службе за британску флоту и они су располагали са огромним материјалом у погледу припрема немачке ратне флоте. Имали су оригинале и копије наређења немачких војних власти и копије најповерљивијих писама и дописа. Од куда су они то своје знање црпели?

Енглези су већи део тог материјала добијали од једног веома вештог и неустрашивог човека, који је звао Е. К. Милер. Овај човек био је одличан пливач и ђурач. Када су Енглези потопили неку немачку подморницу, Милер се спуштао на морско дно и не бојећи се великих опасности, које су му ту претиле, он је улазио у унутрашњост брода и претражио га. Обично се дешавало да је у потопљеним подморницама, у официрским кабинама наилазио на важне документе и поверљиве планове, који су откривали намере немачких поморских власти. Само једнога дана Милеру је пошло за руком да из једног потопљеног брода извуче око 1000 поверљивих дописа војних власти и тиме нанесе огромне користи британском адмиралитету.

Поред тога, Милер је био прави вештак у решавању компликованих шифара. Он је располагао са читавом књигом кључева за шифре и сваки тајни документ извештајни он је умео брзо да дешифрује.

Ровен помиње један нарочито интересантан случај. Енглези су на сваки начин хтели да се дочепају новог типа немачких авиона „Фокера" и стога су ради набавке потребних планова и описа ангажовали многе шпијуне. Енглески агенти у Берлину успели су да дођу у додир са једним немачким авијатичким официром, који је био необично озлојеђен због тога што већ давно није унапређен. Тај човек био је као створен за Енглезе. Они су му понудили 10 фунти стерлинга, ако пристане да се једним новим „Фокером" пређе немачко - енглески фронт и спусти се иза енглеске линије. Тако је и било. Официр се спустио на енглеском терену и за то је добио још 50 фунти стерлинга. Он је могао да оде у Енглеску, где је до краја рата живео, а после рата отишао је у Америку. Интересантно је да немачке војне власти нису до краја рата знале за његово издајство. Његови претпостављени били су уверени да су га енглески авијатичари приморали да се спусти иза њихових линија.

*

Нови шеф немачке полиције др. Валдемар Осовски

*

ФИЈАКЕР У ПАРИЗУ УЛАЗИ ПОНОВО У МОДУ. — Велике врућине које ових дана муче париско становништво, сад да су рехабилитовале стари париски фијакер. Утврђено је да је за време великих летњих жега много пријатније возити се фијакером него аутомобилом. Нарочито Американци траже фијакере и формално се туку када угледају неки трошни, стари париски фијакер. Парискн фијакеристи сада праве одличне послове и моле се свом заштитнику Светом Илији да ова врућина што дуже траје... Јер у том случају моћиће да зараде толико да и они купе аутомобил...

*

СИЛНА ЉУБАВ. — Она: Шта ти је ре као мој тата, када си му рекао да ниси могао да спаваш због велике чежње замном? — Он: Понудио ми је место ноћног чувара у својој фабрици...

STOMA

Једина антисептична и најбоља вода за негу зуба, уста и грла. Добије се у свима апотекама и дрогеријама. Цена флашн 24 динара.

13362

ЈЕДАН УДАР СИКИРЕ КОЈИ ЈЕ ДОНЕО 300.000 ДИНАРА. — У држави Њу Џерси прилично сиромашни млади фармер Џекоб Денбер може да захвали једном једином удару сикире што је дошао до велике имовине. Он је ових дана хтео да уклони из дворишта један велики пањ, који је остао после одрезивања неког старог дрвета. Тај пањ је Денберу сметао и стога је решио да га уклони. После неколико снажних удара пањ се распао и из његове унутрашњости појавило се злато и сребро у прилично великој количини. Денбер је занемео од чуда и није дуго могао да дође себи. Доцније, тајна је ипак објашњена. Денберов отац умро је пре неколико месеца услед срчане капље и пошто није оставио тестамент, његов син није знао где је стари Денбер сакрио своје благо, које је дугодишњим радом стекао и није односио у банку. На ону места, где се налазио пањ, налазила се једна шедуљица, на којој је била означена тачна вредност сакривеног блага. Вредност злата и сребра које је Денбер пуким случајем открио, износи око 300.000 динара.

*

ВЕЛС И КОНАН ДОЈЛ СВЕДОЦИ У ЈЕДНОМ КРИВИЧНОМ ПРОЦЕСУ. — Млади Енглез Корбет, који је дуже времена живео у Тулону, оптужен је пре извесног времена због тога, што је убио своју мајку. Он се бранио да је на овај очајни корак решио из милосрђа и сажаљења, јер није могао више да гледа како се његова мајка, која је боловала од рака, мучи. Претрес по кривици Корбетовој треба да се одржи кроз неколико дана. У овој ствари настао је недавно сензационални преокрет. Чувени енглески романсиери Херберт Џ. Велс и Конан Дојл телеграфски су известили пре два дана браоницу Корбетовог, у коме моле да се на претресу и они саслушају као сведоци. Ово је први случај, да се романсиери светског гласа својевољно пријављују за сведоке у једном кривичном процесу.

ЧАРАПА
са марком
„ROMANO"
најбоља је
БЕСПЛАТНО
ОПРАВЉАМО ЧАРАПЕ
И РУКАВИЦЕ
Депо чарапа и рукавица
БРАЋЕ РОМАНО
Кнегиње Љубице 14. 18361

ОСВЕТЛЕЊЕ УЛИЦА ПРЕ 400 ГОДИНА. — Људи су и раније осветљавали улице, наравно већ према постојећим приликама и могућностима. За време Римљана палиле су се ноћу буктиње, како би пролазници могли да распознају пут у мраку. У средњем веку су се улице слабо осветљавале, а тек почетком новог века, поједине општинске власти су наређивале становништву да своје куће споља осветљавају. Тако је париска општина равно пре четири стотине година, 1529. наредила свима сопственицима кућа да сваког вечера, почев од девет часова, ставе лампу пред своју кућу. Они који то нису чинили били су строго кажњавани. Пошто су употребљаване уљане лампе, улична свет лост је била доста слаба.

*

ВЕЛИКИ УМЕТНИК У МАЛОЈ ВАРОШИ. — Познати немачки глумац Матковски гостовао је често у околини Берлина, по мањим местима. Једном је тако гостовао у оближњој варошици Бернау. Пре представе Матковски је попио огромну количину коњака, тако да је завеса пре завршетка првог чина морала бити спуштена. Гледаоци су псовали и звиждали, помињући стално име пијаног глумца. То је чуо и сам Матковски и стога је он изишао пред завесу и довикнуо публици:

— Када један Матковски гостује у Бернау, онда је или луд или пијан! Ја волим да будем пијан...

*

РАДОЗНАЛО ДЕТЕ. — Ђак за време часа физике пита професора: Како то да упркос томе што се земља окреће људи не попадају са земљине кугле?

— Професор: У томе их спречава земљина тежа. — Ђак се мало замисли, па ће упитати: Добро, добро, али шта је било пре него што је тежа пронађена?

Генерал А. КОШКО:

Мемоари једног криминалисте

— Сцене из криминалног света царске Русије. —

23.

ОБИЈАЊЕ КОД ГОРДОНА

Сав је свет у Петрограду познавао радњу златара Владимира Гордона у Гостином Двору преко од Корпуса Пажева.

Изложени предмети нису се одликовали ни својим укусом, ни елеганцијом израде, него својим богатством и реткошћу.

Злато, сребро и цели водопади од дијаманата сијали су осветљени стотинама сијалица и нехотице су изазивали дивљење и пожуду људи, који су застајали пред излозима.

Кућа Гордон уживала је велики кредит, леп углед и многи су јој поверавали своје драгоцености у комисиону продају.

Одмах крај ове богате радње била је прислоњена једна мала продавница робе од хартије.

Једнога дана, месеца јула 1908, сопственик ове продавнице дошао је изван себе у полицију и саопштио да је приликом отварања своје радње приметио да је браву, која се иначе тешко отварала, врло лако отворио. Када је ушао, на своје велико изненађење нашао је радњу у мраку, јер је прозор био застрт великим комадом зеленог платна. Крај тезге видео је велику гомилу отпадака од цигле и једну велику рупу у зиду, који граничи са радњом Гордоновом.

Полиција, која је сместа изашла на лице места, потврдила је тачност овог саопштења. Ушавши у Гордонову радњу, она није могла констатовати величину крађе. Све је било опљачкано, разбијено и разбацано по радњи. Овде онде на поду су лежале табакере, кашике, сланике. Ове су сребрне предмете лопови вероватно одбацили. У дну радње налазила су се врата, која су водила у Гордонов кабинет, где је био његов писаћи сто и каса. Фиоке стола биле су обијене, а једна велика рупа од двадесет сантиметара у квадрату била је избушена у каси.

Гордон, који је обавештен телефоном, скоро је полудео када је видео овај призор. Било је муке док су га умирили и од њега затражили да састави тачан попис украдених драгоцености.

После целокупног прегледања он је констатовао да му је украдено најмање два туцета табакера, велики број брошева, наруквица и прстења. Али његов најтежи губитак била је једна врећица пуна дијаманата, различите вредности од једног карта па све до осам. Врећица и предмети украдени су из касе, где су би ли затворени преко ноћи, а остало је од нето из излога. Сребрнина је била на броју. Целокупна штета од крађе процењена је на 500.000 рубаља.

На тражење полиције опљачкани златар поднео је ускоро тачан опис нестали х предмета. Он је набројао све украдене предмете, тачну тежину метала и драго камење свако за себе. Још је придодао и напрте драгог камења израђене уметнички. Готово сваки предмет носио је ознаку „З. Г.". Ова је шифра припадала мајстору Гутману, који је обично радио за Гордона, а који је имао велику трговину са драгим камењем у Холандији. Умножен је велики број копија и фотографија овога тачног пописа и полиција их је послала свима банкама, заложним заводима и златарским радњама, не само у Петрограду и Москви него по целој Русији.

Увиђај на лицу места није дао никаквих индиција. Једино што се могло пред постављати са доста вероватности било је да су лопови дошли са југа или из Варшаве. Смелост, брзина обијања и особити квалитети алата који су оставили, потврђивали су то. Лопови из Варшаве и они са истока — најчешће Јермени и Грци — служили су се истим начином. Њихове су заједничке црте: дрскост, величина предузетог обијања и добар алат. Но они су се разликовали у менталитету: Пољак пред непобитним доказима престаје да пориче, док јужњак, а нарочито Грк, дотеран до зида, неће никада да призна, продужујући у свом систему порицање и онда, када је то сасвим бескорисно.

Полиција се бацила на посао са пуно полета. Десетак детектива било је расподато по целом граду и по свима местима где крадљивци уновчују свој плен. Многи су од њих обилазили кабарете и грчке и пољске ресторане. Лопови као да су ишчезли у ваздуху нигде им није било трага. Једино што су детективи могли да чују било је тихо говоракање: „Грци су учинили добар посао код Гордона". Пролазиле су тако недеље, али ни банке, ни заложни заводи нису ништа јављали, у пркос великих награда, које је Гардон обећао чак и за најмањи податак.

Истрага у афери Гордона била је поверена чиновнику К. Сасвим избезумљен после једномесечне узалудне и бескорисне истраге, дошао је да ме упита за савет.

— Покушајте срећу у јужном делу Русије. И онако се чују гласови да су обијање извршили Грци. Истрагу треба пре дузети у Ростову на Дону, у Кишењеву и Одеси — у свима омађеним центрима злочинаца са југа.

Он је то и урадио и после када је истагу са успехом привео крају, К. ми је потанко исприповедао своје авантуре на југу и прогањање „злочиначких сино ва лепе Хеладе."

Почео је са Ростовом, где је обишао све затворене и заложне банке. И када није ништа нашао, обишао је банке, које су давале новац уз гаранцију. И овде ни је имао успеха.

Из Ростова отишао је у Кишињев, где исто тако није имао среће. Одавде је отишао у Одесу где је, посматрајући заложене предмете, наишао на читаву серију драгоцености у чију се провенијенцију није могао ни једног момента посумњати. Два прстена са дијамантима, једна табакера и један златни ланац (од чистог злата) упућало је једно те исто лице на истој признаници. Сви су они носила марку „З. Г." и били су у Гордоновој попису који је К. имао код себе. Ово откриће донекле узбунило управу заложног завода, која је објашњавала благање ових предмета необавештеношћу. За време разговора, К. је приметио да се стручњак заложног завода све више офанзивно врти око њега, као да му жели нешто да саопшти. К. му је добацио један охрабрујући смешак а стручњак, изабравши један погодан моменат, шапнуо му је:

— У ком сте хотелу одсели? Говорећи такође тихо К. му је саопштио хотел.

— Доћи ћу вечерас тамо, рекао је стручњак продуживши свој посао.

Вео узнемирен К. је нестрпљиво очекивао ову посету. Око једанаест часова неко је бојажљиво покуцао на врата и, стручњак је ушао. Испочетка је изгледао неодлучан и заплашен, али се ускоро охрабрио сусретљивошћу и љубазношћу К.

СПОРТ

Разне новости

Са утакмица за немачко првенство између Харта Б. С. К. и Фирта, која је држана у Нирнбергу.

ЗАНИМЉИВИ ДОГАЂАЈИ СВУДА

ИГРАЧИЦА БЕЗ ОТАЏБИНЕ

Мис Рајан, која важи као једна од најбољих играчица тениса у дублу, хтела је да суделује на великој утакмици за цехар Вајтмана, али је надлежни савез одбио њену пријаву наводећи као разлог да није Американка. Поменута се додуше родила у Калифорнији, али живи одавно у Лондону и Сједињене Државе су једноставно престале да рачунају на њено суделовање. Како пак не може исто тако наступити за Енглеску, онда излазе да уопште нема отаџбине .... Сва посредовања Хелен Вајс, празнине света, остала су узалудна.

Делнус, немачка лакоатлетичарка из Минхена, успела је да у трчању на 100 метара постави нов светски (женски) рекорд. Њено време је изнсрно и гласи 12.1..... На том такмичењу пошло је и једној другој девојци, некакној Хенблајн да оборн светски рекорд. Ова је бацила ђуле 12.21.

Ал Сингер, амерички боксер, успео је да убеди ађно савлада Француза Андре Рутна, првака света у тежини пера. У другој рунди Сингер је задао један јак ударац десницом у врх браде. Рути је пао, али је опет устао. Био је међутим већ сасвим зашамућен и још два пута доспео на патос, што је навело судију да прекине борбу у корист противника.

Немачка би се збиља смела похвалити напредовањем у веслању. Њен меродаван савез објављује службено да располаже са 40,785 прописно пријављених чланова, који имају тачно 11,277 чамаца. Од ових су 3395 у приватном власништву, док су 7882 својина друштава.

„Југославија" је за свој значајни сусрет са плавима тражила судију из иностранства. Била је наравно потпуно у право, пошто се ниједно друштво у држави, тако као она, не може пожалити на злостављање од домаћих свирача. Оно што су дотични радили против ње прелази све границе и онда није никакво чудо што су првени тражили заштиту.... преко границе.

Кешмарки, ванредни мађарски лакоатлетичар, који је већ стекао међународни углед скакањем из залета у вис, покушао је срећу са скакањем из места и успео да са 1:52 постави нов државни рекорд.

Марта Норелиус, несумњиво најбоља пливачица на свету, није више аматер. Била је зле судбине да, једина од тајних професионала, буде ухваћена у прекршају прописа. Њу, изгледа, није много збунила промена. Без великог цапања помирили се са решењем и сад се пријавила да плива у Торонту на десет енглеских миља за... новац.

Француска је пре неки дан доживела веома пријатно изненађење. Женски спорт-клуб „Ле Нинет" постарио је у лакој атлетици два нова светска рекорда. У штафети 4 пута 75 метара постигнуто је време од 38.4, које је за три петине секунде боље од оног што је држао С. К. Шарлотенбург. У штафети 4 пута 200 метара направљено је изврсно време: 1:49.6.

Беренис и Филис Зитен, америчанске близнакиње, које имају свега по 17 пролећа, приредиле су у Ла Маншу једну генералну пробу. Препливале су 27 миља за одлично време од 6 сати и 55 минута и стигле сасвим свеже на циљ. Стручњаци верују да могу сигурно прећи из Енглеске у Француску.

Сепеш, из Будимпеште, који се необично истакао бацањем копља, поставио је нов мађарски рекорд са 66.15. Младић има тек 24 године, што значи да би се могао развијати још више.

Ференцварош, који се са нашим Шифлишом налази у Јужној Америци, зарађује тамо огроман новац. Рачуна се да би после завршене тур неје имао стрпати у своју благајну чист милион динара. Победа над репрезентацијом Уругваја, која важи као првак света, отворила му је сва врата. У Монтевидеу су (без обзира на цену) затражили реванш, што ће Мађари свакако искористити добро.

Лугран, боксерски првак света у полутешкој гости, одлучио је да пређе у сасвим тешке. Већ је бацио рукавицу победнику из сусрета Шарке}—Шмелинг.

Савез жели да Лугран претходно положи испит пред џиновским Поратом, који се опет попео међу звезде заслуженом победом над Кристнером. Загонетни Норвежанин је пун самопоуздања и тврди отворено да може Шмелинга успавати пре него што дође на ред десета рунда.

Лорд Бургле, који се врло свидео у Амстердаму, суделовао је на војничком првенству у лакој атлетици и претрчао 110 метара са препрекама за изврсно време од 15.1; оно представља нов војнички рекорд.

Селки, Мађарски првак у рвању, возио се чамцем на Дунаву. Изненадно је дошао на једно место где се вода окретала. Чамац се преврнуо. Две госпође, које су биле с њим, успеле су да се спасу, а Селки, који није знао да плива, нашао је смрт.

Енгел, немачки бициклиста, победио је у Келну чувеног Мескепса за две шаке. Борба је вођена за Велику Награду Европе.

Брикс, лакоатлетичар из Америке, бацио је мало ђула (од 3.627 килограма, 20.71 метара и тиме поставио нов светски рекорд. Стари је још од 1907. године припадао Ралф Розсу и гласио 20.60.

Белгија је у Хановеру успела да са 3:2 у вотер-полу савлада репрезентацију Немачке, која је на прошлој Олимпијади освојила првенство света. Гости су прво полувреме водили са 1:0. Благодареши одличном судији, ова оштра борба се завршила правилно.

Амштајн, Швајцарац, поставио је у Лозани, у присуству званичне контроле, читав низ светских рекорда у бициклизму. Јурио је на другу и постигао следеће:

За три сата превалио је **117.113 километара**; за четири часа 152.687 километара; за пет сати 188.211 километара; за шест часова 222.015 километара; 200 километара прешао је за 5:19:23.6.

Морџорис Гладман, деветнаестогодишња играчица „белог спорта" из Калифорније, одиграла је неколико првенствених победа и оставила тако добар утисак да је људи од разумевања сматрају као сигурну наследницу Хелене Вилс.

Киперс, немачки пливач, прешао је на леђима 100 метара за време од 1:10.8, које је боље од досадашњег европског рекорда.

Ламерс је у Бремену претрчао 100 метара за баснословно време од 10.4. Пре неки дан је Кер лингу исто пошло за руком... Или Немачка има ванредне спринтере, или се не.... мери тачно!

Бикар, један млади судија за лоптање, о чијој је способности пре утакмице у недељу испричана нашем сарадинку читава историја, ушао је у ред правих југословенских судија на тај начин, што је звиждао стално на штету црвених. Његовом кривицом „шумски људи" су свој први гол получили из чистог (двоструког) оф-сајда. Али није било само то. Уопште се добро утисак као да је новајлија добро схватио ону стару ствар: да овдашње судије нанме једино преко жртвовање „Југославије" могу направити каријеру.

Ален Жербод, највећи данашњи човек у борби са елементима, који у једној малој једрењачи већ неколико година лута по воденом свету, најзад се вратио у своју отаџбину, Француску. Овај Жербод је пре пустоловног једрења био одличан лакоатлетичар и тенисер од признате класе.

Жунић, боксер мува врсте и члан „Београда" извео је пре неки дан на Сави један јуначки подвиг. Некаквог господина, који је био пао из чамца, довукао је, већ онесвешћеног, на обалу.

Паолино је оперисан. Принуђен је на одмор од два месеца. Вест о његовом поразу биће је претерана. У оном великом одушевљењу Немци су раструбили целом свету да је Шпањолац настрадао био ужасно и да су га морали однети у његов кут. Филм је међутим доказао да је такав приказ борбе био савршено лажан. На њему се види да је Паолино сам, сасвим чврстим кораком отишао на своје место и онда се вратио да честита Шмелингу... Што је најзанимљивије, утврђено је лекарски да је побеђени повредио прст. Иначе не би прошао тако зло.

Венус се зове нов лоптачки првак Румуније. Друштву је пошло за руком да у присуству 7000 гледалаца у одлучној борби савлада Романију са 3:2.

В. Кустудић, наш сарадник, држи у среду, седмог августа, предавање о рвању преко радија.

Грађански, првак државе, огледа се у недељу са Хашком. Као што је познато, прошли сусрет „вечитих супарника" свршио са победом првених од 3:1. Истог дана овде се такође приређује дерби-сусрет Б. С. К.—Југославија".

Оснивање пододбора „Просвете" у Суботици

—:—

СУБОТИЦА, 1. — (М. изв. „Правди"). — Јуче је одржана овде успела конференција Босанаца и Херцеговаца у циљу оснивања пододбора „Просвете". Конференцији је председавао г. др. Ристо Јеремић, лекар и професор овдашњег правничког факултета. У своме говору, он је опширно образложио потребу оснивања овог пододбора из више разлога, који засецају дубоко у саму егзистенцију босанско-херцеговачког елемента, који живи у овим крајевима. Нарочито је подвукао да је потребно у свакоме погледу притећи у помоћ овдашњим колонистима, који имају овде да изврше велике борбе. Културно и просветно потребно је међу њима нарочито много радити док се они дигну до оне висине, која је овде и у овим приликама потребна. У ту сврху, а и у сврху међусобног моралног и материјалног испомагања, потребно је да се оснује пододбор овог удружења, које је за 25 година, свога рада у Босни и Херцеговини, много помогло и на пут извело огромну масу данас већ свршених људи у свима деловима наше државе. Рад тога, овдашњи Босанци и Херцеговци, већином бивши чланови и питомци „Просвете", да би се одужили према њој и њеном раду у прошлости и да би овде у овим крајевима наставили исти рад на помагању и просвећивању, решили су на јучерашњој конференцији да оснују и овде на најсевернијој тачци наше домовине пододбор „Просвете". На јучерашњој конференцији, изабран је акционн одбор у који су ушли: г.г. др. Ристо Јеремић, лекар и стари пропагатор „Просветиних" идеја, Душан Крњајић, свештеник, Божо Лемазовић, трговац, Иво Ђурић, професор и г-ђа Косара супруга Др. Мартиниса, лекара. Овај одбор имаће задатак да одмах ступи у контакт са главном управом у Сарајеву и да за идућу недељу спреми сав потребан материјал за одржање главне скупштине, на којој ће се изабрати и конституисати стална управа пододбора „Просвете" у Суботици.

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

—:—

Најстарија жива животиња је једна корњача у лондонском зверињаку, за коју је званично утврђено да је стара преко 300 година.

•

Већ и стари Грци бавили су се идејом искоришћавања сунчане енергије.

•

Фабрикација стакла била је позната још 3500. године пре Христа. На гробовима старих Египћана нађене су слике, које приказују дуваче стакла.

Фељтон „Правде"

Љубав мидинете

— Анрифал —

Јули, краљ врућине, који се раширио над градом, омогућио је Жозефу Жоболо двојако уживање: на првом месту овај одлични младић, захваљујући својој уштеђевини могао је да купи један мали аутомобил; затим, упознао се у једном бару на Шанз Елизе, са госпођицом Ањес Тендилие.

Једне вечери кад је изишао из банке, где је имао обично намештење, које је одговарало његовој интелигенцији, састао се с једним другом у неком бару. Овај је био са својом пријатељицом, продавачицом код једног славног женског кројача, коју је пратила њена другарица, манекен код истог кројача. Тај манекен била је Ањес. Једна лепа плавуша, са бледо зеленим очима. Одлучили су да вечерају заједно. Његов друг је имао аутомобил. Кад Жозеф рече: „Имам такође и ја кола", Ањес се задовољно осмехнула. Она је села до њега и оба су се пара возила у свежој хладовини Сене и Оазе. За време јела Жозеф је био с почетка ућутан. Али после је опазио да јој се свиђа и одлучио се да јој изрази своја осећања, а добио је овај одговор:

— Па добро... али вечераћемо доцније!

На повратку имали су прилике да у колима измене неколико речи о интимнијим стварима: Жозеф Жоболо није имао метресе; Ањес Тендилис, иако није била слободна, ипак је имала пред собом целе три недеље да буде сасвим независна. Кад су констатовали да то време одговара годишњем допусту Жозефа, видели су у томе прст судбине, и Ањес прва предложи:

— Шта мислите о једном путу аутомобилом?

— С вама? То је мој сан, одговори он. Можемо видети дворце Лоаре, које још нисам видео.

— Ни ја такође; то је срећа. То ће бити одлично. А кад се заморите или се зажелите да посматрате пејзаже, онда ћу ја да возим.

— Зар знате возити?

— Донекле. Возила сам једном три километра велика луксузна кола с мојим пријатељем Аргентинцем. Али ипак би се морала научити. Пошто су дани дуги, ви бисте могли на пример да ме чекате кад излазим из магазина, па ћу ја да возим кроз сеновите алеје Булоњске шуме.

— Врло радо, рече Жозеф. Али не заборавите да је контрола путева добро организована. Ако желите да возите за време нашег путовања, моаће те имати дозволу.

— Добро, узеће је пре нашег одласка. Па је једноставно. Зар не?

— Свакако!

— Дакле, до виђења, утра!

Били су пред вратима где је Ањес становала. Жозеф се удио да је прати к себи. Пољубиће се. Он је био одушевљен.

*

Сутрадан увече он дошао по њу и одвезли су се до тркалишта Отеј. Затим је зауставио и дао њој да вози.

— Нешто сам узбуђена, рече она седајући за волан. Опростићете ми ако направим какве погреше.

— Не бојте се. Препоручујем вам да будете мирни и да пазите. Тим пре што су моја кола сасвим нова и кочнице су још доста чврсте.

— Не бојте се да би вам могла што покварити? Само рдите...

— То не долази у обзир. Сад пазите, почнимо. Имате волан, полако убрзајте. Добро је. Сад другу. Не, не. То је за унатраг. Стој!

Као млади зец, кола се одједном зауставише. Ањес гледа Жозефа, пушећи. Он поче да се смеје, али усиљено:

— Поновимо и не журимо се. Право, убрзајмо. Врло добро! Друга, није рђаво. Сад трећа.

— Трећа брзина. Тако?

Страшно шкрипање поче да се разлеже из мотора. Жозеф осети у стомаку неко мучење.

— Није тако! узвикну он. Зауставите!

Ањес притисну одмах на огледалу за брзину уместо за кочење.

— Стоп! Стоп! Кочите!

Жозеф обриса марамицом зној, са чела, а Ањес рече:

— Овде! Била сам сигурна, али ви пре нагљујете!

Жозеф, сав нервозан одговори:

— Пре свега заповедајте вашим живцима и видећете да ће све ићи добро!

Од шкрипања до кршења, он је на крају констатовао да она вози већ доста добро укроћена кола.

Укоченог погледа и достојанствена, Ањес је зауставила.

— Видите сада, рече она, кад нисте рђави, онда одмах добро напредујем!

И задовољна сама собом рече:

— Пољубите ме брзо и реците да ли сте задовољни с вашом ученицом!

— Усхићен! уздахну он у једном страсном пољупцу.

*

Ах! љубав! После десетак лекција, нова и лепа кола Жозефова не би могла наћи кућа ни за оказион. Ањес, настојећи да избегне дрво, ударила је тачно на њега, сломивши и лампе, цео предњи део и крило; осим тога покварен је и управљач. Жозеф је почео да говори о целокупној ревизији а Ањес би спустила очи, извињавала се и изговарала:

— Опростите ми. Ја ћу наградити ваше страљење и доброту, мој драги мали професоре.

И она је била тако нежна и тако лепа да је Жозеф све опростио у нади скоре награде.

Ипак су почели да траже потребна уверења за дозволу. Једног јутра Ањес је примила позив.

У једном авени-у близу Екол милитер били су пријављени кандидати које је испитивао са мистеризоном тајном испод руке, позивао редом да покажу своју вештину. Жозеф је пратио. Ањес која је чекала на ред са бојажљивом сигурношћу.

— Госпођица Тендилие!

— Свде, господине! рече Ањес, која се кокетно попе у кола испитивача. Жозеф је остао немиран у групи кандидата.

Жозеф се надао да је, захваљујући њеној Ањес, била спремна и из теорије и из праксе: његово се срце пунило надом и помишљао на час кад ће заједно летети весело према Шанмору. Ањес се појави, забринутог лица заустављши кола пред тротоара. Испитивач јој рече врло учтиво:

— Надам се, госпођице, да ћете имати боље среће идућег пута.

Жозеф је ишао покрај Ањес и бојажљиво упита:

— Дакле није добро ишло?

Она се разљути.

— Наравно! Са вашим лекцијама овоме сам се и надала. Не дирајте ме! Између нас двоје све је свршено после овог неуспеха за који сте ви криви. Ако мислите да ћете ме још икад видети у вашим пржавим колима...! Ало! Такси!

Она се брзо попе у такси, а власник пржавих кола, са сузама у очима дао је своја кола на поправку.

Гусларска утакмица

На дан 6. октобра ове године, а под највишом заштитом Његовог Височанства Престолонаследника Петра, Српско Коло на Алипашином Мосту код Сарајева приређује велику гусларску утакмицу у Скопљу — Академију Народних Гуслара Певача у гусларју и певању народних гусларских песама. На дан 29. септембра приређује се у Алипашином Мосту предутакмица на којој ће се између најављених гуслара изабрати 12 најбољих, и то осам одраслих двоје од подмлатка и двоје деце испод 15 година.

Ове утакмице приређиване су и досадашњих година и имале су свој пуни успех. Српско Коло, које је примило на себе организовање ове утакмице, жели да као једно националнo културно друштво на овај начин сачува култ наших традиција и побуди успомену на наше народне прошлости.

Право такмичења имају сви гуслари наше отаџбине без разлике вере и народности вешти гуслању уз гусле са једном струном (гусле са две струне не долазе у обзир).

Уписивање се врши усмено, писмено, брзојавом и телефоном (телефон број 6) код Српског Кола на Алипашином Мосту.

Рок уписивања траје до 15. септембра ове године, пријаве после тога рока неће се примати.

Сви благовремено пријављени такмичари имају право на вожњу у пола цене трећом класом, т.ј. купљена цела карта треће класе вредеће име уз уверење одборно за повратак натраг.

За све победнице, који ће се такмичити у Скопљу сноси са трошкове одбор Српског Кола, зато су они обвезани да стоје одбору на располагању све док се не заврше утакмице, гусларске вечери, гуслања по школама и т. д.

Сви такмичари имају храну и преноћиште бесплатно. Састанак свих такмичара је дана 23. септембра ове године у 14 сати у Дому Српског Кола на Алипашином Мосту код Сарајева.

За прву награду немају право такмичити се ранији победиоци (Ушћумлић и Радак).

Делегати Југословенско-Чехословачке Лиге у Мостару

САРАЈЕВО, 31. — (Изв. „Правди"). — Јутрос су отпутовали у Мостар делегати Југословенско-Чехословачке Лиге. Њих су срдачно испратили многи угледни грађани са председником општине на челу. Делегати ће данас остати у Мостару, где ће у пратњи г. Салиха Бајића разгледати варош и околину.

ОГЛАС ОГЛАС

Сунчање! Ваздушна купања!

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ

Ваздух и сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.

ДРУГО ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ. ЦЕНА 10 дин.

У књизи се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце.

ЛЕТО И ДЕЧЈЕ ДОБА. — КУДА ЋЕМО НАШУ ДЕЦУ НА ЛЕТО?

Са списком свих места у нашој земљи која се могу искористити као дечја летовалишта и лечилишта. Цена 6 динара.

Обадве књиге добијају се у свима књижарама и код писца: Јованова 83.

Роман „Правде"

Острво страсти

— МАВРО ЈОКАЈ — 103

— Наставак —

Аталија је упозорила на једно необично писмо.

— Погледај, Тимеа, рече Аталија, узимајући у руке једно од тих дечијих питања. Уместо редовног печата, једна буба је стављена на писмо.

— А тек како је чудна боја овог мастила! додала је Тимеа. Метни и то писмо поред осталих, сутра ћемо га прочитати.

А нешто као да је гонило Тимеу да прочита то писмо, пре свију!

То је било писмо малог Додија.

Бацили су га међу остала писма.

Али дошао је мајор, свих 124 дечијих писама одједном су пала у заборав. Тимеа му је похитала у сусрет.

Срећни младожења је пре девет година исто тако предао букет са цвећем, али тада је невеста била она друга девојка!

И та девојка је сада присутна.

Ту се налазило још увек оно велико зидно огледало у коме се Аталија на дан пред венчање огледала да види да ли јој невестинска хаљина добро стоји.

Тимеа је прихватила букет са цвећем од мајора, ставила га у дивну порцуланску вазу, а затим му је шапнула:

— А сада ћу и ја вама нешто да поклоним! Нешто што сада неће бити ваше, него моје, а ипак ће бити и ваше.

Тимеа је однекуд извукла белу мараму за главу и показала је мајору.

— О, како је дивна! узвикнуо је мајор радосно.

— Хоћете ли да је ставите на главу?

На мајоровим уснама замрла је реч, када је погледао Аталију.

Она се сада својим погледом одала.

Тимеа је ништа не слутећи пришла огледалу, скинула с главе црну и на место ње ставила белу мараму. При томе је шапнула:

— Сиромах мој Михајло!...

А пошто је са себе скинула и последњи знак своје жалости за Тимарем, она је осећала као да јој је тешки камен пао са срца.

Бела марама није хтела да се учврсти на глави и стога је мајор понудио своје услуге:

— Можда бих ја могао помоћи?

Тимеи је одиста била потребна помоћ, јер у њено доба била је модерна висока фризура, која је била веома компликована.

— Ах, ви се у то неразумете! Помоћиће ми Аталија!

Тимеа то није изговорила са неком тенденцијом; али је мајор пребледео у лицу када је погледао на Аталију у том моменту. Он се сетио да је пре девет година Аталија исто тако рекла Тимеи:

— Оди, помози ми да привежем свој невестински вео за косу!

Аталија је у свакој Тимеиној речи налазила отров, који јој до срца продире.

Она је пришла Тимеи и почела да јој помаже да стави свилену мараму на косу.

Узела је у руке разне игле и укоснице. Њена рука је дрхтала. Са једном иглом она је прилично јако убола Тимеу.

— О ала си невешта! узвикнула је Тимеа и видело се да осећа јак бол.

— Исте речи као и пре девет година... Само што их је онда казала она друга... И то пред истим мушкарцем!

Тимеа није приметила, али је Качучука добро уочио онај муњевити, страшан поглед који је при овим речима обасјао цело Аталијино лице.

То је била ерупција вулкана страсти и беса, Аталија је у томе била необично вешта!

Лице јој је у томе моменту личило на змијин пљездо а очи на похлепне очи крволоног риса... Па тек оне стиснуте усне! Колика љутина и горчина су се иза тих усана скривале!

Тимеа, тек што је изговорила ове речи, већ се и окајала. Она је преклињала Аталију да се не љути. Загрлила је и пољубила.

— Немој се љутити, драга Аталијо! Заборавила сам се. Опростићеш ми, зар не? Не срдиш се на мене?

У том моменту Аталија је опет постала понизна робиња, са благим, равнодушним изразом на лицу. Она је умиљато одговорила:

— О, драга и лепа Тимео, само се ти немој на мене љутити! Нисам ја хтела да те убодем. О, колико си лепа са том дивном белом марамом на глави! Као вила!

И она је љубила Тимеина рамена.

Мајора Качуку је при томе обузимала језа, као нека страшна грозница...

АТАЛИЈА

Предвечерје именадана било је и пред вечерје дана венчања.

Ноћ пуна узбуђења.

Младожења и невеста седе у најинтимнијем салону. Они су сами. Имају толико још да кажу једно другоме, да им се сати пречињавају минутима а минути секундима.

Ко зна шта они не говоре?

Говор цвећа разумеју само цветови, говор животиња само животиње. А говор заљубљених људи само ти исти заљубљени људи и можда сем њих још само богови...

У другом крилу палате весели се разузданo друштво. То се послуга забавља на свој начин. Она ради и забавља се у исти мах. Вршс се припреме за сутрашњи велики дан. То је прави ратни поход. Није маленкост!

Г-ђа Софија је праћала овим одзвонима. Она није хтела да дозволи да се за ову свечану прилику дозове било неки куварски вештак, било се на далеко и на широко не може наћи таква куварица ко што је она. Она је ту вештину научила од своје мајке, без које се нигде у целој околини није могла ни замислити нека свадба или друга свечана гозба.

Све просторије, кујна, коморе, шпајзови и друге мање собице претрпане су разним намирницама, слаткишима и боцама разног пића. Има ту свега и свачега. То је читава велика трговина животних намирница, једна велика бакалница. Велики посао у кујни завршен је тек око 11 часова ноћу. Тада је већ било испечено што се требало испећи и све готово за сутрашњи дан.

Г-ђа Софија жели да се покаже великодушном.

Она је сазвала на окуп сву послугу, понудила је са свима оним колачима и посластицама, који за време приправљања нису баш успели и према томе се и не могу изнети пред госте на трпезу. А такви малери се дешавају и у најбољим кућама. Боме, послуга се овом необично радовала, било је ту шта и за јело и за пиће! Сем тога, у њима се појављује извесно гордо осећање: они су свију гостију окусили све ђаконије!

Г-ђа Софија је данас необично чедашна. А сем тога много и речита. Сад има многобројну публику која је слушала и била јој благодарна за богате дарове. Било је ту и вина. Сви се добро осећају, весели су и по неки далеј је са мо да се усуђује да пева, већ је дрско обргли о неку собарицу и тепа јој, а она се топи од велике среће...

А где је Аталија?

Она није ни тамо ни ту.

Заљубљени пар који шапуће један другоме слатке речи, мисли да је она код мајке у кујни, а они у кујни опет верују да је она у близини заљубљеног пара, посматра их и ужива у њиховој срећи...

Или можда баш нико не помишља на то бедно створење?

(Наставиће се.)

СЕНЗАЦИОНИ ПРОЦЕСИ

Жена која се педесет пута удавала и и шест стотина пута заручивала...

— ПРЕД ПРЕТРЕСОМ АДРИЕНИ ГИЈО —

БРИСЕЛ, 1.

Пред бриселским судом одржаће се ускоро један од најсензационалнијих процеса на свету. Летописи правосуђа нису сличан случај у опште још забележили, а сама ствар звучи толико чудно да се не би у њу могло ни веровати да се није у истини догодила у Белгији и да полиција не располаже са ствар ним документима, који су непобитни. Јер стварно је чудно: жена која се педесет пута удавала и шест стотина пута заручавала са мушкарцима разних професија, народности и разног доба старости! То ни у филму нема.

Оптужена је Адриена Гијо, која одговара за безбројне преваре учињене на штету многих мушкараца, а сем тога одговара и за многоструку бигамију. Ова жена се може назвати најпрепреденијом и најрафинираније варалицом која је помоћу лажних брачних обећања умела себи да обезбеди леп и удобан живот и да годинама вуче за нос многе и многе наивне и лаковерне мушкарце.

Колико је до сада утврђено, Адриени Гијо је пошло за руком да се у педесет случајева венча и то према прописима грађанског и црквеног брака, а сем тога најмање шест стотина пута се заручи вала са разним мушкарцима и у разним државама. Њој је данас тек тридесет година. Она је вакредно лепа и паметна жена, веома образована и свестрано вер зирана у многим пословима; на тај начин није јој било тешко да на рафиниран начин обмане толике мушкарце. Њене ни родитељи су Француз и Енглескиња. Њен отац је пре много година дошао у белгијску варош Берген и ту је имао ве лику трговину, која је одлично радила.

Премда је Адриенин отац био добро стојећи човек, он својој раскалашној ћерци није могао да пружи све оно што је она у својој раскошности требала. Већ као девојка од 17 година она је необично много трошила и непрестано сањала о неким авантурама са богатим принчевима и америчким доларским ми лионарима. Она је ускоро нестала из родитељског дома и дуго времена се за њу ништа није чуло. Ова авантуристичка душа није мировала. Пошто је од оца понела већу своту новаца, она је редом обишла све европске престонице, а највише се задржавала у Паризу, Риму и Бриселу. Сем тога посећивала је и чувена морска купалишта. Ту је узимала апартмане у најотменијим хотелима, давала послуги баснословни бакшиш и по моћу лажног, али вешто имитираног накита изазивала праву сензацију. Њу су сматрали за неку богату аристократкињу и сасвим је природна ствар, да су богати људи облетали са свију страна око ње.

Она је невероватно вешто увлачила у своју мрежу људе за које је рачунала да имају много новаца, говорећи им да она има у Белгији и Француској огромна имања, неколико фабрика и велике радње. Тако је Адриена брзо пристајала да се венча са по неким милијардером и када га је потпуно опљачкала и извукла од њега све што је могла извући, она се губила без трага и у другој вароши свој трик понављала.

За непуних 12 година она је по разним местима Европе педесет пута излазила пред олтар односно пред чиновнике општине, који венчавају а увек је имала код себе исправе, по којима се јасно видело да још није удавана. На тај начин она је многе и многе људе обманула. Кад јој венчања није пошло за руком, она се задовољавала и са заруком. И тада је од свога новог вереника увек успевала да под разним изговорима извуче велике суме, скупоцене наките и друге разне ствари од вредности, кола и т. д. Чим је свој циљ постигла, она је обично одмах и нестала без трага.

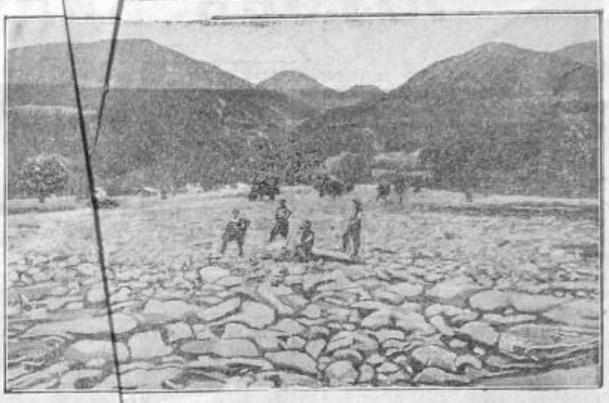
Ко зна докле би Ардиена Гијо вршила ове своје нечасне подвиге, да се није десио један необичан случај који је њеним махинацијама одједном учинио крај. У Ници прошле године, Адриена Гијо се упознала са једним богатим Енглезом, који јој се удварао. То је био млад индустријалац, који је имао неколико фабрика у Ливерпулу. Енглез је хтео да је узме за жену и он је запросивши њену руку, одредио и дан њиховог венчања. Али два дана доцније, Адриена Гијо се, без знања Енглеза, верила и са једним другим Енглезом, који је такође био необично богат човек. Овога је одмах првога вечера опљачкала, „позајмивши" од њега за невестинске тоалете 1000 фунти стерлинга. Сутрадан она је нестала из Нице. Овај други Енглез имао је у Ници брата, коме се жалио због овог немилог случаја. Он је тачно описао своју неверну заручницу, на што је његов брат узвикнуо:

— Па то је моја заручница, а не твоја!

Ускоро се утврдило да су два рођена брата постала у исто време жртве ове опасне хохштаплерке. Они су одмах по дневали пријаву полицији која је на основу постојећих података издала потерницу за све европске земље. После две недеље Адриена Гијо је у Бриселу пронађена и ухапшена. Она је на првом саслушању све признала и дала тачан списак „својих мужева и заручника". А сам тај списак износи дебели досије у судским актима.

Суђење Адриени Гијо одржаће се о вих дана.

СВЕТ У СЛИЦИ

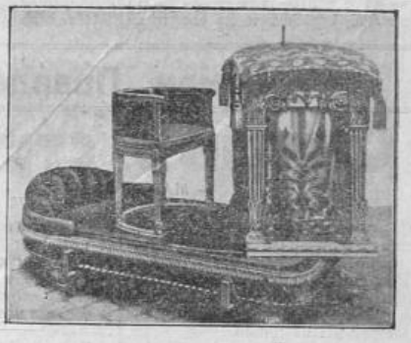

Страховито невреме у Северном Тиролу. Олуја је направила огромне штете и нанела велике гре песка и камења.

Први пут после 59 година папа је напустио Ватикан. Слика показује свечану литију од 25. јула о. г.

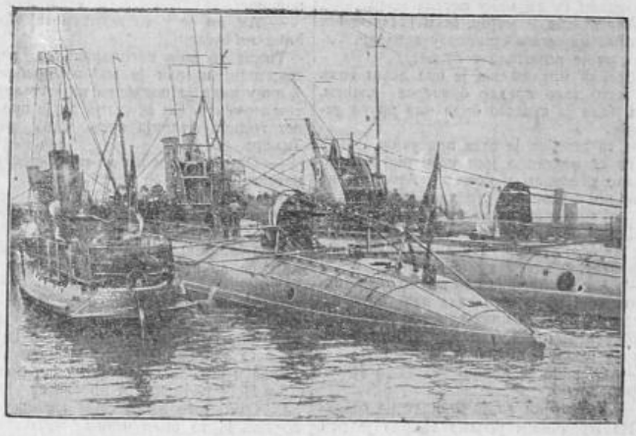

Лево: енглески мотоциклиста Тирел-Смит, десно: Немац Пецолд који су се и- такли на утакмицама у Нирбургрингу

Носиљка на којој је папа Пије Једанаести седео за време свог првог изласка из Ватикана.

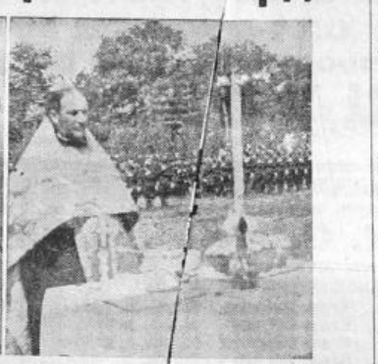
Ремек-дела архитуре: „Шумахер"-капи Килу.

Посета шведске флоте у немачком пристаништу Кил. На слици се виде и шведске подморнице.

ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА „ТОДАР МАРКОВИЋ" БЕОГРАД

Слава пешадијског пука Краљеве Гарде

Лево: председник владе са г.г. министрима војске и морнарице и финансија; у средини: Сечење колача; десно: војни прота г. А. Јовановић у тренутку служења

Пешадијски Пук Краљеве Гарде, који је формиран 1919 год. данас је уједно са својом крсном славом прослављо и десетогодишњицу своја формирања. Благодарење и сечење колача извршено је у кругу гардиске касарне у Топчидеру.

Око десет и четврт часова пристигли су већ сви гости. Министар војске и морнарице генерал г. Хаџић обишао је и поздравио постројене чете гардиста. Одмах за њим стигао је министар председник генерал г. Петар Живковић и са г. Хаџићем пожелео слављеницима срећну славу. При излазу у круг подигнута је трибина за чланове владе; с леве стране дугачак трам за официрски кор, а с десне, такође, трам за цивилне госте. Тачно у десет и по пуковска музика свира почетак службе. Пада команда „капе доле", и војни прота г. Алекса Јовановић почиње са чиноделством. Пред њим је домаћин славе гардијски потпуковник г. Љубиша Живковић. Свештеник г. Божа Лукић са својим хором гардијских питомаца одговара на јехтеније. Након сечења колача пред гардистима католичима држи службу благодарење свештеник Даворин Медвед, а пред муслиманима оца г. Хусејин Полић. Затим домаћин славе г. Живковић држи кратак говор. Изневши историјат краљевске династије Карађорђевића, велике заслуге и љубав према свом народу и узвишеност Њ. В. Краља Александра, позива војнике да као знак одданости и осећања части што су његови војници кликну: Живело Његово Величанство Краљ и његов Краљевски Дом!

— Живео! — Троструко, громогласно и искрено заорило се у грлима крших младића.

На трибини се виде високи гости: председник владе генерал г. Петар Живковић, министар Војске и Морнарице генерал г. Хаџић, министар др. Сршкић, министар др. Мате Дринковић, министар др. Лаза Радивојевић, подседник београдске општине др. Милослав Стојадиновић, заступник патријарха епископ карловачки Јерије и неколико генерала.

После свршеног чиноделства пешадијски пук Краљевске Гарде на челу са својом музиком про дефиловао је пред чланова владе и официрског кора. Затим.....

— Хоће ли ити још штогод? — упитали су новинари домаћина славе.

— Разуме се сад долази оно што је главно: закуска. И гости су почаћени изврсно.

По подне и пола пет на пољу пред касарном приређено је војничко весеље. До касно у вечер свирала је пуковска музика и играло се темпераменте народне игре. По подне је било и много готиђу који су са задовољством посматрали а и учествовали у весељу Краљевих Гардиста.

Долазак „Далмације"

—:—

СПЛИТ, 1. — (Изв. „Правди"). — Брод „Далмација", који је у Марсељу примио посмртне остатке наших ратника умрлих у Француској, стићи ће у Сплит 15. ов. м-ца.

Пред суђењем букурешким завереницима

БУКУРЕШТ, 1. августа. — Радор јавља да је завршена истрага по питању познате завере. Број умешаних у ту аферу износи 42, међу којима се налазе и 4 нижа активна официра. Пуковник Стојка и остала три шефа оптужени су да су покушали да наговоре друга војна лица да не испуњавају своју дужност. Осталих 38 оптужених одговарају за покушај завере против државног поретка и јавног мира. Поменута четири официра и неколико подофицира, који су се свечано обавезали да ће по сваку цену извршити наређења комитета, оптужени су такође и због непоштовања војне заклетве.

Истрагом су откривене појединости намераване акције. Из њиховог плана види се да су она са свега 42 завереника имали да заузму поштанску палату, палату правде и неколико државних зграда, као и да ухапсе чланове владе и више политичара. По примеру фашиста, они су чак били набавили прне кошуље и облачили су их када су одлазили на неколико својих ноћних са станака.

Суђење почиње 2. септембра. Судиће војни суд у Букурешту. Оптужени до тога дана остају у војном затвору.

Смртоносан пад са авиона

НОВИ САД, 1. — (А. Б. Изв. „Правди"). — Јуче у 17 часова погинуо је код села Будисава ваздухопловни поручник ђак-пилот Александар Хуидер, родом из Београда. Хуидер је јуче уз летио са новосадског аеродрома да положи пилотски испит. Због погрешне пилотаже његов је авион пао и он је на месту остао мртав.

Какво ће бити време

НОВИ САД, 1. — (А. Б. Изв. „Правди"). — **Прогноза за све крајеве:** Делимично облачно са умереним ветром. Температура се неће знатно изменити.

Београд—Нови Сад: већим делом ведро са слабим ветром. Температура ће се кретати између 20 и 30 степени. Сунце излази у 4.02, а залази у 19.05.

Смрт др. Кенингсбауера

БЕРЛИН, 1. августа. — Др. Кенингсбауер, председник баварског сабора, умро је ноћас.

Изложба београдског Фото-Клуба

Као што је већ раније објављено, Београдски Фото Клуб приређује септембра месеца ове године велику фотографску изложбу у новој згради Универзитета у Београду. Као рок за пријаву излагача одређен је 1. август.

Пошто летњи месеци представљају најпродуктивније време за наше аматере, то на молбу многих излагача, Управа Клуба је решила да се рок за пријаву продужи до 15. августа ове године.

Истовремено се извештавају гг. аматери да су за најбољу уметничку фотографију одређене следеће награде: од стране Клуба једна златна и две сребрене медаље, од Гевертове фабрике једна сребрна медаља и две награде у материјалу, од фабрике Мимоса једна бронзана медаља. Поред тога, са стране званичних и приватних кругова пријављено је неколико награда, које још нису прецизиране.

Овом приликом Управа умољава власнике старих фотографија (личности, догађаја из ратова и т. д.) које представљају изузену националну, политичку или фотографску историску вредност, да те снимке пошаљу о.мах Клубу ради излагања у историјској секцији. За сигурност оних снимака, као и за све остале, Управа Клуба се постарала да их осигура код једног београдског осигуравајућег друштва а поред тога и Клуб ће издавати реверсе.

Сва ближа обавештења могу се добити у Београдском Фото Клубу, Обилићев Венац 36.

Размештај особља министарства грађевина

—:—

Решењем господина министра грађевина премештени су по потреби службе ови чиновници: Зимздић Изет, п. т. чиновник из поште Јабланица у пошту Чапљина; Габалдо Виктор, п. т. чиновник из поште Широки Бријег у пошту Љубушко; Буха Стојан, кондуктер из поште Читлук у пошту Гацко; Поповић Божидар, приправник из поште Јагодина у пошту Наталинци; Бартол Иванка, п. т. чиновник из поште Скопље у пошту Нови Сад 1.; Јаћимовић Јован, п. т. чиновник из главног телеграфа Београд у пошту Деспотовац; станимировић Анђелија, приправник из поште Кос, Митровица у пошту Ушће; Дубоковић Марија, п. т. чиновник и Оберстер Тинка, приправник из поште Дубровник 1. у пошту Дубровник 2.; Сегедни Фрањо, п. т. чиновник и Стипић Иван, приправник из поште Дубровник 2. у пошту Дубровник 1.; Милатовић Милан, приправник из поште Чево у пошту Дубровник 1.; Шиндлер Розалија, п. т. чиновник из поште Јања у главни телеграф Сарајево и Радошевић-Селаковић Јулијана, приправник из главног телеграфа Београд у пошту Бео град 1. по молби.

ОДЛИКОВАЊЕ МИНИСТРА ГРАЂЕВИНА

Господин Стеван Савковић, министар грађевина одликован је од стране председника грчке Републике орденом Феникса 1. реда са лентом.

УКАЗ МИНИСТРА ГРАЂЕВИНА

Указом Њ. В. Краља а на предлог господина министра грађевина постављена је за архитек ту 1. категорије 5 групе Красинска Викшић Милица у Обласну Техничку Управу у Крушевцу. Истим Указом премештени су по потреби службе инспектори: Јањатовић Душан из Обласне Поштанско-Телеграфске Управе у Београду за Загреб и Зглавника из Скопља у Загреб.

ПОШТАРИ МИНИСТУ ГРАЂЕВИНА

Господин министар грађевина, са скупштине поштанско, телеграфско телефонског особља обласне управе у Сарајеву, добио је следећи те леграм:

„Сакупљено особље поште и телеграфа и телефона сарајевске обласне управе на својој главној скупштини моли свога министра да прими уверење наше дубоке оданости и послушности и топлу захвалност за учињени напредак струке и побољшања особља. Живели!"

Г. БАБИНСКИ НА БЛЕДУ

Пољски посланик у Београду г. Бабински одлази сутра на Блед, одакле ће се још у току ове недеље вратити са својом госпођом, која се налази на леду на летовању.

ПОЉСКА ОДЛИКУЈЕ ГЕНЕРАЛА Г. П. ЖИВКОВИЋА

Председника владе генерала г. Петра Живковића посетио је јуче пољски посланик г. Бабински, у пратњи војног аташеа г. Стражницког и предао му орден „Полонија Реститута", којим је Пољска Република одликовала генерала г. Мивковића.

Операција г. Поенкареа

—:—

ПАРИЗ, 1. — (Изв. „Правди"). —Авас јавља, да је г. Поенкаре данас оперисан. У лекарском билтену каже се да је операција испала добро.

Без нереда

—:—

СОФИЈА, 1. августа. — Бугарска Агенција јавља:

Захваљујући строгим мерама које је предузела полиција, сви су изгледи да ће 1. август свуда проћи у највећем миру.

Ни у престоници ни у унутрашности није било никаквих покушаја да се приреде манифестације.

Београдска Трговачка Комора о унапређењу наше пољопривреде

Београдска Трговачка Комора одржала је данас своју редовну седницу за месец август. Седници је председавао први подпредседник Коморе г. Милутин Станојевић.

Секретар г. Живановић поднео је извештај о раду комориие управе за прошла два месеца. Извештај је једногласно примљен знању. Затим се прешло на дневни ред. Главни секретар коморе г. Светислав Мародић поднео је исцрпан извештај о петом конгресу Међународне Трговачке Коморе у Амстердаму. Овом конгресу, одржаном од 8. до 12. прошлог месеца г. Мародић присуствовао је као делегат. Цен трални проблеми конгреса били су: постојеће сметње у међународној размени добара, јавна и приватна предузећа и кинеско питање. Г. Мародићев извештај примљен је знању.

Подпредседник Коморе г. Милутин Станојевић реферисао је плеварној седници о припремама за идући редовни годишњи конгрес свих привредних комора и организација наше Краљевине. Конгрес ће се одржати 7. и 8. септембра у Београду. У своме исцрпном говору г. Станојевић је повукао основне идеје реферата, који је Трговачка Комора спремила за овај конгрес. Реферат говори о мерама, које треба предузети у циљу унапређења наше пољопривреде. Предложиће се акција за унапређење и усавршавање нашег живинарства. Основна идеја биће да морамо своју производњу, намењену извозу, да прилагођавамо новим тржиштима и да извозимо оне артикле, које стварно можемо да пласирамо у иностранству. Живинарство, рационално и стављено на модерну основу, даће могућности за попуњавање дефицита у извозном билансу.

Сем тога, учиниће се у реферату конкретни предлози да се производња цереалија типизира. Исто тако поклониће се највећа пажња подизању воћарства, као и питању производње у пасивним крајевима. Пленарна седница прихватила је и одобрила излагање г. Станојевића.

Секретар г. Живановић приказао је пројекат новог закона о монополима, изнесени његове битне прописе у погледу монополских артикала, дувана, цигар-папир-а, жижица, соли и петролеума. После овога, развила се жива дискусија, у којој су узели учешћа г. г. Вељић, Драг. Станојевић, Божа Ђорђевић, Пржуљевић, Лазић, Стојановић, Мих. Маринковић и Стеван Секерезовић. Пошто је г. Живановић дао и накнадна обавештења по питању овог закона, одлучено је да Комора у начелу прихвата пројекат новог закона о државним монополима, с тим да се захтева слободна продаја соли.

Своје приходе од соли као монополског артикла Управа Монопола моћи ће да обезбеди и даље, наплаћујући такође од продавања соли. Комора ће настати да све коморе заједнички по питању закона о монополима даду надлежним своја мишљења.

Затим се прешло на питање и предлоге. Једногласно је прихваћен предлог г. Драгутина Станојевића из Смедерева, да се уведе контрола при извозу свежег грожђа. Предлог г. Вељић на да се цигарете насилно продају у специјалним кутијама такође је прихваћен. У томе смислу упутиће се захтев Управи Монопола. Г. Стеван Секерезовић сматра да треба обновити и на целу нашу земљу проширити закон о кошеској храни, чиме ће бити створене велике резерве за неродне године. Г. Вељић тражио је да се јучка тарифа примени на качкаваљ и мисли, који се преко Бевеленије извозе у Грчку.

Они су предложи прихваћени, а затим је пленарна седница закључена.

БЕРЗЕ

—:—

Београд, 1.

На данашњем берзанском састанку није било знатнијих промена. Код ратне штете тенденција лабавија. Од термина рађено је само за август и децембар.

ДЕВИЗЕ: Лондон 276.77—275-97; Париз 224-3—222-31; Њујорк 56.935—56.735; Женева 1097-40—1094.40; Милано — Трст 298.75—296.75; Праг 169.03—168-23; Амстердам 22.87—2281; Берлин 13.58775—13.5575; Беч 8.0413—80113; Букурешт 34-25—33-75; Будимпешта 9.952—9.922; Брисел 7.9339—7.9039.

ДРЖАВНИ ПАПИРИ: Ратна штета рађено 600 комада по 406—405; од термина рађено за ултимо август 300 комада по 488 за ултимо децембар 800 комада по 420. Инвестиционн 7% зајам понуда 87.50—87.25; 4% аграрни понуда 52:

ЛОЗОВИ: Дувански понуда 35: лутријски понуда86; лоз Црвеног Крста понуда 42.

АКЦИЈЕ: Народна Банка понуда 8220; Извозна Банка понуда 890 тражња 830; Српска Банка Загреб тражња 153.

ПРОДУКТИ — ПШЕНИЦЕ старе: Сава шлеп 78—79, 3—4% промпт паритет Шабац 230—225; Дунав шлеп 79,80% 230—225; Вршац 78—80, 2% 227-50—220; Пожаревац — Смедерево 79—80, 3—4% 225—215; пшенице нове: Бегеј 77-78, 2% за август 232.50—226; Дунав 77—78, 2% 232-50—227.50; Главна пруга 76, 4% 210—200.—

КУКУРУЗ: промпт паритет Вршац 220—215; Бачки срем пруга 215—210; пруга бели Бачка 212-50—205.—

ОВАС: српски шлеп Београд 210—200; главна пруга 200—190; вагон Београд 210—200; вагон уска пруга 210—190.—

ЈЕЧАМ: главна пруга промпт узане 170—155; шлеп Смедерево 180—165; Банатске станице 170—160.

НОВОСАДСКА ПРОДУКТНА БЕРЗА

НОВИ САД, 1. — (А. Б. Изв. „Правди"). — ПШЕНИЦА нова: 77—8 212.50—15, лађа Гиса 77—8 225—27.50, банатска 77—8 212.50—15, сремска 77—8 212.50—15.

ЈЕЧАМ нови: бачки-63.4 160—5.

ЗОБ НОВА: бачка 185—90, сремск 185—90, банатска 180—5.

КУКУРУЗ: Бачки и сремски 205—210; банатски 202.50—207.50.

БРАШНО: ООг Ог бачко 317.50— 327.50; бр. 2. 227—307.50; 5. 277.50—87.50; 6. 260—70; 7. 230—40; 8. 146—50.

ТЕНДЕНЦИЈА: пријатнија.

ПРОМЕТ: 64 вагона пшенице, 5 вагона јечма, 3 вагона зоби, 19 и по вагона кукуруза,1 вагон пасуља, 3 вагона брашна, свега 95 и по вагона.

Сутра 2. о. м. берза неће радити због празника.

НА ЛЕТОВАЊУ

укусна

ОВОМАЛТИНЕ

је најјефтинији доручак, а уједно се даје најлакше приредити. Топлог млека добије се свагде. Наш ће доручак бити лакше пробављив, добити ће угодан укус, бит ће богат на витаминима и хранивој вредности, ако му додамо 2—3 кашичице **Овомалтине**. Ледом охлађена **Овомалтине** има изврстан укус, те пред ставља најздравије освежујуће пиће.

18367

БЕЛЕШКЕ

—:—

ДР. ЦЕРМАНОВИЋ, специјалиста за кожне и венеричне болести преселио се на Теразије 11, трећи спрат. Прима од 6—8 увече и од 12 до 3 и по у подне. Тел. 8-47 — Београд. 18327

ОРКЕСТАР МУЗИКЕ КРАЉЕВЕ ГАРДЕ под управом Вишег Капелника г. Драгутина Покорног, приређује 4. августа у парку Гардиског Дома у Топчидеру свој 3. симфонички концерт. На програму поред композиција Р. Вагнера, А. Дворжака, С. Христића прва симфонија из Сен-Сана. Као солисти суделоваће нижи капелници г.г. Микшић и Седлачек. Улазна цена 15 динара од особе. Почетак концерта у 18 часова. После концерта свира дазбанд. Трамвајн раде до 24 часа, а трамвајски саобраћај за Топчидер биће појачан. 18325

ДР. ДУШАН МИХАЈЛОВИЋ, очни лекар из Крагујевца, биће на путу до 22. августа.

„ФИ-ФИ" У БЕОГРАДСКОЈ ОПЕРТИ. — Најпознатија француска оперета **„Фи-Фи"** спремљена је и код нас. Премијера вечерас. Учествују првокласне снаге. Почетак у 9. часова. Карте на каси. 18369

ПОМЕН. — Браћа М. Антонијевић са сестрама дају 40-дневни помен свом милом и никад непрежаљеном брату Боривоју М. Антонијевићу, адв. прив. у суботу 3. ов. мес. у 11 часова пре подне, у цркви на Новом Гробљу. 18364

ПАРАСТОС. — Ожалошћена родбина пок. Васе Антонића генерал-штабног пуковника и министра иностраних дела у пензији даваће 40-то дневни парастос на породичној гробници парцела 20., 3. ов. мес. у суботу 11 сати. 18374

Корисна прилика за сваку муштерију да за мале паре добије добру робу.

ОД 1-ог АВГУСТА до 1-ог СЕПТЕМБРА

продаваћемо сву робу са 30% јевтиније.

ЦУПАРА и ДРУГ

БЕОГРАД — ТЕРАЗИЈЕ

18368

Доказано је да су свилени крепови са жигом

B. H. G.

најтрајнији и најпостојанији

— ОГРОМАН ИЗБОР НАЈМОДЕРНИЈИХ БОЈА —

Krep Sublime	B.H.G. д. 220.-	Krep Saloma	B.H.G. д. 190.-
Krep Renesans	B.H.G. д. 160.-	Krep Dibari	B.H.G. д. 140.-
Krep Manon	B.H.G. д. 120.-	Krep Elegant	B.H.G. д. 110.-
Krep Radio	B.H.G. д. 100.-	Krep de Sin	B.H.G. д. 85.-
Krep za veš	B. H. G.	од цене: 110, 130 и 150 дин. мет.	
Krep Saten	B. H. G.	од цене: 150, 160, 170, 180, 190 - 240.-	
Krep Žoržet	B. H. G.	од цене: 100, 110, 125, 140 - 165 д. м.	

Велики избор свила за мантлове од дин. 170.— до 320.—
Велики избор дезенираних Креп-де-шина од цене 100-140 д. м.
Велики избор дезенираних свил. фулара, постојани за прање 65 дин. мет.
Свилени тоал - де соа од цене: 50, 60, 70, 80 и 85 дин. мет.
Атласа за јоргане у ванредном избору боја 160 см. шир. 175 и 210 дин. мет.

Браћа Х. Габај код „Круне"

Београд, Кнез Михајлова ул. бр. 33.

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

ШКОЛА МАТЕМАТИКЕ спрема ученике, ученице из **математике** у групама и појединачно. Успех загарантован. Кумановска 8, Тркалиште.

МИЛОШЕВИЋЕВА ШКОЛА, Милоша Великог 17, I (до Јадранске Банке) **показала одлични успех: 95% ђака положило.** Гарантује успех. Предавања по часу: дневни, вечерњи курс за целе разреде, Војна Академија, пале редовне, приватне. **Интернат за редовне и приватне.** Хонорар 200. Упис, обавештења сваког дана: усмено, (проспект) тел. 51-61.

СЛУЖБА

ТРАЖИ СЕ ДЕЧКО од 12—15 година за послуживање код мање породице. Јавити се Светосавска 43.

ТРАЖЕ СЕ вешти аквизитори за скупљање огласа. Обратити се администрацији „Правде". 18136

ТРАЖИМ НАМЕШТЕЊЕ за канцеларијског послужитеља или томе слично. Стар сам 19. год. исто сам и до сада радио у канцеларији. Ступити може одмах. Адреса Добривоје Вујић, Господарски пут 134.

НАМЕШТЕНЕ СОБЕ

ЗАЛОЖНА БАНКА II степенице, IV спрат елегантно намештена соба са купатилом издаје се одмах.

ИЗДАЈЕ СЕ меблиран стан спаваћа соба, трпезарија и купатило, засебан улаз код Калимегдана Рајићева ул. бр. 22, у партеру.

Приватна соба за једног или два боља господина са пансионом издаје се. Упитати Поенкареова 35 код хаузмајстора.

СТАНОВИ

ИЗДАЈЕ СЕ врло леп и модеран стан од 3 собе, предсобље, купатило, подрум и т. д. у Битољској 28 у дворишту. 16815

СТАН од 6 паркетираних соба, кухиња, гаража издаје се одмах. Позоришна ул. бр. 28, I спрат 18319

СТАН на 1 спрату, 4 собе, предсобље, купатило, кухиња и остало. Употреба телефона. Баба Вишњина 46—42.

ЛЕПИ СТАНОВИ у Кнез Милетиној улици бр. 55 има 4 стана по соба, кухиња, шупа и остале приналежности за издавање под кирију одмах. Обратити се газдарици у истој кући.

ИЗДАЈЕМ празну велику собу са телефоном одмах за канцеларију на првом спрату са улице, Краља Милана 89, Рајковић. Тел. 30-36.

ВРЛО ПОВОЉНА КИРИЈА станови од три мање собе, исто соба кухиња, Гробљанска 4, издајем одмах.

ЦЕНТАР КРАЉЕВИЋА МАРКА 20-а стан две собе предсобље и остало, издаје се за први август.

Продаје се

врло лепо имање у центру вароши, површина око 1000 км.² Дуг код Управе Фондова 500.000 динара.

Цена 1,600.000 дин. За обавештења упитати у администр. „Правде" 18245

У ЦЕНТРУ станове од 2 и 1 собе и приналежностима и великим подрум, издаје „Промет", Мишарска 4. Телефон 25-59.

РАТАРСКА 127, сарам Студентског Парка: елегантан, сунчан стан од 2 собе; соба и кухиња и само соба.

ЛОКАЛИ

БИФЕ на врло промтном месту са повољним условима; предаје се. Упитати г. Илија С. Живковића, Макензијева ул. бр. 51. 18358

ПОДРУМ пространа и лепа са уведеном водом и засебним клозетом у Делиградској 15 издаје се. Питати сопственицу у истој кући.

ДВА ОДЕЛЕЊА за радионицу у околини нема обућара, кројача, слично, најзгодније место, пролаз за Неимар трамвајска станица, Браничевска 15.

ДУЋАН ПОДЕСАН за сваковрсне радње канцеларију и стоваришче исти је у вези са станом од две собе издаје се одмах, Загребачка 6.

СОБА подесна за канцеларију преко пута Тргровачког суда, засебан улаз издаје се, Балканска 16а.

РАМОВА ЗА СЛИКЕ
НАЈЛЕПШИХ и НАЈЕФТИНИЈИХ код
ИСАКА НАХМИЈАСА
БЕОГРАД
Кнз. Љубице 22.
18402

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

ДРОГЕРИЈА на најзгоднијем месту продаје се одма. Упитати Косту Јанковића, благајника Прашке Банке или на кућу Кнез Лазаревића 15. 18373

КЛАВИР марке Goetze и једна канцеларија (писаћи сто) од американске ораховине продаје се врло јефтино. Питати Позоришна 28. 18320

„БИЦИКЛЕ" најсолиднијих марки од 1200 динара 1300-2000- даје „ДРАГОР" Балканска 18. 18350

ПРОДАЈЕ СЕ радња на добром месту, капитал средњи; Радња се налази међу две улице паралелне са три улаза. Продаје се због болести. Упитати Уредништво. 18347

ПЛАЦ

на Топчидерском Брду више Господарске Механе површина 1000 и нешто више м.² може се купити за врло повољну цену. Плац се може поделити на два дела. За обавештења упитати админ. „Правде". 18247

Продаје се

лепо имање у центру вароши које излази на две улице.

Фронт 7 м.² дубине око 60 м.²

Агенти искључени.

Цена 900.000 динара. За обавештења упитати админ. „Правде". 18246

НА ПРОДАЈУ (3) три теретна Аутомобила потпуно исправна за сваки саобраћај. Носивости су по пет тона подесни су такође за превоз дрва. У споразуму дао би за замену у дрва. Дрварa Николе Мијатовића, Молерова 34. Тел. бр. 41-86. 18363

КУПАТИЛО ПЛАЖА

на најлепшем месту дунавског Кеја најприступачније пешке и колима, звано „Мон - Плезир". Продаје се у јеку рада са најуређенијом ресторацијом и целокупним инвентаром. Ради ближег обавештења јавити се истом купатилу или Тел. 18-18, Кнез Михајлов Венац бр. 57. 18197

РАЗНО

ПАЖЊА! Бешта „ЦРНОГОРАЦ" до Хотел Паласа. Од данас свира провокласна Дамен Капела. За посету моли дугогодишњи стручњак. Слоштовањем Сава Лојановић. 18323

150.000 дин. траже се на интабулацију I место, понуде слати на администрацију под „сигурно" 18329

РЕСТОРАН „РЕСАВАЦ" Краља Петра 84 од 1 Августа почеће примати Абоненте и давати кост ван куће. Провокласна кујна. Природно пиће. 18325

ПАЖЊА ЛОВЦИМА. Пошто је наступила сезона лова препоручује се ловцима: **„Nitrol"** као најбоље, најсигурније и најјевтиније средство за чишћење и подмазивање ловачких пушака. Главни Депо: Дрогерија „ЗДРАВЉЕ", Макензијева 69. Цена 10 дин. Шаље и на доплату. 18371

ДОМАЋА КУЈНА издаје кост по кућама ручак и вечера за цену Дин. 550. С поштовањем Ђуро Бојић, Шумадијска бр. 3. 18373

САВРШЕНСТВО противу трипера — капавца. Лек даје могућности да свако буде излечен. Писати на поштански фах бр. 182, са пошилком једне марке од динара.

Даме! Прегледајте благовремено ваше крзнене капуте и друге предмете од крзна. Потребну оправку извршићете најсолидније и најјевтиније код фирме Милисав Радосављевић и Комп. Васина ул. 17.

Угодни и брзи аутобуси

за Крагујевац — Краљево — Матарушку Бању — Рашку и Нови Пазар саобраћају свакодневно и то:

Нови аутобус „ЛАСТА" полази у 5·45 сати ујутро пред кафаном „Топола";

Нови аутобус Интернационал бр. 1021 полази 1 сат по подне пред кафаном „Топола".

Сва обавештења даје АЦА ПОПОВИЋ, трг. телефон 32-04; Велауто тел. 21-48 и кондуктер Интернационала у кафани „Топола" тел. 54-46.

БРОДАРСТВО

В. Јездића и И. Бакарића

Београд — Телефон број 26-62.

1. Свакодневни локални саобраћај Београд—Панчево и обратно

Из БЕОГРАДА за ПАНЧЕВО полазе: 8, 9·30, 13·50 и 19 часова;
Из ПАНЧЕВА за БЕОГРАД полази: 2·15, 9·20, 11·15 и 15·10 ч.

2. Свакодневни, сем недеље, саобраћај Београд—Обреновац и обратно

Из БЕОГРАДА за ОБРЕНОВАЦ полази у 16 часова
Из ОБРЕНОВЦА за БЕОГРАД полази у 5·30 часова.

Врши превоз денчане робе.

Узмите пример од „Енглеза". Штедите време шпарајте новац због тога немојте за Земун, него код кројача Бошки. Зетска 2 где добијете првокласан рад одела, најмодернији крој по 400 динара најбоље шнајдер, зимски капут исто 400 дин.

ТАЈНО ПРАЋЕЊЕ и надзор особа врши Детективски Биро **„Безбедност"** Чика Љубина 19-П. Телефон 36-87.

ТАПЕТАР И ДЕКОРАТЕР ради по кућама врло јевтино, превлачи салонске гарнитуре. Јавити картом: Кабиљо, Принца Евгенија 6.

Оглас

Млад човек говори перфектно француски, вичан електротехничким радовима и радио-апаратима тражи ма какву службу у предузећу или бољој фамилији, било за портира, момка и т. д. плата која се одреди. **Само стан и храну.** Писати администрацији „Правде" под „Електро-тех." 18350

ОГЛАС

Код Министарства Иностраних Дела у Отави (Канада) налази се у пологу заоставштина неког Јим Борђевића (којег канадске власти воле у списку под Георгиеф) наводно родом из Јужне Србије и то у готовом новцу у суми од Долара 570,95.

Позивају се наследници, да се јаве Исељеничком Комесаријату у Загребу, Каменита улица 15. да се узмогну подузети даљи кораци око реализације те оставштине. 18360

ОРТАКА са 200 до 400.000 дин. и по споразуму тражим за већ 10 година постојећу и добро уведену радњу у Београду посао, врло добар, вредно је видети. Упитати у реклакији. 18353

У палати Балкан

Скадарска ул. 41, издају се одмах два већа и један мањи стан.

За услове обратити се Извршној Дирекцији Државне Хипотекарне Банке. 18356

Продаје се:

6 комада мотора глајхштром ½, HP, 220 волти, марке АЕГ, Велокса и Бергман;

1 мотор Велкселштром (две фазе) 125 волти, 1,1 K. W. марке Бровн Боверн.

Мотори су потпуно исправни.

Обратити се администрацији „Правде" под „Мотори". —

СПАВАЋЕ СОБЕ и ТРПЕЗАРИЈЕ

домаће и стране израде у лепо избору добићете најповољније 17962

код „ДАЧЕ" ВУКА КАРАЏИЋА 6. **Леп избор пакнаних салонских гарнитура, дивана и отомана**

Чувена са своје лековитости и романтике

БАЊА КОВИЉАЧА

У СРБИЈИ — ОБЛАСТ ПОДРИНСКА

На десној обали Дрине, 6. км. југоисточно од вароши Лознице на подножју у историји чувеног „Гучева" које има надморску висину 708. метара.

Сезона почиње од 1. маја и траје до 15. октобра сваке године.

Лечи са успехом купањем и чудотворним и далеко познатим сумпорним блатом, следеће болести: шкрофулозу, реуматизам, ишијас, туберкулозу костију и зглавкова, луес, малокрвност, хронична запаљења материце, гихт, неуралгију, рахитис и све поремећаје дечијег здравља.

Првокласни комфор у банским хотелима и вилама, који су најмодерније уређени, угодне постеље са новим постељинама. Простране и лепе терасе. Раскошни цветни паркови. Свира Војна Музика Прве Коњичке Дивизије под управом капелника г. Бузина.

Модерно уређена **плажа на Дрини** са кабинама ресторацијом и музиком, до које води ново просечено шеталиште из центра Бање.

Богати ловови дивљачи и рибе. Свакодневне Забаве, концерти, позориште, дансинг.

У бањском хотелу „Лазар" **ПЕВА ЧУВЕНА СОФКА** са друштвом.

Велика новоподигнута бањска гаража са бензинском станицом. 17475

Слобраћај са бањом: Бродовима до Шапца и возом преко Клеика а потом подринском железницом до Ковиљаче.

Аутомобилима: преко Шапца, Ваљева, Бајсиње и Зворника.

Ближа обавештења даје **УПРАВА БАЊЕ**

Данас

Биоскоп „ЛУКСОР"

САЛА И БАШТА — ТЕРАСА

ТОБОГАН

(RUTSCHBAHN)

филм ванредне узбудљиве драме и љубавне радње са сензационалним вариједтским тачкама у берлинском Винтергартену. У гл. уд.

Хајнрих Георг, Лоис Лерх, Фе Малте. 18365

Режија: **Р. Ајлберг** режисер „КМЕТОВА"

„НАРКИПО"

ДАНАС дупли програм

1)

ГЕНЕРАЛ ДОН МАНУЕЛО

У гл. улози:

Џилберт Роланд и Мери Астор

2) 18366

ПРЕМИЈЕРА:

Тиха улица

У гл. улози:

Маријон Девис и Конрад Нагел

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА 1. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА", ДЕЧАНСКА 10

1 63

ПРОСВЕТА БИБЛИОТЕКА „ДОКТОЗАР МАРКОЉИН" БЕОГРАД

УНИВ. БИБЛИОТЕКА 1 И. Бр. 3711

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 206 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.229 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД СУБОТА, 3 АВГУСТА 1929. ГОДИНЕ | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 16-02. | ГОДИНА XXV

На путу привредне логике

Добро познавање свог народа и правилно ценење државног утицаја на његову судбину тесно је везано за солидно разумевање националних економских интереса, који се са тачке актуелног положаја пројектују кроз изграђену прошлост и кроз изгледе будућности. Једно друго помаже лекцијама стварног искуства, учињено и постигнуто представља основу систематских упута у свет оних економских новина, које са током сукцесивних промена учвршћују боље односе између садашњег и доцнијег. Са степеном разумевања економских интереса земље развија се политика превентивне сигурности, зид организоване заштите противу многих штетних непредвиђености. На том истом земљишту налази се и све јемство за конструктивне доследности у обрадама државне материјалне политике, а од виснe таквих погледа и схватања зависи и сваки закључак извучен из борбене економске савремености, која одсудно одбацује старе методе, лагану акцију и контрадикторне мере узаних практичних рачуна. Добра и јака економска политика служи најширем патриотизму, она је прави протектор свег националног осећаја и интереса.

Ми смо у скорој прошлости имали државу срачунату у свима њеним живим изразима по унутима оне теориске установности и песке друга у виду парламентарне власти, која је због развученог генерализања извесних начелних основа остала савршено неспособна, да модерни виталитет целине брани и заштити од реакционарног конзервативизма. Држава модерно организована била је демантована од стране организоване неспособности, која је у сваки део радне акције уносила контролну власт протекције, и све везивала односима непотичког интереса. Оно што је требало и имало да анимира опште интересе у правцу консолидовања и напретка било је скоро истиснуто из јавне службе, дајући место пуном утицају равнодушне и инферионре спреме. Логика економског напретка, по томе, налаже, да се свака установа па ма и најмањег утицаја на привредни живот веже за такве органе, који добро разумеју целину у толиким појединачним односима узајамног интереса. Непотички обзири воде материјалном банкротству, са моралне стране они су општа одвратност, а у њиховој могућности је само једно, тј. да на место јаке политике организовања спроводе кроз живот страшило сакрофагног утицаја. Највећи чин у борби за напредак држава ће постићи, кад са висине објективне загрејаности сузбија паразитске претензије на рачун чистоте и способности. Логика модерног обележја познаје само један пут успешног напредовања, а то је везивање привредних фактата у организовани однос међусобног допуњавања. Живот постављен у такав канал унитарне улоге креће се напред са свима погодбама контролне сигурности и стваралачке плодности. Није, опет, ни ствар књижевне оштроумности ни она каквог практичног искуства речи и одредити, на којој линији најбоље служи извесна практична идеја.

Са једне врло меродавне стране поручује се, да је организација највећа и најмодернија сила у стварању богатства. То тврђење допуњује се, затим, опоменом — да не треба узети, да је индивидуалност изгубљена у организацији. Ова два факта од позитивне тачности у исти ни представљају целу тему модерног економског живота. Државници и људи реформаторских улога траже најбоља организаторска решења, најбоље планове организовања за одржавање народног живота на степену пуне модерне активности, организација је једино ефективно средство у њиховим рукама, са којим траже излазе на отвореном простору модерног развијања и људску продуктивну акцију ојачавају за решења нових садржина и димензија. Организаторско планирање солидне основе и шире обима врло је тежак посао, по спољњем блеску оно може изгледати савршенство, док по својој стварној једности може бити само рачунски експеримент, који се ломи и троши на прави опиту реалне улоге.

Разумевање народних економских интереса а нарочито с гледишта њиховог модерног организовања није стварт теренских граница, јер савремени привредни живот са половином своје народне индивидуалности припада вишој јединици међународних рачуна. Додирне тачке на том модерном земљишту многе су и деликатне, то је раскрсница оштрих супротности, управо највећа прилика за дискретне практичне намере других, упућене да економским експлоатисањем туђих средина подижу своје.

Темељ америчанског протекционизма положио је сенатор Тома Рид, а пред репрезентативном кућом 1888 изјавио — „да је народни просперитет на тржишту". Тржиште је у данашњем времену тешко разумљива загонетка. Прека томе ако је народни просперитет везан за светска тржишта, свака организација економске природе у земљи мора водити рачуна о свему што са те стране врши уплив на продуктивни покрет земље. О питању привредних организација у земљи мора се врло исцрпно размишљати, и у светлости дубљих схватања ценити природу свих чињеница из којих се израђује ткиво организованог утицаја. У сваком случају два су стуба која држе сваку модерну привредну организацију. На један наслања се ... унутрашњег рада.

Други стуб носи онај део политике сложеног утицаја, који у добром контролисању спољних услова и одређује заштитне мере и руководи стратегијом спољне протекције, која непрекидно има да мисли на велику важност ванземаљских тржишта а с гледишта земаљских привредних интереса. Празилан однос између та два пола долази само са већим организаторским идејама, и кад њихово тумачење дају изузетно јаки људи...

И Гете у својој филозофији наглаши на закључак, да је „незнање у акцији највећа опасност". Треба, с друге стране, добро подвући факат, да је организоване увек отворена и никада завршена ствар.

Наша земља у сваком погледу даје материјал и услове за изванредно организаторско комбиновање. Ред створеног и покушаног на том земљишту даје врло мали практични значај, у сваком случају све то суочено са временом и потребама народним остаје дело минималне вредности.

Време је тешко и озбиљно, питања практичног живота имају крају сложеност, економска солидарност је дуел неједнаких снага, од једног до другог краја само конфликтне супротности, и због тога државна материјална политика има главну улогу у развијању организаторских планова и на дну оног иницијативног покрета, који с пуним маxом отвара путеве за економско организовање у солидну целину јаког радног национализма. Будну контролу над нашим животом врши само време, чувајмо се да нас оно не суди и не подцени.

Лондон, јули 1929

Чеда Јовановић

Г. Макдоналд на одмору

—:—

ЛОНДОН, 2. августа. — Рајтер јавља да је г. Макдоналд отпутовао данас за Лосимаут, где ће провести одмор од неколико дана.

Пут г. Черчила

—:—

ЛОНДОН, 2. августа. — Рајтер јавља да ће се бивши министар финансија г. Черчил укрцати 3. о. м. на брод, којим ће поћи за Канаду на дуже путовање.

КОНФЛИКТ МОСКВЕ И НАНКИНГА

Прекид преговора између Кине и Русије

— РУСИ ДЕМАНТУЈУ ВЕСТИ О СТРЕЉАЊУ БЕЛИХ ГАРДИСТА —

Г. Ванг кинески министар спољних послова

Г. Карахан, заступник руског министра спољних послова

ХАРБИН, 2. — (Б. изв. „Правди"). — Преговори између Совјетске Русије и Кине у вези са конфликтом који је настао услед источно-кинеских железница, дуче су прекинути. То је само привремено одлагање директних преговора, пошто и руски и кинески делегати очекују новије инструкције од својих влада. Има изгледа да ће се преговори кроз дан-два наставити.

Прочуле се вести, да су совјетске власти у близини руско-кинеске границе [illegible] дуж стрељале 19 белих гардиста, који су дошли да врше шпијунажу. Московски листови ове верзије најупорније побијају, тврдећи, да су руске пограничне власти у истини ухапсиле 19 белих гардиста, али о неком стрељању нема ни говора.

КИНЕСКИ МИНИСТАР ТРГОВИНЕ ИЗЈАВЉУЈЕ ДА КИНА ЖЕЛИ МИРНО РЕШЕЊЕ

ПЕКИНГ, 2. — (Б. изв. „Правди"). — Г. Сун Фу, министар трговине националне владе у Нанкингу изјавио је јуче новинарима да Кина највише жели мирно решење кинеско-руског спора. Кина заступа гледиште да у питању источно-кинеских железница Кина и Русија морају се постарати да заједнички заштите интересе тих железница. Што се тиче осталих кинеских железница, Кина ће поступити потпуно самостално.

БЕЛИ ГАРДИСТИ СЕ КОНЦЕНТРИШУ У БЛИЗИНИ РУСКЕ ГРАНИЦЕ

ШАНГАЈ, 2. — (Б. изв. „Правди"). — Бели гардисти Руси, који живе у Кини, [illegible] су се у великом броју у близини руске границе. Они су наоружани па изгледа да предузимају самосталну војну акцију на своју руку. Јуче су, према непотврђеним вестима, бели гардисти заузели сибирско место Усури и посели железничку станицу, на којој су нашли једну композицију воза.

Услед овога совјетска влада је необично узнемирена и преко својих представника у Харбину убрзава преговоре са Кином.

У Француској је, изузев Троаја, први август протекао у миру и реду

—:—

ПАРИЗ, 2. — (Б. Изв. „Правди"). — Први август протекао је у целој Француској, изузев Троаја, у потпуном реду и миру. У Паризу је синоћ око 9 часова некодико стотина комуниста на великим булеварима покушало да приреди демонстрације, али их је полиција одмах растурила. Неки од демонстраната су ухапшени. Полиција је пронашла још педесет странаца, који су у Паризу вршили комунистичку пропаганду. Они су још у току прошле ноћи протерани из Француске.

У унутрашњости је, захваљујући одличној приправности полиције и жандармерије, такође владао мир и ред. Једино у Троају дошло је по подне до већег сукоба између комуниста и социјалиста. Комунисти су пуцали из револвера и ранили теже три социјалиста. Полиција је ухапсила двадесет комуниста. Ред је убрзо успостављен.

У Бордоу је ухапшено 60, у Булоњу 40, Гудлону 30 и Сен-Етиену 25 комуниста. У Алзас Лорену владао је потпун мир. У Милузу су комунисти покушали да одрже збор, али их је жандармерија растурила. У Колмару је од власти одобрени комунистички збор протекао у потпуном реду. У Штрасбургу су 20 комуниста покушали да одрже збор, али је њихова намера осујећена.

Може се рећи да у Француској није успела комунистичка акција у вези са стварањем нереда. Озбиљних инцидената, сем Троаја, није било нигде.

Лет енглеског престолонаследника

—:—

ЛОНДОН, 2. августа. — Енглески престолонаследник, који је пошао данас по подне са аеродрома Хендон, стигао је ваздушним путем на аеродром Хутон. Одатле је аутомобилом продужио пут ка Биркенхеду, где ће остати у бојскаутском логору и то под шатором као што имају за преноћивање и остали официри.

Лет „Графа Цепелина" преко океана

—:—

ФРИДРИХСХАФЕН, 2. — (Б. Изв. „Правди"). — Према последњим радиограмима, дирижабл „Граф Цепелин" продужио је свој пут успореном брзином, пошто раде само три мотора. Јуче преко целог дана радио-станица дирижабла примала је метеоролошке извештаје и према томе она није могла подробније да обавештава о летењу „Графа Цепелина".

Јуче по подне око 5 часова дирижабл је напустио Барцелону и, под прилично повољним временским приликама, продужио пут. „Граф Цепелин" је летео умереном брзином и пут од Фридрихсхафена до Барцелоне превалио је за непуних 13 сати, што значи да је летео брзином од 68 километара на сат. Командант дирижабла г. Екенер изјавио је новинарима још пре поласка, да ће „Граф Цепелин" све до Гибралтара летети успореном брзином, пошто атмосферске прилике, по свој прилици, неће дозволити бржи лет.

ПРЕМА ЗАПАДУ...

ПАРИЗ, 2. — (Б. Изв. „Правди"). — Дирижабл „Граф Цепелин" примећен је синоћ у близини Балеарских Острва, на Средоземном Мору. Дирижабл је летео у висини од 400 метара. Он је продужио пут према западу.

Одликовање херцога од Парме

ПАРИЗ, 2. — (Б. Изв. „Правди"). — Председник републике г. Думерг одликовао је јуче Легијом Части Сикста Бурбона херцога од Парме. Он је познат по преговорима, који су вођени са бившим аустријским царем Карлом Четвртим. Прошле године херцог се истакао као вођ афричке експедиције, која је успешно вршила истраживања у научне сврхе.

За међународно пријатељство дечака

ЛОНДОН, 2. августа. — Један амерички банкар предао је енглеском престолонаследнику суму од 10.000 фунти стерлинга за стварање једног фонда који ће имати за циљ да развија међународно пријатељство међу дечацима.

Одлазак наше делегације у Хаг

Све потребне припреме за хашку конференцију већ су завршене и наша делегација налази се пред одласком у Хаг. Наша делегација (министар спољних послова г. др. Војислав Маринковић, министар финансија г. др. Шварцуга и посланик у Лондону г. др. Ђурић) полази сутра, у суботу увече за Хаг.

Наша делегација имаће да настоји у Хагу да се наша примања на основу нашег досадањег удела у репарационим примањима, утврђеним иначе у Спа, никоколико не мењају. Према извештајима из Лондона и Париза, наша држава ће примаће и у будуће 5 од сто према утврђеној подели репарационих примања од стране Немачке. Али учињене су извесне измене у погледу рокова примања. Како је потпуно оправдано да нашој држави не би требало да се праве тешкоће са променама рокова односно репарационих примања, то ће наша делегација настојати да се не врше никакве промене што се тиче нашег удела у репарационом примању.

ЗАКОН О СТЕЧАЈНОМ ПОСТУПКУ И ВАНСТЕЧАЈНОМ РАВНАЊУ

Министар правде, г. др. Милан Спасић, желећи да се што пре донесе Закон о стечајном поступку и ванстечајном равнању, издао је наредбу о убрзању рада на његовој изради.

НОВИ ВОЈНИ ЗАКОН

Нови војни закон је готов и биће половином овога месеца потписан.

Нови војни закон ступиће на снагу 1 септембра.

ОДЛАЗАК Г. ДР. МАРКОВИЋА У ДОБРУН

Г. др. Богдан Марковић, председник управног одбора Привилеговане Аграрне Банке, провео је неколико дана у Београду, где је са комесаром Привилеговане Аграрне Банке г. Ђуричићем извршио припреме за главну скупштину Аграрне Банке, која ће се одржати 15. овог месеца. Синоћ је г. Марковић отпутовао у Добрун код Цеља, одакле ће се вратити 14. овог месеца.

ПРЕНОС ПОСМРТНИХ ОСТАТАКА НАШИХ РАТНИКА

Министарство правде добило је извештај да ће посмртни остатци наших ратника помрлих у Француској, који ће, како је то „Правда" већ јавила, стићи из Марсеља бродом „Далмација" у Сплит, бити још истог дана железницом пренети у Београд, Велес, Књажевац и Подгорицу где ће бити сахрањени.

УСТОЛИЧЕЊЕ Г. ВЕРЕША

Словачки бискуп г. др. Вереш устоличиће се 18. септембра у Старој Пазови. За то се чине велике припреме.

КРШТЕЊЕ МАЛОГ КРАЉЕВИЋА

БЛЕД, 2. — (Изв. „Правди"). — Овде се већ чине припреме за крштење трећег краљевића, које ће вероватно бити 11. овог месеца.

КОНФЕРЕНЦИЈА КОД Г. ДР. ФРАНГЕША

Министар Пољопривреде г. др. Франгеш одржао је у своме кабинету конференцију, на којој су учествовали г. г. др. Штајмец, начелник одељења за спољну трговину министарства Трговине и Индустрије, др. Шмит члан Главне Контроле г. др. Господинчић, помоћник Министра Финансија и инспектор Лазаревић. На овој конференцији дискутовано је о пројекту закона о унапређењу пољопривреде, који се истовремено проучава и у осталим министарствима, која су заинтересована овим пројектом.

Г. Венизелос у Лондону преговара о захтеву Грчке за измену Јанговог плана

ПАРИЗ, 2. — (Б. изв. „Правди"). — Јутрошњи „Журнал" јавља: Г. Венизелос је синоћ имао дужи састанак са председником владе и министром спољних послова г. Бријаном и том приликом је изјавио да ће Грчка тражити измену

Г. Венизелос

Јанговог плана, пошто је репарационо питање решено на један по неке мале државе незадовољавајући начин. Г. Бријан је одговорио г. Венизелосу и нагласио му да ће Француска упорно заступати гледиште да се Јангов план ни најмање не мења, јер и најмања измена у том плану повукла би за собом нежељене последице и изазвала пометњу у целом репарационом проблему.

Г. Венизелос је синоћ отпутовао у Лондон, где је данас посетио министра спољних послова г. Хендерсона. Г. Венизелосу је познато гледиште енглеске владе која је за измену Јанговог плана и стога се Грчка, Југославија и Румунија ослањају у овом питању на Енглеску, јер верују да ће тако успети да се редукција спроведена на њихову штету анулира.

Вишак 628 милиона франака француске наплаћене порезе

ПАРИЗ, 2. августа. — Укупан износ наплаћених пореза у току месеца јуна износи 4 милијарде и 2 милиона франака, што представља вишак од 628 милиона франака према буџетским предвиђањима.

Вишкови наплаћених пореза за првих 6 година превазилазе буџетска предвиђања за 3 милијарде и 108 милиона франака, а вишкови наплаћених пореза за 1928. годину износе једну милијарду и 392 милиона франака.

ЛЕТ ОД СКОПЉА ДО БЕОГРАДА

Свечано отварање ваздушне линије Скопље—Београд

СКОПЉЕ, 2. — (П. Изв. „Правди"). — Данас пре подне између 6 и 7 часова отворен је на свечан начин у присуству грађанства и месних представника војних и цивилних ваздушни саобраћај Скопље—Београд—Загреб. Аутомобилом Друштва за Ваздушни Саобраћај јутрос рано дошао је велики број грађана на скопски аеродром, за присуствују свечаности. Поред осталих дошли су: велики жупан Скопске Области, генерал г. Јован Наумовић, командант армије генерал г. Недић, управник града г. Јовановић, француски конзул г. Гиз, грчки конзул г. Какотакис, управник воде бол нице пуковник г. Илићковић и већи број авиатичара, официра и других.

Путника је било пет. Међу њима је нарочито пала у очи због своје одважности и сигурности г-ђа доктора Барића, лекара из Скопља, који је такође био један од путника. Радознали гости са највећим интересовањем са поверењем или неповерењем разгледали су огромни апарат са Лорен мотором, типа Потез са 450 коњских снага. На рачун тога правиле су се разне шале и досетке, које су у моментима биле врло духовите и веселе. Неки од њих, свакако они, који би се тешко одлучили на вожњу разгледали су апарат и са свих страна га посматрали и завалживали се у угодне фотеље смејући се и вртећи главом да на тај начин изразе своју велику храброст при помисли да се случајно могу наћи између неба и земље. Један од тих, који су храбро и одважно успели да опипају макар и седиште авиона ово је и управник града г. Јовановић.

Тачно у 7.15 часова мотор је захуктао и све око себе почео је да на јутрошњој запари и припеци хлади снажним замахом крила.

То је уједно био знак да господа и куражно госпођа — путници заузимају своја места. И утовар је отпочео. Натрат путници, а напред багаж испред пилотског места.

На лицима путника почиње да се примећује расположење да се одржи пуна присебност и да се угуше сви спољни знаци појављене треме и страха, који су се приметно мешали са једном, одлучном намером за ваздушним путовањем.

После једног јачег замаха елисе авион почиње да предњим точковима пузи по земљи, да се најзад подигне сто метара изнад земље и да се постепено губи у правцу Београда изза белих облака и златних сунчевих зракова.

Пошто је авион нестао отпочеле су шале на рачун оних, који добише крила и одлетише и оних који би сада летели када немају чиме. Међу овима последњима нарочито се куражно држао г. Венел Ибрахни, бивши кмет скопске општине. Он је био један од кандидата за авионско путовање до Београда, али му то није барем данас пошло за руком. Места су била попуњена и тако је била илузорна и његова награда од 500 динара путнику, који би му уступио своје место.

После свега овога гостима је приредио закуску љубазни шеф центра г. Хоћера у част отварања ваздушне линије Скопље—Београд—Загреб и свечаног ударања још једног камена темељца у историју нашег садашњег и будућег развитка националног и трговачког авионског саобраћаја.

Изјава г. Цветана Пауновића

У Вашем цењеном листу од 31. јуља о. г. нашао је чланак на 2 страни у трећем ступцу под насловом: „Тајна самоубиства угледног Нишког трговца још није разветљена", и у истом броју на страни 11 у првом ступцу „Самоубиство Саве Пауновића трговца у Нишу."

Молим Уредништво да у наредном броју рад истине оштампа следећу исправку:

Није истина, да је мој пок. отац потписао неким трговцима меницу, нити је пак фирма Вла за Теокаровић из Параћина тражила наплату по меници, пошто је мој покојни отац од поменуте фирме узео робу у комисиону продају по уговору, а не на подлози меничног покрића.

Узрок несретног случаја мени, као његовом сину, није познат, па према томе и све наводи Ваше извештаја нису тачни.

Захваљујући цењеном Уредништву на одазиву, остајем

С поштовањем,
Цветан С. Пауновић

Хоће ли њујоршки „Вал Стрит" прогутати Европу?

Познати мађарофил, Лорд Ротермир, иначе „краљ енглеске штампе", објавио је јуче овај карактеристични чланак:

У последњим годинама били смо сведоци рађања једне нове светске силе.

Углед и снага ове нове силе већа је него целе Лиге Народа. Она је вештија и лукавија од бољшевизма, а поред тога, што је можда, најздравије она рачуна на најјачи инстинкт људске природе, а то је лично благостање и богатство.

Име и снага ове најновије силе налазе одјека

Лорд Ротермир

у целом свету. О њој говоре не само политичари, економски и финансијски стручњаци, већ и милиони широке публике. Многи ће је можда и осуђивати, али и ови не скривају своје дивљење и свој респект према овој моћној сили, чији рад прате као рад једне надприроде силе.

„Вал стрит" (улица највећих америчких банкара и финансијера) то је место, на коме сви осећају да стоје пред једном силом, која као какав земљотрес може да сруши и њих заједно са њиховим плановима. Име те нове силе, која је јача од сваког другог међународног политичког фактора је — „Вал стрит"!

Под именом „Вал стрит" сваки познаје њујоршку берзу, чија пијаца је већ сама већа него ма које европске берзе. Али „Вал стрит" још много више значи од једне такове моћне пијаце, чији дневни промет достиже пола милиона акција.

Та моћна жила куцавина целог економског америчког живота везана је за континенат, у коме је нагомилано 60% имовине целог света, и коју сви банкари, финансијски и економски стручњаци, берзански агенти и политичари сматрају као своја воју. У Европи често се може чути ова, на половину срдита, а на половину пријатна примедба, „да је Америка ратни богаташ, која је све што има, стекла у рату". Али то је само делимично истина.

Несумњиво је, да је рат у врло великој мери унапредио доминирајућу финансијску владавину Америке, већ и тиме што је тада, када се је Америка богатила, Европа све више осиромашила. Али је исто тако несумњиво и то, да би Америка до тога пре или после дошла и услед својих напредно великих извора снаге, који јој стоје на расположењу. У границама Америке које одговарају величини готово читаве Европе, живи до 120 милиона људи у тако савршеним економским приликама, да је између њених засвим различитих територија много мања разлика у животном стандарду, него у деловима Енглеске, који су непосредни суседи.

И на овом ретко богатом територију, који се налази у најповољнијим приликама, живи један такав народ, за кога је рад и стицање новца једина брига и радост.

У Америци нема отесњених класа. Американци немају времена за празне разговоре и врло је редак случај да се повлаче од посла и после обогаћења ради због старости.

Моћни саобраћај њихове земље не спречавају царинске границе, а саобраћај, је, услед најсавршенијег жељезничког система на свету, идеално лак и пријатан. Америка обилно располаже са свима оним сировинама, које су потребне за њен развитак њене индустрије.

Њена пословна и обртна предузећа су сјајно уређене организације, које раде под управом особитих стручњака, и у чијим управама нема неспособних директора, који су то протекцијом постали, што је у пословном животу нашег континента једна од највећих опасности.

После свега тога што смо рекли није никакво чудо да су меродавне личности америчких пословних организација важније и снажније личности у светском животу од ма којег владара или председника владе у Европи.

Америка годишње више уштеди, него што Енглеска заради. Зато није чудо да је америчка фасцинација брзо захватила Европу и данас већ европски новац у све већој мери утиче преко Океана у Америку.

Додуше, Голфова струја тече са Запада на Исток кроз Атлански Океан али златна струја тече са Истока на Запад. „Вал стрит" може се данас упоредити са огромном ваздушном пумпом, која непрекидно вуче к себи иметак Европе, који и иначе није неисцрпљив.

Ова, тако бар изгледа за сада, неодољива струја прети Европи потпуним исцрпљавањем њених кредитних резервоара. То је у толико опасније, што се мале европске државе одржавају поглавито давањем у залог, својих будућих прихода, и када престане могућност за то, њихов ће слом постати готово неизбежан.

Када једном Америка буде већ пресићена иметком, који јој дотиче, тада Енглеска треба да учини све што од ње зависи, да тај иметак уједињен са америчком брзином, одважношћу, вештином и искуством дође у помоћ данашњем већ сломљеном енглеском обрту. То ће бити најбољи начин да уљудимо нов живот у наше застареле и конзервативне обртнички и економске методе, и да тиме поново ставимо на своје место процват и напредак Енглеске.

Ово питање је, по моме мишљењу, један од најважнијих проблема светске историје. Може бити да будућност целог света, и формирање светске историје зависи од тога докле ће се наставити богаћење Америке на штету Европе, и како ће употребити Америка ону моћ, помоћу које је она постала господар Европе.

У садашњим приликама Европа се може с правом запитати: хоће ли њујоршки „Вал стрит" прогутати Европу?

СОФИЈА ЈОШ УВЕК НА ТЕРЕНУ МАНЕВАЈА...

Одговори бугарске владе на две ноте наше владе

— Г. БУРОВ У ВАРНИ КОД КРАЉА БОРИСА —

СОФИЈА, 2. — (Б. изв. „Правди"). — Министар спољних послова г. Буров отпутовао је у Варну код Краља Бориса да ће реферисао о владином мишљењу о спору са Југославијом. Како

Г. Буров

сазнајем, влада г. Љапчева спремила је два одговора на две ноте београдске владе.

На прву ноту, која се односи на амнестију Радославова, Тончева и генерала Жекова, бугарска влада одговара да је то чисто унутрашња ствар Бугарске, једна прерогатива краља Бугарске, и да се она другчије и не може третирати.

Што се тиче одговора на другу ноту, он је много опсежнији. У њему влада Бугарске излаже да она жели да приступи преговорима о свима питањима. Али још одмах она исто тако жели да истакне већ унапред жалу, ако не дође до поразума. И, као и увек, жели да би у том случају морала да потражи мирно решење на други начин.

НА СОФИЈСКЕ НОВЕ МАНЕВРЕ...

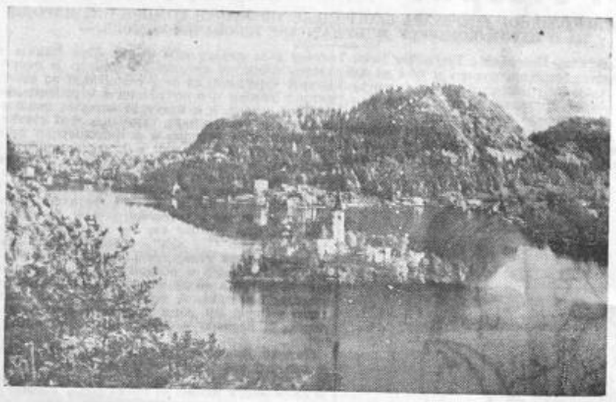
Софије влада наставља и даље да маневрише. Стиче да хоће преговоре и да жели спорум, а, још одмах, открива најбруталније своју неискрену намеру и тежњу да изнађе све наше напоре на ликвидирању наших спорова и отворених питања.

Но влада. Љапчева, као и шеф бугарске спољнополитике г. Буров, вала да зна ју да ово не пут којим треба да се иде ра ди побољшања београдско-софијских односа и решења наших заједничких питања која с дана у дан отежавају све више наше добре односе. Г. Буров треба да зна да се двојична на не може да игра и када се хоће искрена ликвидира наш садањи спор, онда мора потпуно озбиљно и са добром волом приступа. Међутим, г. Буров, стално у мањима и не жели никако мирно решење југословенско-бугарских спорова, компаније све више ситуацију и жели да нам каку комедију од нашим спорова пре Европом... Ни мало добре са сусе-

воље за преговорима не виде се у овим спремљеним бугарским одговорима. Шта више очигледна је ућена и тежња да се ситуација још више отежа. Али на који то мисли начин, и који начин мисли г. Буров, ако евентуални директни преговори не би довели до споразума? Да ли г. Буров мисли на Лигу Народа? И можда мисли. Али у исти мах врло је значајно да г. Буров зна да никако не иде правим путем, путем споразумевања, да га на против сабилази, и да овакова софистичка игра са ућена тежња не може још потврдити да Софија и мало жели мир са Београдом и добре односе са суседима...

Писмо са Бледа

— ПРЕД ВЕЛИКОМ АТРАКЦИЈОМ: ТЕНИСКА УТАКМИЦА ЗА ПРВЕНСТВО БЛЕДА. —

БЛЕДСКО ЈЕЗЕРО

БЛЕД, 2.

Последњих година Блед веома напредује. Истина да је и досада био познат, но сада је једно интернационално купатилo куда долазе посетиоци из свих околних држава. Околина Бледа је обдарена дивним природним лепотама а непосредну околину бледска општина, лепо израђује и путеве доређује. Посетиоци Бледа долазе обично ради одмора а уједно и ради разоноће; воде језеро, тенис и излет у оближњу Бледа као што је Винтгар и Бохињско језеро.

* * *

Колико је тенис вољен спорт види се и из тога да су свих шест игралишта на Бледу од раног јутра па до мрака стално заузета. А сада када је на прагу тенис-утакмица, коју приређује Београдски Тенис Клуб за првенство Бледа, интересовање је огромно; тим веће јер се Њено Величанство Краљица Марија благоволела примити покровитељства овога турнира.

Управа турнира под председништвом г. Јана Шебе, чехословачког посланика у Београду и уз драгоцену помоћ г. Момчила Нинчића је израдила до најситнијих детаља цео план рада који се најтачније приводе крају.

Интересовање за утакмицу је велико како од стране публике тако и од стране играча. Сасвим природно. Сви досадањи турнири на Бледу су били веома лепи, пријатни и на високом спортском нивоу, а овај ће бити још лепши јер поред наших домаћих најбољих играча учествују г. Зауралек из Прага, г. Артенс са своја два друга из Беча и играчи из Клагенфурта. Артенс је већ стигао а Зауралек који ће бити гост г. Шебе и остали играчи очекују се сваки час.

Из Италије и Немачке још нисмо добили одговора, но изгледа да су сви добри играчи већ отпутовали у рана летовалишта па нам не могу доћи.

Управа турнира је купила лепе и драгоцене награде које су и у Београду и на Бледу изложене у радњи Урошевић и Танасковић.

Ова утакмица је најлепша атракција на Бледу а надамо се да ће управи турнира успети да све буде најбоље и најлепше.

И. Радовић.

НАШЕ БАЊЕ И ЛЕТОВАЛИШТА

У Врањској Бањи, крај најтоплијег и најхладнијег извора у земљи

Врањска Бања: купатила и један део парка у врху: управник г. др. К. Христић

Врањска Бања, крајем јула

Никада Врањска Бања није имала толики број посетилаца, као ове године; по готову оволико интелигенције. Прочула се брзо, заслужно. Њени сумпоровити врели извори привлаче госте из све удаљенијих крајева државе. И као стара по својим изворима, Врањска Бања, овако реновирана, модернизована и интенсивирана лековитошћу, нова је и тек сад може јој се придати пажња, коју заслужује. За уређење Врањске Бање, потпуно њено реновирање, проширење купатила изолацију примесе речне воде бањској и за велике радове који се предузимају, има се у првом реду захвалити управнику бање г. др. Кости Христићу и комесару врањске области само управе г. Исидору Витасу, пошто сада бања припада обласној самоуправи у Врању.

ИНДИКЦИЈА

Лековитост Врањске Бање проноси се широм државе као бајка. Ваљда ни једна бања нема толико лековитих елемената у својој води, као ова, која кроз околико извора испод Врањског Брда извире са температуром од 99° С. У овој води има највише натриум сулфата — Глауберове соли, половина од целокупне количине чврстих састојака, затим алкалних карбоната и мањи процент кухињске соли.

Лековита је за ове болести: хронични реуматизам у зглавцима и мишићима, подагру, неуралгију, која има реуматичну основу или долази после порођаја и трауматичних повреда; затим за периферне узетости, металне кохексије, сифилис, кожне болести, скрофулозу, болести костију (кад отекну, сувише брзо расту, пребију се); најзад за хронични катар женских полних органа и реконвалесценцију.

Према томе, Врањска Бања лечи баш оне болести, које су најразвијеније у нашој земљи и зато ће Врањска Бања у будућности бити веома чувена, цењена и када се још подигне извесан број хотела и вила, у њој ће се окупљати хиљадама болесника.

ПОСЕТИОЦИ ВРАЊСКА БАЊЕ

Неколико стотина посетилаца Врањске Бање налази, поред лековитости воде, удобан одмор, тишину, а и веселост. Преко дана је необично мирно у бањи. Једино у поп дана, када пред хотелом „Босна" затпшти војна музика првог пешадиског пука, окупи се свет, да би се одмах после ручка повукао на одмор. Тек увеч настаје веселье. Добар број Скопљанца, који се сада налази у В. Бањи, постаром обичају „акламучи" и мезетиче. У хладњацима пред „Босном", „Косовом" и „Србијом" надгласују се музике. Код „Косова" — ваз. Младеж игра. о неко доба ноћи. А код „Србије" пев Цале из Ћуприје са својом капелом, севдалиске народне, све нове и нове.

Сада су у Врањској Бањи г. г.: др Дендру са госпођом (Кичево), др. Свилар (Лесковац), ња др. Замахуис са ћерком (Битољ), ница и г-ђа Анђелис (Битољ), др. Јован Брандић (Неготин Крајина), Влада Аџновић, председник суда у пенсији (Лесковац), Бошко Настасијевић судија (Скоље), Шћепан Арсовић, судија (Призрен), г-ђа и г. Радосављевић, индустријалац (Београд), г-ђа Милошевић, рентијерка (Нови Сад), г-ђа Дуга Радић (Суботица), Хаџи Сид. инспектор финансиске дирекције (Скопље) г-ђа и г. Раде Стојиљковић, индустријалац (Куманово), г-ђа Кујунџић (Скопље), капетан Ђурић са г-ђом (Љубљана), капетан Ароновић са г-ђом (Скопље), г-ђица Милосављевић, професор (Скопље), Чуруга пенсионер (Београд), Јован Ристић учитељ са г-ђом и ћерком (Битољ), М. Вукићевић, пенсионер (Београд), Наста Бошковић, учитељица (К. Митровица), Чеда Марјановић секретар Апелације (Скопље), Аранђеловић, судски чиновник (Ниш), Алихопоулос, трговат (Драма-Грчка) велики број угледних грађана из Врања, Ниша, Лескоца, Ћуприје и свих околних места. Ових дана напустио је Врањску Бању делегат министарства социјалне политике за пријем инвалида г. Петар Коран, оставивши код надлежних најлепши утисак ревношћу и савесним вршењем службе, а код дама једну празнину, нарочито у игранци.

РАДОВИ У ВРАЊСКОЈ БАЊИ

Ових дана довршен је један врло укусно израђен павиљон, коме су дали име павиљон Краљевића Томислава. Он се налази на ћувику, са јужне стране Бање.

Довршена је и дрвена пијаца, која по својој изради такође може служити као украс Бање.

Комесар области г. Витас, са управником Бање г. др. Христићем, врши припреме за велике радове, који ће се извести после закључења једног зајма у Врањској Бањи, тако да ће она већ идуће године представљати добро уређену, велику топлицу и моћи да прими до 3000 посетилаца.

Комесар Врањске Бање, поглавар сре за г. Свет. Драгачевац, увео је примеран ред, чистоћу и настоји да се цене одрже на минимуму, тако да су сада у Врањској Бањи цене толико ниске свему, да се многи гости изненаде тој јефтиноћи.

И по својој већ чувеној лековитости, и по лепоти околине, по самом томе што се у Врањској Бањи, поред најтоплијег извора у Европи налазе још и веома студени извори воде за пиће, као и по свежини ваздуха, Врањска Бања ће, временом, бити чувена светска топлица.

П.

АРИСТОКРАТКИЊА ОДГОВАРА ЗБОГ ОПАСНИХ КРАЂА

У Берлину је почело суђење грофици Хелги Монрој која је поткрадала своје богате рођаке и пријатељице

— ЈЕДАН СЕНЗАЦИОНИ ПРОЦЕС У БЕРЛИНУ —

БЕРЛИН, 2.

Ретки су криминални случајеви, у којима главну улогу игра користољубље, а у које су умешани чланови високе аристократије. Аристократи су обично

Контеса Хелга Монрој, која је оптужена због велике крађе накита

богати, добро стојећи људи и стога немају потребе да врше злочине у сврху добављања извесне материјалне користи. А ако се и деси да неки аристократа или аристократкиња изврши какву већу крађу, онда се каже да је до среди болест, која се зове — клептоманија. Модерни криминалисти, истина, поричу постојање такве болести, али неки судови ипак уважавају случајеве клептоманије и тада се одмерава блажија казна.

Случај немачке грофице Хелге Монрој, о коме је „Правда" раније већ писала, показује нам да и аристократкиња уме да краде из чистог користољубља, а да о некој клептоманији нема ни речи. То је у осталом сама грофица признала. Пред берлинским судом јуче је почело суђење грофици Монрој и она одговара за неколико опасних крађа накита, које је извршила на штету неких својих богатих рођака и пријатељица.

Грофица Монрој потиче из веома угледне и познате племићске породице, али је свој део наследства својим раскошним и лакомисленим животом брзо упропастила. Она је потпуно осиромашила и живела је такорећи од милости својих богатих рођака. Али и њихову љубав и поверење је она ружно злоупотребила.

Једнога дана почетком ове године, стара грофица Хермина Хермерсберг приметила је да јој је из ормана спаваће собе нестала целокупна збирка њеног драгоценог накита, у вредности преко пола милиона златних марака. Она у почетку није ни на кога сумњала, али је доцније ипак пријавила полицији да је вероватно њен собар украо тај накит.

Стари коморник је порицао кривицу и позивао се на то, да већ више од двадесет и пет година верно служи своју господарку. Приликом претресања у његовом стану није ништа нађено што би потврдило сумњу у вези са крађом накита. Услед недостатка доказа, коморник је пуштен на слободу и стара грофица Хермерсберг га је богато наградила после тога.

После две недеље у кући једне пријатељице грофице Хермерсберг извршена је такође велика крађа накита. Овога пута сумња је пала на грофицу Монрој. Она се једино задржавала у соби, у којој се налазио накит. Послуга је тврдила да је грофица Монрој једно по подне, када своју пријатељицу није нашла код куће ушла у њен будоар и почела претурати по њеним стварима. После десет минута она је напустила палату, са једним већим пакетом у руци.

Истрага је вођена у највећој дискрецији. Када грофица није била код куће, агенти су извршили претресање у њеном стану, али нису нашли наките. Нашли су само кутију, за коју је на несумњив начин утврђено да је својина оштећене аристократкиње, пријатељице грофице Хермерсберг и грофице Монрој. На основу тога доказа, грофица је одмах ухапшена и саслушана. Она је у почетку упорно порицала, а ишло јој је у прилог то што се украдени накит никако није могао пронаћи.

Тада су детективи почели трагати у другом правцу. Они су посетили све веће јувелирске радње у Берлину и ускоро пронашли онога коме је грофица Монрој продавала кradене наките. Било је све јасно као дан. Под теретом толиких доказа грофица је признала све досадање крађе, шест на броју. Бранила се тиме да је била од детињства научена на раскошан и добар живот, па пошто је осиромашила, она није могла да живи без новаца. Стога је била решена да краде код својих богатих рођака и пријатеља.

Грофица Монрој је својим крађама своје жртве оштетила са преко милион златних марака. Један део накита је пронађен, а остали је нестао без трага. Полиција је за њим узалудно трагала.

Пошто је истрага по овој сензационој ствари завршена и ствар предата суду, саслушани су и неки нови сведоци. 1. августа почело је у Берлину суђење грофици крадљивици, а то је једно од најсензационалнијих суђења у поратној Немачкој.

Психијатри су утврдили да је грофица Монрој потпуно нормална жена, а што је сама нагласила клептоманија није по среди. Она је крала из чистог користољубља.

Пољопривредне изложбе у Сарајевској Области

САРАЈЕВО, 2. — (Г. Изв. „Правди"). — Обласна самоуправа у Сарајеву израдила је дефинитивни програм пољопривредних изложаба на својој територији. Изложба ће се одржавати за сваки срез посебно и то:

У сарајевском срезу 21. 22. и 23 септембра; у високчком 6. 7. и 8. октобра; у фојничком 25, 26, и 27. октобра; у чајничком 27. 28 и 29. октобра; у вишеградском 30, 31. октобра и 1. новембра.

Обласна самоуправа поделиће већи број награда. Трошак око приређивања ових изложаба износиће четврт милиона динара, а намириће се из редовних прихода обласне самоуправе.

Оставке шпанских професора универзитета уважене

ПАРИЗ, 2. августа. — Авас јавља из Мадрида да су службене новине објавиле данас указе којим се уважавају оставке на државну службу г. г. Јименезу, Асуи, Санчезу, Роману, Жозоу, Ортесу и Агасету, професорима универзитета у Мадриду, г. Риосу, професору универзитета у Гренади и г. Валдекарасу, професору универзитета у Саламанци.

Слава Ваздухопловног Пука у Скопљу

СКОПЉЕ, 2. августа

Све наше војне јединице, по традицији наших старих народних обичаја, имају своје славе. Обично сваки пук прославља знамените дане из историје своје ратне прошлости. За разлику од овога војничког правила, сви наши ваздухопловни пукови прослављају сваке године Светога Илију. Тако је и млади скопски Трећи Ваздухопловни Пук данас про-

Командант пука п.-пуковник извиђач г. Вучета Јањевић

славио Св. Илију другу, по реду, пуковску славу.

Домаћин славе био је командант пука, пот-пуковник, ратни војни извиђач г. Вучета Јањевић. У присуству великог броја грађанства, г. г. Команданта Армије, Великог Жупана Скопске Области, ђенерала Јована Наумовића, Њ. Високопреосвештенства Митрополита скопског Варнаве, председника Општине, г. Ј. Михаиловића, комесара области самоуправе г. М. Момчиловића и осталих представника војних и цивилних власти и установа — тачно у десет и по извршено је сечење колача. Сечење колача је извршио војни свештеник са домаћином, пуковником г. Јањевићем, једним подофициром и једним редовом. После сечења колача настало је честитање које су примали у име пука, командант и аџутант пуковник г. Коста Симић, а затим служење гостију у дивно украшеној дворани до самих хангара.

Напољу, пред хангаром, формирана је једна чета војника и постројена у правој линији поред поређених авиона типа Бреге 19. За време свечаности извршено је летење аеропланa [illegible] формиране су тој патроле са по три авиона. Летење је извршено [illegible] ређењем, ниже него обично, како би од публике сваки покрет авијатичара био је добро уочен. Приликом спуштања авијатичари су у пролазу поред гостију извршили поздрав авионима и тиме је ова одлично успела тема програмског дела свечаности била завршена пропраћена одушевљеним одобравањем присутних.

Поред овога, пук је припремио својим гостима једно пријатно изненађење. Дат је један врло духовит комад, који је, за ову прилику, написао један од господе авијатичара — официра. Улоге су подељене између самих војника и они су их извели врло добро. После овога изређале су се још неке одличне тачке концертног дела.

Најзад је командант г. Јањевић одржао војницима говор о значају славе и авијације код нас, као и о позиву авијатичара војника и официра у миру и рату.

Са овим је званична преподневна свечаност завршена.

Тачно у подне војници су имали заједнички ручак са официрима, а после подне настављено је војничко весеље. Мало доцније, одржана је лоптачка утакмица између клуба авијатичарског пука у Скопљу и Грађанског".

*

Скопски Трећи Ваздухопловни Пук формиран је маја месеца 1928. године, као трећа група Првог Ваздухопловног Пука. До данас је показао врло лепе резултате. Нарочито пада у очи да, и поред свакодневног летења, није претрпео још никакав губитак и да су у њему материјалне несреће непознате. Први Командант Пука био је садањи командант, п.пуковник г. Вучета Јањевић.

Г. п.пуковник је познат међу официрима и војницима пука као објективан, добар и стр[illegible] старешина. Учествовао је у свима ратовима. Нарочито се одликовао при пробоју солунског фронта и ту је задобио француска одликовања.

Славу су материјално помогле домаће фабрике аероплана „Змај" и „Икарус" из Београда. Овај њихов акт забележен је врло пријатно не само код авијатичара него и код самог грађанства које са свечаним отварањем приватног ваздушног саобраћаја Београд—Скопље, који је данас такође обављено — добија све више смисла за потребе авијације у садашњости и будућности.

Б. Т.

СЛАВА ПРВОГ ВАЗДУХОПЛОВНОГ ПУКА

НОВИ САД, 2. — (А. Б. изв. „Правди"). — Данас је први ваздухопловни пук на врло свечан начин прославио своју славу Св. Илију. Гости су почели пристизати на аеродром већ осам часова изјутра, где их је дочекивао домаћин славе командант првог ваздухопловног пука мајор г. Душан Радовић. Међу приспелима стигао је градоначелник г. Бранислав Борота са г. Александром Радовићем. Сечењу колача присуствовали су представници разних институција, и друштава и многобројно грађанство. Био је заступљен и генералитет из Новог Сада и Петроварадина. Свечану службу Божју служили су православни, католички и муслимански свештеници.

После сечења колача била је обилна закуска, а после тога весеље све до касне ноћи. У пет часова по подне одиграна је утакмица између Радничког Спорт Клуба и тима првог ваздухопловног пука.

СА ЈУЧЕРАШЊЕ ПЛЕНАРНЕ СЕДНИЦЕ БЕОГРАДСКЕ ТРГОВАЧКЕ КОМОРЕ

Реферат г. Мародића

— ИЗВЕШТАЈ ГЛАВНОГ СЕКРЕТАРА БЕОГРАДСКЕ ТРГОВАЧКЕ КОМОРЕ Г. С. МАРОДИЋА О ПЕТОМ КОНГРЕСУ МЕЂУНАРОДНЕ ТРГОВАЧКЕ КОМОРЕ. —

Главни секретар Београдске Трговачке Коморе г. Светислав Мародић поднео је јуче на пленарној седници овај извештај о петом конгресу Међународне Трговачке Коморе, коме је г. Мародић присуствовао као делегат:

Чувени италијански писац Де Амичис написао је још пре рата једну повећу књигу, у којој је лепо и опширно описао Холандију. Та књига

Г. Мародић

се код нас врло много и радо читала. Много се о њој говорило, јер смо из ње сазнали први пут нешто више о тој земљи, која је била као Богом проклета, јер ју је море стално топило.

„У току тринаест векова, рачуна се да је сва[illegible]ких седам година била по једна велика поплава, осим малих, и пошто је земља сама равница, ове су поплаве биле прави потопи."

„У току тринаестог века у једној поплави је нашло смрт близу осамдесет хиљада људи."

„У 1421. години велика бура изли реку Мас, која потопи за једну ноћ седамдесет и два села и сто хиљада људи".

„У 1570. години у Фризији се подавило 20.000 лица."

И тако даље. И тако даље. Слични језовити примери испуњавају преко хиљаду година историје холандског народа. Страшљивци и неверници пак тврде да и сада свакога момента море може да се излије и подави целу Холандију. Међутим када човек види оне бране и чуда, којима се Холанђани бране од ћудљивога и бесног мора, када посматра њихов темперамент, и њихов начин живота, човек се осећа онде сигурнији и безбеднији него игде. И поред[illegible]осаи. Јер Холандија је стварно славопојка испојана свемоћи човека. У својој многостотинској очајничкој борби са морем Холанђани су се од своја варварског кривника, и то не баш увек са успехом. Али у последње време не само да[illegible]ују успешну дефанзиву, не само да[illegible]ће море, да га учине безопасним, [illegible] и у офанзиву, и воде је са пуним успехом. Скупоцен[illegible] радом освајају они сада постепено али сигурно стопу по стопу онога земљишта, које им је ранијих столећа море отело. А од 1918. године почели су огромни радови на исушавању великога Цуидерског језера које је отворено краљем тринаест века, и које ће исушено вратити Холандији преко 200.000 хектара земље.

И тако Холандија представља најеклатантнији случај за тезу оних економиста који, мисто оне познате класичне поделе фактора производње на природу, рад и капитал, сматрају да их постоји свега два: рад и капитал. Цела Холандија је дело рада и капитала. Рад и капитал су створили тако рећи, природу. Од мочари, језера и мора они су створили плодну земљу, напредну холандску земљорадњу, саградили лепе и јефтине градове, једном речју створили су савремену Холандију, којој се мора дивити свако ко је познаје. И Међународна Трговачка Комора као преставница рада и капитала тешко је могла изабрати подеснију земљу за свој пети редовни конгрес од ове, која је, као што рекосмо, дело искључиво рада и капитала.

Конгрес је био одлично посећен: на њему је било око 1000 учесника из 39 разних земаља са све четири стране света. Американаца је било 155, Енглеза 104, Француза 72, Немаца 184, Чехословака 22, Мађара 14, Кинеза 10, Талијана 81 и т. д., а наших делегата је било 10. Конгрес је свечано отворен 8. јула у присуству Принца Холандије, мужа Њ. В. Краљице Вилхелмине и преставника Краљевске Владе. Завршен је пак 13. јула по подне. Седнице су се држале сваког дана и пре и по подне у велелепној згради Колонијалнога Института.

Међународна Трговачка Комора има неоспорно врло велику улогу у животу народа. Осветшана је социолошка истина да је благостање појединаца данас условљено не само националним него можда још у већој мери интернационалним деланьем. Све велике реформе могу се остварити само интернационалним путем. У прилреди ова истина је изразитија него ма у којој другој области друштвенога живота. Отуд, као што рекосмо, Међународна Трговачка Комора има неоспорно врло велику улогу у животу народа, и врло велики углед у целоме свету.

Број таквих питања и реформи о којима је стручњачки расправљано на овоме конгресу велики је. Резолуција има четрдесет тачака. Да споменемо само неке: двоструко опорезивање, нелојална конкуренција, ' међународни сајмови и изложбе, жељезнички, поморски, речни, путни, ваздушни, поштански, телеграфски и телефонски саобраћај, документарни кредити, међународна индустријска статистика и т. д. Све су то конкретна питања која су стручњачки проучавана у току последње две године у појединим одборима М. Т. К. и која су на овоме Конгресу добила своје јасне одговоре.

Од нарочите је важности и интереса напоменути: да се је на овоме конгресу посветила пољопривреди већа пажња него икад до сад.

Централни проблем овога Конгреса пак, ако се тако може рећи, били су: постојеће сметње у међународној размени добара, јавна и приватна предузећа и кинеско питање.

Годинама већ М. Т. К. се бави питањем постојећих сметњи у међународној трговини и ради на њиховом отклањању или бар смањивању. Покрет против претеране царинске заштите у великом степену је њено дело. Исти је фановић.

случај и са целокупним радом Лиге Нација у правцу слободне трговине. У толико је непријатнија чињеница, да се у резолуцији по овоме питању говори и о забранама и ограничењима увоза и извоза, и о клаузули највећег повлашћења, и о етаблисману страница, и о сталности царинских тарифа, и о индиректном протекционизму и т. д., али о директном протекционизму, о високим царинама нема ни речи. Једва се тек нешто у уводу вели, да Конгрес усваја закључке и програм рада, изложене у извештају комисије М. Т. К. за трговинску политику и сметње у трговини, у коме се извештају детаљно говори против високих царинских баријера. Ова чудна појава стоји у вези са намераваним повишењем америчке царинске тарифе. Говорити о обарању високих царинских баријера а не споменути Америку било је, изгледа, немогуће. А ово последње се није хтело чинити, јер „кога је молити, није га лутити"... И наравно — преко тога се је прешло ћутке...

Питање јавних и приватних предузећа било је предмет врло озбиљне и свестране анкете у М. Т. К. за последње две године. Етатизам који се је много развио за време рата, и данас је врло важна појава у економском животу, којом се је морала позабавити М. Т. К. На основу анкете извршене скоро у свима напредним земљама, и на основу озбиљне студије те анкете, Конгрес је донео резолуцију, у којој под влачи чињеницу да приватна иницијатива и приватно вођење предузећа представљају најефикасније средство за осигурање напретка производње и за повећање општег напретка док су међутим држава и самоуправне јединице као привредници односно произвођачи показале ређе резултате. Вођење предузећа од стране власти може се оправдати само у оним случајевима када је то нераздвојно од вршења власти. У сваком случају пак јавна предузећа треба да почивају на рационалним принципима трговине.

Кинеско питање је такође унело доста живота а и затегнутости на Конгресу. Добру вољу и енергију нове кинеске владе за рад на унапређењу запрложене Кине у свима правцима, и ступање претставника кинске привреде у М. Т. К. Конгрес је свечано и бурно поздравно. Отварају се перспективе за нове извозе јефтиних сировина и за нове пијаце напредних индустрија!... Али Кинези нису баш много одушевљени овим овацијама. Сви њихови говорници су тражили место китњастих речи — дела. „Нема жељеног напретка без пуне независности. Средњевековне привилегије које још увек љубоморно и силом примењују шест држава у Кини, у великоме степену спутавају правилан развитак Кине и вређају њен понос. Зато се оне морају што пре отклонити." А пошто тих шест држава не желе да се одрекну оних својих привилегија, то је и по ово[illegible] питању донесена једна веома дипломатска нејасна резолуција.

Најпосле, на предлог америчке делегације, као завршна, четрдесета на броју, усвојена је резолуција о миру као битном услову за сваки, а нарочито привредни напредак света. За жаљење је само, што је првобитан амерички текст о економском бојкоту оне државе која би изазвала рат без претходног озбиљног покушаја решења спора мирним путем, у дефинитивноме тексту нешто ослабљен.

Све ове појаве у М. Т. К., као и у Друштву Народа, показују колико је тачан онај цитат којим се је послужио г. Етиен Клементел, бивши француски министар, сенатор и почасни председник М. Т. К у једноме своме говору на Конгресу: „Мир и споразум међу народима остварише се тек онда када се успостави мир и споразум међу нашим задњим мислима". Међусобно упознавање и заједнички рад у М. Т. К. у многоме допринесе, да „задње мисли" изађу на видело. А то је битан услов за правилно постављање проблема и њихово сређено решење. Сваки Конгрес М. Т. К. представља нов и значајан корак у овоме правцу. И зато, као што рекосмо, ми доносимо и са овога Конгреса врло лепе устиске. Ситуација ако није ведрија, бар је одређенија.

Прослава сто десет година од оснивања „Јавне добротворности" првог и највећег хуманог друштва у Шибенику

— ПОДИГНУТ ЈЕ ДИВАН СПОМЕНИК ВЕЛИКИМ ДОБРОТВОРИМА. —

„Јавна добротворност", хумано шибеничко друштво, чија је улога слична нашем „Привреднику", прославило је ту скоро сто десет година од свог постанка. Друштво је основано у доба Напо-

Споменик највећим добротворима, „Добротворности". У врху: секретар г. Мата Пргин

леонове владавине у Далмацији, декретом генералног гувернера илирских покрајина Бертранда.

Рад „Јавне добротворности" је за све време био у тесној вези са привредним и друштвеним развојем краја.

Институција „Јавне добротворности" дошла је у ове крајеве из Француске. Самим декретом генералног гувернера илирских покрајина, одређено је да се оснују повереништва Добротворности, у циљу упознавања сиромашних породица и њиховог помагања.

Подручје рада тих повереништава се састојало у служби да у једнакој мери примају и деле сиромасима помоћ од прихода, као и од добротворних прилога, било у оделу, новцу или непокретним имањима.

Установа „Јавних добротвоности" се врло брзо раширила по Далмацији, да је 1914. године било преко седамдесет друштава. Данас се, с обзиром на имовину и делатност, нарочито истичу повереништва у Вису, Трогиру, Корчули, Сплиту, Задру, Дубровнику и Шибенику.

Заслуге за напредак друштава „Јавних Добротворности", припадају истакнутијим члановима појединих управа, међу којима је било много бискупа, разних чиновника и грађана.

Данас је нарочито вредно подвући агилан и плодоносан рад г. Мате Пргина, благајника „Јавних Добротворности".

Недавно су највећи друштвени добротвори пренесени из својих гробница и сахрањени у заједничку гробницу, где им је подигнут диван споменик. Ти велики друштвени добротвори су: Шимун Лучев Вентурин, Вицо Филип пл. Шижгорић и Марија уд. Алауз. Споменик је подигнут на гробљу св. Ане у Шибенику.

Француски делегати у понедељак путују у Хаг

—:—

ПАРИЗ, 2. августа. — Званично се саопштава да ће француска делегација отпутовати за Хаг у понедељак. Делегација је састављена овако: г. г. Бријан, Шерон, Лушер Бертело, Фромажо, Моро и Пармтје. Високи комесар г. Тирар и командант рајнске војске г. Гијома отпутоваће за Хаг доцније.

Стање температуре у земљи

Прва цифра означава јучерашњи максимум, друга данашњи минимум, а трећа температуру јутрос у 8 часова.

Љубљана	32	19	21
Загреб	34	25	23
Вршац	34	25	31
Петроварадин	35	21	29
Београд	35	21	29
Вел. Градиште	34	16	28
Бања Ковиљача	33	16	23
Сарајево	32	17	23
Крагујевац	32	18	25
Зајечар	34	15	26
Врање	34	18	29
Ниш	35	12	22
Косов. Митровица	33	18	27
Скопље	36	18	27
Штип	35	21	24
Прилеп	33	18	24
Сплит	33	26	27
Краљево	33	15	24
Брод на Сави	33	16	25

Кише није нигде било. Данас ведро у целој држави.

Основна школа Краља Петра у Јужној Србији

ГОСТИВАР, 2. — Сагрђена од стране мештана у знак признања неумрлом Краљу и његовим великим ослободилачким делима ова школа служи као спомен плоча села Врутока, Раве и Печкова горњополошког среза и свих школских генерација деце која су кроз њу прошла и оне која ће тек добити основне појмове културе, писмености и националности.

Налази се удаљена од Гостивара десет километара у селу Врутоку на самом хладном извору Вардара. У њој се школује сваке године 60 до 70 ученика. Управник школе је учитељ г. Милутин Милутиновић.

Ради положаја на коме се налази, климата и здраве, хладне воде са извора Вардара ове године летује у њој први, други и један део трећег разреда скопске женске гимназије на челу са наставницом г-ђицом Љубицом Стевић.

Б. Т.

Један племенити гест шумарског предузећа из Теслића

— Друштво је обезбедило своје незапослене раднике. —

—:—

ТЕСЛИЋ, 2. — (Г. Изв. „Правди"). — Како је познато, пре извесног времена овдашња дестилација дрва због несташице вагона отказала је рад својим радницима, којих има око 700. Данас је ово предузеће издало оглас у коме се каже да управа предузећа увиђа тешки економски положај радника и да је стога одлучила да га ублажи. Она је одлучила да уплаћује приносе Окружне Благајне за Осигурање радника, све док предузеће не настави рад.

После операције, г. Поенкаре се осећа добро

—:—

ПАРИЗ, 2. августа. — Авас јавља да је стање здравља г. Поенкареа задовољавајуће. Температура износи 37.5 степени.

ОДГОВОР Г. ДР. ВИНКА ВИТЕЗИЋЕ НА КРИТИКУ Г. БОГДАНА ПОПОВИЋА

Професор г. Богдан Поповић

»MONUMENTUM A ERE PERENNIUS«

(6)

Тако г. Богдан Поповић закива слободно стварање духа у окове догматички предодређених параграфа, интенсивне појаве неприродно екстенсира и убија прави појам историје. Епохе у историји човечанства само су по имену и по броју година различите; оно што је у њима битно, оно је свуда и увек исто и једнако — aliter, sed idem! — Велико је питање како ће да се у томе узаном кругу снађе предавач тога предмета и како ће студентима да објашњава природу једнога организма коме недостаје битни и сатавни најплеменитији део! Али шта мари! Главно је то, да је старачкој амбицији г. Богдана удовољено, главно је, да је отклоњено све што би могло да ма којим начином доведе у питање квалитет његова рада!

Његово уточиште и заклониште у сним моментима овакве природе била је одувек Теорија књижевности, и он је у последње доба врло сниШљено по мало откланьао од себе одговорност за историски део његове катедре. Њу сам морао да сносим ја. Он се заклонио био за један чаробан зид књижевне теорије, чију је природу и задатак знао увек вешто да стегне и растегне, све према потреби и ситуацији. У последње време почео је да говори како су „Теорија књижевности" и „Упоредна историја књижевности" једно исто. Нема никакве сумње да је теорија књижевности нераздвојна са историјом ма које књижевности, јер књижевници са својим делима стварају и теорију која је из њих изведена, а не обратно, како је од увек тврдио г. Богдан Поповић, као присталица немогуће догматске, нормативне теорије. Нема сумње да је то једна иста целина, један исполи ви организам и када је то г. Богдан ипак признао, учинио је то опет само да замете свој траг ономе, који би хтео да резултате његова рада изведе на чистину.

Г. Богдан Поповић као ordinarius тога предмета није дозвољавао мени, доценту, да радим са студентима теорију књижевности. Када сам у једном семестра у семинарским вежбањима објавио естетичку анализу „Горскога Вијенца", г. проф. Поповић био је жестоко увређен и казао ми је и то да је и његов брат, г. Павле Поповић, на то протестовао!

На испитима, међутим, видели су се јасно плодови овог научног система г. Б. Поповића. Чланови комисије чудили су се како кандидати не знају најосновније ствари из књижевне теорије, а о постанку радова, о трагичноме, о комичноме, о диференцијама појединих радова — да и не говорим. Шта је г. професор са њима радио, то не знам. У каталогу предавања стојало је најчешће да г. Б. Поповић предаје о стилу. Да, сва његова причања и козерије могу се убројати као поуке и предавања о стилу. Али таква ћаскања могу да буду згодна уз чај и кафу, али не са катедре пред којом стоји она наша сиротиња која има да изгуби стипендију, последњу кору хлеба ако на испиту не буде знала све оно што је чини квалификованом за гимназијског наставника. Овде неће да поминьем неке више степене од гимназијског наставника, јер г. Б. Поповић није никада гледао да своме ђаку да вишу културну и научну спрему која би га издигла изнад тог нивоа. То се види и по томе што ниједног од својих ђака није могао да спреми себи за последника.

На тим часовима знао је г. Богдан да високо диже свој ауторитет хвалисањем себе самога, заовиђеним „добронамерним" педагошким тенденцијама. Једна госпођа, ученица господина Богдана Поповића, причала ми је, како је он њима више пута поминьао, да он никада у вече не склопи очи пре него прочита један или други хор из Есхилових драма — у оригиналу!... Нема сумње, да су то студенти са страхопоштовањем примали. Али за врло кратко време, јер је г. Богдан једног другог дана у разговору са неким студентима казао истину — а то је мени једном признао — да је Есхила читао само у Донеровом немачком преводу и то само једном, као ђак у Паризу, па је додао, да он не налази у тим драмама ту узвишеност и лепоту које су други у њима нашли. Ово последње је, разуме се, рекао само зато, да се види како се он не да лако завести мишљењем других! — У ствари је то, да грчку драму никако не познаје ни по оригиналу ни по преводу...

Г. Б. Поповић је умео да каже и то, да кад би га неко упитао чији се дух у њему инкарнирао: Аристотелов или Платонов, да се он не би ни једнога часа двоумио шта да на то одговори: дух Аристотелов је у њему оживео. Да, господо, то је за то што је Платон „динамичан". То је „разговор угодни" г. Б. Поповића који од тог својег хвалисања и надмудривања никад није нашао времена да студентима једним науке објасни Аристотелову Поетику и прикаже данашње ресултате науке код третирања проблема које је Аристотел у том своме спису поставио.

Кад сам ја покушао да у једноме компендиуму изложим историски, теориски и практички материјал поетике, г. Богдан Поповић није умео друго него да тражи подударање у мисли-ма са другим ауторима и плагијате — и то у једној скроз практичној приручној књизи, где ми није била намера да ја доносим нешто ново већ да студентима изложим у кратко и практички оно што данас морају да знају из теорије књижевности коју ће сутра да предају у гимназијама. Ја нисам крив што се по нека глава, и што се у опште становиште те поетике не подудара са теоретизирањем г. Б. Поповића које у осталом није нигде систематски изложено. Ја нисам крив ни за то што нисам могао да у историскоме делу „Поетике" забележим име г. Богдана Поповића ни његове ни ма чије од његове „школе", ма да бих то врло радо учинио. Ја сам учинио то, да сам њему посветио то дело. То сам учинио као акт куртоазије у часу када он одлази с Универзитета и када га сви обасипљу частима и похвалама. Био је то акт куртоазије и акт захвалности за то што је он био онај који ме је позвао на Универзитет, ма да сам ја кроз пуних 6 године рада на Универзитету са њиме имао горких искушења и разочарао се у њему као научнику и као човеку. Та моја посвета дала је г. Богдану Поповићу још више приликс да толико нападне моју „Поетику", јер ће се свако жив чудити колико је г. професор објективан, колико је правичан кад тако строго критикује чак и ону књигу која је њему посвећена. Занста је то примерна несебичност и објективност!...

Да се види научни и естетски критериј г. Б. Поповића, да се истакне његова акрибија као интелектуална и морална особина, упозоримо читаоце на један пример у мојој „Поетици" стр. 74-75 који сам навео говорећи о духовитој досетки. То је Ухлан[illegible] усусуђује да још исприча садржај: толико је песма за њега неморална. Г. Поповић је у томе примеру пронашао огроман капитал за своју тезу и доказује како је не само мој укус нилак него и морал, јер вели: „овога пута је то стварно чисто г. Витезичина", — „доказ за његов укус иде само до те висине". — Врло добро, г. професоре! — Врло сте вешт у овако јевтиним ефектима. За Вас је ова песма неукусна шала, у њој „двосмислена" реч Schlosslein „кала и оно мало духа што би се у тој игри речи могло наћи" — „такове се песме чувају по резервама великих библиотека и у тајним кабинетима великих музеја". — Чудновато, да су Немци баш ту романсу штампали у многобројним читанкама својих школа — а да је нису остпили у „Тајним кабинетима великих музеја". — Ето, г. Б. Поповић има доиста право кад нападе немачки критериј и укус — и кад каже: такав је његов суд и укус! — Међутим г. Богдан је баш критикујући ту песму и мене који сам је донео као пример, показао свој сн и укус.

Др. В. Витезица

— Наставиће се —

Крвава туча шофера

—:—

СУБОТИЦА, 2. — (М. изв. „Правде"). — Неодавнашњем пијанском штранду одиграла се јуче по подне једна крвава туча између два шофера ауто-такси. Наиме, посвађали су се око једне женске особе, која је тогамоментa са једне женске особе, која је тогамоментa са својим другарицом, продавала поклоне. Обојицом другарицом, продавала поклоне. Обојицом су пажњу на девојке. Поводом тога Фрања није могао да се уздржи, а да своме другу не пребаци један његов грех, који се тицао женског света, из ранијих година. Ово је њега довољно да се Никола толико наљути, одмах преће на физичко обрачунавање.

Никола је напао Фрању нељубазно. Затим, када је видео да ће га овај сладати, извадио је из мах нож, којим је једном убо у плећку Фрању који је добио опасну повреду.

Полиција извештена о овом случају, одмах је интервенисала. Рањени Фро пренет је у болницу, где му је указана прва помоћ, док је нападач Никола ухапшен.

ИСТОРИЈАТ ПОШТАНСКИХ ДОПИСНИЦА.

Прва илустрована дописна карта

— ПРВУ ИЛУСТРОВАНУ ПОШТАНСКУ ДОПИСНИЦУ ИЗУМЕО ЈЕ У БЕЧУ СРБИН ЈОЦА МАНОЈЛОВИЋ, РОДОМ ИЗ СРБОБРАНА. —

Једна илустрована дописна карта

НОВИ САД, августа.

Пре[illegible] код кога сам видео једну [illegible] Одлазио ницу. Она је била необична и старинска. Упитао сам г. Кекића каква је то карта. На лицу

Г. Јоца Манојловић

г. Кекића појавио се осмех, и он је одговорио да је ова прва илустрована карта на свету. Што је још интересантније, ову карту је писао и изумео Србин г. Јоца Манојловић, отац супруге г. Кекића. Домаћин ми је испричао врло интересантну историју ове значајне карте, и цео историјат илустрованих и обичних карата, који му је, како изгледа, веома добро познат.

— Према веродостојним подацима, који су овде наведени, прича г. Кекић утврђено је, да је г. Др. Емануел Херман, професор бечке политехнике, својим чланком у „Наје Фраје Пресе" од 26. јануара 1869. године први учинио предлог да се дописне (обичне) карте заведу по сниженој цени од две крајцаре, — на име поштарине. Овај предлог је усвојен и исте године, на дан 1. октобра, пуштене су прве аустријске дописне карте у саобраћај.

Енглеска је завела дописнице 1. октобра 1870. године; у исто време и Швајцарска прихвата тај практичин изум. У току 1871. године уведу поштанске карте Белгија, Канада, Данска и Финска; годину дана касније Норвешка, Шведска и Русија; 1873. године Шпанија, Француска, Јапан и Сједињене Америчке Државе; 1874. године — Луксембург и Италија, а најпосле Грчка и Португалија.

У међународном саобраћају дописне карте ступиле су у живот 1. јануара 1871. године, а на основу уговора, који је закључило тринаест држава, са поштарином од 5 крајцара, или одговарајуће вредности у монети земље, из које се карте шаљу. То је историјат обичних поштанских карата.

Што се пак тиче илустрованих дописних карата, оне су дело приватне иницијативе и индустрије. Препреке од стране државне администрације за увођење илустрованих дописница [illegible]

Покојни књижар Шварц, из Олденбурга тврди да је прву правну дописну карту са сликом (анзихтскарту) он пустио у саобраћају 7. октобра 1870. године, а то се доказује и оригиналом, који је репродукован у делу, под називом „Нова књига о светском поштанском промету".

Међутим, на идеју илустроване дописне карте Шварц није дошао први.

Свакако тада није било познато да је много раније, 6. маја 1872. године — управо четири године пре него Шварц, прву правну илустровану карту издала је администрација српског листа „Змај" који је излазио у Бечу. Овај сатиристички лист издавао је пок. Јоца Манојловић, родом из Србобрана, у друштву са пок. Чика Јовом-Змајем. Ту карту је послао пок. Јоца Манојловић своме стрицу, страшљивом адвокату из Сомбора, човеку застарелих појмова. Адвокат се није усуђивао да прими отворену карту, која му је стигла из Беча од опозиционог, врло рђаво забележеног листа „Змаја". Он је одбио пријем како се то види на карти.

Сравњујући илустровану карту пок. Јоце Манојловића са картом Шварцовом, може се констатовати да ова последња губи, како у години израде тако исто и у самој изради. Карта Јоце Манојловића прва је разгледница која је, предата на пошту у Бечу, док на Шварцовој карти нигде не видимо трагове поштанског штамбиља. Што је најважније, као та пок. Манојловића је четири године старија од Шварцове прве карте, са којом Немци хоће да освоје првенство на том пољу.

Није чудо што су Немци пуне три године водили полемику да ли је обичну дописну карту изумео Немац фон Стеван или др. Емануел Херман. Најзад је утврђено било да је овај последњи, са горе споменутим чланком дао иницијативу да се обична поштанска дописница пусти у саобраћај. Др. Херман и после три деценије године по завршеној полемици са фон Стефаном, сећао се са болом у души дуготрајне жучне борбе, коју је имао да води поводом свога изума.

Не треба се чудити онда што Србину Јоци Манојловићу Немци нису хтели да признају заслужено првенство на овоме пољу. Смрт је спречила Јоцу Манојловића да докаже своје првенство.

На крају је г. Кекић изјавио да је водио свестрано испитивање да би могао утврдити да ли је карта, која се налази у његовом власништву, прва на свету и да је од разних америчких, енглеских, француских и швајцарских фирми и музеја добио писма са захтевом да им уступи фотографију прве разгледнице.

Како ес то види на слици, прва илустрована дописница, врло је карактеристична за тадање политичке прилике. Алегоријом Змаја, који својим телом лебди над целим истоком, од Кремља у Москви, до Аја Софије у Цариграду, хтео је сликар да прикаже величину Словенства. Усамљени брод на морској пучини показује нам везе између та два културна центра Словенства, које би, после најезде Османлија, опет требало везати једном „Змајевом" идејом. Несумњиво је, према свему овоме, да је прва разгледница — изум Јоце Манојловића.

А. Б.

Хроника Престонице

Београд, 2

Београдска Оперета: (21) „Фифи" (премијера).
Пивница „Велика Србија" (Престолонаследникова Петра улица): Свако вече концертира Душко Попаз са својим оркестром.
Уметнички Павиљон: Архитектонска изложба.
Народни Музеј: (Милоша Великог бр. 58) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9 — 12 часова а за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.
Етнографски музеј: (угао Бирчанинове и Милоша Великог улице). Отворен од 9 — 12 и од 15 — 18 четвртком и недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.
Читаоница Савеза Трезвене Младежи (Скопљанска бр. 5-Ш.) — Отворена од 14—19½ часова.

БИОСКОПИ:

Наркипо: „Генерал Дон Мануело" (Џилберт Роланд, Мери Астор) и „Тиха улица" (Марион Девис, Чарлс Реј).
Луксор: „Тоголан — Ручбан" (Хајнрих Георг, Лоис Лерх).
Парамунт-Палас: „Јаки и слаби пол" (Норма Ширер, Конрад Нагел).
Париз: „Живи леш" (Пудовкин).

Дежурне апотеке: М Живковића — Македонска улица „Селаковића" — Кнез Михаилова улица Димитрија Николића — Витошка улица. Косте Антонијевића — Балканска улица. Саве Мркаљевић — Теразије

Недељни распоред радио-концерата

— Београд 455 м., Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9, Берлин 475.4, Бреслава 321.2, Брно 432.3, Франкфурт 421.3, Кели 263.2, Лајпциг 364.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.2, —

БЕОГРАД

— Таласна дужина 455 м. — У антени 2 и по киловата —

—:—

Сталне тачке свакодневно: 11.20: Званични извештај о водостају. 11.35: Објављивање дневног програма. 11.45: Званични извештај о водостају. 12: Тачно време.

•

ПЕТАК, 2. август:

[illegible] 13.30: Из живота великих педагога (предаваће г. др. Марко Крстић). 20: Немачко-српски дијалози (г-ђа др. Липовска и г. Фрањевић). 20.35: Час певања г-ђе Иванке Манојловић. 21.20: Концерт на мандолини (г. М. Островски). 21.55: Тачно време, по том новинарски извештаји. 22.05: Радио-квартет.

СУБОТА, 3. август:

12.10: Грамофон. 12.30: Привредне вести. 12.45: Радио-квартет. 18.30: Новинарски извештаји (да је уредништво „Правде"). 17: Час за децу (тетка Бандић чита бајке). 17.25: Радио-квартет. 18.25: Из живота за живот (афоризми). 18.45: Час народног здравља. 20: Чувене лепотице у историји (предаваће г. Велислава Спасића). 20.25: Радио-оркестар. У од мору тачно време и новинарски извештаји. 22: „Честитам!" шаљива игра с певањем од Косте Трифковића. 22.35: Радио џез-оркестар.

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

ПЕТАК, 2. август:

Љубљана 18: Концерт радио-оркестра. 20.30: Вече песама.
Беч 11: Музика. 21.30: Вечерњи концерт.
Берлин 17: Финске, шведске и норвешке народне песме.
Бреслава 16.30: Кафанска музика.
Франкфурт 22.30: Модерна музичка дела.
Лајпциг 22: Забавна музика.
Праг 19.05: Дует. 22.20: Војна музика.
Пешта 9.15: Балалајка. 22: Циганска музика.

СУБОТА, 3. август:

Љубљана 18: Концерт радио-оркестра. 22.30: Пренос из Загреба.
Беч 11: Музика. 18.30: Камерна музика.
Берлин 1.30: Забавна музика. 20: Радио-кабаре.
Бреслава 22.30: Музика за игру.
Франкфурт 20.15: Забавна музика.
Кенигсберг 22.30: Музика за игру.
Праг 22.25: Џазбанд.
Пешта 9.15: Војна музика. 22.20: Оперски концерт.

НАЈИНТЕРЕСАНТНИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО-ПРОГРАМА ОД 29. ЈУЛА ДО 3. АВГУСТА

ПЕТАК:

Берлин 20: „Љубавни напитак" опера од Доницетија.
Лајпциг 16.30: Одломци из немачких опера.

СУБОТА:

Беч 20.15: „Фра Дијаволо" опера од Обера.
Будимпешта 19.45: „Музички комедијаши" оперета.

КОД НЕУРЕДНЕ СТОЛИЦЕ, болести жучи и џигерице, претилости у гихта, код катара стомака и црева, код чирева у дебелом цреву, код оболења излазног црева, одстрањење наравно **Франц Јозеф** горка вода сав застој у органима доњег тела брзо и сигурно. Многогодишња искуства у болницама уче нас да је Франц Јозефова вода особито корисна свету који се премало креће. 17973

БОРБА ИЗМЕЂУ ДВЕ УМЕТНОСТИ

Позориште или филм?

— МИШЉЕЊЕ Г. АЛЕКСАНДРА ЧЕРЕПОВА, ДИРЕКТОРА ПРИВАТНЕ ПОЗОРИШНЕ ШКОЛЕ У БЕОГРАДУ. —

Проблем односа између позоришне уметности и кинематографије постаје у последње време веома актуелан. Љубитељи позоришта са извесном зебњом констатују успехе биоскопа, како у материјалном погледу, тако и у погледу задобијања широких маса.

Г. Александар Черепов

Они се боје да ће ови успеси парализовати интересовање публике за озбиљне подухвате у области позоришне уметности. Обратили смо се директору позоришне и кинематографске школе, руском уметнику г. Александру Черепову, са молбом да нам каже своје мишљење о овом проблему. Мишљење г. Черепова од интереса је и у томе што се он бавио у Русији напоредо драмском уметношћу и филмом.

Г. Черепов је рекао:

— Ви сте, свакако, обратили пажњу на то да је данас дискусија о позоришту неодвојива од биоскопских тема. Говорећи о позоришту, ми увек спомињемо биоскоп — и обратно. У свакодневним дискусијама о позоришту и биоскопу има много неоснованих и неозбиљних тврђења али је несумњиво, да је интересантност ове теме веома велика и да она може необично занимати.

Сфинга — већ и стручњаци, који раде у позоришној или у биоскопској области посвећују поменуту теми пуну пажњу. Она је актуелна, и њена се актуелност сваког дана повећава.

Интересантно је да епохе овакве „преоцене вредности" увек нам доносе прогрес. У вези са развијањем кинематографије, врши се преоцена позоришне уметности. Ја сматрам да је ова преоцена од користи и за једну и за другу уметност. Онај који прелази преко свих ових дислусија, греши. Погрешка ће, у првом реду, погодити њега самога.

Често се може чути да биоскоп нема ничега заједничког са позориштем и да се њихови путеви разилазе. Да ли је ово тачно?

Шта пружа позориште? — Радњу и призор.

Шта пружа биоскоп? — Такође радњу и призор. Али могућности биоскопа у погледу развијања радње и призора неизмерно су веће него што је то случај са позориштем.

Казаћу своје мишљење отворено: за позориште је дошла епоха кризе. Готово неограничена у својим могућностима, кинематографија сваким даном у већој мери одузима му власт. За сада позориште још није дефинитивно побеђено. Оно се још увек бори за своја права. Међутим, исход ове борбе није тешко предвидети.

Радња и призор — то је област кинематографије, у томе је њена моћ, њено право и власт. Шта ће бити са позориштем ако му се одузму радња и призор? Сматрам да ће у том случају настати ера сјајног цветања позоришне уметности. Позориште ће се ослободити неспретне, гломазне, малопокретне радње, која се изводи на његовим даскама. Извршивши ослобођење од свог баласта, позориште ће се вратити својој суштини, својој психолошкој истини. Призор и радња потиснуће се у њему у позадину и тада ће доћи до пуног израза вечита и моћна снага позоришта — глумац. Неуспеси театра објашњавају се искључиво једним унутрашњим разлогом: квалитативним падом и духовним сиромаштвом глумца.

Неоправдано се напада савремена публика, неоправдано се тражи узрок слабљењу утицаја позоришта у еволуцији укуса и нарави код публике. Гледалац је пре свега гледалац и његово се интересовање за позориште првенствено смањује услед тога што он ретко налази на доброг глумца. С друге стране, кинематографија приказује гледаоцу извесне могућности, услед којих њен утицај расте. Ако сумњате у тачност ове констатације, упитајте позоришну благајну. Њен ће одговор бити немногоречив и поуздан: позоришта су у материјалној кризи, или падају на терет државе.

Љубитељи позоришта траже утехе у тврђењу да је позориште — увек нерентабилна ствар. То није истина. Позоришна предузећа често пута су била уносна. Сетимо се неких директора и импресарија, који су преко позоришта долазили до великог богатства.

Власт театра увек је огромна, кад су снажни представници ове власти — глумци. Позоришна се у последње време [illegible]. Стара истина.

Господар позорнице, глумац — уметник много се променио у току последњих година. Некада надахнути уметник сугестивне речи и снажног геста, он је неупутно навукао на себе маску неурастеничара, он је постао неумешан слуга разних „изама". А то није потребно уметности, правој уметности. Зато ја мислим да би потискивањем у позадину радње и призора у позоришту, дошао до своје пуне величине глумац. На њега ће бити обраћена целокупна пажња и у еволуцији театра наступиће златно доба.

Једно ретко славље

—:—

У улици Баба-Вишњиној обављено је јуче једно заиста ретко славље. Г. Владимир Крсмановић, дворски подрумар, са својом супругом г-ђом Цветом, прославио је двадесетпетогодишњицу своје службовања у Двору. Годину дана после ступања на престо Краља Петра управо 1. августа 1904. године, ступио је у Двор на службу г. Крсмановић, где већ пуних двадесет и пет година часно, вољано и ревносно служи.

Г-ђа и г. Крсмановић

Јуче, на дан овог скромног славља, Њ. В. Краљ благоизволео је послати слављенику г. Крсмановићу по Свом ађутанту мајору г. М. Мићићу један часовник са монограмом, а Њ. В. Краљица златна дугмета са монограмом; управник Двора г. Погачник упутио је г. Крсмановићу и његовој госпођи која је такође дуго година била на служби у Двору, срдачну честитку, а исто тако и многи његови пријатељи, познаници и другови.

За све време, од ступања у Двор до смрти Великог Краља Ослободиоца, г. Крсмановић је стално био уз Краља Петра. Омиљен, вољан и тачан на служби остао је и код Њ. В. Краља као подрумар и камерднер. Са поч. Краљем Ослободиоцем г. и г-ђа Крсмановић су били и за време повлачења, не одвајајући се од њега све до повратка и његове смрти.

Преко целог дана слављеник је јуче примао велики број гостију.

ПОЗИВ

ЗА СКУПШТИНУ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ СА ТЕРИТОРИЈЕ БЕОГРАДСКОГ АПЕЛАЦИОНОГ СУДА

—:—

У смислу § 43. зак. о адвокатима и последњег става Једбе Министарства Правде Бр. 31.220 од 20. априла 1929. год. у име Одбора Адвокатске Коморе у Београду, сазивам прву редовну скупштину Адвокатске Коморе у Београду за недељу 5. августа 1929. год., у 9 час. пре подне у сали Двостепеног Суда за округ београдски са овим невним редом:

1) Предлог Одбора о пословнику Адвокатске Коморе, одбора и Скупштине;
2) Предлог пословника Дисциплинског Већа;
3) Предлог буџета Адвокатске Коморе за 1929-30 гс. и члански улози;
4) Одређење износа уписнине за адвокате и адвокатске приправнике;
5) Правна за добротворне установе адвокатског сталеа;
6) Питан и предлози.

Бр. 60 (М. П.)
29. јула, 19. год.
у Београду.

Заменик председника,
Др. Драгутин Јанковић

НОВЕ ЊИГЕ И ЧАСОПИСИ

—:—

КРИМИНАЛНА БИБЛИОТЕКА. — Добили смо петнаес свеску овог распространеног часописа, сачињавном и прибраном садржином, у којој заступљени страни познати криминални пис: Оскар Клаусман, Д. Урај, А. Бромберг и д. У овој се свесци нарочито истиче Лучиеса написом у наставку „Кајзеров шпијун" ће се описује војна шпијунажа за време прних ратова. — Г.г. учитељи и свештеници пзво се опомињу да положе дужну претплату, а већи део није платио ни прво полгоће.

ЗАПИСИ. —Изашли су Цетињски „Записи" за јули — авг са прилозима г.г. др. Ст. Жугића, Радосава Јеница, Хамид Диздара, Марко Ж. Ракочев Ристо Ратковић, Јованка Хрваћанин, Светадутиновић, К. Н. Милутиновић, Радован Лазаревић, Петар Безруч, др. Јово Вукић, Во Гавро Вуковић, Јов. М. Јовановић, Петар Ђоповић, Д. Вуксан, Андрија Лубурић, др. Асандар Шевић, Нико Ш. Кусовац, В. Латко, Р. Меденица, Р. Ј. Драгићевић, Ј. Б. Мијовић и Јован Ђоновић.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

—:—

Њ. В. КРАЉ ПОКРОВИТЕЉ ИЗЛОЖБЕ У СКОПЉУ

Њ. В. Краљ благоизволео је примити се покровитељства опште привредне изложбе, коју у Скопљу приређује септембра месеца тамошња Трговачка Комора. Министарство Трговине доделило је новчану помоћ за приређивање ове изложбе, на којој ће се дати нарочито место свима извозним артиклима Јужне Србије.

НОВА ЗАНАТЛИСКА ШКОЛА

Министарство трговине и индустрије одобрило је да се у Осјеку оснује стручна занатлиска школа. Ових дана нова школа већ треба да почне рад. У њој ће се учити занати: браварски, столарски, левачички, токарски и други. Школовање ће трајати четири године, а примаће се ученици са најмање два разреда гимназије или стручне школе. Ове године примиће се 40 ученика. Осјечка област субвенционисала је школу са 100.000 динара, а осјечка општина са 50.000 динара годишње. За сада, школа је смештена у згради фабрике земљорадничких справа у Осјеку.

БЕРБА ДУВАНА У ЈУЖНОЈ СРБИЈИ

Према званичним извештајима, овогодишња берба дувана у Јужној Србији биће одлична, нарочито у квалитету. Прва подбирања садница дају такав резултат, да се може очекивати са 60% од целокупне бербе првокласног дувана. По квалитету нарочито се одликују реони прилепски и скопски. Рачуна се, да ће берба дувана ове године у Јужној Србији пребацити 8 милиона килограма.

УПИС У ГЕОМЕТАРСКУ ШКОЛУ

У Геометарску школу у Сарајеву, одсек средње техничке школе, примиће се ове године у први разред 48 ђака. Кандидати морају имати најмање шест разреда гимназије или две године средње техничке школе. Пријаве ће се примати до 20. овога месеца.

ПУТ СЕМИЗОВАЦ — ИЛИЈАШ

За израду новог државног пута од Семизовца до Илијаша, у области сарајевској одобрен је кредит од 914.613,48. динара. Лицитација одређена је за 12. август.

ОПРАВКА ПУТА ЧАЧАК — ГУЧА — ИВАЊИЦА

За оправку обласног пута Чачак — Гуча — Иваљица одобрила је рашка обласна самоуправа предрачун од 132.000. динара и расписала ли-

ЗЕМАЉСКА ЗАДРУГА ЗА ПОЉОПРИВРЕДНИ КРЕДИТ

Оснивачки одбор земаљске задруге за пољопривредни кредит у Земуну сазвао је за 14. август збор оснивача — акционара, на коме ће се донети решење о приступању задруге Главном Задружном Савезу.

350. ГОДИШЊИЦА КАРЛОВЦА

У Карловцу се чине огромне припреме за прославу 350. годишњице оснивања овог познатог града. Образован је специјални градски одбор за прославу, који ће и одредити дан прославе.

ГИМНАЗИЈА У ПОДГОРИЦИ

За извршење разних унутрашњих радова у гимназијској згради у Подгорици одобрен је предрачун од 875.483. динара, са којом ће се сумом извршити и канализациони радови. Надметање за предају ових радова у приватну режију одржаће се у техничкој управи у Дубровнику 14. овога месеца.

ТРКЕ У ОБРЕНОВЦУ

Посавски пододбор ваљевског кола јахача „Кнез Михаило" приређује 4. овог месеца у Обреновцу трке са укупним износом награда 7550 динара.

ПАЖЊА ГРАЂАНСТВУ

Дирекција Трамваја и Осветљења извештава све имаоце претплатних, службених и сталних трамвајских карата, да су према новим правилима службе, дужни САМИ при свакој важној показати своју карту кондуктеру, а при ревизији и контролору.

Ко се од г. г. имаоца ових карата не буде држао горњег прописа биће лишен карте.

Напомиње се, да изјава путника: „имам сталну", није довољна, већ карту треба припремити и кондуктеру при пролазу показати, да се овај не би задржавао у раду, док путник тражи и вади карту, нарочито када су вагони пуни публике.

Редовни путници, који плаћају карте за вожњу, моле се да траже карту од кондуктера, у случају ако је не би при пролазу кондуктера добили.

Из Дирекције Трамваја и Осветљења ДБр. 13891 од 30. јула 1929. год. 18555

СРПСКИ КЊИЖЕВНИ ГЛАСНИК у свесци за 1 август доноси драмску гатку Ранка Младеновића, приповетку Мигуела де Унамуно, (песме Десанке Максимовић, Јанка Туфегџића, Илије Митровића, Хуга фон Хофманстала; чланке Богдана Радице (Мигуел де Унамуно), др. Исидоре Секулић (Јелисавета и Есекс), др. Тихомира Р. Ђорђевића (О положају жене у нашем народу), др. Симе Марковића (Теорија релативитета у светлости савремене философије); друштвени преглед др. Драгутина Суботића; спољни политички преглед Иностраног; и многе оцене и белешке.

НИЈЕ БИЛО ПОТРЕБНО. — Прва госпођица са корзоа: А јеси ли ти поруменила, када ти је он то рекао! — Друга: Зашто? Било је већ прилично мрачно на улици.

ЗАБАВНИ ДЕО

Човек са три идеалне таште

—i—

Француз кажу: „Женина мајка је мужевљев демон!" Египћани сматрају да је једна рђава таштa највеће зло на свету, а Индуси су у стању да изврше и самоубиство, када имају злу таштy.

У Америци, међутим, у том погледу прилике су сасвим друкчије. Американац Уриг, који живи у Канзасу, а веома је богат човек, има најбоље мишљење о својим таштама. Јер он их има три на броју. Тај човек изгледа да је само због добрих таштa и склапао брак са женама.

Уриг се пре десет година венчао једном младом Американком која је и своју мајку довела у кућу свога мужа. Док је млада Американка била необично пакосна и плаха жена, њена мајка је била прави анђео, која је завађене мирила и својим благим понашањем стварала ред у кући.

Најзад Уригу се ипак досадило туторисање његове младе жене и он је одлучио да се њом разведе. На суду је мајка његове жене изјавила да је њена кћи одиста крива и да није заслужила да има тако доброг мужа. Брак је разведен пошто је суд нашао да је млада жена крива.

Таштa је остала у кући Уриговој, а њена кћи је отишла у другу варош. Уриг се ускоро поново оженио и са женом довео и своју другу ташту у кућу. И други брак показао се као веома несрећан. Таштa из првог брака опет је била анђео помиритељ. Друга таштa ста вила се на страну прве и тако је и ова друга жена Уригова напустила кућу, пошто се развела судским путем са својим мужем. Дошла је на ред трећа жена. Уриг је унапред поставио услов: трећа жена мора довести у кућу и своју мајку, ако је нема, од брака неће бити ништа!

Трећа жена је имала мајку и довела је у кућу. Сада се образовао прави савез таштa и трећој жениции није било лако у кући, у којој су таште стално држале страну своме зету! Она је једнога дана изненадно побегла и до сада још није пронађена.

Уриг сада и не мисли да се више жени! Поред три тако миле, љубазне и идеалне таштe, ко би се још и женио!

*

ЗАСЛУЖЕНА НАГРАДА ПОСЛЕ МНОГО ГОДИНА. — Амерички војник Франк Хефлих, редов 10. пешадијског пука у Албанију примио је ових дана 20.000 долара као награду за свој херојски подвиг, који је извршио пре много година. Када му је било 13 година он је у близини вароши Кемп Смит, на самом друму приметио како је једна отровна змија угризла једног човека. То је био милионар Вилием Рап, чији аутомобил се такође налазио на друму. Шофер је хтео да одвезе Рапа у варош, али тада им је пришао млади Франк и прегледавши рану, изјавио, да се Рап никако не сме одводити у варош јер ће услед опас ног уједа змије још на путу за болницу умрети. Рап је био ван себе од очајања и стога је умолио младића да га спасе и да ради с њим шта хоће. Франк је извадио свој перорез, расекао место где се примећивао змијин уједа и прислонивши своје усне на рану, исисао отров из ње и испљувао га. Милионар је био спасен. Он је забележио дечково име и одвезао се аутомобилом својој кући. Млади Франк никада више није чуо за човека, коме је он живот спасао. Али пре неколико дана милионар Рап умро је у Њујорку и у своме тестаменту није заборавио на свога спасиоца пре толико година. Он му је у тестаменту оставио 20.000 долара (преко милион динара).

*

ВОЛТЕРОВА ИСКРЕНОСТ. — Волтер је једном био гост пруског краља у Потсдаму, за кога га је везивало интимно пријатељство. После једне вечере, Волтер је живим речима описивао доброг краља и направио разлику између њега и једног тиранина. Он је наравно мислио у опште о добрим краљевима, али се пруски краљ зато ипак сматрао да се све то на њега односи. Волтер је своје излагање завршио толико дирљивим речима, да се и сам краљ на крају заплакао. Тада је Волтер узвикнуо: „Гле, овај тиранин плаче!"

У ЗАПРЕ ПАШЊЕЊУ...

— Добар дан, мајсторе, мој инструмент се искривио. Хоћете ли да га исправите?

— Хвала лепо!..

Убица даје интервју...

— ЈЕДАН РЕПОРТЕР РАЗГОВАРА СА УБИЦОМ ПОСЛЕ ИЗВРШЕНОГ ЗЛЧИНА —

У околини Њујорка одиграла се недавно једна крвава драма. У Њујорку је живео трговац Ернест Ријер, који је своју жену необично волео и обасипао је својим нежностима. Међутим, изгледа да жена није била обузета истим осећањима, јер је једнога дана саопштила своме мужу да би желела да се разведе с њим. Он је преклињао да га не напушта, али је она, упркос тога, поднела суду молбу за развод брака. Пошто у Америци жене већином имају право пред судом, то је и овај брак, и поред Ријеровог противљења, разведен.

После неколико дана, Ријер је сазнао да га је жена на ординаран начин варала. Она је имала односе са неколико мушкараца, а код суда је ипак успела да добије већу своту на име сталног издржавања од разведеног мужа. Неколико дана после развода, Ријерова бивша жена дошла је у пратњи једног младића и свог оца у Ријеров стан. Они су хтели нешто да му саопште, али Ријер није хтео ни да их саслуша, већ је потегао револвер и прво са два метка убио своју жену, затим непознатог младића и тешко ранио свога бившег таста.

После извршеног злочина, Ријер је сео у аутомобил и одвезао се у непознатом правцу. Он је отишао у околину Њујорка и одсео у једном хотелу, где је у хотелске књиге навео лажно име.

Пошто се мало прибрао, Ријер је телефоном разговарао са редакцијом једног њујоршког листа и замолио уредника, не наводећи своје име, да му пошаље једног репортера, коме има да да важна саопштења.

Репортер је, наравно, одмах изишао у околину Њујорка и брзо пронашао човека који га је тражио. Они су се упустили у разговор и Ријер је репортеру испричао целу своју трагедију, веома опширно. Он се при томе понашао необично мирно и описао само убиство тако хладнокрвно, да је репортер био уверен да има посла са варалицом, коме је стало до рекламе у новинама, или са неким лудаком, који је побегао из луднице.

Репортер је Ријеру упутио и неколико питања и цео њихов разговор имао је карактер једног озбиљног интервјуа. Када је Ријер завршио своју изјаву, он је мирно пришао столу, узео револвер и испалио један метак у слепоочнице. Одмах је на месту остао мртав.

Тек је касније утврђено, да је то одиста трговац Ернест Ријер, који је пре неколико сати убио своју жену и оног младића а рањено свога бившег таста.

Ова трагедија изазвала је у целој Америци огромну сензацију, а лист који је објавио интервју са убицом, просто је разграбљен. Ово је можда први случај у историји журналистике да је један убица после извршеног злочина дао интервју за новине.

ЦРНАЧКИ ОФИЦИРИ У ВЈСЦИ СЈЕДИЊЕНИХ ДРЖАВА. — Мпало је проћи тридесет године да први амерички Црнац буде изабран за члана америчког конгреса. То је био Црнац Оскар де Прист. То је први посланик Црнца у оп ште. Де Прист се одмах у почетку најод лучније заузео за интересе својих сапле меника, тим пре што је знао да ће идући избора све црначке гласове добити. Он се није преварио јер је приликом последњих избора поново изабран за народног посланика. Сада овај рилни Црнац иде још и даље. Он је пнео сенату предлог, да се у будуће могући и Црнцима, да постану официри у разним родовима оружја, а исто та и у морнарици. То до сада није биодучај. Према расположењу које данас према Црнцима влада у Сједињеним државама — који се сматрају за лојалан један и солидан елеменат — има мно изгледа да ће акција црначког послана де Приста успети. Г. Хувер сам највише се заузима за Црнце, који су прилом председничких избора скоро лиси гласали за њега.

ТРАГЕДИЈА ЗБОГ РАЗВОДА БРАКА. — Ових дана одиграла се у Рајхенбергу једна страховита родична драма. Један тамошњи фабкант убио је своју жену и свог таста, а није хтео да пристане на развод брј, који је његова жена тражила. Фабкант Конопач водио је у канцеларијеног адвоката преговоре са женом, која је већ раније напустила, а прегова су се водили поводом развода. Коначно никако није хтео да да свој пристанак. Одједном, Конопач је потегао револвер, испалио прво два метка на свекрву, а затим на свога таста. Они су се пели мртви на под адвокатске канцеларије. По том је Конопач испалио је метак себи у гла ву и на путу за бол умро.

Као наследник египатског комесара Енглеске г. Лорда Лојда помиње се лорд Пафилд, члан горњег дома.

*

ДВЕ АНЕКДОТЕ О ВОЛТЕРУ. — Један пријатељ једном приликом рече Волтеру да и сувише много ради, а сем тога пије много кафе. То ће му нанети прерану смрт. „Па наравно!" узвикнуо је Волтер, који је тада већ био стар човек. „Сви ми пре рано умиремо! Ето, ја овако стар, па се још нисам оженио!"

Волтер је једном дошао у Соасон, где га је дочекала већа депутација чланова тамошње академије. Један господин одржао је велики говор, у коме је, између осталога, рекао да је академија у Соасону најстарија кћи париске Академије.

— Да, господо, одговорио је Волтер. Најстарија и најпаметнија кћи париске академије! О њој се никад ништа не чује и не говори...

ЖАНДАРМИ — ДОКТОРИ ПРАВА. — После рата настала је на свима пољима интелектуалних позива велика пренатрпаност, тако да многи интелектуалци не могу да се посвете оној струци, за коју су се годинама спремали. Позната је ствар да многи студенти у великим европским градовима морају да раде најобичније и најтеже послове, како би се могли издржавати и поднети недаће живота. Многи и многи студенти раде ноћу по фабрикама као физички радници, а дању посећују предавања на универзитету. У Бечу се недавно десио један интересантан случај. На правном факултету бечког универзитета промовисана су три жандарма за докторе права. Они су испите полагали у својим жандармским униформама и већ го динама вршили ту своју службу. Само на тај начин могли су да постигну да заврше студије на универзитету, а сада када имају докторску диплому у рукама, тек не знају шта да почну, јер правницима не иде баш сјајно у Аустрији. Изгледа, да ће они и на даље остати жандарми — са докторском титулом...

*

СМРТ БАРОНА БАЛТАЦИА, УЈАКА БАРОНИЦЕ ВЕЧЕРЕ. — Пре кратког времена умро је у свом дворцу у Лесдорфу, у Јужној Аустрији барон Хајнрих Балтаци, један од ујака баронице Марије Вечере, пријатељице некадашњег аустријског кронпринца Рудолфа. Баро ница Вечера је заједно са Рудолфом на веома тајанствен начин завршила трагично свој живот. Трагедија у Мајерлингу није све до данас расветљена. Хајнрих Балтаци је у овој трагедији играо несумњиво важну улогу, јер је утврђено да је он позвао на одговорност кронпринца Рудолфа због недозвољених веза са његовом сестричином. Он је, изгледа, тражио, да се Рудолф разведе са својом законитом женом и венча са бароницом. После трагичне смрти баронице Вечере, Хајнрих Балтаци је леш своје сестричине пренео у један манастир, где је она сахрањена. Уло га браће Балтаци у трагедији у Мајерлингу није никада потпуно објашњена, али је позната ствар, да је цар Фрања Јосиф, после трагедије, сва три брата за дуже време прогнао из Аустрије.

*

ЈЕДАН ВЕОМА СКУП ПОЗДРАВ. — У Буенос Ајресу гостује ових дана чувени пољски тенориста Киепура. Велике успехе постизавао је он у Верднје ровој „Риголету", као херцог. После су одушевљеним и дуготрајним аплаузом поздрављали уметника. После тога апла уза Киепура, из захвалности према пу блици, певао је арију „Лаку ноћ", али не као целу оперу на италијанском, већ на шпанском језику. Уместо „буона нотe" он је рекао „буенос нохес". Међутим, у позоришној дворани се налазио и председник општине Буенос Ајреса, који, како изгледа, баш није велики при јатељ уметности. Сутрадан тенориста је добио позив од полиције и тада му је саопштено да мора платити велику казну због тога што није одржао услове дозволе за његово гостовање у Аргентини. У дозволи је назначено да сме певати само на италијанском језику, а пошто се он усудио да пева и шпански, мора да плати 500 пезоса (око тридесет хиљада динара) новчане казне... Јадни Аргентинци скоро им се неће пру жити прилика да слушају опере на свом језику...

*

ОДЛИЧНО! — Отац (својој ћерци удавачи): Драго дете моје, имам да ти саопштим једну важну ствар. Мало пре посетио ме је г. Михајловић и запросио је твоју руку... Пристајеш ли, дете моје, на овај брак?... — Кћи: Ах, татице, ја никако нећу моћи да се растанем с мамом! — Отац: Одлично! Колосално! Повешћеш и маму са собом!

ХУМОР

Модерни Дон Жуан. — (Госпођици која се тренира у трчању): — Госпођице, хоћете ли ми дозволити да Вас отпратим?

(»Le journal amusant«)

Генерал А. КОШКО:

Мемоари једног криминалисте

— Сцене из криминалног света царске Русије. —

24.

— Какве ли врућине! рече стручњак спустивши се у фотељу; једанаест је часова ноћи, а човек се зноји као у подне.

— Не говоримо о томе! рече К..., то је за једног петрограђанина, као што сам ја некадрашњо.

— Боравите ли ви стално у Петрограду?

— Сталној. Ја сам тамо са службом.

— Јесте ли ви у криминалној полицији?

— Јесам.

— Ах, то је врло интересантна професија.

— Јесте, није тако рђава.

— Јесте ли добро награђени?

— Не примам више од три хиљаде рубаља годишње, али нећу вам крити да има и споредне зараде.

— Ах, па то се разуме само по себи, то је обичај! рекао је стручњак приметно задовољно.

— О којој ствари желите са мном говорити?

— Ствар је особита и интересантна. Зар вама се не чини да би смо боље разговарали када не бисмо седели овако насуво?

Дозволите да вас позовем на вечеру. Чашица доброг вина разведрава нам језике.

— Врло радо! Осећам да ћу имати апетита. Пођи ћу с вама у ресторан, али под условом да сваки плати своје.

— Ах, не говоримо о томе! Трошак неће бити тако велики. Али, нека буде како ви то желите!

После неколико чашица вотке стручњак је почео да прича отворена срца.

— Јутрос вам нисам могао ништа да кажем у присуству директора и чланова савета. Али ја вам могу бити од користи у овој ствари. Заложна Банка примила је ове предмете због необавештености. Погрешка је увек могућа. И да је банка известила полицију, шта бисмо од тога имали нас двојица, ви и ја? Је ли расписана награда велика?

— Јесте двадесет хиљада рубаља, рече К., уздишући.

— То је лепа свотица! рече стручњак испијајући своју чашу. Ако ми откријемо лопове, награда је онда наша, а не Заложне Банке. Ја вам то говорим отворено, јер у томе нема ништа рђаво. Ако вам буде потребно у вашој истрази, онда, зар не, и ја добијам половину награде?

— Без сваке сумње! Али признаница гласи на доносиоца. Како онда да пронађемо лопове?

— То је моја ствар! Не брините за то! Обећајте ми да ће те поштено поделити награду, а ја вам обећавам да ћу их пронаћи!

— Пристајем! Ако ми заиста помогнете, половина је ваша!

— Дајте руку, рече стручњак радосно.

— Ваљи! рече К.

Пошто су испразнили једну флашу и започели са другом, стручњак је примакао своју фотељу и тајанствено је рекао:

— Ја познајем човека који је заложио предмете!.. и, пошто сам одлучио изненађење, настављао је:

— Има овде у Одеси неки Љубка, са надимком „звезда". Она има везе са свима Грцима у Одеси. Она је пре неких петнаест дана дошла у Заложну Банку са једним хромим Грком. Нећу да вам кријем, рече стручњак већ пијан, да сам од тог Грка купио један пар прстења по умереној цени. Када ствар буде завршена, ја ћу вам један поклонити, а други ће остати мени. Када већ делимо, онда треба заиста да делимо! Ја сам човек поштен и праведан!

После тога они су заједно сели у фијакер који их је одвезао до Малог Чесме. Стручњак му је показао кућу, па чак и Љубкиним стан. Било је јасно да ју је не само добро познавао, него да је бесумње више пута био умешан у исте пљачке ствари.

К.. је прибележио број куће и рекао:

— Ноћ је дивна! Да се мало прошетамо.

— Врло радо! пристао је стручњак.

И они су изашли фијакер.

Ходајући, К... је размишљао: „Врло је вероватно да више ништа нећу моћи извући из овога лупежа. Јасно је да је он учествовао у овој афери и ако можда не директно".

Дошавши до тог закључка и прометивши у близини једног жандарма, К... је стручњака зграбио за грушу и почео да виче:

— У помоћ! У помоћ! Опљачкан сам!

Жандарм је дотрчао, звиждећи.

Дотрчао је још један жандарм, који као да је изникао из земље. Они су обојицу шетача одвели у кварт.

Овде се све објаснило. Стручњак је био ухапшен, а К.. са два детектива извршио је још исте ноћи претрес у његовом стану. Осим ових два споменута прстена, нису нашли друго нашли.

Одавде кренули су до Љубке, али овде нису нађене никакве драгоцености.

Уместо тога, нашли су једно писмо датирано из Севастопоља, које је писао неки Хистропулос а у коме је стајало: „Саопштите хромом да ја у четвртак у два часа путујем у Смирну пароброду „Амфитрит"".

Пошто К.. није располагао са више од десет часова пре одласка Грка, он је телеграфски јавио криминалној полицији у Севастопољу, да Грка Хиеропулоса ухапси у моменту његовог укрцавања у брод „Амфитрит". У четири часа по подне К.. је добио одговор да је хапшење извршено и сме сто је отпутовао у Севастопоља. Када је стигао, обратио се криминалну полицију и право је запитао шта су нашли код ухапшеног. Осим једнога писма (доста компромитног) адресованог за Цариград неком Грку Сереопису у Галати, нису ништа друго нашли.

— Јесте ли га темељно претресли? питао је К..

— Не, само најнужније.

— Треба га сместа прегледати и то што пажљивије.

Отпочело се са претресом и, на нарочиту неприлику шефа полиције, код Грка је нађен прави „магацин" дијаманата: у постави одела, у петама чизама; дупмета на његовом прслуку била су велики дијаманти опшивени штофом и т. д.

Хиеропулос је све порицао, и ако је било и сувише очито, и то са глупом упорношћу. Објашњења која је давао била су још глупља.

Што се тиче писма, тврдио је да га није послао за то, што је заборавио адресу.

СПОРТ

Равноправна борба

Немачки рекордер у скакању у висину са штицом: Густав Вегенер из Халеа.

БЕРЛИН ТУЧЕ БУДИМПЕШТУ СА 49:48

НАРАВНО У ЛАКОЈ АТЛЕТИЦИ...

Међуградски сусрет, који се одржао у главној вароши наше сусетке, донео је општи утисак да су противници једнаких снага.

У тртчању постављена су сјајна времена, али би ваљало имати на уму да је тркачима дувао у леђа осредњи ветар. Као највећи подвиг забележен је успех Дарања, коме је пошло за руком да поправи мађарски рекорд у бацању ђулета са 14.93

Појединачни исходи гласе:

Скок у вис: Кешмарки (Будимпешта, 191), Ладенинг (Берлин, 1.88), Коваш (Буд., 1.81), Ланге (Бер., 1.78).

400 метара: Барши (Будимпешта, 49.2), Енгелхарт (Бер., 50), Шмит (Бер., 51), Мадбић (Буд., 51.9).

Бацање ђулета: Дарањи (Буд., 14.93), Баоламаси (Буд., 13.84), Вајс (Бер., 13.44), Хенхеп (Бер., 12.76).

1500 метара: Барши (Будимпешта, 49.2), Енгелхарт (Бер., 50), Шмит (Бер., 51), Мадбић (Буд., 51.9).

Бацање ђулета: Дарањи (Буд., 14.93), Баоламаси (Буд., 13.84), Вајс (Бер., 13.44), Хенхеп (Бер., 12.76).

Скок у даљину: Балог (Буд., 7.43), Ладенинг (Бер., 7.16), Фаркат (Буд., 7.40), Шретер (Бер., 6.58).

100 метара: Керкинг (Бер., 10.4), Шлеске (Бер., 10.4), Флук (Буд., 10.8), Фолт (Буд., 10.9).

6000 метара: Кон (Бер., 15:59.8), Герт (Бер., 16.00), Калтсар (Буд., 16.36), Ђулан (Буд.,) није стигао на циљ.

Бацање диска: Марвалић (Буд., 44.48), Доногап (Буд., 44.12), Хенхеп (Бер., 42.39), Вајс (Бер., 37.75).

110 метара са препрекама: Тросбап (Бер., 15.3), Безепинк (Бер., 15.8), Ференци (Буд., 16), Ковач (Буд., 16.1).

800 метара: Барши (Буд., 2:05.6), Бехер (Бер., 2:05.8), Милер (Бер., 2:06.2), Роса (Буд., није приспео).

Штафета 4 пута 100 метара: Берлин (41.8 секунди), Будимпешта (43).

СЛУЖБЕНО ИЗ С. К. ЈУГОСЛАВИЈЕ

1.) Позивају се сви они чланови који нису измирили свој члански улог, да то учине у што краћем року. Ово могу учинити сваког понедељка, среде и петка од 3—4 часа по подне у канцеларији С. К. Југославије, Франкопанова број 33.

2.) Сви они који желе набавити значке С. К. Југославије могу исте добити по цени од 12 дин. по комаду у Спортској Кући и у трговини Урошевић и Танасковић (Кнез Михајлова улица).

3.) Умољавају се г.г. Раденко Митровић, Танасије Марковић и Андрија Вајс да дођу на седницу управе у понедељак 5. августа т.г. у 7 часова увече.

4.) Позивају се сви редари за утакмицу Југославија—Б. С. К. да се јаве г. Калушевићу на игралишту 4. августа у 2 часа по подне.

5.) Умољавају се г.г. Митровић, Вајс, Петровић, Тошић и М. Михајловић да се јаве г. Костићу, благајнику клуба на поља часа пред почетак предигре пријатеља утакмица Југославија—Б. С. К. 4. августа т. г. на игралишту С. К. Југославије.

Позивају се на клупску седницу 5. августа т. г. у 7 часова: Добријевић, Димитријевић, Младеновић, Борис Поповић, Начевић, Валок и Павезић.

Управа

ПИСМО ИЗ ПОЖАРЕВЦА

На дан 28. јула ове године одигране су 4 утакмице и то, две фудбалске и две хазенске

У фудбалу је „Викторија" победила, као од шале овд. „Осветa" са 11:1, а „Славија" је у реваншу успела да победи Радничког са 5:1. Резултат је према предвеђењу игри превелик. Обе утакмице судили су објективно браћа: Д. и С. Грујић.

*

У хазени је први тим „Викторије" и ако је наступио са 6 играчица, без К. Станисављевићеве—

Фељтон „Правде"

ДВА ПИСМА

— Б. Лехим —

„Живот мој с тобом био је низ мука. Твоја љубомора убила је код мене љубав, а пробудила је презрење према тво ме новцу, који ти је улио толико поверења у самога себе! Али ми је доста свега! Одлазим. Волим другог, који ме цени не само због моје лепоте. Он види у мени душу.

Због ом. Противу мене подноси тужбу за развод брака. Ради — шта год хоћеш. Све ми је једно!

Љиљана".

Нервозним покретом савила је писамце и ставила га у ташну. Журно је наместила шешир и обукла богат свилени мантил. Још један поглед, бачен у огледало. После тога — мало шминке на образе, мало кармина на усне, одлучно стегнуте.

Свесна своје лепоте и елеганције, с главом забаченом уназад. Није приметила никог од пролазника, који су јој се понизно јављали. Њене очи трудиле су се да разазнају из далека облике куће, која је била циљ њене вожње. Ауто је задржала раније и, да би оправдала изабрани правац, ушла је у неку радњу са чипкама. Не бирајући — узела је неколико метара, платила је тражену суму и изашла, пажљиво се осврћући лево и десно. Не. Нигде никог од познаника. Само да стигне што пре до оне капије. Колико се тешко отвара брава! Читава вечност. И улаз је толико осветљен. А срце је гушили преплашеним ударцима. Тренутак је ослушкивала — и тек полако, на прстима, почела да се пење уз степенице. У руци је грчевито стезала малени кључ од никла. Први спрат... други зад и други... Негде су се отворила врата. То је из приземља излазило чеко весело друштво. Чекала је тренутак, дуг као вечност, док се све не стиша. Тек онда потражила је његова врата. Брзо је увукла кључ у браву и окренула га. У предсобљу се наслонила на зид, јер срце јој је треперило и тело дрхтало. Тишина, која је владала у полумрачним одајама, испунила ју је злим слутњама. Кабинет и трпезарија била су празни.

Зар је задоцнила? Остала је још само спаваћа соба. Нечујно је отворила врата. У слабој светлости, која је продирала кроз спуштене завесе, разазнала је лик љубљеног лица. Испружен на ниском кревету, покривеним тешком, угасито црвеном свилом, са рукама под главом — спавао је.

Неколико тренутака гледала га је са највишим усхићењем. Гутала је очима његове правилне црте, дугачке, плаве трепавице и бујну, разбарушену косу. Својим топлим уснама дотакла је његове. Отворио је сиве, сном замагљене очи.

— Мила моја! Дошла си! А ја сам заспао чекајући... Извини!

Обавила му је врат рукама. Притиснуо је к себи.

— Боље да скинеш шешир и капут. Изгужваћу их!

Устала је, као да ју је својим речима нешто подсетио.

— Не. Данас не. Данас морамо озбиљно да говоримо!

— Да озбиљно говоримо? Љиљана! Опет неки нов каприс! Добро, говорићемо доцније, али сад остани поред мене!

— Не.

— Ти си немилосрдна! Ја сам толико чезнуо за тобом, за твојим пољупцима, а ти долазиш на озбиљне разговоре!

Загледала му се у очи.

— Волиш ли ме?

— Ти знаш да те волим!

— Изнад свега?

— Изнад свега!

— И волећеш ме увек?

— Увек! Увек!

— Закуни се.

— Кунем ти се. Али ако то има да буде овај озбиљан разговор, онда није потребно да бежиш од мене! Дођи!

— Чекај, одмах ћу ти казати све, само још једном ми понови да ме волиш!

— Колико си детињаста. Па наравно да те волим!

— И све би учинио за мене?

— Све, што је у мојој моћи:

Онда слушај. Мој муж се враћа са пута.

— Чини ми се, да сам то већ једном чуо!

— Да, али сад је сигурно. Јавио ми је, да су трговачки преговори са Немачком свршени и да ће вероватно стићи у четвртак увече.

Подигао се да упали цигару. Жена га је гледала болно раширеним очима.

— Ћутиш?

— Шта да кажем? Пријатно није. Мораћемо сада, боље да пазимо.

Тргла се натраг.

— Како? Зар ти мислиш да ја треба даље да останем код њега. После свега, што је међу нама било? Зар је то она твоја велика љубав?

— Ох, Боже! Ти одмах сваку моју реч рђаво протумачиш! Шта има долазак твога мужа заједничког са нашом љубављу?

— Па ти знаш да ме он воли! Он ће тражити, да ме љуби и милује!

— Љубио те и пре. Најзад, ако ти њега не волиш, то се не рачуна.

— То се не ра-чу-на...

Подигла је руке до чела. Несносан бол стегао јој је слепоочнице. Гледала га је избезумљеним погледом мученог пса. Устао је и пришао јој, привукавши је к себи и пола нежним, но више нестрпљивим покретом, рекао:

— Љубљена моја, слатка моја, шашава Љиљана! Уместо да искористимо тренутке наше слободе — ми себи компликујемо и загорчавамо живот! Да оставимо твога мужа на миру! Нису ти слађи моји пољупци, но тај разговор?

Отргла се из његовог загрљаја.

— Ти мене не волиш! Ти ме никада ниси волео!

— Опет! — изустио је кроз зубе. — Ама волим те, волим безумно!

— Онда. Онда зашто не тражиш, да се раставим са мужем и да постанем твоја? Твоја жена?...

Лице мушкарчево се нагло узбибиљило.

— Љиљана! Откуд ти та мисао? Зар нам није добро овако? Ти знаш моје прилике, ти знаш, да се ја баш за сада женити не могу! Ти си једна луксузна жена, којој је потребна раскош! А ја ти то дати не могу!

— Ја то и не тражим! Ја те волим и делићу с тобом најмањи залогај црнога хлеба! Ја се оскудице с тобом не бојим. Ја се бојим твоје равнодушности!

— То су фразе, Љиљана.

— Нису! Уверићеш се!

— Најзад, Љиљана, ја сам навикнут на удобан живот. Оно, што је довољно за мене — неће бити довољно за нас обоје. Морали бисмо, да се лишимо свију задовољстава. Ти не би имала свиленога рубља и својих скупоцених хаљина, а ја можда чак ни доброга дувана!

— А зар ти се ја не бих свиђала у обичној, платненој хаљини?

— Можда не. Ево, видиш, ја сам искрен. Немој да ми замераш. Али кад бих те упознао у другим приликама, као жену, која сама кува ручак и која сама себи пере веш од дебелога платна — ја те не бих сигурно заволео!

— Онда значи, да си ти волео само моје хаљине и моје чипке?

— Не! Ја сам тебе у њима волео! Јер ти си у њима толико дивна!

Жена му се приближила са чудним пламеном у очима.

— Ево ти кључа од твога стана. Неће ми бити више потребан.

— Љиљана! Љиљана! Ти хоћеш раскид? Ти ниси свесна својих поступака. Ти не знаш шта радиш. Почекај, предомисли се. Ја ћу те сутра овде цело по подне чекати. Ја те толико волим! — преклињао је грлећи и љубећи њене руке, пуне скупоцених гривна.

— Ти ме волиш? — насмејала се презриво. — Можда! Али ја тебе не волим!... — и нагло се отргла из његовог грчевитог загрљаја.

Остао је са главом заривеном у јастуке, убијен њеним речима. А она силазила је скоро весело низ степенице, без трунке страха, да сретне неког од својих познаника. Шоферу је радосним гласом казала: кући!

А у својој соби, поцепавши писмо којим је хтела да да други правац своме животу — онако, како је дошла — у ше ширу и капуту села је за писаћи сто и журно, грозничаво писала је своме му жу:

— „Драги мој! Знаш, имам једну дивну идеју! Да одемо у Далмацију, на оно усамљено острво где смо се упознали. Сећаш се оног првог сусрета? Оне моје платнене хаљине у којој сам ти се толико свидела? Сећаш се онога ручка, који смо ја и моја сестра за тебе кували? То је био велики, велики празник, јер си ми онда казао, да ме волиш! Ти, толико богат и навикнут на луксуз — мене — дете сиромашних родитеља!

Хтела бих, да проживимо у потпуној усамљености неколико недеља. Хоћеш? Онда причекај ме у Загребу. Долазим експресом у четвртак. Волим те!

Твоја Љиљана.

ОГЛАС ОГЛАС

Сунчање! Ваздушна купања!

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ

Ваздух и сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.

ДРУГО ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ. ЦЕНА 10 дин

У књизи се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце.

ЛЕТО И ДЕЧЈЕ ДОБА. — КУДА ЋЕМО НАШУ ДЕЦУ НА ЛЕТО?

Са списком свих места у нашој земљи која се могу искористити као дечја летовалишта и лечилишта. Цена 6 динара.

Обадве књиге добијају се у свима књижарама и код писца: Јованова 83.

Роман „Правде"

Острво страсти

— МАВРО ЈОКАЈ — 104

— Наставак —

А добро би било када сви они који су се налазили у том часу у кући, тало пропитали и забринули због изненданог нестанка лепе Аталије и упитали:

— Где се та девојка сад налази?

Аталија сама седи у соби у којој је први пут угледала Тимеу. Она се огледа о великом зидном огледалу. Тада је Тимеа ушла у собу у пратњи бродарског комесара Тимара. Аталију је у том моменту сликао Качука, који је, угледавши лепу Тимеу, задрхтао и кичицом забрљао слику. Њену слику!

Аталија седи на истој столици на којој је тада седела.

Аталија као и да и сада види крај себе младог поручника, који је умилним речима моли да направи лепше, веселије лице, како би слика што боље испала.

У соби влада мрак... Нико није запалио свећу, само месец пушта своје зраке кроз прозор. А и он ће ускоро нестати из торња цркве Св. Андрије...

Аталија је у овој мрачној соби још једном просањала онај грозни сан што се зове живот!

У овој кући се шири сјај и раскош! Када је још она била господарка у овој кући, сви су је мазили и обманьивали је да је воле. А када је стари Бразовић умро, она проклета бела жена постала је господар у палати њеног оца! О, то је било грозно за Аталију! Па још кад је помислила на дан свог венчања. Њен младожења срамно је напустио, кад је видео да од обећаног мираза нема ништа.

И тај човек се спрема сутра за венчање са оном женом коју Аталија из дна душе, страшно мрзи!

Колико страшне успомене су то!

Нико се у том часу није налазио поред Аталије, она је била напуштена од свакога!

Нико њу није волео! Сви су је одгурнули од себе, као ни њена мајка није хтела да зна за њу.

Аталија је имала доста много да претрпи кроз дуги низ година, али она је то трпела свесно и донекле и лако док је Тимар живео, јер је знала да цео квартет, она, Качука, Тимеа и Тимар подједнако пате.

После смрти Тимареве све се изменило.

Сунце среће обасјало је Тимеу и Качуку, Тимару среће више није била потребна, а само она, Аталија остала је да и даље трпе све недаће свог промашеног живота.

Њена чаша била је пуна, само још је дна кап отрова и чаша ће се прелити.

Та последња кап биле су оне Тимеине речи:

— О, ала си невешта!

Изгрдила је као неку служавку!

Аталија целим телом дрхти од неке страшне грознице.

Шта раде ови кући?

Сви се спремају за сутрашњу свадбу.

У будоару су вереници, а из кујне се разлеже кикот и вика послуге.

Али Аталија не чује кикот послуге, већ чује шапат заљубљеног пара.

А она још има да сврши неки посао... Још ове ноћи...

Кроз прозор падају у собу месечеви зраци, а при тој светлости Аталија вади једну малу кутију и вади из њих редом опасне отрове, чији називи се могу јасно прочитати.

Одлично је то средство!

То је припремио хемичар са истока, који свој посао одлично разуме.

Аталија бира међу њима.

Смеје се у себи.

Хахаха! Како би дивно било када би сутра сви свадбени гости, испивши чашу с вином, приметили на лицу један другога смртно зеленило. О, имала је она много воље да поотрује цело то друштво, што се весели кад се њој плаче! па тек невеста и младожења, када би пре прве брачне ноћи осетили, да им не ма лека, да морају на онај свет без првог брачног загрљаја! Ха, то би одиста дивно било!

— Дзиннин!

Једна жица у клавиру је у том моменту пукла.

Аталија се сва стресла, испустивши све отрове које је држала у руци. Она је осећала необичан страх, обузело је нешто грчевито дрхтање.

Та то је била само једна жица, бедна и кукавна девојко!

Зар још ниси довољно јака?

Она је ставила отрове у кутњу. Само један је оставила напољу. То није отров, само прашак за успављивање.

Али идеја тровања се Аталији није ни најмање свиђала. Не, тигар никада не дави своју жртву, он је раскида на парампарчад. Уверени женски тигар жудео је за топлом крвљу!

Неког ипак мора отровати. Али то је она сама. Но тај отров се не продаје код апотекара и хемичара.

Она је нечујним корацима пошла према оној тајној собици, из које се могло гледати у собу у којој је Тимеа спавала.

Да они слатки шапати и љубавни уздаси, које Аталија буде чула из Тимеине собе, биће отров за њу, који ће продирати чак до њеног окрвављеног срца, Али и преко тога се мора прећи.

Мајор се већ пратша са Тимеом. Он је обема рукама ухватио Тимеине руке.

Тимеа је пак тако румена у лицу!

О, зар треба јачи отров? То је најстрашнији отров за Аталију.

Тимеа и Качука не говоре о љубави, па ипак то не би требао нико други да чује.

Младожења поставља питања, која само он има право да поставља.

— Спавате ли ви овде сами? пита он радозналим гласом подижући лагано завесу постеље.

— Увек, од како сам удовица.

(— А и пре него што си била удовица! цичи Аталија пакосно.)

Младожења продужује да испитује собу своје веренице.

— Куда воде ова врата, овде иза кревета?

— То је предсобље за моје женске послуге. Ту оне свлаче своје бунде и шешире.

— А ова друга врата?

— То је соба за умивање.

— Куда воде друга врата?

— А где се налазе ваше служавке ноћу?

— Оне спавају у собе поред кујне, а мушка послуга у приземљу. Ја имам поред кревета две траке за звонце, и када ми је потребан неко од послуге, ја само повучем за ту траку.

— А у оној суседној соби, спава ли тамо неко?

— Да, у њој спавају Аталија и г-ђа Софија.

— Заједно?

— Па да. О, ала сте ви радознали! Све хоћете да знате. Но сутра ће већ све друкчије бити уређено...

— (Сутра? питала се Аталија у тајној собици.)

— А да ли ви закључавате врата своје собе, када пођете на починак?

— Никада. Пред ким да закључавам? Није то потребно. Послуга ме воли и верна ми је. Улична капија је добро закључана ноћу, ми смо овде сви у највећој сигурности.

Качука је постајао све мрзовољнији.

— А да се не може у ову вашу собу ући можда неким тајним путем? Кроз нека тајна врата?

(Наставиће се.)

КРОЗ ФРАНЦУСКИ ТАЈНИ АРХИВ

Француска је још пре светског рата уочила супарништво између Немачке и Аустро-Угарске

— СЕНЗАЦИОНИ ИЗВЕШТАЈИ ФРАНЦУСКОГ АМБАСАДОРА У БЕЧУ, КРОЗИЕА —

Француска влада је пре извесног времена одлучила, да по угледу на Енглеску, Сједињене Државе, Немачку и Италију, објави интересантније појединости из свог тајног архива. 20. јануара 1928. године образована је у Паризу једна комисија, којој је стављено у дужност, да по могућности што више података покупи у вези са светским ратом, како би се ти подаци могли доцније објавити. Та комисија има данас 52 члана. Цела збирка тог француског тајног архива састоји се из 50 великих књига, а свака књига има по 500 страна. Француска влада се нада да ће у року од 10 година моћи све документе да објави.

При избору докумената, пазило се пре свега на то да се покупе сва писма и дипломатска акта, која се односе на светски рат, и то само она писма и акта, која могу са гледишта историчара-научника доћи у обзир као меродавни документи. Не ради су ту само о преписци министарства спољних послова него и о документима министарства војног, морнарице и колонија.

Подаци, које ће „Правда" у следећим члановима изнети, објављују се у исто време и у Паризу, а ти подаци су уједно и најинтересантнији део тајне прератне дипломатске историје у Европи.

Објавићемо, за сада, оне делове француског тајног архива, који су састављени на основу извештаја бечког француског амбасадора Крозиеа. У тим извештајима, Крозие се у главном бави великим супарништвом, које је пре рата постојало између Немачке и Аустро-Угарске, које су тада заједно са Италијом образовале такозвани „тројни савез" за случај рата. Тај тројни савез постојао је све до момента када је Италија ступила у рат на страни Антанте.

Крозие је указивао на заоштрене односе између Немачке и Аустро-Угарске и на могућност да се то супарништво искористи за разбијање тројног савеза, што је у првом реду било у интересу саме Француске. Из Крозиеових извештаја се види, да је француски амбасада била увек добро и најтачније обавештена о правом стању ствари, боље него француски амбасадор у Берлину.

Из тих извештаја произилази једна интересатна и до сада потпуно непозната историјска чињеница: **тадашњи аустријски министар спољних послова граф Ерентал био је дуже времена необично склон да прекине сваку везу са Немачком и да Аустро-Угарска приступи тројном споразуму (антанти) Француске, Енглеске и Русије.** Ерентала је дотле довео Крозие, који се може сматрати за једног од највећих и највештијих прератних дипломата.

Штета само, што сама француска влада у оно доба није хтела ни да чује о приближавању Аустро-Угарске државама тројног споразума. Но то она није чинила по својој иницијативи; руска дипломатија је изричито захтевала да се свако зближење између Француске и Аустро-Угарске спречи и потпуно онемогући. Француска је ценила свог руског савезника и можда само због тога није дошло до приступања Аустро-Угарске тројном споразуму. Да је то био случај, светска историја последњих деценија била би сасвим друкчије писана...

СУКОБ НЕМАЧКЕ И АУСТРО-УГАРСКЕ ЗБОГ — БАЛКАНА

Амбасадор Крозие написао је 9. новембра 1911. године својој влади овај поверљиви извештај:

„У Немачкој влада велико незадовољство због најновијег корака аустријског министра спољних послова грофа Ерентала, који кокетује са Антантом а нарочито са Француском. Немци то сматрају „покретом за независност" и немачка дипломатија то никада не може опростити грофу Еренталу. Г. фон Чиршки говорио је о овоме у једном веома поверљивом разговору, а видело се да је био потресен до срца. Он је рекао:

— Ја не могу да разумем поступак грофа Ерентала. Радује ме што његов покушај није успео. Аустро-Угарска тиме или ништа не би постигла, а ако би се нешто и могло постићи, тада то Немачка и Аустро-Угарска морају заједнички искоришћавати, а не једна од њих сама за себе.

То је фон Чиршки причао једном Аустријанцу и зато је тако говорио. У ствари, и сам фон Чиршки је морао при знати да је Немачка у Турској спроводила једну чудну политику, политику за себе скроз себичну. Немачка је желела да у Турској осигура своје првенство, које је, бар привремено, освојио фрајхер фон Маршал. Оваква политика није могла наићи на одобравање грофа Ерентала, који је за своју земљу тражио исте користи, које ужива и Немачка. **Јер нема сумње, до сада се немачки уплив у Турској и на Балкану развијао на штету политичких и привредних интереса двојне монархије.**

Сукоб између Немачке и Аустро-Угарске настао је, дакле, у првом реду због Балкана.

Није никакво чудо што су дипломати и једне и друге државе необично неповерљиви један према другоме.

Један чиновник са Балхаусплаца (аустријско министарство спољних послова) рекао ми је:

— Немачка се истиче својим обећањима и компромитовањем. Она би желела да понови операцију из 1909. године: међутим овога пута она није против француско-руског савеза, она би сада желела да онемогући француско-енглески савез. Сем тога она настојава да Аустро-Угарска остане потпуно усамљена, како би после лакше могла да влада њом..."

ВЕЗЕ ИЗМЕЂУ НЕМАЧКЕ И АУСТРО УГАРСКЕ ПОПУШТАЈУ...

У истом писму, Крозие даље вели:

„Граф Ерентал је свим силама радио на томе, да везе између Немачке и Аустро-Угарске постану што лабавије. Ерентала у великој мери узнемирује држање Саид паше, који лавира између Антанте и тројног савеза. Аустријски министар спољних послова није песимиста, али сматра да није искључено да Турска једнога дана склопи савез са Енглеском или са Русијом, а тада ће окренути леђа и Немачкој и Аустро-Угарској. Ерентал није вољан да дели судбину свог немачког савезника у погледу падања у немилост у Цариграду. Он је упорно заступао гледиште да се интереси Немачке и Аустро-Угарске на Балканском Полуострву строго оделе и не жели да у случају немачког неуспеха страда и двојна монархија.

Ја сам уверен да је граф Ерентал искрен поборник мира и сређивања прилика на Балкану. Он већ пет година истрајно ради на томе да везе између Немачке и Аустро-Угарске олабаве, јер мора се признати да је двојна монархија данас сувише привезана за Немачку.

ГРАФ ЕРЕНТАЛ И ПАНЕВРОПСКА ИДЕЈА

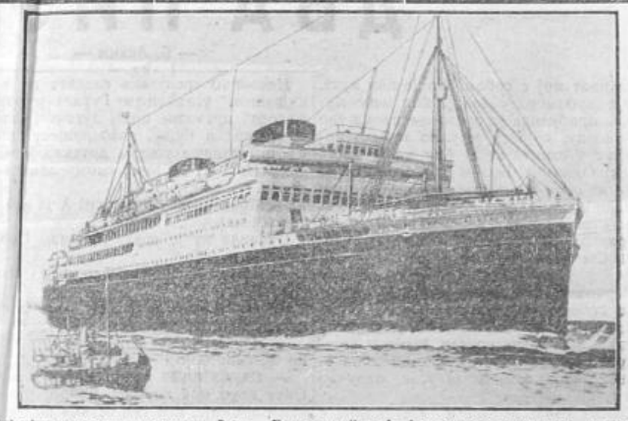
Није могуће да граф Ерентал, као наследник Метерниха у своме настојању да омогући стварање „Паневропе", има у виду све оне опасне могућности, од којих се овде многи плаше. „Чудотворно мобилизовање патриотског духа у Француској" последњих месеца, у аустријским политичким круговима се прати са великом пажњом и тај покрет се овде цени. Овде влада уверење, да Француска неће трпети дуго пангерманска назазивања нити ће се пред отвореним непријатељством Немачке поклонити. И овде се примећује велика узнемиреност због све ружнијих испада пангерманиста. Владини кругови се боје да би се тај немир могао пренети и на масе у Аусро-Угарској и тада би настала мржња према Немцима, која се доцније чичим не би могла уклонити.

Постоји и бојазан од конфликта до кога би могло доћи између Немачке и Аустро-Угарске. Јачина страсти и разузданости оних у Пруској запрепастила је аустро-угарског савезника Немачке.

Граф Ерентал је добро уочио опасност које с те стране прети. Он према томе тражи овом злу лека. Стога није никакво чудо, што Ерентал не воли да остане у савезу са људима који траже немире и својим лудостима дају повода за узнемиреност Европе. А баш те околности натерале су можда грофа Ерентала да се све више бави идејом „Паневропе" као једним спасењем од нежељених испада Пангермаиста".

Као што се из овог Крозиеовог извештаја види, тадашњи француски амбасадор у Бечу посматрао је ствари тачно и веома објективно судио о њима. Аванту ристичка политика велико-немачких фанатика показивала се у својим контурама јасно већ 1911. године и између редова може се сасвим лепо прочитати да се цела Европа боји од страшног светског рата.

СВЕТ У СЛИЦИ

Највећи енглески моторни брод „Британик" који ће ускоро први пут пловити по мору. Тонажа износи 27.000, а може да прими 1500 путника.

Кнут Хамсун највећи живи песник Норвешке прославља 4. августа 70. рођендан

Две најлепше жене на свету: г-ђица Елизабета Шимон (мис Европа) и мис Хаузен (мис Америка) на плажи у Довилу

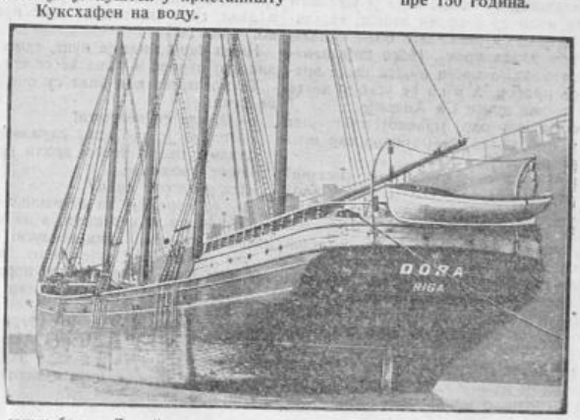
Приређивачи камер-музичке свечаности у Баден-Бадену.

Пи комбиновани моторни чамац и аутобил који је пуштен у пристаништу Куксхафен на воду.

Велики научник Лоренц Окен рођен је пре 150 година.

чачки брод „Дора" претворен је у пловеће позориште, добивши назив „Про арте".

Слава Ауто Команде

Ауто Команда министарства војске и морнарице прославила је данас први пут у своме логорском кругу крсно име — Светог Илију. Ова команда основана је после укидања Главне Ауто Команде.

Улаз у круг био је укусно декорисан. Та логорској стази, као и на улазу стајали су, у два реда, теретна кола, украшена заставицама. Славу су посетили: помоћник министра војске и морнарице, дивизијски генерал г. Радисав Крстић, генералштабни пуковник г. Милутин Николић као представник главног генералштаба; изасланик Краљеве Гарде коњички пуковник г. Јован Крстић, командант другог артиљеријског пука пуковник г. Петар Љубичић; изасланик дунавске дивизије потпуковник г. Војислав Петровић; начелник штаба команде Београда мајор г. Марковић и изасланици свих виших команда престонице.

Домаћин ове лепе славе био је командант Ауто Команде, артиљеријски потпуковник г. Иван Јосифовић. У кругу су били, у десет часова пре подне постројени војници Ауто Команде. Батаљоном је командовао пешадијски капетан прве класе г. Драгутин Драгојловић.

У десет и по часова, пошто је војницима командовано „капе скини", почело је богослужење. За време црквеног обреда певао је веома лепо и складно војнички хор, којим је управљао војни свештеник г. Б. Лукић. Православни обред извршио је свештеник г. Алекса Јовановић, а католички — г. Даворин Медвед. Словенски колач секли су: командант потпуковник г. Јосифовић, један наредник и један редов.

По завршеном црквеном обреду потпуковник г. Јосифовић одржао је леп говор, у коме је истакао значај славе и важну ратну улогу ауто-одељења, која врши брз и сигуран пренос војника, муниције и хране, док блиндирана кола разбијају непријатеља. На крају свог говора г. Јосифовић поздравио је војнике да ускликну „живео" Њ. В. Краљу и Његовом Узвишеном Дому.

Захорило се одушевљено клицање. Музика је интонирала химну.

Затим су војници отишли у двојним редовима, а неколико минута касније прошли су пред гостима у одличном парадном маршу, уз свирање војне музике. Дефиле је остварио вапредан утисак. На челу је ишао капетан г. Драгојловић. Као први дефиловали су војници ауто одељења Краљеве Гарде.

Затим је гостопримљиви домаћин потпуковник г. Јосифовић одвео посетиоце у сеновити хлад, где им је приређена лепа закуска.

У подне је стигао телеграм Њ. В. Краља.

„Ауто Команди министарства војске и морнарице.

Свој срдачни драгим аутомобилистима срдачно честитам славу. Дубоко уверен у Вашу одданост и верност и у Вашу преданост у служби, шаљем вам и свој поздрав. Живели!

Александар."

После подне изведен је на импровизованој позорници успео програм.

Слава шестог Ваздухопловног Пука

Шести Ваздухопловни Пук данас је свечано прославио своју славу на земунском аеродрому. Још рано ујутру почели су пристизати гости из Београда, Земуна и околних места.

Аеродром је имао свечан изглед: искићени хангари, официри у парадним униформама и војници у новим оделима — опаљена сунцем, мрка лица наших авијатичара остављала су леп утисак на многобројне госте.

Тачно у девет и тридесет, по утврђеном програму, извршено је сечење колача. Командант, потпуковник г. Миодраг Томић, начелник Лазар Марковић и редов Пишчевић, са војним свештеником извршили су сечење колача.

На славу је дошао г. Министар Војске и Морнарице генерал Хаџић, генерали: Јуришић, Вуковић и Даскаловић и врло много виших и нижих официра.

Г. Председник Владе је на славу послао свог изасланика г. Дуњића. У име Друштва за Ваздушни Саобраћај дошао је г. Тадија Сондерма јер. У име Трговачке Коморе, секретар г. Марођић и представници авионских фабрика „Икарус", „Змај" и „Рогожански", затим, врло велики број отменог света.

После сечења колача, дванаест „Девоатина" се подигло у ваздух, кружећи над аеродромом и изводећи смеле, дивне авијатичке акробације.

После читавог часа ових извођења која су се много свидела гостима, војници су изводили вежбе са пушкама.

Затим је гостима приређена врло обилата закуска.

По подне су војници извели патриотски комад „За Краља и Отаџбину", од Срете Милутиновића. Затим је настало ведро, лепо расположење и војничко веселье.

Гости су дуго остали у срдачном разговору са официрима и војницима, и затим се почели разилазити.

По подне је на аеродром дошло такође много гостију, те се у срдачном расположењу остало све до увече.

СЛАВА БЕОГРАДСКИХ ФИЈАКЕРИСТА

У кафани „Стара Скупштина", у Милоша Великог улици, Удружење београдских фијакериста и кочијаша прославило је данас пре подне своју славу Св. Илију. У 11 часова пре подне извршено је сечење колача и религиозни обред. При сечењу колача чинодејствовао је прота г. Петар Милојевић. Сечењу колача присуствовали су председник удружења г. Обрад Драчевић и домаћин славе г. Сава Ђурашиновић, типограф. После извршеног сечења колача свештеник г. Милојевић одржао је један говор, у коме је истакао значај славе, честитајући славу београдским фијакеристима.

Славу је честитао г. Драг. Јовановић — Луне, бивши народни посланик, као и многи други. После сечења колача приређена је гостима закуска.

СЛАВА ОПШТЕГ ГРАЂАНСКОГ ДРУШТВА

Ово је друштво основано још 1881. године са циљем да помаже своје чланове у случају болести. Од старих занатлија, оснивача једино је још жив г. Павле Лазић. Друштвене просторије налазе се у Баба Вишњиној улици у кући, коју је друштву завештао покојни Илија Ђорђевић са супругом. Друштвом већ 40 година управља председник г. Обрадовић.

Као сваке тако и ове године друштво је прославило своју славу Св. Илију. Сечење славског колача извршено је у лепом кладњаку у дворишту куће у 11 часова свештеник г. Ђорђе Васић са домаћином славе г. Недићем. За домаћина следеће године одређен је г. Павле Карађорђановић, београдски новинар, који је тога пладравно госте. После тога говорио је још председник г. Обрадовић, који је нагласио потребу да чланови остану одани своме друштву.

СЛАВА ДРУГОГ ВАЗДУХОПЛОВНОГ ПУКА

САРАЈЕВО, 2. — (Г. Изв. „Правди"). — Данас је 2. ваздухопловни пук у Рајловцу свечано прославио своју славу Св. Илију. Сечење колача присуствовали су поред генералитета и представници војних и цивилних власти. Домаћин славе био је командант пука потпуковник г. Калембер. После извршеног сечења славског колача, извођене су авионске акробације, а после тога настало је војничко веселье.

СЛАВА БАРУТАНЕ „ОБИЛИЋЕВО"

КРУШЕВАЦ, 2. — (Изв. „Правди"). — Данас је управа барутане у Обилићеву на најсвечанији начин прославила своју славу Св. Илију У 10 часова пре подне обавио је богослужење протојерej г. Савић. Сечење колача извршио је управник барутане артиљеријски бригадни генерал г. Обрадовић, који је после тога постројеној чети, соколима и питомцима одржао прегодан говор. Г. Обрадовић је истакао да барутана у Обилићеву слави своју славу већ 123 године све од онда када је је вожд Карађорђе подигао. На крају говора ускликнуо Њ. В. Краљу и Краљевском Дому, што су присутни одушевљено прихватили. После тога био је дефиле барутанске чете, питомаца и Сокола а затим је била закуска. По подне је било народно веселье.

СЛАВА УДРУЖЕЊА ПЕКАРА У СКОПЉУ

СКОПЉЕ, 2. — (Т. изв. „Правди"). — Удружење скопских пекара прославило је данас своју славу Св. Илију у исламанском парку код Вардара. Домаћин славе био је г. Чедомир Стојановић, пекар. Сечење колача извршено у 10 часова пре подне у присуству представника војних и цивилних власти и многобројног грађанства.

Наплата откупнине личног рада

Министар Грађевина г. Савковић наредио је да се приступи наплати откупнине личног рада за грађење одржавање самоуправних путева од чиновника и службеника свих ресора, с тим да се та наплата изврши на терет њихових прихадлежности за месец септембар о. г.

Тумачећи члан 38. Закона о Самоуправним путевима, који се односе на наплату откупнине личног рада, Министар Грађевина г. Савковић дао је следеће објашњење: подофицири капрари као и жандарми, који такође чине саставни део војске, не подлежу плаћању откупнине рада по последњој алинеји § 38. закона о Самоуправним Путевима, већ само официри као и сви остали чиновници и службеници војног и грађанског реда у ресору Министарства Војске и Морнарице.

Званични курсеви

Ради правилне наплате по закону о таксама и одређивања надлежности при суђењу а пошто се вредност папира издатих на златну или страну монету изспрам динара мења, господин министар финансија својим решењем под ДРбр. 122060 од 22. јула 1929. године утврдио је следеће курсеве, по којима се све исправе које гласе на злато или страну монету имају обрачунавати на вредност динара и по томе се износу има вршити наплата такса по закону о таксама и одређивати надлежност при суђењу.

1	наполеондор	равно	Дин. 218.—
1	зл. турска лира	„	„ 247.—
1	енглеска фунта	„	„ 276.30
1	долар	„	„ 56.85
1	канадски долар	„	„ 56.55
1	златна немачка марка	„	„ 13.58
1	златан злот	„	„ 6.40
1	аустријски шилинг	„	„ 8.—
1	белга	„	„ 7.92
1	пенга	„	„ 9.93
100	франц. франака	„	„ 223.—
100	швајцар. франака	„	„ 1.095.70
100	италијанских лира	„	„ 293.—
100	холандских флорината	„	„ 2.286.—
100	румунских леја	„	„ 34.—
100	бугарских лева	„	„ 41.—
100	данских круна	„	„ 1.514.—
100	шведских круна	„	„ 1.524.—
100	норвешких круна	„	„ 1.515.—
100	пезетоса	„	„ 830.—
100	драхми	„	„ 73.80
100	чехословачких круна	„	„ 168.60

Ови курсеви важе од 1. до 31. августа 1929. године.

По овим курсевима могу државне благајне примати звечеће злато-наполеондоре и златне турске лире при наплати порезе и других државних прихода.

По овим курсевима вршиће се и наплата гучких такса.

Принц од Велса у логору скаута

ЛОНДОН, 2. августа. — Војвода од Конота одржао је ју̂че говор пред међународним скупом бој-скаута у Аро парку, у Биркенхеду, и [illegible] скаутски покрет као један велики покрет нашег времена и ставити име његовог оснивача сера Роберта Бадена Пауела на листу имена светских реформатора.

И ако је време ових последњих дана било кишовито, 50.000 бој-скаута из 40 разних земаља врло су расположени под њиховим шаторима.

Енглески престолонаследник принц од Велса дети данас из Лондона у Биркенхед и ову ноћ провешће под скаутским платненим шатором у логору.

ОБИЈАЊА И КРАЂЕ

Јуче је непознати крадљивац калузом отворио стан Јозефа Рабиска, кројача, са радњом у Кондиној улици број 13 и украо из фијоке 3000 динара готовог новца.

Ноћас је непознати крадљивац обио радњу Тодора Дуидаса, обућара, Бранкова улица бр. 4, и из ње украо обуће у вредности 2000 дин.

Војни укази

Указом Њ. В. Краља, на предлог министра војске, постављени су:

За председника испитне комисије за чин интендантног и административног мајора економске струке за испитну 1929. годину, дивизиског генерала Обрадовића В. Радована, поред редовне дужности; за вршиоца дужности команданта 4. коњичке бригаде, коњичког пуковника Павловића В. Димитрија, до сада шефа наставног одсека Коњичке Инспекције и заменика привременог судија Дунавског Дивизиског Суда; за шефа наставног одсека Коњичке Инспекције, коњичког пуковника Стојадиновића М. Димитрија поред редовних дужности; за команданта места Урошевац, пешадиског потпуковника Ђорђевића Л. Драгомира, до сада на служби и штабу команде Моравске Дивизиске Области; за шефа одсека за цивилну авијацију Ваздухопловног Одељења Команде Ваздухопловства, ваздухопловног потпуковника Дракулића С. Стевана, до сада на служби у Морнарској Команди, а разрешени: од дужности управника Војно-Ветеринарске и Потковачке Школе, ветеринарског потпуковника Др. Радојкић М. Велимир; и од досадање дужности, пешадиски пуковник Магдић М. Константин, — и ставља на расположење министру војске и морнарице.

Пензионисани су: административни економске струке: капетан 1. класе Петковић П. Живојин капетан 2. класе: Тонковић Ф. Илија и Остојић Љ. Андреја; пребедени су у резерву; на основи члана 118. и 120. Закона о Устројству Војске и Морнарице: административни мајор артиљеријско-техничке струке Седлак С. Фрањо и пешадиски капетан 1. класе Живуловић М. Стојан, пребедени су у резерву; на основу члана 118. и тачке 1. члана 800. Закона о Устројству Војске и Морнарице: пешадиски: потпуковник Стевановић М. Владимир, капетан 1. кла се Миленковић С. Владимир, административни економске струке: капетан 1. класе Цветановић Т. Светислав и капетан 2. класе Јос Ј. Фрањо; пребедени су у резерву.

Примљени су у нашу војску: у чину резервног пешадиског поручника, пребашњи резервни пешадиски поручник аустроугарске војске, Шајбер Л. Ладислав; у чину резервног пешадиског потпоручника, пребашњи резервни пешадиски потпоручник аустро-угарске војске, Др. Пошгић Б. Светозар и пребашњи резервни пешадиски заставници аустро-угарске војске: Бенчина Л. Антон и Др. Наранчић Г. Вељко; у чину резервног артилеријског поручника, пребашњи резервни артилеријски поручник аустро-угарске војске, Горкић А. Франце; у чину резервног санитетског поручника, пребашњи резервни санитетски официри аустро-угарске војске: Др. Стели А. Едо, Др. Тодоров В. Милош и Др. Марин Ч. Миленко; у чину резервног административног поручника економске струке, пребашњи војно опскрбни официјал аустро-угарске војске, Стреле Р. Херберт; у чину резервног административног потпоручника економске струке, пребашњи резервни опскрбни акцесиста аустро-угарске војске, Јагодник Ј. Албин.

Тенис на Илици

САРАЈЕВО, 2. — (Г. Изв. „Правди"). — Управа бање у Илицама приређује половином овог месеца велики тенис-турнир. Пријаве учесника у турниру управа прима до 8. ов. м-ца.

Г. др. Корошец у Сарајеву

САРАЈЕВО, 2. — (Г. изв. „Правди"). — Синоћ је из Врњачке Бање допутовао министар саобраћаја г. др. Антон Корошец, који је данас у ујутру у пратњи свог [illegible] прегледао радионице железничке дирекције.

Охридско Певачко Друштво „Биљана" у Београду

На својој турнеји кроз Јужну и Северну Србију и Војводину, данас је допутовала у Београд група од 34 чланова и чланице Охридског Занатлиског певачког Друштва „Биљана".

На железничкој станици Охрињане је дочекао г. др. Александар Леко, председник А. П. Д. „Обилић" са Удружењем Јужносрбијанаца, књиж. г. Андоновић, професор Универзитета, г. Љуб. Стевановић, директор гимназије, представници феријалног Савеза и представнице Кола Српских Сестара, као и група Охрињана који живе у Београду.

Са станице гости су отпрашени у коло Српских Сестара, где ће чланице „Биљане" бити на стану, и у стан Феријалног Савеза где ће становати чланови.

Пошто данас и сутра разгледају Београд и све његове знаменитости, „Биљана" ће у недељу у 9 часова увече приредити занимљив концерт на тераси Радничке Коморе. На програму су песме (сеоске и варошке) из Охрида и околине и жива слика Биљана. Улазнице су 30, 20 и 10 динара.

До сада, на своме турнеју „Биљана" је посетила Битољ, Крагујевац, Смедерево и Нови Сад, дочекивана свуда веома усрдно и изведен програм на опште задовољство. Са сводним председником г. Аврамовићем, председником општине из Охрида и хоровођом г. Јованчићем, професором охридске гимназије, „Биљана" ће из Београда обићи још места у Србији, као Ваљево, Аранђеловачку Бању, Врњце и Чачак, а напрашиће и излете у Тополу и манастир Жичу, па се затим враћа у Охрид.

Какво ће бити време

НОВИ САД, 2. — (А. Б. Изв. „Правди"). — **Прогноза за 3. август за све покрајине без Приморја:** делимично облачно у северним, а ведро у јужним крајевима. Ветрови умерени, променљивог правца. Температура ће мало опасти на северу.

Приморје: слаба бура.

Београд—Вови Сад: повремени облаци. Температура ће се кретати између 20 и 31 степена. Сунце излази у 4.25, а залази у 19.02.

Комунисти покушавају да изазову нереде

ПАРИЗ, 2. августа. — Авас јавља да је око 300 комуниста покушало да манифестује у једном париском предграђу. Полиција их је растерала и извршила 18 хапшења.

Једна група комуниста, њих 500 на броју, прошла је великим булеваримa. Чули су се бурни повици и извици. Полиција их је растерала и извршила око 100 хапшења. У париском округу ухапшено је око 700 лица, од којих су 50 странци.

Пут наше крстарице „Далмације"

ПАРИЗ, 2. — (Б. изв. „Правди"). — Југословенска крстарица „Далмација" прошла је поред „Далмацију" прати једна француска торпедњача. У Бизерти ће „Далмација" од француских официра и војника бити свечано дочекана. Са тврђаве одаће се почаст погинулим српским официрима и војницима топовском паљбом.

У Франкфурту је дошло до крвавих сукоба између полиције и комуниста

БЕРЛИН, 2. — (Б. Изв. „Правди"). — У Франкфурту на Мајни дошло је синоћ до крвавих комунистичких демонстрација. Велика група комуниста почела се скупљати у вече, демонстрирајући кроз варош. Полиција која је била у приправности позвала је комунисте да се разиђу, али су они полицајце дочекали каменицама. Између полицајаца и комуниста дошло је до правог окршаја. Један полицајац је тешко повређен, а неколико комуниста лакше. Демонстрације су трајале до поноћи, када је полиција успела да успостави ред и мир по улицама.

Извршена су многобројна хапшења.

Осуда Ивана Пирца на смрт

САРАЈЕВО, 2. — (Г. Изв. „Правди"). — Овдашњи окружни суд осудио је данас на смрт вешањем бившег аустријског командира жандармеријске станице у Дегланјашу Ивана Пирца, који данас има 56 година.

Пуном истрагом установљено је да је Пирц још године 1915. наредио четворици шушкора да убију сељака, мештана Марка Ђилића. Ово убиство пријавила је Смиља Ђалић, снаја убијеног још 1918. године тадашњим Народном Већу. Истрага је вођена све до данас. Убијени Ђилић био је изгубио коња и тражећи га наишао је на жандармеријску патролу, која га је одвела у станицу. Командир Пирц изазивао га је тврдећи да је он ирногорски шпијун и наредио да га стрељају. Пирц је присуствовао овом убиству. Ђилићеви рођаци нису се усуђивали да ствар пријаве властима све до Ослобођења. После убиства аустријске власти заплениле су стало оваца, четири вола и једног коња и продане на лицитацији у корист државне касе.

Извршни одбор комунистичке странке саставља услове за преговоре са Енглеском

ЛОНДОН, 2. — (Б. изв. „Правди"). — Прекид преговора између представника енглеске и совјетске владе само је привремен и не значи коначно прекидање преговора о обнови дипломатских односа. Извршни одбор руске комунистичке странке састаће се почетком идуће недеље у Москви и израдити услове за даље преговоре. Тада ће париски амбасадор совјета г. Довгалевски примити ноте инструкције и преговори ће се одмах наставити.

БЕЛЕШКЕ

ДР. ЧЕДА ЂУРЂЕВИЋ. — Оператор вратио се с пута и отпочео праксу. 18377

КОНКУРС ЗА ЛЕКАРА. — Главној Братинској Благајни у Београду потребан је лекар опште медицине на једном великом руднику у унутрашности Србије. Поред медицине за општу праксу, изабрани лекар мора познавати добро малу хирургију и нарочито мора бити спреман за указивање породиљске помоћи (већ тачки породаји).

Рок пријаве до 15. августа ове године. За услове обраћати се на Главну Братинску Благајну — Шумадијска ул. бр. 12 од 11 до 12 часова пре подне. 18336

БЕОГРАДСКА ОПЕРЕТА. — Данас се даје премијера **„Фи-Фи"** са одличним снагама Београдске Оперете. Почетак у 9 часова 18387

ПРОГРАМ ВЕЛИКОГ „МЕРКУРОВОГ" ИЗЛЕТА У НОВИ САД. — Полазак у недељу 11. о. м. у 4½ сата у ју̂тро, лађом „Александер". Разгледање Новог Сада и Петроварадинске тврђаве, купање и сунчање на „штранду". Кратки излети у групама у Фрушку Гору и Камениčки. Долазак у Београд око 12 сати на вечер. На лађи музика и добар бифе. Вожња по особи тамо и натраг Дин. 60. — Пријаве чланова и других излетника у секретаријату „Меркура" Поенкареова 10-1. закључно до среде 7. о. м. 18384

ДРУГАРСКИ САСТАНАК. — Моле се другови из 24 класе Војне Академије, да дођу на састанак у идућу суботу — 3. августа — у 8 сати увече у Касину на Теразијама.

СВЕЧАНА СЕДНИЦА УДРУЖЕЊА ИЗВОЗНИКА. — У недељу 4. о. м. у 10 часова пре подне одржаће се свечана седница Удружења Извозника, Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, у сали Есконтне Банке, приликом прославе десетогодишњице од постанка Удружења. У 4. часа по подне истог дана у истој сали одржаће се конференција шљиварa и житара. 18385

ГДЕ СУ НАЈМОДЕРНИЈЕ ЧАРАПЕ?

Познато је код фирме: **„СУРУТКА"**, у Београду, Краљ Милана број 71 која је добила као и увек **најновије:** Дамске **Нец-чарапе** у концу и свиди за лето носе рекорд угодности и моде. Осим тога ова трговина има као и увек највећи, најбољи и најјефтинији избор женских и мушких као и дечијих **чарапа** свију врста. Све потребе за купање: капе, костиме, ципеле и чупави штоф за мантлове. ЦЕНЕ СОЛИДНЕ. 18378

Корисна прилика за сваку муштерију да за мале паре добије добру робу.

ОД 1-ог АВГУСТА до 1-ог СЕПТЕМБРА

продаваћемо сву летњу робу са 30% јевтиније.

ЦУПАРА и ДРУГ

БЕОГРАД — ТЕРАЗИЈЕ 18368

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

Апсолвент математике, спрема ги мназисте из математике и физике са гаранцијом. Јавити се Радовићу, Иваиковачка 6.

ГИМНАЗИЈА ПРОФЕСОРА ЈОВАНОВИЋА, Митарска 8, Цветни Трг, спрема ученике-це **пале из једног, два предмета; приватне за цео разред**. Хонорар 200 дин. По жељи спрема **са гаранцијом**. Упис, предавања целога зима

ШКОЛА МАТЕМАТИКЕ спрема ученике, ученице из **математике** у групама и појединачно. Успех загарантован. Кумановска 8, Тркалиште.

МИЛОШЕВИЋЕВА ШКОЛА, Милоша Великог 17, I (до Јадранске Банке) **показала одличан успех: 95% ђака положило.** Гарантује успех. Предавања по чела: дневни, вечерњи курс за целе разреде. Војна Академија, пале редовне, приватне. **Интернат за редовне и приватне.** Хонорар 200. Упис, обавештења цео дан: усмено, (проспект) тел. 51-61.

СЛУЖБА

ТРАЖЕ СЕ вешти акизитери за скупљање огласа. Обратити се администрацији „Правде" 18136

СВРШЕНА УЧЕНИЦА ЈЕДНОГ РАЗРЕДА ГИМНАЗИЈЕ, тражи место чиновнице почетнице у ма којој канцеларији. Цењене понуде слати Војводе Мишића бр. 42. Надежда Николић.

НАМЕШТЕНЕ СОБЕ

Петнајстог августа издаје се за сама меблирана соба са електричним осветљењем, употребом купатила и телефона, Милоша Великог 24.

ИЗДАЈЕ СЕ лепа, чиста, меблирана соба у центруму, улаз засебан, дами или господину. Кр. Марка 20, питати настојницу.

ЗАЛОЖНА БАНКА II степенице, IV спрат елегантно намештена соба са купатилом издаје се одмах.

ИЗДАЈЕ СЕ меблиран стан спаваћа соба, трпезарија и купатило, засебан улаз код Калимегдана Рајићева ул. бр. 22. у партеру.

Пространа соба за једног или два боља господина са пансионом издаје се. Упитати Поенкареова 35 код хаузмајстора.

СТАНОВИ

Соба празна без намештаја сува светла електрично осветљене засебан улаз приземље у дворишту издаје се одмах у улици Краља Милана 107.

Гараже. У Космајској ул. 24, издају се више гаража. За услове обратити се на телеф. 20-12.

У ЦЕНТРУ издаје се одмах дућан, модеран, са две собе. Преко пута „Цара". Обилићев Венац 36.

СТАН на I спрату, 4 собе, предсобље, купатило, кујна и остало. Употребе телефона, Баба Вишњина 46—42.

СТАНОВИ у Кнез Милетиној улици бр. 55 има 4 стана по соба, кујна, шупа и остале припадлежности за издавање под кирију одмах. Обратити се газдарици у истој кући.

ИЗДАЈЕМ празну велику собу са телефоном одмах за канцеларију на првом спрату са улице, Краља Милана 89, Раковић. Тел. 30-36.

„СЛАВОНИЈА" Д. д. Д. ЗА ИНДУСТРИЈУ ДРВА ЗАГРЕБ

Пилана Брод н/С. Пилана Драганић.

СТОВАРИШТЕ

ПАРКЕТА, ФУРНИРА и унакрст лепљених **ПЛОЧА** (Sperrplatten)

БЕОГРАД, Карађорђева ул. 101.

Телефон 20-67. 18375

СТАН з СОБЕ, ОСТАЛО, (један на два), 50 метара, трамвај Александрова, издајем одмах или августа, Молерова 57.

ИЗДАЈЕ СЕ празна соба са засебним улазом и послугом. Студеничка 12 друга зграда II спрат.

ЦЕТИЊСКА 12 издаје се леп реновиран стан, 4 собе и остало. Услови Битољска 20.

ИЗДАЈЕ СЕ соба, кујна, празна или намештена соба, Симина 15.

ВРЛО ПОВОЉНА КИРИЈА станови од три мање собе, исто соба кујна. Гробљанска 4, издајем одмах.

ЦЕНТАР КРАЉЕВИЋА МАРКА 20-а стан две собе предсобље и остало, издаје се за први август.

СОБА подесна за канцеларију преко пута Трговачког суда, засебан улаз издаје се, Балканска 16а.

У ЦЕНТРУ станове од 2 и 1 собе и принадлежностима и велики подрум, издаје „Промет", Мишарска 4. Телефон 25-59.

РАТАРСКА 127, спрам Студентског Парка: елегантан, сунчан стан од 2 собе, соба и кујна и само соба.

ЛОКАЛИ

ДУЂАН ПОДЕСАН за сваког све радње канцеларију и стоварште исти је у вези са станом од две собе издаје се одмах, Загребачка 6.

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

ДРОГЕРИЈА на најжељем месту продаје се одма. Упитати Косту Јаиковића, благајника Прашке Банке или на кућу Кнез Даниловa 15. 18372

КУЋА НА ПРОДАЈУ за готов новац у Душановој ул. 25. Лице 18 метара површина око 1000 м.² са излазом у Скендербегову ул. 8. Посредници искључени. Јавити се г. Тихомиру Антонијевићу Кр. Петра 18. 18312

„БИЦИКЛЕ" најсолиднијих марки од 1200 динара 1500-2000-даје „ДРАГОР" Балканска 18. 18350

НА ПРОДАЈУ (3) три теретна Аутомобила потпуно исправна за сваки сабраћај. Носивости су по пет тона подесни су такође за превоз дрва. У споразуму дао би за замену у дрва. Дрвара Николе Мијатовића, Молерова 34. Тел. бр. 41-86. 18363

РАЗНО

ДОМАЋА КУЈНА издаје кат по кућама ручак и вечера и цену Дин. 550. С поштовањем Буро Бобић, Шумадиска бр. 3. 18373

САВРШЕНСТВО противу трипера — капзула Ленаје могућности да свако буде излечен. Писати на поштански фах бр. 182, са пошиљком једне марке од динара.

Даме! Прегледајте благовремено ваше крзнене капуте и друге предмете од крзна. Потребну оправку извршићете најсолидније и најјевтиније код фирме Мирослав Радосављевић и Комп. Васина ул. 17.

Узмите пример од „Енглеза". Штетога немојте за Земун, него код кројача Бонди. Зетска 2 где добијете врсноласан рад одела, најмодернији крој по 400 динара иберцигер, зимски капут исто 400 дин.

ТАЈНО ПРАЋЕЊЕ надзор особа врши Детективски Биро „Безбедност" Чиж Љубина 19-П. Телефон 30-4.

ГРАДИТЕЉИ за добу стола ију од сувог прворлиног материјала са гаранцијом и солидном израдом. Обратите се на телефон 9-70.

У палати Балкан

Скадарска ул. 41, издају се одмах два већа и један мањи стан.

За услове обратити се Извршној Дирекцији Државне Хипотекарне Банке. 18356

Оглас

Млад човек говори перфектно француски, вичан електротехничким разговима и радио-апаратима тражи на какву службу у предузећу или болој фамилији, било за портира, момка и т. д. плата која се одреди. **Само стан и храну.** Писати администрацији „Правде" под „Електро-тех." 18350

СТАВЉАМ НА ЗНАЊЕ

мојим поштованим муштеријама да сам се вратио из Бање и сто јим им на услуги за

СЕЧЕЊЕ ЖУЉЕВА

С поштовањем дугогодишњи мајстор **Петар Јанковић** берберин Кајмакчалан ул. бр. 1, Шишково имање. 18354

Продаје се:

6 комада мотора глајхштром [illegible] волти, марке АЕГ, Велокса и Бергман;

1 мотор Белкселштром (две фазе) 125 волти, 1,1 K. W. марке Бровн Бовери.

Мотори су потпуно исправни.

Обратити се администрацији „Правде" под „Мотори". —

БЕЧКИ ЏАЈАМ

1—7 септембра 1929 (У Ротунду до 8. септембра)

Нарочите изложбе:

МЕЂУНАРОДНА РАДИО ИЗЛОЖБА

Изложба животних намирница. / Италијанска Нарочита Изложба / Изложба У. С. С. Р. / Изложба Јужно Афричке Уније. Техничке новости и проналасци. / Изложба потреба за градњу путева. / Аустријско рударство. Изложба француског вештачког ђубрета и луксузне робе. / Изложба бечких салона крзнене робе. Изложба за канцеларијске потребе. / Рекламна изложба. / Пољопривредна и шумарска изложба.

IV. аустријска изложба јечма. / Изложба уређење баштованства. / Изложба млечних производа и мале стоке. Изложба вина.

II. АУСТРИСКА ИЗЛОЖБА СТОКЕ

/ 5—8 септембра 1929. /

ИЗЛОЖБА СТОКЕ ЗА ПРИПЛОД. ИЗЛОЖБА ДОМАЋЕ СТОКЕ. ИЗЛОЖБА КОЊА

Виза пасоша непотребна. Са сајамском легитимацијом и путном исправом слободан прелаз аустриске границе. Мађарска транзит виза даје се на граници при предочењу сајамске легитимације. Знатно снижене цене на југословенским, мађарским и аустријским железницама, на дунавским и јадранским бродовима као и у ваздушном саобраћају. Сва обавештења и сајамске легитимације / по Дин. 55.— / могу се добити код

WIENER MESSE A. G. WIEN VII.

као и за време Лајпцишког јесењег сајма информациони биро у Лајпцигу, Аустр. Изложбени Павиљон.

ЗАСТУПНИШТВА У БЕОГРАДУ:

Аустријско Посланство, Кнез Михајлов Венац 16.

Трговачка и Занатлијска Комора.

Банкарско и Трговачко А. Д., Краља Милана 5.

„Дрина" Индустријско и Трговачко „А. Д., Краља Милана 56.

„Путник", Коларчева 1.

„Путник", Краља Милана 7.

Прво Југословенско Транспортно А. Д. Шенкер и Комп., Краља Петра 13. 18128

ОГЛАС

Управа Барутане „Обилићево" одржаће на дан 5. августа 1929. године у 11 часова прву оферталну лицитацију са скраћеним роком за подизање једне зграде „К".

Предрачунска сума 1.682.016,68 динара.

Услови се могу видети сваког дана у канцеларији Барутане „Обилићево". На захтев могу се послати поштом ако се пошаљу таксене марке за молбу 5, предрачун 80, планове 20, опште 30, техничке услове 30, — свега 165.— динара и 10 динара у поштанским маркама за пошиљку.

Оферат снабдети са 100.— динара у таксеним маркама и послати овој управи за конкурсију.

Бр. 8412 из канцеларије Управе Барутане „Обилићево" 17. јула 1929. године. 18383

БРОДАРСТВО

В. Јездића и И. Бакарића

Београд — Телефон број 26-62.

1. Свакодневни локални саобраћај Београд—Панчево и обратно

Из БЕОГРАДА за ПАНЧЕВО полазе: 8, 9·30, 13·50 и 19 часова;
Из ПАНЧЕВА за БЕОГРАД полазе: 2·15, 9·20, 11·15 и 15·10 ч.

2. Свакодневни, сем недеље, саобраћај Београд—Обреновац и обратно

Из БЕОГРАДА за ОБРЕНОВАЦ полази у 16 часова
Из ОБРЕНОВЦА за БЕОГРАД полази у 5·30 часова.

Врши превоз денчане робе.

Угодни и брзи аутобуси за Крагујевац — Краљево — Матарушку Бању — Рашку и Нови Пазар

саобраћају свакодневно и то:

Нови аутобус „ЛАС" полази у 5·45 сати ујутро пред кафаном „Топола

Нови аутобус Интерционал бр. 1021 полази 1 сат по подне пред кафан „Топола".

Сва обавештења даје АЦА ПОПОВИЋ, трг. телефон 32-04; Велаутол. 21-48 и кондуктер Интернационала у кафани „Топола" тел. 54-46.

Данас

Биоскоп „ЛУКСОР"

САЛА И БАШТА — ТЕРАСА

ТОБОГАН

(RUTSCHBAHN)

филм ванредне узбудљиве драме и љубавне радње са сензационалним варијетским тачкама у берлинском Винтергартену. У гл. уд.

Хајнрих Георг, Лоис Лерх, Фе Малте. 18380

Режија: **Р. Ајлберг** режисер „КМЕТОВА"

Следећи програм:

Весела Тиле

„ЈАРКИПО"

ДАНАС дупли програм

1)

ГЕРАЛ ДОН МАНУЕЛО

У гл. улози:

илберт Роланд и Мери Астор

2) 18381

ПРЕМИЈЕРА:

ıха улица

У гл. улози:

рион Девис и онрад Нагел

Следећи програм:

Џовлберт, Грета Гарбо, Чаџеј, Елинор Бордман, Сали О'Мел

Аутобуски Саобраћај БЕОГРАД-СМЕДЕРЕВО

Од 4 јуна 1929. год. пустили смо у саобраћај свој „Доц"

НОВ И МОДЕРАН АУТОБУС

„ВЛАДИМИР"

са уведеним грејањем у хладне дане, са којим ћемо сваког дана и редовно без обзира на број путника, саобраћати

Смедерево — Београд и натраг.

ПОЛАЗАК ИЗ СМЕДЕРЕВА сваког дана од Гранд-Хотела и код каф. „Доце" у 5·30 часова у-ујутру.

ПОЛАЗАК ИЗ БЕОГРАДА сваког дана од кафане „Топола" у Кр. Александра улици у 16·30 час. односно у 4·30 по подне.

ПРИМАЈУ СЕ ПУТНИЦИ И НА КРАТКЕ СТАНИЦЕ.
ПРИМАЈУ СЕ СВАКЕ НАРУЏБИНЕ И ПАКЕТИ

ПАКЕТИ и РОБА: 10 динара за нарудбину (ако ми купујемо) и пакет до десет кила 10 динара, а више по погодби.

Места се могу заузети код Гранд-Хотела у Смедереву, а у Београду код кафане „Топола" у Краља Александра улици.

Ред вожње:

5·30 ч. Смедерево—Грошка 6·15 | 16·30 ч. Београд—Грошка 17·15
5·30 ч. Смедерево—Београд 7·35 | 16·30 ч. Београд—Смедерево 18·35
6·20 ч. Грошка—Београд 7·35 | 17·50 ч. Грошка—Смедерево 18·35

По погодби аутобус може да иде на трке и утакмице за Београд.

Од 8 сати изјутра до 15 сати Аутобус стоји на расположењу у Београду за шетњу на Авалу, Кијево, Раковицу и т. д. Погодба код кафане Топле. Телефон 54-46.

Владимир Заболотњи

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА 1. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА". ДЕЧАНСКА 10

Л 63

„СОВЕТСКАР МАРКСИЗАМ" БЕОГРАД

УНИВ. БИБЛИОТЕКА Бр. 3411

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

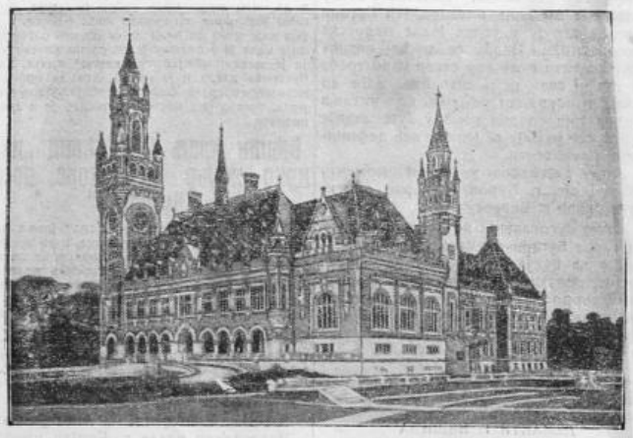
ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 207 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.229 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД НЕДЕЉА, АВГУСТА 1929. ГОДИНЕ | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 16-02. | ГОДИНА XXV

Пред Хагом

Главна питања

Палата у Хагу, где ће се 6 августа одржати конференција сила.

Петнаест година у овој минулој недељи навршило се од објаве светског рата, а Европа ипак је могла бар да учини један салдо. Салдо у томе да се у вом тренутку не налази пред ратом. Но није могла да констатује да се не налази у једној међународној гроznици, значајној и великој грозници, која можда није катастрофална и која ваљда неће таква ни бити, али која произлази из данашњих многобројних међусуседских конфликата на нашем континенту. Хашка конференција, извесно најважнија и исто тако једна од најзначајнијих по рату, доминира над свим осталим догађајима, ма колико они били бурнији и ма колико били вођени темпераментно и изазивани са револтом. Хаг већ по томе представља дубоко озбиљан догађај, јер и наша држава као и још многе одлазе тамо да осигурају свој праведни и оправдани удео у репарационим примањима. Јангов план треба да се реализује, али праведно и са потребним консеквенцама, на име са последицама које истиче Француска ради одржања и сигурног очувања мира и које се односе на Рајнски Проблем. Према томе Јангов План и Рајнски Проблем централна су питања Хашке конференције, према којој, у овом тренутку, ни комунистичка офанзива ових дана није изгледала тако нарочито значајна.

Државе које су стални и искрени протагонисти мира, те државе, међу којима је и наша, желе да очувају своја права која су имала до сада и при усвајању Јанговог Плана. Велики реализатор Локарна и промотер генералног пакта против рата, г. Бријан, иначе велики пријатељ мирног уређења односа са Немачком и ликвидирања свих ратних последица, залога је био и до сада да ће се и у репарационом питању праведно одлучивати и да ће се избећи свака неправда.

Добро решавање у Хагу, добар исход хашке конференције, биће извесно од превеликог значаја за даље сређивање међународне ситуације. Г. Бријан, који стално избегава и отклања сукобе народа на нашем континенту, дошао је сада на чело француске владе и када извесна италијанска штампа подвлачи да „нема ничега новог на француском фронту", њена ироничност није на своме месту. Јер и ако можда „нема ничег новог на француском фронту", ипак г. Бријан није никакав минус за ствар мира, никакав минус за све европске пацифисте који на сваког интернационалној конференцији улажу све напоре за што већу стабилизацију мира на нашем континенту... Г. Бријан, пре Хага, биће свакако исти и по Хагу: велики реализатор мира и пријатељ развијања међународне сарадње...

*

Бугарски маневри, који су зачимали поред нас и иностранство у току минуле недеље, нису били никаква изненађујућа новост за Европу: Софија се поодавно већ била потрудила да се сасвим дискредитује и она је у томе погледу постигла један ненадмашан успех. Сада,

Г. Бријан

поред нашег најлепшег настојања да среди своје односе на потпуно реалној бази стварањем неутралне зоне, она остаје и даље при своме изигравању сваког савесног и правилног рада на сређивању југословенско-бугарских односа... Но, значајна је ова констатација, констатација и убеђење објективне јавности Европе: Бугарска још никако не води искрено политику мира и зато она не жели никако ни коначно сређење односа са Београдом...

НЕМАЧКЕ ПРИПРЕМЕ

БЕРЛИН, 3. августа. — Волфбиро јавља:

На данашњој министарској седници, која је одржана под председништвом г. Штреземана, који ће до оздрављења канцелара г. Милера обављати и његове послове, расправљана су по дробно сва питања која се односе на конференцију у Хагу, при чему је постигнута потпуна сагласност међу члановима владе.

За време док г. Штреземан буде отсутан као шеф немачке делегације на конференцијама у Хагу и у Женеви, министар војни г. Гренер заступаће га у влади.

НЕМАЧКА ДЕЛЕГАЦИЈА

БЕРЛИН, 3. августа. — Волфбиро јавља:

Опуномоћени немачки делегати за репарациону конференцију у Хагу јесу: Г. Штреземан, министар иностраних послова, г. Куртиус, министар привреде, г. Вирт, министар окупираних немачких крајева и г. Хилфердинг, министар финансија.

Поред напред поменутих личности, делегацији су придодати чланови парискот комитета стручњака г. г. Шахт, гувернер Народне Банке, Мелхиор и Каста, као и још неки стручњаци.

Делегација ће отпутовати из Берлина за Хаг вероватно у недељу увече.

За ауторитативне судије неким нацијама

Може ли се будући рат спречити и може ли се обезбедити трајан, светски мир? То питање данас интересује цео свет и сви погледи су упрти у истакнуте вође европске и америчке спољне политике и стручњаке, чија мишљења су најмеродавнија у овом питању.

Г. БРИЈАН СЕ УЗДА У ДРУШТВО НАРОДА И АРБИТРАЖНЕ СУДОВЕ

Нови председник француске владе и министар спољних послова г. Бријан изјавио је у вези са отклањањем ратних опасности и обезбеђења мира следеће:

— После последњег рата — у коме је Француска највише изгубила — Француска је најискренији поборник светског мира и најогорченији противник било којег рата. Сматрам да није далеко време, када ће се поједини државници налазити у положају да у сваком случају могу да спрече рат. Дужни смо то и жртвама палим у рату. Они траже да не буде више рата. Они су умрли, да други људи не би више умирали у ратовима.

Најстрашније је за сваку владу, што она и не може увек директно да утиче на догађаје који се често муњевитом брзином, спонтано одигравају. Штампа почне да пише о дрскостима, малтретирању те и те државе, масе се већ навоље за штампом, патриотски дух се распламти — небеса и мален је већ ту: ратна психоза је створена и нико је не излечи! Пре него што би влада и дошла да уразуми и примири загрејане духове, рат је букнуо, крв се потоцима лије, лешеви и рушевине показују се на све стране. Тако ће то бити све дотле, док се једном толико не дисциплинујемо да и за поједине народе поставимо ауторитативне судије!

Данас живимо у добу када здрав разум може да влада над слабим срцем које често нагиње сентименталнизму. Оштри критичари питају: на који начин ће се моћи спречити евентуалан рат у будућности? Они при томе скептички додају, да ће рат избити пре него што се Друштво Народа састане да тај рат спречи. Ја бих ипак смео да приметим на ово:

Једнога дана, када сам већ био министар спољних послова Француске, а у исто време кад сам имао и част да будем и председник Савета Друштва Народа, једна депеша ми је саопштавала да је између две силе на Истоку избио конфликт. Војске већ марширају, границе прећене, артиљеријска паљба већ грми, а не сме се заборавити то је био опет један озбиљан конфликт, који се тицао и других земаља, којима је такође претила опасност од тога да буду умешане у рат.

Шта се могло учинити? Ја сам осећао да и на мени лежи велика одговорност у отклањању овог конфликта. Ја се уздам у Друштво Народа. Уз пристанак сталних чиновника Друштва Народа сазвао сам чланове Савета на хитну седницу у Париз и већ веома брзо било је могуће довикнути ратоборним силама: стојте! Још пре неколико година, сваки озбиљни политичар би са подсмехом говорио о могућности оваквог решења питања рата.

Заинтересоване две државе позвате су пред Савет Друштва Народа и оне су у питање да ли желе да се њихов спор изнесе пред један међународни арбитражни суд? Пристале су. Али ја сам им тада приметио:

„То није доста. Да би ваше судије могли донети потпуно непристасну и праведну пресуду, потребно је да сместа обуставите непријатељства! Мир пре свега! Нека говори разум, а не оружје!" Обе државе биле су увиђавне и одговориле ми: „Нека буде. Топови ће ућутати! Чекамо вашу пресуду!"

Два дана доцније конфликт је био отклоњен.

РАТОВИ СЕ МОГУ ИЗБЕЋИ! КАЖЕ Г. ПЕНЛЕВЕ

Г. Пенлеве, француски министар војни изјавио је следеће:

Г. Пенлеве

— Уверен сам да ни један рат није неотклоњив! Сваки рат се може избећи. Чак ни највећи националин ентузијазам није више у стању да завара духове, јер светски рат ипак има једну жалосну позитивну страну: страшно је поучио и застрашио све народе на свету! Сем тога све мање има разлога који би могли доводити до нових ратова. Мислим на озбиљне, стварне разлоге. Конфликти привредног карактера, па било они и најзамашнији, могу се данас увек мирним путем решити, без рата. Бријан је добро рекао: да се једна ствар повољно и мирно реши, потребно је, пре свега, да се она мирним путем реши. Ово убеђење треба све нас, који вршимо и све оне који ће у будуће вршити директан утицај на спољно-политичке догађаје стално да обузима, тим идејама треба да смо прожети и само тако ће моћи триумфовати идеја о вечитом миру.

ОПАСНОСТ ОД НОВОГ РАТА НЕ ПОСТОЈИ!

Лорд Роберт Сесил, дао је у вези са деликатним питањем трајног мира следећу изјаву:

— Премда је садашња тенденција у спољној политици појединих држава таква да може давати разлога за узнемирење, ипак не верујем да постоји у опште опасност од новог рата! Говорити о томе да је у идућих педесет година могућ нов светски рат, значи скоро исто то што и желети тај рат! А ратна психоза после светског рата абнормална, потпуно луда је појава и нико у њу не верује, нико се ње више не боји! Могу да постоје људи који желе рат, али треба да имају на уму да има много већи број људи, који га не желе и то су главни и најважнији чиниоци! Они ће међу свима народима порадити на учвршћивању светског мира упркос свих настојања оних, који би можда у будуће хтели да одговарају за последње новијег крвавог светског покоља.

ГЛАВНА ПРЕПРЕКА МИРА: ДУГОВИ И ВЕЛИКИ ПОРЕЗИ

Председник сената Сједињених Америчких Држава сенатор г. Борах изјавио је о питању мира ово:

— Народ који ће бити најпозванији да силом свога ауторитета и моћи спречи будући велики рат, мора бити привредно здрав, и финансијски јак народ, а појединци тога народа морају бити на моралној висини, искрени пријатељи мира, лојални и телесно здрави. Највећа препрека светског мира су, по мом чвр-

Сенатор г. Борах

стом убеђењу, огромни јавни дугови који скоро све народе на земљиној кугли притискују као нека мора, а сем тога и велики порези, који проистичу из тих јавних терета. А баш ту лежи велика опасност! Појединим мање или више задуженим државама намеће се на први поглед примамљива могућност да се отарасе свих својих дугова, ако ратују и евентуално победе! Грађанство целога света данас много пати од јавних терета и великих пореза, а томе се придружује једно треће и велико зло: проширивање и учвршћивање бирократије на све стране, која је потребна због тих нездравих финансијских прилика, а која у ствари само злоупотрава унутарње несносне односе. Уклонимо ли пре свега ова три огромна зла свију нас, ми ћемо доћи до жељеног трајног мира.

ПРИПРЕМЕ ФРАНЦУСКЕ ВЛАДЕ ЗА ХАШКУ КОНФЕРЕНЦИЈУ

ПАРИЗ, 3. — (Б. Изв. „Правди"). — Сутра ће се у Паризу одржати последња седница министарског савета пре конференције у Хагу. На тој седници влада ће у главном претресати питање хашке конференције и формулисати своје држање на тој конференцији. Изгледа да одсутни министри г. г. Бријан, Шерон и Лушер неће именовати своје заменике. Они ће важније послове својих ресора обављати и даље у Хагу, а један експресни авион ће свакодневно преносити акта и њихове инструкције у Париз. На тај начин заменици нису потребни.

Изјаве г. Венизелоса

ПАРИЗ, 3. августа. — Авас јавља из Лондона да је председник грчке владе г. Венизелос изјавио представнику агенције Рајтер, да ће Грчка на репарационој конференцији у Хагу тражити да добије само онолике репарације које ће јој бити довољне да покрије интересе својих држављана дугова.

Несташник једне студенткиње и двојице студената

ПАРИЗ, 3. августа. — Лист „Журнал" објављује да су једна студенткиња и два студента, који су без воље сишли у реку поноћницу Брамбјо, ишчезли већ више од 24 часа.

Трагања која су за њима вршена остала су без икаквог успеха и она су настављена и ноћас.

Преговори г.г. Хендерсона и Венизелоса

— Грчка тражи минимално испуњавање њених оправданих репарационих захтева. —

ЛОНДОН, 3. — (Б. Изв. „Правди"). — Г. Венизелос, грчки министар спољних послова, имао је синоћ поновни састанак са енглеским министром спољних послова г. Хендерсоном. Г. Венизелос је изложио становиште грчке владе у питању репарација. Он је изјавио да ће Грчка тражити на конференцији у Хагу да јој се из немачких репарација одобра само оволико колико је потребно, да Грчка покрије интерес за своје ратне дугове и исплата трошкове око реституирање ратом пострадалих места. Споразумом у Спа Грчкој чак ни тај минимум није одобрен, а Јангов план је и то што је испод минимума још редуциран.

Г. Венизелос је по том посетио још неке угледније познате политичаре у Лондону и с њима такође разговарао о грчким репарационим захтевима. Г. Венизелос ће по свој прилици у понедељак отпутовати за Хаг.

Општар погранични инцидент између Француске и Италије

— Италијански авиони испитују француска војна утврђења. —

ПАРИЗ, 3. — (Б. Изв. „Правди"). — Према вестима из Гренобла, на француско-италијанској граници код Пор-Сенина дошло је јуче до немилог пограничног инцидента, који је у француским круговима изазвао велико негодовање и оправдану узбуђеност.

Десет италијанских војних авиона прешли су код Пор Сенина границу и неколико километара летели над француском територијом. Они су се тек после једног сата вратили у Италију.

У близини Пор Сени-а врше се сада велики француски војни маневри. Један саперски пук данима ради у околини на војним утврђењима, према инструкцијама француског министарства војног. Изгледа сасвим јасно да су италијански авиони зато летели над француском територијом да би испитали и фотографисали нова француска војна утврђења. Изгледа да ће француска влада због овог инцидента уручити ноту италијанској влади.

БУГАРСКИ МАНЕВРИ

Г. Буров се плаши да ће због спора са Југославијом морати да поднесе оставку

— БУГАРСКА НЕ МИСЛИ ДА МЕЊА СВОЈЕ ДОСАДАЊЕ СТАНОВИШТЕ. — Г. БУРОВ ИЗЈАВЉУЈЕ ДА БИ СЕ БУДУЋИ ПРЕГОВОРИ ИМАЛИ ДА ВОДЕ ИЗМЕЂУ МИНИСТАРА СПОЉНИХ ПОСЛОВА. —

СОФИЈА, 3. — (Б. Изв. „Правди"). — Министар иностраних дела г. Буров дао је јуче у разговору ек софијским дописником „Берлинер Тагблата", а бившим београдским дописником истог листа, Теодором Беркесом, који је недавно протеран из наше земље због тенденциозног и лажног приказивања догађаја, веома карактеристичну изјаву о међусобним односима између Југославије и Бугарске. Г. Буров је рекао:

Г. Буров

— Ја сам чврсто убеђен да ће г. Бријан све учинити да се сва спорна питања између Југославије и Бугарске мирним путем и повољно реше. Поред г. Бријана и остале силе ће се постарати да се ова намера оствари.

Министарски савет је у четвртак претресао ситуацију, насталу после корака које је учинио југословенски посланик г. Нешић код бугарске владе. У петак сам је имао разговоре са представницима великих сила и изложио им бугарско гледиште у питању југословенско бугарског спора.

Постоје у истини два спорна комплекса питања. Један комплекс се односи на пограничка питања, питање пограничне зоне, а други на питање имања двовласника. Морам да нагласим да Бугарска у погледу ових питања ни у колико не жели да мења своје досадање становиште.

Будући преговори водиће се директно између две владе, односно између министара спољних послова, јер Бугари више не верују у успех једне пиротске конференције. Надам се да ће велике силе схватити целу ову ствар како треба и учинити све да се што пре дође до мирног и повољног решења. Сва питања која су још спорна између Југославије и Бугарске морају се једном већ дефинитивно пречистити.

У току разговора у једном моменту меланхолије, г. Буров се горко осмехнуо и рекао г. Беркесу:

— Ако Југославија не буде прихватила услове бугарске владе, врло лако је могуће да ћу ја лично постати жртва тог неспоразума и према томе морају веома скоро напустити положај министра спољних послова... У том случају моја демисија изгледа неизбежна.

ОДГОВОР НА НАШУ НОТУ

СОФИЈА, 3. Југословенски посланик у Софији г. Љ. Нешић упутио је данас преко курира у Београд одговор бугарске владе на прву ноту београдске владе. У своме одговору бугарска влада је истакла да није могла да утврди постојање наредбе генерала Жекова о погубљењу Срба у долини Мораве.

*

ПОВОДОМ БУГАРСКОГ ОДГОВОРА

Својим и сувише комичним одговором бугарска влада постала је већ чувена. Сада долази још један одговор који изненађује и, доиста, запрепашћује по једној игри глупе наивности са којом влада г. Љапчева рачуна да ће нас бити задовољни.

Али софијска влада треба да зна да на овако комичан начин не утире пут правом споразуму и да, што више, врло добро показује да она само још више погоршава наше односе. Г. Буров није хтео да види да се овакав одговор не даје када је у питању један ратни злочинац који је зверски убијао наш невини народ. Уз то, бугарска влада није имала шта да пронађаи наредбу генерала Жекова о убијању нашега народа, пошто она постоји и пошто је и сувише позната...

Бивши краљ Фердинанд „није крио жељу да ускоро посети Бугарску"

СОФИЈА, 3. августа. — „Утро" јавља да је група бугарских интелектуалаца, и то професори г. г. Данаилов, Молов и Иширков, књижевник г. Шишманов и директор бугарских железница г. Божков и други, посетила бившег бугарског краља Фердинанда у Кобургу. Бивши краљ није крио жељу да ускоро посети Бугарску.

Г. Бријан у част француских и немачких ђака

ПАРИЗ, 3. августа. — Авас јавља: Председник владе г. Бријан приредиће у понедељак у Кеј д' Орсеју закуску, на којој ће присуствовати група од 180 француских и немачких ђака. Пошто су провели месец дана одмора у француским породицама немачки ђаци враћају се у своју земљу.

Бугарски одговор

СОФИЈА, 3. августа. — Поводом предаје одговора на ноту наше владе у вези са законом о амнестији, данас је бугарско министарство спољних послова издало следећи комунике:

„Данас је министарство спољних послова предало опуномоћеном министру Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца одговор на његову ноту у вези са законом о амнестији.

У одговору се истиче да се ова амнестија не односи ни на један злочин, који би имао карактер визираних злочина члановима 113—120 Нејског Уговора о миру, у односу на које нема никаквих промена у становишту бугарске владе и да следствено та амнестија не противи речи одредбама Нејског Уговора.

У одговору се подвлачи да је једини циљ закона о амнестији унутрашње умирење и успостављање земље, као и то да закон проистиче из суверености права бугарске владе да предузима мере које не противурече њеним међународним обавезама.

На крају ноте се изражава жалост што је бугарској влади предавана нота, која не може да нађе оправдање у постојећима бугарске владе, нити је такве природе да допринесе тако жељеном узајамном поверењу и спокојству у односима два суседна народа".

ПРОИЗВОЉНА ТУМАЧЕЊА ЛИСТА „ЗНАМЕ"

СОФИЈА, 3. августа. — „Знаме" доноси следећи напис: „Нашим ранијим обавештењима можемо додати и ово: „На прекључарењем састанак са Буровом југословенски опуномоћени министар Нешић ставио је на знање нашем министру спољних послова да ноту београдске владе треба тумачити као изричито признање пиротских протокола чим софијска влада буде сагласна да преговара о познатим српским захтевима".

ДЕМАНТИ Г. НЕШИЋА

Наше посланство у Софији издало је поводом ове вести следећи демантиј:

„Посланству Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца одлучно демантује вест једног данашњег вечерњег листа да је посланик Нешић у разговору са Буровом дао ма какво тумачење ноте своје владе о пиротским протоколима, пошто је нота сама по себи довољно јасна".

Њ. В. Краљ у Београду

Њ. В. Краљ допутовао је данас пре подне из Тополе у пратњи маршала двора пуковника г. Димитријевића.

ОДЛАЗАК НАШЕ ДЕЛЕГАЦИЈЕ У ХАГ

Данас по подне симплонским експресом отпутовали су за Хаг министар иностраних дела г. др. Војислав Маринковић, министар финансија г. др. Шврљуга и лондонски посланик г. др. Ђорђе Бурић. Са њима су отпутовали експерти: г. др. Милорад Ђорђевић, шеф буџетског одсека министарства финансија, г. др. Љубиша Митић, секретар министарства финансија и писар министарства иностраних дела г. Коста Павловић. У Загребу ће им се придружити директор Окружног Уреда г. Матијашевић, који је такође експерт за хашку конференцију.

Министар спољних послова г. др. В. Маринковић отпутоваће, при повратку из Хага, право у Женеву. То ће бити крајем овога месеца. Према томе министар спољних послова налазиће се у Женеви и за време заседања Савета Друштва Народа, који увек држи седнице пре септембарске Скупштине. Наша држава иначе, као што је познато, треба да буде изабрана ове године за члана Савета Друштва Народа.

УКАЗ О ЗАСТУПНИЦИМА МИНИСТАРА

На предлог председника владе Њ. В. Краљ је потписао указ којим се за заступника министра финансија поставља г. Никола Узуновић, министар без портфеља; за заступника министра трговине г. др. Мате Дринковић и за заступника министра иностраних дела г. др. Коста Кумануди.

ПОМОЋНИК МИНИСТРА ФИНАНСИЈА У ИНСПЕКЦИЈИ

Помоћник министра финансија г. Господнетић био је јуче у Пожаревцу у инспекцији и вратио се синоћ.

Г. ДР. В. МАРИНКОВИЋ У АУДИЈЕНЦИЈИ

Министар спољних послова г. др. Војислав Маринковић био је данас у подне у аудијенцији код Њ. В. Краља.

Г. Г. ДР. ШВРЉУГА И ХАЏИЋ У ДВОРУ

Њ. В. Краљ примио је данас око 12 часова у аудијенцију министра финансија г. др. Шврљугу, а затим министра војске и морнарице генерала г. Хаџића.

Г. ВОЈИН ЂУРИЧИЋ, КОМЕСАР АГРАРНЕ ПРИВИЛЕГОВАНЕ БАНКЕ КОД Г. ПРЕСЕДНИКА ВЛАДЕ

Комесар Аграрне Привилеговане Банке г. Војин Ђуричић посетио је данас председника владе генерала г. Петра Живковића и обавестио га да је до сада уписано за 610 милиона динара акција Аграрне Привилеговане Банке.

ИЗВОЗ И УВОЗ ОПИЈУМА

У министарству трговине и индустрије се интензивно третира питање завођења контроле над извозом и увозом опијума.

ПРАВИЛНИК ЗА ИЗВОЗ ШЉИВА

У министарству трговине и индустрије спремљен је правилник о контроли шљива за извоз и биће у најскорије време потписан. Тим ће се правилником прописати мере за спречавање извоза шљива, чији квалитет није на довољној висини, како би се очувао онај углед, који наша шљива ужива у иностранству.

ЗАКУП СТАНИЧНЕ РЕСТОРАЦИЈЕ У ВЕЛИКОЈ КИКИНДИ

У згради Области Железничке Дирекције у Суботици одржаће се 10. септембра у 11 часова лицитација за закуп станичне ресторације у Великој Кикинди. За услове се треба обратити истој дирекцији, соба бр. 14 од 10—12 часова.

ПОЕТИКА И ПОЛЕМИКА

Г. Богдан Поповић: — После „Поетике" коју сте ви мени посветили, ја не знам, г. Витезица, ко је коме посветио ову полемику: ја вама или ви мени?...

Генерал А. КОШКО:

Мемоари једног криминалисте

— Сцене из криминалног света царске Русије. —

26.

Неколико драгоцености које су нађене у Одеси и дијаманти одузети од Хиеропулоса био је само један незнатан део онога што је покрадено код Гордона. Требало је продужити са истрагом. После извесног оклевања К... је одлучио да отпутује у Цариград.

— Какве ли егзотичне и оригиналне земље! причао ми је он доцније. Признајем, да моје историјско знање није баш опсежно, нарочито у колико се то односи на Турску.

У неким далеким кутићима моје меморије имао сам конфузне визије Олега и Аја—Софије, једнога или двају екуменских сабора и ако овде додам још хареме, ресове, аљву — ето то је било све што сам знао о овој земљи.

— Када сам стигао у Цариград, прво сам отишао у руско посланство и тамо саопштио циљ свога доласка и молио сам за помоћ и савет.

Додељили су ми једног Грка, драгомана нашег посланства. Објаснио сам му да ми је врло потребно да пронађем једног Грка по имену Сереодиса. Драгоман се показао као момак врло услужан и окретан. Он ми је саветовао да потражим гувернера Галате и Жере (европски део града), који је у исто време био и шеф полиције. Овај ме је примио са претераном учтивошћу, јер је Русија тада била на зениту своје моћи. Захваљујући овој околности и склоности коју оријенталци увек имају за церемоније, моје је примање имало изванредно свечани карактер. Гувернер окружен безбројним функционерима, дигао се величанствено, када сам ушао и дотакавши прстима чело, груди и под, дубоко ми се поклонио. Његови подчињени урадили су то исто, али само с том разликом што су после сваког поздрава узмакли за један корак и понављали поздрав по неколико пута. Једва што сам сео на један диван послужили су ме са једном сићушном шољом црне и густе кафе. Гувернер ми је једним гестом дао знак да је пијем. Тек када сам попио ову кафу гувернер је почео преко тумача да ми држи говор. Његов говор могао би се овако резимирати:

— Не знам, како да захвалим Свемогућем на великој части, коју сте ми указали својом посетом. Турска придаје велику важност пријатељству Велике Русије и сваки дан уздиже жарке молитве Алаху за драгоцено здравље Белога Цара. Ови моменти у којима ја имам незаслужену срећу, ја скромни и безначајни роб мога Господара, да вас примим, биће најлепши у мом животу.

Одговарајући на ову тираду, трудећи се да се узвратим на исту висину отпочео сам свој компliмент:

— Пречестити паша и мени ће моменти проведени у вашем љубазном присуству остати незаборавни! Ја такође захваљујем Свевишњем да ми је једна овако важна стварпружила прилику да се на вас обратим. После тога испричао сам му циљ мога доласка.

Одговорено ми је да ће од сада једини циљ гувернеровог живота бити тражење лу кавог Грка Сереодиса и да не сумња да ће га врло брзо пронаћи о чему ће ме сместа известити. После једне нове серије поздрава ја сам отишао.

Три су дана прошла у ишчекивању, али без икаквих новости од гувернера. Почео сам већ да очајавам и сумњам у успех мојих истраживања, када ми је мој драгоман притекао у помоћ. Он се информисао са своје стране и саопштио ми, да је пре осам дана један врло сумњив Грк по имену Јосиф стигао у Севастопоље. Драгоман је био мишљења да овај Јосиф није нико други него Сереодис. У хотелу се записао као Ковардопулос, али ово је име вероватно би ло лажно; драгоман се о томе уверио једним експериментом који је учинио на своју руку. У једној гужви света пришуњао се Јосифу иза леђа и пласно: Сереодис! Јосиф се брзо окренуо, али се брзо прибрао трудећи се да прикрије своје изненађење.

Отрчали смо сместа у Перу у хотел где је одсео, али он је већ изашао и ми смо ходали по варошки у намери да се вратимо после. Изненада пролазећи крај једног ресторана, драгоман ме гурнуо лактом и шапнуо ми: Ево га на веранди!

Погледао сам дискретно на показану страну и описао сам једну грчку физиономију, пуну задовољства. Јосиф је био обучен са претераном елеганцијом, а прсти његових руку били су покривени читавом колекцијом прстења. Имао је изглед човека који ужива. Са великим апетитом јео је маслине.

— Треба га сместа ухапсити. Али како го да учиним?

— Ништа лакше, одговори драгоман. Један стражар стаиује баш ту преко. Останите ту и држите га на оку, а ја ћу вам за трен ока довести стражара. Али, ево га баш где мете пред кућом.

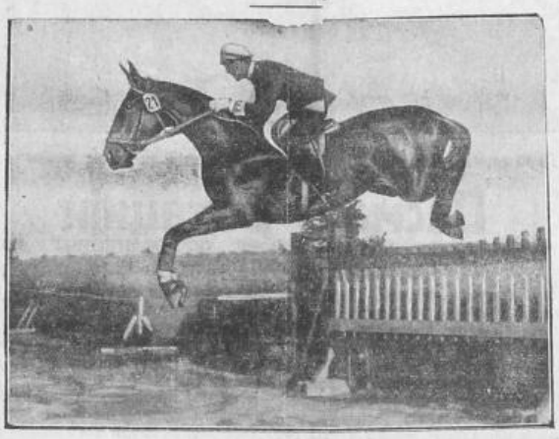
Погледао сам и видео сам да је драгоман пришао једном босоногом човеку, који је држао метлу у руци. После неколико изменењених речи, стражар је оставио метлу, нестао у кући и после неколико минута појавио се у униформи. Изгледа да у Турскоемају баш нарочитих обзира према лупама, нарочито ако су они Грци. Стражар без речи пришао Грку опалио му је један шамар, зграбио га за гушу и одвукао, упркос његовој вици и протестовањупред мојег старог знанца гувернера. Ми смо пошли за њима. Овде нас је чекало новоизненађење: једва смо изговорили реч гувер када су стражари појурили на нас да нас пробуразе својим бајонетима.

Главни депо за Краљевину Срба Хрвата и Словенаца, МИШКОВИЋ И КОМП. дрогерија на велико — Београд. 18038

СПОРТ

Плави--црвени

Победник у међународним коњским тркама са препонама коњ графа Хохенауа

ПРВЕНСТВЕНИ СУСРЕТ У НЕШТО ОЗБИЉНИЈЕМ ИЗДАЊУ

ПЛАВИ СУ БОЉИ АЛИ НИСУ СИГУРНИ

„Вечито питање", које није више врло загонетно [illegible] да се просто ничим правк представило као убедљиво боље, добија ипак извесну драж кад ниједе нова борба... Иако је доказано да су плави данас способнији, противнички табори навијача запали су опет у замашно узурјање, јер црвени нису тако слаби да не би могли направити изненађење. Разлика између ових није довољно велика да сигурно омете неочекивани исход крупног догађаја.

Разне појаве изазивају опште убеђење да сутрашња утакмица мора испасти жива и веома тешка.

Пре свега, плави се у недељу не смеју надати склоности судије. Један човек са звиждаљком дошао је овде да стручно и непристрасно надгледа игру. Ван сумње је да тај чувени господин не жели упропастити свој добар глас наметнувши се једном дружином. Њему је уосталом познато да истина о његовом поступку, мора доспети у међународну штампу... Лично знам да је прилично поводљив пред буком гледалишта, али је ваљда и толико разборит да увиди неминовну потребу савлађивања дотичне слабости.

Затим је очигледно да се плави не могу ослонити на... непоуздане вратара... Прошли пут су свега седам пута тамо упутили лопту према мрежи и получили пет згодитака. Чувар статива је једноставно стајао као кип. Два окрутна предмета нису продрла кроз његов стомак; остали су улетели унутра, премда су могли бити одбијени лактом..... Сад наступа нов капиција. Овај још не располаже нужним искуством и није потпуно ослобођен страха, али је бар даровит, пожртвован и уме да се постаиља изванредно. Пуцање из далека не угрожава сувише његову дужност, док стрељање из близа наће махом крај на његовим мушким и честим грудима. Значи да противнички напад не удари више у казнени простор црвених са (унапред спремљеним) поготком у џепу.

Важно је најзад да Југославија не мора изаћи на бојно поље у штетном узбуђењу. Пошто је скоро дигла руке од наивна државног мајстора, она је у изврсној згоди што може укрстити мирно и са повољним изгледом на успешно спровађање свог основног начина. Ако избегне битку, није учинила грех, јер је наш град изабрао себи другог представника. Буде ли пак добила, њој је пала секира у мед и отворио се један непредвиђени и диван пут ка некадашњем њеном наслову.....

..... Плави су напротив доста узнемирени, пошто је њихов победни поход наишао на замашне препреке. Они су против модрих играли рђаво и онда били поражени у пресудном сусрету са правом из седишта савеза. Данас је дух попустио знатно.

Ваљало би споменути да плаве у последње време срећа не служи онако изданно као и пре. Превртљиво небо је очито престало да их служи и можда сад намигује дружини са детелином!....

Неказану улогу морала би одиграти и утарњава ствар да плави пате ако противнику пође за руком да наметне високу игру. Како пак плави могу несметано да искористе ово средство, није искључено да прва доспе у кобну помоћу.

Наведена запажања иду свакако у прилог црвених, који су недавно окренули други лист. Они сад дејствују брзо, једноставно, одлучно и истрајни су много. Ако би развили оштар полет и до краја одржали непоколебљивост воље, они би били кадри да искористе слабости старог противника.

*

Постоји међутим и супротно разлагање, које говори за плаве...

[illegible] је био задњих недеља на уобичајеној висини. Узрок је обила појмљив. Једна погрешка за другом [illegible] ратнички занос плавих, који су били близу остварења свог најлепшег сна.

Али они против Југославије играју са особитом снагом. Разлог је заиста мучно погодити. Можда је по среди нешто више од обичног супарништва или нетрпељивости, — тек они јуришају на црвене жучно и жестоко и далеко напорније него према осталим противницима. Не мари, дакле, ништа што нису могли да убаце лопту између разбијених и раштрканих модрих играча, који су већ били положили оружје, као и што у Загребу нису били у стању да дођу до изражаја.

Савршено поуздано сутра они испољују читаво своје знање макар по цену надовчанских напора. Против црвених они умеју и нарочито хоће да се боре у крајњем самоодрицању. Особито кад знају да у чети Југославије није све у реду...

*

Смешна прича је на жалост да утканиц између плавих и црвених редовно пролази пријатељски. Она је напротив проткана многим испадима, скривеним и на први поглед ситним, али ипак рђавим, и од непријатних последица.

Црвени ће вероватно учинити све да избегну повреду којег од противничких играча, јер у њиховим душама је сачуван племенит осећај другарства и жеље да макар плави — ако они сами не могу! — освоје назив државног првака.

Владимир Кустудић

ОПКЛАДЕ...

ПОДЕЉЕНОСТ У ТАБОРУ ПЛАВИХ НАВИЈАЧА

И ако је јавна тајна да црвена дружина још није пребродила своју душевну слабост, ипак је међу присталицама овдашњег правка настао замашан немир. Они наиме верују да Југославија може изненадити, јер се данас такмичи да леко кориснице и срчаније него раније. Рачуна се чак да би морала урадити нешто неочекивано, буде ли имала само мало среће пред туђим вратима и не пропусти бар четвртину створених згода.. Мисле најзад, да би дружина са детелином могла најзад наступити једном слажна, прожета чврстом вољом и другарски расположена...

Зато су они доста збуњени и препиру се доста.

Наше уредништво, на пример, има у рукама оверену преписку између два ватрена навијача плавих, која гласи дословице.

„Да се, брате, кладимо по два динара. Осећам страх од црвених, али нека плави бране мој новац. Димитријевић".

Премда са тешким срцем, пристајем! Пошто ми пак требају паре дајем још два динара маст за Југославију. Ж. Милутиновић.

Важи маст! Димитријевић".

Тешко би знао, ко ће од њих да омасти брк. Многе присталице плавих отворено стављају руке на груди и признају да се боје за своје љубимце.

Хоће ли Б. С. К. удвостручити спагу да надокнади губитак склоности судије, среће, несигурности противничког вратара, или ће Југославија запети надљовечански да „изрази" прилику?!...

ЦРВЕНИ САСТАВ

РАЗНИ ПРЕДЛОЗИ

Присталице црвених данас су врло узбуђене, јер осећају да је кућну згодан час. Од њих сам чуо безброј мишљења о саставу чете.

Занимљиво је да већина спомиње младог Миљковића, који је довољно познат својим браником и сјајним пуцањем и сад добио много у срчаности, оштрини и истрајности.

Највише њих је предложило овакву чету:

Пантић, Ивковић, Петровић, Б. Поповић, Лончаревић, С. Поповић, Милићевић, Хрњичек, Добријевић, Милошевић, Вирић.

У случају да је лево крило спречено болешћу помиње се следећи састав:

Пантић, Ивковић, Петровић, Димитријевић, Лончаревић, С. Поповић, Милићевић, Б. Поповић, Добријевић, Милошевић, Хрњичек.

Наравно да у свему овоме има главну реч господин Стрнад, јер боље од свих познаје играче, али смо замољени од навијача да скренемо пажњу на одличног Милићевића. **В. К.**

ДОПУНЕ

НАКНАДНЕ ПРИМЕДБЕ ИЗ УНУТРАШЊОСТИ

Од наших сталних дописника примили смо извештаје са последњих утакмица и објавили редом. Разни љубитељи лоптања нашли су за сходно, да учине извесне допуне, од којих свакако не би желели да се створе јавне распре.

Ево, шта пишу:

Ваљево. — Приказу борбе између младих чланова Југославије и овдашње Будућности требало би свакако додати непријатну истину да је судија црвенима представљао страшну сметњу. Али ово зло није било тако велико као оно од Војисављевића, бившег члана Мачве, који је примерном играчу гостију (!), Ђокићу, приредио два шамара. Можда вам изгледа чудно, али истина је да је разлог био свега у следећем: Београђанин је изванредним дриблингом у вишe махова повукао за нос снажног „Бабца", који је нашао за сходно да се освети шаком. Наравно да се човек са звиждаљком једноставно направио невешт.

Гледаоци су бурно негодовали против тог испада и неки су демонстративно напустили игралиште... Среће да Војисављевић не представља овдашњи спорт. **(М. Т.)**

Пожаревац. — „Правда" је већ донела извештај са хазенске утакмице између престоничког Сокола и овдашње Славије. Њему би ваљало додати свега то да је домаћин обе утакмице приредио за посматраче бесплатно и тиме много допринео пропаганди овог забавног спорта. **(В. Т.)**

Бијељина. — Било би право изнети следећу исправку.

Пре свега не одговара истини да је играла Зора против Гучева, него је тачно да су у Гучеву суделовали Митровић, бивши бранич Б. С. К-а, Божовић из Мачве и још неколико играча из других друштава, а само четири из Гучева. Значи да је противник Зоре био стварно Бања Ковиљача.

Последњи, четврти згодитак пао је после одређеног времена; ваљда пола сата касније.

У Лозници није наступила прва чета Зоре већ само мешовита. Истог дана у Орашју (Босна) играла је нека друга (опет мешовита дружина) против тамошњег Хајдука.

Судија је био против гостију. **(М. М.)**

Лесковац. — Један велики део овдашњих присталица лоптања стекао је убеђење да је Јосиф ишчупао нерешен (1:1) исход против Мом чила једино благодарећи „услугама" судије Карића, чије свирање није само нашкодило Момчилу, него је изазвало и тучу међу гледаоцима. **(К. С.)**

НЕДЕЉНЕ УТАКМИЦЕ КРАГУЈЕВАЧКИХ ЧЕТА

У Крушевцу. — Обилић из Крушевца играо је против овдашњег М. Радника нерешено, — 3:3. Гости су успели да својом брзом и лепом игром постигну вођење од 3:1, али је домаћину пошло за руком да у другој половини изједначи на јефтин начин.

М. Радник је изненадно слабом игром. Свидео се једино „Воскар". Код Обилића истакли су се десно крило, воња напада и лева спојка.

У Краљеву. — Славија је у одличној игри победила домаћин Ибар са 2:0 на једном одлично уређеном игралишту, које може управи друштва служити на част.

Код Славије били су у очи „Митица" (десно крило) и леви помагач „Манојло". Код Ибра, који се држао пожртвовано и играо гдекад пре терано оштро, ваља поменути целу одбрану и десно крило.

У Крушевцу. — Цар Лазар је победио заслужено Шумадију са 5:3 (1:0).

Крушевљани су играли изврсно. Код гостију запажени су сваки вратар, десни бранич и воња. **(„С.")**

ИЗ С. К. „ЈУГОСЛАВИЈЕ"

За недељну утакмицу против Б. С. Кауба за државно првенство, позивају се следећи играчи да буду у недељу 4. овог месеца у свлачионици клуба најдаље до 5 часова по подне:

Пантић, Вирић, Лубурић, Милошевић, Ивковић, Димитријевић, Добријевић, Хрњичек, Петровић, Младеновић, Лончаревић, Борис Поповић, Стојан Поповић. **Управа**

ЗАБАВНИ ДЕО

Једна необична професија

—:—

У Француској је ових дана умро Пол Мишле, човек који је постао познат и популаран по целој Француској по томе што је имао професију, коју сем њега нико на свету није имао. Мишле се с правом поносио својим позивом, јер је то био частан и леп посао, а сем тога је доносио лепе паре. У чему се састојала необична професија овог Француза? Он је као младић радио у једној париској банци као помоћни књиговођа, али је убрзо увидео, да је тај посао такав, да осигурава човека за сва времена да неће направити баш никакву каријеру. Стога је одлучио да постане самосталан човек. Он је у новинама објавио да ће, уз веома умерен хонорар, ревносно и тачно посећивати оне људе које треба потсетити на то, да својим рођацима, пријатељима, познаницима и т. д. треба да напишу карту, писмо или телеграм. Као што је познато, већина људи су немарни и лењи у погледу писања писама. Мишле је водио списак својих „претплатника". Тако су му долазиле жене, које су путовале у бању и молиле га:

— Г. Мишле! Сваки други дан посетите мог мужа у улици Кижас 16. други спрат лево и потсетите га да ми пише... А што је најглавније, крајем сваке недеље да га потсетите да ми пошаље новац...

Мишле је тачно обављао дате налоге. Г. Икс или Ипсилон имао је често прилике да види љубазног Мишлеа, који се клањао до земље и потсећао, потсећао...

— Господине, ви имате тако милу и добру жену, да је просто грех што јој не пишете!... Хехехе, бели удовац!... Знам ја то! Али, шта чини пет минута, колико је потребно за једно писмо? Не морате ви њој истину да кажете. Ми мушкарци не бисмо могли живети без лажи! Шта ћете, такав је живот...

И акција г. Мишлеа увек је имала успеха. После две-три ургенције, муж је писао и слао новац. Да није било љубазног г. Мишлеа, ко зна како би се оне жене провеле у бањи! Али овај живи потсетник био је права благодат за све оне, који желе да добију неки глас од својих милих и драгих...

Г. Мишле је својим синовима оставио две палате у Паризу и винограде у Шам пањи. Колико да их потсети на — потсетника...

*

СТОГОДИШЊИ ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ. — У америчкој варошици Ценист прослављен је ових дана један необичан јубилеј. Тамошњи председник општине Браун навршио је недавно сто година свога живота. Грађани су том приликом приредили велике свечаности по вароши, а председник општине је пролазио кроз варош аутомобилом који је био сав у цвећу. Хор дечака и девојчица певао је у другом аутомобилу, који је ишао иза Брауновог. Један стогодишњак из Ценисте одржао је стогодишњем председнику општине овај говор:

— Колега по годинама, дозволи да те приликом овог јубилеја срдачно поздравим! Грађанство Ценисте је задовољно твојим радом и много те цени. Ти си свој ју дужност вршио са младићским еланом и остао си по срцу младић и у својој стотој години!

Стогодишњаци су се загрлили и ижљубили и обоје — заплакали... Бадава, има још и у Америци сентименталности!

*

СИН СА ДВА ЗАКОНИТА ОЦА. — Према правилном судском решењу, један младић у Њујорку има сада два законита оца. Као основа за ово необично решење послужила је соломонска пресуда једног њујоршког судије у једној бракоразводној парници. Родитељи седамнестогодишњег Алфреда Штрама нису се трпели. Они су имали разне погледе о васпитању свога јединца. Најзад су се развели и, пошто је син на суду одлучно изјавио да не жели да остане ни код мајке ни код оца, суд је донео одлуку, да се још малолетном младићу одреди други отац. Познати амерички психолог и научник светског гласа др Израел Фајнберг примио се улоге да постане други законити отац младог Алфреда. Судска одлука је протоколисана и о томе је Алфреду издато уверење. Он се може поносити да је једини човек на свету који има два законита оца.

Дело сликара Теодора Шица „Подневни одмор за време жетве"

Песма о ротацији

— НЕМАЧКИ КЊИЖЕВНИК КУРТ БИГИНГ О РОТАЦИОНОЈ МАШИНИ ЗА ШТАМПАЊЕ —

Угледни немачки часопис „Бихергилде" доноси у својој последњој свесци овај поетични опис ротационе машине за штампање, која у животу културних народа игра од данас велику улогу:

„Огромна машина хуче на каменом бетону, спремна на скок. Овај џин хуче од борбености и беса. Са његових великих ваљака као сјајно сребро истичу се зуби који мељу и савијене металне плоче. Ливена слова као мала војска вртe се и мењају као на филму. На леђима овог џина појављује се човек и подсећа на потника који у Сахари јаши та камили или слону. Тај мали човек испити вачки посматра ребра, струк и остале делове овог титана.

Неман је спреман. Још само један удар електричним бичем и све ће се ставити у покрет, настаће хуктање које потсећа на најлепшу симфонију. Одиста, рад те дивне машине личи на симфонију модерног човека, који ствара машине да би све више истакао своју немоћ и слабост према њима.

Џин ће прождрети хиљаде метара хартије. Можда би се том хартијом могао покрити пут од Париза до Њујорка? Ко зна? Можда би се у ту хартију могао завити месец или нека друга планета...

На другом крају изиђи ће готове новине, савијене и чисте, укусне и лепе, такве, какве их човек својом руком, без машине, никада не би могао створити. Људи ће отимати од продаваца новине, а џин ће и даље хуктати за оне који су стрпљивији и чекају.

Тек што је онај човечуљак подигао нешто црно на зиду, све се у тој машинској вароши покренуло и све је тако хармонично, као код неких огромних црквених оргуља. После увертире настаје бука у свима октавама, као да милион ђаволчића који су побегли из пакла лете по свету и не дају никоме мира.

Ова џиновска животиња од челика, никла и тврде гуме, прирећује сада праве оргије. Њени органи раде, распојасали су се.

У својој похлепности џин гута и гута хартију и нико му не може довољно те хране дати! Људи носе бале са хартијом и зноје се, падају од умора, али ротација не клоне, она гута и гута.

А то што гута, излази на другој страни и продире у мозгове двоножних сисаваца, онде се укорењује и не губи ни када. Ротација је одиста савршенство нашег доба, највећи сеіач свију времена. Оно што она посеје, шири се целим светом и знање, моћ и снага ничу на свима тим местима.

„Рат у Манџурији! Конференција у Хагу успела да реши сва спорна питања! Принцеза Наварска убијена у Ници! Штрајк доларских милионара! У Паризу се подиже велики споменик вечног мира! Једна породица умрла од глади! Убиство и опет убиство! Револуција у Гватемали! Организација привредног мира по целом свету! Паневропа и Панамерика! Пан-Универзум! Сумрак бедe и сиротиње"!

Вијуте у мозговима двоножних сисаваца живо вибрирају. Живот је вулкан који вечито кува, ври и избацује свежу лаву! Смрт! Живот! Смрт! Живот! То су главни саставни делови те лаве. На тој лави расте грожђе обећане земље Ханаана. Али прво се та лава мора расхладити. Наши унуци ће лаву моћи да пипају рукама! Благо њима!

Човечуљак спушта оно црно, врисак милион ђаволчића се постепено стишава, они су се вратили у пакао. Огромна животиња се смирује, бука престаје и само црни зуби чекају на прање. Шаке колоса зариле су се у бетонско подножје и све је мирно...

Поводом великих олуја у Валденбургу (Шлезија) којом је приликом највише страдала фабрика Гликсхилф. Погинуло је 23 радника

ПЕСНИК КОЈИ ЈЕ БИО РАВАН НУЛИ. — Кадгод број француских бесмртника, чланова Академије спадне на 39, бира се четрдесети. Тако је једном славни француски песник Пјер Шарл Роај, приликом избора Клермона за члана Академије, изјавио пред својим пријатељима:

— Ако се 39 сабере са нулом, то још увек не износи четрдесет!

ПОШТЕЊЕ ПРЕ СВЕГА! — А: Ипак је најбоље бити поштен човек!" — Б: Како си ти дошао до тог убеђења? — А: Прошле недеље украо сам једног лепог пса и хтео сам да га продам за 500 динара. Међутим нико ми није хтео да плати толико. Стога сам пса однео његовом старом сопственику, који ми је за пса дао 800 динара! Зар није лепше бити поштен човек!

STOMA

Једини антисептични и најбољи водо за ноге зуба, уста и грла. Добија се у сваком апотекарском и дрогеријама. Цена флашин 24 динара.

ПОСЛЕДИЦЕ КОСМЕТИЧКИХ ОПЕРАЦИЈА. — Жене, не журите да будете лепше него што сте и не тражите вештачке путеве да усавршите своју лепоту, јер то је веома неблагодарна ствар. То вам доказује случај г-ђице Седи Холенд у Чикагу. Ова госпођица, која је важила као лепотица, убразила је да има један велики недостатак: сувише дебеле ноге. Амерички косметички стручњаци су вешти у свом послу и примају се сваких могућих операција у сврху улепшавања. Косметичар Ширенсон примио се да оперише ноге лепе мис Седи и да им да потребну виткост и лепоту. Но овога пута је Ширесон подбацио. Настале су компликације: тровање крви, тако да су лекари морали да одсеку обе ноге мис Седи, да би јој спасли живот. Мис Седи тужила је Ширесона суду и овај је ових дана досудио несрећној девојци на име оштете 40.000 долара. Ширесон је ту своту без приговора исплатио, али би платио још толико да се не зна за његову срамоту.

*

НЕКОЛИКО ЊУЈОРШКИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ПРОПИСА. — Недавно је у Њујорку изишла из штампе књига 96 страна, која обухвата све њујоршке полицијске прописе. Извадили смо неке од тих прописа, који јасно карактеришу прилике у Америци: „Дечја колица не потпадају ни под какав полицијски пропис у погледу брзине. — Приликом јавних зборова и великих скупова на јавним местима, не смеју се истицати ни зелене или црне заставе, нити носити значке истих боја. — Препоручује се да се на зборовима учесници појављују са бојама Сједињених Држава. — На јавним местима и парковима могу се фотографски снимци узимати само по предходној полицијској дозволи. — Без дозволе градског физиката у границама Њујорка не могу се држати краве и свиње. — Папагаји који дрече, немирне мачке које краду јело и пси који много лају не могу се држати по становима, ако на то не пристану бар два најближа суседа. — Радио гласоговорник мора се после десет часова у вече у свима становима заменити обичним слушалицама. — Мушкарци који у јавним локалима и парковима својим погледима досађују дамама, биће кажњени са 10 долара или 10 дана затвора. — Неучтивим шоферима одузима се дозвола за вожњу по граду Њујорку. — Деца без родитеља или пратње одраслих, могу се наћи у државном склоништу за децу. При томе се плаћа такса од 1 долара у корист њујоршке сирочади".

*

ДОБАР ПОЛИЦАЈАЦ. — Рано у зору једна трговачка радња у Чикагу је похарана. Радозналa светина окупила се у великом броју пред радњом, тако да полиција никако не може да рашчисти терен и одржи увиђај на лицу места. Полицајци гурају свет, али људи ни да макну. Тада се шефу полиције пријавио млади Смит, који је тек недавно ступио у полицијску службу. Он је у року од два минута потпуно рашчистио место пред радњом, нико се више није ту налазио. Зачуђени шеф полиције упитао га је:

— За милог Бога, како сте ви то чудо извели?

— Ништа простије. Викнуо сам само: скупљају се добровољни прилози за сироту децу!

*

ТРГОВИНА ГВОЖЂА — НЕ БОЛЕСТ! — Једном лекару дошао је један човек који се жали да је страшно болестан. Он овако јадикује:

— У мозгу осећам болове као да ме неко чекићем удара по глави! У костима ме све боле, као да ме неко иглама боде! Колена ми клецају, као да их неко тестери... У прсима осећам болове као да ми је неко нож зарио...

Лекар га погледа па рече:

— Пријатељу мој, то није болест, то је читава једна гвожђарска трговина!

*

КО СЕ УМЕ МОЛИТИ БОГУ? — Један енглески пароброд почео је да тоне на отвореном мору. Капетан брода је окупио око себе све путнике и момчад и поставио ово питање:

— Ко уме да се моли Богу?

Један старији господин се јавио:

— Ја, г. капетане!

— Добро. Идите у предњи део лађе и молите се Богу. Осталима ћу да поделим појасе за спасавање... Јер, знате, имам један појас мање него што нам треба...

филм

Алиса Вајт у својој најновијој улози.

Алиса Вајт тргује на велико и чита детективске романе

— Разговор са младом холивудском звездом. —

—:—

Холивуд, крајем јула.

— Ваше грађанско име?

— Алва Вајт.

— Када сте рођени?

— 8. јула 1911. године.

— Шта су вам били родитељи?

— Отац позоришни сценариста, а мајка кориснички.

— Какве школе сте свршили?

— До седам година васпитао ме је отац код куће, а доцније сам ходила у институт. После института свршила сам курс са секретарке.

— Шта сте били пре филмске каријере?

— Прво сам била секретарка Били Џое, а после сам постала телефонска манипулантканња удружења холивудских књижевника. Била сам и чиновница у рекламном бироу Унајтед Артиста.

— А после тога постали сте филмска глумица?

— Да. Код Унајтеда ме је упознао Рој Нејл он је нашао да имам много дара за филм. Тада сам добила једну већу улогу, али у том филму нисам имала ни мало успеха и стога сам у фабрици филма Универзал постала чиновница. Ту сам имала веома малу плату тако да сам једва могла живети. Стога сам отишла у једну трговину у Лос Анђелос где сам се упослила као продавачица.

— Када сте се вратили филму?

— Годину дана доцније. Ангажована сам у Чаплиновом студију. Али ни у другом филму „Жене мора" нисам имала среће, тим мање, што овај филм никада није приказиван. Опет сам остала без места, али тада ме је један холивудски оператер ангажовао за свој студио, изјављујући да ималм изванредно фотогенично лице. Он ме је уверавао да ћу успети. Ускоро сам потписала један дугорочни ангажман и тада ми је наређено да омршавим за четири килограма и промените име Алва у Алису. Добила сам улогу у Милтон Силсовом комаду „Заволи седам мора", а доцније сам играла још у два велика филма. Мој успех изгледао је тада већ потпуно осигуран.

— Спортујете ли?

— Терам аутомобил, јашим, возим се моторним чамцем и играм.

— Јесте ли већ били заљубљени?

— У последње време била сам заљубљена у једног авијатичког официра, једног трговца, једног филмског оператера и најзад и у једног филмског глумца.

— Јесте ли богати?

— Од моје недељне плате увек оставим нешто на страну и стим новцем тргујем на велико. Немате појма, колико је у мени развијен спекулативни трговачки дух... Имам малу кућу у Холивуду, богату збирку накита, али накит носим само за време снимања.

— Боја ваше косе?

— Црвена.

— Ваша најтоплија жеља?

— Да набавим што више лепих тоалета.

— Идете ли у друштва?

— Све своје слободно време проводим у друштву својих колега и колегиница. Много играм по дансинзима а радо бих остала сваке ноћи до зоре на паркету, кад не бих морала сутрадан радити. Пошто је мој рад веома напоран, ја сам у већ у 10 часова већ у постељи.

— Какве књиге волите да читате?

— Детективске романе. За интересантне, криминалне заплете умирем!

— Тонфилм?

— Ја се већ спремам за њега. Много учим, глуму и певање и ангажовала сам у ту сврху и професора. Тонфилм је веома озбиљна ствар и ја се бојим од њега. Свака и најмања улога у њему је необично тешка. Али ја се ипак надам да ћу успети... Од бакалске радње у Лос Анђелосу, где сам била продавачица па до тон филмске уметнице и није тако далек пут...

Т. В.

Филмске глумице пред огледалом...

— РУТ ТАЈЛОР, НАЈПЛАВЉА ФИЛМСКА ЗВЕЗДА ВОЛИ ОГЛЕДАЛО. —

—:—

Филмска глумица не може се ни замислити без огледала. То је њој првокласна потреба, најважнији прибор за игру, све. Бети Компсон је недавно изјавила да страшно мрзи свако

Рут Тајлор пред огледалом

огледало, али јој ипак треба, јер би њена не би могла ни да помисли да изиђе пред апарат. Она је једном у љутини рекла:

— О, када би неки дин зашао по вечу и полупао сва постојећа огледала, ја бих била најсрећнија жена!

Лепа Бети у истини страшно мрзи огледало предмет пред којим скоро свака жена проводи доста свога времена. Али није чудо што се има у виду, да Бети Компсон мора већу пет сати изјутра да устаје и седи пред огледалом све до осам сати! Тек тада може да пође у атеље. Али чим стигне у атеље, чека је ђ друго огледало и тортуре се продужују.

Бајна и узмиљата Рут Тајлор, за њу филмски критичари тврде да је најплавља филмска звезда на свету, необично воли огледало. Она је једно време у томе одлазила тако далеко да је чак и читала пред огледалом. Тек што је ставила један залогај у уста, она је погледала себе у огледалу, једа па опет гледа и тако је протекао цео ручак или вечера... А ипак, Рут Тајлор страшно мрзи шминку и маскирање. Она је уверена да би без бојења лица, очију и усана била много лепша, али та ће, њени режисери јој то не верују и траже да своје лице премаже читавим слојем пудре, разних боја, пудера и томе слично.

Млада филмска глумица Ханс Карол има у својој вили једну раскошно уређу собу, чији зидови су унаоколо од плафона до пода украшени дивним огледалима, тако да се тапети или молерај уопште и не виде. Њу проводи много задржавање пред огледалом; тоје за њу одлична забава и време јој најбрже пролази када је пред огледалом и посматра —себе.

У опште постоји верование да скоро свака филмска глумица проводи дневно најмање четири до пет часова пред огледалом. То им је потребно, спада у посао, а заљубав посла, Боже мој, све се мора подносити. Па чак и та непријатност, која се зове постране себе у огледалу...

*

У Лондону је ових дана довршен и приказан публици један документарни фим о енглеској флоти. Премијери је присуствао и принц Ђорђе.

ЕЛИДА

ОДГОВОР Г. ДР. ВИНКА ВИТЕЗИЦЕ НА КРИТИКУ Г. БОГДАНА ПОПОВИЋА

Професор г. Богдан Поповић

»MONUMENTUM AERE PERENNIUS«

Г. професор [illegible] језик, али на жалост он није ту песму разумео. Није ју разумео због тога што је његова фантазија много далеко од елементарне, природне чистоте ове песме! Г. Богдан Поповић овде доказује да у појави лепе девојке он може да види само оно што иначе и природа сама хоће да сакрије. У својој старачкој пожудности он је неспособан да осети н. пр. чистоту и лепоту оног стиха из народне песме који каже за лепоту девојке: „Њедра јој миришу душом девојачком". Оно што он види у овој Уландовој песми јесте само игра речи Schlösslein и на ту игру речи своди он смисао целе песме. Међутим те игре речи овде нема. Sshlösslein значи овде дворац и први и други пут. Први пут је Sshlösslein дворац графа Еберштајна, други пут на крају песме Sshlösslein је девојка сама, млада заручница која ће те вечери постати графова жена. Отац њезин хтео је да освоји графов дворац али му то није успело, не само, него је, ето граф његову кћерцу, младу принцезу освојио. Речи: »Hent nacht wird ein Schlösslein gefährdec sein!« значе само толико: ти ћеш девојко ноћас бити моја. Овде је реч Schlösslein узета само као персонификација. Има је тодико у нашим народним дирским песмама, има је у свим литературама код свих песника, особито у Библијској Песми над песмама: девојка се поређује са кулом, коју треба освојити. Г. Богдан Поповић врло „стидљиво" међутим преводи ту „двосмислену" реч Schlösslein један пут са „дворац", а други пут са „дравица!" — Сваки човек здраве и чисте фантазије мора да чудом застане пред оваквим схватањем. Да, г. Б. Поповић само то може овде да види, „кала" сав дух песме својом неукусном критичарском досетљивошћу. У истини „такав је његов суд и укус" — доказ је да његов укус иде само до те висине!"...

Г. професор Богдан Поповић, који врло добро познаје немачки језик, могао је барем по језику, по речима песниковим да јасно види, како је његово тумачење неисправно, кад га је већ његова имагинација завела. Ту стоји глагол gefährden: бити у опасности да те неко освоји, и може по духу немачкога језика да се односи само на особу — не узимајући ни у каквоме случају pars pro toto (један део у име целине), не може никако тај глагод да се односи на ствар (по тумачењу г. Богдана „брава") ма колико она била персонификирана.

Према оваквоме његовоме тумачењу, мени се чини, да г. Богдан Поповић нема права да прави тако јевтине ефекте на рачун мога погрешнога суда, мога рђавог укуса и мога морала. Морал је велики оставити за собом пусту неизорану леђину, а примати за то почасне наслове и споменице и при томе сломити и уклонити све оно што не обећава да ће на тој ну стоји њиви и даље бити узалудан орач!

Савесност, тачност, брижљивост и научничка искреност открива се на један особити начин у вођењу његовог семинара и свега онога што са семинаром стоји у вези: као кредити, поручбине књига, библиотека, и др. Имао сам прилике на страним Универзитетима да се убедим, да су семинар и његов управник душа и срце целе групе. Ту се тек развија прави рад са професором, као и индивидуалан и слободан рад студената, са стручном библиотеком која мора да му је на расположењу. О семинару за упоредну историју књижевности може да се напише цела историја; ја ћу се дотаћи само неких момената.

Кад сам о Ускрсу год. 1923. указом био постављен за [illegible] историју књижевности, наша семинарска библиотека налазила се у оној кућици насред авлије старе зграде Универзитета. Затекао сам две огромне хрпе књига на патосу, за које ми је казао један асистент г. Богдана, да их треба или продати или даровати универзитетској општој библиотеци. То су књиге дароване семинару и у тим хрпама нема ништа што би било од вредности за наш семинар. Ја сам после неколико дана прегледао те књиге, и на моје чудо само неке сам могао да одделим за универзитетску библиотеку: највећи део био је од велике вредности за нашу семинарску библиотеку: све сама историја појединих књижевности, међу њима 8 дебелих томова изврсне историје француске књижевности од L. Petit de Julleville. Највећи део књига по рафовима био је некаталогизиран. Дуг тога локала који је личио на тршљаву и неуредну продавницу једнога антиквара, био је постављен дугачак сто на коме су лежале књиге које је г. Богдан Поповић с времена на време преносио из своје куће у семинар. На томе столу је спавао мачак семинара, кувао кафу, ручао и склапао свој веш. Затекао сам књиге поливене зејтином, кафом и шпиритусом пуне убуђалог хлеба, сланине и воћа. У углу фуруна под којом изгорео патос и поред ње небројене рупе, легла мишева који су се по дану мирно шеткали по локалу, јер мачке није било код куће!...

Кад сам исте године за време великог летњег распуста прегледао, средио и очистио књиге, открио сам колекције врло добрих дела за које није нико знао да су ту: распадале су се прогризане прашином и влагом а нису биле још ни расечене! — То нису били неки романи, већ дела, информативна за историју књижевности. То је био семинар у који нису залазили студенти да раде, јер нису имали ни где да седну, а и књиге им се нису могле издавати. Г. управник семинара проф. Богдан Поповић, није залазио у тај локал пун загушљиве атмосфере, пун прашине, неуредан и хладан. Али од кога је требала да дође иницијатива да се те просторије уреде, очисте и да се у њима ради?

Кад сам тај локал уредно тако да се ипак могао у њему да седи и ради, кад се и каталог књига довршио, требало је да се селимо из тога локала и ја сам нашао други, згоднији и већи, у Скопланској улици бр. 24 где сам заједно са библиотекаром потпуно преуредио библиотеку и дао могућности студентима да у новоме, видноме и чистоме локалу могу радити свакодневно од јутра до мрака. Четири године пуне су се навршиле откако смо прешли тамо и кроз цело то време није нога г. Б. Поповића преступила праг тога семинара. Зашто? Ко би то знао! — Свакако, г. професор има и за то својих разлога, да уопште и не зна како је у његовоме семинару! — Збиља пример своје врсте!

Др. В. Витезица

— Наставиће се —

Самоубиство једног пијаног човека

—:—

АПАТИН, 3. — (Б. изв. „Правди"). — Фрања Ранцик ратар из Купусине лумповао је синоћ у једној кафани у Купусини. Том приликом је Фрања извадио свој нож и викнуивши, да је он храбар човек, ударио себе у срце. Остао је на месту мртав. Полиција води истрагу; из ње се до сада само толико могло установити, да је Фрања Ранцик био потпуно пијан.

Хроника Престонице

Београд, 3

Београдска Оперета: (21) „Фи-Фи“.

Хотел „Империјал“: (од 9—11 увече) „Народна симболичка школа“ адвоката г. др. Јосипа Љубића. Свира првокласни оркестар. Улаз бесплатан.

Пивница „Велика Србија“ (Престолонаследника Петра улица): Свако вече концертира Душко Попаз са својим оркестром.

Уметнички Павиљон: Архитектонска изложба.

Народни Музеј: (Милоша Великог бр. 58) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9 — 12 часова а за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.

Етнографски музеј: (улаз Барчанинове и Милоша Великог улице). Отворен од 9 — 12 и од 15 — 18 четвртком а недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.

Читаоница Савеза Трезвене Младежи (Скопљанска бр. 5-Ш.) — Отворена од 14 -19½ часова.

БИОСКОПИ:

Нарквиз: „Генерал Дон Мануело“ (Џилберт Роланд, Мери Астор) и „Тиха улица“ (Марион Девис, Чарлс Реј).

Луксор: „Тогобан — Ручбан“ (Хајнрих Георг, Лонс Лерх).

Парамунт-Палас: „Јаки и слаби пол“ (Норма Ширер, Конрад Нагел).

Париз: „Живи леш“ (Пудовкин).

Дежурне апотеке: М. Живковића — Македонска ул. 29, Ђ. Селаковића — Краљ Милутинова улица, Димитрије Николића — Битољска ул. 2, Косте Антонијевића — Балканска ул. 53, Саве Мркаљевић — Теразије.

Недељни распоред радио-концерата

— Београд 455 м., Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9, Берлин 475.4, Бреслава 321.2, Брно 432.3, Франкфурт 421.3, Келн 263.2, Лајпциг 364.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.2, —

БЕОГРАД

— Таласна дужина 455 м. — У антени 2 и по киловата —

—:—

Сталне тачке свакодневно: 11.20: Званични извештај о водостају. 11.35: Објављивање дневног програма. 11.45: Званични извештај о водостају. 12. тачно време.

•

СУБОТА, 3. август:

17: Час за децу (тетка Бандић чита бајке). 17.25: Радио-квартет. 18.25: Из живота за живот (афоризми). 18.45: Час народног здравља. 20: Чувене депотице у историји (предавање г. Велислава Спасића). 20.25: Радио-оркестар. У од мору тачно време и новинарски извештаји. 22: „Честитам!“ шаљива игра с певањем од Косте Трифковића. 22.35: Радио џез-оркестар.

НЕДЕЉА, 4. август:

11 до 11.20: Грамофон. 12.10: Грамофон. 13.15: Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде“).

17.30: Народна свирка (дружина Тодоровић-Миленковић). 20: Београд, његова периферија и околина (предавање г. А. Марковића). 20.30: Радио оркестар. 21.30: Тачно време затим новинарски извештаји. 21.40: Српске песме. 22.30: Радио-дувачки септет.

ПОНЕДЕЉАК, 5. август:

12.10 Грамофон. 12.30: Привредне вести. 12.45: Радио квартет. 13.30: Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде“).

17.30: Радио џез-капела. 18.30: Неколико мисли о народном просвећивању (предавање г. Д. Андријашевића). 20: Анегдоте из редакције (г. В. Пуљевић). 20.30: Радио-квартет. 21.35: Тачно време, затим новинарски извештаји. 21.40: Час чешких песама.

УТОРАК, 6. август:

12.10: Грамофон. 21.30: Привредне вести 12.45: Грамофон. 13.30: Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде“).

17.30: Час немачке књижевности. 17.55: Радио-квартет. 20: Српско-немачки дијалози. 20.35: Српске песме (свирају Цигани г. Грујића). 21.40: Тачно време, затим новинарски извештаји. 21.50: Привредно предавање г. Грубића. 22.15: Јованче Мицић у рату. 22.35: Радио-оркестар.

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

СУБОТА, 3. август:

Љубљана 18: Концерт радио-оркестра. 22.30: Пренос из Загреба.

Беч 11: Музика. 18.30: Камерна музика.

Берлин 1.30: Забавна музика. 20: Радио-кабаре.

Бреслава 22.30: Музика за игру.

Франкфурт 20.15: Забавна музика.

Кенигсберг 22.30: Музика за игру.

Праг 22.25: Џазбанд.

Пешта 9.15: Војна музика. 22.20: Оперски концерт.

НАЈИНТЕРЕСАНТНИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО-ПРОГРАМА ОД 29. ЈУЛА ДО 3. АВГУСТА

ПЕТАК:

Берлин 20: „Љубавни изпитак“ опера од Доницетта.

Лајпциг 16.30: Одломци из немачких опера.

СУБОТА:

Беч 20.15: „Фра Дијаволо“ опера од Обера.

Будимпешта 19.45: „Музички комедијаши“ оперета.

КРОНИКА ШЕРЛОКА ХОЛМСА

Завера крокодила у Нилу

— (ИЗ МЕМОАРА ДОКТОРА ВАТСОНА). —

Фидм. у коме сам, захваљујући мистификацији Шерлока Холмса, одиграо улогу љубоморног мужа није остао неопажен у Холивуду и имао је за последицу да ми и у животу припадне мало касније иста улога. Ево како се то десило:

Једног сунчаног холивудског дана седео сам у друштву са Шерлок Холмсом на тераси хотела „Сенка од палме“. Велики детектив био је заузет неким комликованим израчунавањима.

— Шта то радите, Холмсе? — упитах га увијено.

— Као славном стручњаку у математици, стављено ми је од стране једне овдашње филмске звезде у задатак да израчунам: колико година има славна бивша скопска звезда Аполина Анегрина, њена ривалкиња.

— Па зар нема података у томе у најновијем филмском календару?

— Има, али према тим подацима Аполина би могла да ступи у какав пансион за младе девојке. Међутим, према мојим подацима она би пре могла да постане притомица каквог дома за старице.

— Колико ми је познато, она се понаша као млада девојка, а не као старица...

— Ривалкиња би хтела да она промени понашање и да постане старица.

— То не изгледа лако. У филму „Зелена грмљавина“ она игра улогу гимназијалке, у новом шлагеру „Убиство на Марсу“ спрема ролу девојчице од шест година, а у генијалној филмској трагедији „Завера крокодила у Нилу“ игра ће улогу новорођенчета, које прождире један од крокодила.

У том тренутку уђе слуга и пружи ми писмо, на коме је било исписано:

„Дон Емануело Бананос, чувени филмски редитељ, потомак и предак племените шпанске господе“.

— Нека уђе, али претци и потомци нека причекају у ходнику, ако их је он довео...

И Дон Емануело уђе без предака и потомака. Он ми се одмах обрати китњастим говором.

— Племенити и ловорикама украшени господине! Холивуд и његова околина виде у вама наду свога срца, бисер своје душе, дијамант својих нада и злато својих чежњи...

— Овај је из јувелирске струке! — примети Холмс тихо.

(Он није погрешио. Касније смо дознали да је Дон Емануело Бананос једном, у данима младости, извршио крађу из неке јувелирске радње, пошто су његове материјалне прилике, управо неприлике, биле тада управо трагичне).

После романтично — надувеног увода Дон Емануело је прешао на ствар: он режира филм „Завера крокодила“ и нуди мени да играм улогу малоумног младића, кога крокодили прождиру после новорођенчета.

— Ви нете бити партнер заносне Аполине Анегрине! Господин Холмс, међутим, играће улогу детектива, који открива заверу крокодила...

— А зашто ја да играм улогу малоумника?

— Овакве вам улоге најбоље одговарају.

Један снажан ударац оборио је Дон Емануела, а уједно и његово мишљење, на земљу.

— Ви сте мало повредили вашу песницу о лице овог филмског редитеља? — упита Холмс учтиво.

— То ми је у Холивуду свакодневно вежбање — одговорних генијалном криминалисти.

Дон Емануело извадио је три зуба, које сам му избио и припретио да ће ме тужити. Убрзо смо се ипак помирили и ја сам пристао да играм улогу главног крокодила, који, према сценарију филма, пева лепу песмицу:

„Ја сам главни крокодил
И поздрављам вас у Нил“.

•

Ускоро се приступило снимању филма [illegible] у [illegible] до вештачко: Нил, песак, крокодили, небо. Улоге крокодила играли су познати глумци, а био је ангажован и један прави крокодил, који је играо своју улогу прилично мртво и неприродно.

Ја сам, наравно, играо боље него сви остали, тако да се Аполина Анегрина за љубила у мене, и ако сам је, према улози, морао да прождерем.

У животу се међутим десило супротно. Ускоро смо се Анегрина и ја венчали. Ја сам претпоставио [illegible] овај брак неће бити прави, резонујући:

— Кад је у овом Холивуду све вештачко, и наш ће брак, вероватно, бити вештачки.

Међутим, ја сам се преварио. Овај брак био је Анегрини једанаести и — последњи. Тако ми је она изјавила. И, верујте, драги читаоци да ће и мени ово бити последњи брак.

На тај начин „Завера крокодила у Нилу“ претворила се у успелу заверу против доктора Ватсона.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

ШЕФ ГРАЂЕВИНСКЕ СЕКЦИЈЕ У БИТОЉУ

Решењем Министра Грађевина за шефа секције при грађењу пруге у Битољу постављен је инжењер г. Војислав Перуничић.

УНАПРЕЂЕЊА И ПРЕМЕШТАЈИ У МИНИСТАРСТВУ ШУМА

Декретом министра шума и руда г. Л. Радивојевића унапређени су г. г.: Владимир Ђ. Зечевић, шумарски надинжењер, референт у Брчком, Миодраг Т. Марковић, чиновник дирекције шума и Васа Кошничаревић, чиновник дирекције руда. Истим декретом премештени су г. г.: Даринка Банковића, секретара рударске дирекције у Београду за чиновницу код дирекције рудника у Бањалуци и Вук Меденица, чиновник из Чачка у Вишеград.

ВИШИ ФИНАНСИСКИ ИНСПЕКТОР У СКОПЉУ

На предлог министра финансија постављен је вишег инспектора финансиске дирекције у Скопљу г. др. Живојин Китић, виши инспектор финансиске дирекције у Београду.

ОПОРЕЗИВАЊЕ ТРГОВАЧКИХ ПУТНИКА

Генерална дирекција пореза издала је једно објашњење на основу кога су трговачки путници и путујући агенти, који долазе у нашу земљу ради обављања трговачких послова, дужни да плате порез по чл. 59. и 148. Закона о непосредним порезама. Од плаћања овог пореза ослобођени су само они трговачки путници и путујући агенти, чије фирме већ имају у нашој земљи протоколисане радње (заступништва).

ВРАЊСКА БАЊА

У јучерашњем броју, у извештају из Врањске Бање, омашком је испод слике стављено да је у врху исте управник бање г. др. К. Христић, место комесар врањске обласне самоуправе г. Исидор Витас.

НАРОДНА СИМБОЛИЧКА ШКОЛА

Народна симболичка школа г. др. Јосипа Љубића приступа раду у Београду. Симболичка предавања приређиваће се сваког понедеоника, уторника и среде у сали „Империјала“, а петком, суботом и недељом у сали ресторације на Дедињу, о девет до једанаест часова увече. Прво ће предавање бити изузетно 3. овог месеца код „Империјала“, а идућа ће се одржати према наведеном реду. Приступ слободан.

ПОЉОПРИВРЕДНА И ИНДУСТРИЈСКА ИЗЛОЖБА У КАПОШВАРУ

Наше Министарство Трговине и Индустрије извештено је да ће се у Капошвару одржати пољопривредна и индустријска изложба, коју приређује привредно Друштво округа Сомоји. На овој изложби најважније ће одељење бити стоке за рипод.

Изложба раје од 24. августа до 2. септембра.

ВЕЛИКИ МЂУНАРОДНИ САЈАМ НА РИЈЕЦИ

Половином овог месеца отвара се на Ријеци велесајам урака, који је намењен поглавито земљама, ке чине залеђе Ријеке. Сајам се приређује у великом стилу. Позване су све суседне земље да узму учешћа на овом сајму.

ИЗРАДА ПТА ПЛЕВЉЕ—РУДО

Министарсо грађевина одобрило је кредит од 3.655.504.: динара за изградњу деонице др жавног пута Плевље—Рудо од 12,5 до 17+700 км. Овај пут ради се још од пре шест година. За Санџак Северну Босну од нарочите је важности от пут, пошто би то био једини солидан и сгран пут, јер данашња веза Санџака, нарочи Плевља, са Босном преко Чајнича и Горае и планине Ковача већином је зими непрохна. Јавна надметања за предају свих радовипредузимачима одржаће се 20. овог месеца министарству грађевина.

ПОМОЗИТЕ НАШЕ ПЛИВАЧЕ

У недељу 4. о. м. Пливачки Савез, који стоји под највишом заштитом Њ. В. Краљице Марије, приређује пропагандни излет лађом „Краљ Александар“ до Смедерева. У Смедереву ће се одржати велике пливачке и веслачке утакмице; осим тога, одржаће се и прве утакмице моторних чамаца. Одређен је још и већи број других атракција на води, које ће изненадити излетнике.

Приход са овог излета намењен је као ванредна помоћ за одашиљање наших пливача на Словенску Олимпијаду, која се одржава 15., 16. и 17. о. м. у Варшави. Полазак за Смедерево је у 7 и по часова са београдског пристаништа.

ПИТОМЦИ ЗА ВЕЛИКУ МЕДРЕСУ У СКОПЉУ

У први разред Велике Медресе „Краља Александра Првог“ у Скопљу примиће се ове године 55 ученика и то 30 државних питомаца, а 25 плаћајућих и са попустом од 50% плаћања (300 динара месечно). Кандидати морају имати свршену основну школу. За пријем у ову школу имају првенство молиоци из Јужне Србије. Крајњи рок за подношење молби је 25. август. Сви кандидати полажу пријемни испит од 1. до 5. септембра ове године.

ПОПИС СТАНОВНИШТВА У СКОПЉУ

Скопљанска општина извршиће данас и сутра попис становништва. Како се сада у Скопљу налази око 400 ђака геометарских одсека средње техничке школе из Београда, Загреба и Сарајева, који премеравају и врше снимања Скопља, то ће они извршити и попис становништва. Скопљанска општина издрадила је исте обрасце као и они којима је вршен попис Београда.

БЕРБА КУКУРУЗА У ДАЛМАЦИЈИ

Према извештајима пољопривредних референата из Далмације берба кукуруза ове године неће дати очекиване резултате, пошто дуго времена није било обилније кише. Нарочито је кукуруз страдао у срезовима трогирском, ливањском и дрнишком, као и у целом Загорју. Ипак ће берба бити боља од прошлогодишње, али далеко испод нормалног приноса.

ЛАЊСКА ВИНА У ДАЛМАЦИЈИ

Како су од прошлогодишњих вина у Далмацији остале у подрумима веће количине, то је предузета акција за распродају вина. Трговачке Коморе обавештене су, да је цена белом и црном вину по три динара литар.

ЉУДИМА КОЈИ СУ СУМОРНИ, утучени, неспособни за рад, ствара наравна франц-Јосифова горка вода живље кретање крви и појачава им могућност душевног и телесног рада. Угледни клиничари потврђују да је **Франц-Јосифова** вода особито средство за чишћење код душевних радника, код људи слабих живаца и код жена. 17973

НОВЕ КЊИГЕ И ЧАСОПИСИ

„ПОЛИЦИЈА“, свеска за јули бр. 13 и 14, изашла је са овим садржајем: Закон о унутрашњој управи, од др. О. Пиркмајера, начел. мин. унутр. послова; Наше државаништво, од Мих. Константиновића, проф. правног факултета у Суботици; Уредба о заштити јавних путева и безбедности саобраћаја на њима, од А.; Оснивање криминалистичког института на Београдском Универзитету — разговор са г. др. Томом Живановићем; Слава Команде Жандармерије; Одлуке Опште Седнице Државног Савета, од Гојка Догањина, гл. секретара Држ. Савета; Јубилеј бечке полиције, од Вл. Милићевића; Утисци управника париске полиције о лондонској полицији; Пруска полиција, од мајора Паула Риге-а; Војничко држаье код жандарма, од Ј. Т. П.; Борба против злочинаца у Њујорку, од Гровер Велана, предс. полиције у Њујорку, прев. др. Ј. Еренрајх; Сверепост жене злочинке у односу према нормалној жени, од др. Ђине Ломброзо, прев. др. Марија Илић; Поуке и Обавештења, Књижевност, Белешке и вести; Листак: Целатова перка, слика из француске револуције; Одлуке: Опште Седнице Касационог Суда и Опште Седнице Главне Контроле; Важније одлуке и обавештења Генералне Дирекције Пореза; Распис мин. унутр. дела.

ДА ЛИ ЈЕ ЧОВЕК СЛОБОДАН? Од Жоржа Ренара. С француског превео Мих. М. Живанчевић. Страна 144. Цена 25.— динара. — Питањем слободне људске воље бавили су се многи писци и филозофи, од којих неки знатно већи од писца дела „Да ли је човек слободан?“ Па ипак се без икаква претеривања може рећи, да је славни француски писац и учитељ пок. Ј. Скерлића, Морж Ренер, проблем слободе или детерминисаности воље расправио не само на један јаснији, потпунији већ и подеснији и популарнији начин од осталих. Ретко је које филозофско дело написано тако бриљантним, тако књижевним и тако лаким стилом. Иако претреса један проблем еминантно филозофски не сме бити разумљива ни за ког до само за филозофе, Ренарово дело успело је да једновремено буде и филозофско и јасно и опште приступачно.

Проблем слободе људске воље није од интереса само за филозофе и научнике већ и за све оне који мисле и осећају потребу да имају одговор на најосновнија питања Живота. Решење проблема слободе воље условљава правилну солуцију основних питања кривичног права, филозофије историје и реда у историјском развитку, књижевне критике литерарног стварања, васпитања, цила, казни и награда. Жорж Ренер је у свом делу, које је г. Живан Чевић превео, свестрано расправио проблем и дао јасне одговоре на сва питања, која у овом погледу муче мисленог човека.

Српски превод Ренарова дела „Да ли је човек слободан?“ које ми топло препоручујемо, може се добити у књижарама „Време“, С. Б. Цвијановића, А. М. Поповића и код преводиоца.

Фељтон „Правде"

ПОКРАДЕНА ЉУБАВ

Деветнаеста, јесен, грожђе, вино, жене, песме, смех. Одјекује Дунав.

Полетела „Марија" у златан сутон, из Смедерева. Тма људских глава осула се кровом... Налик на огроман, црни гроздј, дужином упола загњурен, вуче се брод уз воду. У крилима пиљарице бивши министар; неки дивљак у јагњећој шубари згњечио звезду с мачевима на пуковниковим грудима. Као квочке окорачиле мајке децу; закрилиле их од пригланка живог вала који се луђа бродом и потискује. Матрози пролећу двицама подеока, висећи над водом. На највишем испупчењу, као најкрупније зрно у грозду, стоји налицкан, млад капетан, на свом ускомостићу, поред месингане луле за командовање. Погледу му гони маглу испред брода, вала се по реци, рони под воду, тражи спрудове. И никако не испушта одстојање од обала.

Уз стрме степенице проби се до њега уморан, пегав и блед официр, сувих усана. Летко тражи заштиту. Напао га пијан жандарм.

У правом се чуду нашао капетан. Да он заштити официра!... Можда је и то где-год било... Уозбиљио се. Па ипак, има ту неког места, неке, по мало тужне, логике... Закопчава се до грла, набира веће. Пробијају се кроз људски зид; на кровy су.

Пред уласком у салон испрсио се млад и шишкав жандарм, са црвеним гајтаном преко груди. Напуњен, ужирен. Затеже се чоја кад макне раменима. Пребацио карабин преко леве руке, уздигао главу, а око му замаглило као облак из даљине, иза ког се слути тутањ. Чини вам се: сад ће севнути. И да тај сев мора бити страшан.

Једна мршава жена хтеде на улаз. Жандарм крочи пред њу, још више уздиже главу и наду се. Она влага тресну озго и, кад се очекивао сев доље, с друге стране, засвим меко:

— Баци-де, госпо, неки динар... Ратници смо, знаш...

Тек тада капетан спази, на другој страни уласка, на преклапуши, још једног, старијег жандарма. Оптужена, рића брка, смешка се, мало љупко, мало накисело, креше левом прореченом обрвом и показује руком на испражњено повеће стакло украј себе.

Посели улаз као Арапи на Косову, па ударили „намет на вилајет". И сад капетан треба да буде Марко... А наш бродарски Марко убељен и напудрован, пре девојка него човек. Ту је, неколико минута раније, и тај официр што се жали, покушавао да некога ослободи „свадбарине" па добио тешку ћушку. Он, поручник, од дејствителног каплара!

Прилази му заповедник брода. Намиче капу са кокардом на чело, не да баш право у очи „црном Арапину", но са стране. Говори му живо и покушава да га склони, да се „одмори" у кабини. Ништа не помаже. Она људа од војника повлачи се у себе испред службене кокарде, али се не помиче с места, нити упушта карабин. Преко капетанових рамена режи на официра. Гуња нешто задебљалим језиком и тврди да они ником зла не чине. Не отимају ни од кога. Ако им се што-год пружи добровољно, попиће ту. А нису ни они без душе, треба и њима. И, ту бар, нису на служби.

Легитимишу се као дворски али испрве не испуштају из руку. Исказали се па се вратили себи. До њих више не допиру речи. Превео шећер подиже једног с крова, другог прикива за столицу. Најзад, као у знак примљеног споразума, и млађи војник седа на клупу, до уласка, али не испушта из вида оне, који поћу у салон. Подиже се инстиктивно за сваким, отпрати га засвим оком до краја степеништа, па се враћа и седа.

Капетан се тада окрете и предочи официру да му се, бар за сада, ваља одрећи „задовољштине". И посаветова га да „промени место", па се врати својој месинганој лули.

Тек што је „испушио" цигарету кад танану и позлаћену измаглицу над реком распара прасак... Један, други, трећи, пети... Стојећи накришке капетан се хитро окрете полулево. Позади, испред салона, из дима који је кључао, при свет лости сваког новог пуцња, приказивала се шапка са шишкавом главом младог жандарма. Шенлучио је. Док је његов другар, савршено спокојно, натезао пушном боцом, он је отварао брзу паљбу изнад престрављених глава, негде у далеку таму што се, позади брода, наклопила над реку. Трешти пуцањ. Обале га дочекују и враћају води. На њој се разлеже. Тек се један расплине, још није ни замро, стиже други, појачава тресак. Па се одјеци стапају. Игра над водом зрак.

Кад утроши и последњи метак војник баци пушку и, скоро блажено, спусти се на клупу. Па се опет диже, потражи боцу од другара и наже. Стакло клокоће, око њега цика, јаук, огорчен протест. Као да је у највећем миру и реду жандарм издиже стакло. Жмирка, усиљава се да прогута још који пут. Капетан звижди. На команду узлећу матрози. Голорука деца.

А доле као да се нешто примири, заста. Па онда нагло поче да буја вика, протест. Пљусну псовка. Читав град се просу на војнике. Згрчише се људи око њих. Плану претња. Дигоше се песнице, измахнуше штапови. Наста гужва, трење, док из гомиле не искочи војник црвен као пруга што на кориту брода вири из воде. Гурну галеријом. Шапка му насела на чело, до очију. Капетан га смотри кад му пролети испод ногу. Крши и претура људе, гази. Силан а престрављен као мачвански бик, кога је опалио обод на врућини. Кључ пене му искочи на уста.

Језовит, колективан крик го разбија срце, подиже се пред њим и прогута сав људски жагор и хуку таласа, подиже се у вис, одби од обала па тресну по воденом огледалу и, као да се разби и разлети по њему. Потонуше главе, неколичине ципеле с подвезицама. Расе се неколико сукње као претурени к брани. Кврцну љуска из неке „вешкорпе", дотле прикривене, и огромна, невиђена кајгана и расу се по фердеку. На сред леве галерије направи се мала чистина а на њу, као на сцену, искочи војник. Левом руком шчепа за грло једног човека, коме одлети шешир, а лице се претвори у плави патлиџан. У десној жандармовој руци блесну челични дворез!

Истога трењутка, као леопард, као на филму, из гомиле се баци жандарму на леђа други човек. Гибак, чврст. Стиште му обе руке више шака и нагло их притеже доле. Из жандармове руке испаде жртва и претури се натраг, а њих двоје се згрчише и уковаше један у другог. Отима се и напреже војник, стење и силовито тресе леђима. Али с њих не спада терет од грађанина Као пијавица с милионом пипака упио се грађанин у њега; хвата га и сапиње мишићима, бутинама, коленима, чак и листовима, озго главом притискује му и обара главу. Нити може да га обори и разоружа, нити сме да га, онако разјарена, пусти. И тако се носе, врте се и круже као око замишљеног стожера. Под његовим се ногама дробе ствари, напуштене од путника, газе хаљине; сатрвен под. Из војникове руке сева нож и, окренут оздо, тражи жиле на рукама противниковим. Бесном снагом упише се војник да сатра ви своје руке, да противникове привуче у близину ножа. Једнако их тражи врхом. Таман да мазне, одмакне га око себе грађанин, збуни и одмакне нож. Стари гимнастичар. Па тако опет, и опет... Војникове беоњаче избуљене и крваве, све више искачу и колутају. Пена му пада с уста. А нож оздо једнако тражи... Цика премрлих жена и деце, сабијање у препуне салоне, закључавање. Узмичу људи по крајевима брода, а њих два се носе, носе... Крваво мумлање, режање бес. Као да су оздо, из казна, или можда из дубина водених искочиле неке тамне силе па се ту, на крову брода сукобиле и понеле. Застајање, као изумирање, па опет нов и све луђи чапор. Безумно истезање снаге.

Нико да им прискочи. Звижди озго капетан, мобилише матрозе. Редару наређује да кидише, ма на који начин, да помогне грађанину. Да згрaби гвоздену мотку којом се меша угаљ, па да га распали по ногама, по рукама, да му избије нож. Само што пре, док није пао изморен грађанин. Стари матрoз, црвена чела и образа, чак и браде, згрaби гвоздену мотку, па обложе смешно око њих. Није му лако ударити једног а да не повреди другог. А треба журити, грађанин као да издише. Поиграва око њих редар, таман дигне мотку, па се тргне. Јер и војник сада омахује леђима и потура свога противника. У том се редар саже па измахну мотком да удари војника преко зуба, по слепом оку можда. Капетан уочи с команде па цикну.

— Не, бре!... Одлази...

Волео је да види и мртва грађанина, но да му тако зверски помогне.

Последњи одблесци са запада изумреше на галерији. Плану рефлектор; збуни борце. Последње, очајно узмахивање. Око њих већ горак мирис утрошене силе. Све више се ломи гужва у коју су њих два уплели своја тела... Претрнули гледаоци већ моле Бога за крај, ма какав. Да се већ једном зна: треба ли скакати у воду, је ли се претекло, или заиста умирати. Око малих савијају се премиру ће жене. Ако падне грађанин, саме ће бацити децу у воду, да их не касапи џудак. У воду, или доле, у огањ.

Младен Ст. Буричић.

—Наставиће се. —

18193

НАМЕШТАЈ
све врсте од једноставног до најлуксузнијег израђује под гаранцијом
Владимир Вуковић
уметнички столар 18252
МИЛОША ВЕЛИКОГ 7 скоро до Ексцелзиора.

Роман „Правде"

Острво страсти

— МАВРО ЈОКАЈ — 101

— Наставак —

— Хахаха, смејала се Тимеа, зар ви замишљате да и тако нешто може у овој кући постојати?

— (Зар си ти ову кућу зидала да то знаш?)

— Учините за моју љубав ове ноћи и затворите сва врата од ваше собе...

— Шта је то? Као да се онај змај тамо на зиду смеје, пакосно и злурадо?...

Тимеа се само осмехнула и погладила свог милађежењу по лицу.

— Добро. За вашу љубав ћу и то учинити. Затворићу и закључати сва врата.

(— Можеш их закључати како хоћеш! Ништа ти то не помаже! сиктао је змај на зиду...)

После овога Тимеа и Качука су се нежно загрлили и нешто шапатом изговорили.

— Дали се молиш Богу? питао је мајор.

— Никада.

— Ах... А зашто се не молиш Богу?

— Бог у кога ја верујем увек је будан и пази на мене не тражећи да му се за то нарочито молим.

(— Ноћас ће твој Бог спавати! говорио је.)

— Извини, драга Тимеа, али жени нестоји добро кад философира... Немојте да будете скептични, молите се Богу ноћас!

— Ви добро знате да сам ја била Мухамеданка, а нас мухамеданске жене не уче како се треба Богу молити.

— Да, али сада сте Хришћанка, а хришћанске молитве су веома лепе. Овеноћи треба да узмете молитвеник и да се молите Богу.

— Добро. Пристајем. За вашу љубав ћу почети да учим да се молим Богу.

— Тако, тако. Учините то и нећете се кајати! Учините то, преклињем вас!

Тимеа је сместа пришла орману и извадила из њега један стари молитвеник. Она је почела гласно да чита једну молитву.

Аталија је у том часу, у свом склоништу осећала страховити бес. Ова човек јој прави сметње! Лепо ће она изгледати, ако се Тимеа буде преко целе ноћи молила Богу!

Само би јој то још требало, да Тимеа осване при читању молитава!

Клетва, клетва нека падне на сва, па чак и на тај молитвеник!

Тада се зачуо Тимеин заповеднички глас :

— Осветлите ходник, господин мајор жели да пође кући

Она је мислила да се нека слугавка налази негде у близини. Али оне у све биле на окупу у кујни са г-ћом Софијом: ту се у велико пировало!

Стога је Аталија изишла из таје собице и узела један свећњак из предсобља да осветли мајору пут.

Мајор и Тимеа нису ни слутили да је то Аталија, они су мислили да је то један од слугавка.

Пошто је она држала свећњак прилично ниско, зраци светлости нису падали на њено лице, па је тако и нису могли препознати.

У осталом, срећни младожења и није видео никога другог сем Тимее. Хтео је овога пута да буде великодушан и сто га је тобожњој служавци дао један сребрни талир. Он јој је гурнуо новац у руке.

Качука је тек тада дошао к себи, кад је чуо Аталијин понизни глас:

— Хвала лепо, милостиви господару!.

— Ах! За милог Бога, госпођице! Зар сте то ви? О, извините, мислио сам да је служавка!... Нисам вас познао у мраку...

— Не чини ништа господине мајоре!

— Опростите ми што сам био слеп и стога вас молим, да ми вратите новац који сам вам дао...

Аталија се подругљиво осмехивала и скривала руку иза леђа, не хтевши да врати талир.

— Сутра ћу вам новац вратити, г. мајоре, нека бар један буде мој. Та ја сам то заслужила.

Качука је проклињао самога себе што је био толико невешт. Осећао је да је Аталија у овом моменту ниско над њим.

Када је изишао на улицу, он није могао одмах да оде у свој стан. Отишао је у стражару и дежурном поручнику рекао:

— Друже, ја те позивам на моју сутрашњу свадбу; али ми дозволи да ову ноћ проведем у твоме друштву; обилазићу с тобом заједно стражаре по вароши.

У соби за послугу настало је право веселье.

Одједном је у кујну ушла Аталија и препоручила својој мајци да скува за послугу мало пунча, заслужили су они то данас. Аталија је сама приступила кувању пунча.

— Дивна је ова наша г-ђица Аталија! Аталија је са осмехом на уснама радила око шпорета и нико није приметио када је у пунч убацила онај прашак за успављивање, који је већ раније извадила из кутије за отрове.

Послуга ће ноћас слатко и дубоко спавати! О томе се побринула сама Аталија...

Пунч је био веома добар, и послуга се својски прихватила овог доброг пића.

Г-ђа Софија необично воли пунч. Она нуди своју ћерку:

— Зар ти нећеш мало пунча?

— Хвала; ја сам са господом већ пила. Боли ме глава, идем да легнем.

По том је својој мајци зажелела лаку ноћ, а послугу је опоменула да данас треба раније лећи, јер ће сутра бити много посла у кући. Свадба није мала ствар!

Док је послуга са уживаљем сркала пунч, г-ћи Софији се ово пиће није допало.

Чим је прву кашику окусила, она је осетила неку чудну арому у пунчу, која подсећа на оно пиће које се даје малој деци, кад неће да спавају: мак!

(Наставиће се.)

ОГЛАС ОГЛАС

Сунчање! Ваздушна купања!

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ

Ваздух и сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.

ДРУГО ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ ЦЕНА 10 дин.

У књизи се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце

ЛЕТО И ДЕЧЈЕ ДОБА — КУДА ЋЕМО НАШУ ДЕЦУ НА ЛЕТО?

Са списком свих места у нашој земљи која се могу искористити као дечја летовалишта и лечилишта. Цена 6 динара

Обадве књиге добијају се у свима књижарама и код писца: Јовановa 83.

У „СЕЗОНИ" ОБЕЗГЛАВЉЕНИХ ЛЕШЕВА

Жандармерија је у околини Прага наишла на један обезглављени женски леш чији идентитет није утврђен

— МИСТЕРИОЗНО УБИСТВО У ЈЕДНОЈ ШУМИ НЕДАЛЕКО ОД ЧЕХОСЛОВАЧКЕ ПРЕСТОНИЦЕ —

ПРАГ, 3.

Изгледа да ће криминалисти ово лето морати прогласити „сезоном обезглављених лешева", јер не прође ни недеља дана, а да се негде у свету не деси неки случај са проналажењем леша без главе. У сваком поједином случају је по среди крвави злочин, а убицама се ова нова пракса, како изгледа необично допада, јер на тај начин они знатно отежавају посао полицији и онемогућују често чак и утврђивање идентитета леша. Један такав, по појединостима веома тајанствен случај десио се ових дана у близини Прага.

Жандармеријске патроле наишле су у шуми излетишта Бсенор, у које недељом долазе многобројни излетници из чехословачке престонице, на један женски леш без главе. Леш је пружао страшан призор, а налазио се у распадању. Главе нигде није било. По лешу су примећени јасни трагови од уједа па се претпоставља да су леш, можда одмах после убиства, нагризали курјаци, којих у тој шуми има у великом броју.

Кости у рукама су мрави потпуно изели, а услед великих врућина леш непознате жене је био већ сасвим труо и страшно је заударао. Труп је био одевен у један кратак, танак комбинезон ружичасте боје. Недалеко од леша жандарми су пронашли једна носила са сламом, по којој се видело да је на њој неко лежао. Појавила се претпоставка да су у ово убиство умешана два а можда и више лица, а само убиство није било извршено у шуми. Леш је свакако донет на носилима у шуму са места где је злочин извршен. Неколико корака од леша жандарми су нашли и једну плаву сомотску хаљину, али та хаљина по свему не изгледа тако као да је била хаљина убијене.

Полиција се налази пред једном нерешивом тајном. Из Прага су дошли највештији детективи и направили подробан увиђај. Повели су собом и полицијског пса, који дуго времена није могао да пронађе неки траг или неки други предмет. Али одједном, пас је почео да копа предњим шапама на једном месту, које је било удаљено сто метара од онога места где је леш лежао. Детективи су наслућивали да је на том месту нешто закопано у земљу. И одиста, после копања од четврт сата, детективи су пронашли главу убијене.

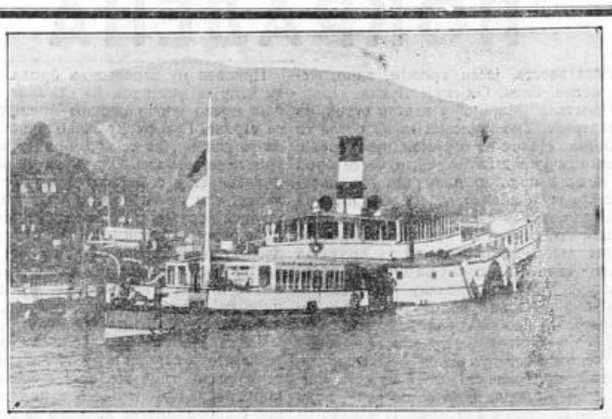
Лекари су одмах утврдили да ископана глава припада женином лешу, али је и глава била у таквом стању да се већ ни црте на лицу нису могле распознати. Толико је могло да се утврди да је убијена жена могла имати 25 до 30 година, а да је убијена пре три-четири недеље и да је по свој прилици убијена у Прагу и донета ноћу на носилима у ову шуму.

Идентитет се све до сада није могао утврдити. Полиција је узела списак свију несталих жена из Прага — којих има доста — али ни један опис тих жена није се слагао са пронађеним лешем код Бсенора. Једино још није расчишћено питање са нестанком једне Чехиње, америчанке држављанке, која је у последње време живела у Прагу, куда је дошла да регулише нека питања око свог наследства. Ова жена је располагала са прилично великом свотом новаца, а пошто је била сама није искључено да су непознати разбојници успели да је увуку у своју мрежу, убију и опљачкају. Да би отежали полицијску истрагу, они су јој одрезали главу и закопали.

Суседи у кући у којој је богата Американка становала прегледали су леш убијене жене и нађену хаљину. Пошто се леш већ скоро сасвим распао, нико није могао да каже да ли је то нестала Американка или није. Што се тиче сомотске хаљине, нико од суседа ту хаљину никада није приметио. Изгледа да су убице намерно понели хаљину неке друге жене и оставили поред леша, да би и на тај начин омели полицијску истрагу.

Прашка полиција налази се пред једним одиста мистериозним случајем и ко зна хоће ли поћи за руком да се овај случај икада расветли. У случају да се нестала Американка не пронађе и на тај начин утврди идентитет леша, истрага би ипак била донекле бар олакшана и могла би се водити у једном одређеном правцу.

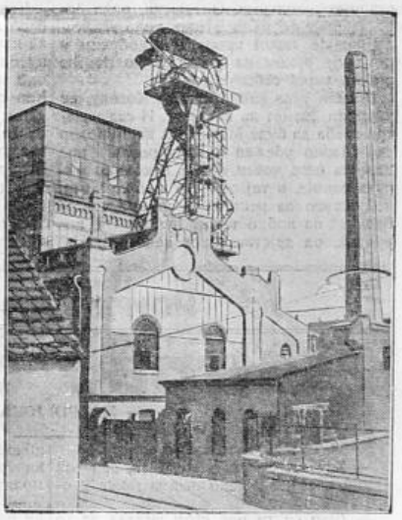
СВЕТ У СЛИЦИ

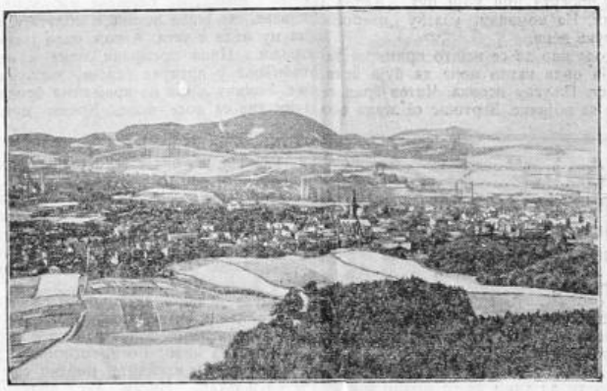
Рајнски пароброд „Ундине" потонуо је ових дана. Жртава није било.

Поводом великог невремена у Валденбургу: погинули радници у мртвачким ковчезима.

Поводом катастрофе у Валденбургу: улаз у шахту где се десила несрећа

Немачка варош Валденбург и његова околина. Овај крај богат је у каменом угљу.

Чувена московска црква иберијске Мајке Божје, срушиће се ускоро

У шумској опери у Цопату даваће се свечана представа „Нирнбершких мајстерзингера"

ЗА НАШУ ДЕЦУ

—:—

За мале цртаче

Мало игре

Децо, доњу, већу слику прилепите на парче картона, па када се осуши, исеците маказама комадиће и сложите их тако да добијете горњу слику. Са мало стрпљења доћићете до веома пријатне и лепе забаве.

Лабуд и рода

— Срам те било, не умеш ни да пливаш, а узимаш храну из воде! рекао је лабуд роди с прекором.

— Не морам ја да пливам, па ипак могу да нађем оно у води, што ми је потребно.

На то је са средине језера добацила жаба:

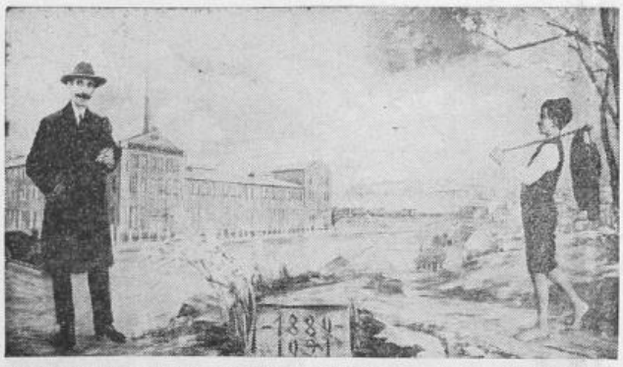
— Добро је то Творац света удесио. Шта би од нас јадних жаба било, кад би рода умела још и да плива. Она нас и онако доста прогања са својим кљуном!

Тада се рода обратила лабуду:

— Ето, видиш, увек се нађе неко ко се радује туђем незнању и недостатку

ЈЕДАН РЕДАК И ВЕЛИКИ ПРИМЕР ЕНЕРГИЈЕ И РАДА

Четрдесет година плодног и напорног рада г. Милана Вапе, једнога од наших највећих индустријалаца

Дечачка остварена визија г. Вапе (Рад г-ђ. Бете Вукановић)

Мало је оних, готово их нема, може се рећи, који данас не знају за име једнога од наших највећих индустријалаца, за име г. Милана Вапе. С великим респектом данас може човек да се обазире на рад, на дуготрајан, истрајан, неуморан, неуморан, челичан и енергичан рад г. Милана Вапе за један не мали период времена човечјег живота, за четрдесет година једног узорног живота, пуног резултата, који је свагда био крунисан изврсним плодовима рада и напретка. Јер, г. Вапа, који је поред тога, један од наших ретких људи, навршио је јуче, на Св. Илију, четрдесет година рада, који је за собом оставио обиље добрих резултата. Тај свој значајни дан г. Вапа је дочекао не као обично уз чашу вина, уз безбројне здравице и честитања својих пријатеља, већ скромно, у раду, на ногама, како је то навикао кроз цели свој живот. И зато кад смо данас посетили г. Вапу, да саznамо штогод о овом ретком дубинцу још већег човека наше средине, г. Вапа се упорно бранио да ма шта о себи каже, хотећи, по својој уобичајеној скромности, да избегне ма какву помпу или блесак, који он није познавао кроз свој енергични и пун напора живот. Ипак, љубазан, увек демократски расположен, у шта су се осведочили недавно и хрватски учитељи, који за њега имају речи да такав човек импонује својом енергијом и одликама једног изванредног човека више но богатством, г. Вапа је, најзад, на наша наваљивања пристао да нам прича о оној моћи што се зове у животу **рад и воља.**

Равно пре четрдесет година, на Св. Илију, г. Вапа је као босоного, сиромашно шумадиско дете дошао на Чачка у Београд, у варош, где су га очекивале многе незгоде и многи надчовечански напори. То је било 2 августа 1889 године. Г. Вапа је био напустио тада трећи разред чачанске гимназије, јер се са 20 гроша благодејања није могао издржавати. Пошао је у свет, у неизвесност, са једном жарком визијом дечака, да га у животу чекају многи задатци и дужности.

Г. Милан Вапа

Г. Вапа се сећа свог живота и као да прелеће све године рада живо у памети, каже нам, кад га упитамо које је највеће незгоде и искушења имао у свом четрдесетогодишњем раду:

— Два пута у животу. Било је то први пут 1894 године. Тада сам напустио Србију и отишао у Пешту. Имао сам у џепу једну аустријску круну. Службе за мене, разуме се, није било. У Пешти сам три дана воду само пио, јер се нисам лака срца могао раздвојити од оне једне круне, бојећи се да ће доћи тежи часови. Спавао сам на клупама у Андрашијевој улици. Кад сам, најзад, видео да ћу умрети од глади, потрошио сам ону круну. И добро је тако било. Срећа се на мене одмах осмехнула. Нашао сам посла.

— А друга незгода, г. Вапа?

— Е то је било у три ове године: 1925, 1926, 1927. То је било онда кад сам гледао фабрику затворену и имао око себе људе који нису умели ценити рад... Ипак надам се да оваквих препона више у животу нећу имати... Јер тада, бачен сам за десет година у назад. Сада се трудим да за овај други период живота то надокнадим што сам за три године изгубио.

— А више искуство, које имате у животу, искуство и тајна успеха у чему су, г. Вапе?

— Само треба радити, радити, радити. Непрестано. Без одмора. А после ту су: искреност, поштење, поверење, — каже г. Вапа, наглашавајући речи полагано.

И збиља, на фабрици г. Вапе и данас се налази онај натпис „Рад — живи и подај другоме да живи!" Тим начелом руководио се кроз цео свој живот овај наш одлични индустријалац.

И сад, крепак, свеж, енергичан, увек у послу, г. Вапа, у пуном уверењу каже:

— Немојте мислити да је мој животни задатак овде стао, да сам га испунио за ових четрдесет година. Не. То је тек само једна половина. Још четрдесет година мени требају да радим, да радим за свој циљ и задатак у животу.

*

Г. Вапа, на овој реткој свечаности рада и људске енергије, као једноме од наших највећих индустријалаца, ми честитамо најсрдачније овај плодан рад, а једном топлом жељом да и другу половину свога задатка, како г. Вапа каже, испуни у другом низу година срећног живота.

СРЕЋАН ЛЕТ „ГРАФА ЦЕПЕЛИНА"

„Граф Цепелин", под веома повољним временским приликама, приближује се америчкој обали

БЕРЛИН, 3. — (Б. Изв. „Правди"). — Дирижабл „Граф Цепелин", који је прекјуче напустио Фридрихсхафен, кренувши за Америку, синоћ око девет часова напустио је Азорска Острва и одлетео у југозападном правцу. Он је по том продужио пут ваздушном линијом која води у Њујорк. Према свима знацима судећи, временске прилике су необично повољне за лет дирижабла и према томе не постоји ни најмања бојазан да ће „Граф Цепелин" имати неких сметња на путу.

Дирижабл је јуче преко целог дана летео брзином од 100 километара на сат, што значи прилично брзо летење. На самом дирижаблу међу путницима и посадом влада одлично расположење. Сунце је цео дан сијало, а на небу се ни један облачак није појављивао. Контра ветрови су такође били минималне јачине, тако да ни они нису могли отежавати лет „Графа Цепелина".

У току јучерањег дана радио-веза са дирижаблом била је све до седам часова увече немогућа. Тек у то доба радио станица у Фридрихсхафену је успела да добије везу са радио-станицом на дирижаблу, који је јављао да је све у потпуном реду и да дирижабл одлично напредује на своме путу.

Око осам часова радио веза је поново прекинута и успостављена тек око 9 часова у вече, пошто је дирижабл за то време био заузет примањем метеоролошких извештаја. У току ноћи сви покушаји да се успостави поновна веза по казали су се као узалудни. До сада ни један океански брод није јавио да је на свом путу по Атлантском Океану сусрео „Графа Цепелина".

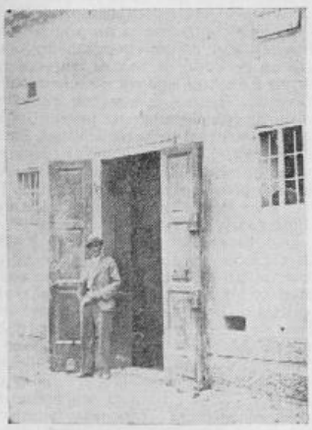
У ЊУЈОРКУ СЕ ЧИНЕ ВЕЛИКЕ ПРИПРЕМЕ ЗА ДОЧЕК „ГРАФА ЦЕПЕЛИНА"

ЊУЈОРК, 3. — (Б. Изв. „Правди"). — На аеродрому у Лекхерсту синоћ су већ учињене велике припреме за дочек „Графа Цепелина". Цела момчад на аеродрому је у приправности а од поноћи огромни рефлектори су осветљавали аеродром и његову околину. Пошто су временске прилике повољне, то се у Њујорку верује да ће „Граф Цепелин" стићи у Њујорку данас рано изјутра.

ПАРИЗ, 3. августа.

Јављају из Вашингтона да цепелин извештава да је прошао 90 миља јужно од острва Пуко близу Азорских острва. Цепелин лети брзином од 45 чворова на час.

На првим српским позоришним даскама

Улаз у салу првог Српског позоришта

Почетком свог развића, Крагујевац је био само поред реке Лепенице. Тек доцније, за владе кнеза Милоша, усред пусте шуме, где је била пустош и дивљина, у којој су живели крагуји и орлушине, Крагујевац почиње да се развија. По овим тичуринама насеље је и добило име Крагујевац. Не може се сматрати за тачно да је Крагујевац основан тек при крају прве половине 18. века, кад се зна, да је још за време аустриских ратова био већ мало насеље у коме су се налазиле турске власти и посаде.

Крагујевац се помиње тек као треће насеље на Лепеници, јер пре њега долазе: Баточина (1550 год.), Лапово (1557 године). Да је Крагујевац постојао као насеље још у 17. веку види се и по томе, што је у њему био смештен турски војно-административни апарат, којим су одавде лако управљали готово целим округом.

Исто тако после 1718. године, кад је Београдски Пашалук потпао под аустриску власт, Крагујевац је за Аустријанце био најважније место у пашалуку.

Све до 1819. године Крагујевац је био мирна паланка, а од тог времена, када је кнез Милош напустио Црнуће и себи за престоницу изабрао Крагујевац, он почиње нагло да се развија, тако да је за врло кратко време постао политички и културни центар целе кнежевине. После кратког времена успостављен је Суд Народни Српски, а по том 1823 године и Духовни суд.

Унутрашњост зграде са галеријом првог Српског позоришта

Одмах после две године јављају се први српски позоришни учитељи, чије су трупе сачињавали ђаци и младићи из града. Позориште представе приређиване су само о великим празницима и државним светковинама. Први и најагилнији вођа ових дружина био је крагујевачки учитељ Георгије Евгенијевић.

Нешто доцније на нашем позоришту је почео предано да ради Јоаким Вујић. У времену кад се већ давали позоришни комади, Крагујевац је био престоница у којој се налазио Кнежев конак и у њему је живео кнез Милош. То је било још мало и неуређено место, са нешто „преко 30 домова и 4000 житеља", како у свом „Путешествију" вели сам Вујић. После свог бурног, авантуристичког живота, Вујић се, најзад, једно време смирио у Крагујевцу. Ту је 1833. године осново своје позориште. Исте године био је постављен за директора „Кнежевско-српског театра". Кнез је тада наредио да се трошком „Народне благајнице" подигне позоришна зграда. У ствари, нова зграда није подизана, већ је била преправљена тако звана „Државна типографија" или „Типографски завод". Подигнута је позорница од дасака на бурадима и сандуцима, измалане завесе, „корбине" и кулисе, украшена и накићена сала. За све те послове издато је из „Народне благајнице" 1.448.22 гроша пореских, што је за оно време значило велики новац. Вујићу је тек у септембру 1834 године регулисана месечна плата од 10 талира, односно 100 гроша месечно. Дотле је у више маховa од кнеза добијао помоћ. Позориште је прорадило већ у марту 1834, године и радило са прекидима све до краја 1836 године. И ову трупу као и ранију, Георгија Евгенијевића, сачињавали су: сам Вујић као директор, глумац, редитељ и писац; затим ђаци, занатлије и државни чиновници. Било је и таквих личности међу дилетантима, који су доцније заузимали угледне положаје у држави (доцније министри: Дим. Матић и Дим. Црно-барац и др.). Жена у трупи није било, стога су их замењивали голобради и лепи мушкарци. Један од њих је Сретен Поповић, који је и лепо певао. Кнез је често посећивао представу и волео је да му се пева и свира. У овом позоришту свирала је кнежева „Банда" под управом капелника Шлезингера.

Кнез је увек седео у првом реду, често с прекрштеним ногама по турски, пушио лулу и пио каву, док је представа текла, или се певало и свирало. Када му се нешто не би свидело, прекидао је и тражио друго, боље. Имао је и неке своје омиљене песме.

Репертоар су сачињавале Вујићеве прераде страних писаца, особито Коцебуа.

Глумци нису били плаћени. Неки су после представа добијали незнатну награду.

Декорације (ћилими, хаљине и друго) узимали су од грађана, који су то нерадо давали, због чега је кнез морао давати свога момка који је силом узимао на послугу, а по том враћао.

И та грађевина која је некада служила за скуп најотменије крагујевачке публике на челу са владаром — кнез Милошем, сада служи крагујевачком Л. Д. за магацин брашна.

Као жива успомена на прво српско позориште служе нам: ред галерија — стајалишта, и малани плафон, иначе све остало је уништило време.

Милош И. Трајковић

Изгрнаудан

— Сваки живи на свој начин! резоноваше је један савремени филозоф кога иначе нико не сматра филозофом.

Он наравно такође живи на свој начин. О свакоме прича, о себи на првом месту.

— А... ви само да знате шта сам ја све припремио. Већ смо ту: за који дан мој филозофски систем има да угледа светло!...

И ми га гледамо. Прво, изгледа да је озбиљан. Друго, уме да се понаша. Треће, не тражи вам ни десет динара, камо ли да вам тражи хиљаду, када вас лаже о свом „филозофском систему"...

— Аха, бре, лаже! То вам је данас највећа карактеристика наших дана!...

И он „слика". Сваког дана на исти начин све: седи на истом месту, прича исто, обично оно што сте хиљаду пута од њега чули. А неки пут и нешто „ново". На пример јуче сакупио једну групу и занима их. Хоће да „компромитује" једно „угледно друштво" и вели:

— То вам је један део нашег „хај лајфа", а он стари мајстор знао је шта ради. Све удесио да дође до новца. Мало по мало умео је да стекне поверење. А онда је још био официр. И, затим, из дана у дан говорило се о веридби: она и он. Замислите што је ту било исувише много коментарања.

— А... они су то! Па увек заједно!

— Да, да!

— То је лепо! То ми се допада!

И било је тако дуго. Али, знате, треба одобрење, и као никада раније онда је тада — о, кад је то било! — морало да чита и — Војни Лист!

Он још, а она одмах почне разговор:

— Је ли, већ си све свршио! Дозволили су ти и сад ће да изиђе у новинама!

— А... а... а... Јест, јест, јест!

Баш као на позорници. А она је то примећивала и рекла му:

— Кога то, Бога ти, имитираш? Изгледа да ти је то сасвим навика.

Али њему је било до њутања. Боље да ћути но да ма шта каже? И он се смешкао, ћутећи.

— Али ти сад лепо стоји: баш као на позорници када се љубавник смешка, крију ћи право своје расположење према пријатељици.

То га је освестило. Видео је да она све „његове ствари" зна... И ништа јој није вредело: низ дана, месец и отворила је „Војни Лист", али у њему главну ствар није могла да прочита.

— Шта је с овим одобрењем? бунила се она.

Он је међутим обећавао. Као и увек, са доста успеха. Али њега није било. Отворио и затвори лист: одобрења нема...

И нема...

*

И „велики филозоф" прича ову причу као најновију. Додаје уз то:

— Све је прошло у миру! Никаквог пуцања, никаквих револвера није било...

— И све је тако било?

— Ето, питајте то врло уважено друштво!...

ПРЕ ПЕТНАЕСТ ГОДИНА

Мобилизација воде у рату која се показала јачом и од гвожђа и динамита

— ВЕЛИКА ПОГИБИЈА НЕМАЧКЕ ВОЈСКЕ КОД ЊУПОРА. —

Пре 15 година: Резервисти немачке морнарице полазе из Кила на своје бродове.

Познати руски новинар Р. Т. Јаковљев који је у почетку рата био извештач великих руских и француских дневника, сада објављује своје успомене на прве дане светског рата, када се налазио на белгијском терену, где су се Енглези борили са Немцима. Он описује једну страховиту погибију немачке војске.

— Ви сте руски журналиста? О, у том случају сасвим природно, изволите!

Енглески генерал Дуглас Хајг, који је командовао савезничким трупама на фронту од Ипра до Њупора, примио ме је веома љубазно и дао ми дозволу за посету целокупног енглеско-немачког фронта. Генерал је био просто одушевљен Русима.

— Вас има 170 милиона! Русија треба само да покаже мало добре воље и та сама обрачуна са Немачком и Аустроугарском. Ми Енглези рачунамо у првом реду на Вас и верујемо да ћете ви у многоме допринети окончању те германске европади!

Генерал је био одиста обузет великим ентузијазмом и очи су му се сјале од радости, што осећа да има тако моћног савезника као што је Русија.

Да смо се он и ја нашли некако три године доцније, наш сусрет био би сасвим друкчији.

Мени је стављен на расположење један официрски аутомобил. Додат ми је један млад енглески поручник који ми је љубазно објашњавао где се шта налази. На пола пута за Њупор морали смо стати. Шофер нам је изјавио са извесним страхом:

— Господо, биће много боље и сигурније и по вас и по мене, ако продужите пут пешке... Ови проклети Немци приметили су наша кола и стално их гађају...

Одиста, шофер је имао право. Тек што смо напустили ауто, једна граната пала је у његовој непосредној близини и експлодирала. Настала је страшна детонација. Сва је срећа што смо ми тада били већ прилично удаљени од тога места. Поручник ми је изјавио да идемо пешке, али при томе морамо бити необично опрезни, јер свака два-три минута пред нама или иза нас експлодирала је по која граната. Шта ради искусан ратник у томе случају? Енглези су већ у почетку рата научили да је на фронту најбоље задржавати се у оној јами коју је недавно изрила експлодирана граната. У једно исто место друга граната веома ретко, скоро никада не удара. И тако смо ми престали део пута до Њупора превалили на тај начин што смо скакутали из једне рупе од гранате у другу, а у томе није било ни мало оскудице! Најзад смо успели ипак да стигнемо до саме вароши, Њупора.

То је у то време била потпуно мртва варош. Улице празне, куће већином порушене, пустош и грушење на све стране. Нигде ни живе душе. На чак ни једне животиње! Све је то побегло са овог великог гробља... Немци су веровали да су Енглези у самом Њупору ископали своје ровове и да с оданде бране од немачке офанзиве. Заиста су се. Енглески ровови били су три километра удаљени од Њупора, а варош је била пуста и празна, тако да с је Немци могли заузети кад су хтели.

У Њупору смо на једном месту наишли на радњу, чији крв су гранате разнеле. Над радњом се могао прочитати овај натпис: „Продаја животних намирница и пића". Ушли смо унутра. На наше највеће изненађење ту смо нашли четири енглеска војника, који су седели на поду и картали се! Дивни људи! У сред најопасније гранатске ватре, они су се мирно картали, уместо да су се вратили на енглески фронт, где им никаква опасност није претила!

Причали су нам да су послати да покупе по Њупору све животне намирнице које нађу. У тој радњи нашли су конзерви и сто боца вина и ликера. То ће сада однети у главну команду, само док завршле партију бриџа... Одиста су хладнокрвни људи ти Енглези! Ја сам им се морао дивити!

Њихов официр се само осмехивао и видео сам да ужива што има такве људе. Ти морају победити! То сам читао из официревог погледа...

Доцкан у вече вратили смо се у енглески главни стан. Ту ми је саопштено да се исте ноћи Енглези спремају да пређу у офанзиву против целог немачког фронта на линији Њупор-Ипр. Битка ће бити страшна. Енглези немају шта да изгубе, изузев веће количине артиљеријске муниције. Али Немци ће ту битку скупо да плате, нарочито ако се још буду онако тврдоглаво бранили како то само они умеју... Али што траже оно ће и наћи.

План енглеског генералштаба за ову ноћ био је следећи: немачки фронт повлачи се дуж великог њупорског канала, у коме нарочито сада има много воде. За нападе овај канал је одлична стратегијска линија, али за дефанзиву може да постане катастрофалан. Ако Енглези зиме поће за руком да непрекидном артиљеријском ватром поруше ону обалу канала на којој се налазе немачке трупе, на њиховом фронту настаће страшна пометња. Пошто се немачки фронт налазио у дубини, ниже од канала, од кога је Немце делио високи насип, Енглези су имали само да провале гранатама насип на неколико места и цео немачки фронт требао је да буде поплављен. Рет ко који Немац је могао ту да извуче живу главу.

Око 10 часова у вече почела је паљба енглеске артиљерије. Гранате су падале тачно на насип, све је било онако како су то мудре војсковође предвиделе. Насип је за непуна четврт сата потпуно развалјен и немачки фронт просто поплављен водом из канала. Настала је страховита паника међу немачким војницима. Узалуд су официри, који су стајали до трбуха у води са револверима у руци покушавали да задрже уплашене војнике, храбри Пруси бежали су на све стране, али нигде није било спаса. Енглески рефлектори показали су ми да се тамо одиграва једна од највећих трагедија светског рата...

Према накнадним извештајима, сазнали смо да се приликом ове поплаве подавило 12.000 немачких војника и око 400 официра. Немачки генералштаб упутио је одмах 1000 пионира, махом ћаци наредници, студенти технике, на лице места, да изграде потребне мостове, али енглески моторни чамци са митраљезима, који су вешто маневрирали по каналу, покосили су све те младе животе. Хиљаду интелектуалаца погинуло је у року од десет минута... Одиста, ово је био један од најтрагичнијих момента у светском покољу...

Енглези су успели. Офанзива је успела по плану, који је предвиђен, а енглески фронт је па штету немачког помакнут са неколико километара у правцу истока... То је можда била једина битка у светском рату, у којој је пало толико живота, а толико мало крви.

Вода је била мобилизована, која се показала јачом и од гвожђа и од свих експлозива!

РВАЊЕ

Победа младости Копа

Пре неколико дана у ред дивовских рвача увукао се напрасито, готово дрско, један мали човек (бар у односу према осталима!) са црвеним и кукастим носом. Не би свакако био одмах запажен упадљиво да брадати судија није изговорио ново име.

— Краус, првак Француске!

— Валда Круз? — питали су гледаоци.

— Не!

— Онда је Немац.

— Којешта.

Дотични се церека. Он не изгледа обично. Коме је, до ђавола, сличан?... Ах, да! Петлићу!

Касније се тај петао приказао као прави Галски Петао. Његови прстићи су стезали као

Петар Коп, љубимац целокупне публике

клеште. Противнике је докопавао с леђа или спреда и бацао преко главе уназад, — па макар се они звали Штури, Мартинов, Деби или било како друго. Свет се готово није умео прибрати од изненађења и Краус је постао љубимац. Сад је он главна атракција. Његовим учествовањем опет је оживело такмичење и подигла се уздрмана радозналост, коју свакако не би спасли чак ни сјајне свеже звезде као што су Јаго, Шуја и тако даље. Пред француским петлом избледела је и „чоколада" из Централне Америке...

*

Синоћ је борба отворена сусретом између дебеле сваћарице Дебиа и малог Шуџа, који као да је испао из неке кобасичарске радње. Пуначак је, округао и пљунути Патацон. Невероватан је спромах ипак према џиновском супарнику, који успева да га издигне у вис и спусти на обе плећке.

— Доле победник!

— Живео поражени!!

Деби свакако није у вољи публике, јер је велики рачуница.

*

Друга је утакмица између Крауса и Арокила. Финац је у великој форми. Он је окретан и равнотежан у брзини и превртању. Хвата Француза у дубл-Нелзон и једна госпођица, рецимо Д-ла, цичи престрављена.

— Ох, да ли ће се извући.

— Не плашите се, драга, умириће је сусед. Тај би се из дубл-Нелзона извукао и оригиналном Нелзону.

И Краус се збиља извлачи. Он је пргав и прва пржница.

Меч се свршава нерешено.

*

Онда долазе на ред Ирац и Јаго. Њихово рвање није особито занимљиво. Неки вицкасти посматрачи, који се свако вече надмећу у избацивању шала на страним језицима, налазе за сходно да спасу меч од монотоније. Коловођа Цвеле, који толико зна француски да уђе у ресторан и не залута негде друго, даје на лицу места часове из „француског" и његове ученике не разуме нико.

Јаго је изванредно снажан и доводи Ирца у велику опасност, али Чех је довољно спретан да избегне пораз. Гледаоци су отворено навијали само за њега, што доводи Јага у јарост. Један господин добацује Финцу.

— Изволите се борити као што треба... Ви сте светски првак.

Јаго одраћа мирно.

— Ја сам заиста првак света. А шта сте ви?

Тиме Финац побеђује гледаоца, али на жалост није у стању да оборе Ирца.

Тома „Пророк" шири између њих руке.

— Нерешено.

*

Завршно рвање изводе Штурм и Коп. Обојица су силно снажни и носе се јуначки. Наш земљак нерешком није хитао да би могао назвати на крају са искусним и присебним Немцем, који је надмоћнији у техници. Међутим, његова младост је на крају однела победу и после пола сата борбе Штурм је био на леђима.

НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

Наши официри и новинари у Варшави

—:—

ВАРШАВА 3. августа.

Југословенски официри на челу са генералом г. Белићем примљени су данас по подне у 6 часова од стране председника републике г. Мишоцког. У разговору са њим остали су пола часа. Председник републике г. Мишоцки био је врло задовољан што је имао прилику да поздрави официре Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

ВАРШАВА 3. августа.

Јуче после подне стигли су на излет у Познањ југословенски новинари из Београда, Загреба и Љубљане. На челу представника југословенске штампе налази се шеф одсека Централног Пресбироа Председништва Министарског Савета г. Радовановић. У друштву југословенских новинара налази се и аташе за штампу пољског посланства у Београду г. Глиника. Излетници су врло свечано дочекани и поздрављени на станици од стране новинарског удружења и саветника пољског министарства иностраних послова г. Вишинског и г. Косова. Председник пољског новинарског удружења г. Јарошевски поздравио је добродошлицом новинаре, а на његов говор одговорио је љубљански новинар г. Фабијанчић.

За време банкета који је приредило пољско новинарско удружење, одржао је говор г. Михајловић. На његов говор одговорио је и то на српском језику г. Кроликовски. Излетници ће остати у Познању до недеље увече.

ВАРШАВА, 3. августа.

Јуче је овде стигла југословенска војна делегација са генералима г. г. Тасићем и Белићем на челу. На станици су поздрављени од стране југословенског посланика г. Лазаревића, и цело кулпеог особља посланства. Од стране пољске владе присуствовао је дочеку г. Васићевски, представник генералштаба. Сем њега били су и многи представници војних власти. При доласку воза музика је свирала југословенску и пољску народну химну. За време дочека аероплани су летели изнад станице која је искићена заставама.

Земаљски конгрес Удружења Резервних Официра и Ратника

— На конгресу ће бити делегати из свих подобора и представници „Фидака" неколико земаља.

—:—

Земаљски конгрес Удружења Резервних Официра и Ратника одржаће се 30 и 31. августа и 1. септембра у Београду. На конгрес ће доћи делегати из целе земље. Учествоваће као гости делегације добровољаца, сокола и скаута.

Сви ће делегати присуствовати отварању конгреса „Фидака" и освећењу камена темељца ратничког дома „Краља Александра". Сви ће делегати учествовати у свечаној поворци тога дана.

За овај конгрес влада врло велико интересовање. У толико пре, што ће на конгресу узети учешћа француски солунци и чланови „Фидака". Америке, Енглеске, Француске, Белгије, Чехословачке, Румуније и Португалије.

Удружење данас шаље опширне расписе свима својим пододборима поводом овог конгреса.

БЕРЗЕ

—:—

Београд, 3.

На данашњем берзанском састанку није било већих промена. Код ратне штете тенденција лабавија. Термини су били без посла.

ДЕВИЗЕ: Лондон 276.81—276.01; Париз 224.21—222.21; Њујорк 56.95—56.75; Женева 1097.40—1094.40; Милано — Трст 298.81—296.81; Праг 169.03—168.23; Берлин 13.5875—13.5575; Беч 8.0402—8.0102; Будимпешта 9.9547—9.9247; Брисел 7.935—7.905.

ДРЖАВНИ ПАПИРИ: Код ратне штете рађено 200 комада по 404; од термина рађено за ултимо август понуда 407.50 тражња 406.50; за ултимо децембар 420.50—420; инвестиционим 7% зајам 87.50—87; 4% зајам 52—51.

ЛОЗОВИ: дувански понуда 32; лутријски понуда 85; Црвеног Крста понуда 41.

АКЦИЈЕ: Народна Банка тражња 8210; Извозна Банка понуда 880; Бродарско Друштво тражња 570; Земаљска Банка понуда 22.

ПРОДУКТИ — Пшенице: стара — Сава шлеп 78—79, 3—4% промпт паритет Шабац 230—225; Дунав шлеп 79,80, 2% 230—225; Вршац 79—80, 2% 227.50—22250; уска пруга 79—80, 3—4% 2225—220; Бачке станице 78—80, 2% 227.50—222.50; Пожаревац — Смедерево 79.80, 3—4% 225—215; нова: Бегеј 77-78, 2% за август 232.50—226; Тиса 77-78, 2% за август 232 50'—226; Дунав 77—78, 2% 232.50—227.50; Сава 76, 4% 222.50—217.50; Главна пруга 76, 4% 210—200; Вршац 77-78, 2% 220—215.

КУКУРУЗ: Промпт паритет Вршац 220—215; Бачка, Срем промпт 215—210; бели Бачка 212.50—207.50;

ОВАС; Српски шлеп Београд 210—200; главна пруга 209—190; вагон Београд 210—200; вагон уска пруга 210—190.

ЈЕЧАМ — Нови: Главна пруга узане 170—155; шлеп Смедерево 180—165; Банатске станице 170—160.

НОВОСАДСКА ПРОДУКТНА БЕРЗА

НОВИ САД, 3. — (А. Б. Изв. „Правди".) —

ПШЕНИЦА нова: 77—8 212.50—15, даља Тиса 77—8 225—27.50, банатска 77—8 212.50—15, сремска 77—8 212.50—15.

ЈЕЧАМ нови: бачки 63.4 160—5.

ЗОБ НОВА: бачка 185—90, сремска 185—90, банатска 180—5.

КУКУРУЗ: Бачки и сремски 205—210; банатски 202.50—207.50.

БРАШНО: ООг Ог бачко 317.50— 327.50; бр. 2. 227—307.50; 5. 277.50—87.50; 6. 260—70; 7. 230—40; 8. 146—50.

ТЕДЕНЦИЈА: непромењена.

ПРОМЕТ: 63½ вагони пшенице, 9½ вагони јечма, 2 вагона зоби, 25 вагона кукуруза, 12 вагона брашна, свега 112 вагона.

Железничка катастрофа

—:—

ПАРИЗ, 3. августа. — Авас јавља да је код варошн Горакпур, у Бенгалу, извршено злонамерно кварење железничке пруге, уклањањем неколико шина. Воз који је наилазио искочио је из шина. Једно лице погинуло је, а 7 је рањено, од којих су 3 теже.

Џепароши краду једном адвокату 10.500 динара на сред корзоа

У току последњих неколико дана на корзоу у Кнез Михаиловој улици, изгледа да се појавило неколико нештих и смелих џепароша, који свакодневно изврше по неку већу крађу. Тако су синоћ изузкли из џепа г. Милана Магарашевића адвоката из Штипа, новчаник са 10.500 динара.

Г. Магарашевић је осетио кад му је непознати човек изузкао новчаник и одмах се окренуо, ухвативши лопова за руку. Лопов је брзо додао новац једном другом лицу, које се великом брзином изгубило.

Г. Магарашевић је ухваћеног џепароша предао једном жандарму, који га је одвео у Управу Града. Он је изјавио да се зове Михајло Радишић, признао је крађу, али је додао, да је украдени новац одмах дао једном свом другу, који се налазно са њим.

Полиција је повела енергичну истрагу за одбеглим џепарошем.

АУТО ПРЕГАЗИО ШЕГРТА

Јуче по подне, у непосредној близини водоскока на Теразијама, ауто број 1165, одбацио је врло јако Аранђела Вељковића шегрта старог 11 година, па му је том приликом нанео теже контузије по глави.

Повређени шегрт је пренет у болницу, а саобраћајно одељење је повело истрагу.

АУТО ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ ПРЕГАЗИО ЈЕДНУ КРОЈАЧИЦУ

Ауто број 1795, својина председника београдске општине, којим је управљао Велимир Милојковић шофер, прегазио је јуче по подне Илинку Марковић, кројачицу, стару 18 година.

Марковићева је прелазила преко улице, а у исто доба наилазио је ауто, дајући сигнал. Илинка тај сигнал није чула. Шофер је покушао да заустави кола, али услед мале раздаљине није успео, већ је налетео на Илинку. Девојка је врло тешко контузована по грудном košu. Превела је у болницу, где јој је указана лекарска помоћ.

ДАВЉЕЊЕ ЈЕДНОГ РАДНИКА У САВИ

Целог јучерашњег дана, услед велике врућине, плаже су биле препуне купача. После 6 часова на купање је дошао и велики број радника, који су тада оставили свој посао. Једна група од њих 20, купала се код Краљевог штека. Готово сви су били добри пливачи, изузев њих неколико, међу којима и Стојан Стојановић радник стар 23 године. Али и поред тога, он је био доста слободан. Скочио је у воду за осталим друговима и више се није појављивао. Други радници нису ни приметили његов нестанак, све до поласка кући.

Видећи да га нигде нема, слутили су да се удавио. Сишли су полова у воду и почели тражити његов леш, али њега нигде није било.

Резерва Б. С. К-а у Пожаревцу

— Службена вест —

—:—

Позивају се да се јаве г. Спири Гроздановићу, воћи пута, у пет и по часова изјутра на железничкој станици следећи играчи: Матић, Јоковић, Станишић, Марковић, Матић другог, Дукић, Зловковић, Марковић, Н. Марјановић, Момировић, Ј. Јанковић и Коста Поповић.

Путује се у Пожаревац.

Гимназисти — лопови

— Два приватна ученика гимназије извршили су две дрске крађе. —

—:—

Александар Стајић, приватни ученик седмог разреда гимназије, прекјуче је отворио касу свог стан г. Јована Бабића, банкарског чиновника и том приликом покрао разних ствари у вредности 820 динара.

Полиција је успела да ухвати овог крадљивца, одмах га притворила и против њега повела истрагу.

Код г. Срећка Вучићевића поштанског чиновника са станом у Краља Милана улици бр. 3 већ дуже времена станује Драгољуб Марчковић, ученик гимназије. Он је последњих неколико месеци посећивао једну приватну гимназију спремајући се за испите.

Јуче, када је остао сам у кући, он је украо г. Вучићевићу 1200 динара у готовом новцу и затим побегао. Полиција је издала потерницу за одбеглим учеником — лоповом.

Два гажења у Земуну

— Жртве су један шегрт и један бугарски избеглица. —

—:—

Ауто бр. 517, којим је управљао Славко Мајер, прегазно је јуче Николу Колића шегрта коме је том приликом нанео врло тешке повреде. Повређени је пренет у земунску болницу, а полиција је повела истрагу.

Један воћни моторцикл прегазно је јуче по подне богарског избеглицу Борђа Рашкова и том приликом је теже контузован.

Меч Мандел-Канзонери

ПАРИЗ, 3. августа. — Јављају из Чикага да је тамо одржана боксерска борба за титулу првака света лаке категорије између боксера Сама Мандела и Канзонерија. Победио је у 10. руиди Мандел.

Какво ће бити време

—:—

НОВИ САД, 3. — (А. Б. изв. „Правди"). — **Прогноза за све крајеве сем Приморја:** већим делом ведро, са повременим облацима и умереним ветром северног квадранта. Местимично биће слабе кише. Температура се неће знатно изменити.

Приморје: делимично облачно са умереном буром.

Београд — Нови Сад: већим делом ведро са повременим облацима и умереним ветром из северног квадранта. Температура ће се кретати између 13 и 27 степени. Сунце излази у 4.26, а залази у 19.01 часова.

Г. Алтмајер у Београду

Г. Јаков Алтмајер долази у среду у Београд као стални дописник немачке социјалистичке штампе. Г. Алтмајер налази се моментано на Бледу као гост г. Кестера, немачког посланика на нашем Двору.

БЕЛЕШКЕ

—:—

ПРОГРАМ ВЕЛИКОГ „МЕРКУРОВОГ" ИЗЛЕТА У НОВИ САД. — Полазак у недељу 11. о. м. у 4½ сата у јутро, лађом „Александер". Разгледање Новог Сада и Петроварадинске тврђаве, купање и сунчање на „штранду". Кратки излети у групама у Фрушку Гору и Каменицу. Долазак у Београд око 12 сати на вечер. На лађи музика и добар бифе. Вожња по особи тамо и натраг Дин. 60. — Пријаве чланова и других излетника у секретаријату „Меркура" Поенкареова 10-1. закључно до среде 7. о. м. 18384

СИНОВИ И КЋЕРИ под. Светозара Ђ. Вучковића, б. инспектора минист. грађевина са својим уљаком др. Јованом Максимовићем извештавају своје сроднике и пријатеље да је њихова добра мати односно сестра Катарина умрла з-њег ов. мес. у 2 сата изјутра. Опело и погреб у цркви Светог Николе на Новом Гробљу 4-ог ов. мес. у 5 сати по подне. 18399

ДОБРОТВОРИ ДОМА ЗА ДОЖИВОТНИ СМЕШТАЈ СЛЕПИХ. — Г-ђа Анка Стојиловић, из Београда, поклонила је Дому „Краља Александра Првог" у Земуну 1000, динара у сврху зидања Дома за доживотни смештај слепих и тиме уписала за добротворе ове хумане установе своје поч. кћери: Василију Елезовић и Лепосаву Стаменковић. У сврху зидања поменутог дома поклонио је 500. — динара г. Лаза Путниковић, трговац и Земуна и уписао за добротвора слепих свог пријатеља поч. Алексу Ј. Јовановића, бив. инспектора Народне Банке С. Х. С. Поред наведених за напред означени циљ односно за зидање Дома поклонили су приложи и они: 500.— динара Општинско Поглаварство из Илока; 128.— динара Општинско Поглаварство Куштиљ; 100.— динара Општинско Поглаварство Свилај; по 50.— динара: Општина из Билеће, преко среског поглавара, и Општинско Поглаварство Војводине. Приложе ницима, Управа Дома и слепих најсрдачније захваљују, а поч. добротворима желе рајско насеље. 18401

ПРИЛОЖНИЦИ ЗА СПОМЕНИК БРАНИОЦИМА БЕОГРАДА. — За израду бетонске конструкције на споменику браниоцима Београда приложили су:

Рашка и Бечиначка фабрика цемента по вагон цемента. Господа: Драгомир Здравковић и Аврам Филиповић потребну количину гвожђа; Прометна Банка и Чеда Павловић драену грађу; и Б. И. Б. А. Д. 30 к. м. шљунка. Удружење Резервних Официра и Ратника захваљује приложницима, што су са овим прилогом омогућили довршење костурнице. 18389

БЕОГРАДСКА ОПЕРЕТА. — Данас реприза најпопуларније француске оперете **„Фи-Фи"**. Шлагер ове сезоне. „Само за одрасле". 18400

РЕПЕРТОАР БЕОГРАДСКЕ ОПЕРЕТЕ ЗА ОВУ НЕДЕЉУ

Понедељак 5. августа „Лутка", г-ђа Соња Драусаљ као гост.
Уторак 6. о. м. „Зенобона"
Среда 7. о. м. „Фи-Фи„
Четвртак 8. о. м. „Барон Трењк" г. Ђ. Трбуховић
Петак 9. о. м. „Фи-Фи"
Субота 10. о. м. „Зенобона"
Недеља 11. о. м. „Александра" 1840

Само још данас.
Биоскоп „ЛУКСОР"
САЛА И БАШТА — ТЕРАСА
ТОБОГАН
(RUTSCHBAHN)
филм ванредне узбудљиве драме и љубавне радње са сензационалним варијетским тачкама у берлинском Винтергартеву. У гл. уд.
Хајнрих Георг, Лоис Лерх, Фе Малте. 18405
Режија: Р. Алберг режисер „КМЕТОВА"
Следећи програм само 2 дана.
ИГРА У СРЕЋУ — Чарлс Рој и Еленор Бирдман

„НАРКИПО"
Само још ДАНАС дупли програм
1) ГЕНЕРАЛ ДОН МАНУЕЛО
У гл. улози:
Џилберт Роланд и Мери Астор
2) 18409
ПРЕМИЈЕРА:
ТИХА УЛИЦА
У гл. улози:
Марион Девис и Конрад Нагел
Следећи дупли програм
1.) Под јармом Страсти
Грета Гарбо и Џон Џилберт
2.) Последњи Ударац
Фред Томсон

ДАМЕН ФРИЗЕР „ЦРНОГОРАЦ" налази се у Макензијевој 38 пређе дрогерија „Свињац" више кварта врачарског. 18400

Магацин под закуп
У вароши Аранђеловцу улица Кнеза Милоша бр. 30 близу пијаце, даћем под закуп нов магацин са два спрата 15 и 5 метара.
За услове обратити се сопственику Милану Јовановићу, 18391 механџији

НАБАВКА ФОРМУЛАРА
Министарство Социјалне Политике и Народног Здравља набавиће путем писмених понуда (са таксом од 20 дин.) до 232.000 комада формулара у шест врста.
Испоруке је хитна, те се познавају штампарска предузећа своје понуде упуте Министарству Социјалне Политике и Народног Здравља, најдаље до среде по подне 7. августа ове године.
Исте предати Економном Одсеку где се и услови могу видети.
Ст. Бр. 61.430. 18402

ГДЕ СУ НАЈМОДЕРНИЈЕ ЧАРАПЕ?

Познато је код фирме: **„СУРУТКА“**, у Београду, Краљ Милана број 71 која је добила као и увек **најновије:** Дамске **Нец-чарапе** у концу и свилн за лето носе рекорд угодности и моде. Осим тога ова трговина има као и увек највећи, најбољи и најјефтинији избор женских и мушких као и дечијих **чарапа** свију врста. Све потребе за купање: капе, костиме, ципеле и чупави штоф за мантлове. ЦЕНЕ СОЛИДНЕ. 18378

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

ГИМНАЗИЈА ПРОФЕСОРА ЈОВАНОВИЋА, Мишарска 8, Цветни Трг, спрема ученике-це пале из једног, два предмета; понавља за цео разред. Хонорар 200 дин. По жељи спрема са гаранцијом. Упис, преузимања целога дана.

Апсолвент математике, спрема гимназисте из математике и физике са гаранцијом. Јавити се Разовићу, Иванковачка 6.

СЛУЖБА

MADCHEN FÜR ALLES die kochen kann und deutsch spricht sucht junges Ehepaar ohne Kinder. Vorzustellen Sonntag von 9-12 Uhr Cubrina 8/II rechts. 18382

ТРАЖЕ СЕ вешти аквизитори за скупљање огласа. Обратити се администрацији „Правде“. 18136

СТАНОВИ

Соба празна без намештаја сува светла електрично осветљење засебан улаз приземље у дворишту издаје се одмах у улици Краља Милана 107.

ЛОКАЛИ

ПРЕДАЈЕ СЕ најмодернија хлебарско пекарска радња добро разрађена на живом месту услови повољни обратити се Драгославу М. Стаматовићу Дринчићева 29 18397

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

ГОСПОДО! Само код нас можете се снабдети јефтиним и трајним шеширима: Домаће индустрије ВЛАДЕ КОВАЧЕВИЋА, Теразије 31 (до „Шишка“). 18390

ОКАСИОН ЗА 3700 ДИН.

Купатило комплет са бакарном фуруном тешке славине са тушом никловане
Када ливена или челична бела емалирана са дуплим ентилима никлованим
Клозет панама са ливеним резерваром оловним цевима горњом даском гумама никлованим шрафовима
Умиваоник порцулански са никлованим сифоном вентилом славином са тушем и емаљираним конзолама 18071

Све горе поменуто

за 3.700 ДИНАРА

Ко горње ствари купи добија леп поклон за купатило:
Тепих гумени испред каде или чесмену шољу за кујну.

НАНКА и ВУКОВИЋ
БЕОГРАД
Влајковићева 4 Изложба Теразије 30

ТРАЖИМ да купим на лагер бодљикаве жице немора да буде нова до пет стотина кила а исто продајем једну Сингерову мушку машину упитати бифе Драгољуб Новаковић Каменичка 2 18398

КУЋА НА ПРОДАЈУ у Дурмиторској ул. бр. 8, има 2 собе, 2 кујне и подрум, укупна површина земљишта 516,84 мет. За цену и услове обратити се Жики Миловановићу, Васина ул. бр. 13. Посредници искључени или Данилу Романовићу. 18396

ПАЖЊА ЛОВЦИМА. Пошто је наступила сезона лова препоручује се ловцима: **„Nitrol“** као најбоље, најсигурније и најевтиније средство за чишћење и подмазивање ловачких пушака. Главни Депо: Дрогерија „ЗДРАВЉЕ“, Макензијева 69. Цена 10 дин. Шаље и на доплату. 18371

ПАЖЊА све сорте ташна у лепом избору и куфера продаје најјефтиније радња Павла Станића Макензијева 23 уз „Славију“. 18386

НА ПРОДАЈУ (3) три теретна Аутомобила потпуно исправна за сваки саобраћај. Носивости су по пет тона подесни су такође за превоз дрва. У споразуму дао би за замену у дрва. Дрвара Николе Мијатовића, Молерова 34. Тел. бр. 41-86. 18363

Оглас

Млад човек говори перфектно француски, вичан електротехничким радовима и радио-апаратима тражи ма какву службу у предузећу или бољој фамилији, било за портира, момка и т. д. плата која се одреди. **Само стан и храну.** Писати администрацији „Правде“ под „Електро-тех.“ 18360

РАМОВА ЗА СЛИКЕ
НАЈЛЕПШИХ и НАЈЈЕФТИНИЈИХ код
ИСАКА НАХМИЈАСА
БЕОГРАД, КЊ. ЉУБИЦЕ 22.
18302

ВЛАГУ ПО СТАНОВИМА
и продирање воде у подрумима одстрањује најуспешније по најновијој стручној методи и пракси са опробаним немачким специјалним средствима „ЈУГОАСФАЛТ“ Београд Јовановa улица бр. 19. Телефон бр. 51-74. 18345

У палати Балкан

Скадарска ул. 41, издају се одмах два већа и један мањи стан.

За услове обратити се Извршној Дирекцији Државне Хипотекарне Банке. 18356

ЂАЧКИ ДОМ
СТЕФАНЕУМ
У СОМБОРУ

Најмодерније уређен завод за ђаке свих школа у Сомбору — основне, грађанске, гимназије, учитељске школе и трговачке академије — без разлике вере и народности.

Упис и пријем ђака преко целе школске године.

Илустроване проспекте шаље на захтев бесплатно.

УПРАВА.
18379

КОНКУРС

На основу чл. 53. Уредбе о унутрашњем устројству и пословању Области Самоуправе Београдске Области и чл. 6. ал. 2 Уредбе о раду Комесара Обласних Самоуправа Комесар Области Самоуправе Београдске Области расписује

СТЕЧАЈ

За шефа Области Финанскје Управе, за које се место тражи свршен факултет или виша стручна школа која одговара факултету са прописним завршним испитом.

Према чл. 32. Уредбе, ко жели ступити у обласну самоуправну службу треба да напише молбу и у њој да означи: Име и презиме; место, дан, месец и годину рођења, држављанство, досадање занимање, школску спрему коју има, језике које говори и пише, брачно стање, број деце и године њиховог рођења.

Уз молбу има да приложи: уверење, крштеницу или извод из матице о дану рођења, о законитој брачној вези, о годинама деце, школске сведоџбе, уверење надлежне власти о држављанству, досадањем занимању и владању, лскарско уверење о здрављу, уверење надлежне власти о регулисању војне обавезе.

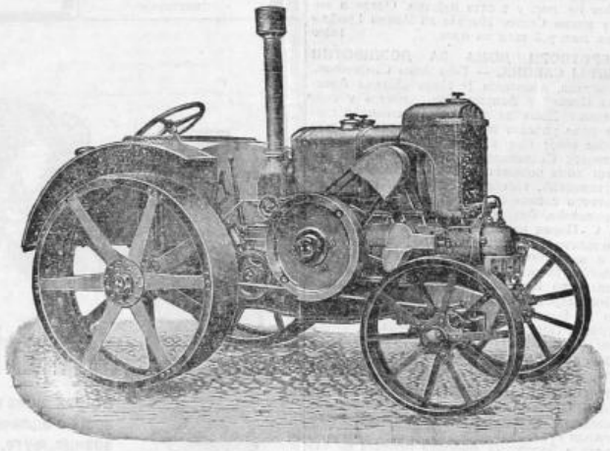
Порел плате и припадлежности по Уредби ове Области Самоуправе, шеф ће имати и специјални активитетни додатак. Положај је предвиђен у V. групи I категорије.

Писмено таксиране молбе треба подвести са документима Обласној Самоуправи Београдске Области, Франкопанова бр. 9. закључно до 14 августа 1929. г. 18395

Из канцеларије Области Самоуправе Београдске Области бр 13527 1929 г. од 29. Јула 1929 г. Београд.

„СЛАВОНИЈА“ Д. Д. Д. ЗА ИНДУСТРИЈУ ДРВА
ЗАГРЕБ
Пилана Брод н/С. Пилана Драганић.
СТОВАРИШТЕ
ПАРКЕТА, ФУРНИРА и унакрст лепљених **ПЛОЧА** (Sperrplatten)
БЕОГРАД, Карађорђева ул. 101.
Телефон 20-67. 18375

НАЈБОЉИ,
у погону најјефтинији, најиздржљивији, најједноставнији у руковању, најмање резервних делова треба

H-S-C-S трактор на сирово уље

ТРАЖИТЕ ПОНУДЕ! **ТРАЖИТЕ ПОНУДЕ!**

АУШ и ДРУГОВИ К. Д.

Hofherr-Schrantz-Clayton-Shuttleworth

НОВИСАД ЗАГРЕБ **БЕОГРАД СОМБОР СКОПЉЕ** **ОСИЈЕК ВЕЛ. БЕЧКЕРЕК**

18388

ИЗДАВАЧ И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА 1. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА“, ДЕЧАНСКА 10

Народна библиотека „Сви само народови“ Београд

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 208 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.220 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД ПОНЕДЕЉАК, 5. АВГУСТА 1929. ГОД. | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 16-02. | ГОДИНА XXV

БУГАРИ

Бугари хоће директне преговоре. У томе им је одговор на нашу другу ноту, други по реду њихов одговор. Ми наравно исто тако желимо директне преговоре и пре смо их пожелели него Софија и, извесно, са пуном добром вољом и без задњих намера. Како данашњи извештаји из Софије јављају, г. Буров се вратио од Краља Бориса и сада се налази пред предајом одговора на нашу другу ноту, одговори којим бугарска влада прихвата разговоре са Београдом.

Само и још једном, ваља нагласити да влада Бугарске треба већ једном да еволуира у свом схватању односа према нама у смислу прихватања нашега пријатељства које смо увек стварали према њој. Ваља већ једном за и г. Љапчев и г. Буров више да су са својом политиком дошли у „Јор сокак" и да је потребно да пођу политику солидарности народа на нашем полуострву. За цео свет ово је све јасно, за г г. Љапчева и Бурова такође треба да буде јасно...

Шта мора бити?

Манифестације непријатељства и испади мржње према нама од стране њихових организација и њихове владе су у ствари агонични трзаји истих од инсгинктивне навале виших сила које вуку бугарски народ својој природној југословенској целини.

Г. Љапчев

Дедуктивни пут у науци и филозофији даје, извесно, добрих резултата. Али исти следован без резерви и до крајности води такође грешкама. Јер дедуктивно испеданье закључака једног из другог има своју природну границу коју ја називам тачком исцрпљености. Иза ове, дедукција прелази у фантазију и сама тим условљава погрешке.

Ово је случај Карлом Марксом у његовим крајњим резултатима политичко-економских учења. Али, велики мислилац и аналитичар, он је, успут, дао ствари од неоспорне истине. Ово је без могућег оспоравања што се тиче многих политичко-економских принципа. Најинтересантнији пример овога је, за нас, ствар ање Југославије.

Маркс је, пре 76 година, прорекао Југославију до детаља њене формације. У овоме фазе само Бугари које он није могао замислити ван динамичког центра Југословена: Србије. Али и овај ће се детаљ остварити јер, по закону центрипеталне оријентације народа ка својим великим национално-економским средиштима, Бугари ће — ослобођени једног дана од својих штетних политичких елемената — ући у састав своје органске целине: у Југославију.

У „Њујоршкој Трибуни" од 21 априла 1853 године Маркс је писао од речи до речи ово: „Право, непобитан је факат за полуострво, које се само назива европском Турском, оста је у наслеђе југословенској раси. Од двадесет милиона становника седам припада њој. Има већ 1200 година како она држи његово земљиште у својим рукама. Ако остављамо на страну једно мањинско становништво које је, иако словенског порекла, усвојило грчки језик, онда ће такмици Југословенима остати турски и арнаутски варвари који су се одавно показали неспособни сваког напретка. Ма супрот њима Југословени, који сачињавају јездро полуострва, једини су носиоци цивилизације. Они додуше још нису конституисали ниједну нацију, али у Србији они већ представљају снажно и сразмерно организовано језгро једне нације. Срби имају своју историју, своју литературу. За своју унутрашњу независност они имају да захвале једној јединственој храброј борби против непријатеља који је бројно много надмоћнији од њих. Они су за последњих двадесет година учинили велике културне напретке и хришћани у Тракији, Македонији, Бугарској и Босни сматрају их као центар око кога ће се сви окупити у будућим борбама за независност..."

У истини Маркс је још онда видео ствар такву каква се и одиграла: Југословени су, мада без Бугара, акомпониран факат. Али, независни политички, они то нису и економски. — И неће то бити све док целокупно јужно словенство, са Бугарима као Словенима, разуме се, не буде груписано у једну политичку целину — Југославију — и не постане апсолутни **транзитни** господар у трговини између Европе и Истока. Наменьени за ту сврху самим географским положајем, услужени развијеним обалама три мора Југословени су упућени на трговачки и привредно-индустријски развитак првог реда.

Економско морање не признаје никакву сентименталност овога света. Пред њим се не може испречити — а да не буде прегажена — никаква вештачка ни локална идеалогија. Бугари су природно нагнути динамичком југословенском центру као што су извори Дунава и Саве природно нагнути Црноме Мору и никаква вештачка сила не може се одупрети овој физичкој појави. Ја сам разговарао о томе са многим школованим Бугарима у Паризу и увек смо били сагласни да ће бугарски народ, једнога дана, гурнути преко главе својих политичких штеточина у састав своје једнородне средине, Југославије.

Јер немогуће је пресећи вене и тиме спречити крв једног периферијског органа да се улива у срце, нити везати артерије истог и тиме онемогућити срце да му одржава живот залевајући га својим виталним соком, а да обадвоје — и срце и орган —не пате, и нарочито овај други. — Немогуће је, према томе, границом исећи економске судове Бугарске и тиме је лишити, као периферијски орган, југословенског економског и динамичког крвотока а да она не оболи и распадне се у трулењу. Јер у ствари Бугари су само један део великог југословенског организма и они морају — природа је таква — дићи границу која их раздваја од југословенског организма.

Сви су закони управљени на југословенску оријентацију Бугара. Сви закони биологије, економије и динамике. Једино политичка извештаченост и питање бугарске династије одржавају међуграничини јаз. Али бугарска династија није бугарска по крви, по телу. Она је ту ња, наметнута. Исто тако бугарске политичке котерије, тражећи спаса бугарском народном животу у комбинацијама са удаљеним страним силама, су у ствари немоћни лекари који, пред очигледном смрти, убризгавају вештачку крв (серум) и тиме продужују живот органу осуђеном на смрт услед свога сепаратизма (одвојености од главног тела).

Ми то знамо и у улози југословенског стожера не можемо, упркос свим махинацијама бугарских незрелих владајућих политикаша, од странити и одгурнути од нас бугарски земљоделски народ. Ми знамо да ће он једног дана прећи преко сирских ребара својих политичких махера и ући се у југословенску целину. И у истини једина препрека срећи бугарског народа су ти исти политички махери који шуњају данас са нашим издајицама а који су, 1915. године, напавши Србију, издали југословенство и свој рођени народ.

Ми знамо да данас кад је економска унија Европе животно питање њено, и све акутније, данас кад распарчани економски делови јуре стрмоглавце својим природним целинама, данас кад Аустрија стрми свом снагом кроз „аншлус" ка германској целини — ми знамо да је апсолутна и природна немогућност свакој комбинацији Бугара са Италијом против Југославије. То је очигледан апсурд бугарских политичких котерија у агонији, које ће бугарски народ пре газити, прекуструа ако не сутра, вучен центрипеталном силом економског морања, динамиком југословенског националног генија и гуран гвозденом руком самоодржања: у велику југословенску заједницу.

Др. Д. Смиљанић

Како су г.г. Буров и Беркес разговарали

„Правда" је јуче, укратко, објавила изјаве бугарског министра спољних послова г. Бурова које је дао познатом бугарофилу немачком новинару г. Беркесу. Због тога што је разговор овог немачког новинара са г. Буровом веома карактеристичан и интересантан ми га данас у целини доносимо.

Г. Беркес је овако приказао свој разговор са г. Буровом у Паризу, и ако иначе живи стално у Софији:

„У скоро отвореном „хотелу де Пари", близу цркве Мадлене, где одседа Ерио, кад из Лиона дође на парламентарне сесије, у томе хотелу, који је због тишине у околини, омиљен код страних државника, једног спарног летњег дана одсео је незапажено један дежмекаст господин средњих година са пуним образима, и нешто инганском физиономијом. На први мах чини утисак једног академски образованог рентијера из неке од нових држава. У књигу за странце уписао се као Атанас Буров, краљевско бугарски министар спољних послова. Али у дискретним париским хотелима портирова књига је обично тајна за уреднике и репортере. Само сам ја сасвим случајно познао овог великог балканског министра када је у хотелском холу седео у наслоњачи. Када сам га одозбо са „екселенц" није се баш много обрадовао. Замерио ми је, што га упитах одкуд у Паризу на овим страшним врућинама. „И мени стри су ваљда људи", рече мало љутито, „и њима треба одмора. Ја сам свој одмор провео Вишу, добро ми је чинила та једнственa бања. Сад се враћам у Софију па се уз пут задржах у Паризу". — „Екселенција ће, ваљда, учинити посету на Орсејском Кеју?" — „Да, рече он после краћег ћутања," био сам данас код Бријана и код Бертлоа. Примљен сам веома љубазно. Усмени разговори често су врло корисни, зар не? Да ли смо говорили о актуелним бугарским проблемима. А, има ли тих проблема? Бугарска је једна мирољубива земља, живи са свима суседима на доброј ноги Зар мој одмор у иностранству не потврђује да је наша спољна политика задовољавајућа...?"

„Наш најпроблематичнији сусед" наставио је г. Буров: „наравно да је Југославија (то већ није никаква тајна). Нејски Уговор дао је Бугарској тако неправедне границе да су спорови неизбежни. А моје главни принцип јесте због жење и пријатељски односи са Југославијом. Неко време је изгледало, као да је све у реду, нарочито одмах после договора у Пироту. Али тај уговор Југославија неће да потпише. Најважнији предуслов за измирење народа на Балкану било би разоружање духова. У минулој ратној епохи међу балканцима се нагомилала огромна доза мржње, и једно скоро фанатично неповерење, па ће требати још доста времена и пуно добре воље да се стекне међусобно поверење".

„Зар нема опасности да ће те сталне чарке на граници једног дана довести до рата?" упитах.

„Држим да је то искључено" одговори министар. „Сви народи су за мир а на целом свету нема краја коме је потрабиљи сталан мир него што је то Балкан. Сваки онај балкански политичар који не би уложио све да се избегне ратна опасност ма и по цену жртава, био би прави злочинац. Сама помисао на нов балкански рат језива је. Нама треба мира и споразума"

„Дакле, балкански савез..." приметих ја.

„То је, драги мој, један сан. Балкан није насељен једним већ разним народима, чија је прошлост, карактер и обичаји толико различни да идеја о савезу може бити само леп сан, али никада реална политика".

„А, како стоји с оним другим савезом", упитах, „о коме се не престаје говорити као о делу Мусолинијеву: Бугарска, Грчка, Мађарска?"

„Позната ми је" рече с горчином Буров, „та бајка о заокругљењу Југославије. Једна измишљотина, али врло штетна, ни реч о томе није истинита. Никад о овоме нисмо говорили ни са Мађарском ни са Италијом. Мусолини је и сувише велики државник да би му могла доћи на памет таква једна пакост".

„Али ви имате још једног незгодног суседа, о коме не рекосте ништа, екселенцијо, Совјетску Русију".

„Треба увек повући јаку линију између Русије и данашње совјетске владе. Бранити се свим могућим средствима од комунизма, национална је дужност. Могуће је да немо и ми кад год признати совјетски режим и отворити софијску капију совјетском посланику, али ми се чини да ћемо ми то учинити као последњи у Европи. Руски народ напротив био је увек наш пријатељ. Још више: био нам је старији брат, заштитник према иностранству, а благ судија наших дела...."

„Што се пак тиче бугарске спољне политике као целине, наглашавам нарочито да се њоме не диригује ни из једне стране престонице. Ми смо независна, слободна нација, која својом суд бом сама управља. Што се тиче амнестије којом су помиловани бивши државници не верујем да ће се њоме користити изнемогли старац осамдесетогодишњи Радославов. Он и његови другови могли су грешити — и грешили су сигурно политички — али Радославељева личност и карактер ван сваке су сумње".

ГРЧКА ШТАМПА

АТИНА, 4.

„Елефтерон Вима" донеси од свог дописника из Софије чланак о српско-убугарским односима и каже да никакво побољшање још није наступило у односима ових двеју држава.

Дописник излаже у главним потезима тезу наше државе као и супротну тезу Бугарске о регулисању пограничних питања. Нарочито истиче да Бугари сматрају амнестију Радославова као своју интерну ствар и каже да данас, десет година после потписа уговора о миру није реч више о осуди његовој, него на против о његовој амнестији. Дописник закључује да услед скорашњих изјава учињених од стране надлежних бугарских кругова има још мање изгледа, за пријатељско решавање проблема и поред интервенције учињене од стране Енглеске и Француске.

ДРУГИ БУГАРСКИ ОДГОВОР

СОФИЈА, 4.

У софијским политичким круговима држи се као сигурно да ће скоро доћи до директних преговора између Југославије и Бугарске. Г. Буров је за директне преговоре и на његов повра так из Варне, где је јуче био на реферисању код Краља Борисa, чекало се с интересовањем.

Како сазнајем, Краљ Борис сложио се и са другим одговором владе г. Љапчева. У њему се изјављава бугарска влада за директне преговоре, али с тим да Београд ратификује пиротске споразуме и да се, у току директних преговора, реше остала отворена питања, међу које долази и питање двовласника.

ОДАСВУД

—:—

Они, који више не летују.

Многи су се већ вратили у Београд са летовања. Како изгледа, „из бугетских разлога". Међутим, бугетски разлози нису баш увек у сагласности са степенима врућине. Кад је тридесет и три у хладу, бугет не би требао да буде охлађен. Али...

И августовски дани морају да се проведу у Београду. Летовање се завршило, а лето је тек почело.

Русија и Кина обнављају дипломатске односе

ТРУПЕ СЕ ПОВЛАЧЕ СА ГРАНИЦЕ

—:—

ПАРИЗ, 4. — Према последњим вестима из Москве, представници кинеских и руских влада у Харбину добили су наређење да учине све што је потребно да се што пре обнове дипломатске везе између Кине и Русије. У исто време воље власти — и руске и кинеске — издале су трупама у близини границе Манџурије да се одмах повуку у гарнизоне у унутрашњости земље. Железнички саобраћај ће бити такође кроз дан-два успостављен. Сматра се да је кинеско-руски конфликт тиме потпуно ликвидиран.

ВЕЛИКЕ ДЕМОНСТРАЦИЈЕ ПРОТИВ РАТА У СОВЈЕТСКОЈ РУСИЈИ

ЛОНДОН, 4. — Совјетски листови пишу да прослава 1. августа није успела у Совјетској Русији. Уместо комунистичких манифестација, дошло је у свима већим варошима Русије до великих демонстрација против рата. Полицијске власти биле су немоћне да растуре масу. Демонстранти су носили велике табле на којима су били исписане ове речи: Производимо што више пшенице! Подижемо привреду Русије! Доле с ратом! Смрт социјалистима, Макдоналду и Кинезима! Помажите акције за нови заајам комунистичке интернационале!

Демонстрације су се наставиле и другог августа.

Атентат у Остенди?

—:—

БРИСЕЛ, 4. августа. — Листови јављају да је у четвртак увече испаљен овише метака у близини краљевског летњиковца у Остенду, где се налази принц Шарл са принцезом Маријом.

Изгледа да је истрагом утврђено да се то неки официр вежбао у пуцању из револвера.

Прослава десетогодишњице Извозничког Удружења

У сали Београдске Трговачке Коморе, лепо украшеној националним грбовима г. Србије, националном тробојницом и монограмом краља г. Ујединитеља и министарства трговине и рада г. Радивоја Симоновића, обављена је јучерас пре подне свечана прослава десетогодишњице оснивања Удружења Извозника Краљевине Србије, Хрвата и Словенаца.

Свечаност је почела тачно у 10 часова пре подне.

Орден краљевине Ју. В. Краља, пуковника г. Сарића, начелника председника владе г. Живковића, државног саветника г. Радисава Дурића, министра трговине и рада г. Живојина Радивојевића, председника привременог удружења г. Драгише Матејића, министарског Народне Банке г. Андрије Радовића, дубровачу су присуствовали поред трговачких агената немачког посланства, најдирект посланства г. Сасаља, помоћника министра трговине и индустрије г. Штајнера, од представника Трговачке Коморе потпредседника г. Михаила Бурића, г. Косте Вукадиновића, секретар г. Светислав Марковић, у име Индустријске Коморе г. г. Васе Јовановића и Милана Вити, у име потребника Савеза Трговаца г. др. Арамбашића, начелника министарства

Приликом крштења трећег Краљевића, Њ. В. Краљ потписаће велики указ о амнестији грађанских и војних лица као и о одликовању грађана и државних чиновника

Пред преговорима о закључењу конкордата са Ватиканом

Сазнајемо да ће на дан крштења трећег Краљевића бити потписан указ о амнестији, како у министарству правде за грађанска лица, исто тако и у министарству војске за војна лица.

Укази о амнестији припремају се већ и у министарству правде и у министарству војске и морнарице.

Истовремено, поводом крштења трећег Краљевића министри ће поднети Њ. В. Краљу на потпис указе о одликовањима.

КРШТЕЊЕ ТРЕЋЕГ КРАЉЕВИЋА

БЛЕД, 4. — (Изв. „„Правди"). — Крштење трећег Краљевића обавиће се 11. или 15. овог месеца. Дан крштења још није дефинитивно утврђен и вероватно, да ће бити 15. овог месеца. Кума, енглеског краља, заступаће при крштењу енглески посланик у Београду.

Г. ДР. ДРИНКОВИЋ У СПЛИТУ

Министар социјалне политике и народног здравља г. др. Мате Дринковић отпутовао је јуче после подне за Сплит, где ће председавати анкети за исељеничко питање.

Г. др. Сршкић

ОКО КОНКОРДАТА

Међу многим отвореним питањима, која су чекала на своје решење, затекла је ова влада и питање конкордата између наше државе и Св. Столице. Пре пет година вођени су у Риму преговори за закључење конкордата, али резултат није постигнут, и ако није било крупнијих разилажења.

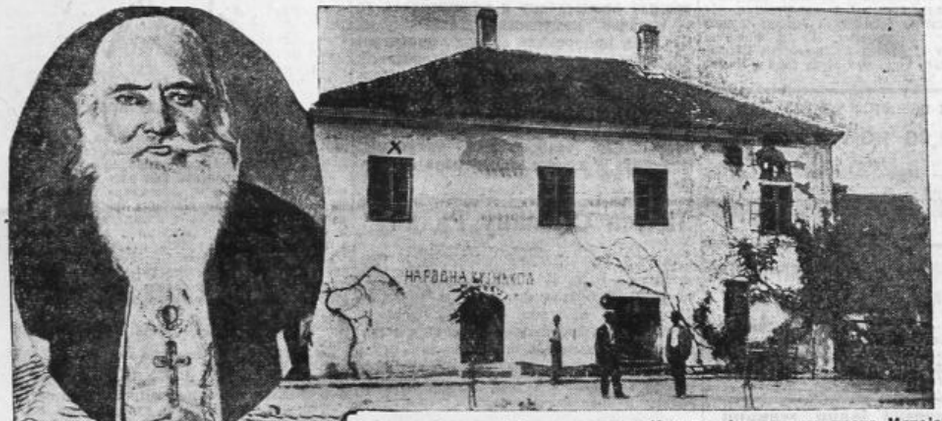
Како смо обавештени, сада је министар правде, г. др. Милан Сршкић, одлучио да се ствар конкордата поново покрене и једном приведе крају. Ово толико важно питање по односе између државе и католичке цркве биће претходно свестрано испитано и ради тога је позват из Загреба наш познати стручњак за црквено-политичка питања, бивши начелник министарства вера а сада професор и декан правничког факултета универзитета у Загребу, г. др. Михајло Лановић.

Г. др. Сршкић ће потом образовати комисију, која ће цео материјал средити и преговоре водити. Није још утврђено где ће се преговори водити, али по свима знацима судећи, то ће бити у Београду.

ТРАГОВИМА ПРОШЛОСТИ

Како је кнез Милош по други пут оженио проту Матеју Ненадовића

— У КУЋИ У КОЈОЈ ЈЕ ЖИВЕО ПРОТА, У КОЈУ ЈЕ ДОЛАЗИО КНЕЗ МИЛОШ, У КОЈОЈ СЕ РОДИО И УМРО КЊИЖЕВНИК ЉУБОМИР НЕНАДОВИЋ, ДАНАС ЈЕ ЈЕДНА АШЧИНИЦА. —

Десно: кућа, у којој су се родили Ненадовићи; у врху, прота Матеја Ненадовић; доле: Вајат у коме се родио чика Љуба Ненадовић и где је кнез Милош ноћи вао

Лепа је и чудна историја проте Матеје Ненадовића, свештеника, војника и државника, час моћног да је „с царевима говорио", час малог да се „у неокованим таљигама возио".

Прота Матеја Ненадовић се родио у ваљевском селу Бранковини. Његова баба, Манда, причала је да су пореклом из Босне, села Бирча. И овако је причала. Ишли су од Босне ка Ваљеву и недалеко пред Ваљевом на једном месту чули рику једног вола. По рикању вола су закључили да је земља плодна и ту се населили.

Прота је имао петоро браће: Николу, Петра, Глигорија, Димитрија и Симу, који је свршио војну академију и 1813. постао војводом.

Писању и читању прота се научио у некога попа Станоја још кад му је било шест година. Поп-Станоје је учио свог ђака из неког малог, старог московског буквара. Кад је научио слова, жене су завиделе његовој мајци на синовљевој учености, говорећи:

„Благо теби сестро кад имаш сина у кући тако ученог и паметног, да ти може и свеце казивати, да се у раду не огрешиш". На ове речи је мали ђачић растао од задовољства.

Кад му је поп-Станоје дао у науци све што је и сам знао, отац је послао ђачића у Купиново, неком Игњату Сабову, а одатле у Ашању, проти Лазару Георгијевићу, где је изучио „црквено појање" и „богословске науке".

Кад му је било шеснаест година, 1793., вратио се у Бранковину, где га је отац, такође свештеник, запопио и дао му нурију.

*

Прота Матеја Ненадовић као војник, истакнути вођа „депутат", јавља се тек од 1804. год., кад је с Врачара послат од народних вођа у Петроград да тамо поради за какву потпору. Кад је букнуо други устанак 1815. г., прота Матеја видно учествује у њему. Он је био први ратни саветник кнезу Милану и Карађорђу.

После једне успешне борбе са Турцима, кад их је прота истерао из Ваљева, кнез Милош дође проти и рече му: „Хвала ти на твојој помоћи и победи! Ето ти за награду земље и кућа у Ваљеву па узми колико ти је драго". И тако, по причању, прота Матеја пресели се у Ваљево и узме неко земљиште на пољани „Крушику" где су сада војне касарне, а, нешто доцније, сиђе у варош. И та кућа, која је негда била највећа и најугледнија у Ваљеву у коју је кнез Милош долазио, у којој су живели и умрли прота Матеја Ненадовић и сни му Љубомир, српски књижевник, сада је једна ашчиница.

*

Једнога дана у саму зору дошао је протиној кући у Бранковину кнез Милош. Цео дан се договарао са протом и те ноћи по својој жељи, преноћио у вајату заједно с протом. У јутру рано кнез се брзо спремио, док је прота стално нешто тражио по вајату.

— Ама шта ти ту непрестано цуњаш, рече кнез проти?

— Е, господару, одговори прота, „лако је теби, али како бих ја могао све сам".

— Море вињу ја шта тебн треба, рече кнез, те пошто и прота би готов, пођоше заједно за Крагујевац. Кад су стигли близу села Ранилови ћа, сретоше на путу једну младу жену, која је на обрамици носила лепо опрано рубље. Кнез заустави жену те је упита.

— Чија си ти? Жена на мах не познаде кнеза и не хтеде одговорити; али кад чу да је то кнез, она поче збуњено да се правда: „Опрости господару, нисам те одмах познала".

— Добро... добро, додаде, него рецидер чија си и како се зовеш?

— Ја сам жена покојног Сретена Милићевића, а зовем се Јованка.

— А где ти је Јованка кућа?

— Ено тамо, нема ни трнста корачаја.

— А кога имаш у дому, упита попова кнез?

— Двоје деце и покојног ми мужа вамилију, а на моме дому само мајку".

— Е лепо, води нас дому.

А кад тамо дођоше, кнез упита њеног свекра да ли ће дозволити да Јованка пође за проту. После краћег саветовања са женом, свекар даде пристанак; но Јованка се у почетку противљаше. Али, најзад, на молбу свекрову и она пристаде. Кнез Милош нареди да одмах дозову неког проту Жујевића из Врачевића и нареди му да венча проту Матеју са Јованком Кад су почели обилазити око софре рећи ће прота Матеја:

О, господару, шта учини ово од мене.

— Е, камо те лепе среће да хоће да учини то исто и од мене, додаје прота Жујевић.

— Ти вала нећеш, рече кнез. И тако се прота Матеја оженн и по други пут. После ванчања Јованку пошаљу у Бранковину, а прота оде са кнезом у Крагујевац, где је седео 6 недеља, а по том се вратио кући.

Прота Матеја Ненадовић живео је све до 1854. год. када је 29. новембра умро у Ваљеву, одакле је пренесен у Бранковину и сахрањен у породичној гробници. На његовом споменику стоји овај натпис:

„Овде почивају кости проте Матеје Алек. Ненадовића. Рођен 1777. год., а пресло се у вечност 29. новембра 1854. год.".

Поред овог споменика у бранковинској цркви налази се Св. Јеванђеље на коме је прота Матеја својом руком по сећању бележио разне значајне догађаје.

Код унука протиних налази се његов палаш са златним пртеном, на коме су његови иницијали. Пртен је проти служио у место печата а заједно са палцем извадили су га његови наследници — родбина кад су сахрањивали Љубу Ненадовића, и сада га чувају у сребрној кутији, као светињу свог дома.

По жељи Љубе Ненадовића, Добра Ненадовић, син Свет. Ненадовића, пренео је вајат у коме се родио Чика—Љуба из Бранковине у Ваљево и сместио га на имању Матеје Ненадовића. Вајат је пренесен потпуно исправан и по бројевима дасака поново састављен, тако да је још и сада у добром стању. Г. М. Ненадовић прича ми да је недавно понудио цео вајат бранковинској цркви да га пренесе и стави опет тамо где је и био, а у њему да се направи мали музеј од успомена на најстарије Ненадовиће; али бранковински свештеник није овај предлог хтео да прихвати и оживи успомене на заслужне Ненадовиће. Кажу да није хтео да се „занима беспослицама и преноси вајате".

М. Трајковић

Г. Пилсудски на одмору

—:—

ВАРШАВА, 4. — Маршал г. Пилсудски стигао је јуче у бању Друскиеники, где ће провести дуже време.

Велике експлозије у Румунији

—:—

БУКУРЕШТ, 4. — (Изв. „Правди"). — У околини петролејских извора Морени, где већ два и по месеца долази до местимичних експлозија, дошло је и данас до три катастрофалне експлозије. Огромни резервоари запалили су се и дошло је до неколико експлозија. Становништво је узбуђено и оно услед велике панике напушта своје домове.

Откриће нове пошиљке муниције у Линцу

БЕЧ, 4. августа. — Бечка штампа објављује вест да је у Линцу откривена још једна пошиљка муниције. Листови тврде да је узапћено 30 хиљада метака.

Кнезу Штархембергу стигла је недавно једна пошиљка шлемова.

Тврди се да су данас од стране царинских власти узапћена и два митраљеза, са шест сандука муниције.

Кнез Штархемберг издржава свој сопствени батаљон ловаца од 500 војника.

Полиција води истрагу у Бечу и у Линцу.

ОБИЈЕН СТАН

—:—

Јуче је непознати крадљивац обио врата на стану г. Милорада Поповића, професора, улица Јовзнова број 50, и украо новац и ствари у вредности око 3000 динара. Истрага се води.

„Граф Цепелин" у Америци

Мајмун „Сузи" сталан путник „Графа Цепелина"

ФРИДРИХСХАФЕН, 4. — (Б. Изв. „Правди"). — У току јучерашњег дана није стигао ни један радиограм са „Графа Цепелина". Тек синоћ око 8 часова, аеродром Лекхерст примио је са дирижабла радио телеграм: да се „Граф Цепелин" налази 1400 миља од америчке обале.

Временске прилике су врло повољне и дирижабл лети појачаном брзином. Рачуна се да ће „Граф Цепелин" у најгорем случају стићи на аеродром у Лекхерсту у недељу у подне.

Огромна маса света из Њујорка и околине сакупила се већ у суботу у вече у намери да чека све дотле, док се дирижабл не појави.

ПАРИЗ, 4. августа

Јављају из Филаделфије да је јутрос у 2.42 часа тамо ухваћена једна вест са цепелина, у којој се вели да се ваздушна лађа у томе тренутку налазила од прилике на 47.20 степену западне дужине и 37.30 степену северне ширине. На ваздушној лађи све је у реду.

(Наставак са 2. стране)

год. прошлогодишње измене, као и нове које су се показале потребним. Све је ово урађено од стране Министарства Трговине и Индустрије у споразуму са Министарством Пољопривреде и Удружењем Извозника — односно његовом шљиварском секцијом, што ће у најкраћем времену бити и објављено те да стигне пре брања и довоза шљива на тржишта.

На позив Сарајевске Трговачке Коморе на Конференцију Шљивара учествовало је и Удружење, 16 јуна о. г. у Брчком са већим бројем својих чланова и референата из Београда, па и других шљиварских крајева, на којој су донети закључци закључци за сузбијање ваши и обнову шљивара, па и заштиту од квара.

Управа Удружења, поред донете резолуције на конференцији шљиварској којом се између осталог тражио и већи зајам од Краљевске Владе за борбу против ваши и обнове шљивара, учинила је умесан и образложен предлог г. министру финанасија и пољопривреде да се створи један већи кредит из кога ће се давати помоћ, а не зајам, у толико пре, што је у том времену г. министар финанасија донео одлуку да створи фонд од 12,000.000 дин. за давање премија извозницима ракије.

Као што се из овога види Управа је и ту савесно испунила своју дужност.

За поправку и ојачање извоза пересија, а нарочито шљиве, управа је чинила потребне кораке, да се омогући извоз тражени олакшице у спиковању тарифа железничких и бродарских, што је и дабиено у неколико но и то са великим запошљењем, те смо имали мале користи од тога.

Све аграрне земље, да би обезбедиле што бољу продају својих пересија, оне се старају на све начине да добију што боље квалитете, нарочитим сетом семена и начином обраде, а при извозу неће никада дозволити да се на страна тржишта извоси непречишћено жито, ни ти пак мешано, већ строго издвојено по типовима. Ради постизања тога подижу се свуда силоси, са нарочитим антромима за смештај тих производа.

Увиђајући ту еминентну потребу и наша је Управа Удружења из своје средине створила нарочити одбор за проучавање тих питања, те је после дужег састављања израђен и пројект закона по ком би се дала повластица једном акционарском друштву ради изобођења тога великог плана за инвестирање тих инсталација.

Ми желимо да надлежна министарства помажу што више наше захтеве, те како би и ми могли стати у ред напреднијих држава у погледу производње одабирања, паковања и у спите опреме наших производа за извоз, те да задовољимо захтеве страних купаца — потрошача — од чега и зависи извоз.

Ми апелујемо нарочито на министарство сао браћаја да нам припреми потребне вагоне за све производе и брз транспорт. Управа.

Вечер у 9 часова извозници дају банкет код „Петрограда".

Југословенски новинари у Пољској

ВАРШАВА, 4. — Посета југословенских новинара Пољској наишла је на велики одјек у пољској штампи и најлепши пријем у грађанству. Њихов долазак дао је повода објављивању већег броја чланака, у којима се истиче словенско братство и улоге наших двеју земаља у одржавању постојећег поретка који је заснован на уговорима о миру.

Када су југословенски новинари, нарочитим колима „Зрињски", стигли на пољску територију, железничка станица била је окићена пољским и југословенским заставама. Све станице целим путем биле су украшене нашим националним тробојкама.

На станици у Познању новинаре су дочекали представници пољске штампе са хором „Хасло" који је пре две године био у нашој земљи. После добродошлице коју је гостима пожелео председник општине у Познању, хор је отпевао југословенску химну. Захваливши на срдачном дочеку, гости су отишли у хотел, где им је приређен интиман ручак. На првом састанку измењани су говори пуни братске срдачности.

Наши новинари остају у Познању до понедеоника, пошто ће имати да посете велику изложбу и да се упознају са Познањом, који је једна од најстаријих престоница словенских народа. У челној и другој борби против навала германског национализма, Познањ је вршио улогу баријере Пољске.

Познањска изложба, по својој органи зацији, долази у ред највећих светских манифестација ове врсте. Познањ је овом изложбом показао целом свету спо собност пољског народа за самосталан живот и оправданост државних граница које су обележене уговорима о миру.

ВАРШАВА, 4. августа

„Пат" јавља да су југословенски новинари, по што су обишли пољопривредну изложбу, били на банкету који им је приредило новинарско удружење у Познању и коме су присуствовали војвода познањске области и представници пољског министарства иностраних послова. Председник новинарског синдиката г. Јароховски поменуо је у говору постојеће пријатељске везе између Југославије и Пољске и изразио радост због све већег збли жења између двеју земаља. На крају је наздравио југословенском Краљу и народу.

На његов говор одговорио је г. др. Радовановић и подвукао пацифистичке тежње словенских народа. Г. Радовановић наздравио је пред седнику Пољске Републике и народу.

Случај г. Белонија

МИЛАНО, 4. — (Изв. „Правди"). — Народни посланик г. Белони, председник општине у Милану смењен је са председничког положаја на основу истраге, која је вођена о његовом вођењу општинских финанасијских послова. Г. Белони поднео је оставку и на положају посланика у италијанском парламенту.

Састанак г.г. др. Маринковића и Бријана

ЉУБЉАНА, 4. — (Изв. „Правди"). — Јутрошњим експресом пропутовао је министар спољних послова г. др. Воја Маринковић. Сазнајем да ће г. др. Маринковић остати сутра у Паризу, где ће се састати са г. Бријаном.

После тога г. др. Маринковић продужиће за Хаг.

Г. Хендерсон

ЕНГЛЕСКО ДРЖАЊЕ

ЛОНДОН, 4. — (Изв. „Правди"). — На јучерашњој седници енглеског парламента утврђене су инструкције за делегате у Хагу, г. г. министре Хендерсона и Сноудена. Они имају дефинитивно да остану на гледишту да се у питању репарација има извршити подела међу савезницима онако, како је предвиђено уговором у Спа.

По томе уговору Југославија има да добије 5%, те су изгледи, да ће се због ове одлуке енглеске владе положај Југославије знатно поправити.

Г. ХЕНДЕРСОН ЋЕ ПРОТЕСТОВАТИ...

ЛОНДОН, 4. — „Сандеј Тајмс" тврди да ће британски министар иностраних послова г. Хендерсон протестовати у Хагу против уступака који су Јанговим планом дати неким европским земљама, нарочито Италији.

ХОЋЕ ЛИ ПРЕДСЕДАВАТИ Г. БРИЈАН?

ПАРИЗ, 4.

„Котидиен" пише:

У немачким политичким круговима мисли се да се неће додирнути питање председавајућег док се не дође у Хаг и да ће се у току тих дана вероватно постићи званичан споразум по томе. Може се сматрати да ће бити за председника изабран г. Бријан, пошто је једини председник владе који учествује на конференцији и што је један од најстаријих.

„ЛА ВОЛОНТЕ" доноси из Лондона да г. Макдоналд неће доћи чак ни да присуствује отварању конференције, пошто треба да се одмара и да се припреми за пут у Женеву и Вашингтон. Може једино у том случају да дође ако на конференцији избије каква тешка криза. Не зна се тачно ко ће председавати седницама конференције, али по обичају требао би да је отвори најстарији министар г. Жаспар. Како неће присуствовати председник енглеске владе г. Макдоналд и председник немачке владе г. Милер онда ће се г. Жаспар у корист г. Бријана одрећи да би могао г. Бријан председавати. **Г. Макдоналд на неколико дана одлази у Екос на одмор.**

„Л ПОПИЛЕР" осврће се на питање зграде у којој треба да се одржи конференција и каже да се неће моћи одржати седнице у палати Мира јер ће тамо ове недеље бити међународно суђење али је врло вероватно да ће бити изабрана палата друге холандске скупштине.

Др. Франгеш, министар пољопривреде, у манастиру Шишатовцу

СРЕМСКА МИТРОВИЦА, 4. — (К. Изв. „Правди"). — Данас пре подне у 10 часова допутовао је аутомобилом у Сремску Митровицу министар пољопривреде г. др. Франгеш. До чекали су га срески поглавар г. Јакшић и шеф жандармерије г. Рајковац. Г. др. Франгеш продужио је у 11 часова до манастира Шишатовца у Фрушкој Гори, где ће са својом госпођом провести неколико дана.

ОПШТИНСКИ ИЗБОРИ У ГРЧКОЈ

Сукоб са комунистима

ПАРИЗ, 4. — (Изв. „Правди"). — Јављају из Кавале у Грчкој, да је дошло до сукоба између полиције и комуниста, који су приредили збор упркос полицијске забране. Неколико је радника лакше рањено. Ред је успостављен.

Катастрофалан пад једног авиона

— Три лица су погинула. —

ПАРИЗ, 4. — (Изв. „Правди"). — „Чикашка Трибуна" јавља из Њујорка да је са висине од 2500 стопа пао на земљу један авион. У њему се налазило један њујоршки богаташ са још две особе. Погинула су сва три лица.

Ауто прегазио једну старицу

Данас у једанаест часова пре подне у улици Милоша Великог код министарства грађевина ауто број 1200 налетео је на старицу Милеву Стојановић. Старица је задобила повреде по целом телу. Пренета је у болницу.

Какво ће бити време

НОВИ САД, 4. — (А. Б. Изв. „Правди"). — **Прогноза за 5. август за све крајеве осим Приморја:** већим делом облачно са ведринама и умереним ветром промењивог правца. Температура ће се кретати између 13 и 23 степена. Сунце излази у 4.27, а залази у 19.00 часова.

Стање температуре у земљи

Прва цифра означава максимум јучерашње температуре, друга данашњи минимум а трећа температуру узету јутрос у 8 часова.

Љубљана	28	13	14
Загреб	20	14	17
Петроварадин	28	16	17
Петроварадин	26	15	16
Београд	28	16	17
Вел. Градиште	30	17	19
Бања Ковиљача	24	16	18
Ужице	28	15	17
Крагујевац	28	17	19
Зајечар	31	18	21
Врање	26	16	18
Ниш	35	17	18
Кос. Митровица	32	16	19
Скопље	38	20	22
Штип	38	20	24
Пећ	31	17	20
Краљево	59	17	18
Брод на Сави	28	16	18

Кише је било у Бањи Ковиљачи, Ужицу, Крагујевцу, Загребу и Београду. Највише је пало кише у Ужицу 17 м. м.

Нова хапшења комуниста у Прагу

ПРАГ, 4. — (Изв. „Правди"). — Полиција је у комунистичком дому синоћ извршила преметачину и констатовала да су немачки комунисти, агитатори из Берлина, припремали велики пропагандистички план у целој Чехословачкој. Код надзорника једне велике куће у Прагу полиција је нашла компромитујућих аката, из којих се види да су немачки комунисти из Москве имали задатак да контролишу чехословачке комунисте. Полиција је извршила многобројна хапшења.

Помен Стјепану Радићу

ЗАГРЕБ, 4. — (П. изв. „Правди"). — Под потписом г. г. др. Мачека, др. А. Трумбића, др. С. Будисављевића, Ј. Предавца, др. Ј. Крњевића, А. Коцутића, др. Мила Будака и Вјекослава Вилдера изашло је данас у неким загребачким листовима, под насловом „Загребе граду!" позив на свечан годишњи помен, који ће се одржати 8. овог месеца Стјепану Радићу. У томе напису стоји:

„Дне 8. колозоза навршава се годишњица [illegible] смрти Стјепана Радића. Тога дана у 10 сати пре подне служиће се у православној цркви свечана задушница. После задушнице поћи ћемо на његов гроб, [illegible] Загребе граде, позивамо те да присуствујеш задушници и да изведеш црне заставе".

Изјава добровољаца

У Вашем цењеном листу од 17. јула т. г. изашао је огласе председника надзорног одбора Савеза Добровољаца Краљевине Србије, којим позива чланове на ванредну скупштину 11. августа т. г.

Како је то напшта појединих незадовољних чланова овога Савеза, буд из каквих разлога, то Вас молимо да у првом наредном броју цењеног Вам листа одштампате да председник Надзорног Одбора Савеза Добровољаца Краљевине Србије је г. Илија Мокрањац, стари добровољац који и данас отправља ту дужност, те према томе како г. Мокрањац тако и овај Савез нема никакве везе са тим огласом и одређеном скупштином.

Главни Секретар,
Мих. Мирчић

Председник Сав. Добровољаца
М. Павичић

БЕЛЕШКЕ

ДР. С. ПОПОВ специјал. оператор за уво, нос, грло, вратно се на иностранства. Ординира понедеоником, средом, петком од 11—12 и од 5—7. Осталим данима по предход. запису. Кнегиње Љубице 15. Тел. 14-01. 18409

БЕОГРАДСКА ОПЕРЕТА. — „Лутка". Понедељак 5. августа, г-ђа Соња Драусаљ као гост. Почетак у 9 часова. 18415

РЕПЕРТОАР БЕОГРАДСКЕ ОПЕРЕТЕ ЗА ОВУ НЕДЕЉУ

Понедељак 5. августа „Лутка", г-ђа Соња Драусаљ као гост.
Уторак 6. о. м. „Зенобона"
Среда 7. о. м. „Фи-Фи"
Четвртак 8. о. м. „Барон Тренк" г. Ђ. Трбуковић
Петак 9. о. м. „Фи-Фи"
Субота 10. о. м. „Зенобона"
Недеља 11. о. м. „Александра"

18404

Пожар у пржионици кафе „Балкан"

ЗЕМУН, 4. — Синоћ око десет часова избио је велики пожар у просторијама пржионице кафе „Балкан" г. Данила Кнежевића, у улици Краља Александра број 5. Пожар је изненадно избио и брзо је захватио сав горивни материјал који се налазио у пржионици. Пожар је локализован и брзо угушен од пожарне чете. Највероватније је да је пожар избио стога што је излетела нека жишка из пећи за пржење кафе. Штета још није тачно процењена.

РВАЊЕ

Деби убијен... у појам

Сви су они редом момци од ока, иако већ одавно нису више момци.. Тешки су, до ђавола, много и темељни, али главна њихова снага је у дебљини, која је више дошла кроз грло него стручним вежбањем. Појели су јачину и чувају је сад у замашном трбуху.

Томсон је при.. за противнике и није такав за женске. Овима је уосталом свеједно, пошто га виде само ноћу. Његове обе плећке још нису, додуше једнаки, додирнуле под и зато такмаца из Новог Света сматрају правом баште „Кољаш".

Мартинов нема ниједног присталице.. сем председника рвачког суда. Можда баш и рада тога није у вољи гледаоцима, који не трпе борбу и успех на зеленом столу. Бугарин је сувише тежак да би могао бити пријатан. Његов корак је исто онако сметан као и бркови, али је рвач прак опасан.

Венгер, чије руке — кад се клате — изгледају као крила, не зна никад и не заноси се претерано, већ марљиво и рачунски (односно јеврејски) ради свој вечерњи посао.

Штурм значи на нашем језику јуриш. Свак је у почетку умишљао оправданост таквог имена, али се бивши светски мајстор претворио у

Једна „навијачица" Краусова

пламен шаке сламе. Он најме брзо изгори. По сле пола сата његове седе власи сасвим су у складу са његовом издржљивошћу.

Ирза је овде дочекао као наш човек. Чехословак уосталом и не дозвољава да посматра чи навијају за друге.. туђине, док се он хвата у коштац, јер — збила оправдано, налази да је брат.. Мајстор је искусан и досетљив; пак и одвише окретан за своје године.

Краус је све изврнуо наопачки. Своје супарнике је убио у појам стављајући их на теме и скоро све најурио на срдаца одушевљених гледалаца, од којих разне превршу очима кад „ретао" скочи..

Јаго је стварно прак света тек онда кад се напуши.

Коп би изазвао још више наклоности да је хитрији и спретнији. Снага додуше вала, али његови противници нису мртве греде, па би било згодно да је наш земљак мало умешнији.

Деби је угојено јагње у вучијој кожи. Улином иде са ситним наочарима и пази да не нагази мрава, а у вече урла, руга се и изиграва успешно опасног створа. Боји се једнино Бога и.. петла.

Кавин је најобилније снабдевен чистом вештином. Он уме да се извлачи, али опет губи (јер је лакши од осталих) и има све изгледе да се коначно извуче.. натраг у свој завичај.

Шуле је „слатак", „златан" и... ништа више!

*

Стални посетиоци отворено тврде да гутају и буне се против нерешених исхода, али ипак долазе стално. Они се међусобно такмиче у до сеткама, слањи или не, на рачун свој и рвача.. За сад води један бивши глумац испред једног доптачког навијача. Од женских упадљиво треће једна која волн лак живот и тешке људе и једна лепа З-а, која веома личи на Кармен.. Могла би се запазити и победа оних што послужују пиће и мезе и трпају у џеп велики новац.

*

Синоћ је било прилично бурно.

Прво су укрстили руке Коп и Мартинов. Премда је иза њих био само бродати судија, гледаоци су видели у позадини данашњи спор југословенско-бугарски и чезнули за победом нашег земљака. А борба је била тешка; свакако мучила од оне у писменом преговарању. Овде је затим искрсла и неочекивана незгода што је — за разлику од међународног сукоба — бугарин био јачи од југословена. Иначе је битка у свему вођена као и она друга, т. ј. Мартинов је био неисправан. Кад је најме пао зао њен знак, он није хтео да пусти Копа и окрављио га по лицу. Али се све ипак свршило, као и остало, нерешено.

Јаго је испуштао Арокила и није га победио, — да би могли заједно наступити још једном.

Мали Шуле је тако много досађивао Томзону, да се цриан налутио и оборио „Паташона" за неколико тренутака.

Наравно да је главна борба била између Краус и Дебна, који је свом противнику понудио пет стотина динара ако буде оборен извртањем на главу. Нему је изгледало невероватно за тако знатно лакши Француз могао поновити свој бивши подвиг, али је нетао закукурекао над дебелим сином леве обале Рајне.. **В. К.**

Затим су извели егзибиционо боксовање чланови Београдског Спортског Клуба, у којем су учествовали: Костић, Чобановић, Рајтер, Краљек и Брана Петровић. Публика је бурно поздравила ову егзибиционну тачку, која се врло свиђала.

НЕСРЕЋНИ ТУРИСТА. — Туриста: Ово место изгледа ми веома опасно... Та мора да је не једанпут пао неки турист у провалију... — Путовођа: Сваки од њих падао је само једанпут.

ЖИВОТ ЗАГРЕБА

Оријент ноћнога Загреба...

— СЕВДАХ ЗАГРЕБА. — СУДБИНА ЈЕДНЕ КАФАНЕ. — ВЛАШКА УЛИЦА У ДИМЉИЈАМА. — „ЕКСПРЕС" — МАЏАРИЦА. — СЕНЗАЦИЈА СОМБОРСКИХ ТАМБУРИЦА. — КАД ПУБЛИКУ ЗАХВАТИ „ЦИКЛОН". —

ЗАГРЕБ: НАРОДНО КАЗАЛИШТЕ

Стари, типично пургерски Загреб, постао је претенциозан у свом разноврсњу. Некада је уживао у доброј капљици домаћега вина без икакве потребе за туђим гарнирунгом свога расположења. Некада је његову непосредну ведрину задовољавало добро расположено друштво, у којем су се наизменце сипале духовитости типично хрватских наздрављања. Стари загребчани нису лумповали уз музику, иако су лумповали врло радо и зналачки. Хрвати су код својих чувених лукулских пијанки водили да се владају по извесним правилима, која су фиксирана у познатим „крижевачким статутима". То је њихов смисао за дисциплину. Али они нису никада пре имали потребу да им њихов лумперајски мерак подстрекује неко изван њих самих. Њихово лумповање било је отмено, господско, затворено, строго ексклузивистичко.

Такав је стари Загреб са остатком свог традиционалног друштвеног хрватског менталитета.

У последњих неколико година промењено се у многочему менталитет старога Загреба. Регионализам Грича расцвилиную се у пословној журњави доњега града. Загреб је постао котао, у коме је пословност и борба за егзистенцију измешала масу новог досељка из разних крајева државе. Они намешани менталитети и потребе нашли су у Загребу сместа меродавно заинтересоване, који су им прилагодили ноћни Загреб. Јер без тог прилагођења запретила би ноћном интензитету Загреба извесна монотонија. А то се ипак није могло дозволити, да Загреб изгуби једну од својих главних стародревних карактеристика. Зато је било потребно да се та монотонија продрма варијантама бечарско-сензационалним и мераклијско-апартним.

Они се нису превалили. Импазнијом Оријента добро је традиционални лумперајски Загреб инјекцију народског обележја.

Руске балалајке изашле су из моде. Цигани са својим стереотипним репертоаром очајно импровизованих опера постали су досадни. И сада је дошла прва нова атракција као електрификовани атак на ноћни Загреб. Најпре у Београду добро позната, дошла је у Загреб, а њена се популарност звала — Софка.

Софка је била сензација „Кола". Њена уздржљива „оријенталност" намамила је масу света у локал. Она је интонирала у Загребу лумперај широког балканског стила...

Сада је она већ опет давно у свом београдском „Подрињу", али њену славу не потамниће загребачке наслеђице.

И „Коло" се одонда давно већ преселило у башту, а Софкин севдах заменила је озбиљна војна музика, али зато су се лумпераји пуни севдаха монтирали по безбројним локалима. Оријент је проклијао из ноћнога Загреба.

Моментално је лумперајски центар Загреба кафана „Париз" у Петрињској улици. Чудна је судбина ове кафане, још чуднија њен историјат. Некада, пре рата звала се ова кафана „Босанско-хрватска", после рата звала се „Београд", па онда „Албанија", док најпосле није догурала до „Париза". Власник јој је Босанац, газда Маслић. Он је након Софкиних успеха први осетио праву жилу куцавицу ноћнога Загреба и увео у свој локал народну музику с певањем. Прошле су кроз његов локал разне, више — мање успеле певачко-свирачке трупе. Данас тамо суверено влада млада, витка и симпатична Перса са својим специјалитетима: „Тифте, нифте пајдолари", „Чујеш, чујеш мала" и „Овако, баш тако". Персу прате шабачки цигани са капелником Радојицом, кога Загрепчани зову „мали Марјанић", због чудне сличности са глумцем Марјанићем.

Маса публике продефиловала је кроз ноћ испред примамљивих песама враголасте Персе. Некоји дођу те попију само кафу, други се задрже и мало дуже, а има и таквих, које треба после изнети на локала. Неку ноћ био је тамо са друштвом и један бивши министар. Дошао у цилиндру. Али он није узео цилиндер специјално Перси у почаст, јер она ниште цени његове банке, него његов цилиндер. Тај његов „цилиндерски" доласк оправдавао се тако, што он после једне прославе, на којој је суделовао у јутру, није доспео да промени цилиндер.

Сем свега опога, овај је локал знаменит још због једне ствари: газда Маслић је добар остаџи породице. Недавно родила му жена једанаесто потомка. Између ово једанаесторо деце повоси се једно тиме, што му је кум покојни Стјепан Радић.

Не смемо ни се уз народску песму само у центру града. Чувена Влашка улица, у којој се као бисер на врпци нанизао локал до локала, има такође своје атракције. Једна се зове кавана „К вугленару" и тамо — у сркуу Влашке улице — просипају севдалинке са много чежње и у шареним димљијама две Босанке. Ту долазе стари пензионирани загребачки грађани, солиди ни од природе, али јер „од севдаха горе јада нема", деси се да расположена дејствују штајнаховски и Влашка улица постане једна велика и искрена и помирљива чежња за харемским Оријентом.

У „Палмотић" кафани пева једна певачица, популарна на Балкану, већ и због тога, што је из далеког оријента: чак из Срема. То је алтистица Стана. На противном крају Загреба, (јер су загребачки западњаци били завидни источњацима око Влашке улице), налази се у гостиони „К старом броју 100" такође једна оригинално, или ако хоћете самовољно састављена свирачко-певачка атракција. Ту сад опет пева позната Бемка у димљијама са још две другарице. Старе, рутиниране мераклије ужива ју још увек у њезиним: „Зуфдо моја", „Колико те срце моје" и „По месечини крај шишира". Њена је пратња састављена уз остале инструменте и од бубња и хармонике. Када се све то слије и један дисхармоничин назални вапај Бамке, нико не пита, је ли тако „прописно", или није, да ли би они на конзерваторију прошли с тиме са „врло добрим", или са „недовољним". Напротив, чују се тешки усамљени уздаси, чује се по који рефрен заноса, а и по која чаша циликне о камен баште. Тада Бемка завиква својим дефом још темпераментније. Њена чежња за оним „кога воли" постаје још страственија и у тој башти старога Загреба нема више ништа укочено, ништа страно, ништа повучено. И хармоника и бубањ и деф и Бемка и публика — све то постане један јединствени занос утопљен у дубинама Бемкиног севдаха, коме је — а то се доказало — и Загреб тако срдачно близак.

Поред ових оријенталних Сремица, Босанки и цигански, прокрижумчарила се у Загреб и једна пунокрвна Мађарица. У ствари, она је ухватила интернационални контакт са после-поноћним лумперајским расположењима и пева на свим могућим језицима, како год ко зажели. Локал, у коме она лева зове се „Експрес". Отворен је ноћу ноћ. И људи, који до јутра остану у њему свршили су експресно са остатком своје подбоченије равнотежне.

Последња атракција ноћнога Загреба су оригинални соморски тамбураши. Тамбурашице су, додуше, хрватски специјалитет и оне, управо, не би требале да буду нарочита сензација за Загреб. Али соморчани имају сремске тамбурице са пет жица. Сем тога, они су прави виртуози на својим инструментима. У почетку почињу солидно да свирају неке опере и тако којешта. Међутим чим се по које друштво расположи, почну они са „Аиза" и терају тако све на ситније, док се најпосле не спотакну и на коју мађарску песму, како се не би заборавило, да су из Сомбора.

Када се ови тамбураши расположе а они се расположе чим виде да се публика расположила, то сместа у депоји и малој башти „Циклона" захвати сва лумперајска расположења прави циклон одушевљења.

Али, ето, башта има суседе, који би хтели и да спавају упркос томе, што се то зове „Циклон", те они морају да у одређени сат ућуткају своје тамбурице и своја грла.

Шта ће бити даље, то већ свако зна: наставак код Персе у „Паризу".

Тако се, ето, ноћни Загреб оријенталзовао, ухватио је смисао за народске лумперајске атракције и то је једна његова особина, која га строго дели од Загреба по дану. Загреб по дану воли да мења своје прохтеве, тражи увек нове сензације. Хоће ли овог пута сасвим поделени свом ноћном лицу, то се не зна. То је тајна ноћи.

К. М.

НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

ФИНИ ЧОВЕК. — А: Је ли тај Машић одиста тако фини човек? — Б: О, само да знаш! Замисли, он чак и келнера моли да мастилом пише рачуне за његов цех!

Нежно лице и фине, меке руке,

су особина отмене деме. — Дневном употребом нашег **„Алем"** крема, свежина Вашег тела остаће дуготрајно непромењена. — Све нечистоће за кратко време изчезавају, јер **„Алем"** крем дубоко продире у поре, и тиме даје њима здравље и лепоту.

МЕРИЛУД 1839

18604

ЈЕДАН ЗНАЧАЈАН КУЛТУРНИ ДАТУМ

Највећи живи песник Норвешке Кнут Хамсун прославља седамдесетогодишњицу свог живота

Пре шездесет и девет година, у брдовитом и дивљачном малом месту Лоен, у Худбрандстаду, у северном округу Норвешке, у једном од најсиромашнијих крајева, родио се у данашњи дан највећи живи норвешки писац Кнут Хамсун. Тај изванредни песник тужне и магловите, зачараће Норвешке, који је у Европи а

Кнут Хамсун највећи живи песник Норвешке прославља 4. августа 70. рођендан

нарочито у Русији један од најомиљенијих романсијера, аутор чувене **Глади, Пана, Исповести, Розе**, нежне **Викторје** и запањљивих **Мистерија**, навршио је шездесет и девет година свог немирног живота. Данашњи дан је за цео културни свет значајан.

Немирни, несрећни и нарочити живот овог финог северног песника изнад слеза је интересантан.

Мали Кнут провео је детињство на Лофотенским острвима, где је ишао у школу и учио обућарски занат. Доцније, Хамсун бежи са обућарског заната и добија место сеоског писара код полицајца. Овде, у „државној служби", Хамсун је почео писати. Своје писање Хамсун је дуго тајио. Изгубивши службу, Хамсун је постао калдрмиџија. „Вући камен и патосати улице", вели Хамсун, није ни мало рђаво занимање. Бар је поштено. Али од рада грубе руке и не могу перо да држе". Препоруком онда познатог и чувеног писца Бјернстерна Бјерсона Кнут отпутује у Америку као лођач, на једном великом океанском пароброду. У Елроју, код свога брата, провео је две и по године, и за то време научио језик Јангија. Одатле је Мадисију, а одавде отишао у Минсаполис. Овде у Америци били су тешки дани за Кнута. Морао је страховито гладовати. „По неколико месеци, говорио је једном Хамсун, гладовао сам и обузимало ме је право лудило. У Чикагу проводи девет месеци као кочијаш. На њивама око Тексаса Хамсун је, како прича Брандес, био радник на огромној парној вршалици, од које је по пољу летела плева, прашина и свакојако кубре. На спруговима Чауфуд ланда био је с руским заробљима и лошо бакалар. Године 1880 Хамсун је прележао тешку болест. Свеђао је о повратку у домовину. С муком набавио је новац за путничку карту. Неко време, по повратку у Норвешку, живео је од фељтона у новинама. Али, дани су били зли. Путовао је, затим, још једном у Америку, и то као сарадник једног листа. У почетку, успех Хамсуну је био отежан. У Копенхагену је Хамсун дуго морао трпети за надзирачима. Очајан, преварен у очекивању, усамљен, горак, Хамсун се истањује на трту Св. Јоне и гладује. Убрзо, написао је један одломак, који је назвао **Глад**. Однео је рукопис уреднику листа Ње Јорда. Уредник је примио рукопис и дао му незнатан хонорар.

Кад је један део био штампан у листу, казивао је велику сензацију. Цео књижевни Копенхаген питао је: „Ко је то Хамсун? Где он живи?" А кад се дознало да живи на тргу Св. Јоне, гладан и усамљен, повратило се тамо као на хајлук. Затицали су „високог, али бескрвног и као костур иршавог човека". И од тог тренутка, судбина која је била мајчица према Хамсуну, примила га је са највећом милошћом. У Норвешкој га је чекао силан успех. Горки часови за навек били су отишли. Године 1890. изашла је **Глад** у засебној књизи. Затим су се ређале књиге **Мистерије, Редактор Линге, Нов, Пан, Викторија, Роза, Последња радост, Варош Сегелфос, Жене на извору, Деца свог времена, Последња глава, Скитнице** и друге.

Оно, чиме се нарочито одликују дела овог норвешког песника, несумњиво је љубав према природи, коју је он као ни један други песник дубоко и топло изразио. Ко се од читалаца не сећа од оног дивног, невеселог и врлог капетана Глана у Пану? Ко д читалаца може заборавити оне несамерљиве, чудне стране **Глади**? — Хамсун је, више но ико пре њега, ушао у душу оног простог, једноставног и малог човека, чији је живот, по скитничким данима и тегобама, сличан у свему и највише животу Максима Горког, стекао је неподељене симпатије не само у својој домовини но и у целом свету. Његова дела данас су најчитања.

Хамсун је и код нас доста прожет. Нашим читаоцима су познате Хамсунове дивне књиге **Викторија, Пан, Град, Сањало**, и многе новеле **Пана** је изванредно превела још Станка Глишићева.

Један наш одлични познавалац Хамсуна, који је о њему написао студију још 1911. године у бечкој Зори, завршио је свој последњи есеј о Хамсуну овим речима: „По свему изгледа да ће Хамсун интензитетом свог уметничког ја остати у норвешкој литератури најиндивидуалнија и најнеобичнија личност, без обзира на оправданост или неоправданост социалних идеја из последњих романа".

Цигани однели касу са новцем

БЕЗДАН, 4. — (Б. Ивз. „Правди"). — Данас ујутру између три и четири часа пролазници су приметили неколико Цигана крај пута који су оно нечега радили. Упитани, Цигани су одговорили да носе воду за прање рубља.

Тек око шест часова, кад су отворене радње у Бездану, приметио је г. Никола Матајс, трговац са обућом, да му у радњи нема касе.

Каса је нађена на оном месту где су Цигани опажени. Они су покушавали да касу отворе, али у томе нису успели. Полиција трага.

Умоболна мајка побегла са својим малим дететом

АПАТИН, 4. — (Б. Ивз. „Правди"). — Данас ујутру пријавио се Тома Мунк, радник из Апатина овдашњој жандармеријској станици, да је његова жена ујутру између три и четири часа побегла од куће заједно са малим дететом од пет месеци. Пошто је жена умоболна, то постоји бојазан, да је заједно са дететом скочила у Дунав. Жандармерија трага.

ПОВИШЕЊЕ ЦАРИНСКЕ ТАРИФЕ У ТУРСКОЈ

Наше министарство трговине и индустрије извештено је, да ће Република Турска, почев од 1. октобра ове године увести нову, знатно повишену царинску тарифу на увозне артикле. Са новом царином нарочито је оптерећена луксузна роба, тако да на више артикала порина

ЗАБАВНИ ДЕО

Министеријални директор Ернст који ће водити преговоре са Пољском о трговинском уговору

Униформе Екс-Кајзера Виљема

Бивши немачки цар Виљем био је познат по томе што је имао највећу гардеробу на свету и у том погледу је далеко надмашио све остале монархе. Приликом сваке аудијенције, кајзер се појављивао увек у другој униформи. Он је имао неколико хиљада униформи; то је била збирка униформи свију земаља на свету. Царева гардероба је заузимала четири велике дворане у царској палати у Потсдаму. За пара су радили стално 12 кројача, а два собара бринула су се искључиво о његовој обилној гардероби. За време аудијенција, кајзер је необично пазио да се појави у униформи онога, кога прима, јер је била реч о официрима. Ако је примао у аудијенцију удове или рођаке умрлих официра, он их је примао у оној униформи коју је покојник за живота носио. Ако је био по среди неки страни дипломата, кајзер је носио униформу државе, коју је тај дипломата представљао, а сем тога стављао је на своја прса сва она одликовања, која је од дотичне државе добио. У том погледу био је до крајности педантан и стога је дворска послуга имала много муке с њим.

*

ЛЕКАР КОЈИ ЈЕ ОТКРИО КРВОТОК. — Чувени енглески лекар и научник Вилем Херви (1578.—1658.) који је први открио крвоток у човечијем и животињском организму, студирао је дуже времена на универзитету у Падови. Пошто се вратио у Енглеску и почео лекарску праксу, једнога дана посетио га је његов некадашњи професор анатомије и физиологије чувени италијански научник Фабрицио Аква-педенте. Професор је своме бившем ученику упутио ово повер љиво питање:

— Кад бих ти опалио шамар, који ми шиби би ти се покренули?

— Мишићи у ногама! одговорио је без размишљања Херви, који је одговорио као и Леонардо да Винчи, који је на шамаре одговарао ударцем ногом на сиг противника...

*

КЊИГЕ ОД ЧЕЛИКА. —Чувени амерички проналазач Едисон, коме је данас 82. године, сада ради громовито на једном новом проналаску. Ако тај нови изум успе, значиће прави преврат не само у индустрији књига и часописа. Радио се о томе да се хартија која се употребљује за новине и књиге замени челичним листићима. Едисонов проналазак иде за тим да се омогући фабриковање танких челичних плоча, које би биле много јаче и од најјачег папира, а иначе лакше и дуготрајније. Тако би сваки сатра да не мора поћи за руком да изуме тако танке челичне плоче, да ће се моћи добити књига од 40.000 страна, а та књига ће бити дебела свега 2 цола. Тежина ове књиге износила би једва пола килограма. Трошкови око фабриковања оваких челичне хартије су минимални; по Едисоновом рачунању ради се о прошку од неколико центи, (један цент је нешто више од пола динара.) Едисонова челична хартија била би непровидна, јака и еластична, могла би се презирати као и права хартија. По тој хартији може се писати мастилом, оловком а подноси је по и штампарску боју. Књиге од челичне хартије могле би трајати хиљадама година, а да се ни најмање не оштете.

МОДЕРНИ СЕЉАК. — У доба ваша и најмање место у Југославији забавља радио-апарате да би слушало емисије београдске, загребачке и љубљанске станице, није никакво чудо што се наши сељаци у великој мери интересују за радио. Недавно се у близини Параћина десио један веома занимљив и карактеристичан случај. Један млади професор из Београда шетао је по њивама и разговарао са сељацима, који су у доба жетве необично запослени. Он је резигнирано бележио све што је од њих чуо. У разговору са једним старим сељаком развио се овај дијалог:

— Данас је дивно време! рекао је професор.

— Да, одговори сељак, али сутра ће бити олује и кише.

— Је ли ви то закључујете по старом искуству?

— Којешта! Слушао сам данас метеоролошке извештаје на радиу!...

*

ЛАЖА И ПАРАЛАЖА. — Ужичанин и Црногорац путују у једном купеу и причају један другом своје фантастичне доживљаје. Они причају ствари које све невероватније звуче. Најзад Црногорац рече:

— Прошлог лета путовао сам лађом из Београда за Панчево. За цело време путовања један човек пливао је упоредо са нашом лађом и стигао здрав у Панчево.

Ужичанин лукаво погледа Црногорца, па му са задовољним осмехом рече:

— Радује ме што си и ти видео тог пливача. Тај пливач сам био ја!

*

„ТУРК-СИБ" — НОВА АЗИЈСКА ЖЕЛЕЗНИЧКА ПРУГА. — Ових дана на свечан начин је отворена нова азијска пруга која спаја Туркестан са Сибиром. Нова линија је од огромног привредног и стратегијског значаја, пошто се ова пруга пружиће дуж монголске границе паралелно од централне Азије до Сибира. Први воз кренуо је пре два дана, украшен правим барјачићима и зеленилом. Воз је кренуо из Луговаје, прошао поред Алма Ате, где је Троцки боравио као изгнаник совјетске власте и стигао у западни део пустиње Гоби. Ова пруга још није потпуно готова, али ће се ускоро довршити. Руси су ову пругу назвали „Турк-Сиб", а то је скраћеница речи Туркестан-Сибир.

*

МАЈКА И КЋИ У ИСТО ВРЕМЕ ПОЛУДЕЛЕ. — У тиролском селу Линдерберг десио се овомад чудан случај. Стара сељанка Ана Мизер и њена кћи Марија радиле су у шуми и тек касно у вече се вратиле с посла. Када су дошле кући сан умућани су јасно приметили да су обе жене померале памећу. Оне су у кући почеле све да лупају и урлају, тако да их је муж односно отац морао везати и одвести у оближњу варош на лекарски преглед. Лекари су констатовали да су обе жене полуделе и то по свој прилици у једно исто време. Узрок ове појаве није могао бити објашњен, али се верује да су жене морале у шуми доживети нешто што им је у моменту одузело памет.

*

ЦЕКИ КУГАН НИЈЕ ЗГОДАН ЗА ТОН ФИЛМ... — Тонфилм је у Америци изазвао праву револуцију. Сваки досадањи неми уметник настојава да спасе оно што се још може спасти. Исто тако и Цеки Куган. Сад му је 14 година. Његови родитељи су недавно били у Холивуду и испитивали терен, да ли ће њихов син моћи успешно да игра на тонфилму. Позвао је и Цеки Кугана у Холивуд и он је неколико дана извршавао најтеже пробе. Режисери баш нису били задовољни са његовим гласом. Али они су ипак мишљења да је Цеки одличан глумац, који ће се временом моћи пласирати и код тонфилма. Цеки сад вредно учи и дневно узима лекције од старих глумаца, признатих мајстора зим ције. Сада је Цеки једна њујоршка фирма понудила ангажман, према коме ће добијати недељно 12.000 долара. За јед ног дечка од 14 година то је одиста сјајан хонорар. У првом тонфилму Цеки игра улогу једног изгнупа, кога браћа прогањају и терају у свет. Са Цекијем играју најбољи филмски глумци.

Београд, 4

Београдска Оперета: (21) „Фи-Фи".

Коларчева „Универзитетска": (20) „Народна симболичка школа" адвоката г. др. Јосипа Љубића. Свира приликовски оркестар. Улаз бесплатан.

Ресторација „Лесковац": (20) „Народна симболичка школа" адвоката г. др. Јосипа Љубића. Свира приликовски оркестар. Улаз бесплатан.

Радничка Комора: (21) „Концерт Окружног Певачког Друштва „Бисерје".

Уметничка Паноптикум: Архитектонска изложба.

Народни Музеј: (Михаила Великог бр. 56) Отворен је за посетиоце недељом и празником од 9—13 часова а за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.

Етнографски музеј: (улаз Краљевићева и Михаила Великог улица). Отворен од 9—13 и од 15—18 четвртком и недељом од 9—13 часова за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.

Читаоница Савеза Трговачке Младежи (Соколанска бр. 5-III.) — Отворена од 14—19½ часова.

БИОСКОПИ:

Нарикпос: „Генерал Дон Мануело" (Џозберт Рејмонд, Мери Астор) и „Тиха улица" (Мајрон Денис, Чарлс Реј).

Луксор: „Гогобан — Рунбан" (Хајрих Георг, Јоне Герх).

Парамунт-Палас: „Јаки и сиби ока" (Норма Ширер, Конрад Нагел).

Париз: „Жени леш" (Пузиекин).

Текућие биоскопе: Боже Јелића — Краља Александра улица; Др. Петра Живковића — Душанова ул.; Јевремовића — Краљев Трг до Универзитета; Душана Јанковића — Сарајевска ул.; „Дезина" — Кнез Михајлова ул.; Др. Симеше Зеље — Шумадијска ул.

Недељни распоред радио-концерата

— Београд 455 м., Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9, Берлин 475.4, Бреслау 321.2, Бреме 482.3, Франкфурт 421.2, Келн 263.2, Лајпциг 384.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.2, —

БЕОГРАД

— Таласна дужина 488 м. — У затвеним 1 и по сваката —

Сваки парне синхронизано: 11:20: Званични извештај о времену. 11:35: Објављивање дневног програма. 11:45: Званични извештај о времену. 12: Тачно време.

*

НЕДЕЉА, 4. август:

17.30: Народна свирка (дружина Тодоровић-Миленковић). 20: Београд, његова периферија и околина (предаваше г. А. Марковића). 20.30: Радио оркестар. 21.30: Тачно време затим полночарски извештаји. 21.40: Српске песме. 22.30: Радио-дувачки сектет.

ПОНЕДЕЉАК, 5. август:

12.10: Грамофон. 12.30: Прогредне вести. 12.45: Радио квартет. 13.30: Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде"). 17.30: Радио дан-напеви. 18.30: Неколико мисли о народном просвећивању (предаваше г. Д. Андрејићевић). 20: Анегдоте из радионице (г. В. Пузевић). 20.30: Радио-квартет. 21.35: Тачно време, затим новинарски извештаји. 21.40: Час чешког песама.

УТОРАК, 6. август:

12.10: Грамофон. 21.30: Прогредне вести 12.45: Грамофон. 13.30: Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде"). 17.30: Час немачке књижевности. 17.55: Радио-квартет. 20: Српско-немачки дијалози. 20.35: Српске песме (свирају Цигани г. Грујића). 21.40: Тачно време, затим новинарски извештаји. 21.50: Прогредно предавање г. Грујића. 22.15: Јованке Мишић у рату. 22.35: Радио-оркестар.

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

НЕДЕЉА, 4. август:

Загреб 20.35: Концерт салонске музике. 22: Данспнг.

Пешта 10: Црквена музика. 18.25: Оперска музика. 21.35: Тачно време и заиавке.

Лангенберг 13: Концерат.

Рим 15: Радио-трио.

Катовице 22.45: Данспнг.

Познањ 23: Данспнг.

Торино 22.55: Заиавке.

Лајпциг до 0.30: Музика за игру.

Брезлава 22.30: Данспнг из Берлина.

НАЈИНТЕРЕСАНТНИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО-ПРОГРАМА од 4. до 10. АВГУСТА

НЕДЕЉА:

Минхен 20.30: „Вилхелм Тел" оперета од Росинија.

Хамбург 14.45: Музика из балканских земаља.

Напуљ 21.02: „Игра љубави" оперета од Лезара.

ПОНЕДЕЉАК:

Хамбург 0.30: Ноћни концерт немачких увертира.

Напуљ 21.02: „Богема" опера од Пучинија.

УТОРАК:

Минхен 18: „Холандинац луталица" романтична опера од Вагнера.

Рим 21: „Лучија де Ламермор" опера од Доницетија.

СРЕДА:

Напуљ 21.02: „Ла чена деле бефе" опера од Бордана.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

ЗАКОН И ПРАВИЛНИК О СТОЧАРСТВУ

У министарству пољопривреде израђен је пројект закона о сточарству, који је министар пољопривреде г. др. Франгеш већ прегледао и потписао, те ће ових дана пројект бити достављен председнику владе ради санкционисања.

Истовремено се у министарству пољопривреде ради израђивања и извршење закона о сточарству, који ће ових дана бити готов тако да ће и закон и правилник истовремено ступити на снагу.

РЕГУЛАЦИЈА ВОДОВОДА НА ТОРЈАКУ

Одобрени су потребни кредити за израду дубоке подземне воде код централног пумпног завода на Торјаку, на 5. км. шљунчаног пута од Београда. Радови ће се извести још у току ове грађевинске сезоне.

ЕПИДЕМИЈА КОД СТОКЕ У ОКОЛИНИ БАЊАЛУКЕ

Према извештају, који је добило министарство пољопривреде, у околини Бањалуке појавила се сточна епидемија — безрежица — од које је угинуло око 30 грла. Министарство је дозволило 6000 динара за сузбијање епидемије. Посао око цепљења мирне обустављен је из недостатка серума.

ОДРОЊАВАЊЕ ДУНАВСКЕ ОБАЛЕ

Водни Задруга из Апатина, као и још неке водне задруге у хидротехнички одсеку, констатовали су, да се обале Дунава на неке места одроњавају, тако да се воде приближавају све више насељима, те су грађани због тога забринути. Дунав, пошто се од одроњених материјала праве срудани по речном кориту и отежавају пловидбу.

КО ЖЕЛИ ОСТАТИ СВЕЖ — И ЗДРАВ, нека узме сваке недеље један до два пута пре доручка по једну чашу наравне Франц-Јосифове горке воде. Лекарска извешћу из болница потврђују да **Франц-Јосифову** воду они који болују од болести црева, стомака, бубрега, дигерице и жучи, радо узимају јер она не ствара никаквих неугодних споредних појава а дејствује брзо. 14939

ЕМИГРАЦИЈА У АПРИЛУ

У априлу месецу ове године исељало се из наше земље укупно 1924 лица у прекоокеанске земље. Приликом године у истом месецу исељавало се 186 лица више. Од 1. јануара до краја априла ове године исељено је укупно 6158 наших држављана и странаца, док је овај број у истом раздобљу прошле године био за 1718 лица више.

ТАРИФСКЕ ИЗМЕНЕ У САОБРАЋАЈУ СА ИТАЛИЈОМ

У правцу робе на прузи између наше државе и Италије, после одржаних узајамних конференција, одобрене су извесне измене и допуне тарифе за превоз робе, увођена нова номенклатура, нова класификација робе, извршена је инвелација тарифних ставова с обзиром на увођење нових нових ставова. Све ове измене ступиле су на снагу.

ХОТЕЛИЈЕРСКА ИЗЛОЖБА У ЗАГРЕБУ

У оквиру великог загребачког збора и изложбе, која ће се одржати од 7. — 15. септембра ове године, биће приређена и хотелијерска изложба у павиљону „Д". Цео павиљон, са просторима (100 кв. м. биће уступљен у ову сврху. Изложба хотелијерства имаће истовремено пропагандни карактер, представљаће најсавршеније уређен хотел, са свима најмодернијим потребама, одређењима и инсталацијама.

Књиге и листови

АРХИВ ЗА ХЕМИЈУ И ФАРМАЦИЈУ — Годишта бр. 3. Уређује Др. В. Његован. Садржај: 1. Мајдел: Листо између тонка на застоја температура. — 2. Брегеле: Термодинамичко указивање о неким интересантним реакцијама. — 14. Николић: Подизање воде на терен града Загреба. — 3. Стражић: Метода за квантитативно одређивање калијум-карбида и технички калијум-цијанида. — Краткие вести. — Особине вести. — Књиге и Часописи. — Реферати. — Југословенско Хемијско Друштво.

ХУМОР

— Дете моје, овај твој костим је непристојан.

— Али зашто, баба?

— Па ко је још видео да се тенис игра без чарапа.

Фељтон „Правде"

ПОКРАДЕНА ЉУБАВ

Још једном се тада уме грађанин. Искочише му хлебови на плећима и мишицама. Присиме подиже војника и понесе га на буре с пијаћом водом, да га сломи преко њега. Војник се одупре о ногаре па он омахну. Грађанин поклече. Војник омахну још једном, па се нагло згрчи. Нешто чагрљу, као кад оштрица пође уз камен, или преко тврде кости. Понови се. Грађанин рикну па се изврте на под. Из оба му рукава, као из две решетке, шикнуше црвени млазеви у помућен ваздух, и падајући ноћ.

Запењушени бик одскочи у страну, до ограде. Стаде тако, предахну неколико пута, сав се тресући, па главу окрете небу, измахну крвавим сечивом и полете напред, у гомилу. Она полеже као разливен талас а он, избезумљен и слеп, удараше у празно, лево и десно, корача још наоумце унапред. С обе стране: дрх тање цик, притуљен, забијен, свиреп. Не што затутња, као у рововима после убачених бомби.

— Стој! громовито се скрха лулом у машину, одби се одао па, као живо, искочи кроз решетке на кров. Стадоше обале, укочи се брод и замре глас на њему. Отхукнуше дробно таласи. Остаде кама у ваздуху а избезумљени војник скиде уста с неба. Прокиде му се пена на њима. Опусти руку па се окрете око себе. Ужасан мир. Само шум водених крила одмиче средином реке.... Стали мрави на сред кичме па трне... Војник лагано крете унапред. Пред њим се отвори широк пролаз. Кад стиже у врх кљуна, из неке удаљене брежине искочи пун и жут месец. Заroни у воду и озло се пакосно засмеја на војника. Про свира му душу и остаде у њој... Озго ро миња тужна, жута кишица; обале ћуте. Сенке пођеле скоро целу реку. Огледале је тако, да је од ње претекла још само дугуљаста и узана кичма, као нека бела библијска змија. На њој стао брод, као приспао.

Ту, војник направи себи барикаду од празних Бајлонових буради.

Слети капетан доле. Људи већ пришли рањенику. Један пао по њему и стиска га за обе руке повише шака. Ипак избија крв, кваси. Унеше га у капетанову кабину, положише на канабе. Капетан им отвори скоро празну апотечицу па јурну на кров. И не упита се: да ли је још когод рањен, погинуо можда. Ред, пре свега!... Свуда широк пролаз, скоро пуст кров. Наће старијег жандарма, дремљива, покрај машине и, у ние закона, позва га на дужност. Војник се лено диже, узмахује брком и обрвом. И оди. Није надлежан он ту. Не да ни пушку. Стеже је и преча се на капетана. Кад је већ изгледало да ће га напасти, капетан му окрете леђа.

На броду је доста војника, али нигде оружја. Све сам „бишибозлук", комора. Капетан потрча у своју одају. Наће мали револвер, али без метака. Један једини заостао у њему, па и он несигуран; мањет пречника. Ваљда с тога није ни употребљен. Могао би само да осрамоти. Капетан ипак појури напред и напери га на војника, преко барикаде. Овај му пркосно окрете груди и лути се руком по срцу:

— Т-т-три године и-и-ме стрељаше па нико...

Претура моагом капетан. Тражи најјачу сензацију, потрес, да уздрма помућену душу. Па се окрете полулево и пиштањком даде знак. Крете брод. Војник прену. Зид прохладна ветрења паде преко ограде, удари га по врату и шајкачи и обли му лице. Купао га тако неколико секунада докле војник не стаде куњати. Као да ће у сан.

— Дај ми нож!

Војник диже главу. У њој је споро, одвеч споро свитало.

— Јуначе, познајеш ли ме? Ја сам заповедник брода. Знаш ли шта је то: **командант**? Ако ми се не покориш — стрељаћу те. Без суда. Па ћу те бацити у воду, да те рибе једу, да се гад у теби коти.

Војник мрмља нешто.

— А могу ти помоћи, — шапну капетан тише. И радо бих ти помогао. Ти ниси рђав, ти си само несрећан. Све ти се види с лица... Погрешио си много. Понео те ђаво у зло, али — недај се! И ве бој се. Не иди само даље; поверн се мени.

Војник бодно зазину, цвокнуше му зуби, кад се пред капетана истави и важно испрси пуковник с мачевима. И викну нешто а војник, као бик на црвено, пре ну се, уздрхта, рикну и скочи на бурад. И кама севну на жутој светлости. Зашкрипаше зуби чврсто, ужасно, дробно; као тек наоштрен воденични камен кад почне да једе сам себе, пре но што захвати жито.

Заповедник тргне руком рфицира, даде му знак да се склони, па викну:

— Зар ме опет ни војници? Шта ти је, јуначе?

А војник кмиза и тражи преко капетанових рамена. Мрштн се, извирује, буди се. Па, као да се скиде с неба, с неког другог света, у који га је завитлала нека неизмерна сила, поче да одише тешко, дуго. Капетан ће на то, брзо и благо:

— Ти си море, краљев војник, перјаница! Носиш златну медаљу и гајтане. Па зар тако?... Зар с ножем на жене и децу!... Где је дисциплина камо ред?... Напио се, погрешио, па добро. Али сад стој! Куд ћеш даље?... Није зло што си учинио зло, већ што се не стане на време. За те још није доцкан, али сваког тренутка може бити... Нож овамо!... Имаш ли мајку, брата?...

Па се нагнуо преко брода, шапуће му тихо, меко, нежно. Реч бирање, жели прави. Слива у жубор валова, у жуђење ноћи, у шиштање казана бродских. И све то стала се и претвара у неку тајанствену и дирљиву музику реке и неба. Стаја ноћ. Па се као нагла над њих звоњаву. Са месеца жут и мекан пљусак а них зва, сами самцити на целом тоне броду, сами под небом, једне некуд далеко, као звезде, у сан, у мир, у одмор вечни. Један с једне, други с друге стране барикаде; сасвим недознати и непријатељи а тако, тако добри познаници драги пријатељи!.... Чудо је што се већ нису загрлили...

— Дај ми нож!

Војник се тргне и пружи му руку, али је брзо врати.

Тад капетан смело прекорачи барикаду, ухвати војника под леву мишицу, ногом отклопца неколико буради и поведе га пр ко кровова. Стењао је и по мало се устезао. Увео га је у једну кабину и сео према њему. Зверa војник по раскошном намештају; боја му плине младим чеком као лак таласи површином мирне реке. Од ње остаје само сенка. Зовгра тренутак, па и она нестане, а ипак нешто остаје. Нешто издајничко, тајно, као да је потонуло под кожу и сева-онда појави се, затрепери једва видљиво при светлости свјалице, па га нестаје.

Напреже се војник да схвати шта се то догађа с њиме. И, као да је нашао смисао своме гостовању, појавише му се црте на лицу које су неповештавале кајање што се поверио.

Капетан притиште дугме. Утрча келнер. С прага у мало не сломи врат кад угледа капетанова госта с камом у руци. Још не обрисана; сизали проза с ње... Принео им каве па их пружа из даљине. Горке, у белишким, турским шољицама. Тако пије зо чевин с воде. Још једном их је пунио и пи стискиво. Затим је капетан изнукао увелеником из орнана и показао војнику како се пушта хладна вода. Саветовао му за се добро истраја, па да, пријатне. И да се ни ког не боји... Од тог часа он је доказаног гост. На броду му се никаквог зла не сме догодити.

Обећа му да ће се опет видети па оде, а нечујно окрете кључ за собом.

Лом на броду „Марије". Плач, јецање, оковка, гороадна псовка, без мере и краја. Позива на власт на нехатност, на светог оца Николу што је скупио толики свет у свакак, њаволски кавез, натоварио га на реку лобио од обале па у њега убацио — тигра!

Узбуђење расте као грозница. Претура се по броду, нервозно тражи. Ко зна чега још може бити!... Па се оружи свет: но жетатом, но чекићем, а но мотком за мерење воде. Све борове подметање повадили испод трговачке робе. Неки бронзана пронашао тешку тучану дршку у чекрку од зенгера. Извукао је, заврзао на рамена, раскопчано се, па чека. Нек се појави само!... Неки прелазну да сад они потраже злочинца. Ве ћина је ипак била за мир.

У пролазу поред крме капетан осећа изразак кратак налет па, чинећи се да не чује укор „напуштене" дружине, која га је још увек очекивала горе, на клупици, протрча у своју кабину. Кроз гомилу преузбуђених лица спази, још с врата, рањеника. Лежаше испружена на канабету. Над њим други човек, стеже га за руке изнад шака, а сам стење више од рањеника. Позванник, лекар; случајно се затекао.

Чудно прибран рањеник се увија од болова. Лице му затамнио; на слепим очима избијају мокре каји. Капетану се учини да је непре већно ту плаву. Тражи по сећању. Упили се у њу и поче да је испитује.

— Шта, не познајете ме?

Звонко је глас. Као кад промаја устала са и зимне прах са старе књиге, откриће јој лице те она прогледа и осмехне се. — спадало је нешто са те главе у капетановом сећању, спадало док не пробн друга боја на рањеничком лицу и осветли црте. Капетан нагло пребледи. Чак до чшију проћенуше му образи а на њима остадоше само јагодице, исцрпане, суве и руже. Они побегне у зно гране па тамо тиху.

— Ја сам, ја сам! — потврди рањеник, а напором истискујући речи кроз зубе... Одавно се нисмо видели. На Јурки Курбилерн,*) чини ми се, последњи пут кад сам узвалчио топове... Није давно било, а ето много је од тога прошло.... Вечерас и ја морам да зажалим на судбину... Седам година сам водио људе из борбе у борбу. Толико се пута јуришало на нож, док су нам изнад глава цветали картечи а око нас разривале бомбе и гранате. И никада ме зрно не очеша, нити ме дохвати нож! Неокрзнут наджи вех сва чуда, ваљда да бих вечерас пао овако, у путу, случајно. И то од бекрије.

---

*) Положај десно од Кајмакчалана Висок 1900 м.

Младен Ст. Ђуричић.

— Свршиће се —

ОГЛАС ОГЛАС

Сунчање! Ваздушна купања!

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ

Ваздух и сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.

ДРУГО ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ. ЦЕНА 10 дин.

У књизи се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце.

ЛЕТО И ДЕЧЈЕ ДОБА. — КУДА ЋЕМО НАШУ ДЕЦУ НА ЛЕТО?

Са списком свих места у нашој земљи која се могу искористити као дечја летовалишта и лечилишта. Цена 6 динара.

Обадве књиге добијају се у свима књижарама и код писца: Јованова 83.

Роман „Правде"

Острво страсти

— МАВРО ЈОКАЈ —

1 06

— Наставак —

Њој је пуич постао одвратан и није могла више ни да га окуси. Она је своју чашу дала куварици, која ју је у сласт попила.

Г-ђа Софија је најзад најавила да је веома уморна, да не може више да остане на ногама. И она је саветовала послугу да пође одмах на починак, пошто сутра треба много радити.

Она је пошла за Аталијом. Када је ушла у собу, Аталија се већ налазила у постељи.

Била је до главе покривена јорганом.

Г-ђа Софија је такође легла. Али онај необични укус пунча није јој никако да вао мира. Мислила је да ће њена вечера страдати због тога.

Када је легла и угасила светлост, она је још дуго била будна. Али није потрајало дуго, па је г-ђа Софија заспала.

У кући су сви спавали. Послуга се разместала по кујни и оближњој собн. Кочијаш је легао у ходник на једну клупу. Неки су заспали за столом где су испили пунч.

Г-ђа Софија је имала чудан сан.

— Не треба ми! Не треба ми! говорила је у сну г-ђа Софија и неће ни у сну да пије пунч, који јој Аталија нуди и просто хоће да је примора да то испије. Како је размахнула у сну руком, одбијајући пунч, она превалила бокал са водом који се налазио поред постеље на лицем! Како само може тако дуго да

ноћном орманчићу. Вода се просула на г-ђу Софију.

После тога она се наравно пробудила.

И када се пробудила њој се још увек чини као да види зажарено лице Аталије и страшан поглед којим би желела да присили на нешто, што она не жели.

— Аталија, јеси ли будна?

Нема одговора.

Она ослушкује; не чује дисање своје керке која свакако дубоко спава....

Г-ђа Софија је устала из постеље и пришла Аталијиној постељи. Постеља је празна.

Она не верује својим очима, па стога рукама опипава целу постељу. У постељи нема никога.

— Аталија! Аталија, где си? шапуће она бојажљиво, али одговора нема.

А пошто није добила одговор, она се од неке страховите језе сва стресла. Колена јој клецају, руке дрхте. Чини јој се као да је ослепила, као да је потпуно укочена. Не може да вакне, не може да пусти глас из свог гра. А по том као да је оглувела. Ни у кући ни на улици никакав звук ни шум. Пуста тишина на све стране...

Где може бити Аталија?

— — — — — — — —

Аталија се налази у тајној собици.

Она је тамо већ сатима.

О, проклета женгурина са мраморним

прелистава по том молитвенику! Та она има најозбиљнију намеру да све молитве до зоре научи на изуст.

Најзад је Тимеа ипак спустила књигу и дубоко уздахнула. По том је устала, прегледала сва врата у соби да ли су до бро закључана и да ли су завесе на прозорима добро спуштене. Изгледа да се Тимеа строго придржава савета свога младожење... Она се боји. То до сада никада није био случај.

Чак је уздигла високо чирак и посматрала све видове, питају ћи се, ваљда, може ли туда неко да прође....

Она не види никога и ништа. А боме баш је гледала у змајеве очи на зиду, кроз које је Аталија посматрала.

Сада је Тимеа пришла свом сточићу за чешљање и расплела своју густе курјуке. Свака жена је сујетна. Па и Тимеа. Она дуго посматра своје беле руке, своје бујне груди и стас у огледалу. Маже се са неким мирисима удешава се као да ће сада да иде на свадбу.

Мало доцније, она се свукла и узела ноћну хаљину.

Али пре но што је легла, она је још једном пришла орману, извадила полом љени мач и нежно, мило га посматрала. Чак га је притиснула и ње груди, и додирнула уснама зарђано гвожђе. Затим је мач стрпала под јастук. С тим мачем она већ одавно сваке ноћи спава.

Аталија јасно види све то.

Тимеа гаси свећу и тада ни Аталија ништа не види.

Чује се само кућање сата. Избија један сат и три четврти.

Аталија је имала још довољно времена. Може да чека.

Она је у себи израчунала колико је потребно да Тимеа заспи. Па ипак, четврт сата је читава вечност.

Најзад! Два сата је после поноћи!

Слика Светог Ђорђа се помакла са свога места нечујно и полагано. Аталија је кроз узани отвор ступила у Тимеину спаваћу собу. Босонога је, не може је нико чути.

У соби је мрак, завесе су спуштене, врата закључана. Тишина влада.

Она лагано, веома опрезно корача. Тимеа спава. Чује се њено дубоко дисање.

Аталијина рука продире кроз мрак и пипа док није опипала постељу.

Тура руку под јастук и вади полом ље ни мач.

Ах! колико је хладно то гвожђе, па ипак пече Аталијине руке! Страшно је то! Она мач чврсто стеже у својим пукама.

Осећа да је мач оштар. Не види Тимеу, али осећа њену близину. Аталија зна где јој је глава. Па ипак, мора нзвити, јер удар, један једини удар мора сигурно да погоди спавачицу...

Аталија је прислонила главу на јастук и ослушкује Тимеино дисање.

У том часу Тимеа се покренула у сну и уздахнула:

— О, Боже мој!...

И тада паде гвоздени мач тамо, одакле је долазио тај уздах у сну...

Али удар није био смртоносан. Тимеа је у сну заклонила лице руком и та тај начин мач је погодио руку, а не главу.

Тимеина рука је била обливена крвљу. Она се од боля одмах пробудила и усправила у постељи...

Сада је други удар пао на главу, али буџа, густа коса умањила је опасност и оштрица мача је склизнула низ чело, правећи дугу бразду.

Тада је Тимеа зграбила мач у своје руке и викнула:

— Убицо!

(Наставиће се.)

Највеће стовариште **француске** и остале **парфимерије** свију познатих светских кућа.

Велики избор свију тоалетних артикала.

Специјална **ПАРФИМЕРИЈА**

КОЛОЊСКА ВОДА у свима мирисима на литар. Мирисе Guerlain, Coty, Violet и остале на грам.

Цене услед мале режије врло јефтине.

Чика Љубина 1; — до Управе Фондова.

Повезна и доњовна станица за трамваје бр.: 1, 3, 6, 7 и 9. као и аутобус „Дезиње". 18370

УСЛЕД ИЗМАКА СЕЗОНЕ ЗНАТНО СНИЖЕНЕ ОКАСИОН ЦЕНЕ ЗА СВУ СЛЕДЕЋУ РОБУ и то:

Женских, мушких и дечијих купаћих костима, мантлова, ципела, капа, женске модерне сандале и ципеле, свиленних, жерсе и опал комбинезона и спаваћих кошуља, рукавица и чарапа све врсте, мушких сламних и штофаних шешира, сунцо и кишобрана, платнене обуће, моде ташне, мушке кошуље и гаће у боји, пореманце, марамице, појаса ит.д.

Циљ је свакој муштерији да користи наше јефтине цене. Преглед слободан. Обратити се фирми

ПАВКОВИЋ и НИКОЛАЈЕВИЋ

Кнез Михајлова 5. 18344 **Телефон 19-57.**

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

ГИМНАЗИЈА ПРОФЕСОРА ЈОВАНОВИЋА, Машварска 8. Цветни Трг, спрема ученике-це пале из једног, два предмета; приватне за цео разред. Хонорар 200 дин. По жели спрема са гаранцијом. Упис, предавања целога дана.

Енглеског математике, спрема гимназисте из математике и физике са гаранцијом. Јавити се Радовићу, Иванковачка 6.

МИЛОШЕВИЋЕВА ШКОЛА, Милоша Великог 17, 1 (до Јадранске Банке) показала одли чан успех: 95% ђака положило. Гарантује успех. Предавања по чела. дневни, вечерњи курс за целе разреде. Војна Академи ја пале редовне, приватне. Ин тернат за редовне и приватне. Хонорар 200. Упис, обавештења цео ... усмено, (проспект) тел. 51-61.

СЛУЖБА

ГРАЂЕ СЕ вешти аквизитери за скупљање огласа. Обратити се администрацији „Правде" 18136

Дечко из боље куће од 14 до 16 година може ступити одмах у Деликатесну радњу Скопљанска број 14.

Потребујем 10 браварских стари радника, и то за гитере, резервоаре и фазонске прозоре, који би одговарали овим пословима, нека се јаве на браварску радњу. Саму ел. Арњаш, Земун.

Дактилографкињу за српску и немачку кореспонденцију требамо одмах. Динграци, Стојановић и Голочевац. Поенкареова ул. 3.

Словенке, куварица и собарица траже место к бољој обитељи. Молим упитати Влајковићева ул. 13, партер лево.

НАМЕШТЕНЕ СОБЕ

Петнаестог августа издаје се за самца намештена соба са електричним осветљењем, употребом купатила и телефона, Милоша Великог 4.

СТАНОВИ

СТАНОВИ од собе, кујне и собе, кујне, предсобља и остало издају се повољно. Сарајевска 50.

Соба празна без намештаја сува светла електрично осветљење засебан улаз приземље у дворишту издаје се одмах у улици Краља Милана 107.

Код „Словије" Макензијева 2-а издаје се празна соба на мансарди упитати Сучића у истој кући.

СТАН од 2 собе, велика кујна предсобље, купатило, паркет, врло сунчан, издаје се јефтино. Питати у бакалници Престолонаследника Петра II (Прозурење Крунске улице)

У ЦЕНТРУ, се издаје од 1 Септембра луксузан удобан стан од 5 соба и принадлежности, уз врло повољну цену. Видети од 10—12 и 3—5 Поенкареова 30—32/1 спрат десно.

За 1200 динара издаје се због премештаја за 1 септембар на 1 спрату у новој кући стан од 2 собе предсобља, купатило и велика тераса за сунчање, засебан улаз Далматинска 87.

Стан од 3 собе, кујне (са зиданим штедњаком), купатила, девојачке собе и ост. у Кнез Михајловој 42 Упитати код пазикуће.

Стан од 2 собе кујна и ост. у Дечанској ул. бр. 23. Упитати код пазикуће.

Стан, три мање собе, издајем по врло умереној кирији одмах. Гробљанска број 4.

ИЗДАЈЕ СЕ одмах пекара, чиста, потпуно реновирана, која постоји већ шест година и која има добре муштерије. Јавити се настојнику куће, Јованова 56.

ЛОКАЛИ

Банковне просторије састоје ће од 11 великих соба, те једне за благајну, изнајмљују се на најпрометнијем месту Београда у 1 спрату Кнез Михајлове ул. бр. 20. Упитати код пазикуће.

Канцеларијске просторије (3 собе, велико предсобље) у 1 спрату, Кнез Михајлова 42. Упитати код пазикуће.

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

ГОСПОДО! Само код нас можете се снабдети јефтиним и трајним шеширима: Домаће индустрије ВЛАДЕ КОВАЧЕВИЋА, Теразије 31 (до „Шишка"). 18390

ВЕЛИКИ ИЗБОР мушких ципела цена без конкуренције. Душанова ул. 54. 18412

ПРОДАЈА ДРВА на углу Добрачине и Душанове 82. Букова првокласна 1 м. 150 д. а вагон 2.800 франко станица Кланица или „Шзран". 18413

Кућа на продају 3 одељења и шпајз, тврдо зидана, електрично осветљење, као и два мања стана, бунар са добром пијаћом водом. Површина 350 кв. м. Лепеничка ул. 4, на „Неимару".

Користите прилику, продаје се кухиња сасвим случајно, са целим намештајем. Цена повољна. Место сјајно за будућност. Ко се не боји рада, може да се обогати Зелени Венац 16, до подне или Пајсије ва 6 после подне, Миочински.

ПРОДАЈЕ СЕ КУЋА И ПЛАЦ Плац 328 кв. м. Кућа се састоји из једног одељења зиданог од тврдог материјала. (4 са 4 висина 3 метара), зидане шупе и остало. Цена 48 хиљада динара. Продужење Веселинове 16. Питати целог дана.

ШИВАЋА МАШИНА марке Вертхајм сасвим нова на продају. Хиландарска 22а хаузмајстор.

МЕД чист природан са свог пчелињака: багремовца, липовца и од пољског цвећа са гаранцијом. Продајем и на мање и на више. Поштанска 17, или на пчелањику — Мокри Луг седми километар код „Механе Влајкове. К. Ж. Младеновић.

Кућа на продају, соба и кухиња, на Миријевском путу. Цена 22.000 дин. Упитати Мишу Даниловића, кафеџију, Краља Александра, Мали Мокри Луг.

РАЗНО

НАЈЕФТИНИЈЕ урамљује слике и оправља прозоре Миша Калдерон Краља Петра 90. 18410

ПЛУЋА! Плућне болести излечи Др. ПЕЧНИК, плућни завод Сечово, пошта Рогашка Слатина. Проспект 3 динара. 18411

ДАМЕН ФРИЗЕР „ЦРНОГОРАЦ" налази се у Макензијевој 38 прече дрогерија „Савинац" више кварта врачарског. 18400

ПЛАЦ у Кнез Милетиној улици бр. 55 даје се под закуп одмах. Површина 240 кв. м., може се за ма какву сврху употребити. За исти плац тражи се Банка или предузеће које бих зизало на експлоатацију за више година. Упитати газдарицу Катарину М. Јовановић, Кнез Милетина бр. 55.

Узмите пример од „Енглеза". Штедите време шпарајте новац због тога немојте за Земун, него код кројача Бонди. Зетска 2 где добијете прворазредан рад одела, најмодернији крој по 400 динара иберштигер, зимски капут исто 400 дин.

САВРШЕНСТВО противу трипера — напаваја. Лек даје могућности да свако буде излечен. Писати на поштански фах бр. 182, са пошљком једне марке од динара.

Угодни и брзи аутобуси за Крагујевац — Краљево — Матарушку Бању — Рашку и Нови Пазар саобраћају свакодневно и то:

Нови аутобус „ЛАСТА" полази у 5·45 сати ујутро пред кафаном „Топола";

Нови аутобус Интернационал бр. 1021 полази 1 сат по подне пред кафаном „Топола".

Сва обавештења даје АЦА ПОПОВИЋ, трг. телефон 32-04; Волауто тел. 21-48 и кондуктер Интернационала у кафани „Топола" тел. 54-46.

Etudiants désireux d'aller en France,

à NANCY, Grand Centre Universitaire,

vous trouverez des facultés de Droit, Médecine, Sciences, Leitres, Pharmacie, des Instituts techniques conduisant au diplôme d'ingénieur:

Chimique — Electrotechnique et de Mécanique appliquée — Agricole et Colonial — Géologie appliquée — Comercial — Dentaire — Sarothérapique — Ecole supérieure de la Métallurgie et de l'Industrie de Mines — Ecole de Brasserie.

Les diplômes d'Ingénieur délivrés par l'Université de Nancy sont enregistrés au Ministère de l' Instruction Publique.

ÉTUDIANTS ÉTRANGERS: ENSEIGNEMENT SPÉCIAL DU FRANÇAIS.

Préparation aux Examvns de lAll'iance Française.

Cours de l'année scolaire: 15. XI. — 1. VII. — Cours de vacances: 4. VII. — 1. X.

Diplômes d'Etudes françaises.

Relations àvec des Familles françaises assurées par un Comité de Patronâge.

Pour tous renseignements, s'adresser à:

L'Office de Renseignements de l'Université, 13, Place Carnot.

POUR LES VACANCES DES ETUDIANTS ÉTRANGERS.

ПО СВОМЕ КАПАЦИТЕТУ, ЦЕНИ И ИЗРАДИ НЕСРАВЊИВА ЈЕ РАДИОБАТЕРИЈА **ИПИС** И ЦЕПНА НАШЕ **КОСОВО**

Заступник

„ЕЛЕКТРА", БЕОГРАД-ТЕРАЗИЈЕ

Пасаж Извоз. Банке

18414

БРОДАРСТВО

В. Јездића и И. Бакарића

Београд — Телефон број 26-62.

1. Свакодневни локални саобраћај Београд—Панчево и обратно

Из БЕОГРАДА за ПАНЧЕВО полазе: 8, 9·30, 13·50 и 19 часова; Из ПАНЧЕВА за БЕОГРАД полазе: 2·15, 9·20, 11·15 и 15·10 ч.

2. Свакодневни, сем недеље, саобраћај Београд—Обреновац и обратно

Из БЕОГРАДА за ОБРЕНОВАЦ полази у 16 часова
Из ОБРЕНОВЦА за БЕОГРАД полази у 5·30 часова.

Врши превоз денчане робе.

„Не купујте" НАМЕШТАЈ

док не прегледате 18067

Стовариште АНТОНОВИЋА

Краља Петра 54. БЕОГРАД Телефон 15-40

Продаје се:

6 комада мотора глајхштром ³/₄ HP, 220 волти, марке АЕГ, Велокса и Бергман;

1 мотор Велкселштром (две фазе) 125 волти, 1,1 K. W. марке Бровн Бовери.

Мотори су потпуно исправни.

Обратити се администрацији „Правде" под „Мотори". —

КОНКУРС

Занатска Комора на основу чл. 131 Закона о Радњама, расписује конкурс за место **секретара** исте Коморе.

Кандидати који рефлектирају на ово место морају бити држављани Краљевине С. Х. С. са свршеним факултетом и знањем ког страног језика (француски, немачки или енглески).

Уз молбу треба Управи Коморе поднети до 20. августа 1929. год. и докале о спреми.

Првенство имају кандидати, који су се досадањим својим радом истакли у позивању важнијих питања економске политике а особито занатства.

Детаљна обавештења могу се добити у канцеларији Занатске Коморе, Скопљанска ул. бр. 7/I.

Из канцеларије Занатске Коморе Бр. 9487, од 3. августа 1929. год. 18408

ПУТНИЧКИ БРОДОВИ

Бродарство Ташка Наумовића

саобраћају на следећим линијама и по ниже означеном реду почев од 22. маја 1929. године и то:

БЕОГРАД - СМЕДЕРЕВО СВАКОДНЕВНО

Брод полази из Београда у 5 час. по подне и низводно до дирује следеће станице:

1) Панчево (Тамиш-варош) стиже у 6 час. по подне а полази у 6.10 час по подне.

2) Ритопек, стиже у 6.55 у ве че а полази у 7 час. у вече.

3) Грошку, стиже у 7.25 у ве че а полази у 7.30 час. у вече и стиже у

4) Смедерево у 8.20 у вече. Овај брод има везу у Смеде реву са бродом за Ковин-Град.

СМЕДЕРЕВО - БЕОГРАД СВАКОДНЕВНО

Брод полази из Смедерева у 11 часова ноћу и додирује следеће станице:

1) Грошку, стиже у 12.15 ноћу а полази у 12.20 ноћу.

2) Ритопек, стиже у 1 час у јутро а полази у 1.05 у јутру.

3) Панчево, (Тамиш-варош) стиже у 2.15 у јутру а полази у 3.20 у јутру и

4) Београд, где стиже у 4.45.

БЕОГРАД - ДУБРАВИЦА

Овај брод саобраћа сваког дана сем уторника. Брод полази из Београда у 12.45 по подне и додирује следеће станице:

1) Ритопек, одакле полази у 2.25 по подне.

2) Грошку, одакле полази у 3 часа по подне.

3) Смедерево, одакле полази у 4.10 по подне.

4) Ковин-Град, одакле полази у 4.50 подне и

5) Дубравица, где стиже у 5.25 по подне.

Овај брод има везу са возом за Пожаревац.

ДУБРАВИЦА-КОВИН-СМЕДЕРЕВО

Брод полази из Дубравице сваког дана, сем уторника, у 7 час. у вече из Ковин-Града полази у 9.30 ноћу и стиже у Смедерево у 10.15 ноћу. Овај брод има везу у Смедереву са нашим бродом који полази за Београд у 11 час ноћу.

СМЕДЕРЕВО-БЕОГРАД

Овај брод саобраћа сваког дана сем, среде, и полази из Смедерева у 3 часа у јутру и додирује следеће ста... Грошку, одакле полази у 4.30 у јутру.

Ритопек, одакле полази у 5.30 у јутру и стиже у

Београд, у 7.55 часова у јутру.

БЕОГРАД - ПАНЧЕВО И ОБРАТНО.

БЕОГРАД - ПАНЧЕВО

Брод полази у 11.30 час. пре подне и у 5 час. по подне.

ПАНЧЕВО - БЕОГРАД

Брод полази у 3.20 часова у јутру и у 2 час. по подне.

БЕОГРАД - ВЕЛИКИ БЕЧКЕРЕК СВАКОДНЕВНО

Брод полази из Београда у 1 час. по подне и узводно додирују следеће станице:

Земун, одакле полази у 1.25 часова по подне.

2) Нови Бановци, одакле полази у 2.15 по подне.

3) Стари Бановци, одакле полази у 2.30 по подне.

4) Сурдук, одакле полази у 3.20 по подне.

5) Тител, одакле полази у 4.30 по подне.

6) Ечка, одакле полази у 6.40 по подне и

7) Велики Бечкерек где стиже у 8 часова у вече.

ВЕЛИКИ БЕЧКЕРЕК - БЕОГРАД СВАКОДНЕВНО

Брод полази из Великог Бечкерека у 3 часа изјутра и низводно додирује следеће станице:

1) Ечку, одакле полази у 4.25 часова изјутра.

2) Тител, одакле полази у 6.30 часова изјутра.

3) Сурдук, одакле полази у 7.20 пре подне.

4) Стари Бановци, одакле полази у 8 часова пре подне.

5) Нови Бановци, одакле полази у 8.15 пре подне.

6) Земун, одакле полази у 8.45 пре подне и стиже у

7) Београд, у 9 часова пре подне.

Сви наши путнички бродови примају на превоз за све станице које наши бродови додирују, денчану и вагонску робу. Вршимо у Панчеву реекспедицију за цео Банат. Са свију наших агенција прима се роба за Пожаревац, Мало Црниће, Батушу и Петровац, која се директно упућује преко Дубравице. У Нов. Бановцима и Сурдуку брод ће примати путнике чамцем ако време за то буде повољно.

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА 1. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА". ДЕЧАНСКА 16

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 209 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.220 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД УТОРАК, 6. АВГУСТА 1929. ГОД. | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 16-02. | ГОДИНА XXV

ПОСЛЕДЊИ ЧАС...

Један велики дипломата и један велики новинар разговарали су: г. Атанас Буров и г. Теодор Беркес. После њиховог разговора објавио је велики новинар један нешто мањи интервју. „Правда" га је, у целини, већ објавила. Лични да је добио од г. Бурова, и треба да је тако, јер он вели да му је он дао, али цео тај разговор обојен је и мржњом коју има овај компромитовани новинар и отупавели бугарофил према нашем народу...

Но, г. Беркес је споредно, г. Буров је главно. Ако је мржња овога компромитованог новинара утицала да г. Буров не гледа правилно и јасно на ствари, да бежи од осигурања мира на нашем Полуострву, то није много чудно: г. Буров је већ поодавно умео да ангажује овога несавесног новинарског кореспондента у службу неистина и у подривање темеља данашњег мира. Сада, још једном, он се био заборавио и дозволио да слуша речи једног неодговорног шарлатана који је био успео да чак неколико година ужива наше превелико гостопримство. Г. Беркес је споредан, јер он је компромитован у очима објективног света, а г. Буровљева изјављивања о стању на Балкану, његово једночасовно или двочасовно глумљење, биће доиста карактеристично и важно за нас. Нама прво не може бити ни мало драго када видимо да ни у једној фрази г. Бурова не можемо наћи истину. Где је истина? питали смо се при свакој мисли изнесеној у овоме интервју-у министра спољних послова Бугарске. Али то је било узалудно. Г. Буров, на жалост, у место да надокнади и неозбиљност г. Беркеса коме је давао интервју и коме је дозволио да напише да га је интервјуисао у Паризу и ако га је интервјуисао у Софији, није водио рачуна ни о својим изјавама. Због тога изјаве г. Бурова, са те стране, остављају тежак утисак, јер ова ко озбиљне ствари увек захтевају и озбиљно разговарање о њима... Даље, и поред тога што цео свет говори о ратничкој немирноћи Бугарске, што се цео свет толико пута до сада запрепашћивао над неделима и зверствима бугарских бандита, г. Буров је изјавио да смо ми рђав сусед Бугарској. У место да ми то истакнемо за Бугарску, г. Буров је нашао за паметно и могућно да каже за нас. Међутим, нама доиста више ни мало није потребно да доказујемо своју мирољубивост и сталну тежњу за уређењем и утврђењем међународне пријатељске сарадње на нашем полуострву. Својим делима, својом пацифистичком политиком и радом на осигурању мира, Југославија је то учинила. Сада нам је остало да уредимо односе са вечито немирном и реваншарском Бугарском. Истакли смо прави пут за решење свих питања, пут преко директних преговора. Само са жељом да се уреде односи, да се на сваки начин уреде, желимо да им приђемо. Али г. Буров игра... Он онако као и г. Љапчев. Мисли да се већ оправдао, ако би случајно онемогућио и ове директне преговоре. Но ми данас истичемо да је већ последњи час откуцао када се југословенско-бугарски односи морају уредити. Са наше стране из чине се никакве сметње за њихово уређење. Шта више, чинимо све што је могућно ради њиховог омогућења. Софија према томе треба да зна да је ово последњи час када ми треба да решимо своја отворена питања и завршимо трагедију и комедију, коју она већ низ година изводи... Г. Буров треба већ да се еманципује од театралности у третирању југословенско-бугарских односа и да их приведе и са своје стране крају. Јер ово све што се са стране Бугарске до сада радило, снажан је документ да је све само ишло против стварања добре, или бар сношљиве, атмосфере између Београда и Софије.

Г. Буров шта више сада када се тако озбиљно ради на регулисању наших односа дао је изјаве које су доказ рђаве воље на бугарској страни: изјаве г. Бурова само нас уверавају да он не види да Софија више не може да буде покровитељ бандита и проузроковач немира. Крајње је већ време свему овоме: крајње је време и зверским убиствима бугарских бандита, и некоректном држању г. г. Љапчева и Бурова, и недовољно озбиљном игрању г. Бурова са југословенско-бугарским питањима... Последњи је час и, извесно, последњи када београдско-софијски односи имају да се регулишу...

ТЕКСТ БУГАРСКОГ ОДГОВОРА НА НАШУ НОТУ, ПОСЛАТ ЈЕ У ХАГ Г. МАРИНКОВИЋУ

Министарство иностраних дела послало је јуче текст бугарске ноте у Хаг г. Маринковићу, којом је бугарска влада одговорила на нашу ноту о амнестији.

Кад од г. Маринковића буду стигле инструкције, онда ће се моћи у Софији дати на знање да је њен одговор незадовољавајући, јер се у њему на један комичан и провидан начин прећуткују утврђене ратне кривице генерала Жекова и другова.

Крвави сукоби на конгресу националних социјалиста

ПАРИЗ, 5. августа. — Јављају из Нирнберга да је на конгресу националних социјалиста дошло до озбиљног сукоба. Испаљено је више метака. Рањено је 12 лица. Национални социјалисти јуришали су на зграду у којој су били комунисти и разорили је делимично. Полиција је успоставила ред.

Кемал-Паша у Цариграду

АНГОРА, 5. августа. — Анадолска Агенција јавља:

Председник Гази Мустафа Кемал отпутовао је данас за Цариград.

Протеривање страних радника из Румуније

БУКУРЕШТ, 5. — Влада спрема наредбу по којој ће велики број страних радника бити у најкраћем времену протеран из земље. Узрок ове мере објашњава се огромном беспослицом у Румунији.

Хашка конференција са прекидима трајаће до краја године

ПАРИЗ, 5. — (Изв. „Правди"). — Јутрошњи листови јављају, да је један угледни политичар из Ке д' Орсеја изјавио да ће репарациона конференција у Хагу по свој прилици трајати све до краја ове године. Биће с времена на време прекида седница, али коначна одлука донеће се тек крајем године. Јангов план мораће се изменити, тим пре што то траже Енглези, Југославија, Грчка и Румунија, чији се захтеви морају имати у виду.

Француски листови данас оштро нападају шефа енглеске делегације министра финансија г. Снаудена, тврдећи да ће он правити само пометњу на хашкој конференцији.

Општински избори у Грчкој

АТИНА, 5. — (Изв. „Правди"). — Општински избори у Грчкој у целој земљи прошли су у миру. Једино је у Аргосу дошло до инцидента између двојице кандидата. Дефинитивни резултати још нису познати. У Атини је гласало око 100.000 гласача. Досада има већину монархиста Меркурис, док је републиканац, венизелиста Пасис остао у мањини. Победа монархистичких кандидата не може се никако доводити у везу са данашњим политичким расположењем у земљи.

Г. Венизелос телеграфски је обавестио своје присталице, да неће да се опредељује ни за једног кандидата. Монархисти су дуго у току ноћи демонстрирали, док их полиција није растерала ватрогасним шмрковима.

ХАГ

Енглеска делегација стигла је синоћ у Хаг, југословенска и француска данас

Палата холандске коморе у којој ће за седавати репарациона конференција.

ХАГ, 5. — (Б. Изв. „Правди"). — У недељу по подне приспели су у Хаг чланови енглеске делегације, која ће присуствовати конференцији сила о репарацијама, под вођством г. Снаудена. У делегацији се налази и министар спољних послова г. Хендерсон, и министар трговине г. Грахам. Сем њих у делегацији учествује велики број финансијских експерата, као и многи чиновници министарстава.

Данас пре подне стигли су у Хаг чланови немачке делегације, под вођством г. др. Штреземана, министра спољних послова. Наша делегација са г. др. Војиславом Маринковићем на челу стигла је данас по подне у Хаг. После ње стигле су француска, грчка, румунска и остале делегације.

Чланови делегација су одсели у апартманима који су већ раније припремљени за њих.

ПОЉСКА ДЕЛЕГАЦИЈА

ВАРШАВА, 5. августа. — Синоћ је отпутовала на хашку конференцију пољска делегација са министром иностраних послова г. Залеским на челу. (Авала)

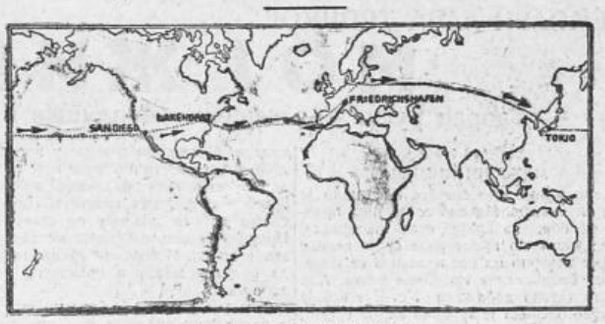
САСТАНАК Г. МАРИНКОВИЋА СА ПРЕДСЕДНИКОМ Г. БРИЈАНОМ

ПАРИЗ, 5. — (Изв. „Правди"). — Министар Иностраних Дела Југославије г. др. В. Маринковић стигао је у Париз и после двочасовног боравка продужио са министрима г.г. Шврљугом и Бријем у Хаг, где се већ налази г. Бријан.

Г. Маринковић ће у Хагу имати свој први састанак са новим француским министром - председником.

„Граф Цепелин" долетео је синоћ око 10 часова у Лекхерст и био одушевљено поздрављен од огромне масе

— ДИРИЖАБЛ СЕ У СР ЕДУ ВРАЋА У ЕВРОПУ —

ПУТ „ГРАФА ЦЕПЕЛИНА"

ЊУЈОРК, 5. — (Б. изв. „Правди"). — Синоћ око 7 и по часова са аеродрома у Лекхерсту примећен је први пут дирижабл „Граф Цепелин" који је летео мирно у западном правцу. Дирижабл је одједном промењо правац и пре него што се спустио у Лекхерст кренуо је у правцу Њујорка, где је кружио над варош. По улицама Њујорка, где се маса окупљала већ у 7 часова увече, око 8 часова непрегледне поворке људи одушевљено су поздрављале дирижабл, бацајући шешире у вис.

На аеродрому у Лекхерсту такође се окупила огромна маса света. Војска и полиција биле су већ по подне у приправности и прочистиле су простор, на коме се имао дирижабл спустити, али маса је поред свега тога у више махова успела да раскине ужета, која су разапета ради одржавања реда.

Најзад око 9 и по часова појавио се „Граф Цепелин" над самим аеродромом и тада је почела атеризажа. Спуштање је трајало двадесет минута, а обављено је у најбољем реду. Огромни дирижабл је мирно, сигурно и достојанствено приспео на америчко тле. Било је 9.50 часова по америчком, 2.50 часова по европском рачунању времена.

Непрегледна маса света је одушевљено, бурно и срдачно дочекала путнике дирижабла и посаду. Овај ентузијазам трајао је скоро читав сат.

Др. Екенер, командант дирижабла, изјавио је новинарима да је лет протекао у највећем реду и миру. Временске прилике су биле преко очекивања повољне, супротни ветрови су само незнатно успоравали лет, а над Атланским Океаном било је мирно, ведро време.

Путници дирижабла и др. Екенер пошли су по том аутомобилима у Њујорк, а посада је остала на дирижаблу.

Приспевши у Њујорк др. Екенер је изјавио да ће се „Граф Цепелин" вероватно већ у среду вратити у Фридрихсхафен. Само велике временске неприлике могу да утичу на ову одлуку команде дирижабла.

За сада се већ пријавио приличан број путника за лет у Европу, тако да се данас већ неће издавати нова места.

Др. Екенер је одустао од лета у Вашингтон.

Енглески краљ опоравља се

ЛОНДОН, 5. — (Б. Изв. „Правди"). — **Према последњим саопштењима дворских лекара енглески краљ Ђорђе сталном се опоравља и одлично осећа. Он ће ускоро почети редовно да обавља своје редовне послове.**

Министар Просвете приступиће смањивању сувишних гимназија

—:—

Министар просвете г. Божа Максимовић приступио је ових дана прегледу стања свих средњих школа у држави.

На основу тога, г. министар просвете извршиће редукцију гимназија. Тај посао смањивања сувишних гимназија биће извршен у току ове недеље и одмах после тога ће бити објављен.

ИЗГЛЕДА ДА ЋЕ СУМА УПИСАНИХ АКЦИЈА АГРАРНЕ БАНКЕ ДОСТИЋИ 650 МИЛИОНА

У Привилегованој Аграрној Банци даље се примају извештаји новчаних завода из унутрашњости о упису акција Аграрне Банке.

Интересантно је да је по тим извештајима уписана сума већ близу 640 милиона динара, а можда ће уписана сума достићи и до 650 милиона динара.

Г. Н. УЗУНОВИЋ ЈЕ ДАНАС ПРИМИО ДУЖНОСТ ЗАСТУПНИКА МИНИСТРА ФИНАНСИЈА

Министар без портфеља, г. Никола Узуновић, примио је дужност заступника министра финансија.

МИНИСТАРСТВО САОБРАЋАЈА ЗА ГРАД СУШАК

СУШАК, 5. августа. — Данас су овамо допутовали г. Леонида Франић, заменик генералног директор Државних Железница, г. Лапаине, надзорник грађевинског одељења загребачке железничке дирекције, и г. Клаић, инжињер. Ови железнички чиновници дошли су на Сушак да, као чланови комисије министарства саобраћаја, прегледају парцеле које је од министарства тражио град Сушак за своје потребе. Град Сушак намерава да на земљишту министарства саобраћаја подигне јавне кухиње и јавна стоваришта.

Министарство саобраћаја је до сада одбило већ неколико молбе града Сушака у том погледу, а сада ће се то питање, по реферату ове комисије, поново решавати.

На Сушаку се очекује и друга једна комисија министарства саобраћаја, која ће заједно са италијанском комисијом проучавати начин за решење питања нашег пристаништа у базену Таон де Реведу на Ријеци.

Наши официри у Пољској

— ДИВЉЕЊЕ ПОЉСКЕ ПРЕМА НАШИМ ОФИЦИРИМА. —

—:—

ВАРШАВА, 5. августа. — Приликом посете наше војне делегације Пољској, помоћник пољског министра војног г. Конарзевски изразио је дивљење према одличном држању наших официра.

Наша војна делегација посетила је фабрику за израду прецизних војних инструмената, коју до сада није имала прилике да посети ни једна страна војна мисија, иако та фабрика постоји већ неколико година. Фабрика је дала закуску у част наших официра.

Друштво Пријатеља Југославије давало је данас по подне чај у част наше делегације. Том приликом пољски генерал г. Шапховски изразио је радост пољске војске због доласка југословенске браће и наздравио Његовом Величанству Краљу Александру. На ову здравицу одговорио је генерал г. Белић и подигао чашу за здравље председника Пољске Републике.

БАНКЕТ УДРУЖЕЊА ИЗВОЗНИКА

Говори помоћника министра трговине г. Штајнмеца и вице гувернера Народне Банке г. Андрије Радовића

На синоћњем банкету, који је Удружење Извозника приредило код „Петрограда" а на коме је било преко 100 званица пало више здравица, међу којима треба истаћи оне, које су држали представници министарства и вицегувернер Народне Банке г. Андрија Радовић.

После прве здравице, коју је одржао председник Удружења Извозника г. Драгиша Матејић, напивши у здравље Њ. В. Краља и Његовог Дома, низале су се здравице од познатих извозника и њихових гостију. Г. Лаза Бугарчић у својој здравици поздравио је краљевску Владу, истичући да је она више урадила за ово кратко време, него њене претходнице за десет година. Жели и даљи успех у раду Владе за добро целокупног трпљеног народа.

Г. Стеван Настић, из Скопља истиче потребу да сви извозници приступе удружењу, које има пред собом велико поље рада и важне задатке. Извозници су у својој делатности у улози посредници између произвођача, малог трговца, државе и иностранства. Наша земља је плодна. Треба да будемо вредни и искористимо њену дарежљивост. Поздравља највећег заштитника нашег Југа Њ. В. Краља, који се најусрдније брине о његовом унапређењу.

ГОВОР Г. ШТАГМЕНЦА

Помоћник министра трговине и индустрије г. Р. Штајнмец осврнуо је у својој здравици на општа питања извоза. Сада, када су економска питања у првом реду, рад Удружења Извозника добиће до пуног изражаја.

Неоправдан је песимизам, који је обухватио извесне привредне кругове у погледу извоза. Данас је песимизам злочин, када треба развити наш извоз. Ми ћемо се моћи хватати са нашим конкурентима у извозу. Има људи, тео ретичара, који предсказују пропаст будућност нашег извоза.

Тачно је да Америка хоће гигантским замахом да туче цео свет у извозу. Шта ће тек бити кад ускоро Русија пође на стране пијаце? **Ситуација није ружичаста. Неке индустриске земље ограничавају увоз. Али то све није разлог да будемо песимисти. Треба да се изолују две ствари: наши продукти на страним тржиштима или су скупљи, или лошији од других. Наши конкуренти су искористили за ових десет година док су код нас партиска трења онемогућавала тај рад, да рационализују, организују продају, машинизирају и унапреде своју пољопривреду. Тако смо ми изгубили у времену. Али још није доцкан, а сада има могућности, кад смо ослобођени партизанства и истакли привредна питања у први ред.**

Закон о унапређењу пољопривреде (промицању пољопривредне производње) који се ради представља један најмодернији, најбољи закон те врсте у Европи. Затим и закон о коморама пољопривредних производа омогућиће солидност и прокласност извозних артикала. Онда ћемо лако наћи тржиште за нашу робу. Јер наш извоз је тако сићушан према светском промету. Европа производи 550 милиона квинтала пшенице, а троши око 700 милиона квинтала и ми наш одличан продукт лако можемо пласирати свуда. Затим г. Штајнмец наводи како су неке друге земље, које имају знатно неповољније тло, унапредиле пољопривреду. Његова здравица саслушана је са највећом пажњом и топло поздрављена.

После здравице г. Вукадиновића, представника Београдске Трговачке Коморе, г. Становић, из Смедерева поздравио је вицегувернера Народне Банке г. Радовића. **У својој здравици г. Милан Ђурић, начелник министарства пољопривреде, похваливши рад Удружења Извозника у минулој деценији, пожелео је да у другој деценији забележи удружење много веће успехе, а затим се осврнуо на стање производње и извоза у свету. У Америци ове године жетва није одлична, иначе би се ми питали шта ћемо са нашим, иако малим, извозом. Жели колаборацију рада министарства и сних привредника.**

Г. Андреја Радовић

Трговински аташе мађарског посланства у Београду г. Силађи нагласио је у својој здравици, да југословенски извозници у скорој ће будућности неће гледати у мађарским својим конкуренте, него пријатеље на светском тржишту.

Затим су одржали здравице г. г. Васа У. Јовановић, подпредседник Индустриске Коморе, др. Воја Рашић и др. Људевит Прохаска, челник министарства пољопривреде, на је изнапио здравицу г. Андрија Радовић, вицегувернер Народне Банке.

Г. РАДОВИЋ О НАШЕМ САОБРАЋАЈУ

Поздравивши живахни рад удружења г. Радовић се сетио пок. Љубе Срећковића, што су присутни дочекали са: слава му!

— Ваш успех је велики, вели даље г. Радовић. Везан са добом трговина и свађа међу политичарима. Док сте ви радили, они су се свађали. Али племенска трења су продајна. Њих има у свима земљама. Напомиње Италију, Немачку и друге земље.

Дужност наша је да од нашег сељака створимо културњег привредника, економисту и рационалисту. Господо, мора човек да се стиди када види у нашим већим градовима оволики луксуз, а онакву беду на селу. Треба штедњу пропагирати, треба да штетимо да бисмо помогли и дали пример нашем сељаку.

Могу са правом рећи да је и наша држава врло рђав трговац, врло рђав индустријалац. Она држи у својим рукама и такве објекте, ко је не треба да држи. На пример саобраћај. Погрешно је, што је он у државним рукама, а не само под државним надзором. Наводи пример Немачке и Америке, где су огромне мреже железница у приватним рукама, а куд и како је боље и уређенији саобраћај него код нас.

Ми имамо сваке године дефицит у саобраћају буџету, а привредници, нарочито извозници, жале се на саобраћај.

Не треба за то кривити особље саобраћајно, већ саобраћајну политику. Јер како може да радн чиновник који је плаћен хиљаду и неколико стотина динара месечно? Но може се очекивати од њега онакав рад какав треба. Железничко особље треба платити боље, да би саобраћај био бољи, јер он је овако и скуп и слаб.

Моди извознике да се позабаве овим питањем и налази да је једини начин за побољшање саобраћаја, да се он преда у приватне руке.

Народна Банка даће четвртину од свога порт Фела привредницима. Она је настојала и до сада да извознике помогне и стављала им велике кредите на расположење. Жели успех у будућем раду Удружења.

На крају одржао је здравицу г. Воја Петковић, захваливши се у име Удружења Извозника свима говорницима и свима функционерима, ко ји сарађују са Удружењем и покањују пажњу његовом раду. Удружење ће настојати да ове лепе идеје, које су се чуле на скупштини и банкету спроведе у дело. Од вашег просперитета зависи просперитет државе, целокупне ће привреде и ми смо свесни своје улоге.

ПОЗДРАВИ УДРУЖЕЊУ

На завршетку прочитао је секретар Удружења г. Поповић поздравне телеграме и писма која је Удружење добило, међу којима телеграм г. др. Шварцуге, министра финансија, г. Игњата Бајловића, који гласи: „Честитам десетогодишњи користан рад, желим најбоље даљи успех". Затим писма Централе Удружених Банака, Чехословачког посланства, г. др. Веље Стојковића, телеграме г. Милоша Савчића, председника, и г. Стојадиновића, подпредседника Београдске Општине, г. Ристе Христића из Младеновца, г. г. Јеремића и Брелића из Ивањице и многе друге.

Банкет је завршен око 1 часа после поља ноћи.

ЈЕДНА ПОСЕТА СМЕДЕРЕВУ

Излет Југословенског Пливачког Савеза

—:—

Југословенски Пливачки Савез приредио је јуче излет до Смедерева луксузним бродом „Краљевић". Излет је трајао цео дан, од осам сати ране подне до једанаест увече, али број излетника није био велики: тмуро престоничко јутро није створило, како изгледа, код Београђана расположење за излет.

— Ти људи не знају да је овакво време најлепше за излет! — љутио се један од функционера Савеза, поручујући у очајању четврти гулаш, ма да је констатовао за прва три да су то „салонски" гулаши, а не ађарски.

Очајање је, у осталом, брзо прошло, јер је пров од лађи и поред слабе посете, или управо захваљујући баш тој слабој посети, био веома пријатан. Нарочито после подне били су искоришћена сва средства за увеселавање — и са успехом.

У Смедерево се стигло пред подне. Цела варош, наравно, на пристаништу. Тако се у Смедереву дочекују недељом велике лађе. Излетници се деле у групе: једни одлазе да разгледају стари град, други — фабрику „Сартид", трећи — варош, а четврти остају на броду у пријављивању поручених гурманских ручкова. Посетиоци вароши у један час по подне готово сви су поново на броду. Варош је разгледана. Гурманска питања скинута су за сада са дневног реда. Ваља помислити на повод, прави излетнички повод. И док један мањи број излетника, који се осећају неиспавани, (нису навикли рано да устају, а полазак лађе био је заказан за седам часова ујутро) силазе у доње просторије брода, да се одуже богу Морфеју, у салону се чине подворења другим боговима. Два одлична грамофонска непрекидно свирају и ремете мир спавача. Један од њих пробуђен аријом Каварадосија из „Тоске" дигао —неким урнебесним чарлстоном, трећи — опет неком тачком оперског репертоара. Одричу се, хтели — не хтели, спавања и појављују међу осталим гостима.

Ту се пева, свира, чак и игра... Играју, истина, свега два пара, а један прекоспоследњан млади Бечлија усамљено чарлстонира, пошто не може да се сложи у корацима ни са једном партнерком.

Хор, у коме има највише инжењера, успешно допуњава грамофонски оперски репертоар лепим песмама, махом бекријске садржине. У овом се расположењу заборавља на мали број излетника и брод полази из Смедерева у седам часова увече, испраћен исто срдачно као што је и дочекан. Пред полазак „Краљевића" наилази други велики брод, „Цар Никола", који плови између Београда и Градишта. Као и „Краљевић" брод полази за Београд и стиже ће, свакако, пре њега, пошто не прави излет, већ саобраћа на својој редовној линији. Али излетници њиу ни најмање завидљиви. „Цар Никола" стаје ова излетнички брода и путници из Смедерева прелазе преко палубе „Краљевића" на други брод. Дефилују разна позната београдска лица. Један београдски адвокат констатује да му је на „Краљевићу" друштво пријатније и познатије него на „Цару Николи Другом" и сходно томе доноси одлуку, на коју, наравно, нема жалбе ни у првом ни у другом степену.

Друштво добија и друге пријатне и ускоро по поласку за Београд објављује се почетак биоскопске сеансе у салону. Приказује се један успео филм, капетан г. М. Михајловић руководи приказивањем његовог дела и добија комплименте са свих страна. Затим се приказује један страни шаљиви филм, чији је квалитет поптпуно на нивоу „мртве" биоскопске сезоне, али се публика ипак добродушно смеје, јер је добро расположена и задовољна излетом.

Југословенски Пливачки Савез приредиће ће овај излет у очи великих утакмица у Љубљани. Београдски чланови Савеза полазе за Љубљану сутра, а крајем недеље почињу утакмице, које обећавају да буду веома интересантне. За време излета требале су да буду одржане пливачке утакмице, оне су се, међутим морале одложити из једног веома јаког разлога: пливачи већином нису дошли.

Тровање војника у Белфасту

ЛОНДОН, 5. — (Б. Изв. „Правди"). — Према вестима из Белфаста, приликом тамошњих великих маневара 150 војника се тровало. Утврђено је тровање од птомаина, које долази од рђавог, старог меса. 50 војника се налази у животној опасности.

МЕМОАРИ ЛАВА ТРОЦКОГ

МОЈ ЖИВОТ

— Творац руске бољшевичке револуције прича своје доживљаје —

8.

МЕЂУ ПИЈАНЦИМА

Село у које смо смештени, имало је око сто колеба. Ми смо се у једној празној колеби, на крају села настанили. Свуд унаоколо простирале су се велике шуме. Северно од нас налазила се Лена, ту су биле велике праонице злата. Али право златно доба села Уст-Кут већ је минуло. Некада је ту било веома сјајно; ту се проводио весео живот, певало се и пило, а било је убистава и разбојништава. Но тада је још све мирно било, премда се у селу много пило. Сопственици наше колебе, мушкарац и жена, би ли су увек пијани.

Живот далеко од света био је досадан и туробан. Ноћу целу колебу испуњавале су буба швабе са својим ирским шушкањем, пењале су се на сто, у јело, на постељу и шетале се чак и по нашем лицу. Ипак смо доскочили овом злу. Једног вечера изабрали смо стан на другом месту и оставили нашу колебу отворену. Све бубе су при температури од 30 степени испод нуле угинуле.

Али идуће године исто зло се поновило. Често сам студирајући ноћу Маркса, морао да терам са књиге безобразне буба швабе, које ми никако нису давале мира.

У пролеће и у јесен имали смо да трпимо много услед смрада који је долазио из оближњих ритова, а лети је навала комараца била неподношљива.

Веза између појединих места, у којима живели изгнаници, а чији број се временом и порастом револуционарног покрета само повећавао није се никада прекидала. Мушкарци и жене у изгнанству доносили су вести и поруке које су често личиле на читава предавања, добијајући бележје теоријских трактата. Није било тешко добити дозволу од гувернера у Иркуцку за мењање једног места и одлазак у друго. Изгнаници су имали само да поднесу молбу и премештај је био дозвољен.

Ја и девојка која је била мој пратилац у изгнанству тражили смо премештење у место, које је било удаљено 250 километара источно од Уст-Кута, а на реци Илим. Ту смо наишли на своје пријатеље, у том месту сам једно време радио у бироу једног тамошњег трговца, који је био милионар. Његове трговине крзном и осталом робом, његове гостионице и остале радње распростирале су се на подручје, које по величини одговара величини Белгије или Холандије. Али тај исти милионар је био толико неписмен, да није могао чак ни своје име да потпише. Он је уместо потписа увек стављао један крст испод писама и докумената.

Али једна кобна грешка отерала ме је с овог места.

У једном писму, у коме је било говора о фунти боје, ја сам, својом погрешком, ставио пуд боје и према томе је настала разлика од 39 фунти у робн. То ми трговац није могао опростити и мој реноме као писара уништен је. Ја сам морао поднети оставку и опет сам се вратио у Уст-Кут, а доцније сам премештен на југ, у Верхболенск.

ЧЕСТА САМОУБИСТВА МЕЂУ ИЗГНАНИЦИМА

Аристократија међу изгнаницима била је стари „популисти", који су после дугог низа година изгнанства умели боље или лошије да се пласирају у изгнанству. Млади марксисти су образовали групу за себе. У исто време, био је у изгнанству већи број радника, који су само зато осуђени на боравак у Сибиру, што су учествовали у разним штрајковима. Они су обично упућивани на север. Међу њима већина је била неписмена, то су били све нешколовани и примитивни људи. Према томе време које су они провели у изгнанство може се сматрати као њихово политичко школовање, а сем тога код њих је запажен и несумњив прогрес у културном погледу.

Сасвим је природно да је међу изгнаницима било размимоилажења у мишљењима, као што је то свугде где се људи налазе. Али та размимоилажења су доводила и до личних сукоба. Ови лични сукоби доводили су често и до случајева трагичног обележја.

Једна од трагичних последица таквих личних сукоба била су учестала самоубиства. Гдегод су боравили изнаници, било је и неколико гробова самоубица изгнаника.

Дешавало се да су се изгнаници у појединим већим варошима потпуно асимилирали становништво у новој средини и нису та места ни доцније када су ослобођени, напуштали. Неки од изгнаника одавали су се пићу. Да би се у затвору или изгнанству сачувала свежина духа и чврстина карактера, потребно је што више радити и то одавати се јаком, напорном физичком раду. У томе у осталом није било оскудице а једино су марксисти били ти који су се за време изгнанства бавили и теоријским стварима.

Конференција о исељеничком питању

—:—

СПЛИТ, 5. — (Д. изв. „Правде"). — Јутрос је овамо допутовао из Загреба министар социалне политике г. др. Мато Дринковић. Допутовао је такође начелник министарства социалне политике г. Јеремић и г. др. Крипотић са Сушака.

Око 10 часова пре подне они су се састали у општинској већници, где је стигао велики број исељеника из Јужне и Северне Америке, затим представници Академског Клуба из Загреба. Они ће сви присуствовати конференцији о исељеничком питању, која је почела данас по подне. Пре подне извршено је само међусобно упознавање.

Велике опасности од поплаве изнад Апатина

—:—

СУБОТИЦА, 5. — (М. изв. „Правде"). — Хидротехнички Одсек у Сомбору поднео је ових дана извештај о стању обале и пловидбе лађа. Из овог се извештаја види да Апатину, услед одроњавања обале, прети опасност од поплаве у случају мало веће воде. Особито је опасна ситуација изнад Апатина, између Зелене Главе и Апатинског Поља где је обала одрођена у толикој мери, да се вода приближила одбранбеном насипу на 10—15 метара. Ако не буду предузете мере у озбиљну опасност може да дође нови одбранбени насип, а у случају веће воде могла би да поплави неколико хиљада катастарских јутара земље. Велика одроњавања констатована су у близини Милсаве у Барањи и код острва званог Малин, где је због одрона обале доведен у опасност одбранбени насип.

Њ. В. Краљ на Бледу

На Бледу су извршене у главном све припреме за крштење трећега Краљевића.

Њ. В. Краљ отпутовао је данас у пратњи маршала Двора на Бледо.

КОД ПРЕДСЕДНИКА ВЛАДЕ

Данас пре подне министар правде г. др. Сршкић посетио је председника владе г. Живковића и остао дуже времена конферишући.

Г. ХАЏИЋ У ДВОРУ

Њ. В. Краљ примио је данас пре подне у аудијенцији генерала г. Ст. Хаџића.

Г. Б. МАКСИМОВИЋ У АУДИЈЕНЦИЈИ

Данас по подне Њ. В. Краљ примио је у аудијенцију министра просвете г. Б. Максимовића.

ПОТПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ У ДВОРУ

Њ. В. Краљ примио је данас пре подне у аудијенцији г. др. М. Стојадиновића, потпредседника београдске општине.

ИЗ МИНИСТАРСТВА ПРАВДЕ

У министарству правде се интензивно ради на довршењу пројекта закона о ванстечајном равнању, којим ће се у будуће онемогућити злоупотребе са отварањем стечајева.

Једним од последњих указа у министарству правде досадањи писар министарстсва правде г. Драгиша Мичa унапређен је за секретеара министарства правде.

ОДЛИКОВАЊЕ Г. КОРОШЦА

Министар Саобраћаја г. др. Корошец одликован је од стране грчке владе лентом Св. Спаса првог степена.

ПОВРАТАК Г. САВКОВИЋА

Министар Грађевина г. Стеван Савковић вратио се јуче из Врњачке Бање у Београд.

НОВЕ ТЕЛЕФОНСКЕ ВЕЗЕ

Према решењу Министра Грађевина г. Савковића приступиће се отварању следећих телефонских веза између наших летовалишта на мору и иностранства: Башка — Крк — Брно, Краљевица — Малинске — Братислава — Брно, — Нови — Брно, Шибеник и Раб — Праг, Нови — Праг, Дубровник — Грац, Башка, Крк и Раб — Беч и Малинско — Беч, Телефонски саобраћаја на овим линијама отпочеће 10. овог месеца.

РАДОВИ НА СУШАКУ

СУШАК, 5. августа. — Ових дана боравио је на Сушаку помоћник директора Генералне Дирекције Државних Железница инжењер г. Фрањић. На Сушаку се од раније налазио инжињер Ристић, затим начелник грађевинског одељења загребачке железничке дирекције г. Лапеша и шеф секције Делнице — Сушак инжињер Клајић. Они су конферисали са представницима градске општине поводом молбе да се сушачкој општини уступи потребно земљиште за грађење пијаце, народне кујне и потребних магацина у пристаништу. Ова молба одбијена је од стране дирекције државних железница, а сада је са стране Генералне Дирекције Државних Железница изаслата ова комисија, да поново испита ту молбу. Помоћник генералног директора г. Фрањић показао је много сусретљивости према потребама сушачке општине, па ће ова молба ускоро бити повољно решена и моћи ће се приступити грађењу потребних објеката, међу којима су најважнији магацини у пристаништу.

На општинским изборима у Атини изгледа да ће антивенизелисти добити већину

—:—

ПАРИЗ, 5. — (Изв. „Правде"). — По вестима из Атине изгледа да ће у престоници по резултатима избора, који су јутрос рано били познати антивенизелисти добити малу већину. Исти исход очекује се у Патрасу и Солуну.

РЕЗУЛТАТИ ОПШТИНСКИХ ИЗБОРА

ПАРИЗ, 5. августа

Јављају из Атине да су до јутрос били познати резултати општинских избора из 25 грчких градова. У 16 од тих градова изабрани су венизелистички кандидати, док су у осталим градовима изабрани антивенизелисти.

Резултат општинских избора у Атини није потпуно јасан.

ПАРИЗ, 5. августа.

По вестима из Атине, изгледа да ће у престоници по резултатима избора који су јутрос рано били познати, антивенизелисти добити малу већину. Исти исход очекује се и у Патрасу и Солуну.

Смрт Велсбаха

—:—

БЕЧ, 5. августа. — У замку Велсбах, у Корушкој, умро је Ауер Велсбах, проналазач гасног осветљења и осмиум лампе.

Хапшење комуниста

БЕРЛИН, 5. августа. — Јављају из Манхајма да су комунисти и поред полицијске забране организовали поворку кроз варош. Ухапшено је око 100 особа.

Преговори у Опатији

—:—

СУШАК, 5. августа. — Данас пре подне у 10 сати састала се је у Опатији талијанско-југословенска комисија, чији је задатак да испита све што је потребно за покретање саобраћаја у нашем базену. Таон де Ревел на Ријеци као и на ријечкој железничкој станици у смислу одредаба римског споразума и Нептунских Конвенција. Нашу делегацију састављају: председник инжењер Мато Клодић, помоћник директора љубљанске железничке дирекције, инжењер Боднар, начелник саобраћајно-комерцијалног одељења загребачко жељ. дирекције, инжењер Штулхофер, из машинског одељења загребачке дирекције, шеф секције Делнице—Сушак инжењер Клајић. Затим инспектори Бодбрегар и Харт из Генералне Дирекције Државних Железница. Надаље ветеринар Петровић из Министарства Пољопривреде, срески ветеринар у Сушаку Шмит, те управник царинарнице на Сушаку Ниикновић. Комисија ће радити неколико дана.

Самоубиство жандармеријског мајора Светозара Жунића

— ЈУТРОС, У 3 ЧАСА, ИЗВРШИО ЈЕ САМОУБИСТВО, ИСПАЛИВШИ ДВА РЕВОЛВЕРСКА ХИТЦА У ДЕСНУ СЛЕПООЧНИЦУ, ЖАНДАРМЕРИЈСКИ МАЈОР СВЕТОЗАР ЖУНИЋ, КОМАНДИР ЖАНДАРМЕРИЈСКЕ ЧЕТЕ ПРИ СРЕЗУ ВРАЧАРСКОМ. —

Рано изјутра, око три часа, на самом крају вождовачке улице, Јове Илића, у близини трамвајске станице, у канцеларији жандармеријске чете на Вождовцу, извршио је самоубиство жандармеријски мајор, командир чете при врачарском срезу, Светозар Жунић. испаливши на себе два хитца из револверз „Браунинг". Случај самоубиства Жунића, који се одиграло тако рано ујутро, учинио је дубок утисак међу вождовачким грађанима, који су познавали Жунића као савесног жандармеријског официјра, и ако се жандармеријска чета, којој је Жунић био командир, од скора основала на Вождовцу, у улици Јове Илиће, у броју 287.

Прасак од два револверска хитца, чут тако рано у овом крају мирног дела Београда, узбунио је многе. Велики број оних грађана, који су онако буновни, тек пробуђени у полусну, разазнали правац одакле је допрео тај изненадни неуобичајени звук, позвољен у два маха, мислио је да се прави потера за каквим лоповима, јер је било јасно да се пуцало у овом месту, где је била жандармеријска чета. Ипак, радозналост их је силно повукла да се извесније о пуцању обавесте. Тако, већ десет минута иза трећег јутарњег часа на самом месту, одакле се чуо пуцањ, било је искупљено мноштво света, намерног или тек овлаш обученог, који је тек ту дознао шта је у ствари.

У ПУСТОЈ КАНЦЕЛАРИЈИ ЧЕТЕ СА КРВАВИМ СЛЕПООЧНИЦАМА, СЕДЕО ЈЕ ЗА СТОЛОМ ЖУНИЋ

И кад је ту било искупљено доста света, кад је готово цео онај крај сазнао да се у канцеларији командира чете одиграло нешто неочекивано, дошла је и полициска власт, која је телфоном била обавештена о свему. Исто такоВеликн број жандарма из саме чете, из жандармериске станице на Вождовцу, из команде жандармерије, био је већ ту. Затим, сазнало се да је у самој канцеларији извршио самоубиство жандармеријски мајор Светозар Жунић, командир чете, испаливши у десну слепоочницу два метка из једног аутоматског белгијског револвера калибра 9. Кад су врата од четне канцеларије отворена, нашли су жандарми на језив и неочекиван призор. За столом, на коме су књиге, забелешке, хартије, спискови, новине и други листови били разбацани, на једној столици, која је ногом била извргнута, готово да падне под тежином, са главом која је била клонула на десну мишицу од руке, седео је жандармеријски мајор Светозар Жунић, са крвавим слепоочницама, из којих је млазем текла свежа крв, падајући на сто, на под, столицу и његово одело. Његово клонуло тело било је накренуто на десну страну, као да је хтело пасти. На поду, близу писаћег стола, лежао је револвер типа „Браунинг", са две празне чауре. Десна шака била је отворена и попрскана крвљу. Из лица, које је било већим делом закривено и заривено у десну мишицу, била је ишчезла свака боја живот човека. Мртвачко бледило разливало се по модром лицу, а очи су биле изгубиле сваки животворни сјај.

ЦЕДУЉА ЖУНИЋЕВА СА РЕЧИМА „КАСА ЈЕ ИСПРАВНА"

На столу, поред њега, било је мноштво књига умрљано крвљу. Исто тако и новине, и акта, и извесни спискови. У само тој хрпи хартије, која је тако чудила нередом и разбацаношћу, нађена је, сасвим случајно, једна мала цедуља, исписана рукописом Жунићевим. Судећи по свежини мастила, она је написана на неколико часака пред саму смрт. На тој цедуљи написао је Жунић, поред осталог, и ове речи: „Каса је исправна и у реду". То је Жунић, изгледа, наглашавао, јер је, као командир чете, руковао и новцем. Поред тих речи, ништа није било друго до неколико пасуса, којим се могао тумачити узрок самоубиства.

ЗАШТО ЈЕ ЖУНИЋ ИЗВРШИО САМОУБИСТВО?

Та цедуља, ако се некако протумачи, каже да је Жунић имао другу једну замисао коју је крио од свакога. Та га је мисао мучила данима, но ипак је, борећи се истрајно, није никоме поверавао. То је трајало дуже времена. Али, по свему изгледа, да више није могао издржати, није могао сносити ту мисао у својој уобразиљи „да је болестан". Јер, Жунић, како се каже и прича, имао стално једну идеју да је болестан и да „болест" не може дуго сносити. Међутим, по извесним спољним знацима, није се дало закључити да је Жунић болестан, или бар да је имао такву болест, због које би човек морао презати, због које би се човек морао дуго борити са самим собом, па на крају да заврши овим очајним, безнадежним корацима, који су били на несрећу његовој госпођи.

ГОСПОЂА ЖУНИЋ ЗНА УЗРОК САМОУБИСТВ, АЛИ НЕЋЕ ДА КАЖЕ?

Жунић је био ожењен. Није имао деце. Па кад се догодило ово јутрос, кад је полиција обавестила г-ђу Жунић да јој је муж извршно самоубиство у четној канцеларији, дотрчала је у његову канцеларију као без главе, сва несрећна, очајна. Она је, и ако станује у Ранкеовој улици, која је много удаљена од Јове Илића улице, ипак стигла већ рано изјутра, сва упламкана, да је изазвала истинско сажаљење. Причали су после, да кад су је упитали да ли зна зашто је њен муж извршио самоубиство, „она је одговорила да зна, али да сада неће да каже". Колико је истина да је она ово казала и да ли је то истина ако је и казала, видеће се тек по саслушању, по детаљној истрази.

ПОЛИЦИЈА И ИСЛЕДНИК КОМАНДЕ ЖАНДАРМЕРИЈЕ НА ЛИЦУ МЕСТА

Чим се сазнало за самоубиство Жунића, полиција врачарског кварта дошла је на место самоубиства. Ту је био и члан кварта врачарског г. Михаило Семан, са писарима и жандармима из свог кварта. Поред њих, био је и водник жандарма врачарског кварта поручник г. Лазовић.

На време стигао је и војни иследник команде жандармерије, који је преузео истрагу.

Иследник је узео на саслушање све жандарме. Један од жандарма причао је како је Жунић пре времена, тако рано, дошао у канцеларију, и после неколико часова позвао га унутра, потражио му револвер. Унео му је револвер, мислећи да ће га командир очистити. Али, после неколико тренутака, из собе се зачуо један, па затим и други прасак револверског испаљеног метка. Утрчао је унутра. Нашао је свог командира мртвог, са пробушеном слепоочницом, јер је метак изашао на леву слепоочницу и забио се у побочни зид канцеларије. Он је одмах обавестио полицију. То лико је знао о самоубиству Жунића.

До сад, узрок самоубиству Жунића није објашњен, јер Жунић, сем оне цедуље са речима „каса је исправна", није оставио никакво опроштајно писмо.

Истрага се води, како би се бар, према ближе околине самоубичеве, расветлио овај несрећни завршетак живота једнога од познатијих жандармеријских официјра, на служби вазда савесних.

Око 4 часа дошли су на место самоубиства шеф кривичног одељења г. Драгутин Јовић, затим помоћник шефа техничке полиције г. Драгољуб Савић, поглавар среза врачарског г. Брајевић и командант жандармеријског пука г. Никола Стаиковић.

По завршеном полицијском увиђају, неколико жандарма изнели су тело пок. Жунића и ставили га у болничка кола.

Остали жандарми су сузним очима посматрали изношење леша њиховог мајора, кога су тако много волели, који је на служби био старешина, а за време одмора друг и отац. Неколико жандарма Ужичана, земљака пок. Жунића, готово су јецали.

Одатле је леш пренет у Војну Болницу, где је мало касније дошла и Жунићева мати.

Данас пре подне наређено састављена комисија извршила је преглед касе, којом је руковао пок. Жунић. Тамо је нађено све у реду и исправном стању. Ништа није недостајало; новац и цела архива били су ту, а такође и књиге су биле уредно вођене.

Доцније је код самоубице нађено једно писмо, упућено његовој супрузи, г-ђи Радмили. Садржај писма полиција још не даје јавности ради успешнијег вођења истраге.

ИЗ ТРГОВАЧКОГ СУДА

— РОЧИШТЕ ПО СТЕЧАЈУ ФИРМЕ ЂОКИЋ И НИКОЛИЋ. —

—:—

У првоме течајном одељењу Београдског Трговачког Суда одржано је данас рочиште по стечају фирме Ђокић и Николић. Ова фирма продавала је мануфактурну робу и имала радњу у улици Краља Петра број 35. Према билансу, који су поднели стечајни дужници, пасива износи 8,107.568, а актива за 1,932.254 динара мање, колико износи губитак. Дужници су тражили одлагање рочишта на два месеца, да би могли спремити понуду, наћи равнача и ступити у везу са свима повериоцима, чији је број прилично велики.

Присутни повериоци прихватили су овај предлог сви сем једног. Београдски Трговачки Суд донеће своју одлуку о предлогу стечајних дужника накнадно, и за сада је рочиште одложено.

Депутација из Старе Пазове у министарству трговине

Данас је у Београд допутовала делегација од 120 људи из Старе Пазове, на челу са др. Браном Кијурином и г. Николом Јанковићем, директором Кредитне Банке.

Депутација је посетила надлежне у министарству трговине и индустрије и пољопривреде и молила да се пијаца у Старој Пазови не премешта изван вароши, као што је одлучио велики жупан Сремске Области г. Јаниће Красојевић, јер би се тиме нанела врло велика штета и до- у питање опстанак преко четири стотине занатлија.

Наши комитети за велику ваздухопловну утакмицу

Данас је одржана пленарна седница свих комесара нашег Аеро-Клуба за велику ваздухопловну такмицу, коју приређује француски Аеро Клуб. Ова утакмица почиње 7. овог месеца, када са аеродрома у Орлиу, близу Париза, полази преко осамдесет авијона, међу којима ће узети учешћа у такмичењу и један наш авијон, сагрђен у новосадској фабрици „Икарус". Авијонима су одређена места за спуштања на целом протезању њихове маршруте. У нашој земљи спуштање ће се извршити на београдском и загребачком аеродрому, с тим да Београд буде прикупна станица за све авијоне, који се такмиче.

Стога су за Београд и Загреб одређени нарочити комитети, који ће контролисати утакмицу. Сваки комитет има четири члана и извесан број комесара. Комтети су потчињени нарочитој спортској комисији, коју председава г. Тадија Сондермајер. Комитети и спортска комисија функционишу на основу инструкција француског Аеро-Клуба, као и у осталим земљама, над којима ће летети авијони — учесници ове велике утакмице. Контролисање утакмице код нас вршиће у Београду и Загребу стручњаци, аеронаутички инжењери и виши официри ваздухопловства.

Хапшење комуниста у Манхајму

БЕРЛИН, 5. — (Изв. „Правде"). — Јављају из Манхајма, да су комунисти и поред полицијске забране организовали поворку кроз варош. Ухапшено је око сто особа.

БЕРЗЕ

—:—

Београд, 5.

На данашњем берзанском састанку није било знатнијих промена. Код ратне штете рађено је 3000 комада.

ДЕВИЗЕ. — Понуда — тражња: Лондон 276.83—276.03; Париз 224.18—222.18, Њујорк 56.95—56.75; Женева 1097.40—1094.40; Милано 298.83—296.83; Праг 169.06—168.26; Берлин 13.59 до 13.56; Беч 8.0424— 8.024.

ДРЖАВНИ ПАПИРИ. — Инвестициони зајам 7% понуда 87.50, тражња 87, аграрни 4% понуда 52.50, тражња 51.

РАТНА ШТЕТА. — Закључака је било између 407.50—404. — последња понуда 407, последња тражња 406.50. За уплтимо август 409 до 408.75; за уплтимо децембар понуда 422, тражња 420.

ЛОЗОВИ. — Дувански лоз понуда 35; лоз Црвеног Крста рађено 150 комада по 50.

НОВЧАНИ ЗАВОДИ. — Акције Народне Банке: закључака није било. Понуда 8400, тражња 8220.

Извозна Банка понуда 870 тражња 840; Земаљска Банка понуда 22; Београдска Задруга тражња 7.500; Прометна Банка понуда 940 тражња 955; Бродарско Друштво тражња 570.

ПРОДУКТИ. — Пшеница нова: Сава шлеп 78—79 3—4% промпт паритет Шабац 230—225; Дунав шлеп 79—80, 2% 230—225; влаже српска пруга промпт 79—80, 4—5% 225—215; узана пруга 79—80, 3—4% 225—220; банатска станица 79—80, 2% 227.50—222; Пожаревац — Смедерво 79—80, 3—4% 225—215; пшеница нова: Бегеј 77—78, 2% за август 232.50—226; Тиса 77—78 2% за август 232.50—226; Дунав 77—78, 2% 232.50—227.50; Сава 76, 4% 217.50 до 212; Дунав 76 4% 220—212.50; главна пруга 76, 4% 210—200; Вршац 77—78, 2% 220—215.

КУКУРУЗ. — Бачка, Срем пруга 215—210.

ОВАС. — Српски шлеп Београд 210—200; главна пруга 200—190; вагон Београд 210—200; вагон Београд решетан сремски 210—200; вагон уска пруга 210—190.

ЈЕЧАМ. — Нови: главна пруга промпт узана 170—155; шлеп Смедерево 180—165; Банатска станица 170—160.

НОВОСАДСКА ПРОДУКТНА БЕРЗА

НОВИ САД, 5. — (А. Б. изв. „Правди"). — ПШЕНИЦА НОВА: бачка и банатска 77—78 212.50—215, лађа Тиса 77—78 225—30, сремска 77—78 210—212.50.

ЈЕЧАМ нови: бачки 63.4 160—5.

ЗОБ НОВА: бачка 185—90, сремска 185—90, банатска 180—5.

КУКУРУЗ: Бачки и сремски 205—210; банатски 202.50—207.50.

БРАШНО: ООг Ог бачко 317.50— 327.50; бр. 2. 227—307.50; 5. 277.50—87.50; 6. 260—70; 7. 230—40; 8. 146—50.

ТЕНДЕНЦИЈА: слаба.

ПРОМЕТ: 48 и по вагона пшенице, 27 вагона кукуруза, 6 вагона брашна, свега 81 вагон.

Стање температуре у земљи

—:—

Прва цифра означава јучерашњи максимум ниједноприљен), друга данашњи минимум, а трећа температуру примљену јутрос у осам сати.

Љубљана	24	13	14
Загреб	—	14	17
Београд	22	16	21
Вел. Градиште	—	18	21
Ужице	—	14	17
Сарајево	—	13	17
Крагујевац	—	14	19
Бања Ковиљача	—	14	20
Врање	—	14	21
Ниш	—	17	21
Скопље	—	14	22
Штип	—	15	19
Прилеп	—	14	18
Котор	—	21	23
Сплит	—	19	22
Славн. Брод	—	14	19

Кише је било у Врању, Скопљу и Штипу.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Сточарство Јужне Србије

СКОПЉЕ, почетком августа.

Привредне гране Јужне Србије имају, свака за себе, своје добре и рђаве стране. Исто тако оне све скупа имају и своје заједничке одлике, како у погледу развоја тако и у начину културе, приноса, рентабилитета и т. д. Свака од њих посебице и све скупа заједно улазе у оквир економске снаге Јужне Србије. Примили смо на себе ту дужност, да их све појединачно изложимо и да у томе јасно подвучемо њихов положај и све оно што би могло бити од користи утицаја на њихов напредак у опште. Овом приликом сматрамо да ће бити од користи, пре свега, казати коју реч о сточарству, као једној од најважнијих привредних грана Јужне Србије. Ред је њему у овоме дати првенство, јер оно се данас налази у тешком искушењу.

Повољни услови за одгој стоке у Јужној Србији од вајкада представљају главни утицај у развићу сточарства и у његовој великој издржљивости и поред свих препрека које се сваке године јављају у разним незгодама. Благодаре ће климатским приликама и околности да је попаша доста обилна, као и приликама јавне безбедности, претежни део сточарских области гаји ситну стоку, која у главном и представља главно сточно благо.

Најмногобројније међу ситном стоком овце, којих има око 1,700.000 заслужују нарочиту пажњу приватне иницијативе и званичне привредне политике.

До 1924. год. сточарство ове врсте, имало је доста повољних прогресивних резултата. Тада, под утицајем разних околности, оно почиње опадати ма да су чињени узалудни покушаји да се то опадање спречи. Бројно стање и квалитет увек су зависили од средстава за исхрану, јачине зиме, државне помоћи и т. сл. Крајеви који оскудевају у зимској храни нарочито област јужно од Шар Планине, значили су од увек за сточара Ј. Србије једну неволју више. Али, ипак може се рећи да је овај главни део сточарства Јужне Србије све до ове, односно прошле године, како-тако животарио и био прилично добро забележен на нашем извозном трговинском билансу, како извозом живе стоке, махом шилеза, овнова, јаловица и јагњића, тако и прерадом и извозом кашкавља, масла и продајом вуне.

Али у току ове, односно прошле године наступиле су нове тешкоће које су, удружене са осталим незгодама, катастрофално деловале на сточарство ове врсте. Од тих поражавајућих утицаја навешћу неколико важнијих.

НЕЗАПАМЋЕНА ЈАКА И ДУГА ЗИМА И ЊЕНЕ ПОСЛЕДИЦЕ

Онако како не памте ни најстарији сточари на Југу ова је зима, са својом оштрином и невероватном дужином трајања хладних таласа, у сточарство о опште, унела један минус који се неће моћи надокнадити за читаву једну деценију. Особито ситној стоци и њеним сопственицима она је нашела огромне штете. Ради слабе зимске попаше и због великих дуготрајних снегова храна је била далеко скупља изнад нормалне, приближно једнаке свакогодишње цене. Једна овца, која данас заједно са јагњетом кошта 250 до 300 динара, појела је исто толико. А када се узме у обзир број угинулих грла онда остале живе овце коштају више, само прошле зиме, него што износи збир њихове укупне вредности. Поред тога, јагњад у колико их је било остало у животу, мршава су и данас без особите вредности и у погледу продаје и у погледу чувања женских за домазлук. Изнурене од јаке зиме и исцрпљене због слабе хране овце су липсавале тако да их је код извесних стада угинуло и 50%. Особито су рђаво прошла стада која су била на зимовнику у околини Овчег Поља, Велеса и Ђевђелије. Болест у току целог овог мучног процеса није изостала. Оно што је од оваца остало у животу, мршаво је и слабо још увек. Редак случај представљају добро сачуване овце. То су махом једнике т. зв. пољских оваца које у главном припадају ситном сточару. Међу њима могу се убрајати, и то само донекле, стада која су била на зимовнику око Штипа, Кавадара, Струмице и Радовишта, али се и за њих ово може примити као редак изузетак.

У опште узев, сточара је штетни утицај прошле зиме економски упропастио, а крупно сточарство довео у питање.

ЕКОНОМСКИ ПОЛОЖАЈ СТОЧАРА

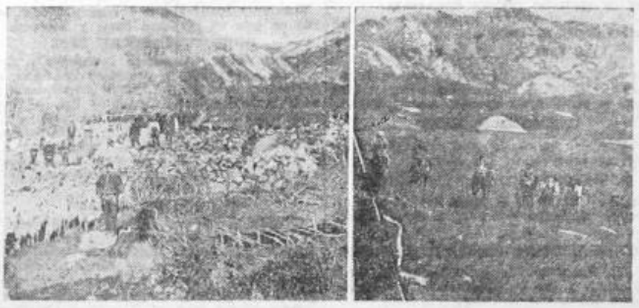
Са падањем цена стоци и сточним производима економска способност нашег сточара, која никада није ни била нарочито добра, слабила је и из године у годину постојала дошија. Неорганизован и лишћен скоро свих могућности повољног кредитирања сточари су се задуживали код заинтересованих купаца. Али баш у томе они сами гледају своју несрећу и припремљену раку у коју треба да сахране своју привредну моћ, свој велики труд и све наде полагане кроз толико година на вредност и продуктивност свога посла. Јер они веле овако: „Кредит је нама затворио своја врата одавно. Ми смо принуђени да се задужимо, директно или индиректно, код људи са којима радимо. Заједно са таквом обавезом ми смо принуђени да истим људима дамо и другу обавезу да ће мо из целокупне количине млека испоручивати под условима који су за њих много повољнији него за нас.

И одиста треба чути вапај сточара да им се омогући један сношљивији кредит, особито сада када презадужени, представљају економско робље које вала, омогућавањем јевтиног кредита, ослободити и помоћи у интересу друштва и државе. А после прошле неочекиване велике и дуге зиме, огромних издатака и губитака, неопходна брза помоћ значила би, за сточаре, двоструку помоћ. Јер поред осталог сам факат категорички говори у прилог питању да се сточарима омогући самостално газдовање и да се и њима даду привилегије које данас уживају скоро сви остали привредни слојеви друштва.

ЛЕТЊА ПОПАША

У погледу летње попаше Јужно Србијански сточар може бити задовољан. Богати пашњаци, са сталним и јаким изворима планинске воде, на Шару, Корабу, Бистри, Беласици, Кајмакчалану, Солунској Глави, Перистеру, Осогову и Даутици значе главни повољни услов за одржавање сточарства и могућност његовог напретка. Оно што су Косово, Метохија, Куманово и Овче Поље — Пелагонија и Брегалница за земљорадњу — то су ови сувати за сточарство. Не само то него они за нашег сточара представљају утеху у невољи и наду у бољу будућност док за сточара са Леванта правно прижељкивање.

Захваљујући доброј јавној и имовној безбедности ова би се привредна грана могла развити до максимума ако би се целом питању поклонило довољно пажње.

Десно: Један од пашњака на Шар планини; лево, бачило на Шар планини

ЗИМСКА ПОПАША

У колико је грчка стока према нама, у погледу климата и сувата, за време летње сезоне на једном незнатном ступњу, у толико се она у погледу зимовника оваца налази у бољем положају. Блажа клима, а самим тим и богатија зимска попаша омогућује да овце у Грчкој, нарочито у околини Солуна могу добро и јевтино презимити. Користећи ту околност један мањи број галичанских сточара, преко зиме држи своја стада у Грчкој служећи се одредбама двовласничких имања. Али за остале то је немогуће због формалности које би требале да претходе с једне стране између наших власти и нашег сточара, и с друге стране, између грчких пограничких органа.

Ради овога сва стада почетком новембра сваке године напуштајући летњу попашу прелазе на зоне зимске попаше у наше јужније крајеве: око Штипа, Кавадара, Овчег Поља, Ђевђелије, Струмице, Радовишта и Велеса.

Ма да сваки зимски период значи за сточара оно време када он треба да поднесе извесне материјалне жртве за одржавање својих стада — начин зимовања прошлих година није био ни толико тежак ни толико скуп да би сточар изгубио веру у своју будућност. Али после ове последње зиме сточар је постао немоћан и материјално и духовно. Из свих његових јадања, из целог његовог спољнег живота, назире се тежак болесник кога треба што пре лечити.

ИЗДАВАЊЕ СУВАТА ЗА ИСПАШУ

Сувати су државна својина. Сваке године, преко односних шумских управа, држава их издаје под закуп сточарима. Закупна цена се регулише с обзиром на број и врсту стоке. Овца и ован спадају у једну категорију; исто тако коњ, во, крава, јуне — мазга и магарац, док остала стока свака за себе има свој одређени таксени став. Пре пет година када су услови за живот и рад сточара били у несразмерно бољем положају таксена тарифа на једну овцу била је 3. дин. а на једно јагње 1.60. После две године ова је такса повишена: за овцу од 3 на 10, за јагње од 1.50 на 5 динара од једне главе. Таксе су, дакле, прогресивно расле али се увек водило рачуна о разлици између оваца и јагњаца, тако да је јагње бивало стално оптерећивано мањим таксеним ставом. Ове године таксена тарифа износи:

за овцу динара 12;

за јагње, (одлучено) динара 16 и т. д. Поред свега на таксе се има плаћати 6% у корист фонда за пошумљавање, што значи да се ова номинална такса има увећати за овцу, односно јагње скоро са 1 динар.

За прилике у које је данас сточар запао ове су таксе, у колико се односе на ситну рогату стоку, специјално на овце, велике. Моје је лично убеђење да ће државна каса на овим таксама више изгубити но што ће добити. Ово особито с погледом на принцип државне финансиске политике да се и поред подмирених свих пореских такси и осталих дажбина задржи колико је то више могуће, економска моћ грађана. После случаја са прошлом зимом и њеним последицама које су се јако осетиле у рељовима сточара било је пробитачније ову таксу свести на минимум и на тај начин бар, до даље прилике, помоћи сточарству.

Напоредо са овим, при оцени таксе на јагњад запажа се да је јагње оптерећено већом таксом од овце и овна. Свакако да је Министарство Шума и Руда било руковођено да ово учини, неким разлогом, али се тај разлог даје тешко пронаћи у редовима сточара. Они сматрају да је пре могло оптеретити овцу са 18 а јагње са 12 дин. него обратно. Њихово оваквo мишљење основа се на чињеници да овца стварно више поједе и даје веће користи док јагње које мање поједе не даје скоро никаке користи све до првог јагњења. Оптерећивање јагњаца већом таксом од таксе одређене за овцу може изазвати потребу код сточара да ту јагњад отуђује и поред тога што би желео и требао већи број од њих да остави за домазлук нарочито у овој години када је од зиме угинуло доста старих оваца.

Овако формирана такса плаћа се у две рате. Прва рата полаже се према броју пријављених глава, на дан додељивања сувата, а друга од 1. до 15. августа исте године.

Исплата таксе такође пада у једно време када сточари немају пара падају у зеленашке канџе. Било би повољно када би се та исплата учесто у одређено време вршила у мају или јуну када се обично продају јагњад и када сточар долази до својих пара.

У погледу ноћног боравка стоке на суватима, ради саме стоке, њене млечности и т. д. сточари увек бирају заклоњене стране, топлије и мање изложене ветру. Али у овоме они често бивају ометани услед лакше контроле ноћне службе чувара јавне безбедности. Пошто овај случај има своје важности било би добро интересе јавне безбедности довести у склад са потребама сточара и на тај начин наћи им у сусрет да своја стада преко ноћи могу држати на т. зв. „топлицама".

Б. Тодоровић.

Санаторијум за слабуњаву децу у Бањи Ковиљачи

Велика тераса која спаја луксузне хотеле „Далмацију" и „Херцеговину"; у углу: управник бање генерал у пензији г. Николић.

Запажено је са стране стручних меродавних фактора, да су деца после седмо годишњих ратова, слабуњава, шкрофулозна и да је већи број од њих наклоњен оболевањима органа за дисање. Јасно је да су то последице рата: недовољна исхрана, слаба нега и уопште нехигијенски живот како у варошима тако и по селима. Осим тога и велики број деце рађа се слабуњав, — болешљив, од родитеља са урођеним наследним или добивеним манама а „ивер не пада далеко од кладе", као што каже наш народ. Свако мисли да има право на женидбу односно удадбу, кад дође у доба полне зрелости па ма какво му било физичко здравље, не водећи рачуна какав ће пород имати. Старање је недовољно да будуће генерације буду што здравије, јаче и отпорније и тиме способније за напоре у животу.

Министарство за Социјалну Политику решило је да подигне у Бањи Ковиљачи санаторијум за такву слабуњаву децу. Предвиђено је да се у санаторијуму може примити до 400 деце, мушке и женске. То решење пало је још 1923. г. Изабрано је идеално место, више бање на једној висоравни, која је у ближој и даљој околини окружена шумом, са лепим и великим хоризонтом. План за санаторијум је брижљиво израђен и не може му се ништа замерити. Израда ове тако потребне хигијенске зграде почела је 1923. г. и ето ни до данас није потпуно довршена!? Прво, кад је положен темељ и почето зидање, одронило се земљиште, те се морало накнадно осигуравати. Затим су се мењали предузимачи, па је недостајало кредита и друге неке ствари. Ето има 6 година од како не видимо да се довршује. Сада је тек зидање завршено али остаје још да се намести: врата, прозори, под, централно грејање и намештај. Осим тога неминовно треба изградити парк око зграде и довести воду у зграду за пиће, кување јела, купање и прање рубља.

У министарству социјалне политике има и одбор за бање и санаторијуме, који треба више да се забави овим санаторијумом, како би се што пре могао употребити за децу, која ће тамо наћи поправку свога здравља. У ствари, и данас има санаторијум за слабуњаву децу у овој бањи, али је он у низинии поред пута, изложен прашини. У њему сам запазио примерну чистоћу и добру храну за малишане, али, будући у низини и крај пута код толиког обиља ваздуха и светлости у Ковиљачи, деца ни једно ни друго довољно немају. Треба га с тога преселити, а то се не може учинити док се потпуно не доврши започета изградња модерног санаторијума.

Један недостатак ове бање је неуређен саобраћај за оне који долазе са стране лађом или железницом. Тако лађа из Београда стиже у 1—1½ сат по подне и у Шапцу посетиоци морају да чекају 2—2½ сата на железницу, без икаквог заклона за себе и ствари на отвореном месту, док се смилују да пусте у воз, који тек у 4 сата полази за бању са шабачке железничке станице. У Бању се стиже тек у 7 а често тек у 8 часова увече. Посетиоци бање лутају по бањи да нађу станове, ако их нису раније поручили. Пита се: зашто је ово мучење посетилаца бање?

Министар социјалне политике г. др. Дринковић учинио би част овој бањи ако би је обишао да види све што је учињено и шта треба још учинити, да би била посећена од света са стране. Природа је дала овој бањи у изобиљу све што треба, само су потребни стручни људи и капитал, да је уреде како треба. Она би била од светског гласа, јер има повољне услове не само за лечење у топлој сумпорној води, сумпорном блату, већ и за климатско лечење.

Данас има у бањи више деце него одраслих која се преко целог дана весело играју у парку, пењу се по шуми, у којој су израђени путеви у свима правцима. Деца се у овој бањи приметно опорављају, зато је многи зову „дечијом бањом." Довршење дечјег санаторијума допринело би у пуној мери да постане у истини дечја бања,

Д-р. М. Борисављевић.

Катастрофа на мору у близини Остенде

— УДАВИЛО СЕ 85 ПУТНИКА. —

—:—

ОСТЕНДЕ, 5. — („Б. изв. „Правде"). — У близини белгијске обале, недалеко од чувене бање Остенде, десила се у недељу по подне једна страховита катастрофа, каква се на мору скоро није десила. До сада се број жртава цени на 85, а није искључено да је број жртава и много већи.

Излетнички брод чије име власти крију, кренуо је по подне из Остенде са око 100 путника у северозападном правцу. Неколико километара од обале један теретни брод, који је вукао шлепове, кривицом капетанових, рђаво је маневрисао приликом сусрета са излетничким бродом и тако је свом снагом налетео на овај брод. Судар је био страшан. Теретни брод са својим оштрим и јаким кљуном просто је расцепио на двоје излетнички брод, који је почео нагло да тоне. На броду је настала страховита паника, неки путници су покушали да се пливањем спасу, а неке су вали одмах прогутали.

Са обале су одмах кренули моторни чамци за спасавање и мањи бродови, али акција за спасавање је слабо успела. Спасено је свега 10 путника, као и капетан излетничког брода, кога је његов син спасао. До сада је извучено 15 лешева. За остале путнике и посаду брода ништа се не зна, али је вероватно да су сви они настрадали, пошто би се до увече, због близине обале, већ спасли, да су могли.

Власти су одмах покренуле истрагу у вези са овом катастрофом. Наређено је да се капетан теретног брода Кусе, чијом кривицом је дошло до судара бродова, одмах ухапси. Кусе је међутим успео да побегне.

Међу путницима излетничког брода налазили су се најугледнији странци, који су боравили у Остенди.

Америка и Енглеска обустављају даље грађење подморница

—:—

ЛОНДОН, 4. — (Изв. „Правди"). — Према вестима „Ивининг Стандарда" г. г. Макдоналд и амерички амбасадор Давес закључили су привремени споразум о разоружању на мору. Главне тачке тог споразума су: програм грађења ратних бродова у опште се ограничује и град ња будућих ратних бродова има се свести на минимум. Рок довршавања бродова који се сада налазе у Енглеској и Америци у градњи има се продужити. Обе земље су категорички изјавиле да у будуће у опште неће више градити подморнице.

У вези с тим амерички сенатор г. Борв упитио је енглеског владн позив да један део своје ратне флоте, у првом реду велике крстарице, потопи, пошто се само обустављањем даљег грађења ратних бродова не може постићи паритет између Енглеске и Америке. То је, по мишљењу г. Бора, први корак ка разоружању на мору.

Радојка!

Госпођа Марица јавља свим својим пријатељицама, да јој се сретно родила мила, здрава девојчица. Мала је већ гиздава и хоће само бело мирисно рубље. Какав пакетић држи у ручици? То је јединствено средство за прање

ШИХТОВ РАДИОН

Шихтов РАДИОН пере сам!

ОДГОВОР Г. ДР. ВИНКА ВИТЕЗИЦЕ НА КРИТИКУ Г. БОГДАНА ПОПОВИЋА

Професор г. Богдан Поповић

»MONUMENTUM AERE PERENNIUS«

(7)

И кредити, које је Семинар за упоредну историју књижевности сваке буџетске године добивао, имају своју чудну историју. Већином тај кредит није био утрошен, тако да су се други професори који су свој кредит за Семинаре утрошили радовали том богатству нашег Семинара — кад му тако мало треба и још новаца преостаје. Жалосна чињеница која заслужује да се препашће кад се погледа шта све треба за један такав семинар који има да обухвата у себи студији за толике књижевности. Г. Богдан Поповић водио је врло мало бригу о томе, а ја нисам смео да се тим кредитом послужим. Не могу да заборавим целога мога века оне моменте, када сам долазио к њему са једном малом цедуљицом на којој сам по неколико дана шкрто избирао оно што ми је најпотребније за мој рад и за рад са студентима. Као просјак приступао сам том човеку који никада није знао шта је борба за хлеб и шта значи научно радити поред породице замрзле у хладној соби. Ја за хлеб не би никада просјачио, али за науку сам то радио, — јер је та глад јача и не стиди се ни пред киме. Г. професор је од неколико предложених књига изабрао једва једну или две, и то стога што није хтео да призна да те ауторе не познаје и да се поверн мојему избору. Ја знам међутим за неке ауторе, које је мени забрањио да поручим, да их је он дошиље сам набавио и задржао их код себе. Стране ревије семинар уопште није примао и ја сам морао да чекам пуне две године док ми је г. професор дозволио да се семинарска библиотека на њих претплати. Када сам пре две године, после мога пута у Лајпциг — где сам упознао много нове стручне литературе, видећи да ће нам кредит опет угинути, утрошио добар део кредита за нове књиге, које су семинару биле потребне г. Професор је то схватио као повреду његовога ауторитета, који је свакако јачи од потреба свих нас осталих!

Тај његов велики ауторитет јављао се у свој својој импозантности када је требало казати суд о људима у свету који су ипак нешто радили и урадили. Има људи који живе и хране се негацијом туђега добра. Док негирају туђу вредност конструишу идеје и принципе противне тим вредностима и намећу их себи и другима као оригиналне и велике. Себи их намећу у једној болесној самодопадности и уображењу своје величине, намећу их другима својом елоквенцијом и безобзирном смелошћу негирања онога што су многе генерације држале као вредно и добро. Један од таквих људи је и г. проф. Богдан Поповић.

Научне тенденције таквих духова израђају се у неинтелигентно и некултурно тиранисање оних који су им подређени. Од светских великана смео сам поменути само оне које је г. Богдан Поповић читао, а хвалити опет само оне које је он разумевао. Ових последњих је број био врло мали, јер људи такве природе као што је г. Богдан Поповић разумеју само себе и траже од других то исто. Пред њиме ја нисам смео да поменем н. пр. Георг Брандеса, или Бергсона, или Виламовица, или Ничеа, Мутера, Велфлина, Ибзена да и не помињем!

Од тог великог егоизма г. Богдана Поповића није остао поштеђен ни факултет, ни катедра ни његов Семинар. Ја ћу да испричам само један случај који има довољно да илуструје његову научничку репутацију и његову праксу као професора и управника Семинара.

Једне од последњих година министар финансија, г. др. Милан Стојадиновић, одобрио је по ред обичног кредита који је пао у део Семинару за упоредну историју књижевности, још један изванредан кредит од 100.000 (сто хиљада динара) за наш семинар у сврху набавка потребних књига, које овом семинару требају више него на коме другом. Тај у истини културни и племенити гест господина министра, кад је дат на практично извршење г. Богдану Поповићу, као шефу семинара, изродио се у рукама г. професора у једну спекулацију врло несолидне трговине! Тај кредит је требало што пре искористити, јер је семинару била потребна научна литература које није имао довољно, а пре свега била су потребна дела писаца делом у оригиналу, а делом у преводу због директног упознавања са њима. То 100.000 динара био је један краљевски дар и с обзиром на оскудно време у коме живимо и с обзиром на велике потребе једног младог универзитета коме је и свака пара врло добро дошла. Г. Богдан Поповић није дозволио никоме да у тај кредит дира, већ је стојао на становишту да тај кредит треба утрошити на књиге, које треба лично видети и прегледати; у каталоге и рекламе нема вере!... То може бити тачно само донекле, јер има дела која се без проминшљања и без ичије рекламе могу с места поручити. Али, г. Богдан, који је несравњиво савестан и тачан, хтео је да и овај посао изведе тако, како ће бити „најсигурније и највише од користи" нашему семинару и универзитету. Узалуд сам ја г. Богдану говорио да један добар део можемо одмах из Београда да поручимо. Не. Требало је чекати летњи распуст и лично отићи у Немачку и у Париз и тамо на лицу места „изабрати и погодити робу". У истини дивна замисао и био би врло неинтелигентан а и злобан онај који би ма шта тој замисли могао да приговори.

На почетку распуста г. професор Богдан Поповић добије од министрства просвете једну веома лепу суму да се „потруди" до Немачке и Француске у сврху да изабере књиге за семинарску библиотеку. Г. професор се на јесен вратио с пута без књига, без поруџбина. Знам, да ми се жалио на сва могућа елементарна зла која су га спречавала да изврши ту велику и тешку дужност. Нико у факултету није тражио за то објашњења. Требало је чекати још једну годину дана док осване лето и дође време одмора, за некога одмора од тешкога рада, за некога време путовда. Г. Богдан је чекао јули да опет покуша своју срећу. Оно 100.000 динара чекало је стрпљиво своју судбину. Г. професор добно је и по други пут од г. министра просвете средства којима ће удобно моћи да изврши тај велики и деликатан посао. Г. Богдан се и по други пут вратио без књига и поруџбина. Ми смо и даље чекали. Ја не знам шта је г. професор радио на путу, али знам, да је свакоме јасно зашто је он толико затезао са набавком књига. Оно 100.000 динара није мала сума и треба знати у шта ће се утрошити; и није то мало одговорност, треба ту неколико година а треба се по мало и одморити, треба видети и мало света, шта мислите, госло до, и то је литература, и то не онаква каква је у књигама. То је живот, господо, а једноме таквоме великану слободно је оно на шта други не сме ни да помисли: Quod licet Jovi non licet bovi!... Али има свему граница!... Кад је г. проф. Богдан још једном кушао да се на рачун утрошка тих 100.000 динара још једном прошетка по Европи за време великог летњег распуста, беше у то доба у министарству просвете човек по имену др. Антон Корошец, који дозва слугу божјега Богдана и рече му. Кажи, слуго верна и достојна све по истини које те жеље море и вуку у те далеке крајеве!... и прочаја...

Др. В. Витезица

— Наставиће се —

Г. Троцки о прекиду преговора између Русије и Енглеске

—:—

ЦАРИГРАД, 4. — (Изв. „Правди"). — У вези са прекидом енглеско руских преговора о обно ви дипломатских односа, г. Троцки је изјавио представницима страних листова, да је узрок тога прекида искључиво неуспешна спољна политика г. Стаљина, који је последњих месеца направио неколико крупних грешака. Он је својом рђавом политиком успео да одбије од совјетске уније скоро све анти-совјетске државе, које су ипак биле за пријатељске односе са Русијом. Г. Троцки је уверен да ће и у преговорима са Кином Русија веома рђаво проћи и то само због незгодног држања г. Стаљина.

Велики пожар у Цирковцу крај Љубљане

—:—

ЉУБЉАНА, 5. августа. — У Цирковцу су се запалиле ноћас две сељачке куће. Пожар се нагло ширио, тако да је за кратко време изгорело осам сељачких кућа и многе друге зграде и пољопривредне справе.

Материјална штета је врло велика и превазилази суму од милион динара. Уништени објекти били су само једним делом осигурани.

Приликом гашења пожара пала су два ватрогасца са крова једне зграде и оста ла су тешко повређена.

Посвећење новог дубровачког бискупа

ЗАГРЕБ, 5. августа. — Данас пре подне у 9 часова посвећен је у загребачкој катедрали нови дубровачки бискуп г. др. Царевић.

ЧОВЕК КОЈИ СЕ НЕ БОЈИ СВОЈЕ ЖЕНЕ. — А: Шта си ти јуче толико викао у своме стану? — Б: Ах, јуче сам онако поштено казао своје мишљење мојој жени. — А: Па твоја жена и није код куће? Она је отпутовала у бању... — Б: Баш зато сам јој и казао своје мишљење.

Освећење костурнице на Гучеву

— МОГУЋНОСТ ПОДИЗАЊА ВАЗДУШНЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ ГУЧЕВО — КОВИЉАЧА. —

КОД СПОМЕНИКА НА ГУЧЕВУ

Сви радови око подизања костурнице и споменика погинулих наших војника на Гучеву приведени су већ крају. Крез десетак дана, 12. ов. м., извршиће се свечано откривање споменика и освећење костурнице. За свечаност се чине велике припреме. Али, верује се да ова свечаност неће успети онако како би требало. Пут од Ковиљаче до костурнице скоро је непроходан. У буџет за подизање костурнице није предвиђена и изградња овог неопходног пута. А Гучево, као залеђе Ковиљаче, могло би бити одлично и благотворно место за излете и опоравак. Међутим, нема изгледа да ће се скоро подићи угодан аутомобилски пут. С тога се баш једна група угледних трговаца заинтересовала за остварење саобраћајне везе између Ковиљаче и Гучева. Пошто држава није унела у буџет изградњу овог пута они ће тражити дозволу за експлоатацију саобраћаја између Ковиљаче и Гучева. Њихова је намера да подигну од врха Гучева до Ковиљаче жичану ваздушну железницу. Зрачни пут од Гучева до Ковиљаче не износи више од три километра, те би према томе овакав пут био много јефтиниј. Сем тога за Бању Ковиљачу то би била нека врста атракције, а на самом Гучеву подигао би се један већи хотел за оне којима није потребно бањско лечење већ чист шумски ваздух. Интересовање ових трговаца, међу којима има и неколико Београђана, није без значаја, те је вероватно да ће и успети са својом намером.

Штипски соколи у Врњачкој Бањи

Соколи из Штипа у Врњачкој Бањи после одржане соколске академије у бањском парку

Стање Народне Банке

—:—

Стање Народне Банке на дан 31. јула 1929. год. било је следеће:

АКТИВА: Метална подлога. У кованом злату 93,640.947.97; у кованом сребру 17,564.979.50; у страној монети 436,625.04; у депоима на странм у разним валутама 260,208.306.21; заимови: на меницe 1,295.599.261.31; на хартије од вредности 253,235.540.52; рачун за откуп крупских новчаница 1,006.884.588.47; рачун привремене размене 227,861.466.59; државни дуг; по заjму на бонове обрт. капитала 966,355.034; по заjму на бонове по вапр. кредитима 2,000.000.000; вредност државних домена заложених за издавање новчаница 2,138.377.163; салдо разних рачуна 702,583.228.61.

Ако ово стање поредимо са последњим констатујемо активу од 41,168.275.63 у депо-има на страни у разним валутама; активу од динара 36,907.605.48. у заимовима на хартије у вредности: пасиву од 3,151.50 у рачуну привремене размене; активу од 171,805.630.71 у салду разних рачуна.

Погибаја једног одбеглог робијаша

—:—

ЋУПРИЈА, 4. — (Б. Изв. „Правди"). — Ноћас је једно потерно одељење жандармеријске станице у близини села Доње Лутнице убило једног одбеглог робијаша Војина Лакића из села Буљана.

Он је у своје време био осуђен на две године робије због крађе. Он је требао да одржи само још два месеца пре него што је одбегао.

УБИЦА ДРАГОСЛАВ ГЛИГОРИЈЕВИЋ ЈЕ ПОЗВАТ НА ПРЕДАЈУ

ЋУПРИЈА, 4. — (Б. Изв. „Правди"). — Велики жупан Моравске Области позвао је на предају Драгослава Глигорнјевића, званог Драгу који је 28. јула убио из револвера жандармеријске наредднике Михајла Благојевића и Лазара Ђуричковића.

Хроника Престонице

Београд, 5

Београдска Оперета: (21) „Лутка“.
Хотел „Империјал“: (21) „Народна симболичка школа“ адвоката г. др. Јосипа Љубића. Првокласан оркестар. Улаз бесплатан.
Уметнички Павиљон: Архитектонска изложба.
Народни Музеј: (Милоша Великог бр. 58) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9 — 12 часова а за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан.
Етнографски музеј: (угао Бирчанинове и Милоша Великог улице). Отворен од 9 — 12 и од 15 — 18 четвртком а недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашњости сваки дан
Читаоница Савеза Трезвене Младежи (Скопљанска бр. 5-II.) — Отворена од 14—19½ часова
БИОСКОПИ:
Наркипо: „Под јармом страсти“ (Џон Џилберт, Грета Гарбо) и „Последњи ударац“ (Фред Томсон).
Луксор: „Игра у срећу“ (Чарлс Реј, Елинор Бордман).
Парамунт-Палас: „Јаки и слаби пол“ (Норма Ширер, Конрад Нагел).
Париз: „Живи леш“ (Пудовкин).
Дежурне апотеке: Боже Јелића — Краља Александра улица; Др Петра Живковића — Душанова ул.; Јевремовића — Краљев Трг до Универзитета; Душана Јанковића — Сарајевска ул.; „Делини“ — Кнез Михајлова ул.; Др. Синише Ђаје — Шумадиска ул.

Недељни распоред радио-концерата

— Београд 455 м., Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9. Берлин 475.4, Бреслава 321.2, Брно 432.3, Франкфурт 421.3, Келн 263.2, Лајпциг 364.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.2, —

БЕОГРАД

— Таласна дужина 455 м. — У антени 2 и по киловата —

Сталне тачке свакодневно: 11.20: Званични извештај о водостају. 11.35: Објављивање дневног програма. 11.45: Званични извештај о водостају. 12: Тачно време.

ПОНЕДЕЉАК, 5. август:

17.30: Радио ваз-капела. 18.30: Неколико мисли о народном просвећивању (предавање г. Ђ. Андријашевића). 20: Анегдоте из редакције (г. В. Пуљевић). 20.30: Радио-квартет. 21.35: Тачно време, затим новинарски извештаји. 21.40: Час чешких песама.

УТОРАК, 6. август:

12.10: Грамофон. 21.30: Привредне вести. 12.45: Грамофон. 13.30: Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде“).
17.30: Час немачке књижевности. 17.55: Радио-квартет. 20: Српско-немачки дијалози. 20.35: Српске песме (свирају Цигани г. Грујића). 21.40: Тачно време, затим новинарски извештаји. 21.50: Привредно предавање г. Грубића. 22.15: Јованче Мицић у рату. 22.35: Радио-оркестар.

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

УТОРАК, 6. АВГУСТ:

Загреб 20.35. Хумористичко вече. 22: Лака музика.
Пешта 9.15: Концерт.
Беч 11: Музика.
Брисел 20: Концерт.
Милано 23: Џазбанд.
Рим 13: Концерт радио-трија.
Катовице 18: Пренос концерта из Варшаве.
Праг 20: Оркестарски концерт. 22.20: Дансинг.
Познањ 22.45: Дансинг.
Хамбург 17: Чајни концерт.
Кошице 12.05: Концерт.
Братислава 22.30: Дансинг.
Лајпциг 22.10: Музика за игру.

СРЕДА, 7. АВГУСТ:

Загреб 20.30: Пренос из Љубљане.
Беч 11: Музика.
Пешта 9.15: Концерт балалајки. 12.05: музика. 19: Циганска музика.
Минхен 22.45: Кафански концерт.
Лангенберг после вечерњег програма дансинг.
Рим 13.15: Концерт радио-трија.
Берлин после вечерњег програма до 0.30 дансинг.
Катовице 18: Популарни концерт.
Праг 19.05: Концерт чешке филхармоније.
Познањ 18: Вокални оперски концерт. 23: Дансинг.
Напуљ 23: Џазбанд.
Кошице 12.05: Концерт.

НАЈИНТЕРЕСАНТНИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО-ПРОГРАМА од 4. до 10. АВГУСТА

ПОНЕДЕЉАК:

Хамбург 0.30: Ноћни концерт немачких увертира.
Напуљ 21.02: „Боеми“ опера од Пучинија.

УТОРАК:

Минхен 18: „Холандинин луталица“ романтична опера од Вагнера.
Рим 21: „Лучна де Ламермор“ опера од Доницетија.

СРЕДА:

Напуљ 21.02: „Ла чена деле бефе“ опера од Бордама.

ЧЕТВРТАК:

Милано 20.30: „Пајаци“ опера од Леонкавала.
Напуљ 21.02: „Бокачио“ од Супеа.

Концерт „Биљане“

Чланови „Биљане“ у националним костимима

Г-ђа Надежда Н. Каневчевић, чланица „Биљане“ синовица бугарског председника владе г. Љапчева

Певачко друштво „Биљана“ кренуло је из Охрида још прошле среде. Дружина је до сада обишла Крагујевац, Смедерево и Нови Сад. Она броји 34 члана и свуда је срдачно дочекана.

„Биљана“ је у Београд стигла прекјуче и вечерас приређује концерат у Дому Радничке Коморе.

Председник друштва је г. Никола Аврамовић председник општине у Охриду, а хоровођа је г. Лазар Јовановић професор.

Интересантно је, да се међу члановима „Биљане“ налази и синовица бугарског председника владе г. Љапчева, Надежда, која се 14. овог месеца удала за охридског трговца г. Николу Каневчића.

*

Охридско Певачко Друштво „Биљана“ синоћ је у сали Радничке Коморе дало пред без градском публиком један неочекивано успео концерт. Сала је била пуна љубитеља музике и наше Југа. Између осталих на концерту су били и г. г.: Жика Лазић, помоћник министра унутрашњих дела, др. Александар Костић и др. А. Леко, професори Универзитета, неколико виших чиновника министарства просвете, познати наши музичари П. Крстић, Бинички, Милојевић и остали.

Пре почетка концертног дела посетиоцима се захвалио председник „Биљане“ г. Аврамовић, истичући значај овог друштва за Охрид и циљ његовог пута, не да покаже нарочиту уметност, већ да прикаже охридске песме.

Међутим показало се да је вредни хоровођа г. Лазар Јовановић уложио обилан труд у схватању, способан и користан елемент. Све тачке су изведене на опште задовољство и не лика сала проламала се после сваке песме од буре аплауза, а неке песме, као „Пукнала мај ко, треснала“ хор је морао репетирати.

Осим две уметничке ствари „Чини не чини“ Биничког и „Тракала Тинка“ П. Ж. Илића, програм био је испуњен са петнаест народних мотива из Охрида и околине, чију је хармонизацију са довољно познавања и спретности изв ео г. Лазар Јовановић, професор природних наука у Охриду, оснивач и хоровођа „Биљане“.

На половини програма Певачко Друштво „Станковић“ предало је младом охридском хору повељу, што је пропраћено бурним клицањем и аплаузом.

Како одвојени, тако и у мешовитом хору О хрићани су показали пуно смисла за песму, а у овим домаћим, народним, њима урођеним мотивима, са живописном охридском ношњом, били су ненадмашни.

Г-ђа Јовановић аранжирала је живу слику Биљане, по народној песми, која је савршено изведена, праћена од публике, са крајње напрегнутом пажњом.

Охридско коло морало је бити поновљено.

Похвалницу је успех „Биљане“ у Београду у толико пре, што су њени чланови већином занатлије из Охрида, а очекивати је да ово друштво покаже још веће успехе на пољу уметничких ствари, истовремено чувајући лепе народне песме нашег крајњег Југа.

БЕОГРАДСКЕ КОЗЕРИЈЕ

Господин „доктор“

Ко би могао и да посумња! Сав је тако угледан, као истински, као остала господа доктори. А онда, шта можете кад вам ваша добра ћерчица доведе једног дана тог господина у мајсћи се саопшти:

— Ето, татице, то је господин доктор Зверић.

Доктор? Тата није доктор. Једноставно, само адвокат, познати београдски адвокат. А она каже: доктор! Па лепо, лепо. Изгледа добар човек, и, рекло би се, имућан. Хм, то је тај господичић о ком се у његовој кући говори?

— Драго ми је, — промрмља стари адвокат. — Говорили су ми већ о вама...

После, покаже се, потпуно исправан човек. Отац, као отац, морао се распитати. А зашто онда да прави сметње! Па и да није доктор. Она га воли, она га изабрала, она га хоће, па нека га узме.

И узела га. Донела му леп намештај, кућу, доста новаца и своју младост. А он, ех, пун полета, доктор права, са одличним изгледима на сјајну будућност. Чека. Не жури му се. Није му ни нужда да одмах почне са адвокатуром. Има времена.

Онда му је пало на памет да кућа није за њих. Зидаће бољу и лепшу, а ову да прода. Стари адвокат се противио; најзад, шта је могао... Ућутао. Чак им нашао и купца.

Његова ћерчица срећна, пресрећна. Заљубљена у свог мужа и љути се кад је питају зашто њен муж не ради. Нека, има времена. Радиће кад буде требало, кад тата не буде могао.

Брука. Стари адвокат се чудом чудио. Не може да верује. Та, по свему, по манирима, по говору, по разумевању свега, био је доктор. Ко би и помислио да није истински!

Јуре сад за њим. Но, залуд.

Млада жена грца и уздише. Нема сад ни мираза, ни девојаштва, ни мужа. И вајка се: О, да је остао само, па свеједно, ако није доктор. Да је остао само...

Ко би могао предвидети! Нема никакве разлике. Био је као доктор. А зар у суштини није ипак доктор?

Бечко геодетско друштво на научном путу кроз нашу земљу

У Београд је јутрос стигао Бечко Географско Друштво, долазећи из Солуна. Чланови овог научног друштва кренули су из Беча још 17. прошлог месеца на Балкан ради студије географских формација. Чланови друштва учинили су на том путу интересантна научна открића. Тако су констатовали на пример, да су под ручја на острву Лемносу у Грчкој била шумовита. Они су путујући кроз Бугарску били у Трнову, које спомињу као место крунисања бугарских царева. Они су преко Босфора прешли у Малу Азију.

Чланови бечког географског друштва допуновали су неочекивано, па ни ниже приређен ни какав нарочити дочек. Они већ сутра продужу ју своје научно путовање кроз нашу земљу.

Вођи друштва су професори г. г. Обер Хумер и др. Шмолер.

НОВЕ КЊИГЕ И ЧАСОПИСИ

ТРОШАРИНСКИ ЗБОРНИК, коментар Закона о Држ. Трошарини, Таксама и Пристојбама, Закона о изменама и допунама у Зак. о Држ. Трошарини, од Жив. Ст. Девчерског. Стр. 400. Цена 50 дин. Издање књижаре Геце Кона, Београд. II најновије издање.

Трошарински прописи задавали су од увек велику бригу свима онима који су после ратова са њима радили или потпадали под обавезу плаћања трошарине, зато што су били исцепкани и растурени по разним законима, нарочито финансијским; тако, да је и стручња цима тешко било сналазити се. Г. Девичерски је зналачки све те разбацане прописе скупио у једну целину и издао их у засебној књизи, која је одмах препоручена и од Министарства Финансија и од стручне штампе.

Сад је г. Девечерски спремио друго издање ове књиге у коју су ушле све досадање измене и допуне у трошаринским законима као оне од 10. априла 1924. год., тако и оне од 28. јуна 1929. год., које су објављене у јулу месецу, а објашњења су унета сва до конца јула месеца. Како се у овој књизи испод сваког члана закона налази и одговарајући члан правилника, као и сви до сада постојећи засебни правилници и упутства са врло опширним коментарима, то је ова књига несумњиво најбоље дело своје врсте.

М.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

ПОЧАСНИ РУМУНСКИ КОНСУЛ У ЉУБЉАНИ

Румунска влада именовала је за свога почасног конзула у Љубљани инж. г. Милана Јелачина, индустријалца.

РУДНИК У СКОБАЊУ ЛИКВИДИРА

Рудник угља у Скобању налази се у ликвидацији. Министарство трговине и индустрије одобрило је распродају путем јавне лицитације свих непокретности и покретности које припадају руднику.

ГРАЂЕВИНСКИ МАТЕРИЈАЛ ЗА ГРЧКУ

Министарство финансија Грчке Републике ослободило је од плаћања царине увозни грађевински материјал, који се шаље за т. зв. „нове градове“, о чему је обавештено надлежне установе наше земље, као извозника грађевинског материјала за Грчку.

ВОДОВОД У ТЕТОВУ

Тетовска општина приступиће ускоро изради водовода, за чију изградњу је предвиђен кредит од 4.200.000 динара. Пројект за изградњу водовода у Тетову одобрен је још раније од надлежних.

ПОВЛАСТИЦЕ ЗА ИЗВОЗНО БРАШНО

Генерална дирекција жељезница издала је об јашњење и допуну повластице за превоз пшенице, која је упућена у млинове у сврху прераде, а из млинова се као брашно извози у иностранство. Возарина за овакву пшеницу рачуниће се по стави специјалне тарифе бр. 1 и то неломљено од прелазне станице жита до граничног прелаза (до станице речног пристаништа), ако се возарина плати најмање за 10.000 кгр. од товарног листа и вагона. У име реекспедиције наплаћиваће се 80 пара за сваких 100 кгр. реекспедоване робе. Пошиљка жита мора бити упућена којем домаћем млину. Повластица важи до 31. децембра 1929. године.

КОД УМОРНОСТИ, РАЗДРАЖЕНОСТИ, СТРАХА, несанице, невоља, терета у грсима, оживеће употребом наравне франц -Јосефове горке воде ток крви у дољем телу трајно а навала крви смирује се. Професори за болести варења изјављују да је Франц-Јосефова вода изврсно средство за чишћење код болесних појава, што извиру из древног канала.
18338

ПОНУДЕ ЗА ОТКУП ИЗУМА

Министар војске и морнарице, на предлог начелника одељења за морнарицу, издао је наређење да се у морнарици узимају у поступак и рад само оне понуде на било какву врсту откупа изума, уз које проналазач поднесе доказ о патентовању (патентно писмо) једне државе са заштитним патентима, или доказ о пријави патента, но да пријава не буде од једне године старија.

ПОЉСКИ СТУДЕНТИ ГЕОГРАФИЈЕ У НАШОЈ ЗЕМЉИ

Група од 50 студената географије из Варшаве, са својим професорима, кренула је на екскурзију у нашу земљу. Поред хрватског Приморја и Далмације студенти ће из Котора направити излет до Цетиња и Подгорице, затим обићи Босну, Србију и Јужну Србију и преко Хрватске и Словеначке вратити се натраг. Они имају за циљ да се упознају са структуром наших планина и географским приликама уопште.

РЕПАРАЦИОНИ МАТЕРИЈАЛ ЗА ЗЕТСКУ ОБЛАСТ

На рачун друге рате долељених репарација од 15 милиона зл. марака за Црну Гору, ових дана приспеле су машинске конструкције за електричну централу у Цетињу, за пивару у Никшићу и за фабрику сапуна у Бару. Зетска област извршила је расподелу репарационог материјала још раније и министарски савет одобрио је да се репарациони материјал употреби за одређене сврхе по тој расподели.

МЕЂУНАРОДНИ КОНГРЕС ТУРИСТА

Пети међународни конгрес туристичких организација одржаће се ове године у Варшави од 14. до 22. септембра. На конгресу, према досадашњим пријавама, учествоваће делегати из 27 држава, међу којима и југословенска туристичка друштва.

НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЕФТИНИЈЕ

ЕКОНОМИСТ. Из штампе је изашао двоброј за јули и август. У садржају су: Др. инж. Милан Мариновић, проф. Универзитета „Државне шуме“; Г. Курило „Државне таксе“ у Краљевини С. Х. С., Никола Хаџинтов „Рад и улога река у Краљевини С. Х. С.“; Мита Николић „Сејање жита на кућиште“. Затим привредна кроника, привредни живот на страни, преглед штампе и оцене и прикази.

ЗАБАВНИ ДЕО

Жене које нису знале за огледало

—:—

Славни француски глумац и драматичар Саша Гитри причао је недавно ову анегдоту:

Десило се то у Кини. Кинез се спремао да оде на вашар, који је био прилично далеко, неколико дана хода. Пре поласка, упитао је своју жену:

— Мила моја Кризантемо, ја идем на вашар, далеко. Какав поклон да ти донесем?

— Мужићу слатки, ја бих волела да ми купиш један чешаљ. Али ти си расејан човек, па ћеш заборавити на своје обећање. Да би се сетио, погледај на месец који сад личи на чешаљ и онда сам сигурна да нећеш заборавити на поклон.

Кинез је својој жени обећао да ће тако урадити.

Он је после неколико дана стигао на вашар, али се ни за живу главу није могао да сети шта је то требао да купи својој жени као поклон. Најзад, он рече једном продавцу:

— Моја жена ми рече да јој купим не што што личи на месец. Шта би то могло бити?

Месец је тада био округао, и продавац стога рече:

— Сигурно је хтела огледало.

— Да, да, имаш право, одговори пажљиви, али расејани муж.

Када је дошао кући, његова жена је са великим нестрпљењем отворила пакет и, на своје велико изненађење, приметила да није добила оно што је тражила. Огледало никада дотле није видела и стога је, угледавши себе у њему, почела да лије горке сузе, говорећи како јој је њен муж постао неверан и на вашару купио другу жену. Она је однела огледало својој мајци, која је такође бацила један поглед на овај дотле невиђени предмет. Она је озбиљно тешила своју ћерку:

— Не мари ништа, ћерко моја, зар не видиш да је то нека бабетина, пуна бора, веома ружна, право страшило... Ту жену он не може волети...

*

МАЛИ МОЦАРТ И МАРИЈА ТЕРЕЗИЈА. — Један од највећих генија човечанства славни немачки музичар Волфганг Амадеј Моцарт сматран је већ у раном детињству за „вундеркинда" (дете са необичним способностима). Упркос томе, мали Моцарт никада није био суетан или размажен и раскалашан. Када му је било две и по године, његови су га родитељи представили аустријској царици Марији Терезији. Царици се мали дечак необично свидео, а по својој прилици и њему царица. Стога јој је он скочио у крило и почео да је љуби. Сутрадан царица је малом Моцарту послала дивну свилену хаљиницу од љубичасте боје, опточену златом. Такву хаљину имао је само још надвојвода Максимилиан. Моцарт се необично поносио овом хаљиницом, па чак и доцније кад је одрастао, показивао ју је својим пријатељима. После две године Моцарт је одведен на француски двор, где је био представљен маркизи Помпадур. Али ов надувена дама није малог Моцарта примила тако љубазно као Марија Терезија. Када јој је он хтео да скочи у крило, она га је прилично грубо одбила. Моцарт који је тада већ дивно свирао, рекао је пред целим двором:

— Ко је ова жена, која неће да ме пољуби? Мислим да није већа од аустријске царице! А када ме је Марија Терезија могла пољубити, зашто то ова жена не може учинити? Ја овој жени никада више нећу свирати на клавиру!

Маркиза Помпадур покајале се због своје грубости и мали Моцарт и она постали су доцније најбољи пријатељи.

*

ДВА НЕОБИЧНА ЧИНОВНИКА КРАЉА ФИЛИПА. — Македонски краљ Филип (у четвртом веку пре Христа) имао је велику послугу и чиновништво. Али најнеобичнији чиновници били су она двојица, који су сес тално налазили у његовој пратњи и имали чудну мисију. Један од њих имао је изјутра да упита краља:

— Филипе, сети се да си човек!

Други чиновник имао је сваког вечера да упути ово питање краљу:

— Филипе, јеси ли помишљао на то да си човек?

Споменик принцу Фридриху Карлу пруском, који је познат као велики заштитник спорта

„ОБОЖАВАОЦИ ЂАВОЛА" У БРОМБЕРГУ. — Пре извесног времена у вароши Бромбергу непозната лица ју на тамошњем гробљу оскрнавили поједине гробове и приредили рзне ружне ствамари, које су изазвале прави револт међу мирним грађанством те вароши. Полиција је водила енергичну истрагу и ускоро ухватила једног од тих приређивача испада против гробова. Ухваћен је на делу неки старац по имену Дор. Овај старац је изјавио да је свети представник ђавола на земљи и да је сваке но ћи приређивао у друштву још неких млађих људи ружне оргије. Долазили су и многи посматрачи, који су плаћали улазницу. Често су посматраче водили и на гробље, где су вршени разни испади. Полиција је извршила многобројна хапшењ, а у стану старчевом, где су приређиване оргије, извршена је претрачина. Ту су нађени мртвачки сандуци, костури, чигура ђавола итд. Утврђено је да је у Бромбергу постојала секта „обожавалаца ђавола" и сада је све чланове те секте — ђаво однео.

Варош на чије тле не сме крочити женска нога

— ЈЕДНА НЕОБИЧНА ЗАБРАНА. —

Један дански новинар недавно је дуже времена боравио на острву Гренланду, које, и ако у Европи, по свему одудара од нашег континента. Том приликом новинар је посетио и малу гренландску варош Ивигтут. Ова варош позната је свету једино по томе, што је често спомињана у извештајима о летовима авијатичара преко океана, јер у ви ше махова се дешавало да су авијатичари који су кренули за Америку, морали да се спусте у близини Ивигтута, чије равнице су необично згодне за атеросаже аероплана.

Дански новинар о тој необичној и чудној вароши сада прича ове интересантне појединости:

— Ова варошица у ствари није ништа друго до један дуги низ доста бедних колеба, које се налазе у близини једног већ давно исцрпљеног рудника. Сам отвор рудника је необично велик и његов положај је такав да га странци због егзотичности дуго посматрају, а често се и спуштају у тај рудник.

Становништво Ивигтута састоји се искључиво из радника, махом данских исељеника, који ту траже начина како да набаве оно што им је најпотребније за живот. Може се рећи да они проводе прилично бедан живот, јер прилике на Гренланду су мизерне и једва пружају минимум за егзистенцију. Поред многобројних Данаца емигранта, живе у тој варошици само два Гренланђана, урођеника. Ивигтут се не налази далеко од мора, које је овде украшено дивним фјордовима које излетници често посећују.

РОМЕО И ЈУЛИЈА У ПУТУЈУЋЕМ ЦИРКУСУ. — Један не свакидашњи случај десио се недавно у аустријској вароши Санкт-Пелтен. У варош су пре извесног времена у исто време дошла два путујућа циркуса, који су хтели да приређују представе. Пошто су ова два циркуса позната по томе да један другоме огорчено конкуришу, публика из Санкт-Пелтена могла је бити сигурна, да ће ода циркуса учинити све могуће да се публика што боље забавља. Али људи који су дошли у циркус Пелцл, били су необично изненађени, када им је саопштено, да је прва представа морала бити одложена. Шта се десило? Циркуска принцеза кћи директора, Ана Пелцл, најсјајнија тачка програма, нестала је без трага. Публика је отишла до циркуса Екера, који је конкурисао Пелцлу. Али овде је на улазу истављена табла са натписом: „Представа је одложена". Сви су се чудили овом необичном стицају прилика. Стар циркуса, директоров син, млади Екер нестао је без трага. А без њега није се могла одржати циркуска представа. Полицијском истрагом је ускоро утврђено да су Ана Пелцл и млади Екер већ раније били у интимним односима. Њихови родитељи, као огорчени конкуренти, нису хтели ни да чују за тај брак и с тога је заљубљени пар одлучио да побегне и негде се тајно венча. Пошто је директор Пелцл поднео кривичну пријаву против младог Екера за одвођење његове ћерке, то сада полицијске власти на све стране траже млади пар, циркуског Ромеа и Јулију.

*

НЕВИДЉИВИ ВОЛТЕР. — Француски генерал Иполит Гибер (1743.-1790.) дивио се великом Волтеру и био његов одушевљени присталица. Једном је зажелео да се састане са великим писцем и стога га је потражио у његовој кући у Фернеју. Али он је стигао веома незгодно. Тог дана Волтер је био необично мрзовољан и није се ни макао из сво је собе за рад. Поред свега тога, г-ђа Де ни, Волтерова пријатељица, примила је генерала веома љубазно, приредила у његову част сјајан ручак и угостила га са најбољим винима. Али ручку није присуствовао сам Волтер, кога је генерал толико желео да види. Приближило се и вече, а да Гибер није видео човека кога је просто обожавао. Он је морао увидети, да ће морати отићи из Фернеја, а да му се жеља не испуни. Пре одласка он је написао цедуљу све садржине:

„До сада сам мислио да сте Бог, а сада сам се и уверио да сте одиста то. Јер ја сам данас с вама ручао и вечерао, јео и пио, а да вас нисам видео. С том способношћу расподажу само богови"...

Волтеру се генералова духовитост толико допала, да је одмах по прочитању цедуље напустио своју собу и дуго се разговарао са генералом.

STOMA

Једина антисептична и најбоља вода за ногу зуба, уста и грла. Добија се у свима апотекама и дрогеријама. Цена флакон 24 динара.

1762

ЖИВОТ ЗА ЦАРИЦУ, АЛИ НЕ И БРАДУ. — Некада славни тенориста Марио поносио се не само својим гласом него и својом спољашношћу. Он је као славан уметник могао себи да дозволи оно што други глумци не могу; могао је да пусти браду, која је подсећала на браду Исуса Христа. Том брадом Марио се највише поносио и није чак дозвољавао никоме да прави ма и најмању алузију на ту браду. Када је Марио једном боравио у Петрограду, царица га је замолила да отпева једну арију из неке опере. Али у тој ћени он никако није могао изићи пред владарку са својом брадом. Тада је цар наредио дворским берберима да обрију чувеног тенористу. И царица сама покушала је да наговори Марија да се за њену љубав лиши своје драгоцене браде. Без успеха. Марио је похитао к цару и изјавио му је да је спреман да жртвује и живот за цара и царицу, али браду не може никако обријати. По том је узео своје кофере и убрзо напустио не само Петроград него и Русију. После тога никада више није гостовао у Русији.

*

ДРЗАК ПОДВИГ ЈЕДНОГ БАНДИТА. — Ових дана је Американац Варнод, који већ дуже времена борави у Паризу, имао непријатан доживљај. Када је дошао у хотел у коме станује и узео у своју собу број 28, на своје велико изненађење приметио је у соби једног елегантног младића, који је мирно стајао пред огледалом и намештао своју кравату. На питање Варнода шта он у тој соби соби тражи, младић је одговорио:

— Ја сам дошао да посетим свога пријатеља. Мало пре сам стигао возом у Париз и сад га очекујем.

— Али ово је, господине, моја соба!

— Тако? Па мени је речено да мој пријатељ станује у соби број осам?

Тада је Варнод објаснио непознатом младићу да се он не налази у соби број 8, већ у соби број 28. Младић је био очигледно изненађен и, узевши свој кофер, по сто пута се извињавао за овај неспоразум, који није настао његовом кривицом. Међутим Варноду се цела ова ствар није ни мало свидела; он је одмах прегледао све ствари по соби и брзо је утврдио, да је непознати младић покрао многе ствари од вредности. Варнод је одмах телефонирао портиру, тако да је лопов ухваћен пре него што је напустио хотел. У полицији је утврђено да се он зове Жан Паскал и да је са својим пријатељем Анрием Кугиром био специјалиста за извршивање хотелских крађа. Они су се увек служили истим триком, тврдећи да чекају свој пријатеља у дотичној соби. До сада им је безброј пута пошло за руком да опљачкају богате хотелске госте.

ПАПАГАЈ КОЈИ ЗНА ХАМЛЕТА НА ИЗУСТ И ПАНТЉИЧАРА КОЈА ПЕВА. — Ово чудо није приказивано ни у каквој менажерији, нити је нека измишљена сензација. Не, оно се родило у једној боемској кафани на Монмарту. Дресер једног циркуса и човек који је у том циркусу говорио и певао из трбуха, почели су, по свом старом обичају, да се надлагују. Дресер поче:

— Имао сам пре неколико година папагаја, који се невероватно лако дресирао... Замислите, за месец дана, он је научио Хамлета на памет... А Молијерове комаде носио је „у малом прсту"...

Говорник из трбуха слушао је ово пажљиво, сагао се и погледао у под, не говорећи ништа. Од једном се зачула умилна арија из сопрана.

— Охо, рече дресер, то лепа кафеџика пева у кујни!

— Не! То моја пантљичара пева из „Риголета"...

ХУМОР

Док се ломило да ли ће г. Поенкаре отићи, а г. Бријан доћи...

Генерал А. КОШКО:

Мемоари једног криминалисте

— Сцене из криминалног света царске Русије. —

36.

Бити једну ноћ пре тога довољно је до неке догурске револуције, и сви су велики функ-ционери бивше владе позатварани. Мене је привело ново шеф полиције, који ни у чему није дачио на претходног: још врло млад, у оделу француског кроја, без позорних и кафе — прави Европејац. Када је салевио за ручак мог доласка претресао је Грка и између многобројних пристава, који су код њега нађени, два су пристава била одликована са „З. Г.", осим тога његов златни сат иначе је број једног од украдених сатова. Претресајући његов новчаник, нашли смо једну праву хартију. У стрен ока Јосиф ју је отео од гувернера и пребацио је посупливо да је стрпа у уста. Зарађен за пуну ноћ могло да је прогута и испљуне је на земљу. То је била једна царинска при-знаница, које је гласила на два пакета. Замолио сам гувернера да ми дозволи да погледнем ова два пакета, али он ми је рекао да је за то потребна интервенција министарства унутрашњих послова.

— Ви имате среће, рекао ми је он. Ја сам баш сада примљено опуномоћеника нашег конзуларног суда. Трчите за њим. Он вам неће одбити коју реч министру унутрашњих дела.

Био сам обрадовљен једноставношћу ове процедуре и ми смо се, ја и мој дрогоман дали у потру за опуномоћеником. Он је био врло услужан и предусретљив човек, који је познавао нашег дрогомана. Он је истрчао из свог бележница комад хартије и написао министру да руским пластима не чини потешкоће код давања пакета на царинарници на основу признанице. Министар је сместа наредио да ми се изруче сви пакети. У њима су били готово сви Гордонови дијаманти.

Јосиф је био злиста Сереодис: Хтео сам га превести у Русију на суђење, али се грчки конзулат у Дариграду успроти вио његовој екстрадицији, изјављујући да га по грчком закону очекује много строжија казна.

Хиеропулос је био осуђен на три го-дине робије, а стручњак, због куповања крадених предмета, на шест месеци. Лубка је била ослобођена а хроми се Грк није никако могао пронаћи.

Управа Заложне Банке у Одеси пре-трпела је велики губитак због заложе-них предмета и посуђеног новца.

Тако је била ликвидирана Горданова афера.

ЈЕДНО ТРГОВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ

1908. или 1909. године генерална ди-рекција пошта и телеграфа известила ме је да је већ неколико месеци велики број руских градова преплављен пребри санним маркама од седам до десет копје-ки. Пребрисавање поштанског печата било је тако савршено, да се није могло разабрати ни под јаким микроскопом. Предпостављало се да је то дело једне организоване банде, која је своје делова-ње проширила скоро на целу Русију. Непроверено шапутање одавало је да би Варшава могла бити центар ове ор-ганизације.

Чим сам добио ово саопштење, наре-дио сам мојим детективима да сваки у свом кварту обиђе све дуванџинице, бакалнице и друга места где су се по старом обичају продавале марке.

Москва је велика, а ово је захтевало доста времена.

Приметио сам у последње време у но винама велики број огласа за куповање старих марака. Извршно сам претрес код свих ових сакупљача и купаца ма-рака, који није донео никакво друго от-крће, осим [illegible] марака.

готово непрекидно у одбрани. На супротну страну прелази само помоћу слободних удараца или заслугом вредног Најдановића.

Слободан удар против плавих Добријевић у повређеном положају хвата руком! Милошевић успело докопава лопту и туче тополовски по земљи. Стојановић није кадар да је сваладе и она се врти на црти и не улази. Сав свет је веровао да је била унутра, али је човек са знижда-љком обо другојег мишљења. Када је било у праву. Б. С. К. у крајњем самоодржању чу на исход. У његовом казненом простору боре се надљовечански често по осам до девет плавих комуда. Југославија изнуђује и четврти у-дар с угла, којих је у свему било 6:5 у корист

Б. С. К-а. Марјановић изненадно продире и туче дивну бомбу поред циља. Затим се храбро пробија и задаје огромна носао противницима.

Опет Југославија узима игру у своје руке. Лончаревић супарницима поклања један слобо-дан удар. Цревени јуришају преко левог крила, али Добријевић туче напоље. Миловановић прелази све препреке и бије преко левог горњег угла. Приликом једног удара с угла исти играч захвата лопту на виса и шаље је неодбра њиво испод стативе.

Југославија је сва у нападу. Стојановић пе-шуша лопту. Ствара се огромна гужва, која је очишћена једва. Затим пливима полази за руком да изазову повећу код противника. Ова слободним ударцима донекле угрожавају врата супарника, али Југославија одбија ову ју-рсту напада. Добријевић пред крај има сјајну прилику и туче високо.

*

После утакмице, занетан за мишљење, судија је најавио следеће:

— Игра је била добра. Југославија је била њене у нападу. Она је играла са обилнијим по-летом, док је њен противник спретније управљао лоптом. Нерешен исход би најбоље одго-варао тоју такмичења. Најзише су ми се свидели Лончаревић, Вирић, Марјановић, Ђорђевић и Стојановић.

*

Плави су играли корисно. Они су увек-ли не само сву снагу него и сав мозак да обезбеде бодове. Њима је заиста пошло за руком да остваре своју намеру, али су на другој страни изгубили борбу. Од њих су цревени, верујем да ће сви рећи, били бољи.

Вратар престоничког првака имао је два пута више посла него онај преко пута. Одбрана није била ни властита. Али је средњи ред плавих био изврстан и много доприно повољном исходу. У нападу је поврећа сила био упорни Најдановић, који је Вујадиновић подупирао тачно. И Тирнанић је успео да се истакне за-слугом Марјановића.

Југославија је била изненађујуће борбена. Најбоље се држао напад, који није био особи-то повезан, али је завидљиво живахно. Пред циљем међутим није био на висини задатка, јер је тамо обично доспевао у пуном трку. Прилично је изненадила мајсторска и свесна игра Лубурића. Из оквира је исшао мало Добријевић, који није нишанио добро. Милоше-вићу би се могло пребацити да је предуго задржавао лопту. Од помагача нао је у очи Лон чаревић. Одбрана је била доста добра.

Владимир Кусујић

ТАБЛИЦА ЈОШ УВЕК ЗАГОНЕТНА

После јучерашњих утакмица савезна табница добила је следећи облик:

Хајдук	3	3	0	0	12:5 6
[illegible]	5	3	0	2	11:9 6
Б. С. К.	3	2	0	1	8:5 4
Југославија	4	1	0	3	5:8 2
Грађански	5	1	0	4	5:15 2

„Мајстор с мора" још није изгубио нијелан бод, јер још није играо ван Сплита.

Хашку су пропала четири, али он је још у-век опасан, пошто се претпоставља да би у све му могао освојити десет.

Б. С. К. има непрестано доста нагледа да на крају избије на чело. Он се канда не плаши много од поноше утакмице у Сплиту, а када се да Грађанском у Загребу отме бар један бод.

Југославија се и поред све несреће држи добро. Иако је играла једном мање од држав-ног првака њена разлика згодитака износи 5:8, док његова 5:15.

Судбина Грађанског нагледа заиста.

ШИСЛЕР ЈЕ ИЗГУБИО ЗЛАТАН ЛАНАЦ

Господин, који је судио утакмицу Б. С. К. — Југославија, изгубио је на игралишту златан ланац од сата. Пошто овај представља успоме-ну, г. Шислер је молио уредништво да се објави вест, јер се нада да ће онај који је дотичну ствар нашао бити тако љубазан да је донесе у овдашње подсаније.

Х. А. Ш. К. НА ДРУГОМ МЕСТУ

Велика победа над пловном дравом

ЗАГРЕБ, (П. Р.). — Мајстор овдашњи успео је да свог великог супарника, Грађанског, сваладе са 3:0. Очекивало се углавном да по-беде цревени ...ма два разлога. Прво на простог разлога што су стварно бољи од „пур-гера" и затим услед околности што модрени нису нипше болесни потребни као Хашку.

Прошле године Хаш је потпуно изгубио против Грађанског да би овоме омогућио о-свајање државног преворства, па се сад рачунало на ревање — услуге. Иначе међутим као да „пургерима" није баш особито тешко да изгубе битку, јер су цревени играли добро и победили убедљиво.

У присуству свега пет хиљада посетилаца (што је необично мало за тако важну сусрећ) поделили су мегдан загребачки такмаци.

Прве половине играло се готово пријатељски. Хаш је био надмоћнији, али нпше није радио са нарочитом амбицијом. Пуцао је до-ста често а и забио би свакако више пего један гол да Михелчић није пазио свој дан. Могао се тада учинити кво да Гмајнчић ни-је предузео све мере да спречи Атеша, који је убиство лопту.

Друге половине вођена је правцато живопи-сна борба. Четврт сата је Грађански играо са великим полетом и затим преиуство управља-ње Хашку, који после дугог споразумења убацује другу лопту заслугом Јерења. Цревени су имали згоду да затресу мрежу и по каквом ударцу, али је лопта погодила у стативу. Пред крај успео је Волф да правом бомбом пресе-че задњи пут одличног вратара.

Код победника истакао се напад. Одбрана је била слаба. Једино је Рот био на висини за-датка.

Код побеђених сналели су се Михелчић и Ремец.

Незаинмљиву борбу водио је одличан Мис, из Беча.

СПОРТ

Ипак добро...

Са великих немачких пливачких утакмица: победници разних категорија у пливању

СЛУЧАЈ ОДЛУЧУЈЕ СУДБИНУ БОДОВА

ПРАВИЛАН ТОК ИГРЕ

Јучерашња утакмица донела је приличко изненађење.... Цревена дружина приказала се као боља и незаслужено изгубила значајну битку. Сваконо није била свакодневна појава да се у другој половини плаћа чета најзаше пола сата бранила потпуно затворено. Чесно је у њеном казненом простору биле читаве гомиле бранича. Затим су две окоснности биле од пре судног утицаја.

Један погодак приказа је Југославија у гу-жви. Вратар, који је био испустио лопту, по-журио је натрас између статива и тада је про-тивнички напад једнтвено искоришћено зго-ду. Другу пут догодило се да је капицији пре стоничког правца испао округли предмет и о крство се, као чигра, на самој прти. Био је већ скоро унутра.

Цревени су имали више од игре; бар две тре ћине. Ову надмоћност постигли су бурним на тетом и веома срчаним дејством. Њих ништа није бунило да је супарник два пута затре сао мрежу. Зашли су мушки, смишљали реали ку и изједначење је висило у ваздуху.

Плави су радили присебније. Доста мирно су изводили јурише и ударали крајње силе у одбрани. Кад су приметили да је сусед могао отети један бод, учинили су све за спас. Бли зу четрдесет лопта су отерали напоље и најзад сачували своју сјајну победу од два према је дан.

У присуству пет хиљада гледалаца утакми ца је била поверена Шислеру, из Будимпеште. који је одлично извршио тежак задатак. Он није изгубио главу кад су посматрачи около подигли пакленн грају. Судио је непристрасно и без погрешке.

Њему су стајали на расположење следећи лоптачи:

Стојановић, Тошић, Томашевић, Арсенијевић, Марјановић, Ђорђевић, Тирнанић, Марјановић, Чупић, Вујадиновић, Најдановић;

Пантић, Иваковић, Петровић, Младеновић, Лончаревић, С. Поповић, Хрњачек, Милошевић, Добријевић, Лубурић, Вирић.

Почетак је био врло узрујан. Десни бранич цревених промашио је две лопте, што је изазвало појмално страх код навијача, али „дргавни кочничи" се одмах поправила и настави ла поуздано. Један слободан удар захвати је Вујадиновић главом, али Пантић је био до бро постављен и ухватио без муке. Ђорђевић покушава да убаци из далека и његов ниски хитац за маленкост продаи поред левог дир ка. Једна пеарка лопта зети према капији Ју гославије; Марјановић не гледа округли предмет већ сурово напада непосредно вратара.

Сад долази на ред прена чета. Милошевић и Добријевић пробаше доцентално, али овај други стрела слабо по земљи. Стојановић до бија оштру лопту Хрњачека. Затим Добријевић пребацује циљ. Вратар плавих необично јевтино скупља пропуштене лопте. Следују за тим два удара са угла против Југославије. Т мин је прошло било четврт сата кад је Тирнанић ушакао и добацио лопту у средину. Места ла је замашна пометња, Пантић је испустио лопту, неко је уклоњено недалеко и Чупића по служило небо да је смести где треба.

Овај догађај није убио дух цревених, који су изволели сложно. Арсенијевић је успео да уклони једну велику опасност. Онда је дошао један жесток напад с десне стране и Лу бурић опалио поред капије. Стојановић скида лопту са ногу Милошевића. Томашевић је у сред казненог простора руком скривено очи гледни удар са беле тачке, али судија није нај да приметно прекрша. Вратар плавих жели, ис пушта и опет хвата лопту Иваковића, а Пантић чини нешкодљивим удар главом Вујадиновића.

Југославија изнова притискује и Добријевић погађа у стативу. Лопта се одбија биласу, Лу бурић притрчава, али се судија не слаже са њего вим отклоњењем према чувару мреже. Хрња чек нешто касније лепо добацује по земљи, али Добријевић у пуном трку туче ћак у тарабе. Пред сам одмор Марјановић кидисава на Иваковића и... наравно бива изнесен са игралишта. Осталом, он се није био повредио озбиљно. После неколико тренутака враћа се у игру и трчи као и пре...

Другу половину отвара Југославија жилавим јуришем. Милошевић у скоку не може да скрене лопту главом, Марјановић продире и туче Пантићу право у руке. Ускоро је у непо средној близини мреже цревених настала пометња и Вујадиновић на окрета сместо лопту у супротни доњи угао.

Б. С. К. дакле води са два према ништа. Ме ђутим, скоро и није урадио више ништа. Он је

Фељтон „Правде"

ПОКРАДЕНА ЉУБАВ

3.

Па се тешко намршти али се опет брзо насмеја. Капетан га тронутним очима милује по коси. Људи се узмували, растужили, сашаптавају се, излазе. Упадају други на отворена врата, коментаришу. Док не дрекну лекар да се окану празних разговора. Најснажнијег међу њима позва да придржи рањеникове руке, док он напише рецепт. Гурну га капетану у руке и нареди да се по најбржем човеку, на првој станици, пошље у апотеку. Да је разбије ако буде затворена, али да се не врати без завоја.

— Завоје! — одјекну стравичан шапат на вратима. — Завоје! — понови се гласније на крову... Живот господина Дреновца, професора универзе, радничког посланика, зависи од чисте крпе и мало конца.

За неколико часака цео брод сазнаје ко је рањен. Покуљаше крпе у кабину. Цепају жене свилено рубље са себе; убацују, изнане а слатке, устављена дух, засузилих очију, испеглане пребеле рупчиће, скупоцене врпце и гајтане. Читав дењак пред рањеником. А грозница обузела цео брод. И прича. И легенда подиже га и носи у путу...

— Ја, какав ли је био, мајци, у рату, кад се голорук баци на каму!... Да спасе непознатог, куу-кууу!...

Па сузе, на молбе томе неправедном и безбожном Богу, да се бар окрене на оца породице. Зна га цела земља а небу — непознат!... И опет прича, фантастична, сјајна, што греје озебле душе. А на изласку из машине, са гвоздених степеница, гарав и до појаса го, један ложач вели другу:

— И то ти је неки социјалист!... Дош'о из рата да погине за буржоа!... Шта се њега тиче што се они бију и истребљују?... И што пре...

Врисну звоно, а он се сплаза низ гвоздену ограду, паде по ручки за маневар и стаде је грозничаво брзо окретати.

•

Капетан опет на команди. Хуји ноћ. Точкови међу и грабе. У глави му рањеник. И сав свет подељен у две групе: једна неуморно зида и подиже, друга ру ши и уништава. Ови други свуда су на сцени; за прве се чује само кад сврше, кад им какав глуп случај прекине пут... Кад овако баце живот за кога сасвим непознатог.

И тад увиде капетан брода да има бро дара и ван воде, на сувој земљи. Броде својим чудноватим путевима и спасавају. Нико их не познаје јер не носе униформе. И боље; бар их неће, из захвалности, јавно презирати.

Из салона избија дувански дим. На крову се смирило. Прешло преко њега нешто што је донело презатегнутост. Па пукло, па опустили живци. Навалио се зрнеже од граде до ограде, па до дна утробе земље који утаначено, у ритму, пори реку. Жут и безвољан плине уз воду. И стричева чекињаста глава дошла провидна и жута. Треска точком и скандира псовке.

Професор ће преболети, нема сумње; стари је то ратник. Но шта ће бити са жандармом? С оним, што га онако на превару ухапсих, — мисли капетан даље. — Предаћу га властима, судиће му; само њему, можда најмње крвном у целом вечерашњем злочину. Нико се неће ни сетити да узму и одговор оне који су га довели у то стање, оне ко ји су му, неуком, пиће продали. Он ће бити сурово осуђен и зи њихове кривице, и за своју, што се није раније вежбао у пићу.

Имао је у крви исувише ватре; требала му је само кап-две отрова па да из њега, храброг, дисциплинованог и одликованог војника искочи неко трећи, за кога ни слутио није да живи у њему. Можда је то зла коб, неизбежност. Живот је као неки невидљив а затегнут конац између колевке и гроба. Може се мало повући у страну, на рачун дужине, али се у главном мора њиме проћи.

Па и тај официр? Зашто га је држао? И пијаном војнику било је у томе часу доста јасно, да је ван војне власти, која га је, годинама, стезала. То he му отежати кривицу јер у војсци све отежава. И узећи му младост, а човечије би било да му живот узму но да га, изломљена и стара, касније отпусте с робије. Доћи ће кући а прошао, свенуо. Горе но да је умро. Бити жив а носити мртвог себе у себи Свако вече сам се закопавати у гроб, и сваког јутра опет откопавати из њега. У тај свет крвника...

Уставили брод у Гроцкој, донели лекове и завоје. Превили рањеника па „Марија" наставила да везе уз воду. Ноћ по чела да прелази у плаво. С обала се појавиле грдне сенке, хватају и упуштају брод. А он рони, цепа воду и ноћ. Капетан се спусти на кров и уђе код жандарма.

Још седи војник, мрко-зелен у лицу. Још држи у руци нож. Капетан покушава да му извуче коју реч. Примакао се, отвара му срце, а себе се грози. Спустио му руку на раме, шашољи га по коси. У коју ли категорију ниткова спада, заједно с кокардом и ширитима?

Мало по мало омекша и војник. Лагано му је излазила реч, промукла и горка:

— А ев' да ти рачем, гос-кап'тане, — па Бог ти — душа ти!... Трит один' ме чекала, три годин'. ej, бре брате!... За њу сам у цандари прешо, зањ у двајес и четир' сата у мору плив'о, кад онај озао кркну *Галију*... И кад ја кући *а онај... там'* — онај 'видиг, знаш, што но се жали на мен', — па са с њу, у кревет! Стиг'о развије... Упре ли ноге па цичу ки змије у присој. А мен' шајкача па на ир' главу! И бек' напољу А они, бештије, да пукну од смеј. И', што ти боље не закла' у гомилу, па да се зна зашто he робијам. 'Вако уби' другога за тра Бога.

— Ма ниси, човече.

— Каки да нисам. Рез'о сам ножем ки по буидзели.

Капетан се глумачки смеје и уверава га да је само рањио једног човека и погазио корпу јаја некој пиљарици.

Грешимо се произвођача на челу:

— Кам' среће да нисам. Ма биће... Ал' да закла' *оног-там'* е верују Богу, иш'о би' мирне душе на онај свет... Е, тако ми нешто засело вод, па ни дануги... А крали нас, бре брате, крали свуд', те по горама, те по водама, те у борбама. Па се врнули и сад' да ми краду! И љубав да ми краду. Украли душу п' 'ене и срце. — Е не'ш! Довде је дошло...

Замисли се. Па настави промењеним мирнијим гласом:

— Да га бар не понесе репоња замном. Ја у кавану, он ту; ја у пристаниште, он пред ме: ја на штек' да оверим објаву, — он у стопу за мном! Он мен' виња ки да сам ја нешто крив. И ја бек ! Беж'о сам ја, ја

Па скоро једа'ући

— Ђадо' да излудим!.. Тад видо' вод на лађу, да неки пију. — Дај и мен', велим, неће л' бит' на боље.... Повуко' једну, две... И, лакше ми. У том се, не знам ни ја како, нађо' са с оног мог другара. — 'Оди, велим, друже; 'оди брате! И ти мора да патиш од исто. У 'ву си исту униворму, да речеш... Једва дочека. Пописмо што имадо'мо, а још оба жедни Велим другару да се спустимо негде у ћошак, да откуњамо, он he: „чек'" малко! Дед' ти 'вако, с врата, са пушку, па се надми не би л' узортио кога од ови' са с дебелу кесу, да баце штогод. Па he та'о 'да пијемо до Београд"... После, ете што би...

Нешто светло, у бојама, слично дузи, затрепта у његовим зеницама. Клонуле му руке, дрхћу. Нож скоро да испадне. Капетан се наже. Загрли га једном руком, другом благо извуче каму. У војниковим грудима нешто пуче и свали се а озго, испод чела, удари права киша. Навали се на канабе и рукама покри очи.

•

Капетан је опет горе. Сам. Шета преко узана мостића. Гледа напред али је извесно да не види ни реку, ни обале. Испуњено му душу војник и његов страсни плач. Пуши. шета, отима се. А ни за часак не помисли на старијег жандарма, и зачуди се кад се тога сети. Онај млади несрећник га прекидно га гони; не силази му с очију. Сачувај Боже да, тог часа, од њега зависи пут...

И оде за њим, прати га судбином... Свануло, стигли у Београд... Опколљен главни штек, ускачу на брод војници с бајонетима, опкољавају кабину, отварају, везују. Старији жандарм истеже се и зева; млађи гледа отворених, врло крупним и безазленим очима... Није то више онај синоћни бик; тело је то, велико тело, глупо, добро, тужно. Што да из њега истерају бика; зашто баш он да боде?... Та он је тако красно и тако дуго могао да вуче, да потеже својом огромном снагом и здрављем. Што да све не у гвожђу он, коме су и љубав, и живот украли?...

Изашли путници. И њих двојицу извеле. Све мрка и сурова лица. Још једном се осврте млади војник — не да види некога, — људе више и не распознаје! Брод је хтео да види, да запамти то злокобно место на ком је погинуо у сред своје среће, ослобођење и певајуће земље.

И капетан виде себе како је полетео за њима, стигао их. Моли да стану, да се објасне. „Ах, сви смо, сви смо грозне хуље, а ја сам највећа! Зашто сам вам но нас морао слати депешу, оптуживати. Све се могло уредити и прећутати. Зар би то било тешко с онаквим рањеником? То ми он, први, никад опростити неће!..." Трчи уз војнике и пита их: Је ли ко од њих сигуран у то, да сам своју главу носи на раменима? Да није, случајно, туђа.

А стражари неми, камени; кораком доле, бајонетом горе секу ваздух између заробљеника и осталог света. И одоше тако пристанишном улицом у правцу Града..

Тад се капетан трже. Брод му је био тек више Панчева; у прелазу на леву обалу. С десна, у расвитку, бучала је силуета разливеног града који се исправљао из својих рушевина. Капетан се обе ручке лупи у груди, скочи на велику звиждаљку и, с њом заједно, да ни сам себе не чује, из најтамнијих дубина душе, јаукну у стоуху ноћ. Развикаше се удаљена брда. Живнуше таласи и „Марија" јурну брже.

— Крај. —

Млален Ст. Ђуричић.

ОГЛАС ОГЛАС

Сунчање! Ваздушна купања!

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ

Ваздух и сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.

ДРУГО ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ. ЦЕНА 10 дин.

У књизи се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце.

ЛЕТО И ДЕЧЈЕ ДОБА. — КУДА ЋЕМО НАШУ ДЕЦУ НА ЛЕТО?

Са списком свих места у нашој земљи која се могу искористити као дечја летовалишта и лечилишта. Цена 6 динара.

Обадве књиге добијају се у свима књижарама и код писца: Јованова 83.

Роман „Правде"

Острво страсти

— МАВРО ЈОКАЈ — 107

— Наставак —

Она је скочила из постеље и ухватила своју супарницу за косу. Осетала је да је њен нападач жена.

И одмах је знала с ким има посла.

Има опасних момената у животу, када душа за тренутак преживљује читаве романе.

То је Аталија. У суседној соби спава Аталијина мајка. Оне је мрзе, злобни су и ту дозивање у помоћ ништа не вреди. Ту се мора водити борба на живот и смрт. Другог излаза нема.

Тимеа није више ни једну реч изговорила. Она је скупила сву своју снагу и са рањеном руком снажно дохватила Аталију.

Она је била снажна жена, а сваки убица, када дође до борбе кукавица је и расположе са много мање снаге.

Обе жене су се немо, без и једне речи рвале. Чак ни метеж се није чуо, јер су дебели ћилимови хватали све звуке.

На ипак, у тој гробној тишини, посред ове неме борбе чуо се у ходнику, пред закључаним вратима страшан женски врисак:

— Убицо!

То је био глас г-ђе Софије.

Аталија је била запрепашћена. Она се укочила као нека статуа.

По лицу је осећала топлу крв своје жртве.

У суседној соби чује се лупа стакла, то је г-ђа Софија разбила прозор, хтевши на тај начин да продре у Тименину собу и помогне јој. Тимеа није ни слутила да је г-ђа Софија њен верни савезник.

Г-ђа Софија је и даље својим пиштећим гласом викала

— Убицо! Убицо!

Њена вика је грозно одјекивала по кући.

Аталија је уплашено спустила руку. Сада је она нападнута, она се налази у опасности а не Тимеа! Треба бежати. Она је хитро пришла тајним вратима, ушла у тајну собицу и затворила врата за собом. Слика Св. Ђорђа била је опет на своме месту.

Тимеа је још поправила неколико кораке по себи, а затим је, испустивши мач из руке, пала онесвешћена на ћилим.

— — — — — — — —

На вику г-ђе Софије чују се са улице кораци.

То је ноћна стража.

Послуга се не буди, Аталија се добро постарала да тај сат буде што чвршћи.

Први који је споља хтео да уђе у кућу, био је мајор Качука. Г-ђа Софија га је дочекала на степеницама:

— Похитајте! Тимеу he да убију!

Мајор удара по капији, али му нико не отвара.

Војници хоће да обију капију, али не иде; капија је и сувише чврста и јака.

— Господо, пробудите послугу да отвори капију!

Г-ђа Софија је редом обишла послугу, али сви они спавали су дубоким сном. Она их је дрмусала, тресла, ударала песницом по глави, али ништа није помогло, они су и даље спавали. Узалудно је г-ђа Софија викала да се у кући налази убица, нико се није мицао са свога места.

У џепу надзорника куће налазио се велики кључ од капије. Г-ђа Софија је брзо извадила кључ из џепа и потрчала низ степенице да откључа капију.

Г—ђа Софија је после много муке и напора успела да отвори велику капију и пусти мајора Качуку и стражу у кућу. Стражари су ушли са фењерима у руци. Стигао је и варошки капетан и дежурни лекар, тек пола обучени.

Качука је био исукао сабљу.

Он је први потрчао уз степенице и сти гао пред врата Тимеине спаваће собе. Би ла је закључана изнутра. Он је упро сво ја плећа и врата су убрзо попустила.

Тимеа је лежала пред њим на поду. Била је обливена крвљу, без свести.

Мајор је подигао и положио ђа по стељу.

Дежурни општински лекар је одмах прегледао и одмах је изјавио да ране ни су опасне, а најмање смртоносне; жена је лакше повређена и мора се ускоро освестити.

У том часу мајор је био необично о алојеђен и у њима се почела будити жудња за осветом.

Али где може бити убица?

— Чудновато је то! рекао је полицијски капетан. Овде су сва врата изнутра била закључана, а прозори затворени! Како је у ову собу могао неко да уђе и опет да изађе.

Није било ни једног трага који би показивао куда је убица отишао. Али Тименина амалија коју је она чувала у орману, сада је лежала окрвављена на поду. То је био поломњени мач.

Полицијски капетан је наредио да се одмах пробуди цела послуга. Али она је спавала мртвим сном. Види се да су сви успавани.

— Где је Аталија? пита мајор г-ђу Софију.

Мајка Аталијина га немо посматра и не може да дође до речи.

Та то ни она сама незна!

Полицијски капетан је отворио врата која су водила у Аталијину опаваћу собу и они су ушли унутра. Г-ђа Софија је необично збуњена и изгледа као да he пасти у несвест.

Зна она добро шта се десило. Та она је прва приметила да је Аталијина постеља празна.

И ге, Аталија сада лежи на својој по стељи и — спава!

На њој се налази дивна, бела спаваћа кошуља, на глави дивна свилена марама, а њене руке одмарају се на јоргану.

Лице јој је мирно, руке чисте, ни трага од крвавих мрља. И она у истини спа ва.

Г-ђа Софија је морала да се наслони уз зид када је угледала своју ћерку у постељи. Шта је то?

Лекар је погледао Аталију и рекао:

— И ова дубоко спава... И њој су дали неко средство за успављивање!

Лекар јој пипа пулс.Он нормално бије. Све је у реду.

— Та већ давно дубоко спава!

Па ипак, Аталија не спава. Али она је необично вешта глумица, одлично игра своју улогу и ни једним покрету на лицу не одаје да је свесна онога што се око ње дешава.

Њена сигурност и владање над самом собом, одиста заслужују дивљење.

(Наставиће се.)

У АВГУСТУ ПО УНУТРАШЊОСТИ

Лето у Топлици

— ПОД СЕНКАМА КОПАОНИКА И НА ОБАЛАМА ТОПЛИЦЕ. —

Сва у треперењу бреза, ретких топола, сањива у својој талласастој изложености и зеленилу осванула је Топлица.

Од Јанкове Клисуре друм што води за Блаце био је бео од јулске месечине; прошао сам ноћу, да зором осванем на Спаначком брегу, одакле се пружа највеличанственији поглед на огранке Копаоника, који се зеленим обронцима заривају у срце Топлице. Кроз зору били су обливени руменилом романтични брежуљци и засеоци, величанствени у својој природној лепоти као француска Лоара, обећана земља замкова, мистерија и епске ширине. Са тог брега, купастог као гигантско јаје, на југозападу види се Преполац, Мердаре и тамна коса некадање границе.

Јутро дивно мирише на дивљину храстових шума, а јата дивљих голубова лете испод белих облачића, високо над долинама и зрелим пшеницама.

Убрзо ушли смо фордом, који је очајно тандркао у још заспалу варошицу Куршумлију, пусту али зато најлепшу варошицу у Јужној Србији. Пролазећи поред Топлице, жуте и мутне, сетих се врба са којих је Ускоковић скочио да се утопи, а пролазећи поред гробља бацих поглед на споменик капетана Коњевића, који је некад, у доба чежње за српским земљама и Косовом, славно погинуо једне зоре на Угљарском Кршу, бранећи караулу од арнаутских пљачкаша.

Неколико болних сећања спавају закопана у овој болешљивој варошици, у којој и данас поред једне вадице, у скромној белој кући, живи Коста Пећанац, по коме Топлица, а специјално северни крај доби име херојства пожртвовања и голготе.

Времена су брзо прошла, а на трагичне дане Топлице остала су мутна сећања. До скоро, и ако је то штампа представљала својевољно, беху мрска сећања на узалудне покоље, а црне шамије и сада су симбол угашених домова.

Кроз Топлицу је прошао оркан, опустошио је до темеља, да се данас појаве нове хијене, банке банкротираних политичара, које се подижу свуда, па и у дојучерашњем селу Блацу, познатом са своје страначке борбе, мржње, нетолеранције и зеленаштва.

Кафеција Ђукић из Куршумлије, са опушteним брковима до рамена, типичан у расности, отворености и карактеру, јетко прича:

— Убисмо једне, да нас други угуше интересима, обавезама и да никад у животу не подигнемо главу. Уништени политичари, у ствари су опет „господари, јер нас везују капиталима, а то је видан знак колико је свако уверење зависно и колико је тај трули новац све освојио.

До скоро ће бити пуштена у саобраћај пруга од Прокупља до Куршумлије. Мештани, осиромашени, не виде у томе бог зна какво спасење. Дрво за извоз из Копаоника и руда пашће у руке страних цима, или београдским капиталистима. Мали профит зараде тек да ће имати сељаци из околине.

Па ипак, Топлица се подиже, унапређује. Само један поглед ноћу на заспало Блаце уверио ме колико се ово чајбогатије место у Топлици подигло. Штета је да ће ово дивно место бити сасвим изолирано, неактивношћу мештана, у ве читим размирицама и борбама. Ове зиме замало Блаце није изгубило и пошту и ако су новчани приходи ове нове варошице сасвим задовољавајући.

И Куршумлија се подиже. Свакодневно кроз њу прође по који страна ц за лековиту бању, удаљену осам километара под Преполцем. Стигао сам у Куршумлију у дане највеће свечаности. Мало је чудно, али за Топличане сасвим разумљиво.

Женидба куршумлиског лекара, доктора Зарића, прослављена је са помпом средњевековних јунака. Поред одреда коњице, барјака, буклија, цео дан су пуцале прангије као на дан објаве рата.

Овај лекар је можда најомиљенија личност краја. Његова популарност премашује славу на лавориkама већ умор ног и остарелог Косте Пећанца. Зато је његова свадба добила карактер народног весеља.

По ладовини, у спарној јулској вечери, напустио сам Куршумлију, тиху, мирну, створену за санаторијуме, летовалишта и одморишта невољних и уморних.

Још једном сам прошао поред Немањине цркве, чији звоник од потамнелих опека имао је боју сијенске земље. Друм је вијугао поред Топлице, у сенци брегова, храстова, ретких топола, а одозго са Преполца и Мердара дувао је свеж вечерњи ветрић.

Морао сам да мењам правац путовања и ако ме чежња морила да још једном у јулском дану, у колима са арњевима, пређем границу и спустим се кроз Лаб и Косово.

У некадању варош очајника, самоубица и пензионера, мистично Прокупље лозе и болешиве песме Гапе кочијаша, стигао сам касно у ноћ.

Прокупље као Прокупље. Ништа ни старо ни ново. Исте жуте, накривљене куће, иста калдрма још од мога детињства, чини ми се да чак и исти питоми голубови Васе Петковића у облацима лете над Топлицом.

Једино на Хисару, историском брегу средњевековне романтике, нове ископине римског храма или купатила, уз суморне, крње куле Југ Богдана и Топлице Милана.

Код Синише Хаџитоничја песма. Мија обућар, код кога су генерације студената дошле до бесплатних ципела, прича о својим авантурама. Једино Гапа кочијаш сањари за својим бившим коњима, јер сада је постао општински патролија. Он полако испија ракију и певуши исто као и пре, сладуњаво, замуцкујући:

М м м ори цвеће паде у Ташкину баштy!
Лојзем проће момче с' керовима!
М м м ори Ташке лепа,
Јединицо мамина!

Раде Драинац

РВАЊЕ

И Јаго је победио...

Никад до сад „Коларац" није успео да напуни своју башту тако великим бројем публике. Синоћ се, просто, гушило. Преко 2000 гледалаца посетило је синоћ хрватске утакмице. Према синоћњој посети може се рећи да се цео Београд разболео од жеље да види ово исте-

Мартинов победник над Венгером

сање корпулентних тела. На синоћњој представи, међу осталим угледним личностима, запажена је присутност и министра војног генерала г. С. Хаџића са госпођом. Пред почетак, на дати знак, сви рвачи излазе на ринг. Тома их представља. Пред именом Мартинов један дечак доноси некакав пакет на ринг. Баја-Гање већ гладни бркове, надајући се каквом лепом поклону. Међутим, у хартији је био завијен ве лики краставац и две паприже. Мартинов их одбацује као да су отрови. Затим на ринг ступа први пар. То су два главна фаворита вечери за прво место: црнац Томсон и Француз Краус. Борба почиње и већ у првој минути Краус срчано напада. Томсон је збуњен. Прелазан у очајну дефанзиву. Изгледа као да се пла ши. Ипак, црни горостас је успео да доведе малог Крауса у неколико изванредно тешких и опасних „подмицаја". Но Краус је успео да из једног дуплог неадсона изведе суплекс па се борба ипак није могла сршити.

Други пар сачињавају: Ирза против Шулца. Права комедија! Мали Шулц апсолутно није рвач. Способан је пре за све друго но за рвање. Ирза који не воли шале, покушава да га се отресе што пре и наједном, свом снагом баца га у публику. Мало касније у 4 минути Шулц је већ био лежао на плећима.

Трећи пар је био најинтересантнија тачка вечери: Јаго и Деби. И овог пута Дебн, и ако побеђен, доказао је да је тип провокласног рвача. Он је свог противника, који је вишеструки прак света, доводио у низ тешких ситуација. Ипак, после свршене 20 минуте, кад је борба почела поново, видела се надмоћност Ја га. Јаго дозвољава да га Дебн ухвати у један дупли нелзан, из кога га он сам пребацује пре ко главе и полаже на под. Најбоља комедија вечери била је тако звана „америчка борба" између Вангера и Мартинова. Одмах у почетку борбе видело се да рвачи немају појма о америчанском систему рвања. Из публике им добацују да таква борба „није за бумбаре". Ипак, Мартинов, после друге паузе успева да на неки начин ногама загрли Вегнера и да га затим примора да се преда.

Велика крађа у Сарајеву

САРАЈЕВО, 5. — (Г. изв. „Правди"). — Синоћ је у палати Шахинагића извршена једна дрска крађа. Непознати лопови увукли су се у стан познатог сарајевског индустријалца г. Беле Адлера, који је био у Илицама. Лопови су обили два ормана у којима је била одећа, рубље и драгоцености и све однели. Они су украли ствари у вредности од 260.000 динара. Лопови су оставили отиске прстију. Полиција је повела енергичну потрагу за непознатим обијачима.

Шеснаести светски ционистички конгрес

У недељу, 28. јула, отворен је у Цириху 16 светски ционистички конгрес. Први конгрес одржан је године 1897. у Базелу, на позив модернога ционистичкога покрета, пок. д-ра Теје темељ и дат правац организованом покрету, који је до тада живео само у души народа.

16. ционистички конгрес отворио је председник Светске Ционистичке Организације, професор Хајим Вајцман, који је као енглески професор хемије, неким својим проналасцима, учинио велике услуге за време рата савезним војскама. У своме поздравном говору проф. Вајцман се на првом месту сећа препородиоца јеврејске нације, пок. Херцла, чија се двадесетпетогодишњица смрти славила широм света баш на дан отварања конгреса. После неколико уводних речи којима је желео да обележи значај и велику важност овога конгреса који ће имати да реши судбоносна питања, председник је поздравио почасне госте, који су дошли на отварање конгреса. Међу овима су били: представници швајцарске савезне владе, представници града Цириха, енглески посланик у Берну, заменик генералног секретара Савеза Народа, дипломатски и конзуларни представници Белгије, Чехословачке, Југославије, Аустрије, Канаде, Данске, Француске, Немачке, Грчке, Гватемале, Италије, Пољске и Румуније.

На конгресу су одсалале своје делегате све земље у којима живе Јевреји, осим Русије и Турске.

После поздрава проф. Вајцмана, одржао је Нахум Соколов, један од најјачих представника покрета, свечани говор поводом 25-годишњице Херцлове смрти. После тога говора изрекли су се поздрави: представника швајцарске владе, председника града Цириха, енглеског посланика у Берну, заменика ген. секретара Савеза Народа и др. Међу писменим поздравима прочитан је и поздрав великог научника Јевреја, професора Ајнштајна, творца теорије о релативитету.

У понедељак, 29. јула, у јутру, конгрес је наставно рад. За председника конгреса изабран је г. Нахум Соколов. Из извештаја конгресног суда види се да су верификовани мандати 244 делегата. Поред ових, конгресу присуствују 66 чланова Великог Акционог Комитета са правом гласа и 2 конгресна јуриста без права гласа.

После тога извештаја прочитао је г. др. Артур Рупин свој реферат „О значењу Палестине за будућност Јевреја". Овај је реферат, због своје велике интересантности, наишао на одушевљен пријем, а сам референт награђен је френетичним одобравањем.

Пошто је др. Рупин завршио свој реферат, реч је узео председник Светске Ционистичке Организације и први вођ, проф. Хајим Вајцман, који је конгресу поднео извештај о раду и успесима у прошлом двогодишњем радном периоду. Из тога извештаја, који је само допуна писменом извештају, поднетом већ раније члановима конгреса, види се да су односи према Енглеској, као мандатарној власти, најсрдачнији. Прогрес у земљи, после извесне депресије, кренуо је напред, па се данас стоји пред најобилнијом перспективама. Једно од најважнијих места у Вајцмановом извештају заузима питање проширења т. зв. Џуис Ејенсиа (Јеврејске Агенције). До сада је, наиме, као председник јеврејскога народа у сваобраћају са мандатарном влашћу, Савезом Народа и уопште према иностранству, важила Ционист. Организација. Али, пошто се велики број Јевреја налази ван те организације, а у намери да се и ови јеврејски кругови за интересују за обновни рад у Палестини, то је у смислу 4. тачке уговора о мандату решено да се извиде проширење; на тј начин ће у њу Јевреји — националисте делегирати исти број представника, колико и ционисте. (Представник Јевреја — националиста из наше земље је Врховни Рабин г. др. Исак Алкалај). Председник Светске Цион. Организације биће увек и председник те Ејенси. Та се Ејенси има први пут да састане 11. августа, у Цириху, одмах после цион. конгреса. Од приступања Јевреја — националиста очекује се много, јер међу њима су, у главном, представници капитала, нарочито из Америке.

Проф. Вајцман је често био прекидан одушевљеним аплаузом, док је крај његова извештаја — који је трајао готово пуна два часа — поздрављен дуготрајним одобравањем. То даје места веровању, да ће конгрес примити његове резолуције и да ће опозиционе фракције, које су иначе веома ратоборне, у незнатној мањини (т. зв. радикали, ревизионисте и т. д.).

У поподневној седници одржали су реферате: Филикс Розенблит „О саставу Јеврејске Агенције" и проф. др. Бродецк „О задацима Ционистичке Организације у будућности".

Генерална дебата по изнетим рефератима започела је пред вече. Први су говорили у дебати: Меир (Берлин) и др. Арлосороф (Палестина). Конгрес ће трајати закључно до 6. августа.

*

На неколико дана пре тога конгреса одржан је у Цириху конгрес Светске Организације Ционистичких Жена (ВИЗО), у којој је организовано 40.000 жена. Осим тога одржана је и светска конференција Јеврејског Народног Фонда, који има задатак да у Палестини купују земљиште као неотуђиво добро јеврејскога народа.

Дел.

Збор београдских музиканата

У кафани „Мали Париз" данас у 11 часова одржали су свој велики збор музиканти чланови удружења београдских музиканата. Циљ овог збора је у томе да се упуте чланови како држање морају узети на конгресу југословенских музиканата који ће се одржати 7. овог месеца у ресторацији „Америка" на Зеленом Венцу. Председник удружења г. Анта Грујић отвара збор и одмах даје реч секретару удружења г. Бори Ризнићу. Г. Ризнић укратко излаже стање централне управе удружења југословенских музиканата и наглашава да се рад те управе на конгресу неодложно мора прегледати. Као секретар и помоћник председника г. Жике Ковачевића тврди да је рад те управе скроз и скроз неисправан. Управо, то је самозвана управа. На конгресу одржаном 11. јануара ов. год. за председника централног удружења изабран је г. Анта Грујић, међутим дотадашњи председник г. Жика Марковић, једногласно није хтео да призна тај нови избор. Успео је да окупи извесан број музиканата и наименовао се председником. Пошто је новац из музиканских удружења из провинције углавном слат централи, а како у заједничкој каси нема ни динара, то ће београдски музиканти са делегатима из унутрашњости оптужити управу са г. Ж. Марковићем. После г. Ризнића добија реч председница удружења женских музиканата која присутне обавештава да ће схвате, ако се налазе у локалу удружења женских музиканата, да то же не сазивају збор. Оне ће, каже, остати при оно што се реши на конгресу. Г. Денчић, делегат из Сарајева, темпераментно и жустро напада немарност централе и г. Жику Марковића и препоручује, и ако само гост на збору, да се прекоситра отворе очи при бирању нове управе. Иза овог изабрани су делегати београдских музиканата који ће на заједничком конгресу изнети гледиште свога удружења. Истовремено послат је поздравни телграм министру просвете г. Божи Максимовићу који се лично заузео да се ликвидира са овим спором у Централном Удружењу Музиканата. Такође, да би упознали г. министра просвете са својим жељама упутили су му једногласну резолуцију у којој подвлаче неисправност оне самозване управе, како је зову, и потребу да се прегледају књиге и ричузи. Збор је завршен у 12 часова, па су се затим делгати за конгрес повукли у засебне собе да се договоре у раду на конгресу.

БЕЛЕШКЕ

ДР. ВЛАДИМИР ОБРЕНОВИЋ, овд. лекар, отпутовао. Дан повратка обајвиће. 18424

ЧИТУЉА. — Јован Ј. Здравковић, шеф књиговодства Уједињене Банке у Крагујевцу преминуо је на дан 1. августа ове године, а сахрањен 2. в. м. на крагујевачком гробљу. 18423

ОПЕРАТОР, Др. Богдан Косановић вратио се из иностранства. Ординира од 2—4 Кнез Михаилова 18, трећи спрат. Тел. 2-53. 16416

БЕОГРАДСКА ОПЕРТА. — Даје вечерас њој популарнију француску оперету „Фи-Фи" само за одрасле. Почетак у 9 увече. 18429

ЧИТУЉА. — Наш мили и никад непрежаљени син, брат и синовац **Драгољуб Пачић,** столар, преминуо је данас 6 овог месеца у 3 часа ујутру. Сахрана сутра 6. овог месеца у 16 часова. Опело у цркви Св. Марка, стан Шајкашка бр. 9. 18430

Какво ће бити време

НОВИ САД, 5. — (А. Б. изв. „Правди"). — **Прогноза за 6. август за све крајеве осим Приморја:** Већим делом облачно са слабим променљивим ветром. Температура ће мало опасти.

За Приморје: делимично облачно са слабим ветром.

Београд — Нови Сад: делимично облачно са слабим ветром променљивог правца. Температура ће се кретати између 16 и 27 степени. Сунце излази у 4.28, а залази у 18.59 часова.

„Просвета" у Суботици

СУБОТИЦА, 5. — (М. изв. „Правди"). — Синоћ је овде одржана скупштина на којој је основана филијала сарајевске „Просвете". Изабран је управни одбор у који су изабрани: за председника г. др. Риста Јеремић, професор правног факултета, за подпредседника г. Ненад Рајић, управник „Колевке", за секретара г. Душан Јелић, царински чиновник и за благајника г. Божа Лемезовић, трговац.

Жена убија мужа секиром за време спавања

ВЕЛИКИ БЕЧКЕРЕК, 5. — (П. изв. „Правди"). — У банатском месту Нови Итебеј десила се синоћ једна крвава породична драма. Ержебета Пал, жена сељака Јосипа Пала, убила је своја мужа за време спавања, ударивши га три пута секиром по глави. Она је тог пуно размишљала главу своје жртве. Убиство је открила њихова кћи која је приметила окрвављени леш свога оца у постељи и мајку која је за столом седела и плакала. Обавештена је одмах жандармерија, која је извршила увиђај и убицу ухапсила. Лекари су утврдили да су сва три удара секиром била смртоносна.

Ержебета Пал је на саслушању изјавила да је мужа убила због тога, што је у последње време стално пијан долазио кући и свађао се с њом. Синоћ јој је већ све досадило и она је одлучила да га убије чим заспи.

Полицијска Кроника

„ГЛЕДАО" СТАН, ПОКРАО ГА И ПОБЕГАО...

Један непознати младић, пристојно одевен, дошао је јуче по подне у Босанску улицу бр. 44 у стан г-ђе Зорке Несторовић да потражи собу за самца. Једна соба је била заиста за издавање и зато га је г-ђа Несторовић увела унутра и показала му је. Он је после дужег и детаљног разгледања изјавио, да му се стан свиђа. У томе моменту је г-ђа Зорка изашла у друго одељење, ради свршавања својих послова. Непознати је врло брзо аграбио неке ствари, њему најближе и нагло излетео напоље. Када се г-ђа Зорка вратила, приметила је да јој нема самца, а у исто доба и неких ствари. Вредност покрадених ствари је око 600 динара. Кварт Савамалски је наредио трагање за одбеглим младићем.

ЦЕПАРОШИ ПРЕД БИОСКОПСКОМ БЛАГАЈНОМ

Док је г-ђа Денка Милевић синоћ чекала да извади карту на благајни „Коларца", вешт џепарош јој је завукао руку у џеп и извадио 770 динара.

ЗА НАШУ ДЕЦУ

Малишани, вежбајте се у цртању. Горња слика показује вам да се марљивим

вежбањем могу и теже ствари нацртати. Покушајте да нацртате ово куче. Ако цртању поклоните мало више пажње, ствар ће ићи веома лако.

Ко је уловио највећу рибу?

Перица, Стевица и Миле пецали су за-

једно рибу. Један је ухватио мању, други већу, а трећи није ништа ухватио. Ко је од њих тројице ухватио највећу рибу? Ко погоди, нека јави „Правди", па ће му се име одштампати у једном од идућих бројева.

ОБЈАШЊЕЊЕ ЈЕДНЕ КРИМИНАЛНЕ ТАЈНЕ

Таина обезглављеног леша нађеног крај Прага потпуно расветљена

— ЖРТВА ЈЕ ИГРАЧИЦА У БАРУ КОЈУ ЈЕ УБИО ЊЕН ЉУБАВНИК. —

Праг, 5.

„ПРАВДА" је пре два дана објавила извештај о тајанственом и сензационом злочину који је откривен у близини Прага, у шуми недалеко од излетишта у Бсенору. Жандармерија је у тој шуми нашла пре неколико дана леш једне жене без главе, који се већ налазио у распадању. Доцније ископана је и глава убијене жене, коју је убица затрпао у земљу, неких сто метара од самога леша. Полиција није могла да утврди иден титет леша, а истрагу је отежавала околност, што су црте на женином лицу биле потпуно унакажене.

На основу исказа неких сведока истрага је ипак пошла добрим путем. Полиција је прегледала списак несталих лица, а било је ван сваке сумње да је убијена жена из Прага. Неке индиције указивале су на то да је убица своју жртву убио у Прагу и тек после извршеног убиства однео леш у околину Бсенора.

Он је при томе имао и помагача, јер су поред леша нађена и носила са ламом, на којима је леш, по свој прилици ноћу, пренет из Прага у Бсенор. Изложени леш прегледали су многи сведоци који су нешто знали о несталим лицима. Најзад је једна жена навела полицију на прави траг.

На тај начин велика криминална тајна са обезглављеним лешом биће потпуно расветљена. Изгледа да је убијена жена једна барска играчица, а њен убица је њен бивши љубавник. Жртва је идентификована као барска играчица Јохана Јанота, тридесет и две године стара из Прага.

Јохана Јанота била је пре неколико година удата за једног чиновника, али се доцније развела са својим мужем и сама се бринула за своје трогодишње дете, које је послала на село. Она се одала позиву барске играчице и тако је имала прилично лепе приходе. Леш Јохане Јаноте идентификовала је жена, код које је играчица раније становала. Утврђено је да је она нестала из Прага 15. јула. Она је својој станодавци пре одласка саопштила да ће се предвече вратити, пошто обави састанак са једним мушкарцем.

Тада се полицији пријавила као сведок и једна пријатељица убијене Јохане Јаноте, која је изразила сумњу да је убица неки шофер из Прага, стар двадесет и пет година, чије име полиција, у интересу истраге, држи за сада у тајности. Овај шофер био је ожењен и имао двоје деце. Поред жене, он је одржавао сталне везе са Јоханом Јанотом, од које је изгледао добијао и новаца. Њихов однос трајао је пуних шест месеца и изгледа да је Јохани овај човек био у истини мио и драг.

У последње време играчица је свог љубавника почела да занемарује и она се у ноћним локалима виђала све чешће у друштву старијих мушкараца. Шофер је видео да ће рђаво проћи и тиме изгубити своје приходе, које је ужива примајући увек велике своте од Јохане.

Последњи пут састали су се Јохана и њен љубавник у бару у коме је Јохана била запослена као играчица. Тада је, по причању келнера, дошло између њих до оштре свађе и шофер јој је запретио да ће јој се осветити. Доцније нису их више видели заједно.

Полиција је пронашла шофера убицу и ухапсила. Изгледа да је он одао и име свога помагача, с којим је пренео леш из Прага. Убица није за сада још ништа признао, али није умео ни да докаже свој алиби, то јест није могао да објасни полицији где је провео ноћ између 15. и 16. јула.

Јохана Јанота била је једно време слушкиња код познате чехословачке глумице Ане Седлачкове. Једном приликом она је играла пред директором једног кабарета и овај је изјавио да она располаже са одличним талентом за играње. Он је сместа ангажовао и одредио јој је и професора за балетске игре. Она је брзо напредовала и имала лепих успеха као играчица. У Прагу је била позната под надимком „Црвена Јохена" због своје црвене косе.

Утврђено је да је Јохана имала односе са мушкарцима који су располагали са новцем и које јој је доводио њен љубавник шофер. Шофер је то наравно чинио стога да би себи обезбедио што више прихода.

Смрт једног проналазача

БЕЧ, 5. — (Изв. „Правди"). — У замку Ведсбах, у Корушкој умро је Ауер Велсбах, проналазач гасног осветљења и осмиум лампе.

Школски кошеви подмлатка Црвеног Крста

У прошлој школској години Главни Одбор Подмлатка Црвеног Крста послао је свима организованим школама у држави распис, којим их је позвао да оснивају и уређују школске кошеве Подмлатка Црвеног Крста, у које ће млађани за време жетве и бербе, лети прикупљати храну и намирнице, да би у зиму, и у тешким данима, када устреба помагали своје сиромашне другове у месту, па и у другим местима, нарочито у пасивним крајевима наше државе.

Из извештаја организованих школа сазнаје се да су неке од њих већ уредиле кош, што сведочи да је ову установу могуће створити. У предратној Србији, као што је познато, постојала је установа општинских кошева, о којима је донесен и нарочити закон, и који су били сељацима од велике користи. Али после рата ови су кошеви опустели и ишчезли у већини места. Сада се пак покреће поново питање о обнављању ове корисне установе и о њеном оснивању и у осталим крајевима државе.

Подмладак Црвеног Крста, чији је задатак васпитање народне омладине у духу штедње и човекољубља, и спремање за грађанске дужности, схватио је велику васпитну важност школских кошева, те је живо довео прошле године акцију за оснивање ове установе по школама, и овај ће рад продужити и наступајуће школске године, надајући се успеху који је у својим потхватима Подмладак Црвеног Крста до сада имао.

Школски кошеви Подмлатка Црвеног Крста уређују се на тај начин, што се у споразуму са ђачким родитељима установи при школској згради погодна просторија у којој се чува храна. Ученици донесу храну делом од куће од својих родитеља, познаника и пријатеља, а делом је прибављају заједничким мобама и купују из заједничких средстава. Школског Подмлатка Ц. К. И ако је количина хране коју млађани доносе минимална, ипак ће се у тим маленим школским кошевима прикупити толико средстава, да ће се моћи помагати сиромашни ученици и послати помоћ којој сиромашној школи у пасивном крају државе за исхрану деце у школској кухињи Подмлатка Црвеног Крста.

Школски вртови Подмлатка Црвеног Крста, које Млађани сами обрађују на земљишту које добијају од свога учитеља или од општине и ђачких родитеља, такође ће послужити школским кошевима, јер ће се намирнице из школског врта П. Ц. К. остављати у кош.

Очекује се од школских управа да ће са Подмлатком Црвеног Крста одушевљено и предано сарадњивати приступити оснивању и уређењу школских кошева Подмлатка Црвеног Крста, који ће без сумње, много користити народној омладини.

Љуб. Мирковић

Када је видео да Јохана не жели више да га помаже новцем, она је одлучио да је убије.

ОТВАРАМО
ДАЉНИХ 50 ПРОДАВАОНИЦА
У МЕСТИМА

Смедерево — Пожаревац — Ваљево — Шабац — Панчево — Сента — Стари Бечеј, Велика Кикинда — Србобран — Битољ, Штип Тетово — Охрид — Врање — Лесковац — Пирот — Неготин — Зајечар — Крушевац — Ћуприја — Ужице — Мостар — Бањалука — Карловац, Сушак — Сисак — Пожега — Дарувар — Вараждин — Тузла — Зеница — Котор — Подгорица, Цетиње — Ђеље — Шибеник — Винковци.

Требамо 50 марљивих пословођа са кауцијом

Предност имаду напредни обућари

Понуде властуручно написане, шаљите на

Бата

— БЕОГРАД —

18420

Д-р Љубомир С. Обреновић
Специјалиста за кожне и венеричне болести — СИФИЛИС.
Прима од 7—7 непрекидно.
Краља Милана 74. 18425

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

СА ГАРАНЦИЈОМ спремају за разредне испите стручни познати професори. Нарочити курс матурантима и кандидатима Војне Академије, Звечанска 29 (Топовске Шупе).

ЗА КРАТКО ВРЕМЕ можете се спремити за јесење испите уз сигуран испит. Нарочито из језика и математике, Танавић, студент, Босанска 14.

ГИМНАЗИЈА ПРОФЕСОРА ЈОВАНОВИЋА, Мишарска 8, Цветни Трг, спрема ученике-це пале из једног, два предмета; приватне за цео разред. Хонорар 200 дин. По жели спрема са гаранцијом. Упис, предавања целога дана.

Апсолвент математике, спрема гимназисте из математике и физике са гаранцијом. Јавити се Радовићу, Иванковачка 6.

МИЛОШЕВИЋЕВА ШКОЛА, Милоша Великог 17, 1 (до Јадранске Банке) показала одлични успех: 95% њих положило. Гарантује успех. Предавања по чела дневни, вечерњи курс за целе разреде. Војна Академија, пале редовне, приватне. Интернат за редовне и приватне. Хонорар 200. Упис, обавештења цео усмено, (проспект) тел. 51-61

СЛУЖБА

ТРЕБАМ УЧЕНИКА снажног, вредног и поштеног, који има старатеља у Београду. Ниришершка и Галантеријска радња Јаков Бенарам Београд Краља Петра ул. 45 Телеф 307. 18419

ТРАЖЕ СЕ вешти аквизитери за скупљање огласа. Обратити се администрацији „Правде“ 18136

Дечко на бање куће од 14 до 16 година може ступити одмах у Деликатесну радњу Скопљанска број 14.

ТРАЖИМ НАМЕШТЕЊЕ за канцеларијског послужитеља или томе слично. Стар сам 19 год. исто сам и до сада радио у канцеларији. Ступити може одмах. Адреса Добривоје Вишић. Господарски пут 134.

Дактилографкињу за српску и немачку кореспонденцију тражимо одмах. Дингарац, Стојановић и Голочевац. Поенкареова ул. 3.

Словенке, куварица и собарица траже место к бољој обитељи. Молим упитати Влајковићева ул. 13, партер лево.

НАМЕШТЕНЕ СОБЕ

У центру код „Лондона“, соба намештена са употребом купатила, централно грејање, засебан улаз. Издаје се одмах, отмено самцу-ци. Упитати у киоску код „Лондона“.

Петнајстог августа издаје се за самца меблирана соба са електричним осветљењем, употребом купатила и телефона, Милоша Великог 4.

СТАНОВИ

СТАНОВИ од собе, кујне и собе, кујне, предсобља и остало издају се повољно. Сарајевска 50.

Соба празна без намештаја сува светла електрично осветљење засебан улаз приземље у дворишту издаје се одмах у улици Краља Милана 107.

Код „Словије“ Макензијева 2-а издаје се празна соба на мансарди упитати Сучића у истој кући.

СТАН од 2 собе, велика кујна предсобље, купатило, паркет, врло сунчан, издаје се јефтино. Питати у бакалници Престолонаследника Петра 11 (Продужење Крунске улице)

РАМОВА ЗА СЛИКЕ
НАЈЛЕПШИХ и НАЈЕФТИНИЈИХ код
ИСАКА НАТМИЈАСА
БЕОГРАД
Кнз. ЉУБИЦЕ 22.
18302

ИЗДАЈЕ СЕ стан од 3 собе, кујна и од собе, кујна и остало, Макензијева 33.

ИЗДАЈЕ СЕ стан од 15. августа у Косовској улици 36 са две лепе собе и остале припадајности, велика башта. Упитати Кондина 28 код хлузмајстора.

СТАН две собе, предсобље, кујна, шпајз и остало. Једна соба, предсобље, кујна шпајз и остало, и празна соба са засебним улазом. Душанова 1, код Калемегдана.

Два елегантна стана: 2 собе, велико предсобље, купатило и остало. Најмодернији конфор. Јефтино. Доситејева 43.

У ЦЕНТРУ Кнез Милетина 37, празни станови: 2 собе, предсобље, купатило, кујна, шпајз, веранде, издају се јефтино.

У ВИДИНСКОЈ 42 издаје се одмах две собе, предсобље, кујна и шпајз, и соба, кујна и предсобље за септембар.

У ЦЕНТРУ, се издаје од 1 Септембра луксузан удобан стан од 5 соба и припадајности, уз врло повољну цену. Видети од 10—12 и 3—5 Поенкареова 30—32/1 спрат десно.

За 1200 динара издаје се због преместања за 1 септембар на I спрату у новој кући стан од 2 собе предсобља, купатило и велика тераса за сунчање, засебан улаз Далматинска 87.

Стан од 3 собе, кујне (са зиданим штедњаком), купатила, девојачке собе и ост. у Кнез Михајловој 42 Упитати код пазикуће.

Стан од 2 собе кујна и ост. у Дечанској ул. бр. 23. Упитати код пазикуће.

Стан, три мање собе, издајем по врло умереној кирији одмах. Гробљанска број 4.

ЛОКАЛИ

ДУЋАН за цвећарску или сточарску — воћарску радњу издаје 600 Динара, центар Краља Милана 74, у близини нема исте радње. 18426

СТАН ИЛИ КАНЦЕЛАРИЈЕ 4—6 соба други спрат, центар Краља Милана 74 издаје јефтино са телефоном 34-88. 18427

ИЗДАЈЕ СЕ одмах пекара, чиста, потпуно реновирана, која постоји већ шест година и која има добре муштерије. Јавити се настојнику куће, Јованова 56.

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

ПАРНИ МЛИН са Стругаром продајем и под закуп издајем интересенти ради информације потписатом Алекса. Неготинац, Лозница. 18418

ПРОДАЈЕ СЕ јефтино керуша курјачке расе, чисте крви, стара 1½ год. одличан чувар. Видети у Бранковој ул. бр. 2 код електричара. 18427

ШИВАЋА МАШИНА марке Вертхајм сасвим нова на продају. Хиленлерска 22а хлузмајстор.

ДВА ЛЕПА ЛОКАЛА
издају се под закуп **са сниженим и умереним ценама** у новој згради у ул. Краља Александра бр. 24.
Упитати сопственика адвоката Драг. Маринковића, тел. 29-60. 18428

ВЛАГУ ПО СТАНОВИМА
и продирање воде у подрумима одстрањује најуспешније по најновијој стручној методи и пракси са опробаним немачким специјалним средствима „ЈУГОАСФАЛТ“ Београд Јованова улица бр. 12. Телефон бр. 51-74. 18545

КУЋА НА ПРОДАЈУ, плац површина 327,27 квадратних метара од тврдог материјала са четири одељења и веранда, електрично осветљење у Љубе Давидовића ул. бр. 46. Трамвај бр. 6, последња станица, пет минута иза Цветкове кафане. За услове обратити се код Банковића обућара, Београдска 37.

МЕД чист природан са свог очелиника: багремовца, липовца и од пољског цвећа са гаранцијом. Продајем и на мање и на више. Поштанска 17., или на пчелинику — Мокри Луг седми километар код „Механе Вујкове. К. Ж. Младеновић.

Кућа на продају, соба и кујна, на Мириjевском путу. Цена 22.000 дин. Упитати Мишу Даниловића, кафеџију, Краља Александра, Мали Мокри Луг.

Користите прилику, продаје се кухиња сасвим случајно, са целим намештајем. Цена повољна. Место сјајно за будућност. Ко се не боји рада, може да се обогати Зелени Венац 16, до подне или Пајсије 6 после подне, Миочински.

ТЕРЕН КАМЕНОГ УГЉА који се налази око Пирота продаје се. Упитати Дубљанска 81, господин Ђорић.

Апел г. г. Адвокатима

Као Рус, добровољац — инвалид, радећи у избеглиштву по пречанским крајевима најтеже послове дуги низ година, и са својом уштедевином од овог рада, дошао сам у Београд у нади, да са том уштедевином осигурам бољу егзистенцију, но нашао сам на жалост на једног угледног господина, који ме је, приказавши се као добротвор Руса, преварио и тиме лишио ме све моје уштедевине, тако да сам са женом и децом остао без ичега.

Апелујем на племените г. г. Адвокате и молим их да се приме да бране ову моју праведну ствар, јер имам доказа за кривичну оптужбу, а немам материјалних средстава за плаћање трошкова и награде.

Молим племените г. г. Адвокате да своју адресу доставе Администрацији једном картом на адресу „преварени Рус“.— 18417

КОНКУРС

Занатска Комора на основу чл. 131 Закона о Радњама, расписује конкурс за место **секретара** исте Коморе.

Кандидати који рефлектирају на ово место морају бити дипломирани Крaлевине С. Х. С. са свршеним факултетом и знањемног страног језика (француски, немачки или енглески).

Уз молбу треба Управи Коморе поднети до 20. августа 1929. год. и доказе о спреми.

Првенство имају кандидати, који су се досадањим својим радом истакли у позивању важнијих питања економске политике а особито занатства.

Детаљна обавештења могу се добити у канцеларији Занатске Коморе, Скопљанска ул. бр. 7/I.

Из канцеларије Занатске Коморе Бр. 9487, од 3. августа 1929. год. 18408

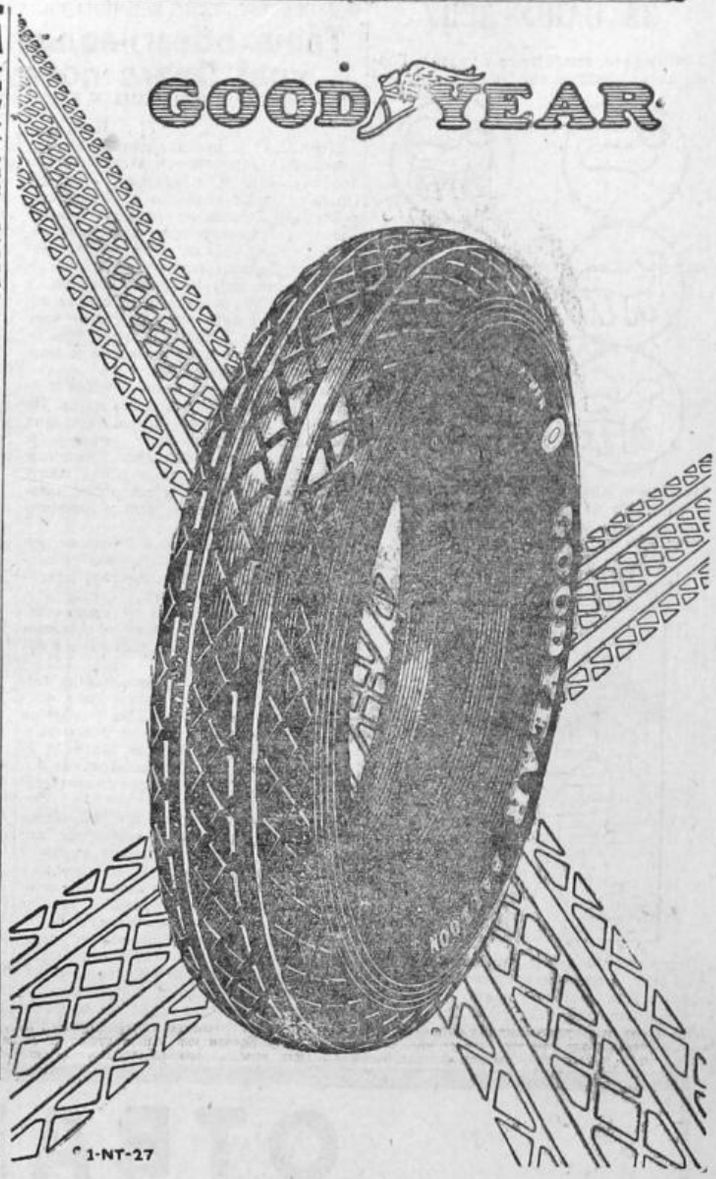
Угодни и брзи аутобуси за Крагујевац — Краљево — Матарушку Бању — Рашку и Нови Пазар саобраћају свакодневно и то:

Нови аутобус „ЛАСТА“ полази у 5·45 сати ујутро пред кафаном „Топола“;

Нови аутобус Интернационал бр. 1021 полази 1 сат по подне пред кафаном „Топола“.

Сва обавештења даје АЦА ПОПОВИЋ, трг. телефон 32-04; Велауто тел. 21-48 и кондуктер Интернационала у кафани „Топола“ тел. 54-46.

СПАВАЋЕ СОБЕ И ТРПЕЗАРИЈЕ
домаће и стране израде у лепо избору добићете најповољније 18349
КОД „ДАЧЕ“ ВУКА КАРАЏИЋА 9. Леп избор плишаних салонских гарнитура, ДИВАНА и ОТОМАНА

Питајте оне који се возе на
ГУДЈЕР-у
Они ће Вам потврдити да је путовање на ГУДЈЕР-овим гумама угодно, сигурно и економично. 18211

РАЗНО

ДАМЕН ФРИЗЕР „ЦРНОГОРАЦ“ налази се у Макензијевој 38 пређе дрогерија „Савинац“ више кварта врачарског. 18400

САВРШЕНСТВО против трипера — напавца. Лек даје могућности да свако буде излечен. Писати на поштански фах бр. 182, са пошљном једне марке од динара.

ТАЈНО ПРАЋЕЊЕ и надзор особа врши Детективски Биро „Безбедност“ Чика Љубина 19-II. Телефон 35-87.

ТРАЖИ СЕ: употребљене добро очуване дизалице за цигле и малтер, и бетонска машина за мешање. Грађевинско Техничко Предузеће „Астра“ Вука Караџића 11. 4.

ПЛАЦ у Кнез Милетиној улици бр. 55 даје се под закуп одмах. Површина 240 кв. м., може се за ма какву сврху употребити. За исти плац тражи се Банка или предузеће које би хтело на експлоатацију за више година. Упитати газдарицу Катарину М. Јовановић, Кнез Милетина бр. 55.

ОТОМАНА, патент фотеља, врло јефтино, примам поруџбине, оправку мебла, Тапетарска радионица Светозар Борђевић, Вука Караџића 16 до Палате Академије Наука. Телефон 51-36.

Биоскоп „ЛУКСОР“
само два дана понедељак и уторак
ИГРА У СРЕЋУ
У гл. улози:
Чарлс Реј, Елинор Бордман, Сали О'Нел и Чарлс Клер
У СРЕДУ: 18421
Весела Тиле
Марион Девис

„НАРКИПО“
ДАНАС дупли програм
1)
Под јармом страсти
Грета Гарбо и Џон Џилберт
2) 18422
Последњи ударац
Фред Томсон
ДОЛАЗИ:
Смртни скок
(Лупинг Лоп)

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА 1. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА“, ДЕЧАНСКА 10

Л 63

„СОЕТОЗАР МАРКОВИЋ" БЕОГРАД

3411

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

БРОЈ 210 | Огласи се примају у администрацији: Кнез Михајлова ул. 19. Чековни рачун код Пошт. Штедионице бр. 53.220 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ 81. | БЕОГРАД СРЕДА, 7. АВГУСТА 1929. ГОДИНЕ | Уредништво: Кнез Михајлова 19. Месечна претплата за Краљевину С.Х.С. 25 дин. за иностранство 50 дин. ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦИЈЕ: 44-38, 11-13, 16-02. | ГОДИНА XXV

Хашка конференција

— На почетку конференције, доста оптимизма. — Гледа се са великим интересовањем на држање г. Снаудена. — Г. Макдоналд је „у резерви", да би се после појавио, ако дође до неуспеха конференције. —

С лева на десно: Г. г. Хендерсон, енглески министар спољних послова, Жаспар, белгијски председник владе, Москони, италијански министар финансија, Бријан, председник француске владе и др. Штреземан, немачки министар спољних послова; немачки експерти: Г. г. др. Вирт, министар за окупирана подручја, др. Куртиус, министар пољопривреде и др. Хилфердинг, министар финансија.

У Хагу је, данас, почео рад. Састали су се представници свих заинтересованих држава и конференција, извесно највећа по рату и исто тако од огромног значаја по мисији коју има и која би требала да доведе до мирнијих односа и сигурнијег мира међу народима на нашем Континенту, отворена је. Састали су се представници великих и малих сила и „рат у миру" почео је. Јер, најзад, дуелирања у Хагу предстоје овога пута, и то велика и у напред срачуната, и представници и „малих" и „великих" траже да солуција на крају буде праведно донета....

У главном, напори ће бити управљени на то да дође до усвајања Јанговог плана, али Јанговог плана који не би имао да изазове незадовољства, већ, на против, који би имао да буде примљен као компромисно и задовољавајуће решење у ликвидирању ратних последица. Шта ће бити? То је, извесно, велико питање. Предстоји борба, и то велика и са свима својим перипетијама, које ће можда час дозвољавати утисак о пропасти конференције, час пак стварати најбоље мишљење о њеном сагласном завршетку.

Представници наше државе, као и још неких других, имају да се боре за права која су нам већ и уговорима била утврђена. На име за наше право да и даље примамо исту величину репарација (5 од сто који су нам утврђени у Спа). Конференција ће дуго трајати и њен ток, како се већ види, сврстао је пажњу света на себе.

Прве конференције

САСТАНАК НЕМАЧКИХ И ЕНГЛЕСКИХ СТРУЧЊАКА ЗА РЕПАРАЦИЈЕ

ХАГ, 6. — (Б. изв. „Правди"). — Јуче су стигли у Хаг немачки репарациони експерти министар за окупирана подручја г. др. Вирт, министар финансија г. др. Хилфердинг и министар пољопривреде г. др. Курциус. У вези са њиховим доласком дописници лондонских листова сазнају, да ће немачки репарациони експерти у току данашњег дана имати дужи састанак са енглеским репарационим стручњацима. На овом састанку немачки експерти ће изложити оне захтеве који се односе на измену Јанговог плана, у смислу давања олакшица Немцима. Енглески експерти ће опет изнети своје гледиште у погледу модификације Јанговог плана, тако да ће на крају овог састанка бити утврђене оне тачке у којима се обе делегације у погледу промена Јанговог плана слажу.

Г. ДР. ШТРЕЗЕМАН ЖЕЛИ ДА СЕ САСТАНЕ СА Г. БРИЈАНОМ

БЕРЛИН, 6. — (Б. изв. „Правди"). — Хашки дописник „Берлинер Тагблата" јавља, да ће г. др. Штреземан, немачки министар спољних послова, тражити још пре почетка хашке конференције са станак са француским председником владе г. Бријаном. Они би на овом састанку, који ће се одржати вероватно данас или сутра, претресали општу политичку ситуацију у Европи.

ПРЕДСЕДНИК ФИНАНСИЈСКОГ ОДБОРА БИЋЕ Г. АДАЧИ, ПРЕДСЕДНИК ОДБОРА ЗА ЕВАКУАЦИЈУ РАЈНСКЕ ОБЛАСТИ Г. МОСКОНИ

ПАРИЗ, 6.6 — (Б. изв. „Правди"). — У овдашњим политичким круговима не придаје се велика важност јучерашњој одлуци представника великих сила у Хагу, по којој ће се председници конференције с времена на време мењати, тако да ће све силе у том погледу бити задовољене. То је питање од споредне важности. Много важније је питање ко ће бити председник финансијског одбора и одбора за евакуацију рајнске области, јер суштина ствари решавање се искључиво у овим одборима. У Паризу се верује да ће за председника финансијског одбора бити изабран г. Адачи, јапански амбасадор у Паризу, а за председника одбора за евакуацију рајнске области г. Москони, италијански министар финансија. Такав избор имао би да задовољи све учеснике на репарационој конференцији.

УПИС НЕМАЧКОГ ЗАЈМА ЗА РЕПАРАЦИЈЕ ТЕЧЕ ПОВОЉНО

ХАГ, 6. — (Б. изв. „Правди"). — Финансијски представници великих сила са задовољством констатују да упис немачког зајма од 900 милиона марака за прву рату репарација Фданцуској тече веома повољно, тако да ће Немачка моћи тачно да удовољи својим репарационим обавезама, које је примила по Јанговом плану.

Г. МУСОЛИНИ И ЈАНГОВ ПЛАН

РИМ, 6.

Г. Мусолини је данас изјавио штампи ово:

Није могуће дати један апсолутан суд о Јанговом Плану. Треба о њему релативно судити имајући пред очима акта која су предхолила и солуције, ко и ситуацију коју је позван да реши. Тај план очевидно представља компромисно решење, које се основа на узајамним концесијама. Не би било могуће доети суд о једној страни, не водећи рачуа о другима. Као што су изрично изјавили његови аутори, сви су делови њеви интимно међусобно везани.

Италијанска влада проучила је Јанов план водећи рачуна о тим фактима и готова је да га прими као неразделну целину, т. ј. ако га и друге владе уоче у намери да олакшају дело економ и политичке реконструкције Европе".

„ЛУПТА" О ЕНГЛЕСКОЈ ДЕЛЕГАЦИЈИ

БУКУРЕШТ, 6. — „Лупта" тврди да енглески делегати помагати румунске у на репарационој конференцији уз

Свечано отварање

ХАГ, 6., 2 сата по подне

Данас у 11 часова пре подне отворена је свечано прва седница хашке конференције о репарацијама. Већ у десет часова пре подне по улицама Хага окупила се огромна маса света, која је хтела да види и поздрави разне делегације. Дуж главних улица, којима су имали проћи делегати, војници и полицајци у свечаним униформама одржавали су кордон. Поједине делегације су срдачно поздрављене од масе.

Пред палатом холандске коморе на тргу Буденхоф неколико хиљада људи је очекивало делегате.

У самој палати, у свечаној дворани све галерије биле су искључиво резервисане за новинаре и фото-репортере, али њихов број је био тако велики, да сви и нису могли стати у дворани.

У средини сале налазио се огроман сто, постављен зеленом чојом. Ту су заузели своја места у средини холандски министар спољних послова г. Блахман, а лево и десно од њега шефови делегација.

Експерти и помоћно особље појединих делегација размештено је по клупама које су се уздизале око средњег стола.

ОТВАРАЊЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ

Неколико минута после 11 часова холандски министар спољних послова г. Блахман отворио је прву седницу конференције једним свечаним говором. Он је срдачно поздравио све присутне делегате и изразио у име холандске владе, краљевског дома и целог народа радост, што се конференција о репарацијама одржава баш на холандском тлу. Он делегатима жели успешан рад и коначно решење једног од најкрупнијих проблема света. То изискује и сталан мир у Европи.

То не жели само холандски народ, него и цео културан свет и холандској влади је мило што јој ова пријатна улога пала у део.

ГОВОР Г. БРИЈАНА

Председник француске владе и министар иностраних дела г. Бријан први је одговорио холандском министру спољних послова и захвалио му се на гостопримству, које је делегатима указано у Хагу.

— Хаг је симбол мира, рекао је г. Бријан и представници појединих народа окупили су се овде да продуже користан посао око учвршћења светског мира и финансијског и привредног консолидовања свију земаља. Свима је у интересу да се хашка конференција успешно заврши.

После г. Бријана говорио је немачки министар иностраних дела г. Штреземан, који је нагласио да је циљ хашке конференције да се једном свеобухватно реше сви финансијско-привредни спорови који су настали као последица светског рата. Но последице финансијско-привредне консолидације са својим политичким резултатима не смеју уживати само велике силе, него и сви остали народи подједнако. Говор г. Штреземана у вези са светским миром био је веома оптимистички. Он чврсто верује у то да ће идућа међународна конференција дефинитивно успети да учврсти трајан мир. Г. Штреземан је на послетку говорио и о европској царинској унији и нагласио да ће то бити право спасење за све европске земље, које се често потпуно неоправдано затварају царинским ограничењима. Г. Штреземан позива народе на сарадњу на овом пољу.

ИРОНИЧНИ Г. СНАУДЕН...

Шеф енглеске делегације министар финансија г. Снауден почео је свој говор шалећи се и иронишући. Он се обратио председнику конференције г. Блахману и рекао му да му честита што је он једини у овој сали који не мора да присуствује званично као делегат...

Г. Снауден је изразио жаљење што конференцији не присуствују тешко оболели г. г. Поенкаре и немачки канцелар Милер.

Пошто су сви говори преведени на француски, седница је закључена у 12·20 часова.

По подне у 4 часа одржана је тајна седница делегата великих сила, на којој се говорило о раду конференције.

ЕНГЛЕЗИ У ХАГУ

ХАГ, 5.

Енглези сматрају да Јангов план мења проценат у Спа од 1920 године, на штету Велике Британије која ће изгубити 300 милиона франака за време од 37 година. Енглеска није добила новац који је платила унапред Америци да имератног дуга. Имаће губитак у капиталу од 30 милијарди франака.

Енглези критикују поделу анунитета, условне и безусловне. Према Јанговом плану и према условима споразума о дуговима ратификованим у Паризу у случају обуставе плаћања немачких дугова, Енглеска неће добити ништа од Француске, док ће ова примити на име репарација један капитал од 42 милиона франака.

Енглези су противни да се настави плаћање у натури које је требало да престане ове године, а које Јангов План продужује још за десет година. Ова мера изгледа толико незгоднија што се систем плаћања у натури простире и на неутралне народе. Једна друга тешкоћа произилази из чињенице што ће интернационална банка фаворизирати ова плаћања.

Сви ови аргументи наговештавају једну тешку дискусију. Међутим ипак не треба претеривати. Јангов план биће прихваћен од Америке и Енглези биће приморани да имају обзира према Американцима. Због тога је г. Сноуден казао да ће можда бити принуђен да попусти.

ПАРИСКА ШТАМПА О РЕПАРАЦИЈАМА

ПАРИЗ, 6. Париски листови признају да ће се при решавању проблема у Хагу наићи на тешкоће, али не сумњају у крајњи успех. Жале што је британска делегација заузела једно посебно гледиште. Листови траже да се, пре свакедруге расправе, усвоји Јангов план.

КОМЕНТАРИ

ПАРИЗ, 5.

„Фигаро" коментарише припреме за хашку конференцију, па каже између осталог да њен једини циљ јесте потпуно и дефинитивно регулисање репарација. Излажући даље идеје о евентуалним дискусијама на конференцији, лист каже: ако нека од сила хоће да стави у питање Јангов план у његовим главним линијама нема сумње да ће њени представници узети на себе одговорност због неуспеха конференције. Питање Рајне које толико занима Немачку и задаје оправдану узнемиреност Француској, Белгији и Пољској може логички да буде предмет дискусије у Хагу само када се ефективно примени Јангов план. Свака друга процедура била би једна обмана.

Нови велики жупани

На предлог Председника Министарског Савета и Министра Унутрашњих Послова Њ. В. Краљ потписао је указ којим се постављају:

за начелника одељења за Државну Заштиту Министарства Унутрашњих Послова 3. групе 1. категорије Матковића Ј. Добрицу, великог жупана бачке области; за Начелника Одељења Јавне Безбедности Министарства Унутрашњих Послова 3. групе 1. категорије Тодоровића Б. Радомира изученика одељења за Банат, Бачку и Барању Министарства Унутрашњих Послова;

за великог жупана бачке области друге групе прве категорије Јовановића К. Милорада, великог жупана нишке области, по потреби службе; за великог жупана нишке области 2. групе 1. категорије Балтића Ф. Вилка, великог жупана београдске области, по потреби службе; за великог жупана београдске области 2. групе 1. категорије Матића Љ. Ђорђа, великог жупана косовске области, по потреби службе; за великог жупана косовске области 2. групе 1. категорије Филиповића И. Михајла, дивизијског генерала у пензији; за великог жупана сремске области 2. групе 1. категорије Миловића К. Светомира, дивизијског генерала у пензији; за великог жупана травничке области 3. групе 1. категорије Ђорђевића Т. Ђорђа судског пуковника у пензији;

за генералне инспекторе Министарства Унутрашњих Послова 3 .групе 1. категорије Кузмановића Ј. Александра, начелника Инспекторског Одељења и др. Пирмајера Отмара, начелника Министарства Унутрашњих Послова, оба исте групе исте категорије;

За инспектора Министарства Унутрашњих Послова треће групе прве категорије Красојевића М. Јанићија, великог жупана сремске области, исте групе исте категорије, по потреби службе; за инспектора Министарства Унутрашњих Послова друге групе прве категорије Хајкековића Ј. Марјана, великог жупана травничке области.

За инспектора Министарства Унутрашњих Послова четврте а групе прве категорије Струпа Станка, саветника Министарства Унутрашњих Послова четврте групе исте категорије; за инспектора Министарства Унутрашњих Послова у четвртој а групи првој категорији Јовановића Ј. Радоја, саветника Министарства Унутрашњих Послова четврте групе исте категорије; за инспектора Министарства Унутрашњих Послова у четвртој групи прве категорије Кочића А. Петра, саветника Министарства Унутрашњих Послова четврте групе исте категорије; за инспектора Министарства Унутрашњих Послова четврте а групе прве категорије др. Вајскаловића Милорада, саветника Министарства Унутрашњих Послова у четвртој групи прве исте категорије.

За полицијског инспектора загребачке жупаније у четвртој групи прве категорије др. Враговића Јосипа, саветника Министарства Унутрашњих Послова исте групе и категорије; за предстојника градске полиције у Битољу у петој групи прве категорије Дотлића С. Јована, предстојника градске полиције у Земуну у истој групи и категорији по потреби службе; за шефа земунске полиције Милана Ђорђевића, шефа железничке полиције у Београду.

Крштење трећега Краљевића обавиће се 15. овог месеца

Према првом плану, крштење трећег Краљевића требало је да се обави свечано 11. овог месеца. Међутим, како смо обавештени, утврђено је накнадно да се крштење обави 15. овог месеца.

Њ. В. КРАЉ НА БЛЕДУ

БЛЕД, 6. — (Изв. „Правди"). — Њ. В. Краљ, у пратњи маршала Двора пуковника г. А. Димитријевића допутовао је на Блед данас, у десет и по часова пре подне.

МИНИСТАР ПРОСВЕТЕ НА БЛЕДУ

Министар просвете г. Б. Максимовић отпутовао је синоћ на Блед у дворском возу, којим је отпутовао Њ. В. Краљ.

Г. СТЕВАН САВКОВИЋ У БЕОГРАДУ

Министар грађевина г. Стеван Савковић вратио синоћ у Београд са инспекционог пута.

ПОВРАТАК Г. Д-РА Л. МАРКОВИЋА

Г. д-р Лазар Марковић допутовао је у Београд из Париза.

ПРЕМЕШТАЈИ У МИНИСТАРСТВУ САОБРАЋАЈА

На предлог министра саобраћаја потписан је указ којим се премештају: г-ђица Лепосава С. Бућевац, у генералну дирекцију; за шефа станице у Бихаћу г. Ђорђе К. Костић, помоћник шефа саобраћајне службе у Скопљу, г. Јосип Чер не у саобраћајно комерционално одељење у Београду из Загреба, г. Ђура Блажевић, шеф станице у Бихаћу за чиновника у Скопљу, г. Боривоје Јакшић за чиновника четврте секције за одржавање пруге; г. Анта Барбарић, за шефа магацина у Сарајеву из Босанског Брода; г. Милан Чеклић, за шефа ускотрачне станице у Београду, досадашњи шеф магацина у Сарајеву и г. Јосип Дрињовски за чиновника у Новом Саду из Суботице.

Г. Г. ДР. КОРОШЕЦ И РАДИВОЈЕВИЋ НА НОВИМ ДУЖНОСТИМА

Нови министар саобраћаја г. Лаза Радивојевић примио је данас у 10 и по часова пре подне дужност од г. дра Корошца у кабинету министарства саобраћаја, а затим је заједно са г. дром Корошцем отишао у министарство шума и рудника, где му је предао дужност министра шума и рудника.

ОДЛИКОВАЊЕ Г. ДР. МИЛИВОЈА ПИЉЕ

Председник грчке републике одликовао је орденом Фекинса четвртог реда г. др. Миливоја Пиљу, инспектора министарства трговине и индустрије, који је пре две године закључио трговински уговор између наше државе и Грчке као наш делегат.

ЗАВРШЕТАК ЈУБИЛЕЈА НАДБИСКУПА Г. ДР. БАУЕРА

ЗАГРЕБ, 6. августа. — У току јучерашњег и данашњег дана отпутовали су из Загреба сви бискупи, који су присуствовали прослави јубилеја надбискупа г. др. Бауера, ако и на бискупској конференцији и посвећењу новог дубровачког бискупа г. Царевића.

Бискуп г. Царевић отпутовао је из Загреба данас за Сплит, одакле ће наставити пут за Дубровник.

Сплитски бискуп г. др. Бонефачић отпутовао је јуче са преко 100 поклоника за Париз, одакле настављају пут за Лурд.

Надбискуп г. др. Бауер отпутовао је у свој двор у Брезовици.

СЕДНИЦА ВЛАДЕ

Данас у подне је одржана седница владе под председништвом генерала г. Петра Живковића. Седници су присуствовали сви министри који се налазе у Београду.

РЕКТОР СВ. ЈЕРОНИМА КОД МИНИСТРА ПРАВДЕ

Ректор Св. Јеронима у Риму г. Мадјерец дошао је у Београд и данас био примљен од министра правде г. др. Сршкића. Г. Мадјерец је реферисао г. министру о стању у Заводу.

ЈУГОСЛОВЕНСКО ШПАНСКИ ТРГОВИНСКИ УГОВОР

Јављају из Мадрида да је наш делегат за закључење трговинског уговора са Шпанијом г. др. Миливоје Пиља примео преговоре крају. Према томе, уговор ће бити ових дана закључен.

ПИТАЊЕ ПРЕНОШЕЊА НАШЕГ МЛЕКА НА ИТАЛИЈАНСКУ ТЕРИТОРИЈУ

СУШАК, 6. августа. — На Ријеци је данас одржана конференција наших и италијанских представника, на којој се расправљало о питању преношења млека са наше на италијанску територију.

Италијанске власти правиле су до сада приличне сметње нашим млекарима, који из пограничне зоне и из Кастве стално преносе млеко на Ријеку. Они су се често жалили, да им италијанске власти неправедно просипају млеко под изговором да је млеко на вештачки начин справљено.

Поводом ових жалби наших млекара, сазвана је сада ова конференција, којој присуствују представници пограничних општина, наш генерални конзул на Ријеци и представници италијанских власти.

Конференција је одлучила, да се од сада врши контрола о ваљаности млека које преносе наши млекари, али да се начини извођења ове контроле измени. Конференција је такође закључила, да се нашим млекарима скрене пажња, да приликом преношења, да припазе на чистоту судова и квалитет млека.

НАРОДНА БАНКА ЗЕМЉОРАДНИЧКИМ ЗАДРУГАМА

Народна Банка одобрила је Главном Савезу Српских Земљорадничких Задруга нов кредит од 3 милиона за организацију заједничке продаје хране које већ има на своме расположењу и овим, Главни Савез је већ приступио организацији заједничке продаје пшенице и кукуруза преко својих житних задруга. С обзиром на број већ основаних житних задруга и сопствена средства савезова и задруга очекује се да ће већ ове године задружним путем бити изнета на пијацу једна завидна количина хране.

ОДЛИКОВАЊЕ Г. ФРАНГЕША

БЕОГРАД, 6. августа. — Господин Председник Грчке Републике одликовао је Господина Министра Пољопривреде и Вода г. др. О. Франгеша орденом Великог Крста Феникса.

ДЕПУТАЦИЈА ОПТАНАТА КОД Г. ДР. ФРАНГЕША

Данас је допутовала у Београд једна већа депутација оптаната из Барање. Депутацију примио је министар пољопривреде г. др. Франгеш, која су молили депутати за интервенцију, да се оптантска имања, која су купили у нашој држави, продавши своја имања у Мађарској, пренесу у грунтовним књигама на њих а не да и даље буду обични држаоци тих имања.

Експлозија пред жандармеријском касарном у Загребу

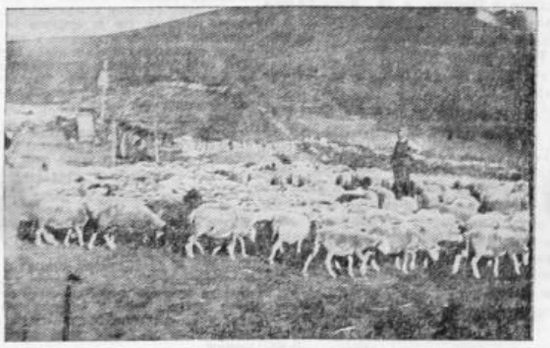
ЗАГРЕБ, 6. августа. — (Изв. „Правди"). — Ноћас у пола један пред жандармеријском касарном на Барошевој Цести бр 7. експлодирала је патрона напуњена експлозивом. Жандарм, који је био пред вратима на стражи, обрен је експлозијом на земљу. Он је задобио само неколико огреботина, и то лаких.

Један од атентатора одмах после експлозије побегао је у правцу Трга „Н". Реонски стражар на томе Тргу Петар Рожењак приметио је човека који је трчао и хтео је да га заустави. Међутим атентатор ранио је овог стражара и побегао.

Верује се, да је ово дело комуниста.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Сточарство на нашем Југу

Бачија на Ш ар Планини

ТРАЈАЊЕ УГОВОРА О ЗАКУПУ СУВАТА

Уговор између државе, односно њеног органа — шумске управе — с једне и сточара с друге стране има своју трајну вредност од почетка месеца априла (када се сувати почињу делити) па до краја октобра. Шумска Управа није обавезна да са односним сточаром обнавља уговор о закупу истог сувата сваке наредне године тако да би сточар на дотичном сувату најрадије једно стално и угодно бачило за своја стада. Ради те провизорности сточар није никада обавештен где ће идући лета сместити и прехранити своја стада. Бачило које загрљује, по доласку на сват, привремног је карактера и његова се форма и конструкција никада не слаже са хигијенским потребама стада и материјалним интересима сточара. Незнајући који ће сват наредне сезоне добити он се, сасвим природно, не излаже издацима око градње једног трајног, солидног и модерног бачила. И тако сваке године губи се извесно време у подизању тих бачила.

По мишљењу сточара оваква пракса у издавању под закуп сувата не иде ни мало у прилог њиховим личним интересима и интересима сточарства у опште као једне домаће привредне гране. Они, сасвим логички, примећују да би уговор о закупу сувата требао да има дужи рок тако да се сваком сточару омогући да подигне бачило које ће стварно задовољити све потребе бачања и који ће представљати на Шари, Кораду или Бистри један стални објект у коме би и етки посетиоци ових наших пространих и романтичних планинских венаца могли наћи одомаћеније и боравка.

Процедура која сваке године траје око закупљивања скопчана је са временом и новим трошковима. Сточар је принуђен да одлази по неколико пута Шумској Управи. Поред тога он заинтересован је да у времену

ОДГОВОР Г. ДР. ВИНКА ВИТЕЗИЋА НА КРИТИКУ Г. БОГДАНА ПОПО

Професор г. Богдан Поповић

»MONUMENTUM AERE PERENNIUS«

(8)

Г. Богдан је на дуго излагао пројекте свога научнога рада, велике и тешке потребе бедних и сиромашних ђака који немају из чега да уче, којима треба помоћи, за које се треба жртвовати!... Г. министар је врло пажљиво саслушао г. професора, а писар је марљиво бележио те очичке и искрене речи г. Богдана. На поласку обећано му је, да ће ускоро добити одговор на своју племениту молбу. Симптоматично је и то за велику узбрженост тога човека да није могао да схвати, да је већ тим и таквим поступком г. министра, који је знао за јалова путовања г. професора прошлих година, његова молба већ у напред одбијена. Узалуд је г. Богдан кушао доцније да рехабилитује свој повређени ауторитет и изгубљено поверење повлачећи своју молбу. Ствар је била свршена!... 100.000 (сто хиљада динара) је за наш семинар било изгубљено! И тај човек могао је и даље да мирно спава, да пред својим ђацима и колегама обара ауторитете а себе уздиже и назива се васпитачем младежи!...

То су дела човека који је све што је урадио, урадио само због себе и за себе и тако навикао себе самога и све око себе да у њему гледају апсолутност, неприкосновеност и савршенство. Због тога суди и говори о стварима које не зна, због тога осуђује ауторе које није ни читао, и признаје само оно што подупире његове личне интересе. Кад је г. професор Богдан Поповић у факултету дао о мени и мојем раду негативан реферат, нико од чланова факултета није смео да запита г. професора каква је то логика да један који је био уз њега 6 година, који је вршио све његове дужности: предавања, вежбања, испите радове и друго може сад од једном да буде такав? До јуче потпуно и апсолутно поверење од њега и од факултета, не само него и признања и похвале, а данас такав један став противу мене, који је зачудио и изненадио и факултет и све оне који мој досадањи рад познају. Али није изненадио г. Богдана Поповића, који је тај свој план дуго смишљао и на њега се спремао. Све једно, што је та логика и интелектуално и морално немогућна, за њега она вреди, вреди и за оне који су за његов предлог гласали!

Зашто је г. Богдан Поповић једног таквог човека 6 година трпео и дозволио да га у свему замењује? Овај акт према мени којим је г. професор тако жалосно и бедно завршио своју каријеру и окрунио свој одлазак са универзитета запрепашћује ма с које стране да га узмете.

Или је он знао да је човек кога има поред себе немогућ: — али није хтео да га уклања — жа!? — Или није то знао, а то онда доказује његову велику „савесност" као професора, његову велику „акрибију", „критички дух" и велику „свест дужности" према факултету и универзитету!..

Великим људима се опраштају и велике грешке, па дакле г. Поповић сломама његовом су и ову нелогичност опростили, нелогичност која говори јасно какве су прилике данас у нашем факултету и говори јасно о једној каријери која се расплинула у речима и обећањима, која је са обећањима почела и са обећањима се завршила!... То је у истини знак величине којој се све мора да опрости!..

Што мене код тог човека највише запрепашћује, то је његова слобода којом он уме да тврди оно што не познаје, да убеђује другога у оно у шта он сам није убеђен, и да себи приређује славе и свечаности за које је он сам уверен да их није заслужио. Оно што се многоме чини тешко и несхватљиво, за г. проф. Б. Поповића је то лако, и стога не смеју да нас зачуде и запрепасте многе ствари које он уме да изведе а пред којима ми у чуду застајемо! Врло је карактеристично за госп. Б. Поповића и његову кампању противу мене то, што је он у разговору са једним чланом моје породице кушао да оправда свој поступак према мени и то са ни мало часним средствима, и на послетку, пре из ласка његове критике у „Прилозима" послао ми поруку да изучам на себе „покајничку ризу", па ће се све опет моћи уредити. Значи ја треба да јавно признам да је г. Богдан Поповић савршено добро урадио што је урадио а да сам ја на свршено злом путу; да, и тек после тога „покајања" би се могли „разговарати", каже г. Богдан! То исто је г. професор покушао кад ја јавно са катедре, пред студентима, рђамо говорио о моме раду, оним студентима, за које он врло добро зна, да ме воле и поштују, да су ми захвални за мој рад са њима и за ону љубав којом сам их као браћу волео!

Зна ли г. професор, шта то значи пасти толико ниско са те величине из којој он мисли да стоји? Зна ли шта то значи за једног „научника" говорити са тога места противу једнога свога колеге и тражити признања на један такав начин од оних које треба да васпита и морално подиже?!

Али г. Богдан зна, види све и памти! Памтиће и његову велику пожртвованост према њима! Кад год су га замолили за нешто, није им се одазвао, јер он за њих „нема времена". Класичан доказ за његову велику савесност и љубав према њима био је његов гест када су наши студенти својом иницијативом — разуме се уз његову дозволу — основали „Студентско друштво за упоредну историју књижевности". Сврха је друштву да се састаје на зборове где ће се расправљати о питањима из упоредне историје књижевности. Од кад та катедра постоји, такво друштво није постојало и његово оснивање значило је један напредак, једну свест постојања, једно уверење да се напредује, да се иде циљу. Сасвим је природно било да друштво позове на свечану седницу свога оснивача г. проф. Б Поповића као шефа те катедре. Претходно га је друштво изабрало за свога почасног председника и онда послало своје изасланике који ће му то признање саопштити и позвати га да поздрави тај њихов корак са две до три речи на дан отварања. Г. професор им је одговорио да нема времена за такве ствари. Одушевљени таквом предусретљивошћу сјога професора, вратили су се они својим друговима и започели свој рад и без њега. Сваке недеље једанпут састајали су се великином у вече на универзитету. Ја сам присуствовао сваком збору, не као професор већ као члан друштва, као њихов колега и на крају дискусије дао им упуте и савете. Више пута сам г. Б. Поповићу казао: — Дођите, г. професоре, дођите да видите како озбиљно и како врело расправљају и како уживају у раду. Он се никада није одазвао. И то је био један од тешких мојих грехова, јер сам радио оно, што он није радио. Али, мени су ти часови били неисправни, били су ми пословична д сам знао и осећао да мој труд ипак људи и да ће кад тад уродити добр умеју да цене. Кад су чули да се ја са универзитета, јер ми је г. Богдан својим рефератом онемогућио даљ том заводу, студенти Руси предали су поратично једну дивно израђену спом безброј потписа која гласи овако:

Драги госп. професоре!

С искреним болом примили смо вест дубоком пажњом слушали Ваша предав смо у њима налазили оно, чега нисмо нађи у књигама. Дух истините хумано бави према човеку и човечанству, кој је један од неопходних услова за проп књижевности. Проучавање саме књиж схватили смо друкчије, дубље, са новог ломом, јер благодарећи Вама ми смо наш литературу сматрамо као израз Духа ног у светлости његове философије, и естетике. То нам је помогло да још болу ски, и не својом вољом одвојени од мил мемо и заволимо сродан нам народ југо бине, кроз књижевност научили да болу мемо и сами себе.

Проучавајући под Вашим руководств сторији књижевности низ најглавнијих проблема о којима су мислили и представљали човечанства, ми смо се ули до њих и достигли смо онај циљ који видно основани циљ свих хуманитарних четата а нашег нарочито: ми ступамо у ове аристократије Духа.

Свим овим обавезни смо Вама и ако не буде суђено да Вас лично видимо и чо универзитетским одајама, ми ћемо ипак, ети одавде светлу успомену о Вама, као јед читељу, који нам је открио такве пред ква смо дотле тек наслућивали. — Београ фебруара, 1929.

За Ускрс добио сам ово писмо од јног члана „Друштва за упоредну историју њижевности": Врло поштовани г. професоре.

Данас, на спомен страдања и ускрснућ стова, немам пријатније и светије дужно те, да Вас поздравим.

Сусрећући ових дана у нашој штампи име поводом издања превода Дантеа, па Збор ге „Француска да Римини у италијанско њижевности", не мало задовољство обузимо ју душу констатујући да полет Вашег везавидним и неправедним интригама. Сад кад слим да ћу истовремено бити тумач и сећа мња осталих мојих колега.

Молим Вас, поштовани г. професоре, да ве рујете да ће Вас на [illegible] штовање.

(потпис)

Београд, 5. маја 1929. год.

Д-Р. В. ВИТЕЗИЦА

— Наставиће се —

Подизање цркве у Витомирици

—:—

ПЕЋ, 6. — (С. Ђ. изв. „Правди"). — Село Витомирица у Метохији до скора је било пуста пашума, легло разбојника, а, данас, има 500 насељника, који су ту подигли лепе домове за себе и пусто земљиште учинили плодним. Свршивши са тим послом, они су прилели на други.

Насељеници су одржали збор још 5. маја ове године и решили да у Витомирици одигну што пре храм, који је прека потреба за овај крај. Храм ће бити подигнут на обали Белога Дрима. Сви насељници су, у границама својих могућности, свесрдно дали прилоге, ал је то ипак незнатна сума за брзо остварење ове лепе замисли неколико стотина земљорадника. Зато је црквени одбор, који сачињавају г.г Петар Кадовић, свештеник, Љубомир Цветковић, аграрни повереник, М. Станковић, трг., Дар Бошковић, благајник Метохијске Банке и ђака То машевић, учитељ, био привучен да упути апел целокупном грађанству наше отаџбине за помоћ. Одзив је до сада био врло повољан, тако да је успешно остварење овог храма ван помоћи. Упућен је такође апел свима епископима, у којима се моле да међу својом пастом прикупљају прилог.

Коме ће се посветити овај храм, најпре дефинитивно одлучено. Одбор ће упутити молбу Њ. В. Краљу за дозволу да храм добе назив Његовог красног имена Св. Андрије Првозваног.

Председник одбора свештеник г. Ковић и благајник г. Томашевић отишли су пр у Београд ради прикупљања прилога, а затиме обићи и већи део места у унутрашњости.

Штипски соколи у Аранђеловцу

—:—

АРАНЂЕЛОВАЦ, 6. — (Р. изв. „Прав"). — Овде су допутовали штипски соколска својим начелником и сдрачно дочекани грађана и бањских гостију. Пошто су сишли на Опленац да се поклоне гробу Кра Петра, увече су приредили веома успелу демију.

Гусларске вечери у Нишу

—:—

НИШ, 6. — (М. Изв. „Правди"). — Ниш су допутовали наши народни гуслари г. Танасије Вујић, из Шавника, и Илија Вић, из Гацког. Они ће провести неколико д у Нишу и за то време приредиће неколи гусларских вечери... Г. Илија Вуковић одр предавање о значају гусала.

ДЕЧЈА ИСКРЕНОСТ. — Мајка Јелица прилази својој већ старијој ћер, уседелици и каже:

— Тетка, г. Јовић је казао ће ть узети за жену, али тек доцни

— Од куд ти то знаш?

— Чула сам кад је казао ће би ти последња жена коју бих у

Пливање-прави женски шпорт.

Мало која теловежба утиче на развитак женског тела толико као пливање. Добре пливачице имаду увек лепе форме тела и — ако су опрезне, и фину кожу. Прејако сунце и вода неће никада шкодити финој кожи, ако је негујете са оба Елида крема.

Пре купања, сунчања и пред спављањем Елида creme de nuit (Coldcream), даје кожи потребну масноћу.

После купања и кроз дан Елида creme de chaque heure чува кожу и најбоља је подлога за пудер.

ЕЛИДА КРЕМОВИ

Довршење цркве „Светог Александра Невског" на Дорћолу

ЖИВО ИНТЕРЕСУЈЕ Њ. В. КРАЉ, ПРИВОДЕ СЕ КРАЈУ, — [illegible] ЗА КОЈУ СЕ

Завршни радови на цркви „Светог Александра Невског" на Дорћолу

Има доста времена од како је почето зидање цркве „Светог Александра Невског" на Дорћолу, за којом се одавна осећала потреба код становника тога краја. Због материјалних разлога њено довршење било је одложено за извесно време. Али овога лета рад је започет форсирано и, према изјави надлежних, црква ће бити дефинитивно завршена почетком септембра ове године, тако да ће прва служба у њој бити служена током идуће јесени, а најдаље на зиму Радови око њеног завршавања поверени су г. Михаилу Стојчевићу, предузимачу из Параћина и г. Радомиру Тодоровићу, архитекту и бившем шефу грађевинског одељења општине београдске. Почетком јуна ове године општина је поверила ове радове г. г. Стојчевићу и Тодоровићу с тиме да све буде готово најдаље до 1. октобра. Међутим, они изјављују да ће последњи радови бити завршени најдаље до 10. септембра.

Трошкови око довршења радова износе око 550.000 динара и то заједно са асфалтирањем и свима ликорезачким радовима које изводи фирма „Ламик". Целокупни новац, како за ово довршење, тако и раније, дала је Општина уз припомоћ добровољних прилога од којих су купљена и три звона.

Целокупни радови се врше под надзором пројектанта г. Андросова, архитекте, који даје још и последње детаље и архитекте г. Душана Бабића.

Његово Величанство Краљ показује врло велико интересовање за ову цркву, што је доказао својим ретким и скупоценим поклонима. Као први поклон цркви од Њ. В. Краља је скупоцени и сав од мермера иконостас, који је већ донесен са Опленца и чека на свој смештај. Затим, један велики, главни лустер и масивна и уметнички израђена тешка улаз на врата, што је већ све спаковано на Опленцу, само чека на пренос. Све ове поклоне Њ. В. Краљ даје из цркве са Опленца, који су замењени тамо другим.

На овај начин становници Дорћола и околине ускоро ће имати своју импозантну цркву, којом се могу поносити јер све су евентуалности предвиђене и њено довршење се већ сматра као свршена ствар.

АУТОБУС ГАЗИ СЕДМОГОДИШЊУ ДЕВОЈЧИЦУ

ВЕЛИКИ БЕЧКЕРЕК, 5. — (П. изв. „Правди"). — Јуче по подне у близини бечкеречке железничке станице путнички аутобус, који превози путнике са станице у варош, прегазио је једну седмогодишњу девојчицу, која је на месту остала мртва. Истрага се води да се утврди чијом кривицом је дошло до ове несреће.

МОДЕРНА ДЕЦА. — Ивица: Милена, хоћеш ли ми дозволити да се с тобом играм мало? — Милена: Драге воље. Ти буди сада мој шофер, који је са куваричом отишао у шетњу...

Хроника Престонице

Београд, 6

Београдска Оперета: (21) „Фи-Фи".
Хотел „Империјал": (21) „Народна симболичка школа" г. др. Јосипа Љубића, адвоката. Првокласни оркестар. Улаз бесплатан.
Уметнички Павиљон: Архитектонска изложба.
Народни Музеј: (Милоша Великог бр. 58) Отворен је за Београђане недељом и празником од 9 — 12 часова а за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан.
Етнографски музеј: (уз Бирчанинове и Милоша Великог улице). Отворен од 9 — 12 и од 15 — 18 четвртком и недељом од 9 — 12 часова за странце и посетиоце из унутрашности сваки дан.
Читаоница Савеза Трезвене Младежи (Скопљанска бр. 5-III.) — Отворена од 14—19½ часова.

БИОСКОПИ:

Наркино: „Под јармом страсти" (Џон Гилберт, Грета Гарбо) и „Последњи ударац" (Фред Томсон).
Луксор: „Игра у срећу" (Чарлс Реј, Елинор Бордман).
Параз: „Живи леш" (Пудовкин).

Дежурне апотеке: Боже Јелића — Краља Александра улица; Др. Петра Живковића — Душанова ул.; Јевремовића — Краљев Трг до Универзитета; Душана Јанковића — Сарајевска ул.; Делини" — Кнез Михајлова ул.; Др. Синише Ђаје — Шумадиска ул.

Недељни распоред радио-концерата

— Београд 455 м., Загреб 308.30, Љубљана 556, Беч 519.9, Берлин 475.4, Бреслава 321.2, Брно 432.3, Франкфурт 421.3, Келн 263.2, Лајпциг 364.9, Минхен 536.7, Праг 342.2, Рим 443.3, Пешта 554.2, —

БЕОГРАД

— Таласна дужина 455 м. — У антени 2 и по киловата —

—:—

Стално тачке свакодневно: 11.20: Званични извештај о водостању. 11.35: Објављивање дневног програма. 11.45: Званични извештај о водостању. 12: Тачно време.

УТОРАК, 6. август:

17.30: Час немачке књижевности. 17.55: Радио-квартет. 20: Српско-немачки дналозн. 20.35: Српске песме (свирају Цигани г. Грујића). 21.40: Тачно време, затим новинарски извештаји. 21.50: Привредно предавање г. Грубића. 22.15: Јованче Мицић у рату. 22.35: Радио-оркестар.

СРЕДА, 7. август:

12.10: Грамофон. 12.30: Привредне вести. 12.45: Радио-квартет. 13.30: Новинарски извештаји (даје уредништво „Правде").
17: Час за децу (г-ђица Јелена Билбија чита бајке). 17.25: Радио-квартет. 18.25: Из позивне хигијене. 20: Читање из прича (г. Бранимир Ћосић). 20.30: Југословенске песме. 21.30: Тачно време, затим новинарски извештаји. 21.50: О рвању као спорту (предаваће г. Влад. Кустудића). 22.10: Радио-оркестар.

НЕДЕЉНИ РАДИО-ПРОГРАМ

УТОРАК, 6. АВГУСТ:

Загреб 20.30. Хумористичко вече. 22: Лака музика.
Пешта 9.15: Концерт.
Беч 11: Музика.
Брисел 20: Концерт.
Милано 23: Џазбанд.
Рим 13: Концерт радио-трио.
Катовице 18: Пренос концерта из Варшаве.
Праг 20: Оркестарски концерт. 22.20: Дан синг.
Познањ 22.45: Дансинг.
Хамбург 17: Чајни концерт.
Кошице 12.05: Концерт.
Братислава 22.30: Дансинг.
Лајпциг 22.10: Музика за игру.

СРЕДА, 7. АВГУСТ:

Загреб 20.30: Пренос из Љубљане.
Беч 11: Музика.
Пешта 9.15: Концерт балалајки. 12.05: музика. 19: Циганска музика.
Минхен 22.45: Кафански концерт.
Лангенберг после вечерњег програма дансинг.
Рим 13.15: Концерт радио-трија.
Берлин после вечерњег програма до 0.30 дансинг.
Катовице 18: Популарни концерт.
Праг 19.05: Концерт чешке филхармоније.
Познањ 18: Вокални оперски концерт. 23: Дансинг.
Напуљ 20: Џазбанд.
Кошице 12.05: Концерт.

НАЈИНТЕРЕСАНТНИЈЕ ТАЧКЕ РАДИО-ПРОГРАМА од 4. до 10. АВГУСТА

УТОРАК:

Минхен 18: „Холанданин луталица" романтична опера од Вагнера.
Рим 21: „Лучиа де Ламермор" опера од Доницетија.

СРЕДА:

Напуљ 21.02: „Ла чена деле бефе" опера од Ђордана.

ЧЕТВРТАК:

Милано 20.30: „Пајаци" опера од Леонкавала.
Напуљ 21.02: „Бокачио" од Супеа.

ПЕТАК:

Ђенова 21: „Бајадера" оперета од Калмана.
Бреслава 20.15: Камерна музика (Бетовен).

КРОЗ БЕОГРАДСКЕ БОЛНИЦЕ

Француска „Кап Млека" за српску одојчад

Француска, која нас је, као несрећну децу без куће и родитеља, напаћене и гладне примила у окриље, Француска која нас је задизи за својом љубављу и гостопримством, дала нам кад су нас изгнали, да будемо као код својих кућа; народ, који је осетно наше патње, наше страдање, наше подвиге и наше душе, завољео нас као брћу. Заволео једном не обичном љубављу, са уверењем да смо достојни сних пажњи и сних симпатија, да ћемо једног дана показати, кад се ослободимо сних сметња, и велике културне подвиге као што смо се показали у окршајима Светског Рата.

И зато баш, кад се свршио рат, сва љубав и пажња ових наших пријатеља сконцентрисала се на здравствени развој нашег нарола. Схватило се да будућност наше нације зависи од оних који нису осетили беду рата, од нових нараштаја. У њиу да нам помогну да наше генерације буду здраве и способне за рад, Француска је преко својих угледних људи основала неколико хуманих установа. Међу њима је најзначајнији француски диспанзер „Кап Млека" у Битољској улици број 19. Основан још 1919 год. под почасним председништвом **Господина Гостона Думерга** председника француске републике, а помоћу суб венције француске владе, нашег министр. Социјалне Политике, Београдске Општине и многобројних чланова Утемељача и Добротвора, овај диспанзер већ десет година успешно ради на хигијенском одгоју београдске озојчади. Ту деца добијају, не само стерилизирано млеко, већ и лекове, и лечења, и разне поклоне и потпуну медицинску контролу. Мајке пак примају практичне савете и упутства из де чије хигијене, а оне, које услед заразних болести (сифилис и др.) не смеју дојити, добијају и специјална амбулантна лечења. Такође диспанзер „Кап Млека" врши и преглед млека мајки дојиља. Сваког дана од 10 часова пре подне деле се одређене дозе стерилизованог млека за одојчад. Разуме се, све је то бесплатно. Кап Млека води бригу само о деци која немају више од две године.

Од оснивања па до конца прошле године француска „Кап Млека" одневоала је 17.315 деце, а број датих лекарских консултација, лечења и других услуга износи 119.600. У току 1928 диспанзер је имао прегледа и лечења (по први пут): 1793 мајки, 2100 одојчади, 366 деце а уопште консултације било је 11516. Ове цифре показују да велики број београдске де це прима као одојчад од француске „Капи Млека" основ свог здравља и свог рашћења. И мо же се констатовати да су она одојчад, која су још 1919 год. била под негом овог француског диспанзера, данас већином веома напредна де па. То је појмљиво, јер су у оном најважнијем добу — до своје друге године — одхрањени и одгојени потпуно хигијенски, како захтева нежни живот детета.

Као што смо рекли диспанзер „Кап Млека" се одржава, поред виших субвенција, добрим делом помоћу хуманитарности чланова Утеме љача и Добротвора. Из штампаног извештаја о раду диспанзера види се да су чланови, у великој већини, Французи. Међу многобројним именима угледних личности налазе се као чла нови утемељачи (који дају најмање 1000 дин.) и ова одлична имена: г. Гастон Думерг председник француске републике, г. маршал Франше Д Епере, г. маршал Жофр, виконтеса д Фонтеј, баронида д Бозь, г. Емил Дар Француски министар при нашем Двору и мно ги други.

Вредни и срдачни лекар и управник диспан зера г. др. **Габриел Гарние** наишао је, сем тога, на стручну потпору у сарадни г. др. П. Ра досављевића, Дерматолошко Венеролошкој Клиници г. др. професора Ђурише Ђорђевића и Централном Хигијенском Заводу г. др. Ивановића.

Пал.

Криза у индустрији штирка

—:—

У вези са кризом коју подноси данас текстилна индустрија у већини европских држава, дошла је у кризу и индустрија штирка у Чехословачкој. Постоји, међутим, осим овог узрока и чињеница која поништава кризу штирка од кромпира у Чехословачкој, а то је конкуренција коју јој прави у великој мери америкаиска фабрика у Словачкој која израђује штирк од кукуруза. Ову чињеницу истичу нарочито чешки листови.

Читајући ову узрочну везу између кризе индустрије штирка од кромпира са штирком од кукуруза, и нехотице нам пада на ум кампања извесних кругова код нас у земљи, која се водила у прилог чешке индустрије штирка од кромпира. Онда се, наиме, наводила чињеница да се са штирком од кукуруза не може достићи она апаратура са оним сјајем који се добија са штирком од кромпира. Како је онда могуће да у самој домовини штирка ове последње врсте штирак од кукуруза може да доводи у кризу индустрију штирка од кромпира. Биће ипак да су ту по среди други а не квалитативни узроци.

Земаљска изложба у Скопљу

—:—

У септембру ће се одржати друга земаљска изложба у Скопљу. По свршеној изложби један део изложених колекција моћи ће се пренети и на четврти солунски сајам, који ће се отворити у другој половини месеца септембра.

Важност Јужне Србије као потрошачке пијаце наше индустрије налаже нам да земаљску изложбу у Скопљу помогнемо што бољим учешћем. Успех скопске изложбе биће у првом реду успех наше индустрије која ће преко ње моћи не само показати напредак домаће фабрикације у последњим годинама, него и проширени круг свога пословања и повећати своје пласмане.

Деветнаести велики сајам у Прагу

—:—

Од 1. до 8. септембра одржаће се у Прагу велики сајам, на коме ће бити заступљена у великом броју чехословачка индустрија, те ће осим тога бити приређено неколико специјалних експозиција, од којих ће нарочиту пажњу на себе привући хемијски сајам, модни сајам, радиосајам и т. д. Од великих страних експозиција треба споменути француску и Совјетске Русије.

У вези са сајмом биће у Прагу приређен велики број стручних конгреса, а нарочито конгреса Чехословачког Хемијског Друштва. Поводом сајма биће приређене прашке јесење свечаности.

Посетиоци сајма легитимацијом имају право на 33⅓ попуста на чехословачким и на 25% на југословенским железницама; затим 25% попуста на аустријским и исто толико на мађарским. У исто време и попуст на јадранским пародродима.

СУМЊИВА СТВАР. — Домаћин (после свршене вечере и одласка свих гостију): Гле, тамо на поду видим један сребрни нож и кашику! Волео бих да знам, који од мојих гостију је имао подеран џеп од панталона.

Велики грмљавинић и јак пљусак у Београду

—:—

Јутрос, између четири и седам часова, у Београду је падала врло јака киша, праћена силном грмљавином. Пљусак је на махове био врло јак, а пред шест часова већ почело попуштати тако, да у седам часова већ није било кише.

Јеромонах Иоан у Београду

—:—

Један од најпознатијих руских црквених беседника, јеромонах Иоан, који стално живи у Бедф Цркви, допутовао је у Београд и одржаће 11. овог месеца предавање са темом „Спиритизам, теософија и црква".

У Белој Цркви он је основао књижару, која штампа дела из области црквених проблема. Сем тога, јеромонах Иоан приступио је акцији за подизање руске цркве. Пројекат цркве већ је готов, а прилози обилно стижу у Белу Цркву, где ће она бити подигнута.

Предавање ће се одржати у слушаоници бр. 36. Ове универзитетске зграде, и почиње у седам по часова у вече.

„Традиција" припрема борбу Марка Краљевића са Ђемом Брђанином

—:—

После сјајног успеха, који је „Традиција" постпла у Книну, њен вредни председник г. Јова Стојковић решио се да заборави на сво ју ведноћу и отишао у бању да летује. Али и у омантичној бањској природи г. Стојковић ипак стално мислио на свадбе, поворке, боје — нарав) све то у извођењу „Традиције". Кроз његову машту пролазиле су кавалде витезова и председник сеоьачког друштва по повратку у Београд, одмах је почео да припрема **„Борбу Марка Краљевића са Ђемом брђанином".** Г. Стојковић вели:

—Борбу ће мо извести, вероватно, почетком пгембра. Костиме имамо, а од приредбе у Кну преостало нам је нешто мало новаца, па ћ Марко Краљевић моћи да се бори против ме Брђанина без икакве зебње и тешкоћеКасније ће мо ову борбу поновити у Зему, а кад завршимо, приступиће се спремањ **Кнежеве вечере. Као и свака ве**ликаечера, она ће коштати доста новаца. Али су ту у питању јела, већ турски костими. Трећемо да направимо више турских костим јер ће се као додатак вечери приказати на величанствена српско-турска битка. У вези морању да играм поново Вука Бранкови као што сам га играо у Книну. Тамо ни јн Далматинац није хтео да се прихвати Вукс улоге говорећи:

— невјера никад нисам био — па нећу ни с...

Нарају крајева, морао сам ја да узмем ову ог. Као Јову Стојковића сви су ме тамо прављали, али као Вук Бранковић био сам ложен општој антипатији. Али пошто је ткорисно за „Традицију", играћу Вука Бранића и по други пут... А до године, у име га, извешћемо у Загребу **Крунисање краља Мислава...**

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

УНАПРЕЂЕЊЕ СУДСКИХ ЧИНОВНИКА

Декретом министра правде г. др. Сршкића унапређени су судски приправници г. г.: Колбасић Борис, из Новог Сада, Радуловачки Василије из В. Бечкерека, Симић Борисав из Бачке Паланке, Ладић Владимир из В. Кикинде, Фиксман Људевит из Ковачице, Павловић Стеван из Чаковца.

ДЕЛЕГАЦИЈА БОСАНСКИХ МУСЛИМАНА

У Београд је допутовала делегација босанских муслимана, коју сачињавају г. г. др. Хафискадић, из Травника, муфтија Џабић и Садих Сврзо из Сарајева. Делегацију примио је јуче по подне министар правде г. др. Сршкић. Она се интересовала питањем дефинитивног решења аграрне реформе у Босни.

ПРЕМЕШТАЈИ У МИНИСТАРСТВУ ГРАЂЕВИНА

Министар грађевина преместио је по потреби службе поштанско-телеграфске приправнике г.г. Милошевића Миодрага у Београд 2, Јовановић Данила у главни телеграф у Београду, Јовановића Петра у поштанско-царински магацин у Београду, Краус Регину, Милошевић Надежду, Стефановић Милену и Благојевић Тому нпју у поштанско-царински магацин у Београду.

ЕЛЕКТРИЧНА ЦЕНТРАЛА У ВРЊЦИМА

Машински и електро-машински послови око постројења у Врњачкој Бањи поверени су предузећу „Адеми", уз цену од 2.928.125 динара.

ОСНОВНА ШКОЛА У ВИНЧИ

За изградњу нове зграде за основну школу у селу Винчи, срез врачарски, одобрен је предрачун од 311.557 динара, као и планови за зграду.

ДРУШТВО „НАРОДНА ГАЛЕРИЈА" ОСЛОБОЂЕНО ТАКСА

Министар финансија ослободио је од плаћања такса за све молбе и представке које подноси државним и самоуправним властима друштво „Народна Галерија" из Љубљане.

ПРУГА КРАГУЈЕВАЦ—КРАЉЕВО

Нова железничка пруга Крагујевац—Краљево, деоница Јадранске пруге, ових дана биће коначно завршена. Колосеци су већ постављени и сада се још ради на изградњи и уређењу станица. Нова пруга ће бити свечано предана саобраћају крајем овога месеца.

КРЕДИТ ЗА ЗГРАДУ ВОЈНОГ МАГАЦИНА У ВАЉЕВУ

Министарство војске и морнарице одобрило је кредит од 1.574.248 динара за изградњу једног војног магацина у Ваљеву. Лицитација ће се одржати 5. септембра ове године код команде Дринске Дивизије у Ваљеву.

КОНГРЕС ШУМАРА У НОВОЈ ГРАДИШКИ

У петак, 9. овог месеца, одржаће се у Новој Градишци конгрес шумарско-техничког особља, на коме ће узети учешћа представници ове струке из целе државе. Учесницима конгреса одобрило је министарство шума и руда одсуство за потребан број дана.

ИНВАЛИДСКИ ЗАКОН

Изашао је из штампе од Љубомира Хофмановића начелника Министарства Социјалне Политике и Народног Здравља Инвалидски Закон од 4.-VII. 1929. год. са опширним објашњењима, упутствима и коментаром. Уз исти је: Упутство за процену неспособности инвалида; инвалидска статистика и образци за судска решења и лекарско уверење. Штампан је у ограниченом броју на 8 и по табака. Цена 20 дин., са поштарином 24 дин. Новац слати Николи Величковићу начелнику Министарства Социјалне Политике и Народног Здравља.

18434

КОД НЕУРЕДНЕ СТОЛИЦЕ навале крви у доње тело, код конгестија, болова у куковима, тешког дисања, лупања срца, мигрене, зујања у ушима, несвестице, душевне суморности, прочистит ће наравна ФранцЈозефова горка вода стомак и црева одлично и ослободити Вас неугодног осећаја страха. Многи лекари употребљују **Франц-Јозефову** воду одличним успехом код престанка месечнога прања. 17336

НАЈБОЉЕ, НАЈТРАЈНИЈЕ, ЗАТО НАЈЈЕФТИНИЈЕ

НИЈЕ ТЕШКО УПАМТИТИ. — Професор историје својој пракси: Старино, не заборавите број мог телефона: 843. То није тешко упамтити. Мислите стално на немачког краља Лудвига који је 843. године ступио на престо...

ЗАБАВНИ ДЕО

Кад новинарско перо залута...

— Из бележника једног уредника. —

Да је рат за време великих непријатељстава крвав и убилачки, у томе се слаже цео свет...

Његова уметничка збирка била је велика као и његово богатство.

Јовановић није рекао ни једну реч. Поповић га је строгим гласом упитао: „Је ли то ваша задња реч?"

Г. Савић је рођен 1898. године у присуству своје мајке...

Радикалски кандидат није имао у округу ни једног противника. Стога ће се сам морати постарати о изборној борби.

Одјекнула су два револверска пуцња и полицајци су нашли на једну индивидуу, која је рањена са два убода ножем.

Играчица Сандрини је у својим античким играма показала грацију једне грчке вазе.

Из једног огласа: „Тифусни болесници биће у року од десет дана помоћу овог лека сигурно излечни, чак и у оном случају, ако се лек узме шест часова пред смрт."

Тај аргуменат лебди на уснама људи који су своју главу изгубили.

У селу Мировцу, где још никада није зашао ни један странац, сељаци су веома предусретљиви према гостима.

Кад болест отме маха бацили од радости тржају своје руке...

После гиљотинирања он је жив спаљен.

„Ол рајт!" одговорио је упитани на португалском језику.

Посада брода од 25 људи нашла је смрт у морским таласима, тако да сада стотине удовица плачу за њима...

Утврђено је да је самоубиство извршио из разлога да једном учини крај своме животу.

•

КРОКОДИЛОВА ЧЕТКА ЗА ЗУБЕ. — Није ретка појава међу животињама разних раса и категорија да се истински спријатеље и друже, као да су заједно одрасли. Има животиња, као што се зна, које умеју бити вернији пријатељи и од људи. Најређи пример пријатељства између животиња потпуно разних раса, показује нам случај крокодила и једне мале афричке птице, која се код уроњеника зове „крокодилском птицом". Ова птица без и најмање страха шета по огромном оклопу крокодила и прождире оне инсекте који се тамо завлаче и често задају крокодилу јаке болове. Крокодил је веома прождрљива животиња и воли месо. Стога се у његовој огромној чељусти често накупи велика количина меса, које он не уме да извади. Ако се крокодил сунча на обали, крокодилска птица се лепо ушета у његова уста и покупи све остатке јела које нађе међу крокодиловим зубима. Али ова вредна и за крокодила корисна птичица, чини свом великом пријатељу и друге услуге. Тако она гласним цикањем упозорује крокодила када му се приближује нека опасност. Крокодил чим чује сигнал свог малог друга, без колебања се завлачи у воду. Крокодил који није ни мало глупа животиња, зна веома добро шта му доноси пријатељство ове мале птице и стога он то пријатељство цени. При томе обоје добро пролазе. Крокодил се очисти од гамади, има живу четку за зубе и сем тога и одличног чувара. А птица опет налази обилну храну на оклопу и у устима овог колоса.

•

49 ГОДИНА НЕПРЕКИДНО НА РОБИЈУ. — Ових дана умро је у америчкој вароши Чарлстауну, у тамошњем заводу за умоболне, човек по имену Цек Померој, који је 49 година провео непрекидно у затвору. Померој је био син једног богатог месара и већ у раној младости показао се као груб и крвожедан човек. Када му је било 17 година, Померој је осуђен на смрт због убиства двоје мале деце. Доцније је помилован и казна му је претворена у доживотну робију. Пошто је и у затвору показао дивље, грубо и скроз ратоборно понашање, он је затворен у самицу, где је морао провести 41 годину. Он се тек последњих година потпуно смирио и изменио. Почео је да учи језике и чита дела чувених књижевника. Пре годину дана он је полудео и од тада до своје смрти био је смештен у лудници.

Жетва у Румунији

Како је Кнут Хамсун дошао до свог псеудонима...

— НЕКОЛИКО АНЕКДОТА ИЗ ЖИВОТА ВЕЛИКОГ ПИСЦА. —

„Правда" је већ писала о седамдесето годишњице славног норвешког песника Кнута Хамсуна, који је својим познатим делима постигао светску славу и добио Нобелову награду за свој литерарни рад.

Немачки издавач Кнута Хамсуна, Алберт Ланген, издао је поводом песникове седамдесетогодишњице један мали алманах, који је посвећен Хасуну. У том алманаху има неколико анегдота и епизода из живота славног романсијера, па ћемо неки од њих изнети.

Било је време када се Хамсун правио старијим него што је у ствари. Он је рођен 1859. године. Упитан 1908. године колико му је година, Хамсун је одговорио да је рођен 1858 године. Доцније је утврђено да то није тачно. Сам Ланген питао га је зашто је то учинио. На што му је Хамсун са љубазним осмехом на лицу одговорио:

— Хтео сам још ове године да прославим своју педесетогодишњицу... Тако је лепо кад људи честитају...

Доцније, по причању г-ђе Марије Хамсун, његове жене, он је стално тврдио да је рођен 1860. године. Упитан зашто се прави млађи, он је одговорио:

— Цифру 59 је тако тешко изговарати. Округла цифра 60 је много згоднија . . .

Стога није чудо што је и у многе лексиконе и разне књижевне записе као година Хамсуновог рођења дошла 1860. уместо 1859.

Када је Хамсун боравио у Америци, није приликом своје турнеје имао баш тако великог успеха, премда је тада већ био књижевник светског гласа. Поред тога, он је добио и запаљење плућа. Лекари су му препоручивали да се што пре врати у своју Норвешку, где ће планински ваздух донети жељено оздрављење. Али Хамсун никада није волео лекаре и није никада послушао њихове савете. Овога пута је одлучио да учини нешто што је потпуно супротно са добивеним лекарским саветом. Он је у варошици, у којој је боловао, сео на воз, платио машиновођи 10 долара и замолио га да му дозволи да пут до Њујорка превали поред њега у локомотиви. Неколико сати Хамсун је путовао тако, у највећем диму, тресући се од грозница и сломљен од тешке болести. Па ипак, када је стигао у Њујорк, он се осећао знатно боље. А могао је овај Хамсунов подвиг да има и трагичан завршетак.

Хамсун је на необичан начин дошао до свог данашњег псеудонима. У истини, он се зове Кнут Педерсен. У почетку свог књижевничког рада, он се потписивао као Кнут Хамсунд, по имену варошице Хамсунд у Норвешкој. Једнога дана један часопис објавио је једну његову новелу. При томе се штампарском грешком оно „д" на крају није одштампало. Ово име се уреднику часописа необично допало и од тада је увек потписивао Хамсуна тако. Али сам песник није био с тим ни мало заковољан, па је чак и судским путем тражио да му се не скраћује име. Најзад, њему се тргнало по судовима досадило и он се помирио са судбином. Остао је Хамсун а не Хамсунд.

Марија Риндал, како се Хамсунова жена пре удаје звала, упознала се са овим супругом на чудан начин. Она је била млада глумица у једном позоришту у Кристијанији (Осло). Једнога дана директор позоришта поделио јој је главну улогу из Хамстуновог комада „На капијама царства". Пробама је присуствовао и сам Хамсун. Он је за време проба ћутао и само посматрао младу глумицу. После једне пробе он је с њом напустио заједно позориште и од тада лепу Марију Риндал нико више није видео. Она се чак ни директору није јавила.

Директор је морао да скине комад са репертоара, а тек доцније сазнало се, да су Марија Риндал и Кнут Хамсун одмах из позоришта отишли код свештеника и венчали се. Од тада су нераздвојни другови; Марија је одани сарадник великог књижевника и они живе у најидеалнијем браку.

•

ХАПШЕЊЕ ТРОВАЧИЦА У МАЂАРСКОЈ. — Тек што је један процес у вези са тровањем у маси у Мађарској довршен, полицијске власти у вароши Бекешчаби ушле су у траг једној новој банди опасних тровачица. Полиција је наведена на траг путем анонимних писама. Ухапшене су две жене, које су, како изгледа, биле главни кривци и извршиле неколико опасних злочина из користољубља. Оне су, пре свега, оптужене да су своје мужеве отровале, а сем тога продавале опасне отрове и другим женама које су хтеле да се отресу својих мужева. До сада су ексхумирана три леша и у њиховим утробама нађене су веће количине цијанкалија. Истрага се води па је сигурно да ће доћи до нових хапшења.

•

ЕНГЛЕСКА У ЗНАКУ МОТОЦИКЛА. — У последње време цивилизованим земљама, које обилују у добрим и многим друмовима за аутомобилску и мотоциклистичку вожњу, необично је порастао број мотоцикла. Ово превозно средство је у западним земљама прилично јевтино, и као практично, приступачно сваком раднику и чиновнику, јер може да га купи и на отплату. Према најновијој статистици, само у Енглеској регистровано је до краја месеца јуна 2.027.000 мотоцикла, којима је издата саобраћајна дозвола. Крајем новембра прошле године, било је у Енглеској свега 1.758.000 мотоцикла, што значи да се њихов број за пола године повећао за 250.000. После Енглеске, долази Немачка са највећим бројем мотоцикла, па Француска, Италија, Белгија, Аустрија, Чехословачка и Мађарска.

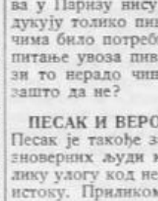
•

ПОТРЕБНА ЈЕ ЛЕКАРЕВА ИНТЕРВЕНЦИЈА. — Два господина у исти мах су се обратила једном лекару: Г. доктоpе ми бисмо вас молили за вашу интервенцију! — Лекар их зачуђено погледа и упита: Како? Обојица у исти мах? Шта вам фали господо? — Фали нам трећи играч — за санс!

„КРАЉИЦА ЏУНГЛЕ" УБИЈЕНА. — Шест пуних година једна тигрица у Бенгалији била је страх и трепет околног становништва и њу су они из страхопоштовања прозвали „краљицом џунгле". Ова тигрица је била необично развијена и јака и убијала људе у маси. За шест година она је раздерала 186 људи. Енглеска влада расписала је огромну награду ономе ко ову опасну звер буде убио: али, премда се ловци на тигрове дању и ноћу вребали ову неман, није им полазило за руком да је се дочепају. Бенгалци су већ почели да верују да је ова тигрица Бог у облику тигра, сматрали су је за светињу и ни један од уроњеника не би ни за живу главу подигао руку на њу, чак ни онда када му је сопствени живот био у опасности. Ова животиња била је, у ствари, необично лукава и вешта. Она је већ из далека осећала да има са уроњеницима посла и њих је немилосрдно нападала и прождирала. Али када су јој се приближили енглески ловци, она се одмах губила без трага и дашима се није показивала. Ипак једном Енглезу је недавно пошло за руком да „краљицу џунгле" погоди и убије. Он је открио траг њених шапа у једној шуми и пошао се на једно високо и густим лишћем обрасло дрво у намери да на дрвету остане све дотле, док туда не прође крвождена тигрица. Седео је три дана и три ноћи на дрвету и најзад је успео. Тигрица је угинула за неколико минута. Енглез је добио расписану награду од 500 фунти стерлинга.

•

ЈЕДНА КЊИГА ДЕВЕТ МИЛИОНА ДИНАРА! — Чувена „Бедфордска књига" продата је ових дана у Лондону једном богатом Американцу. Антиквар Кварич продао је ову књигу за 9 милиона динара. То је до сада највећа цена која је добивена за једну књигу. Та књига је дуже времена била у приватној својини. Кварич ју је пре неколико година купио од једне породице која је осиромашила, и то прилично јевтино. Он се сада помоћу једне књиге о њој богатио. Недавно је Британски Музеј купио чувену „Псалтиску књигу" рад не познатог уметника из средњег века за 8 милиона динара.

ЧАРАПА
са жигом
„ROMANO"
најбоља је
БЕСПЛАТНО
ОПРАВЉАМО ЧАРАПЕ
И РУКАВИЦЕ
Дело чарапа и рукавица
БРАЋЕ РОМАНО
Кнегиње Љубице 14. 18361

ОСКУДИЦА ПИВА У ПАРИЗУ. — Француски велики пријатељи вина, изгледа да су после рата постали неверни свом омиљеном пићу и сада све више троше пиво. То доказују најновије статистике француских фабрика пива. Последњих дана, услед великих врућина настала је огромна оскудица у пиву, а ту оскудицу највише је осетила француска престоница. Пре неколико дана фабрике пива објавиле су ову опомену: „Ограничите се, грађани, у трошењу пива, пијте што више лимунаде и црне кафе! Јер ће те једнога дана остати без капи пива!" Тако је и било. Французи се нису ограничили и тако је недавно по свима париским кафанама и ресторанима објављено: „Нема пива!" Фабрике пива у Паризу нису биле у стању да продукују толико пива колико је потрошачима било потребно. Сада се већ намеће питање увоза пива из Немачке. Французи то нерадо чине, али за љубав пива, зашто да не?

•

ПЕСАК И ВЕРОВАЊЕ У ЂАВОЛА. — Песак је такође заведен у регистар празноверних људи и он и данас игра велику улогу код неких народа на далеком истоку. Приликом сахране предпоследњег јапанског микада, цео пут од царске палате до гроба морао се посути белим песком, како „демони не би ометали" последње путовање јапанског владара. У Европи је песак такође често играо улогу у празноверним обичајима појединих народа. У енглеској вароши Бристолу, улица Бекстрит прозвана је из непознатог разлога „ђаволском улицом". Стога кад год је неко у тој улици умро, погреб је пролазио преко песка којим је та улица у случају нечије смрти била посута. Песак је дакле и овде служио као изолација од демонских сила. Стари Келти на данашњем месту Енглеске стављали су у своје гробове дебеле слојеве песка, јер су се на тај начин хтели да заштите од ђаволског утицаја. Ископани су многи келтски гробови у којима је испод каменог ковчега нађен огроман слој белог песка.

Генерал А. КОШКО:

Мемоари једног криминалисте

— Сцене из криминалног света царске Русије. —

27.

Моји детективи, који су за овај случај били „наоружани" специалним микроскопима пронашли су у многим радњама марке које су биле сумњиве и донели ми их. Ја сам их пажљиво испитао. Пребрисавање је било заиста савршено: не само да се није видело ни трага од печата, него и перфорација и лепило и друго све је било без приговора. Упоређујући ове марке са новим маркама, једина разлика која се примећивала била је можда извесно бледило, готово неприметљиво, пребрисане и исправне марке.

Разлика је била тако незнатна да је те марке требало послати централној пошти на прецизно вештачење и тек је овде дефинитивно утврђено фалсификовање. Ове се марке нису никада продавале по таблицама, него увек појединачно. Саслушани трговци тврдили су да су ове марке куповали у поштанским уредима и да никада нису посумњали у њихову аутентичност. Само један од њих, човек плашљив и очито заплашен интервенцијом власти отворено је изјавио да је ове марке добио од познатог колекционера Е.... који станује у улици Косицки. Е... им је продавао ове марке уз попуст од пола копјеке по комаду.

Послао сам детективе код Е... Овде они нису нашли никакве пребрисане марке, али једна је чиновница привукла пажњу мога помоћника В. Андрејева, који је водио истрагу. У новчанику Е.-а нађена је једна спроводница за робу која је стигла из Варшаве, а ова роба, за чудо била је једна врећа — перја! Шта ће једном сакупљачу марака перје из Варшаве? Као да нема доста гусака, патака и друге живине у Москви. Е... је ухапшен и спроведен полицији. Он је не почетка порицао, али када је два дана одлежао у затвору и после суочења са трговцем који га је издао, а затим и препознао, он је признао све и помогао нам је колико је год могао да откријемо ову превару.

Ево шта је он приповедао:

— Пре три месеца један човек јеврејског типа продао ми је неколико мање или више ретких марака. Ми смо разговарали о разноврсним стварима и на крају ми предложио један уносан посао: да ми он пошаљеизвесну количину пребрисаних и испраних марака од 7 и 10 копејки са попустом од три копејке по комаду. Он ми је показао мустре. После дугог оклевања ја сам подлегао искушењу и пристао. Рекао ми је да морам да пишем неком Силберштајну пост-рестант у Варшаву. Тако смо се ми допис ивали и од времена на време добио сам од Силберштајна једну количину марака, које су биле сакривене у врећи перја.

— Држите ли да је већ стигла последња порубина?

— Судећи по одмаклом времену мислим да је већ ту.

Послао сам једног човека са попратницом на станицу и врећа је ускоро била донета. Када смо је испразнили међу перјем смо нашли десет хиљада марака у малим пакетићима по 100 комада. Сваки је пакетић био свезан плавим концем.

За цело би било лако Силберштајну послати писмо, које би написао Е..., и ухапсити га када буде дошао по то писмо. Али пошто је ова афера са маркама заузела позамашне размере, требало је пронаћи и извор фабрикације, па да да би се она могла сасвим спречити. Силберштајн је могао да буде само посредник у овом „послу" и његово хапшење не би могло ликвидирати са овом бандом. Почео сам да тражим прилику да одем у Варшаву. Овде ми је помогао ухапшени колекционер.

— Ништа једноставније, рекао је он. Мене је Силберштајн често позивао да дођем у Варшаву да говоримо о једном врло замашном „послу". По алузијама у његовом писму предпостављао сам да су по среди таксене марке.

— Је ли вас Силберштајн када видео?

— Не, никада!

— Врло добро. Причекајте два три дана, а затим му пишите да сте спремни да дођете у Варшаву да разговарате о једном важном послу и да га молите да вам тачно означи место будућег састанка.

Е... је пристао и рекао:

— Ви видите, господине директоре да сам ја не само признао своју кривицу него да сам приправан да вам на сваки начин помогнем у тој афери. Будите тако добри и пустите ме кући.

Нисам знао шта да му одговорим и питао сам државног тужиоца Арнолдија.

— Тешко ми је да вам овде дајем савет. Ако га пустите, може побећи и покварити вам истрагу. Урадите како ви то за најбоље нађете.

— Пустићу вас до претреса, рекао сам Е...-у, али ће на вас пазити два детектива.

— Боже мој! зашто толика опрезност?

— Извините! Али то је потребно.

— Е добро! Ја пристајем. Учините што хоћете.

Три дана доцније Е... је писао Силберштајну да је спреман да с њиме ступи у преговоре, али да не може да оде из Москве и да ће му послати свога брата у кога има поверења као у самог себе. На Силберштајнов одговор није требало дуго чекати. У свом писму он је одредио дан и час састанка и означио тачно једну клупу коју је изабрао преко пута Летњег Позоришта и Саксонског шеталишта. Овде треба да га сачека Е...-ов брат. За већу сигурност, он га је молио да у руци држи један број „Варшавског Гласника". Е... је сместа одговорио изјављујући свој пристанак, а ја сам се дао на пут. На означени дан стигао сам у Варшаву у пратњи двојице детектива.

Тачно у одређено време налазио сам се у саксонском шеталишту и сео на означену клупу, држећи у рукама „Варшавски Гласник". Никога није било у близини осим једне дебеле Јеврејке са дететом, која је седела према мени. Прошло је пола часа, затим цео час — али још увек никога. Већ сам хтео да одем, држећи да је нешто неочекивано задржало Силберштајна, када је Јеврејка нагло устала са клупе и села крај мене. После кратке тишине она се окренула мени са смешком пуним кокетерије.

СПОРТ

Једно потребно обавештење

— О НЕПРАВИЛНОЈ ОДЛУЦИ Ј. Н. С.-а. —

Конгрес скаута у Лондону. У углу сир Роберт Рувел, кога је енглески краљ именовао лордом

ИЗЈАВА ОВДАШЊЕГ ПОДСАВЕЗА

На жалбу „Хајдука" из Сплита противу утакмице Б. С. К.—„Хајдука", Југословенски Ногометни Савез у Загребу поништио је све одигране утакмице Б. С. К.-а: са „Хајдуком", „Југославијом" и „Победом" из Скопља, на разлога што је Б. С. К. играо са г. Душаном Марковићем, који је, како Ј. Н. С. наводи неправилно верификиран за Б. С. К., због чега нема права да игра првенствене утакмице за свој матични клуб. Савез признаје да је Марковић верификиран за Б. С. К., али неправилно. Неправилност је, како савез констатује у четири своја писма упућена Београдском Лоптачком Подсавезу, учињена од стране овога форума, и зато је кажњен укором, Б. С. К.-у поништене су утакмице, а Марковићу је забрањено даље играње.

Б. Л. П. је оштро реагирао на ове неправилне одлуке Савеза, које је г. Риболя, преко загребачких „Новости", покушао да правда и да их утврди као правилне савезним правилима.

Да би спортска јавност била тачно обавештена о неправилностима одлука Савеза и правилном раду Б. Л. П.-а, износимо овде садржину одговора које је Београдски Лоптачки Подсавез упутио Савезу.

Ј.

„Управном одбору Подсавеза част је известити своје мишљење, засновано на позитивним одредбама правила Ј. Н. С.-а, о Вашем решењу Бр 510-29 од 18 пр. м., налажећи да је оно неправилно и ненадлежно. Б. Л. П.-а верује да је на Вашој седници од 17. пр. м., било „испривог претреса по жалби Ј. Х. С.-у „Хајдука", Сплит, али тај претрес није вођен на основу исцрпног и потребног материјала за решавање, те је и закључак с тога:

1.) Ненадлежан, јер је донет од стране У. О. Ј. Н. С.-а, у место да је донет од стране П. О. Ј. Н. С., сходно § 31 под правила.

2.) Неправилан, јер анулирање одиграних утакмица на овај начин није нигде у правилима предвиђен.

1. Не стоји да је играч г. Душан Марковић „по нама неправилно верификиран" с тога што је „у поступној противби са установама § 8", јер је на играча Марковића добивена пропасна пријавница; јер је, у смислу напомене § 5, тражен извештај од С. Н. П.-а; јер је, у смислу § 6, П. О. Б. Л. П.-а тражен извештај од С. Н. П.-а; јер након читања играча г. Марковића за Б. С. К. није било никакве жалбе о року у § 6. О. П., те му је, на основу § 9. О. П. издата исказница и право на наступ. Дакле, Ваша констатација је противуправилна, а не наш рад.

2. На основу кога правила или правилника доносите одлуку, да се утакмице, одигране изнеђу Б. С. К.-а: Хајдука, Југославије и Победе анулирају, с тим да се са прва два клуба поново одиграју, а са Победом не?

У § 14. правилника сав. пре. утакмица све је то друкчије прописано али се § 14. не може применити на овај случај. У питању по жалби С. К. Сокола, Београд противу утакмице Југославија—Соко друкчије је донето решење — Бр. 926-27-28 од 3 марта 1928. год., и ово је било правилно решено; тако је могао бити само решен и овај случај сада, као онај пре годину дана.

3. Н одигране првенствене утакмице са Б. С. К.-ом постоји само жалба Хајдука, сходно правилма. Само се по тој жалби може донети решење, али ипак не од стране У. О., него само од стране П. О. Н. Ј. С.-а сходно § 31. под II.За утакмице са Југославијом и Победом ни у ви случају не може се ништа решавати, јер једнравилима одређен рок прошао, те је и они актом очигледно прекршено правило.

4. Пема тач. а) § М. П. О. Ј. Н. С.-а „одлучује о исправности пријава играча за пређено државе". На основу чега је ова јасна одредба правила прекршена од Савеза, кад тј. је § 36 друго каже?

Упрни одбор Б. Л. П.-а износи све ово да бисте свој закључак поново узели у испрљши претрес, са подацима које сада имате, ће, у гку пречника, изволите учинити ово што требаГалда можемо узети Вам закључак до знања јер ће, у то верујемо, бити праведан и правац.

П.

У ни вашег писма Бр. 1088 од данас, потребује истакни нетачности и непотпуности у Вашедопису Бр. 816 од 18 овог месеца.

У дгој алинеји упозоравате нас „да се код еврисдикције играча њка и војника строго држи" Вашег тумачења... Ако се то односи на играча Марковића, част нам је изјавити да с се ту држали и тумачења и правила, што објашњено у нашем акту Бр. 2041 од данаи изволите нам известити, са доказима, у чему ми погрешили овом приликом? Јер не мзмо и не ћемо ништа да прикријемо за гре шку,о је не установите како треба, указују ћи ну чему смо прекршили правила.

Жки да поткрепимо правилност свога по ступприликом верификације играча Марковићадоносу на рок чекања извештаја од С. Н. Г којн је по § 5, предвиђен на 8 дана, наведемо и Ваш допис Бр. 209-28-29, који, и ако односи на нноавене савезе, ипак нам за је дељно индикација за рок по § 5. О. П.

У ртој алинеји ма јасних указивања од Вашгране о нашим „неправилностима" и „прајима правила", зато ћемо Вам на сва ко чпање дати потребно објашњење:

а) смо Марковића верификали за Б. С. Ни 1924. год. (в „Време" од 25 априла 1924.г., талашњ службени орган Б. Л. П.-а) о чемамо пријављиу из 1924 г. Сада се од самаћа у свој матични клуб. Али је ипак имаред изјаве за ово, и пријавицу у сми слу О. П., на основу чега му је одобрен наслва клуб. У пријавници је наднаечено да је, ћен војску у Сарајеву, клан Славије, због је од С. Н. П.-а. и тражен извештај о Мемку. У чему, је дакле, прекршено пра вил

бка није морало бити познато да је Марковић у Сарајеву верификиран за С. К. Хајдук, јер је он приликом одласка у војску у Сарајево, могао приступити Хајдуку, па после пређи у Славију — став о којој Б. Л. П. нити може нити је дужан да води евиденцију — па да из Славије пређе у свој матични клуб. Није питан на простор разлога што је у пријавници већ стално да долази из Славије. А ако је тај његов извод нетачан, не може бити крив Б. Л. П. А да је Б. Л. П. овде добронамерно и правилно поступао, доказ је и то, што је у своме писму Бр. 209 од 19-II-1929. год. упућеној С. Н. П-у, питао о верификији као бив. играчу „Славије".

в) Пријатно нам је што верујете да се у Б. Л. П-у не ради „алонамерно", али до нашег сложног одбора нема грешке, што се јасно види из горњих редова, те се „неугодности изналажење" догодиле недовољним иследењем, те, према томе, и неправилним решењем од Ваше стране, а не нашим неправилним радом.

Ми немамо разлога да верујемо да Ваша учесторења иду на добро и напредак нашег спорта, али, у овом конкретном случају, ми их такође не можемо примити, јер нам нису потребна, пошто су изречена без података о нашем раду који је сасвим правилан. Да је поступање целог овог питања било исцрпно и у смислу правила, Ви не бисте лаку руке нама упутили ни упозорења, а камо ли казну.

У интересу угледа нашег спорта, у интересу ауторитета Ј. Н. С.-а, у интересу вере у правду и правилно примењивање правила, верујемо да ћете после овога увети ствар поново у претрес, па донети коначну одлуку о нашем раду и казни нама изречеиоj.

Управном одбору Б. Л. П-а част је саопштити Вам да је на својој седници од 24 јула т. г. одлучио, да казну укора, додељену му на седници тог управног одбора од 17. ов. мес. не прими, јер је казна изречена противна правилима.

Изричући ову казну, управни одбор Ј. Н. С-а пренебрегао је јасно одредбе правила у овоме:

1) Казна је изречена без предходног саслушања управног одбора Б. Л. П-а у смислу § 66. К. П-а. Јер актом Ваших Бр. 490-28-29 од 11 ов. м., тражили сте само од нас да Вас тачно известимо, да протест Ј. С. К. „Хајдука-Сплит", како ствар стоји са играчем Душаном Марковићем, а не саслушање за утврђење ње кривице, у смислу § 66. К. П., што доказује Ваше писмо Бр. 516-28-29 од 16 ов. м.

2) Казна је изречена што је играч Д. Марковић „протуправилно" верификиран, јер то није учињено у складу са § 5. О. П. међутим, ни једна одредба § 5. није пренебрегнута приликом решавања о играчу Марковићу, јер је пословни одбор имао пред собом: а) његову пријавницу из 1924. г. кад је верификиран за Б. С. К. па чак и другу пријавницу уз његову изјаву да се враћа, по одслужењу војске, у свој матични клуб; б) његову изјаву да се враћа у свој матични клуб; ц) одмах је тражен извештај од С. Н. П-а о играчу Марковићу, у смислу последње алинеје § 5., па је чак, место 8 дана, чекано 36. дана на извештај, и кад у том року није добивен, Марковић је верификиран тек 30 марта. Дакле, испуњени су сви прописи § 5, 6 и 16 О. П.

Према овоме, најстрожије упозоравање од Ваше стране на „исправно примењивање правила и правилника Ј. Н. С-а" такође не примамо до знања, јер је депласирано, пошто о њој подсавез познаје правила и примењује их како треба, што је, за овај случај горе доказано.

СТАРА ЉУБАВ

Зрнца о једном дару с неба

Пошто се колебала једну недељу дана и хтела већ да падне у загрљај другоме, госпођа Срећа се нпак предомислила и опет приј авила за плазе. Удружена са својим верним савезни ком, господином Случајем, успела је да савлада вечитог супарника својих наљеника... Показала се веома спретна. Можда најзгодније дала кад је лопту надмудрије такмаца заустави ла на самој црти и вртела тако дуго док врат тар није стигао да је поново зграби!

Поимрени рачуни. Загонетка о бољем још није решена... Мада се поуздано зна да дрвени имају готово увек више од игре и да изводе лепше потезе, али се такође уопће да плавн умеју играти корисно. Њима је заиста свеједно што су махом сви забијени у сопствени казнени простор, јер сматрају да главно да су кадри из неочекиваних продора освојити победу. Занимљиво, наравно, над којим заслужено!

Чудо. — Десна спојка плавих очигледно није била на висини свог угледа. Требало је некако заташкати ствар, да се два пута догађало следеће. Груне они на бранике крвених и поврела се свађа. Судија наравно није луд да свира, јер је пре свега јасно да кривцу сноси „озлеђени", који пада на земљу и урла се од „ужасних болова". Редари хватају „жртву" за ноге и руке и износе је напоље као џак. Не прође међутим више од десет тренутака и полутка се враћа у игру и игра далеко свежије него пре.

Било би заиста добро да један лекар објасни овај чаробни појам, пошто се гледаоцима учињено као да су судари са крвавим бранницима веома повољна за дрвеље непријатеља.

Или би требало учинити неког редитеља на позорнпта....

Човек се заиста дивљаком не изгубио погрешно што није окомскую звезду, која је блиа у наведеноме сурова и имала намеру да вештачки изазове огорченље навијача против дрвених и себе да опере од слабости.

Вратар на крову. — Једна лопта је одлетела високо према крову над стајаћом. Тамо је бесплатно стајао некакав клинац, који је ваљда хтео да се одужи за муфте гледаоће. И кво прави канцелија ухватио је округлн предмет, иако је било веома опасно....

Умереност пристаница. — Пре почетка биће је мирније него иначе. Бар спола. Није запажено ово уобичајено узбуђење. Када се расположење кувало унутра, у души, — нпа и страх заједно. Узалуд су девани окола нудили пиће или плаве заставице и тако даље, све у двема супротним бојама. Свет је према свему остао равнодушан, увучен у себе, неповерљив и сав у знаку устручавања. Нпко није хтео упарпед да изговори мишљење. Чекало се нестрпљиво, али стиснутих зуба.

После утакмице изненадила је бутљивост плавих навијача. Они су се осећали као једна спашени дављеник. Били су весели у сриу, али још нису могли да се приберу довољно од тешких тренутака.... Размишљали су како се то десило....

Владимир Кустудић.

Фељтон „Правде"

Која је жена волела мог покојног тату?...

— ПЈЕР ВАЛДАЊ —

Двоја тешка црна кола зауставише се пред једном кућом у улици Демур.

Она су се враћала са гробља Пер-Лашез где је сахрањен Алекси Галон, познати адвокат који је умро у четрдесет седмој години.

Из првих кола сиђоше г-ђа Галон, удова, и г-ђа Розије, њена сестра.

Из других кола сиђе Адриен Галон, њерка покојника, једно лепо дете од осамнаест година, коју је жалост потпуно изнурила; иза ње г-ђа Асколи, једна млада жена, одевена у црно, чије је лице било такође изнурено од бола. Она је била добра пријатељица.

Четири жене попеше се у апартман који се налазио на другом спрату. У предсобљу г-ђа Галон рече својој кћери:

— Адриен, ти можеш ручати, а зи такође, драга пријатељице. Наредила сам да се нешто спреми за повратак са гробља. Ја и тетка нећемо ништа јести. Нас две имамо да говоримо пре нашег састанка са јавним бележником.

Одмах после тога г-ђа Галон уведе сестру у своју собу и у њу се затвори.

— Дођите да мало једете, Адриен! рече г-ђа Асколи, загрливши младу девојку.

Али се Адриен сруши на столицу и поче да јеца. Она је плакала и изговарала испрекидане реченице; ухвативши руке г-ђе Асколи, почела је да моли:

— Не остављајте ме госпођо! Ја имам само вас!

Пристала је, ипак, да седне за сто; било јој је криво што ју је морила глад. Г-ђа Асколи пила је воду чашу за чашом: њено пријатно лице скривало је унутарњу узбуђеност која је могла да се изрази сваког тренутка. Адриен се, напокон, диже, уђе у своју собу, замоли г-ђу Асколи да седне, затвори врата и поче да се нервозно шета по соби.

— Не будите тако нервозна, рече јој млада жена. Ви ме забрињујете, Адриен. Волим ипак што плачете. Знам, знам, ве лика је то жалост. Ви сте волели свог оца. Он вас је обожавао.

— Оче мој!

— Он је био више биће, тако добро и нежно.

Не могавши се више уздржати, госпођа Аском поче да плаче. Али се поправи и додаде:

— Треба да будем јака, Адриен!

Адриен Галон престала је да се шета као звер у кавезу. Села је и њен је израз почео да се разведрава; поглед њених подбулих и црвених очију од плача почео је да добија своју јачину. Она стресе главом као у жељи да одагна све црне мисли и рече:

— Госпођо, ја имам само вас! Не могу да имам другог осим вас; мени треба пријатељица.

— А ваша мама, Адриен?

— Моја ме мама не воли! Она не воли никога; она има себично и тврдо срце, она није волела мог оца.

— Адриен!

— Ја то знам; живела сам међу њима. Моја мама само мисли на тестамент који је оставио мој отац. Она се боји да он није оставио...

Адриен се заустави, стидећи се да изрази јасно што је хтела ка каже. Али се нагло приближи г-ђи Асколи и додаде:

— Госпођо, мој отац је имао једну пријатељицу; он је волео другу жену, није могао волети моју мајку, која је хладна и груба, а он који је био тако нежан, требало је да буде вољен.

— Адриен! Адриен! Немојте тако! Ваш отац...

— Мој је отац неку другу жену волео, ја сам у то уверена! И имао је право! И њега је она волела и имала је право. Ја желим да знам која је то жена; ја ћу је волети и рећи ћу јој да сам срећна што је њена љубав утешила мог оца. Ја знам да та жена постоји. Бацићу се у њен загрљај и плакаћу са њом заједно. Ви је, госпођо Асколи, сигурно познајете, ви ћете ми рећи како се зове и све друго ћете ми рећи.

Г-ђа Асколи отвори запрепашћено очи:

— Шта ме то питате, Адриен? Ја немам појма ни о чему. Како бих ја то могла да знам? Уосталом, ви се варате! Ваш отац...

— Мој отац је имао пријатељицу! Ја га добро познајем. Он, који је тако нежан није никако могао живети без нежности. Зашто нећете да ми кажете кад вас преклињем?

— Ја ништа не знам, кунем вам се!

— Ви сте били пријатељица наше куће; к нама сте долазили врло често; ви сте врло интелигентна и све опажате; ви сте све видели и разумели пре него ја сама. Ви сте много волели мог оца.

— Истина је, Адриен! то је истина.

— И нисте волели моју мајку!

— То јест...

— Нисте је волели. У животу мог оца постојала је једна љубав, ја сам сигурна и хоћу да је упознам! То је право мог срца. Реците ми која је, преклињем вас, госпођо!

Г-ђа Асколи је остала упорна пред грозничавим питањима Адриене. Али млада девојка није одустајала:

— Ја сам се трудила да сазнам. Малочас у цркви, док су испред нас пролазили сви његови пријатељи и сви они који су га познавали, ја нисам плакала под својим велом. Посматрала сам жене које су пролазиле испред мене, које су ме пољубиле, које су ми упутиле неколико речи симпатија и сажаљења и тру дила сам се да опазим на њиховом лицу знак једне дубље жалости. Ту је била г-ђа де Биро и она је много плакала.

— Али не, Адриен! Г-ђа де Биро? Не! Не!

— Г-ђа Тамије? Она је била сасвим бледа. Покушала је да ми што каже, али није могла. Удаљила се јецајући. Ја мислим да је она... Додуше долазила је к нама ретко, али ми се учинило тако дражесна!

— Не, Адриен! Г-ђа Талије? Вратите се, драга моја.

— Онда је Марселин Самбик.

— Та не! Шта мислите?!

— Јест, јест! То је она: она је јецала у цркви. Добро сам видела. Мој отац је често о њој говорио. Говорио нам је често о њеном сликарском таленту.

— Не! још је протестовала г-ђа Асколи, чији је глас све више и више дрхтао.

Адриен, поставши још више нервозна, настави:

— Дакле, мој отац није имао пријатељицу. Ви хоћете да ме у то уверите; мене која сам често пута видела у његовим очима скривену радост једне велике љубави. Хоћете да ми кажете да ни једна жена није разумела оно добро створење, да га није ни једна жена волела и да га ни једна није разведрила кад се разочаравао у свој бедни брачни живот.

Г-ђа Асколи, изваљена у свом седишту, почела је да виче, дижући руке у вис:

— Боже мој! Боже мој! То је превише, Адриен! Ћутите! Ваш отац! Ох! Истина је, била је једна жена коју је волео! Постоји жена коју је он оставио ожалошћену! Адриен! Моја мила, Адриен! Жена коју тражите...

— Ох! то сте ви! то сте ви! Госпођо! Загрлите ме!

*

Обе су ћутале. Биле су чврсто загрљене и једна другу је љубила.

Госпођа Галон, закуца на врата своје кћери отвори их и рече:

— Идемо бележнику, Адриен!

И крену се удаљише.

— После смрти мог оца, мама ме није ни једном пољубила! — рече Адриен.

Главни депо за Краљевину Срба Хрвата и Словенаца, МИШКОВИЋ И КОМП. дрогерија на велико — Београд. 1805

РЕКОРДЕР. — А: Моја жена је хтела у своје време да поће само за човека који је било у чему одмео рекорд — Б: А у чему си ти однео рекорд? — А: у томе што сам јој признао да ми је она седамнаеста заручница!

ОГЛАС ОГЛАС

Сунчање! Ваздушна купања!

Д-Р ЖИКА Б. МАРКОВИЋ

Ваздух и сунце. Њихов утицај на човечје здравље. Ваздушна купања. Сунчање.

ДРУГО ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ. ЦЕНА 10 дин.

У књизи се говори о сунчању и ваздушним купањима и старијих и деце

ЛЕТО И ДЕЧЈЕ ДОБА. — КУДА ЋЕМО НАШУ ДЕЦУ НА ЛЕТО?

Са списком свих места у нашој земљи која се могу искористити као дечја летовалишта и лечилишта. Цена 6 динара.

Обадве књиге добијају се у свима књижарама и код писца Јованова 83.

Роман „Правде"

Острво страсти

— МАВРО ЈОКАЈ — 108

— Наставак —

Али једног човека ипак није успела да обмане. Онога мушкарца чију невесту је она хтела да убије.

— Да ли она у истини спава?

— Опипајте јој руку, рекао је лекар, видећете да је она потпуно хладна и мирна.

Мајор је ухватио Аталију за руку и она осећа да је то његова рука додирнула.

— Али погледајте, г. докторе, ако ћете поближе да прегледате њене чокте, видећете, да се испод ноктију чалазе остатци свеже крви.

После ових речи Аталијини прсти су се грчевито стегли. Мајор има осећање као да су му се у руку зарили орлове канџе.

У идућем часу зачуо се гласан, звонак смех Аталијин, који је страшно утицао на присутне и она је скинувши са себе јорган, искочила из постеље. Демонским погледом је одмерила све присутне, поносито и презриво, а најзад јој је поглед пао на мајку, коју је својим очима просто секла. Јадна жена није могла да издржи овај поглед, она се онесвешћена срушила на под.

ПОСЛЕДЊИ УДАР НОЖЕМ

У архиву коморанског окружног суда несумњиво је најинтересантнији досно кривичног процеса чија је била Аталија Бразовић.

Она жена се мајсторски бранила пред судом.

Она је све порицала, све је умела да дементује, и када су судије већ веровали да су је ухватили, она им се извукла као јегуља. Судије се нису могли снаћи код те девојке.

Зашто би она убијала Тимеу? Та и она сама је невеста, ускоро је требала да се венча са г. Јованом Фабулом. Тимеа јој је обећала велики мираз, она је њен велики добротвор и заштитник, где би она то у овим свету нашла.

Ко је успавао послугу? Ни то се није могло утврдити. Тога вечера послуга је јела и пила преко мере, ко зна шта су они тада попили? У собама за послугу није се могла пронаћи ни кап попивеног пунча. Чаше су биле испране и све је било у најбољем реду. Она је тога вечера дубоко спавала а пробудила се тек у моменту када јој је мајор стиснуо руку. Дотле она није чула ни видела.

Једини сведок против Аталије могла је бити њена мајка, јер она је видела по ла сата пред покушај убиства празну постељу своју ћерке. Али мајка није могла да сведочи против свог детета.

Најјача одбрана Аталијина била је у томе, су све врата Гимене собе била закључана. Како би она могла ући у Тименину собу? Ко зна није ли Тимеа, која је толико жалила за Тимарем, покушала да изврши самоубијство?

Оваквка циничка одбрана запањила је судије.

У осталом мајор је тога трагичног вечера веома дуго био код Тимее, зар се за то време није могао кришом увући у Тименину собу, сакрити под постељом и извршити злочин? А доцније користећи се општом забуном, побећи из собе?

Та нико незна чак ни то да ли је убица био мушко или женско лице?

Она која то сасвим сигурно зна, Тимеа, неће ту тајну никоме одати.

Она је на питање истледника и осталих судија, лежећи у постељи стално изјављивала да се ничега не сећа, она се толико уплашила да није ништа ни видела ни чула, а у соби је владао густи мрак.

Не, Тимеа није хтела да оптужују Аталију, премда је била потпуно сигурно да је ова хтела да је уништи.

Није још ни суочена са Аталијом.

Тимеа је неколико дана лежала и лекари су пажљиво лечили њене ране. Она не сме да напушта своју постељу.

Али душевни немир јој задаје много страшније болове од телесних.

Она стрепи због Аталије, плаши се за њену судбину.

Тимеа не жели да се пред њом говори о Аталији. Не из презира или мржње, не Тимеа је неспособна за то, већ из чи стог сажаљења, јер Тимеу највише боли што ће ова несрећна девојка због ње сада доспети на робију.

Лекар јој препоручује да нешто чита и да мало среди своје мисли.

Тада је Тимеа већ могла да напусти постељу и седећи у наслоњачи размишљати о својој прошлости.

Качука је дошао на срећну идеју.

— Како би било да отворимо сва писма, честитке које сте примили пре вашег имендана?

То није рђава помисао; Тимеа жели пре свега да прочита искрене, наивне и топле жеље својих кумчића, да чита у душама невиних анђелчића. То ће је освежити и охрабрити за будућност.

Тименине руке налазе се још увек у завоју; Качука мора да отвара поједина писма. Он их и чита гласно, да би Тимеа све чула.

Лице болеснице се све више разведрава при читању ових честитака. О, то је мелем за њену душу!

— Какав је ово печат? чуди се мајор. Уместо печата прилепљена је за писмо једна буба!

То је Додијево писмо.

— Да, да, рече Тимеа, то писмо ми је већ пре оног трагичног дана упало у очи! Отворите га да видимо ко ми то и шта ми пише!

Качука није прочитао цело писмо. Само прве речи:

„Госпођо, у вашој соби налази се једна икона Светог Ђорђа на стражњем зиду собе. Ту се налази улаз у тајну собу."

Качука даље и није читао, већ одмах одјурио у Тименину собу и већ после три минута се вратио са свима доказима, који су толико теретили Аталију. Ту је била њена крвава хаљина и крвави пешкир којим је она брисала руке после прања.

Тимеа је сакрила лице рукама, није могла да гледа те ствари.

Присутни поджупан узима у руке бачено писмо малог Додија и запањује се доказе. Доказе велике кривице Аталијине.

У тајној собици нађене су још и неке друге ствари. Кутија са отровима, Аталијин дневник, страшне исповести, које пружају поглед у њену мрачну душу. Каква страшила се тамо налазе!

Тимеа је сасвим заборавила, да су јој руке исечене, она осећа страшан бол у рукама, али ипак не може да скине руке са очију, јер неће да види оно што су мало час нашли у оној тајној собици.

Тимеа моли и преклиње поджупана и све присутне да не праве од тога литање, да прећуте целу ствар и да остане све у тајности... Суд не треба да сазна за ова „корпора деликти" која толико терете Аталију...

Узалудно моли, то је немогуће испунити.

Доказни предмети су у рукама судија, за Аталију нема више милости, сем ако се сам Бог не смилује на њу.

Тимеа такође мора да удовољи позиву су да; чим мало дође к себи и може да хода, треба да се појави пред судом. Она ће тамо бити суочена са Аталијом.

О, то је више него страшно за њу.

Та она ни овом приликом не може ништа рећи; једино то да се ни на шта не сећа и не зна како се све одиграло за време оног атентата.

Сада ваља похитати и са венчањем. Пред судом Тимеа може да се појави само као венчана жена мајора Качуке.

Чим се Тимеа опоравила, венчање је обављено у највећој тишини, код куће, без гостију и раскошне гозбе. Само свештеник и два сведока, кум и стари сват су присутни. Кум је поджупан, стари сват лекар. Други људи и не посећују у ово време Тимеу.

(Наставиће се.)

ИСЕЉЕНИЧКА КОНФЕРЕНЦИЈА

Говор г. др. Дринковића

—:—

СПЛИТ, 6. — (Ј. изв. „Правди"). — Јутрос у 10 часова исељеничка конференција наставила је своју дебату о закону о исељеницима.

Први је говорио министар г. др. Дринковић, који је опширно приказао ситуацију наших исељеника нарочито у Северној Америци, где их има око 600.000. Наши су исељеници раштркани по свима североамеричким државама, а њихов је центар Чикаго. Међу њима има доста имућних људи, чије се богатство цени на 250 милиона долара. Потребно је, да се сви ови исељеници окупе и да се организују у једну целину, како не би били изгубљени за нацију и како би били корисни старој отаџбини. Затим је још изнео шта је до сада учињено у томе правцу и саопштио да су се већ показали врло добри резултати.

После тога говорили су делегати исељеничких организација из Сплита, Загреба и Љубљане. Они су приказали живот наших исељеника и њихову љубав према старој Отаџбини.

Говорили су затим представници „Југословенске Матице" о патриотској акцији међу нашим исељеницима, који подупиру све патриотске установе.

На крају су још говорили представници Радничких Комора о радничком питању и на који би начин требало извршити организацију наших исељеника, који су већином неквалификовани радници и о потреби оснивања једног фонда за помоћ породицама радника за време прве године.

Конференција је закључена у 12 и по часова, а наставиће се сутра пре подне, када ће се донети резолуција.

Г. Цанков и бугарска спољна политика

—:—

СОФИЈА, 6. августа. — Југословенске ноте створиле су у бугарској политици једну ситуацију која показује све разлике које постоје у владиној групи.

Група г. Цанкова незадовољна је спољном политиком г. Љапчевљеве владе и та група оптужује владу због неуспеха у спољној политици. Супротности између појединих група Демократическог Зговора све више се истичу. „Препорец" је већ објавио оштар чланак против групе г. Цанкова. „Утро" се бави нападима групе г. Цанкова против г. Бурова и каже да у крилу Демократическог Зговора постоји незадовољство због напада цанковиста на владу. Лист вели да су две групе, које имају већину у Зговору, решене да смене г. Цанкова са положаја председника Собрања још пре отварања нове сесије, пошто је на том положају озбиљна сметња владиној политици. Лист сматра да ће октобарско заседање Собрања бити пуно изненађења.

ДА ЛИ ЈЕ ДОИСТА БОЛЕСТАН?...

— Или маневар Софије? —

СОФИЈА, 6. августа. — Софијски листови јављају да је г. Радославов, бивши председник бугарске владе, тешке оболео у Немачкој. Г. Радославов болује од рака.

Данас у подне дошло је до крвавих сукоба између жандармерије и штрајкача код Лупенија

—:—

БУКУРЕШТ. — (Б. изв. „Правди"). — Данас у подне позвати су штрајкачи рударски радници, који су јуче ступили у штрајк да одиах предаду властима електричну централу, како рудник не би и даље остао без воде и електричне струје. Штрајкачи нису хтели да удовоље позиву власти, на што су жандарми испалили неколико плотуна на раднике. Око једног сата штрајкачи су се разбегли а на месту је остало 16 мртвих и неколико стотина рањених радника.

ИЗ ТРГОВАЧКОГ СУДА

РОЧИШТЕ ПО СТЕЧАЈУ ФИРМЕ МИХАЈЛО ВУЛЕТИЋ И НИНКОВИЋ

—:—

У Београдском Трговачком Суду одржано је данас пре подне рочиште по стечају фирме Михајло Вулетић и Нинковић. Бранилац стечајне масе адвокат г. Стеван Јаношевић поднео је извештај, а стечајни дужници захтевали су одлагање рочишта за два месеца да би могли спремити понуду за равнање и привести равнача. Присутни повериоци прихватили су овај предлог.

Стални поверилачки одбор није изабран, пошто до сада још нису ликвидиране све тражбине.

Катастрофална експлозија

—:—

ПАРИЗ, 6. августа. — По најновијим извештајима из Токија, приликом експлозије угљеног рудника у близини вароши Хокандо погинуло је 75 а рањено 5 радника.

Стање температуре у земљи

—:—

Прва цифра означава јучерашњи максимум, друга минимум, а трећа температуру данас у осам часова ујутро.

Београд	29 17 18.
Загреб	28 16 16.
Љубљана	25 16 19.
Вршац	— 19 23.
Петроварадин	30 16 18.
Вел. Градиште	28 17 19.
Бања Ковиљача	29 17 22.
Сарајево	— 14 19.
Ужице	29 15 18.
Крагујевац	30 18 20.
Краљево	29 17 21.
Зајечар	29 15 22.
Врање	30 15 24
Ниш	31 16 21.
Косовска Митровица	29 14 21.
Скопље	32 15 24.
Штип	37 17 22.
Прилеп	30 15 15.
Славонски Брод	28 15 18.
Котор	29 21 23.
Сплит	29 18 18.

Киша је било у: Београду, Загребу, Петроварадину, Вршцу, Вел. Градишту, Бањи Ковиљачи, Сарајеву, Зајечару, Сплиту и Славонском Броду. Највећа киша била је у Београду (17 мм).

Ватикан поставља као услов за преговоре о конкордату нову поделу бискупија

—:—

РИМ, 6. — (Б. изв. „Правди"). — После завршених преговора између Румуније и Ватикана о склапању конкордата почеће ускоро и преговори са Југославијом и Мађарском. У ватиканским круговима се сматра да ће преговори са Југославијом тећи повољно и глатко. Ватикан са своје стране поставиће услов да се у Југославији изврши нова подела католичких бискупија.

Енглеско-египатски споразум закључен

— Одлазак краља Фуада за Египат. —

—:—

ЛОНДОН, 6. — (Б. Изв. „Правди"). — Енглеско-египатски односи у последње време знатно су се поправили. Постигнут је потпун споразум између министра иностраних дела г. Хендерсона и египатског краља Фуада. Краљ Фуад данас напушта Лондон и путује за Египат. У току преговора који су вођени, а у којима су учествовали и египатски председник владе и министар спољних послова, постигнут је споразум у свим спорним питањима и закључен споразум који ће у среди бити објављен.

Совјетски деманти

—:—

ПАРИЗ, 6. августа. — Совјетска влада у Москви демантује најновију вест, пуштену од стране Кине, да се на руско-кинеској граници воде преговори и да ће ускоро доћи до праве конференције.

Победа монархиста

АТИНА, 6. августа. — Монархистички кандидат за председника општине у Атини г. Меркурси добио је 21.590 гласова, док је венизелистички кандидат г. Пацис добио 21.181 глас. Дефинитивни разултат још увек је непознат.

Монархистички листови одушевљено пишу о победама монархистичких кандидата.

Какво ће бити време

НОВИ САД, 6. — (А. Б. изв. „Правди"). — **Прогноза за 7. август за све крајеве осим Приморја:** већим делом облачно са ведринама и умереним ветром из северног квадранта. Слаба киша биће местимично. Температура ће остати местимично опасти.

За Приморје: Већим делом облачно са умереним ветром.

Београд—Нови Сад: већим делом облачно са ведринама и умереним ветром из северног квадранта. Температура ће се кретати између 13 и 25 степени. Сунце излази у 4.29. а залази у 18.57 часова.

Ухапшен је један велики фалсификатор новчаница

РИМ, 5. августа — Јављају из Турина да је тамо ухапшен неки Привели. У његовом стану узапћено је 600.000 фунти стерлинга у лажним новчаницама. Ухапшено је још 7 његових саучесника, који су протурали новчанице.

ЗА НАШУ ДЕЦУ

—:—

Миш и пацов

Миш и пацов састали су се у јелој подземној рупи и почели да разговарају о мачкама. Миш ће рећи:

— Ја не знам шта је то, али нимало не трпим мачку. Или ми се њени бркови не допадају, или пак њен мирис не волим, тек има нешто на тој животињи што ми је просто одвратно... Шта то може бити?

Пацов је на то мудро одговорно:

— То је страх од мачкине шапе, зуже мој и ништа више!

Лав и лисица

Састали се лав и лисица и лукавација овако поче разговор:

— Ја завидим човеку. Приморана сам да одлазим к људима, како би се ухватила неке кокошке или голуба. А сва сам и човек лако може да ме премти. Тебе човек цени, што ти не одеш међу људе, располажеш са доста снаге док победиш!

Лав је на то одговорио:

— Овде сам свој господар и царвију животиња! Боље је бити први пустињи него други међу људима...

Слон и комарац

Комарац се приближно огромни ушима слоновим и свирајући му, утао га:

— Реци ми, зар ти се моја дивна музика не свиђа?

Слон мирно одговори:

— Дивна музика? Хм, та твоја мука је само за обмањивање глупих створења. Јер ти си стари подлац и сад зато свираш, да би неком после те крке исисао крв!

То рече слон и опали комарца њом сурлом тако да овај никада више свирао...

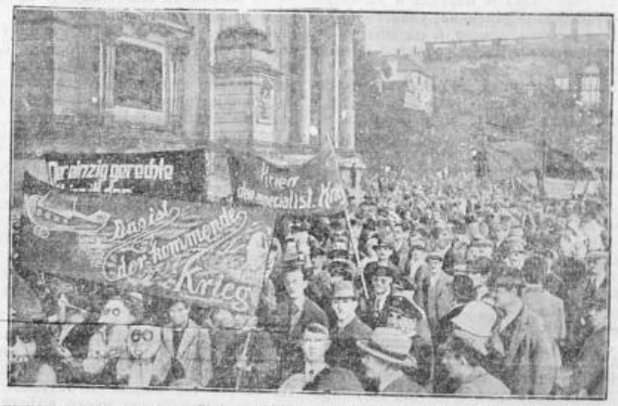
СВЕТ У СЛИЦИ

„Сала ритера" у Хагу у којој ће на дан отварања конференције сила бити од стране холандске владе примљени сви представници страних држава

Нови начин лоповских напада, откривен у Лајпцигу. Бомба је била стављена на гвоздени прозор и разлупала 2 метра отвор

Комунистичке демонстрације 1 августа у Берлину, у тренутку кад их је полиција опколила и растерала

Нови ректор универзитета у Берлину др. Ерхард Шмит, члан Академије Наука — стар 54 године.

3 августа откривен је овај споменик пруском принцу Фридриху Карлу, који је погинуо у светском рату

Нове поштанске марке државе Ватикан

Највећа светска врачара Преворсиг која је 5 августа пре 100 година умрла

Кафана Деве воденичара и гроб Јанка Веселиновића

ГЛОГОВАЦ, августа. — Ето, некако неочекивано бацио нас дан у ове равни. Тако, у сећање напустили смо Шабац и, благодарећи Народном Универзитету Шабачке Народне Књижнице и Читаонице, прошли низ ушорена села прошли Мајур, Шгинтар, Белотић, дахнули у Богатићу и сишли у Глоговцу, па затим наставили за Црну Бару. Празник је, свечано је и тихо. Једно дубоко ћутање сла и мир. Беле куће полегле крај друма; крај њих огрозділи воћњаци. Мирише зрела јабука и златан клас. А сељак весео, ето ћути или мало прича. Прошлу ноћ пала је киша и кукуруз је замодрио, осекао род још поодавно и шуми тако кроз лугове у дане и ноћи празднесење.

Једна Севића лепојка

Тачно је да је Јанко Веселиновић са хајдук Станком овековечио Црну Бару, коју зна скоро свако. Остане то име некако несвесно у сећању. Одиграла се ту једна болна историја. Прошло је доба са хајдуковање и све је уништено сем причања и легенада. Данас је од Црне Баре и све стране пукла бескрајна равница, одлађена у ове дане жетве и аршаја... И само ту је Дрина удаљена исто онолико од Црне Баре, исто онако халовита и брза, исто онако хладна и хучна...

Црна Бара, то нало чудно име једног тако лепог у ушореног села Мачве, има своју легенду. И у кафани причао нам је услужни домаћин г. Милован Илић:

— Постоји тако легенда. Црна Бара звало се некад село Јордан, кроз које је протицала једна речица. Кулајући се о Ђурђевском Уранку у реци удвила се једница девојка лепа као уписана. А мајка за њом плакала горко и нарицала:

Црна Баро, црнила се а не белила се,
све забеди а мене зацрни...

О тада, каже легенда, прозваше село Јордан Црном Баром. И данас се једна удолица, несумњиво речно корито, назива Црном Баром.

Један потомак Лазара Миражића

Ту смо седели у кафани Девић, потомака Деве воденичара, личности Јанка Веселиновића доста симпатично оиртане. И баш на зиду висила велика слика Деве воденичара. Сачувала се једна слика Девина. Она је данас израђена у порцулану и узидана у кафански зид, с натписом: Дева воденичар и ухода хајдук Станка од 1818. Ту су још слике Михаила Н. Девића, Девина праунука и Светислава Девића, Девина чукун — унук. А над тим сликама виси слика Деве воденичара, израђена по једном портежу у Пешти 1908. године. Слику су поручили неки Девини потомци, који су као трговци често путовали до Пеште. Она је несразмерно и невешто израђена, али је госто љубави Црнобарци свакоме показују као знаменитост. И збиља, мора се признати да је и тересантна: и нико неће веровати да је Дева воденичар био у светском рату. А Дева пространа

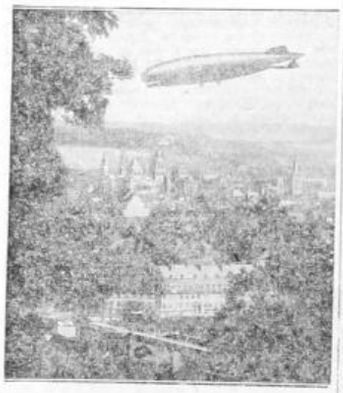
„ГРАФ ЦЕПЕЛИН" НА ПУТУ ОКО СВЕТА

Дирижабл „Граф Цепелин" код њујоршког Споменика Слободе почиње пут око света и ту ће га и завршити

— У ПРОЛЕЋЕ 1930. ПОЧИЊЕ РЕДОВАН САОБРАЋАЈ ДИРИЖАБЛА ПРЕКО АТЛАНТСКОГ ОКЕАНА. —

Њујорк, 6.

Официри и момчад дирижабла „Графа Цепелина" чине све потребне припреме за лет око света. Пређашњи план др. Екснера је измењен у толико што ће

„Граф Цепелин" за време последњег лета у Америку

се лет дирижабла рачунати од њујоршког споменика слободе, а не од Фридрихсхафена, како је то раније било пројектовано. Дирижабл ће свој лет око света завршити такође код споменика слободе у Њујорку.

„Граф Цепелин" полази на пут око света у среду ноћу. Он ће се тачно у два наест сати ноћу појавити над спомеником слободе и кренути у западном правцу, према Лос Анђелосу.

Дирижабл је у току јучерашњег дана снабдевен свим потребним прибором за лет око света: бензином, водом, животним намирницима и осталим стварима које су му потребне за пут. Америчка јавност са великим интересовањем прати ове припреме и многи се кладе, да ли ће успети тај лет око света.

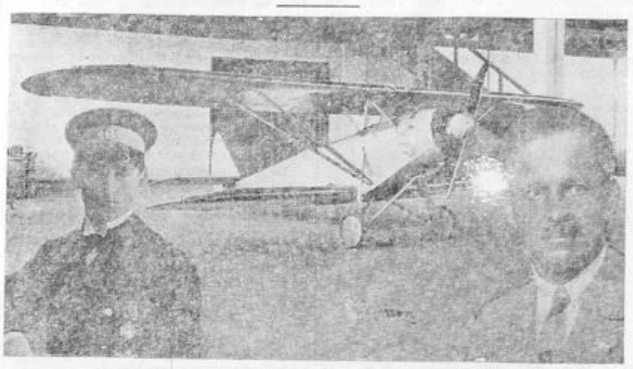
Према саопштењима Хамбург—Америка Линије, до сада су се дирижаблу пријавила три америчка путника за лет око света. Они су за тај пут платили 9.000 долара. Дирижабл прима и путнике на краће путовање. Тако зона Њујорк—Лос Анђелос кошта 2.000 долара, а зона Њујорк—Токио 3.000 долара.

Према вестима из Фридрихсхафена друштво дирижабла „Граф Цепелин" сградиће још ове године свој велики аеродром у америчкој држави Вирџинији, у близини вароши Ричмонд. Овај аеродром служиће искључиво саобраћају дирижабла, који ће се обављати између Европе и Америке. У Немачкој се сада већ налазе четири велика дирижабла у градњи; они ће од салањег „Графа Цепелина" бити за једну трећину већи и располагаће и сразмерно већом брзином. Рачуна се да ће нови дирижабл прелазити пут од Фридрихсхафена до Ричмонда за 70 часова.

Редован, свакодневни саобраћај дирижабла преко Атлантског Океана отвориће се у пролеће 1930. године. Цене вожњи биће умерене, нешто скупље од цена вожњи на океанским паробродима.

У Њујорку се огромна маса света интересовала за путнике са дирижабла, који су јуче преко целог дана били окружени репортерима разних листова. „Слепи" путник је предат њујоршким полицијским властима, које ће га првим бродом који полази за Европу послати у Фридрихсхафен. „Слепи" путник дирижабла биће овога пута строго кажњен, како би се у будуће таква пракса онемогућила.

Данас, у среду, почиње велика међународна утакмица туристичких авиона

Авион „Сиви Соко": лево, пилот г. Турко; десно, конструктор авиона инжењер г. Ми хелс

Велика међународна утакмица туристичких авиона, организована иницијативом француског Аеро-Клуба, почиње у среду, 7. овог месеца, полеском такмичара са париског аеродрома Орли на кружни лет над Европом.

Пробама на аеродрому, а исто тако прегледу такмичарских туристичких авиона, приступљено је још 31. јула. У такмичењу узимају учешћа осамдесет и два авиона.

4. августа извршене су пробе расклапања и поновног склапања авиона, пробе паљења (пуштања мотора у рад) и лета испод капије. Идућег дана извршена је проба у погледу утрошка горива. 6. августа дан је прошао у одмору и спремању авиона. Маршрута овог лета износи 6.288 километара и обухвата следеће етапе: Орли, Женева, Лион, Марсељ, Сан-Рафаел, Турин, Милано, Венеција, Загреб, Београд, Букурешт, Турн-Северин, Будимпешта, Беч, Брно, Праг, Бреслава, Варшава, Познањ, Берлин, Хамбург, Амстердам, Брисел, Париз.

Спортски комесари за ову утакмицу су:

У Француској г. г. Хиршауер и Помје, у Немачкој — г. фон Хепнер, у Италији — пилотар г. Худо Санда, у Швајцарској — мајор Хабхолц фон Грабов, у Чехословачкој — пуковник г. Зденек Китлер, а у Румунији — капетан г. Николеско.

Предлог за организовање утакмице учинио је француски Аеро Клуб приликом конгреса Међународне Ваздухопловне Федерације у Бриселу прошле године. Предлог је одмах прихваћен и решено је да свака национална федерација приложи двадесет хиљада франака као свој улог за фонд утакмице. На овај начин прикупљено је 360.000 франака.

Конкурс је предвиђен за лаке туристичке авионе, и то за две категорије. У прву категорију спадају авиони, чија сопствена тежина износи најмање 280 килограма, а у другу — авиони најмање од 400 килограма.

Учешће држава у овој утакмици је следеће:

Француска: два авиона прве и 26 друге категорије.

Немачка: 17 авиона прве, и 17 друге категорије.

Чехословачка: четири авиона прве категорије.

Италија: 14 авиона друге категорије.

Швајцарска: два авиона прве категорије.

У утакмици учествују и многе друге државе, чији авиони улазе у поборјане групе. Тако, на пример, у групу авиона Француског Аеро-Клуба улазе енглески авион и наш авион, сграђен у новосадској фабрици „Икарус".

Класирање утакмице вршиће се збиром бодова, чији ће максимум износити 165. Узимаће се најпре четрдесет бодова као квалитативна оцена апарата, и то у погледу солидности, заштите од пожара, лакоће расклапања и склапања, пуштања у рад мотора, у погледу функционисања дуплих команди и употребе падобрана.

Они пилоти, који за време утакмице не буду вршили никакве оправке или замене појединих делова, такође ће добити извесне квалификативне бодове. За лет над Европом предвиђено је 105 бодова, и то седамдесет за брзину и 35 у погледу регуларности. Контрола доласка вршиће се у Орлиу почевши од 14. августа, т. ј. седам дана после почетка утакмице. Она ће бити завршена 20. ов. м-ца. Према томе, такмичари имају на расположењу четрнаест дана за прелет одређеног круга од 6.288 километара.

Утакмица поставља учесницима тешке услове и стога ће њени резултати бити од великог значаја за ваздухопловство.

Поводом ове утакмице, у просторијама Друштва за ваздушни саобраћај, одржана је конференција комесара свих Аеро-Клубова у нашој држави. Конференцији је председавао председник друштва за ваздушни саобраћај и председник наше спортске комисије г. др. Тадија Сондермајер. На седници је усвојено учешћа око 20 аеронаутичких инжењера. Одређен је комитет од четири члана, г.г. пуковника Томића, команданта шестог ваздухопловног пука, аеронаутичких инжењера Родољуба Михаиловића, Добросављевића и Кавчића. На конференцији је изврпен избор 16 комесара: за узимање времена доласка и одласка аеронаутични инжењер г. Душан Марковић и ваздухопловни поручник г. Кирасић; за јемствовање времена г.г. Арсенијевић и Туцу; за телеграфско обавештајну службу и кореспонденцију г. др. Андра Митровић; за контролу летећег материјала конкурената инжењери аеронаутике г.г. Света Поповић, Диту, Шуји, Гинт, Мишковић, Шехматов, Сима Милутиновић, Шуста; за метеоролошку службу авијатичар г. Мнодраг Поповић; за снабдевање горива авијатичар г. Дипре; за оправку дефеката инж. г. Иван Рукавина.

Према правилима, комитет са комесарима, за све време поласка такмичара, налазиће се на београдском аеродрому, од 2 часа изјутра до 8 увече. У том времену вршиће се бележење времена. За оне такмиче, који буду задоцнили, спремљени су на аеродрому рефлектори, а такође је и лекарски одређен. На аеродрому је одређен број места за учеснике у овој утакмици, и то за 34 под бојом немачког Аеро-Клуба, 28 под бојом француског, 14 италијанског, 4 чехословачког и 2 швајцарског. Наш авион лети под бојом француског Аеро-Клуба. Због великог броја апарата, авиони ће ноћивати под ведрим небом, на отвореном аеродрому. За њихово чување команда ваздухопловства одредила је известан број војника и техничког особља.

Дужност комитета и комесара биће: контрола за придржавање правила, бележења времена и доласка и поласка, које ће се слати даље, као што ће се примити од претходне станице, прикупљање метеоролошких података, снабдевање горивом, оправка дефеката и друго.

За такмичење одређене су награде: за прву 160 хиљада, за другу 50, за трећу 25 хиљада франака. Поред ових новчаних поред оних 17 по 7350 франака, постоје награде у медаљама, пехарима.

Наш авион, који учествује, оригиналне је, домаће израде фабрике „Икарус", под именом „Сиви Соко". Њиме пилотира пилот-ловац г. Ернест Турко, Словенац, који је већ стигао у Француску успешно.

Први пролазак кроз Београд очекују се највероватније за петак, у 9 изјутра, према прорачуну.

Команда Ваздухопловства дозволила је слободан простор публици на аеродрому, са улазном ценом од 5 динара. Улазница важи за сваки дан такмичења. Публика ће моћи присуствовати од 7 часова изјутра до 8 часова увече. Један мегафон обавештаваће о резултату.

Занимљиво је да ће се на београдски аеродром слећи велики број чувених европских авијатичара, међу којима ће бити и пилот Енглескиња Леди Бели, која је прошле године прелетела Африку.

Утакмице ће за Београд бити занимљиве и рад да тога што ће се Београђанима дати прилика да виде типове авиона најчувенијих светских марака.

Утакмице ће, нема сумње, бити од великог интереса и значаја.

Мемоари Троцког

9.

МОЈЕ ПОЗНАНСТВО СА ЂЕРЖИНСКИМ

Путујући дуж широке и дуге реке Лене — што ми је с времена на време било дозвољено — упознао сам се једном приликом са Ђержинским. У исто време упознао сам се и са Урсинским и још неким другим револуционарима, које је царистички режим као и мене прогнао у Сибир.

У изгнанству ми смо сваку новију групу изгвника са највећим нестрпљењем ишчекивали. Било је у тим мрачним и тешким данима изгнанства и лепих, идиличних дана. Тако нам је Ђержински често, у тихе пролетње вечери, у близини обале Лене, поред наложене ватре читао своје стихове, писане на пољском језику. Његово лице при одблеску светлости и његов глас у пролетњој тишини били су необично лепи и пријатни и изазивали неко меланхолично дивљење код нас. Само његове песме су ипак биле веома слабе. Ни један од нас прогнаних револуционара тада није могао ни у сну помислити да ће овај меланхолични, сентиментални песник у животу заузимати тако прозаичну улогу, толико неблагодаран посао. (Као што је познато, Ђержински је после победе бољшевичке револуције у Русији постао шеф Чеке и постао чувен по својим крвожедним испадима и прогонима невиних жртава. Прим. Уредн.)

МОЈ КЊИЖЕВНИ И НОВИНАРСКИ РАД

Још у Уст-Куту постао сам дописник „Источне Ревије", која је излазила у Иркуцку. То је био један легални провинцијски лист, кога су основали „тари популистички изгнаници, но који је често мењао власнике, па је долазио и у руке марксиста. Ја сам с великим нестрпљењем очекивао да изађе мој први чланак — први новинарски рад у животу — и када је овај изишао у листу, издавач ме је похвалио и молио да и даље сарађујем.

После тога радио сам на књижевним критикама и — наравно — на пропаганди. Писао сам о бедном стању руских сељака, о руским класичарима, о Ибзену, Хауптману и Ничеу, о Мопасану, о Леониду Андрејеву и Максиму Горком. Често целе ноћи пробдио, сам, само да бих довршио неки од својих чланака за „Источну Ревију". Осећао сам да се налазим на путу да постанем књижевник и новинар.

БЕРЗЕ

БЕОГРАД, 6.

На данашњем берзанском састанку код девиза није било знатних промена. Лондон и Праг су нешто слабији, док је Милано мало јачи.

Код ратне штете интересовање слабије. Иначе тенденција забавиља.

ДЕВИЗЕ. — Понуда — тражња: Лондон 276.80—276; Париз 224.18—222.18; Њујорк 56.955—56.755; Женева 1097.40—1094.40; Милано 298.84—296.84; Праг 169—168.20; Амстердам 22.85—22.79; Берлин 13.59—13.56; Беч 8,0424 до 8,0124; Пешта 9,9613—9.9313.

ДРЖАВНИ ПАПИРИ. — Ратна штета промпт није било закључака. Понуда 406.25—405.50.

Од термина рађено за уплимо август 200 комада по 408.25 август 200 комада по 408.25. Понуда 409 — тражња 407,50; за уплимо новембар 250 комада по 418. Последња понуда 419 — тражња 417,50. За децембар понуда 421,50 — тражња 420.

7% инвестиционн зајам није било закључака. Понуда 87,50 — тражња 86,50.

4% аграрне обвезнице понуда 52.25 — тражња 51.

ЛОЗОВИ. — Лутрнјски лоз понуда 83, — тражња 78, Дуванскн понуда 31.50 — тражња 28; Црвени Крст понуда 41.

АКЦИЈЕ. — Народна Банка рађено 1 комада по 8250; Београдска Задруга тражи 7500; Извозна Банка понуда 880 — тражња 84; Прометна Банка тражња 910; Земаљска Банка понуда 21. — тражња 18; Бродарско Друштво тражња 570.

ПРОДУКТИ. — Тенденција код прдуката непромењена.

ПШЕНИЦА. — Понуда — тражња: Стара: Сава шлеп 78—79, 3—4% 225—217,50; Дунав шлеп 79—80; 2% по 225—218; главна пруга промпт 79—80, 4—5% 215—207,50; Вршац 79—80; 2% 222,50—220,50; узана пруга 79—80, 3—4% 220—207.50; Бачке станице 79—80; 2% 222.50—217,50; Пожаревац, Смедерево 79—80, 3—4% 220—207,50.

НОВА. — Бегеј 77—78, 2% за август 77—220; Тиса 77—78 227—220; Дунав 77—78, 2%227 до 220; Сава 76, 4% 217,50—210; Дунав 8, 4% 217,50—216; главна пруга 76, 4% 200—15; Вршац 77—78, 2% 220—215.

КУКУРУЗ. — Промпт паритет Вршац220 до 215; Бачка, Срем промпт 215—210; пропт бели Бачка 212.50—207.50; промпт паритет Инџија 212.50—205; вагон Забрежје, или бреновац 230—220.

ОВАС. — Српски, шлеп Београд 5—205; главна пруга; вагон Београд, вагон Београд решетаи сремски, вагон уска пруга, с понуда 215 — тражња 205.

ЈЕЧАМ. — Главна пруга промпт узас 170—155; шлеп Смедерво 150—165; Банатскетанице 170—160.

НОВОСАДСКА ПРОДУКТНА БЕЗА

НОВИ САД, 6. — (А. Б. изв. „Правде"). — ПШЕНИЦА: бачка, банатска и сремеи 77—78 210—212.50, лађа Тиса: 77—78 220—225

ЈЕЧАМ нови: бачки 63.4 160—5.

ЗОБ НОВА: бачка 185—90, сремски85—90, банатска 180—5.

КУКУРУЗ: Бачки и сремски 205—21 банатски 202.50—207.50.

БРАШНО: Отг Ог, бачко 315—325брашно 2. 295—303, 5. 275—285, 6. 250—260; 7.20—230, 8 .140—150.

ТЕНДЕНЦИЈА: лабава.

ПРОМЕТ: 31 вагон пшенице, 3 вагоп јечма, 1 вагон зобн, 4 вагона брашна, 1 вагонскиња, свега 40 вагона.

Г. Поенкаре је сасвим добро

ПАРИЗ, 6. августа. — Авас јавља да се здравље г. Поенкареа стално побољшава.

Постоји нада да ће г. Поенкаре ускоро моћи да напусти клиннку.

Пад немачког авиона за време пробних летова

ПАРИЗ, 6. — (Б. изв. „Правди"). — Други дан пробних летова за међународне кружне летове по Европи завршио се трагично. Један немачки авион, којим је пилотирао инжењер Хофман, стар 25 година, пао је са висине од 400 метара и потпуно је уништен. Пилот је погинуо. Један други немачки авион такође је пао при спуштању на земљу, али је само незнатно оштећен.

Највећа брзина авиона која је за време ових пробних летова постигнута, износи 175.59 километара на сат. Стање бодова још није познато.

Целокупан извештај

ИЗВУЧЕНИХ СРЕЋАКА ДРЖАВНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ ДРУГА КЛАСА ОСАМНАЕСТОГ КОЛА НА ДАН 6. АВГУСТА 1929. ГОДИНЕ

Из главне овлашћене колектуре

Александра Р. Павловића

Обилићев Венац 35., Београд. Телефон 15-25.

0120 603 241 438 506 780 518 963 (1000).
1636 859 779 522 92 603 558 312 820.
2974 937 166 733 92.
3444 780 124 754 351 360.
4865 559 306 923 970 707 514 74 (1000) 564 (1000).
940 801 891.
5157 994 567 183 136 468 91 997 **(60.000)** 657 616 267.
6372 516 892 (1000) 906 422 755.
7901 372 776 764499 851 131 167 237.
8991 462 337 659 (1000) 234.
9741 533 535 22 685 781 (1000).
10798 669 579 563 586.
11041 976 169 491 875 442.
12820 564 221 971 242 22 775 238 933 646 767 985 89.
13309 828 206 928 627 (8000) 916.
14588 325 354 881 131.
15926 349 156 241 187.
16876 529 941 04 244 997 419.
17799 586 498 199.
18210 828 722 76 505.
19337 802 234 16.
20888 954 866.
21515 188 241 106 167 205 (1000).
22536 188 251 276 980 991 276.
23287 518 343 348 100 687 (1000) 536.
24366 657 38 185.
25782 777 722 107 559 225 520.
26783 752 212 377 370 579 682.
27259 603 307 774 309 414 669 58 728 948 (1000) 946 377.
28341 935 500.
29673 69 103 853 772 333 237 563 593.
30000 355 827.
31954 493 757 250 227 (1000) 168 127 88.
32805 909 733 993 814 35.
33691 979 258 33 291 812 696.
34113 409 414 106.
35886 478 565 183.
36108 370 885 239 145 524 176 872 183 6 929.
37911 182 (1000) 170 140 849 306 752 643 778.
38816 241 365 659 644 60.
39332 131 90 618 22 651 979 657 552 780.
40355 786 580 621 333.
41038 752 430 726 154.
42325 736 683 625 297 564 894 535.
43513 806 694 841.
44253 (1000) 626 201 208 707 501 743 405 498.
45235 714 225 747 613 881 1233 550 859 227 192 485 **(20.000)** 356.
46593 911 303 655 660 518 476 193 962 785.
47158 407 388 37 51 780 261 (1000) 937.
48945 28 852 826 502.
49648 205 214 716 (1000).
50909 609 199 21 257 966 77 900.
51009 863 227 488 652 779 434 200 366 639 862.
52495 920 18 (1000) 410 31 300 267.
53935 473 17 947 169 482 165 388 581 393 112 281 345.
54976 420 324 474 928 592 182 507.
55038 127 411 629 76 477 196 143.
56768 908 217.
57052 391 662 44 75 86 920 599 640 126 349 849 206 757 510.
58003 64 28 (1000) 632 541 361 519.
59465 357 206 324 423 730 14 115 22 900 396 606.
60351 262 03 927 162 22 988 504 656 796 635 387 881 822.
61763 50 959.
62394 833 460 202 69.
63749 659 757 923 376 000 550 244 779 561.
64914 390 553 653 868 14 579 808 29 745 (1000).
65588 438 147 541 243 797 760 167 545.
66403 612 726 542 560 587 158 185.
67404 226 665 489 235 321 892 944.
68610 67 46 394 910 701 868 266.
69913 549 516 706 881 750 605 153 380 622 771 244 4000.
70126 997 780 353.
71980 780 861 599 739 691.
72432 47 983 596 89 586 485 969 (3000) 895 973 507 620 591 667.
73199 121 585 497 133 804.
74335 152 233 133 942 65 130 895.
75430 441 203 523 47 11 775 520.
76637 977 146 138 806.
77978 334 876 248 443 10.
78865 (1000) 692 133 93 494 755 859 224 29 (8000) 333.
79970 **284 (10.000)** 433 659 562 89 615 979 832.
80568 906 445 925 87 463 (3000) 686 829 391 448 228.
81886 451 854 530 468 436 373 672.
82210 (3000) 736 94 439 595 86.
83499 579 850 793 718 725 231 600 479 632.
84210 705 938 616 794 372 545 671.
85237 441 636 8 (1000) 935 186.
86591 313 787 596 542 154.
87870 382 15.
88038 886 857 847 413 241 496 457 530 495 229 383 62 828 501.
89171 980 623 865 25 313 127 10.
90555 207 716 42 734 813 874 52 807 (1000).
91730 428 669 804 196 872 191 283 43 294 (3000) 533.
92577 897 529 283 792 534 382 468 912 632 708.
93908 439 584 85 483 529 706 328 270 6 868 91.
94839 477 819 981 141 378.
95532 (1000) 10 445 311 (1000).
96879 7133 78 473 763 610 524 478 934 932 459.
97852 281 758 494 649 360 124.
98947 251 45 760 10.
99707 813 676 (1000) 88 662 000 611 283 211 828 890 372 856 (1000).
100058 729 726 392 567 171 269 981.
101640 976 890 862 584 (1000) 250 529 20 603 557 182 861.
102681 823 136 **192 (80.000)** 537 565 937 547 334 264 690.
103549 307 451 (1000) 747 233 217 610 116.
104356 191 717 281 236 141 337.
105381 460 (1000) 758 32 355 645 635 996.
106227 (30.000) 529 700 154 437 370 113 577 761 348 103 128 161.
107545 764 236 480 43 382 630 277 210 321 541 400 207 29 669.
108428 742 (1000) 770 697.
109321 749 258 833 638 348 608.
110741 721 337 151 457 136 931 914 321 251.
111839 439 846 99 523 16 65 920 85 932 782 253.
112095 139 631 78 858 606 314 483 712 401 812 297.
113341 879 40 88 87 675 720 874 737 922.
114280 951 81 979 283 798 40.
115945 415 665 102 220 703 956 873 469.
116841 302 206 468 232 890.
117523 898 222 141 957.
118740 684 548 402 550 83 611 301 490.
119173 (1000) 15 838 348 292 888 357 05 907.
120580 343 801 433 800 664 72 440 398 203 904.
121482 798 467 128 676 460 717 524 999 432 446 618 913.
122574 781 771 612 770 245 381 653.
123638 300 420 706 481 430 651 60.
124145 564 314 390 340 539.

ПОСЛЕДЊА ЛИСТА

0142 487.
1689 366 606 507.
2110 606 (1000).
3764 520.
4295 208 848.
5007 555.
6465 947 420 330.
8441.
9467.
10053 543 122.
12006.
13472 109.
14999 455 (1000).
15996 504.
17162.
18342 428.
19504 939 713 767.
20596.
21920 44.
22790 553 524.
24994 569 909.
25680 826.
26623 **(10.000)** 657.
27876 408 4959 332.
30364 572 782 550.
32175 327 138 302.
33175 327 138 302.
34890 07.
35111 867.
36177 831 257.
38085.
40239 887.
41483.
42103 162.
43949.
44511 105 633.
45846.
46631.
47532 131.
48868 222.
49589.
50940 174 570 633 848.
51469.
52661 787.
53069 943.
54179.
55790 492.
56836 542 518 254.
57403 893 899.
58133 354.
59911 738.
60539.
61405 257 198.
62872 568.
64397 672 492 **328 (200.300).**
66127 453.
67891 924.
68553.
69386.
70286 747.
71059 727 858 640 106.
72428 108 755.
73420.
74828 610 609 641 320.
76630 (1000) 350 763.
77015 264.
78099.
79074.
80075 626 247.
81939.
82108 750 14.
83173 136 271.
84409 23 927.
85134 83 (8000) 956.
86052 428.
87091 420 388.
88362.
89642 (40.000) 723 89.
90203 921 (3000) 378.
91887 968.
92649 460.
93558 134.
94880.
97961 294 917.
98281 901 714.
99340 301 09 11.
100344.
101551.
102781 303 583 23 209 687.
103905 833 842.
105359 312 86.
106351 521 242 210.
107614.
108316 389 165.
110647.
111089 910.
112969 375 40 909.
113069 910 908.
114848 30 610.
115676 (1000).
116113 393.
117480. (1000).
118843 277.
119710 953 172 363.
120051.
121176 599 700.
122176 599 700.
124895 986 319.

Са овим је завршено вучење II кл. 18. кола, и већи згодитци су пали на следеће бројеве:

Премија дин. 200.000.- на бр. 64328
Згодитак дин. 80.000.- на бр. 102192
дин. 60.000.- на бр. 5151
дин. 40.000.- на бр. 89642
дин. 30.000.- на бр. 106227
дин. 20.000.- на бр. 45485
дин. 10.000.- на бр. 79284
дин. 10.000.- на бр. 26623

Срећке за III класу могу се замењивати као и купо вати у главној овлашћеној колектури

Александра Р. Павловића

БЕОГРАД, Обилићев Венац 33.

Пред великим конгресом Удружења Резервних Официра и Ратника

— ЗА ВРЕМЕ КОНГРЕСА ИЗВРШИЋЕ СЕ С ВЕЧАНО ПОЛАГАЊЕ КАМЕНА — ТЕМЕЉЦА РАТНИЧКОМ ДОМУ. —

Средишна Управа Удружења Резервних Официра и Ратника, на челу са својим председником г. Миланом Радосављевићем, енергично ради на припремама за велики конгрес Удружења, који ће се одржати 30. и 31. овог месеца и 1. септембра. Свима пододборима Удружења у унутрашњости упућен је распис, којим се она позивају, да хитно сазову своје седнице и да на њима саопште одлуку Средишње Управе о претварању овогодишње скупштине у конгрес.

30. овог месеца пре подне одржаће се у великој дворани Новог Универзитета предконференција, на којој ће се прочитати извештаји о раду пододбора и дискутовати сва унутрашња питања организације.

31. извршиће се свечано отварање конгреса по утврђеном програму. Почетак рада је у 9 часова пре подне. Прочитаће се годишњи извештај средишње управе. Говорници ће говорити по утврђеном реду. Затим ће се донети резолуција и закључак конгреса.

1. септембра биће велика парада у којој ће узети учешћа сви чланови удружења, присутни конгресу.

За Удружење ова година има нарочито велики значај, јер ће трећег дана конгреса бити положен камен темељац Ратничком Дому, који ће носити Узвишено Име Заштитника резервних официра и ратника Њ. В. Краља. Као гости долазе на конгрес представници ратних савезничких земаља: Белгијанци, Енглези, Американци, Румуни, Чехословаци, Пољаци и Португалци, а нарочито ће импозантна бити посета Француза — ратника са солунског фронта, ових другова наших резервних официра из најтежих дана славе и страдања. У Београд ће доћи 300 француских ратника. Сви савезнички ратници одржаће у њиној земљи конгрес, своје организације Фидака и присуствоваће полагању камена — темеља за Ратнички Дом, који ће уједно бити и Дом Фидака за нашу земљу.

Подвоз учесника конгреса за Београд и натраг, биће бесплатан. Резервни официри треба да дођу на свечаност у походној униформи (ешарпа, све декорације, значка удружења, беле рукавице, чизме, или црне чизме са кожним калцинама — свечано за строј). Резервни официри без униформе и остали ратници не официри у народном или цивилном оделу, загасите боје са декорацијама, значком и шајачом.

За госте Фидака ангажовани су хотели: „Српски Краљ", „Ексцелзиор" и „Палас". Остали хотели стоје на расположењу учесницима конгреса, који ће, вероватно, бити ослобођени општинске таксе. Могућно је да ће учесници добити у хотелима 10% попуста са картама Удружења.

Чланови скромног материјалног стања биће смештени по основним школама. У ресторанима сви ће чланови добити за време трајања конгреса попуст 20%. За подвоз Удружење ће израдити нарочите легитимације, које ће важити од 26. августа до 5. септембра закључно. Оне ће важити за све возове и бродове, сем интернационалних. Класе важе према чиновима. Ако буде довољан број учесника ангажоваће се два специјална воза, од којих ће један поћи из Скопља, и други из Љубљане.

Званични делегати за конгрес доћи ће у Београд најкасније 30. августа ујутру, а незванични могу доћи 31. у вече, или, најкасније, 1. септембра ујутру. У том случају они ће директно отићи код Савиначке цркве, одакле ће поћи парада.

Средишна Управа предузела је кораке, да се свима члановима Удружења — државним чиновницима, одобри тродневно одсуство, не рачунајући пут.

Детаљан програм свечаности биће накнадно објављен.

Велико разбојништво у Румунији

БЕЧ, 6. августа. — Радор јавља да је ноћу између 4. и 5. августа једна банда од 15 разбојника упала у кућу извесног Ахмеда Адиле, становника села Омуршоаке, у општини Труп куларској, недалеко од бугарско-добруске границе.

Разбојници су злостављали поменутог Адилу и отели му 80.000 леја и 72 златника.

Румунски начелник Васил Машилу, који је био дотрчао у помоћ нападнутом Адили, смртно је рањен пушчаним зрнима.

Разбојници су после извршеног злочина нестали у правцу бугарске границе.

„Биљана" у Ваљеву

ВАЉЕВО, 6. — (Изв. „Правди"). — Данас су овамо допутовали чланови охридске занатске певачке дружине „Биљана", који ће приредити концерат код „Секулића". За овај концерат влада велико интересовање.

Полицијска Кроника

КРАЂА АУТОМОБИЛСКИХ ДЕЛОВА

Непознати лопови извршили су једну дрску крађу у гаражи Светозара Мандића шофера, која се налази у Делиградској улици бр 25. Покрден је врло велики део делова теретног аутомобила „Берлије" чија вредност премаша суму од 9.000 динара. Мандић је нестанак ових ствари доставио полицији, осумњичивши при том двојицу шофера: Филипа Јанића и Пуснића Савића против којих је поведена истрага.

КРАЂЕ ИЗ ОТВОРЕНИХ СТАНОВА

Синоћ је непознати крадљивац ушао у отворен стан Лева Сердаковског чиновника главног радио телеграфа и из њега украо један часовник и ланац. Вредност покрадених ствари је 700 динара. Није нико осумњичен; а полиција је повела истрагу.

У стан Стеве Балкавца у Балканској улици бр. 66. ноћас је непознати лопов ушао кроз отворен прозор и отуда украо пар одела и нешто готовог новца. Полиција је повела истрагу.

Судар брзог и путничког воза у Земуну

Јуче по подне дошло је до јачег судара на земунској железничкој станици, између теретног воза бр. 43 и брзог бр 6. Судар је срећним случајем прошао без жртава. Неколико путника је приликом јаког треска задобило лаке повреде.

Одмах после судара образована је нарочита комисија стручњака, која је на лицу места испитала узрок судара. После дужег испитивања, комисија је утврдила да кочница, којом је руковао Живан Бањковић, није била добро постављена! Материјална штета износи око 15.000 динара. Поведена је истрага.

Г. Јањић ће дочекати брод „Далмацију"

Начелник верског одељења у министарству правде г. Драгољуб Јањић сутра путује у Сплит, где ће дочекати брод „Далмацију", која преноси посмртне остатке наших погинулих ратника. Г. Јањић ће извршити и распоред преноса на Пожаревац, Ниш, Књажевац и за друга места, где је који од покојника живео пре рата.

Повратак војвоткиње Бетфорд

ЛОНДОН, 6. августа. — Јављају из Лекхерста да је војвоткиња Бетфорд јутрос у 6 и по часова кренула авионом натраг за Енглеску.

Др. Екенер намерава да сагради други, кориснији цепелин

ЛОНДОН, 6. августа. 6 Јављају из Лекхерста да је командант ваздушне лађе „Граф Цепелин" г. др. Екенер изјавио у једном интервјуу да у току идуће зиме намерава сградити један нов тип цепелина који би био краћи, шири и бржи од садашњег. Нова ваздушна лађа имала би 8 мотора уместо 15 колико има сад. За лет преко океана требало би јој 12 часова мање и она би могла понети 24 путника, али би имала много више места за пошту, која даје више прихода него ли путници.

Г. др. Екенер изјавио је на крају да садашњи цепелини не дају велике користи од преноса путника Та ће се корист моћи постићи тек кроз неколико година.

БЕЛЕШКЕ

ОПЕРАТОР, Др. Богдан Косановић вратио се из иностранства. Ординира од 2—4 Кнез Михаилова 18, трећи спрат. Тел. 2-53. 18419

БЕОГРАДСКА ОПЕРЕТА понавља данас „Барона Тренка" са г. Буком Трбуховићем у насловној улози. Сутра „Фи-Фи", само за одрасле. Почетак у 9 часова. 18441

АДВОКАТ РАД. С. ЈЕЛЕНИЋ преселио је своју адвокатску канцеларију у **Скопљанску** ул. бр. 5, трећи спрат — Телефон 58-98. 18442

ДОБРОТВОРИ СЛЕПИХ. — Г. Драгиша Ст. Дрђдоњић, пензионер из Београда, положио је Дому Слепих „Краља Александра Првог" у земуну 500.— динара и уписао за доброторга слепих своју поч. супругу Вукосаву Д. Богдановић рођ. Решић, место годишњег помена покојници на дан 1. августа 1929. године. За слепе су положили 300.— динара браћа: Љубомир Миладиновић, адм. тех. официр, Божидар Миладиновић, технички и др. Живко Миладиновић, окружни физикус из Ћуприје, на име четрдесетодневног, полугодишњег и годишњег помена рано преминуле им синовице Јелене М. Миладиновић, ученице 3. разреда основне школе у Шапцу. Приложницима нека је најдубља захвалност, а поч. доброторима рајско насеље. 18433

ВЕЛИКИ ДОБРОТВОРИ ДОМА ЗА ДОЖИВОТНИ СМЕШТАЈ СЛЕПИХ. — Г.г. чиновници Народне Банке С. Х. С. из Београда, положили су Управи Дома Слепих „Краља Александра Првог" у Земуну 2315.— динара, преко г. Ненада Ивковића, благајника исте банке, те тиме уписали за великог доброторга дома за доживотни смештај слепих поч. Алексу Ј. Јовановића, бившег инспектора Народне Банке. Приложницима Управа Дома и слепи најсрдачније захваљују, а покојнику желе рајско насеље. 18432

Д-р Љубомир С. Обреновић
Специјалиста за кожне и венеричне болести — СИФИЛИС.
Прима од 7—7 непрекидно.
Краља Милана 74. 18425

МАЛИ ОГЛАСИ

НАСТАВА

Др. ПРОФЕСОР спрема аспиранте фармације из ботанике и фармакогнозије. Јавити се на телеф. 11-95. Успех загарантован.

ШКОЛА МАТЕМАТИКЕ спрема ученике, ученице из **математике** у групама и појединачно. Успех загарантован. Кумановска 8, Трнданите.

СА ГАРАНЦИЈОМ спремају за разредне испите стручни познаваоци професори. Нарочити курс матуранткиња и кандидатима Војне Академије, Звечанска 29 (Топовске Шупе).

ЗА КРАТКО ВРЕМЕ можете се спремити за јесење испите уз сигуран испит. Нарочито из језика и математике. Танасевић, студент, Босиска 14.

ГИМНАЗИЈА ПРОФЕСОРА ЈОВАНОВИЋА, Мишарска 5, Цветни Трг, спрема ученике-це **пале из једног, два предмета; приватне за цео разред**. Хонорар 200 дин. По жељи спрема **са гаранцијом**. Упис, предавања целога лета.

Апсолвент математике, спрема гимназисте из математике и физике са гаранцијом. Јавити се Радовићу, Иванковачка 6.

МИЛОШЕВИЋЕВА ШКОЛА, Милоша Великог 17, 1 (до Јадранске Банке) **показала одличан успех: 95% ђака положило** и гарантује успех. Предавања по целе: дневни, вечерњи курс за целе разреде. Војна Академија, пале редовне, приватне **Интернат за редовне и приватне**. Хонорар 200. Упис, обавештења цео дан усмено, (проспект) тел. 51-61.

СЛУЖБА

ТРАЖЕ СЕ вешти акизитери за скупљање огласа. Обратити се администрацији „Правде“ 18136

Дечко из боље куће од 14 до 16 година може ступити одмах у Деликатесну радњу Скопљанска број 14.

Дактилограф-(кињa) са знањем српске стенографије и по могућности још једног страног језика, потребна је Централном Хигијенском Заводу. Обавештења могу се добити у Заводу, соба бр. 27, Шумадијска ул. 18.

ТРАЖИМ НАМЕШТЕЊЕ за канцеларијског послужитеља или гоне слично. Стар сам 19. год. исто сам и до сада радио у канцеларији. Ступити може одмах. Адреса Добривоје Вицић, Господарски пут 134.

Дактилографкињу за српску и немачку кореспонденцију требамо одмах. Димграц, Стојановић и Голочевац. Поенкарева ул. 3.

Словенке, куварица и собарица траже место к бољој обитељи. Молим упитати Влајковићева ул. 13, партер лево.

СВРШЕНА УЧЕНИЦА ЧЕТВРТОГ РАЗРЕДА ГИМНАЗИЈЕ, тражи место чиновничке почетнице у ма којој канцеларији. Цењене понуде слати Војводе Мишића бр. 42. Надежда Николић.

Потребујем 10 браварских старијих радника, и то за гитере, резервоаре и фазонске прозоре, који би одговарали овим пословима, нека се јаве на браварску радњу. Саму ел Арњаш, Земун.

НАМЕШТЕНЕ СОБЕ

У центру код „Лондона“, соба намештена са употребом купатила, централно грејање, засебан улаз. Издаје се одмах, отменом самцу-ши Упитати у киоску код „Лондона“.

Петнаестог августа издаје се за самца намештена соба са електричним осветљењем, употребом купатила и телефона, Милоша Великог 4.

СТАНОВИ

СТАНОВИ од собе, кујне и собе, кујне, предсобља и остало издају се повољно. Сарајевска 50.

СПАВАЋЕ СОБЕ И ТРПЕЗАРИЈЕ

домаће и стране израде у лепо избору добићете најповољније 18349
код „ДАЧЕ“ вука караџића 8. **Леп избор плишаних салонских гарнитура, ДИВАНА и ОТОМАНА**

Повољна куповина

повећава Ваш промет и Вашу добит.

Посетите зато

од 25 Августа 1929.

Лајпцишки Јесењи Сајам

који Вам пружа
НАЈПОВОЉНИЈЕ
ПРИЛИКЕ ЗА КУПОВИНУ!

Сва обавештења даје
Званични Биро

Лајпцишког Сајма

Београд, Кнез Михајлова 33.
и
LEIPZIGER MESSAMT Leipzig
18440

ИЗДАЈЕ СЕ одмах уредно као и посебно партер и први спрат са 12 паркетираних соба и осталим споредним одељењима и гаражом близу позоришта. Питати у редакцији. 18439

КНЕЗ МИХАЈЛОВА 18 три собе, купатило и остало и собу кујну издаје хаузмајстор.

СТАН две собе, предсобље, кујна и осталим припадностима издаје се одмах, Хаџи Милентијева 28. За цену обратити се хаузјину на првом спрату исте зграде.

Собе празне без намештаја суве светле електрично осветљење засебан улаз приземље у дворишту издаје се одмах у улици Краља Милана 107.

Код „Славије“ Мажинијева 2-а издаје се празна соба на мансарди упитати Сучева у истој кући.

СТАН из 1 спрату, 4 собе, предсобље, купатило, кујна и остало. Употреба телефона, Баба Вишњина 46—42.

ЈЕФТИНИ СТАНОВИ у Кнез Милетиној улици бр. 55 има 4 стана по соба, кујна, шупа и остале припадности за издавање под кирију одмах. Обратити се газдарици у истој кући.

ИЗДАЈЕМ празну велику собу са телефоном одмах за канцеларију на првом спрату са улице, Краља Милана 89, Рајковић. Тел. 30-36.

СТАН з СОБЕ, ОСТАЛО, (зелена на два), 50 метара, трамвај Александрова, издајем одмах или августа, Молерова 57.

ИЗДАЈЕ СЕ празна соба са засебним улазом и послугом, Студеничка 12 друга зграда 11 спрат.

ЦЕТИЊСКА 12 издаје се леп реновиран стан, 4 собе и остало. Услове Битољска 20.

ИЗДАЈЕ СЕ соба, кујна, празна или намештена соба, Симина 15.

ВРЛО ПОВОЉНА КИРИЈА станови од три мање собе, исто соба кујна. Гробљанска 4, издајем одмах.

ЦЕНТАР КРАЉЕВИЋА МАРКА 20-а стан две собе предсобље и остало, издаје се за први август.

СОБА полесна за канцеларију преко пута Трговачког суда, засебан улаз издаје се, Балканска 16а.

У ЦЕНТРУ станове од 2 и 1 собе и приналежностима и велики подрум, издаје „Промет“, Мишарска 4. Телефон 25-59.

РАТАРСКА 127, спрам Студентског Парка: елегантан, сунчан стан од 2 собе; соба и кујна и само соба.

СТАН од 2 собе, велика кујна предсобље, купатило, паркет, врло сунчан, издаје се јефтино. Питати у библиотеци Престолонаследника Петра 11 (Прозужење Крунске улице)

СТАН три простране собе, мало предсобље, купатило и остале приналежности, мозерам конфор. Војводе Миленка 29.

ИЗДАЈЕ СЕ стан од 3 собе, кујна и од собе, кујна и остало, Мажинијева 33.

ИЗДАЈЕ СЕ стан од 15. августа у Косовској улици 36 са две лепе собе и остале приналежности, велика башта. Упитати Кондина 28 код хаузмајстора.

СТАН две собе, предсобље, кујна, шпајз и остало. Једна соба, предсобље, кујна шпајз и остало, и празна соба са засебним улазом. Душанова 1, код Калемегдана.

Два елегантна стана: 2 собе, велико предсобље, купатило и остало. Најмодернији конфор. Јефтино. Доситијева 43.

У ЦЕНТРУ Кнез Милетина 37, празни станови: 2 собе, предсобље, купатило, кујна, шпајз, веранде, издају се јефтино.

У ВИДИНСКОЈ 42 издаје се одмах две собе, предсобље, кујна и шпајз, и соба, кујна и предсобље за септембар.

У ЦЕНТРУ, се издаје од 1 Септембра луксузан удобан стан од 5 соба и приналежности, уз врло повољну цену. Видети од 10—12 и 3—5 Поенкарева 30—32/I спрат десно.

За 1200 динара издаје се због премештаја за 1 септембар на 1 спрату у новој кући стан од 2 собе предсобља, купатило и велика тераса за сунчање, засебан улаз Далматинска 87.

Стан од 3 собе, кујне (са задњим штедњаком), купатила, деловске собе и ост. у Кнез Михајловој 42 Упитати код пазикуће.

Стан од 2 собе кујна и ост. у Дечанској ул. бр. 23. Упитати код пазикуће.

Стан, три мање собе, издајем по врло умереној кирији одмах. Гробљанска број 4.

Леп сунчан стан, приземна соба кујна, предсобље и остале приналежности. Сарајевска 38.

ЛОКАЛИ

СТАН ИЛИ КАНЦЕЛАРИЈЕ 4—6 соба други спрат, центар Краља Милана 74 издаје јефтино са телефоном 34-88. 18427

ДУЋАН за издавање у Поенкаревој улици 28.

ДУЋАН за цвећарску или сокарску — воскарску радњу издаје 600 Динара, центар Краља Милана 74, у близини нема исте радње. 18426

ДУЋАН ПОДЕСАН за свакојаке разне канцеларију и стовариште исти је у вези са станом од две собе издаје се одмах. Загребачка 6.

Банковне просторије састоје се од 11 великих соба, те једне за благајну, намаљују се на најпрометнијем месту Београда у 1 спрату Кнез Михајлове ул. бр. 20. Упитати код пазикуће.

Канцеларијске просторије (3 собе, велико предсобље) у 1 спрату. Кнез Михајлова 42 У. питати код пазикуће.

Дувандинница предаје се без уступа. Дућан велики подесан за све бранше. Упитати Кичевска 35, дуванџиница.

ИЗДАЈЕ СЕ одмах пекара, чиста, потпуно реновирана, која постоји већ шест година и која има добре муштерије. Јавити се настојнику куће, Јованова 56.

КУЋУ добро разрађену са сталним гостима, предајем под врло повољним условима. Упитати у Земуну, Караматина 37.

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

КУПИО БИХ плац са малом зградом на Дорћолу. Јавити Дорћолац, Капетан Мишина 43. 18431

ПРОДАЈА ДРВА на углу Добрачине и Душанове 82. Букова прокласана 1 м. 150 д. з вагон 2.800 франко станица Калиница или „Шарац“. 18413

ПРОДАЈУ СЕ фаше од минералне воде од 1 лит. и 1½ лит. Упитати на тел. 21-96 18438

ТРАЖИМ БИЦИКЛ половни на отплату споразумно недељно плаћање јавити се сваког дана Такоска број 2 лагирер Е. Х.

Мотоцикл „Пух“ потпуно нов нераспакован услед одласка продаје се јефтино. Упитати др. Стевана Јовановића, адвоката, Земун.

Купујем високо скело, ко има неки јави предузимачу, Ситничка 5, телеф. 51-22.

У ЦЕНТРУ. Услед преузимања већег посла продаје се веома повољно бифе ужичких производа. Упитати за услове Скопљанска 18 тел. 31-76.

ПРОДАЈЕ СЕ јефтино керуша курјачке расе, чисте крви, стара 1½ год. одличан чувар. Видети у Бранковој ул бр. 2 код електричара. 18427

ШИВАЋА МАШИНА марке Вертхајм сасвим нова на продају. Хиленградска 22а хаузмајстор.

Ботоиска машина у доброме стању са мотором и дизалином, продаје се. Упитати Банатска бр. 11.

ПЛАЦЕВИ подесни за колоније, јефтино на продају, електрика, водовод. Питати телефоном 25-31. Гундулићевг 31.

КУЋА НА ПРОДАЈУ, површина 327,27 квадратних метара од тврдог материјала са четири одељења и верандa, електрично осветљење у Љубе Давидовића ул. бр. 45 Трамвај бр. 6, последња станица, пет минута изн Цветкове кафане За услове обратити се код Бакоканића обућара, Београдска 37.

МЕД чист природан са свог пчелињака: багремовца, липовца и од пољског цвећа са гаранцијом. Продајем и из мање и на више. Поштанска 17., или на пчелињку — Мокри Луг седми километар код „Меџе Влајкове К. Ж. Младеновић.

КУЋА НА ПРОДАЈУ са шест одељења и остало, Прешевска 12, Смедерев. Берам.

ПЛАЦЕВИ Престоналеснника Петра, Господарски Тут. трогодишњ отилата, квадратни метар 115- 180 динара. Упитати Бојовић, Студеничка 52.

Кућа на продају, соба и кујна, на Миријевском путу. Цена 22.000 дин. Упитати Мишу Даниловића, кафеџију, Краља Александра. Мали Мокри Луг.

КУЋА НА ПРОДАЈУ за рентију и уживање, Баковичка ул. бр. 18 и 1 плац бр 20, Стари Смедеревски Берам. За цену упитати у истој кући

Продаје се:

6 комада мотора глајхштром ½, НР, 220 волти, марке АЕГ, Велокса и Бергман;

1 мотор Велкселштром (две фазе) 125 волти, 1,1 К. W. марке Бровн Бовери.

Мотори су потпуно исправни.

Обратити се администрацији „Правде“ под „Мотори“. —

ШПОРЕТА ПАЖЊА ГРАЂАНСТВУ ШПОРЕТА

Поред досадање израде тако чувених црних француских шпорета, отпочели смо са израдом белих емаљираних, који су најсигурнији за гориво и печиво за које гарантујемо. Са ценом смо тако солидни да можемо конкурисати свима страним шпоретима. Цена белима је од 1100 па на више, а црнима од 300 па на више. Препоручујемо наше велико стовариште шпорета свију величина, тако да имамо готових и за велике куће.

С поштовањем
ХРАНИСАВЉЕВИЋ и ОГЊАНОВИЋ
бравари — Ратарска 22-а 18445

Угодни и брзи аутобуси за Крагујевац — Краљево — Матарушку Бању — Рашку и Нови Пазар саобраћају свакодневно и то:

Нови аутобус „ЛАСТА“ полази у 5·45 сати ујутро пред кафаном „Топола“;

Нови аутобус Интернационал бр. 1021 полази 1 сат по подне пред кафаном „Топола“.

Сва обавештења даје АЦА ПОПОВИЋ, трг. телефон 32-04; Велауто тел. 21-48 и кондуктер Интернационала у кафани „Топола“ тел. 54-46.

БРОДАРСТВО
В. Јездића и И. Бакарића
Београд — Телефон број 26-62.

1. Свакодневни локални саобраћај Београд—Панчево и обратно
Из БЕОГРАДА за ПАНЧЕВО полазе: 8, 9·30, 13·30 и 19 часова;
Из ПАНЧЕВА за БЕОГРАД полазе: 2·15, 9·20, 11·15 и 15·10 ч.

2. Свакодневни, сем недеље, саобраћај Београд—Обреновац и обратно
Из БЕОГРАДА за ОБРЕНОВАЦ полази у 16 часова
Из ОБРЕНОВЦА за БЕОГРАД полази у 5·30 часова.

Врши превоз денчане робе.

ШИВАЋЕ МАШИНЕ равне као астал, потпуно нове, нераспаковане, продаје за дин. 1800 Банкарско Заложно З. Д. Гарега Милана 64.

Капта за сметлишта, прописаних немачког типа, већу партију продајем по изузетно јефтиној цени од Динара 200.— Уносорадам да једино моја радионица фабрикује капте са специјалним машинама те исте добити гаранговано добру и прописну капту за цену по којој вам нико ни приближно и може дати. Тражите на телефон 42-65 да вам се пошаље кући. Браварска радионица Драг. Радуловић, Краља Петра 94.

ИНВЕНТАР ГРАЂЕВИНСКОГ ПРЕДУЗЕЋА продајем повољно: машину бетонску, дизалицу цигље, дизалицу малтер, бе лику пумпу, машину бушење, трегера, разне справе, алате и скеле, телефонирати 811 од 1-5 после подне.

НА КОТЕЖУ „НЕЈМАРУ“, Јанка Веселиновића бр. 2 (угао Престолонаследника Петра ул. сунчана страна, продаје се за уживање један на спрату од 3 собе и остало, а исте се препарати у 2 стана. Има 525 кв. м., башта 300 кв. м., засађена воћем. Полаже се дин. 220.000. Дут Управи Фонд-ва дин. 80.000.

РАЗНО

ПЛУЋА! Плућне болести излечи Др. ПЕЧНИК, плућни завод Сечово, пошта Рогашка Слатина. Проспект 3 динара. 18411

ЗИДАЊЕ, оправке као и изолацију од влаге израђује солидно предузеће Ж. Алпар, Земун 4. Тел 41-58.

КРОЈАЧИЦА прокласна, шије по кућама, прима посао и код куће. Илонка Вајибергер, Добрачина 14.

ПЛАЦ у Кнез Милетиној улици бр. 55 даје се под закуп одмах. Површина 240 кв. м., може се за ма какву сврху употребити. За исти плац тражи се Банка или предузеће које би знало на експлоатацију за више година. Упитати газдарицу Катарину М. Јовановић, Кнез Милетина бр. 55.

Узмите пример од „Енглеза“. Штедите време шпарајте новац због тога немојте за Земун, него код кројача Божи. Зетска 2 где добијете прокласан рад одела, најмодернији крој по 400 динара иберцигер, зимски капут исто 400 дин.

РАДЕНСКУ МИНЕРАЛНУ ВОДУ, Гизела врело и лековито врело успешно куњено лечење болести: бубрежне, стомачне срчане, тражите од Генералног стоваришта Бањ: телефон 29-20.

САВРШЕНСТВО противу трипера — капавца. Лек даје могућности да свако буде излечен. Писати на поштански фах бр. 182, са пошљком једне марке од динара.

ОГЛАС

На дан 10. Августа 1929 године одржаће се закључивање директних погодаба у канцеларији Интендатуре Управе Вој. Академије за набавку ниже означених артикала:

„Масти 250 килограма, Брашна Белог Но. 0. г г. 120, Брашна црног Но. 2-170, Чаја 8, Какао 3, Алеве паприке 10, макарона 100 и соли 200 килограма.“

„Кауцију имају положити надметачи на каси Управе Војне Академије до 10 часова одређеног дана за надметање, и то наши поданици са 5%, а страни 10% — од целокупне вредности артикала, за које се надмећу. Кауција има бити у готовом или у државом гаранговани папирима.

Из канцеларије Управе Војне Академије Е. бр. 7951 од 4. Августа 1929 године у Београду.—
18436

ОБЈАВА

Објављујем да су ови женици намерни међусобно брак склопити: 18435

Вукићевић Лука чиновник Управе Града Београда Источно Православне вере стар 26 г. из Глумча са Дивном Јарковачки старом 21 годину из Долова, њерком Драгомира Јарковачког

Позивам све оне који знају да међу именованим женицима има нека законита препрека или да влада таква околност која искључује слободно располагање, да то непосредно мени ими путем општинског представништва где је објава истакнута (односно матричару) пријаве.— Ова објава има да се објави у Долову.

Светозар Кудрин, замен. матичара

КОНКУРС

Занатска Комора на основу чл. 131 Закона о Радњама, расписује конкурс за место **секретара** исте Коморе.

Кандидати који рефлектирају на ово место морају бити држављани Краљевине С. Х. С. са свршеним факултетом и знањем ког страног језика (француски, немачки или енглески).

Уз молбу треба Управи Коморе поднети до 20. августа 1929. год. и доказе о спреми.

Првенство имају кандидати, који су се досадашњом својом радом истакли у познавању важнијих питања економске политике а особито занатства.

Детаљна обавештења могу се добити у канцеларији Занатске Коморе, Скопљанска ул. бр. 7/I.

Из канцеларије Занатске Коморе Бр. 9487, од 3. августа 1929. год. 18408

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, КОСОВСКА 1. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДА“, ДЕЧАНСКА 10